Jú¹ chú³² quioh²¹
Jesús tsá² lɨn³
Cristo

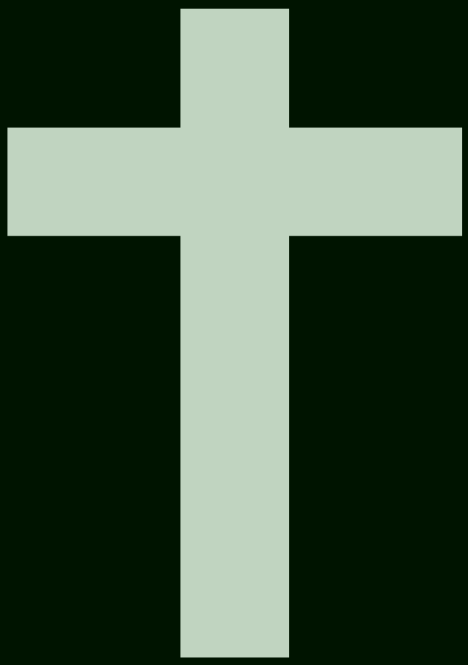

New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lɨn³ Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c

Contents

MATEO 1
MARCOS 60
LUCAS 97
JUAN 160
LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 208
ROMANOS 265
1 CORINTIOS 291
2 CORINTIOS 317
GÁLATAS 333
EFESIOS 343
FILIPENSES 352
COLOSENSES 359
1 TESALONICENSES 365
2 TESALONICENSES 370
1 TIMOTEO 373
2 TIMOTEO 380
TITO 385
FILEMÓN 388
HEBREOS 390
SANTIAGO 409
1 PEDRO 416
2 PEDRO 424
1 JUAN 429
2 JUAN 436
3 JUAN 437
JUDAS 438
APOCALIPSIS 440

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Má²téh³

Tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ Jesús (Lucas 3:23-38)

1 Hi³ lá² bíh¹ cáun² sí² hi³ cha³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, jan² Tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. Jáun² né³, ñí¹ lá² má²ja³toh³ hi³ jmáɨ² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú².

2 Há²bran²¹ hí³ jmí¹ lín³ jméi² Isaac, tsá² lɨn³ jméi² Jacob, tsá² lɨn³ jméi² Judá la³ má²quionh³ jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ ní² siáh³. 3 Judá hí³ quionh³ Tamar ñí²cuo² jmí¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Fares quionh³ Zara. Jáun² Fares hí³ lɨn³ jméi² Esrom tsá² lɨn³ jméi² Aram. 4 Aram hí³ lɨn³ jméi² Aminadab tsá² lɨn³ jméi² Naasón, tsá² lɨn³ siáh³ jméi² Salmón. 5 Salmón hí³ quionh³ Rahab ñí²cuo² jmí¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Booz, hi³ jáun² Booz hí³ né³ quionh³ Rut ñí²cuo² jmí¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Obed. Obed hí³ né³ lɨn³ jméi² Isaí. 6 Isaí hí³ lɨn³ jméi² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, jáun² re²¹ Dá²vi²¹ la³ má²quionh³ tsá²mɨ³ tsá² jmí¹ ñí²cuo² Urías lɨn³ jméi² mí¹ziú¹³ Salomón.

7 Salomón hí³ lɨn³ jméi² Roboam tsá² lɨn³ hí³ jméi² Abías, hi³ hí³ né³ lɨn³ jméi² Asa. 8 Jáun² Asa hí³ né³ lɨn³ jméi² Josafat tsá² lɨn³ jméi² Joram, tsá² lɨn³ hí³ jméi² Uzías. 9 Jáun² Uzías lɨn³ jméi² Jotam tsá² lɨn³ jméi² Acaz, Acaz hí³ né³ lɨn³ jméi² Ezequías. 10 Jáun² Ezequías lɨn³ jméi² Manasés tsá² lɨn³ hí³ jméi² Amón; Amón hí³ né³ lɨn³ jméi² Josías. 11 Hi³ jáun² Josías lɨn³ jméi² Jeconías la³ má²quionh³ tsá¹ raɨnh²¹, jmáɨ¹ hi³ ca³ja³taunh²¹ jáun² tsá² *Israel hi³ tson³ tɨ³ hué³² Babilonia.

12 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³, Jeconías hí³ siáh³ ca³lɨ³zian² Salatiel jon², tsá² lɨn³ hí³ jméi² Zorobabel. 13 Jáun² Zorobabel lɨn³ jméi² Abiud tsá² lɨn³ hí³ jméi² Eliaquim, tsá² lɨn³ jméi² Azor. 14 Hi³ Azor hí³ né³ lɨn³ jméi² Sadoc tsá² lɨn³ jméi² Aquim, tsá² lɨn³ hí³ jméi² Eliud. 15 Jáun² Eliud lɨn³ jméi² Eleazar tsá² lɨn³ hí³ jméi² Matán, tsá² lɨn³ jméi² Jacob. 16 Jáun² né³, Jacob lɨn³ jméi² Sé³² ñí²cuo² Má²réi³; Má²réi³ né³ lɨn³ mí¹ziú¹³ Jesús Tsá² ca³lɨn³ Cristo.

17 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³ hi³ quia³quiún³ nió³ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tín³ ca³la³ tɨ³ jmáɨ¹ hi³ zian² hla¹ Dá²vi²¹, hi³ hla¹ Dá²vi²¹ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³huén² tsá² Israel hi³ ja³taunh²¹ hi³ tson³ tɨ³ Babilonia tín³ siáh³ quia³quiún³ nió³ jón²zíh¹ jón²cho¹ tsú², hi³ cónh³í¹ quia³quiún³ nió³ jón²zíh¹ jón²cho¹ tsú² tín³ la³ tɨ³ jmí¹ ca³lɨ³zian² jáun² Cristo.

Jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² Jesús Tsá² lín³ Cristo (Lucas 1:26-38, 2:1-7; Juan 1:14)

18 La³ lá² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³lɨ³zian² Jesús Tsá² lín³ Cristo: Má²réi³ jmí¹ má²ná¹lí³ jáɨ¹³ hi³ jenh¹³ cuo² quionh³ Sé³²; tɨ³la³ ñeh² bíh¹ hi³ jenh¹³ cuo² tsú² má¹ná¹, ca³lɨ³ lin¹ Má²réi³ hi³ quian² jon², cáun² hi³ lɨ³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹. 19 Jáun² Sé³² tsá² nióh³² tsú² hí³ jáɨ¹³ quionh³ né³, ca³lɨ³hnió³ tsunh³ jáɨ¹³ quionh³ Má²réi³. Ca³lín¹³ tsú² hi³ jmu³ la³ jáun² ta³ tiá² hin² ñi³², quí¹hliá² tsá² hí³ jan² tsá² chun¹ bíh¹ hi³ jáun² tiá² jmí¹ hnió³ yáh³ tsú² chin¹³ hua³heih²¹ Má²réi³. 20 Tɨ³la³ tá¹la³ lín²³ tsú² jáun² la³ ní² né³, jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Juo¹³ dí² ca³jnia³ jéinh³² tsú² juɨ³² qui³ ziú³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Sé³², tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, ha³ lí² jmú² juénh² nú² hi³ hen¹³ nú² Má²réi³ hi³ lín¹³ ñí²cuoh² nú², quí¹ dáɨn² hi³ quian² tsú² ca³can³ tsú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 21 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³lɨ³zian² dáɨn² hí³, hniáuh³² teh¹ nú² Jesús. La³ ní² bíh¹ lɨ³ jmáɨ² tsú², quí¹hliá² lión³² tsú² tsá² joh¹ hi³ ca³tɨ²¹ tso³.

22 La³ ní² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ Juo¹³ dí² cun³quionh³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

23 Jan² tsá¹máɨ¹³, tsá² tiá² hin² má²ca³cáuh³²,
can³ jon²,
hi³ jáun² ní¹ má¹ca³lɨ³zian² dáɨn² hí³,
lɨ³ jmáɨ² Emanuel,

(hi³ hnió³ juáh³ “Dió³² zenh² quiúnh¹ jnoh¹”).

24 Jmɨ́¹ ñi²¹ jáun² hi³ rá²cuóun¹ Sé³², ca³jmú³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Juo¹³ dí², hi³ ca³hen³ Má²réi³ hi³ lɨ́¹³ ñí²cuo². 25 Tɨ³la³ cun³ tiá² ca³tiánh³ bíh¹ tsú² cu³tsa³² ta³ ñeh² bí¹ hi³ lɨ³zian² jon²; jáun² Sé³² né³ ca³teh³ Jesús dáɨn² hí³.

2

Tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá²jɨen³ Jesús

1 Jáun² né³, Jesús hí³ ca³lɨ³zian² já¹ juú² Belén, hué¹³ Judea, jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹lɨ́n³ Herodes re²¹ hué³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² né³, ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá²ñuh² já¹ juú² Jerusalén, tsá² já²taunh²¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ chú² ñih²³ chí¹jmaɨ²¹. 2 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—¿Ha³ jinh¹ rón³² Tsá² má²ca³lɨ³zian², Tsá² lɨ́n³ Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos? Quí¹ tɨ³ ñí¹ hia³² hiú² má²ca³neh²¹ jnoh¹ chí¹jmaɨ²¹ hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ jáun² jau³ jnoh¹ ñí¹ lá² hi³ ja³ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jnoh¹ tsú².

3 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² re²¹ Herodes jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³la³ lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ lɨ³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén nɨ́² siáh³. 4 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ re²¹ hí³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́², jáun² ca³ngáɨh³ dí² tsá² hí³ ha³ jinh¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ³zian² Tsá² lɨ́n¹³ Cristo. 5 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—Já¹ juú² Belén hɨ́n¹³ tɨ³ hué¹³ Judea bíh¹ lɨ³zian²; quí¹ jan² hla¹ *tɨ³² jë¹ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²:

6 Hnú² juú² Belén hɨ́n¹³ tɨ³ hué¹³ Judá,
tiá² huen³ yáh³ hnú² ja¹ tsá² ná¹ho² ta²¹
hué³² nɨ́²;
quí¹ ñí¹con² hnú² bíh¹ cua³haɨn³² jan² Tsá²
chín¹,
Tsá² jmu³ hua³hí¹³ tsá² *Israel tionh²
jo³uón³² jná¹³.

7 Jáun² ta³máɨh³ bíh¹ ca³teh³ Herodes tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hí³, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² hi³ hín² jmáɨh¹ ti³tsóh³ ca³jnia³ chí¹jmaɨ²¹ jáun². 8 Jáun² ca³zen³ dí² tsú² tɨ³ já¹ juú² Belén hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² ñí¹ zio¹, hi³ cuá²hniah³² náh² re² lɨ́n³² dáɨn² hí³; hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³chanh²¹ náh², ñá²juah²¹ náh² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³² ñe¹ hi³ ñí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹.

9 Jmɨ́¹ má²lɨ́²zéih³² jáun² re²¹ tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² hí³ juɨ³² hi³ tiáunh¹; hi³ jáun² chí¹jmaɨ²¹ hi³ ca³jɨ́e³ tsú² jáun² tɨ³ ñí¹ hia³² hiú² cuá¹tsau³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ tsú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³háɨ³² tie³ tá²chi²¹ ñí¹ rón²¹ dáɨn². 10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ má²he² tie³, jáun² jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³; 11 hi³ jáun² jmɨ́¹ taunh²¹ tsú² jáun² ñéih³ né³, ca³jɨ́en³² dáɨn² quionh³ Má²réi³ mí¹ziú¹³. Jmɨ́¹jáun² ca³di³jñí³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dáɨn² hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³nia³ tsú² cuó² quioh²¹, hi³ ca³huéh³ cú¹mí¹niau²¹, ziún², jɨ³ no¹ hi³ lɨ́³ quionh³ há² má²ró³² jmáɨ² mirra nɨ́² siáh³, hi³ lɨ́¹ ca³cuéh³ dí² dáɨn². 12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáun² juɨ³² qui³ ziú³ hi³ tiú²uú² hniáuh³² tsa³tánh¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ cuá³ Herodes, hi³ jáun² juɨ³² siáh³ bíh¹ ja³tanh²¹ tsú² cú²jueh³² tɨ³ juú²co¹.

Jmɨ́¹ ca³cuóun³ tsú² tɨ³ hué³² Egipto

13 Jmɨ́¹ má²já²tanh²¹ jáun² tsá² quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³ né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³ dí² ca³jnia³ jéinh³² Sé³² juɨ³² qui³ ziú³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Náu², jan³² dáɨn² nɨ́² quionh³ mí¹ziú¹³, cuóun³ tɨ³ hué³² Egipto, ca³la³ ñí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ hi³ cuá¹han² nú² siáh³ hué³² jáun²; quí¹ né³bí¹ ja³hniah² Herodes dáɨn² hi³ jngɨh³.

14 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Sé³² hi³ ca³jan³ dáɨn² quionh³ mí¹ziú¹³ hi³ ja³taunh²¹ ta³ já¹niéi² tɨ³ hué³² Egipto; 15 jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tiánh³ tsú² ca³la³ tɨ³ ñí¹ jun¹ Herodes. La³ nɨ́² ca³lɨ³ hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²ca³juáh³ Juo¹³ dí² jmɨ́¹tin² cun³quionh³ jan² hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³²: “Tɨ³ hué³² Egipto bíh¹ ca³teh³ jná¹³ Jón³²”.

Herodes jmu² héih³² hi³ jngɨh³ tsú² tsá¹míh¹

16 Jmí¹ ca³li³tsin² jáun² Herodes hi³ tsá² quia³lín³ hí³ jmí¹ tsí³ lí¹ má²lí²cáuh³² cú²nga¹ bíh¹, jáun² ca³míh³ lin³² tsí³ tsú²; hi³ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ ma³tsan² tsú² la³jín³² tsá¹míh¹ tsá² jmí¹ má²tiáunh¹ tun³ mieh² ti³ la³ hué³² jmí¹ zian² já¹ juú² Belén ji³ juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ní², la³ cun³ tí³ jmái¹ hi³ ca³híe³ jáun² tsá² quia³lín³ hí³ jmí¹ tsí³.
17 La³ jáun² bíh¹ ca³li³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Jeremías ti³² jë¹ Dió³²:

18 Ñí¹ja²¹ cáun² mah¹ ti³ juú² Ramá,
hi³ ñí¹ho¹ lin²¹ tsú² hi³ hú¹ quí² hú¹ jngih³²
tsí³;
Raquel bíh¹ hí³ tsá² cuá¹ho² hi³ ca³tin¹
jón²zih¹.
Cun³ tiá² ca³li³hnió³ bíh¹ tsú² hi³ niau²¹ re²
tsí³,
quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ má²ca³hiá² cá²tsan³
jón²zih¹.

19 Hi³ jáun² né³, jmí¹ má²jún¹ jáun² Herodes ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³ dí² jéinh³² Sé³² jui³² qui³ ziú³ tá¹la³ cuá³ jáun² hué³² Egipto, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
20 —Náu², jon¹ dáin² quionh³ mí¹ziú¹³ hi³ cuánh² ti³ hué³² Israel, quí¹ má²cá²tsan³ bíh¹ tsá² jmí¹ hnió³ jngih³ dáin².
21 Jáun² Sé³² ca³náu² hi³ ca³jón³² dáin² la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³ hi³ jaunh³ ti³ hué³² Israel. 22 Ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñi³² Sé³² hi³ Arquelao má²cuá¹ho² siáh³ ta²¹ ti³ Judea cha¹³ hla¹ Herodes jméi², jáun² ca³li³ cóh³² tsú² hi³ tsánh³² ti³ jáun²; ti³la³ jmí¹ má²lí²héi³ tsú² jáun² héih³² jui³² qui³ ziú³ né³, jaunh³ bíh¹ ti³ hué¹³ Galilea. 23 Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² hué³² jáun² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹cuá² já¹ juú² Nazaret. La³ ní² ca³li³ hi³ jáun² ca³li³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² jmí¹ ná¹lin³ hí³ ti³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² hi³ Jesús téh³ tsú² hná¹ tsá² Nazaret.

3

Juan² tsá² ziau² jmái² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quéin²

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8,15-34)

1 Jmí¹jáun² cuan³ Juan² tsá² ziau² jmái² ti³ hué³² quiéin² lí³ ti³ hué¹³ Judea, hi³ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², 2 hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Za¹ náh² jmí¹ honh², quí¹ má²ja³quián³ ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lin¹³ Re²¹!

3 Hi³ ca³tin¹ Juan² ní² bíh¹ jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² hla¹ Isaías *ti³² jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Ti³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu², hi³
ñí¹juah²¹:
Jmu³ náh² hua³jan²¹ jui³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;
jmu³ náh² cáun² jui³² cú²tso².

4 Jáun² ha¹ Juan² hí³ né³ jmí¹ lí³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello, lá² hñéih¹ tsú² jmí¹ lí³ láu², hi³ má³² quioh²¹ tsú² né³ jmí¹ lin³ náih² la³ má²quionh³ jmí²toh¹ hi³ zia³² ja¹ nái². 5 Hi³ jáun² tsá² zian² Jerusalén jmí¹ ja³táunh¹ hi³ nái³² jë¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hín¹³ ti³ Judea ji³ tsá² zian² hué³² can³² cua³ Jordán ní² siáh³; 6 hi³ jáun² ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹li³² jáun² tí² ziau² Juan² jmái² cua³ Jordán jáun².

7 Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ cua³taunh²¹ tsá² téh²³ tsú² tsá² *fariseos ji³ tsá² *saduceos, [tsá² tun³ nió³ hín¹³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos]. Jáun² né³, jmí¹ ca³jíe³ Juan² hi³ juóun³² lin³² bíh¹ tsá² hí³ ja³to¹ ja³lin²³ hi³ hnió³ zón³² jmái², jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² dá² jón²zih¹ jón²cho¹ jáh³ hláinh¹ bíh¹! ¿Hin² dá² tsánh² ca³zái³ hnoh² hi³ hniáuh³² cuóunh¹³ náh² ca³ti²¹ uu³mí²tsi³² hi³ má²ja³² má²janh²? 8 Jmu³ náh² lin¹ hi³ tson² má²ca³za² jmí¹ honh² náh², 9 ha³ lí²uú² lí¹ cuí¹ lin¹³ náh² hi³ lí¹³ liáun³ náh² cun³ñí¹ hi³hliá² hnoh² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹; quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ hí¹ ca³la³ ti³ quín¹ lá² yáh³ lí¹³ jmu³ Dió³² hi³ láin¹ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. 10 Quí¹ má²rá¹lí³ bíh¹ hua³jan²¹ mí¹chí¹ hi³ quiúh³² tsú² la³ji³² hmá² tiá² mái³ chu²¹ hái³², hi³ jáun² tsa³toh³ ja¹ sí². 11 Quí¹ tson² bíh¹ jná¹³ ziau² jmái² hnoh² cun³quionh³ jmí² jma³, cáun² li²¹ hi³ lin¹ hi³ tson² má²lí²zái³² tsú²

jmí¹ tsí³; ti³la³ né³bí¹ já²¹ yáh³ jan² Tsá² ti³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cun³ bí¹ jná¹³, quí¹ cun³ tiá² cu³ tiá² ren³ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Tsá² hí³, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ má¹con²¹ ná¹ tsú² hi³ cue¹ ná¹ chí² láu² tsɨ³² ta³. Jáun² Tsá² hí³ bíh¹ ziau³ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ jɨ³ cun³quionh³ sí² ní² siáh³. 12 Má²zianh³² bíh¹ Tsá² hí³ cuah²¹ quioh²¹ hi³ chí³² cuú²miih²¹, hi³ jáun² tsa³cuɨ́³² má¹quɨ³². Chá³² tsú² cu³lɨ²¹ cuú²miih²¹ má²jɨ² jáun² ñéih³ hñu³cuɨ́³ quioh²¹; hi³ jáun² má¹quɨ³² jáun² né³, tsa³toh³ ja¹ sí² bíh¹, cáun² sí² hi³ tiá² tón³² jmáɨ¹ yéi³².

Jmí¹ cáun³ Jesús jmáɨ²
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús ti³ Galilea, hi³ ca³chó³² can³² cua³ Jordán ñí¹ jmí¹ dí¹zion² Juan² tsáu² jmáɨ², hi³ hnió³ ziau³ Juan² jmáɨ². 14 Ti³la³ tiá² jmí¹ hei³² yáh³ Juan², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ ti³ hniáuh³² zón³² jmáɨ² hi³ ziau¹³ hnú²; ¿he³ lɨ³ sa³ hnú² bíh¹ ti³ ñeih³² ñí¹con² jná¹³?

15 Ti³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Cuɨ́¹ lɨ́¹³ tín² la³ ní² ta³né³²; quí¹ ca³ta¹ bíh¹ dí² jmú¹³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³².

Jmí¹jáun² né³, ca³ma³tí³² Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ² Jesús. 16 Jmí¹ cáun³ jáun² Jesús jmáɨ² né³, cua³han³ chu³ jmáɨ². Jmí¹jáun² né³ ca³niá³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² ca³jɨ́en³² tsú² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hi³ má²cuá¹son² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jan² jáɨ². 17 Jmí¹jáun² ja³ cáun² mah¹ ti³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Tsá² ní² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lɨ́n³² ná¹, Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹.

4

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ Jmí²chí³ Chun¹ Jesús ti³ hué³² quiéin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ́¹³ ca³ lau³ tsá² hláɨnh¹ quioh²¹ tsú².

2 Ñí¹ jáun² ca³ma³hɨen²¹ tsú² tun³ló³² jmáɨ¹ jɨ³ tun³ló³² nie³, jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ lɨ³ ñí¹cuóunh²¹. 3 Jáun² tsá² cá² lau²³ hí³ ca³ma³janh³² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tson² bíh¹ hnú² Jon² Dió³², jmu³ neh²¹ hi³ quín¹ lá² jeinh²¹ *hí³ cuú²miih²¹.

4 Ti³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jun³juáh¹³ jmáh³la³ cun³quionh³ hí³ yáh³ lɨ́¹³ zian² tsá²mɨ³cuóun², quí¹ ja³bí¹ cun³quionh³ ca³la³ jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² Dió³² bíh¹ siáh³”.

5 Hi³ jáun² tsá² hláɨnh¹ hí³ ca³jau³ ti³ Jerusalén juú² hɨ́en¹, jáun² ca³di³chin³ dí² Jesús tsáɨh³ cuáh³² chín¹, 6 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³ hnú² Jon² Dió³², tanh² la³ ti³ hué³² ó³² neh²¹; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³:

Dió³² zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ jmu³ hua³hí¹³ hnú²;
hi³ ziau³ tsú² hnú² cun³quionh³ cuo² hmóu³²,
quí¹ ní² lí¹ ca³cuíh³ tanh¹ hnú² cun³quionh³ quín¹.

7 Ti³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Ja³bí¹ ñí¹ Sí² jáun² siáh³ rá¹juáh³: “Ha³ lí² cá² lí² lan³ hnú² Dió³² Juóuh³²”.

8 Siáh³ siáh³ cu³ jéin³² ca³ñí¹jau² tsá² hláɨnh¹ cáun² tsɨ³ máh³ ñe¹ lín²¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³hɨ́eh³ dí² Jesús la³jɨ́³² juú² ñí¹ ná¹hu²¹ cuo² tsá² ná¹ho² ta²¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quioh²¹ tsá² hí³ ní² siáh³; 9 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ chá¹³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ ní² jo³cuonh² hnú² ní¹juáh³ hi³ dí¹jñih²¹ hnú² ta³ ñi³² jná¹³, jɨ³ hi³ má¹tsú¹ má¹jauh²¹ nú² jná¹³.

10 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hláɨnh¹ la³ lá²:

—Cuánh² quián¹³ *Satanás, quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Ma³tsú¹ ma³jonh²¹ Dió³² Juóuh³², hi³ ñí¹ jɨ́²¹la³ jan² tán¹ hí³ bíh¹ má¹cú¹ má¹haɨn²¹ nú²”.

11 Jmí¹jáun² ca³náu² tsá² hláinh¹ ti³ có³² ñí¹con² Jesús, hi³ jáun² cua³taunh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³ma³cón³² Jesús.

Jesús má²liáu³² tá¹³ hué¹³ Galilea (Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Jmí¹ ca³nái³² Jesús hi³ Juan² tsá² ziau² jmái² má²cuá¹hún¹ hñu³mí¹ñí², jáun² ngah³ dí² ti³ hué¹³ Galilea. 13 Ti³la³ tiú²uú² ca³cuá³ yáh³ tsú² já¹ juú² Nazaret má¹ná¹, quí¹ já¹ juú² Capernaum bíh¹ ngau³ tsú² cú²jueh³² hi³ ca³ñí¹cuá², cáun² juú² nio² can³² jmái² lí¹ ná¹ho³, ñí¹ má²can³² hué¹³ juú² Zabulón quionh³ juú² Neftalí. 14 Hi³ jáun² ca³li³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *ti³² jë¹ Dió³² jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

15 Tsá² hué³² Zabulón quionh³ tsá² hué³²
Neftalí,
tsá² zian² hué³² nio² hú¹ jui³² ti³ can³²
jmí²miih²¹,
tsá² zian² jo²¹ cua³ Jordán, jui³² ñí¹ hia³²
hiú²,
la³ má²quionh³ tsá² zian² hué¹³ Galilea ñí¹
má²tionh² *tsá²cá²jo²¹,
16 la³jín³² tsá² ní², tsá² qui³ tionh² ní² ñí¹
já¹niéi² ca³jíe³ cáun² joh¹ zín³ lín³²;
hi³ jáun² tsá² ní², tsá² tionh² ñí¹ quian²
heinh²¹ quioh²¹ hmú³²,
má²ca³tái³n³ cáun² joh¹ hi³ lí³ la³jmí¹ lí³
joh¹ quioh²¹ cáun² jmái¹ hmai²¹ hi³
ca³jniá³² siáh³.

17 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ jmái¹ jáun² bíh¹ ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ juáh³:

—Za¹ náh² jmí¹ honh², quí¹ má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lín¹³ Re²¹.

Jesús téh²³ quiun³ tsá² zanh²³ jáh³ jmái² *(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)*

18 Jáun² jmí¹jáun² jmí¹ cuá¹ngi³² Jesús can³² jmái² lí¹ ná¹ho³ hué¹³ Galilea; ñí¹ jáun² né³ ca³jíen³² gon³ tsá² má²túnh² rainh²¹, jan² tsá² jmí¹ jmái² Sí¹mu²¹ tsá² ca³li³ jmái² siáh³ Pé¹, hi³ tsá² jan² né³ jmái² Tre²¹. Tsá² hí³ jmí¹ lín³ tsá² zanh²³ juo¹³, hi³ jáun² jmí¹ ná¹tón³² hmá³ quioh²¹ chu³ jmái². 19 Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ñá²táunh¹ náh² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² la³jmí¹ jáun²³ náh² ní² juo¹³ janh²¹ náh² siáh³ tsá²mi³cuóun² hi³ tónh³² jo³uón³² jná¹³.

20 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ ti³ có³² hmá³ jáun² quioh²¹ hi³ ja³taunh²¹ cu³hna²¹ hí³ dí².

21 Ti³ chí¹ján³ jáun² ca³lá² ca³jíen³² siáh³ Jesús cónh³í¹ gon³ tsá² má²tún² rainh²¹: Jacobo jon² Zebedeo quionh³ Juan² dá¹jon²¹. Tsá² hí³ jmí¹ tiáunh¹ hñu³ mu² quionh³ jméi², hi³ ná¹rauh³² hmá³ quioh²¹. Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² hí³, 22 hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³quiú² tsú² mu² quioh²¹ hi³ ca³chan³ tsú² siáh³ jméi², hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

Jmah²³ Jesús juóun³² tsá² tsáun¹ *(Marcos 3:7-12; Lucas 6:17-19)*

23 Hi³ jáun² jmí¹jáun² jmí¹ cuá¹ti²² cuá¹ngi³² Jesús tá¹ cáun² hué¹³ Galilea hi³ má²tin² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos hi³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú², hi³ hleh³² jú¹ chú³² ca³ti²¹ hi³ Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu² jo³cuo², ji³ hi³ jmí¹ jmah²³ siáh³ tsáu² ca³la³ jáh³ dú¹ ñí¹ mí¹ui³ hi³ ná¹zian² tsú². 24 Ca³li³ ñi³² bíh¹ tsáu² tá¹ cáun² hué³² Siria la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² Jesús, hi³ jáun² ca³cua³jan² tsú² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹má²tso² tsí³ la³jáh³ dúh¹ ñí¹ hi³ hlah³, mí¹ui³, hi³ cúh² hi³ uóu³²; tsá² tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³, tsá² ná¹jau² mí¹ui³ tsá¹ lí¹ jún²³ ji³ tsá² hma² ní² siáh³. Hi³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ ca³jmah³ Jesús.

25 Hi³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ tsú², tsá² zian² Galilea, tsá² zian² la³cáun² ñí¹ tioh³ jáun² tá¹ quia³ juú² míh¹ tiá² cu³tsa³², tsá² Jerusalén, ji³ tsá² hín¹³ ti³ Judea ní², ji³ tsá² zian² ti³ jo²¹ cua³ Jordán ti³ jui³² ñí¹ hia³² hiú² ní² siáh³.

5

Jái¹³ hi³ ca³ma³ta² Jesús tsi³ máh³

1 Jmí¹ ca³jíen³² jáun² Jesús la³jín³² tsá² hí³ né³, ca³uú³ tsi³ máh³ hi³ jáun² ca³cuá³ ñí¹ jáun². Jáun² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² ca³tiánh³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³; 2 hi³ jáun²

Jesús ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsá² hí³ jáɨ¹³ lá²:

Tsá² ĺi¹³ zian² re² tɨn²
(Lucas 6:20-23)

3 —Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² má²ca³lɨ³tsɨn² hi³ tia³mii² jmí²chí³ quioh²¹ ñí¹con² Dió³², quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ tónh³² jo³cuo² tsú².

4 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² nio² hlah³ tsí³, quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² chá³² re² tsí³ tsú².

5 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² tsí¹juí³, quí¹ hí³ bíh¹ tsa³tiánh² cáun² mɨ³cuú² ñí¹ má²ca³jmú³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³².

6 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² dí¹quian¹ hi³ ma³zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³², la³juah²¹ dúh¹ hi³ ñí¹cuóunh²¹ jɨ³ hi³ hí¹quiéin² tsí³, quí¹ Dió³² bíh¹ jmu³ hi³ conh²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsú².

7 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² ní¹juáh³ tsá² ja³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsá² siánh³, quí¹ ja³bí¹ Dió³² já³² siáh³ mií³ tsí³ ñí¹con² tsá² la³ hí³.

8 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² ní¹juáh³ tsá² jɨ² hñu³ tsí³, quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ jíen³² Dió³².

9 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² jmu² hi³ niau²¹ tie³ ja¹ quioh²¹ tsáu², quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ juáh³ Dió³² hi³ jon².

10 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² má²tso² tsí³ la³ cun³ hi³ jmoh²³ tsáu² cun³ñí¹ hi³ hnió³ jmu³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ tónh³² jo³cuo² Dió³².

11 ”Jlánh¹ jmí¹ ren² hnoh² ní¹juáh³ jmí¹ quiú² jmí¹ je²³ tsáu², hi³ ca³la³ hi³ hí¹ tsa¹ tsú² hnoh², jɨ³ ní¹juáh³ jmí¹ hleh³² tsú² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ jú¹ tí¹já²² quián¹³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 12 Ma³hiún¹³ náh² honh², tsɨnh¹ náh² jmu³, quí¹ hñu³mɨ³cuú² hián¹³ náh² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²; quí¹ la³ ní² bíh¹ ca³jmúh³² tsú² uá²jaɨ³² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³lɨ³zian² jmí¹tin² la³ cónh³ bíh¹ hnoh².

Ñí¹, jɨ³ joh¹ sí² hi³ ca³tɨn¹ hngá¹máh³
(Marcos 4:21-23; 9:50; Lucas 8:16-17; 14:34-35)

13 ”Hnoh² bíh¹ lín³ ñí¹ ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Tɨ³la³ ní¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹ ñí¹ né³, ¿lánh³ yáh³ rón³² lí¹³ jmóuh³² tsú² hi³ jáun² lɨ³ ñeh¹ siáh³? Tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³; cáun² má²cuí³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ha³ zóh³² tsáu².

14 ”Hnoh² bíh¹ lín³ joh¹ sí² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Jáun² né³, jmú¹³ jáɨ¹³: Cáun² juú² nio² ñí¹ lí³ tsáɨh³ máh³, tiá² lí¹³ yáh³ hính³². 15 Sa³jun³ héinh²³ yáh³ tsú² cáun² sí² hi³ jáun² zih³² tɨ³ ñeh² cáun² tsí¹ cuó²; tɨ³la³ ñí¹ ñe¹ bíh¹ dí²chí³ tsú², hi³ jáun² taɨn²¹ joh¹ la³jín³² tsá² tionh² ñéih³. 16 Ja³bí¹ la³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³², jmu³ náh² hi³ taɨ²¹ joh¹ quián¹³ náh² ñí¹con² tsáu², hi³ jáun² ní¹ má¹ca³jíe³ tsáu² la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ jmuh³² hnoh² jáun², hi³ jáun² ma³quien² tsú² Ñeh² hnoh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

Jesús má²ta² lánh³ lí³ héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés

17 ”Ha³ lí² cuí¹ lín¹³ hnoh² hi³ jná¹³ cuan³ hi³ má¹tauh²¹ ná¹ héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, sa³jun³ hi³ ja³ma³tauh²¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³ta² jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² yáh³; quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ja³ma³tauh²¹ yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ jáun², quí¹ tɨ³ ja³ma³tson¹³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ bíh¹. 18 Quí¹ jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ uá¹ cun³ má²já²hín³ la³jí³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tiá² lí¹³ yáh³ tsa³hín³ hí¹ cáun² huéh³ quioh²¹ liei²¹, sa³jun³ hí¹ cáun² máɨ³ pih²¹ quioh²¹ huéh³ jáun², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ lí¹³. 19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ lɨ³ua³ cáun² héih³² hi³ rá¹lí³ jáun², uá¹jinh¹ cáun² hi³ tiá² lin¹ nga³ quien², hi³ záɨh³² tsú² siáh³ tsáu² hi³ tiá² hniáuh³² tónh³² ta²¹, hi³ jáun² má²lín³ bíh¹ tsú² jan² tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² ja¹ quioh²¹ la³jín³² tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³². Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² má²tí³² héih³² jáun² né³, jɨ³ hi³ hɨeh³² siáh³ tsá² siánh³ hi³ jmu³ la³ jáun², tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ jan² tsá² quien² ja¹ quioh²¹ la³jín³² tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³². 20 Quí¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ ní¹juáh³ tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ re² jmúh¹³ náh² hi³ tɨ³² tsí³ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² *fariseos, hi³ jáun² jmí¹líh³ bíh¹ tiá² lí¹³ tonh²¹ náh² jo³cuo² Dió³².

Jesús hɨe32 já13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 míh23 tsí3 (Lucas 12:57-59)

21 ”Hnoh2 má2ca3nié1ih2 hi3 hiauh3 tsá2 haun32 dí1hio3 ñú2deh3 dí2 héih32 hi3 lí3 la3 lá2: “Ha3 lí2 jngɨh3 tsáu2, quí1 lɨ3ua3 jan2 tsá2 jngɨh2 tsáu2 ca3tɨn1 tá1tsɨn1 héih32”. 22 Tɨ3la3 jná13 juah32, hi3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 jmu2 hian2 ñí1con2 raɨnh21, cun3 tá1tsɨn1 bíh1 tsá2 la3 hí3 héih32. Ní1juáh3 tsá2 tú2 hión32 raɨnh21, jáun2 ñí1con2 tsá2 ná1ho2 ta21 hi3 chín1 bíh1 tá1tsɨn1 tsú2 héih32; hi3 ní1juáh3 tsá2 zaɨh32 raɨnh21 tsá2 lín1 ja3 juón1, háɨnh13 tsó32 ja1 sí2 quiu3juóu32 bíh1 tsú2.

23 ”Hi3 jáun2 né3, ní1juáh3 jmí1 zia32 hi3 cuá1cánh1 hnú2 ñí1hiú13 hi3 cuá1cuéh3 nú2 Dió32, hi3 tá1la3 má2zenh2 nú2 ñí1 jáun2 né3 tsau3 honh2 hnú2 hi3 zian2 jan2 renh2 hnú2 hi3 hau2 nú2, 24 chá1 tín2 hi3 quiánh1 jáun2 có32 ñí1hiú13 jáun2, hi3 cuánh2 tín2 hi3 cuá1jmuh3 nú2 hi3 niau21 tie3 ja1 quián13 nú2 quiúnh1 renh2. Má1jáun2 má2ñeih21 hnú2 siáh3 ñí1hiú13 hi3 ñá1ma3jnia13 nú2 hi3 quiánh1 jáun2.

25 ”Ní1juáh3 zian2 tsá2 ca3hna3 hnú2 ñí1ta21, hi3 jáun2 jau3 tsú2 hnú2 ta3 ñí1 tsá2tan21, ma3ré13 náh2 jáɨ13 tá1la3 hí1cua3táunh1 náh2 jáun2 hú1 juɨ32 quiúnh1 tsú2, hi3 jáun2 tiá2 tsa3jau2 tsú2 ta3 ñí1 tsá2 lín3 jue21; quí1 ní2 lí1 ca3cue3 hnú2 jue21 hí3 tsá2 tú2jáɨ13 hi3 tsa3tiaunh2 tsú2 hnú2 hñu3mí1ñí2. 26 Juanh32 jná13 hi3 tiá2 cáun2 lí1 liáun3 yáh3 hnú2, ca3la3 tɨ3 ní1 má1ca3ma3hmah21 hnú2 jɨ3lɨ32 máh3.

Jesús hɨe32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 juón1

27 ”Hnoh2 má2ca3nié1ih2 hi3 ca3juáh3 tsú2 la3 lá2: “Ha3 lí2 lí1 jmú2 lí1 cuó3”. 28 Tɨ3la3 jná13 juanh32 hi3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 jɨen32 tsá2mɨ3 hi3 hu21 hlah3 tsí3, má2lí2jmú3 bíh1 tsú2 tso3 hñu3 tsí3 quionh3 tsá2mɨ3 hí3.

29 ”Ní1juáh3 mí1máh1 tɨ3 cuá2 chu21 nú2 má2lí2jmú3 hi3 ca3tánh3 nú2 tso3, chí3 cú2jueh32 hi3 jáun2 tiáun2 ñí1 uóunh3; quí1 tɨ3 re2 bíh1 hi3 tsa3hín3 cá2 máɨ3 mí1máh1 nú2 la3 cónh3 bíh1 hi3 tsa3háɨn3 nú2 tá1 jan2 quiu3juóu32. 30 Hi3 ní1juáh3 cuá2 chu21 quián13 nú2 jmu2 siáh3 hi3 tanh32 hnú2 tso3, hná1 cú2jueh32, hi3 jáun2 tiáun2 ñí1 uóunh3; quí1 tɨ3 re2 bíh1 hi3 tsa3háɨ3 cáun2 cuonh2 hnú2 la3 cónh3 bíh1 hi3 cuóh13 hnú2 tá1 jan2 quiu3juóu32.

Jesús hɨe32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 hnió3 tun3 ñí2cuo2 (Mateo 19:3-11; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

31 ”Ja3bí1 jáɨ13 lá2 siáh3 juáh23 tsáu2 la3 cun3 jmí1tin2: “Lɨ3ua3 jan2 tsá2 hnió3 tsáun3 quionh3 tsá2mɨ3 ñí2cuo2, hniáuh32 bíh1 cuéh32 tsú2 ñí2cuo2 cáun2 sí2 hi3 lin1 hi3 ca3tsáun3 tsú2”. 32 Tɨ3la3 jná13 juanh32 ñí1con2 hnoh2 hi3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 hnió3 tun3 tsá2mɨ3 ñí2cuo2 ta3 tiá2 lin1 zia32 jáɨ13 he3 tso3 lí2jmú3 quionh3 tsá2ñuh2 siánh3, cun3quionh3 la3 jáun2 má2cueh32 tsú2 tsú2 jáɨ13 hi3 jmu3 juón1 bíh1; hi3 ní1juáh3 tsá2 jéinh32 cuo2 quionh3 tsá2mɨ3 tsá2 má2ca3tsáun3 quionh3 ñí2cuo2 né3, jáun2 tsá2 la3 hí3 má2lín3 jan2 tsá2 juón1 bíh1 siáh3.

Jesús hɨe32 ca3tɨn1 tsá2 lí1 hɨen2 Dió32

33 ”Ja3bí1 má2ca3nié1ih2 hnoh2 hi3 tsá2haun32 hiauh3 héih32 lá2 jmí1tin2: “Ha3 lí2 tsunh21 jáɨ13 hi3 má2lí2jmuh3 ñí1con2 Dió32, la3 cun3 jáɨ13 hi3 má2lí2ma3tson13 nú2 jáun2 ñí1con2 tsú2”. 34 Tɨ3la3 jná13 juanh32 hi3 hí1 cáun2 bíh1 hi3 tiá2 hniáuh32 hɨeh1 náh2. Ha3 lí2 lí1 ma3tson13 jáɨ13 quián13 cun3quionh3 hi3 hɨeh32 náh2 hñu3mɨ3cuú2, quí1 ñí1 jáun2 bíh1 ñí1 cuá1quien2 Dió32; 35 sa3jun3 hniáuh32 má1tson13 náh2 jáɨ13 quián13 cun3quionh3 hi3 hɨeh32 náh2 hngá1máh3 lá2, quí1 ñí1 hué21 lá2 dá2 lí3 la3jmí1 lí3 cáun2 ñí1 ná1tsɨn1 ta3 bíh1 Dió32; hi3 sa3jun3 hniáuh32 má1tson13 náh2 jáɨ13 quián13 cun3quionh3 hi3 hɨeh32 náh2 juú2 Jerusalén, quí1 ñí1 jáun2 dá2 ca3tɨn1 Re21 Tsá2 chín1 bíh1. 36 Ha3 lí2 lí1 ma3tson13 jáɨ13 quián13 cun3quionh3 hi3 hɨeh32 hnú2 chinh32, quí1 hí1 cá2 máih32 yáh3 jñú2 chinh32 hnú2 tiá2 lí13 tiáu2 ho3 liáh2 hi3 jmúh13 nú2 huen2. 37 Ñí1 jí21la3 ti3 hniáuh32 juáh13 hnú2: “Ján3”, ho3lá2dá2: “Já1han21” bíh1; quí1 la3jí32 jáɨ13 hi3 lí1 má2ná2tsɨn3 tsú2 ñí1 jáɨ13 ní2 ja32 ñí1con2 tsá2 hláɨnh1 bíh1.

Jesús hɨe³² ca³tɨ²¹ hi³ jeinh³² tsú² (Lucas 6:29-30)

38 ”Hnoh² má²ca³niéih² náh² já¡¹³ hi³ qui³ juáh²³ tsú² jáun² la³ cun³ jmí¹tin²: “Hniáuh³² jéinh³² tsú² la³ cun³ rón³² lí³ hi³ ca³quiúnh³², uá¹la³ cun³ mɨ¹ñí¹ tsú², ní¹juáh³ ca³hliah³ tsú² mɨ¹ñí¹ raɨnh²¹, ja³bí¹ la³ jáun² hi³ ca³tɨ²¹ ján¹ tsú² uá²ja¡³²”. 39 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh²: Ha³ lí² jéinh¹ náh² ñí¹con² tsá² hian² tsí³; tɨ³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² pá²³ cá² jo²¹ máh¹ náh², tɨ³ cuéh³ tsú² siáh³ tɨ³ cá² jo²¹ cáun² cuí¹ pá¹³. 40 Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ hna³ hnú² ñí¹ta²¹, hi³ hnió³ tsú² quin³ hanh² nú², cuéh³ tsú² la³ jɨ³ hmɨh³² cháu³ quián¹³. 41 Ní¹juáh³ zian² tsá² dí²quiaun³ hnú² jmá¡¹ hi³ cánh¹ hnú² lio²¹ ñí¹ tí³ cú² mei²¹ quin² ta³ tsú², tɨ³ re² quián² ñí¹ tí³ tenh³ cu³ jáun². 42 Lɨ³ua³ jan² tsá² zia³² hi³ mɨ³² ñí¹con² hnú², cuéh³ tsú², hi³ ha³ lí² ma³zian¹³ siáh³ ñí¹con² tsá² zia³² hi³ chí² ñí¹con² nú².

Hniáuh³² hnio³ tsú² tsá² hau² (Lucas 6:27-36)

43 ”Ja³bí¹ má²ca³niéih² hnoh² hi³ juáh²³ tsú² la³ cun³ jmí¹tin²: “Ma³hno¹ tsá² re² juónh³² quiúnh¹, tɨ³la³ hon² nú² jmu³ ní¹juáh³ tsá² hau² nú²”. 44 Tɨ³la³ jná¹³ juah³²: Ma³hno¹ náh² tsá² jmu² hian² tsí³ ñí¹con² náh², [hi³ chu²¹ jéinh¹ náh² ñí¹con² tsá² chú² juóu³², jmu³ náh² hi³ chú³² ñí¹con² tsá² hau²,] Dió³² lienh¹ quioh²¹ [tsá² quiú² je²³ jɨ³] tsá² jmu² hian² tsí³ ñí¹con² nú². 45 Jáun² la³ ní² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ tson² lín³ hnoh² jon² Dió³² Ñeh² náh², Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²; quí¹ hí³ dá² jmu² hi³ taɨn³² hiú² tsá² chun¹ la³ jɨ³ tsá² hlá¡h¹ ní² siáh³, hi³ zen² tsú² siáh³ jmí³ ñí¹con² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ dí², la³ jɨ³ ñí¹con² tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³² ní² siáh³. 46 Su³uú² lí¹ lín²³ náh² hi³ zia³² hi³ hián¹³ cun³ñí¹ hi³ hno³ náh² jmáh³la³ tsá² hniau³ náh² hmóu³². Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ *tsá² chi² hmah²¹ yáh³ jmu² la³ jáun². 47 Hi³ ní¹juáh³ cuen²³ hnoh² Dió³² jmáh³la³ tsá² juónh³² náh² re² quiúnh¹, ¿he³ dá² hi³ chu²¹ jmuh³² náh² ní¹juáh³ la³ jáun²? Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ tsá² tiá² cuóun³² Dió³² yáh³ ná¹jmu² la³ jáun². 48 Jmu³ náh² chun¹ la³jmí¹ chun¹ Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

6

Jesús hɨe³² he³ lánh³ lí³ ta²¹ chu²¹

1 ”Ha³ lí² lí¹ ma³ti²¹ náh² cuáh³² jmáh³la³ ñí¹ jíe²³ tsáu² cun³ñí¹ hi³ hniá¹ náh² hi³ jíe³ tsáu² lánh³ jmuh³² náh². Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ hián¹³ náh² ñí¹con² Ñeh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú², ní¹juáh³ la³ jáun² la³ jmuh³² náh².

2 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ jmí¹ ma³hon¹ hnú² tsá² lɨ³hniauh²³ ñí¹con², ha³ lí² jmu² hnú² chú¹ja²¹ ñí¹con² ca³la³ jánh³ dú¹ tsáu², tsá² zian² ja¹ hñú³ jɨ³ tsá² tiáunh¹ hñu³ cuáh³² ní² la³jmí¹ jmu² tsá² lín³ la³ cá¹ la³ jéinh¹, cun³ñí¹ hi³ hnió³ hi³ hléh³² tsáu² re² quioh²¹. Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ jí³²la³ jú¹ chu²¹ hi³ hléh³² jáun² tsáu² bíh¹ jéi³²í¹ hiáuh³ tsú², ha³ tiú²uú² hi³ siáh³ zia³² yáh³. 3 Tɨ³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ma³hon¹ hnú² tsá² lɨ³hniauh²³ ñí¹con², jmu³ la³ cun³ lɨ³ lí¹³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² lɨ³ ñi³², uá¹jinh¹ tsá² jlánh¹ re² juónh³² náh² quiúnh¹. 4 Ta³máɨh³ bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnú², hi³ jáun² hián¹³ nú² la³ cun³ hi³ cué³² Ñeh² nú², Tsá² jíe²³ la³ cun³ hi³ jmuh³² nú² jáun².

Jesús má²ta² he³ lánh³ liéinh³² tsú² Dió³² (Mateo 7:7-11; Lucas 11:2-4)

5 ”Ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³lienh¹ hnoh² Dió³², ha³ lí² jmú² náh² la³jmí¹ jmu² tsá² lín³ la³ cá¹ la³ jéinh¹, hi³ zaɨn³² liéinh³² Dió³² ta³ ná¹táun³ ñí¹ lí³ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² jɨ³ ñí¹ lí³ cuoh¹ ja¹ hñú³ ní² siáh³, hi³ jáun² jíe³ tsáu². Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³ jí³²la³ jú¹ chu²¹ hi³ hléh³² jáun² tsáu² bíh¹ jéi³²í¹ hiáuh³ tsú², ha³ tiú²uú² hi³ siáh³ zia³² yáh³. 6 Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³lienh¹ hnú² Dió³² né³, hen² ñéih³ quián¹³ hi³ jnáɨ¹ ho³hñú¹³, hi³ jáun² ñí¹ zenh² nú² jáun² huen² lienh¹ Ñeh². Hi³ jáun² la³ jáun² zia³² hi³ hián¹³ nú² ñí¹con² Ñeh², Tsá² jíe²³ hi³ jmuh³² hnú² jáun² ta³ conh¹.

7 ”Ní¹ má¹ca³lienh¹ nú² Dió³², ha³ lí² hléh² cú²hiú² cú²cuóh³² já¡¹³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ la³jmí¹ jmu² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³², quí¹

tsá² hí³ lɨ́¹ lɨ́n²³ hi³ cun³quionh³ hi³ hleh³²
jáun² hliáun³ jáɨ¹³ lɨ́¹³ ne³ Dió³². 8 Lɨ́² jmú²
náh² la³jmɨ́¹ jmu² tsá² hí³; quí¹ ñeh² bí¹ hi³
mɨh¹³ náh² má²ñi³² bíh¹ Ñeh² náh² nɨ́¹juáh³
he³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² náh². 9 Hi³ jáun² né³,
lienh¹ náh² Dió³² la³ lá²:
Hnú² Tia²¹, Tsá² ñíh³ nú² hñu³mɨ³cuú²,
cá² ñí¹ hi³ chu²¹ cuɨ́¹ ná¹chan¹ hi³ jmáɨ²
hnú².
10 Cuɨ́¹ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ la³jɨ́n³² tsáu²
tónh³² jo³cuonh² hnú².
Cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cun³ hi³
hnáuh² hnú² jmúh¹³,
la³jmɨ́¹ lɨ́³ hñu³mɨ³cuú².
11 Cué¹ tiá³ má³² hi³ hniáuh³² ñí¹con² jnoh¹
né³²,
la³ cun³ hi³ qui³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ cun³
jmá² cun³ jnia³².
12 Chin³² tiá³ honh² ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³hliáuh²
jnoh¹,
la³jmɨ́¹ chin²³ jnoh¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³
má²ca³hliánh² tsáu² ñí¹con² jnoh¹.
13 Ma³hau¹ tiá³ jnoh¹ hi³ tiá² ca³ tiá² lau³
jnoh¹ tsá² hláɨnh¹,
liau¹ tiá³ jnoh¹ ñí¹con² pí³ quioh²¹ tsú².
[Quí¹ hnú² bíh¹ Tsá² hauh³² nú² jáɨ¹³ ñí¹con²
ca³la³ jɨ³lɨ³²,
Tsá² pin³ cun³ tán¹ cun³ hián²,
Tsá² cuá¹quien² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².
Tson² bíh¹ la³ jáun²].
14 ”Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ hnoh² chíh¹ honh²
tsáu¹³ tsá² jmu² hlah³ ñí¹con² náh², jáun²
Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² chí¹³
uá²jaɨ³² tsɨ́³ tsáuh³ hnoh²; 15 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
tiá² chin²³ yáh³ hnoh² honh² tsáu¹³ tsáu²,
jáun² sa³jun³ Ñeh² yáh³ hnoh² chin¹³ tsɨ́³
tsáuh³ hnoh².

Jesús hɨe³² ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²

16 ”Nɨ́¹ má¹ca³ma³hɨen²¹ hnoh², ha³ lɨ́² háɨ²
náh² hlah³ máh¹ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² lɨ́n³ la³
cá¹ la³ jéinh¹; quí¹ tsá² jmu² hí³ la³ jáun²
dá² hnió³ jɨ́e³ tsáu² hi³ hí³ dí² ná¹má²hɨen²¹.
Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³ cun³ nɨ́² bíh¹
má²ca³táuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh³ tsá² la³ hí³
nɨ́¹juáh³ la³ jáun². 17 Tɨ³la³ hnú² má¹na²¹, nɨ́¹
má¹ca³ma³hɨen²¹ nú², ráɨn² máh¹ hi³ siáu¹
siáh³ re² chinh³², 18 hi³ jáun² tiá² lɨ³lieih²¹
tsáu² hi³ hnú² ñi³ma³hɨen²¹ nú². Jɨ́³²la³ Ñeh²
hnú², Tsá² zenh² quiúnh¹ hnú² ta³ tiá² jniá³
jáun² bíh¹ lɨ³ ñi³²; hi³ jáun² hí³ bíh¹ zia³² hi³
cué³² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ jmuh³² hnú² jáun²
ta³máɨh³.

Tsá² má²nióh³² hi³ quioh²¹ hñu³mɨ³cuú² (Lucas 12:33-34)

19 ”Ha³ lɨ́² jmú² dí¹quiaunh²¹ honh² hi³
lɨ³ zian² náh² hliáun³ ñí¹ hué²¹ lá², ñí¹ lɨ́¹³
tsa³hín³ hi³ quián¹³ cun³quionh³ hi³ cuh³
mí¹cháu² jɨ³ hi³ hiá³² juóuh³² nɨ́², jɨ³ ñí¹ lɨ́¹³
hí³ háɨn² hi³ han³. 20 Tɨ³ re² jmu³ náh² pí³
hi³ lɨ³ zian² náh² hliáun³ hñu³mɨ³cuú², ñí¹
tiá² lɨ́¹³ hí³ mí¹cháu² hi³ cuh³, sa³jun³ hiá³²
juóuh³² siáh³, hi³ sa³jun³ háɨn² lɨ́¹³ tónh³²
siáh³ hi³ han³. 21 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹ nio¹ hi³
quián¹³ náh², ñí¹ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² cua³
jmɨ́²chí³ quián¹³ náh².

Mɨ́¹ñí¹ tsú² cue³² joh¹ quioh²¹ tá¹ jan² (Lucas 11:34-36)

22 ”Mɨ́¹ñí¹ tsú² lɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ³ cáun² sɨ́²
quioh²¹ tá¹ jan² tsú²; jáun² né³ nɨ́¹juáh³
chu²¹ mɨ́¹máh¹ hnú², jáun² ñí¹con² tá¹ jan²
bíh¹ nú² zia³² joh¹; 23 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jláɨnh¹ la³
hláɨh¹ mɨ́¹máh¹ nú² né³, jáun² tá¹ jan² bíh¹
nú² zenh² já¹niéi². Hi³ nɨ́¹juáh³ cha³ jmɨ́¹ lɨ́³
joh¹ quián¹³ nú² cáun² já¹niéi² bíh¹ la³ lɨ́³,
¡cónh³ bíh¹ tiá² la³ lɨ́³ cáun² já¹niéi² hmíh²
nɨ́¹juáh³ la³ jáun²!

Dió³² jɨ³ quɨe³ nɨ́²

24 ”Hí¹ jan² tsáu² tiá² lɨ́¹³ ma³tí³² ñí¹con²
gon³ juo¹³, quí¹ tiá² tɨ²¹ yáh³ tsɨ́³ tsú² tsá²
jan², hi³ tsá² jan² né³, tɨ́³² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú²;
re² lɨ́n³² bíh¹ ma³tí³² tsú² héih³² quioh²¹
jan², hi³ tsá² jan² né³, tiá² ta²¹ tanh² yáh³
tsú². Jáun² né³, cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ hno³ náh²
Dió³² cu³tsa³² quionh³ hi³ hniá¹ náh² hi³
zia³² ñí¹ hué²¹ lá².

Dió³² nióh³² hua³hí¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ jon²

25 ”Juo³ jná¹³ hnoh²: Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹
honh² náh² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ zian² náh²,
ca³tɨ²¹ ha³ jinh¹ já³² má³² hi³ cúh¹³ náh² ho³
jmáɨ² hi³ húh¹³ náh², jɨ³ ha³ jinh¹ já³² hmɨh³²

hi³ quíh¹³ náh² siáh³. ¿Há¹ jun³juáh¹³ jmí²chí³ quioh²¹ bíh¹ tsú² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ má³² dúh¹; hi³ ngú³ quioh²¹ bíh¹ tsú² siáh³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ ha¹ tsú²? 26 Sá¹ní² jɨe³ ha³ lánh³ zian² quiuh²¹ tan³², jáh³ tiá² lin¹ hi³ jñi³² hí¹ cáun², sa³jun³ zia³² bíh¹ cáun² hi³ lau³² quioh²¹ jáh³, hi³ sa³jun³ zeh² bíh¹ siáh³ hñu³cuí³ quioh²¹, tɨ³la³ cun³ jáun² zia³² bíh¹ má³² hi³ cue³² Ñeh² náh² hi³ cúh² jáh³. ¡Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² náh² la³ cónh³ bíh¹ tan³²! 27 ¿Hin² yáh³ hnoh² tɨn² jmúh¹³ hi³ cuóun¹³ cónh³í¹ cá² lí², uá¹jinh¹ hen² lín³² honh² náh² hi³ cuóun¹³ náh²?

28 ”Hi³ ¿he³ láɨh³² hɨ³² honh² náh² ca³tɨ²¹ hmɨh³² hi³ quíh¹³ náh²? Sá¹ní² jɨe³ náh² ha³ lánh³ rón³² cuóun² lí¹³ hi³ tsɨ²¹ ñí¹ náɨ², lí¹³ jáun² tiá² lin¹ jáu² zeh³² yáh³, hi³ sa³jun³ ta³² siáh³ tá³; 29 tɨ³la³ cun³ jáun² ta³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón yáh³ tiá² chú³² jmí¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ lí¹³ ní², uá¹jinh¹ jmí¹ zioh² lín³² tsú². 30 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ Dió³² jmu² hi³ ca³la³ chú³² lín³² jniá³ náɨ², cáun² hi³ tsɨ²¹ ñí¹ náɨ² né³², hi³ jáun² tsa³háu² má²jín³² bíh¹ tsú² tɨ³ ñeh² cáun² pɨeh¹ ní¹ má¹ca³lɨ³ quiéin², jáun² ní¹juáh³ ta³ bí¹ náɨ² yáh³ jmu² Dió³² hi³ chú³² jniá³, ¡cónh³ bíh¹ tiá² jmu³ Dió³² hi³ zia³² hanh² hnoh², hnoh² tsá² cáun² lí¹ hɨ³² honh² náh²! 31 Hi³ jáun² ha³ lí² cuí¹ hi²¹ honh² náh², hi³ juáh¹³ náh²: “¿He³ dá² cúh¹³ dí²?”, hi³: “¿He³ dá² hnáɨh¹³ dí²?” ho³ hi³: “¿He³ dá² quíh¹³ dí²?” 32 Quí¹ la³jín³² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³² ná¹hɨ³² tsí³ ca³tɨ²¹ la³jɨ³² hi³ ní²; tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, zian² bíh¹ jan² Ñeh² hnoh², Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú², Tsá² cuá¹ñi³² la³jí³² hi³ lɨ³hniauh²³ quián¹³ náh². 33 Ñí¹ jí²¹la³ ti³ chan¹³ náh² hmóu³² jo³cuo² Dió³² bíh¹ hi³ má¹tih²¹ náh² re² ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³ má¹zián¹³ náh² re² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ hián¹³ náh² ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ jáun². 34 Ha³ lí² jmú² náh² hɨ³² honh² ca³tɨ²¹ he³ lí¹³ tsa³háu², quí¹ zia³² bíh¹ jmáɨ¹ tsa³háu² hi³ lí¹³ hɨ³² honh² hnoh² ca³tɨ²¹ hi³ quioh²¹ tsa³háu². Quí¹ ma³ quin³² ma³ cú² jmáɨ¹ bíh¹ má²zia³² uu³mí²tsɨ³² quioh²¹.

7

Ha³ lɨ²chú¹ lɨ²ñih²¹ náh² tsáu²
(Lucas 6:37-42)

1 ”Ha³ lɨ² chú¹ lɨ² ñih²¹ náh² tsáu² hi³ jáun² tiá² ra³tsa² náh² Dió³² héih³² la³ jáun². 2 Quí¹ la³ jáun² bíh¹ ra³tsɨ³² tsú² héih³² ñí¹con² hnoh², la³jmɨ́¹ rá²tsɨh³² hnoh² jáun² héih³² ñí¹con² tsáu² bíh¹. La³ cun³ rón³² lɨ³ héih³² hi³ chah³² náh² hi³ cueh³² náh² ñí¹con² tsáu², héih³² la³ jáun² bíh¹ siáh³ chá³² Dió³² hi³ cué³² ñí¹con² hnoh². 3 ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ¹³ jɨeh²¹ hnú² má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹ñí¹ renh², ní¹juáh³ tiá² lɨ²tsɨn² yáh³ hnú² hi³ hu²¹ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² mɨ́¹máh¹ huen²? 4 ¿Ha³ lánh³ rón³² hó³² honh¹ hnú² hi³ juoh¹ nú² renh²: “¡Cuí¹ chí¹³ ná³ má¹quɨ³² hu²¹ mɨ́¹máh¹ hnú²!”, hi³ ní¹juáh³ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² bíh¹ la³ hu²¹ quián¹³ hnú² huen² má¹lɨ³² jáun²? 5 ¡Hnú² tsá² lín³ nú² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, la³ñí¹ tín² chí³ hná¹ hmá² pa²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹máh¹ huen², hi³ jáun² má¹jáun² lɨ¹³ jɨeh²¹ hnú² re² hi³ chíh¹ nú² má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹ñí¹ renh².

6 ”Ha³ lí² lɨ́¹ cué² hi³ hɨ́en¹ ñí¹con² tsá² zian² la³jmɨ́¹ zian² tsáɨ², quí¹ ní² lɨ́¹ ca³qui³ ca³jme³ tsú² hi³ chau³ náh² tsú² cú²tiú² cú²jóh³² hó³². Ha³ lí² lɨ́¹ ma³jnia¹³ hi³ quien² quián¹³ ñí¹con² tsá² zian² la³jmɨ́¹ zian² mí²ñí³, quí¹ ní² lɨ́¹ ca³ha³ ca³zauh³ tsú².

Mɨ́¹ náh², hniauh², hi³ hléh¹ siáh³ ho³hñú¹³
(Lucas 11:9-13)

7 ”Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ jáun² hian³ náh², hniauh² náh² hi³ jáun² chanh¹ náh², hléh¹ náh² ho³hñú¹³ hi³ jáun² niá³² tsú². 8 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² mɨ³² ñí¹con² tsú², hiáuh¹³ bíh¹ tsú²; ní¹juáh³ tsá² hnauh², choh¹³ bíh¹; hi³ ní¹juáh³ tsá² hleh³² ho³hñú¹³ né³, niá³ bíh¹.

9 ”Quí¹ ¿hin² yáh³ tsánh² hnoh² tiá³ honh² hi³ cueh¹ cá² máɨ³ quín¹ jónh³² ní¹juáh³ hí¹miih²¹ bíh¹ la³ cuá¹mɨ³²? 10 Ho³ ní¹juáh³ cuá¹mɨ² jan² juo¹³, ¿hí¹ tiá³ honh² náh² hi³ cuen¹³ jan² jáh³ hláɨnh¹? 11 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tu³ bí¹ hnoh² yáh³ tsá² tiá² chun¹

náh², tɨn² bíh¹ náh² cuéh¹ hi³ chu²¹ ñí¹con² jónh³², ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² tiá² cué³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² hiú² mɨ³²!

12 ”Jáun² jmu³ náh² la³jɨ́³² jmáɨ¹ ñí¹con² tsáu² nɨ́¹juáh³ he³ lánh³ hnáuh² náh² jmu³ tsú² ñí¹con² náh² hmóu³²; quí¹ la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ héih³² hi³ jmu² jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jɨ³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² uá²jaɨ³².

Ho³jnɨ́¹³ jáɨ³²
(Lucas 13:24)

13 ”Tiónh³² náh² tɨ³ juɨ³² ho³jnɨ́¹³ tsáɨ². Hú³ bíh¹ ho³jnɨ́¹³, hi³ ca³la³ hi³ jáu² lɨ́n³² bíh¹ juɨ³² hi³ chau²¹ ñí¹ lɨ́¹³ tsa³hín³ tsú², hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² tsá²táunh¹ juɨ³² jaun³²; 14 tɨ³la³ ho³jnɨ́¹³ jɨ³ juɨ³² hi³ chau²¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² tsú² né³, jáɨ³² lɨ́n³² bíh¹ hi³ tiá² lɨ³ tɨ́¹ lɨ³ jenh¹, hi³ jáun² cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² choh²³ juɨ³² jaun³².

Lin¹ bíh¹ he³ ñí¹ hmá² cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³²
(Mateo 12:34-35; Lucas 6:43-45)

15 ”Hua³hín¹³ náh² ñí¹con² tsá² lɨ́¹ juáh²³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³². Tsá² hí³ dá² ja³táunh¹ ñí¹con² hnoh² hi³ ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh², tɨ³la³ tɨ³ ñeh² má¹ná¹ ná¹lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsɨ́² náɨ¹ jính¹. 16 Hnoh² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² náh² tsú² cun³quionh³ ha³ lánh³ jmu² bíh¹ tsú²; quí¹ tiá² cun³² yáh³ tsú² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ja¹ tan³ mɨ³juɨ́h², hi³ sa³jun³ cun³² yáh³ tsú² mɨ³ sí² co² tsɨ³ hmá² ton². 17 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ hi³ la³jɨ́³² hmá² chu²¹ háɨ³² máɨ³ chu²¹, hi³ la³jɨ́³² hmá² hlah³ né³, háɨ³² mɨ³ hlah³. 18 Nɨ́¹juáh³ hmá² chu²¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ ha³ máɨ³ hlah³, sa³jun³ hmá² hlah³ lɨ́¹³ ha³ máɨ³ chu²¹. 19 La³jɨ́³² hmá² tiá² máɨ³ chu²¹ háɨ³², quiéih³² bíh¹ tsú² hmá² jáun², hi³ jáun² jɨ́n³² tsú². 20 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ cuóun³² hnoh² tsáu² cun³quionh³ lánh³ jmu² tsú².

Tiá² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³ yáh³ tónh³² jo³cuo² Dió³²
(Lucas 13:25-27)

21 ”Jun³juáh¹³ la³jɨ́n³² yáh³ tsá² záɨ³² jná¹³: “¡Hnú² bíh¹ lɨ́n³ Juóu³² jná¹³!” lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ jɨ́³²la³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́¹³ tónh³². 22 Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jáun², juóun³² lɨ́n³² tsáu² záɨ³² jná¹³: “Hnú² Juo¹³ jnoh¹, jnoh¹ ca³hléh¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² jáɨ¹³ hi³ ca³hi³ hñu³ tsɨ́³ jnoh¹, hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² bíh¹ ca³huen¹³ jnoh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² siáh³ ca³jmú¹³ jnoh¹ hliáun³ hua³jueh³²”. 23 Tɨ³la³ jná¹³ né³ nga¹ la³ lá² má¹jáun², hi³ juo¹³ ná¹: “Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³lɨ³ cuóu³² jná¹³ hnoh². ¡Tɨ³ có³² quin³² náh² ñí¹con² jná¹³, hnoh² tsá² jmuh³² náh² hi³ hlah³ hi³ hó³²!”

Jmɨ́h¹ hiah³² pin³, jɨ³ hi³ tiá² pin³
(Marcos 1:22; Lucas 6:47-49)

24 ”Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² má²tí³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³, tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, tsá² ca³zíh³ hñú¹³ cáun² tsɨ³ hláu². 25 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ tsau³ jmɨ́³, hi³ ca³lɨ³ hliáun³ bíh¹ siáh³ cua³, hi³ ja³ bíh¹ siáh³ chí³ tiá³ hi³ jmɨ́¹ hnió³ quɨ́h³ hñú³ jáun², tɨ³la³ tiá² cá²quɨ́h³² yáh³, quí¹ ñí¹ hláu² bíh¹ jmɨ́¹ chí¹hliaun³² jmɨ́h¹ hiah³². 26 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² má²tí³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá²ñuh² cáun¹ bíh¹, tsá² ca³zíh³ hñú¹³ ñí¹ záɨ¹ táh¹. 27 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tsau²¹ jmɨ́³, hi³ ca³lɨ³ hliáun³ bíh¹ jmɨ́² cua³, hi³ ja³ bíh¹ siáh³ chí³ hi³ hnió³ quɨ́h³ hñú³ jáun², jáun² hñú³ jáun² né³, ca³quɨ́² cá²cuon³ bíh¹.

28 Jmɨ́¹ má²ca³táuh³ hi³ hleh³² jáun² Jesús, lɨ́¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³² hí³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²ta² tsú² jáun²; 29 quí¹hliá² jmɨ́¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ yáh³.

8

Jesús jmah²³ jan² tsá² lɨ́n³ mɨ³ho²¹ péin³
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Jmí¹ ca³son² jáun² Jesús tsɨ³ máh³, juóun³² lín³² tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹. 2 Hi³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² lín³ mí¹uí³ *mɨ³ho²¹ péin³, hi³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ní¹juáh³ hnáuh² hnú², tɨn² bíh¹ hnú² jmúh¹³ hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³.

3 Jáun² né³, Jesús ca³tí³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun² ¡cuí¹ lan² hnú²!

Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² jáun² la³ ní² né³, la³juɨ³² ca³hin³ bíh¹ mí¹uí³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³. 4 Hi³ jáun² ca³juáh³ Jesús hi³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Sá¹ní² jɨe³, ha³ lí² hin² juouh³² hí¹ jan² ha³ lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²laɨn³² nú²; jí³²la³ ti³ cuánh² hi³ cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá²cuen²¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ qui³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ má²laɨn³² nú².

Jesús jmah²³ tsá² quian²¹ hliáu³ tsá² chín¹ (Lucas 7:1-10)

5 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Jesús já¹ juú² Capernaum. Jáun² jan² hliáu³ tsá² chín¹ tsá² *romano ja³ ñí¹con² tsú² hi³ ca³hiu³ ca³mí³, 6 hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², tsá² lín³ quian²¹ jná¹³ rón³² rá²tsáun¹ hi³ hma², jɨ³ hi³ má²tso² tsí³ hi³ cú² uóu³².

7 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ñe¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmah²¹ ná¹ tsú².

8 Tɨ³la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Tɨ³², jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ hnú² cuóh¹³ hñu³² ná¹; ñí¹ jí²¹la³ ti³ jmúh¹³ hnú² héih³² bíh¹ hi³ jáun² tsá² quian²¹ jná¹³ lan¹³. 9 Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zian² juóu³², hi³ ja³bí¹ lín³ jná¹³ siáh³ hi³ chín¹ ñí¹con² hliáu³. Jáun² ní¹ má¹cá²jmú³² jná¹³ héih³² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ hi³ tsó³², jáun² tsau³² bíh¹; hi³ ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³ jan²: “¡Ña³²!” jáun² ja³²; hi³ ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³ tsá² lín³ quian²¹ ná¹: “¡Jmu³ hi³ lá²!” jáun² jmu² bíh¹ tsú².

10 Jmí¹ má²lí²niéi³² Jesús jáɨ¹³ ní² né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ tsá² jmí¹ hí¹já²táunh¹ hí³ cu³hna²¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² má²ca³chanh²¹ jná¹³ ja¹ tsá² *Israel lá², tsá² nio² cáun² tán¹ tsí³ la³jmí¹ nio² cáun² tsí³ tsá²ñuh² *tsá²cá²jo²¹ lá². 11 Jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh², hi³ juóun³² lín³² tsáu² ja³táunh¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² jɨ³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú² ní² siáh³, hi³ tsa³cuú² tsa³hính² cu³lɨ²¹ quionh³ hla¹ Há²bran²¹, hla¹ Isaac jɨ³ hla¹ Jacob ní² hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²; 12 tɨ³la³ tsá² jmí¹ ca³tɨn¹ hi³ tsa³tiánh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³² né³, tsá² hí³ dá² chu³ huen³ bíh¹ tsú² hi³ ziu³ cuɨn³ tsú² ñí¹ lí³ já¹niéi² tɨ³ cheih³², ñí¹ jáun² tsa³tí² tsa³hoh³² hi³ má²zian² hi³ chéi³ hi³ uóu³².

13 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² hliáu³ tsá² chín¹ hí³:

—Cuánh² hñuh³², cuí¹ lí¹³ la³ cun³ hi³ táunh²³ hnú² ní² ta²¹.

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ lan³ tsá² quian²¹ tsú².

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Pé¹ (Marcos 1:29-31; Lucas 4:38-39)

14 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús hñú¹³ Pé¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jíen³² tsú² mɨ³ziú¹³ Pé¹ hi³ rá¹tsɨn² ñí¹ jen³ hi³ rá²tsáun¹ hi³ chéin³. 15 Jáun² ca³tí³ dí² cuo² cuo² tsá²mɨ³ hí³, jáun² la³juɨ³² ca³quin³ hi³ jmí¹ chéin³ tsú²; jmí¹jáun² ca³náu² tsá²mɨ³ hí³, hi³ ca³jmú³ má³² hi³ cuh³ tsú².

Jesús jmah²³ juóun³² tsá² tsáun¹ (Marcos 1:32-34; Lucas 4:40-41)

16 Jmí¹ ca³niéi² jáun² né³, cua³jan² tsú² juóun³² lín³² tsá² tiáunh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ ñí¹con² Jesús; jáun² cun³quionh³ cá² jon¹ jáɨ¹³ bíh¹ ca³huen³ tsú² la³jín³² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu², ja³bí¹ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ ná¹tsáun¹ mí¹uí³ siáh³ siáh³. 17 Cun³quionh³ la³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí³ bíh¹ ca³caun² hi³ jmí¹ lín³ jnoh¹ jáun², jɨ³ hi³ ca³caun² tsú² siáh³ mí¹uí³ quiú¹³ dí²”.

Tsá² jmí¹ hnió³ tsa³táunh¹ quionh³ Jesús (Lucas 9:57-62)

18 Jmí¹ ca³jɨe³ jáun² Jesús hi³ juóun³² lɨn³² bíh¹ tsáu² tionh² cu³ jéin³ quioh²¹, jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ hán³² tsú² cú²jueh³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ¹ lí¹ ná¹ho³ jáun². 19 Jmí¹jáun² jan² tsá² lɨn³ tɨ³² liei²¹ ja³ hi³ cua³lienh³ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnú² lɨ³ua³ cáun² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

20 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáh³ zia³² tá² hláu² quioh²¹ bíh¹ cuo², hi³ zia³² bíh¹ siáh³ záɨ² quioh²¹ tan³²; tɨ³la³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² má¹ná¹, tiá² zia³² yáh³ ñí¹ lí¹³ jnioh¹³.

21 Siáh³ siáh³ jan² tsá² má²hen² tɨ³ con² tsú² ca³juáh³:

—Tɨ³², cué¹ tín² jáɨ¹³ hi³ ñí¹hón²¹ jná¹³ ñuh³² [nɨ́¹ má¹jun²].

22 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² tsá² ná¹jún¹ [ñí¹con² Dió³²] cuɨ́¹ cha³hón³² hla¹ raɨnh²¹.

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmáɨ² jɨ³ chí³ (Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Jmí¹jáun² ca³hi³ Jesús cáun² mu², hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² já¹taunh²¹ siáh³ quionh³. 24 Hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³, cu³diá²jan² ca³ja³ cáun² chí³ tiá³ lɨn³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jmí¹ má²hí¹conh³² yáh³ jmáɨ² hñu³ mu², hi³ jmí¹ má²jláɨ²³ siáh³ mu² ma³ quin³² ma³ cu³ tsɨn¹ jmɨ́²miih²¹. Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ má²rá²cuóun¹ bíh¹. 25 Jáun² ca³ñí¹ñɨ¹³ tsú² Jesús, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³², liau¹ jnoh¹! ¡Hénh³ máh³ má²tsá²hanh³² dí² hñu³ jmáɨ²!

26 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—¿He³ láɨh³² ja³²lɨ³ ná¹juenh²¹ náh²? ¡Jlánh¹ tiá² cáun² la³ nio² honh² náh²!

Hi³ jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³jin³ chí³ jɨ³ jmɨ́²miih²¹ nɨ́²; hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³hná³ chí³ hi³ ca³ta³no¹ tie³ pih²¹. 27 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² quionh³ Jesús né³, lí¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³ ca³juánh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² nɨ́² hi³ hí¹ la³ tɨ³ chí³ jɨ³ jmɨ́²miih²¹ máh³ taunh² ta²¹?

Tsá²ñuh² tiáunh¹ juóun³² lɨn³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ (Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús jo²¹ jmáɨ² lí¹ ná¹ho³ né³, ñí¹ má²lɨ³ hué³² quioh²¹ tsá² Gadara, jáun² ca³huén² gon³ tsá²ñuh² ñí¹ táun³ jéin³ lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹, hi³ jáun² ca³ja³taunh²¹ ñí¹ zenh¹ Jesús. Tá¹ gon³ bíh¹ tsú² jmí¹ tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³; tsá² hí³ jmí¹ hian² lɨn³² tsɨ́³ hi³ ca³la³ hí¹ jan² tiá² hin² jmí¹ lɨ³ ngá¹³ hú¹ juɨ³² jáun². 29 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² hóh³² tiá³ lɨn³² hi³ juáh³:

—¿He³ ca³tɨn¹ hnú² quiúnh¹ jnoh¹, hnú² Jesús Jon² Dió³²? ¿Hí¹ ñeh³ hnú² ñí¹ lá² hi³ ña³jmuh³ nú² hi³ má¹tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ ta³ ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹?

30 Ñí¹ má²janh² jáun² jmí¹ ñi³táunh¹ juóun³² mí²ñí³ hi³ ñi³cúh¹³ háu²; 31 hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ hi³ hue¹³ nú² jnoh¹, cué¹ tiá³ jáɨ¹³ hi³ tsá¹tauh²¹ jnoh¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³ ó³².

32 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—¡Huen³ náh²! ¡Cuá²tiónh³² náh²!

Hi³ jáun² ca³huén² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsá²ñuh² hí³ hi³ ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³; la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³cuóun³ mí²ñí³ hí³ tɨ³ juɨ³² dí¹jɨ²³ ñí¹ hlah³, hi³ jáun² ca³sunh³ chu³ jmáɨ² lí¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³tsan³.

33 Tsá² jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ né³, ca³cuóun³ bíh¹ hi³ ca³ñí¹chá² já¹ juú² la³ cun³ hi³ má²lɨ³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ³² jáun² ñí¹con² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́² siáh³. 34 Jmí¹jáun² ca³huén² la³jɨ́n³² tsá² juú² hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Jesús; jmí¹ ca³jɨ́en³² dí² jáun² né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² tsú² hi³ cua³han² tsú² hué³² jáun² quioh²¹ dí².

9

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma² (Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hi³ Jesús hñu³ mu², hi³ ca³han³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lí¹ ná¹ho³

jáun² hi³ ca³chánh³² tɨ³ juú²co¹. 2 Ñí¹ jáun² ca³ñí¹jan² tsáu² jan² tsá²ñuh² tsá² hma², hi³ rá¹tsɨn² cáun² ñí¹ jmu². Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Jesús hi³ cáun² tán¹ bíh¹ ná¹tioh³ tsɨ́³ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² tsáun¹ hí³ la³ lá²:

—Hnú² jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²cá²hin³ bíh¹ tso³ quián¹³ hnú².

3 Jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ca³lɨ́n¹³ la³ lá² hñu³ tsɨ́³: “Tsá²ñuh² nɨ́² cáun² lɨ́¹ chú² lɨ́¹ lén³² Dió³² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹”. 4 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ ñi³² bíh¹ he³ lánh³ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—¿He³ láɨh³² hlaɨh³ lɨ́n²¹ ná¹tioh³ honh² hnoh²? 5 ¿Hín² jáɨ¹³ hi³ tun³ lá² hi³ jlánh¹ huán¹ tsɨ́³ lɨ³ lin¹ hi³ zia³² pí³ quioh²¹ tsá² hleh³², hí¹ cun³quionh³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Tso³ quián¹³ hnú² má²cá²hin³!” ho³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Náu², ngɨ́¹!”? 6 Re² bíh¹, cuɨ́¹ má¹jnia¹³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ho² ná¹ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².

Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:

—¡Náu², quiaun² jmu² quián¹³, cuánh² hñuh³²!

7 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá² jmɨ́¹ hma² hí³ hi³ ngah³ hñú¹³. 8 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsáu² hi³ lɨ³ la³ jáun², lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³² Tsá² ca³cué³ pí³ la³ jáun² ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun².

Jesús téh²³ Má²téh³
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ngau³ ñí¹ siáh³, jáun² ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Má²téh³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹caɨ³² hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos], hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Má²téh³ hi³ ngau³ cu³hna²¹ Jesús.

10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³² hñú¹³ Má²téh³ hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Ja³bí¹ ca³tiánh³ siáh³ juóun³² lɨ́n³² *tsá² caɨ³² hmah²¹ ñí¹ mesa jáun² quionh³ tsú², la³ má²quionh³ tsá² juáh²³ tsáu² hi³ tiá² chun¹. 11 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseos hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² sa³ tɨ³² juóuh³² hnoh² cáun² cuú² hɨ́nh²³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ tsá² ren² tso³ nɨ́²?

12 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³:

—Ha³ tiá² tɨ³² mɨ́³ hniah³ yáh³ ñí¹con² tsá² chun¹, tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsáun¹ bíh¹ hniah³. 13 Cuá²tánh¹ náh², hi³ cuá²ma³tɨn¹³ náh² la³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ hnó³² hi³ já³² mii³ honh² bíh¹ náh², jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ jngɨh¹³ náh² jáh³ yáh³ ñí¹con² jná¹³”. La³ nɨ́² bíh¹ rá¹juáh³, quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ja³te³ ná¹ tsá² chun¹, quí¹ hi³ ja³te³ tsá² ná¹ren² tso³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³ngáɨ³:

—¿He³ láɨh³² ma³hɨen²¹ lɨ́n²¹ jnoh¹, jɨ³ tsá² fariseos nɨ́² siáh³, tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² né³, sa³ tiá² má²hɨen²¹ yáh³?

15 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ hi³ tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu² tiánh³ hi³ ná¹haɨ²¹ hlah³ tsɨ́³ tá¹la³ má²ná¹má²hiún² tsú² tsɨ́³ quionh³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ hí³ cuo² dúh¹? Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.

16 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² taun³² cáun² hmɨh³² tseh¹ quionh³ cá² cuonh²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹; quí¹ tsáuh³² bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹ jáun², hi³ jáun² cáɨ³² bíh¹ hmɨh³² má²tseh¹, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ñí¹ jueh³² má²cáɨ³² má¹lɨ³² jáun². 17 Hi³ sa³jun³ tah³² tsú² siáh³ mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu² tseh¹ jáun² lɨ́¹³, hi³ jáun² tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ la³ má²quionh³ chí² láu² tseh¹ jáun². Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹

dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² hmaɨ²¹, hi³ jáun² tiá² hi³ láɨh¹³ tá¹ tun³ hi³ jáun².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jan² tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² *judíos cuan³, hi³ jáun² ca³di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ dí², hi³ ca³juáh³:

—Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³ cun³ jun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnú² ñeih²¹ hi³ ñá¹ra³tsɨh³² cuonh² ñí¹ quioh²¹ tsú², jenh¹³ bíh¹ tsú².

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá² hí³ la³ nɨ́², ca³náu² Jesús hi³ ngau³ quionh³ tsá² hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². 20 Hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³ ja³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹ má²janh² cu³hna²¹ Jesús hi³ ca³tí³ cuo² zéi¹ ha¹ tsú². Tsá²mɨ³ hí³ né³ má²tí³ cun³ quia³túnn³ mii² hi³ jmɨ́¹ má²tso² tsɨ́³ hi³ zian² jmɨ́²hán¹. 21 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³lɨ́n¹³ hñu³ tsɨ́³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ jɨ́³²la³ ti³ tí¹³ jná¹³ uón³² zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú², cun³ jáun² bíh¹ má²lan¹³ jná¹³”. 22 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ cu³hna²¹ hi³ ca³jɨ́e³ tɨ³ ñí¹ cuá¹ja³² tsá²mɨ³ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²laɨn³² nú² quí¹hliá² lɨ́²cháh¹ cáun² honh².

Hi³ jáun² dá² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ tsú².

23 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús hñú¹³ tsá² chín¹ hí³ né³, ca³jɨ́e³ hi³ má²tionh² tɨ³² tsá² haɨnh³² [hi³ má²tiáunh¹ hua³jan²¹ hi³ tsa³hón³² hla¹], hi³ tsáu² né³ má²tiáunh¹ tiá³ siaun³² ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² nio². 24 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Huen³ náh² ñí¹ lá²! Quí¹ mɨ́¹míh¹ lá² tiá² rá²jún¹ yáh³, quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, lɨ́¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹ quioh²¹ Jesús. 25 Jmɨ́¹ má²lɨ́²huen³ Jesús tsá² hí³ né³, ca³hi³ ñéih³ ñí¹ rón²¹ mɨ́¹míh¹ hí³ hi³ ca³zanh³ dí² cuo² hla¹ mɨ́¹míh¹ hí³, hi³ jáun² ca³náu². 26 Hi³ jáun² la³ tán¹ la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ca³lɨ³ ñi³² tsáu² la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun².

Jesús jmah²³ gon³ tsá² ten³

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ Jesús ñí¹ jáun², jáun² hú¹ juɨ³² ja³taunh²¹ gon³ tsá² ten³ cu³hna²¹ tsú² hi³ hí¹hóh³², hi³ hí¹juáh²³:

—Hnú² Tsá² jón²zíh¹ jon²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, ¡cuɨ́¹ já² miɨ́³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

28 Jmɨ́¹ hi²¹ jáun² Jesús ñéih³, jáun² tsá² ten³ hí³ taunh³ siáh³ ñéih³, jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³:

—¿Nió¹ cáun² honh² hnoh² hi³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ mɨh³² náh² nɨ́²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Ján³, Tɨ³².

29 Jmɨ́¹jáun² ca³tí³ Jesús cuo² mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí²:

—La³ cun³ hi³ táunh²³ hnoh² nɨ́² ta²¹ cuɨ́¹ lɨ́¹³ ñí¹con² náh².

30 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³niá³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jlánh¹ ca³jmú³ Jesús héih³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—Jmu³ náh² tion³ hi³ hí¹ jan² tsáu² lɨ́² cuɨ́¹ lɨ³ ñi³² hi³ nɨ́².

31 Tɨ³la³ cun³ rón³² ná¹huen³² bíh¹ tsú² ñí¹ jáun², la³ju³ ca³chá³ bíh¹ tsú² ñí¹con² tsá² juú² la³ tán¹ la³ cu³ la³ jéin³ jáun² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús.

Jesús jmah²³ jan² tsá² tiá² hleh³²

32 Tá¹la³ hí¹huen³² jáun² tsá² hí³ cua³taunh²¹ ma³ jan² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ná¹ján² jan² tsá²ñuh² tsá² tiá² hleh³² hi³ jmɨ́¹ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³. 33 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³chin² jáun² Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², ca³ma³liáu³² hleh³². Jáun² tsáu² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³neh²¹ dí² hué³² *Israel lá² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² nɨ́².

34 Tɨ³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, jmɨ́¹ ná¹juáh²³:

—Tsá²ñuh² nɨ́² dá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² hláɨnh¹ juo¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹.

Jesús ja³² miɨ́³ tsɨ́³ ñí¹con² tsáu²

35 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ Jesús la³jɨ́³² juú², jɨ³ juú² míh¹ juú² siún¹ hi³ má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá²

judíos hi³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú², hi³ ñi³hleh²¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², jɨ³ hi³ jmah²³ tsáu² jɨ³lɨ³² ñí¹ mí¹uí³ hi³ zian² tsú², jɨ³ hi³ cú² hi³ uóu³² ní² siáh³. 36 Jmí¹ ca³jɨen³² tsú² tsá² juóun³² lín³² hí³ né³, ca³ja³ mií³ tsí³ quioh²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² jmí¹ ná¹hai²¹ hlah³ tsí³ tsú² jɨ³ hi³ ná¹lín³ tsú² tsá² tiá² hin² zian² hi³ lí¹³ ma³hau³, la³jmí¹ ñi³táunh¹ *já¹ziáh² tiá² juo¹³ zian². 37 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—¡Hliáun³ cu³tí³ bíh¹ hi³ má²ca³láu², tɨ³la³ pih²¹ lín²¹ bíh¹ tsá² jmu² ta²¹ zian²! 38 Hi³ jáun² né³, hiú¹ mí¹ náh² ñí¹con² Tsá² quioh²¹ hi³ má²ca³láu² jáun², hi³ cuí¹ zen¹ tsú² tsá² ja³quiaun² hi³ má²ca³láu² jáun² quioh²¹.

10

Jesús téh²³ tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³teh³ Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ lí¹³ huen³ tsú² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu², jɨ³ hi³ jmah³ tsú² tsá² ná¹tsáun¹ la³jí³² ñí¹ mí¹uí³ jɨ³ hi³ cú² hi³ uóu³² ní² siáh³.

2 Hi³ lá² bíh¹ hi³ jmáɨ² tán¹ quian³tun³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²: la³ñí¹ Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹, jɨ³ Tre²¹ dá¹jon²¹ tsú² ní²; Jacobo jon² Zebedeo la³ má²quionh³ Juan² dá¹jon²¹; 3 Pí²liéi¹, Bartolomé, Tú¹ma²¹ jɨ³ Má²téh³ ní², tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tsá² caɨ³² hmah²¹; Jacobo jon² Alfeo; jɨ³ Tadeo; 4 Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista ní², jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot, tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Jesús ca³zen³ tsá² quian³tun³ hí³ cun³quionh³ héih³² lá²:

—Ha³ lí² cua³táunh¹ náh² hué¹³ *tsá²cá²jo²¹, sa³jun³ cuá¹tiónh³² náh² juú² hín¹³ tɨ³ Samaria; 6 tɨ³la³ hniáuh³² cuá¹táunh¹ náh² ñí¹con² tsá² *Israel lá² bíh¹, tsá² ná¹lín³ la³jmí¹ lín³ *já¹ziáh² má²já²cuɨn³. 7 Cuá²táunh¹ náh², cuá²zéih³ náh² tsú² hi³ Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu² jo³cuo². 8 Jmah²¹ náh² tsá² ná¹lín³ mí¹uí³ *mɨ³ho²¹ péin³ jɨ³ tsá² ná¹lín³ mí¹uí³ siáh³ siáh³; jmu³ náh² hi³ jenh¹³ tsá² má²jún¹; huen³ náh² siáh³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu². Quí¹ hnoh² lí¹ má²hian² bí¹ náh² pí³ ní² ta³ tiá² hmah²¹ quien², jáun² jmuh²¹ náh² ta²¹, tɨ³la³ ha³ lí² cán² náh² hmah²¹ má¹ná¹.

9 "Ha³ lí² ñi³quián¹ náh² hí¹ cú¹pih²¹ quɨe³, uá¹ hi³ cú¹mí¹niau²¹, uá¹ hi³ *cú¹tiáu², hí¹ cáun² cú¹dáɨn³ yáh³. 10 Sa³jun³ hniáuh³² cánh¹ náh² tuh³² hi³ tioh³ hi³ hniáuh³² hú¹ juɨ³². Ha³ lí² cán² náh² tun³ hanh², sa³jun³ tuh³² tioh³ tanh¹, hi³ sa³jun³ cánh¹ náh² siáh³ hmá²hu²¹; quí¹ tsá² jmu² ta²¹ cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ hiáuh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² quioh²¹.

11 "Ní¹ má¹ca³cha³táunh¹ náh² cáun² juú² ho³lá²dá² lɨ³ua³ cáun² ñí¹náɨ², hniah³² náh² jan² tsá² chú³² tsí³ ñí¹ jáun² hi³ jáun² tianh³ náh² hñú¹³ tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ huen¹³ náh² ñí¹ jáun². 12 Ní¹ má¹ca³tiónh³² náh² hñú³ jáun², zéih³ tsá² tionh² ñí¹ jáun² hi³ cuí¹ tionh² tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn². 13 Ní¹juáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ hi³ tiánh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn², lɨ³ quien² bíh¹ hi³ má²lí²zéih³ náh² tsá² hí³, tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² ca³tɨn¹ tsá² hí³ hi³ tiánh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jáun² jáɨ¹³ hi³ má²lí²zéih³ náh² tsú² jáun² jáuh³ bíh¹ siáh³ ñí¹con² náh² hmóu³². 14 Hi³ ní¹juáh³ lɨ³ua³ cáun² hñú³ ho³ juú² ñí¹ ca³cha³táunh¹ náh² tiá² ca³he³ náh² tsú², hi³ sa³jun³ hnió³ tsú² ne³ jáɨ¹³ quián¹³ náh², hi³ jáun² né³, súh³ náh² hliáu² quian²¹ tanh¹ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ huen¹³ náh² hñú³ jáun² ho³ juú² jáun². 15 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ hi³ ma³tson¹³ Dió³² tsá² juú² la³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³quiúnh³² jáun² tsá² jmí¹ zian² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra.

Tsá² tanh² ta²¹ Dió³² zian² ja¹ hniéi²

16 "¡Sá¹ní² jɨe³! Jná¹³ zei²¹ hnoh² hi³ ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lín³ *já¹ziáh² tionh² ja¹

tsí² náɨ¹. Tɨ³la³ jmu³ náh² jan²¹ lín²¹ la³jmí¹ lín³ jáh³ hláɨnh¹; tɨ³la³ tá¹la³ jáun² né³, jmu³ náh² hi³ chú³² honh² náh² má¹ná¹ la³jmí¹ lín³ chi³ jáɨ². 17 Hua³hín¹³ náh², quí¹ hnoh² jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsá²tan²¹, jɨ³ hi³ quiu³ po³ tsú² hnoh² la³ tɨ³ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí². 18 Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ ñí¹con² tsá² ná¹ho² ta²¹ jɨ³ tsá² ná¹lín³ re²¹ yáh³ tsa³jau² tsú² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; má¹jáun² bíh¹ má²lí¹³ cuéh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³ jɨ³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. 19 Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³zeh³ tsú² hnoh² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá²tan²¹ né³, ha³ lí² jmú² náh² hɨ³² honh² ní¹juáh³ he³ juáh¹³ náh² ho³ ní¹juáh³ he³ lánh³ rón³² hléh¹³ náh²; quí¹ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³tɨ³ ñí¹ hléh¹³ náh², Dió³² bíh¹ cué³² jáɨ¹³ hi³ cuá¹hléh¹ náh². 20 Quí¹ jun³juáh¹³ hnoh² yáh³ tsá² cuá¹hléh¹ náh², quí¹ Jmí²chí³ joh¹ Ñeh² bíh¹ náh² Tsá² hléh³² cun³quionh³ honh¹ náh².

21 ”Hí¹ la³ tɨ³ tsá² jan² jméi² mí¹ziú¹³ quionh³ yáh³ tsú² jɨenh³ hi³ jngah³ tsáu², jɨ³ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jɨenh³ jon²; jon² tsáu² jmu³ hniéi² quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jɨenh³ yáh³ tsú² tsá² má²lieih²¹ hi³ jngah³ tsáu². 22 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³ hau² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² ca³tion³ tsí³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ quioh²¹ hi³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ liáun³. 23 Ní¹juáh³ ca³hí¹ ca³tsa¹ tsú² hnoh² cáun² juú², huen³ náh² ñí¹ jáun² hi³ cuá¹táunh¹ náh² cáun² juú² siáh³; quí¹ jú¹ tson² juah³² jná¹³ hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáunh¹³ ná¹ ñeh² bíh¹ hi³ táunh³ hnoh² la³jí³² juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² Israel.

24 ”Hí¹ jan² yáh³ tsá² má²tɨn³² tiá² lí¹³ lɨ³tɨn² tɨ³ hliáun³ la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² joh¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ quian²¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá² lín³ juo¹³ tsú². 25 Tsá² cuá¹má²tɨn³² hí³ dá² ca³tɨn¹ ma³hiún² tsí³ cun³ jí³²la³ ti³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ tɨ³² joh¹ bíh¹, hi³ tsá² lín³ quian²¹ né³ ca³tɨn¹ ma³hiún² tsí³ hi³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ juo¹³. Quí¹ ní¹juáh³ ta³bí¹ tsá² chín¹ cáun² hñú³ yáh³ ca³juáh³ tsáu² hi³ lín³ Beelzebú [tsá² chín¹ juo¹³ jmí²chí³ hláɨnh¹], ¡cónh³ bíh¹ tiá² tu³ hión³² tsú² tsá² hñú¹³ tsú² ñí¹ hná¹ ní²!

Hin² ñí¹con² hniáuh³² jmú¹³ dí² juénh² (Lucas 12:4-7)

26 ”Hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ jmúh¹³ náh² juénh² ñí¹con² tsáu². Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jlí²³ tsú², chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jñéih²³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹hmá¹ né³, chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lí²jnia² siáh³. 27 La³jí³² hi³ juo³ jná¹³ hnoh² ta³ hñu³ niéi², ma³jnia¹³ náh² jáɨ¹³ jáun² ta³ jma²; hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² ñí¹ ná¹conh¹ né³, cuá²tí¹ cuá²hoh³ náh² ca³la³ tɨ³ tsáɨh³ hñú³ hi³ cháh¹³ náh² hi³ jáun². 28 Ha³ lí² juenh³ náh² tsá² jngɨh² jmáh³la³ ngú³, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, tiá² tɨn² yáh³ tsú² jngɨh³ jmí²chí³ quián¹³ náh²; tɨ³ re² juenh³ náh² ñí¹con² Tsá² lí¹³ jngah³ náh², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ lí¹³ zen³ tsú² jmí²chí³ quián¹³ náh² quiu³juóu³².

29 ”¿Há¹ tiá² cuen² tsú² gon³ tan³² pih²¹ la³ cun³ cá² héih³² quɨe³ dúh¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ jáh³ pih²¹ la³ hí³ tiá² jún²³ tá¹la³ tiá² má²lí²cué³² Ñeh² náh² jáɨ¹³. 30 Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jñú² chinh³² yáh³ hnoh² ná¹hɨ¹³ siáh³ ma³ quin³² ma³ cá² máih³². 31 Jáun² né³, ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tan³² ná¹juóun²¹.

Tsá² ton² hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús (Lucas 12:8-9)

32 ”Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² má²quien² jná¹³ ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹ ta³ ñí¹ Ñuh³² ná¹, Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²; 33 tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hnió³ má²quien² jná¹³ ñí¹con² tsáu² né³, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹con² Ñuh³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

Jesús jmu² hi³ tiú²uú² tiáunh¹ tsáu² cá²hon³ (Lucas 12:51-53)

34 ”Su³uú² lí¹ cuí¹ lín¹³ hnoh² hi³ jná¹³ ja³jmú³² hi³ niau²¹ tie³ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ja³chá³ jná¹³ tie³ yáh³, tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ chá¹³ ná¹ hniéi² quɨ³²

bíh¹. 35 Ja³ jná¹³ hi³ ja³jmú³² hi³ tsá²ñuh² ná¹háun³ quionh³ jméi², tsá²mɨ³ ná¹háun³ quionh³ mí¹ziú¹³, hi³ ló³² tsú² ná¹háun³ siáh³ quionh³ mɨ³ziú¹³; 36 jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ná¹hniei²¹ quionh³ má²tún² tsá² hñú¹³.

37 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³ hnio³ jméi² jɨ³ mí¹ziú¹³ cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú² jná¹³, tsá² la³ hí³ tiá² ca³tɨn¹ hen² tɨ³ con² jná¹³. Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³ hnio³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² jon² cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú² jná¹³, tsá² la³ hí³ siáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hen² tɨ³ con² jná¹³. 38 Ja³bí¹ tiá² lɨ́¹³ han³ tsú² tɨ³ con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ cán³ crei²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² jná¹³ lá². 39 Nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ liáu³ jmɨ́²chí³ quioh²¹, tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.

La³ cun³ hi³ joh¹³ tsú² ñí¹con² Dió³² (Marcos 9:41)

40 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² he³ hnoh², ja³bí¹ má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² ca³he³ jná¹³ né³, ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² la³ jɨ³ Tsá² ca³ze³ bí¹ jná¹³. 41 Lɨ³ua³ jan² tsá² hen² jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ja³ tsú² hi³ ja³hléh² jë¹ Dió³², ja³bí¹ tsá² hí³ hiáuh¹³ la³ cun³ hi³ hiáuh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hen² jan² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ zian² tsú² la³ jáun², ja³bí¹ hí³ dí² hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ tsá² zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². 42 Lɨ³ua³ jan² tsá² cué³² uá¹jinh¹ cáun² vaso jmɨ́² jma³ cuóuh³ ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jná¹³, uá¹jinh¹ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hen² tsú² tɨ³ con² jná¹³ bíh¹, ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² hiáuh³ cáun² hi³ chu²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

11

Juan² tsá² jmɨ́¹ zion² tsáu² jmáɨ² zen² tsáu² ñí¹con² Jesús (Lucas 7:18-35)

1 Jmɨ́¹ cá¹tsan³ jáɨ¹³ hi³ ca³záɨh³ jáun² Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² né³, cua³han³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹hɨeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³².

2 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹hún¹ jáun² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hñu³mí¹ñí² ca³lɨ³ ñi³² la³ cun³ hi³ jmu² Cristo. Jáun² ca³zen³ dí² gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ tsa³jɨen³ Jesús, 3 hi³ tsa³ngáɨ³ tsú² la³ lá²:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ Tsá² ca³tɨn¹ já³², ho³ hniáuh³² uá¹ jan¹³ jnoh¹ jan² tsá² siánh³?

4 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³ náh² Juan² la³ cun³ hi³ ná¹jɨeh³² náh² jɨ³ hi³ ná¹naɨh³² náh². 5 Cuá²zéih³ náh² tsú² hi³ tsá² ten³ má²jniá³ ñí¹, tsá² hma² má²ñi³táunh¹, hi³ má²laɨn³² siáh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹ péin³, hi³ tsá² jmɨ́¹ te³ cuá¹ né³ má²náɨ³² bíh¹, má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ má²ná¹jún¹, hi³ tsá² tia³mii² né³, má²ná¹náɨ³² bíh¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáun³. 6 ¡Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² tiá² lɨ́¹ cha³² hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³!

7 Jmɨ́¹ já¹tanh²¹ jáun² tsá² hí³ ca³ma³liáu³² Jesús hleh³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ zenh¹ hi³ ca³tɨn¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² jaun³² ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² cáun² hmá² tá² náɨ² hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ jɨeh²³ cun³quionh³ chí³ juáh¹³? 8 Hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² tsá²ñuh² quih³² hmɨh³² jlánh¹ bí¹ huá¹? Sá¹nɨ́² dú¹ jɨe³ náh², tsá² ná¹quih³² hmɨh³² hi³ jlánh¹ bí¹ huá¹ tionh² re² tɨn² ñéih³ hñú¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ bíh¹. 9 Hi³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² *tɨ³² jë¹ Dió³²? Quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³, tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³². 10 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹ja³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ², hi³ juáh³ la³ lá²:

Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ zein²¹ jan² tsá² tsa³can³²
jáɨ¹³ ta³ tin² la³ cun³ bíh¹ hnú²,
tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ cuóh¹³
hnú².

11 Jmí¹ má²lí²chá³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ tiá² hin² zian² hí¹ jan² yáh³ tsá² jlánh¹ bíh¹ quien² ja¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨ³zian² ñí¹ hué²¹ lá² la³ cónh³ bíh¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ²; tɨ³la³ cun³ jáun² tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² ja¹ quioh²¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ Juan².

12 ”Hi³ jáun² ca³la³ cun³ jmí¹ cuan¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hi³ la³ tɨ³ ta³né³², héih³² quioh²¹ Dió³² cáun² cuá²zá² cuá²tsó³ bíh¹ ja¹ hniéi² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³quien², hi³ tsá² jlánh¹ ná¹cueh³² pí³ né³, má²ná¹cah²³ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lí¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³². 13 Jmí¹ tí² quien² bíh¹ la³jɨ́³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés siáh³, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cuan³ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ²; 14 jáun² Juan² hí³ bíh¹ lín³ Líh³, tsá² jmí¹ lín³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³tɨn¹ hi³ já³² nɨ́¹juáh³ hi³ hnáuh² hnoh² táunh¹³ ta²¹. 15 Nɨ́¹juáh³ tsá² tsɨ²¹ cuá¹, cuɨ́¹ nie¹³.

16 ”¿He³ ñí¹ tsáu² lí¹³ cunh²¹ jná¹³ quionh³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá²? Lɨ́¹³ juáh¹³ la³ lá²: Jmu² tsú² la³jmí¹ jmu² tsá¹míh¹ ñi³co¹ ja¹ hmah²¹. Ná¹hóh³² tsú² hi³ jéinh³² hlah³, hi³ zaɨh³² raɨnh²¹ la³ lá²: 17 “Sa³ tiá² ca³lɨ³ hnáuh² yáh³ hnoh² tsan¹³ jmí¹ lí¹jiéi¹³ jnoh¹ jáun² hmá² tá² le²; hi³ sa³jun³ lí²uoh³ yáh³ hnoh² jmí¹ lí¹jmú¹³ jnoh¹ siáh³ sun¹ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ nio² hlah³ tsí³ tsú²”. 18 Juanh³² jná¹³ la³ nɨ́², quí¹ cuan³ Juan² tsá² tiá² cú² tiá² hính²³, hi³ jáun² tsáu² né³ juáh³: “Tsá² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ hí³”. 19 Jáun² né³, cuan³ siáh³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², tsá² cú² tsá² aɨh³² ná¹, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³ juáh²³ siáh³ tsáu²: “¡Tsá² jlién³ bíh¹ nɨ³², hi³ hính²³ siáh³ jmáɨ², tsá² juónh²³ re² quionh³ tsá² ren² tso³ jɨ³ *tsá² chi² hmah²¹ nɨ́² siáh³!” Tɨ³la³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ ná¹lí²³ bíh¹ lí² lin¹ hi³ Dió³² jan² Tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³.

Tsá² juú² tiá² nieh³
(Lucas 10:13-15)

20 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús jí²³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² juú² ñí¹ má²ca³jmú³ tsú² hliáun³ hua³jueh³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tsá² hí³ tiá² má²ca³za³ yáh³ jmí¹ tsí³. Hi³ ca³juáh³:

21 —¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² juú² Corazín! ¡Jlánh¹ juon²³ siáh³ hnoh² tsá² juú² Betsaida! Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ ca³lɨ³ la³jí³² hua³jueh³² já¹ tsá² jmí¹ zian² juú² Tiro jɨ³ juú² Sidón dúh¹, la³jmí¹ má²lɨ³² nɨ́² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² má²hia³ jáun¹³ máh³ jmí¹ má²ca³za³ tsú² jmí¹ tsí³, hi³ jmí¹ má²ca³jmú³ tsú² lin¹ cun³quionh³ hi³ jmí¹ quíh²¹ tsú² jáun² tú²cho¹, jɨ³ hi³ jmí¹ sén²¹ tsú² siáh³ juá² hmóu³². 22 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² má¹tɨ³ ñí¹ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², la³ cónh³ bíh¹ tsá² jmí¹ zian² jáun² jmí¹tin² já¹ juú² Tiro quionh³ juú² Sidón. 23 Hi³ hnoh² siáh³ tsá² juú² Capernaum, ¿hí¹ ná¹lín²³ hnoh² hi³ cuá¹tánh¹ náh² hñu³mɨ³cuú²? Hnoh² dá² cuá¹tánh¹ la³ tɨ³ quiu³juóu³² bíh¹. Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ ca³lɨ³ hua³jueh³² la³ nɨ́² já¹ juú² Sodoma jmí¹tin² la³jmí¹ lɨ²¹ nɨ́² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² jmí¹ nio² bíh¹ juú² jáun² la³ tɨ³ ta³né³² dúh¹ sá¹jmí¹ hi³ lɨ³ la³ jáun². 24 Hi³ jáun² jná¹³ né³ juanh³², hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² la³ cónh³ bíh¹ tsá² jmí¹ zian² jáun² juú² Sodoma jmí¹tin².

Ñá²táunh¹ náh² ñí¹con² jná¹³, jáun² tianh¹³ náh² tie³
(Lucas 10:21-22)

25 Jmáɨ¹ jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, Tsá² lín³ nú² Juo¹³ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³, cué²³ jná¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnú² jú¹ tson² hi³ jáun² tiá² lí¹³ há¹ ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsɨ́¹ tsá² juɨ³ bíh¹ ca³niah²¹ hnú² jú¹ tson² jáun². 26 Ján³, quí¹ la³ jáun² jlánh¹ re² tí³ honh² hnú² Tia²¹.

27 ”Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², jo³uón³² jná¹³ má²ca³chá³ Ñuh³² jná¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³². Hnga² bíh¹ Dió³² cuóun³² re² Jon², hi³ hnga² bíh¹ siáh³ Jon² Dió³² cuóun³² re² Jméi²; hi³

lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ dí² ma³jnia² Jméi² ñí¹con² siáh³, lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Jméi² dí². 28 Ña²táunh¹ náh² ñí¹con² jná¹³, la³jín³² náh² tsá² má²cá²huon³ náh² hi³ ná¹jmuh³² náh² ta²¹ jɨ³ hi³ ná¹quiánh¹ náh² lio²¹, hi³ jáun² jná¹³ chau²¹ tie³. 29 Hen³ náh² hi³ ñí¹táunh¹ náh² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³ la³jmí¹ ñi³táunh¹ cuá¹juí² quiáh² hué³², hi³ jáun² cuí¹ lɨ³ tɨn² náh² la³ cun³ hi³ tɨn² jná¹³, quí¹ jná¹³ jan² tsá² juenh² tsí³ bíh¹, jan² tsá² tiá² jmu² quien² hnga², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ niau²¹ tie³ jmí¹ honh² náh². 30 Quí¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmúh¹³ náh² ta³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³ lɨ³ cáun² ta²¹ huá¹ bíh¹, hi³ sa³jun³ héi² yáh³ lio²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ siáh³.

12

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Jmí¹jáun² né³ jmí¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³. Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³lɨ³ ñí¹cuóunh²¹, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ caɨ³² chí² hieh² cuú²miih²¹ hi³ jná¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² hí¹cúh² dí² máɨ³ jáun². 2 Jmí¹ ca³jɨe³ tsá² *fariseos hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³ tsú² Jesús la³ lá²:

—Sá¹ní² jɨe³, tsá² haɨn²¹ ní² tɨ³ con² hnú² jmu² ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³.

3 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, ca³juáh³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², ñí¹ rá¹juáh³ hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmí¹ lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá² quionh³? 4 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³² ñéih³ hñu³ cuáh³² lí³ hmɨh³² hi³ ca³ñí¹cúh² *hí³ cuú²miih²¹ hín¹ quionh³ tsá² quionh³, cáun² hi³ tiá² jmí¹ ca³tɨn¹ cuh³, quí¹ hí³ jáun² dá² jmí¹ ná¹chan¹ hi³ cuh³ jmáh³la³ tsá² ná¹lín³ mí²tsáu² bíh¹. 5 Ho³ ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés ñí¹ rá¹juáh³ hi³ mí²tsáu² tsá² jmu² ta²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ tiá² tianh³² yáh³ tie³ ní¹juáh³ jmáɨ¹ nio² tie³, tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² tso³ yáh³ hi³ jáun²? 6 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³ ñí¹ lá² zia³² cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ cuáh³² chín¹. 7 Tiá² la³ má²ca³ngɨ¹³ máh³ hnoh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Jná¹³ dá² hnó³² hi³ já³² mií³ honh² bíh¹ hnoh², jun³juáh¹³ hi³ jngɨh¹³ náh² jáh³ ñí¹con² jná¹³ yáh³”. Sá¹jmí¹ hi³ má²ca³ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ ní² dúh¹, jáun² tiá² cáun² lí¹ jmí¹ cueh¹ yáh³ náh² tso³ tsá² tiá² hi³ lí²jmú³ hí¹ cáun². 8 Quí¹ uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ñí¹hi³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² já¹ juú² jáun². 10 Ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² jmí¹ má²ca³náɨ³ cáun² cuo²; tɨ³la³ tsá² tionh² ñí¹ jáun² má¹ná¹, jmí¹ hnió³ choh¹³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí²:

—¿Hí¹ lɨ¹³ jmah³ tsú² jan² tsá² tsáun¹ ní¹juáh³ jmáɨ¹ nio² tie³ juáh¹³?

11 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Hin² dá² lɨ³ua³ jan² hnoh², ní¹juáh³ hi³ ca³tánh³ jan² *já¹ziáh² joh² náh² cáun² ñí¹ hlah³, há¹ tiá² cuá¹chin³² náh² jáh³ hí³ joh² uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³? 12 Tɨ³la³ ¡tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² jan² tsáu² la³ cónh³ bíh¹ jan² já¹ziáh²! Jáun² né³, zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ jmu³ tsú² hi³ chu²¹ jmáɨ¹ nio² tie³.

13 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lí³ hí³ cuo² la³ lá²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jmí¹ jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² la³ bíh¹ la³ cun³ rón³² lí³ cuá² cáun². 14 Jmí¹jáun² ca³huén² tsá² fariseos tɨ³ cheih³², hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ jngɨh³ dí² Jesús.

Jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² hi³ ca³tɨn¹ Jesús

15 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús jáɨ¹³ jáun² né³, cua³han³ bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun²; jmí¹jáun² ja³taunh²¹ juóun³² lín³² tsáu² cu³hna²¹ tsú². Jesús ca³jmah³ la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹tsáun¹,

16 hi³ jáun² jmu² dí² héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsáu² hi³ hin² tsánh² hí³ dí².
17 La³ nɨ́² lɨ³, hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
18 Tsá² lá² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ quian²¹ jná¹³,
Tsá² má²cá²quiánh³² jná¹³,
Tsá² jlánh¹ hno³ jná¹³
jɨ³ hi³ jlánh¹ tsah¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú².
Cuen²¹ jná¹³ Jmɨ́²chí³ joh² ñí¹con² tsú²,
jáun² ngáɨ³² tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² rá¹tsɨ³² jná¹³ héih³².
19 Tiá² hniéi² jmu³ yáh³ tsú²,
sa³jun³ tɨ³ hóh³² tsú²,
hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ne³ hi³ jmu² tsú² tiá³ siaun³² ja¹ hñú³.
20 Hí¹juáh³ cáun² hmá² tá² má²ca³jñáh³ yáh³ tiá² jau³ tsú²,
sa³jun³ ye³ tsú² cáun² sɨ́² jmɨ́²cau³² pih²¹ hi³ tion³ chí¹hún¹,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu³ tsú² hi³ jú¹ tson² cah¹³ jmáɨ¹ la³ tán¹.
21 Hi³ jáun² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ha³ tsɨ́³ ñí¹con² Tsá² hí³.

Juáh³ tsáu² hi³ Jesús quian³² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

22 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jan² tsú² ñí¹con² Jesús jan² tsá²ñuh² ten³ jɨ³ hi³ tiá² hleh³² siáh³, hi³ jmɨ́¹ hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³. Jáun² Jesús ca³jmah³ tsá² hí³, hi³ jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³jnia³ ñí¹ jɨ³ hi³ ca³lɨ³ siáh³ hléh³².
23 Jáun² la³jɨ́n³² tsáu² ca³ja³cáun² tsɨ́³, hi³ jáun² ca³juáh³:
—¿Hí¹ hí³ dá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ tsá² nɨ́² juáh¹³, [tsá² qui³ ná¹jan²³ dí² hí³]?
24 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² fariseos jáɨ¹³ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Tsá²ñuh² nɨ́² dá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Beelzebú tsá² hláɨnh¹ tsá² chín¹ bíh¹.
25 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ dí¹ñi³² bíh¹ ha³ lánh³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ zia³² hniéi² ja¹ cu³ nió³ má²tún² hmóu³² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹, jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsa³hín³; ja³bí¹ la³ jáun² nɨ́¹juáh³ cáun² juú², ho³lá²dá² tsá² má²tún² cáun² hñú³ ñí¹ tionh¹ lɨ́³ ná¹tsoh³ ja¹ má²tún² hmóu³² hi³ ná¹quiú² ná¹tɨ́n²³, ha³ tiá² lɨ³ uén³ yáh³ tsá² la³ hí³. 26 Jáun² ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ́³ uá²jaɨ³² nɨ́¹juáh³ *Satanás la³ chin² cheih³² hnga², jáun² ñí¹con² hnga² bíh¹ tsú² má²jmu² hniéi²; jáun² né³ ¿ha³ ya³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hɨ́e² pí³ quioh²¹ tsú²? 27 Hnoh² juánh³ náh² hi³ jná¹³ huen² ná¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Beelzebú; jáun² nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³, ¿hin² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ huen² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hnoh² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiáunh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu²? Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ ta²¹ hi³ jmu² nɨ́² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² bí¹ náh² má²lɨ́²lin¹ hi³ lɨ́¹ ná¹tsá²con² bí¹ náh². 28 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, huen² ná¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² bíh¹; hi³ jáun² la³ nɨ́² né³ má²lɨ́²lin¹ hi³ jná¹³ bíh¹ tsá² ca³hiáu³² Dió³² hi³ lɨ́n¹³ ná¹ Re²¹, Tsá² qui³ ná¹jan²³ hnoh² hí³.

29 ”Né³² né³, ¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ hí³ jan² tsáu² hñú¹³ jan² tsá² pin³ lɨ́n³² hi³ quin³ tsú² la³jɨ³² hi³ nio² hñú¹³ tsú², nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hñe³ yáh³ tsú² tín² tsá² hñú¹³ hí³? Quí¹ jɨ³²la³ la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ quin³ tsú² hi³ quioh²¹ tsú².
30 ”Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hen² tɨ³ con² jná¹³, tsá² la³ hí³ tiá² hún¹ yáh³ cá²hon³ quiúnh¹ jná¹³; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² cha³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ tɨ³ toh² tiú² jóh³² bíh¹.
31 ”Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ hi³ zia³² bíh¹ uu³i³tso³ quioh²¹ la³jɨ³² tso³ hi³ jmu² tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ la³jɨ³² jú¹ hlah³ hi³ hleh³² tsú² nɨ́² siáh³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tú² hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹ná¹, ha³ tiú²uú² uu³i³tso³ zia³² yáh³ quioh²¹. 32 Lɨ³ua³ jan² tsá² tú² hiáu³² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², zia³² bíh¹ uu³i³tso³ quioh²¹ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³tu³ ca³hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ né³, tiú²uú² uu³i³tso³ zia³² yáh³ quioh²¹ tsá² la³ hí³, sa³jun³ mɨ³cuú² lá² hi³ sa³jun³ mɨ³cuú² cáun².

Cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³² bíh¹ hmá² lí²lin¹
(Mateo 7:17-20; Lucas 6:43-45)

33 ”Né³² né³, máɨ³ chu²¹ bíh¹ háɨ³² nɨ́¹juáh³ hmá² chu²¹; jáun² nɨ́¹juáh³ hmá² hlah³ né³, mɨ³ hlah³ bíh¹ háɨ³². Quí¹ cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³² bíh¹ hmá² lí¹³ lɨ³ cuoh² tsú². 34 ¡Hnoh² dá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ jáh³ hláɨnh¹ bíh¹! ¿Ha³ bíh¹ lánh³ rón³² lí¹³ hléh¹³ hnoh² jáɨ¹³ chu²¹ nɨ́¹juáh³ chín¹dí¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² tiá² chun¹ náh²? Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹canh² hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ hue³² ho³ tsú². 35 Tsá² chun¹ hleh³² jú¹ chu²¹ quí¹hliá² hi³ chu²¹ zia³² hñu³ tsɨ́³; tɨ³la³ tsá² hláɨh¹ tsá² hon² má¹ná¹, hleh³² hi³ hlah³ quí¹hliá² hi³ jáun² bíh¹ zia³² hñu³ tsɨ́³ tsú². 36 Hi³ jáun² jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh² hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ tsa³jɨ́enh¹ jú¹ tson² quioh²¹ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ tiá² tsú²ta²¹ hi³ má²lɨ́²tá² lɨ́²hí³² tsú². 37 Quí¹ la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ quián¹³ bíh¹ nú² tá¹tsɨn¹ nú² héih³², má¹jáun² lɨ³ lin¹ nɨ́¹juáh³ tá¹can¹ nú² tso³ ho³ tiá² tso³ hauh³² nú².

Tsá² hláɨh¹ mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
(Marcos 8:12; Lucas 11:29-32)

38 Jáun² né³, ma³ jan² tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ca³juáh³ ñí¹con² Jesús la³ lá²:

—Tɨ³², hnáu² jnoh¹ neh²¹ hi³ jmúh¹³ hnú² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³².

39 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Tsá² hláɨh¹ hon², tsá² tiá² má²tí³² jë¹ mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²; tɨ³la³ tiú²uú² li²¹ siáh³ hiáuh³ yáh³ tsú², jɨ́³²la³ li²¹ hi³ ca³jɨ́e³ jáun² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Jonás bíh¹, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³². 40 Quí¹ la³jmɨ́¹ ca³hi³ jáun² hla¹ Jonás hnɨ³² jmáɨ¹ hnɨ³² nie³ hñu³ héin¹ jan² jáh³ jmáɨ² pan¹ lɨ́n²¹, ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tsa³hi³² siáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² hnɨ³² jmáɨ¹ hnɨ³² nie³ hñu³ hué³². 41 Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², má¹jáun² nu³ tiánh³ tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive hi³ chá³² tso³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² né³², quí¹ hí³ dí² ca³ja³conh² bíh¹ tsɨ́³ tso³ quioh²¹ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ Jonás. Ján³, chá³² tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jonás hí³. 42 Ja³bí¹ hla¹ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ chín¹ hué³² tɨ³ la³ quián³ nó³² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson², hi³ jáun² tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³²; quí¹ hla¹ tsá²mɨ³ hí³ ja³ cáun² hué³² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ uóunh³ hi³ cua³niéi³ jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ re²¹ Salomón tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ján³, tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón hí³.

Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jáunh²³ siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsáu²
(Lucas 11:24-26)

43 ”Nɨ́¹juáh³ má¹cuá²han³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jáun² tsá²ngɨ́² ñí¹ quiéin², hi³ tsá²hniauh² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³² tie³; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² ca³choh¹³ né³, jáun² lɨ́n²³ la³ lá²: 44 “Cuí¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³² hñu³² ñí¹ cuá¹han³ ná¹”. Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun² né³, chanh²¹ tsú² tsá² hí³ hi³ má²lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hñú³ má²jáu², hi³ má²rá²hiah¹³ jɨ³ hi³ má²dí¹lɨ́³ re² tɨn² lɨ́n³² ñéih³. 45 Má¹jáun² tsau³² hi³ tsá²quian³ cónh³í¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hláɨnh¹ la³ cónh³ bí¹ hnga², hi³ jáun² la³jɨ́n³² jáun² bíh¹ taunh³² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlaɨh³ má²lɨ́²³ quioh²¹ tsá² hí³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin². La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ ñí¹con² tsá² hláɨh¹ tsá² hon² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².

Mí¹ziú¹³ Jesús má²já²jɨe³ quionh³ tsá¹ raɨnh²¹
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Tá¹la³ dí¹liéinh³² jáun² tsá² hí³ bíh¹ Jesús, cuan³ mí¹ziú¹³ la³ má²quionh³ tsá¹ raɨnh²¹ dí². Jáun² ca³ta³tonh¹ tsú² cheih³² hi³ jmɨ́¹ hnió³ liéinh³² Jesús. 47 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsáu² ñí¹con² Jesús la³ lá²:

—Mí²ziúh² hnú² quionh³ tsá¹ renh² nú² tionh² cheih³² nɨ́² hi³ hnió³ liéih³² hnú².

48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² má²lɨ́²ngáɨ³² hí³ jáɨ¹³:

—¿Hin² dá² tsánh² hí³ mí²zia³² jná¹³ dúh¹, hi³ hin² dá² tsánh² hí³ renh² jná¹³?

49 Jáun² né³ ca³hɨen³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá² lá² bíh¹ ná¹lín³ mí²zia³² jná¹³ jɨ³ jon³ renh² jná¹³ ní² siáh³. 50 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú², tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² renh² jná¹³, jɨ³ mí²zia³² jná¹³ ní² siáh³.

13

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jan² tsá² súh²³ jún²
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Jmáɨ¹ jáun² cua³han³ Jesús hñú³ jáun² hi³ ca³ñí¹cuá² can³² jmáɨ² lí¹ ná¹ho³. 2 Tɨ³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³hi³ tsú² cú²jueh³² cáun² hñu³ mu², hi³ jáun² ca³cuá³ tsú² tɨ³ ñeh² jáun², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³ta³tonh¹ can³² jmáɨ². 3 Jmí¹jáun² ca³ma³tɨn² dí² tsáu² hliáun³ ñí¹ lín²¹ jáɨ¹³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² dí², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí¹ zian² jan² tsá² ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹náɨ² quioh²¹. 4 Tá¹la³ jmí¹ hí¹súh²³ tsú² jáun² jún² né³, la³ ca³súh³² ca³lá² hú¹ juɨ³², hi³ jáun² cua³taunh²¹ quiuh²¹ tan³² hi³ ca³cúh². 5 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lí³ ja¹ quín¹, ñí¹ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmí¹ tón²¹; hi³ jáun² tia³juɨ³² lín³² bíh¹ ca³hiá² jún² jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmí¹ zia³². 6 Tɨ³la³ jmí¹ cá¹chéi²¹ hiú² né³, ca³lɨ³ quiéin² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹ ñe¹ jmí¹ tioh³ chí² jmu² quioh²¹. 7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton², tia³juɨ³² lín³² bíh¹ ca³quí² cá²cuon³ ton² jáun², hi³ jáun² lí¹ ca³juón³ bíh¹ jún² jáun² jmí¹ ca³hiá². 8 Tɨ³la³ la³jí³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³súh³² ñí¹ chu²¹ hué³², hi³ jáun² re² lín³² bíh¹ ca³láu²; ma³ cá² máɨ³ jún² jáun² ca³cué³ ma³ hña³láu³ máɨ³, ma³ cá² máɨ³ ca³cué³ ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³, hi³ zia³² ma³ cá² máɨ³ né³, ca³cué³ ma³ quiu³quia³ máɨ³. 9 Ní¹juáh³ tson² tsɨ²¹ cuáh³ náh², jáun² niéi² náh².

Jesús jmu² na²¹ he³ láɨh³² hleh³² dí² cun³quionh³ hi³ jmu² dí² jáɨ¹³
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Jmí¹jáun² ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús ñí¹ cuá³ jáun², hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

—¿He³ lɨ³ sa³ cá² ñí¹ jmuh³² jáɨ¹³ bíh¹ hnú² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ lienh¹ hnú² tsáu²?

11 Jáun² hi³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹ náh² hi³ lɨ³ ñíh¹³ jáɨ¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ hi³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ ní² né³, tiá² lí¹³ yáh³ hi³ há¹ ngɨ¹³. 12 Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹ tsú² hná¹ jáun²; hi³ jáun² lɨ³ zia³² hliáun³ quioh²¹ ca³la³ hi³ lí¹ má²tú² má²ziáun²³. Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³ bíh¹ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú². 13 Hi³ jáun² bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsáu² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² ná¹. Quí¹ tsá² ní² dá² jɨe²³ bíh¹, hi³ má¹lɨ³² jáun² tá²tonh¹ la³jmí¹ lí³ tiá² hi³ lí²jíe³ bíh¹; náɨ³² bíh¹ tsú², tɨ³la³ tiá² ngɨ²³ yáh³, la³jmí¹ lí³ tiá² lí²niéi³² bíh¹ tsú² lí²³. 14 La³ cun³ hi³ ná¹lí²³ ñí¹con² tsá² ní² má²lɨ³tí²³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Lɨ³ dá² náɨh¹ náh² re² lín³², tɨ³la³ tiá² ngɨ¹³
yáh³ náh²;
Lɨ³ dá² jɨeh²¹ náh² siáh³, tɨ³la³ tiá² lɨ³tsɨn²
yáh³ náh² he³ jaun³² ná¹jɨeh³².
15 Cún¹tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsí³ tsá² lá², hi³
jáun² tiá² ngɨ¹³ tsú²;
má²ca³jní³ bíh¹ tsú² cuá¹, hi³ jáun² tiú²uú²
ne³;
má²ca³jní³ bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹, hi³ jáun² tiá²
lí¹³ jɨe³;
Cónh³ tiá² jeinh³² bíh¹ tsú² jmí¹ tsí³ hi³ jmí¹
lɨ³ jmah²¹ jná¹³.

16 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² má¹ná¹, jlánh¹ jmí¹ ren² hnoh², quí¹hliá² jɨeh³² hnoh² cun³quionh³ mí¹máh¹, jɨ³ hi³ naɨh³² hnoh² siáh³ cun³quionh³ cuáh³. 17 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ juóun³² tsá² ca³lɨn³ *tɨ³²

jë¹ Dió³² jɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́² siáh³ jmɨ́¹ hniá¹ jɨe³ la³ cun³ hi³ jɨeh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ jɨe³ tsú², hi³ jmɨ́¹ hniá¹ siáh³ ne³ la³ cun³ hi³ naɨh³² hnoh² la³, tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ ne³ tsú².

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ hí³ jún²

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 ”Sá¹nɨ́² niéi² hnoh² he³ hnió³ juáh³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ jún². 19 Nɨ́¹juáh³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³², hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² ngɨ²³ yáh³ tsú² má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hú¹ juɨ³² ñí¹ ca³súh³² jáun² jún²; jáun² ja³² tsá² hláɨnh¹ hi³ quin²³ jú¹ chú³² hi³ má²jná¹ jáun² hñu³ tsɨ́³ tsú². 20 Jáun² tsá² he² jáɨ¹³ tia³juɨ³² lɨ́n³² né³, hi³ ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmu², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ja¹ quín¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²; tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ca³hiá² jmɨ́¹ ca³hiá², 21 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ chí² jmu² chá²³ yáh³, hi³ jáun² tiá² lɨ³ uén²³. Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³², ho³ zian² tsá² hnió³ jmoh³ hian² tsɨ́³, jáun² tɨ³ có³² bíh¹ nau³² tsú² cú²jueh³². 22 Ja³bí¹ zian² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² ñí¹ ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ cha³² tsú² hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hi³ lɨ́¹ lɨ́²can² tsú² siáh³ hi³ lɨ́²hniá¹ hi³ lɨ³ zioh² hliáun³, hi³ jáun² tiú²uú² lɨ́²quien² yáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² tiú²uú² hi³ lau³² yáh³ ñí¹con² tsá² la³ hí³. 23 Tɨ³la³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² má¹ca³náɨ³² né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún², hi³ jáun² ca³láu² bíh¹ re². Ma³ jan² tsáu² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ hña³láu³ máɨ³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, ma³ jan² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ máɨ³, hi³ ma³ jan² né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ quiu³quia³ máɨ³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jún².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ náɨ² hlah³ hi³ tsɨ²¹ ja¹ cuú²miih²¹

24 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ la³ lá²:

—Jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² quioh²¹ tsáu² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jñí³ jan² tsá²ñuh² jún² chu²¹ hué³² quioh²¹, 25 tɨ³la³ tá¹la³ má²ná¹cuóun¹ tsú² la³jɨ́n³² né³, ca³ñí¹hi³² jan² tsáu² ñí¹náɨ² jáun², tsá² hau² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun², hi³ ca³jñí³ náɨ² hlah³ ja¹ cuú²miih²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³. 26 Ca³cuon³ bíh¹ cuú²miih²¹ jmɨ́¹ cá¹cuon³, hi³ jáun² ca³hiá² míh³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³cuon³ siáh³ náɨ² hlah³ ja¹ jáun². 27 Jmɨ́¹jáun² né³, tsá² quian²¹ ca³ñí¹zeh¹ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ²: “Tɨ³², já² jún² chu²¹ bíh¹ ca³jñíh³ hnú² ñí¹náɨ² quián¹³, ¿ha³ yáh³ jinh¹ ja³ náɨ² hlah³ hi³ má²tsɨ²¹ ja¹ jáun²?” 28 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: “Cun³ zian² tsá² hian² tsɨ́³ ca³jñí³ bíh¹ náɨ² hlah³ jáun²”. Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³ngáɨ³: “¿Hnáuh¹ hnú² hi³ tsá¹cáɨ¹³ jnoh¹ náɨ² hlah³ jáun²?” 29 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: “Tiá² jáun² yáh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³quiéih² yáh³ náh² cu³diá²jan² cuú²miih²¹ nɨ́¹ má¹ca³quiéih² náh² náɨ² hlah³ jáun². 30 Tɨ³ re² cáun² nɨ́² cuí¹ cuóun² tín² cu³tsa³² ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³láu² máɨ³; má¹jáun² zein²¹ jná¹³ tsá² jmu² ta²¹ hi³ tsa³quiéi³ tín² náɨ² hlah³ jáun², hi³ jáun² hñe³ tsú² ma³ cá² tsu²¹, hi³ jáun² tsa³toh³ ja¹ sɨ́² hi³ có³², hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³ tiú³² tsú² cuú²miih²¹, jáun² caun¹³ tsú² hi³ tóh³² ñéih³ hñu³cuɨ́³ quion²¹ jná¹³”.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún² mostaza

(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Jesús ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ lá²:

—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ jún² mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² ñí¹náɨ² quioh²¹. 32 Máɨ³ jáun² bíh¹ máɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ jɨ³lɨ³² jún²; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²cuon³ né³, lɨ́²³ cáun² náɨ² má²ró³² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pa²¹, hi³ lɨ́²tí³ la³ cun³ jmɨ́¹ tí³ cáun² hmá², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ quiuh²¹

tan32 yáh3 ja3táunh1 hi3 ná2tsí3 za3 ja1 chí2 cuoh2 hmá2 jáun2.

Tsá2 tónh32 jo3cuo2 Dió32 lín13 la3jmí1 lí3 tie3
(Lucas 13:20-21)

33 Ja3bí1 ca3jmú3 tsú2 siáh3 cáun2 jái13 la3 lá2:

—Tsá2 tónh32 jo3cuo2 Dió32 lín13 la3jmí1 lí3 tie3 hi3 ca3jan3 jan2 tsá2mi3 quia3 hmá2 jui21 cuú2miih21, hi3 jáun2 tá1 cá2 pienh1 bíh1 cán1 cáu3.

He3 ca3ti21 jmúh32 Jesús ta21 jái13 hi3 jmu2
(Marcos 4:33-34)

34 Jáun2 né3, Jesús ca3ma3tin2 tsáu2 jmáh3la3 cun3quionh3 jái13 hi3 jmu2, hí1 cáun2 yáh3 tiá2 hi3 jmí1 zaih32 tsú2 tsáu2 ta3 tiá2 quionh3 cáun2 jái13 hi3 jmu2 tsú2. 35 La3jí32 hi3 ní2 ca3li3, hi3 jáun2 ca3li3tí3 la3 cun3 hi3 ca3juáh3 hla1 ti32 jë1 Dió32 jmí1 ca3juáh3 jáun2 la3 lá2:

Cun3quionh3 hi3 jmu1 jái13 bíh1 jná13 hléh13
ní1 má1ti3 ñí1 hléh13;
juo13 jná13 tsáu2 la3jí32 la3 cun3 hi3 jmí1
ná1hmá1 ca3la3 cun3 jmí1tin2,
jmí1 ca3jmú3 Dió32 hngá1máh3 lá2.

Jesús jmu2 na21 jái13 hi3 ca3tin1 nái2 hlah3 hi3 tsi21 ja1 cuú2miih21

36 Jmí1 li21 jáun2 ca3hah2 Jesús jái13 ñí1con2 tsá2 hí3, hi3 jáun2 ngau3 siáh3 ñéih3, hi3 jáun2 ñí1 jáun2 ja3taunh21 tsá2 hain21 hí3 ti3 con2 tsú2 hi3 ca3ñí1zeh1 dí2 la3 lá2:

—Jmu3 tiá3 na21 ñí1con2 jnoh1 jái13 hi3 ca3tin1 nái2 hlah3 hi3 hia32 jáun2 ñí1nái2.

37 Jáun2 Jesús ca3záih3 tsá2 hí3 la3 lá2:

—Jná13 Jon2 tsá2mi3cuóun2 bíh1 lín3 tsá2 jñi32 jún2 chu21 jáun2, 38 hngá1máh3 lá2 bíh1 dá2 jaun32 niéih1 jái13 hi3 lí3 ñí1nái2. Tsá2 tionh2 jo3cuo2 Dió32 bíh1 hí3 hi3 niéih1 jái13 jún2 chu21, nái2 hlah3 jáun2 né3 niéih1 jái13 tsá2 joh1 tsá2 hlái̱nh1 bíh1. 39 Hi3 jáun2 tsá2 hian2 tsí3 hi3 ca3jñí3 nái2 hlah3 jáun2 né3, hnga2 bíh1 tsá2 hlái̱nh1 hí3. Jmái1 hi3 ló32 jáun2 mái3 né3 niéih1 jái13 jmái1 hi3 tsa3hín3 hngá1máh3 lá2 bíh1, hi3 jáun2 tsá2 caun13 mái3 hi3 ló32 jáun2 né3, tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 bíh1 hí3. 40 Jáun2 la3jmí1 caun2 tsú2 nái2 hlah3 jáun2 hi3 tóh32 ja1 sí2 hi3 jáun2 có32, la3 jáun2 bíh1 lí13 ní1 má1ti3 ñí1 tsa3hín3 hngá1máh3 lá2. 41 Jná13 Jon2 tsá2mi3cuóun2 zein21 ná1 tsá2cuú2 tsá2tán2 tá1 cáun2 ñí1 hu21 uón32 ná1 hi3 quianh3 la3jín32 tsá2 jmu2 hi3 tsá2 siánh3 jmu3 tso3, ji3 tsá2 jmu2 hi3 hlah3 hi3 hó32. 42 Jáun2 tsa3tionh3 dí2 ñí1 nio2 sí2 chéi3 lín32, ñí1 jáun2 tsa3tí2 tsa3hoh32 hi3 tsa3ma3zian2 cáun2 hi3 chéi3 hi3 uóu32. 43 Ti3la3 tsá2 zian2 la3 cun3 hi3 ti32 tsí3 Dió32 má1na21, tsá2 la3 hí3 bíh1 lí13 jnia3 la3jmí1 jniá3 joh1 hiú2 ca3la3 cú2tú1 cú2lí13 ñí1 cuá1quien2 Dió32 Jméi2 tsú2. Ní1juáh3 hnoh2 chi21 cuáh3, jáun2 niéi2 náh2.

Jái13 hi3 ca3tin1 cú1mí1niau21 hi3 jmí1 ná1hmá1

44 ”Hi3 taunh32 tsú2 jo3cuo2 Dió32 lí3 cáun2 hi3 quien2 lín32 bíh1, la3jmí1 li21 ñí1con2 jan2 tsá2 ca3choh13 cú1mí1niau21 hi3 tioh3 hñu3 hué32 ñí1 lí3 ñí1nái2 quioh21 tsáu2; hi3 jáun2 ti3 ca3jla2 bíh1 tsú2 siáh3 ñí1 tioh3 jáun2. Ca3la3 má2hiún2 lín32 tsí3 tsú2 ngah3 hi3 ca3ñí1hnái̱h1 la3jí32 hi3 jmí1 zia32 quioh21, hi3 jáun2 ca3lau2 hué32 jáun2.

Jái13 hi3 ca3tin1 mái3 zín3 hu21 hñu3 cuáh1 jáh3 jmái2

45 ”Ja3bí1 hi3 taunh32 tsú2 jo3cuo2 Dió32 lí3 cáun2 hi3 quien2 lín32, la3jmí1 li21 ñí1con2 jan2 tsá2ñuh2 tsá2 ca3ti3 ca3ngí3 ti3 hlá2 ti3 ní2 hi3 hnauh2 mái3 zín3 hi3 téh23 tsú2 jáun2 perla, mái3 jlánh1 bíh1 chu21, ní1juáh3 hin2 zia32 quioh21; 46 jáun2 jmí1 ca3choh13 tsú2 jáun2 hi3 jlánh1 bíh1 hmuh21 né3, ngah3 hñú13 hi3 ca3ñí1hnái̱h1 la3jí32 hi3 zia32 quioh21, hi3 jáun2 ca3lau2 mái3 zín3 jáun2.

Jái13 hi3 ca3tin1 hmá3

47 ”Ja3bí1 jmái1 hi3 cán3 Dió32 jú1 tson2 quioh21 tsáu2 lí13 la3jmí1 lí3 jmái1 hi3 ñeih32 tsú2 hmá3 hñu3 jmí2miih21, hi3 jáun2 jáun23 la3jáh3 dúh1 ñí1 jáh3 jmái2. 48 Jáun2 ní1 má1ca3canh2 jáh3 hmá3 jáun2 né3, tsá2 zanh23 jáh3 jmái2 chí2 hmá3 ti3 can32 jmái2 hi3 jáun2 tiánh23 hi3 quianh23 jáh3; jáun2 jáh3 chun1 tónh32 tsú2 mí2tá2, hi3 jáun2 cuin23 bíh1 tsú2 jáh3 tiá2 chun1. 49 La3 ní2 bíh1 lí13

ñí¹ táuh³ jmáɨ¹ ñí¹ hué²¹ lá²; hi³ ja³táunh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³quianh³ ja¹ tsá² hláɨh¹ tsá² chun¹, 50 hi³ jáun² tsá² hláɨh¹ tónh³² tsú² ja¹ sɨ́² chéi³ lɨ́n³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ho³ jngɨh³ jɨ³ hi³ lɨ́¹³ zian² cáun² hi³ chéi³ hi³ uóu³².

Cun³ quien² bíh¹ jú¹ tson² uá¹ hi³ yeh³ uá¹ hi³ hmaɨ²¹

51 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Má¹ca³ngɨ¹³ hnoh² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Ján³ Tɨ³².

52 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí² siáh³ tsú² la³ lá²:

—Lɨ³ua³ jan² tɨ³² liei²¹, tsá² má²lɨ́²hí³ jo³cuo² Dió³², tsá² hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² hánh³, hi³ tɨn² huéh³ hi³ quien² ja¹ hi³ quioh²¹, uá¹ hi³ yeh³ uá¹ hi³ hmaɨ²¹.

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Jmɨ́¹ má²ca³táuh³ hi³ jmu² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ ñí¹ jáun² 54 hi³ jáun² ca³chánh³² juú²co¹. Ñí¹ jáun² né³ ca³ma³liáu³² tsú² hi³ hɨeh³² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos hi³ zeh² juú² jáun², hi³ jáun² tsáu² né³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³ hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ dá² jinh¹ ca³ñí¹ma³tɨn³² tsá²ñuh² nɨ́², hi³ jáun² sa³ jlánh¹ yáh³ quiáh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³? ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² tɨn² tsú² siáh³ jmu² hua³jueh³²? 55 Já² jon² hla¹ tɨ³² hmá² bíh¹ nɨ³², hi³ Má²réi³ bíh¹ mí¹ziú¹³ tsú². ¿Há¹ jun³juáh¹³ raɨnh²¹ Jacobo bíh¹ nɨ³² quionh³ Sé³², Sí¹mu²¹ nɨ́², jɨ³ Judas nɨ́² siáh³ dúh¹? 56 Ja³bí¹ tsá²mɨ³ raɨnh²¹ tsú² siáh³ tionh² já¹ juú² lá². Jáun² né³ ¿jinh¹ dá² ca³ñí¹ziú¹ ñí¹liáuh¹ tsá² nɨ́² jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ ñi³² nɨ́²?

57 Jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² ca³quiú¹ ca³jéin¹³ dí² tsú². Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Jɨ́³²la³ ja¹ quioh²¹ tsá²co¹ jɨ³ ja¹ quioh²¹ tsá² jún¹ tsá² raɨnh²¹ bíh¹ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² lɨ³ quien².

58 Hi³ jáun² tiá² hliáun³ hua³jueh³² ca³jmú³ yáh³ Jesús ñí¹ jáun², quí¹ tiá² ta²¹ jmɨ́¹ taunh² yáh³ tsá² hí³ quioh²¹ tsú².

14

Jmɨ́¹ jun¹ Juan² tsá² ziau² jmáɨ²
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Jmáɨ¹ jáun², Herodes tsá² cuá¹lɨ́n³ ta²¹ hué¹³ Galilea ca³lɨ³ ñi³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús, 2 hi³ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ la³ lá²:

—Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹ nɨ³², hi³ má²ca³jenh¹³ ja¹ hla¹. Hi³ jáun² bíh¹ zia³² pí³ jáun² quioh²¹ tsú² hi³ jmu² hua³jueh³².

3 Quí¹hliá² Herodes jmɨ́¹ má²ca³tanh² Juan² hñu³mí¹ñí² hi³ cuá¹tson³, hi³ cuá¹hñei²¹ quionh³ cá²den¹ná¹ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ tsá²mɨ³ Herodías, tsá² jmɨ́¹ ñí²cuo² Pí²liéi¹ raɨnh²¹ tsá² lɨ́n³ ta²¹ hí³. 4 Ca³tanh² tsú² Juan² hñu³mí¹ñí² quí¹ cun³ñí¹ hi³ Juan² hí³ jlánh¹ chí¹ñi¹ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ ján³ nú² tsá²mɨ³ nɨ́².

5 Herodes jmɨ́¹ hnió³ jngɨh³ Juan², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ Juan² lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³², jáun² jmɨ́¹ juénh² tsú² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² hí³. 6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Herodes jmáɨ¹ hi³ ca³tsɨn¹³ mieh² né³, ñéi¹ tsá¹máɨ¹³ jon² tsá²mɨ³ Herodías hí³ hi³ ca³ñí¹tsan³² ñí¹ ta³ ñí¹ jɨ³lɨn² tsá² ná¹tén¹ jmáɨ¹ jáun², hi³ jáun² Herodes né³ jlánh¹ ca³tɨ́³ lɨ́n³² tsɨ́³. 7 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² jáɨ¹³ ca³la³ hi³ hɨen² Dió³² hi³ cuéh³² dí² mɨ́¹ hí³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́³². 8 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³, cun³ñí¹ hi³ ca³ma³cau² tín² mí¹ziú¹³, hi³ jáun² ca³ñí¹zeh¹ Herodes la³ lá²:

—Mɨ³ chí¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² bíh¹ hnó³² jná¹³ cuéh¹ nú², hi³ ná¹hu²¹ cáun² hñu³ uon².

9 Hlah³ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsɨ́³ re²¹ jmɨ́¹jáun²; tɨ³la³ Dió³² yáh³ má²lɨ́²hɨen³ tsú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá² ná¹tén¹ yáh³ má²lɨ́²niéi³² jáɨ¹³ jáun². 10 Jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² láɨ¹ Juan² hñu³mí¹ñí². 11 Jáun² quiaun² bíh¹ tsú² mɨ³ chí¹ Juan² hi³ ná¹hu²¹ cáun² uon² hi³

ca³cuéh³ dí² mɨ́¹ hí³, hi³ jáun² ca³ñí¹jɨenh¹³ tsú² mí¹ziú¹³.

12 Jáun² cua³taunh²¹ tsá² jmɨ́¹ haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² hi³ cua³quión³² hla¹, hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ dí² hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² Jesús.

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús hi³ lɨ³ la³ jáun², jáun² cua³han³ ñí¹ jáun² hi³ hi³ cáun² mu² hi³ ngau³ ñí¹ tɨ³ có³² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³ hnga². Tɨ³la³ ca³lɨ³ ñi³² bíh¹ tsáu² hín² juɨh³² ngau³ tsú², hi³ jáun² tsá² zian² juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ca³huén² hi³ já¹taunh²¹ juɨ³² ta³ tɨ³ ñí¹ ngau²¹ tsú². 14 Cua³han³ bíh¹ Jesús hñu³ mu² jmɨ́¹ cuá¹han³, tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²tionh² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³jmah³ dí² tsá² tsáun¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹jan² tsú². 15 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²ca³hláu³ bíh¹, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³ma³janh³² ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² má²ca³hláu³ bíh¹ la³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ má²janh² lá². Jáun² chú³² juoh¹ nú² tsá² nɨ́² hi³ tsa³tánh¹, hi³ jáun² cuɨ́¹ cha³lia³² má³² cuh³ ñí¹ táun³ hñú³.

16 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ tsa³tánh¹ tsú²; hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.

17 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Tiá² hi³ zia³² yáh³ quiú¹³ jnoh¹, jɨ́³²la³ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ quionh³ gon³ hma²¹ bíh¹ zia³².

18 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ñá²cán¹ ñí¹ lá².

19 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ chan³ tsú² tsáu² hué³² ja¹ mí¹ñéi². Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ hñá³ hí³ jáun² quionh³ tá¹ gon³ hma²¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³. 20 La³jín³² bíh¹ tsáu² ca³cúh² ca³la³ lah³ má³² re²; jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³cónh³² quia³tún³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ca³ziaun³. 21 La³ cun³ tsá² ca³cúh² má³² jáun² né³ jmɨ́¹ tín³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh², tɨ³la³ tiá² ná¹hɨ́n¹³ yáh³ tsá²mɨ³ quionh³ tsá¹míh¹.

Jesús cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ²
(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tónh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hñu³ mu² hi³ hán³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lí¹ ná¹ho³ ta³ tin² tá¹la³ dí¹hah² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³. 23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²heh² tsú² jáun² jáɨ¹³ quionh³ tsá² tionh² hí³ né³, ca³uú³ tsɨ³ máh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² hnga² tán¹; jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ cuá³ tsú² cú² hnga² pih²¹ la³ ñí¹ ca³niéi². 24 Tá¹la³ jáun² né³ má²hí¹tsau³² mu² ñí¹ chu³ jo² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun². Jmáɨ² hi³ ja³² ma³ cu³ tsɨn¹ jáun² jmɨ́¹ má²hí¹hlia³² mu² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² quí¹hliá² jmɨ́¹ ja³² chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun². 25 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³ ngau³ Jesús juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², hi³ chí¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ². 26 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ cuá¹ngɨ³² dí² ñí¹ jmáɨ², jáun² ca³hiá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ta³ juénh² jáun² bíh¹ tsú² ca³hóh³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Jan² tsá² le¹ bíh¹ ó³²!

27 Tɨ³la³ Jesús ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Tiá³ chá¹ náh² honh²; ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

28 Hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:

—Tɨ³², nɨ́¹juáh³ hnú² bí¹ nɨ³², jmu³ héih³² hi³ lɨ́¹³ ngɨ́¹³ jná¹³ uá²jaɨ³² ñí¹ jmáɨ² hi³ ñe¹ ná¹ la³ tɨ³ ñí¹ hí¹ñeih³² hnú² nɨ́².

29 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ña³² jaun³².

Jáun² Pé¹ cua³han³ hñu³ mu² hi³ ca³ma³liáu³² hi³ ca³ngɨ́³ ñí¹ jmáɨ² hi³ ngau³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ cuá¹ja³² Jesús. 30 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³lieih²¹ tsú² hi³ tiá³ lɨ́n³² bíh¹ he² chí³, jmɨ́¹jáun² ca³juénh²; hi³ jáun² ca³ja³hanh³² bíh¹ tsú² hñu³ jmáɨ². Tá¹la³ má²hí¹tsá²hanh³² tsú² jáun² né³, ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Liau¹ tiá³ Tɨ³²!

31 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³zanh³ Jesús cuo² tsú², hi³ ca³juáh³:

—¡Jlánh¹ tiá² re² la³ nio² cáun² honh² hnú²! ¿He³ láɨh³² lɨ́²cháh¹ hnú² tun³ honh²?

32 Jmɨ́¹ taunh²¹ tsú² jáun² hñu³ mu² né³, ca³hná³ bíh¹ chí³. 33 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² né³, ca³ma³tsu³ ma³jáuh³² dí², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Tson² bíh¹ cu³tí³, hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ hnú²!

Jesús jmah²³ tsá² ná¹tsáun¹ hué³² Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hán² bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³cha³táunh¹ hué³² Genesaret. 35 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ cuóun³² tsá² zian² hué³² jáun² Jesús, ca³nga³ tsú² jáɨ¹³ la³ tá¹ cáun² hué³² jáun², hi³ jáun² ca³cua³jan² tsú² la³jɨ́n³² tsá² ná¹tsáun¹ ñí¹ jmɨ́¹ zenh¹ Jesús. 36 Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² ñí¹con² dí² hi³ cué³² dí² jáɨ¹³ hi³ hliéih³ tsá² tsáun¹ cuo² uá¹jinh¹ jmáh³la³ zéi¹ ha¹ bíh¹ dí²; hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³tí³ hí³ cuo² ha¹ tsú² né³, lan³ bíh¹.

15

Hi³ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsá²mɨ³cuóun²
(Marcos 7:1-23)

1 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *fariseos ñí¹con² Jesús quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹; tsá² hí³ má²já²taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

2 —¿He³ láɨh³² tiá² má²tí³² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsá²daun³²? Quí¹ tiá² má²tí³² yáh³ tsú² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² sɨ³ ren³ tsú² cuo² la³ cun³ ca³tɨ²¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jmu³ tsú² má³².

3 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿Hi³ he³ láɨh³² sa³ tiá² ma³tih²¹ siáh³ hnoh² uá²jaɨ³² héih³² quioh²¹ Dió³²? Já² ma³tih²¹ bí¹ náh² cáun² hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³². 4 Quí¹ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”. Hi³ juáh³ siáh³: “Lɨ³ua³ jan² tsá² chú² juóun³² jméi² mí¹ziú¹³, tsá² la³ hí³ ca³tɨn¹ jún³ bíh¹”. 5 Tɨ³la³ hnoh² né³ juánh³ hi³ lɨ́¹³ bí¹ néh¹ hi³ záɨh³² tsáu² jméi² mí¹ziú¹³ la³ lá²: “Tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ má¹hau¹ jná¹³ hnú², quí¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²ná¹chan¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹ jná¹³”. 6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²lɨ́²juáh³ la³ nɨ́² néh¹, tiú²uú² tion³ hniáuh³² yáh³ ma³hon³ tsú² jméi² mí¹ziú¹³. Jáun² cun³quionh³ la³ nɨ́² bíh¹ má²ná¹jmuh³² hnoh² hi³ tiá² quien² cu³tí¹³ héih³² quioh²¹ Dió³², cun³quionh³ hi³ ná¹jmuh³² náh² quien² la³ cun³ hi³ jlánh¹ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³². 7 ¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

8 Tsá² nɨ́² dá² má²quien² jná¹³ cun³quionh³
jmáh³la³ ho³ bíh¹,
tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ yáh³ tsú²
hniau³ jná¹³.

9 Hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ hi³
má²tsú² má²jáuh³² tsú² jáun² jná¹³,
quí¹ héih³² quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹
jaun³² hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹
héih³² quion²¹ jná¹³.

10 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² tsá² tionh² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Niéi² náh² jáɨ¹³ lá², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² nɨ́² siáh³: 11 Jun³juáh¹³ hi³ tsá²toh³ ho³ yáh³ tsú² jmu² hi³ tiá² jɨn² tsú². Quí¹ la³jɨ́³² hi³ hue³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² jmu² hi³ hliánh².

12 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Cá¹lɨ³tsɨn² hnú² hi³ jlánh¹ ca³míh³ tsɨ́³ tsá² fariseos jmɨ́¹ lɨ́¹niéi²¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́²juah²¹ hnú² jáun²?

13 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:

—Lɨ³ua³ cáun² hmá² hi³ tiá² lɨ́²jñí³² Ñuh³² jná¹³, hniáuh³² tsa³ca³ bíh¹ ca³la³ tɨ³ chí² jmu². 14 Ha³ lɨ́² hí¹³ cán² he³ jmu² tsá² nɨ́²; quí¹ tsá² ten³ bíh¹ nɨ³² hi³ lɨ́n³ tsá² quian³² ñí¹ juɨ³² ñí¹con² te³ raɨnh²¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ten³ la³ hɨeh³² juɨ³² jan² tsá² ten³ raɨnh²¹, jáun² né³, chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tán¹ gon³ bíh¹ tsú² sunh³ cu³tsa³² nɨ́¹juáh³ ñí¹ hó²¹ táu².

15 Jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², jmu³ tiá³ na²¹ jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² jnoh¹.

16 Jesús ca³juáh³:

—¿Hí¹ chín¹dí¹ hnoh² uá¹ tiá² la³ ngɨ²³ náh² siáh³? 17 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² hi³ la³jɨ́³² hi³ tsá²toh³ ho³ tsú² chau³² hñu³ héin¹ bíh¹ tsú², nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ hue³² tɨ³ cheih³²? 18 Tɨ³la³ hi³ hue³² ho³ tsú² má¹ná¹, ja³² la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú²; hi³ jáun² bíh¹ ján¹ tson² jmu² hi³ hliáh² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú². 19 Quí¹ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² ja³² la³jɨ́³² hi³ hlah³, uá¹la³ cun³ hi³ lɨ́¹ chin² tsú² chí¹, hi³ jngɨh² tsú² tsáu², hi³ lɨ́¹ jmu² tsú² juón¹ quionh³ tsá² hlá² tsá² nɨ́², hi³ jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³², hi³ lín³ tsú² tsá² háɨn² siáh³, hi³ jmu² tsú² jú¹ tɨ́¹jáɨ², jɨ³ hi³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ hión³² tsú² tsáu² nɨ́² siáh³. 20 Hi³ nɨ́² bíh¹ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsú² ta³ ñí¹ Dió³². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cúh² ta³ tiá² má²lɨ́²ma³tí³² hi³ ma³jɨ² tín² cuo² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsáu² né³, jun³juáh¹³ hi³ jáun² yáh³ jmu² hi³ hliánh² tsú².

Jan² tsá²mɨ³ tsá²cá²jo²¹ tanh² ta²¹ Jesús (Marcos 7:24-30)

21 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ngau³ la³cáun² juú² Tiro jɨ³ juú² Sidón. 22 Jáun² hué³² jáun² né³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²mɨ³ tsá² hué³² Canaán. Tsá² hí³ né³, ja³ ñí¹con² Jesús hi³ hí¹hóh³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² miɨ³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³! Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ jáun² má²tso² lín³² tsɨ́³.

23 Tɨ³la³ Jesús tiá² hi³ ca³ngáɨ³ hí¹ cáun² yáh³. Hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsú² cua³taunh²¹ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ ca³juáh³:

—Chanh²¹ tsá² ó³², quí¹ jlánh¹ tiú² jan³² hí¹jmu² cu³hna²¹ dí².

24 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Dió³² ca³ze³ jná¹³ jmáh³la³ ñí¹con² tsá² *Israel bíh¹, tsá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lín³ *já¹ziáh² má²já²cuɨn³.

25 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ má¹ná¹, ja³ la³ tɨ³ ta³ ñí¹ tsú² hi³ ca³di³jñí³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Tɨ³², ma³hau¹ tiá³ jná¹³!

26 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ quin¹³ dí² má³² quioh²¹ tsá¹míh¹ hi³ cue¹³ dí² tsáɨ².

27 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ né³, ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ la³ jáun² Tɨ³²; tɨ³la³ cun³ jáun² cúh² bíh¹ tsáɨ² chí² juoh¹ má³² hi³ suh³² ñí¹ mesa quioh²¹ juo¹³.

28 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—¡Tsá²mɨ³, jlánh¹ cáun² la³ nio² honh² hnú²! ¡Cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ mɨ́¹míh¹ jon² tsú².

Jesús jmah²³ juóun³² lín³² tsá² tsáun¹

29 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ siáh³ Jesús ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³nga² can³² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ hi³ téh²³ tsú² Galilea; hi³ jáun² ca³uú³ cáun² tsɨ³ máh³, ñí¹ jáun² né³ ca³cuá³. 30 Jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³cha³táunh¹ ñí¹ cuá³ tsú² jáun², hi³ ná¹jan² tsá² hma², tsá² ten³, tsá² cáun¹, tsá² hliánh² nɨ́² siáh³, hi³ juóun³² lín³² siáh³ tsá² ná¹jau² mɨ́¹uɨ́³ siáh³ ñí¹ hná¹ nɨ́². Jáun² ca³chan³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ Jesús, hi³ jáun² hí³ né³ ca³jmah³ tsá² hí³. 31 Hi³ jáun² lɨ́¹ ca³lɨn³ bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hi³ tsá² jmɨ́¹ cáun¹ hí³ má²hleh³² bíh¹, hi³ tsá² hliánh² má²laɨn³², tsá² hma² má²ñi³táunh¹, hi³ jáun² tsá² ten³ né³ má²lɨ́²³ jɨ́e³. Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³² Juo¹³ tsá² Israel.

Jesús cue³² hi³ cuh³ quiún³ mei²¹ tsáu² (Marcos 8:1-10)

32 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³teh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jlánh¹ ja³² miɨ́³ tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsá² lá², quí¹hliá² hnɨ³² jmáɨ¹ máh³ má²tí³ hi³ tionh² tsú² ñí¹ lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ cuh³ tsú² tiú²uú² zia³². Tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ chanh²¹ tsú² hñú¹³ ta³ tiá² hi³ má²lɨ́²cuh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³huán³ tsú² hú¹ juɨ³².

33 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³:

—Tɨ³la³ ¿ha³ bíh¹ jinh¹ tsá¹cán¹³ jnoh¹ má³² hi³ cuh³ tsá² juóun³² lín³² lá²? Já² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ lá².

34 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨh³ tsá² hí³:

—¿Cónh³ bíh¹ *hí³ cuú²miih²¹ zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Quiau³ hí³ quionh³ gon³ gáun³ juo¹³ pih²¹ bíh¹ zia³².

35 Jmí¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tiánh³² tsá² hí³ hué³², 36 jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ quiau³ hí³ jáun² la³ má²quionh³ juo¹³ pih²¹ hí³, hi³ ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² má²tionh² hí³. 37 Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cúh² ca³la³ lah³ má³² re² lɨ́n³². Ca³lɨ³í¹ máh³ ca³cónh³² quiau³ mí²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³. 38 Tsá² ca³jmú³ hí³ má³² né³ jmí¹ tín³ quiún³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh², ha³ tiá² ná¹hɨ́n¹³ yáh³ tsá²mɨ³ quionh³ tsá¹míh¹. 39 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmí¹ tionh² hí³, hi³ hi³ hñu³ mu² hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ juú² Magadán.

16

Tsá² fariseos quionh³ tsá² saduceos mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ñí¹táunh¹ tsá² *fariseos quionh³ tsá² *saduceos hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús; hi³ cun³ñí¹ hi³ hnió³ dí² ca³ lan³ tsú² né³, jáun² ca³mɨ́³ dí² hi³ hɨ́e³² Jesús cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

2 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹ ca³ngáɨ³:

—Nɨ́¹ má¹ca³hláu³ juánh³ hnoh² la³ lá²: “Jlánh¹ re² jniau¹³ hiú², hi³ jáun² bíh¹ dáɨn³ chi³cuú²”. 3 Hi³ jáun² tɨ³ hú²niéi² né³ juánh³ hnoh² la³ lá²: “Né³² chau¹³ jmɨ́³, quí¹ jlánh¹ dáɨn³ jnie²”. [¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!] Já² tɨn² bíh¹ hnoh² chú¹ ñih²¹ ha³ lánh³ jniá³ chi³cuú², tɨ³la³ tiá² la³ tɨn² yáh³ hnoh² chú¹ ñih²¹ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³². 4 Tsá² hláɨh¹ hon², tsá² tiá² má²tí³² jë¹ mɨ³² cáun² li²¹; tɨ³la³ tiá² li²¹ siáh³ hiáuh³ yáh³ tsú², jɨ́³²la³ li²¹ hi³ ca³jɨ́e³ jáun² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Jonás bíh¹.

Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngah³ dí²; hi³ tsá² hí³ né³, lɨ́¹ ca³ta³tonh¹ bíh¹ ñí¹ jáun².

Tie³ quioh²¹ tsá² fariseos
(Marcos 8:14-21)

5 Jmí¹ ca³hán² tsú² jáun² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun² né³, sa³ la³ ca³ja³có³ bíh¹ tsɨ́³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jmí¹ cán³ ca³lá² má³². 6 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá² fariseos jɨ³ tsá² saduceos nɨ́² siáh³.

7 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ juónh²³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:

—Cun³ñí¹ hi³hliá² tiá² quián¹ má³² bíh¹ dí² nɨ³², hi³ jáun² la³ nɨ́² ñí¹juah²¹ tsú².

8 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² ná¹juónh³² náh² hi³ tiá² quiánh¹ má³²? ¡Jlánh¹ tiá² re² la³ nio² cáun² honh² náh²! 9 ¿Tiá¹ má²ngɨ²³ máh³ hnoh², hi³ sa³jun³ chau² siáh³ honh² náh² ca³tɨ²¹ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ hi³ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² ñí¹con² hñá³ mei²¹ tsáu², hi³ ha³ cónh³ mí²tá² ca³ziau³ siáh³? 10 ¿Hí¹ sa³jun³ chau² siáh³ honh² náh² ca³tɨ²¹ quiau³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² ñí¹con² quiún³ mei²¹ tsáu², jɨ³ hi³ cónh³ mí²tá² ca³ziau³ siáh³ jmí¹ lɨ²¹ jáun²? 11 ¿Lánh³ bíh¹ rón³² hi³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² hnoh² hi³ jun³juáh¹³ ca³tɨ²¹ quioh²¹ má³² yáh³ dí¹hléh²³ jná¹³ jmí¹ lɨ́¹juáh²¹ jná¹³ hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá² fariseos quionh³ tsá² saduceos?

12 Jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tiá² la³ ca³juáh³ yáh³ Jesús hi³ jmu³ tsú² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ cán¹ hí¹miih²¹, tɨ³la³ la³ ca³juáh³ tsú² hi³ jmu³ dí² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² bíh¹ tsá² fariseos quionh³ tsá² saduceos.

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús cu³ jéin³ juú² Cesarea quioh²¹ Pí²liéi¹, jáun² ñí¹ jáun² ca³ngáɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² juáh³ tsáu²?

14 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tí² ziau² hí³ jmáɨ²; zian² tsá² juáh³ siáh³ hi³ hnú² bí¹ néh¹ Líh³ tsá² jmí¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ zian² siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² Jeremías, ho³lá²dá² lɨ³ua³ jan² tsá² jmí¹ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² ñí¹ hná¹ hí³.

15 Jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³:

—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juánh³ hnoh²?

16 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo Jon² Dió³² Tsá² juú²tsáun².

17 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jlánh¹ jmí¹ ren² hnú² Sí¹mu²¹, jon² Jonás, quí¹ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² má²ca³hɨ́e³ hnú² jáɨ¹³ nɨ́², quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ má²ca³hɨ́e³ hi³ nɨ́². 18 Hnú² bíh¹ jmáɨ² nú² Pé¹ (hi³ hnió³ juáh³ “Quɨ́n¹”). Jná¹³ né³ juanh³² hi³ ñí¹ quɨ́n¹ lá² bíh¹ chan²¹ jná¹³ tsá² cu³ nió³ joh² ná¹; hi³ ca³la³ hí¹juáh³ pí³ quioh²¹ hmú³² yáh³ tiá² cah¹³ jmáɨ¹ quionh³ tsá² hí³. 19 Jáun² jná¹³ cué¹³ llaves, hi³ hauh³² hnú² jáɨ¹³ hi³ tonh¹ hnú² tsáu² jo³cuo² Dió³²; lɨ³ua³ cáun² hi³ hñeih²¹ hnú² ñí¹ hué²¹ lá², má²chí¹hñéih²³ bíh¹ siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ zaɨh²¹ hnú² ñí¹ hué²¹ lá² né³, má²záɨh³ bíh¹ siáh³ hñu³mɨ³cuú².

20 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jmú³ Jesús héih³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú² hi³ hí³ bíh¹ dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo.

Jesús juáh³ hi³ jún³ (Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 La³ cun³ jmáɨ¹ jáun² máh³ ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hɨeh³² jú¹ tá²na²¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ hniáuh³² tsó³² dí² tɨ³ Jerusalén; hi³ ñí¹ jáun² né³, tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² jmu³ hi³ ma³tso² lɨ́n³² dí² tsɨ́³. Ca³juáh³ dí² siáh³ hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jngah³ yáh³ tsá² hí³, tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ dí². 22 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jau² Pé¹ ñí¹ tɨ³ có³², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ quiú² jin²³ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Len³ jná¹³ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² hnió³ yáh³ Dió³² hi³ lɨ́¹³ la³ nɨ́² Tɨ³²! ¡Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ quiunh²¹ la³ nɨ́²!

23 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Pé¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³ có³² quin³² ñí¹con² jná¹³ *Satanás! Hnú² dá² lɨ́¹ chí¹cuú² chí¹jnaɨ³² bíh¹ ñí¹con² jná¹³. Tiá² lɨ́n²³ yáh³ hnú² la³jmí¹ lɨ́n²³ Dió³², hnú² dá² lɨ́n²³ la³ cun³ qui³ lɨ́n²³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹.

24 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hnga², hi³ jáun² cuɨ́¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuɨ́¹ já² cu³hna³² jná¹³. 25 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun¹. 26 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² nɨ́¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², nɨ́¹juáh³ la³ ja³hín³ bíh¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²? Quí¹ ¿he³ yáh³ cun³quionh³ lɨ́¹³ joh¹³ tsú² siáh³ jmɨ́²chí³ quioh²¹? 27 Quí¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² dá² jáunh³ hi³ lin¹ hi³ quien² la³jmí¹ quien² Jméi², la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³, hi³ jáun² má¹jáun² cué³² hmah²¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ rón³² lɨ́³ ta²¹ hi³ lɨ́²jmú³. 28 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³ yáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³ hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² má²cuá¹ho² ná¹ jáɨ¹³.

17

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús (Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Jmí¹ la³ má²jñéi³ jmáɨ¹ jáun² né³, Jesús ca³jan³ Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² dá¹jon²¹ Jacobo nɨ́² siáh³, hi³ ja³taunh²¹ cáun² tsɨ³ máh³ ñe¹ ñí¹ lɨ́¹³ tiánh³ hmóu³²; 2 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³za² ho¹ñí¹ tsú² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá² hí³. La³jmí¹ jniá³ joh¹ hiú² jniá³ ñí¹ tsú² lɨ³, hi³

jáun² ha¹ tsú² né³ lɨ³ tiáu² lín³² la³jmí¹ jniá³ joh¹. 3 Hi³ jáun² cu³diá²jan² jmí¹ ca³jíen³² tsá² hí³ Moisés quionh³ Líh³, hi³ ná¹juónh²³ quionh³ Jesús. 4 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², ¡hénh³ ma³ chú³² má²tiauh² dí² ñí¹ lá²! Ní¹juáh³ hnáuh² hnú², jmu¹ jná¹³ hnɨ³² hñú³reh³; cáun² quián¹³ hnú², cáun² quioh²¹ Moisés hi³ cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.

5 Tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ ja³ cáun² jnie² zín³ lín³² hi³ ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn²; hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun² ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³, jan² Tsá² hno³ lín³² ná¹, Tsá² jlánh¹ lí²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹. Niéi² náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².

6 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ ní² né³, ca³juénh² lín³² bíh¹, hi³ jáun² ca³di³jñí³² ca³la³ hi³ ca³jmú³ rá¹hin³. 7 Hi³ jáun² Jesús ca³ja³janh³² ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³tí³ cuo² quioh²¹ tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Nú¹ tianh³ náh²; ha³ lí² juenh³.

8 Hi³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ tsú² né³, tiú²uú² hin² zian² hí¹ jan² yáh³, jí³²la³ hnga² bíh¹ jéi³²í¹ Jesús zenh².

9 Tá¹la³ ná¹son² tsú² jáun² tsɨ³ máh³ né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ ca³juáh³:

—Ha³ lí² hin² juoh² náh² hí¹ jan² la³ cun³ hi³ má²lí²jɨeh³, ca³la³ tɨ³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ja¹ hla¹ máh³.

10 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ juáh³ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ hi³ Líh³ tsá² jmí¹ lín³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² bí¹ néh¹ tín² jáunh³ la³ñí¹?

11 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Líh³ bíh¹ tín² jáunh³, hi³ ja³ma³re² jɨ³lɨ³². 12 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³ má²cuán² bíh¹ Líh³, tɨ³la³ tiá² hin² ca³lɨ³ cuóu³² yáh³, hi³ jáun² dá² ca³jmúh³² bíh¹ tsú² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ jmu³. La³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tso² Jon² tsá²mɨ³cuóun² tsí³ hi³ jmu³ tsá² hí³.

13 Jmí¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ hla¹ Juan² tsá² tí² ziau² jmáɨ² bíh¹ la³ hí¹hɨen² tsú².

Jesús jmah²³ jan² ñú²míh¹ zian² tsá¹ lí¹ jún²³

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² siáh³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² juóun³² lín³² hí³ né³, ja³ jan² tsá²ñuh² ñí¹con² Jesús hi³ ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

15 —Tɨ³², cuí¹ já² mií³ honh² nú² quioh²¹ jón³² jná¹³, quí¹hliá² zian² tsú² tsá¹ lí¹ jún²³ hi³ jáun² má²tso² lín³² tsú² tsí³; quí¹ hiú² cuóh³² bíh¹ quɨnh² tsú² chu³ sí² ho³lá²dá² chu³ jmáɨ² siáh³. 16 Cua³jan³² jná¹³ tsú² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ lá² tɨ³ con² hnú², tɨ³la³ tiá² ca³tioh²¹ yáh³ tsú² hi³ jmah³.

17 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹ táunh²³ náh², tsá² cáun² lí¹ cháunh²³ chinh³² la³ siáh³! ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ ngí¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² dúh¹? ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ tion¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²? Ñá²jan³² ñú²míh¹ tɨ³ lá².

18 Jmí¹jáun² ca³jin³ Jesús jmí²chí³ hláɨnh¹, hi³ ca³jmú³ dí² héih³² hi³ cua³haɨn³² hñu³ tsí³ ñú²míh¹ hí³, hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² lan³ tsú².

19 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² ca³liéih³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús cáun² ñí¹ tɨ³ có³², hi³ ca³ngáɨ³ jáɨ¹³ lá²:

—¿He³ láɨh³² sa³ tiá² ca³tiau¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ chin¹³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³?

20 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Cun³ñí¹ hi³ tiá² re² má²nio² cáun² honh² bíh¹ hnoh². Quí¹ jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², sá¹jmí¹ hi³ ná¹tioh³ cáun² honh² náh² uá¹jinh¹ ma³ pih²¹ lín²¹ la³ cun³ tí³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza, jmí¹ lí¹³ bíh¹ juoh¹ náh² máh³ zeh² ní² la³ lá²: “¡Quin³² ñí¹ lá², tɨ³ ó³² cua³²!”, hi³ jáun² máh³ ní² jmí¹ lí¹³ quin³. Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ juóuh³² lí¹³ ní¹juáh³ hi³ tson² nio² cáun² honh² náh². 21 [Tɨ³la³ jmí²chí³ hláɨnh¹ la³ ní² má¹ná¹, jí³²la³ cun³quionh³ hi³ liéinh³² tsú² Dió³² jɨ³ hi³ má²hɨen²¹ bíh¹ tsú² lí¹³ tioh²¹ hi³ chin¹³.]

Jesús juáh³ siáh³ cónh³ hi³ né³bí¹ jún³
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, tá¹la³ jmí¹ ñi³táunh¹ tsú² cu³li²¹ hué¹³ Galilea, Jesús ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Jná¹³, Jon² tsá²mi³cuóun² jienh³ tsú² jo³cuo² tsáu², 23 hi³ jáun² jngah³ tsú², ti³la³ ñí¹ má²cá²hní² jmái¹ jáun² né³, jenh¹³ bíh¹ jná¹³.
Hlaih³ lín²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsí³ tsá² hí³ cun³quionh³ jái¹³ ní².

Má²hmah¹ tsú² hmah²¹ hi³ chi² tsú² quioh²¹ cuáh³² chín¹

24 Jmí¹ cá¹chánh²¹ Jesús já¹ juú² Capernaum quionh³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² né³, jáun² *tsá² chi² hmah²¹ tiáunh¹ cuáh³² chín¹ ca³cha³táunh¹ hi³ mi³² tun³ *cú¹tiáu², hi³ ca³záih³ Pé¹ la³ lá²:
—¿Tiá¹ ma³hmah¹ ti³² juóuh³² hnoh² hmah²¹ hi³ ca³tin¹ cuáh³² chín¹?
25 Jáun² Pé¹ ca³juáh³:
—Ján³.
Hi³ jáun² né³, jmí¹ hein²¹ Pé¹ ñéih³ né³, Jesús tín² ca³hléh³ la³ñí¹ hi³ ca³juáh³:
—¿He³ lánh³ lín²³ hnú² Sí¹mu²¹? ¿Hin² ñí¹con² cai³² tsá² ná¹lín³ re²¹ ñí¹ hué²¹ lá² hmah²¹ ji³ la³jí³² quie³ hi³ li³ hniáuh³²: hí¹ tsá²co¹ tsú², ho³ tsá² siánh³ uá¹?
26 Jáun² Pé¹ ca³juáh³:
—Tsá² siánh³ bíh¹.
Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Hi³ jáun² tiá² la³ má²hmah¹ yáh³ tsá²co¹ tsú². 27 Ti³la³ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² hniáuh³² jmú¹³ dí² hi³ míh³ tsí³, jáun² cua³² ti³ ñí¹ nio¹ jmái² lí¹ ná¹ho³, hi³ cuá²héi³ mi³quie³; hi³ jáun² ho³ juo¹³ la³ñí¹ hi³ janh²¹ nú² hí³ bíh¹ hu²¹ cáun² quie³ hu²¹ quiún³ cú¹tiáu² hi³ la³ cun³ má²tsin¹³ hi³ má¹hmah²¹ nú² quioh²¹ hmah²¹ hi³ chi² tsú² quion²¹ jná¹³ ji³ hi³ quián¹³ nú² huen² ní² siáh³; hi³ jáun² cuá²ma³hmah²¹ ní¹ má¹li³² jáun².

18

¿Hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien²?
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Jmái¹ jáun² ca³ja³janh³² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Jesús ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Hin² bíh¹ tsánh² tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³² jlánh¹ li³ quien²?
2 Jmí¹jáun² ca³teh³ Jesús jan² tsá¹míh¹, hi³ ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, 3 hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:
—Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³ ní¹juáh³ tiá² zan¹³ náh² hi³ lín¹³ náh² la³jmí¹ lín³ jan² tsá¹míh¹, tiá² lí¹³ yáh³ háuh¹ hnoh² jái¹³ quiúnh¹ jná¹³. 4 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ li³ua³ jan² tsá² jmu² hi³ tiá² lin¹ quien² hnga², hi³ jmu² tsú² la³jmí¹ lín³ jan² tsá¹míh¹ lá², tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² jlánh¹ li³ quien² ja¹ quioh²¹ la³jín³² tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³². 5 Hi³ li³ua³ jan² tsá² hen³ jan² tsá¹míh¹ la³ lá² chá³² jná¹³, má²lí²he³ ji³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³².

Jesús hie³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² jmu² hi³ tanh³² tsáu² tso³
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 ”Jáun² né³, li³ua³ jan² tsá² jmu³ hi³ tánh³² tso³ tsá¹míh¹ tsá² taunh² jná¹³ lá² ta²¹, ti³ jlánh¹ bíh¹ re² sá¹jmí¹ hi³ tónh³² tsú² zié³ lái¹ tsá² la³ hí³ hi³ chí¹hñéih²³ cáun² tá² quín¹ pa²¹ lín²¹, hi³ jáun² jmí¹ taun³ tsú² ca³la³ ti³ ñeh² jmí²miih²¹. 7 ¡Jlánh¹ hlah³ quioh²¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hliáun³ ñí¹ hi³ zia³² hi³ lí¹³ jmu³ hi³ tánh³² tsú² tso³! Tiú² nio² bíh¹ li³ zia³², ti³la³ ¡jlánh¹ bíh¹ juo²³ tsá² jmu³ hi³ tánh³² tsáu² tso³!
8 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ cuonh² hnú² ho³lá²dá² tanh¹ nú² jmu² hi³ tanh³² hnú² tso³, ti³ re² hná¹ hi³ jáun² tiáun² ñí¹ uóunh³; quí¹ ti³ re² bíh¹ hi³ cuánh¹³ nú² ta³ tiúnh¹ cáun² cuonh² ho³ hi³ tiúnh¹ cáun² tanh¹ ñí¹ lí¹³ zian² nú² cun³ jmí¹hi³nio² la³ cónh³ bí¹ hi³ cuóh¹³ nú² ja¹ sí² cun³ jmí¹hi³nio² quionh³ tá¹ tun³ cuonh² ho³ tá¹ tun³ tanh¹. 9 Hi³ ní¹juáh³ mí¹máh¹ nú² jmu² siáh³ hi³ tanh³² nú² tso³, chí³ cú²jueh³² hi³ jáun² tiáun² ñí¹ uóunh³; quí¹ ti³ re² bíh¹ cuánh¹³ nú² cun³quionh³ cá² mái³ mí¹máh¹ ñí¹ lí¹³ zian² nú² cun³ jmí¹hi³nio², la³ cónh³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ nú² quiu³juóu³² quionh³ tá¹ tun³ mái³ mí¹máh¹.

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ já¹ziáh² má²já²háin³
(Lucas 15:3-7)

10 ”Hi³ jáun² né³, ha³ lí² jmú² náh² hi³ tiá² jéin²³ náh² li³ua³ jan² tsá² tiá² má²hún¹

tsɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ lá². Quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Ñuh³² jná¹³, la³ cun³ tsá² tanh² hó¹ñí¹ tsá² la³ nɨ́², tsá² hí³ bíh¹ tionh² ñí¹ hó²¹ñí¹ Ñuh³² jná¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 11 [Quí¹ jná¹³ dá² Jon² tsá²mɨ³cuóun² ja³ ná¹ hi³ ja³hnáh³² tsá² ná¹cuɨn² bíh¹.]

12 ”¿Ha³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh²? Nɨ́¹juáh³ jan² tsáu² tiónh³² hña³láun³ *já¹ziáh², hi³ nɨ́¹juáh³ la³ ja³háɨn³ jan² jáh³ hí³ né³, ¿há¹ tiá² chan³ tsú² jáh³ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹ quia³ñu³ hí³ ñí¹ má²zenh² jáun², hi³ jáun² tsa³tɨ́² tsa³ngɨ́² hi³ hnah² jáh³ ja³háɨn³ hí³? 13 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³chanh²¹ tsú² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ tsah³ tsú² cun³ñí¹ hi³ tsanh²¹ jáh³ jan² hí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ jáh³ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹ quia³ñu³ hi³ tiá² já²cuɨn³ hí³. 14 Ja³bí¹ la³ jáun² Ñeh² hnoh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² tiá² hnió³ yáh³ hi³ lɨ́¹ tsa³hín³ lɨ³ua³ jan² tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ lá².

Ca³ta¹ dí² chí¹³ tsɨ́³ tsáu¹³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ dí²
(Lucas 17:3-4)

15 ”Nɨ́¹juáh³ jan² renh² nú² jmu² cáun² hi³ hlah³ ñí¹con² nú², cuá²lienh¹ tín² ñí¹ hnga² hi³ cuá²zéih³ la³ cun³ hi³ lɨ́²jmú³. Nɨ́¹juáh³ ca³ngɨ¹³ tsú² jáɨ¹³, jáun² má²ca³janh²¹ bíh¹ nú² tsú². 16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ yáh³ tsú², jáun² né³, tiéh³ conh³í¹ jan² ho³ gon³ tsáu², hi³ jáun² tsá² hí³ lɨ́n³ tsá² nau³² jáɨ¹³ nɨ́¹juáh³ ha³ lánh³ ca³juáh³ tsú². 17 Hi³ nɨ́¹juáh³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jáɨ¹³ ca³ngɨ¹³ tsú², hi³ jáun² zéih³ cú²jueh³² la³jɨ́n³² tsá² cuáh³². Hi³ nɨ́¹juáh³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jáɨ¹³ ca³ngɨ¹³ tsú² ñí¹con² tsá² lɨ́n³ cuáh³², jáun² jɨen¹ tsú² cú²jueh³² la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jan² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³², ho³ la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jan² *tsá² chi² hmah²¹.

18 ”Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ hñeih²¹ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá², má²chí¹hñéih²³ bíh¹ siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² lɨ³ua³ cáun² hi³ zaɨh²¹ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá² né³, ja³bí¹ hñu³mɨ³cuú² siáh³ má²záɨh³ bíh¹.

19 ”Ja³bí¹ juanh³² jná¹³ siáh³, nɨ́¹juáh³ gon³ náh² jmúh¹³ náh² cá²honh¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ lienh¹ náh² Dió³² ca³tɨ²¹ cáun² hi³ hnáuh² náh² míh¹, jáun² cué³² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú². 20 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsú² gon³ gáun³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jáun² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹ zenh² jná¹³.

21 Jáun² Pé¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ngah¹ Jesús:

—Tɨ³², ¿jáh³ jéin³² lɨ́¹³ chin²¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ jmu² renh² jná¹³ ñí¹con² ná¹? ¿Hí¹ la³ tɨ³ quiau³ jéin³²?

22 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús Pé¹ la³ lá²:

—Tiá² juanh³² yáh³ jná¹³ quiau³ jéin³², tɨ³la³ la³ tɨ³ hnaɨh³² nio² quiú³ tsɨ²¹ quia³ nio² ma³ quiau³ máh³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú² juenh² tsɨ́³

23 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³, hi³ Dió³² bíh¹ jan² Tsá² juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² má²tionh² jo³cuo²; la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jan² re²¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ caun¹³ quɨe³ hi³ jmɨ́¹ nio² jo³cuo² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² joh¹. 24 Tá¹la³ má²cuá¹jɨ́e²³ tsú² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² ca³dánh² hi³ hin² tsánh² tiá² ca³dánh², jmɨ́¹jáun² cua³jan² tsú² jan² tsá² jmɨ́¹ la³ ca³dánh² hliáun³ mí²yaun²¹ cu³tí¹³ héih³² quɨe³. 25 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³ he³ lánh³ rón³² cháu³² quɨe³ jáun², jáun² re²¹ hí³ né³ ca³jmú³ héih³² hi³ hna³ tsú² cú²jueh³² tsá² hí³ hi³ lɨ́n¹³ *tsá² dí¹hlánh¹ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³, jɨ³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ zioh² tsú² nɨ́² siáh³, hi³ jáun² lɨ³hmáh¹ la³jɨ́³² hi³ ca³lɨ³ren² tsú² jáun². 26 Jmɨ́¹jáun² ca³di³jñí³² tsá² hí³ ta³ ñí¹ re²¹ hí³, hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ juáh³: “Hnú² juóu³² jná¹³, juenh² lɨ́n³² jmu³ honh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ jɨ³lɨ³²”. 27 Jáun² re²¹ hí³ né³ ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³chin² dí² cú²jueh³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³dánh² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³lión³² bíh¹ dí² cú²jueh³².

28 ”Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, la³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² bíh¹ ca³jenh² jan² tsá² quian²¹ raɨnh²¹, tsá² jmɨ́¹ la³ ren² hña³láu³ *cú¹tiáu² quioh²¹. Jáun² ca³cuɨ́h³ dí² láɨ¹ tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “¡Ma³hmah²¹ la³

cun³ hi³ ren² nú² quion²¹ ná¹!” 29 Jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ dí² hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² tsú², hi³ juáh³ la³ lá²: “Juenh² jmu³ honh² ñí¹con² jná¹³, má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ la³jɨ́³² hi³ quián¹³ hnú²”. 30 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² ca³jmú³ yáh³ juenh² tsɨ́³, hñu³mí¹ñí² bíh¹ ca³tanh² dí² ca³la³ ñí¹ ca³ma³hmah¹ jɨ³lɨ³² hi³ jmɨ́¹ ren². 31 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun² hi³ ca³jmú³ tsá² hí³ la³ jáun², jáun² hlah³ lín²¹ bíh¹ ca³jeinh²¹, hi³ jáun² já¹tanh²¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun². 32 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ juo¹³ tsú² héih³² hi³ ca³ñí¹tieh¹ tsú² tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí²: “¡Hnú² tsá² quian²¹ hláɨh¹! Jná¹³ lɨ́²chín³² tsɨn³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ ren² nú² jáun², quí¹hliá² lɨ́²hiú¹ lɨ́²mɨ́h¹ hnú²; 33 ja³bí¹ hnú² siáh³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmúh¹³ juenh² honh² hi³ ca³tɨn¹ renh² nú² la³jmɨ́¹ lɨ́¹jmú²¹ jná¹³ juenh² tsɨn³² ñí¹con² hnú²”. 34 Jáun² juo¹³ tsú² hí³ ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ ma³tson¹³ tsú² tsá² quian²¹ hí³ ca³la³ ñí¹ ca³ma³hmah¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ ren².

35 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³táuh³² Jesús jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ja³bí¹ la³ nɨ́² siáh³ jmu³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² nɨ́¹juáh³ tiá² chin¹³ náh² honh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² náh² tsáu¹³ renh² náh².

19

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo²

(Mateo 5:31-32; Marcos 10:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ hué¹³ Galilea hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ Judea nio² jo²¹ cua³ Jordán juɨ³² ñí¹ hia³² hiú². 2 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ tsú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jmah³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹.

3 Jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³ma³janh³² ñí¹ zenh¹ Jesús hi³ ca³ca³ ca³lan³ dí² tsú²; hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ tun³ tsú² ñí²cuo² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² pih²¹ hi³ zia³²?

4 Jáun² hí³ dí² né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²?, ñí¹ rá¹juáh³ jáun² hi³ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú²: “Tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³jmú³ tsú²”. 5 Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ chan³ tsá²ñuh² jméi² mí¹ziú¹³ tɨ³ có³², hi³ jáun² ma³zian² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lín¹³ tsú² tá¹ gon³”. 6 Hi³ jáun² né³, tiú²uú² lɨ́³ yáh³ gon³ tsú², quí¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lín³ tsú². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² tson³ cáun² hi³ má²lɨ́²cunh³ Dió³².

7 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨh³ tsú² Jesús:

—¿Nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³, jáun² he³ láɨh³² ca³jmú³ hla¹ Moisés héih³² hi³ hniáuh³² hiáuh³ tsá²mɨ³ cáun² sí² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo², hi³ jáun² má¹jáun² má²lɨ́¹³ tún³ tsú²?

8 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ hnoh² bíh¹ jaun³², hi³ jáun² bí¹ ca³cué³ hla¹ Moisés jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tsáun³ tsú² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo²; tɨ³la³ tiá² la³ nɨ́² jmɨ́¹ lɨ́³ yáh³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú². 9 Jná¹³ juanh³² hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² tun²³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jáun² jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ siánh³, cun³quionh³ la³ jáun² má²lɨ́²jmú³ tsú² tso³ juón¹ bíh¹. Jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ hnga² bíh¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² tsú² tín² ca³liéinh³² tsá²ñuh² siánh³, jáun² bíh¹ zia³² jáɨ¹³ tun³ tsú² tsá²mɨ³. [Ja³bí¹ má²lín³ jan² tsá² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² bíh¹ tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ ca³jéinh³² cuo² quionh³ jan² tsá²mɨ³ tsá² má²lɨ́²te³ tsáu².]

10 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²:

—Nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² bíh¹ la³ lɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ hi³ la³ jéinh³² tsú² cuo².

11 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Tiá² la³jín³² tsáu² ngɨ²³ yáh³ hi³ nɨ́², jɨ́³²la³ tsá² hí³ bíh¹ ngɨ²³ tsá² má²ca³hiauh³

já꞉¹³ hi³ ng꞉¹³ bíh¹. 12 Zia³² bíh¹ hliáun³ ñí¹ ca³t꞉²¹ he³ lá꞉h³² tiá² lí¹³ jéinh³² tsáu² cuo²: quí¹ zian² tsá²ñuh² tsá² má²tiéh³ la³ cun³ ní¹ má¹ca³li³zian² máh³, zian² né³ *tsá² tiéh³ hi³ ca³jmú³ tsá²mi³cuóun² bíh¹, hi³ zian² né³ tsá² jmu² hnga² hi³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ tsá² tiéh³ cun³ñí¹ hi³ hnió³ hi³ ma³zian² tán¹ hián² cu³tí¹³ ñí¹con² Dió³². Jáun² li³ua³ jan² tsá² lí¹³ ng꞉¹³ já꞉¹³ ní², cuí¹ ng꞉¹³ tsú² re².

Jesús má²miih² tsá¹míh¹ (Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Jáun² né³, jmí¹jáun² cua³jan² tsáu² ma³ jan² tsá¹míh¹ ñí¹con² Jesús, hi³ hnió³ tsú² hi³ ra³ts꞉³² Jesús cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá¹míh¹ j꞉³ hi³ liéinh³² dí² siáh³ Dió³²; t꞉³la³ tsá² ha꞉n²¹ hí³ t꞉³ con² tsú² né³, ca³jin³ bíh¹ tsá² ná¹jan² hí³ tsá¹míh¹. 14 T꞉³la³ Jesús né³ ca³zá꞉h³ tsá² hí³:

—Cuéh³ náh² tsá¹míh¹ ní² já꞉¹³, cuí¹ ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³, ha³ lí² jní² náh² ju꞉³² quioh²¹; quí¹ tsá² lín³ la³jmí¹ lín³ tsá¹míh¹ ní² bíh¹ lí¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³².

15 Jáun² ca³ra³ts꞉³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá¹míh¹; jmí¹ l꞉²¹ jáun² né³, cua³han³ tsú² ñí¹ jáun² hi³ ngah³.

Jan² tsá¹ñú¹ hánh³ liéinh³² Jesús (Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmá꞉¹ hi³ ñéi¹ jan² tsá² tsá¹ñú¹ hi³ ca³ñí¹j꞉en¹³ Jesús, hi³ ca³ng꞉á꞉³ hi³ juáh³ la³ lá²:

—Hnú² T꞉³², ¿he³ ñí¹ hi³ chu²¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun² lí¹³ l꞉³ zian² jná¹³ la³ cun³ jmí¹hi³nio²?

17 Jáun² Jesús ca³ng꞉á꞉³ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ lá꞉h³² hnga꞉h³² hnú² ca³t꞉²¹ hi³ chu²¹? Quí¹ j꞉³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Tsá² chun¹ zian². T꞉³la³ ní¹juáh³ hi³ hnáuh² hnú² hi³ lí¹³ zian² nú² la³ cun³ jmí¹hi³nio², ma³ti²¹ ca³la³ j꞉³² héih³² quioh²¹ Dió³².

18 Jáun² ca³juáh³ tsá¹ñú¹ hí³ la³ lá²:

—¿La³ cun³ he³ jaun³² né³?

Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ha³ lí² jng꞉h³ náh² tsáu², ha³ lí² jmu² náh² juón¹, ha³ lí² há꞉n², ha³ lí² lí¹ ma³tson¹³ cáun² jú¹ t꞉¹já꞉², 19 tianh³² ta²¹ ñeh² mí²ziúh², hi³ ma³hno¹ siáh³ tsá²mi³cuóun² renh² nú² la³jmí¹ hno³ nú² huen².

20 Jáun² tsá² tsá¹ñú¹ hí³ ca³juáh³:

—La³j꞉³² bíh¹ hi³ ní² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³; ¿zia²¹ siáh³ cáun² hi³ li³hniauh²³ ñí¹ hná¹ ní²?

21 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ní¹juáh³ hi³ hnáuh² hnú² hi³ lín¹³ nú² jan² tsá² chun¹ cun³ tán¹ cun³ hián², jáun² cuánh², cuá²hná꞉¹ la³j꞉³² hi³ zia³² quián¹³, hi³ jáun² tsoh³ qui꞉e³ jáun² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ li³ hánh³ nú² hñu³mi³cuú²; ní¹ má¹li³² jáun² né³, ña³² cu³hna³² jná¹³.

22 T꞉³la³ jmí¹ má²lí²nié꞉³² jáun² tsá² tsá¹ñú¹ hí³ já꞉¹³ ní² né³, jmí¹jáun² ngah³ hi³ má²hí¹u꞉n³ lín³² ts꞉³, quí¹hliá² jlánh¹ jmí¹ hánh³ tsú².

23 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ hi³ ca³zá꞉h³ tsá² ha꞉n²¹ hí³ t꞉³ con²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jlánh¹ bíh¹ juóuh³² hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³². 24 Juanh³² jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnoh², hi³ t꞉³ jlánh¹ bíh¹ huán¹ ts꞉³ hi³ ngá¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello chí² léh¹³ mi³qui꞉e³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ hí¹³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³².

25 Jmí¹ má²lí²nié꞉³² tsú² já꞉¹³ ní² né³, ca³ja³cáun² lín³² bíh¹ ts꞉³ tsú², hi³ jáun² ca³ng꞉á꞉h³ ra꞉nh²¹ tsá²ján² tsá²ján² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hi³ jáun² né³, hin² bí¹ dá² tsánh² la³ lí¹³ liáun³ jaun³²?

26 Jáun² Jesús ca³j꞉e³ ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³zá꞉h³ dí² la³ lá²:

—Tiá² t꞉n² yáh³ tsá²mi³cuóun² jmu³ hi³ ní², t꞉³la³ ñí¹con² Dió³² má¹ná¹, hí¹ cáun² yáh³ hi³ juóuh³² tiá² zia³².

27 Jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Sa¹ní² j꞉e³, jnoh¹ má²ca³chá¹³ t꞉³ có³² la³j꞉³² hi³ jmí¹ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² má²ng꞉¹ jnoh¹ quiúnh¹ hnú². Jáun² né³ ¿he³ dá² li³ zia³² quiú¹³ jnoh¹?

28 Jáun² jmí¹jáun² ca³zá꞉h³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jmá꞉¹ hi³ la¹³ jáun² hma꞉²¹ ca³la³ j꞉³² hi³ zia³², jmá꞉¹ hi³ tá¹cuón¹ jáun² Jon² tsá²mi³cuóun² ñí¹ hmá²si¹ quien² quioh²¹, ja³bí¹ hnoh² uá²ja꞉³² li³ zia³² quia³tún³ hmá²si¹ ñí¹

cuá¹tianh³ náh², hi³ cuá¹quiánh² náh² jú¹ tson² quioh²¹ tá¹ quia³tún³ tsoh³ tsá² *Israel. 29 Hi³ jáun² la³jín³² tsá² má²ca³chan³ jméi² mí¹ziú¹³, jɨ³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² raɨnh²¹, jɨ³ jón²zíh¹, jɨ³ hi³ má²ca³tú³ siáh³ hñú¹³, jɨ³ hué³² quioh²¹ nɨ́² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ hiáuh³ hña³láu³ nió³ tɨ³ hliáun³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ lɨ́²chá³² jáun² tɨ³ có³²; ja³bí¹ hiáuh³ tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 30 Tɨ³la³ juóun³² tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² la³ñí¹ ta³né³², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n¹³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹ má¹jáun², hi³ jáun² juóun³² tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² ñí¹ cá¹táuh³ ta³né³² né³, tsá² la³ hí³ dá² tɨ³ lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹ bíh¹ má¹jáun².

20

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² ta²¹

1 ”Quí¹ sá¹nɨ́² jɨe³: Nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ hiáuh¹³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² cué³², lɨ¹³ la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jan² tsá² zia³² cáun² ñí¹náɨ² quioh²¹. Jmɨ́¹ ca³jué² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹náɨ² quioh²¹ tsú², ngau³ tsú² hú²niéi² hi³ já¹tieh¹ tsá² jmu³ ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹. 2 Jáun² ca³ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² jmu³ ta²¹ hi³ ma³hmah¹ dí² cáun² *cú¹tiáu², la³ cun³ tí³ quɨe³ hi³ hlánh¹ tsú² cú² jmáɨ¹ ta²¹ ñí¹náɨ², jmɨ́¹jáun² ca³zen³ dí² tsá² hí³ hi³ ja³jmú³ ta²¹ ñí¹náɨ² jáun² quioh²¹ dí². 3 Má²cu³lé³ jáun² cua³han³ tsú² siáh³ cun³ la³ nió¹ ñu³ tɨ³ hú²niéi², hi³ jáun² ja¹ hmah²¹ né³ ca³jenh² tsú² tsá² lɨ́¹ ñi³táunh¹. 4 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³: “Cuá²jmu³ uá²jaɨ³² hnoh² ta²¹ ñí¹náɨ² quion²¹ jná¹³, hi³ jáun² má¹hmah²¹ jná¹³ quián¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹”. Hi³ jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ bíh¹. 5 Tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² cua³han³ siáh³ la³ cun³ chi³hiú², jáun² siáh³ siáh³ cua³han³ cun³ la³ nio¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³, hi³ la³ má²jmu² jáun² bíh¹ hi³ zen² tsáu² ñí¹náɨ² quioh²¹. 6 Hi³ siáh³ siáh³ cua³han³ tsú² cun³ la³ nio¹ hñá³ tɨ³ ca³hláu³ hi³ ngau³ siáh³ tɨ³ ja¹ hmah²¹, jáun² ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² siáh³ ma³ jan² tsá² lɨ́¹ ñi³táunh¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “¿He³ láɨh³² lɨ́¹ tionh¹ hnoh² ñí¹ lá², hi³ tiá² ta²¹ ná¹jmuh³² náh²?” 7 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³: “Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²lɨ́²tié³ jnoh¹ hi³ jmú¹³ ta²¹”. Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “Jáun² cuá²táunh¹ hnoh² uá²jaɨ³² hi³ cuá¹jmuh³ ta²¹ ñí¹náɨ² quion²¹ jná¹³”.

8 ”Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³niéi² jáun² né³, tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun² ca³záɨh³ tsá² nio² ta²¹ jo³cuo² la³ lá²: “Cuá²tieh³ tsá² ná¹jmu² ta²¹, hi³ jáun² ma³hmah²¹ la³ cun³ hmah²¹ quioh²¹ tsú², hi³ má¹liauh²¹ nú² má¹hmah²¹ tín² ñí¹con² tsá² taunh³ chí¹cáɨn², hi³ jáun² táuh³ ñí¹con² tsá² taunh³ la³ñí¹”. 9 Jmɨ́¹jáun² cua³tanh²¹ tsá² ca³taunh³ hná¹ ta²¹ cun³ la³ nio¹ hñá³, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² ca³héi³ cáun² cú¹tiáu² quioh²¹ jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹, la³ cun³ hmah²¹ quioh²¹ cú² jmáɨ¹ ta²¹. 10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ tɨn³ tsá² taunh³ ta²¹ hú²niéi²; tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ hi³ he³ hmah²¹ chí¹lɨ́³ la³ cónh³ bí¹ tsá² taunh³ cáɨn²; tɨ³la³ cun³ jáun² cáun² cú¹tiáu² bíh¹ ca³héi³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³². 11 Jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ he³ tsú² jáun² hmah²¹ quioh²¹ né³, ca³ma³liáu³² jmu² liúnh¹ ñí¹con² tsá² quioh²¹ ta²¹, 12 hi³ juáh³ la³ lá²: “Já² cáun² o¹rá¹ tán¹ bíh¹ ta²¹ lɨ́²jmú³ tsá² taunh³ nɨ́² chí¹cáɨn², hi³ cá²ren² bíh¹ má²lɨ́²ma³hmah²¹ hnú² quioh²¹ tsú² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² má²lɨ́²má¹tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ hná¹ ta²¹ tán¹ jmáɨ¹ jɨ³ hi³ chéi³ hiú² nɨ́²”. 13 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ta²¹ ca³juáh³ la³ lá² hi³ ca³záɨh³ jan² tsá² hí³: “Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, ha³ tiá² cuá¹jmu² yáh³ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹. ¿Há¹ jun³juáh¹³ lɨ́²jmuh³ hnú² jáɨ¹³ quiúnh¹ jná¹³ hi³ má¹hmah²¹ jná¹³ cáun² cú¹tiáu² la³ cun³ tí³ quioh²¹ cú² jmáɨ¹ ta²¹ bíh¹ dúh¹? 14 Jánh³² hmah²¹ quián¹³ jáun² cuánh². Quí¹ jná¹³ dá² hnó³² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² taunh³ nɨ́² chí¹cáɨn² cá²ren² la³ cun³ hi³ má¹hmah²¹ jná¹³ quián¹³ hnú² bíh¹. 15 ¿Hí¹ tiá² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ jmuh²¹ ta²¹ quɨe³ quion²¹ la³ cun³ tɨ³² tsɨn³² huen² dúh¹? ¿Ho³ hi³ uóu³² honh² uá¹ hnú² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ chú³² tsɨn³²?”

16 ”La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹, hi³ jáun² tsá² la³ñí¹ né³ lɨ́n¹³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹. [Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹tén¹, tɨ³la³ cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² quiánh³ —ca³juáh³ Jesús.]

Jesús juáh³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, tá¹la³ má²hí¹húⁿ¹ jáun² Jesús juɨ³² hi³ hí¹uú²³ tɨ³ juú² Jerusalén, jáun² ca³teh³ dí² ñí¹ tɨ³ có³² tsá² quian³tun³ hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

18 —Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³² má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, ñí¹ jɨenh³ tsú² jáun² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³, hi³ jáun² tsá² hí³ jmu³ héih³² hi³ ma³nga² tsú² jná¹³. 19 Jɨenh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ hi³ jáun² qui³ cáuh³² tsú² cú²nga¹ jɨ³ hi³ quiu³ po³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ taun³ tsú² jná¹³ ñí¹ crei²¹; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹ jenh¹³ bíh¹ jná¹³ ja¹ hla¹.

La³ cun³ hi³ ca³mɨ́³ mí¹ziú¹³ Jacobo quionh³ Juan²

(Marcos 10:35-45)

20 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³² ñí²cuo² Zebedeo ñí¹con² Jesús quionh³ tá¹ gon³ jon²; tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús hi³ ca³mɨ́³ cáun² hi³ chú³². 21 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú²?

Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmu³ tiá³ hi³ chú³², hi³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ má²ñi³quien² hnú², tá¹ gon³ jón³² jná¹³ lá² tiánh³² cu³henh¹ hnú², jan² tɨ³ cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹.

22 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Hnoh² dá² hí¹juáh³ tiá² ñíh¹ bíh¹ náh² he³ ná¹mɨh³². ¿Hí¹ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ hi³ há¹ ngá¹³ náh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³, [jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² hi³ má¹tsoh¹ honh² la³jmɨ́¹ zón²¹ jná¹³]?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Lɨ́¹³ bíh¹.

23 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ hnoh² ha¹ ngá¹³ náh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³, [jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² la³jmɨ́¹ zón²¹ jná¹³,] tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tianh³ náh² cu³hén² jná¹³, jan² cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ má¹ná¹, tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ cué¹³, quí¹ ñí¹ jáun² má²lɨ³ hua³jan²¹ hi³ tsa³tiánh² tsá² má²ca³quianh³ hnga² bíh¹ Ñuh³² jná¹³.

24 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² quian³ ñí¹ hná¹ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá² gon³ má²túⁿ² raɨnh²¹ hí³. 25 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³teh³ jɨ³lɨn² tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² ná¹ñíh¹ hi³ tsá² ná¹ho² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hué³² jáun², hi³ jáun² tsá² ná¹quien² hí³ né³ cáun² jmu² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ jo³cuo². 26 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³ quien² ja¹ quián¹³ hnoh², hniáuh³² lɨ́n³ tsú² jan² tsá² quian²¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²; 27 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² hnáuh² náh² lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² bíh¹. 28 Hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³ bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun². Quí¹ jná¹³ dá² cuan³ ná¹ hi³ ja³ma³con²¹ bí¹ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³ ma³cáu³² yáh³ tsáu² jná¹³; jɨ³ hi³ cuan³ ná¹ siáh³ hi³ jɨenh²¹ ná¹ huen² hi³ jun³, hi³ lɨ́³ cáun² hmah²¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ juóun³² lɨ́n³² tsáu².

Jesús jmah²³ gon³ tsá² ten³

(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ má²hí¹huen³² tsú² jáun² já¹ juú² Jericó, juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ cu³hna²¹ Jesús. 30 Can³² hú¹ juɨ³² ñí¹ jmɨ́¹ hí¹ja³tánh¹ tsú² jáun² jmɨ́¹ tionh¹ gon³ tsá² ten³; hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsú² hi³ cuá¹ja³² Jesús, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

31 Jáun² tsá² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ hí³ né³ ca³jin³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² hi³ tiánh³ tsú² ta³máɨh³; tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

32 Jáun² Jesús ca³náu², hi³ ca³teh³ dí² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí²:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con² náh²?

33 Jáun² tsá² ten³ hí³ né³ ca³juáh³:
—Tɨ³², hnáu² jnoh¹ hi³ jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹.
34 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³tí³ dí² cuo² mɨ́¹ñí¹ tsú².
Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús.

21

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmɨ́¹ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ tsú² juú² Jerusalén, ca³cha³táunh¹ tsú² có³² juú² Betfagé can³² máh³ míh¹ Olivos; jmɨ́¹jáun² ca³zen³ Jesús gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², 2 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Cuá²táunh¹ náh² juú² míh¹ nio² tɨ³ chí¹ján³ nɨ́².
Jáun² ñí¹ nɨ́² la³juɨ³² chanh²¹ náh² jan² lo¹ búh¹ quionh³ jáh³ míh¹ jon², hi³ cuá¹hñéih¹.
Cuá²zanh¹ náh² jáh³, hi³ jáun² ñá²jan³² ñí¹ lá².
3 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² zia³² hi³ ca³juáh³ ñí¹con² hnoh², jáun² juoh¹ náh² tsú²:
“Hliá² má²hniah³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹ jáh³, hi³ jáun² la³juɨ³ já¹jon¹ jnoh¹ siáh³ ñí¹ tionh¹ lá²”.
4 La³ nɨ́² ca³lɨ³ hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
5 Zéih³ náh² tsá² zian² tɨ³ ñí¹ zeh¹ máh³ Sión la³ lá²:
Sá¹nɨ́² jɨe³, Re²¹ Juóuh³² hnoh² cuá¹ja³²
ñí¹con² náh²;
jan² Tsá² tsɨ́¹juɨ́³ bíh¹ hí³,
hi³ cuá¹tsɨn¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹,
la³ cun³ lo¹ pih²¹ jon² jan² jáh³ qui³ cán²³ lio²¹.
6 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² gon³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ ca³jmú³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun².
7 Ná¹jón²¹ bíh¹ tsú² ló¹ búh¹ la³ má²quionh³ jon² jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ tsú² ha¹ cu³hna²¹ jáh³, hi³ jáun² ca³cua³tsɨn¹ Jesús.
8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³qui³ ca³ja³ ha¹ hú¹ juɨ³²; hi³ ma³ jan² né³ ca³quieh³ cuú² ñeh¹ hmá² hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹ juɨ³².
9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹ hí¹ja³táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́² ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³ hóh³² tiá³ hi³ juáh³ la³ lá²:
—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹! ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²!
10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ hi²¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén, la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² ca³ja³cáun² tsɨ́³ hi³ quí² ngaɨh³² raɨnh²¹ hi³ juáh³:
—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ó³²?
11 Hi³ jáun² tsá² hí¹ja³tú² ja³lɨn²³ hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús né³ ca³juáh³:
—Jesús Tsá² lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ ó³², Tsá² juú² Nazaret hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea.

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² hi³ Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³huen³ dí² tɨ³ cheih³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² jɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹la³² ñí¹ jáun².
Ca³ziu³ ca³cuɨ́³ tsú² mesa quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹ hué³² siáh³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² chi³ jáɨ² nɨ́² siáh³; 13 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:
—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:
“Hñu³² jná¹³ dá² jmáɨ²: hñú³ ñí¹ liéinh³² tsú² Dió³²” bíh¹.
¡Tɨ³la³ hnoh² né³, tá² hláu² quioh²¹ háɨn² bíh¹ má²ca³jmuh³ náh²!
14 Hñu³ cuáh³² jáun² né³, cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² ten³ jɨ³ tsá² hma² nɨ́² siáh³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ jáun² ca³jmah³ dí².
15 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨe³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hua³jueh³² hi³ jmu² jáun² Jesús, jɨ³ hi³ ca³náɨ³² tsú² siáh³ hi³ jlánh¹ ná¹tɨ́² ná¹hóh³² tsá¹míh¹ hñu³ cuáh³² hi³ juáh³ la³ lá²: “¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹!”, ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú².
16 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús la³ lá²:
—¿Naɨh²¹ hnú² la³ cun³ hi³ ñí¹juah²¹ tsú² nɨ́²?
Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ján³, tɨ³la³ ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá² dúh¹?:

Má²ca³jmuh³ hnú² hi³ tsá¹míh¹ pih²¹,
ji³ dáin² tiúh²³ ní² siáh³,
ná¹má²quí² ma³quien² hnú².

17 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³ta³tonh¹ bíh¹ tsá² hí³, quí¹ cua³han³ bíh¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén, hi³ ngau³ juú² Betania, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jnioh².

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá² mái³ hai²¹ (Marcos 11:12-14, 20-26)

18 Hú²niéi² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² má²cuá¹tsau³² siáh³ Jesús ti³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² jui³² ca³ráun³ ñí¹cuóunh²¹. 19 Can³² jui³² jáun² jmí¹ chi²¹ cáun² hmá² sí² co², jáun² ngau³ tsú² jmíh¹ hmá² hi³ ca³ñí¹jíe¹³ ní¹juáh³ hai²¹ mái³, ti³la³ hí¹ cá² mái³ yáh³ mái³ tiá² tsoh³ tsú², jí³²la³ mu²¹ bíh¹ hmá² jmí¹ tsi²¹. Jáun² Jesús ca³záih³ hmá² sí² jáun² la³ lá²:

—¡Hí¹ cónh³ yáh³ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³ ha³ hnú² mái³!

Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³li³ quiéin² hmá² sí² jáun². 20 Jmí¹ ca³jíe³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² hi³ li³ la³ jáun², jáun² jlánh¹ ca³ja³cáun² tsí³, hi³ jáun² ca³ngái³ dí² Jesús:

—¿Ha³ bíh¹ lánh³ rón³² sa³ cu³tiá³ pih²¹ la³ lá² máh³ la³ ca³li³ quiéin² hmá² sí² ní²?

21 Jáun² Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ ní¹juáh³ cáun² nio² honh² náh², hi³ tiá² tioh³ hliáun³ ñéih³, jun³juáh¹³ jí³²la³ la³ cun³ hi³ lí²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hmá² sí² ní² yáh³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh², quí¹ hí¹ la³ ti³ lí¹³ bíh¹ hi³ juoh¹ hnoh² máh³ ní² la³ lá²: “¡Quin² hnú² ñí¹ ní², hñu³ jmí²miih²¹ cuá²hú³²!” hú¹tá¹ li³tí³ bíh¹ la³ jáun². 22 Quí¹ la³jí³² hi³ míh¹³ bíh¹ náh² ñí¹con² Dió³², cun³ héih¹ bíh¹ náh² ní¹juáh³ hi³ cu³tí³ nio² cáun² honh² náh².

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hi-auh³ dí² jái¹³ hi³ ho² (Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Jmí¹ li²¹ jáun² né³ hi³ Jesús cuáh³² chín¹, hi³ jáun² tá¹la³ jmí¹ dí¹hieh³² tsú² tsáu² ñí¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ ca³ngáih³ Jesús la³ lá²:

—¿Hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² nú² ta²¹ ní²? ¿Hin² tsánh² ca³cué³ jái¹³ hi³ hauh³² hnú² ní²?

24 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jái¹³ ñí¹con² hnoh²; ní¹juáh³ hi³ ngáih¹ hnoh² jái¹³ hi³ nga¹ jná¹³ lá², jáun² má¹jáun² juanh²¹ jná¹³ hi³ hin² ca³cué³ jná¹³ jái¹³ hi³ jmu² la³jí³² hi³ lá². 25 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³ tsáu² jmái²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mi³cuóun² uá¹?

Ti³la³ tsá² hí³ né³ cáun² lí¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²tún² hmóu³² bíh¹ hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú², hi³ jáun² tsá² ní² né³ lí¹³ nga³: “Hi³ jáun² né³, ¿he³ láih³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?” 26 Hi³ ní¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² siáh³ hi³ tsá²mi³cuóun² bíh¹ ca³ze³ tsú², já² cáu² bíh¹ he² quiú¹³ dí² ñí¹con² tsáu²; quí¹ la³jín³² bíh¹ tsáu² ná¹lín²³ hi³ hla¹ Juan² jmí¹ lín³ jan² ti³² jë¹ Dió³².

27 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³záih³ tsú² cú²jueh³² Jesús:

—Tiá² né¹ yáh³ jnoh¹.

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Hi³ jáun² sa³jun³ jná¹³ yáh³ juanh²¹ siáh³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jái¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jí³² ta²¹ lá².

Jái¹³ hi³ jmu² tsú² ca³tin¹ gon³ jon² jan² tsáu²

28 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿He³ lánh³ lín²³ hnoh² ca³ti²¹ jái¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²? Jan² tsá²ñuh² jmí¹ zian² gon³ jon²; jáun² ca³záih³ dí² tsá² má²ján³ la³ lá²: “Jón³, cua³², cuá²jmu³ ta²¹ ñí¹ jná¹ mi³ uóun²ji³eh¹³ quiú¹³ né³²”. 29 Jáun² jon² tsú² ca³ngái³: “¡Tiá² hnó³² nia²¹ ñe¹!” Ti³la³ jmí¹ má²cu³lé³ jáun² né³, ca³za² bíh¹ tsí³ tsú², hi³ jáun² ngau³ hi³ ñí¹jmú¹³ ta²¹. 30 Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ngau³ tsá² má²lieih²¹ hí³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ siáh³ tsá² cáin² hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² siáh³ la³ jáun²; hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³: “Re² bíh¹ tia²¹, ñe¹ jná¹³”. Ti³la³

tiá² ñéi¹ yáh³ tsú² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun². 31 ¿Hin² bíh¹ tsánh² tsá² gon³ hí³ ca³jmú³ la³ cun³ hi³ hnió³ jméi²?

Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—Tsá² má²ján³ hí³ bíh¹.

Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ *tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ tsá²mɨ³ juón¹ bíh¹ tín² má²ná¹taunh³² jo³cuo² Dió³² la³ cónh³ bíh¹ hnoh². 32 Quí¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ́² ziau² jmáɨ² cuan³ hi³ cua³ma³ta² hnoh² ha³ lánh³ rón³² má¹zián¹³ náh² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², tɨ³la³ tiá² ca³tianh³² yáh³ hnoh² tsú² ta²¹; tɨ³la³ tsá² caɨ³² hmah²¹ quionh³ tsá²mɨ³ tsá² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² má¹na²¹, ca³tanh² bíh¹ ta²¹ tsá² hí³. Tɨ³la³ hnoh² né³, uá¹jinh¹ ca³jɨeh³ náh² hi³ jáun², cun³ jáun² bíh¹ tiá² ca³zah¹ hnoh² jmɨ́¹ honh² hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ tanh¹³ náh² ta²¹ tsá² hí³.

Jáɨ¹³ hi³ jmu² Jesús ca³tɨn¹ tsá² hláɨh¹ (Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 ”Niéi² náh² siáh³ jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²: Jan² tsáu² ca³jñí³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹náɨ² quioh²¹; hi³ jáun² ca³jmú³ jnɨ́¹³ la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³zíh³ siáh³ cáun² ñí¹ lɨ́¹³ quiáuh³² jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, jɨ³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ cáun² hñú³ ñe¹ lɨ́n²¹ ñí¹ lɨ́¹³ di³chín³² tsá² jmu³ hua³hí¹³ ñí¹náɨ² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quiú² tsú² ñí¹náɨ² jáun² jo³cuo² tsá² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹, hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³ jmɨ́¹ ma³hmah¹ ca³lá² quioh²¹ hué³² jáun² cun³quionh³ hi³ jɨ́enh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³ ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ ñí¹ uóunh³. 34 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, ca³zen³ tsú² ma³ jan² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ hi³ ca³ñí¹máɨ¹ ñí¹con² tsá² jmu² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ dí². 35 Tɨ³la³ tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³ ca³zanh³ bíh¹ tsá² ca³zen³ hí³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ², hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí², ma³ jan² ca³jngɨh³ dí² hi³ ma³ jan² né³ ca³qui³ ca³jláɨn³² dí² quín¹. 36 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun² ca³zen³ siáh³ juóun³² tsá² quian²¹ la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin²; tɨ³la³ tsá² jmu² ta²¹ hí³ má¹ná¹, siáh³ bíh¹ siáh³ ca³jmúh³² tsú² tsá² hí³.

37 ”Ñí¹ cá¹táuh³ né³ cu³tsa³² ca³zen³ tsú² cú²jueh³² jon², quí¹ ca³lín¹³ tsú² la³ lá²: “Cun³ tanh¹³ bíh¹ tsú² ta²¹ jón³² jná¹³”. 38 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨen³² tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ jon² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² né³, ca³juónh³ ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Já² tsá² nɨ́² bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ² lá² nɨ́¹ má¹jun² jméi²; chú³² cuɨ́¹ jngɨh¹³ dí² tsú² hi³ jáun² lɨ³ quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”. 39 Hi³ jáun² ca³chin² tsú² tsá² hí³ tɨ³ cheih³² hi³ jáun² ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹.

40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—Nɨ́¹ má¹cuanh³² tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² jáun² né³, ¿he³ lín²³ hnoh² jmu³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² hí³ ta²¹?

41 Tsá² hí³ ca³juáh³:

—Tsá² hláɨh¹ hí³ dá² jngɨh³ bíh¹ tsú², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ miɨ́³ tiá² já³² tsɨ́³; hi³ jáun² ñí¹náɨ² jáun² cuéh³² tsú² tsá² siánh³ bíh¹ hi³ jmu³ siáh³ ta²¹, la³ cun³ tsá² lɨ³ jɨ́enh³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² caun¹³ nɨ́¹ má¹ca³láu².

42 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²?:

Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³²
hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ jlánh¹ bíh¹
quien²,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².

Hi³ nɨ́² dá² ca³jmú³ Juo¹³ bíh¹ dí²,
cáun² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ tsa³cáun² tsɨ́³ dí².

43 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ hián¹³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ tonh²¹ náh² jo³cuo² Dió³², la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ náh² hián¹³; hi³ jáun² tsá² hué³² siáh³ bíh¹ má²hiáuh¹³, tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² Tsɨ́³ Dió³². 44 [Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ quɨ́n¹ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² cá²hính³² quionh³ quɨ́n¹ jáun², ca³la³ juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³; hi³ nɨ́¹juáh³ quɨ́n¹ jáun² la³ ca³táh³ ñí¹ quioh²¹ lɨ³ua³ jan² tsáu² né³, jáun² ca³la³ juɨ²¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³.]

45 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² *fariseos jáɨ¹³ hi³ jmu² jáun² Jesús, jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ dí² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hléh³² tsú² jáun².

46 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ má²hnió³ dí² zanh³ Jesús, tɨ³la³ jmɨ́¹ juénh² bíh¹ tsú² ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³, quí¹ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ bíh¹ tsá² hí³ hi³ Jesús lɨ́n³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³².

22

Jáɨ¹³ hi³ jmu² Jesús ca³tɨn¹ tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ cuo² tsáu²
(Lucas 14:15-24)

1 Jesús ca³ma³liáu³² hi³ liéinh³² siáh³ tsá² hí³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

2 —Jmáɨ¹ hi³ téh³ Dió³² tsá² lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ jan² re²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jenh² cuo² jon². 3 Ca³zen³ tsú² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ hi³ tsa³tieh¹ tsú² tsá² má²ná¹tén¹, tɨ³la³ tsá² ná¹tén¹ hí³ né³ tiá² ca³he³ yáh³ hi³ ja³táunh¹. 4 Jáun² ca³zen³ tsú² siáh³ tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ ñí¹ hná¹ jáun² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “Cuá²zéih³ náh² tsá² ná¹tén¹ hi³ má²ná¹lɨ́³ bíh¹ hua³jan²¹ má³² quion²¹ jná¹³. Má²lɨ́²jmú³² jná¹³ héih³² hi³ jngɨh³ tsú² cuá¹juɨ́² jɨ³ la³jɨ́n³² jáh³ húnh¹ nɨ́² siáh³, hi³ jáun² la³jɨ́³² bíh¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹; cuɨ́¹ ja³táunh¹ tsú² jmáɨ¹ ñí¹ jenh¹³ cuo² jón³² jná¹³”. 5 Tɨ³la³ tsá² ná¹tén¹ hí³ má¹ná¹, ca³la³ uá¹ tiá² náɨ³² bíh¹ ca³jmú³. Ma³ jan² tsá² hí³, ta²¹ bíh¹ ca³ñí¹jmú¹³ ñí¹náɨ² quioh²¹, ma³ jan² né³ ca³ñí¹jmú¹ ñí¹hnáɨh¹, 6 hi³ ma³ jan² né³, ca³zanh³ bíh¹ tsá² hí³ joh¹ re²¹, hi³ ca³quiu³ ca³pan³ dí² ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹. 7 Jmɨ́¹jáun² ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ re²¹ hí³, hi³ jáun² ca³zen³ hliáu³ joh¹ hi³ ca³ñí¹ma³tsan² tsá² hláɨh¹ tsá² hon² hí³, jɨ³ hi³ ca³ñí¹jín² tsú² juú²co¹ tsá² hí³. 8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ joh¹: “La³jɨ́³² bíh¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quioh²¹ hi³ jenh¹³ cuo² jón³² jná¹³, tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tén¹ hí³ né³, tiá² jmɨ́¹ la³ ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ te¹ jná¹³ tsá² hí³. 9 Hi³ jáun² cuá²táunh¹ náh² cú²jueh³² la³ tán¹ ja¹ hñú³, hi³ cuá²tiéh³ náh² ñí¹ lá² la³jɨ́n³² tsá² jenh¹³ náh² ñí¹ jáun²”. 10 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³huén² bíh¹ hi³ ja³taunh²¹ ja¹ hñú³ hi³ ca³ñí¹tieh¹ la³jɨ́n³² lɨ³ua³ jan² tsá² ca³jenh², cuɨ́¹ tsá² chun¹ cuɨ́¹ tsá² hláɨh¹; hi³ jáun² ca³cónh³² bíh¹ tsáu² ñéih³.

11 ”Jmɨ́¹jáun² hi³ re²¹ ñéih³ hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ tsá² má²ca³lɨ³tén¹ hí³, hi³ jáun² ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá²ñuh² hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ cuá¹quih³² yáh³ tsú² hmɨh³² la³ cun³ hi³ qui³ quɨh³² tsú² ñí¹ jenh² cuo² tsáu². 12 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “Hnú² tsá²ñuh², ¿ha³ lánh³ rón³² lɨ́²húh³² hnú² ñí¹ lá² ta³ tiá² quíh¹ nú² hmɨh³² hi³ ca³tɨ²¹ quɨh³² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu²?” Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹na²¹, cáun² lɨ́¹ ca³cuá³ tie³ bíh¹. 13 Jáun² re²¹ hí³ ca³záɨh³ tsá² ná¹ná²tsɨ́³ má³² ñí¹ mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Hñéi³ náh² cuá² ta³ tsá² lá², hi³ jáun² cuá²tion³ tɨ³ cheih³² ñí¹ já¹niéi², hi³ jáun² ñí¹ jáun² tsa³tɨ́² tsa³hoh³², hi³ tsa³qui³ tsa³hon³²”.

14 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²ná¹tén¹, tɨ³la³ cú¹pih²¹ bíh¹ tsá² quiánh³.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi² hmah²¹
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³tanh²¹ tsá² *fariseos hi³ ca³ñí¹jmú¹³ cá²hon³ ha³ lánh³ tsa³ca³ tsa³lian³ dí² Jesús, hi³ jáun² zia³² lánh³ rón³² tánh³² tsú² tso³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hléh³². 16 Hi³ jáun² ca³zen³ dí² ma³ jan² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² la³ má²quionh³ ma³ jan² tsá² cu³ nió³ joh¹ Herodes, hi³ ca³ñí¹zeh¹ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹ hɨeh³² hnú², hnú² bíh¹ hɨeh³² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³²; hi³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ tiá² jmuh³² yáh³ hnú² jan² quien² hi³ jan² tiá² quien². 17 Jáun² hnáu² jnoh¹ hi³ hnú² juáh¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ hnú²: ¿Hí¹ ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ quɨe³ hi³ mɨ³² *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ho³ tiá² hniáuh³²?

18 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ la³ cun³ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ ná¹tioh³ jáun² tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! ¿He³ láɨh³² cá² lau²³ hnoh² jná¹³? 19 Hɨe¹ náh² cáun² quɨe³ hi³ qui³ ma³hmah²¹ náh² jáun² neh²¹.

Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³cué³ cáun² *cú¹tiáu². 20 Jmí¹ jáun² ca³ngáɨh³ Jesús tsá² hí³:

—¿Hin² mɨ³ ñí¹ tá²lái¹ ñí¹ lá², hi³ hin² hi³ jmáɨ² tón³² lá² siáh³?

21 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quioh²¹ *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ bíh¹ nɨ³².

Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² cuéh³ náh² tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³, hi³ cuéh³ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹.

22 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jáɨ¹³ jáun² né³, lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹, hi³ jáun² ja³tanh²¹ bíh¹, jáun² hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹.

Nga² tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú² (Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Jmáɨ¹ jáun² siáh³ cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *saduceos hi³ cua³jɨen³ Jesús. Tsá² cu³ nió³ tsá² saduceos hí³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³; hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ ca³ñí¹ngah¹ dí² Jesús jáɨ¹³ lá²:

24 —Tɨ³², hla¹ Moisés ca³juáh³ hi³ ní¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³jéinh³² cuo², hi³ jun³ bíh¹ ta³ tiá² jon² ca³lɨ³zian² quionh³ tsá²mɨ³ hí³, jáun² dá¹jon²¹ tsú² ca³tɨn¹ jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³ hi³ jáun² lɨ³zian² jon² ca³tɨn¹ hla¹ raɨnh²¹. 25 Jáun² né³, ja¹ quiú¹³ jnoh¹ jmí¹ zian² cá² mí¹zionh² tsá²ñuh² hi³ jmí¹ ná¹lín³ quiaun³ má²túnˀ raɨnh²¹ jan² jméi² mí¹ziú¹³. Tsá² má²ján³ né³ ca³jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³, tɨ³la³ jun³ bíh¹ ta³ tiá² jon² ca³lɨ³zian² hí¹ jan², hi³ jáun² dá¹jon²¹ bíh¹ hla¹ hí³ ca³jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³. 26 La³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ³ ñí¹con² tsá² ñí¹ má²gon³ hí³ ca³la³ ñí¹ jun¹; jáun² tsá² ñí¹ má²gáun³ siáh³ ca³jan³ tsá²mɨ³ hí³. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ quioh²¹ tán¹ quiaun³ tsá²ñuh² hí³. 27 Jáun² ñí¹ ca³táuh³ né³, jun³ bíh¹ siáh³ tsá²mɨ³ hí³ hnga². 28 Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³jenh¹³ tsú², ¿hin² dá² tsánh² tsá² quiaun³ hí³ lí¹³ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³, quí¹ tán¹ quiaun³ bíh¹ tsú² ca³jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hí³?

29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² dá² lí¹ ná¹tsá²con² bíh¹ náh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² cuɨn² náh² Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ sa³jun³ pí³ quioh²¹ Dió³². 30 Quí¹ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹, tiá² hin² jéinh³² yáh³ cuo², hi³ sa³jun³ cuen³ yáh³ tsú² jon² hi³ jéinh³² cuo², quí¹ má¹jáun² dá² má²lín¹³ tsú² la³jmí¹ lín³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bíh¹, tsá² tionh² hí³ hñu³mɨ³cuú². 31 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ ní¹juáh³ hi³ tson² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³ né³, ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² hnga² dúh¹?, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: 32 “¡Jná¹³ bíh¹ la³² Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Isaac jɨ³ Jacob ní² siáh³!” Quí¹ Dió³² dá² lín³ Dió³² Juo¹³ tsá² zian² bíh¹, tiá² lí¹³ yáh³ lín³ tsú² Dió³² Juo¹³ tsá² má²jún¹.

33 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsá² tionh² la³ cu³ la³ jéin³ hí³ jáɨ¹³ ní² né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsú² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ hleh³² jáun² Jesús.

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² (Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² fariseos hi³ Jesús ca³jmú³ hi³ tsá² saduceos lí¹ tiá² ñi³² he³ nga³, hi³ jáun² ca³ngɨh³² dí² tiáunh¹. 35 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³, tsá² lín³ tɨ³² liei²¹, jmí¹ hnió³ ca³ lan³ Jesús, hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

36 —Hnú² Tɨ³², ñí¹ ca³la³ jí³² héih³² zia³² ñí¹ liei²¹, ¿hín² bíh¹ héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²?

37 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—“Ma³hno¹ Dió³² Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², la³jí³² jmí²chí³ quián¹³ jɨ³ la³jí³² hi³ lín²³ nú² ní² siáh³”. 38 Hi³ ní² bíh¹ héih³² la³ñí¹, héih³² hi³ jlánh¹ bí¹ quien² ñí¹ ca³la³ jí³² héih³². 39 Hi³ héih³² ñí¹ má²tun³ né³ míh¹ tiá² cá²ren² bíh¹, hi³ juáh³ la³ lá²: “Ma³hno¹ tsá²mɨ³cuóun² renh² la³jmí¹ hno³ nú² huen²”. 40 Tá¹ tun³ héih³² ní² bíh¹ lí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ tá¹ cáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jɨ³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³híe³ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ní² siáh³.

¿Hin² bíh¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ Tsá² lín¹³ Cristo? (Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Tá¹la³ jmí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tsá² fariseos hí³, 42 jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿He³ lánh³ lín²³ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lín¹³ Cristo? ¿Hin² jón²zíh¹ jón²cho¹ hí³?

Tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ hí³.
43 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³, ¿he³ bí¹ lánh³
rón³² sa³ ca³juáh³ yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hnga²
cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, hi³ Juo¹³ bíh¹
dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo? Quí¹ hla¹ Dá²vi²¹
ca³juáh³ la³ lá²:
44 Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³²
jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ hi³
tsá² hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun²
jlɨ²¹ hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien²,
hi³ ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.
45 Jáun² né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá²
lɨ́n¹³ Cristo lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹
hla¹ Dá²vi²¹, nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ hnga² yáh³ hla¹
Dá²vi²¹ la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú² Tsá²
lɨ́n¹³ hí³ Cristo?
46 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiú²uú²
ca³lɨ³ nga³ hí¹ cáun² jáɨ¹³; hi³ jáun² la³ cun³
jmáɨ¹ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin²
ca³tia³ tsɨ́³ hi³ nga³ hí¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con²
tsú².

23

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² fariseos jɨ³ tɨ³² liei²¹
(Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

1 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsá²
ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ chí¹cá¹ chí¹tón²¹ cu³héin¹
tsú², jɨ³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² dí², hi³
juáh³ dí² la³ lá²:
2 —Tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² *fariseos
nɨ́² ná¹ho² jáɨ¹³ hi³ tɨn² niá³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³
liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 3 Hi³ jáun² né³,
tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³
juáh³ tsú² jáun²; tɨ³la³ ha³ lɨ́² cán² náh² nóh³²
quioh²¹ tsú² má¹ná¹, quí¹ tsá² hí³ dá² hɨe³²
cáun² jú¹ tson², tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, la³
siáh³ bíh¹ jmu² tsú² hmóu³². 4 Quí¹ tsá²
hí³ dá² jlánh¹ jmu² héih³² huáh² tsɨ́³ ñí¹con²
tsáu², héih³² hi³ hí¹juáh³ hmóu³² tsú² tiá²
hnió³ ma³tí³². 5 La³jɨ́³² hi³ jmu² tsú² jáun²,
jmu² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² jɨ́e³ tsáu²
bíh¹. Tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³² pɨ³ tsáɨh³ hná¹
hmɨh³² hú³ má²ná¹tón²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²
la³cáun² chí¹quie¹³ jɨ³ cuo² tsú² nɨ́² siáh³,
hi³ zaɨn³² tsú² quɨ́h³² siáh³ hmɨh³² hi³ haɨ²¹
láuh¹³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ cuo² la³ cónh³ bí¹ hi³
quɨh³² lɨ³ua³ jan² tsáu². 6 Tsá² hí³ siáh³ jlánh¹
hniá¹ tiánh³ ñí¹ chu²¹ nɨ́¹ má¹ca³cha³táunh¹
lɨ³ua³ cáun² ñí¹ nio² jmáɨ¹, hi³ hniá¹ siáh³
tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hñu³ cuáh³²
quioh²¹, 7 hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³ hi³
tsáu² cuen³ Dió³² nɨ́¹ má¹ca³jenh² dí² tsáu²
ja¹ hmah²¹, hi³ hniá¹ tsú² siáh³ hi³ té³ tsáu²:
“¡Tɨ³²!”
8 ”Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² hniáuh³² yáh³
jmúh¹³ hnoh² hniá¹ hi³ tsáu² té³ “Tɨ³²”. Quí¹
má²tún² renh² bíh¹ hnoh² la³jɨ́n³² náh², hi³
jɨ́³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Tɨ³² Juóuh³² náh² zian².
9 Ha³ lɨ́² lɨ́¹ teh² náh² “Tia²¹” lɨ³ua³ jan² tsá²
zian² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ jɨ́³²la³ jan² tán¹
bíh¹ Ñeh² náh² zian², Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².
10 Sa³jun³ jmúh¹³ náh² hi³ té³ tsáu² hnoh²
tsá² chín¹, quí¹ jɨ́³²la³ jan² tán¹ Tsá² lɨ́n³
Cristo bíh¹ lɨ́n³ Tsá² chín¹ ñí¹con² hnoh².
11 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² má²cón³² tsá² ñí¹
hná¹ nɨ́², tsá² hí³ bíh¹ tsá² tɨ³ jlánh¹ quien²
ja¹ quián¹³ hnoh². 12 Lɨ³ua³ jan² tsá² jmu²
quien², tɨ³ méih³ bíh¹ hi³ quien² tsú², hi³
nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jmu² quien² né³, tsá² la³ hí³
tɨ³ lɨ³ quien² bíh¹.
13 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh²
tsá² fariseos tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!,
quí¹ hnoh² dá² quí² jna²³ bíh¹ ñí¹con² tsáu²,
hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³².
Tiá² hnáuh² yáh³ hnoh² tonh²¹ hmóu³², hi³
sa³jun³ cueh³² yáh³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ tónh³²
tsá² hnió³ tónh³². 14 [”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh²
tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lɨ́n³
náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá²
quin³² náh² la³ jɨ³ sɨ́¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³,
má¹lɨ³² jáun² né³ má²raɨnh³² náh² máh¹
cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² ué³ lɨ́n³².
Cun³ñí¹ hi³ jáun², tɨ³ jlánh¹ bí¹ huáh² tsɨ́³
héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ hnoh² nɨ́¹ má¹jáun².]
15 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh²
tsá² fariseos, tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!
Hnoh² jlánh¹ ñi³táunh¹ náh² tá¹ cáun² cuá¹
hué²¹ hi³ jmuh³² náh² pí³ lɨ́n³² hi³ janh²¹

náh² uá¹jinh¹ jan² tsáu² bíh¹, hi³ jáun² ní¹ má¹ca³janh²¹ náh² tsú² né³, jmuh³² náh² hi³ tsá² hí³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ quiu³juóu³² la³ cónh³ bíh¹ hmóu³² náh².

16 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh², hnoh² tsá² ten³ tsá² ná¹quiánh¹ náh² ñí¹ juɨ³²! Quí¹ hnoh² juánh³: “Ní¹juáh³ jan² tsá² jmu² jáɨ¹³ hi³ hɨe³² cuáh³² chín¹, jáun² tiá² lin¹ tion³ hniáuh³² ma³tí³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ hɨ́e³² tsú² cú¹mí¹niau²¹ hi³ tioh³ hñu³ cuáh³² né³, hi³ jáun² bíh¹ hú¹tá¹ má²hniáuh³² ma³tí³² tsú²”. 17 ¡Tsá² cáun¹ te³! ¿He³ dá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien²: hí¹ cú¹mí¹niau²¹, ho³ cuáh³² hi³ ca³ma³hɨen²¹ uá¹ cú¹mí¹niau²¹? 18 Ja³bí¹ juánh³ siáh³ hnoh² la³ lá²: “Lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² jáɨ¹³ hi³ hɨe³² ñí¹hiú¹³ ní¹ má¹ca³jmú³ jáɨ¹³, tiá² lin¹ tion³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² la³ cun³ hi³ má²lí²cuéh³² tsú² Dió³² né³, hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹hiú¹³, jáun² jáɨ¹³ la³ jáun² bíh¹ hú¹tá¹ hniáuh³² ma³tí³² tsú²”. 19 ¡Tsá² cáun¹ te³! ¿He³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ quien²: hí¹ hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹hiú¹³, ho³ hnga² uá¹ ñí¹hiú¹³, ñí¹ jmu² hi³ lí²hɨ́en¹ hi³ lí¹ cue³² tsú² jáun²? 20 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² ñí¹hiú¹³ ní¹ má¹ca³jmú³ jáɨ¹³, jun³juáh¹³ má²lí²hɨ́e³² jmáh³la³ ñí¹hiú¹³ yáh³ tsú², quí¹ jɨ³ la³jí³² hi³ ná¹tsɨ²¹ bíh¹ ñí¹ jáun² má²lí²hɨ́e³² tsú²; 21 hi³ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² cuáh³² chín¹ ní¹ má¹ca³ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹ né³, jun³juáh¹³ má²lí²hɨ́e³² jmáh³la³ cuáh³² yáh³ tsú², quí¹ hi³ má²lí²hɨen³ tsú² jɨ³ Dió³² bíh¹, Tsá² cuá³ ñí¹ jáun². 22 Ja³bí¹ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² hñu³mɨ³cuú² ní¹ má¹ca³ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹, jáun² má²hɨe³² tsú² siáh³ la³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ bíh¹ Dió³², jɨ³ hnga² Dió³² Tsá² cuá¹tsɨ²¹ siáh³ hmá²sɨ¹ jáun².

23 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² siáh³ tsá² fariseos, hnoh² tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Re² bíh¹ má²ná¹cueh³² hnoh² cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² Dió³² la³jí³² ñí¹ hi³ zia³² quián¹³, hí¹ la³ tɨ³ zié² yáh³ cueh³² náh² la³ jáun², jɨ³ má²hna³ eneldo jɨ³ má²hna³ comino ní² siáh³. Tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³ tiá² ma³quien¹³ yáh³ náh² héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹, la³ cun³ hi³ jmí¹ lɨ³ rá¹tsɨh³² náh² héih³² cú²tso², hi³ ja³² mií³ honh² náh², jɨ³ hi³ lín³ náh² tsá² ma³tí³² jë¹ ní² siáh³. Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ cháh¹ tɨ³ có³² la³ cun³ hi³ má²ná¹jmuh³² jáun² yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ náh² hi³ ní². 24 ¡Hnoh² tsá² ten³ tsá² quiánh¹ náh² ñí¹ juɨ³², hnoh² jlánh¹ ma³jɨ́h¹³ má³² hi³ cuɨn²³ náh² lú¹³, tɨ³la³ jáh³ cánh¹ jáh³ la³ camello né³ cáun² nah¹ bíh¹ náh²!

25 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá² jlánh¹ sɨ² raɨnh³² náh² cuá¹uon² jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹, tɨ³la³ hñu³ honh² náh² né³, jmáh³la³ hi³ hlah³ hi³ hó³² bíh¹ tiu³ canh², hi³ tsɨ́nh² náh² hi³ quioh²¹ tsáu², jɨ³ hi³ dí¹quian¹ náh² má¹zián¹³ siáh³ cun³ tɨn² honh² hmóu³². 26 Hnoh² tsá² fariseos te³; la³ñí¹ tín² ma³jɨ́¹³ náh² tɨ³ ñeh² cuá¹uon², hi³ jáun² má¹jáun² lɨ³ jɨ² bíh¹ siáh³ tɨ³ coh³.

27 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² fariseos ní², tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ jéin³ lo¹ quioh²¹ hla¹ hi³ lí³ tiáu² jmáh³la³ tɨ³ coh³ hi³ jáun² jlánh¹ re² jniá³, tɨ³la³ tɨ³ ñeh² né³ ná¹cónh²¹ hná¹ mú²¹ jɨ³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ hó³² quioh²¹ hla¹. 28 La³ jáun² bíh¹ lín³ hnoh²; ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu² jniá³ hnoh² chun¹ lín²¹, tɨ³la³ hñu³ honh² náh² né³, jmáh³la³ tí¹jáɨ² bíh¹ ná¹cónh²¹ jɨ³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² ní² siáh³.

29 ”¡Jlánh¹ ma³ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Hnoh² ná¹jmóuh¹ náh² tá²hón³² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ hi³ jmuh³² náh² siáh³ re² jniá³ jéin³ lo¹ ná¹táun³ ñí¹ ná¹hú¹hón²¹ tsá² chun¹ hí³, 30 hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, juánh³ náh²: “Sá¹jmí¹ jnoh¹ bíh¹ má²ziáun² jmáɨ¹ hi³ jmí¹ zian² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmí¹tin², ha³ tiá² jmí¹ jmú¹³ yáh³ dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsú² jmí¹ ca³ma³tsan² tsú² jáun² tsá² jmí¹ ná¹lín³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³²”. 31 Cun³quionh³ jáɨ¹³ ní² má²ná¹má²lih²¹ hnoh² hi³ hnoh² bíh¹

jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsá² ca³ma³tsan² hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³². 32 Jáun² né³, ¡ma³tauh²¹ náh² hná¹ ta²¹ hi³ ca³ma³liáu³² jáun² dí²hioh³ ñú²deh³ náh² jmɨ́¹tin²!

33 ”¡Tsá² ná¹lɨ́n³ jáh³ hláɨnh¹ bíh¹ hnoh², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon²! ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² liáun³ hnoh² ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹ma³tsoh¹ náh² honh² quiu³juóu³²? 34 Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun² bíh¹ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² nɨ́² siáh³. Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, jngɨh¹³ bíh¹ náh² tsá² hí³, hi³ ma³ jan² tsá² hí³ ton¹³ náh² crei²¹, ma³ jan² quiú¹ pan¹³ náh² ca³la³ tɨ³ hñu³ cuáh³² quián¹³ náh², jɨ³ hi³ cuá¹hɨ́¹ cuá¹tsɨn²¹ náh² tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú². 35 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ tá¹can¹ hnoh² ca³tɨ²¹ jmɨ² hi³ ca³táɨn² quioh²¹ tsá² chun¹ tsá² ca³ma³tsau² hí³ tsáu², ca³la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ca³táɨn² jáun² jmɨ́²hán¹ hla¹ Abel tsá² chun¹ hi³ la³ tɨ³ jmáɨ¹ hi³ ca³táɨn² jáun² jmɨ́²hán¹ hla¹ Zacarías jon² hla¹ Barachías tsá² ca³jngɨh³² hnoh² hí³ ja¹ quioh²¹ ñí¹hiú¹³ quionh³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ quioh²¹ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³. 36 Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ tsá² zian² né³² bíh¹ tá¹can¹ jmɨ́²hán¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³ma³tsan² tsú² hí³.

Jesús jéinh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² Jerusalén
(Lucas 13:34-35; 19:41-44)

37 ”¡Hnú² juú² Jerusalén, hnú² bíh¹ tsá² jngɨh²³ nú² tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² zen² Dió³² ñí¹con² nú², hi³ quí¹ jlan¹ nú² quɨ́n¹! ¡Hliáun³ jéin³² bíh¹ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ chan²¹ jon³zɨ́h¹ hnú² la³jmɨ́¹ chan² cá¹hio³ cu³lɨ²¹ jon² ñeh² chí¹pí¹³; tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ la³ jáun²! 38 Sá¹nɨ́² jɨe³, tiú²uú² taunh²¹ yáh³ jná¹³ hó¹ñi³², [jáun² má²ca³ta³huen¹³ bíh¹ hnú²]. 39 Hi³ juanh³² jná¹³ siáh³, tiú²uú² jɨe¹ yáh³ hnú² jná¹³ ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ juáh¹³ nú²: “¡Hénh³ ma³ chun¹ Tsá² cuá¹jáunh²³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²!”

24

Jesús juáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ tsúnh¹³ cuáh³² chín¹
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús cua³han³ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ tá¹la³ má²cuá¹tsanh³² tsú² jáun² né³ ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ñí¹con², hi³ ca³ma³liáu³² hi³ hɨe³² hná¹ hiah³² cuáh³² ñí¹con² dí². 2 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Jɨ́eh²¹ hnoh² la³jɨ́³² hi³ lá²? Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ñí¹ lá² chau²¹ jmáɨ¹ lɨ́¹³ hi³ hí¹ cá² máɨ³ quɨ́n¹ tiú²uú² ná¹juɨn¹ ñí¹ quɨ́n¹ raɨnh²¹; la³jɨ́³² bíh¹ juú¹ tsúnh¹³.

Ha³ lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹
(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ siáh³ Jesús tsɨ³ máh³ Olivos; hi³ tá¹la³ jmɨ́¹ má²cuá¹tón²¹ tsú² tsɨ³ máh³ jáun² né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ja³taunh²¹ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí¹ la³ lá² tá¹la³ tiá² hin² zian²:

—Hnáu² jnoh¹ hi³ juáh¹³ hnú² ha³ lɨ́h³ lɨ́¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² jáun². ¿He³ dá² li²¹ lɨ³ zia³² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ñeih²¹ hnú², jɨ³ jmáɨ¹ hi³ táuh³ tá¹ cáun² ñí¹ hué²¹ lá²?

4 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hua³hín¹³ lɨ́n³² náh² jmu³, hí¹ jan² lɨ́² hin² cuɨ́¹ má¹cau² náh². 5 Quí¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³jmú³ hi³ lɨ́n³ la³juah²¹ dú¹ jná¹³, hi³ ja³juah²¹: “¡Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ Cristo!”, jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ma³can² tsú². 6 Hnoh² náɨh¹ náh² hi³ má²zia³² hniéi² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́²; tɨ³la³ ha³ lɨ́² juenh³ náh² má¹ná¹, quí¹ la³ jáun² ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹ tín²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ má²tsa³hín³ yáh³ jaun³². 7 Quí¹ tsá² zian² cáun² hué³² jmu³ hniéi² quionh³ tsá² zian² hué³² siáh³, jɨ³ tsá² hɨ́n¹³ hué³² ñí¹ hliáun³ siáh³ quiu³ tɨ́n³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján²; hi³ ñí¹ hliáun³ siáh³ lɨ³ zia³² ho³cuóun³ jɨ³ hi³ qui³ jɨ́eh³ hué³² tiá³ lɨ́n³². 8 Tɨ³la³ jɨ³lɨ³² hi³ nɨ́² má¹ná¹, cu³ ja¹ má²ca³lɨ³liau³ bíh¹ hi³ ma³tso² tsáu² tsɨ́³, jun³juáh¹³ má²hnáu² yáh³.

9 ”Má¹jáun² jɨenh³ tsú² hnoh² ñí¹ cuá¹ma³tsoh¹ náh² honh², jɨ³ hi³ jngah³

tsú² nɨ́² siáh³; hi³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³hau² tsú² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 10 Jmáɨ¹ jáun² né³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² tiánh³ tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ taunh³² ta²¹, hi³ lɨ³hó² lɨ³uon² tsú² raɨnh²¹, jɨ³ hi³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ tsú² tu³ hna³ raɨnh²¹. 11 Má¹jáun² ma³jnia³² juóun³² lɨ́n³² tsá² tɨ́¹ jáɨn², hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² lɨ³can². 12 Cun³ñí¹ hi³ cun³ jmá² cun³ jnia³² tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ́²hliáun²³ hi³ hlah³ hi³ hó³², jáun² juóun³² bíh¹ tsáu² tiú²uú² lɨ³ hnáu³ lɨ́¹³. 13 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsɨ́³ la³ má²nio² jáun² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ né³, tsá² hí³ bíh¹ liáun³. 14 Hi³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³² né³, há¹ ngá¹³ tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lɨ́¹³ lɨ³ cuoh²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²lɨ³liau³ hi³ táuh³ jmáɨ¹.

15 ”Hla¹ Daniel tɨ³² jë¹ Dió³² ca³hléh³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³², hi³ jmu² jáun² hi³ hliáh¹³ ñí¹ hɨ́en¹. Jáun² nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ hi³ jáun² má²nio² ñí¹ hɨ́en¹ né³, —nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³² jáɨ¹³ lá², cuɨ́¹ ngɨ¹³ tsú²—, 16 hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lɨ́³ máh³. 17 Jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ² tsáɨh³ quioh²¹, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ son² tsú² hi³ tsa³quián³ hi³ nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³² la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²; 18 hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹ ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ tsánh³² tsú² hi³ tsa³quián³ ha¹. 19 Tɨ³la³ ¡jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³! 20 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³² cuóunh¹ náh² jmɨ́¹ ñí²cuóu³, hi³ sa³jun³ *jmáɨ¹ hi³ tionh² tsú² tie³; 21 quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³zia³² cáun² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ cu³tí¹³, cáun² hi³ hí¹ cónh³ tiá² má²lɨ³² la³ cun³ jmɨ́¹ lɨ²¹ hngá¹máh³ lá², hi³ sa³jun³ lɨ³zia³² bíh¹ siáh³ tɨ³ chí¹cáɨn² jáun². 22 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² tiá² hná³² jmáɨ¹ jáun² dúh¹, jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hiá¹ jmɨ́¹ tsán¹³; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ bíh¹, hi³ jáun² bíh¹ má²ca³hná³ Dió³² jmáɨ¹ jáun².

23 ”Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ má¹jáun² má²zian² tsá² juáh³ ñí¹con² hnoh²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ lá² má²cuá³ Tsá² lɨ́n³ Cristo!”, ho³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ zio¹ má²cuá³!”, ha³ lɨ́² lɨ́¹ táunh³ náh² ta²¹. 24 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³ma³cau² hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ Cristo, jɨ³ tsá² juáh³ siáh³ hi³ ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ jmu³ siáh³ li²¹ hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² jɨ³ hua³jueh³² nɨ́² siáh³ hi³ jáun² lɨ³can² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá² má²ca³quianh³ hnga² yáh³ Dió³² ma³can² tsú² siáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³. 25 Sá¹nɨ́² jɨe³ né³, ta³ ñeh³ bíh¹ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh² jáɨ¹³ nɨ́². 26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zian² tsá² juáh³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ó³² má²zenh² ñí¹ lɨ́³ cuá¹ quiéin²!”, ha³ lɨ́² cua³táunh¹ náh² ñí¹ jáun². Ho³ nɨ́¹juáh³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, lá² má²cuá³ tsú² ñéih³ lá²!”, ha³ lɨ́² ta²¹ táunh³ náh². 27 Quí¹ la³jmɨ́¹ hia³² sɨ́² quioh²¹ miíh³² tɨ³ máɨ² hi³ jáun² taɨ³² ca³la³ tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú², la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun². 28 Lɨ³ lin¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́²lin¹ ñí¹ rá²jún¹ jáh³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cuú² ngɨh³² tú²jue³².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² (Marcos 13:24-37; Lucas 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 ”Jáun² la³ cun³ nɨ́¹ má¹ca³táuh³ uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ nɨ́² né³, má¹jáun² má²nieh¹³ hiú², hi³ zɨh² siáh³ tiú²uú² joh¹ cué³², jɨ³ hi³ ziu³ súh³² siáh³ chí¹jmaɨ²¹ haɨ²¹ chi³cuú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³ siáh³. 30 Má¹jáun² jɨ́e³ tsú² li²¹ hñu³mɨ³cuú² hi³ lin¹ hi³ má²cuá¹jáunh²³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², hi³ jáun² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ ho³ jngɨh³ má¹jáun², quí¹ hi³ jɨ́en³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² ja¹ jnie² chi³cuú² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³² tsú². 31 Má¹jáun² zen³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ jiéi³² tiá³ lɨ́n³² mí¹ñí², hi³ chan³ cu³lɨ²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ hí³ joh¹ tsú², tsá² zian² tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú², la³ tɨ³ jo²¹ cá² táun² cá² táun².

32 ”Cuí¹ ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá² cun³quionh³ hmá² sí² co²: Jɨ́eh³² hnoh² ní¹juáh³ jmí¹ tá¹jmu¹³ hmá² hi³ má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zɨ́h³, jáun² má²ñíh¹ hnoh² hi³ má²má²janh² bíh¹ jmí¹ ñí²hiú². 33 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³, ní¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ jáun², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ ho³hñú¹³ bíh¹ má²zenh² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 34 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ ní² lɨ́¹³ ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá². 35 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

36 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín² jmáɨ¹ ho³ hín² la³ nio¹ lɨ́¹³ la³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ñi³². Hí¹juáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² yáh³ tiá² ñi³², hi³ sa³jun³ hnga² yáh³ Jon² Dió³² ñi³² siáh³; jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ Dió³² Jméi² tsú² ñi³².

37 ”Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jáun² hla¹ Noé, la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² lɨ́¹³ ní¹ má¹jaunh³² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 38 Quí¹ jmáɨ¹ jáun², ñeh² bíh¹ hi³ ja³tsauh²¹ jmáɨ², jmɨ́¹ ná¹cú² ná¹hɨ́nh²³ tsú², hi³ ná¹jéinh³² tsú² cuo² jɨ³ hi³ ná¹cuen² tsú² tsá²mɨ³ jon² hi³ jéinh³² cuo², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³hi³ hla¹ Noé hñu³ cuó² jueh³² jáun². 39 Tsá² hí³ né³, tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ he³ lɨ́¹³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ², hi³ jáun² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ jɨ³lɨn² tsá² hí³. La³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ́¹³ ní¹ má¹jaunh³² Jon² tsá²mɨ³cuóun². 40 Jmáɨ¹ jáun² tiáunh¹ gon³ tsá²ñuh² ñí¹náɨ²; jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³ tá¹zanh¹ bíh¹. 41 Jmáɨ¹ jáun² siáh³, gon³ tsá²mɨ³ ná¹quiuh³² cán¹; jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³, tá¹zanh¹ bíh¹.

42 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ná¹ñí¹ hnoh² tianh³, quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨh³ jáunh³ Juóuh³² náh². 43 Tɨ³la³ cuí¹ lɨ³ ñíh¹ hnoh² jáɨ¹³ lá²: Sá¹jmɨ́¹ hi³ ñi³² tsá² hñú¹³ hín² la³ nio¹ cuán¹³ háɨn² ta³ já¹niéi², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ cuá³² tsú² cuá¹ñí¹, hi³ tiá² jmɨ́¹ cué²¹ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hí³ háɨn² hñú¹³.

44 Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² tionh² hnoh² hua³jan²¹; quí¹ cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² lɨ́n²³ bíh¹ hnoh² jáunh¹³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

Tsá² quian²¹ chun¹ jɨ³ tsá² quian²¹ hláɨh¹ (Lucas 12:41-48)

45 ”Né³² né³, ní¹juáh³ zian² jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jáun² juo¹³ tsú² chan³ la³jɨ́n³² tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun² jo³cuo² hí³ dí² hi³ jmu³ dí² héih³² ñí¹con² tsá² hí³, jɨ³ hi³ jmu³ tsú² siáh³ héih³² hín² la³ nio¹ lɨ́¹³ jmu³ tsú² má³². 46 Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² quian²¹ la³ hí³ ní¹juáh³ hi³ cuá¹má²tí³² tsú² héih³² quioh²¹ juo¹³ ní¹ má¹cuanh³². 47 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ juo¹³ tsá² hí³ má²chá³² la³jɨ́³² hi³ zioh² jo³cuo² tsú², hi³ jáun² tɨ³ má²zó³² bíh¹ tá¹³ tsú² lɨ́¹³. 48 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ chun¹ yáh³ tsá² quian²¹ hí³ né³, hi³ cuá¹lɨ́n²³ hi³ tiá² má²jáunh³ yáh³ juo¹³, 49 hi³ jáun² tsá² quian²¹ raɨnh²¹ bíh¹ cuá¹quí² cuá¹quiunh² jɨ³ hi³ cuá¹cú² cuá¹hɨ́nh²³ hi³ cuá¹má²héinh³² siáh³ quionh³ tsá² hen²; 50 jáun² juo¹³ tsú² né³, cuánh³² cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² cuá¹jan²¹ bíh¹ tsú², caun² o¹rá¹ hi³ tiá² ñi³² tsú² siáh³. 51 Hi³ jáun² má¹jáun² ma³tson¹³ tsú² tsá² hí³ chí¹nga² cu³tí³, hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² zen³ tsú² ñí¹ ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ tsá² lín³ la³ cá¹ la³ jéinh¹. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² tsa³hó² tsa³jngɨh³² tiáunh¹, jɨ³ hi³ tsa³quí² tsa³hon³² lín³² ní² siáh³.

25

Jmu² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ quian³ tsá¹máɨ¹³

1 ”Jáun² né³, jmáɨ¹ hi³ lɨ³ lin¹ hin² tsánh² lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ quian³ tsá¹máɨ¹³ tsá² ca³lɨ³ tén¹ ñí¹ ca³jenh² cuo² tsáu². Tsá² hí³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³ má²quionh³ jmɨ́² no¹, hi³ jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹hen¹³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo². 2 Tɨ³la³ hñá³ tsá² hí³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ yáh³, hi³ hñá³ né³ lín³ tsá² zian² tsɨ́³. 3 Tsá² tiá² hua³jan²¹ tiáunh¹ hí³ né³, ca³can³ sɨ́² quioh²¹, tɨ³la³ tiá² ca³can³ yáh³ jmɨ́² no¹ hi³ táuh³²; 4 tɨ³la³ tsá² zian² tsɨ́³ hí³ né³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³ má²quionh³ zɨ́³ ha²¹ jmɨ́² no¹. 5 Tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo²

hí³ né³ ca³lén³ bíh¹ ca³lá², jáun² ziú³ bíh¹ ca³tóh³ ñí¹ tsá¹máɨ¹³ hí³, hi³ jáun² ca³cuóun² la³jɨ́n³². 6 Hi³ jáun² ta³ hua² ca³náɨ³² tsú² cáun² mah¹ hi³ ñí¹juah²¹: “¡Lá² má²jaunh³² tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo²; huen³ náh² hi³ ñá²hinh²¹ náh² tsú²!” 7 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá¹máɨ¹³ hí³ ca³nu³ ca³tiánh³ hi³ ca³héinh³ siáh³ sɨ́² quioh²¹. 8 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² hñá³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ hi³ ca³záɨh³ tsá² hñá³ jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹: “Cué¹ tiá³ ca³lá² jmɨ́² no¹ quián¹³ ñí¹con² jnoh¹, quí¹ má²ñí¹yéi²¹ bíh¹ sɨ́² quiú¹³ jnoh¹”. 9 Tɨ³la³ tsá¹máɨ¹³ tsá² ná¹tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ né³ ca³záɨh³ raɨnh²¹ la³ lá²: “Tiá² jáun² yáh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³laɨn²¹ yáh³ quiú¹³ dí² la³jáɨ³²”. Tɨ³ re² cuá²táunh¹ náh² ñí¹ hna² tsú² jmɨ́² no¹ hi³ cuá¹liáh³ náh² quián¹³ hmóu³². 10 Tɨ³la³ tá¹la³ ca³ñí¹lia³² tsá¹máɨ¹³ hñá³ hí³ jmɨ́² no¹ quioh²¹ né³, cuanh³ bíh¹ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo². Jáun² tsá¹máɨ¹³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ né³, taunh³ bíh¹ ñéih³ quionh³ tsá²ñuh² hí³ ñí¹ ca³jenh² cuo² tsú², hi³ jáun² ca³jna² bíh¹ ho³hñú¹³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun². 11 Hi³ jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun² né³ cua³tanh²¹ tsá²mɨ³ hñá³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “¡Nia²¹ tiá³ ho³hñú¹³ hi³ tauh²¹ jnoh¹!” 12 Tɨ³la³ tsá²ñuh² hí³ ca³ngáɨ³ hi³ juáh³: “Ha³ tiá² hnoh² cuóu³² yáh³ jná¹³ tsá²mɨ³”.

13 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh², quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ hnoh² ha³ lɨ́h³ chau²¹ jmáɨ¹, ho³ hín² la³ nio¹ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zia³² hi³ nio² jo³cuo² (Lucas 19:11-27)

14 ”Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ quianh³ Dió³² tsá² tónh³² jo³cuo² la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ngau³ jan² tsá²ñuh² ñí¹ uóunh³; hi³ jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ cua³haɨn³² tsú² né³, ca³teh³ tsá² quian²¹, hi³ jáun² ca³chá³ dí² quɨe³ quioh²¹ jo³cuo² tsá² hí³. 15 Jo³cuo² jan² tsá² quian²¹ hí³ ca³chá³ tsú² hñá³ tuh³² tioh³ quiu³quia³ mei²¹ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu² cun³ tá¹ hñá³, hi³ jan² né³ ca³cuéh³ dí² tun³ tuh³² tioh³ quia³tún³ mei²¹ héih³² quɨe³ cú¹tiáu² cun³ tá¹ tun³, hi³ jan² né³ ca³cuéh³ dí² cáun² tuh³² tioh³ jñéi³ mei²¹ héih³² quɨe³ cú¹tiáu²; ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ hiauh³ lin¹ la³ cun³ rón³² hi³ lɨ³ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ cóh³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngau³. 16 Tsá² quian²¹ tsá² ca³héi³ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² jáun² ca³jmú³ ta²¹ hi³ ca³ra³tsɨ³² quɨe³ jáun², hi³ jáun² ca³ta³tsaɨh²¹ cónh³í¹ hñá³ tuh³² quɨe³ jáun². 17 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³jmú³ tsá² ca³hiauh³ tun³ tuh³² cú¹tiáu², hi³ ca³ta³tsaɨh²¹ siáh³ cónh³í¹ tun³ tuh³² quɨe³ jáun². 18 Tɨ³la³ tsá² ca³héi³ hí³ cáun² tuh³² tán¹ cú¹tiáu² má¹ná¹, ngah³ bíh¹ hi³ ca³ñí¹ho³² cáun² táu² hué³² hi³ ca³hmá³ quɨe³ jáun² quioh²¹ juo¹³.

19 ”Jmɨ́¹ má²já²uén³ lɨ́n³² jáun² né³, cuanh³ bíh¹ juo¹³ tsú². Jmɨ́¹ cuanh²¹ jáun² tsú² né³ ca³ngáɨh³ tsá² quian²¹ hi³ he³ cónh³ quɨe³ má²ta³tsaɨh²¹ tsú² la³ ma³ quin³² ma³ jan³². 20 Tsá² ca³héi³ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² cuan³ la³ñí¹, hi³ jáun² ca³jɨenh³ juo¹³ cónh³í¹ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² hi³ má²ta³tsaɨh²¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Tɨ³², lá² nio² hñá³ tuh³² cú¹tiáu² hi³ jmɨ́¹ ca³cuéh¹ hnú² jáun², hi³ lá² nio² siáh³ cónh³í¹ hñá³ tuh³² hi³ ca³ta³tsaɨ²¹ jná¹³”. 21 Jáun² juo¹³ tsú² ca³juáh³: “Jlánh¹ re² la³ nɨ́², hnú² bíh¹ jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá² má²tí³² la³ cun³ rón³² lɨ́³ héih³² hi³ hiáuh²³. Cun³ñí¹ hi³ ca³jmuh³ hnú² re² la³ cun³ rón³² lɨ́³ cú¹pih²¹ hi³ ca³chá³ jná¹³ jo³cuonh² hnú², hi³ jáun² tɨ³ hliáun³ bíh¹ má²chá¹³ jná¹³ jo³cuonh² hnú² ta³né³². Hú³² ñéih³ hi³ má¹hiúnh¹³ nú² honh² quiúnh¹ jná¹³”. 22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cuan³ siáh³ tsá² quian²¹ tsá² ca³héi³ tun³ tuh³² cú¹tiáu², hi³ ca³juáh³: “Tɨ³², tun³ tuh³² cú¹tiáu² jmɨ́¹ ca³cuéh¹ hnú² jná¹³, hi³ lá² nio² cónh³í¹ tun³ tuh³² cú¹tiáu² hi³ ca³ta³tsaɨ²¹ jná¹³”. 23 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ juo¹³ tsú²: “Jlánh¹ re² la³ nɨ́², hnú² bíh¹ jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá² má²tí³² la³ cun³ rón³² lɨ́³ héih³². Hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³ma³tih²¹ nú² la³ cun³ rón³² lɨ́³ cú¹pih²¹ hi³ ca³chá³ jná¹³ jáun² jo³cuonh² hnú², hi³ jáun² tɨ³ hliáun³ bíh¹ hi³ má²chá¹³ jná¹³ jo³cuonh² hnú² ta³né³². Hú³² ñéih³ hi³ má¹hiúnh¹³ nú² honh² quiúnh¹ jná¹³”.

24 ”Tɨ³la³ jmɨ́¹ cuan¹ tsá² quian²¹ tsá² ca³héi³ hí³ cáun² tuh³² tán¹ cú¹tiáu² né³, tsá² hí³ ca³juáh³ hi³ ca³záɨh³ juo¹³ la³ lá²:

“Tɨ³², jmɨ́¹ má²ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hnú² jan² tsá² huáh² tsɨ́³, hi³ caun²³ hnú² cáun² hi³ tiá² lɨ́²jñíh³, jɨ³ hi³ caun²³ hnú² siáh³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²páh³ nú². 25 Hi³ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ juénh² jná¹³, hi³ jáun² cu³tsa³² ca³hmá³ jná¹³ cú²jueh³² quɨéɨh³ hnú² hñu³ hué³². Sá¹nɨ́² jɨe³, lá² bíh¹ rón³² la³ cun³ rón³² hi³ jmɨ́¹ ca³cuéh¹ hnú² quián¹³”. 26 Jáun² juo¹³ tsú² ca³ngáɨ³: “Hnú² tsá² quian²¹ hláɨh¹, juoh². Jmɨ́¹ la³ má²ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ jná¹³ jan² tsá² caun² cáun² hi³ tiá² lɨ́²jñí³², jɨ³ hi³ caun³² jná¹³ siáh³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²pá³ ná¹ hí¹ cú¹pih²¹; 27 hi³ jáun² jmɨ́¹ hniáuh²¹ bíh¹ jmuh²¹ hnú² ta²¹ quɨe³ nɨ́² quion²¹ jná¹³, uá¹jinh¹ hñú³ ñí¹ rá²tsɨ³² tsú² quɨe³ bíh¹ jmɨ́¹ cuá¹tionh² nú², hi³ jáun² jmɨ́¹ cuanh²¹ jná¹³ jmɨ́¹ má²lɨ́¹³ héih¹ jná¹³ hi³ má²tsɨn² bíh¹ quɨe³ quion²¹”. 28 Hi³ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² la³ lá²: “Quin³² náh² tuh³² tioh³ quɨe³ nɨ́², hi³ jáun² cuéh³ tsá² quian³² quia³ tuh³² cú¹tiáu². 29 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹, hi³ jáun² tɨ³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ ziáun²³ bíh¹ quioh²¹ tsú² lɨ́¹³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³ bíh¹ tsú² la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú². 30 Hi³ jáun² tɨ³ cheih³² ñí¹ já¹niéi² tion³ náh² tsá² quian²¹ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ nɨ́², hi³ jáun² ñí¹ nɨ́² cuɨ́¹ cha³háu³ jɨ³ hi³ cuɨ́¹ cha³quí² cha³hon³²”.

Jmáɨ¹ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

31 ”Jáun² né³, nɨ́¹ má¹jaunh³² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ lin¹ hi³ quien², quionh³ tsú² jɨ³lɨn² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² má¹jáun² né³ cuá³² tsú² ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹, ñí¹ lɨ́³ cú²tú¹ cú²lí¹³. 32 Má¹jáun² cuú¹ ngɨh¹³ la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú², hi³ jáun² tson³ dí² tsá² hí³ la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² jmu² hua³hí¹³ jáh³, hi³ cánh³ chan² tsú² *já¹ziáh², hi³ cánh³ chan² tsú² siáh³ zéin¹. 33 Já¹ziáh² chan³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ jáun² zéin¹ né³ chan³ tsú² tɨ³ cuá² cáun¹.

34 ”Má¹jáun² né³, Tsá² lɨ́n³ hí³ Re²¹ záɨh³² tsá² tionh² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹: “Ñá²táunh¹ hnoh² tsá² má²ca³ma³mieh² Ñuh³² jná¹³; tiónh³² náh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², ñí¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quián¹³ náh² ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² tá¹ cáun² mɨ³cuú². 35 Quí¹ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ má³² hi³ ca³cúh³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin² tsɨn³² jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ jmáɨ² hi³ ca³áɨh³² jná¹³; jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ hñú³. 36 Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³, ca³cuéh¹ bíh¹ hnoh²; jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³, ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ hnoh²; hi³ ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ siáh³ hnoh² jmɨ́¹ cá¹hú²¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí²”.

37 ”Hi³ jáun² tsá² má²ca³ma³zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² né³ lɨ́¹³ juáh³ la³ lá²: “Tɨ³², ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hi³ ca³quɨéɨh³? Ho³ ¿hín² dá² jmáɨ¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ hí¹quiéin² honh², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ jmáɨ²? 38 ¿Lɨ́h³ dá² ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹ ñi³tɨ́¹ ñi³ngɨh¹, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hñú³? Ho³ ¿lɨ́h³ ca³lɨ³ hni-auh³ hanh² nú², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³? 39 ¿Hín² jmáɨ¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú², ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ca³ñí¹neh²¹?”

40 ”Hi³ jáun² Re²¹ hí³ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ca³jmuh³ náh² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ renh² jná¹³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ lɨ́²jmuh³ hnoh² hi³ jáun²”.

41 ”Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ záɨh³² tsú² tsá² tionh² hí³ tɨ³ cuá² cáun¹ la³ lá²: “Tɨ³ nɨ́² cuá²táunh¹ hnoh², hnoh² tsá² má²ca³ta³tonh¹ ñí¹ hlah³, cuá²táunh¹ náh² ja¹ sɨ́² tiá² tón³² jmáɨ¹ yéi³² ñí¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹ la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³. 42 Quí¹ jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, tiá² ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² má³² cuh²¹ jná¹³; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin² tsɨn³² jná¹³, ha³ tiá² ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² jmáɨ² hi³ aɨh²¹ jná¹³; 43 jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³ siáh³, ha³ tiá² hñú³ ca³cuéh¹ yáh³ hnoh². Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³, tiá² lɨ́¹ ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² hí¹ cá² tsonh². Jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³ jɨ³ hi³ ca³hú³² jná¹³ siáh³

hñu³mí¹ñí², ha³ tiá² hnoh² ca³ñí¹jɨe¹ yáh³ jná¹³”.

44 ”Má¹jáun² né³, tsá² hí³ lɨ́¹³ nga³: “Tɨ³², ¿lɨ́h³ dá² ca³neh²¹ jnioh¹ hi³ hnú² ñi³ngɨ́h¹ ñí¹cuon¹³ ho³ hi³ ñí¹húh² nú² jmáɨ²? ¿Lɨ́h³ ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹ tɨ́¹ lɨ́¹ ngɨ́h¹? Ho³ ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú², ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹ né³, tiá² ca³má¹hau¹?”

45 ”Jáun² Re²¹ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², lɨ³ua³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²jmuh³ náh² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ tiá² lɨ́²jmuh³ náh²”.

46 ”Má¹lɨ³² jáun² tsa³táunh¹ tsá² hí³ ja¹ sɨ́² ñí¹ tsa³ma³tso² tsɨ́³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², tɨ³la³ tsá² ca³ma³zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² má¹ná¹, tsa³tánh¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

26

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³jɨ³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

2 —Má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ yó³² tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹; hi³ jáun² jná¹³ né³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², ton³ tsú² crei²¹ jmáɨ¹ jáun².

3 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ñí¹ lɨ́³ ñí¹ta²¹ quioh²¹ Caifás tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, quionh³ tsú² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú². 4 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús ta³máɨh³, hi³ jáun² jngɨh³ dí². 5 Jáun² ca³juónh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² zanh¹³ yáh³ dí² tsú² tá¹la³ jmáɨ¹ má¹ná¹, quí¹ ho³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³taunh³ tsáu² tiá³ siaun³².

Jan² tsá²mɨ³ sé²³ jmɨ́² má²ró³² chí¹ Jesús
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Jesús já¹ juú² Betania, hñú¹³ Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ “tsá² lɨ́n³ *mɨ³ho²¹ péin³”, 7 hi³ jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ hi³ quian³² cáun² tse³ míh¹ hi³ lɨ́³ cún¹ tiáu² alabastro, hi³ ha²¹ no¹ má²ró³², cáun² hi³ hmuh²¹ lɨ́n²¹. Tá¹la³ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús ñí¹ mesa ca³sé³ tsá²mɨ³ hí³ no¹ má²ró³² jáun² chí¹ tsú². 8 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jáun², jáun² ca³míh³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ hi³ juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hin²³ yáh³ tsú² hi³ nɨ́²? 9 Hi³ nɨ́² dá² cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ tsa³hnáɨ¹ hmuh²¹ bíh¹, hi³ jáun² quɨe³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².

10 Jesús né³ ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² ma³tsan¹³ hnoh² tsɨ́³ tsá²mɨ³ lá²? Quí¹ cáun² hi³ chu²¹ bíh¹ la³² má²lɨ́²jmú³ tsú² ñí¹con² jná¹³. 11 Quí¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², tɨ³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² yáh³ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh². 12 Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ tsá²mɨ³ lá² ñí¹con² jná¹³, hi³ má²lɨ́²sé³² tsú² jná¹³ no¹ má²ró³², má²lɨ́²jmú³ tsú² hua³jan²¹ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ tsa³haun³ bíh¹ jná¹³. 13 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsa³hléh² tsú² jú¹ chú³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ja³bí¹ tsa³chá² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ tsá²mɨ³ lá², hi³ jáun² chau¹³ tsɨ́³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Judas jɨenh²³ Jesús
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Jáun² né³, jan² tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², tsá² jmáɨ² Judas tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot ñéi¹ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, 15 hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—¿Cónh³ cuéh¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ jɨenh²¹ jná¹³ Jesús?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³cué³ quiu³quia³ héih³² quɨe³ hu²¹ quiún³ *cú¹tiáu² la³ ma³ cáun². 16 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hnauh² Judas tsɨ́³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨenh³ dí² Jesús ñí¹con² tsá² hí³.

Jesús jmu² má³² hi³ lɨ́³ nóh³² ca³tɨ²¹ hi³ jún³
(Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-34)

17 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² *judíos *hí³

cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan² yáh³, jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³ja³janh³² hi³ ca³ngáɨ³, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ hnáuh² hnú² tsá¹jmú¹³ jnoh¹ hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² hi³ cúh¹³ hnú²?

18 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Cuá²táunh¹ náh² já¹ juú², hñú¹³ jan² tsá²ñuh², hi³ cuá²zéih³ náh² la³ lá²: “Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹juah²¹: Má²ñí¹chau²¹ héih³² quion²¹ jná¹³, hi³ jáun² hñuh³² hnú² jmu¹ jná¹³ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² quiúnh¹ ná¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² ná¹”.

19 Hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³jmú³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun², hi³ ca³ñí¹jmú¹³ hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹.

20 Jmɨ́¹ má²ca³zɨ³² jáun² né³ ca³cuá³ Jesús ñí¹ mesa quionh³ tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; 21 hi³ tá¹la³ ná¹jmu² tsú² jáun² má³² né³, ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³ náh² nɨ́² zian² jan² tsá² né³bí¹ jɨenh³ jná¹³.

22 Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlaɨh³ ca³niau²¹ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ ca³ngáɨh³ Jesús ma³ quin³² ma³ jan³², hi³ juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ¿hí¹ jná¹³ juáh¹³?

23 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Tsá² hí³ bíh¹ jɨenh³ jná¹³, tsá² cáun² uon² cuh³² jná¹³ quiúnh¹ bíh¹. 24 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³² hi³ ca³tɨn¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²; tɨ³la³ ¡juo²³ bíh¹ tsá²ñuh² tsá² jɨenh³ jná¹³! Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ re² quioh²¹ tsá² hí³ sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tsa³² tiá² ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú² cú²jueh³² dúh¹.

25 Jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Judas tsá² jɨenh³ hí³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ¿hí¹ jná¹³ juáh¹³?

Jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ján³, la³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́² bíh¹.

26 Tá¹la³ ná¹cúh² tsú² jáun² né³, Jesús ca³can³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ dí² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Quɨéɨh³ náh², quí¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³.

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³can³ dí² siáh³ cáun² copa, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³nga³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hính³ náh² la³jɨ́n³² hi³ lá², 28 quí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́²hán¹ jná¹³ hi³ táɨn³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ juóun³² tsáu², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quioh²¹ tsú²; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ má²quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹. 29 Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ aɨh²¹ jná¹³ mu² ráu³ lin¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh² máh³ jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³².

Jesús juáh³ hi³ Pé¹ nó³² tɨ³ có³²
(Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:31-38)

30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hɨ́e³ tsú² cáun² sun¹ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ máh³ Olivos. 31 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹ jná¹³ já¹niéi² lá²; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ bíh¹ lɨ́¹³”. 32 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹ jná¹³ chí¹ján³ la³ cónh³ bíh¹ hnoh² tɨ³ hué¹³ Galilea.

33 Hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³ có³² ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cun³ tiá² jáun² yáh³.

34 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ já¹niéi² lá² bíh¹ cánh³², ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², juánh¹³ hnú² hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

35 Tɨ³la³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Uá¹jinh¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quion²¹ yáh³ jná¹³ ca³cáɨn³ hi³ jún³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnú², cun³ tiá² zeih²¹ bíh¹ jná¹³ hnú² tɨ³ có³².

La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ñí¹ hná¹ jáun² ca³juáh³ cá²ren².

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu², ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46; Juan 18:1; Hebreos 5:7-8)

36 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ Jesús quionh³ tsá² quionh³ cáun² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—Tianh³ hnoh² ñí¹ lá² tá¹la³ ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³² ñí¹ zio¹.

37 Jáun² jɨ́³²la³ gáun³ tsáu² bíh¹ ca³jan³ tsú²: Pé¹, la³ má²quionh³ tá¹ gon³ jon² Zebedeo; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³liau³ hi³ ca³ta³no¹ hlah³ lɨ́n²¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ ca³hu³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsɨ́³ tsú². 38 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² gáun³ hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ ñí¹jún³ jná¹³ lɨ́²³ cun³ñí¹ hi³ ja³²lɨ³ hlah³ nio² tsɨn³². Tɨ³la³ hnoh² tianh³ náh² ñí¹ lá², hi³ ná¹ñí¹ náh² quiúnh¹ jná¹³.

39 Jáun² né³ Jesús ngau³ ca³lá² tɨ³ chí¹ján³, hi³ jáun² ca³jmú³ cuá¹jñi²³ hi³ ca³hiéih³ ñí¹ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, sá¹jmɨ́¹ hi³ lɨ́¹³ bíh¹ hi³ liau¹ nú² tiá³ jná¹³ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² tsɨ́h³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ aɨh²¹; tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ dí² tɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², jáun² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ dí² jáun²; jáun² ca³záɨh³ dí² Pé¹:

—¿Hí¹ hí¹juáh³ cu³tiá³ pih²¹ uá¹ tiá² ca³tion¹³ hnoh² hi³ tianh¹³ náh² ná¹ñí¹ quiúnh¹ jná¹³? 41 Tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³ lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tánh³² náh² tso³. Quí¹ hua³jan²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hún¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh², tɨ³la³ ngú³ quián¹³ bí¹ náh² jlánh¹ tiá² pin³.

42 Jáun² ngau³ siáh³ tsú² ca³tɨ́³ tenh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, nɨ́¹juáh³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ tiá² há¹ ngá¹³ jná¹³ uu³mí²tsɨ³² lá², cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

43 Jáun² cuanh³ tsú² siáh³, sa³ siáh³ bíh¹ siáh³ má²ná¹cuóun¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuanh²¹ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ má²tioh³ ziú³ ñí¹ tsú². 44 Jáun² ca³chan³ tsú² tsá² hí³ hi³ ngau³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² hi³ ñí¹ zeh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²zéih³² dí² jmɨ́¹tin². 45 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ má²tionh² jáun² uá¹ hnoh² tie³ hi³ ná¹cuóun¹ náh²? Sá¹nɨ́² jɨe³, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jɨenh³ tsú² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo² tsá² ná¹ren² tso³. 46 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹ má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

47 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Judas, jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³ má²hí¹quionh³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́² siáh³. Tsá² zéi¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú². 48 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³ ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá² hí³ bíh¹ jan¹³ náh² tson³”.

49 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³janh³² tsú² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—¡Hia² nú² Tɨ³²!

Hi³ jáun² ca³hen³ dí² ñí¹ tsú². 50 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Há²mei²¹ quiú¹³, tia³juɨ³² jmu³ la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ nú² jmúh¹³.

Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ hi³ ca³zanh³ Jesús, hi³ ca³jan³ dí² tson³.

51 Jmɨ́¹jáun² né³, jan² tsá² quionh³ Jesús ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨen¹. 52 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹táɨ³ quián¹³ ñí¹ jmɨ́¹ hu²¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² hniéi² cun³quionh³

mí¹tái³, ja³bí¹ cun³quionh³ mí¹tái³ bíh¹ siáh³ jún³ tsú² hnga². 53 ¿Há¹ tiá² ñíh¹ nú² hi³ jná¹³ jmí¹ lí¹³ mí¹³ ñí¹con² Ñuh³², hi³ jáun² hí³ jmí¹ lí¹³ zen³ cun³ quiéinh³ nio² quiú³ mei²¹ tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² jmí¹ lí¹³ ma³hau³? 54 Ti³la³ sá¹jmí¹ la³ jáun² né³, jáun² tiú²uú² jmí¹ zia³² yáh³ ha³ lánh³ rón³² li³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² hi³ ca³ti²¹ lí¹³ la³ lá².

55 Jmí¹jáun² ca³záih³ Jesús tsá² cuá²taunh²¹ hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹tái³ ji³ hmá² ní², hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³ la³jmí¹ lí³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háin²? Jmái¹ ca³la³ jí³² bíh¹ jmí¹ ñi³² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jmí¹ ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, ti³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí¹ ca³ziaunh² náh² jná¹³ hi³ tson³ ná¹. 56 Ti³la³ la³jí³² hi³ ní² má²ná¹lí²³ hi³ jáun² lí¹³ li³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² ca³lin³ hí³ *ti³² jë¹ Dió³² jmí¹tin².

Jáun² né³, hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹, quí¹ ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú².

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

57 Hi³ jáun² né³, tsá² ca³zanh³ hí³ Jesús hi³ tson³ ca³ñí¹jan² Jesús ta³ ñí¹ Caifás tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hién¹; ñí¹ jáun² jmí¹ má²ná¹ngih³² ti³² liei²¹ ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú². 58 Ti³la³ Pé¹ né³, uóunh³ chí¹cáin² bíh¹ ngau³ cu³hna²¹ dí² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ ñéih³ ñí¹ lí¹ hó²¹ hñú¹³ mí²tsá² hién¹; ñí¹ jáun² hi³, hi³ ca³cuá³ quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hi³ jáun² lí¹³ jíe³ ní¹juáh³ he³ lí¹³.

59 Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ quionh³ la³jín³² tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ hnauh² he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³tson² dí² tsáu¹³ Jesús, uá¹jinh¹ cun³quionh³ jú¹ tí¹jái², hi³ jáun² lí¹³ jngih³ dí²; 60 ti³la³ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú², uá¹jinh¹ juóun³² tsá² ca³chá³ jú¹ tí¹jái² hi³ ca³tin¹ tsú². Ñí¹ ca³táuh³ né³ ca³ma³jnia³² gon³ tsá² ca³ma³tson² jú¹ tí¹jái², 61 tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² ní² ca³juáh³: “Jná¹³ tin² tsunh²¹ hñú³ hien¹ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² ñí¹ cá²hní² jmái¹ ziúh¹ jná¹³ siáh³”.

62 Jáun² tsá² cuá¹lín³ hí³ mí²tsá² hién¹ ca³náu² hi³ ca³záih³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ hí¹ cá² jon¹ uá¹ tiá² la³ ngáih¹ nú²? ¿He³ dá² ni³² ná¹juáh²³ tsá² ní² hi³ ca³tin¹ hnú²?

63 Ti³la³ Jesús má¹ná¹, la³ má² tiá² nga² jáun² bíh¹. Jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hién¹ ca³juáh³ siáh³:

—Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun² taunh³² jná¹³ hnú² hú¹mu³héih³² ní¹juáh³ tiá² juáh¹³ hnú² jú¹ tson²; jáun² né³, ¿hí¹ hnú² uá¹ Tsá² lín³ Cristo Jon² Dió³²?

64 Jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ján³, lín³ jná¹³ la³ cun³ juánh³ hnú² ní². Ja³bí¹ juo³ jná¹³ siáh³ hnoh², hi³ chau²¹ jmái¹ jien¹ hnoh² Jon² tsá²mi³cuóun² hi³ má²cuá¹tón²¹ ti³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², ji³ hi³ jien¹ náh² tsú² siáh³ hi³ má²cuá¹jáunh²³ hñu³mi³cuú² jui³² ja¹ jnie².

65 Jmí¹jáun² ca³ca³ mí²tsá² hién¹ ha¹, [hi³ jmu² lin¹ hi³ tiá² ti³² tsí³ jái¹³ jáun²,] hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² lá² má²lí²chú² lí²lén³² Dió³² cun³quionh³ jái¹³ quioh²¹; ¿he³ láih³² sa³ ca³li³í¹ tsá² zih³² jú¹ tson² hno³ dí²? Quí¹ ní² bíh¹ má²lí²niéih² hnoh² jú¹ hlah³ hi³ má²lí²hléh³² tsú²; 66 jáun² né³ ¿he³ lánh³ lín²³ hnoh² ta³né³²?

Jáun² tsá² ná¹ngih³² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²hniáuh³² bíh¹ jún³ tsá² ní².

67 Jmí¹jáun² ca³tiu³ ca³hñe³ dí² ñí¹, ji³ hi³ ca³ma³qui³ ma³jnó³² dí² siáh³. Hi³ jáun² la³jín³² tsá² ca³pá³ hí³ ñí¹ tsú² 68 ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hnú² Tsá² lín³ Cristo, ¡chí³ jái¹³ neh²¹, hin² tsánh² lí²po³!

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jáun² Pé¹ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹, ja³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹ tsá² hñú¹³, hi³ ca³juáh³:

—Ja³bí¹ hnú² uá²jaɨ³² jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ Jesús tsá² hɨ́n¹³ ó³² tɨ³ Galilea.

70 Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³; la³ lá² bíh¹ ca³záɨh³ dí² tsá²mɨ³ hí³ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³:

—Hí¹juáh³ tiá² ño¹ yáh³ jná¹³ hi³ juánh³ hnú² nɨ́².

71 Pé¹ jmɨ́¹ má²cuá¹tsanh³² ho³hñú¹³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ siáh³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun²:

—Ja³bí¹ tsá²ñuh² lá² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret ó³².

72 Siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ cónh³í¹ cu³ jéin³² ca³la³ hi³ hɨen² Dió³², hi³ juáh³:

—¡Hú¹tá¹ tiá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ tsá² hɨen²³ hnú² nɨ́², juú¹ néh¹!

73 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ míh¹ jáun² né³, tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ má²janh² ñí¹ zenh¹ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cu³tí³ bíh¹ hnú² uá²jaɨ³² jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³², quí¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ jáɨ¹³ quián¹³ yáh³ hnú² lin¹.

74 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² Pé¹ hi³ hɨen² Dió³² ca³la³ hi³ tanh² siáh³ hú¹mu³héih³² hnga², hi³ juáh³ hi³ cun³ tiá² cuóun³² bíh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hó³ jan² cá¹tsó³. 75 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ ca³záɨ³ jáun² Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnú² juáh¹³ hnaih³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Pé¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³ñí¹hó² ñí¹jngɨh³² lɨ́n³².

27

Jɨenh²³ tsú² Jesús ñí¹con² Pilato

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², ca³ma³ren²¹ jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² jngɨh³ Jesús. 2 Jáun² ca³hñéi³² dí² tsú², hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹con² Pilato tsá² lɨ́n³ ta²¹.

Jmɨ́¹ jun¹ Judas

3 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ Jesús hi³ má²lɨ́²jmú³ tsáu² héih³² hi³ jngɨh³ tsú² Jesús, jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlah³ ca³jeinh²¹ tsú², hi³ jáun² ca³ñí¹caun² cú²jueh³² quɨe³ quiu³quia³ héih³² *cú¹tiáu² jáun² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³², 4 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Tso³ bíh¹ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ má²lɨ́²jɨenh²¹ jná¹³ jan² tsá² tiá² tso³ ren².

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—¿Hi³ he³ dá² ca³ta¹ jnoh¹ hi³ nɨ́²? ¡Hi³ nɨ́² dá² má²ta³can¹ hnú² huen² bíh¹!

5 Hi³ jáun² Judas ca³ñí¹cuɨ³² quɨe³ ñéih³ ñí¹ hɨ́en¹ quioh²¹ cuáh³² chín¹, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ hi³ ca³ñí¹tiáunh¹³ zié³ láɨ¹.

6 Jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ca³jieh³ quɨe³ jáun², hi³ jáun² ca³juónh³ la³ lá²:

—Tiá² lɨ́¹³ yáh³ toh²¹ dí² quɨe³ lá² hñu³ cuó² quioh²¹ hi³ lɨ́¹ cue³² tsáu² ñí¹con² Dió³², quí¹ hmah²¹ quioh²¹ jmɨ² bíh¹ la³².

7 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³, ca³ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ lá³² cáun² hué³², hué³² hi³ jmɨ́¹ téh²³ tsú² “Hué³² Quioh²¹ Tsá² Jmu² Hia³²”, hi³ jáun² zia³² ñí¹ lɨ́¹³ hón³² tsú² tsá² hué³² siáh³. 8 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, jáun² “Hué³² Jmɨ²” má²téh²³ tsú² hué³² jáun² la³ tɨ³ ta³né³². 9 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Jeremías *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Ca³caun² bíh¹ tsú² tá¹ quiu³quia³ héih³² cú¹tiáu² jáun², la³ cun³ tí³ hmah²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² *Israel, 10 hi³ jáun² cun³quionh³ quɨe³ jáun² bíh¹ ca³lau² tsú² ñí¹náɨ² quioh²¹ tsá² jmu² hia³², la³ cun³ rón³² héih³² hi³ ca³jmú³ jáun² Juo¹³ dí² ñí¹con² jná¹³”.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato

(Marcos 15:2-5; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

11 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³ñí¹jan² tsú² Jesús ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ hí³ ta²¹, hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos?

Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Ján³, tson² bíh¹ la³ juáh³ hnú² nɨ́².

12 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³chá³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ tso³ quionh³ tsá²daun³² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ ca³ngáɨ³ Jesús. 13 Jáun² Pilato ca³juáh³ siáh³:

—¿Tiá¹ naɨh³² hnú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ tsú² nɨ́² quián¹³ hnú²?

14 Tɨ³la³ la³ má² tiá² nga² jáun² bíh¹ Jesús, hi³ jáun² lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ tsá² lɨ́n³ hí³ ta²¹.

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

15 Hi³ jáun² né³, tsá² lɨ́n³ hí³ ta²¹ jmɨ́¹ tan² hi³ lión³² jan² tsá² tson³ tá¹la³ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² mɨ³² tsáu² hi³ liáun³. 16 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ cuá¹hún¹ jan² tsá² tson³ hñu³mí¹ñí², tsá² jmáɨ² Barrabás, jan² tsá² jlánh¹ má²ná¹ñi³² juóun³² tsáu² hi³ hian² tsɨ́³. 17 Jáun² jmɨ́¹ ca³ngɨh³² jáun² tsá² juú² né³, ca³ngáɨ³ Pilato ñí¹con² tsú²:

—¿Hin² tsánh² hnáuh² hnoh² hi³ lion¹ jná¹³? ¿Hí¹ Barrabás, ho³ Jesús tsá² téh²³ tsú² Cristo uá¹?

18 Quí¹ jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ Pilato hi³ cun³ñí¹ hi³ uóu³² tsɨ́³ bíh¹ tsá² hí³ hi³ jáun² ñí¹con² hí³ dí² cua³jan² tsú² Jesús.

19 Né³² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Pilato ñí¹ta²¹ quioh²¹, jáun² ñí²cuo² tsú² ca³zen³ jáɨ¹³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² lɨ́¹ hú³² hnú² quiúnh¹ tsá²ñuh² chun¹ nɨ́², quí¹ jmɨ́¹ hua² hmáɨ³ lɨ́²ma³tso¹ lɨ́n²¹ jná¹³ tsɨn³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² nɨ́² jmɨ́¹ lɨ́²quɨ́³ jná¹³”.

20 Tɨ³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mi³jmú³ né³, jɨ³ tsá²daun³² nɨ́² jlánh¹ ca³hlɨ́² ca³liéinh³² tsáu² hi³ hniáuh³² hiu³ mɨ́³² tsú² hi³ liáun³ Barrabás, hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ jun¹³ Jesús. 21 Jáun² tsá² lɨ́n³ ta²¹ ca³ngáɨ³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² tsá² gon³ nɨ́² hnáuh² hnoh² hi³ lion¹ jná¹³?

Jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³:

—¡Barrabás bíh¹!

22 Jáun² Pilato ca³ngáɨ³ siáh³:

—¿Hi³ he³ bí¹ hnáuh² náh² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² Jesús tsá² teh³² náh² lá² Cristo?

Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³:

—¡Crei²¹ ton³ tsá² nɨ́²!

23 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Pilato:

—Tɨ³la³, ¿he³ dá² hi³ hlaɨh³ má²ca³jmú³ tsú² né³?

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!

24 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ Pilato hi³ tiá² hi³ lɨ́²³ yáh³ jmu³ dí² hí¹ cáun², quí¹ sa³ lɨ³mí¹ tiá³ siaun³² taunh³² bíh¹ tsá² hí³, jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tsa³quián³ tsú² jmáɨ², hi³ jáun² ca³liah³ dí² cuo² ñí¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² rá¹can² jná¹³ hi³ jún³ tsá²ñuh² [tsá² tiá² hi³ ren²] lá², má²ca³tɨn¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ nɨ́².

25 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsáu² ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¡Jnoh¹ la³ má²quiúnh¹ jon³zɨ́h¹ cuɨ́¹ rá¹can² jnoh¹ jmɨ́²hán¹ tsá² nɨ́²!

26 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³lión³² bíh¹ cú²jueh³² Pilato Barrabás hí³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ quiu³ pan³ tsú² Jesús cun³quionh³ cáun² hñu¹jméi¹³ hi³ lɨ́³ láu², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨenh³ dí² hi³ tsa³ton³ tsú² crei²¹.

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hliáu³ joh¹ tsá² ho² ta²¹ ca³jan³ Jesús tɨ³ la³ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ quioh²¹ ñí¹ta²¹, jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³ tsú² la³jɨ́n³² hliáu³ raɨnh²¹ cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ Jesús. 28 Jmɨ́¹jáun² ca³chí² dí² ha¹ hi³ jmɨ́¹ quih³², hi³ jáun² ca³quinh³ dí² cáun² hmɨh³² zɨ́n¹³ la³ cun³ hi³ qui³ quɨh³² jan² tsá² quien², 29 hi³ ca³tanh² dí² siáh³ chí¹ tsú² cáun² chí² lɨh³² la³juah²¹ dúh¹ *có²ron¹ná¹ hi³ quioh²¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, tɨ³la³ chí² lɨh³² jáun² dá² lɨ́³ cun³quionh³ cuoh² hmá² ton² bíh¹. Jɨ³ hi³ ca³zianh³ dí² tsú² siáh³ cáun² hmá² tiéi¹³ tɨ³ cuá² chu²¹ la³juah²¹ dúh¹ cáun² hmá² hɨ́h¹. Jmɨ́¹jáun² ca³cónh³² dí² cú²nga¹, hi³ ca³di³qui³ di³jñí³² dí² ta³ ñí¹ tsú², hi³ zaɨh³² dí² la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos!

30 Ja³bí¹ ca³tiu³ ca³hñéi³² dí² tsú² siáh³, hi³ cán²³ dí² siáh³ hmá² hi³ zianh³² jáun² Jesús

hi³ pá²³ dí² chí¹. 31 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cónh³² dí² jáun² cú²nga¹ né³, ca³chí² dí² siáh³ hmɨh³² zɨ́n¹³ hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²quinh³ dí² jáun², hi³ jáun² ca³quinh³ dí² siáh³ ha¹ hi³ qui³ jmɨ́¹ quih³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jan³ dí² hi³ ca³ñí¹ton¹³ dí² crei²¹.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² juú² Cirene, tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹; tsá² hí³ ca³di³quian³ tsú² jmáɨ¹ hi³ cán³ crei²¹ cha¹³ Jesús.

33 Tá¹la³ jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² tsɨ́³ máh³ míh¹ téh²³ tsú² Gólgota, (hi³ hnió³ juáh³ “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”). 34 Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ cueh³² dí² Jesús mu² má²zéih¹ lɨ́n²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ hɨ́nh³, hi³ má²jan² mɨ́³ hi³ jmu² hi³ tiá² lieih²¹ tsú²; tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun² cú¹pih²¹ né³, tiú²uú² ca³he³ yáh³ hɨ́nh³.

35 Ta³ má²chí¹tón²¹ jáun² Jesús crei²¹ né³ ca³chí² hliáu³ jáɨ¹³, hi³ jáun² jɨ́e³ dí² nɨ́¹juáh³ hin² joh¹³ ha¹ tsú². [La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tɨ́³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jan² hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹ ca³juáh³ la³ lá²: “Ca³tsáunh³ tsú² hán² jná¹³ cun³quionh³ hi³ ca³chí² jáɨ¹³”.] 36 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³tiánh³ ñí¹ jáun² hi³ ná¹jmu² hua³hí¹³. 37 Jáun² ta³ chí¹ Jesús ca³tón³ tsú² huéh³ hi³ jmu² lin¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ má²ma³ngɨ́³ dí² tsú². Huéh³ jáun² juáh³ la³ lá²: “Tsá² lá² bíh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos”.

38 Ja³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ gon³ tsá² háɨn² quionh³ Jesús, jan² tɨ³ cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹. 39 Hi³ jáun² tsá² há² ngaɨ³² ñí¹ jáun² né³, ca³tu³ ca³hión³² Jesús, hi³ ca³la³ hi³ jeih³² chí¹ bíh¹ tsú², 40 hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² tsá² jlánh¹ juánh³ hi³ tsunh²¹ nú² hñú³ hɨ́en¹ quiú¹³, hi³ jáun² ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³ jmóuh¹ nú² siáh³, né³² né³, lion¹ huen²! Nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ hnú² Jon² Dió³², hi³ jáun² né³, ¡son² ñí¹ chí¹tón²¹ nú² nɨ́² crei²¹!

41 Ja³bí¹ la³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ siáh³ ca³cónh³² cú²nga¹ Jesús, la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́², hi³ juónh²³ la³ lá²:

42 —Tsá² siánh³ bíh¹ jlánh¹ ca³lión³² tsú², tɨ³la³ hnga² né³, tiá² la³ lɨ́¹³ yáh³ lión³². Nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ lɨ́n³ tsú² Re²¹ Juo¹³ dí² tsá² Israel, jáun² cuɨ́¹ son² tsú² ñí¹ crei²¹ hnga², hi³ jáun² má¹jáun² tanh¹³ dí² ta²¹. 43 Má²ca³chá³ tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², jáun² né³² né³, cuɨ́¹ liáu²¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ tson² hniau³; quí¹ Jon² Dió³² yáh³ nɨ³² má²ca³juáh³ ñí¹con² dí².

44 Hí¹ la³ tɨ³ tsá² háɨn² jmɨ́¹ ná¹tón²¹ jáun² crei²¹ cu³tsa³² quionh³ yáh³ tsú² ca³quiu³ ca³je³ siáh³.

Jmɨ́¹ jun¹ Jesús
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-37)

45 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tɨ́³ chi³hiú² né³, ca³nieh² tá¹ cáun² hué³², ca³la³ tɨ³ la³ nió¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³. 46 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hóh³² Jesús tiá³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (hi³ hnió³ juáh³ “Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ láɨh³² huen² jná¹³ má²lɨ́²zeh² hnú²?”)

47 Ma³ jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³náɨ³², hi³ jáun² ca³juáh³:

—Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² má²ñí¹téh¹³ tsá² nɨ́².

48 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ngau³ jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² cú²hé², hi³ ca³ñí¹quián¹³ cáun² chí² náh² hɨnh²³ jmáɨ² hi³ ca³ñí¹cuóuh¹³ quionh³ mu² má²zéih¹ lɨ́n²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, hi³ jáun² ca³di³chí³ dí² hná¹³ hmá² tiéi¹³ hi³ ca³ñí¹hiéih¹³ dí² ho³ Jesús, hi³ hnió³ dí² hɨ́nh³. 49 Tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—Nɨ́² tín² cuɨ́¹ lɨ́³ cu³ nɨ́²; cuɨ́¹ neh²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ já³² Líh³ hi³ ja³liau³.

50 Jáun² Jesús ca³hóh³² siáh³ cónh³ɨ́¹ cu³ jéin³² tiá³ lɨ́n³², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³ha³ tsɨ́³. 51 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³zen³ tɨ³ tun³ zaɨnh²¹ hmɨh³² jmɨ́¹ hí¹jnáɨ²³ ñí¹ jlánh¹ hɨ́en¹ quioh²¹ cuáh³² chín¹, hi³ ca³lɨ³liau³

tɨ³ chi³cuú² hi³ tsa³ la³ tɨ³ hué³². Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́eh³ siáh³ hué³², hi³ jáun² hláu² né³, ca³juú² ca³tsúnh², 52 hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³qui³ ca³niá³ siáh³ tá²hón³²; hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ juóun³² lɨ́n³² yáh³ hla¹ ca³jenh¹³, tsá² jmɨ́¹ má²ná¹chan¹ joh¹ Dió³². 53 Tsá² hí³ ca³huén² hñu³ tá²hón³² jmɨ́¹ má²ca³jenh¹³ jáun² Jesús máh³, hi³ jáun² taunh³ já¹ juú² Jerusalén, juú² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³²; ñí¹ jáun² ca³jɨ́e³² juóun³² lɨ́n³² tsáu².

54 Né³² né³, jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² hliáu³ tsá² chín¹ tsá² romano hi³ má²jɨ́eh²³ hué³² jɨ³ la³jɨ́³² hi³ ná¹lɨ́²³ ñí¹ hná¹ jáun² nɨ́² siáh³, quionh³ hliáu³ joh¹, tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Jesús, jɨ³lɨn² bíh¹ tsú² ca³juénh² lɨ́n³², hi³ jáun² ca³juónh³ tiáunh¹:

—¡Cu³tí³ bíh¹ la³ Jon² Dió³² bíh¹ hla¹ nɨ́²!

55 Có³² jáun² jmɨ́¹ tionh¹ juóun³² tsá²mɨ³ hi³ jmɨ́¹ ná¹jɨ́e²³ ñí¹ uóunh³, tsá² hí³ jmɨ́¹ má²ca³ñi³táunh¹ cu³hna²¹ Jesús ca³la³ tɨ³ hué¹³ Galilea, jɨ³ hi³ jmɨ́¹ má²ca³ma³cáu³² siáh³. 56 Ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ zenh¹ Má²réi³ tsá² ja³ juú² Magdalá, jɨ³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo quionh³ Sé³², jɨ³ mí¹ziú¹³ tsá¹ jon² Zebedeo nɨ́² siáh³.

Jmɨ́¹ já¹haun³ Jesús
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Jáun² jmɨ́¹ má²ja³quián³ tá¹tsɨ²¹ hiú² né³, cuan³ jan² tsá²ñuh² tsá² hánh³, tsá² jmáɨ² Sé³², tsá² hí³ zian² juú² Arimatea; ja³bí¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ má²lɨ́n³ tsá² hen² tɨ³ con² Jesús. 58 Jáun² ñéi¹ hi³ ca³ñí¹ma¹³ hla¹ Jesús ñí¹con² Pilato; jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Pilato héih³² hi³ jɨenh³ tsú² hla¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³. 59 Jáun² Sé³² ca³cón³² hla¹ hi³ ca³tsáɨnh³² dí² cáun² hmɨh³² jmuh³ tiáu² hi³ ná¹jɨ²¹ hi³ lɨ́³ cun³quionh³ mí²ñi³² lino; 60 hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² cáun² hñu³ tá²hón³² hmaɨ²¹ ñí¹ jmɨ́¹ má²ca³hó³ dí² hnga² hñu³ hláu². Jmɨ́¹ má²lɨ́²jnáɨ³² dí² jáun² ho³ tá²hláu² quionh³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ pa²¹ né³, jáun² ngah³. 61 Hi³ jáun² la³ re² ho³ tá²hón³² jáun² jmɨ́¹ tionh¹ tá¹ gon³ Má²réi³, tsá² ja³ hí³ juú² Magdalá jɨ³ Má²réi³ jan² nɨ́² siáh³.

Hliáu³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ tá²hón³² quioh²¹ Jesús

62 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² hi³ ná¹jueh³² *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² *fariseos ca³ñí¹jɨen¹³ Pilato, 63 hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—Hnú² tsá² ho² ta²¹, má²tsau³² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tá¹la³ jmɨ́¹ zian² tsá² tɨ́¹ jáɨn² hí³ ca³juáh³ hi³ ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ néh¹ jenh¹³ dí² ja¹ hla¹. 64 Jáun² né³, chú³² zen¹³ nú² tsá² tsa³jmú³ hua³hí¹³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³táɨh¹³ cá²hnɨ́² jmáɨ¹, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ já¹taunh²¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ta³ já¹niéi² hi³ tsa³chin² hla¹, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ záɨh³² tsáu² la³ lá²: “¡Má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² ja¹ hla¹!” Quí¹ jú¹ tɨ́¹jáɨ² ñí¹ ca³táuh³ jáun² dá² lɨ́¹³ cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ la³ cónh³ bíh¹ tɨ́¹jáɨ² la³ñí¹ jáun².

65 Jáun² ca³juáh³ Pilato:

—Ó³² tionh² cun³ nió³ hliáu³. Cuá²táunh¹ náh² quiúnh¹ tsú², cuá²jmu³ náh² hua³hí¹³ re² lɨ́n³² tá²hón³² la³ cun³ ñí¹lɨ́²³ jen²³ náh².

66 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsú² hi³ ca³ñí¹jnáɨ¹ re² lɨ́n³² tá²hón³², hi³ ca³tón³ dí² cáun² li²¹ ñí¹ quɨ́n¹ jáun² hi³ lin¹ hi³ má²dí¹jnaɨ³² tiá³, hi³ jáun² ca³chan³ dí² cun³ nió³ hliáu³ ñí¹ jáun² hi³ jmu³ hua³hí¹³.

28

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ má²ca³nga² *jmáɨ¹ hi³ tianh³² tsú² tie³, jmɨ́¹ má²já²jnia² la³ñí¹ jmáɨ¹ hi³ ca³li³liau³ sɨ́²ma¹ná¹, ngau³ Má²réi³ tsá² ja³ hí³ juú² Magdalá, la³ má²quionh³ Má²réi³ jan² nɨ́² siáh³ hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ tá²hón³². 2 Cu³diá²jan² jmɨ́¹ ca³jɨ́eh³ hué³² tiá³ lɨ́n³², quí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³ dí² la³ ca³son² hñu³mɨ³cuú² hi³ cuan³ ho³ tá²hón³², hi³ jáun² ca³lɨ́h³ tsú² tɨ³ có³² quɨ́n¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ jáun² ho³ tá²hón³², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³cua³tsɨ́¹ tsú² ñí¹ quɨ́n¹ jáun². 3 Tsá² hí³ jmɨ́¹ jniá³ cú²tú² cú²zɨ́n³ la³jmɨ́¹ jniá³ sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³ jáun² ha¹ tsú² né³, jmɨ́¹ tiáu² la³jmɨ́¹ tiáu² jan³². 4 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hliáu³ hi³ jáun², jáun²

lɨ́¹ ca³juan³ bíh¹ hi³ ca³juénh²; hi³ jáun² ca³ta³tonh¹ la³jmɨ́¹ tionh² tsá² má²ná¹jún¹. 5 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹:

—Ha³ lɨ́² juenh³ náh². Jná¹³ ño¹ hi³ hnoh² hnah²³ Jesús Tsá² ca³taun³ hí³ crei²¹ bíh¹. 6 Tɨ³la³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ ñí¹ lá², quí¹ má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú², rón³² la³ cun³ hi³ qui³ ca³juáh³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin². Sá¹nɨ́² dúh¹ ñá²jɨe³ náh² ñí¹ jmɨ́¹ ca³quión³² tsú² hla¹. 7 Jáun² né³, tia³juɨ³² cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³ náh² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² la³ lá²: “Má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² ja¹ hla¹; hi³ jáun² né³² né³, má²tsó³² tsú² chí¹ján³ tɨ³ Galilea la³ cun³ bíh¹ hnoh², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ́¹³ cuá¹jɨen¹ náh² tsú²”. Jɨ́³²la³ hi³ nɨ́² bíh¹ ja³ jná¹³ hi³ ja³juánh³² ñí¹con² hnoh².

8 Hi³ jáun² tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ja³tanh²¹ tsá²mɨ³ hí³, hi³ hí¹juenh²¹, jɨ³ hi³ hí¹tsah³ siáh³ tá¹la³ jáun²; hi³ ca³ñí¹caun² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú². 9 Tá¹la³ hí¹tsá²tánh¹ jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ma³jnia³² Jesús ñí¹con², hi³ ca³juáh³:

—Hia² náh².

Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ma³janh³² ñí¹con² Jesús hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí² tsú², hi³ ca³zanh³ dí² ta³ tsú². 10 Jáun² Jesús ca³juáh³ ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³:

—Ha³ lɨ́² juenh³ náh². Cuá²zéih³ náh² renh² jná¹³ hi³ hniáuh³² tsa³táunh¹ tsú² Galilea, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ jnoh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³chá³ hliáu³

11 Tá¹la³ má²hí¹tsá²tánh¹ jáun² tsá²mɨ³, ja³bí¹ ma³ jan² hliáu³ hí³ ja³tanh²¹ tɨ³ já¹ juú², tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ tá²hón³², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun². 12 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ñí¹lienh¹³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹jmú¹³ cá²hon³ quionh³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cuéh³ dí² hliáu³ hliáun³ lɨ́n³² quɨe³, 13 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² juáh¹³ náh² hi³ ta³ hua² tá¹la³ ná¹cuóun¹ bíh¹ náh² ca³cha³táunh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús hi³ cuɨ́²ñí¹han¹³ hla¹ Jesús. 14 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² ho² ta²¹ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jnoh¹ tauh¹³ tiá³ hi³ má¹hiún¹³ jnoh¹ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ñí¹con² hnoh².

15 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³héi³ hliáu³ quɨe³, hi³ jáun² ñí¹jmú¹³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bí¹ ná¹juáh²³ tsá² *judíos la³ tɨ³ ta³né³².

Ta²¹ hi³ ca³cué³ Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

16 Jáun² né³, tán¹ quian³jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ja³taunh²¹ tɨ³ tsɨ³ máh³ có³² Galilea ñí¹ jmɨ́¹ má²ca³juáh³ jáun² Jesús jmɨ́¹tin². 17 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² Jesús, ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí²; uá¹jinh¹ ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ ná¹tioh³ tun³ tsɨ́³. 18 Jáun² Jesús ca³ja³janh³² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ má²ho² jáɨ¹³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³. 19 Cuá²táunh¹ náh² ñí¹con² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², cuá²jmu³ náh² hi³ han³ tsú² tɨ³ con² jná¹³; cuá²zion³ náh² tsú² jmáɨ² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jméi² dí², jɨ³ Jon² tsú², jɨ³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ nɨ́² siáh³. 20 Cuá²ma³tɨn¹³ náh² tsú² hi³ ma³tɨ́³² la³jɨ́³² héih³² hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hnoh². Hi³ cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹ náh² siáh³ hi³ jná¹³ zenh² ná¹ quiúnh¹ hnoh² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹. [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Marcos

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéin²
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8, 15-34)

1 La³ lá² bíh¹ ca³lɨ³liau³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo Jon² Dió³².

2 Ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

Sá¹ní² jɨe³, jná¹³ zein²¹ jan² tsá² tsa³can³² jáɨ¹³ ta³ tin² la³ cónh³ bíh¹ hnú²,

tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

3 Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;

jmu³ náh² cú²tso² juɨ³² ñí¹ tsó²¹ tsú².

4 Hi³ jáun² bíh¹ cuan³ Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ² tsáu² ñí¹ lí³ jáun² hué³² quiéin², hi³ ca³záɨh³ dí² tsáu² hi³ hniáuh³² záɨ³² tsú² jmí¹ tsí³ jɨ³ hi³ zón³² tsú² siáh³ jmáɨ², hi³ jáun² lí¹³ hin³ tsáu¹³ tsú². 5 La³jín³² tsá² hín¹³ tɨ³ Judea jmí¹ já²táunh¹ hi³ náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú², la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Jerusalén ní² siáh³; hi³ jáun² ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹lɨ³² jáun² tí² ziau² Juan² jmáɨ² cua³ Jordán jáun².

6 Ha¹ Juan² hí³ né³ jmí¹ lí³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello, hi³ jáun² lá² hñéih¹ tsú² jmí¹ lí³ láu²; má³² hi³ jmí¹ cúh² tsú² né³, jáh³ téh²³ tsú² náɨh² bíh¹ quionh³ jmí²toh¹ quioh²¹ toh² zian² ja¹ náɨ². 7 Jáun² tsá² hí³ jmí¹ hleh³² hi³ zaɨh³² tsáu² la³ lá²:

—Né³bí¹ já²¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cun³ bí¹ jná¹³, quí¹ cun³ tiá² cu³ tiá² ren³ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Tsá² hí³, hi³ juáh¹³ hi³ jmí¹ lɨ³ dí¹jñi²¹ jná¹³ ta³ ñí¹ tsú² hi³ hueh²¹ ná¹ láu² tsɨ³² ta³ tsú². 8 Jná¹³ dá² má²lí²ziau³ ná¹ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ jmí² jma³; tɨ³la³ tsá² hí³ né³, ziau³ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹.

Jmí¹ cáun³ Jesús jmáɨ²
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Jáun² jmí¹jáun² cua³han³ Jesús já¹ juú² Nazaret, juú² hín¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ca³chó³² dí² cua³ Jordán ñí¹ ca³ziau³ jáun² Juan² jmáɨ². 10 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹ cuá¹han³ Jesús chu³ jmáɨ² né³, ca³jíe³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ má²ca³niá³, hi³ jáun² má²cuá¹son² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹ quioh²¹ dí² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jan² jáɨ². 11 Hi³ jáun² ca³náɨ³² tsáu² cáun² mah¹ hi³ ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lín³² jná¹³, ¡jlánh¹ lí²hiún² tsɨn³² jná¹³ ca³tɨn¹ hnú²!

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 La³ cun³ jmí¹jáun² né³, ca³jau³ Jesús Jmí²chí³ Chun¹ tɨ³ hué³² quiéin². 13 Ñí¹ jáun² ca³cuá³ Jesús tun³ló³² jmáɨ¹ hi³ ñi³ngɨ²¹ ja¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ², hi³ *Satanás né³ ca³ca³ ca³lau³ quioh²¹ tsú². Jáun² cua³taunh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³ma³cáu³² tsú².

Jesús má²liáu³² tá¹³ hué¹³ Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Jmí¹ má²hi³² jáun² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hñu³mí¹ñí² né³, ngah³ siáh³ Jesús tɨ³ hué¹³ Galilea, hi³ hleh³² jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². 15 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lín¹³ Re²¹. Za¹ náh² jmí¹ honh², hi³ tionh² náh² siáh³ ta²¹ jú¹ chú³² hi³ lí¹³ liáu³² náh².

Jesús téh²³ quiun³ tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ²
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Jesús jmí¹ cuá¹tsau³² can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² hué¹³ Galilea, jáun² ñí¹ jáun² né³ ca³jíen³² tsú² Sí¹mu²¹ quionh³ Tre²¹ raɨnh²¹ hi³ ná¹tón³² hmá³ chu³ jmáɨ², quí¹ tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ² bíh¹ tsá² hí³. 17 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ñá²táunh¹ náh² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² la³jmí¹ jáun²³ náh² ní² jáh³ jmáɨ² janh²¹ náh² siáh³ tsá²mɨ³cuóun² hi³ tónh³² jo³uón³² jná¹³.

18 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ tɨ³ có³² hmá³ jáun² quioh²¹, hi³ ja³taunh²¹ cu³hna²¹ hí³ dí².
19 Cú¹pih²¹ bíh¹ ñí¹ ngau²¹ Jesús hi³ jáun² ca³jíen³² siáh³ Jacobo, jon² Zebedeo, la³ má²quionh³ Juan² dá¹jon²¹, hi³ jmí¹ tiáunh¹ hñu³ mu² hi³ ná¹rauh³² hmá³ quioh²¹. 20 Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² hí³; hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³chan³ tsá² hí³ Zebedeo jméi² hñu³ mu² la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ quian²¹, hi³ jáun² hí³ dí² né³ já¹taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

Tsá²ñuh² hún¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ (Lucas 4:31-37)

21 Jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² juú² Capernaum; hi³ jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ né³, ca³hi³ Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsáu². 22 Tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²ta² tsú² jáun²; quí¹hliá² jmí¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, jun³juáh¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ yáh³. 23 Hñu³ cuáh³² jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² hún¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³juáh³:
24 —¿He³ jáɨ¹³ zia³² quiúnh¹ jnoh¹ hnú², Jesús Tsá² Nazaret? ¿Hí¹ ñeh³ hnú² hi³ ña³cua² nú² jnoh¹ quiu³juóu³²? Tsá² cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² Tsá² hín¹ Tsá² zéi¹ Dió³².
25 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ tiá³ ñí¹con² jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ hi³ ca³juáh³:
—¡Tie³ náu², tun³² tsá²ñuh² ní²!
26 Hi³ jáun² jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³ ca³jmú³ hi³ ca³jéinh³² tsá²ñuh² hí³ tsá¹ lí¹ jún²³, hi³ ca³hóh³² tiá³ lín³², jmí¹jáun² cua³han³ hñu³ tsí³ tsá² hí³. 27 Jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ja³cáun² tsí³ hi³ ca³qui³ ca³ngáɨh³ raɨnh²¹, hi³ juáh³:
—¿He³ dá² nɨ³²? ¿He³ dá² jú¹ hmaɨ²¹ nɨ³² hi³ hɨe³² tsú²? ¡Sa³ tɨn² máh³ tsá²ñuh² ní² jmu² héih³² ñí¹con² jmí²chí³ hláɨnh¹, hi³ jáun² jmí²chí³ hláɨnh¹ má²tí³² máh³!
28 Jáun² né³² cánh³ bíh¹ ca³lɨ³ ñi³² tsú² tá¹ cáun² hué¹³ Galilea hi³ jmu² Jesús la³ jáun².

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ Pé¹ (Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

29 Jmí¹ ca³huén² tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ Jesús quionh³ Jacobo jɨ³ Juan² hñú¹³ Sí¹mu²¹ quionh³ Tre²¹. 30 Jmí¹jáun² jmí¹ rá²tsáun¹ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ hi³ chéin³; hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ ñéih³ la³juɨ³² ca³záɨh³ Jesús hi³ tsá² hí³ rá²tsáun¹. 31 Jmí¹jáun² ngau³ Jesús ñí¹ rón²¹ tsá² hí³, hi³ ca³zanh³ dí² cuo² tsú², hi³ ca³zion³ dí²; hi³ jáun² ca³quin³ hi³ jmí¹ chéin³ tsú², hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² jɨ³lɨn².

Jesús jmah²³ juóun³² tsá² tsáun¹ (Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

32 Jmí¹ má²ca³ta³tsɨ²¹ hiú² ca³cua³jan² tsú² la³jín³² tsá² tsáun¹ ñí¹con² Jesús, jɨ³ tsá² jmí¹ tiáunh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ ní² siáh³; 33 hi³ jáun² la³jín³² tsá² juú² ca³cuú² ca³ngɨh³² ho³hñú¹³. 34 Jmí¹jáun² ca³jmah³ dí² juóun³² lín³² tsá² tsáun¹; tsá² hí³ jmí¹ ná¹lín³ hliáun³ ñí¹ mí¹uí³, hi³ juóun³² siáh³ tsáu² ca³huen³ tsú² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³. Jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ jmí¹ má²ná¹ñi³² hi³ hin² tsánh² Jesús, tɨ³la³ Jesús né³ ca³jmú³ héih³² hi³ tiá² hɨe³ tsú² hí³ dí².

Jesús ngaɨ³² jú¹ chú³² ñí¹con² tsá² hín¹³ hué¹³ Galilea (Lucas 4:42-44)

35 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ta³ ná¹juan³² bíh¹ ca³náu² Jesús hi³ ngau³ hi³ ñí¹lienh¹³ Dió³² ñí¹ má²tɨ³ có³². 36 Jáun² Sí¹mu²¹ la³ má²quionh³ tsá² quionh³ ca³ñí¹hniauh², 37 hi³ jáun² jmí¹ ca³chanh²¹ dí² Jesús ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—La³jín³² bíh¹ tsáu² ná¹hnauh² hnú².
38 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:
—Ma³tsáu¹³ dí² juú² tioh³ cu³ jéin³ ní², hi³ tsá¹hléh¹³ dí² uá²jaɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ ní²; quí¹ ta²¹ jáun² yáh³ má²cuán² jná¹³.
39 La³ jáun² bíh¹ ca³ngí³ Jesús hi³ ngaɨ³² jú¹ chú³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² hín¹³ tɨ³ Galilea, jɨ³ hi³ huen² dí² siáh³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

Jesús jmah²³ jan² tsá² lín³ mɨ³ho²¹ péin³
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Jmí¹ján² cuan³ jan² tsá²ñuh² lín³ mí¹uí³ *mɨ³ho²¹ péin³ ñí¹con² Jesús, hi³ ján² ca³di³jñí³² dí² hi³ ca³juáh³:

—Tɨn² bíh¹ hnú² jmúh¹³ hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³ ní¹juáh³ hi³ hnáuh² nú² jmúh¹³.

41 Ján² Jesús ca³ja³ mií³ tsí³, hi³ ján² ca³tí³ dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnó³² jná¹³. Hi³ ján² ¡cuí¹ lan² hnú²!

42 Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² ján² la³ ní² né³, la³juɨ³² ca³hin³ bíh¹ mí¹uí³ ján² quioh²¹ tsá² hí³. 43 Jmí¹ján² ca³hah² Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³, tɨ³la³ la³ñí¹ tín² ca³jmú³ tsú² héih³², hi³ ca³záɨh³ dí²:

44 —Sá¹ní² jɨe³, ha³ lí² hin² juouh³² hí¹ jan² ha³ lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²laɨn³² nú²; jí³²la³ ti³ cuánh², hi³ cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá²cuen²¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³lɨ³ jɨn² nú², la³ cun³ lí³ ján² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés. Hi³ ján² la³ ján² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ má²laɨn³² nú².

45 Ngah³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ jmí¹ ngah²¹, tɨ³la³ jmí¹ lɨ²¹ ján² né³, ca³ma³liáu³² hi³ quí² cha³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² ján². Cun³ñí¹ hi³ ján² né³, hí¹ cáun² yáh³ juú² tiú²uú² jmí¹ lí²³ hí³ Jesús chú¹ja²¹, ján² tɨ³ cheih³² ñí¹ tiá² hin² zian² bíh¹ cú²jueh³² jmí¹ ngɨ³² tsú²; tɨ³la³ tsá² zian² ñí¹ hliáun³ bíh¹ jmí¹ já²táunh¹ hi³ já²jɨe³ tsú².

2

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Jmí¹ má²ca³nga² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹ ján² ngah³ siáh³ Jesús já¹ juú² Capernaum; hi³ ján² ca³lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ hí³ má²cuá¹tón²¹ hñú¹³. 2 Hi³ ján² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² ñí¹ cuá³ ján² Jesús, ca³la³ hí¹juáh³ ho³hñú¹³ yáh³ tiú²uú² jáu² lɨ³. Tá¹la³ jmí¹ dí¹hɨe³² Jesús jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá² hí³ né³, 3 cua³taunh²¹ quiun³ tsá²ñuh² hi³ ná¹jan² jan² tsá²ñuh² lín³ mí¹uí³ hi³ hma², hi³ rá¹tsɨn² ñí¹ jmu². 4 Tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ tsa³táunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ Jesús quí¹hliá² jlánh¹ juóun³² tsáu² jmí¹ tionh¹, hi³ ján² tsáɨh³ hñú³ bíh¹ cú²jueh³² ca³uú³ tsú², hi³ ca³quin³ tsú² cuá¹lá² hi³ jláɨ³ hñú³ la³ re² ñí¹ cuá³ ján² Jesús, hi³ ján² juɨ³² jaun³² bíh¹ ca³sión³² tsú² tsá² tsáun¹ la³ má²tsɨn² ján² ñí¹ jmu². 5 Jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² ján² Jesús hi³ cáun² tán¹ bíh¹ ná¹tioh³ tsí³ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³, hi³ ján² ca³záɨh³ dí² tsá² tsáun¹ hí³ la³ lá²:

—Hnú² jón³, má²cá²hin³ bíh¹ tso³ quián¹³ hnú².

6 Tɨ³la³ ma³ jan² tɨ³² liei²¹ jmí¹ tionh¹ ñí¹ ján² ca³lín¹³ la³ lá² hñu³ tsí³: 7 “¿He³ láɨh³² sa³ la³ ní² máh³ hleh³² tsá²ñuh² ní²? Tsá² lí¹ chú² lí¹ lén³² Dió³² bíh¹ nɨ³², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tɨn² hin³ tso³, jí³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá² tɨn²”. 8 Tɨ³la³ Jesús jmí¹ ñi³² bíh¹ he³ lánh³ ná¹lín²³ tsá² hí³, hi³ ján² ca³záɨh³ dí²:

—¿He³ láɨh³² sa³ la³ ní² ná¹lín²³ hnoh²? 9 ¿Hín² jáɨ¹³ hi³ tun³ lá² hi³ jlánh¹ huán¹ tsí³ lɨ³ lin¹ hi³ zia³² pí³ quioh²¹ tsá² hleh³²; hí¹ cun³quionh³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Tso³ quián¹³ hnú² má²cá²hin³!”, ho³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Náu², quiaun² jmu² quián¹³, hi³ ján² ngí¹!” uá¹? 10 Re² bíh¹, cuí¹ má¹jnia¹³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², ho² ná¹ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².

Hi³ ján² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:

11 —Hnú² juo³ jná¹³: náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, quiaun², cuánh² hñuh³².

12 Ján² la³ cun³ jmí¹ján² bíh¹ ca³náu² tsá² jmí¹ hma² hí³ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñéih³, ján² ca³ziauh³ jmu² hi³ jmí¹ tsɨn², hi³ ca³caun² ngah³ hñú¹³. Ján² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹jíe²³ hí³ ca³ja³cáun² lín³² tsí³, ján² ca³ma³quien² tsú² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—¡Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³neh²¹ dí² la³ cun³ hi³ má²lí²neh²¹ dí² ní²!

Jesús téh²³ Leví
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Jmí¹ lɨ²¹ ján² cua³han³ Jesús hi³ ngau³ siáh³ can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ²; hi³ ján² jmí¹ cuá¹taunh²¹ la³jín³² tsáu² ñí¹ zenh¹ tsú²

ca³ma³tɨn² dí² tsáu². 14 Jáun² né³, tá¹la³ má²hún¹ tsú² siáh³ juɨ³² hi³ má²tsánh³² tɨ³ já¹ juú², ca³jɨ́en³² dí² jan² tsá² jmáɨ² Leví jon² Alfeo, hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹caɨ³² hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos], hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Leví, hi³ ngau³ cu³hna²¹ Jesús.

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³² hñú¹³ Leví hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ juóun³² siáh³ *tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² juáh²³ tsáu² hi³ tiá² chun¹ jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ mesa quionh³ Jesús, quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ cu³hna²¹ tsú². 16 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, tsá² tiáunh¹ ja¹ cu³ nió³ quioh²¹ tsá² téh²³ tsú² *fariseos, hi³ cuá¹cúh² Jesús quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² sa³ tɨ³² juóuh³² hnoh² cáun² cuú² hɨ́nh²³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ tsá² ren² tso³ ní² siáh³?

17 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ ní² né³, ca³juáh³:

—Tiá² tɨ³² mɨ́³ hniah³ yáh³ ñí¹con² tsá² chun¹, ñí¹con² tsá² tsáun¹ bíh¹ hniah³. Quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ja³te³ tsá² chun¹, quí¹ hi³ ja³te³ tsá² ná¹ren² tso³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Cu³ jéin³² jmɨ́¹ ná¹má²hɨen²¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² jɨ³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsá² fariseos ní² siáh³, jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ca³ngáɨ³:

—¿He³ láɨh³² sa³ jlánh¹ má²hɨen²¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² jɨ³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsá² fariseos siáh³, tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hnú² má¹ná¹, tiá² lin¹ má²hɨen²¹ yáh³?

19 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tá¹la³ ná¹má²hiún² tsú² tsɨ́³ quionh³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo² ¿hí¹ lí¹³ ma³hɨen²¹ tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu² dúh¹? Tiá² lí¹³ yáh³ ma³hɨen²¹ tsú² tá¹la³ quionh³ bíh¹ tsú² tsá² jenh¹³ hí³ cuo². 20 Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.

21 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² taun³² cáun² hmɨh³² tseh¹ quionh³ cá² cuonh²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹; quí¹ tsauh³² bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹, hi³ jáun² cáɨ³² bíh¹ hmɨh³² tseh¹, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ñí¹ jueh³² má²cáɨ³² má¹lɨ³² jáun². 22 Ja³bí¹ la³ jáun², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tah³² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ ní¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu² tseh¹ jáun² lí¹³, hi³ jmu³ mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² jáun², jáun² lí¹ má²tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ jáun² lí¹³ la³ má²quionh³ chí² láu². Hi³ jáun² hñu³ chí² láu² hmaɨ²¹ bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² jáun².

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jna¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³; hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, ca³ma³liáu³² hi³ caɨ³² chí² hieh² cuú²miih²¹ tá¹la³ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun². 24 Hi³ jáun² tsá² fariseos ca³juáh³:

—Sá¹ní² jɨe³, ¿he³ láɨh³² jmu² bíh¹ tsá² haɨn²¹ ní² tɨ³ con² hnú² ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³?

25 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, ca³juáh³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² hí¹ cónh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá² quionh³, hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² hi³ cuh³ tsú²? 26 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³² ñéih³ hñú³ cuáh³² lí³ hmɨh³² hi³ ca³ñí¹cúh² *hí³ cuú²miih²¹ hɨ́en¹ hi³ ca³tɨn¹ cuh³ jmáh³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² bíh¹; hi³ ja³bí¹ ca³cuéh³ tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ quionh³. La³ jáun² lɨ³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ́n³ hla¹ Abiatar mí²tsá² hɨ́en¹.

27 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³:

—Dió³² ca³jmú³ hi³ zia³² jmáɨ¹ nio² tie³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹,

jun³juáh¹³ ca³lɨ³zian² tsá²mɨ³cuóun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ nio² tie³ yáh³. 28 Jáun² né³, uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

3

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ca³ñí¹hi³² Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos; hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ cáun² cuo². 2 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ ná¹tan² tsú² Jesús hi³ hnió³ dí² jɨ́e³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmah³ tsú² tsá² hí³ tá¹la³ *jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ jáun² zia³² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². 3 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ hí³ cuo²:

—Náu², jmu³ zenh² nú² ja¹ lá² quiú¹³ jnoh¹.

4 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³:

—¿He³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³, hí¹ hi³ chu²¹ ho³ hi³ hlah³? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lión³² tsú² tsáu² ho³ hi³ tɨ³ hniáuh³² jngɨh³ uá¹ tsú²?

Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lɨ́¹ ca³tiánh³ tie³ bíh¹. 5 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² Jesús tsá² hí³ ca³la³ hi³ míh²³ tsɨ́³, jɨ³ hi³ hlah³ jéinh³² dí² siáh³ quí¹hliá² tiá² hnió³ yáh³ tsá² hí³ hi³ ngɨ¹³ jáɨ¹³; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lɨ́³ hí³ cuo²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² la³. 6 Jmɨ́¹jáun² ca³huén² tsá² *fariseos cheih³² hi³ ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jáɨ¹³ quionh³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Herodes hi³ ha³ lánh³ jngɨh³ dí² Jesús.

Jmah²³ Jesús juóun³² tsá² tsáun¹
(Mateo 4:23-25; Lucas 6:17-19)

7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² tsá² zian² hué¹³ Galilea ja³taunh²¹ cu³hna²¹ tsú². 8 Hi³ juóun³² siáh³ tsá² já¹taunh²¹ tɨ³ hué¹³ Judea, tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, tsá² Idumea, tsá² zian² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², jɨ³ tsá² hué¹³ Tiro quionh³ Sidón siáh³ cua³taunh²¹ hi³ hnió³ jɨ́en³² Jesús jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² dí² la³jɨ́³² hua³jueh³² hi³ jmu² tsú². 9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ jmu³ tsú² hua³jan²¹ cáun² mu² hi³ jáun² tiá² cuu³ tiá² jáɨ³² tsú² tsáu². 10 Quí¹hliá² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²lɨ́²jmah³ tsú², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² tsáun¹ ñí¹ hná¹ jáun² cua³tú¹ cuá¹lɨn³, ca³la³ hi³ cuú² hi³ hlián²³ bíh¹ tsú² hi³ hnió³ tin³ cuo² Jesús. 11 Hi³ tsá² ná¹tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ né³, jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² dí² Jesús, jáun² ca³di³jñí³² dí² ta³ ñí¹ tsú², hi³ ca³hóh³² hi³ juáh³:

—Hnú² bíh¹ lɨ́n³ Jon² Dió³².

12 Tɨ³la³ Jesús ca³jin³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³ ca³jmú³ dí² héih³² ñí¹con² hi³ tiá² hin² záɨh³² tsú² hí¹ jan² hi³ hin² tsánh² hí³ dí².

Jesús quianh²³ quian³tun³ tsá² lɨ́n¹³ tɨ³² quian³² jë¹ Dió³²
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² jáun² né³, ngau³ Jesús tsɨ³ máh³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³teh³ tsú² tsá² ca³tɨ́³ hí³ tsɨ́³ tsú² hi³ quianh³, hi³ jáun² né³ ja³taunh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² dí². 14 Hi³ jáun² ca³hión³² dí² quian³tun³ tsá² hí³ hi³ ñi³táunh¹ dí² quionh³, jɨ³ hi³ zen³ dí² hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³. Tsá² quian³tun³ hí³ né³ ca³teh³ tsú² “*tɨ³² quian³² jë¹ Dió³²”. 15 Jáun² ca³cuéh³ dí² tsú² pí³ hi³ lɨ́¹³ huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², [jɨ³ hi³ tsa³jmah¹ tsú² siáh³ tsá² tsáun¹]. 16 Tsá² quian³tun³ hí³ ná¹jmáɨ² la³ lá²: Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹; 17 tá¹ gon³ jon² Zebedeo siáh³, Jacobo quionh³ Juan² dá¹jon²¹, la³ cun³ tá¹ gon³ tsá² téh²³ tsú² hí³ Boanerges yáh³ (hi³ hnió³ juáh³ “Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ miíh³²”); 18 jɨ³ Tre²¹ nɨ́², Pí²liéi¹, Bartolomé, Má²téh³, Tú¹ma²¹, Jacobo jon² Alfeo, Tadeo, Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista, 19 jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot nɨ́² siáh³, tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Juáh³ tsáu² hi³ Jesús quian³² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ Jesús hñú¹³ quionh³ tsú² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con²; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ngih³² siáh³ juóun³² lín³² tsáu², ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² zia³² jmái¹ hi³ cuh³ bíh¹ tsú² li³. 21 Jmí¹ ca³li³ ñi³² jón¹ rainh²¹ Jesús hi³ jáun², jáun² cua³taunh²¹ tsú² hi³ cón³² Jesús, quí¹ jmí¹ ná¹juáh²³ tsáu² hi³ Jesús má²ca³li³ ngo² bíh¹.

22 Ja³bí¹ tsá² ná¹lín³ ti³² liei²¹, tsá² ja³taunh²¹ hí³ ti³ já¹ juú² Jerusalén jmí¹ ná¹juáh²³:

—Beelzebú tsá² chín¹ juo¹³ jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ hún¹ hñu³ tsí³ tsá²ñuh² ní², cun³quionh³ pí³ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹ huen² tsú² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

23 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³teh³ tsá² hí³ hi³ ca³jmú³ dí² cáun² jái¹³ ñí¹con² tsú² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ rón³² lí¹³ hi³ *Satanás lí¹³ chin¹³ cheih³² hnga²? 24 Ní¹juáh³ jmí¹ zia³² hniéi² ja¹ má²tún² hmóu³² tsá² ná¹lín³ ta²¹, jáun² tiá² li³ uén³ yáh³ tsú² jái¹³ hi³ ná¹ho² jáun². 25 Ja³bí¹ la³ jáun² ní¹juáh³ tsá² zia³² hniéi² hñú¹³, tiá² li³ uén³ yáh³ tsú² cáun² hñú³ cu³tsa³². 26 Hi³ jáun² né³, sá¹jmí¹ hi³ hnga² Satanás jmu² hniéi² ñí¹con² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con², hi³ jáun² tiá² ma³híe² yáh³ pí³ quioh²¹ tsú², ñí¹ má²tsa³hín³ bíh¹ tsú² jaun³² ní¹juáh³ la³ jáun².

27 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ hí³ hñú¹³ jan² tsá² pin³ lín³², hi³ quin³ tsú² la³jí³² hi³ nio² hñú¹³ tsú², ní¹juáh³ tiá² la³ hñe³ yáh³ tsú² tín² tsá² hñú¹³ hí³; quí¹ jí³²la³ la³ jáun² bíh¹ lí¹³ quin³ tsú² hi³ quioh²¹ tsú².

28 ”Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ la³jí³² tso³ hi³ jmu² tsá²mi³cuóun², ji³ la³jí³² jú¹ hlah³ hi³ hleh³² tsú², zia³² bíh¹ uu³i³tso³ quioh²¹ tsú²; 29 ti³la³ tsá² tú² hión³² Jmí²chí³ Chun¹ má¹ná¹, cun³ jmí¹lí³ bíh¹ tiú²uú² uu³i³tso³ zia³², ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ má²ren² tsú² tso³.

30 La³ ní² ca³juáh³ Jesús quí¹hliá² tsá² hí³ jmí¹ ná¹juáh²³ hi³ hí³ dí² hún¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³.

Mí¹zíu¹³ Jesús má²já²jie³ quionh³ tsá¹ rainh²¹

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Jmí¹ li²¹ jáun² cuan³ mí¹zíu¹³ Jesús la³ má²quionh³ ji³ tsá¹ rainh²¹ dí² ñí¹ cuá³; ti³la³ cheih³² bíh¹ ca³ta³tonh¹ tsú², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ téh³ tsú² Jesús. 32 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ cu³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús ca³juáh³:

—Mí²zíuh² hnú² quionh³ tsá¹ renh² nú² tionh² cheih³² ní² hi³ hnauh² hnú².

33 Ti³la³ Jesús né³, ca³záih³ tsá² ná¹ngih³² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² lín³ mí²zia³² jná¹³ ji³ renh² jná¹³ dúh¹?

34 Jáun² ca³jíen³² dí² tsá² tionh² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³ dí² jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Tsá² lá² bíh¹ ná¹lín³ mí²zia³² jná¹³ ji³ jon³ renh² jná¹³ ní² siáh³. 35 Quí¹ li³ua³ jan² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ tsá²mi³ tsá²ñuh² renh² jná¹³, ji³ mí²zia³² jná¹³ ní² siáh³.

4

Jesús jmu² cáun² jái¹³ ca³tin¹ jan² tsá² súh²³ jún²

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² siáh³ cáun² jmái¹ hi³ ca³ma³liáu³² Jesús hi³ má²tin² tsáu² can³² jmái² lí¹ ná¹ho³. Ti³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngih³² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³hi³ tsú² cú²jueh³² cáun² mu² hi³ jmí¹ rón²¹ can³² jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun², hi³ jáun² ca³cuá³ dí² ti³ ñeh² jáun², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³ta³tonh¹ can³² jmái². 2 Jmí¹jáun² ca³ma³tin² dí² tsáu² hliáun³ ñí¹ lín²¹ jái¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmu² dí²; hi³ ca³híeh³ dí² tsú² la³ lá²:

3 —Sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²: Jmí¹ zian² jan² tsá² ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹nái² quioh²¹. 4 Tá¹la³ jmí¹ hí¹súh²³ tsú² jáun² jún² né³, la³ ca³súh³² ca³lá² hú¹ jui³², hi³ jáun² ca³cua³taunh²¹ quiuh²¹ tan³² hi³ ca³cúh². 5 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lí³ ja¹ quín¹, ñí¹ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmí¹ tón²¹; hi³ jáun² tia³jui³² lín³² bíh¹ ca³hiá²

jún² jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmí¹ zia³². 6 Tɨ³la³ jmí¹ cá¹chéi²¹ hiú² né³, ca³lɨ³ quiéin² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹ ñe¹ jmí¹ tioh³ chí² jmu² quioh²¹. 7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton². Tia³juɨ³² lín³² bíh¹ ca³quí² cá²cuon³ ton² jáun², hi³ jáun² lí¹ ca³juón³ bíh¹ jún² jáun² jmí¹ ca³hiá², hi³ jáun² cun³ tiú²uú² hi³ ca³láu² bíh¹. 8 Tɨ³la³ la³jí³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³, ca³súh³² ñí¹ chu²¹ hué³². Ca³hiá² bíh¹ jún² jáun² hi³ ca³cuon³ bíh¹ re², hi³ jáun² re² lín³² bíh¹ ca³láu²; ma³ cá² máɨ³ jún² jáun² ca³cué³ quiú³quia³ máɨ³ máɨ³, zia³² hi³ jáun² ca³cué³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jún², hi³ zia³² siáh³ hi³ jáun² ca³cué³ hña³láu³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jún² jáun².

9 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáɨ¹³ ní² Jesús, ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Ní¹juáh³ tson² tsɨ²¹ cuáh³ náh², jáun² niéi² náh².

Jesús jmu² na²¹ he³ láɨh³² hleh³² dí² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² dí²

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³, jmí¹ má²cuá¹tón²¹ Jesús hnga², hi³ jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ cu³ jéin³ ñí¹ cuá³ tsú² jáun² né³, la³ má²quionh³ tsá² quian³tun³ hí³, ca³ngáɨh³ tsú² Jesús hi³ he³ dá² hnió³ juáh³ jáɨ¹³ hi³ má²lí²jmú³ dí² jáun². 11 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹ náh² hi³ lɨ³ ñíh¹³ jáɨ¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ ní² né³, jí³²la³ ti³ náɨ³² tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³; 12 hi³ jáun² uá¹jinh¹ jíe³ tsú², cun³ jáun² bíh¹ tá¹tonh¹ tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hi³ lí²jíe³, hi³ uá¹jinh¹ ne³ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² ngɨ¹³ yáh³ tsú² siáh³, hi³ jáun² tiá² tí¹ tiá² jeinh²¹ yáh³ jmí¹ tsí³ tsú², hi³ sa³jun³ lí¹³ yáh³ hin³ tso³ quioh²¹ tsú².

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ hí³ jún²

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Ja³bí¹ ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tiá² ngɨ²³ máh³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³ ní²? ¿Ha³ bíh¹ lánh³ rón³² ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ ná¹ ñí¹ hná¹ ní²? 14 Tsá² ngaɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² bíh¹ lín³ la³jmí¹ lín³ tsá² súh²³ hí³ jún². 15 Ma³ jan² tsá² náɨ³² jú¹ chú³² jáun² né³, lín³ la³jmí¹ lí³ hú¹ juɨ³² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²: náɨ³² bíh¹ tsú² jú¹ chú³², tɨ³ la³ ní¹ má¹lí²niéi³² tsú² jáun² né³, má¹jáun² ja³² Satanás hi³ quin²³ jú¹ chú³² hi³ má²jná¹ jáun² hñu³ tsí³ tsú². 16 Jáun² tsá² he² jáɨ¹³ tia³juɨ³² lín³² né³, hi³ ca³la³ hi³ hiún² lín³² tsí³ jmu², tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ ja¹ quín¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²; tia³juɨ³² lín³² bíh¹ ca³hiá² jmí¹ ca³hiá², 17 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ chí² jmu² cha²³ yáh³, hi³ jáun² tiá² lɨ³ué́n²³. Hi³ jáun² dá² lí¹ hliáh² bíh¹ tsí³ tsú² ní¹ má¹ca³lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ho³ ní¹ má¹ca³ma³tso² tsú² tsí³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² jáun². 18 Hi³ zian² né³ tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ hué³² ñí¹ ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²: náɨ³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², 19 tɨ³la³ jlánh¹ lí¹ quí² lí¹ cha³² tsú² hliáun³ ñéih³ tsí³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hi³ lí¹ lí²can² tsú² hi³ lí²hniá¹ tsú² hi³ lí¹³ lɨ³ hánh³, hi³ jáun² chau³² jmáɨ¹ hi³ lí²hniá¹ tsú² hi³ zioh² hi³ hlá² hi³ ní². La³jí³² hi³ jáun² bíh¹ jmu² hi³ tiú²uú² lí² quien² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ tiá² hi³ lau³² hí¹ cáun² yáh³. 20 Tɨ³la³ zian² ma³ jan² tsá² náɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² he² tsú² re² jáɨ¹³ jáun²; tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ né³ lau³² re² lín³² máɨ³, la³jmí¹ lau³² re² lín³² máɨ³ jún² hi³ ca³súh³² jáun² ñí¹ lí³ hué³² chu²¹. Ma³ jan² tsá² hí³ lín³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ ca³cué³ quiú³quia³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, hi³ ma³ jan² né³ lín³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ ca³cué³ ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, hi³ zian² siáh³ tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ ca³cué³ ca³la³ tɨ³ hña³láu³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jáun².

Jesús jmu² siáh³ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ cáun² sɨ²

(Mateo 5:15-16; Lucas 8:16-18; 11:33-36)

21 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lḭ¹³ héinh³² tsú² sḭ́² hi³ jáun² zíh³² tsú² ñeh² tsḭ́¹ cuó² ho³lá²dá² ñeh² jen³ juáh¹³? Tiá² jáun² yáh³, chi³cuú² bíh¹ dí²chí³ tsú² sḭ́², ñí¹ lḭ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³. 22 Hí¹ cáun² yáh³ hi³ ná¹hmá¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lḭ́¹³ jnia³; hi³ hí¹ cáun² yáh³ siáh³ hi³ ná¹hmá¹ ná¹jnḭ́¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lḭ́¹³ jñéih³. 23 Hnoh² tsá² tsɨ²¹ cuáh³, niéi² náh².

24 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ la³ lá²:

—Sá¹nḭ́² quián² náh² re² hua³hí¹³ la³ cun³ hi³ naɨh³² náh². Quí¹ la³ cun³ tí³ héih³² hi³ chah³² náh² ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ cueh³² náh² tsáu², la³ jáun² bíh¹ cué³² siáh³ Dió³² ñí¹con² hnoh², hi³ tɨ³ hliáun³ bíh¹ jú¹ tson² ñí¹ hná¹ nḭ́² cué³² náh² siáh³ Dió³². 25 Quí¹ nḭ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹ tsú² hná¹ jáun²; tɨ³la³ nḭ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³ bíh¹ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ jmḭ́¹ zia³² quioh²¹ tsú².

Jesús jmu² jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² hia³² jún²

26 Jmḭ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lḭ́n³ la³jmḭ́¹ lḭ́³ jún² hi³ jñi³² jan² tsáu² hué³² quioh²¹. 27 Jún² jáun² dá² tsá²hi³² hñu³ hué³²; hi³ jáun² uá¹ hi³ rá²cuóun¹ tsú², uá¹ hi³ cuá¹ñí¹ tsú², jún² jáun² cáun² hia³² bíh¹, hi³ cuóun² siáh³, tɨ³la³ tsá² lḭ́²jñí³² né³ tiá² ñi³² yáh³ he³ lánh³ rón³² lḭ́²³. 28 Cun³ jáun² jmu² hué³² bíh¹ hi³ lḭ́²³ la³ jáun²; la³ñí¹ tín² hia³² ta³, má¹jáun² hia³² ñí¹ tóh²¹ máɨ³ cuú²miih²¹, hi³ cáɨn² jáun² máh³ lḭ́² hán¹ máɨ³ jáun². 29 Hi³ jáun² nḭ́¹ má¹ca³lɨ³ quiéin² máɨ³ jáun² né³, jáun² má²tsa³quiaun² bíh¹ tsú², quí¹ má²ca³láu² bíh¹.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lḭ́n¹³ la³jmḭ́¹ lḭ́³ jún² mostaza
(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

30 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—¿He³ yáh³ cun³quionh³ lḭ́¹³ cunh²¹ jná¹³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? ¿He³ dá² jáɨ¹³ lḭ́¹³ jmu¹ jná¹³? 31 Quí¹ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lḭ́n¹³ la³jmḭ́¹ lḭ́³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² hué³² quioh²¹. Máɨ³ jáun² bíh¹ máɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ jɨ³lɨ³² jún² hi³ zia³² hngá¹máh³; 32 tɨ³la³ nḭ́¹ má¹já²jná¹ jáun² né³, cuóun² hi³ jáun² lḭ́²³ cáun² hmá² hi³ jlánh¹ bíh¹ pa²¹ la³ cónh³ bíh¹ la³jḭ́³² náɨ² má²ró³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ hia³² cuú² ñeh¹, hi³ hí¹ la³ tɨ³ quiuh²¹ tan³² yáh³ lḭ́¹³ na³tsḭ́³ za³ ja¹ hính¹³ quioh²¹.

He³ ca³tɨ²¹ jmúh³² Jesús ta²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu²
(Mateo 13:34-35)

33 La³ nḭ́² bíh¹ ca³ma³tɨn² Jesús tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ jmu² hliáun³ ñí¹ jáɨ¹³, la³ cun³ hi³ jmḭ́¹ lḭ́¹³ lɨ³ ngɨ¹³ tsú². 34 Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmḭ́¹ zaɨh³² tsú² tsáu² ta³ tiá² quionh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ jmu² tsú²; tɨ³la³ jmḭ́¹ nia³² bíh¹ tsú² la³jḭ́³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² nḭ́¹ má¹ca³ta³tonh¹ hmóu³².

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmáɨ² jɨ³ chí³
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Jmḭ́¹ ca³niéi² jáun² né³ ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—Ma³tsáu¹³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ².

36 Jáun² né³, ca³chan³ dí² tsá² jmḭ́¹ ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² joh¹ dí² hñu³ mu² ñí¹ qui³ jmḭ́¹ má²dí¹hún¹ dí² jáun², hi³ ca³jan³ dí² tsú² hi³ tsa³táunh¹ quionh³; ja³bí¹ jmḭ́¹ hí¹tsá²toh³ siáh³ ma³ cáun² mu² siáh³ siáh³ quionh³ mu² jáun². 37 Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ja³ chí³ tiá³ lḭ́n³², hi³ ca³la³ má²tsá²ha²¹ bíh¹ jmáɨ² hñu³ mu², hi³ jáun² jmḭ́¹ má²hí¹conh³² bíh¹ jmáɨ² hñu³ mu². 38 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmḭ́¹ má²rá²cuóun¹ bíh¹ ñí¹ lḭ́³ tɨ³ cu³hna²¹ mu² hi³ cuá¹can¹ cáun² hi³ huá¹; jáun² né³ tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² ca³ñí¹ñi¹³ tsú² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³², sa³ tiá² hɨ³² máh³ honh² hnú², já² tɨ³ ñeh² bíh¹ má²hí¹tsá²hanh³² dí²!

39 Hi³ jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³jin³ chí³; hi³ ca³záɨh³ siáh³ jmḭ́²miih²¹ la³ lá²:

—¡Ta³máɨh³! ¡Hnú² jmáɨ², tie³ cuí¹ tá¹ron¹³ nú²!

Jmḭ́¹jáun² ca³hná³ chí³, jáun² la³ cun³ jmḭ́¹jáun² bíh¹ ta³no¹ tie³ pih²¹. 40 Jmḭ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—¿He³ láɨh³² jlánh¹ ná¹juenh²¹ náh²? ¿He³ láɨh³² jlánh¹ tiá² cáun² la³ nio² honh² náh²?

41 Jáun² tsá² hí³ ca³ta³ná¹juenh²¹ lɨ́n²¹ bíh¹, hi³ jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ hmóu³²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ní², sa³ la³ jɨ³ chí³ jɨ³ jmí²miih²¹ máh³ taunh² ta²¹?

5

Tsá²ñuh² tiáunh¹ juóun³² lɨ́n³² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Jáun² ca³cha³táunh¹ bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ², hué³² quioh²¹ tsá² Gerasa. 2 La³ cun³ jmí¹ cuá¹han³ Jesús hñu³ mu² ja³ jan² tsá²ñuh², tsá² jmí¹ cuá³ ñéih³ jéin³lo¹ hi³ táun³ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹, hi³ cuan³ ñí¹ zenh¹ Jesús; tsá² hí³ jmí¹ tiáunh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³. 3 Tsá²ñuh² hí³ dá² jmí¹ má²cuá³ bíh¹ ñí¹ táun³ jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmí¹ tióh³² hi³ hñe³ tsá² hí³ uá¹jinh¹ quionh³ cá²den¹ná¹. 4 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² bíh¹ jmí¹ má²ca³hñéi³² tsú² cuá² ta³ tsá² hí³ cun³quionh³ hñe¹³ jɨ³ cá²den¹ná¹, tɨ³la³ tiú²nio² bíh¹ jmí¹ caɨ³² tsú² hi³ jmu² juoh¹ mí¹ siún¹ nio², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmí¹ tióh³². 5 La³jí³² jmáɨ¹ bíh¹ jmí¹ ngɨ³² tsú² la³ huá² la³ jma², hi³ ñi³tí¹ ñi³hóh²¹ ñí¹ lí³ tsɨ³ máh³ jɨ³ ja¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹ ní² siáh³, hi³ jmí¹ quí² jmí¹ jñei³² quɨ́n¹ quioh²¹ hnga² ca³la³ ca³cuɨ́h³. 6 Tɨ³la³ jmí¹ ca³jɨ́en³² tsú² Jesús hi³ zenh² ñí¹ uóunh³, jáun² ngau³ cú²hé² lɨ́n³² hi³ ca³ñí¹di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús, 7 hi³ jáun² ca³la³ má²hóh³² tiá³ ca³juáh³:

—¿He³ ca³tɨn¹ hnú² quiúnh¹ jná¹³, hnú² Jesús Jon² Dió³² Tsá² cú² juenh²? Ca³la³ jɨ́e²³ Dió³², ¡ha³ lí² jmú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³!

8 La³ ní² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² Jesús má²dí¹jmu² héih³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² jmí²chí³ hláɨnh¹, tun³² tsá² ní²!

9 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Ha³ lánh³ jmáɨ² hnú²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Cu³ Nió³ bíh¹ jmáɨ² jná¹³, quí¹ juóu³² bíh¹ jnoh¹ ná¹láɨ³.

10 Hi³ jáun² jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ jlánh¹ ca³hiu³ ca³mí³ lɨ́n³² ñí¹con² Jesús hi³ tiá² ze³ tsú² ñí¹ uóunh³ lɨ́n³² la³ cun³ hué³² jáun². 11 Tsoh² máh³ zeh² có³² jáun² né³, jmí¹ tiáunh¹ juóun³² mí²ñí³ hi³ ná¹cúh² háu². 12 Jáun² jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³hiu³ ca³mí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ze² tiá³ jnoh¹ ñí¹ tiáunh¹ mí²ñí³ ó³²; cué¹ jáɨ¹³ hi³ tsá¹tauh²¹ jnoh¹ hñu³ tsɨ́³ jáh³.

13 Jáun² ca³cué³ bíh¹ Jesús jáɨ¹³. Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³huén² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³ hí³. Cun³ tun³ mei²¹ mí²ñí³ hí³ jmí¹ tín³. Jáun² la³jɨ́n³² mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ cú²hé² lɨ́n³² tɨ³ ñí¹ dí¹jɨ²³ ñí¹ hlaɨh³ lɨ́n²¹, jáun² ca³sunh³ chu³ jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³² jmáɨ².

14 Jáun² tsá² jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³, hi³ ca³ñí¹chá² já¹ juú² jɨ³ ñí¹ náɨ². Hi³ jáun² cua³taunh²¹ tsá² juú² hi³ cua³jɨ́e³ tsú² ní¹juáh³ he³ dá² má²lɨ³². 15 Jmí¹ cuá¹taunh²¹ tsú² ñí¹ zenh¹ jáun² Jesús né³, ca³jɨ́en³² tsú² tsá² jmí¹ tiáunh¹ hí³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ hi³ má²cuá¹tón²¹ hi³ má²quih³² ha¹, hi³ má²chun¹, ha³ tiú²uú² ngo² yáh³. Hi³ jáun² tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹. 16 Jáun² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun² ñí¹con² tsá² jmí¹ tiáunh¹ hí³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ né³, ca³chá³ ñí¹con² tsá² cuá²taunh²¹ hí³, hi³ ca³chá³ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun² ñí¹con² mí²ñí³ hí³. 17 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsá² hí³ hi³ ca³hiu³ ca³mí³ ñí¹con² Jesús hi³ cua³haɨn³² tsú² hué³² jáun² quioh²¹ dí².

18 Jmí¹ tɨ³ ñí¹ hí³ siáh³ Jesús hñu³ mu², jáun² tsá²ñuh² jmí¹ tiáunh¹ hí³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ ca³hiu³ ca³mí³ ñí¹con² Jesús hi³ tsó³² dí² quionh³. 19 Tɨ³la³ Jesús tiá² jáɨ¹³ ca³cué³ yáh³, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³:

—Cuánh² hñuh³² ñí¹ tionh¹ jon³ renh² nú², cuá²chá¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ²jmú³ Dió³² ñí¹con² nú², jɨ³ hi³ ha³ lánh³ rón³² ca³ja³ miɨ³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² nú² siáh³.

20 Jáun² ngah³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³, hi³ ca³ma³liáu³² cha³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ quia³ juú² míh¹ tiá² ná¹cunh² jáun² la³jɨ³² la³ cun³ hi³ má²lɨ²jmú³ jáun² Jesús ñí¹con² tsú²; hi³ jáun² lɨ¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ la³jɨ́n³² tsáu².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ siáh³ Jesús jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², ñí¹ zenh¹ tsú² jáun² ca³cha³táunh¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² ca³ta³zanh¹ bíh¹ tsú² can³² jmáɨ² jáun². 22 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan² tsá² chín¹ cáun² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos, tsá² hí³ jmɨ́¹ jmáɨ² Jairo. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² Jesús, jáun² ca³di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ tsú², 23 hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² dí² ñí¹con² tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³ má²ñí¹jún³, ña³² tiá³ hñu³² jná¹³, ñá²ra³tsɨ³² cuonh² ñí¹ quioh²¹ tsú² hi³ jáun² lán¹³ hi³ tiá² jún³.

24 Jáun² Jesús ngau³ quionh³ tsá² hí³; tɨ³la³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú² ca³la³ má²chí¹cuú² chí¹jaɨn³² bíh¹ tsú². 25 Ja¹ tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ cuá¹tsau³² jan² tsá²mɨ³ tsáun¹, quia³tún³ mii² jmɨ́¹ má²tí³ hi³ zian² tsú² jmɨ́²hán¹. 26 Jmɨ́¹ má²ca³ma³tso² lɨ́n³² bíh¹ tsú² tsɨ́³ hi³ má²ñéi¹ hliáun³ hñú¹³ tɨ³² mɨ́³, jáun² jɨ³lɨ³² bíh¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² quioh²¹ tsú² jmɨ́¹ má²cá²tsá³²; tɨ³la³ cha³ jmɨ́¹ jmu³ ta²¹ hi³ jáun², tɨ³ lɨ³mí¹ jmɨ́¹ má²cá²já³² bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ hi³ zian² tsú². 27 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá²mɨ³ hí³ jáɨ¹³ hi³ cha³² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Jesús, jáun² hi³ dí² ja¹ tsáu² hi³ ngau³ má²janh² tɨ³ cu³hna²¹ Jesús, jáun² ca³tí³ dí² cuo² zéi¹ ha¹ tsú². 28 Quí¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² hñu³ tsɨ́³ la³ lá²: “Cun³ lán¹³ bíh¹ jná¹³ uá¹jinh¹ cun³ ti³ hlieih²¹ jná¹³ uón³² cú¹pih²¹ zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú²”. 29 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hná³ jmɨ́²hán¹ tsú²; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ tsú² hi³ má²cá²hin³ bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ hi³ jmɨ́¹ zian². 30 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ uá²jaɨ³² Jesús hi³ má²laɨn³² jan² tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ dí²; jáun² ca³jinh³ dí² tɨ³ cu³hna²¹ ja¹ ñí¹ hí¹já²táunh¹ jáun² tsáu², hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² lɨ́²tí³ cuo² hán² jná¹³?

31 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² nɨ́² bíh¹ jɨ́eh³² nú² ca³la³ hi³ cuú² jáɨ³² bíh¹ tsáu², ¡sa³ ngaɨh³² ma³ nú² hi³ hin² tsánh² lɨ́²tie³ cuo²!

32 Tɨ³la³ Jesús né³, la³ má²jɨ́e²³ jáun² bíh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² hi³ hnah² nɨ́¹juáh³ hin² dá² tsánh² lɨ́²tie³ dí² cuo². 33 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ñi³² tsá²mɨ³ he³ má²lɨ³² ñí¹con² né³, jáun² ngau³ ca³la³ má²juán²³ hi³ má²juénh² hi³ ca³ñí¹di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³chá³ la³jɨ́³² jú¹ tson². 34 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³:

—Hnú² jón³, má²laɨn³² hnú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh². Cuánh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ chun¹ nú² la³ má²chun¹ nú² nɨ́² siáh³.

35 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús cua³taunh²¹ tsá² hñú¹³ Jairo, tsá² chín¹ hí³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Jairo la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ mɨ́¹míh¹ jónh²¹ hnú²; ¿he³ láɨh³² ma³tsan¹³í¹ máh³ hnú² tsɨ́³ Tɨ³²?

36 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ma³jáun² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² chín¹ hí³ cuáh³²:

—Ha³ lɨ́² juenh³, ñí¹ jɨ́²¹la³ chá¹ hnú² cáun² honh² bíh¹.

37 Jmɨ́¹jáun² tiú²uú² ca³cué³ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ tsa³táunh¹ tsá² siánh³ quionh³, jɨ³²la³ Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² raɨnh²¹ Jacobo bíh¹ nɨ́² siáh³. 38 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² hñú¹³ tsá² chín¹ hí³ cuáh³² né³, ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²nio² tiá³ siaun³² lɨ́n³² hi³ ná¹tɨ́² ná¹hóh³² tsáu² hi³ hó² jngɨh². 39 Jáun² ca³hi³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² lɨ́¹ tiáunh¹ tiá³ siaun³² lɨ́n³² hnoh² jɨ³ hi³ ná¹uoh³² náh² siáh³? Mɨ́¹míh¹ nɨ́² tiá² rá²jún¹ yáh³, quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

40 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lɨ́¹ ca³jú² ca³ngáɨ³² bíh¹ Jesús. Jáun² Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² tsú² la³jɨ́n³², jɨ³²la³ jméi² jɨ³ mí¹ziú¹³ bíh¹ mɨ́¹míh¹ ca³jan³ tsú², jɨ³ tsá² gáun³ jmɨ́¹ quionh³ tsú² hí³ bíh¹, hi³ jáun² taunh³ ñéih³ ñí¹ rón²¹ jáun² mɨ́¹míh¹. 41 Jáun² ca³zanh³ dí² cuo² hla¹ mɨ́¹míh¹ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Talita, cum. (Hi³ hnió³ juáh³ “Mɨ́¹míh¹, hnú² juo³ jná¹³, náu²”).

42 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² mi¹míh¹ hí³, hi³ ca³ngí³. Mí¹míh¹ hí³ jmí¹ má²hún¹ quia³tún³ mii². Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹. 43 Ti³la³ Jesús né³, ca³jmú³ héih³² chí¹tson³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hniáuh³² záih³² tsú² la³ cun³ hi³ má²li³² jáun², hi³ jáun² ca³jmú³ dí² siáh³ héih³² hi³ ma³ton³ tsú² mi¹míh¹ hí³.

6

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ngah³ ti³ juú²co¹ quionh³ tsá² haih²¹ hí³ ti³ con². 2 Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmái¹ nio² tie³, jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hieh³² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² já¹ juú² jáun². Jáun² la³jín³² tsá² ca³náih³² né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ hi³ ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Ha³ dá² jinh¹ ca³ñí¹ma³tin³² tsá²ñuh² ní² la³jí³² jáih¹³ ní²? ¿Ha³ dá² jinh¹ hiauh³ tsá² ní² hi³ jlánh¹ quiáh¹ ní² jmí¹tsí³. Ha³ bí¹ lánh³ rón³² tin² tsú² siáh³ jmu² hua³jueh³²? 3 Já² ti³² hmá² jon² Má²réi³ bíh¹ ni³², lá² bíh¹ tionh² tsá¹ dá¹jon²¹ tsú²: Jacobo, Sé³², Judas ji³ Sí¹mu²¹ ní² siáh³, hi³ tsá²mi³ dá¹jon²¹ tsú² né³ tionh² bíh¹ já¹ juú² lá² quiúnh¹ dí².

Hi³ jáun² tiá² ca³quiú¹ ca³jéin¹³ dí² tsú². 4 Ti³la³ Jesús ca³záih³ tsá² hí³:

—Jí³²la³ ja¹ quioh²¹ tsá²co¹ ji³ ja¹ quioh²¹ tsá² jún¹ tsá² rainh²¹ bíh¹ jan² ti³² jë¹ Dió³² tiá² lí²quien².

5 Tiá² lin¹ nga³ hua³jueh³² ca³li³ yáh³ jmu³ tsú² ñí¹ jáun², ñí¹ jí²¹la³ ti³ ca³jmah³ tsú² gon³ gáun³ tsá² tsáun¹ bíh¹ hi³ ca³ra³tsi³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú². 6 Hi³ lí¹ jmí¹ dí¹tsá²cáun² bíh¹ tsí³ tsú² quí¹hliá² tiá² ta²¹ jmí¹ ná¹taunh² yáh³ tsá² hí³.

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²
(Mateo 10:1-42; Lucas 9:1-6)

Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³ti³ ca³ngí³ Jesús la³jí³² juú² míh¹ juú² siún¹ hi³ má²tin² tsáu². 7 Jáun² jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² tán¹ quian³tun³ tsá² haih²¹ hí³ ti³ con², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ ca³zen³ dí² ma³ quin³² ma³ gon³ tsáu², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ lí¹³ huen³ tsú² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu². 8 Jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tiá² hi³ cán³ tsú² hí¹ cáun² hi³ hniáuh³² hú¹ jui³², jí³²la³ hmá²hu²¹ bíh¹. Sa³jun³ ca³cué³ yáh³ dí² jái¹³ hi³ cán³ tsú² tuh³², sa³jun³ má³², sa³jun³ quie³. 9 Jí³²la³ chí² láu² bíh¹ hniáuh³² ra³tsi³² tsú² ta³, ti³la³ tiá² cán³ yáh³ tsú² tun³ ha¹, jí³²la³ cáun² hi³ má²quih³² bíh¹ tsú². 10 Hi³ ca³záih³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Li³ua³ cáun² hñú³ ñí¹ ca³he³ tsú² hnoh² re² tin², tianh³ náh² ñí¹ jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ huen¹³ náh² juú² jáun². 11 Ní¹juáh³ ca³cha³táunh¹ náh² ñí¹ tiá² hnió³ tsú² he³ náh², hi³ sa³jun³ hnió³ tsú² ne³ jái¹³, cu³tsa³² huen³ náh² cú²jueh³² juú² la³ jáun², hi³ súh³ náh² hliáu² quian²¹ tanh¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² li³ lin¹ hi³ tiá² ca³quiú¹ ca³jéi¹³ náh² tsú². [Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³², ti³ pih²¹ bíh¹ ca³lá² ma³tso² tsá² jmí¹ zian² juú² Sodoma ji³ Gomorra tsí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh².]

12 Jáun² jmí¹jáun² já¹taunh²¹ tsá² hí³ hi³ hleh³² jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ zái³² tsáu² jmí¹ tsí³, 13 hi³ ca³huen³ tsú² juóun³² lín³² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu², hi³ juóun³² siáh³ tsá² tsáun¹ ca³jñéi³² tsú² jmí² no¹ hi³ jáun² lan³.

Jmí¹ jun¹ Juan² tsá² ziau² jmái²
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Hi³ jáun² la³jí³² hi³ jáun² ca³li³ ñi³² re²¹ Herodes, quí¹hliá² ja³ngi³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús la³ tán¹.

—La³ má²ca³jenh¹³ bíh¹ hla¹ Juan² tsá² ti²² ziau² hí³ jmái² —ca³juáh³ tsú²—, hi³ jáun² bíh¹ zia³² pí³ jáun² quioh²¹ tsú² hi³ jmu² hua³jueh³².

15 Hi³ ma³ jan² siáh³ tsáu² ca³juáh³:

—Líh³ tsá² jmí¹ lín³ hí³ *ti³² jë¹ Dió³² bíh¹ hí³.

Hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³:

—Já¹ ti³² jë¹ Dió³² bíh¹ hí³, tsá² la³ ti³² jë¹ Dió³² tsá² jmí¹ zian² cá²jmái¹.

16 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² Herodes jáɨ¹³ nɨ́², ca³juáh³:

—Já¹ Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹ nɨ³², tsá² cá²jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² cun³ ngá¹³ mí¹táɨ³ láɨ¹, hi³ né³² né³ la³ má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² ja¹ hla¹.

17 Hliá² Herodes bíh¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ma³tson¹³ tsú² Juan², hi³ jáun² ca³hñéi³² tsú² quionh³ cá²den¹ná¹ ñéih³ hñu³mí¹ñí² cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ tsá²mɨ³ Herodías. Ñí²cuo² Pí²liéi¹ raɨnh²¹ bíh¹ Herodes tsá²mɨ³ Herodías hí³, tɨ³la³ Herodes má¹ná¹, jmɨ́¹ má²ca³can³ hi³ ca³jéinh³² cuo² quionh³. 18 Hi³ jáun² Juan² né³, jmɨ́¹ má²ca³juáh³ hiú² cuóh³² ñí¹con² Herodes: “¡Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ ján³ nú² ñí²cuo² renh²!”

19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² jmɨ́¹ hon² tsá²mɨ³ Herodías hí³ Juan², hi³ jáun² jmɨ́¹ hnió³ dí² jngɨh³; tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ lɨ²³ yáh³, 20 quí¹ Herodes jmɨ́¹ ñi³² hi³ Juan² hí³ bíh¹ jan² tsá² chun¹, jan² tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ juénh² dí² tsú². Hi³ jáun² bíh¹ tiá² jmɨ́¹ cue³² tsú² jáɨ¹³ hi³ jmu³ tsá²mɨ³ hí³ hian² tsɨ́³. Hi³ uá¹jinh¹ jmɨ́¹ tá²zanh¹ Herodes hi³ lɨ́¹ tiá² ñi³² lánh³ jmu³ nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ zaɨ³² Juan², cun³ jáun² jmɨ́¹ hnió³ bíh¹ tsú² ne³. 21 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ Herodías né³, ca³choh¹³ bíh¹ he³ lánh³ rón³² jmu³ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Herodes jmáɨ¹ hi³ ca³tsɨn¹³ mieh², hi³ ca³cué³ má³² chu²¹ lɨ́n²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ joh¹, jɨ³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien² hué¹³ Galilea nɨ́² siáh³. 22 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hi³ tsá¹máɨ¹³ jon² tsá²mɨ³ Herodías hí³ ñí¹ ná¹cúh² tsú² jáun² hi³ ca³tsan³²; jáun² ca³zaɨn²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ re²¹ Herodes la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹tén¹ hí³ hi³ ca³tsan³² mɨ́¹ hí³. Hi³ jáun² ca³záɨh³ re²¹ tsá¹máɨ¹³ hí³ la³ lá²:

—Mɨ́¹ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ hi³ hnáuh², hi³ jáun² jná¹³ cué¹³.

23 Hi³ jáun² ca³jmú³ dí² jáɨ¹³ ca³la³ hi³ hɨen² Dió³² hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ cué³² dí² lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́³² tsá¹máɨ¹³ hí³, uá¹jinh¹ tá¹ cá²tso¹³ hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² dí². 24 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³ cua³han³, hi³ ca³ñí¹zeh¹ mí¹ziú¹³:

—¿He³ dá² ñí¹mɨ́³ jná¹³ ñí¹con² tsú²?

Jáun² mí¹ziú¹³ tsú² ca³juáh³:

—Mɨ³chí¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² cuá²mɨ́¹.

25 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³, la³juɨ³² ca³hi³ siáh³ ñí¹ cuá³ re²¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Mɨ³chí¹ Juan² tsá² zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ cuéh¹ hnú² ta³né³², hi³ ná¹hu²¹ hñu³ uon².

26 Ca³la³ hlaɨh³ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsɨ́³ re²¹; tɨ³la³ Dió³² yáh³ má²lɨ́²hɨen³ tsú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá² ná¹tén¹ yáh³ má²lɨ́²niéi³² jáɨ¹³ jáun², jáun² tiú²uú² lɨ³ yáh³ hi³ jmu³ tsú² huáh² chí¹ hi³ tiá² cué³² la³ cun³ hi³ mɨ³² tsá²mɨ³ hí³. 27 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³zen³ re²¹ jan² hliáu³, hi³ ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² láɨ¹ Juan² hñu³mí¹ñí². 28 Jáun² ñéi¹ hliáu³ hñu³mí¹ñí² hi³ ca³ñí¹quiéih¹³ láɨ¹ Juan², jáun² quiaun² dí² hi³ ná¹hu²¹ hñu³ uon². Jáun² ca³cuéh³ tsú² tsá¹máɨ¹³ hí³, hi³ jáun² tsá¹máɨ¹³ hí³ né³ ca³ñí¹jɨenh¹³ siáh³ mí¹ziú¹³.

29 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Juan², jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹quión²¹ hla¹, hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí².

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² *tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² ñí¹con² Jesús, jáun² ca³chá³ tsú² jɨ³lɨ³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³, jɨ³ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́eh³ dí² tsáu² nɨ́² siáh³. 31 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ñá²táunh¹ náh², ma³tauh¹³ dí² cu³tiá³ tie³ ñí¹ cú² hnga².

Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ja³tú¹ ja³lɨn²³, hi³ hí¹juáh³ tiá² jmáɨ¹ cue³² bíh¹ quioh²¹ tsú² hi³ cuh³ má³². 32 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ Jesús cáun² mu² la³ má²quionh³ jáun² tsá² quian³tun³ hí³ joh¹ hi³ ja³taunh²¹ tsú² hmóu³² ñí¹ má²tɨ³ có³². 33 Tɨ³la³ juóun³² bíh¹ tsáu² ca³jɨ́e³ jmɨ́¹ já¹taunh²¹ tsú², hi³ jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá² hí³ hi³ hí³ bíh¹ Jesús; hi³ jáun² tsá² hí³ jɨ³ tsá² zian² juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ja³taunh²¹ cú²hé² lɨ́n³² juɨ³² ta³, hi³ jáun² ta³ tin² bíh¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ jáun² la³ cónh³ bíh¹ Jesús. 34 Cua³han³

bíh¹ Jesús hñu³ mu² jmí¹ cuá¹han³, ti³la³ jmí¹ ca³ji̱e³ tsú² hi³ sa³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² má²tionh² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ja³ mií³ tsí³ dí² ñí¹con² tsá² hí³, quí¹hliá² la³jmí¹ tionh¹ *já¹ziáh² tiá² juo¹³ zian² bíh¹ jmí¹ tionh¹ tsá² hí³; hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² cú²jueh³² hi³ má²ti̱n² tsá² hí³ hliáun³ ñí¹ jái¹³. 35 Jmí¹ má²ca³hláu³ jáun² né³, ca³ma³janh³² tsá² hai̱n²¹ ti³ con² tsú² ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² má²ca³hláu³ bíh¹ la³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ má²janh² lá². 36 Jáun² chú³² juoh¹ hnú² tsá² ní² hi³ tsa³tánh¹, cuí¹ cha³táunh¹ juú² pih²¹ ji³ ñí¹nái² ñí¹ táun³ hñú³, hi³ cuí¹ cha³lia³² tsú² má³² hi³ cuh³, [quí¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá² zia³² yáh³ hi³ li³ cúh¹³].

37 Ti³la³ Jesús ca³juáh³ ñí¹con² tsú²:

—Hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—¿Jinh¹ dá² tsá¹cán¹³ jnoh¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cue¹³ jnoh¹ tsá² ní² cuh³? Quí¹ cun³ tun³ nio² hña³láu³ máh³ *cú¹tiáu² li³ hniáuh³².

38 Jáun² Jesús ca³ngái³:

—¿Cónh³ bíh¹ hí³ cuú²miih²¹ zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹? Cuá²ji̱e³ dú¹ neh²¹.

Jmí¹ má²lí²ji̱e³ tsú² jáun² né³, ca³juáh³:

—Hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ quionh³ gon³ hma²¹ bíh¹ zia³².

39 Jáun² Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ tiánh³² tsú² ma³ cu³ nió³ hué³² ja¹ mí¹ñéi² réh²; 40 jáun² ma³ hña³láun³ ji³ ma³ tu³la³quian³ tsáu² ca³tiánh³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³. 41 Jmí¹jáun² ca³can³ Jesús tá¹ hñá³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² ji³ tá¹ gon³ hma²¹ ní² siáh³, jáun² ca³ji̱e³ tsú² ti³ hñu³mi³cuú² hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmí¹jáun² ca³ca³ tsú² hí³, jáun² ca³cuéh³ dí² tsá² hai̱n²¹ hí³ ti³ con² hi³ tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³. Ja³bí¹ ca³tsóh³ tsú² siáh³ quioh²¹ hma²¹ hí³ ñí¹con² la³jín³² tsá² hí³. 42 Jáun² la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ lah³ re² má³². 43 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³jieh³ tsú² la³jí³² chí² juoh¹ hí³, ji³ quioh²¹ hma²¹ hi³ ziau³ jáun² ní² siáh³, jáun² chí² juoh¹ jáun² né³ ca³cónh³² quia³tún³ mí²tá². 44 La³ cun³ tsá² ca³cúh² hí³ cuú²miih²¹ jáun², jmí¹ tín³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

Jesús cuá¹ngi̱³² ñí¹ jmái²
(Mateo 14:22-33; Juan 6:16-21)

45 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tónh³² tsá² hai̱n²¹ hí³ ti³ con² hñu³ mu² hi³ hán³² ti³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ ta³ tin², hi³ tsa³táunh¹ tsú² juú² Betsaida tá¹la³ dí¹hah² dí² jáun² jái¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngi̱h³² hí³. 46 Jmí¹ má²lí²heh² tsú² jáun² jái¹³ quionh³ tsá² tionh² hí³ né³, ngau³ tsi³ máh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³². 47 Jmí¹ ca³niéi² jáun² né³, mu² jáun² jmí¹ má²he² ñí¹ chu³jo² jmái², jáun² hnga² bíh¹ jéi³²í¹ Jesús jmí¹ zenh¹ ñí¹ quiéin². 48 Jmí¹jáun² ca³ji̱e³ dí² hi³ zia³² uu³mí²tsi³² ñí¹con² tsá² hí³ joh¹ hi³ tiú²uú² re² lí²³ juóh³ tsú² jmái², quí¹hliá² jmí¹ ja³² chí³ ti³ jui³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun². Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³, ngau³ Jesús jui³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², hi³ chí¹ngi̱³² ñí¹ jmái², ti³la³ Jesús cáun² lí¹ jmí¹ má²ngá¹³ bíh¹. 49 Jmí¹ ca³ji̱e³ tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² hi³ cuá¹ngi̱³² jan² tsáu² ñí¹ jmái², jáun² ca³lín¹³ hi³ tsá² le¹ bíh¹ ná¹ji̱en³² dí², hi³ jáun² ca³hóh³², 50 quí¹ la³jín³² bíh¹ dí² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsí³ jmí¹ ca³ji̱en³² tsú². Ti³la³ Jesús ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Tiá³ chá¹ náh² honh²; ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

51 Jáun² ca³uú³ bíh¹ tsú² hñu³ mu² ñí¹ jmí¹ tiáunh¹ tsá² hí³, jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³hná³ chí³; jáun² tsá² hí³ lí¹ ca³ta³ná¹ji̱e³² bíh¹ hi³ ná¹tsá²cáun² tsí³. 52 Hliá² tiá² jmí¹ la³ má²ca³ngi̱¹³ yáh³ tsá² hí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² quionh³ hí³ cuú²miih²¹ jáun², jmí¹ la³ ná¹jli̱³² la³ jáun²í¹ máh³ jmí¹ tsí³ tsá² hí³.

Jesús jmah²³ tsá² ná¹tsáun¹ hué³² Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³hán² bíh¹ tsú² ti³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³cha³táunh¹ hué³² Genesaret; ñí¹ jáun² ca³hñéih³² tsú² mu² can³² jmái². 54 La³ cun³ jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² hñu³ mu², la³jui³² ca³li³ cuóun³²

bíh¹ tsáu² Jesús. 55 La³ cun³ jmí¹ján² ca³ñi³tú¹ ñi³li³n¹³ tiá³ siaun³² tsá² tiáunh¹ hí³ cu³ jéin³ ñí¹ ján², hi³ ján² ca³ma³liáu³² hi³ já²jan² tsá² tsáun¹ hi³ ná¹tsi³n¹ ñí¹ jmu² ní¹juáh³ li³ua³ cáun² ñí¹ ca³li³ ñi³² tsú² hi³ ngi³² Jesús. 56 Hi³ ján² la³ji³² juú² cáh¹ ñí¹ chau²¹ tsú², juú² míh¹ ji³ ñí¹ná i² ní² siáh³ jmí¹ chan² tsáu² tsá² tsáun¹ ja¹ hñú³, hi³ ján² jmí¹ hiú² jmí¹ mi³² tsú² ñí¹con² Jesús hi³ cué³² já i¹³ hi³ hliéih³ tsá² tsáun¹ cuo² uá¹jinh¹ jmáh³la³ zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú²; hi³ ján² la³jí³² tsá² ca³tí³ hí³ cuo² ha¹ tsú² né³, lan³ bíh¹.

7

Hi³ jmu² hi³ tiá² ji³n² tsá²mi³cuóun² (Mateo 15:1-20)

1 Jmí¹ján² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *fariseos ñí¹con² Jesús, la³ má²quionh³ ma³ jan² ti³² liei²¹ hi³ má²já²taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén. 2 Ján² tsá² hí³ né³ ca³jí³e³ hi³ ma³ jan² tsá² hai³n²¹ hí³ ti³ con² Jesús ná¹cúh² ta³ tiá² má²ji³² cuo²; la³ cun³ ta³ tiá² má²lí²ma³tí³² tsú² héih³² hi³ ná¹ngi²³ ca³ti³²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² liáh³² tsú² cuo²; [hi³ ján² bíh¹ jlánh¹ ca³ziu³ ca³hi³en³ dí² tsá² hí³]. 3 (Quí¹hliá² tsá² fariseos ji³ la³jí³n³² tsá² *judíos ná¹má²tí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ jlánh¹ ná¹hëh³ chí¹ tsá²daun³², hi³ tiá² cáun² lí¹ cuh³ yáh³ ta³ tiá² má²lí²liáh³² cuo² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ dí² ján². 4 Hi³ ní¹ má¹cuá²tanh²¹ tsú² ja¹ hmah²¹ né³, tiá² cáun² lí¹ cuh³ yáh³ tsú² ta³ tiá² má²lí²ma³tí³² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ ján² hi³ liah³² cuo² re². Zia³² bíh¹ siáh³ hliáun³ hi³ ná¹hëh³ chí¹ tsú² ñí¹ hná¹ ní², uá¹la³ cun³ hi³ rái n³² tsú² ján² vasos, tse³, ji³ cuah²¹ mí¹ñí² ní² [ji³ jen³ míh¹ ñí¹ ná²tsí³n³² tsú² má¹ca³jmú³ má³² ní² siáh³].) 5 Ján² né³, tsá² fariseos quionh³ ji³ ti³² liei²¹ ca³ngái³ ñí¹con² Jesús:

—¿He³ lái h³² tiá² má²tí³² tsá² hai³n²¹ ní² ti³ con² hnú² la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ tsá²daun³², hi³ cáun² lí¹ cúh² bíh¹ ta³ tiá² má²ji² cuo²?

6 Ján² Jesús ca³ngái³:

—Tson² lí³n³² bíh¹ já i¹³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías jmí¹ ca³hléh³ tsú² ján² já i¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³ hi³ hnoh² ná¹lí³n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹, la³ cun³ rá¹juáh³ ján² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsú², hi³ juáh³ la³ lá²:

Tsá² ní² dá² má²quien² jná¹³ cun³quionh³
jmáh³la³ ho³ bíh¹,
jun³juáh¹³ la³ jonh³ jmí¹tsí³ yáh³ tsú² hniau³
jná¹³.
7 Hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ hi³
má²tsú² má²ján³² tsú² ján² jná¹³,
quí¹ héih³² quioh²¹ tsá²mi³cuóun² bíh¹
jaun³² hieh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹
héih³² quion²¹ jná¹³.

8 Ján² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Quí¹ hnoh² dá² chah³² náh² ti³ có³² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ ma³tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chí¹ tsá²mi³cuóun², [la³ cun³ hi³ rái n³² tsú² ján² la³jí³² cuá¹ uon² ji³ hi³ jmu² tsú² siáh³ hliáun³ lí³n³² hi³ siáh³ ñí¹ hná¹ ní²].

9 Ja³bí¹ ca³zái h³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² dá² chah³² náh² ti³ có³² héih³² hi³ jmu² Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnáuh² náh² má¹tih²¹ la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³² bíh¹. 10 Quí¹ sá¹ní² ji e³ dúh¹, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Moisés: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”. Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³: “Li³ua³ jan² tsá² chú² juóun³² jméi² mí¹ziú¹³, tsá² la³ hí³ ca³ti³n¹ jún³ bíh¹”. 11 Ti³la³ hnoh² né³ juánh³ hi³ lí¹³ bíh¹ néh¹ zái h³² tsáu² jméi² mí¹ziú¹³ la³ lá²: “Tiú²uú² lí¹³ yáh³ má¹hau¹ jná¹³ hnú², quí¹ la³jí³² hi³ zia³² quion²¹ jná¹³ ná¹lí³ corbán bíh¹”, (la³ cun³ nieih³ já i¹³ “hi³ má²ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹”). 12 Hi³ ján² ní¹juáh³ má²lí²juáh³ tsú² la³ ní², ján² hnoh² né³ má²juánh³ náh² hi³ tiú²uú² tion³ hniáuh³² yáh³ ma³hon³ tsú² jméi² mí¹ziú¹³. 13 Ján² cun³quionh³ la³ ní² bíh¹ má²ná¹jmuh³² hnoh² hi³ tiá² quien² cu³tí¹³ héih³² quioh²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³ti n¹³ náh² tsáu² la³ cun³ hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³². Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ ní² yáh³ jmuh³² náh².

14 Siáh³ siáh³ ca³teh³ Jesús tsáu² hi³ ja³ni i³ já i¹³, hi³ ca³zái h³ dí² la³ lá²:

—Ni i² náh² la³jí³n³², ji³ hi³ cuí¹ ngi¹³ náh² siáh³: 15 Jun³juáh¹³ hi³ tsá²toh³ ján² ti³ ñeh² quioh²¹ yáh³ tsú² jmu² hi³ tiá² ji³n² tsú². Quí¹ hi³ ja³² la³ ti³ hñu³ tsí³ bíh¹ tsú² jmu² hi³

hliánh². 16 [Hnoh² tsá² ná¹chi²¹ cuáh³ náh², niéi² náh².]

17 Jmí¹ má²lí²chan³ jáun² Jesús tsá² hí³ né³, hi³ cáun² hñú³; jmí¹jáun² ca³ngái³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² ca³ti²¹ jái¹³ hi³ má²lí²jmú³ tsú² jáun². 18 Jáun² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ chín¹dí¹ hnoh² uá¹ tiá² la³ ngi²³ náh² siáh³? ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² hi³ la³jí³² hi³ zia³² ti³ cheih³² hi³ tsá²toh³ ti³ ñeh² quioh²¹ tsáu², tiá² lí¹³ yáh³ jmu³ hi³ jáun² hi³ hliánh¹³ tsáu²? 19 Quí¹ hñu³ héin¹ bíh¹ tsú² tsá²toh³, jun³juáh¹³ hñu³ tsí³ yáh³ tsú², hi³ má¹li³² jáun² né³ hue³² siáh³ ti³ cheih³².

Cun³quionh³ la³ ní² ca³li³hnió³ tsú² juáh³ hi³ ji² bíh¹ ca³la³ jí³² ñí¹ má³². 20 Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Hi³ hue³² hñu³ tsí³ bíh¹ tsáu² ján¹ tson² jmu² hi³ hliáh² jmí¹ tsí³. 21 Quí¹hliá² ti³ ñeh² hñu³ tsí³ bíh¹ tsú² hue³² la³jí³² hi³ hlah³, uá¹la³ cun³ hi³ lí¹ chin² tsú² chí¹, hi³ lí¹ jmu² tsú² juón¹ quionh³ tsá² hlá² tsá² ní², ji³ hi³ lín³ tsú² tsá² háin², tsá² jngih² tsáu² ho³ tsá² jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³², 22 tsá² lí¹ hniá¹ hi³ quioh²¹ tsáu², tsá² hláih¹ hon², tsá² má²can² tsáu², tsá² lí¹ jmu² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ hnga², tsá² uóu³² tsí³, tsá² tin² jú¹ tí¹jái², tsá² jmu² tonh², ji³ tsá² lí¹ jmu² hi³ cáun¹ ní² siáh³. 23 Ca³la³ jí³² hi³ hlah³ ní² ja³toh²³ ti³ ñeh² hñu³ tsí³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² bíh¹ jmu² hi³ tiú²uú² jin² tsú² ñí¹con² Dió³².

Jan² tsá²mi³ tsá²cá²jo²¹ tanh² ta²¹ Jesús (Mateo 15:21-28)

24 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹ngí² la³cáun² juú² Tiro [ji³ juú² Sidón]. Jáun² hi³ tsú² cáun² hñú³, hi³ hí¹ jan² tsáu² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² li³ ñi³²; ti³la³ tiá² ca³li³ yáh³ hính³² tsú². 25 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³li³ ñi³² mí¹zi⁵¹³ jan² mí¹míh¹ tsá² jmí¹ hún¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³, hi³ Jesús má²cuán² juú² jáun²; hi³ jáun² ja³ tsú² hi³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ ti³ hué³². 26 Jan² tsá² cú²juú² bíh¹ tsá²mi³ hí³, tsá² jmí¹ hín¹³ ti³ Fenicia hué³² Siria. Cuan³ tsú² ñí¹con² Jesús hi³ ca³mí³ dí² hi³ chin¹³ tsú² jmí²chí³ hláinh¹ hi³ hún¹ hñu³ tsí³ mí¹ míh¹ jon² dí². 27 Ti³la³ Jesús ca³juáh³:

—Cué¹ jái¹³ hi³ láih¹³ tín² re² má³² tsá²co¹ jná¹³, quí¹ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ quin¹³ dí² má³² quioh²¹ tsá¹míh¹ hi³ cue¹³ dí² tsái².

28 Ti³la³ tsá²mi³ hí³ né³, ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ la³ jáun² Ti³²; ti³la³ hí¹ ca³la³ ti³ tsái² tionh² ñeh² mesa yáh³ cúh² chí² juoh¹ hi³ súh²³ tsá¹míh¹.

29 Jáun² né³, Jesús ca³juáh³:

—Re² bíh¹ má²lí²juah²¹ hnú² la³ ní²; má²lí¹³ bíh¹ cuánh¹³ hnú². Má²cuá²han³ bíh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ jónh³² hnú².

30 Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² hñú¹³ né³, ca³jíen³² tsú² mí¹míh¹ jon² hi³ rá¹tsin² ñí¹ jen³; hi³ jmí²chí³ hláinh¹ né³, la³ má²cuá²han³ bíh¹ hñu³ tsí³ mí¹míh¹ hí³.

Jesús jmah²³ siáh³ jan² tsá² cáun¹

31 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, cua³han³ siáh³ Jesús ñí¹ hu²¹ cuo² juú² Tiro, hi³ ngau³ ju³² juú² Sidón ji³ la³cáun² ti³ ñí¹ tioh³ jáun² tá¹ quia³ juú² míh¹ tiá² ná¹cunh² siáh³, jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ ná¹ho³ jmái² Galilea. 32 Ñí¹ jáun² cua³jan² tsú² jan² tsá²ñuh² te³ cuá¹, tsá² tiá² re² hleh³², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mí³ tsú² hi³ ra³tsi³² Jesús cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³. 33 Jáun² Jesús ca³jan³ tsá² hí³ ñí¹ ti³ có³², ñí¹ tiá² hin² zian², hi³ jáun² ca³lóh³ dí² zeih²¹ cuo² cuá¹ tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³hñe³ dí² siáh³ zeih²¹ cuo² hi³ jáun² ca³hliéih³ dí² zih¹ tsá² hí³. 34 Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³jíe³ dí² hñu³mi³cuú², hi³ ca³zion³ tsí³ hi³ ca³juáh³:

—¡Efata! (hi³ hnió³ juáh³ “¡Cuí¹ niá¹³!”).

35 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³niá³ cuá¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ la³ siáh³ zih¹ tsú², hi³ jáun² ca³li³ bíh¹ hléh³² tsá² hí³ re². 36 Jáun² né³, Jesús ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² jmí¹ tsáun¹ hí³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹jíe²³, hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záih³² tsú²; ti³la³ uá¹jinh¹ ca³jmú³ dí² héih³² chí¹tson³ hi³ tiá² hin² záih³² tsú² hi³ jáun², ti³la³ ti³ lí³mí¹ ca³qui³ ca³chá³ bíh¹ tsú². 37 Hi³ jáun² jlánh¹ ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsá² ca³nái³² hí³ hi³ li³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jɨ́³² bíh¹ jmu² tsú² re²; hí¹ la³ tɨ³ tsá² te³ cuá¹ yáh³ náɨ³² jmu² tsú², jɨ³ hi³ jmu² tsú² siáh³ hi³ hléh³² tsá² cáun¹.

8

Jesús cue³² hi³ cuh³ quiún³ mei²¹ tsáu²
(Mateo 15:32-39)

1 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² pih²¹ jáun² ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³ he³ cuh³ tsú². Jáun² né³, Jesús ca³teh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

2 —Jlánh¹ ja³² miɨ³ tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsá² lá², quí¹hliá² hnɨ³² jmáɨ¹ máh³ má²tí³ hi³ tionh² tsú² ñí¹ lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ cuh³ tsú² tiú²uú² zia³². 3 Nɨ́¹juáh³ hi³ chanh²¹ jná¹³ tsú² hñú¹³ ta³ tiá² hi³ má²lɨ́²cuh³, lɨ́¹³ huán³ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hú¹ juɨ³², quí¹hliá² ma³ jan² tsá² nɨ́² tsá² já²taunh²¹ ñí¹ uóunh³ bíh¹.

4 Jáun² né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨ³:

—Tɨ³la³ ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ cue¹³ dí² tsá² nɨ́² má³² hi³ cuh³ ñí¹ lá², cáun² ñí¹ tiá² hin² zian² hí¹ jan² bíh¹ la³²?

5 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿Cónh³ bíh¹ *hí³ cuú²miih²¹ zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quiau³ hí³ bíh¹ zia³².

6 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tiánh³² tsá² hí³ hué³², hi³ jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ quiau³ hí³ jáun², hi³ ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² má²tionh² hí³. 7 Hi³ jmɨ́¹ zian² siáh³ cun³ gon³ gáun³ juo¹³ pih²¹, hi³ jáun² Jesús ca³ma³mieh² siáh³ jáh³ hí³, jáun² ca³jmú³ dí² siáh³ héih³² hi³ tsóh³ tsú² hi³ jáun². 8 Jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³ lah³ re² má³², ca³lɨ³í¹ máh³ ca³cónh³² quiau³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³ jmɨ́¹ má²lɨ́²cuh³ tsú² jáun². 9 La³ cun³ tsá² ca³jmú³ hí³ má³² jmɨ́¹ tín³ cun³ quiún³ mei²¹ tsáu². Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³hah² Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³, 10 hi³ jáun² hi³ hñu³ mu² quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ ñí¹ téh²³ tsú² Dalmanuta.

Tsá² fariseos mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
(Mateo 12:38-42, 16:1-4; Lucas 12:54-56)

11 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² *fariseos hi³ ca³ma³liáu³² hi³ quiú² táɨnh²³ jáɨ¹³ quionh³ Jesús. La³ cun³ hi³ hnió³ dí² ca³ lan³ Jesús, hi³ jáun² ca³mɨ́³ dí² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 12 Jáun² Jesús jlánh¹ ca³zion³ lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² mɨ³² tsá² zian² né³² cáun² li²¹ cun³quionh³ hua³jueh³²? Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ li²¹ tiá² lɨ́¹³ hiáuh³ tsá² zian² né³².

13 Jmɨ́¹jáun² ca³chan³ dí² tsá² hí³ ñí¹ jáun², hi³ jáun² taunh³ dí² siáh³ hñu³ mu² hi³ ngau³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun².

Tie³ quioh²¹ tsá² fariseos
(Mateo 16:5-12)

14 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³có³ tsɨ́³ tsá² quian³tun³ hi³ cán³ má³² cuh³, jɨ́³²la³ cáun² tán¹ bíh¹ hí³ cuú²miih²¹ jmɨ́¹ quian³² tsú² jmɨ́¹ taunh²¹ hñu³ mu² jáun². 15 Jáun² Jesús ca³hlɨ́² ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá² fariseos la³ má²quionh³ jɨ³ tie³ quioh²¹ Herodes nɨ́² siáh³.

16 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ juónh²³ la³ lá² ja¹ hmóu²¹:

—Cun³ñí¹ hi³hliá² tiá² quián¹ má³² bíh¹ dí² nɨ³², hi³ jáun² la³ nɨ́² ñí¹juah²¹ tsú².

17 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³:

—¿He³ láɨh³² ná¹juónh³² náh² hi³ tiá² quiánh¹ má³²? ¿Hí¹ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá² má²ca³ngɨ¹³ náh², hi³ sa³jun³ má²ca³lɨ³tsɨn² náh² siáh³? ¿Hí¹ ná¹jlɨ³²í¹ máh³ honh² hnoh² la³ tɨ³ ta³né³² dúh¹? 18 ¿Hí¹ tiá² la³ jniá³ máh³ máh¹ náh², hi³ sa³jun³ la³ niéih³ siáh³ cuáh³ náh²? ¿Hí¹ tiú²uú² chau² máh³ honh² hnoh²? 19 Jmɨ́¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² hñá³ hí³ cuú²miih²¹ ja¹ ñí¹ tionh¹ hñá³ mei²¹ tsáu², ¿jáh³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ ca³jiéih¹ náh² jmɨ́¹jáun² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Quia³tún³ mí²tá².
20 —Hi³ jmí¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² tá¹ quiau³ hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ quiún³ mei²¹ tsáu², ¿cónh³ mí²tá² ca³cónh³² chí² juoh¹ hi³ ca³jiéih¹ hnoh² jáun² siáh³?
Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:
—Quiau³ mí²tá².
21 Jmí¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí²:
—¿He³ lɨ³ sa³ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá² má²ca³ngɨ¹³ náh² né³?

Jesús jmah²³ jan² tsá² ten³ já¹ juú² Betsaida

22 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Betsaida, jáun² cua³jan² tsáu² jan² tsá² ten³ ñí¹con² Jesús; jáun² ca³hiu³ ca³mí³ tsú² hi³ Jesús ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³. 23 Jáun² ca³zanh³ Jesús cuo² tsá² ten³ hí³, hi³ jáun² ca³chín² dí² tɨ³ cheih³² juú². Jáun² ca³yóh³ dí² mí¹héh¹³ mí¹ñí¹ tsá² hí³ hi³ jáun² ca³ra³tsɨ³² dí² siáh³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jmí¹jáun² ca³ngáɨh³ dí² ní¹juáh³ má²lí²³ jɨe³ ca³lá². 24 Jáun² tsá² ten³ hí³ né³ ca³jɨe³, hi³ jáun² ca³juáh³:
—Jɨen¹ jná¹³ tsáu², tɨ³la³ la³jmí¹ jniá³ hmá² bíh¹ jniá³ tsáu² ñi³táunh¹.
25 Jáun² Jesús ca³tí³ siáh³ cuo² mɨ́¹ñí¹ tsú², jmí¹jáun² ca³tauh² tsá²ñuh² hí³ tiá³ ñí¹, hi³ ca³jɨe³; jáun² lan³ bíh¹ tsú². La³jɨ³² bíh¹ má²jɨe²³ tsú² re² lín³². 26 Jáun² né³, Jesús ca³chanh³ tsú² hñú¹³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ha³ lí² cua³hú³² já¹ juú², [hi³ sa³jun³ hí¹ jan² tsáu² tiá² hniáuh³² cuá¹zéih³ nú² hi³ lɨ³ ní².]

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lín³ Cristo (Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² ñí¹ tioh³ juú² míh¹ cu³ jéin³ juú² Cesarea quioh²¹ Pí²liéi¹. Ta³ hí¹tiáunh¹ dí² jáun² juɨ³² ca³ngáɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:
—¿Hin² tsánh² jná¹³ juáh³ tsáu²?
28 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tí² ziau² hí³ jmáɨ², ma³ jan² tsáu² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ Líh³ tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ ma³ jan² tsá² juáh³ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³².
29 Jmí¹jáun² né³ ca³ngáɨh³ dí² siáh³ tsá² hí³:
—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juáh³ hnoh²?
—Hnú² bíh¹ Tsá² lín³ Cristo —ca³juáh³ Pé¹.
30 Tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú² hi³ jáun².

Jesús juáh³ hi³ jún³ (Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús hɨeh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ juáh³:
—Jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun² ca³tɨn¹ má¹tso¹ lín²¹ tsɨn³².
Ca³záɨh³ dí² tsú² hi³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, jɨ³ tɨ³² liei²¹ ní² siáh³ tiá² quiú¹ tiá² jéi¹³, hi³ jngah³; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hní² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ tsú². 32 Na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ ní². Jmí¹jáun² ca³ñí¹jau² Pé¹ ñí¹ tɨ³ có³² hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ quiú² jin²³ Jesús. 33 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ ñí¹ tionh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² ta³ má²jɨen³² tsá² hí³ dí² ca³jin³ Pé¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¡Tɨ³ có³² quin³² ñí¹con² jná¹³ *Satanás!, quí¹ tiá² lín²³ yáh³ hnú² la³jmí¹ lín²³ Dió³², hnú² dá² lín²³ la³cun³ qui³ lín²³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹.
34 Jáun² né³, Jesús ca³teh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² jɨ³ tsá² ñi³táunh¹ hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹ dí², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hnga², hi³ jáun² cuí¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsí³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmí²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuí¹ já² cu³hna³² jná¹³. 35 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹ jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³. 36 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² ní¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jɨ³² hi³ zia³² ñí¹

hué[21] lá[2], ní[1]juáh[3] la[3] ja[3]hín[3] bíh[1] jmí[2]chí[3] quioh[21] tsú[2] má[1]li[32] jáun[2]? 37 Quí[1] ¿he[3] yáh[3] cun[3]quionh[3] lí[13] joh[13] tsú[2] siáh[3] jmí[2]chí[3] quioh[21]? 38 Quí[1] li[3]ua[3] jan[2] tsá[2] jmu[2] heh[3] ta[3] ñí[1] tsá[2] zian[2] cun[3] ti[2]n[2] tsí[3] hmóu[32], tsá[2] ná[1]ren[2] tso[3], cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]ti[2]n[1] jná[13] ji[3] ca[3]ti[21] jú[1] chú[32] quion[21] jná[13] siáh[3], ja[3]bí[1] jná[13] Jon[2] tsá[2]mi[3]cuóun[2] jmu[1] heh[1] ca[3]ti[2]n[1] tsá[2] la[3] hí[3] ní[1] má[1]jaunh[32] ná[1] hi[3] lin[1] hi[3] quien[2] ná[1] la[3]jmí[1] quien[2] Ñuh[32], la[3] má[2]quiúnh[1] jná[13] tsá[2] ná[1]chun[1] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32] siáh[3].

9

1 Ja[3]bí[1] ca[3]juáh[3] siáh[3] Jesús:

—Jú[1] tson[2] juo[3] jná[13] hnoh[2], hi[3] zian[2] tsá[2] ja[1] ñí[1] tiauh[1] dí[2] lá[2] tiá[2] má[2]jún[3] yáh[3] ta[3] tiá[2] má[2]lí[2]jíe[3] tsú[2] hi[3] má[2]cua[32] pí[3] quioh[21] Dió[32] ñí[1]con[2] tsá[2] má[2]tionh[2] jo[3]cuo[2].

Dió[32] jmu[2] hi[3] zan[2] Jesús (Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Jmí[1] la[3] má[2]jñéi[3] jmái[1] jáun[2] né[3], Jesús ca[3]jan[3] Pé[1] quionh[3] Jacobo ji[3] Juan[2] ní[2] hi[3] ja[3]taunh[21] cáun[2] tsi[3] máh[3] ñe[1] ñí[1] lí[13] tiánh[32] hmóu[32]; ñí[1] jáun[2] ca[3]za[2] ho[1]ñí[1] tsú[2] ñí[1] ta[3] ñí[1] tsá[2] hí[3]. 3 Zín[3] lín[32] ca[3]li[3] ha[1] tsú[2] ji[3] hi[3] ca[3]li[3] tiáu[2] lín[32] siáh[3] [la[3]jmí[1] jniá[3] jan[32]], ca[3]la[3] hí[1] jan[2] yáh[3] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2] tiá[2] ti[2]n[2] jmu[3] hi[3] jniá[3] tiáu[2] lín[32] ha[1] ní[1] má[1]lí[2]ráin[32]. 4 Jmí[1]jáun[2] ca[3]jíen[32] tsá[2] hí[3] Líh[3] quionh[3] Moisés, hi[3] ná[1]juónh[23] quionh[3] Jesús. 5 Jáun[2] né[3], Pé[1] ca[3]záih[3] Jesús:

—Hnú[2] Ti[32], ¡hénh[3] ma[3] chú[32] má[2]tiauh[2] dí[2] ñí[1] lá[2]! Cuí[1] jmú[13] jnoh[1] hni[32] hñú[3]reh[3]; cáun[2] quián[13] hnú[2], cáun[2] quioh[21] Moisés, hi[3] cáun[2] siáh[3] quioh[21] Líh[3].

6 Quí[1]hliá[2] jmí[1] ná[1]juenh[21] bíh[1] tsá[2] hain[21] ti[3] con[2] tsú[2], hi[3] jáun[2] Pé[1], hí[1]juáh[3] tiá[2] ñi[32] bíh[1] he[3] dá[2] jmí[1] dí[1]hleh[32]. 7 Jmí[1]jáun[2] ja[3] cáun[2] jnie[2] ñí[1] tionh[1] tsú[2] jáun[2], hi[3] jáun[2] ca[3]tsáinh[32] tsú[2] ji[3]lin[2], hi[3] jáun[2] ja[1] jnie[2] jáun[2] ñí[1] ca[3]hléh[3] jan[2] tsáu[2] hi[3] ñí[1]juah[21]:

—Tsá[2] lá[2] bíh[1] Jón[32] jná[13], jan[2] Tsá[2] hno[3] lín[32] ná[1]; niéi[2] náh[2] la[3] cun[3] hi[3] juáh[3] tsú[2].

8 Hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] jmí[1] ca[3]jíe[3] tsú[2] cu[3] jéin[3] ñí[1] tionh[1], hí[1] jan[2] yáh[3] tiú[2]uú[2] hin[2] ca[3]jnia[3] jéinh[32] tsú[2], jí[32]la[3] hnga[2] bíh[1] Jesús jéi[32]í[1] zenh[2].

9 Tá[1]la[3] ná[1]son[2] tsú[2] jáun[2] tsi[3] máh[3] né[3], ca[3]jmú[3] Jesús héih[32] hi[3] hí[1] jan[2] tiá[2] hin[2] záih[32] tsú[2] la[3] cun[3] hi[3] má[2]lí[2]jíe[3] jáun[2], ca[3]la[3] ti[3] ní[1] má[1]ca[3]jenh[13] Jon[2] tsá[2]mi[3]cuóun[2] ja[1] hla[1] máh[3]. 10 Jáun[2] ca[3]hmá[3] bíh[1] tsú[2] jái[13] jáun[2] ja[1] má[2]tún[2] hmóu[32], ti[3]la[3] cun[3] jáun[2] ca[3]ngái[3] bíh[1] tsú[2] ja[1] hmóu[32] hi[3] he[3] dá[2] niéih[3] jái[13] hi[3] jenh[13] tsú[2] ja[1] hla[1]. 11 Hi[3] jáun[2] né[3] ca[3]ngáih[3] dí[2] Jesús:

—¿He[3] láih[32] sa[3] juáh[3] tsá[2] ná[1]lín[3] ti[32] liei[21], hi[3] Líh[3] tsá[2] jmí[1] lín[3] hí[3] ti[32] jë[1] Dió[32] bíh[1] néh[1] tín[2] jáunh[3] la[3]ñí[1]?

12 Jáun[2] hí[3] né[3] ca[3]ngái[3]:

—Tson[2] bíh[1] Líh[3] tín[2] jáunh[3] la[3]ñí[1], hi[3] ja[3]ma[3]re[2] ji[3]li[32]. Ti[3]la[3] hi[3] ca[3]ti[2]n[1] Jon[2] tsá[2]mi[3]cuóun[2] né[3], ¿he[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32] hi[3] ca[3]ti[2]n[1] tsú[2] dúh[1]? Ñí[1] jáun[2] rá[1]juáh[3] hi[3] hí[3] dí[2] ca[3]ti[2]n[1] ma[3]tso[2] tsí[3], hi[3] lín[13] tsú[2] jan[2] Tsá[2] tiá[2] hin[2] quiú[2] jéi[23]. 13 Ti[3]la[3] jná[13] juanh[32] hi[3] má[2]cuán[2] bíh[1] Líh[3], hi[3] jáun[2] ca[3]jmoh[3] tsú[2] tsáu[2] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] tsáu[2] jmoh[3], la[3] cun[3] rón[32] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2] hi[3] ca[3]ti[21] lí[13].

Jesús jmah[23] jan[2] tsá[2] zian[2] tsá[1] lí[1] jún[23] (Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Jmí[1] li[21] jáun[2] ca[3]cha[3]tánh[1] tsú[2] ñí[1] tionh[1] jáun[2] tsá[2] hain[21] hí[3] ti[3] con[2] tsú[2] tsá[2] ñí[1] hná[1] jáun[2], jáun[2] ca[3]jíe[3] tsú[2] hi[3] juóun[32] lín[32] tsáu[2] má[2]tionh[2] cu[3] jéin[3] jáun[2]; ja[3]bí[1] ti[32] liei[21] siáh[3] jmí[1] tionh[1] ñí[1] jáun[2] hi[3] ná[1]quiú[2] ná[1]táinh[23] jái[13] quionh[3] tsá[2] hí[3] joh[1] Jesús. 15 Jáun[2] la[3] cun[3] jmí[1] ca[3]jíen[32] tsú[2] jáun[2] Jesús, ca[3]ja[3]cáun[2] lín[32] bíh[1] tsí[3] la[3]jín[32] tsá[2] hí[3], hi[3] jáun[2] ja[3]taunh[21] dí[2] cú[2]hé[2] ñí[1] cuá[1]jáunh[23] tsú[2] jáun[2] hi[3] ca[3]ñí[1]hen[13] dí[2] tsú[2] ca[3]la[3] hi[3] hiún[2] tsí[3]. 16 Jáun[2] né[3], ca[3]ngáih[3] tsú[2] tsá[2] joh[1]:

—¿Hín[2] dá[2] jái[13] ná[1]quí[2] ná[1]táinh[32] hnoh[2] quiúnh[1] tsá[2] ní[2]?

17 Jáun[2] jan[2] tsá[2] jmí[1] zenh[1] ja[1] tsá[2] ná[1]ngih[32] hí[3] ca[3]ngái[3]:

—Hnú[2] Ti[32], lá[2] ján[3] jná[13] jón[32] ñí[1]con[2] hnú[2], hi[3] hún[1] jan[2] jmí[2]chí[3] hláinh[1] hñu[3] tsí[3] hi[3] jmu[2] hi[3] tiá[2] lí[23] hléh[32]. 18 Quí[1]

lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsó²¹ ñú²míh¹ lá², jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cáun² ja³² hi³ zaunh²³ hi³ juóu³² hué³², hi³ jáun² má¹jáun² hia³² jan³² ho³ jɨ³ hi³ cúh² siáh³ ján¹. Cun³quionh³ hi³ lɨ́²³ la³ nɨ́² bíh¹ má²tsá²lɨ³huán¹ tsú². Má²lɨ́²mɨ́³ bíh¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² hi³ jmɨ́¹ chin¹³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tɨ³la³ tiá² ca³tioh²¹ yáh³ tsú².

19 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹ táunh²³ náh²! ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ ngɨ́¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² dúh¹? ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ tion¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²? Ñá²jan³² ñú²míh¹ tɨ³ lá².

20 Hi³ jáun² cua³jan² dí² tsú². Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ Jesús né³, ca³jmú³ hi³ he¹³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³, jáun² ca³quɨnh³ hué³², hi³ ca³pɨ³ ca³lɨnh³ hi³ ca³hiá² jan³² ho³. 21 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² jméi² tsú²:

—¿Jáh³ jmáɨ¹ má²tí³ hi³ jéinh³² tsú² la³ nɨ́²?

—La³ cun³ jmɨ́¹ míh² máh³ tsú² jéinh³² la³ nɨ́² —ca³juáh³ jméi² tsú²—. 22 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² má²ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ taunh² chu³ sɨ́² jɨ³ chu³ jmáɨ² siáh³, hi³ hnió³ jngah³. Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zia³² hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnú² ca³lá², cuɨ́¹ já² mii³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹, ma³hau¹ tiá³.

23 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ lɨ́¹³ cháh¹³ hnú² cáun² honh², quí¹ jɨ³lɨ³² bíh¹ lɨ́¹³ ñí¹con² tsá² nio² cáun² tsɨ́³.

24 Hi³ jáun² jméi² ñú²míh¹ hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹; ma³hau¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ cáun² tsɨn³² jná¹³!

25 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Jesús hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² má²hí¹ngɨh³², jáun² ca³jin³ dí² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² jmɨ́²chí³ jmu² hi³ cáun¹ tsú² jɨ³ hi³ te³ cuá¹ tsú², jná¹³ jmu² héih³² hi³ cuá¹haɨn³² hnú²; tun³² tsá² nɨ́², ha³ lɨ́²uú² ña³hu³² siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú².

26 Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³hóh³² tiá³, jɨ³ hi³ ca³jmú³ siáh³ hi³ he¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³, jmɨ́¹jáun² cua³han³; hi³ jáun² ca³quión³² dí² ñú²míh¹ hí³ la³jmɨ́¹ rón²¹ jan² tsá² má²rá²jún¹, hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² tsáu² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ hú¹tá¹ má²rá²jún¹ bíh¹ tsú². 27 Tɨ³la³ Jesús ca³zanh³ cuo² tsú² hi³ ca³zion³ dí²; hi³ jáun² ñú²míh¹ hí³ né³, ca³náu² bíh¹.

28 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hi³ siáh³ Jesús cáun² hñú³, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨ³ ñí¹ hnga² tsú², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ tiá² ca³tiáu¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ chin¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³?

29 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsú²:

—Quí¹hliá² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ la³ hí³ lɨ́¹³ chin¹³ tsú² jɨ́³²la³ cun³quionh³ hi³ liéinh³² tsú² Dió³² bíh¹ [jɨ³ hi³ má²hɨen²¹ tsú² siáh³].

Jesús juáh³ siáh³ cónh³ hi³ né³bí¹ jún³ (Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Jmɨ́¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun², ca³ngá² tsú² la³cáun² hué¹³ Galilea. Tɨ³la³ Jesús tiá² jmɨ́¹ hnió³ hi³ lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ ngɨ³² dí² ñí¹ jáun² 31 quí¹hliá² jmɨ́¹ má²tɨn² dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; jɨ³ hi³ zaɨh³² dí² la³ lá²:

—Jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsáu², hi³ jáun² jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³, jenh¹³ bíh¹ jná¹³.

32 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, hí¹juáh³ tiá² ca³ngɨ¹³ bíh¹ he³ dá² jaun³² dí¹ juáh²³ tsú², hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú² siáh³ hi³ mɨ́³² ñí¹con² Jesús hi³ jmu³ na²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun².

Hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien² (Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³tánh¹ tsú² já¹ juú² Capernaum; jáun² má²cuá³ ñéih³ Jesús la³ cun³ jmɨ́¹ ca³ngáɨh³ tsá² joh¹ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ dá² jaun³² jmɨ́¹ hí¹juónh³² hnoh² hú¹ juɨ³²?

34 Tɨ³la³ tsá² hí³ cáun² lɨ́¹ ca³tiánh³ tie³ bíh¹, quí¹hliá² hú¹ juɨ³² jáun² jmɨ́¹ hí¹juónh²³ tsú² hi³ hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien² ja¹ hmóu³² dí². 35 Jáun² né³, Jesús ca³cuá³ hi³ jáun² ca³teh³ dí² tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ hi³ lɨ³ quien², hniáuh³² jmu³ tsú² hi³ lɨ́n³ jan² tsá² huen³

ñí¹ cá¹táuh³ bíh¹, jɨ³ hi³ ma³cón³² tsú² siáh³ jɨ³lɨn² tsáu².

36 Jmɨ́¹jáun² ca³can³ dí² jan² tsá¹míh¹ hi³ ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí² siáh³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

37 —Lɨ³ua³ jan² tsá² hen³ jan² tsá¹míh¹ la³ lá² chá³² jná¹³, má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² he³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ he³ tsú², quí¹ ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hau² jnoh¹, tsá² quiúnh¹ jnoh¹ bíh¹ hí³

(Lucas 9:49-50)

38 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Juan²:

—Tɨ³², má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ jan² tsá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ cun³quionh³ héih³² quián¹³ hnú², jáun² má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹ héih³² hi³ tiú²uú² jmu³ tsú² la³ jáun², quí¹hliá² tiá² ngɨ³² yáh³ tsú² quiúnh¹ dí².

39 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² jmú² náh² héih³² la³ nɨ́²; quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² hi³ jmu² hua³jueh³² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, hi³ má¹lɨ³² jáun² hléh³² siáh³ hlah³ ca³tɨn¹ jná¹³. 40 Nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hau² jnoh¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² hen² tɨ³ con² jnoh¹. 41 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² cué³² hnoh² uá¹jinh¹ cáun² vaso jmáɨ² cun³ñí¹ hi³ hnoh² lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Cristo, ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² hiáuh³ cáun² hi³ chu²¹, la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² hi³ tanh³² tsáu² tso³

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² jmu³ hi³ tánh³² tso³ tsá¹míh¹ tsá² taunh² jná¹³ lá² ta²¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² sá¹jmɨ́¹ hi³ tónh³² tsú² zié³ láɨ¹ tsá² la³ hí³, hi³ chí¹hñéih²³ cáun² tá² quɨ́n¹ pa²¹ lɨ́n²¹, hi³ jáun² taun³ tsú² hñu³ jmɨ́²miih²¹. 43 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ cuonh² hnú² jmu² hi³ tanh³² hnú² tso³, tɨ³ re² hná¹; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ hi³ cuánh¹³ hnú² ta³ tiúnh¹ cáun² cuonh² ñí¹ lɨ́¹³ zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio², la³ cun³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ nú² hi³ chi²¹ tá¹ tun³ cuonh² quiu³juóu³², ñí¹ tiá² lɨ́¹³ yéi³² jáun² sɨ́², 44 [ñí¹ hí¹ jáh¹ tiáunh¹ ngú³ quioh²¹ tsáu² tiú²uú² tsán¹³, hi³ sa³jun³ sɨ́² bíh¹ yéi³².] 45 Hi³ nɨ́¹juáh³ tanh¹ nú² jmu² siáh³ hi³ tanh³² nú² tso³, hná¹ siáh³; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ hi³ cuánh¹³ hnú² ñí¹ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio² hi³ tiá² zia³² cáun² tanh¹, la³ cun³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ nú² quiu³juóu³² quionh³ tá¹ tun³ tanh¹ nú² [ñí¹ tiá² lɨ́¹³ yéi³² sɨ́², 46 ñí¹ tiá² jáh¹ tsán¹³, hi³ sa³jun³ sɨ́² bíh¹ yéi³²]. 47 Hi³ nɨ́¹juáh³ mɨ́¹máh¹ hnú² jmu² siáh³ hi³ tanh³² nú² tso³, chí³ cú²jueh³²; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ cuánh¹³ hnú² ñí¹ cuá¹quien² Dió³² cun³quionh³ cá² máɨ³ mɨ́¹máh¹ cha³ jmɨ́¹ cuóh¹³ nú² quiu³juóu³² quionh³ tá¹ tun³ máɨ³ mɨ́¹máh¹, 48 ñí¹ tiú²uú² tsán¹³ jáh¹ taunh³² ngú³ quioh²¹ tsáu², hi³ sa³jun³ sɨ́² bíh¹ yéi³².

49 ”[Quí¹ la³jmɨ́¹ sé²³ tsú² jáun² ñí¹ ñí¹ quioh²¹ jáh³ má²lɨ́²jngɨh³ tsú² ñí¹con² Dió³² ta³ ñeh² bíh¹ hi³ jɨn³ tsú², la³ jáun² bíh¹ siáh³] lɨ́¹³ tiánh³ hua³jan²¹ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, cun³quionh³ hi³ há¹ ngá¹³ tsú² uu³mí²tsɨ³² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ sɨ́². 50 Chu²¹ bíh¹ ñí¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹ ñí¹ né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ lɨ³ ñeh¹? Cuɨ́¹ zia³² ñí¹ hñu³ honh² hnoh², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² quiúnh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján².

10

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo²

(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ Jesús já¹ juú² Capernaum, hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ Judea, hué³² nio² tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán. Ñí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² ca³ma³tɨn² dí² siáh³ tsáu² la³ cun³ qui³ jmu² dí². 2 Jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³ja³taunh²¹ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³ca³ ca³lan³ dí² tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨ³ dí² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ tsáun³ tsá²ñuh² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo². 3 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús:

—¿He³ héih³² ca³quiú² hla¹ Moisés ñí¹con² hnoh² dúh¹?
4 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:
—Moisés ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ lí¹³ cuéh³² tsú² tsá²mɨ³ ñí²cuo² cáun² sí² hi³ lin¹ hi³ ca³tsáun³ tsú², hi³ jáun² má²lí¹³ chin¹³ dí² tsú².
5 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Moisés ca³cué³ héih³² jáun² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ hnoh² bíh¹. 6 Tɨ³la³ la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³liau³, jmí¹ ca³jmú³ Dió³² la³cu³ la³juéh³ mɨ³cuú²: “Tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³jmú³ Dió³²; 7 hi³ jáun² bíh¹ chan³ tsá²ñuh² jméi² mí¹ziú¹³ tɨ³ có³² hi³ ma³zian² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², 8 hi³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lín¹³ tsú² tá¹ gon³”. La³ní² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² né³, tiú²uú² lí³ yáh³ gon³ tsú², quí¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lín³ tsú². 9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² tson³ cáun² hi³ má²lí²cunh³ Dió³².
10 Jmí¹ má²tionh² tsú² jáun² ñéih³ né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨ³ siáh³ ca³tɨ²¹ hi³ ní². 11 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:
—Ní¹juáh³ tsá² tun²³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ siánh³, tsá² la³ hí³ má²lí²jmú³ tso³ juón¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ca³jan³ la³ñí¹; 12 hi³ ní¹juáh³ tsá²mɨ³ siáh³ tun²³ ñí²cuo² hi³ jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²ñuh² siánh³, ja³bí¹ tsá²mɨ³ la³ hí³ siáh³ má²lí²jmú³ tso³ juón¹ bíh¹.

Jesús má²miih² tsá¹míh¹ (Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Jmí¹jáun² cua³jan² tsáu² ma³ jan² tsá¹míh¹ ñí¹con² Jesús, hi³ jáun² tin³ tsú² cuo²; tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³ ca³jin³ bíh¹ tsá² ná¹jan² hí³ tsá¹míh¹. 14 Tɨ³la³ jmí¹ ca³jɨe³ Jesús hi³ jáun² né³, ca³míh³ bíh¹ tsí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:
—Cuéh³ náh² tsá¹míh¹ ní² jáɨ¹³, cuí¹ ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³, ha³ lí² jní² náh² juɨ³² quioh²¹, quí¹ tsá² lín³ la³jmí¹ lín³ tsá¹míh¹ ní² bíh¹ lí¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³². 15 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² he² héih³² hi³ jmu² Dió³² la³jmí¹ he² tsá¹míh¹, jmí¹lɨh³ bíh¹ tiá² chau²¹ jmáɨ¹ hi³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³².
16 Hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí² tsá¹míh¹ hí³, jmí¹jáun² ca³ra³tsɨ³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ hi³ ca³ma³miih² dí².

Jan² tsá¹ñú¹ hánh³ liéinh³² Jesús (Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Jmí¹ ngau²¹ siáh³ Jesús juɨ³² hún¹, jan² tsá²ñuh² ja³ cú²hé² hi³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ tsú², hi³ ca³juáh³:
—Hnú² Tɨ³² chun¹, ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun² lí¹³ lɨ³zian² jná¹³ la³ cun³ jmí¹hi³nio²?
18 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:
—¿He³ láɨh³² juáh³ hnú² hi³ jná¹³ tsá² chun¹? Hí¹ jan² yáh³ tsá² chun¹ tiá² zian², jí³²la³ jan² Dió³² bíh¹. 19 Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ha³ lí² jngɨh³ náh² tsáu², ha³ lí² jmú² náh² juón¹, ha³ lí² háɨn² náh², ha³ lí² lí¹ ma³tson¹³ náh² jú¹ tí¹jáɨ², ha³ lí² lí¹ ma³can¹³ náh² tsáu², tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”.
20 Jáun² tsá² hánh³ hí³ ca³juáh³:
—Tɨ³², la³jí³² bíh¹ hi³ ní² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ la³ cun³ jmí¹ míh² ná¹.
21 Jáun² Jesús ca³jíen³² tsá² hí³ ca³la³ hi³ hnio³ lín³² dí², jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³:
—Cun³ jáun² zia³² bíh¹ cónh³í¹ cáun² hi³ hniáuh³² jmúh¹³ nú²: cuánh², cuá²hnáɨ¹ la³jɨ³² hi³ zia³² quián¹³, hi³ jáun² tsoh³ quɨe³ jáun² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ lɨ³ hánh³ nú² hñu³mɨ³cuú²; ní¹ má¹lɨ³² jáun² né³, ña³² cu³hna³² jná¹³ [uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmí²chí³ quián¹³ nú²].
22 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jáun² jáɨ¹³ ní², jlánh¹ hlaɨh³ ca³ta³no¹ tsí³, hi³ jáun² ngah³ hi³ hí¹uín³ tsí³ quí¹hliá² jlánh¹ jmí¹ hánh³.
23 Jmí¹jáun² ca³jɨe³ Jesús cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:
—¡Hénh³ ma³ jlánh¹ juóuh³² hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³²!
24 Tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, lí¹ ca³ja³cáun² tsí³ bíh¹ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lí²juáh³ tsú² jáun²; tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Jón³, ¡hénh³ ma³ dá² juóuh³² hi³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³² [nɨ́¹juáh³ tsá² háɨ³² tsɨ́³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²]! 25 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huán¹ tsɨ́³ ngá¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello chí² léh¹³ mɨ³quɨe³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³².

26 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ja³cáun² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³ngáɨh³ raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján², hi³ ca³juáh³:

—Hi³ jáun² né³, ¿hin² bí¹ dá² tsánh² la³ lɨ́¹³ liáun³?

27 Jáun² Jesús ca³jɨe³ ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnga² Dió³² bíh¹ tɨn² hi³ nɨ́², jun³juáh¹³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³; quí¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ juóuh³² tiá² zia³² ñí¹con² Dió³².

28 Jáun² Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, jnoh¹ má²ca³chá¹³ tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² má²ngɨ́¹ jnoh¹ quiúnh¹ hnú².

29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³tú³ hñú¹³, hi³ má²ca³chan³ siáh³ tsá²mɨ³ jɨ³ tsá²ñuh² raɨnh²¹, jméi² mí¹ziú¹³ tsú², [ñí²cuo² tsú²,] jon² tsú², jɨ³ hi³ má²ca³tú³ tsú² siáh³ ñí¹náɨ² quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² nɨ́² siáh³, 30 jáun² tsá² la³ hí³ hiáuh³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² hña³láu³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² jáun² quioh²¹, uá¹la³ cun³: hñú³, raɨnh²¹ tsú² tsá²mɨ³ tsá²ñuh², mí¹ziú¹³ tsú², jon² tsú², jɨ³ ñí¹náɨ² nɨ́² siáh³, uá¹jinh¹ ta³ hó² uo² tsáu²; hi³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² né³, lɨ́¹³ zian² tsú² siáh³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 31 Tɨ³la³ juóun³² tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² la³ñí¹ ta³né³², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n¹³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹ má¹jáun²; hi³ jáun² juóun³² tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ ta³né³² né³, tsá² la³ hí³ dá² tɨ³ lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹ bíh¹ má¹jáun².

Jesús má²juáh³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ má²hí¹uú²³ tsú² tɨ³ juú² Jerusalén, ca³ma³liáu³² Jesús hi³ tsau³² uóunh³ ján³ ta³ ñí¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; jáun² tsá² hí³ má²hí¹ná¹tsá²cáun² tsɨ́³, hi³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, jmɨ́¹ má²hí¹tsá²táunh¹ siáh³ ta³ má²hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ cu³hna²¹ tsú². Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ ñí¹ tɨ³ có³² tá¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ cun³ qui³ tan² jmu², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ zaɨh³² tsú² he³ lánh³ quiunh²¹ dí². 33 Hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³² má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, ñí¹ jɨenh³ tsú² jáun² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³; hi³ jáun² tsá² hí³ jmu³ héih³² hi³ ma³nga² tsú² jná¹³ hi³ jɨenh³ dí² siáh³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹. 34 Jáun² tsá²cá²jo²¹ né³, qui³ cáuh³² jná¹³ cú²nga¹, hi³ tiu³ hñéi³² tsú², jɨ³ hi³ quiu³ po³ tsú², má¹lɨ³² jáun² né³ jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ jná¹³ ja¹ hla¹.

Jacobo quionh³ Juan² mɨ³² cáun² hi³ chú³²
(Mateo 20:20-28)

35 Jmɨ́¹jáun² tá¹ gon³ jon² Zebedeo, Jacobo quionh³ Juan², ca³ma³janh³² ñí¹ zenh¹ Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², hnáu² jnoh¹ hi³ jmúh¹³ hnú² cáun² hi³ chú³² hi³ mɨ́¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnú².

36 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿He³ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³?

37 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jmu³ tiá³ hi³ chú³² hi³ lɨ́¹³ tsá¹tauh² jnoh¹ cu³henh¹ hnú², jan² tɨ³ cuá² chu²¹ hi³ jan² siáh³ tɨ³ cuá² cáun¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ má²ñi³quien² nú².

38 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Hnoh² dá² hí¹juáh³ tiá² ñíh¹ bíh¹ náh² he³ ná¹mɨh³². ¿Hí¹ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ hi³ há¹ ngá¹³ náh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³, jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² hi³ má¹tsoh¹ honh² la³jmɨ́¹ zón²¹ jná¹³?

39 —Ján³, lɨ́¹³ bíh¹ —ca³juáh³ tsá² hí³.

Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ há¹ ngá¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² la³jmɨ́¹ zón²¹ jná¹³; 40 tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tianh³ náh² cu³hén² jná¹³, jan² cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ má¹ná¹, tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ cué¹³, quí¹

ñí¹ jáun² má²lí³ hua³jan²¹ hi³ tsa³tiánh² tsá² má²ca³quianh³ hnga² bíh¹ Dió³².

41 Jmí¹ ca³náɨ³² tsá² quian³ ñí¹ hná¹ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ tsí³ ñí¹con² Jacobo quionh³ Juan². 42 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³teh³ jɨ³lɨn² tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² ná¹ñíh¹ hi³ tsá² ná¹ho² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hué³², jáun², hi³ jáun² tsá² ná¹quien² hí³ né³, cáun² jmu² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ jo³cuo². 43 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ lí¹³ la³ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh². Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³quien² ja¹ quián¹³ hnoh², hniáuh³² lín³ tsú² jan² tsá² quian²¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²; 44 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² hnáuh² náh² lín¹³ tsá² la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lín³ la³jmí¹ lín³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² bíh¹. 45 Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² yáh³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ma³con²¹ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³ ma³cáu³² yáh³ tsáu² jná¹³; jɨ³ hi³ cuan³ ná¹ siáh³ hi³ jɨenh²¹ ná¹ huen² hi³ jún³, hi³ lí³ cáun² hmah²¹ ca³tɨ²¹ hi³ lí¹³ liáun³ juóun³² lín³² tsáu².

Jesús jmah²³ Bartimeo tsá² ten³ (Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Jericó. Jmí¹ má²cuá¹cuá²haɨn³² Jesús já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² joh¹, jɨ³ la³ má²quionh³ juóun³² lín³² tsá² siánh³ siáh³, jmáɨ¹ jáun² jmí¹ cuá¹tón²¹ jan² tsá² ten³ jmáɨ² Bartimeo hú¹ juɨ³², jon² Timeo, hi³ cuá¹mɨ³² cú¹dáɨn³. 47 Jmí¹ ca³náɨ³² tsá² hí³ hi³ má²cuá¹ja³² Jesús Tsá² juú² Nazaret, jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hóh³² tiá³ hi³ juáh³:

—¡Hnú² Jesús, jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuí¹ já² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

48 Juóun³² tsáu² ca³je³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmí¹ hnió³ tsú² cuá³² tsá² hí³ ta³máɨh³, tɨ³la³ tsá² ten³ hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hóh³² bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—¡Jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuí¹ já² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

49 Jmí¹jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³juáh³:

—Cuá²tiéh³ tsá² ó³².

Jáun² ca³ñí¹tieh¹ tsú² tsá² ten³ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí².

—Ma³hiún¹³ hnú² honh², náu², má³², quí¹ ó³² dí¹té²³ tsú² hnú².

50 Jmí¹jáun² ca³tú³ hmɨh³² hi³ jmí¹ cuá¹jaunh³² hi³ ca³náu² cu³diá²jan² la³ lá² hi³ ngau³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús. 51 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ hi³ juáh³:

—¿He³ jmí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² nú²?

Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³ngáɨ³:

—Tɨ³², hnó³² jná¹³ hi³ jnia³ siáh³ mí¹ñi³².

52 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Má²lí¹³ bíh¹ cuánh¹³ hnú², má²laɨn³² bíh¹ hnú² quí¹hliá² lí²cháh¹ nú² cáun² honh².

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³jnia³ siáh³ mí¹ñí¹ tsá² hí³, jáun² ngau³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús.

11

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén (Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmí¹ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ tsú² juú² Jerusalén, ca³cha³táunh¹ tsú² có³² juú² Betfagé jɨ³ Betania, can³² máh³ míh¹ Olivos; jmí¹jáun² ca³zen³ Jesús gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², 2 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² juú² míh¹ nio² tɨ³ chí¹ján³ ní², jáun² ní¹ má¹ca³cha³táunh¹ náh² né³, chanh²¹ náh² jan² lo¹ búh¹ míh¹ hi³ cuá¹hñéih¹, jáh³ hí³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³ñi³tsɨn¹. Jáun² cuá²zanh¹ náh² jáh³ hí³ hi³ ñá¹jan³² náh² tɨ³ lá². 3 Ní¹juáh³ zian² tsá² ca³ngáɨ³ ñí¹con² hnoh²: “¿He³ láɨh³² sa³ hnoh² yáh³ ná¹zanh¹ jáh³ ní²?”, jáun² juoh¹ náh² tsú² la³ lá²: “Hliá² má²hniah³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹ jáh³, hi³ jáun² la³juɨ³ já¹jon¹ jnoh¹ siáh³ ñí¹ lá²”.

4 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² gon³ hí³, hi³ jáun² ca³chanh²¹ tsú² jan² lo¹ búh¹ míh¹ zenh² ja¹ hñú³ hi³ dí¹hñéih¹ cáun² ho³hñú¹³; hi³ jáun² ca³záɨnh³² tsú².

5 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² jmí¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ hnoh² yáh³ ná¹zanh¹ jáh³ nɨ́²?

6 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨh³ tsú² la³ cun³ rón³² hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús; jmɨ́¹jáun² ca³cué³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ tsa³tánh¹ tsú². 7 Jáun² ca³ñí¹jan² tsú² lo¹ búh¹ míh¹ hí³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ dí² ha¹ cu³hna²¹ jáh³, jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ñi³tsɨn¹ Jesús jáh³. 8 Juóun³² tsá² ca³qui³ ca³ja³ ha¹ hú¹ juɨ³², hi³ ma³ jan² né³, ca³quieh³ cuú² ñeh¹ hmá² tsɨ²¹ hué¹³ tsáu² hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹ juɨ³².

9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́² siáh³ ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³ hóh³² tiá³, hi³ juáh³:

—¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²! ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! 10 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² nɨ́² hi³ hau³ jáɨ¹³ la³jmɨ́¹ ca³hó³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí²! ¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²!

11 Jáun² né³, hi³ bíh¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén, hi³ ca³ñí¹hi³² siáh³ hñu³ cuáh³² chín¹; jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨe³ tsú² jáun² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñéih³ jáun², jmɨ́¹jáun² ngau³ cú²jueh³² juú² Betania quionh³ tsá² quian³tun³ hí³, quí¹ jmɨ́¹ má²ca³hláu³ bíh¹.

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá² máɨ³ haɨ²¹ (Mateo 21:18-19)

12 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³huén² tsú² juú² Betania, hú¹ juɨ³² jáun² ca³ráun³ ñí¹cuóunh²¹ Jesús. 13 Ta³ hí¹húnˀ¹ tsú² jáun² juɨ³² ca³jɨe³ cáun² hmá² sí² co² chi²¹ ñí¹ uóunh³ hi³ má²tsauh²¹ mu²¹; jáun² ngau³ dí² hi³ ca³ñí¹jɨe¹³ hmá² jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ haɨ²¹ mɨ³ sí², tɨ³la³ hí¹ cá² máɨ³ yáh³ máɨ³ tiá² ca³choh¹³ tsú², jmáh³la³ mu²¹ bíh¹ hmá² tsɨ²¹, quí¹ jun³juáh¹³ jéin² quioh²¹ mɨ³ sí² yáh³ jmáɨ¹ jáun². 14 Jáun² Jesús ca³záɨh³ hmá² sí² jáun² la³ lá²:

—Né³² tɨ³ chí¹ján³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiú²uú² hin² cuh³ máɨ³ hi³ jmɨ́¹ ha³ hnú².

Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun².

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹ (Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén. Jáun² Jesús ca³hi³ siáh³ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ ca³chu³ ca³huen³ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² jɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹la³² ñí¹ jáun². Ca³ziu³ ca³cuɨ́³ tsú² mesa quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹ hué³² siáh³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² chi³ jáɨ² nɨ́² siáh³; 16 hi³ hí¹ jan² tsáu² tiú²uú² ca³cuéh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ tsa³can³² lio²¹ juɨ³² ñéih³ hiah³² hu²¹ cuáh³². 17 Hi³ jáun² ca³ma³tɨn² tsú² tsáu², hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Hñu³² jná¹³ dá² jmáɨ²: Hñú³ ñí¹ lɨ́¹³ liéinh³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ Dió³²”. Tɨ³la³ hnoh² né³, tá²hláu² quioh²¹ háɨn² bíh¹ má²ca³jmuh³ náh².

18 Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ siáh³ ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hnauh² tsú² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jngɨh³ Jesús, hliá² jmɨ́¹ juénh² dí², quí¹hliá² la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² tsú² jáun². 19 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³niéi² jáun² né³, cua³han³ bíh¹ Jesús já¹ juú² jáun².

Hmá² sí² co² má²quiéin² (Mateo 21:20-22)

20 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³nga² tsú² ta³ hú²niéi² juɨ³² ñí¹ chi²¹ hmá² sí² jáun², hi³ jáun² ca³jɨe³ tsú² hi³ la³ má²ca³lɨ³ quiéin² bíh¹ ca³la³ tɨ³ chí² jmu². 21 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús:

—Tɨ³², sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, má²ca³lɨ³ quiéin² máh³ hmá² sí² hi³ ca³jin³² hnú² jáun².

22 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Dió³². 23 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² záɨh³² máh³ nɨ́²: “¡Quin³² hnú² ñí¹ nɨ́², hñu³ jmɨ́²miih²¹ cuá²hú³²!”, nɨ́¹juáh³ tiá² hu²¹ yáh³ hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ tsú², tɨ³la³ taunh³² tsú² ta²¹ hi³ lɨ́¹³ bíh¹ lɨ³tɨ³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³, hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ la³ jáun². 24 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ míh¹³ náh²

ñí¹con² Dió³², ní¹juáh³ hi³ nio² cáun² honh² náh² hi³ má²hian² náh², jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³. 25 Hi³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³lienh¹ náh² Dió³² né³, ní¹juáh³ zian² tsá² ná¹háun³ náh² quiúnh¹, chú³² chíh¹³ náh² honh², hi³ jáun² Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mi³cuú² chí¹³ siáh³ tsí³ tsáuh³ hnoh². 26 [Ti³la³ ní¹juáh³ hnoh² tiá² la³ chíh¹³ yáh³ honh², hi³ jáun² ja³bí¹ Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mi³cuú² tiá² chí¹³ yáh³ tsí³ tsáuh³ hnoh².]

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hi-auh³ dí² jái¹³ hi³ ho²
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Jáun² né³, ca³cha³tánh¹ tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén. Tá¹la³ cuá¹ngi³² jáun² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ñí¹ zenh¹ tsú², la³ má²quionh³ ti³² liei²¹ ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ní², 28 hi³ jáun² ca³ngái³ dí² Jesús:

—¿Hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² nú² ta²¹ ní²? ¿Hin² tsánh² ca³cué³ jái¹³ hi³ hauh³² hnú² ní²?

29 Jáun² Jesús ca³ngái³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jái¹³ ñí¹con² hnoh²; ní¹juáh³ hi³ ngái³h¹ hnoh² jái¹³ hi³ nga¹ jná¹³ lá², jáun² má¹jáun² juanh²¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jái¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jí³² hi³ lá². 30 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³ tsáu² jmái²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mi³cuóun² uá¹? Nga³ né³.

31 Ti³la³ tsá² hí³ né³, cáun² lí¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²tún² hmóu³² bíh¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú², jáun² tsá² ní² né³ lí¹³ nga³: “Hi³ jáun² né³, ¿he³ lái³h³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?” 32 Ti³la³ ¿hí¹ lí¹³ za¹³ dí² tsú² hi³ tsá²mi³cuóun² bíh¹ ca³ze³?

Quí¹hliá² jmí¹ juénh² tsú² ñí¹con² tsáu², quí¹ ñi³² tsú² hi³ la³jín³² tsáu² bíh¹ ná¹lín²³ hi³ hla¹ Juan² jmí¹ lín³ jan² *ti³² jë¹ Dió³². 33 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³zái³h³ tsú² cú²jueh³² Jesús:

—Tiá² né¹ yáh³ jnoh¹.

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Hi³ jáun² sa³jun³ jná¹³ yáh³ juanh²¹ siáh³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jái¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jí³² ta²¹ lá².

12

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² hlái³h¹
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Jáun² Jesús ca³ma³liáu³² hi³ liéinh³² tsáu² cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmu², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí¹ zian² jan² tsá² ca³jñí³ mi³ uóun²ji³eh¹³ hué³² quioh²¹; jáun² ca³jmú³ jní¹³ la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³zíh³ siáh³ cáun² ñí¹ lí¹³ quiáuh³² jmai³h²¹ mi³ uóun²ji³eh¹³, ji³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ cáun² hñú³ ñe¹ lín²¹ ñí¹ lí¹³ di³chín³² tsá² jmu³ hua³hí¹³ ñí¹nái³² jáun². Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³quiú² ñí¹nái³² jáun² jo³cuo² tsá² lí¹³ jmu³ ta²¹; hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³, jmí¹ ma³hmah¹ quioh²¹ ñí¹nái³² jáun² cun³quionh³ hi³ jíenh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³ ló³² jáun². Jmí¹ li²¹ jáun² ngau³ ñí¹ uóunh³. 2 Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³láu² mi³ uóun²ji³eh¹³ né³, jáun² ca³zen³ tsú² jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ ñí¹con² tsá² ca³cuéh³ tsú² hí³ ñí¹nái³² jáun², hi³ tsa³mái¹ ca³lá² hi³ ca³láu² jáun², la³ cun³ hi³ ca³tin¹ tsá² quioh²¹ ñí¹nái³². 3 Ti³la³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ má¹ná¹, ca³zanh³ bíh¹ tsá² ca³zen³ hí³ tsá² quioh²¹ ñí¹nái³², hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí², hi³ jáun² lí¹ hai³²¹ cuá² ta³ bíh¹ tsú² ca³chanh³ dí². 4 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹nái³² ca³zen³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹; ti³la³ tsá² hí³ né³, ca³quiunh³ bíh¹ tsú² ca³la³ ca³cui³h³ chí¹ ji³ hi³ ca³tu³ ca³hión³² dí² jú¹ hlah³ jú¹ hó³². 5 Tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹nái³² ca³zen³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsáu², ti³la³ tsá² hí³ né³ ca³jngi³h³ bíh¹ tsú². Jmí¹ li²¹ jáun² ca³zen³ dí² siáh³ juóun³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²; ma³ jan² tsá² hí³ ca³quiu³ ca³pan³ bíh¹ tsú², hi³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³jngi³h³ tsú² siáh³.

6 ”Jáun² jí³²la³ jon² bíh¹ tsú² jéi³²í¹ jmí¹ zian² jan², tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ dí² lín³²; hi³ jáun² tsá² hí³ jon² bíh¹ tsú² ca³zen³ ñí¹ cá¹táuh³, quí¹ jmí¹ lín²³ dí²: “Cun³ tanh¹³ bíh¹ tsú² ta²¹ jón³² jná¹³”. 7 Ti³la³ tsá²

ná¹jmu² hí³ ta²¹ né³, ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²túnˀ² hmóu³² hi³ ca³juónh³ la³ lá²: “Já² tsá² nɨˀ² bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ² lá² nɨˀ¹ má¹jun² jméiˀ², chú³² cuˀí¹ jngɨh¹³ dí² tsú², hi³ jáun² lɨ³ quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”. 8 Jáun² ca³zanh³ dí² tsá² hí³ hi³ ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹, jmˀí¹ lɨ²¹ jáun² ca³chin² dí² tɨ³ cheih³² ñí¹náɨ² jáun².

9 Jmˀí¹ lɨ²¹ jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—¿He³ lɨˀn²³ hnoh² jmu³ tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ la³ jáun²? Tsá² hí³ dá² jáunh³ bíh¹, hi³ ja³ma³tsan² tsú² tsá² jmu² hí³ ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, hi³ jáun² tsá² siánh³ bíh¹ cuéh³² tsú² cú²jueh³² ñí¹náɨ² jáun².

10 ”¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²?:

Quɨˀn¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun² tsá² ná¹lɨˀn³ tɨ³²
hiah³²,
ta³né³² má²lɨˀ³ cá² máɨ³ quɨˀn¹ hi³ jlánh¹ bíh¹
quien²,
quɨˀn¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².

11 Hi³ nɨˀ² dá² ca³jmú³ Juo¹³ bíh¹ dí²,
cáun² hi³ lɨˀ¹³ lɨ³ tsa³cáun² tsɨˀ³ dí².

12 Jmˀí¹jáun² ca³lɨˀn¹³ tsú² hi³ ma³tson¹³ Jesús, quí¹hliá² má²ca³lɨ³tsɨn² dí² hi³ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ hmóu³² bíh¹ dí² hi³ má²lɨˀ²jmú³ tsú² jáun². Tɨ³la³, jmˀí¹ juénh² bíh¹ tsú² ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun² cáun² lɨˀ¹ca³lión³² bíh¹ dí² tsú² cú²jueh³², hi³ jáun² ja³tanh²¹.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi² hmah²¹
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:19-26)

13 Jmˀí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³zen³ tsú² ma³ jan² tsá² *fariseos jɨ³ tsá² cu³ nió³ joh¹ Herodes nɨˀ² siáh³, hi³ tsa³ca³ tsa³lian³ dí² Jesús, neh²¹ tiá¹ hléh³² cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ lɨˀ¹³ tánh³² tso³. 14 Tsá² hí³ cua³taunh²¹ hi³ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ hnú² hɨeh³² jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹, tiá² hɨ³² yáh³ honh² hnú² la³ cun³ hi³ juáh³ tsáu², quí¹ tiá² jmuh³² yáh³ hnú² hi³ jan² quien² hi³ jan² tiá² quien², tɨ³la³ hnú² bíh¹ jan² tsá² hɨeh³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³². ¿Hí¹ ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ quɨe³ hi³ mɨ³² *tsá² cuá¹lɨˀn³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ho³ tiá² hniáuh³²? ¿Má¹hmah²¹ jnoh¹, ho³ tiá² má¹hmah²¹?

15 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³lɨ³tsɨn² hi³ tsá² hí³ lɨˀn³ la³ cá¹ la³ jéinh¹ bíh¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² cá² lau²³ hnoh² jná¹³? Ñá²cán¹ dú¹ cáun² *cú¹tiáu² neh²¹ hi³ jɨe²¹ jná¹³.

16 Jáun² cua³can³² tsú², hi³ jáun² jmˀí¹ ca³jɨˀe³ Jesús ca³ngáɨ³:

—¿Hin² mɨ³ ñí¹ tá²láɨ¹ ñí¹ lá², hi³ hin² hi³ jmáɨ² tón³² lá² siáh³?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quioh²¹ tsá² cuá¹lɨˀn³ mɨ³chí¹ bíh¹ nɨ³².

17 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² cuéh³ náh² tsá² cuá¹lɨˀn³ mɨ³chí¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³, hi³ cuéh³ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹.

Jáun² lɨˀ¹ ca³ja³cáun² tsɨˀ³ bíh¹ tsá² hí³ lɨ³, quí¹hliá² la³ jáun² bíh¹ ca³ngáɨ³ tsú².

Nga² tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú²
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Hi³ jáun² jmˀí¹jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *saduceos hi³ cua³jɨen³ Jesús. Tsá² cu³ nió³ tsá² saduceos hí³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³; hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ ca³ñí¹ngah¹ dí² Jesús jáɨ¹³ lá²:

19 —Hnú² Tɨ³², ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés rá¹juáh³ nˀí¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³jun³ ta³ tiá² ca³lɨ³zian² jon² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², jáun² tsá²ñuh² dá¹jon²¹ hla¹ hí³ ca³tɨn¹ jan³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³, hi³ jáun² lɨ³ zian² jon² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ hí³. 20 Hi³ jáun² né³, jmˀí¹ zian² cá² mí¹zionh² tsá²ñuh² hi³ jmˀí¹ ná¹lɨˀn³ quiaun³ má²túnˀ² raɨnh²¹ jan² jméiˀ² mí¹ziú¹³. Tsá² má²ján³ né³ jmˀí¹ ca³jéinh³² cuo² quionh³ jan² tsá²mɨ³, tɨ³la³ jun³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ ta³ tiá² jon² ca³lɨ³zian². 21 Jáun² dá¹jon²¹ bíh¹ tsú² ca³jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³, tɨ³la³ ca³jun³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³ ta³ tiá² jon² ca³lɨ³zian²; la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ siáh³ quioh²¹ tsá² ñí¹ má²gáun³. 22 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ quioh²¹ tán¹ quiaun³ tsá² hí³, hí¹ jan² yáh³ tsú² tiá² ca³lɨ³zian² jon² quionh³ tsá²mɨ³ hí³. Ñí¹ cá¹táuh³ jáun² né³, jun³ bíh¹ siáh³ hnga² tsá²mɨ³. 23 Jáun² né³, nɨˀ¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³jenh¹³

tsú², ¿hin² dá² tsánh² tsá² quiaun³ hí³ lɨ́¹³ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³, quí¹ tán¹ quiaun³ bíh¹ tsú² ca³jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hí³?

24 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ná¹tsá²con² lɨ́n³² bíh¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiá² cuɨn² náh² Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ sa³jun³ pí³ quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³. 25 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ tsáu² ja¹ hla¹, tiú²uú² cuo² tsú² jéinh³² yáh³, hi³ sa³jun³ cuen³ bíh¹ tsú² siáh³ jon² hi³ jéinh³² cuo², quí¹ má¹jáun² dá² má²lɨ́n¹³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bíh¹, tsá² tionh² hí³ hñu³mɨ³cuú². 26 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tson² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³ né³, ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ ha³ lánh³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Dió³² ja¹ hmá² ton² hi³ jmɨ́¹ chí¹cau³² jáun²? Jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ la³², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Isaac jɨ³ Jacob nɨ́² siáh³”. 27 Quí¹ Dió³² dá² lɨ́n³ Dió³² Juo¹³ tsá² zian² bíh¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ lɨ́n³ tsú² Dió³² Juo¹³ tsá² má²jun¹; jáun² né³, lɨ́¹ ná¹tsá²con² tɨ³ ca³nga² bíh¹ hnoh².

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-37)

28 Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ zenh¹ siáh³ jan² tsá² lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, tsá² má²lɨ́²niéi³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun². Tsá² hí³ né³ ca³lɨ³tsɨn² hi³ re² bíh¹ má²lɨ́²ngáɨ³ Jesús, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—¿Hín² bíh¹ héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²?

29 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Hi³ lá² bíh¹ héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ la³jɨ́³²: “Sá¹nɨ́² niéi² hnoh² tsá² *Israel, jɨ́³²la³ jan² tán¹ Dió³² Juo¹³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Dió³². 30 Jáun² ¡ma³hno¹ Dió³² Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh², la³jɨ́³² jmɨ́²chí³ quián¹³, jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ nú², jɨ³ ca³la³ jɨ́³² pí³ quián¹³ nú² siáh³!” Hi³ nɨ́² bíh¹ héih³² la³ñí¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien². 31 Hi³ jáun² héih³² ñí¹ má²tun³ né³ lɨ́³ la³ lá²: “¡Ma³hno¹ tsá²mɨ³cuóun² renh² la³jmɨ́¹ hno³ nú² huen²!” Tiú²uú² zia³² yáh³ cónh³í¹ cáun² héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hi³ tun³ nɨ́².

32 Jáun² né³, tɨ³² liei²¹ hí³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Chú³² lɨ́n³² bíh¹ la³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́² Tɨ³². Jú¹ tson² bíh¹ nɨ³² má²lɨ́²juah²¹ hnú², hi³ jɨ́³²la³ jan² tán¹ Dió³² bíh¹ zian², hi³ tiá² zian² yáh³ cónh³í¹ jan² Dió³² siánh³. 33 Jɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ má¹hno¹ dí² Dió³² la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ dí², la³jɨ́³² hi³ ngɨ²³ dí², [la³jɨ́³² jmɨ́²chí³ quiú¹³ dí²,] jɨ³ la³jɨ́³² pí³ quiú¹³ dí² nɨ́² siáh³; jɨ³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hno¹ siáh³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ la³jmɨ́¹ hno³ dí² hmóu³², hi³ nɨ́² bíh¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² ñí¹con² Dió³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹ cue³² tsú² jáun² ñí¹con² Dió³² hi³ jɨn³² tsú² jáun² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hiú¹³.

34 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² Jesús hi³ tsá² hí³ má²lɨ́²ngáɨ³ re² lɨ́n³², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hniáuh³² hi³ huh²¹ hnú² jo³cuo² Dió³².

Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³ nga³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ jáun².

¿Hin² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo?
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Jesús jmɨ́¹ cuá¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² juáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hi³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ néh¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo? 36 Quí¹ hnga² hla¹ Dá²vi²¹ ca³hléh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ hi³
tsá² hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun²
jlɨ²¹ hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien² hi³
ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.

37 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹?, quí¹ ta³ bí¹ hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú² Tsá² lɨ́n¹³ hí³ Cristo.

Jáun² tsá² juóun³² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ jmí¹ ná¹náɨ³².

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹
(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

38 Jmí¹ ca³ma³tɨn² Jesús tsá² ná¹ngɨh³² hí³ né³, ca³juáh³:

—Hua³hín¹³ náh² jmu³ quiúnh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, quí¹ tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³² hi³ quɨh³² hmɨh³² cuo² hi³ ñi³táunh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ ní²; jlánh¹ hniá¹ tsú² hi³ tsáu² cuen³ Dió³² ní¹ má¹ca³jenh² dí² ja¹ hmah²¹, 39 jlánh¹ hniá¹ tsú² tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hñu³ cuáh³² quioh²¹, jɨ³ hi³ hniá¹ tsú² siáh³ tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² ní¹ má¹ca³cha³táunh¹ ñí¹ nio² jmáɨ¹. 40 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² quin²³ sí¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, lɨ́¹ ráɨn³² ñí¹ cun³quionh³ hi³ liéinh³² jáun² Dió³² ué³ lɨ́n³². Cun³ñí¹ hi³ jáun², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ tsú² ní¹ má¹jáun².

Quɨe³ ca³cué³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii²
(Lucas 21:1-4)

41 Cu³ jéin³² jmí¹ cuá¹tón²¹ Jesús có³² ho³hñú¹³ cuáh³² chín¹, có³² ñí¹ táun³ cuó² toh² tsú² quɨe³, hi³ cuá¹jɨ́en³² dí² tsá² toh² quɨe³ ñí¹ jáun²; hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ juóun³² tsá² hánh³ toh² hliáun³ quɨe³ hñu³ cuó² jáun². 42 Jmí¹jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² hi³ ca³taunh³ tun³ cú¹dáɨn³, quɨe³ tiá² lin¹ nga³ quien². 43 Jmí¹jáun² ca³teh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² ó³², tɨ³ hliáun³ bíh¹ má²lɨ́²cué³² tsú² la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́²tióh³² quɨe³ hñu³ cuó² ñí¹ hná¹ ní². 44 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ ní² cue³² la³ cun³ hi³ má²ziau³² quioh²¹ bíh¹; tɨ³la³ tsá²mɨ³ tia³mii² ó³² né³, má²lɨ́²cué³² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmí¹ zia³² quioh²¹ bíh¹, hi³ jmí¹ má²ma³hau³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² quioh²¹.

13

Jesús juáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ tsúnh¹³ cuáh³² chín¹
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Ta³ má²cuá¹cuá²haɨn³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³:

—Tɨ³², sá¹ní² jɨe³, ¡hénh³ ma³ chú³² jniá³ hñú³ ní², hi³ hen³ ma³ cáh¹ siáh³ quín¹ hi³ lɨ́³ hiah³²!

2 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Jɨeh²¹ hnú² hi³ jueh³² lɨ́n³² hñú³ lá²? Ñí¹ lá² dá² lɨ́¹³ hi³ hí¹ cá² máɨ³ quín¹ tiú²uú² ná¹juɨn¹ quionh³ quín¹ raɨnh²¹; la³jɨ́³² bíh¹ juú¹ tsúnh¹³.

Ha³ lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹
(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmí¹jáun² ja³taunh²¹ dí² tɨ³ tsɨ³ máh³ Olivos ñí¹ jniá³ jáun² cuáh³² chín¹. Tá¹la³ má²cuá¹tón²¹ jáun² Jesús ñí¹ jáun² né³, jáun² Pé¹, Jacobo, Juan² jɨ³ Tre²¹ ní² siáh³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsú² la³ lá² tá¹la³ tiá² hin² zian²:

4 —Hnáu² jnoh¹ hi³ juáh¹³ hnú² ha³ lɨh³ lɨ́¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² jáun². ¿He³ dá² lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ ní¹juáh³ má¹tɨ³ ñí¹ lɨ³tí³ hi³ ní²?

5 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Hua³hín¹³ lɨ́n³² náh² jmu³, hí¹ jan² lɨ́² hin² cuí¹ má¹cau² náh². 6 Quí¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³jmú³ hi³ lɨ́n³ la³juah²¹ dú¹ jná¹³, hi³ ja³juah²¹: “¡Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ Cristo!”; jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ma³can² tsú².

7 ”Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³niéih² náh² jáɨ¹³ hi³ má²zia³² hniéi² tɨ³ hlá² tɨ³ ní², ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ la³ jáun² ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹ tín², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ má²tsa³hín³ yáh³ jaun³².

8 Quí¹ tsá² zian² cáun² hué³² jmu³ hniéi² quionh³ tsá² zian² hué³² siáh³, jɨ³ tsá² hín¹³ hué³² ñí¹ hliáun³ quiu³ tín³ siáh³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján²; ñí¹ hliáun³ qui³ jɨeh³ hué³² hi³ lɨ³ zia³² siáh³ ho³cuóun³, [jɨ³ hi³ lɨ́¹ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³²]. Hi³ ní² dá² cun³ ja¹ má²ca³lɨ³liau³ bíh¹ hi³ ma³tso² tsáu² tsɨ́³, jun³juáh¹³ má²hnáu² yáh³.

9 ”Tɨ³la³ hniáuh³² tiáunh¹ hua³jan²¹ bíh¹ hnoh²; quí¹ hnoh² dá² jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsá²tan²¹, jɨ³ hi³ quiu³ po³ tsú² hnoh² la³ tɨ³ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí². Hi³ tsa³jau² tsú² siáh³ hnoh² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ jɨ³ ta³ ñí¹ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ nɨ́² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; má¹jáun² bíh¹ má²lɨ́¹³ cuéh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³. 10 Ñeh² bíh¹ hi³ táuh³ jmáɨ¹ má¹ná¹, jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú² ca³tɨ²¹ ngáɨ³² tsú² tín² ñí¹con² la³jɨ́n³², la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma². 11 Nɨ́¹ má¹já²jau² tsú² hnoh² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹ né³, ha³ lɨ́² jmú² náh² hɨ³² honh² nɨ́¹juáh³ he³ cuá¹juah²¹ náh² ñí¹ jáun². Quí¹ jmáɨ¹ jáun² dá² cáun² cuá¹hléh¹ hnoh² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ hí³ hñu³ honh² bíh¹ náh²; quí¹ jáɨ¹³ jáun² cué³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹, jun³juáh¹³ jáɨ¹³ quián¹³ hmóu³² yáh³ náh². 12 Hí¹ la³ tɨ³ tsá² jan² jméi² mí¹ziú¹³ quionh³ yáh³ tsú² jɨenh³ hi³ jngah³ tsáu², jɨ³ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jɨenh³ jon²; jon² tsáu² jmu³ hniéi² quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jɨenh³ yáh³ tsú² tsá² má²lieih²¹ hí³ hi³ jngah³ tsáu². 13 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³hau² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsɨ́³ la³ má²nio² jáun² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ né³, tsá² hí³ bíh¹ liáun³.

14 ”Nɨ́¹ má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu³ hi³ hliáh¹³ ñí¹ hɨ́en¹ [la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ jáun² hla¹ Daniel *tɨ³² jë¹ Dió³²], má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hi³ jáun² má²nio² ñí¹ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ —nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³² jáɨ¹³ lá², cuɨ́¹ ngɨ¹³—, hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lɨ́³ máh³. 15 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ² tsáɨh³ quioh²¹ jmáɨ¹ jáun² né³, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ son² hi³ tsa³hen² ñéih³ hi³ tsa³quián³ hi³ nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³² la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²; 16 hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹ ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ tsánh³² tsú² hi³ tsa³quián³ ha¹. 17 ¡Jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³! 18 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ chau²¹ jmáɨ¹ jáun² cáun² jmɨ́¹ ñí¹cuóu³; 19 quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³ zia³² cáun² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ cu³tí¹³, cáun² hi³ hí¹ cónh³ tiá² má²lɨ³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hngá¹máh³ lá², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² bíh¹ siáh³ tɨ³ chí¹cáɨn² jáun². 20 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² Juo¹³ dí² tiá² hná³² jmáɨ¹ jáun² dúh¹, jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hiá¹ jmɨ́¹ tsán¹³; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnio³ tsú² tsá² joh¹, tsá² má²ca³quianh³ tsú² hí³ hnga², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³hná³ Dió³² jmáɨ¹ jáun².

21 ”Né³² né³, nɨ́¹juáh³ má¹jáun² má²zian² tsá² juáh³ ñí¹con² hnoh²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ lá² má²cuá³ Tsá² lɨ́n³ Cristo!”, ho³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ zio¹ má²cuá³!”, ha³ lɨ́² lɨ́¹ táunh³ náh² ta²¹. 22 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³ma³cau², hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ Cristo, jɨ³ tsá² juáh³ siáh³ hi³ ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ jmu³ siáh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³², hi³ ma³can² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá² má²ca³quianh³ hnga² yáh³ Dió³² ma³can² tsú² siáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³. 23 Tɨ³la³ cuɨ́¹ tiáunh¹ hnoh² hua³jan²¹ lɨ́n²¹; quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh² ta³ tin².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² (Mateo 24:29-35,42,44; Lucas 21:25-36)

24 ”Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³nga² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ nɨ́² né³, má¹jáun² má²nieh¹³ hiú², hi³ zɨ́h² siáh³ tiú²uú² joh¹ cué³², 25 jɨ³ hi³ ziu³ súh³² siáh³ chí¹jmaɨ²¹ haɨ²¹ chi³cuú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³ siáh³. 26 Má¹jáun² máh³ jɨen³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² ja¹ jnie² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² quioh²¹, hi³ lin¹ hi³ quien² tsú². 27 Má¹jáun² zen³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ chan³ cu³lɨ²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ hí³ joh¹, tsá² zian² tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú², la³ tɨ³ hué³² ñí¹ má²uóunh³, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ cuoh¹ mɨ³cuú².

28 ”Cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá² cun³quionh³ hmá² sí² co²: Jɨ́eh³² hnoh² nɨ́¹juáh³ má²tá¹jmu¹³ hmá², hi³ má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zɨ́h³, jáun² má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ má²má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ ñí²hiú². 29 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³, nɨ́¹juáh³ má²jɨeh³² hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ ho³hñú¹³ bíh¹

má²zenh² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 30 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³, ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá². 31 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

32 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín² jmáɨ¹, ho³ hín² la³nió¹ lɨ́¹³ la³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ñi³², quí¹ hí¹juáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² yáh³ tiá² ñi³², hi³ sa³jun³ hnga² yáh³ Jon² Dió³² ñi³² siáh³; jɨ³²la³ hnga² bíh¹ Dió³² Jméi² tsú² ñi³².

33 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³ ná¹ua³hin¹³ náh², [jɨ³ hi³ ná¹lienh¹ náh² siáh³ Dió³²,] quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ chau²¹ jmáɨ¹ jáun². 34 Quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ́¹³ la³ lá²: Jan² tsá²ñuh² cua³han³ hñú¹³, hi³ ngau³ ñí¹ uóunh³; tɨ³la³ ñeh² bíh¹ hi³ cua³haɨn³² tsú² má¹ná¹, ca³chá³ tsú² hñú¹³ jo³cuo² tsá² quian²¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² ca³cuéh³ dí² ta²¹ hi³ ca³tɨn¹ jmu³, hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ héih³² ñí¹con² tsá² jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³ jmu³ re² ta²¹ quioh²¹. 35 Hi³ jáun² ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² tianh³ náh² ná¹ñí¹, quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ cuánh³² tsá² hñú¹³, hí¹ cuánh³² cun³ ca³niéi², ho³ cuánh³² cun³ chu³nie², ho³ cuánh³² la³ cun³ ca³hó³ cá¹háu² hi³ ñí¹, ho³lá²dá² tɨ³ nɨ́¹ má¹já²jnia² uá¹; 36 su³uú² jáunh²³ tsú² cu³diá²jan² ta³ ná¹cuóun¹ náh². 37 La³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² juo³ jná¹³ siáh³ la³jín³² tsáu²: ¡Tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh²!

14

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús (Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Tun³ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² *judíos *hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan² yáh³. Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³ ca³hnauh² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ zanh³ dí² Jesús ta³máɨh³, hi³ jáun² jngɨh³ dí². 2 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ dí²:

—Ha³ tiá² zanh¹³ yáh³ dí² tsú² tá¹la³ jmáɨ¹ má¹ná¹, quí¹ hu³sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³taunh³ tsáu² tiá³ siaun³².

Jan² tsá²mɨ³ sé²³ no¹ má²ró³² chí¹ Jesús (Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Jesús já¹ juú² Betania, hñú¹³ Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ “tsá² lɨ́n³ *mɨ³ho²¹ péin³”. Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús ñí¹ mesa né³, cuan³ jan² tsá²mɨ³ hi³ quian³² cáun² tse³ míh¹ hi³ lɨ́³ cún¹ tiáu² alabastro hi³ jmɨ́¹ canh², hi³ ha²¹ no¹ má²ró³² chu²¹ lɨ́n²¹, jmaɨh²¹ hngó³² quioh²¹ cáun² há² má²ró³² jmáɨ² nardo, cáun² hi³ hmuh²¹ lɨ́n²¹. Jáun² ca³jó³ tsú² mɨ³láɨ¹ tse³ pih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³sé³ dí² no¹ má²ró³² jáun² chí¹ Jesús. 4 Ma³ jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ca³míh³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³juónh³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:

—¿He³ láɨh³² sa³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hin²³ tsú² no¹ má²ró³² nɨ́² quioh²¹? 5 No¹ má²ró³² nɨ́² jmɨ́¹ lɨ́¹³ tsa³hnáɨ¹ lɨ́³ cun³ hnɨ³² nio² hña³láu³ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu², jáun² quɨe³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².

Jáun² ca³ziu³ ca³hɨen³ tsú² tsá²mɨ³ hí³.

6 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² liúnh¹ ñí¹con² tsú²; ¿he³ láɨh³² ma³tsan¹³ hnoh² tsɨ́³ tsú²? Quí¹ cáun² hi³ chu²¹ bíh¹ la³² má²lɨ́²jmú³ tsú² ñí¹con² jná¹³. 7 Quí¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmúh¹³ náh² hi³ chú³² ñí¹con² tsú² lɨ³ua³ cáun² jmáɨ¹ hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³; tɨ³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² yáh³ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh². 8 Tsá²mɨ³ nɨ́² má²lɨ́²jmú³ la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ jmu³ ñí¹con² jná¹³; quí¹ má²lɨ́²sé³² tsú² jná¹³ no¹ má²ró³² ta³ tin² ñeh² bíh¹ hi³ tsa³haun³ ná¹. 9 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsa³hléh² tsú² jú¹ chú³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ja³bí¹ tsa³chá² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ tsá²mɨ³ lá², hi³ jáun² chau¹³ tsɨ́³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Judas jɨenh²³ Jesús (Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ngau³ Judas tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot, jan² tsá² quian³tun³

joh¹ Jesús, hi³ ca³ñí¹lienh¹³ dí² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ hi³ jmu³ dí² jáɨ¹³ hi³ jɨenh³ dí² Jesús jo³cuo² tsá² hí³. 11 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ hi³ cué³² quɨe³. Jáun² né³, Judas ca³hnauh² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨenh³ dí² Jesús.

Jesús jmu² má³² hi³ lɨ́³ nóh³² ca³tɨ²¹ hi³ jún³

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

12 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² judíos hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan², jmáɨ¹ hi³ jngɨh² tsú² jáun² *já¹ziáh² míh¹ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ hnáuh² hnú² hi³ tsá¹jmú¹³ jnoh¹ hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² hi³ cúh¹³ hnú²?

13 Jmɨ́¹jáun² ca³zen³ dí² gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² já¹ juú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ náh² jan² tsá²ñuh² quiaun² tse³ ha²¹ jmáɨ². Cuá²táunh¹ náh² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú², 14 jáun² hñú³ ñí¹ hen¹³ tsá² hí³, cuá²zéih³ náh² tsá² hñú¹³ la³ lá²: “Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹juah²¹: ¿Ha³ jinh¹ lɨ́³ ñéih³ ñí¹ cueh³² tsú² tsáu² quion²¹ jná¹³, ñí¹ lɨ́¹³ cuh²¹ jná¹³ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² quiúnh¹ jná¹³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² ná¹?” 15 Jáun² tsá² hí³ tsa³jau² hnoh² cáun² ñéih³ jueh³² ñí¹ tun³ tsɨn¹, ñí¹ má²lɨ́³ re²; ñí¹ jáun² bíh¹ cuá¹jmuh³ hnoh² hua³jan²¹ má³² quiú¹³ dí².

16 Hi³ jáun² né³, ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú², hi³ jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú², hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ bíh¹ la³ cun³ rón³² hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús; hi³ jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹.

17 Jmɨ́¹ má²ca³zɨ³² jáun² né³, ca³chó³² Jesús ñí¹ jáun², la³ má²quionh³ tsú² tsá² quian³tun³ joh¹. 18 Tá¹la³ má²tionh² tsú² jáun² ñí¹ mesa hi³ má²ná¹cúh² tsú² má³², jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² jan² tsá² ná¹cúh²³ dí² lá² quiúnh¹ né³bí¹ jɨenh³ jná¹³.

19 Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlaɨh³ ca³niau²¹ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ca³ngáɨh³ Jesús, hi³ juáh³:

—¿Hí¹ jná¹³ juáh¹³?

20 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Jan² hnoh² tsá² quian³tun³, tsá² cuh³² jná¹³ cáun² uon² quiúnh¹ bíh¹ jmu³ la³ jáun². 21 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³² hi³ ca³tɨn¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²; tɨ³la³ ¡juo²³ bíh¹ tsá²ñuh² tsá² jɨenh³ jná¹³! Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ re² quioh²¹ tsá² hí³ sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tsa³² tiá² ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú² cú²jueh³² dúh¹.

22 Tá¹la³ ná¹cúh² tsú² jáun² né³, Jesús ca³can³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Quɨéɨh³ náh², quí¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³.

23 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³can³ tsú² siáh³ cáun² copa, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³nga³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsú² ca³hɨnh³ hi³ jmɨ́¹ ha²¹ jáun² copa. 24 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hi³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́²hán¹ jná¹³ hi³ táɨn³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ juóun³² tsáu²; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ má²quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹. 25 Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ aɨh²¹ jná¹³ mu² ráu³ lin¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh² máh³, jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³².

Jesús juáh³ hi³ nó³² Sí¹mu²¹ Pé¹ tɨ³ có³²

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hɨ́e³ tsú² cáun² sun¹ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ máh³ Olivos. 27 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹ jná¹³ já¹niéi² lá²; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ bíh¹ lɨ́¹³”. 28 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹ jná¹³ chí¹ján³ la³ cun³ bíh¹ hnoh² tɨ³ hué¹³ Galilea.

29 Hi³ jáun² Pé¹ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³ có³² ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, ¡cun³ tiá² jáun² yáh³!

30 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ já¹niéi² lá² bíh¹ cánh³², ñeh² bíh¹ hi³ hau³ tenh³ jéin³² cá¹háu² juáh¹³ hnú² hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

31 Tɨ³la³ hí³ né³, ca³jmú³ pin³ jë¹ hi³ ca³juáh³:

—Uá¹jinh¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quion²¹ yáh³ jná¹³ ca³cáɨn³, hi³ jún³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnú², cun³ tiá² zeih²¹ bíh¹ jná¹³ hnú² tɨ³ có³².

Hi³ jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ ca³juáh³ cá²ren².

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46; Juan 18:1; Hebreos 5:7-8)

32 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² cáun² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní, jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—Tianh³ hnoh² ñí¹ lá² tá¹la³ ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³².

33 Jáun² jɨ́³²la³ gáun³ tsáu² bíh¹ ca³jan³ tsú²: Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² nɨ́² siáh³; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³liau³ hi³ ca³ta³no¹ hlaɨh³ lɨ́n²¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ ca³hu³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsɨ́³ tsú². 34 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² gáun³ hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ ñí¹jún³ jná¹³ lɨ́²³ cun³ñí¹ hi³ ja³²lɨ³ hlaɨh³ nio² tsɨn³². Tɨ³la³ hnoh² tianh³ náh² ná¹ñí¹ ñí¹ lá².

35 Jáun² né³ Jesús ngau³ ca³lá² tɨ³ chí¹ján³, jáun² ca³jmú³ cuá¹jñi²³ hi³ ca³hiéih³ ñí¹ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ hi³ tiá² há¹ tiá² ngá¹³ dí² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ jáun².

36 —Hnú² Tia²¹ —ca³zaɨh³ dí² Jméi²—, tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ juóuh³² ñí¹con² hnú², liau¹ tiá³ jná¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² tsɨ́h³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ aɨh²¹; tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

37 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ dí² tɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ hí³, jáun² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ dí²; jáun² ca³záɨh³ dí² Pé¹:

—Sí¹mu²¹, ¿hí¹ rá²cuóun¹ uá¹ nú²? ¿Hí¹ hí¹juáh³ cu³tiá³ uá¹ tiá² ca³tion¹³ hnú² hi³ ñíh¹³ ñi³ñí¹? 38 Tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³ lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tánh³² náh² tso³. Quí¹ hua³jan²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hún¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh², tɨ³la³ ngú³ quián¹³ bí¹ náh² jlánh¹ tiá² pin³.

39 Jmɨ́¹jáun² ngau³ tsú² siáh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin². 40 Jáun² cuanh³ tsú² siáh³, sa³ siáh³ bíh¹ siáh³ má²ná¹cuóun¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuanh²¹ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ má²tioh³ ziú³ ñí¹ tsú². Jáun² tiá² ñi³² he³ nga³ bíh¹ tsú² lɨ³. 41 Jáun² ngau³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tɨ³² hnaɨh³² jéin³²; jmɨ́¹ cuanh²¹ tsú² jáun² né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ la³ má²tionh² jáun² uá¹ hnoh² tie³ hi³ ná¹cuóun¹ náh²? Má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́², má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jɨenh³ tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo² tsá² ná¹ren² tso³. 42 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹ má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

43 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Judas, jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³ má²hí¹quionh³ juóun³² lɨ́n³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́² siáh³. Tsá² hí³ dá² hí¹já²táunh¹ hi³ zéi¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tɨ³² liei²¹, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³. 44 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³ ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá²

hí³ bíh¹ jan¹³ náh² hi³ tson³ ca³la³ ja¹ uá¹ dí¹cho¹”.
45 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ngau³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:
—Hia² nú² Tɨ³².
Hi³ jáun² ca³hen³ dí² ñí¹ tsú². 46 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³zanh³ tsá² cuá²taunh²¹ hí³ Jesús, hi³ ca³jan³ dí² tson³.
47 Tɨ³la³ jan² tsá² jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² né³, ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨ́en¹. 48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² tionh² hí³:
—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹táɨ³ jɨ³ hmá² nɨ́² hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²? 49 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² bíh¹ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jmɨ́¹ ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³ziaunh² náh² jná¹³ hi³ tson³ ná¹. La³ nɨ́² dá² lɨ́²³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² bíh¹.
50 Jáun² né³, hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹, quí¹ ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú². 51 Tɨ³la³ jan² tsá² tsá¹ñú¹ jmɨ́¹ hí¹tsau³² cu³chin¹ hi³ chí¹tsaɨnh³² cáun² hmɨh³² tiáu², hi³ jáun² ca³zaunh³ tsáu²; 52 tɨ³la³ tsá² hí³ né³, cáun² ca³tú³ bíh¹ hmɨh³² jáun², hi³ jáun² ca³cuóun³ láun³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

53 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jan² tsú² Jesús ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹; jáun² jmɨ́¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³. 54 Jáun² Pé¹ né³, ngau³ ca³lá² sáh³ chí¹cáɨn² ñí¹ uóunh³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ ñí¹ lɨ́³ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ hñú¹³ mí²tsá² hɨ́en¹, jáun² ca³cuá³ can³² sɨ́² quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hi³ cuá¹chóh²³ sɨ́².
55 Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹ñí¹ nɨ́² siáh³ ca³hnauh² jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³tson² dí² tsáu¹³ Jesús, hi³ jáun² lɨ́¹³ jngɨh³ dí²; tɨ³la³ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú². 56 Juóun³² tsáu² ca³chá³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² quioh²¹ tsú², tɨ³la³ lɨ́¹ jmɨ́¹ ná¹quiú² ná¹táɨnh²³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ tsá²ján² tsá²ján². 57 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsáu² ca³nu³ ca³tiánh³ hi³ ca³chá³ tso³ tɨ́¹jáɨ², hi³ ca³juáh³:
58 —Jnoh¹ má²ca³náɨ¹³ hi³ juáh³ tsá² nɨ́² la³ lá²: “Jná¹³ tsunh²¹ hñú³ hɨ́en¹ lá² hi³ ca³jmú³ tsáu² cun³quionh³ cuá² ta³, hi³ jáun² ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ bíh¹ má²dí¹láɨ¹ siáh³, tɨ³la³ jun³juáh¹³ uá² lɨ́³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³”.
59 Tɨ³la³ sa³jun³ la³ jáun² yáh³ ca³jmú³ tsú² cá²hon³.
60 Jáun² né³, tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³náu² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² Jesús:
—¿Hí¹ hí¹ cá² jon¹ uá¹ tiá² la³ ngáɨh¹ hnú²? ¿He³ dá² nɨ³² ná¹juáh²³ tsá² nɨ́² hi³ ca³tɨn¹ hnú²?
61 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, tie³ bíh¹ ca³náu², la³ má² tiá² nga² jáun² bíh¹ hí¹ cáun². Jáun² tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³ngáɨ³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³², hi³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ hnú² dá² Tsá² lɨ́n³ Cristo Jon² Dió³² Tsá² hɨ́en¹?
62 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³. Hi³ jáun² hnoh² jɨen¹ náh² hí³ dí² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ má²cuá¹tón²¹ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh², hi³ jɨen¹ náh² tsú² siáh³ hi³ má²cuá¹jáunh²³ hñu³mɨ³cuú² juɨ³² ja¹ jnie².
63 Jmɨ́¹jáun² ca³ca³ mí²tsá² hɨ́en¹ ha¹ [hi³ jmu² lin¹ hi³ tiá² tɨ³² tsɨ́³ jáɨ¹³ jáun²], hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿He³ láɨh³² sa³ ca³lɨ³í¹ tsá² zíh³² jú¹ tson² hno³ dí²? 64 Quí¹ nɨ́² bíh¹ má²lɨ́²nié ih² hnoh² ha³ lánh³ rón³² chú² lén³² tsá² nɨ́² Dió³²; jáun² né³, ¿he³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh² ta³né³²?
Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³.
65 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsáu² ca³ma³liáu³² hi³ tiú² hñéi³², hi³ ca³jnɨ́³ dí² siáh³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² ca³quiu³ ca³pan³ dí², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¡Chí³ jáɨ¹³ neh²¹ [hin² tsánh² lɨ́²po³]!

Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² ca³jau³ tsú² ca³la³ hi³ má²quiú² má²po²³.

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-29)

66 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jáun² Pé¹ tɨ³ la³ quián³ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ jáun², jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ quian²¹ mí²tsá² hɨ́en¹; 67 jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ cuá¹chóh²³ Pé¹ sɨ́², jáun² ca³jɨ́en³² dí² chí¹tiá³ ñí¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ja³bí¹ hnú² jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ Jesús hná¹ tsá² Nazaret ó³².

68 Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³, hi³ ca³juáh³:

—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsú², hi³ sa³jun³ ngɨ²³ yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ dí¹juáh²³ hnú² nɨ́².

Jmɨ́¹jáun² cua³han³ tsú² cheih³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ taunh³² tsú²; tá¹la³ jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹háu². 69 Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³jɨ́e³ siáh³ cónh³ɨ́¹ cu³ jéin³² hi³ ca³ma³liáu³² hi³ zaɨh³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² la³ lá²:

—Jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³² bíh¹ tsá²ñuh² lá².

70 Tɨ³la³ Pé¹ né³, siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³. Má²cu³lé³ míh¹ jáun² siáh³ ca³juáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² hi³ ca³záɨh³ Pé¹:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ hnú² bíh¹ jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² Galilea, [quí¹ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá² hín¹³ tɨ³ ñí¹ jáun² bíh¹ hléh¹ hnú².]

71 Tɨ³la³ Pé¹ né³, ca³hɨen³ Dió³² ca³la³ hi³ tanh² hú¹mu³héih³² hnga², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsá²ñuh² tsá² ná¹hɨen²³ hnoh² nɨ́².

72 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² siáh³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³ hi³ má²tɨ³² tenh³ jéin³². Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ ca³záɨ³ jáun² Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² tenh³ jéin³², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hi³ cúh² tsɨ́³ Pé¹, hi³ ca³hó³.

15

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato
(Mateo 27:1-2; 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³cuú² ca³ngɨh³² siáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien² nɨ́² siáh³, hi³ ca³ma³re² tsú² jáɨ¹³. Jáun² ca³hñéi³² dí² Jesús hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹con² Pilato. 2 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Pilato:

—Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ la³ juáh³ hnú² nɨ́².

3 Jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ né³ jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ hliáun³ ñí¹ tso³ quioh²¹ tsú². 4 Jáun² Pilato ca³ngáɨ³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ hí¹ cá² jon¹ uá¹ tiá² hi³ ngáɨh¹ hnú²? Sá¹nɨ́² jɨe³, cónh³ bíh¹ tiá² tí³ tso³ hi³ cha³² tsú² quián¹³ hnú².

5 Tɨ³la³ Jesús cun³ jáun² tiá² hi³ ca³ngáɨ³ hí¹ cáun² bíh¹; hi³ jáun² Pilato lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³.

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

6 Hi³ jáun² né³, Pilato jmɨ́¹ tan² hi³ lión³² jan² tsá² tson³ tá¹la³ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² mɨ³² tsáu² hi³ liáun³. 7 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá² jmɨ́¹ cuá¹hún¹ hñu³mí¹ñí², tsá² jmáɨ² Barrabás quionh³ tsá² siánh³ siáh³, tsá² jmɨ́¹ má²ca³jngɨh³ tsáu² jmáɨ¹ hi³ ca³taunh³ tiá³ siaun³² hi³ ca³jmú³ quien² hmóu³². 8 Jáun² cua³taunh²¹ tsáu² ñí¹con² Pilato hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³ jmu³ Pilato la³ cun³ hi³ qui³ tan² jmu². 9 Hi³ jáun² Pilato ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hnáuh¹ hnoh² hi³ lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² tsá² judíos?

10 Quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ Pilato hi³ cun³ñí¹ hi³ uóu³² tsɨ́³ bíh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mi³jmú³ hi³ jáun² ñí¹con² hí³ dí² cua³jan² tsú² Jesús. 11 Tɨ³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mi³jmú³ né³, jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³jmú³ ñí¹con² tsáu²,

hi³ jáun² hiu³ mɨ́³² tsú² hi³ Barrabás bíh¹ tɨ³ re² lión³² dí². 12 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Pilato:

—¿Hi³ he³ bí¹ hnáuh² náh² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² Tsá² teh³² náh² lá² Re²¹ Juóuh³² hnoh² tsá² judíos?

13 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³tɨ³ ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!

14 Jáun² Pilato ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Tɨ³la³ ¿he³ dá² hi³ hlaɨh³ má²ca³jmú³ tsú² né³?

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!

15 Jmɨ́¹jáun² ca³lión³² Pilato cú²jueh³² Barrabás hí³, quí¹ hi³ hnió³ dí² hi³ lɨ³ hiún² tsɨ́³ tsá² tionh² hí³. Jmɨ́¹ má²lɨ́²jmú³ dí² jáun² héih³² hi³ quiu³ pan³ tsú² Jesús cun³quionh³ cáun² hñú¹jméi¹³ hi³ lɨ́³ láu², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jɨenh³ dí² hi³ tsa³ton³ tsú² crei²¹.

16 Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ hliáu³ Jesús tɨ³ la³ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ quioh²¹ ñí¹ta²¹, jáun² ca³cuu³ ca³ngɨh³ tsú² la³jín³² hliáu³ raɨnh²¹. 17 Jmɨ́¹jáun² ca³quinh³ dí² cáun² hmɨh³² zín¹³ la³ qui³ quɨh³² jan² tsá² quien², hi³ jáun² ca³tanh² dí² siáh³ chí¹ tsú² cáun² chí² lɨh³², la³juah²¹ dúh¹ *có²ron¹ná¹ hi³ quioh²¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, tɨ³la³ chí² lɨh³² jáun² dá² lɨ́³ cun³quionh³ cuoh² hmá² ton² bíh¹. 18 Jáun² la³juɨ³² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ tɨ³ hóh³² hi³ juáh³:

—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos!

19 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ ca³quiu³ ca³pá³ dí² chí¹ tsú² cun³quionh³ cáun² hmá²tiéi¹³, hi³ tiú² hñéi³² dí² siáh³, jɨ³ hi³ dí²quí² dí²jñí³² dí² ta³ ñí¹ tsú² siáh³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ná¹má²quien² dí² tsú². 20 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cónh³² dí² jáun² cú²nga¹ né³, ca³chí² dí² siáh³ hmɨh³² zín¹³ hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²quinh³ dí² jáun², hi³ jáun² ca³quinh³ dí² siáh³ ha¹ hi³ qui³ jmɨ́¹ quih³². Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ dí² tsú² hi³ tsa³ton³ dí² crei²¹.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² juú² Cirene, tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹, jméi² Lí²ján¹ jɨ³ Rufo, hi³ jmɨ́¹ má²cuá¹hen² já¹ juú²; hi³ jáun² ca³di³quian³ dí² Sí¹mu²¹ hí³ jmáɨ¹ hi³ cán³ crei²¹ hi³ jmɨ́¹ quian³² jáun² Jesús.

22 Jáun² ca³jan³ tsú² Jesús cáun² tsɨ³ máh³ míh¹ jmáɨ² Gólgota (hi³ hnió³ juáh³ “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”). 23 Ñí¹ jáun² ca³jenh³ dí² tsú² mu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ má²ná¹jan² quionh³ mɨ́³ mirra, tɨ³la³ Jesús tiá² ca³hɨnh³ yáh³ hi³ jáun². 24 Jmɨ́¹jáun² ca³ton³ dí² crei²¹; hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chí² hliáu³ jáɨ¹³ hi³ jɨ́e³ dí² nɨ́¹juáh³ hin² joh¹³ ha¹ tsú².

25 Jmɨ́¹ ca³ton³ tsú² jáun² Jesús crei²¹, jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ má²tí³ la³ nió¹ ñu³ tɨ³ hú²niéi². 26 Hi³ jáun² ca³tón³ tsú² siáh³ huéh³ ta³ chí¹ Jesús hi³ jmu² lin¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ má²ma³ngɨ́³ dí² tsú². Huéh³ jáun² juáh³ la³ lá²: “Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos”. 27 Ja³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ gon³ tsá² háɨn² quionh³ Jesús, jan² tɨ³ cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ siáh³. 28 [La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ juáh³ la³ lá²: “Ja¹ tsá² ren² tso³ bíh¹ ca³ta³dí¹hɨn¹³ tsú²”.]

29 Hi³ jáun² tsá² há² ngaɨ³² ñí¹ jáun² né³, ca³tu³ ca³hión³² Jesús, hi³ ca³la³ hi³ jeih³² chí¹ bíh¹ tsú², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡He³ dá² rón³² hnú²! Hnú² tsá² jlánh¹ juánh³ hi³ tsunh²¹ nú² hñú³ hɨ́en¹ quiú¹³, hi³ jáun² ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³, jmóuh¹ nú² siáh³, 30 né³² né³, lion¹ huen² hi³ son² ñí¹ crei²¹ nɨ́² neh²¹.

31 Ja³bí¹ la³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ca³cáuh³² cú²nga¹ quioh²¹ tsú², hi³ juónh²³ la³ lá²:

—Tsá² siánh³ bíh¹ jlánh¹ ca³lión³² tsú², tɨ³la³ hnga² né³, tiá² la³ lɨ́¹³ yáh³ lión³². 32 Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³neh²¹ dí² hi³ má²cuá¹son² tsá² nɨ́² ñí¹ crei²¹, má¹jáun² máh³ táunh¹³ dí² ta²¹ hi³ lín³ tsú² Cristo, Tsá² lín³ Re²¹ Juo¹³ dí², tsá² *Israel.

Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tón²¹ hí³ crei²¹ quionh³ yáh³ tsú² ca³quiu³ ca³je³.

Jmí¹ jun¹ Jesús
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Jmí¹ tí³ chi³hiú² né³, ca³nieh² tá¹ cáun² 34 hué³² jáun², ca³la³ ñí¹ tí³ la³ nio¹ hni³² ti³ ca³hláu³. Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³hóh³² Jesús tiá³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Eloi, Eloi ¿lama sabactani? (Hi³ hnió³ juáh³ “Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ láih³² huen² jná¹³ má²lí²zeh² hnú²?”).

35 Ma³ jan² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³náh³², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ní² niéi² náh², Líh³ tsá² jmí¹ lín³ hí³ *ti³² jë¹ Dió³² má²ñí¹téh¹³ tsá² ní².

36 Jáun² jan² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ngau³ cú²hé² hi³ ca³ñí¹cuóuh¹³ cáun² chí² náh² hinh²³ jmáih² mu² má²zéih¹ lín²¹ quioh²¹ mih³ uóun²jieh¹³, hi³ jáun² ca³di³chí³ dí² hná¹³ hmá²tiéi¹³, hi³ ca³ñí¹hiéih¹³ dí² ho³ Jesús hi³ hnió³ dí² hính³. Jmí¹ lih²¹ jáun² né³, ca³juáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ní² tín² cuí¹ lí³, cuí¹ neh²¹ ní¹juáh³ já³² Líh³ hi³ ja³siau³.

37 Jmí¹ lih²¹ jáun² ca³hóh³² Jesús tiá³ lín³², hi³ jáun² jun³. 38 Hi³ jáun² hmih³² hi³ jmí¹ hí¹jnáih²³ ñí¹ jlánh¹ hien¹ hñu³ cuáh³² chín¹ né³, ca³zen³ tih³ tun³ zainh²¹ ca³li³liau³ tih³ chi³cuú² hi³ tsa³ la³ tih³ hué³². 39 Jmí¹ má²lí²jíe³ jáun² hliáu³ tsá² chín¹ tsá² *romano jmí¹ zenh¹ hí³ ta³ ñí¹ Jesús [hi³ ha³ lánh³ rón³² má²lí²hóh³² Jesús jih³] hi³ ha³ lánh³ rón³² má²jun² tsú², jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Cu³tí³ bíh¹ la³ Jon² Dió³² bíh¹ hla¹ ní².

40 Có³² jáun² jmí¹ tionh¹ ma³ jan² tsá²mih³ hi³ jmí¹ ná¹jíe²³ ñí¹ uóunh³; ja¹ tsá² hí³ jmí¹ zenh¹ Má²réi³ tsá² ja³ juú² Magdalá, Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo tsá² cáin² jih³ Sé³² ní² siáh³, jih³ mí¹ Salomé ní² siáh³. 41 Tsá²mih³ hí³ jmí¹ má²ca³ñi³táunh¹ cu³hna²¹ Jesús jmí¹ cuá³í¹ máh³ tsú² hué¹³ Galilea, jih³ hi³ jmí¹ má²ca³ma³cáu³² siáh³. Ja³bí¹ jmí¹ tionh¹ siáh³ juóun³² lín³² tsá²mih³ ñí¹ hná¹ jáun², tsá² cuá²taunh²¹ quionh³ Jesús tih³ já¹ juú² Jerusalén.

Jmí¹ ja¹haun³ Jesús
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Jmí¹ má²ja³quián³ tá¹tsi²¹ hiú² né³, hi³ ti³tsóh³dí¹ jmáih¹ jáun² jmáih¹ hi³ jmu² tsú² hua³jan²¹, la³ cun³ jmí¹ lí¹³ juáh¹³, cua³hlau³ *jmáih¹ hi³ tionh² tsú² tie³ yáh³. 43 Jáun² jmí¹jáun² cuan³ Sé³² tsá² zian² juú² Arimatea, jan² tsá² quien² ja¹ quioh²¹ tsá² ná¹lín³ ta²¹ hi³ chín¹. Tsá² hí³ uá²jaih³² jmí¹ má²jan³² hi³ lih³ lin¹ hin² tsánh² má²ca³hión³² Dió³² hi³ hau³ jáih¹³, jáun² jlánh¹ tiá³ nio² tsí³ tsá² hí³ ca³hi³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Pilato hi³ ca³ñí¹ma¹³ tsú² hla¹ Jesús. 44 Lí¹ lin¹ bíh¹ Pilato jmí¹ ca³náih³² hi³ la³juih³² má²jun² Jesús, jáun² ca³teh³ dí² jan² hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³ngáih³ dí² ní¹juáh³ tson² bíh¹ má²lih³² la³ jáun². 45 Jmí¹ ca³ma³tson² hliáu³ tsá² chín¹ jáih¹³ jáun², jáun² ca³cué³ Pilato jáih¹³ ñí¹con² Sé³² hi³ tsa³quión³² tsú² hla¹ Jesús. 46 Jmí¹jáun² ca³la³ Sé³² cáun² hmih³² jmuh³ tiáu² hi³ lí³ quionh³ mí²ñi³² lino, jáun² ca³sión³² dí² hla¹ hi³ ca³tsáinh³² dí² hmih³² jáun². Jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² cáun² hñu³ tá²hón³² hmaih²¹ hi³ jmí¹ hó²¹ hláu², jáun² ca³líh³ tsú² cá² máih³ quí́n¹ pa²¹ hi³ ca³jnáih³ tsú² ho³ tá²hón³² jáun². 47 Jáun² Má²réi³ tsá² juú² Magdalá, jih³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Sé³² ní² siáh³ ca³jíe³ ñí¹ ca³hón³² tsú² Jesús.

16

Jmí¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jmí¹ ca³nga² jáun² *jmáih¹ hi³ tionh² tsú² tie³, jáun² Má²réi³ tsá² Magdalá hí³, Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo jih³ mí¹ Salomé ní² siáh³ ca³la³ háu² má²ró³² hi³ jmí¹ tsa³jñe³ dí² Jesús. 2 Jmí¹ ca³li³liau³ jáun² sí²ma¹ná¹ né³, ja³taunh²¹ tsá²mih³ hí³ hú²niéi² lín³² ho³ tá²hón³², cun³ ja¹ má²ca³hiá² hiú² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú². 3 Hú¹ juih³² jáun² né³ jmí¹ hí¹juónh²³ tsú² hmóu³²:

—¿Hin² bí¹ tsánh² quin³ quí́n¹ dí¹jnáih²³ jáun² ho³ tá²hón³²?

4 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jɨe3 tsú2 ho3 tá2hón32 jáun2, sa3 tiú2uú2 dí1jnáɨ23 yáh3 quɨn1 pa21 hi3 jmɨ́1 dí1jnáɨ23 jáun2 ho3 tá2hón32, quí1 tɨ3 có32 bíh1 la3 má2lɨ́2 lɨh3 tsáu2. 5 Jáun2 ca3taunh3 tsú2 hñu3 tá2hón32 jáun2; ñí1 jáun2 né3, ca3jɨen32 tsú2 jan2 tsá2 tsá1ñú1 hi3 cuá1tón21 tɨ3 cuá2 chu21, hi3 cuá1quih32 cáun2 hmɨh32 tiáu2 cuó2; jáun2 lɨ́1 ca3yá2han1 bíh1 tsú2. 6 Tɨ3la3 tsá2 hí3 né3 ca3juáh3:

—Ha3 lɨ́2 juenh3 náh2; hnoh2 dá2 hnah23 náh2 Jesús Tsá2 Nazaret, Tsá2 ca3taun3 hí3 crei21. Tɨ3la3 má2ca3jenh13 bíh1 tsú2; ha3 tiú2uú2 hin2 zian2 yáh3 ñí1 lá2. Sá1nɨ́2 dúh1 ñá2jɨe3 náh2 ñí1 jmɨ́1 ca3quión32 tsú2 tsú2. 7 Jáun2 né3, cuá2tánh1 náh2 cuá2zéih3 náh2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2, jɨ3 Pé1 nɨ́2 siáh3, hi3 cuá1zéih3 náh2 tsú2 la3 lá2: “Hí3 bíh1 tsó32 chí1ján3 tɨ3 Galilea la3 cun3 bíh1 hnoh2, hi3 jáun2 ñí1 jáun2 lí13 cuá1jɨen1 náh2 tsú2 la3 cun3 lɨ́3 jáɨ13 hi3 ca3juáh3 tsú2 jáun2 jmɨ́1tin2”.

8 Jáun2 tsá2mɨ3 hí3 ca3huén2 bíh1 hñu3 tá2hón32 jáun2 hi3 ca3cuóun3, ca3la3 má2hí1juán23 bíh1 tsú2 ja3tanh21, ca3la3 tiá2 ñi32 he3 jmu3. Hi3 jáun2 hí1 cáun2 yáh3 tiá2 hi3 ca3záɨh3 tsú2 tsáu2, quí1hliá2 juénh2.

Jesús má2jnia32 ñí1con2 Má2réi3 tsá2 ja3 juú2 Magdalá
(Juan 20:11-18)

9 [Jmɨ́1 ca3jenh13 jáun2 Jesús tɨ3 ca3jniá32 la3 ñí1 jmáɨ1 hi3 ca3lɨ3liau3 sɨ́2ma1ná1, ca3ma3jnia32 la3ñí1 ñí1con2 Má2réi3 tsá2 juú2 Magdalá, tsá2 má2ca3huen3 tsú2 hí3 quiaun3 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3. 10 Hi3 jáun2 tsá2mɨ3 hí3 ñéi1 hi3 ca3ñí1zeh1 tsá2 jmɨ́1 má2ca3ñi3táunh1 hí3 quionh3 Jesús. Tsá2 hí3 né3 jmɨ́1 ná1haɨ21 hlaɨh3 tsɨ́3 hi3 jmɨ́1 ná1ho2. 11 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3náɨ32 jáun2 tsá2 hí3 hi3 zian2 bíh1 Jesús, hi3 tsá2mɨ3 hí3 né3 hú1tá1 má2lɨ́2jɨen32 siáh3, lɨ́1 tiá2 ta21 ca3taunh3 bíh1 tsá2 hí3 jáɨ13 jáun2.

Jesús má2jnia32 ñí1con2 gon3 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2
(Lucas 24:13-35)

12 Jmɨ́1 má2lɨ32 jáun2 né3, Jesús ca3ma3jnia32 hi3 jniá3 la3 siáh3 ñí1con2 gon3 tsá2 joh1 ñí1 hí1tsá2táunh1 tsú2 cáun2 juɨ32 ñí1 náɨ2. 13 Jáun2 tsá2 hí3 já1tanh21 hi3 ca3ñí1zeh1 tsá2 ñí1 hná1 jáun2; tɨ3la3 sa3jun3 jáɨ13 hi3 cha32 tsá2 hí3 yáh3 ca3taunh3 tsú2 ta21.

Ta21 hi3 ca3cué3 Jesús ñí1con2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

14 Jmɨ́1 lɨ́1 cáɨn2 jáun2 né3, ca3ma3jnia32 siáh3 Jesús ñí1con2 tá1 quian3jan2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tá1la3 jmɨ́1 ná1cúh2 tsá2 hí3 má32; hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 ca3hlɨ3 ca3liéinh32 dí2 tsú2 cun3ñí1 hi3 tiá2 cáun2 nio2 tsɨ́3 tsú2 jɨ3 hi3hliá2 jlánh1 huáh2 chí1 tsú2 siáh3, quí1 cun3ñí1 hi3 tiá2 ta21 ca3taunh3 tsú2 la3 cun3 hi3 ca3chá3 tsá2 ca3jɨe3 hí3 hi3 má2ca3jenh13 bíh1 dí2. 15 Jáun2 ca3záɨh3 dí2:

—Cuá2táunh1 náh2 tá1 cáun2 hngá1máh3, hi3 cuá1hléh1 náh2 jú1 chú32 jáun2 ñí1con2 la3jɨn32 tsáu2. 16 Tsá2 chá32 cáun2 tsɨ́3, jɨ3 hi3 zón32 jmáɨ2, tsá2 la3 hí3 bíh1 lí13 liáun3; tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2 cha32 cáun2 tsɨ́3 né3, tsá2 la3 hí3 dá2 má2tá1tsɨn1 héih32 hlah3 bíh1. 17 Hi3 li21 lá2 né3 lɨ3 zia32 ñí1con2 tsá2 nio2 cáun2 tsɨ́3 bíh1: Cun3quionh3 héih32 quion21 jná13 huen3 tsú2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3 tsáu2, hi3 lɨ́13 hléh32 tsú2 siáh3 jú1jma2 siáh3, 18 lɨ́13 zanh3 tsú2 siáh3 jáh3 hláɨnh1, hi3 nɨ́1juáh3 ca3hɨnh3 tsú2 siáh3 cáun2 hi3 lɨ́3 mɨ́3 hlah3 né3, tiá2 hi3 quiunh21 hí1 cáun2 yáh3 tsú2; ja3bí1 la3 jáun2 ra3tsɨ32 tsú2 cuo2 ñí1 quioh21 tsá2 tsáun1, hi3 jáun2 tsá2 hí3 né3 lan13 bíh1.

Jesús tsánh32 hñu3mɨ3cuú2
(Lucas 24:50-53; Hechos 1:9-11)

19 Jmɨ́1 má2lɨ́2liéinh32 jáun2 Jesús Tɨ32 Juo13 dí2 tsá2 hí3 né3, ca3zanh32 tɨ3 hñu3mɨ3cuú2, hi3 jáun2 ca3ta3cua13 tɨ3 cuá2 chu21 quioh21 Dió32. 20 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 né3, ca3huén2 bíh1 hi3 ca3ñí1hléh2 jú1 chú32 ca3la3 tán1. Jáun2 hnga2 Tɨ32 Juo13 dí2 ca3ma3hau3 hi3 ca3jmú3 lin1 hi3 tson2 jú1 chú32 hi3 hleh32 tsá2 hí3 cun3quionh3 li21 hi3 lɨ́3 jáun2 hua3jueh32. Cun3 nɨ́2 bíh1 tí3 jáɨ13.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Lucas

1 Hnú² reh² Tíoh³, juóun³² lín³² tsáu² má²ca³jmú³ sí², la³ cun³ hi³ ca³ngɨ¹³ tsú² hi³ ca³lɨ³ jáun² ja¹ quiú¹³ dí² jmí¹tin². 2 Ca³jmú³ tsú² sí² la³ cun³ rón³² hi³ ca³ma³ta² jnoh¹ jáun² tsá² ca³jíe³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³, tsá² ca³nga³ hí³ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús. 3 Ja³bí¹ jná¹³ uá²jaɨ³² má²cá²hnáuh³² re² lín³² la³jɨ́³² jú¹ tson² la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³liau³, hi³ jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ chú³² ní¹juáh³ jná¹³ siáh³ jmu¹ cáun² sí² hi³ rá¹tioh³ jú¹ tson² ca³la³ re² he² hná¹, hi³ zein²¹ ná¹ ñí¹con² hnú² reh² Tíoh³; 4 hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ re² lɨ³ ñíh¹³ hnú² jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³ta² hnú² jáun² tsáu².

Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² juáh³ hi³ lɨ³zian² Juan², tsá² zion³ tsáu² jmáɨ²

5 Jmáɨ¹ hi³ jmí¹ cuá¹lín³ Herodes re²¹ ñí¹con² tsá² hín¹³ tɨ³ Judea, jmí¹jáun² jmí¹ zian² jan² mí²tsáu² jmáɨ² Zacarías, tsá² hí³ jmí¹ hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ quioh²¹ Abías. Ñí²cuo² tsú² jmí¹ jmáɨ² Elisabet, tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zíh¹ hla¹ mí²tsáu² Aarón. 6 Tá¹ gon³ jáun² tsú² jmí¹ chun¹ ñí¹con² Dió³², hi³ jmí¹ tí² má²tí³² tsú² héih³² jɨ³ liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí², la³ cun³ hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ chá³² tso³. 7 Tɨ³la³ tiá² jon² tsú² jmí¹ zian² yáh³, quí¹ tiá² jmí¹ lí²³ yáh³ can³ Elisabet hí³ jon², hi³ ja³bí¹ jmí¹ má²lieih²¹ bíh¹ tsú² siáh³ tá¹ gon³ jáun².

8 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ tɨn³ Zacarías quionh³ mí²tsáu² tsá² quionh³ hi³ jmu³ ta²¹ ta³ ñí¹ Dió³². 9 La³ cun³ hi³ jmí¹ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² ná¹lín³ hí³ mí²tsáu² hi³ tan² chi² jáɨ¹³, jmí¹jáun² ca³chi² tsú² jáɨ¹³, jáun² Zacarías bíh¹ tɨn³ hi³ tsa³hi³² hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí², hi³ tsa³jín² ziún². 10 Tá¹la³ jmí¹ dí¹jɨn³² tsú² jáun² ziún² ñí¹hiú¹³ né³, la³jín³² tsá² tionh² ñí¹ tauh²¹ la³ñí¹ jmí¹ ná¹liéinh³² Dió³². 11 Jmí¹jáun² ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Zacarías, hi³ zenh² tɨ³ cuá² chu²¹ can³² ñí¹hiú¹³ ñí¹ dí¹jɨn³² tsú² jáun² ziún². 12 Jmí¹ ca³jíen³² jáun² Zacarías tsá² hí³ né³, ca³la³ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³, ca³juénh² lín³² bí¹ tsú². 13 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Zacarías, ha³ lí² juenh³, quí¹ Dió³² má²ca³náɨ³² hi³ hiú² mɨh³² hnú² jáun², hi³ jáun² né³bí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jan² jon² Elisabet ñí²cuonh² hnú², tsá² teh¹ nú² Juan². 14 Ní¹ má¹ca³lɨ³zian² jáun² dáɨn² lɨ³ tsɨnh¹ lín²¹ nú², hi³ lɨ³ hiún² lín³² siáh³ honh² nú². Ja³bí¹ juóun³² lín³² siáh³ tsá² siánh³ lɨ³ hiún² tsí³ ní¹ má¹jáun²; 15 quí¹ jónh³² hnú² lɨ³quien² ñí¹con² Dió³², jan² tsá² tiá² hính³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, sa³jun³ ma³chéi³ hính³, jan² tsá² má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zian². 16 Hɨ³ hí³ bíh¹ jmu³ hi³ juóun³² tsá² zian² hué³² *Israel jinh²¹ tɨ³ ñí¹con² Dió³² Juo¹³. 17 Juan² hí³ bíh¹ joh¹³ jmí²chí³ jɨ³ pí³ hi³ la³jmí¹ quian³² jáun² Líh³, tsá² jmí¹ lín³ hí³ *Tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ hí³ bíh¹ tín² tsó³² chí¹ján³ la³ cónh³ bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Hí³ bíh¹ jmu³ hi³ tiánh³² tsáu² re² tɨn² quionh³ jón²zíh¹; hi³ jáun² tsá² tiá² má²tí³² héih³² quioh²¹ Dió³² né³, má²lɨ³tɨn² bíh¹ ma³tí³² má¹jáun². La³ jáun² bíh¹ chan³ tsú² hua³jan²¹ tsáu², hi³ jáun² hen³ tsáu² Tɨ³² Juo¹³ dí².

18 Jáun² Zacarías ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ³ ño¹ jná¹³ hi³ tson² jáɨ¹³ juáh³ hnú² ní²? Quí¹ jan² tsá² má²liei²¹ lín²¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ñí²uón³².

19 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—Jná¹³ Gabriel, tsá² zenh² ná¹ ta³ ñí¹ Dió³², Tsá² lí²ze³ jná¹³ hi³ ja³ngáɨ¹ ná¹ jú¹ chú³² lá² ñí¹con² hnú². 20 Tɨ³la³ ta³né³², cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ lí²tionh² hnú² la³ cun³ hi³ lí²juánh³² jná¹³ ní², jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ hléh¹³ hnú², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jónh³² hnú². Jáɨ¹³ lá² lɨ³tí³ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ má²tón³².

21 La³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñéih³ ñí¹ tauh²¹ jáun² la³ñí¹ jmí¹ ná¹he² ná¹jan² Zacarías. Má²ná¹tsá²cáun² lín³² bíh¹ tsí³ tsú², quí¹ he³ láɨh³² sa³ ca³lén³ lín³² yáh³ Zacarías ñí¹hiú¹³ jáun². 22 Tɨ³la³ jmí¹ cuá¹han³ jáun² Zacarías má¹ná¹, tiú²uú² lí²³ yáh³ hléh³²; jmí¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ tsá² jmí¹

ná¹jaun² tsú² hí³ hi³ zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² ñí¹hiú¹³ jáun². Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² lin¹ quionh³ cuo² hi³ tiú²uú² lí²³ hléh³².
23 Jmí¹ ca³tsín¹³ jáun² jmái¹, la³ cun³ jmái¹ hi³ ca³tin¹ jáun² Zacarías jmu³ ta²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ né³, ngah³ hñú¹³. 24 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³can³ Elisabet jon², hi³ jáun² cun³ hñá³ zíh² tiá² cuá²han³ tsú² hñú¹³, hi³ jmí¹ cuá¹lín²³ la³ lá²:
25 —Juóu³² jná¹³ má²ca³jmú³ la³ lá² ñí¹con² jná¹³, hi³ quin³ hua³heih²¹ quion²¹ jná¹³ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ tiá² jmí¹ lí²³ can²¹ jná¹³ dáin².

Tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² juáh³ hi³ li³zian² Jesús

26 La³ má²jñéi³ zíh² hi³ li³ la³ jáun² né³, ca³zen³ siáh³ Dió³² Gabriel, tsá²cuú² tsá²ta³, la³ ti³ cáun² juú² hín¹³ ti³ Galilea, juú² jmái² Nazaret, 27 hi³ tsa³jien³ jan² tsá²mi³ tsá¹mái¹³, tsá² jmái² Má²réi³, tsá² tiá² tsá²ñuh² má²ca³cáuh³². Tsá² hí³ ná¹lí³ jái¹³ hi³ jenh¹³ cuo² quionh³ jan² tsá²ñuh² jmái² Sé³², tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. 28 Jáun² ca³hi³ tsá² hí³ ñéih³ ñí¹ jmí¹ cuá³ jáun² Má²réi³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Hia² nú², hnú² tsá² jlánh¹ ti³² tsí³ Dió³²! Dió³² Juo¹³ dí² zenh² quiúnh¹ hnú². [Jlánh¹ má²mieh² hnú² Dió³² la³ cun³ bí¹ la³jín³² tsá²mi³ siánh³.]
29 Lí¹ ca³lin³ bíh¹ Má²réi³ jmí¹ ca³nái³² jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² hí³. Jmí¹jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ he³ li³ la³ jáun² hleh³² tsá² hí³. 30 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ siáh³:
—Má²réi³, ha³ lí² juenh³, quí¹ Dió³² má²hnió³ ma³mieh² hnú². 31 Jáun² né³, né³² can¹³ hnú² jan² dáin², Tsá² teh¹ nú² Jesús. 32 Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² li³quien²; Tsá² téh³ tsú² Jon² Dió³², Tsá² cú² juenh². Hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí² jmu³ hi³ cuá¹ho² tsú² jái¹³ hi³ lín³ tsú² re²¹ la³jmí¹ ca³cuá³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú², tsá² jmí¹ zian² jmí¹tin²; 33 hi³ jáun² tsá² hí³ bíh¹ cuá³², hi³ cuá¹ho² jái¹³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³tin¹ la³jín³² tsá² Israel. Jái¹³ hi³ hau³ tsú² jáun², tiá² tón³² jmái¹ táuh³ yáh³.
34 Jáun² né³, Má²réi³ ca³ngái³h³ siáh³ tsá² hí³:
—¿Lánh³ bíh¹ rón³² lí¹³ la³ jáun², ní¹juáh³ tiá² ñí²uón³² jná¹³ má²zian² yáh³?
35 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:
—Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² bíh¹ já³² ñí¹con² hnú², ji³ pí³ quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², hi³ jlái³² hnú² la³jmí¹ lí³ cáun² jnie². Jáun² dáin² hí³ jónh³² hnú² lí¹³ cuá¹chan¹ hi³ ca³tin¹ Dió³², hi³ jáun² tsá² hí³ téh³ tsú² jon² Dió³². 36 Ja³bí¹ Elisabet renh² hnú² uá²jai³², li³zian² jan² jon² uá¹jinh¹ má²lieih²¹ lín²¹ tsú²; hi³ jáun² né³, ta³né³² má²tí³ jñéi³ zíh² hi³ quian² tsú² jon², tsá² jmí¹ juáh²³ tsáu² hi³ cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ can³ jon². 37 Quí¹ ñí¹con² Dió³², hí¹ cáun² yáh³ hi³ juóuh³² tiá² zia³².
38 Hi³ jáun² Má²réi³ né³ ca³juáh³:
—Jná¹³ la³², tsá² lín³ ná¹ quian²¹ Juóu³² ná¹, hi³ jáun² cuí¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní².
Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ ta³ ñí¹ Má²réi³.

Tsó³² Má²réi³ hñú¹³ Elisabet

39 Jmái¹ jáun² ngau³ Má²réi³ cú²hé² jui³² máh³, hi³ chau²¹ cáun² juú² hín¹³ ti³ Judea.
40 Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun², ca³hi³ ñéih³ hñú¹³ Zacarías, hi³ ca³juáh³:
—Hia² nú² Elisabet.
41 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² Elisabet hi³ ca³juáh³ jáun² Má²réi³: “Hia² nú²”, jáun² la³jui³² ca³jíenh³² dáin² hñu³ héin¹, hi³ ca³cónh³² siáh³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ Elisabet hí³. 42 Jmí¹jáun² ca³hléh³ tiá³ lín³² hi³ ca³juáh³:
—Dió³² jlánh¹ má²ca³ma³mieh² hnú² la³ cónh³ bíh¹ la³jín³² tsá²mi³ siánh³, ji³ jónh³² nú² siáh³ má²ca³ma³mieh² Dió³². 43 ¿Hin² dá² tsánh² jná¹³, hi³ jáun² sa³ mí¹ziú¹³ Juóu³² máh³ jná¹³ ja³ hi³ ja³jie³? 44 Quí¹ la³ cun³ jmí¹ lí¹cuen²¹ hnú² Dió³², ca³la³ hiún² lín³² bíh¹ tsí³ jón³² jná¹³ ca³jíenh³² tiá³ lín³² hñu³ hén² ná¹. 45 Jlánh¹ jmí¹ ren² hnú², tsá² ca³tionh² hnú² ta²¹, quí¹ li³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³juáh³ Dió³² Juo¹³ dí².
46 Hi³ jáun² Má²réi³ ca³juáh³:

Jmí¹ tsin³² jná¹³ má²quien² Juóu³² jná¹³,
47 hi³ má²hiún² tsin³² jná¹³ ca³tin¹ Dió³² Tsá² liáu³² jná¹³.
48 Quí¹ Dió³² má²ca³taunh² jná¹³ hó¹ñí¹, tsá² lín³ jná¹³ quian²¹ tsú².
Hi³ jáun² la³jín³² tsá² zian² ta³né³² ji³ jmái¹ né³bí¹ ja³² juáh³ hi³ jná¹³ jan² tsá² jlánh¹ bí¹ jmí¹ ren².
49 Quí¹ Dió³² Tsá² hín¹, Tsá² cú² juenh² má²ca³jmú³ hliáun³ lín³² hi³ chú³² ñí¹con² jná¹³;
50 hi³ ja³² mií³ tsí³ tsú² ñí¹con² ca³la³ jín³² tsá² jmu² juénh² ñí¹con² tsú².
51 Quí¹ ta²¹ jueh³² lín³² má²ca³jmú³ Dió³², hi³ ca³láih¹³ hniéi² ñí¹con² tsá² jmí¹ ná¹jmu² tonh²,
jáun² lí¹ ca³háin³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² hí³ li³.
52 Ca³jmú³ tsú² hi³ tiú²uú² quien² tsá² jmí¹ ná¹quien²,
hi³ jáun² tsá² tsí¹juí³ bíh¹ ca³zion³ tsú² hi³ li³quien².
53 Tsá² jmí¹ tionh¹ ñí¹cuóunh²¹ bíh¹ ca³cuéh³ tsú² hliáun³ lín³²,
hi³ jáun² tsá² hánh³ né³, lí¹ hai²¹ cuá² ta³ bíh¹ ca³chanh³ tsú².
54 Ca³ma³hon³ tsú² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, tsá² quian²¹,
tiá² ca³ja³có³ yáh³ tsí³ tsú² hi³ jmu³ juenh² tsí³ ñí¹con² tsá² hí³,
55 la³ cun³ rón³² lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmí¹tin².
Hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² jái¹³ quionh³ hla¹ Há²bran²¹ hi³ já³² mií³ tsí³ tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio²,
la³ má²quionh³ jón²zíh¹ jón²cho¹ tsá² hí³.
56 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Má²réi³ la³ ní² né³, ca³ta³cua¹³ cun³ hnai³² zíh² hñú¹³ Elisabet. Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ hñú¹³.

Jmái¹ hi³ ca³li³zian² Juan² tsá² zion³ tsáu² jmái²

57 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² né³, ca³chó³² jmái¹ hi³ li³zian² jon² Elisabet, hi³ jáun² ca³li³zian² jan² ñú²míh¹ jon² tsú².
58 Jmí¹ ca³li³ ñi³² jáun² tsá² jún¹ tsá² rainh²¹ tsú² hi³ Dió³² jlánh¹ má²ca³ja³ mií³ tsí³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² ca³ñí¹ma³hiún² tsá² hí³ tsí³ quionh³ tsú².
59 Jáun² jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² dáin², hi³ jmí¹ hnió³ tsú² siáh³ hi³ li³ jmái² dáin² Zacarías, la³jmí¹ jmái² jméi².
60 Ti³la³ mí¹ziú¹³ dáin² ca³juáh³:
—Ján¹han²¹, Juan² bíh¹ li³ jmái² dáin².
61 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:
—¿He³ láih³²? Já² hí¹ jan² yáh³ jon³ renh² hnú² tiá² jmái² la³ ní².
62 Jmí¹jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³ngái³ ñí¹con² jméi² dáin² cun³quionh³ li²¹, ní¹juáh³ he³ hnió³ tsú² li³ jmái² dáin².
63 Jáun² ca³mí³ jméi² dáin² cáun² jó¹hmá² pih²¹ hi³ ca³jmú³ huéh³ hi³ juáh³: “Juan² bíh¹ li³ jmái² dáin²”. Jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³ja³cáun² tsí³.
64 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ li³ siáh³ hléh³² Zacarías, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²quien² Dió³².
65 Ca³la³ jín³² tsá²co¹ tsú² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ jmí¹ ca³li³ ñi³² hi³ li³ la³ jáun², hi³ jáun² jái¹³ jáun² ja³ngi³ ja¹ la³jín³² tsá² zian² tsi³ cuánh² tsi³ jën³ ñí¹ hín¹³ ti³ Judea.
66 Ca³la³ jín³² tsá² ca³li³ ñi³² hi³ jáun² jmí¹ ná¹hnauh² tsí³, hi³ jmí¹ ngaih³² tsú² siáh³ tsá²ján² tsá²ján²:
—¿He³ bíh¹ jmu³ dáin² hí³?
Quí¹ jmí¹ má²lin¹ lín²¹ bíh¹ hi³ tanh² Dió³² hó¹ñí¹ dáin² hí³.

Sun¹ hi³ ca³híe³ Zacarías

67 Jáun² Zacarías jméi² dáin² hí³ ca³cónh³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ ca³hléh³ jái¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³, hi³ ca³juáh³:
68 “Cuí¹ li³quien² bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá² Israel, quí¹ má²cuán² tsú² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí², tsá² tiauh² dí² jo³cuo² tsú²,
hi³ má²ca³liáu³² tsú² siáh³.
69 Quí¹ ca³cuen³ tsú² jan² Tsá² liáu³² dí²,
jan² Tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
tsá² ca³lin³ hí³ quian²¹ Dió³².
70 Má²ca³ma³tí³² bíh¹ Dió³² jái¹³ hi³ ca³jmú³ quionh³ tsá² chun¹ joh¹,
tsá² ca³lin³ hí³ *ti³² jë¹ Dió³² jmí¹tin²,
71 hi³ ca³juáh³ Dió³² hi³ liáu³² jnoh¹ ñí¹con² tsá² jmu² hniéi² quiúnh¹ dí²,

jɨ³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hau² dí² nɨ́² siáh³.
72 Má²ca³ja³ bíh¹ mií³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² dí¹hio³
ñú¹deh³ dí², tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin².
Tiá² tsá²có³ yáh³ tsɨ́³ tsú² nió³² hɨ́en¹ hi³
ca³tanh² jáun² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
73 la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² ñí¹con²
hla¹ Há²bran²¹, jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³
dí².
74 Hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ liáu³² tsú² jnoh¹
ñí¹con² tsá² jmu² hniéi² quiúnh¹ dí²,
hi³ jáun² tiá² juénh² yáh³ dí² hi³ má¹ti²¹
ñí¹con² tsú²,
75 hi³ chun¹ dí², hi³ ná¹chan¹ dí² ñí¹con² tsú²
la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí².
76 Jáun² né³, hnú² jón³² jná¹³, hnú² té³ tsú²
tɨ³² jë¹ Dió³²,
tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³² Tsá² cuá³
hñu³mɨ³cuú²,
quí¹ hnú² bíh¹ tsá² cuóh¹³ chí¹ján³ la³ñí¹,
hi³ jmúh¹³ hnú² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ tsó²¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí².
77 Jmúh¹³ hnú² hi³ lɨ³ ñi³² tsá² joh¹ tsú² ha³
lánh³ lɨ́¹³ liáun³ tsú²,
jɨ³ hi³ hin³ siáh³ tsáu¹³ tsú².
78 Quí¹ Dió³² ja³² lɨ́n³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² dí²,
hi³ jáun² cué³² tsú² cáun² joh¹ quiú¹³ dí² hi³
lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ ca³jniá³² cáun² jmáɨ¹
hmaɨ²¹.
79 Tsá² hɨ́³ jmu³ hi³ taɨ²¹ joh¹ ñí¹con² tsá²
tionh² já¹niéi²,
jɨ³ tsá² tionh² ñí¹ he² heinh²¹ quioh²¹ hmú³²
nɨ́² siáh³.
Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² hɨ́e³² juɨ³² hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³
niau²¹ tie³ tsɨ́³ dí²”.
80 Hi³ jáun² né³, ca³cuon³ bíh¹ ñú²míh¹ hí³,
hi³ tsá²lɨ³hún¹ siáh³ tsɨ́³. Jáun² ca³ñí¹cuá²
tsú² ñí¹ lɨ³ hué³² quiéin², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹
jmáɨ¹ hi³ ca³ma³jnia² tsú² tá¹³ ñí¹con² tsá²
Israel.

2

Jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo (Mateo 1:18-25; Juan 1:14)

1 Jmɨ́¹jáun², Augusto *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹
cuá³ juú² Roma ca³jmú³ héih³² hi³ la³jɨ́n³²
tsá² zian² la³ cun³ hué³² ñí¹ hu²¹ cuo²
tsú² tónh³² ñí¹ sí² quioh²¹ dí². 2 La³ñí¹
jéin³² hi³ ca³tónh³² bíh¹ tsú² tsáu² sí²
jmɨ́¹jáun², jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹lɨ́n³ jáun²
Cirenio ta²¹ hué³² Siria. 3 La³jɨ́n³² tsáu²
ca³lɨ³ hniáuh³² tsa³tánh¹ juú² ñí¹ ca³lɨ³zian²
tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³, hi³ tsa³tiónh³²
sí². 4 Hi³ jáun² bíh¹ cua³han³ Sé³² já¹ juú²
Nazaret, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ngau³
tɨ³ juú² jmáɨ² Belén, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea,
ñí¹ ca³lɨ³zian² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, quí¹ Sé³²
lɨ́n³ jan² tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³. 5 Hi³ jáun² ñéi¹
tsú² juú² Belén, hi³ ca³ñí¹tiónh²¹ sí² cu³tsa³²
quionh³ Má²réi³, tsá² jmɨ́¹ má²ná¹lɨ³ hí³ jáɨ¹³
hi³ jéinh³² tsú² cuo² quionh³. Jmɨ́¹jáun²
jmɨ́¹ má²quian² bíh¹ Má²réi³ jon². 6 Jáun²
tá¹la³ tiáunh¹ tsú² jáun² já¹ juú² Belén bíh¹,
ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jon² Má²réi³. 7 Hi³
jáun² ca³lɨ³zian² dún² tsá² ñí¹ jon² tsú², jáun²
ca³tsáɨnh³² tsú² tsɨ́¹há², hi³ jáun² ca³tanh²
tsú² siáh³ tɨ³ ñeh² hñu³ hmá²mu² pa²¹ rón³²
ñéih³ hñú¹³ jáh³, quí¹ tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³
hñú³ ñí¹ jmɨ́¹ lɨ³ jnioh¹³ tsú².

Tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jnia² jeinh³² tsá² ná¹jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh²

8 Hi³ jáun² né³, ñí¹ náɨ² ñí¹ má²janh²
juú² Belén jáun² jmɨ́¹ tiáunh¹ tsá² ná¹jmu²
hua³hí¹³ já¹ziáh² joh¹ ta³ já¹niéi². 9 Jáun²
cu³diá²jan² ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³táɨ³ joh¹ quioh²¹
Dió³² cu³ jéin³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³;
hi³ jáun² né³, tsá² hí³ ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹.
10 Tɨ³la³ tsá² ca³jnia³ hí³ ca³juáh³:

—Ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ quion¹
cáun² jú¹ chú³², jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³²
tsáu², hi³ jáun² lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú². 11 Quí¹
né³² ca³lɨ³zian² jan² dáɨn² juú²co¹ hla¹ re²¹
Dá²vi²¹, jan² Tsá² liáu³² hnoh², Tsá² lɨ́n³
Cristo Juo¹³ dí². 12 Juanh²¹ jná¹³ ha³ lánh³
rón³² lɨ³ cuóun³² hnoh² dáɨn² hí³: Dáɨn²
hí³ chanh²¹ náh² hi³ rá¹tsaɨnh³² tsɨ́¹há², hi³
rá²hún¹ tɨ³ ñeh² hñu³ hmá²mu² quioh²¹ jáh³.

13 Hi³ jáun² cu³diá²jan² jmɨ́¹ cá¹jnia³
juóun³² lɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá²
já²taunh²¹ hñu³mɨ³cuú², can³² ñí¹ jmɨ́¹ zenh¹
jáun² tsá² jan² hí³, hi³ má²ná¹má²tsú²
má²jónh³² Dió³², hi³ má²ná¹juáh²³:

14 “¡Tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² cuí¹ má¹quien²
Dió³²,
hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ ní² siáh³ cuí¹ tionh²
cáun² hi³ re² hi³ tɨn²,
ca³la³ jɨ́n³² tsáu² tanh² Dió³² hó¹ñí¹!”
15 Jmí¹ já¹tanh²¹ jáun² tsá² hí³ hñu³mɨ³cuú²
né³, jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ já¹ziáh²
ca³juu³ ca³hlénh³ la³ lá²:
—Ma³tsáu¹³ tɨ³ já¹ juú² Belén, hi³
tsá¹neh²¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ³², hi³ má²lí²juáh³
jáun² Dió³² Juo¹³ dí².
16 Jáun² ja³taunh²¹ tsú² cú²hé². Jmí¹
ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², ca³chanh²¹ tsú²
Má²réi³ quionh³ Sé³² jɨ³ dáɨn² siáh³, hi³
rá²hún¹ tɨ³ ñeh² cáun² hñu³ hmá²mu²
quioh²¹ jáh³. 17 Jmí¹ má²lí²jɨ́en³² tsú²
jáun² dáɨn² né³, ca³chá³ tsú² la³ cun³ hi³
má²lí²juáh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³
ca³tɨn¹ dáɨn². 18 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmí¹
ná¹náɨ³² ca³ja³cáun² tsí³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ jáun² tsá² hí³. 19 Tɨ³la³ Má²réi³
má¹ná¹, ca³hmá³ bíh¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² hñu³
tsɨ́³, hi³ ca³hnauh² tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun².
20 Hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ já¹ziáh²
ja³tanh²¹, hi³ má²hí¹má²tsú² má²jónh³²
Dió³², hi³ má²hí¹má²quien² tsú² Dió³²,
quí¹hliá² má²lí²niéi³² tsú² jɨ³ hi³ má²lí²jɨ́e³
tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²lí²juáh³ jáun²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

Tsa³ma³jnia² tsú² dáɨn² Jesús cuáh³² chín¹

21 Jmí¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian²
jáun² dáɨn² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹
zian²; jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³ jmáɨ²
dáɨn² Jesús, la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Má²réi³ la³
cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ can³ tsú² dáɨn².
22 Jmí¹ ca³tsɨ́n¹³ jáun² jmáɨ¹ hi³ má²lí¹³
lɨ³ jɨn² mí¹ziú¹³ Jesús quionh³ Sé³² ñí¹con²
Dió³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹
hla¹ Moisés, jáun² ca³ñí¹jan² tsú² dáɨn² hí³
já¹ juú² Jerusalén, hi³ ca³ñí¹ma³jnia² tsú²
dáɨn² hí³ ñí¹con² Dió³² Juo¹³ dí². 23 La³
jáun² ca³jmú³ tsú² quí¹hliá² liei²¹ quioh²¹
Dió³² Juo¹³ dí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³la³ jɨ́n³²
tsá²ñuh², tsá² lɨ³zian² la³ñí¹ ca³tɨn¹ ná¹chan¹
ñí¹con² Dió³² Juo¹³ dí²”. 24 Hi³ jáun² bíh¹
ca³ñí¹táunh¹ tsú² ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹cuen¹³
tsú² jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ dáɨn² jon²,
quí¹hliá² liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ yáh³ dí²
rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² cuen³ tsú² gon³ jú²pe³²
míh¹ ho³lá²dá² gon³ jáɨ² tiáun². 25 Jmí¹jáun²
jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Sɨ³ñóh³ já¹
juú² Jerusalén. Tsá² hí³ jmí¹ lɨ́n³ jan² tsá²
chun¹, hi³ jmí¹ má²tsú² má²jónh³² Dió³², hi³
jmí¹ jan³² tsú² hi³ liáun³ tsá² *Israel. Jmí¹
quionh³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹, 26 hi³ jáun²
Jmí²chí³ Chun¹ hí³ né³ ca³jmú³ lin¹ ñí¹con²
tsú² hi³ tiá² má²jún³ yáh³ tsú² ta³ tiá²
má²lí²jɨ́en³² Tsá² lɨ́n¹³ Cristo, Tsá² zen³ hí³
Dió³² Juo¹³ dí². 27 Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³
ca³ze³ tsú² tɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹; jmí¹jáun²
ca³ñí¹jau² jméi² mí¹ziú¹³ dáɨn² Jesús hñu³
cuáh³² chín¹, hi³ tsa³ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³
rá¹juáh³ jáun² liei²¹. 28 Jmí¹jáun² ca³zanh³
Sɨ³ñóh³ dáɨn² hí³, hi³ ca³ma³tsú² ma³jónh³²
Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
29 “Hnú² Juóu³² jná¹³, ta³né³² má²lɨ¹³ bíh¹
jún³ jná¹³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn²,
quí¹ má²lí²ma³tih²¹ bíh¹ hnú² la³ cun³ jáɨ¹³
hi³ ca³jmuh³ hnú² jáun² quiúnh¹
jná¹³,
tsá² lɨ́n³ jná¹³ quian²¹ hnú²;
30 quí¹ má²lí²jɨen¹ bíh¹ jná¹³ cun³quionh³
mí¹ñi³² huen² Tsá² liáu³² jnoh¹,
31 Tsá² ca³cuen²¹ hnú² lá² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³²
tsáu².
32 Tsá² lá² bíh¹ lɨ́n¹³ joh¹ hi³ taɨ²¹ ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹,
hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ ma³quien² tsáu² tsá²
Israel, tsá² joh² hnú²”.
33 Lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ jméi² mí¹ziú¹³
Jesús jmí¹ ca³náɨ³² la³jí³² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³
jáun² Sɨ³ñóh³ ca³tɨn¹ dáɨn² hí³. 34 Hi³ jáun²
Sɨ³ñóh³ ca³ma³mieh² tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí²
Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jesús:
—Sá¹ní² jɨe³, dáɨn² lá² bíh¹ jmu³ hi³
juóun³² lɨ́n³² tsá² Israel hua³ jlính³, hi³
juóun³² lɨ́n³² tsá² tiá² jmí¹ ná¹pin³ siáh³ nu³
tiánh³. Hi³ lɨ́n¹³ tsú² cáun² li²¹ hi³ juóun³²
lɨ́n³² tsáu² tiá² jéi¹³; 35 la³ jáun² bí¹ lɨ́¹³ hi³
lɨ³ lin¹ la³ cun³ hi³ ná¹tioh³ hñu³ tsí³ tsáu²
ma³ quin³² ma³ jan³². Hi³ ca³tɨn¹ huen²
hnú² siáh³, chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ honh² hnú²

la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ja³hɨ́nh¹ nú² quionh³ cáun² mí¹jla².

36 Ja³bí¹ ñí¹ jáun² siáh³ jmɨ́¹ zenh¹ jan² tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² mɨ́¹ Hán¹, jon² hla¹ Fanuel, tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Aser. Tsá² hí³ má²lieih²¹ lɨ́n²¹ bíh¹. Tsá¹míh¹ bí¹ tsú² jmɨ́¹ ca³jenh² cuo², hi³ jáun² ca³cuá³ tsú² quiau³ mii² quionh³ ñí²cuo²; 37 jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³lɨ³ hnáɨ³ bíh¹ tsú². Tiá² jmɨ́¹ cuá²haɨn³² yáh³ tsú² hñu³ cuáh³² chín¹ jáun², hi³ jmɨ́¹ cuá¹má²tsú² má²jónh³² Dió³² Juo¹³ dí² la³ huá² la³ jma², hi³ cuá¹má²hɨen²¹ hi³ cuá¹liéinh³² siáh³ Dió³²; hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ má²hún¹ tsú² quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹ quiún³ mii². 38 Jáun² né³, mɨ́¹ Hán¹ hí³ ca³chó³² ñí¹ jmɨ́¹ tionh¹ tsú² jáun², hi³ jáun² ca³ma³tsú² má²jónh³² Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hléh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ dáɨn² Jesús hí³ ñí¹con² tsá² Israel tionh² ñí¹ jáun², tsá² ná¹jan³² hí³ hi³ liáu³ juú² Jerusalén [ñí¹con² tsá² *romanos].

Ja³tanh²¹ tsú² siáh³ juú² Nazaret

39 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²ma³tí³² tsú² jáun² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí², ja³tanh²¹ tsú² siáh³ tɨ³ juú²co¹, juú² Nazaret, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea. 40 Hi³ jáun² ca³cuon³ bíh¹ ñú²míh¹ hí³, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³pin³, jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ́²jnia² siáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ ca³ma³hé² ma³mieh² lɨ́n³² siáh³ Dió³². 2

Ñú²míh¹ Jesús tsó³² hñu³ cuáh³² chín¹

41 Hi³ jáun² né³, cú² jéin² cú² mii² jmɨ́¹ tɨ³² *Jmɨ́¹hɨ́en¹ bíh¹, tɨ́² tsá²táunh¹ jméi² mí¹ziú¹³ Jesús tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 42 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³tsɨ́n¹³ jáun² quia³tún³ mieh² Jesús, ca³ñí¹jan² tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén, la³ cun³ qui³ ná¹ngɨ²³ tsú² hi³ tsá²táunh¹ jmáɨ¹ jáun². 43 Jmɨ́¹ ca³tu³² jáun² jmáɨ¹ né³, ja³tanh²¹ bíh¹ tsú² tɨ³ juú²co¹; tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ta³cua¹³ bíh¹ Jerusalén ta³ tiá² ñɨ³² jméi² mí¹ziú¹³. 44 Jmɨ́¹ hí¹lɨ́n²³ tsú² hi³ cáun² cuá¹jáunh²³ bíh¹ Jesús ja¹ tsáu², hi³ tá¹la³ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² cú² jmáɨ¹ juɨ³²; tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³hnah² tsú² ñú²míh¹ Jesús ja¹ tsá² jún¹ tsá² raɨnh²¹ jɨ³ ja¹ tsá² má²cuóun³ quionh³ tsú² nɨ́² siáh³, 45 tiá² ca³chanh²¹ yáh³ tsú². Hi³ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ tɨ³ Jerusalén, hi³ ja³hniah² ñú²míh¹ ñí¹ jáun².

46 Jmɨ́¹ la³ má²hnɨ³² jmáɨ¹ jáun² máh³, ca³chanh²¹ tsú² ñú²míh¹ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ cuá¹tón²¹ ja¹ quioh²¹ tɨ³² liei²¹, hi³ cuá¹náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³, jɨ³ hi³ cuá¹nga² siáh³. 47 Hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³² hí³ jë¹ ñú²míh¹, jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ re² jmɨ́¹ cuá¹nga² ñú²míh¹ hí³, jɨ³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ má²ñi³² nɨ́² siáh³. 48 Jáun² lɨ́¹ ca³lɨn³ bíh¹ jméi² mí¹ziú¹³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³; hi³ jáun² ca³juáh³ mí¹ziú¹³:

—Jón³, ¿he³ láɨh³² la³ nɨ́² lɨ́²jmoh¹ hnú² jnoh¹? Jmɨ́¹ má²hɨ³² lɨ́n³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹ ñeh² nú², hi³ má²lɨ́²hnauh¹³ lɨ́n³² jnoh¹ hnú².

49 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² hnauh²³ hnoh² jná¹³? ¿Hí¹ tiá² ñíh¹ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñi²¹ hñú¹³ Ñuh³²?

50 Tɨ³la³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ hi³ ca³juáh³ jáun² jon².

51 Hi³ jáun² ja³tanh²¹ bíh¹ tsú² quionh³ ñú²míh¹ juú² Nazaret. Hi³ jáun² ñú²míh¹ hí³ jmɨ́¹ tanh² ta²¹ jméi² mí¹ziú¹³; hi³ mí¹ziú¹³ tsú² né³, ca³hmá³ hñu³ tsɨ́³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ³² jáun². 52 Tá¹la³ ca³cuon³ jáun² Jesús, tɨ³ lɨ³mí¹ re² jmɨ́¹ cháunh²³ bíh¹ tsɨ́³, hi³ Dió³² ca³lɨ³ hiún² siáh³ tsɨ́³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ ca³lɨ³ hiún² siáh³ tsɨ́³ la³jɨ́n³² tsáu².

3

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéin²

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:6-8, 15-34)

1 La³ má²quia³hñá³ mii² hi³ lɨ́n³ jáun² Tiberio *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ja³bí¹ Poncio Pilato jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² ho² ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea. Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ lɨ́n³ Herodes ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, jáun² Pí²liéi¹ raɨnh²¹ Herodes hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ siáh³ ta²¹ ñí¹con²

tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Iturea jɨ³ Traconite nɨ́² siáh³, hi³ Lisanias né³, jmɨ́¹ lɨ́n³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Abilinia. 2 Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ lɨ́n³ Anás mí²tsá² hɨ́en¹ quionh³ Caifás. Jmɨ́¹jáun² ca³cué³ Dió³² cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² Juan² jon² Zacarías tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ tsú² jáun² hué³² quiéin². 3 Jáun² Juan² hí³ ca³ñí¹nga¹ la³ tán¹ can³² cua³ Jordán, hi³ zaɨh³² tsú² tsáu² hi³ ca³tɨ²¹ zón³² tsú² jmáɨ², hi³ hniáuh³² záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ nɨ́² siáh³, hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tsáu¹³ tsú². 4 La³ jáun² ca³li³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;
jmu³ náh² cáun² juɨ³² cú²tso².

5 Hniáuh³² conh²¹ la³jɨ́³² ñí¹ há¹tɨ́² há¹hmúh²³,

jɨ³ la³jɨ́³² ñí¹ lɨ́³ máh³ la³ má²quionh³ tsɨ³ cuánh² tsɨ³ jën³ nɨ́² hniáuh³² lɨ́¹³ máɨ²,

la³jɨ́³² juɨ³² jliu³² siáh³ hniáuh³² la¹³ cú²tso²,

jɨ³ la³jɨ́³² juɨ³² tiá² re² máɨ² nɨ́² hniáuh³² la¹³ máɨ²;

6 hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² hngá¹máh³ lɨ́¹³ jɨ́en³² tsá² liáu³² dí² hi³ cuen³ Dió³².

7 Jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hnió³ zón³² jmáɨ² né³, ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² dá² jón²zɨ́h¹ jon²cho¹ jáh³hláɨnh¹ bíh¹! ¿Hin² dá² tsánh² ca³záɨ³ hnoh² hi³ hniáuh³² cuóunh¹³ náh² ca³tɨ²¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ má²ja³² má²janh²? 8 Jmu³ náh² lin¹ hi³ má²ca³za² jmɨ́¹ honh² náh², ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ cuú¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh² cun³ñí¹ hi³hliá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ quɨ́n¹ lá² yáh³ lɨ́¹³ jmu³ Dió³² hi³ láɨn¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. 9 Quí¹ má²rá¹lɨ́³ bíh¹ hua³jan²¹ mí¹chí¹ hi³ quiúh³² tsú² la³jɨ́³² hmá² tiá² máɨ³ chu²¹ háɨ³², hi³ jáun² tsa³toh³ já¹ sɨ́².

10 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ né³?

11 Jáun² Juan² ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ tsá² nióh³² tun³ ha¹, hniáuh³² cué³² tsú² cáun² ñí¹con² tsá² tiá² zia³² hí¹ cáun² quioh²¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² siáh³ má³² quioh²¹, hniáuh³² tsóh³ tsú² ñí¹con² tsá² tiá² zia³² quioh²¹.

12 Jáun² jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ siáh³ *tsá² chi² hmah²¹ hi³ hnió³ zón³² jmáɨ², hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Juan²:

—Hnú² tɨ³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹?

13 Hi³ jáun² Juan² ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² can² náh² hmah²¹ chí¹nga² la³ cun³ bí¹ hi³ má²lɨ́²juáh³ juóuh³² náh².

14 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ siáh³ ma³ jan² hliáu³ hi³ ca³ngáɨh³ Juan²:

—Hi³ jnoh¹ né³, ¿he³ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹?

Hi³ jáun² Juan² ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³:

—Ha³ lɨ́² jmu² náh² hian² honh² hi³ quin¹³ náh² hi³ quioh²¹ tsáu²; hi³ sa³jun³ cueh¹ náh² tsú² tso³, cáun² hi³ tiá² lɨ́²jmú³ tsú², Hniáuh³² má¹hiúnh¹³ náh² honh² la³ cun³ hmah²¹ hi³ má²hlánh¹ náh².

15 La³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ jmɨ́¹ má²ná¹jan² Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ zen³; hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ hi³ ca³juáh³ hu³sa³ Juan² bíh¹ lɨ́n³ Cristo. 16 Tɨ³la³ Juan² ca³juáh³, hi³ ca³záɨh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³:

—Tson² bíh¹ jná¹³ ziau² jmáɨ² hnoh² cun³quionh³ jmɨ́² jma³; tɨ³la³ né³bí¹ já²¹ jan² Tsá² jlánh¹ quien² la³ cun³ bí¹ jná¹³, quí¹ cun³ tiá² cu³ tiá² ren³ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Tsá² hí³, hi³ sa³jun³ quien² jná¹³ hi³ hueh²¹ láu² tsɨ³² ta³ tsú². Jáun² Tsá² hí³ bíh¹ ziau³ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ jɨ³ cun³quionh³ sɨ́² nɨ́² siáh³. 17 Má²zianh³² bíh¹ Tsá² hí³ cuah²¹ quioh²¹ hi³ chí³² cuú²miih²¹, hi³ jáun² tsa³cuɨ́³² má¹quɨ³². Chá³² tsú² cu³lɨ²¹ cuú²miih²¹ má²jɨ² jáun² ñéih³ hñu³cuɨ́³ quioh²¹; hi³ jáun² má¹quɨ³² jáun² né³, tsa³toh³ já¹ sɨ́² bíh¹, cáun² sɨ́² hi³ tiá² tón³² jmáɨ¹ yéɨ³².

18 Hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ hi³ ca³hlɨ³ ca³liéinh³² Juan² tsáu². La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³nga³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsáu².

19 Ja³bí¹ la³ jáun² ca³jí³ tsú² siáh³ hi³ ca³tɨn¹

Herodes tsá² cuá¹lín³ ta²¹ hué¹³ Galilea jáun², quí¹hliá² ca³jan³ tsú² Herodías ñí²cuo² Pí²liéi¹ raɨnh²¹; hi³ ja³bí¹ ca³jí³ tsú² siáh³ ca³tɨ²¹ la³jí³² ta²¹ hlaɨh³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² ñí¹ hná¹ jáun². 20 Tɨ³la³ Herodes hí³, cun³ jáun² ca³jmú³ bíh¹ cónh³í¹ cáun² hi³ hlah³: hi³ ca³tanh² Juan² hñu³mí¹ñí², tsá² jmí¹ zion² hí³ jmáɨ² tsáu².

Jmí¹ cáun³ Jesús jmáɨ²
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11; Juan 1:31-34)

21 [Ñeh² bí¹ hi³ quiunh²¹ Juan² la³ jáun²,] tá¹la³ jmí¹ dí¹zion² jáun² Juan² jmáɨ² la³jín³² tsáu², ja³bí¹ jmí¹jáun² siáh³ cáun³ Jesús jmáɨ². Tá¹la³ jmí¹ dí¹liéinh³² jáun² Jesús Jméi² né³, ca³niá³ hñu³mɨ³cuú²; 22 hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³son² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹ quioh²¹ dí² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jan² jáɨ². Hi³ jáun² jmí¹jáun² ñí¹ja²¹ siáh³ cáun² mah¹, hi³ ñí¹juah²¹:

—Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lín³² jná¹³; jlánh¹ hiún² tsɨn³² jná¹³ ca³tɨn¹ hnú².

Tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ Jesús
(Mateo 1:1-17)

23 Quiu³quia³ mii² jmí¹ má²hún¹ Jesús la³cun³ jmí¹ ca³ma³liáu³² tá¹³. Jáun² né³, la³ cun³ hi³ jmí¹ ná¹lín²³ jáun² tsáu² hi³ jon² Sé³² bíh¹ Jesús; jáun² jméi² Sé³² né³ jmáɨ² Elí. 24 Matat bíh¹ jméi² Elí, Leví bíh¹ jméi² Matat, Melqui bíh¹ jméi² Leví, Jana bíh¹ jméi² Melqui, Sé³² bíh¹ jméi² Jana, Matatías bíh¹ jméi² Sé³², 25 Amós bíh¹ jméi² Matatías, Nahum bíh¹ jméi² Amós, Esli bíh¹ jméi² Nahum, Nagai bíh¹ jméi² Esli, Maat bíh¹ jméi² Nagai, 26 Matatías bíh¹ jméi² Maat, Semei bíh¹ jméi² Matatías, Josec bíh¹ jméi² Semei, Judá bíh¹ jméi² Josec, Joanán bíh¹ jméi² Judá, 27 Resa bíh¹ jméi² Joanán, Zorobabel bíh¹ jméi² Resa, Salatiel bíh¹ jméi² Zorobabel, Neri bíh¹ jméi² Salatiel, Melqui bíh¹ jméi² Neri, 28 Adi bíh¹ jméi² Melqui, Cosam bíh¹ jméi² Adi, Elmadam bíh¹ jméi² Cosam, Er bíh¹ jméi² Elmadam, Josué bíh¹ jméi² Er, 29 Eliezer bíh¹ jméi² Josué, Jorim bíh¹ jméi² Eliezer, Matat bíh¹ jméi² Jorim, Leví bíh¹ jméi² Matat, 30 Sɨ³ñóh³ bíh¹ jméi² Leví, Judá bíh¹ jméi² Sɨ³ñóh³, Sé³² bíh¹ jméi² Judá, Jonam bíh¹ jméi² Sé³², Eliaquim bíh¹ jméi² Jonam, Melea bíh¹ jméi² Eliaquim, 31 Mena bíh¹ jméi² Melea, Matata bíh¹ jméi² Mena, Natán bíh¹ jméi² Matata, Dá²vi²¹ bíh¹ jméi² Natán, 32 Isaí bíh¹ jméi² Dá²vi²¹, Obed bíh¹ jméi² Isaí, Booz bíh¹ jméi² Obed, Sala bíh¹ jméi² Booz, Naasón bíh¹ jméi² Sala, Aminadab bíh¹ jméi² Naasón, 33 Admin bíh¹ jméi² Aminadab, Arni bíh¹ jméi² Admin, Esrom bíh¹ jméi² Arni, Fares bíh¹ jméi² Esrom, Judá bíh¹ jméi² Fares, Jacob bíh¹ jméi² Judá, 34 Isaac bíh¹ jméi² Jacob, Há²bran²¹ bíh¹ jméi² Isaac, Taré bíh¹ jméi² Há²bran²¹, Nacor bíh¹ jméi² Taré, Serug bíh¹ jméi² Nacor, 35 Ragau bíh¹ jméi² Serug, Peleg bíh¹ jméi² Ragau, Heber bíh¹ jméi² Peleg, Sala bíh¹ jméi² Heber, Cainán bíh¹ jméi² Sala, 36 Arfaxad bíh¹ jméi² Cainán, Sem bíh¹ jméi² Arfaxad, Noé bíh¹ jméi² Sem, Lamec bíh¹ jméi² Noé, Matusalén bíh¹ jméi² Lamec, 37 Enoc bíh¹ jméi² Matusalén, Jared bíh¹ jméi² Enoc, Mahalaleel bíh¹ jméi² Jared, Cainán bíh¹ jméi² Mahalaleel, Enós bíh¹ jméi² Cainán, 38 Set bíh¹ jméi² Enós, Adán bíh¹ jméi² Set, hi³ jáun² né³, Dió³² bíh¹ jméi² Adán.

4

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Jmí¹ má²cáun³ jáun² Jesús jmáɨ² né³, cua³han³ cua³ Jordán, ca³la³ canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³; hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ né³, ca³jau³ Jesús tɨ³ hué³² quiéin². 2 Hué³² quiéin² jáun² né³, ca³cuá³ tsú² tu³ló³² jmáɨ¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ca³ ca³lau³ tsú² tsá² hláɨnh¹. Tá¹la³ jáun² né³, hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² ca³cúh² yáh³ tsú². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³lɨ³ ñí¹cuóunh²¹. 3 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ tsá² hláɨnh¹ Jesús la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tson² bíh¹ hnú² Jon² Dió³², jmu³ neh²¹ hi³ quín¹ lá² jeinh²¹ *hí³ cuú²miih²¹.

4 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jun³juáh¹³ cun³quionh³ jmáh³la³ hí³ yáh³ lɨ́¹³ zian² tsáu², [tɨ³la³ la³ má²quionh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ja³² ho³ Dió³² bíh¹]”.

5 Jáun² tsá² hláɨnh¹ hí³ ca³jan³ Jesús cáun² tsɨ³ máh³ ñe¹ lín²¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jmú³ dí² siáh³ hi³ jíe³ Jesús cu³tiá³ pih²¹ la³jɨ́³² juú² ñí¹ ná¹hu²¹ cuo² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³. 6 Jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ cué¹³ jáɨ¹³ hi³ hnú² jmúh¹³ héih³² ñí¹con² la³jɨ́³² juú² jniá³ nɨ́², la³ má²quionh³ la³jɨ́³² hi³ zia³² nɨ́² quioh²¹ siáh³. Quí¹ jo³uón³² jná¹³ bíh¹ má²nio² la³jɨ́³² hi³ jniá³ nɨ́², hi³ jáun² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² hnó³² jná¹³ cue¹, jná¹³ bíh¹ tsá² cue¹ tsú². 7 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ dí¹jñih²¹ hnú² ta³ ñi³² jná¹³, hi³ má¹tsú¹ má¹jauh²¹ nú² jná¹³, jáun² hnú² bíh¹ hian³ ca³la³ jɨ́³².

8 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hláɨnh¹ hí³:

—[Cuánh² quián¹³ *Satanás, quí¹] ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Ma³tsú¹ ma³jonh²¹ Dió³² Juóuh³², hi³ ñí¹jɨ́²¹ la³ jan² tán¹ hí³ bíh¹ má¹cú¹ má¹haɨn²¹ nú²”.

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jan³ siáh³ tsá² hláɨnh¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹di³chin³ dí² Jesús tɨ³ tsáɨh³ cuáh³² chín¹, jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Nɨ́¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³ hnú² Jon² Dió³², tanh² la³ tɨ³ hué³² ó³² neh²¹; 10 quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

Dió³² zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ jmu³ hua³hí¹³
hnú²;
11 hi³ ziau³ tsú² hnú² cun³quionh³ cuo²
hmóu³²,
quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³cuɨh³ tanh¹ hnú² cun³quionh³
quɨn¹.

12 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:

—Ja³bí¹ ñí¹ Sí² jáun² siáh³ rá¹juáh³: “Ha³ lɨ́² cá² lɨ́² lan³ hnú² Dió³² Juóuh³²”.

13 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²cá² lɨ́²lian³ tsá² hláɨnh¹ Jesús cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² né³, ca³quin³ cu³tiá³ tɨ³ có³².

Jesús má²liáu³² tá¹³ hué¹³ Galilea (Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Jmɨ́¹ jaunh²¹ jáun² Jesús Galilea, ca³la³ canh² pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ tsú² la³cu³ la³jéin³ tá¹ cáun² hué³² jáun². 15 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ñí¹ma³tɨn² tsú² tsáu² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ lɨ́³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. Hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³ma³quien² Jesús.

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³ (Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Jáun² né³, ngah³ siáh³ Jesús juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³. Jáun² *jmáɨ¹ hi³ tionh² jáun² tsá² judíos tie³, ca³hi³ tsú² hñu³ cuáh³², la³ cun³ qui³ tan² tsú² jmu². Hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² zenh² hi³ hɨ́³² Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². 17 Jáun² né³, ñí¹con² Jesús ca³cué³ tsáu² Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías, tsá² jmɨ́¹ lín³ *tɨ³² jë¹ Dió³². Jmɨ́¹ ca³jen³ tsú² sí² jáun², jáun² ca³choh¹³ tsú² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²:

18 “Jmɨ́²chí³ joh¹ Juóu³² jná¹³ ta³ cuá¹tsɨ²¹ ñí¹
quion²¹ jná¹³,
quí¹ má²ca³jmú³ tsú² hi³ cuá¹chan¹ jná¹³ hi³
ñí¹cué³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsá² tia³mii²;
ca³ze³ tsú² jná¹³ [hi³ jmah²¹ jná¹³ tsá² nio²
hlah³ tsɨ́³]
hi³ ngáɨ¹ jná¹³ siáh³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsá²
ná¹tson³ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú²,
hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ niá³ ñí¹ tsá² ná¹ten³,
hi³ lion¹ jná¹³ siáh³ tsá² quiú¹ jín¹;
19 hi³ ja³ngáɨ¹ jná¹³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ chu²¹
quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²”.

20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³tseh² siáh³ Jesús sí² jáun², hi³ ca³jɨenh³ tsú² siáh³ tsá² ho² jáɨ¹³ cuáh³² jáun²; jmɨ́¹jáun² ca³cuá³. Jáun² la³jín³² tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³ cuáh³² ca³jíe³ ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ tɨ³ ñí¹ cuá³ jáun² Jesús. 21 Jáun² ca³hléh³ tsú² ñí¹con² tsá² tionh² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Né³² má²ca³lɨ³tí³ ñí¹ hó²¹máh¹ náh² la³ cun³ juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ má²lɨ́²hɨ́³ jná¹³ nɨ́² ta³né³².

22 La³jín³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ná¹hleh³² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² siáh³ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ chu²¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹hleh³² tsú²

jáun² ca³tɨ²¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³². Jmɨ́¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ tsá² hí³ má²tún² hmóu³²:

—¿Há¹ jun³ tsá² nɨ́² bíh¹ hí³ jon² hla¹ Sé²¹?

23 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Cu³tí³ bíh¹ juo¹³ hnoh² jná¹³ jáɨ¹³ lá²: “Hnú² tɨ³² mɨ́³, jmah²¹ huen² neh²¹”. Hi³ juo¹³ hnoh² siáh³ jná¹³ la³ lá²: “Jmu³ siáh³ juú²cáu³ dí² lá² neh²¹, la³ cun³ hi³ má²ca³náɨ¹³ jnoh¹ hi³ ca³jmuh³ hnú² já¹ juú² Capernaum”.

24 Hi³ jáun² la³ má²hleh³² jáun² bíh¹ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² lɨ́²quien² juú²co¹. 25 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² jú¹ tson² hnó³² jná¹³ juanh²¹ ñí¹con² hnoh²: Jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jáun² Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ tiá² tsau³ jmɨ́³ hí¹ cú¹pih²¹ cun³ hnɨ³² mii² tón³²; ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² siáh³ ca³lɨ³ ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá². Ti³tsóh³dí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ zian² juóun³² lɨ́n³² tsá²mɨ³ hnáɨ³ hué³² *Israel lá²; 26 tɨ³la³ jmɨ́¹jáun² né³ tiá² ca³zen³ yáh³ Dió³² Líh³ hí³ ñí¹con² hí¹ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá² jmɨ́¹ zian² hué³² *Israel lá², tɨ³la³ Dió³² ca³zen³ Líh³ hí³ ñí¹con² jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ *tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Sarepta bíh¹, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Sidón. 27 Ja³bí¹ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² hla¹ Eliseo tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ zian² juóun³² tsá² ná¹lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹ péin³ hué³² Israel lá², tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² ca³lan³, jmáh³la³ hla¹ Naamán tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Siria bíh¹ lan³.

28 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ Jesús la³ nɨ́² né³, ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ hñu³ cuáh³² ca³míh³ lɨ́n³² tsɨ́³. 29 Jáun² ca³nu³ ca³tiánh³ tsú² hi³ ca³chin² Jesús tɨ³ cheih³² juú². Juú² jáun² quioh²¹ tsú² jmɨ́¹ nio¹ cáun² ñí¹ lɨ́³ tsáɨh³ máh³, jáun² ca³jan³ tsú² Jesús hi³ jmɨ́¹ já¹hlian² dí² ñí¹ lɨ́³ hná¹ cho¹³. 30 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, cáun² ca³nga³ bíh¹ chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³, hi³ ngah³.

Tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ (Marcos 1:21-28)

31 Hi³ jáun² Jesús ngau³ Capernaum, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tɨn² tsú² tsáu² jmáɨ¹ hi³ tionh² tsá² judíos tie³. 32 Jáun² tsá² hí³ lɨ́¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ cuá¹má²ta² jáun² Jesús, quí¹hliá² jmɨ́¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³.

33 Hñu³ cuáh³² jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³. Tsá² hí³ ca³hóh³² tiá³, hi³ ca³juáh³:

34 —¿He³ jáɨ¹³ zia³² quiúnh¹ jnoh¹ hnú², Jesús Tsá² Nazaret? ¿Hí¹ ñeh³ hnú² hi³ ña³cua² nú² jnoh¹ quiu³juóu³²? Tsá² cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² Tsá² hɨen¹ Tsá² zéi¹ Dió³².

35 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ tiá³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³ ca³juáh³:

—¡Tie³ náu², tun³² tsá²ñuh² nɨ́²!

Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³jmú³ hi³ ca³quɨnh³ tsá²ñuh² hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³ tiú²uú² ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³. 36 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³, hi³ ca³qui³ ca³ngáɨh³ raɨnh²¹, hi³ juáh³:

—¿Hín² ma³ dá² jáɨ¹³ hleh³² tsá² nɨ́², jáun² sa³ ca³la³ pin³ lɨ́n³² máh³ jë¹ tsú² hi³ jmu² héih³² hi³ huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu²?

37 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹ hí³ cu³ jéin³ ñí¹ jáun² ca³qui³ ca³ngɨ³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ jmu² jáun² Jesús.

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ Pé¹ (Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)

38 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús hñu³ cuáh³² jáun² hi³ ngau³ hñú¹³ Sí¹mu²¹. Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ rá²tsáun¹ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ hi³ chéin³, jáun² tsá² tionh² hí³ néih³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús ca³tɨn¹ tsá² hí³. 39 Jáun² Jesús ca³jmú³ dí¹hin³ can³² ñí¹ rón²¹ jáun² tsá² hí³, hi³ ca³jin³ mɨ́¹uɨ́³ chéɨ³ jáun², jáun² ca³quin³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ chéin³ tsú². Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá²mɨ³ hí³, hi³ ca³jmú³ má³² hi³ cuh³ tsú² jɨ³lɨn².

Jesús jmah²³ juóun³² tsá² tsáun¹ (Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)

40 Jmí¹ má²ca³ta³tsɨ²¹ hiú², jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² jmí¹ zian² tsá² tsáun¹ raɨnh²¹ ca³ñí¹jan² ñí¹con² Jesús, he³ cáun² mí¹uí³ ná¹lín³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³. Hi³ jáun² Jesús ca³ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³; la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Jesús hi³ lan³ tsá² hí³. 41 Ja³bí¹ ja¹ tsá² tsáun¹ hí³ jmí¹ ná¹tso¹ juóun³² tsá² ca³huen³ tsú² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³; ca³la³ tiáunh¹ tɨ³ hóh³² bíh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³ juáh³:

—Hnú² bíh¹ Jon² Dió³².

Tɨ³la³ Jesús ca³quiu³ ca³jin³ bíh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³ tiá² ca³cuéh³ dí² jáɨ¹³ hi³ hléh³², quí¹ tɨ³la³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ má²ná¹ñi³² hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lín³ Cristo.

Jesús ngaɨ³² jú¹ chú³² ñí¹con² tsá² hín¹³ hué¹³ Galilea (Marcos 1:35-39)

42 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús juú² jáun², hi³ ngau³ ñí¹ má²tɨ³ có³². Tɨ³la³ tsáu² né³ ca³hnauh² tsú², hi³ jáun² ca³cha³táunh¹ ñí¹ cuá³ tsú². Hi³ jmí¹ hnió³ tsú² hi³ cuá³² Jesús, hi³ tiá² jmí¹ cua³haɨn³². 43 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Hniáuh³² bíh¹ hléh¹³ jná¹³ ñí¹con² tsá² juú² siáh³ uá²jaɨ³² jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³², quí¹ ca³tɨ²¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³ze³ jná¹³ Dió³².

44 Hi³ jáun² la³ jáun² ca³ngí³ Jesús hi³ ngaɨ³² jú¹ chú³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ táun³ hué¹³ Judea.

5

Jáh³ jmáɨ² hi³ ca³jáun³ tsú² quionh³ hua³jueh³²

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmí¹ zenh¹ Jesús can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² téh²³ tsú² Genesaret; jáun² ñí¹ jáun² ca³cha³táunh¹ juóun³² tsáu², ca³la³ hi³ má²cuú² má²jaɨn³² bíh¹ tsú², hi³ hnió³ ne³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². 2 Jáun² ñí¹ jáun² ca³jɨe³ Jesús tun³ mu² lɨn²¹ hi³ ná¹háɨ²¹ ñí¹ má²tiéin² jmáɨ², quí¹ la³ má²ca³huén² bíh¹ tsá² quioh²¹ mu² jáun², hi³ jáun² jmí¹ má²ná¹ráɨn³² bíh¹ tsú² hmá³ quioh²¹. 3 Hi³ jáun² Jesús ca³hi³ tɨ³ ñeh² cáun² mu² hi³ jmí¹ quioh²¹ jáun² Sí¹mu²¹, hi³ jáun² ca³mí³ dí² hi³ tsa³can³² tsú² ñí¹ má²ñe¹í¹ ca³lá² jmáɨ². Jáun² hñu³ mu² jáun² ca³cuá³ Jesús hi³ ca³ma³tɨn² tsá² tionh² hí³ can³² jmáɨ². 4 Jmí¹ cá¹táuh³ jáun² hi³ hleh³² dí², ca³záɨh³ dí² Sí¹mu²¹:

—Ma³cán¹ mu² lá² tɨ³ ñí¹ ñe¹ jmáɨ², ma³ñéih¹ hmá³ ma³zianh³² jáh³ jmáɨ².

5 Tɨ³la³ Sí¹mu²¹ ca³ngáɨ³:

—Hnú² Tɨ³², ca³la³ jmɨ³ nie³ bíh¹ má²lí²jmú¹³ jnoh¹ ta²¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ jáh³ tiá² ca³jáun³ jnoh¹; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnáuh² hnú², ñí¹ñéih¹ bí¹ jná¹³.

6 Jmí¹ ca³ñeh³ tsú² jáun² hmá³ né³, jmí¹jáun² ca³janh²¹ tsú² juóun³² lín³² jáh³ jmáɨ², hí¹ ca³la³ tɨ³ hmá³ yáh³ ca³lɨ³liau³ caɨ³². 7 Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² li²¹ ñí¹con² tsá² ná¹quian³² mu² cáun² jáun², hi³ ja³ma³hau³ tsú². Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² hí³ hi³ ñí¹can³² mu² cáun² jáun². Hi³ jáun² né³, tá¹ tun³ bíh¹ mu² jáun² ca³cónh³², hí¹ ca³la³ tɨ³ jmí¹ má²ñí¹tsa³hanh³² yáh³ mu² jáun² hñu³ jmáɨ². 8 Jmí¹ ca³jɨe³ Sí¹mu²¹ Pé¹ hi³ lɨ³ la³ jáun², jáun² ca³di³jñí³² dí² ta³ ñí¹ Jesús hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Hnú² Tɨ³², chú³² quin¹³ hnú² tɨ³ có³² ñí¹con² jná¹³, quí¹ tsá² ren² tso³ bíh¹ jná¹³.

9 Quí¹hliá² jlánh¹ ca³ja³cáun² lín³² tsí³ Sí¹mu²¹, la³ má²quionh³ dí² tsá² quionh³, cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ juóun³² jáh³ jmáɨ² ca³janh²¹ tsú². 10 Ja³bí¹ ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tá¹ gon³ jon² Zebedeo, tsá² jmáɨ² hí³ Jacobo jɨ³ Juan² ní², tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Sí¹mu²¹. Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ Sí¹mu²¹:

—Ha³ lí² juenh³ hniu³², quí¹ né³² tɨ³ chí¹ján³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ má²janh²¹ nú², cha³ jmí¹ janh²¹ nú² jáh³ jmáɨ².

11 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³huéh³ tsú² mu² jáun² hi³ ca³chá³ tsú² ñí¹ quiéin². Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³no¹ la³jí³² hi³ jáun², quí¹ quionh³ Jesús bíh¹ tsú² já¹taunh²¹.

Jesús jmah²³ jan² tsá² lín³ mɨ³ho²¹ péin³ (Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús cáun² juú². Juú² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsáun¹, hi³ lín³ mí¹uí³ *mi³ho²¹ péin³. Jmí¹ ca³jíen³² tsá² hí³ Jesús né³, ca³di³jñí³² dí² ta³ ñí¹, hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³, hi³ ca³hiu³ ca³mí³ quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Ti³², ní¹juáh³ hnáuh² hnú², tin² bíh¹ hnú² jmúh¹³ hi³ li³ jin² jná¹³.

13 Hi³ jáun² Jesús ca³tí³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun² ¡cuí¹ lan² hnú²!

Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² jáun² la³ ní² né³, la³jui³² ca³hin³ bíh¹ mí¹uí³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³. 14 Hi³ jáun² ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu² hi³ ha³ lánh³ rón³² lan³, hi³ ca³záih³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Jí³²la³ ti³ cuánh², hi³ cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá² cuen²¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² ca³ti²¹ hi³ má²ca³li³ jin² nú², la³ cun³ lí³ jáun² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés. Hi³ jáun² la³ jáun² li³ ñi³² tsáu² hi³ má²lain³² nú².

15 Ti³la³ ti³ li³mí¹ ca³li³ cuoh² bíh¹ tsáu² tá¹³ Jesús, jáun² ti³ jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngih³² bíh¹ hi³ nái³² jái¹³ quioh²¹ tsú², ji³ tsá² má²hnió³ lan¹³ siáh³. 16 Ti³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ tsá²lienh³ Dió³² ñí¹ tiá² hin² zian² bíh¹.

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ jmí¹ cuá¹má²tin² Jesús tsáu² ñéih³. Ñí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ ma³ jan² tsá² téh²³ tsú² *fariseos ji³ tsá² ná¹lín³ ti³² liei²¹ ní², tsá² já²taunh²¹ la³jí³² juú² hín¹³ ti³ Galilea, ji³ juú² hín¹³ ti³ Judea ní², ji³ já¹ juú² Jerusalén ní² siáh³. Hi³ jáun² jmái¹ jáun² ca³li³ lin¹ hi³ quian³² Jesús pí³ quioh²¹ Dió³² jmí¹ ca³jmah³ tsú² jáun² tsá² tsáun¹. 18 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹jan² jan² tsá² hma², hi³ rá¹tsin² ñí¹ jmu², hi³ jmí¹ hnió³ tsá² hí³ hi³ jmí¹ tónh²¹ ñéih³, hi³ jmí¹ tsa³jan² dí² tsá² tsáun¹ hí³ ta³ ñí¹ Jesús. 19 Ti³la³ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú² hín² jui³² tónh³², quí¹hliá² jlánh¹ juóun³² tsáu² jmí¹ tionh¹. Hi³ jáun² cáun² ca³uú³ tsáih³ hñú³ bíh¹ tsú² cú²jueh³², jáun² ca³quin³ tsú² ca³lá² cuá¹lá² jlái³ hñú³ jáun²; jáun² jui³² jaun³² bíh¹ ca³sió³ tsú² jmu² hi³ tsin² jáun² tsá² tsáun¹ hí³ cú²tso² chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsáu² ta³ ñí¹ Jesús. 20 Jmí¹ ca³li³tsin² jáun² Jesús hi³ cáun² tán¹ bíh¹ ná¹tioh³ tsí³ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³, hi³ jáun² ca³záih³ dí² tsá² tsáun¹ hí³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²ñuh², má²cá²hin³ bíh¹ tso³ quián¹³ hnú².

21 Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ ti³² liei²¹ ji³ tsá² fariseos ní² ca³juu³ ca³hlénh³, hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ní², sa³ tiá²³ máh³ tsí³ chú² lén³² Dió³²? Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tin² hin³ tso³, jí³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá² tin².

22 Ti³la³ Jesús jmí¹ ñi³² bíh¹ he³ lánh³ ná¹lín²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záih³ dí²:

—¿He³ láih³² sa³ la³ ní² ná¹lín²³ hnoh²? 23 ¿Hín² jái¹³ hi³ tun³ lá² hi³ jlánh¹ huán¹ tsí³ li³ lin¹ hi³ zia³² pí³ quioh²¹ tsá² hleh³²; hí¹ cun³quionh³ hi³ juáh³ tsú²: “Tso³ quián¹³ hnú² má²cá²hin³”, ho³ hi³ juáh³ tsú²: “Náu², ngí¹”? 24 Re² bíh¹, cuí¹ má¹jniá¹³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun², ho² ná¹ jái¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².

Hi³ jáun² ca³záih³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:

—Hnú² juo³ jná¹³: náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, quiaun², cuánh² hñuh³².

25 Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² jmí¹ hma² hí³ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñéih³, jáun² ca³ziauh³ jmu² hi³ jmí¹ tsin², hi³ ca³caun² hi³ ngah³ hñú¹³ hi³ má²hí¹má²tsú² má²jónh³² Dió³². 26 Jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹jíe²³ hí³ ca³ja³cáun² lín³² tsí³, jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³². Jáun² ta³ má²hú¹ cóh²¹ tsí³ bíh¹ tsú² ca³juáh³:

—Né³² má²lí²neh²¹ dí² cáun² hi³ tiá² má²ca³neh²¹.

Jesús téh²³ Leví
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Jmí¹ li²¹ jáun² cua³han³ Jesús, jáun² ca³jíen³² dí² jan² *tsá² cai³² hmah²¹, tsá² jmái² Leví, hi³ jmí¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹cai³² hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos]; hi³ jáun² ca³záih³ dí²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

28 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Leví, ca³tunh³ ta²¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹jmu² jáun², hi³ ngau³ cu³hna²¹ Jesús.

29 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ Leví cáun² jmáɨ¹ jueh³² hñú¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² tsá² caɨ³² hmah²¹ la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³, hi³ ca³tiánh³ ñí¹ mesa quionh³ tsú². 30 Tɨ³la³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² fariseos né³, jɨ³ la³ má²quionh³ tɨ³² liei²¹ nɨ́², ca³quiu³ ca³jin³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús, hi³ ca³záɨh³ dí²:

—¿He³ láɨh³² sa³ hnoh² yáh³ cú² húh²³ náh² quiúnh¹ tsá² caɨ³² hmah²¹, jɨ³ tsá² ren² tso³ nɨ́² siáh³?

31 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Tiá² tɨ³² mɨ́³ hniah³ yáh³ ñí¹con² tsá² chun¹; tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsáun¹ bíh¹ hniah³. 32 Quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ja³te³ tsá² chun¹, quí¹ hi³ ja³te³ tsá² ná¹ren² tso³ bíh¹ jná¹³ ja³, hi³ záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³.

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Hi³ jáun² tsá² fariseos hí³ ca³záɨh³ Jesús:

—Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² tsá² zion² hí³ tsáu² jmáɨ², jɨ³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jnoh¹ tsá² fariseos siáh³ jlánh¹ má²hɨen²¹, hi³ liéinh³² siáh³ Dió³² chí¹ñi¹. ¿He³ láɨh³² sa³ la³ má²jmu² jáun² bíh¹ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² hi³ cá² ñí¹ ná¹cú² ná¹hɨ́nh²³ bíh¹?

34 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu², ¿hí¹ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² héih³² ñí¹con² tsá² la³ hí³ hi³ hniáuh³² ma³hɨen²¹ tsú² tá¹la³ má²ná¹má²hiún² tsú² jáun² tsɨ́³ quionh³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ hí³ cuo²? 35 Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.

36 Ja³bí¹ ca³jmú³ siáh³ Jesús cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tiu³² cú¹pih²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹ hi³ táun³² cáun² hmɨh³² má²tseh¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun², lɨ́¹ tsa³hín³ bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹ jáun² lɨ́¹³; hi³ tiá² re² cunh³ ya³ siáh³ quionh³ hmɨh³² má²tseh¹. 37 Ja³bí¹ la³ jáun², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tah³² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jan³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu² tseh¹ jáun² lɨ́¹³ hi³ jmu³ mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jan³² jáun²; jáun² lɨ́¹ má²tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ jáun² lɨ́¹³, la³ má²quionh³ chí² láu². 38 Hi³ jáun² hñu³ chí² láu² hmaɨ²¹ bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jan³², [hi³ jáun² la³ jáun² tiá² hi³ láɨh¹³ tá¹ tun³]. 39 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² má²tan² hɨ́nh²³ mu² má²zéih¹, jáun² tsá² la³ hí³ tiú²uú² zaɨn³² yáh³ hɨ́nh³ mu² cun³ ñí¹ dí¹jan³², quí¹hliá² juáh³ tsú² hi³ hi³ má²zéih¹ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ re² jmá³. [La³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ tsá² má²tan² cáun² hi³ ná¹ngɨ²³, tiá² hnió³ yáh³ tsú² ne³ cáun² hi³ hmaɨ²¹.]

6

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² jmɨ́¹ hí¹caɨ³² chi² hieh² cuú²miih²¹; hi³ jáun² jmɨ́¹ hí¹hianh²³ tsú² quionh³ cuo², hi³ hí¹cúh². 2 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³ yáh³ jmuh³² hnoh²?

3 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá² quionh³? 4 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³² ñéih³ hñu³ cuáh³² lɨ́³ hmɨh³², hi³ ca³ñí¹quián¹³ *hí³ cuú²miih²¹ hɨ́en¹ hi³ jmɨ́¹ nio² jáun² ñéih³ ñí¹hiú¹³, hi³ ca³cúh²; ja³bí¹ ca³cuéh³ tsú² siáh³ tsá² quionh³. Tɨ³la³ hí³ jáun² né³, tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ yáh³ tsú² cuh³, quí¹ hí³ jáun² jmɨ́¹ ná¹chan¹ hi³ cúh² jmáh³la³ tsá² ná¹lín³ mí²tsáu² bíh¹.

5 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³:

—Jáun² né³, uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ca³ñí¹hi³² Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos cáun² jmáɨ² nio² tie³; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tɨn² tsú² tsáu². Jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹. 7 Hi³ jáun² tɨ³² liei²¹ quionh³ tsá² fariseos né³, jmɨ́¹ ná¹tan² Jesús, hi³ hnió³ dí² jɨe³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmah³ tsú² tsáu² jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ jáun² la³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². 8 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ he³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ hí³ cuo²:

—Náu², jmu³ zenh² nú² ja¹ lá² quiú¹³ jnoh¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³jmú³ zenh² chu³jo².

9 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³:

—Nga¹ jná¹³ cáun² jáɨ¹³: ¿He³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³, hí¹ hi³ chu²¹ ho³ hi³ hlah³? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lión³² tsú² tsáu² ho³ hi³ tɨ³ hniáuh³² jngɨh³ uá¹ tsú²?

10 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² dí² la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lɨ́³ hí³ cuo²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² la³. 11 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tan² hí³ Jesús má¹ná¹, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² hi³ jan² hi³ jan² tsú² ca³juu³ ca³hlénh³ hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jmúh³² dí² Jesús.

Jesús quianh²³ quian³tun³ tsá² lɨ́n¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús tsɨ³ máh³ hi³ ñí¹lienh¹³ Dió³², jáun² tá¹ cú² nie² bíh¹ la³ ca³liéinh³² tsú² Dió³². 13 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ca³teh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² ja¹ jáun² ca³quianh³ dí² quian³tun³ tsá² ca³teh³ tsú² hí³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³². 14 Tsá² hí³ ná¹jmáɨ² la³ lá²: Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹, jɨ³ Tre²¹ dá¹jon²¹ tsú² nɨ́², Jacobo jɨ³ Juan² nɨ́², Pí²liéi¹, Bartolomé, 15 Má²téh³, Tú¹ma²¹, Jacobo jon² Alfeo, Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista, 16 Judas raɨnh²¹ Jacobo, jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot nɨ́² siáh³, tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Jmah²³ Jesús juóun³² tsá² tsáun¹
(Mateo 4:23-25; Marcos 3:7-12)

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³son² Jesús tsɨ³ máh³ jáun² quionh³ tsá² quian³tun³ hí³, hi³ jáun² cua³tanh²¹ tsú² cáun² ñí¹ máɨ². Jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² juóun³² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsú². Ja³bí¹ jmɨ́¹ quionh³ tsú² juóun³² lín³² tsá² siánh³ siáh³, tsá² hín¹³ tɨ³ Judea, tsá² juú² Jerusalén, la³ má²quionh³ tsá² hín¹³ tɨ³ hué³² can³² jmɨ́²miih²¹ có³² juú² Tiro, jɨ³ juú² Sidón nɨ́² siáh³. Tsá² hí³ cua³taunh²¹ hi³ hnió³ ne³ jë¹ Jesús, hi³ má²hnió³ siáh³ hi³ quin³ mɨ́¹uɨ́³ hi³ jmɨ́¹ ná¹jau². 18 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² lan³ tsá² jmɨ́¹ ná¹má²tso² tsɨ́³ hi³ jmɨ́¹ ná¹jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹. 19 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³ hniá¹ la³jɨ́n³² tsá² tsáun¹ hí³ hi³ tin³ cuo² Jesús, quí¹hliá² ñí¹con² Jesús ja³² pí³ hi³ lɨ́¹³ lan¹³ tsú².

Tsá² lɨ́¹³ zian² re² tɨn²
(Mateo 5:1-12)

20 Hi³ jáun² ca³jɨ́e³ Jesús ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² tsá² tia³mii² náh², jlánh¹ jmɨ́¹ ren² náh² quí¹hliá² má²tionh² náh² jo³cuo² Dió³².

21 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh², tsá² ñí¹cuon¹³ náh², quí¹ Dió³² bíh¹ jmu³ hi³ conh²¹ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh².

”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh² tsá² má²ná¹uoh³² náh², quí¹ hnoh² bíh¹ tsá² ngáɨh¹³ nɨ́¹ má¹jáun².

22 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh² nɨ́¹juáh³ tsá² ca³lɨ³hau² náh² tsáu², nɨ́¹juáh³ ca³che² tsú² cheih³², nɨ́¹juáh³ ca³quiu³ ca³je³ tsú², ho³ nɨ́¹juáh³ ca³ziu³ ca³hɨe³ náh² tsáu² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 23 Tsɨnh¹ náh² jmu³, hi³ ca³la³ hi³ rú² hi³ háɨnh²³ náh² jmu³ hi³ hiún² honh² jmáɨ¹ la³ jáun², quí¹ hñu³mɨ³cuú² hián¹³ náh² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²; quí¹ la³ nɨ́²

bíh¹ ca³jmú³ dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² ñí¹con² la³jɨ́n³² *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin².
24 ”Tɨ³la³ jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² ná¹hánh³ náh², quí¹ má²ná¹ma³hiúnh¹³ náh² honh² ta³né³².
25 ”Jɨ³ hnoh² tsá² ná¹cónh²¹ henh¹ náh² re² tɨn² ta³né³², juon²³ bíh¹ hnoh², quí¹ né³bí¹ lɨ́¹³ ñí¹cuon¹³ náh².
”Jɨ³ tsá² ná¹ngáɨh²³ náh² siáh³ ta³né³², juon²³ bíh¹ hnoh², quí¹ né³bí¹ uóh¹³ náh², hi³ ha³ hlaɨh³ lɨ́n²¹ honh² náh².
26 ”Juon²³ bíh¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ la³jɨ́n³² tsáu² hleh³² re² ca³tɨn¹ náh², quí¹ la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin² ca³tɨn¹ tɨ³² tɨ́¹jáɨ², tsá² lɨ́¹ ca³juáh³ hí³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³².

Hniáuh³² ma³hnio³ tsú² tsá² hau² (Mateo 5:38-48)

27 ”Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² tsá² ná¹naɨh³² náh²: Ma³hno¹ náh² tsá² jmu² hian² tsɨ́³ ñí¹con² náh², jmu³ náh² hi³ chú³² ñí¹con² tsá² hau², 28 hi³ chú³² jéinh¹ náh² ñí¹con² tsá² chú² juóu³² náh², lienh¹ náh² Dió³² ca³tɨn¹ tsá² quiú² je²³. 29 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² pá²³ cá² jo²¹ máh¹ náh², cuéh³ tsú² siáh³ tɨ³ cá² jo²¹ cáun², cuɨ́¹ pá¹³; hi³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² quin²³ hmɨh³² cháu³ quián¹³ náh², cuéh³ tsú² siáh³ jɨ³ hanh², cuɨ́¹ quián¹³. 30 Lɨ³ua³ jan² tsá² zia³² hi³ mɨ³² ñí¹con² náh², cuéh³; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² quin²³ cáun² hi³ quián¹³ nú², ha³ lɨ́² máɨ¹. 31 Jmu³ náh² ñí¹con² tsá² siánh³ la³ cun³ hi³ qui³ hnáuh² náh² jmu³ tsú² ñí¹con² náh² hmóu³².
32 ”Quí¹ nɨ́¹juáh³ hnoh² hno³ náh² jmáh³la³ tsá² hniau³ náh², ¿he³ dá² hi³ chu²¹ ná¹jmuh³² náh²? Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ tsá² hian² tsɨ́³ yáh³ ná¹jmu² la³ jáun². 33 Ho³ nɨ́¹juáh³ jmuh³² náh² hi³ chu²¹ ñí¹con² jmáh³la³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ ñí¹con² náh² hmóu³², ¿he³ dá² hi³ chu²¹ jmuh³² náh² jaun³²? Quí¹ ja³bí¹ tsá² hian² tsɨ́³ yáh³ jmu² la³ jáun². 34 Hi³ nɨ́¹juáh³ zia³² hi³ chíh¹ náh² ñí¹con² jmáh³la³ tsá² lɨ́n²³ náh² hi³ lɨ́¹³ jéinh³² siáh³ ñí¹con² náh², ¿he³ dá² hi³ chu²¹ ná¹jmuh³² náh² jaun³²? Quí¹ ja³bí¹ tsá² hian² tsɨ́³ yáh³ chi² hi³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² cá²ren² quionh³, quí¹ má²ná¹hëh³ chí¹ tsú² hi³ jɨ́enh³² siáh³ tsá² hí³. 35 Tɨ³la³ hniáuh³² má¹hno¹ bí¹ náh² tsá² jmu² hian² tsɨ́³ ñí¹con² náh², hi³ jmúh¹³ náh² hi³ chú³² ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³ zia³² hi³ chíh¹ náh² ñí¹con² tsú²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ háɨh¹³ náh² honh² hi³ zia³² cáun² hi³ jɨ́enh³² yáh³ tsú² siáh³. Hi³ jáun² má¹jáun² hián¹³ hnoh² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹, hi³ jáun² hnoh² lɨ́n¹³ jon² Dió³² Tsá² jlánh¹ cuá¹quien²; quí¹ ta³bí¹ hnga² yáh³ Dió³² jmu² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² tiá² cue³² tiá¹hmah¹ quioh²¹ hi³ hiáuh²³, jɨ³ ñí¹con² tsá² hláɨh¹ nɨ́² siáh³. 36 Hniáuh³² ja³² miɨ³ honh² náh² la³jmɨ́¹ ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³² Ñeh² náh².

Ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ náh² tsáu² (Mateo 7:1-5)

37 ”Ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ náh² tsáu², hi³ jáun² tiá² ra³tsa² náh² Dió³² héih³² la³ jáun². Ha³ lɨ́² zinh³ náh² tsáu² ñí¹ hlaɨh³, hi³ jáun² sa³jun³ Dió³² zeh³ náh² siáh³ ñí¹ la³ jáun². Juenh² jmu³ náh² honh², hi³ jáun² Dió³² jmu³ siáh³ juenh² tsɨ́³ ñí¹con² náh².
38 Cuéh³ náh² tsáu², hi³ jáun² Dió³² chá³² héih³² hi³ cué³² siáh³ ñí¹con² hnoh² ca³la³ hliáun³ cu³tɨ́³, ca³la³ hi³ tioh³ tiá³ tɨ³ ñeh² tuh³² quián¹³ hnoh², ca³la³ ná¹quiúnh¹ tiá³, ca³la³ hi³ ziú² suh³² bíh¹ lɨ́¹³. Quí¹ la³ cun³ lɨ́³ héih³² hi³ cueh³² hnoh² ñí¹con² tsáu², Dió³² chá³² héih³² hi³ cué³² siáh³ ñí¹con² hnoh².
39 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ hɨe³² tsá² ten³ juɨ³² ñí¹con² tsá² ten³ raɨnh²¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ tá¹ gon³ bíh¹ tsú² sunh³ cu³tsa³² nɨ́¹juáh³ ñí¹ hó²¹ táu²?
40 Hí¹ jan² yáh³ tsá² má²tɨn³², tiá² lɨ́¹³ lɨ³tɨn² tɨ³ hliáun³ la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² joh¹; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³tɨn² tsú² la³jɨ³², ñí¹jɨ́²¹ la³ cun³ hi³ tɨn² tɨ³² hí³ bíh¹ lɨ́¹³ tɨn² tsú².
41 ”¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨeh²¹ hnú² má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹ñí¹ renh² nɨ́¹juáh³ tiá² lɨ́²tsɨn² yáh³ hnú² hi³ hu²¹ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² mɨ́¹máh¹ huen²? 42 ¿Ha³ lánh³ rón³² hó³² honh¹ hnú² hi³ juoh¹ nú² renh²: “Hnú² reh², cué¹ jáɨ¹³ hi³ chí¹³ jná¹³ má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ nɨ́² mɨ́¹máh¹ nú²”, tɨ³la³ tiá² ñíh¹ yáh³ hnú² hi³ hu²¹ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² mɨ́¹máh¹ huen²? ¡Hnú² tsá² lɨ́n³

nú² la³ cá¹ la³ jéinh¹! La³ñí¹ tín² chí³ hná¹ hmá² pa²¹ hu²¹ mí¹máh¹ huen², má¹jáun² lɨ́¹³ jɨeh²¹ hnú² re² hi³ chíh¹ nú² má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ mí¹ñí¹ renh².

Lin¹ bíh¹ he³ ñí¹ hmá² cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³²
(Mateo 7:17-20; 12:34-35)

43 ”Tiá² lin¹ zia³² yáh³ hmá² chu²¹ hi³ háɨ³² máɨ³ hlah³; sa³jun³ zia³² siáh³ hmá² hlah³ hi³ lɨ́¹³ ha³ máɨ³ chu²¹. 44 Quí¹ cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³² bíh¹ hmá² lɨ́¹³ lɨ³cuoh² tsú². Uá¹la³ mɨ³ hmá² sí² co², tiá² cun³² yáh³ tsú² tsɨ³ hmá² ton², sa³jun³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ yáh³ cun³² tsú² siáh³ cuú²ñeh¹ tan³ mɨ³ juɨ́h². 45 Tsá² chun¹ jmu² hi³ chu²¹ quí¹hliá² hi³ chu²¹ zia³² hñu³ tsɨ́³; tɨ³la³ tsá² hláɨh¹ tsá² hon² má¹ná¹, jmu² jmáh³la³ hi³ hlah³ bíh¹, quí¹hliá² hi³ hlah³ bíh¹ zia³² hñu³ tsɨ́³ tsú². Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹canh² hñu³ jmí¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ hué³² ho³ tsú².

Tun³ ñí¹ tsá² zih³² hñú³
(Mateo 7:24-27)

46 ”¿He³ láɨh³² sa³ juáh³ hnoh² hi³ Juóuh³² náh² jná¹³, já² tiá² jmuh³² yáh³ hnoh² la³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³? 47 Juanh²¹ jná¹³ ha³ lánh³ lɨ́n³ jan² tsá² ja³² ñí¹con² jná¹³, tsá² ñi³nie¹³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ hi³ má²tí³² siáh³. 48 Tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmí¹ lɨ́n³ jan² tsá² quiáh² ñe¹ ñí¹ ma³liáu³² jmɨ́h¹ hiah³² hñú¹³. Má¹tɨ́³ jáun² quɨ́n¹ né³, ñí¹ quɨ́n¹ jáun² bíh¹ dí²chin³ tsú² jmɨ́h¹ hiah³² hñú³ quioh²¹. Hi³ jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hliáun³ jmí² cua³, hi³ já³² jmáɨ² tiá³ lɨ́n³² ñí¹ zeh¹ jáun² hñú³, tiá² tioh²¹ yáh³ jmáɨ² hi³ tsunh³ quí¹hliá² jmɨ́h¹ hiah³² hñú³ jáun² dí¹chin¹ ñí¹ quɨ́n¹ bíh¹. 49 Tɨ³la³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³, tsá² tiá² má²tí³² la³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³, tsá² la³ hí³ né³ lɨ́n³ la³jmí¹ lɨ́n³ jan² tsá² jmu² hñú¹³ jmáh³la³ ñí¹ hué²¹, hi³ tiá² jmɨ́h¹ hiah³² quiú²; jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hliáun³ jmí² cua³, hi³ já³² jmáɨ² tiá³ lɨ́n³² ñí¹ zeh¹ jáun² hñú¹³ tsú², jáun² má¹jáun² quɨ́h³² bíh¹, hi³ má²juú¹ má²tsúnh¹³ cu³tí³.

7

Jesús jmah²³ tsá² quian²¹ hliáu³ tsá² chín¹
(Mateo 8:5-13)

1 Jmí¹ cá¹tsan³ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ né³, ngau³ tɨ³ juú² Capernaum. 2 Ñí¹ jáun² jmí¹ zian² jan² hliáu³ tsá² chín¹ tsá² *romano, hi³ jáun² tsá² hí³ jmí¹ zian² jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹, tsá² jmɨ́¹ hnio³ tsú² lɨ́n³². Tsá² hí³ joh¹ tsú² jmí¹ rá²tsáun¹ lɨ́n²¹ hi³ jmí¹ má²ñí¹jún³ cu³tí¹³. 3 Jmí¹ ca³náɨ³² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ hi³ zian² jan² tsá² jmah²³ tsáu², tsá² jmáɨ² Jesús, jáun² ca³zen³ dí² tsá² *judíos tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ tsa³zeh¹ tsú² Jesús tiá¹ jmu³ tiá³ hi³ chú³² hi³ já³² hi³ ja³jmah¹ tsá² má²dí¹hlánh¹ hí³ joh¹ tsú². 4 Jáun² tsá² má²lieih²¹ hí³ né³, ja³taunh²¹ bíh¹ ñí¹con² Jesús, hi³ ca³ñí¹hiú² ñí¹mɨ², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Cu³tí³ ca³tɨn¹ hliáu³ tsá² chín¹ tsá² hɨen²³ jnoh¹ lá² hi³ hiáuh³ cáun² hi³ chú³² quián¹³ hnú²; 5 quí¹ jlánh¹ hniau³ tsú² jnoh¹ tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá². Hnga² bíh¹ tsú² ca³ma³hmah¹ hi³ lɨ³ cáun² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ já¹ juú² lá².

6 Hi³ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² hí³, tɨ³la³ jmí¹ má²ñí¹chau²¹ tsú² hñú¹³ hliáu³, jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³zen³ ma³ jan² há²mei²¹ hi³ ja³zeh¹ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², lɨ́²juáh³ hliáu³: “Ha³ lɨ́² ma³tsan¹³ hnú² honh² hi³ ñeih²¹ hnú² la³ tɨ³ hñu³² jná¹³, quí¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³. 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³ tiá² lɨ́²chá³ jná¹³ tsɨn³² hi³ ñe¹ huen², hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnú². Jɨ́³²la³ ti³ jmúh¹³ hnú² héih³² bíh¹, hi³ jáun² lan¹³ tsá² joh² jná¹³. 8 Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zian² juóu³², hi³ ja³bí¹ lɨ́n³ jná¹³ siáh³ hi³ chín¹ ñí¹con² hliáu³. Jáun² ní¹ má¹cá²jmú³² jná¹³ héih³² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ hi³ tsó³², jáun² tsau³² bíh¹; hi³ ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³ jan²: Ña³², jáun² ja³²; hi³ ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ ná¹: Jmu³ hi³ lá², jáun² jmu² bíh¹ tsú²”.

9 Jmí¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² Jesús jáɨ¹³ hi³ lɨ́²zen³ jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³. Jmí¹jáun² ca³jɨ́en³² tsú²

tsá² hí¹já²táunh¹ hí³ tɨ³ cu³hna²¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ jan² tsá² zian² hué³² *Israel lá² tiá² má²ca³chanh²¹ jná¹³, tsá² nio² cáun² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ nio² cáun² tsɨ́³ *tsá² cá²jo²¹ lɨ́²zen³ jáɨ¹³ lá².

10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹ tsá² ca³ñí¹can³² hí³ jáɨ¹³ ñí¹con² Jesús hñú¹³ hliáu³, jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²laɨn³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ tsáun¹ hí³.

Jesús jmu³ hi³ jenh¹³ jon² tsá²mɨ³ hnáɨ³

11 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², ngau³ Jesús cáun² juú² jmáɨ² Naín, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Hi³ jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² cu³hna²¹ tsú². 12 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² can³² juú², ca³jɨ́e³ tsú² hi³ ná¹jan² tsáu² jan² hla¹ hi³ má²já²hón³², tsá² jmɨ́¹ jan² tán¹ jon² jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³; hi³ jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ siáh³ juóun³² tsá² juú² quionh³ tsú². 13 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² tsá²mɨ³ hí³, ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³, hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Ha³ lɨ́² uó².

14 Jáun² ca³ja³janh³² Jesús hi³ ca³tɨ́³ cuo² ñí¹ cuó² hún¹ hla¹, jáun² ca³tiánh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹quian³² hí³ cuó². Jáun² Jesús ca³záɨh³ hla¹ la³ lá²:

—Hnú², tsá¹ñú¹, jná¹³ juanh³² náu².

15 Jáun² né³, hla¹ hí³ la³juɨ³² ca³jenh¹³ hi³ ca³náu², hi³ ca³ma³liáu³² hleh³². Jáun² Jesús ca³jɨenh³ tsá¹ñú¹ hí³ ñí¹con² mí¹ziú¹³. 16 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³juénh² hi³ ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—¡Jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² pin³ má²cá²jnia³ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹ lá²!

Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¡Dió³² má²cua³ma³hon³ tsá² joh¹!

17 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea, jɨ³ tsá² tiáunh¹ la³ cu³ la³ jéin³ jáun², ca³lɨ³ ñi³² hi³ ca³jmú³ Jesús la³ jáun².

Juan² tsá² jmɨ́¹ zion² tsáu² jmáɨ² zen² tsáu² ñí¹con² Jesús

(Mateo 11:2-19)

18 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Juan² né³, ca³chá³ siáh³ la³jɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³teh³ dí² gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², 19 hi³ ca³zen³ dí² ñí¹con² Jesús hi³ tsa³ngáɨ³ la³ lá²: “¿Hí¹ hnú² uá¹ Tsá² ca³tɨn¹ já³², ho³ hniáuh³² uá¹ jan¹³ jnoh¹ jan² tsá² siánh³?” 20 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ ta³ ñí¹ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Juan² tsá² zion² hí³ jmáɨ² tsáu² lɨ́²ze³ jnoh¹ hi³ ja³ngáɨ¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnú² nɨ́¹juáh³ hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo, ho³ nɨ́¹juáh³ hniáuh³² uá¹ jan¹³ jnoh¹ tsá² siánh³.

21 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jmah³ Jesús juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹ jɨ³ tsá² ná¹cán²³ uu³mí²tsɨ³², jɨ³ tsá² tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́² siáh³; hi³ ca³nia³ tsú² siáh³ mɨ́¹ñí¹ tsá² ten³. 22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² cuá²taunh²¹ hí³ la³ lá²:

—Cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³ náh² Juan² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ náh² jɨ³ hi³ má²lɨ́²niéih² náh² nɨ́² siáh³; cuá²zéih³ náh² tsú² hi³ tsá² ten³ má²jniá³ ñí¹, tsá² hma² má²ñi³táunh¹, hi³ má²laɨn³² siáh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹ péin³, hi³ tsá² jmɨ́¹ te³ cua¹ né³, má²náɨ³² bíh¹, hi³ má²ca³jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá² jmɨ́¹ má²ná¹jún¹, hi³ tsá² tia³mii² né³, má²ná¹náɨ³² bíh¹ jú¹ chú³² hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáun³. 23 Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² tiá² lɨ́¹ cha³² hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

24 Jmɨ́¹ já¹tanh²¹ jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Juan² né³, ca³ma³liáu³² Jesús hi³ ca³chá³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Juan² hí³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ zenh¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² jaun³² ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² cáun² hmá² tá² náɨ² hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ jɨ́eh²³ cun³quionh³ chí³ juáh¹³? 25 Hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² tsá²ñuh² quih³² hmɨh³² hi³ jlánh¹ bí¹ huá¹? Sá¹nɨ́² dú¹ jɨe³ náh², tsá² ná¹quih³² hmɨh³² chú³² jniá³ tionh² re² tɨn² ñéih³ hñú¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ bíh¹. 26 Hi³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² tɨ³² jë¹ Dió³²? Quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³, tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³². 27 Quí¹ ñí¹ Sí²

quioh21 Dió32 rá1ja32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Juan2
tsá2 ziau2 hí3 jmáɨ2, hi3 juáh3 la3 lá2:
Sá1ní2 jɨe3, jná13 zein21 jan2 tsá2 tsa3can32
jáɨ13 ta3 tin2 la3 cun3 bí1 hnú2,
tsá2 hí3 bíh1 jmu3 hua3jan21 juɨ32 ñí1 cuóh13
hnú2.
28 Jmí1 má2lí2chá32 Jesús jáɨ13 ní2 né3,
ca3záɨh3 siáh3 tsá2 hí3 la3 lá2:
—Jná13 juanh32 ñí1con2 hnoh2, hi3 tiá2
hin2 zian2 hí1 jan2 yáh3 tsá2 jlánh1 bíh1
quien2 la3 cónh3 bí1 Juan2 ja1 la3jín32 tsá2
ca3lɨ3zian2 ñí1 hué21 lá2; tɨ3la3 cun3 jáun2
tsá2 tiá2 lin1 ñí1 quien2 ja1 quioh21 tsá2
má2tionh2 jo3cuo2 Dió32, tsá2 la3 hí3 bíh1
tɨ3 quien2 la3 cónh3 bíh1 Juan2. 29 Hi3
jáun2 la3jín32 tsáu2, la3 má2quionh3 *tsá2 chi2
hmah21, tsá2 ca3náɨ32 hí3 jáɨ13 hi3 ca3hléh3
jáun2 Juan2, ca3ma3tson2 bíh1 tsú2 hi3 Dió32
tɨn2 ra3tsɨ32 re2 héih32, la3 cun3 la3jín32
tsá2 ca3ziau3 hí3 Juan2 jmáɨ2. 30 Tɨ3la3
tsá2 *fariseos má1ná1, la3 má2quionh3 tsá2
ná1lín3 tɨ32 liei21, tsá2 tiá2 ca3he3 hí3 hi3 ziau3
Juan2 jmáɨ2, tiá2 ca3tí3 yáh3 tsí3 tsá2 hí3 la3
cun3 hi3 jmí1 hnió3 Dió32 jmu3 ñí1con2 tsú2.
31 Hi3 jáun2 né3, ¿hin2 dá2 tsánh2 lí13 cunh21
jná13 quionh3 tsá2 zian2 jmáɨ1 hi3 ziáun2 dí2
lá2? Quí1 ¿hin2 yáh3 tsánh2 lí13 cunh3 tsú2?
32 Lí13 juáh13 la3 lá2: Jmu2 tsú2 la3jmí1 jmu2
tsá1míh1 ñi3co1 já1 hmah21. Ná1hóh32 tsú2
ca3la3 hi3 jéinh32 hlah3, hi3 zaɨh32 raɨnh21 la3
lá2: “Sa3 tiá2 ca3lɨ3hnáuh2 náh2 tsan13 jmí1
lí2jiéi13 jnoh1 jáun2 hmá2 tá2 le2, hi3 sa3jun3
lí2uoh3 yáh3 hnoh2 jmí1 lí1jmú13 jnoh1 siáh3
sun1 ca3tɨ21 jmáɨ1 hi3 nio2 hlah3 tsí3 tsú2”.
33 Juanh32 jná13 la3 ní2, quí1 cuan3 Juan2 tsá2
zion2 hí3 tsáu2 jmáɨ2, tsá2 tiá2 cúh2 hí1miih21,
sa3jun3 hính23 mu2 ráu3 mɨ3 uóun2jɨeh13; hi3
jáun2 hnoh2 né3 juáh3: “Tsá2 húnˀ jmí2chí3
hláɨnh1 hñu3 tsí3 bíh1 hí3”. 34 Jáun2 né3,
cuan3 siáh3 jná13 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2, tsá2
cú2 tsá2 aɨh32 ná1, tɨ3la3 hnoh2 né3, juáh3
siáh3: “¡Tsá2 jlién3 bíh1 nɨ32, hi3 hính23 siáh3
jmáɨ2, tsá2 juónh23 re2 quionh3 tsá2 ren2
tso3 jɨ3 tsá2 chi2 hmah21 ní2 siáh3!” 35 Tɨ3la3
la3jín32 tsá2 cháunh23 re2 chí1 má2jnia32 hi3
chu21 bíh1 la3jí32 hi3 cháunh23 tsí3 Dió32.

Jesús tsó32 hñú13 Sí1mu21, tsá2 fariseo

36 Jmí1 lɨ21 jáun2 né3, jan2 tsá2 fariseo
ca3teh3 Jesús hi3 tsa3jmú3 má32 hñú13 dí2.
Jáun2 né3, ñéi1 bíh1 Jesús hñú13 tsá2 hí3,
jáun2 ca3cuá3 ñí1 mesa. 37 Jáun2 né3, jan2
tsá2mɨ3 tsá2 juón1, tsá2 zian2 juú2 jáun2,
ca3lɨ3 ñi32 hi3 Jesús cuá1jmu2 má32 hñú13 tsá2
fariseo hí3, jáun2 ñéi1 hi3 ñí1can32 cáun2 tse3
pih21 hi3 lí3 cún1 tiáu2 alabastro; hi3 jmí1
ha21 no1 má2ró32. 38 Hi3 jáun2 tsá2mɨ3 hí3
ca3ta3zanh1 cu3hna21 Jesús, hi3 má2ho2; hi3
jáun2 ca3ma3jlɨh21 tsú2 ta3 Jesús cun3quionh3
jmí2zíh1 taɨn32 ñí1, hi3 jáun2 ca3ma3quiéin2
siáh3 cun3quionh3 jñú2chí1 hnga2. Jmí1jáun2
ca3hen3 tsú2 ta3 Jesús, hi3 ca3jñéi3 tsú2 siáh3
no1 má2ró32. 39 Jmí1 ca3jíe3 jáun2 tsá2 fariseo
tsá2 hñú13 ñí1 cuá3 tsú2 jáun2, hi3 jmu2
tsá2mɨ3 hí3 la3 jáun2, jáun2 ca3lín13 tsú2:
“Sá1jmí1 hi3 tson2 jan2 tɨ32 jë1 Dió32 tsá2ñuh2
ní2, jmí1 lɨ3tsɨn2 bíh1 tsú2 he3 ñí1 tsá2mɨ3
dí1tie23 ní2 cuo2, quí1 tsá2mɨ3 juón1 bíh1
tsá2mɨ3 ní2”. 40 Jmí1jáun2 ca3záɨh3 Jesús tsá2
fariseo hí3 la3 lá2:
—Hnú2 Sí1mu21, zia32 cáun2 jáɨ13 hi3
juanh21 jná13 ñí1con2 hnú2.
Jáun2 tsá2 hí3 ca3ngáɨ3:
—¿He3 bíh1 jmí1 juáh13 hnú2 Tɨ32?
41 Hi3 jáun2 Jesús ca3juáh3:
—Jmí1 zian2 jan2 tsá2 ca3chí2 quɨe3 ñí1con2
gon3 tsáu2. Jáun2 né3, jan2 tsá2 hí3 jmí1
ren2 hñá3 nio2 hña3láu3 héih32 *cú1tiáu2, hi3
tsá2 jan2 hí3 né3, jmí1 ren2 tu3la3quia3 héih32
cú1tiáu2. 42 Tɨ3la3 jmí1 ca3lɨ3 ñi32 tsá2 hí3 hi3
tá1 gon3 tsá2 ren2 hí3 quɨe3 tiú2uú2 lí13 yáh3
ma3hmah1, jáun2 cáun2 lí1 ca3hin3 bíh1 tsú2
cú2jueh32 hi3 jmí1 ren2 tsú2. Jáun2 né3, juáh13
hnú2 neh21 ¿hin2 tsánh2 tsá2 gon3 hí3 lín23
hnú2 hi3 tɨ3 jlánh1 má2hnio3 lín32 tsá2 ca3chí2
hí3 quɨe3?
43 Hi3 jáun2 Sí1mu21 ca3ngáɨ3:
—Len3 jná13 tsá2 ca3hin3 hliáun3 hi3 jmí1
ren2 bíh1.
—Tson2 bíh1 cu3tí3 la3 ní2 —ca3juáh3
Jesús.
44 Tá1la3 cuá1jɨen32 tsú2 jáun2 tsá2mɨ3 hí3
né3, ca3záɨh3 dí2 Sí1mu21 la3 lá2:

—Sá¹nɨ́² jɨen¹ dúh¹ tsá²mɨ³ lá². La³ cun³ jmɨ́¹ lɨ́¹hú²¹ jná¹³ hñuh³² hnú², tiá² jmáɨ² lɨ́²cuéh¹ yáh³ hnú² hi³ ren¹ jná¹³ tán², tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá² má²lɨ́²ma³jlɨh²¹ tán² jná¹³ cun³quionh³ jmɨ́²zɨ́h¹ taɨn³² ñí¹, hi³ má²lɨ́²ma³quiéin² tsú² siáh³ cun³quionh³ jñú²chí¹ hnga². 45 Hi³ sa³jun³ lɨ́²hen³ bíh¹ hnú² siáh³ ñi³² jná¹³ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ hen³ tsú² jan² tsá² cuá¹tén¹; tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá², cun³ tiá² má²lɨ́²tunh³ bíh¹ hi³ hen² tán² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ cuan¹ ná¹. 46 Ja³bí¹ la³ jáun² tiá² lɨ́²táh¹ yáh³ hnú² no¹ tsáɨh³ chin³² jná¹³ jmɨ́¹ cuan¹ ná¹, tɨ³la³ tsá² lá² né³, má²lɨ́²jñéi³ no¹ má²ró³² tán² jná¹³. 47 Jáun² juanh³² jná¹³, uá¹jinh¹ hliáun³ tso³ jmɨ́¹ ren² tsá² lá², tɨ³la³ má²cá²hin³ bíh¹, quí¹hliá² jlánh¹ hniau³ tsú² jná¹³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmɨ́¹ la³ ren² cú¹pih²¹ tso³, jáun² cú¹pih²¹ bíh¹ hniau³ tsú² jná¹³ nɨ́¹ má¹cá²hin³ tso³ quioh²¹.

48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Má²cá²hin³ bíh¹ tso³ quián¹³ hnú².

49 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ mesa quionh³ tsú² ca³juu³ ca³hlénh³, hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² lá², hi³ jáun² sa³ tsáu¹³ tsáu² máh³ hin²³ tsú²?

50 Tɨ³la³ Jesús cáun² ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Má²ca³liáun³ nú² quí¹hi³hliá² má²nio² cáun² honh² nú². Cuánh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

8

Tsá²mɨ³ tsá² má²hon³ Jesús

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ñí¹tɨ́² ñí¹ngɨ́² Jesús juú² ñí¹ hliáun³, jɨ³ juú² míh¹ juú² siún¹, la³ má²quionh³ tsú² jáun² tsá² quian³tun³ hí³ hi³ ñí¹can³² jú¹ chú³², hi³ ca³ñí¹hléh² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³². 2 Ja³bí¹ jmɨ́¹ quionh³ tsú² ma³ jan² tsá²mɨ³ tsá² má²ca³jmah³ tsú² hí³ jmɨ́¹tin², jɨ³ tsá² má²ca³huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́² siáh³. Ja¹ tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ hí¹tsau³² Má²réi³, tsá² ja³ juú² Magdalá, tsá² ca³huen³ hí³ Jesús quiaun³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ jmɨ́¹ tiáunh¹ hñu³ tsɨ́³. 3 Ja³bí¹ jmɨ́¹ hí¹tsau³² siáh³ mɨ́¹ Juánh³ ñí²cuo² tsá² jmáɨ² Chuza tsá² jmɨ́¹ chín¹ hñú¹³ re²¹ Herodes; jɨ³ tsá²mɨ³ jmáɨ² Susana nɨ́², quionh³ siáh³ juóun³² tsá²mɨ³ ñí¹ hná¹ jáun², tsá² jmɨ́¹ má²hon³ Jesús cun³quionh³ hi³ zia³² quioh²¹.

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jan² tsá² súh²³ jún²

(Mateo 13:1-17; Marcos 4:1-12)

4 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³cua³taunh²¹ tsá² zian² juú² ñí¹ hliáun³ hi³ ca³cuú² ca³ngɨh³² ñí¹ cuá³ Jesús. Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsú² cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ lɨ́³ la³ lá²:

5 —Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹náɨ² quioh²¹. Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹súh²³ tsú² jáun² jún² né³, la³ ca³súh³² ca³lá² hú¹ juɨ³², hi³ jáun² ca³ha³ ca³zauh³ tsáu², hi³ ca³cúh² siáh³ tan³². 6 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lɨ́³ já¹ quɨ́n¹; jáun² jmɨ́¹ ca³hiá², la³juɨ³² ca³lɨ³ quiéin² bíh¹, quí¹hliá² tiá² cuóuh³ yáh³ ñí¹ la³ jáun². 7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton², hi³ jáun² la³ má²quionh³ ton² bíh¹ ca³hiá². Jáun² ton² bíh¹ jlánh¹ tia³juɨ³² ca³quí² cá²cuon³, hi³ jáun² tiú²uú² cá²cuon³ yáh³ jún² jáun². 8 Tɨ³la³ la³jɨ́³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³súh³² ñí¹ chu²¹ hué³², hi³ jáun² ca³háɨ³² ca³la³ tɨ³ hña³láu³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jún² hi³ ca³súh³ tsú² jáun².

Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Jesús la³ nɨ́², jáun² ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—¡Nɨ́¹juáh³ tson² tsɨ²¹ cuáh³ náh², jáun² niéi² náh²!

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³mɨ́³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jmu³ tsú² na²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun². 10 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹ náh² hi³ lɨ³ ñíh¹³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² né³, jɨ́³²la³ ti³ náɨ³² tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³. Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jɨ́e²³ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tá²tonh¹ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ tiá² hi³ lɨ́²jɨ́e³ bíh¹, hi³ uá¹jinh¹ náɨ³² tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² ngɨ²³ yáh³ tsú² siáh³.

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ hí³ jún²

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 ”Já꞉¹³ hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní² niéih³ la³ lá²: Já꞉¹³ quioh²¹ Dió³² lí³ la³jmí¹ lí³ jún²; 12 hi³ jáun² tsá² ná꞉³² já꞉¹³ quioh²¹ Dió³² né³, lín³ la³jmí¹ lí³ hú¹ ju꞉³², ti³la³ tsá² hlá꞉nh¹ né³ ja³² hi³ quin²³ já꞉¹³ jáun² hñu³ tsí³ tsá² hí³; quí¹ ní¹ ca³taunh³ tsú² ta²¹, hi³ jáun² lí¹³ liáun³. 13 Jáun² tsá² he² já꞉¹³ tia³ ju꞉³² lín³² né³, hi³ ca³la³ hi³ hiún² lín³² tsí³ jmu², tsá² la³ hí³ dá² lín³ la³jmí¹ lí³ ja¹ quí꞉n¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²; tia³ ju꞉³² lín³² bíh¹ ca³hiá² jmí¹ ca³hiá², ti³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ chí² jmu² chá²³ yáh³, hi³ jáun² tiá² li³ué꞉n²³. Jáun² uá¹jinh¹ ca³taunh³ tsú² ta²¹ cu³tiá³, ti³la³ jmí¹ ca³li³ zia³² uu³mí²ts꞉³² ñí¹con² tsú², ti³ có³² bíh¹ ca³náu². 14 Ja³bí¹ zian² tsá² ná꞉³² já꞉¹³ quioh²¹ Dió³² lín³ la³jmí¹ lí³ hué³² ñí¹ ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Ti³la³ tá¹la³ chí¹cuóun² tsú² jáun² cun³quionh³ já꞉¹³ quioh²¹ Dió³², ja³² hñu³ tsí³ tsú² hi³ za꞉n³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²hiún² tsú² tsí³ quionh³ hi³ jáun², hi³ jlánh¹ lí¹ quí² lí¹ cha³² tsú² hliáun³ ñéih³ tsí³ ca³ti²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² tiá² hi³ lau³² yáh³ ñí¹con² tsá² la³ hí³. 15 Ti³la³ tsá² he² re² já꞉¹³ quioh²¹ Dió³² ní¹ má¹ca³ná꞉³² né³, lín³ la³jmí¹ lí³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² zánh²³ tiá³ já꞉¹³ jáun², tsá² cueh³² tsí³, hi³ jáun² loh¹³ hliáun³.

Jesús jmu² siáh³ cáun² já꞉¹³ ca³ti²¹ cáun² sí²
(Mateo 5:15-16; Marcos 4:21-25; Lucas 11:33-36)

16 ”Ní¹juáh³ tsá² héinh²³ sí² hñú¹³, hí¹ jan² yáh³ tsá² la³ hí³ tiá² hi³ jlá꞉²³ sí² jáun² quioh²¹, sa³jun³ zih³² tsú² ñeh² jen³; ti³la³ dí²chí³ tsú² chi³cuú² bíh¹ ñí¹ lí¹³ ta꞉²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³, hi³ jáun² jnia³ lí¹³ jeinh²¹ li³ua³ jan² tsá² hí³ ñéih³. 17 Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ ná¹hmá¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ jnia³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ siáh³ hi³ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ jñéih³, chau³² bíh¹ jmá꞉¹ hi³ lí²ñi³² tsáu².

18 ”Jáun² né³, quian² náh² hua³hí¹³ hi³ niéi² náh² re²; quí¹ ní¹juáh³ tsá² má²ca³ngi¹³ re², tsá² la³ hí³ ti³ li³mí¹ hliáun³ ngi¹³ bíh¹; ti³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² re² ngi²³ né³, tsá² la³ hí³ ti³ li³mí¹ tiú²uú² ngi¹³ bíh¹ li³ua³ cáun² hi³ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ má²ngi²³ ca³lá².

Mí¹ziú¹³ Jesús má²já²ji꞉e³ quionh³ tsá¹ ra꞉nh²¹
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Hi³ jáun² cuan³ mí¹ziú¹³ Jesús la³ má²quionh³ ji³ tsá¹ ra꞉nh²¹ dí² ñí¹ cuá³, ti³la³ tiá² li³ yáh³ tónh³² tsú² la³ ti³ ñí¹ cuá³ dí², quí¹ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ná¹ngi꞉h³². 20 Jmí¹jáun² ca³nga³ tsáu² já꞉¹³, hi³ ca³juáh³:

—Mí²ziúh² hnú² quionh³ tsá¹ renh² hnú² tionh² cheih³² ní², hi³ hnió³ tsú² jíe³² hnú².

21 Ti³la³ Jesús né³, ca³zá꞉h³ tsá² ná¹ngi꞉h³² hí³ la³ lá²:

—Tsá² ná꞉³² já꞉¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ má²tí³² siáh³, tsá² la³ hí³ bíh¹ ná¹lín³ mí²zia³² jná¹³ ji³ jon³ renh² jná¹³ ní² siáh³.

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmá꞉² ji³ chí³
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Ca³chó³² cáun² jmá꞉¹ hi³ ca³hi³ Jesús cáun² mu² la³ má²quionh³ tsá² ha꞉n²¹ hí³ ti³ con²; jáun² ca³zá꞉h³ dí²:

—Ma³tsáu¹³ ti³ jo²¹ jmá꞉² ó³².

Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsú². 23 Tá¹la³ jmí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun² né³, ca³cuóun² Jesús hñu³ mu². Jáun² cu³dia²jan² ca³ja³ chí³ tiá³ lín³², hi³ ca³la³ jmí¹ má²hí¹conh³² yáh³ jmá꞉² hñu³ mu², ca³la³ há꞉nh¹³ lín²¹ bíh¹ ca³li³. 24 Hi³ jáun² ca³ñí¹ñi¹³ tsú² Jesús, hi³ ca³zá꞉h³ dí² la³ lá²:

—¡Ti³², Ti³², hénh³ máh³ má²tsá²hanh³² dí² hñu³ jmá꞉²!

Hi³ jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³jin³ jmá꞉² hi³ ja³² jáun² ma³ cu³ ts꞉n¹ quionh³ chí³, hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ta³no¹ tie³ pih²¹. 25 Jmí¹jáun² ca³zá꞉h³ dí² tsá² ha꞉n²¹ hí³ ti³ con²:

—¿He³ li³, jáun² sa³ tiú²uú² cáun² ná¹tioh³ honh² hnoh²?

Ti³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, lí¹ ca³ta³ná¹juenh²¹ bíh¹, hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ hmóu³²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ní², hi³ jáun² sa³ lí²quien² máh³ héih³² quioh²¹ tsú² ñí¹con² jmá꞉² quionh³ chí³?

Tsá²ñuh² tiáunh¹ juóun³² lɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² hué³² quioh²¹ tsá² Gadara, juú² nio² tɨ³ jo²¹ jmáɨ², ñí¹ jniá³ hué¹³ Galilea. 27 La³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² Jesús hñu³ mu² jáun², ja³ jan² tsá²ñuh² ta³ ñí¹, tsá² zian² juú² jáun². Jmɨ́¹ má²ngau³² jmáɨ¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hi³ tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³. Tsá² hí³ tiá² ha¹ jmɨ́¹ quɨh³², sa³jun³ jmɨ́¹ cuá³ hñú¹³, tɨ³la³ ñéih³ jéin³lo¹ táun³ ñí¹ tiáunh¹ hla¹ bíh¹ jmɨ́¹ cuá³ tsú². 28 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² tsá² hí³ Jesús, ca³hóh³² tiá³ lɨ́n³², hi³ ca³ñí¹di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ ca³tɨn¹ hnú² quiúnh¹ jná¹³, hnú² Jesús Jon² Dió³² Tsá² cú² juenh²? Mí²³ jná¹³ hi³ ha³ lí² jmú² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³.

29 La³ nɨ́² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² má²dí¹jmu² Jesús héih³² hi³ huén³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú². Hliáun³ jéin³² má²ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hian² tsɨ́³, hi³ má²ca³zaunh³ tiá³ quioh²¹ tsú² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² uá¹jinh¹ má²ca³hñéi³² tsáu² quioh²¹ tsú² cun³quionh³ hñe¹³ jɨ³ cá²den¹ná¹ nɨ́², hi³ ca³jmú³ tsú² hua³hí¹³ nɨ́² siáh³, tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ca³ bíh¹ tsú² hi³ jáun²; hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³di³quian³ jmáɨ¹ tsá² hí³ hi³ tsó³² la³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin². 30 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Ha³ lánh³ jmáɨ² hnú²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Cu³ Nió³ bíh¹ jmáɨ² jná¹³.

Hi³ jáun² la³ jáun² ca³juáh³ tsú² quí¹hi³hliá² jmɨ́¹ tiáunh¹ juóun³² lɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú². 31 Jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² hi³ tiá² ze³ Jesús tɨ³ hñu³ háunh³. 32 Tsoh² máh³ zeh² có³² jáun² né³, jmɨ́¹ tiáunh¹ juóun³² mí²ñí³ hi³ jmɨ́¹ ná¹cúh² háu², jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ tsa³tiónh³² hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³ hí³. Jáun² ca³cué³ bíh¹ Jesús jáɨ¹³. 33 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³huén² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³. Jáun² la³jɨ́n³² mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ cú²hé² lɨ́n³² tɨ³ ñí¹ dí¹jɨ²³ ñí¹ hlah³ lɨ́n²¹, jáun² ca³sunh³ chu³ jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³² jmáɨ².

34 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hi³ lɨ³ la³ jáun², hi³ ja³tanh²¹ hi³ ca³ñí¹chá² tɨ³ já¹ juú² jɨ³ ñí¹ náɨ² nɨ́², hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ jáun² la³ jáun². 35 Hi³ jáun² tsá² ca³náɨ³² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³ he³ dá² má²lɨ³², jáun² ca³cha³táunh¹ la³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ má²cuá¹tón²¹ ta³ ta³ Jesús, hi³ má²quih³² ha¹, hi³ má²chun¹, ha³ tiú²uú² ngo² yáh³. Hi³ jáun² tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹. 36 Jáun² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun² ca³chá³ ha³ lánh³ rón³² lan³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³. 37 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hɨ́n¹³ hí³ juú² Gadara la³ jáun² né³, jáun² ca³la³ ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹; hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³mɨ́³ hi³ cua³haɨn³² Jesús hué³² jáun² quioh²¹ dí². Hi³ jáun² Jesús ca³hi³ siáh³ hñu³ mu² hi³ ngah³ juɨ³² ñí¹ ja²¹. 38 Tɨ³la³ ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² Jesús, jáun² tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús hi³ tsó³² dí² quionh³ tsú². Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³hah² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ héih³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

39 —Cuánh² hnú² hñuh³², cuá²chá¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ Dió³² ñí¹con² nú².

Jáun² tsá² hí³ ngah³ hi³ ca³ñí¹chá² tɨ³ já¹ juú² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús ñí¹con² dí².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³chánh³² Jesús tɨ³ jo²¹ jmáɨ², hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² tsáu² ca³heh³ tsú² hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³, quí¹hliá² la³jɨ́n³² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹jaun² tsú². 41 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan² tsá² jmáɨ² Jairo, tsá² jmɨ́¹

chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos ñí¹ jáun²; jáun² ca³diˀ³jñíˀ³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³hiu³ ca³míˀ³ dí² hi³ tsó³² tsú² la³ tɨ³ hñú¹³ dí², 42 quí¹hliá² jmíˀ¹ má²ñí¹jún³ míˀ¹míh¹ tsá² jan² tán¹ jon² tsú². Míˀ¹míh¹ hí³ jmíˀ¹ má²hún¹ quia³tún³ mii². Tá¹la³ hí¹tsau³² jáun² Jesús hñú¹³ tsá² hí³, jmíˀ¹ hí¹tsá²táunh¹ juóun³² líˀn³² tsáu² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú², ca³la³ má²chí¹cuú² chí¹jaɨn³² bíh¹ tsú².

43 Hi³ jáun² ja¹ ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun² né³, jmíˀ¹ hí¹tsau³² jan² tsá²mɨ³, tsá² jmíˀ¹ tsáun¹ hi³ jmíˀ¹ zian² jmíˀ²hán¹ má²tí³ cun³ quia³tún³ mii². Ca³tsá³² bíh¹ la³jíˀ³² hi³ jmíˀ¹ zia³² quioh²¹ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tɨ³² míˀ³ tiá² ca³tioh²¹ hi³ jmah³ tsá² hí³. 44 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ngau³ tɨ³ cu³hna²¹ Jesús, hi³ ca³tí³ dí² cuo² zéi¹ ha¹ tsú²; jáun² la³ cun³ jmíˀ¹jáun² ca³hná³ jmíˀ²hán¹ tsá² hí³.

45 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² líˀ²tie³ jná¹³ cuo²?

Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ton³.

Jáun² Pé¹ ca³juáh³ la³ lá² quionh³ tsá² quionh³:

—Tɨ³², já² la³jíˀn³² tsáu² bíh¹ jmu² hi³ chí¹cuú² chí¹jaɨn³² hnú², hi³ cuú² hliau² tsú² hnú². [Sa³ hin² líˀ²tie³ jná¹³ cuo² yáh³ juánh³ nú².]

46 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Cu³tí³ bíh¹ líˀ²tie³ jná¹³ jan² tsáu² cuo², quí¹hliá² ca³lɨ³ liei²¹ jná¹³ hi³ líˀ²jmú³ ta²¹ pí³ quion²¹.

47 Jmíˀ¹ ca³lɨ³ lieih²¹ jáun² tsá²mɨ³ hí³ hi³ tiá² la³ líˀ¹³ yáh³ hính³², jáun² ca³la³ má²juán²³ hi³ má²juénh² ja³ hi³ ca³ñí¹diˀ³jñíˀ³², hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús; hi³ jáun² ca³chá³ tsú² ñí¹ ta³ ñí¹ la³jíˀn³² tsáu² hi³ he³ ca³tɨ²¹ líˀ²tí³ dí² cuo² ha¹ Jesús, jɨ³ he³ lánh³ rón³² lan³ tsú² siáh³ ca³la³ cun³ jmíˀ¹jáun². 48 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³:

—Hnú² jón³, má²laɨn³² hnú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ líˀ²cháh¹ nú² cáun² honh². Cuánh² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

49 Tá¹la³ jmíˀ¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús, cuan³ jan² tsá² hñú¹³ Jairo tsá² chín¹ hí³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Jairo la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ míˀ¹míh¹ jónh³² hnú², ha³ líˀ²uú² ma³tsan¹³ tsíˀ³ Tɨ³² níˀ².

50 Tɨ³la³ jmíˀ¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ jáun² né³, ca³juáh³:

—Ha³ líˀ² juenh³, ñí¹ jíˀ²¹la³ chá¹ hnú² cáun² honh² bíh¹, hi³ jáun² lan¹³ jónh³² hnú².

51 Jmíˀ¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús hñú¹³ tsá² hí³ né³, tiá² jáɨ¹³ ca³cuéh³ yáh³ tsú² tsáu² hi³ tónh³² ñéih³, jíˀ³²la³ Pé¹ quionh³ Jacobo, Juan² níˀ², jɨ³ jméi² mí¹ziú¹³ bíh¹ míˀ¹míh¹ hí³ ca³cuéh³ tsú² jáɨ¹³. 52 La³jín³² bíh¹ tsá² jmíˀ¹ má²tionh² hí³ jmíˀ¹ ná¹tíˀ² ná¹hóh³² hi³ ná¹ho² ná¹jngɨh² hi³ ca³tɨn¹ míˀ¹míh¹ hí³. Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Ha³ líˀ² uó² náh², ha³ tiá² rá²jún¹ yáh³ míˀ¹míh¹ lá², quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

53 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, líˀ¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹, quí¹hliá² jmíˀ¹ ná¹ñi³² tsú² hi³ cu³tí³ bíh¹ má²rá²jún¹ míˀ¹míh¹. 54 Tɨ³la³ Jesús cáun² ca³zanh³ bíh¹ cuo² hla¹ míˀ¹míh¹ hí³, hi³ ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Míˀ¹míh¹, náu²!

55 Hi³ jáun² ca³jenh¹³ siáh³ míˀ¹míh¹ hí³, hi³ jáun² la³juɨ³² ca³náu² bíh¹. Hi³ jáun² ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ ma³ton³ tsú² míˀ¹míh¹. 56 Jáun² líˀ¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ jméi² mí¹ziú¹³ míˀ¹míh¹ hí³, tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hniáuh³² záɨh³² tsú² ca³tɨ²¹ hi³ má²lɨ³² jáun² la³ jáun².

9

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Jmíˀ¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ngɨh³ Jesús tsá² quian³tun³ hí³, hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² hí³ pí³ hi³ líˀ¹³ huen³ tsú² la³jánh³ dú¹ ñí¹ jmíˀ²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsíˀ³ tsáu², jɨ³ hi³ jmah³ tsú² siáh³ tsá² ná¹tsáun¹ la³jíˀ³² ñí¹ míˀ¹uíˀ³; 2 jáun² ca³zen³ tsú² tsá² hí³ hi³ tsa³hléh² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² líˀ¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², hi³ tsa³jmah¹ tsú² tsá² tsáun¹ siáh³. 3 Jmíˀ¹jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ quioh²¹ hú¹ juɨ³² tiá² hniáuh³² ñí¹quiánh¹ náh². Lɨ́² cán² náh² hmá²hu²¹, sa³jun³ tuh³², sa³jun³ má³², hi³ sa³jun³ quɨe³. Ñí¹ jɨ́²¹la³ quián² ma³ cáun² hmɨh³² cháu³ bíh¹, tɨ³la³ lɨ́² cán² tun³ má¹ná¹. 4 Jáun² lɨ³ua³ cáun² hñú³ ñí¹ chauh²¹ náh² jáun², ñí¹ jáun² bíh¹ tianh¹³ náh² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ huen¹³ náh² juú² jáun². 5 Ní¹juáh³ ca³cha³táunh¹ náh² ñí¹ tiá² hnió³ tsú² he³ náh², cu³tsa³² huen³ náh² cú²jueh³² juú² la³ jáun², súh³ náh² hliáu² quian²¹ tanh¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ tiá² ca³quiú¹ ca³jéi¹³ náh² tsú².

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² já¹taunh²¹ tsú² juú² ñí¹ hliáun³ hi³ ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² ca³jmah³ tsú² tsá² tsáun¹ ca³la³ jɨ́³² juú² ñí¹ ca³cha³táunh¹.

Jmɨ́¹ jun¹ Juan² tsá² ziau² jmáɨ²
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun², Herodes, tsá² cuá¹lɨ́n³ ta²¹ hué¹³ Galilea, ca³lɨ³ ñi³² la³jɨ́³² hi³ jmu² Jesús; hi³ tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³ tsú² he³ hniáuh³² lɨ́n¹³, quí¹hliá² ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ hla¹ Juan² tsá² jmɨ́¹ zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹ má²ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³; 8 hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² siánh³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ néh¹ hí³, hi³ má²cá²jnia³ siáh³. Ja³bí¹ ma³ jan² tsá² siánh³ siáh³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ hí³ bíh¹ jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² lɨ́n³², hi³ má²ca³jenh¹³ ja¹ hla¹. 9 Tɨ³la³ Herodes ca³juáh³:

—Huen² bíh¹ jná¹³ ca³jmú³² héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² cun³ ngá¹³ mí¹táɨ³ láɨ¹ Juan². Jáun² né³, ¿hin² bíh¹ tsánh² tsá² hí³ hi³ jlánh¹ cha³² tsú² hliáun³ jáɨ¹³ quioh²¹?

Hi³ jáun² hnga² Herodes jlánh¹ jmɨ́¹ hniá¹ hi³ jɨ́en³² Jesús.

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² ñí¹con² Jesús, jáun² ca³chá³ tsú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³. Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ Jesús tsá² hí³, hi³ ja³taunh²¹ tsú² tɨ³ ñí¹ siáh³, ñí¹ má²janh² ca³lá² juú² Betsaida. 11 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsáu² ha³ jinh¹ ngau³ Jesús, jáun² jmɨ́¹jáun² já¹taunh²¹ tsú² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ Jesús ca³hen³ tsá² hí³, jáun² ca³hɨ́eh³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³², hi³ ca³jmah³ dí² siáh³ tsá² tsáun¹.

12 Jmɨ́¹ má²ca³hláu³ jáun² né³, ca³ma³janh³² siáh³ tsá² quian³tun³ hí³ ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Chú³² juoh¹ hnú² tsá² nɨ́² hi³ tsa³tánh¹ hi³ tsa³hniáu³ hñú³ jɨ³ hi³ cuh³ la³jɨ́³² juú² hi³ zia³² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ tiauh¹ dí² lá², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ má²janh² lá².

13 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Jɨ́³²la³ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ bíh¹ zia³² quiú¹³ jnoh¹ hi³ cónh³ gon³ hma²¹ siáh³. Jɨ́³² uá¹ jáun² bíh¹, nɨ́¹juáh³ hi³ tsá¹lá¹³ jnoh¹ má³² quioh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nɨ́².

14 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ jáun² ñí¹jáun² jmɨ́¹ tín³ cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh². Jáun² Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² quian³tun³ hí³:

—Jmu³ hnoh² héih³² hi³ tiánh³ tsú² ma³ tu³la³quian³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³.

15 Hi³ jáun² la³ jáun² ca³jmú³ tsú², hi³ la³jɨ́n³² tsú² ca³tiánh³ hué³². 16 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ Jesús tá¹ hñá³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² jɨ³ tá¹ gon³ hma²¹ hí³, hi³ ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cuéh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³. 17 Jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³ lah³ re² má³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jieh³ tsú² ca³la³ jɨ́³² chí² juoh¹ hi³ ziau³ jáun²; chí² juoh¹ jáun² né³ lɨ³ quia³tún³ mɨ́²ta².

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ Jesús jmɨ́¹ cuá¹liéinh³² Dió³² cáun² ñí¹ tɨ³ có³², hi³ jmɨ́¹ quionh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² jná¹³ juáh³ tsáu²?

19 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu² jmáɨ², ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ Líh³, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin², hi³ má²ca³jenh¹³.
20 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:
—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juáh³ hnoh²?
Jáun² né³, Pé¹ ca³juáh³:
—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo Tsá² zéi¹ Dió³².

Jesús juáh³ hi³ jún³ (Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

21 Tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² záɨh³² tsú² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Pé¹. 22 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—Ca³tɨn¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ ma³tso² lɨ́n³² tsɨ́³. Tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³ tiá² quiú¹ tiá² jéin¹³ tsá² hí³, hi³ jngɨh³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ tsú².

23 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³záɨh³ Jesús la³jɨ́n³² tsá² hí³:
—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hnga², hi³ jáun² cuɨ́¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuɨ́¹ já² cu³hna³² jná¹³. 24 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³. 25 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² nɨ́¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², nɨ́¹juáh³ la³ ja³hín³ bíh¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²? 26 Nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² heh³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ siáh³, ja³bí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jmu¹ heh¹ ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³ jáun²; hi³ lɨ³ lin¹ hi³ quien² jná¹³, jɨ³ hi³ quien² Ñuh³² jná¹³, jɨ³ hi³ lin¹ hi³ quien² uá²jaɨ³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ná¹chun¹ nɨ́² siáh³. 27 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³ yáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³ hi³ má²cua³² pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá² má²tionh² jo³cuo².

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús (Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Jmɨ́¹ má²ñí¹tɨ²¹ jáun² jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³juáh³ Jesús jáɨ¹³ jáun², jáun² ca³ñí¹uu³² tsú² cáun² máh³, hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³²; jáun² ca³jan³ dí² Pé¹, Jacobo, jɨ³ Juan² siáh³ hi³ tsa³quionh³ dí² tsɨ³ máh³. 29 Tá¹la³ cuá¹liéinh³² jáun² Jesús Dió³² né³, ca³za² ho¹ñí¹, jɨ³ ha¹ nɨ́² ca³lɨ³ tiáu² hi³ lɨ³ siáh³ zɨ́n³ lɨ́n³². 30 Hi³ jáun² cu³diá²jan² ca³jnia³ gon³ tsáu² hi³ ca³juónh³ quionh³ Jesús, hla¹ Moisés quionh³ Líh³. 31 Tá¹ gon³ jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹quian³² joh¹ zɨ́n³ lɨ́n³². Tsá² hí³ ca³juónh³ Jesús quionh³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jún³ tsú² já¹ juú² Jerusalén. 32 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ Pé¹ jmɨ́¹ tioh¹³ lɨ́n³² ziú³ ñí¹ quionh³ tsá² quionh³, tɨ³la³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú² ná¹ñí¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ ca³lɨ³ zɨ́n³ lɨ́n³² Jesús; hi³ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ tá¹ gon³ tsá² tionh² hí³ quionh³ Jesús. 33 Jáun² tsá² gon³ hí³ jmɨ́¹ má²ná¹hah² jáɨ¹³ quionh³ Jesús, tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:
—Hnú² Tɨ³², hénh³ ma³ chú³² má²tiauh² dí² ñí¹ lá². Jáun² cuɨ́¹ jmú¹³ jnoh¹ hnɨ³² hñú³reh³, cáun² quián¹³ hnú², cáun² quioh²¹ Moisés, hi³ cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.

Tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³ Pé¹ he³ dá² dí¹hleh³². 34 Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹, ja³ cáun² jnie² ñí¹ tionh¹ tsú² jáun² hi³ ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn², hi³ jáun² ca³juénh² tsú² jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ jáun² ja¹ jnie². 35 Hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun² ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:
—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² cuá¹quiánh¹. Niéi² náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².

36 Jmɨ́¹ ca³nga² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³jɨ́en³² tsú² Jesús cuá¹tón²¹ hnga². Jáun² Pé¹ quionh³ tsá² quionh³, hí¹ cáun² yáh³ jáɨ¹³

jáun² tiá² ca³chá³ tsú² jmɨ́¹jáun² ñí¹con² tsá² siánh³ la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun².

Jesús jmah²³ jan² ñú²míh¹ zian² tsá¹ lɨ́¹ jún²³

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

37 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jính³² Jesús tsáɨh³ máh³ jáun² quionh³ tsá² quionh³. Jmɨ́¹jáun² ca³jenh² tsú² juóun³² lɨ́n³² tsáu². 38 Hi³ jáun² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³hóh³² jan² tsá²ñuh² tiá³ lɨ́n³², hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², tiá¹ jmúh¹³ hnú² hi³ chú³² hi³ jɨen¹ nú² tiá³ ñú²míh¹ jón³² jná¹³, jan² tán¹ lá² bíh¹ jón³² jná¹³. 39 Quí¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ ja³² hi³ zaunh²³, hi³ jmu² hi³ hóh³² tsú² tiá³, hi³ he² tsú² siáh³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³, hi³ hia³² jan³² ho³; ca³la³ hian² lɨ́n³² tsɨ́³ jmu², tion³ cu³tí³ bíh¹ tun²³ ñú²míh¹. 40 Má²lɨ́²hiú² lɨ́²mɨ́³ bíh¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² hi³ jmɨ́¹ chin¹³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tɨ³la³ tiá² ca³tioh²¹ yáh³ tsú².

41 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹ táunh²³ náh², tsá² cáun² lɨ́¹ cháunh²³ chinh³² la³ siáh³! ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ ngɨ́¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hi³ tion¹ jná¹³ tsɨn³²? Ñá²jan³² jónh³² tɨ³ lá².

42 Tɨ³la³ tá¹la³ cuá¹ja³² jáun² ñú²míh¹ hí³ ñí¹ zenh¹ Jesús, ca³la³ hian² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ ca³jmú³ ñí¹con² ñú²míh¹, hi³ ca³jmú³ hi³ he¹³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³. Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jin³ Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ ñú²míh¹ hí³. Jmɨ́¹jáun² ca³jɨenh³ tsú² ñú²míh¹ hí³ ñí¹con² jméi². 43 Hi³ jáun² ca³la³ jɨ³lɨn² tsú² ca³ja³cáun² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jɨe³ pí³ quioh²¹ Dió³².

Jesús juáh³ siáh³ cónh³ hi³ jún³

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² jáun² tsɨ́³ tsú² jɨ³lɨn² ca³tɨ²¹ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús la³ jáun², jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

44 —Náɨh¹³ hnoh² re² lɨ́n³² jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá²: jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsáu².

45 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, hí¹juáh³ tiá² ca³ngɨ¹³ bíh¹ he³ dá² jaun³² dí¹juáh²³ tsú², quí¹ tiá² jmɨ́¹ má²zia³² yáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ngɨ¹³ tsú², hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú² siáh³ hi³ mɨ́³² ñí¹con² Jesús hi³ jmu³ na²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun².

¿Hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien²?

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Hi³ jáun² né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ quiú² táɨnh²³ hi³ hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien² já¹ hmóu²¹ tsú² jáun². 47 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² hi³ ha³ lánh³ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, jáun² ca³can³ dí² jan² tsá¹míh¹ hi³ ca³zinh³ dí² cu³héin¹; 48 jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Lɨ³ua³ jan² tsá² hen³ tsá² tsá¹míh¹ la³ lá² chá³² jná¹³, má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³². Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² he³ jná¹³ né³, ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³. Quí¹ tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² nɨ́², tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ quien².

Nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hau² jnoh¹, tsá² quiúnh¹ jnoh¹ bíh¹ hí³

(Marcos 9:38-40)

49 Hi³ jáun² Juan² ca³záɨh³ Jesús:

—Tɨ³², má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ jan² tsá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³juah²¹ dú¹ cun³quionh³ héih³² quián¹³ hnú², jáun² má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹ héih³² hi³ tiú²uú² jmu³ tsú² la³ jáun², quí¹hliá² tiá² ngɨ³² yáh³ tsú² quiúnh¹ dí².

50 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² jmu² náh² héih³² la³ nɨ́², quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hau² náh², tsá² hen² tɨ³ con² bíh¹ náh² tsá² la³ hí³.

Jesús jin²³ Jacobo quionh³ Juan²

51 Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jáun² jmáɨ¹ hi³ má²tsánh³² Jesús tɨ³ hñu³mɨ³cuú², jáun² ca³chá³ tiá³ tsɨ́³ hi³ tsó³² la³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 52 Jáun² ca³zen³ dí² tsáu² chí¹ján³ ñí¹ nio¹ cáun² juú² míh¹ hín¹³ tɨ³ Samaria hi³ tsa³hniáu³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³². 53 Tɨ³la³ tsá² juú² jáun² má¹ná¹, tiá² ca³hen³ yáh³ Jesús, quí¹hliá² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ Jesús má²húnˀ juɨ³² hi³ tsó³² tɨ³ Jerusalén bíh¹. 54 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²

Jesús, la³ cun³ Jacobo jɨ³ Juan² nɨ́², hi³ jmu² tsá² juú² jáun² la³ jáun², jáun² ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³² ¿tiá¹ hnáuh² hnú² hi³ jmú¹³ jnoh¹ héih³² hi³ já³² sɨ́² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ tsán¹³ tsá² juú² nɨ́², [la³ cun³ ca³jmú³ jáun² Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³²]?

55 Jáun² Jesús ca³jɨ́e³ tɨ³ ñí¹ tionh¹ tsú² hi³ ca³jin³ dí² tá¹ gon³ tsá² hí³, [hi³ ca³juáh³:

—Jun³juáh¹³ la³ nɨ́² yáh³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ lɨ́n¹³ hnoh².

56 Quí¹ jun³juáh¹³ jáun² yáh³ cuan³ jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², hi³ má¹tsán¹³ jná¹³ tsáu², tɨ³la³ cuan³ jná¹³ hi³ tɨ³ lion¹ bíh¹ jná¹³ tsú²].

Jáun² juú² siáh³ bíh¹ cú²jueh³² ja³taunh²¹ tsú².

Tsá² jmɨ́¹ hnió³ tsa³táunh¹ quionh³ Jesús (Mateo 8:19-22)

57 Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹tiáunh¹ tsú² jáun² juɨ³², ca³hléh³ jan² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnú² lɨ³ua³ cáun² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

58 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáh³ zia³² tá²hláu² quioh²¹ bíh¹ cuo², hi³ zia³² bíh¹ siáh³ záɨ² quioh²¹ tan³²; tɨ³la³ Jon² Tsá²mɨ³cuóun² má¹ná¹, tiá² zia³² yáh³ ñí¹ lɨ́¹³ jnioh¹³.

59 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús jan² tsá² siánh³ siáh³:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, ca³ngáɨ³:

—Tɨ³², cué¹ tín² jáɨ¹³ hi³ ñí¹hón²¹ jná¹³ ñuh³² [nɨ́¹ má¹jun²].

60 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Tsá² ná¹jún¹ [ñí¹con² Dió³²] cuɨ́¹ cha³hón³² hla¹ raɨnh²¹, tɨ³la³ hnú² ca³tɨn¹ cuá¹ngáɨ¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³².

61 Hi³ jáun² ca³juáh³ jan² tsá² siánh³ siáh³:

—Hnú² Tɨ³², jná¹³ hnó³² ñe¹ quiúnh¹ hnú², tɨ³la³ cué¹ tín² jáɨ¹³ hi³ ñí¹háɨh¹ jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² tionh² hñu³².

62 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lɨ³ua³ jan² [tsá² má²liáu³² ta²¹ quioh²¹, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan²] tsá² quiáh² hué³² quionh³ cuá¹juɨ́²; nɨ́¹juáh³ cá² ñí¹ jɨ́e²³ tɨ³ cu³hna²¹ bíh¹ tsú², jáun² tsá² la³ hí³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ hí³ jo³cuo² Dió³², [quí¹ jan² tsá² hliah²³ tá¹³ bíh¹ lɨ́n³ tsú²].

10

Jesús zen² hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quianh³ siáh³ Jesús hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ tsá² siánh³ siáh³, hi³ jáun² ma³ gon³ tsá² hí³ ca³zen³ dí² la³jɨ́³² juú² ñí¹ ca³tɨ²¹ tsó³² dí² hnga².

2 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hliáun³ cu³tí³ bíh¹ hi³ má²ca³láu², tɨ³la³ cú¹pih²¹ bíh¹ tsá² jmu² ta²¹ zian². Hi³ jáun² né³, hiú¹ mɨ́¹ náh² ñí¹con² Tsá² quioh²¹ hi³ má²ca³láu² jáun², hi³ cuɨ́¹ zen¹ tsú² tsá² ja³quiaun² hi³ má²ca³láu² jáun² quioh²¹.

3 Cuá²táunh¹ hnoh² ta³né³²; tɨ³la³ sá¹nɨ́² jɨe³ tín², jná¹³ zei²¹ hnoh² hi³ ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh² míh¹ tionh² ja¹ tsɨ́²náɨ¹.

4 Ha³ lɨ́² cán² náh² tuh³², sa³jun³ chí² láu² tioh³ quɨe³, sa³jun³ tuh³² tioh³ ta³ tsú². Tiá² hniáuh³² cuá¹ma³léh¹³ hnoh² siáh³ hú¹ juɨ³² hi³ lienh¹ hnoh² tsáu².

5 Hi³ jáun² lɨ³ua³ cáun² hñú³ ñí¹ chá¹táunh¹ náh² jáun², juoh¹ náh² tsá² hñú¹³ la³ lá²: “Cuɨ́¹ tionh² bíh¹ hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²”.

6 Hi³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ca³tɨn¹ tiánh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ñí¹ jáun², jáun² lɨ́¹³ bíh¹ tiánh³ tsú² tie³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ hnoh² jáun²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² zian² tsá² la³ hí³, jáun² ñí¹con² hmóu³² bíh¹ hnoh² jmu³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ náh² jáun².

7 Cáun² tán¹ hñú³ bíh¹ hniáuh³² cuá¹tianh³ náh²; cáun² cuá²cú¹ cuá²hính³ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ cue³² tsú² ñí¹ jáun², quí¹ jan² tsá² jmu² ta²¹, cun³ ca³tɨn¹ he³ bíh¹ hmah²¹ quioh²¹. Ha³ lɨ́² cua³jnioh² náh² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́².

8 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ cáun² juú² ñí¹ he³ tsú² hnoh², quɨéɨh³ náh² la³ cun³ má³² hi³ cue³² tsáu².

9 Jmah²¹ náh² tsá² ná¹tsáun¹ ñí¹ jáun², hi³ zéih³ náh² siáh³ tsáu² la³ lá²: “Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu² jo³cuo²”.

10 Tɨ³la³ lɨ³ua³ cáun² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh², cuá²tianh³ náh² já¹ hñú³, hi³ juáh¹³ hnoh² la³ lá²:

11 “Hí¹ la³ tɨ³ hliáu² quian²¹ ta³ yáh³ jnoh¹ má²súh¹³ ta³né³², hi³ jmú¹³ jnoh¹ lin¹ hi³ má²tionh² hnoh² ñí¹ háɨnh¹³. Tɨ³la³ cuɨ́¹ ná¹ñíh¹ náh², hi³ jmɨ́¹

má²ca³lɨ³zia³² bíh¹ já ɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ heh³ náh² Dió³²”. 12 Juanh³² jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnoh² hi³ tɨ³ cú¹pih²¹ bíh¹ ma³tso² tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Sodoma tsɨ́³ la³ cun³ bíh¹ tsá² zian² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh².

Tsá² juú² tiá² nieh³ (Mateo 11:20-24)

13 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² juú² Corazín! ¡Jlánh¹ juon²³ siáh³ hnoh², tsá² juú² Betsaida! Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³lɨ³ la³jɨ́³² hua³jueh³² ja¹ tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Tiro jɨ³ juú² Sidón dúh¹, la³jmɨ́¹ má²lɨ³² nɨ́² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² má²hia³ jáun¹³ máh³ jmɨ́¹ má²ca³za³ tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³ tsú² lin¹ cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ quɨ́h²¹ tsú² jáun² tú²cho¹, jɨ³ hi³ jmɨ́¹ sén²¹ tsú² siáh³ jua² hmóu³². 14 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² má¹tɨ³ ñí¹ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², la³ cun³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ zian² jáun² jmɨ́¹tin² já¹ juú² Tiro quionh³ juú² Sidón. 15 Hi³ hnoh² siáh³ tsá² juú² Capernaum, ¿hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ cuá¹tánh¹ náh² hñu³mɨ³cuú²? Hnoh² dá² cuá¹tánh¹ la³ tɨ³ quiu³juóu³² bíh¹.

16 ”Jáun² né³, hnoh² má¹ná¹, nɨ́¹juáh³ tsá² náɨ³² já ɨ¹³ quián¹³ hnoh², ja³bí¹ náɨ³² tsú² siáh³ já ɨ¹³ quion²¹ jná¹³; tɨ³la³ tsá² tiá² he³ já ɨ¹³ quián¹³ hnoh² má¹ná¹, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² he³ tsú². Hi³ jáun² tsá² tiá² he³ hí³ jná¹³, ja³bí¹ tiá² hen³ tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³.

Jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹ siáh³ tsá² hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ hí³ ñí¹con² Jesús

17 Jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² tsá² hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ hí³ tɨ³ ñí¹con² Jesús, ca³la³ hi³ tsah³ lɨ́n³² tsú² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², hí¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ máh³ má²tí³² héih³² hi³ jmu³² jnoh¹ cun³quionh³ héih³² quián¹³ hnú².

18 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Ján³, ca³jɨen¹ jná¹³ *Satanás hi³ ca³tánh³ hñu³mɨ³cuú² la³jmɨ́¹ taɨ³² sɨ́² quioh²¹ miíh³². 19 Jáun² sá¹nɨ́² jɨe³, má²ca³cué³ jná¹³ pí³ quián¹³ hnoh² hi³ lɨ́¹³ han¹³ hnoh² jáh³hláɨnh¹ jɨ³ hñú³ nɨ́² siáh³, hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² hi³ tiá² quien² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lɨ́¹ quiunh²¹ hnoh². 20 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² ma³hiún¹³ náh² honh² cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ má²tí³² héih³² quián¹³ náh², tɨ³la³ ma³hiún¹³ náh² honh² cun³ñí¹ hi³hliá² má²tón³² hi³ jmáɨ² náh² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú² bíh¹.

Jesús jlánh¹ tsah³ (Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ma³hiún² lɨ́n³² Jesús tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, Tsá² lɨ́n³ nú² Juo¹³ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³, cué²³ jná¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnú² jú¹ tson², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsɨ́¹ tsá² juɨ́³ bíh¹ ca³niah²¹ hnú² jú¹ tson² jáun². Ján³, quí¹ la³ jáun² jlánh¹ re² tɨ́³ honh² hnú² Tia²¹.

22 ”Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², jo³uón³² jná¹³ má²ca³chá³ Ñuh³² jná¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³². Hnga² bíh¹ Dió³² cuóun³² hin² tsánh² Jon², hi³ hnga² bíh¹ Jon² tsú² ñi³² hi³ hin² tsánh² Jméi², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ dí² ma³jnia² Jméi² ñí¹con² siáh³, lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Jméi² dí².

23 Jáun² ñí¹ tɨ³ có³² ca³liéinh³² Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³:

—Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² jɨe²³ la³ cun³ hi³ má²ná¹jɨeh³² hnoh². 24 Quí¹ juo³ jná¹³ hnoh² la³ lá²: hi³ juóun³² tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ tsá² ca³lɨn³ re²¹ hué³² lá² nɨ́², jmɨ́¹ hniá¹ jɨe³ la³ cun³ hi³ jɨ́eh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ jɨe³ tsú²; hi³ jmɨ́¹ hniá¹ siáh³ ne³ la³ cun³ hi³ naɨh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ ne³ tsú².

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² (Mateo 22:34-40; Marcos 12:28-34)

25 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jan² tɨ³² liei²¹ ca³ñí¹cá² ñí¹lian² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ zian² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²?

26 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Ha³ lánh³ rón³² rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ dúh¹? ¿He³ bíh¹ hi³ má²ca³híh³ nú² ñí¹ Sí² dúh¹?
27 Jáun² tɨ³² liei²¹ hí³ né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:
—La³ lá² rá¹juáh³: “Ma³hno¹ Dió³² Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh², cun³quionh³ jmɨ́²chí³ quián¹³, jɨ³ la³jɨ́³² pí³ quián¹³ nú² nɨ́², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ hnú² nɨ́² siáh³; hi³ ma³hno¹ siáh³ tsá²mɨ³cuóun² renh² ca³la³ jmɨ́¹ hno³ nú² huen²”.
28 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:
—Jú¹ tson² bíh¹ hi³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́². Jmu³ hnú² la³ nɨ́², hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jesús cha³² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jan² tsá² chun¹ hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Samaria

29 Tɨ³la³ tɨ³² liei²¹ hí³ jmɨ́¹ hnió³ ren³ ñí¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:
—¿Hin² dá² tsá² hí³, tsá²mɨ³cuóun² renh² jná¹³?
30 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús la³ lá²:
—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² cuá²han³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ngau³ tɨ³ juú² Jericó. Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ca³quieh³ tsá² háɨn², hi³ ca³háɨn³ tsú² la³jɨ́³² hi³ quioh²¹ tsú², la³ má²quionh³ ha¹ tsú² nɨ́² siáh³. Ca³qui³ ca³pan³ tsú² tsá² hí³ ca³la³ ja³háɨn³ cun³ jún¹. 31 Jmɨ́¹jáun² ca³nga² jan² mí²tsáu² có³² ñí¹ jáun²; tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² tsá² rón³² hí³ hué³², jáun² cáun² ca³nga³ cú²tso² he² ñí¹ bíh¹ mí²tsáu² hí³. 32 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², ca³nga² siáh³ jan² tsá² *levita. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² tsá² rón³² hí³, siáh³ bíh¹ siáh³ cáun² he² ñí¹ tsá² hí³ ca³nga³. 33 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jan² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Samaria ñí¹ rón²¹ jáun² tsá² hí³ né³, tsá² hí³ bíh¹ jlánh¹ ca³ja³ mií³ tsɨ́³. 34 Jáun² ñéi¹ tsú² tɨ³ ñí¹ rón²¹ jáun² tsá² hí³, jáun² ca³jñéi³ tsú² ca³lá² no¹ quionh³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹ ca³cuɨ́h³ quioh²¹ tsú², hi³ jáun² ca³hñéi³² tsú² siáh³ quionh³ hná¹ hmɨh³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³zion³ tsú² tsá² hí³ cu³hna²¹ jáh³ joh¹, jáun² ca³jón³² dí² tɨ³ ñí¹ zeh² cáun² hñú³ ñí¹ jnioh² tsáu²; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jmú³ tsú² hua³hí¹³. 35 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, tsá² hɨ́n¹³ hí³ tɨ³ Samaria ca³cué³ tun³ *cú¹tiáu² ñí¹con² tsá² hñú¹³ ñí¹ jáun², hi³ ca³záɨh³ dí² tsú² la³ lá²: “Jmu³ hnú² tiá³ hua³hí¹³ tsá²ñuh² lá², hi³ nɨ́¹juáh³ ca³cáɨn³ hliáun³ quɨe³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ lɨ́²cué³ jná¹³ nɨ́², má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ má¹cá²jính³² jná¹³ lá²”.
36 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tɨ³² liei²¹ hí³ la³ lá²:
—Cuɨ́¹ neh²¹, ¿hin² bíh¹ tsánh² tsá² gáun³ hí³ lɨ́n²³ hnú² hi³ lɨ́n³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ tsá² ca³cuɨ́nh³ hí³ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² háɨn²?
37 Jáun² tɨ³² liei²¹ hí³ ca³juáh³:
—Tsá² ca³ja³ hí³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹.
Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsú²:
—Cuánh² hnú², cuá²jmu³ la³ jáun².

Jesús tsó³² hñú¹³ mɨ́¹ Marta jɨ³ Má²réi³

38 Jáun² Jesús ngau³ juɨ³² má²hún¹, hi³ ca³chó³² cáun² juú² míh¹. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús ñí¹ jáun², ca³he³ jan² tsá²mɨ³ jmáɨ² Marta. 39 Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²mɨ³ raɨnh²¹ Marta hí³ hi³ jmáɨ² Má²réi³. Jáun² Má²réi³ hí³ ca³cuá³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³náɨ³² dí² jë¹ tsú². 40 Tɨ³la³ Marta hí³ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³jmú³ hua³jan²¹ má³², jáun² ca³ñí¹lienh¹³ Jesús, hi³ ca³juáh³:
—Hnú² Tɨ³², ¿tiá¹ lɨ́n²³ hnú² hi³ renh² jná¹³ nɨ́² zeh² jná¹³ huen² tán¹, hi³ jáun² jo³uón³² huen² bíh¹ jná¹³ má²ta³no¹ ca³la³ jɨ́³² ta²¹? Zéih³ hnú² tiá³ hi³ cuɨ́¹ ja³ma³hau³ jná¹³.
41 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:
—Hnú² Marta, jlánh¹ hliáun³ hi³ dí¹cháunh²³ chinh³² hnú², hi³ jlánh¹ hɨ³² honh² hnú² ta²¹ hi³ ñi³jmuh³². 42 Tɨ³la³ cáun² tán¹ bíh¹ hi³ jlánh¹ quien² zia³². Má²réi³ lá² má²lɨ́²quiáh³² hi³ jlánh¹ bí¹ quien², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ quin³.

11

Jesús má²ta² ha³ lánh³ liéinh³² tsú² Dió³² (Mateo 6:5-15; 7:7-11)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ zia³² cáun² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹liéinh³² Jesús Dió³². Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³juáh³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ¿tiá¹ hɨ́eh¹³ hnú² jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² lienh¹ jnoh¹ Dió³², la³jmɨ́¹ ca³ma³tɨn² jáun² hla¹ Juan² tsá² jmɨ́¹ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²?

2 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ hnoh² Dió³², juáh¹³ hnoh² la³ lá²:

Hnú² Tia²¹, [Tsá² ñíh³ hnú² hñu³mɨ³cuú²,]

cá² ñí¹ hi³ chu²¹ cuɨ́¹ ná¹chan¹ hi³ jmáɨ² hnú².

Cuɨ́¹ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ la³jɨ́n³² tsáu² tónh³² jo³cuonh² hnú².

[Cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú² jmúh¹³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hñu³mɨ³cuú².]

3 Cué¹ tiá³ má³² hi³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ cun³ jmá² cun³ jnia³².

4 Chin³² tiá³ honh² ca³tɨ²¹ tso³ hi³ má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹,

la³jmɨ́¹ chin²³ jnoh¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³ má²ca³hliánh² tsáu² ñí¹con² jnoh¹.

Ma³hau¹ tiá³ jnoh¹ hi³ tiá² ca³ tiá² lau³ jnoh¹ tsá² hláɨnh¹,

[liau¹ tiá³ jnoh¹ ñí¹con² pí³ quioh²¹ tsú²].

5 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jmú¹³ jáɨ¹³, hi³ hnú² zian² jan² há²mei²¹ joh², hi³ ta³ hua² né³ cuóh¹³ nú² hñú¹³ tsú² hi³ cuá¹zéih³ nú² la³ lá²: “Hnú² há²mei²¹ quiú¹³, jmu³ tiá³ hi³ chú³², cué¹ tiá³ hnɨ³² hí³ quiú¹³, 6 quí¹ jan² há²mei²¹ joh² jná¹³ hún¹ juɨ³² hi³ cun³ cuan³ hñu³² jná¹³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ zia³² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jein²¹ jná¹³ ñí¹con² tsú²”. 7 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ nga³ la³ tɨ³ ñéih³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Lɨ́²uú² ma³tsán¹³ tsɨn³² jná¹³, quí¹ má²chí¹jnaɨ³² bíh¹ ho³hñú¹³, má²rá²cuóun¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá¹míh¹ jón²¹; ha³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ no¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³ cué¹³”. 8 Hi³ jáun² juanh³² jná¹³, uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² jmɨ́¹ ñí¹cué²¹ hnú² tsá² hí³ hi³ mɨh³², uá¹jinh¹ tsá² juónh³² hnú² re² quiúnh¹, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnú² jlánh¹ hiú² mɨh³², hi³ jáun² nó³² bíh¹ tsú² hi³ cué³² la³jɨ́³² hi³ hnáuh² hnú². 9 Hi³ jáun² la³ lá² juanh³² jná¹³: Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² hian³ náh². Hniauh² náh², hi³ jáun² chanh¹ náh². Hléh¹ náh² ho³hñú¹³, hi³ jáun² niá³² tsú². 10 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² mɨ³² ñí¹con² tsú², hiáuh²³ bíh¹ tsú²; nɨ́¹juáh³ tsá² hnauh² choh²³ bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hleh³² ho³hñú¹³ né³, niá²³ bíh¹.

11 ”Hnoh², tsá² zian² jónh³², ¿hin² dá² tsánh² hnoh² tiá³ honh² náh² hi³ cueh¹ cá² máɨ³ quɨ́n¹ jónh³² nɨ́¹juáh³ hí¹miih²¹ bíh¹ la³ cuá¹mɨ³²? Ho³ nɨ́¹juáh³ cuá¹mɨ² jan² juo¹³, ¿hí¹ tiá³ honh² náh² hi³ cuen¹³ jan² jáh³hláɨnh¹? 12 Ho³ nɨ́¹juáh³ jónh³² náh² mɨ³² cá² máɨ³ mɨ³ jláɨ², ¿hí¹ lɨ́¹³ cuen¹³ náh² jan² hñú³? 13 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tu³bɨ́¹ hnoh² yáh³ tsá² tiá² chun¹ náh², tɨ́n² bɨ́¹ náh² cuéh¹ hi³ chu²¹ ñí¹con² jónh³², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² cuen³ Jméi² dí² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² mɨ².

Juáh³ tsáu² hi³ Jesús quian³² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-30)

14 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³chin² Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jmɨ́¹ húnˡ hñu³ tsɨ́³ jan² tsá² tiá² jmɨ́¹ tɨ́n² hléh³². Jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hñu³ tsɨ́³ tsú² né³, ca³lɨ³ hléh³². La³jɨ́n³² tsá² ca³jɨ́e³ hi³ jáun² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³. 15 Tɨ³la³ ma³ jan² tsáu² né³ ca³juáh³:

—Tsá² nɨ́² dá² huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Beelzebú, tsá² chínˡ juo¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹.

16 Hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² hí³ jmɨ́¹ hnió³ ca³ lan³ Jesús, jáun² ca³mɨ́³ tsú² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 17 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ dí¹ñi³² bíh¹ ha³ lánh³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zia³² hniéi² ja¹ cu³ nió³ má²túnˡ² hmóu³² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹, jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsá²hín³. Ja³bɨ́¹ la³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hniéi² hñú¹³, la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsá²hín³. 18 Hi³ jáun² né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ hnga² *Satanás jmu² hniéi² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con², jáun² né³, ha³ ya³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hɨ́e² pí³ quioh²¹ tsú². Hnoh² juánh³ hi³ jná¹³ huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Beelzebú; 19 tɨ³la³ sá¹ hi³ tson² la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh²

nɨ́² dúh¹, ¿hin² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ huen³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hnoh² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiáunh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu²? Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ ta²¹ hi³ jmu² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² bí¹ náh², má²lɨ́²lin¹ hi³ lɨ́¹ ná¹tsá²con² bí¹ náh². 20 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, huen² ná¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹; hi³ jáun² la³ nɨ́² né³, má²lɨ́²lin¹ hi³ jná¹³ bíh¹ Tsá² ca³hiáu³² Dió³² hi³ lɨ́n¹³ ná¹ Re²¹, Tsá² qui³ ná¹jan²³ náh² hí³.

21 ”Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² pin³ lɨ́n³², tsá² zia³² hliáun³ he³ cun³quionh³ jmu³ hniéi², tiá² zia³² yáh³ hi³ háɨnh¹³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú², nɨ́¹juáh³ hi³ hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ hniéi². 22 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ja³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³, jáun² tsá² já³² hí³ bíh¹ má²láɨh¹³ hniéi², hi³ quin³ tsú² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ nióh²¹ tsá² hí³ hi³ jmu³ hniéi², má¹lɨ³² jáun² né³ má²tsóh³ tsú² ñí¹con² tsá² quionh³ la³ cun³ hi³ má²ca³joh¹³ jáun².

23 ”Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hen² tɨ³ con² jná¹³, tsá² la³ hí³ tɨ³ hau² bíh¹ jná¹³. Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² cha³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ tɨ³ toh² tiú² jóh³² bíh¹.

Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jáunh²³ siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsáu²
(Mateo 12:43-45)

24 ”Nɨ́¹juáh³ má¹cuá²han³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jáun² tsá²ngɨ́² ñí¹ quiéin², hi³ tsá²hniauh² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³² tie³. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² ca³choh¹³ né³, jáun² lɨ́n²³ la³ lá²: “Cuɨ́¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³² hñu³² ñí¹ cuá¹han³ ná¹”. 25 Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun² né³, chanh²¹ tsú² tsá² hí³ hi³ má²lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hñú³ hi³ má²rá²hiah¹³, jɨ³ hi³ má²dí¹lɨ́³ re² tɨn² lɨ́n³² ñéih³. 26 Má¹jáun² tsau³² hi³ tsá²quian³ cónh³í¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hláɨnh¹ la³ cónh³ bíh¹ hnga². Hi³ jáun² la³jɨ́n³² jáun² bíh¹ taunh³² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlaɨh³ má²lɨ́²³ quioh²¹ tsá² hí³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun², la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin².

He³ bíh¹ cu³tí³ jmu² hi³ lɨ́²³ hiún² tsɨ́³ tsú²

27 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́², jáun² jan² tsá²mɨ³ jmɨ́¹ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá²mɨ³ tsá² ca³taunh² hnú² hñu³ héin¹ hñu³ tsɨ́³, tsá² ca³cué³ hnú² tiuh²¹.

28 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ nɨ́¹juáh³ má²tí³² tsú² siáh³.

Jesús hleh³² ca³tɨn¹ tsá² lɨ́¹ mɨ³² cáun² li²¹
(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

29 Tá¹la³ ná¹juóun²³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ tiauh² dí² lá² jlánh¹ hláɨh¹, hi³ cáun² lɨ́¹ hiú² lɨ́¹ mɨ³² hi³ jnia³ li²¹; tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ li²¹ tiá² lɨ́¹³ hiáuh³ tsú², jɨ́³²la³ li²¹ hi³ ca³jɨe³ jáun² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Jonás bíh¹, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³². 30 Quí¹ hla¹ Jonás bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́n³ cáun² li²¹ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive jmɨ́¹tin², ja³bí¹ la³ jáun² jná¹³ siáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² lɨ́n³ ná¹ cáun² li²¹ ñí¹con² tsá² zian² né³². 31 Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², jáun² hla¹ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ chín¹ hué³² tɨ³ la³ quián³ nó³², hi³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³²; quí¹ hla¹ tsá²mɨ³ hí³ ja³ cáun² hué³² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ uóunh³, hi³ cua³niéi³ jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ re²¹ Salomón, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ján³, tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹hliá² ñí¹ lá² zenh² jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón hí³. 32 Ja³bí¹ la³ jáun² nu³ tiánh³ siáh³ tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive nɨ́¹ má¹ca³can³ Dió³² jú¹ tson², hi³ ja³bí¹ tsá² Nínive hí³ chá³² siáh³ tso³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² né³², quí¹ hí³ dí² ca³ja³conh² bíh¹ tsɨ́³ tso³ quioh²¹ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ Jonás. Ján³, chá³² tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jonás hí³.

Mɨ́¹ñí¹ tsú² cue³² joh¹ quioh²¹ tá¹ jan²
(Mateo 5:14-16; 6:22-23; Marcos 4:21-22; Lucas 8:16)

33 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² héinh²³ sɨ́² hñú¹³, hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² zih³² sɨ́² jáun² ñí¹ ná¹conh¹, sa³jun³ taunh³² tsú² siáh³ hñu³ tsɨ́¹ cuo²; tɨ³la³ dí²chí³ tsú² ñí¹ lɨ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³ bíh¹, hi³ jáun² jniá³ jeinh²¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ ñéih³. 34 Mɨ́¹máh¹ hnú² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² quioh²¹ tá¹ jan² nú². Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ chu²¹ mɨ́¹máh¹ hnú², jáun² zia³² joh¹ quián¹³ hnú² tá¹ jan² nú². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jlánh¹ la³ hláih¹ mɨ́¹máh¹ hnú² né³, jáun² tá¹ jan² bíh¹ hnú² zenh² já¹niéi². 35 Jáun² jmu³ hnú² re² hua³hí¹³, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ joh¹ quián¹³ nú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ já¹niéi². 36 Quí¹ nɨ́¹juáh³ taɨ³² joh¹ quián¹³ hnú² tá¹ jan² nú², hi³ hí¹ cú¹pih²¹ já¹niéi² tiá² zia³², hi³ jáun² re² bíh¹ jniá³ jen¹³ hnú² la³jɨ́³², la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ zia³² cáun² sɨ́² hi³ cue³² joh¹ ñí¹con² nú².

Jesús jin²³ tsá² fariseos jɨ³ tɨ³² liei²¹ (Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 20:45-47)

37 Jmɨ́¹ cá¹táuh³ jáun² hi³ hleh³² Jesús, jáun² jan² tsá² *fariseo ca³te³ hi³ tsa³jmú³ dí² má³² hñú¹³ tsú². Jáun² Jesús ngau³ hi³ ca³hi³ ñéih³, hi³ ca³cuá³ ñí¹ mesa. 38 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³ tsá² fariseo hí³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hi³ tiá² ca³liah³ Jesús cuo² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsú² jmu² ñeh² bíh¹ hi³ jmu³ má³². 39 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² fariseos, jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹ cuá¹uon² jlánh¹ sɨ́² raɨnh³² hnoh², tɨ³la³ hñu³ honh² náh² né³, tiu³ canh² jmáh³la³ hi³ hlaɨh³ hi³ hó³², jɨ³ hi³ jlánh¹ tsɨ́nh² náh² hi³ quioh²¹ tsáu² nɨ́² siáh³. 40 Hnoh² tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³, ¿há¹ tiá² ñíh¹ hnoh² hi³ Tsá² ca³jmú³ tɨ³ coh³, ca³jmú³ siáh³ tɨ³ ñeh²? 41 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ja³² la³ tɨ³ hñu³ honh² náh² hi³ lɨ́¹ cueh³² ñí¹con² tsá² tiá² zia³² quioh²¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lɨ́³ cáun² hi³ jɨ².

42 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² fariseos! Quí¹ uá¹jinh¹ má²ná¹cueh³² hnoh² ñí¹con² Dió³² cáun² la³ cun³ quia³ hi³ zia³² quián¹³, hí¹ la³ tɨ³ zie² yáh³ quionh³ háu² ruda, jɨ³ ca³la³ jɨ́³² ñí¹ jonh² nɨ́² siáh³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, tiá² ra³tsɨh³² yáh³ náh² héih³² cú²tso², hi³ sa³jun³ hno³ bíh¹ náh² Dió³². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ cháh¹³ tɨ³ có³² la³ cun³ hi³ má²ná¹jmuh³² jáun² yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ náh² hi³ nɨ́².

43 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² fariseos! Jlánh¹ hniá¹ náh² tianh¹³ ñí¹ jlánh¹ quien² hñu³ cuáh³², hi³ jlánh¹ hniá¹ náh² siáh³ hi³ tsáu² cuen³ Dió³² nɨ́¹ má¹ca³jenh² náh² tsáu² já¹ hmah²¹.

44 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh²!, quí¹hliá² lɨ́n³ hnoh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ jéin³lo¹ ñí¹ rá²hún¹ hla¹, ñí¹ tiú²uú² lin¹ jniá³, ñí¹ cáun² lɨ́¹ má²há² má²ngaɨ³² tsáu² ñí¹ quioh²¹ ta³ tiá² ñi³².

45 Jáun² né³, jan² tɨ³² liei²¹ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², jɨ³ jnoh¹ bíh¹ má²je²³ nú² siáh³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ nú² nɨ́².

46 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tɨ³² liei²¹, ¡jlánh¹ juon²³ náh²! Quí¹ hnoh² jlánh¹ jmuh³² héih³² huáh² tsɨ́³ ñí¹con² tsáu², ca³la³ hí¹ jan² tsáu² tiá² tióh³² ma³tí³², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, hí¹juáh³ hmóu³² náh² tiá² ma³tih²¹.

47 ”¡Juon²³ hnoh²!, quí¹hliá² jmóuh¹ náh² re² jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³jngɨh³ hí³ dí²hioh³ ñú²deh³ hmóu³² náh² jmɨ́¹tin². 48 Hi³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ ná¹tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh² dí²hioh³ ñú²deh³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³jngɨh³ tsá² lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ hnoh² né³ lɨ́¹ ná¹jmóuh¹ náh² jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹ hí³.

49 ”Hi³ jáun² Dió³², Tsá² jlánh¹ re² cuá¹ñi³², ca³juáh³: “Zein²¹ jná¹³ tɨ³² jë² ná¹, jɨ³ *tɨ³² tsá² quian³² jë² ná¹ nɨ́² siáh³ ñí¹con² tsá² hí³, jáun² ma³ jan² tsá² zein²¹ jná¹³ hí³ hɨ³ tsa¹ tsáu², hí¹ la³ tɨ³ jngɨh³ tsú² siáh³ ma³ jan² tsá² hí³”. 50 Jáun² né³, tsá² zian² né³² bíh¹ tá¹can¹ jmɨ́²hán¹ ca³la³ jɨ³lɨn² tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³ma³tsan² tsú² hí³ jmɨ́¹tin² la³ cun³ jmɨ́¹ lɨ²¹ hngá¹máh³ lá². 51 Ján³, tsá² zian² né³² tá¹can¹ jmɨ́²hán¹ tsá² hí³, hla¹ Abel tín² la³ñí¹, ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh³ tsú² siáh³ hla¹ Zacarías ja¹ quioh²¹ ñí¹hiú¹³ quionh³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ quioh²¹ cuáh³² chín¹.

52 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹!, quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ jmɨ́¹ lɨ³ liáun³ tsáu². Hí¹ hmóu³² yáh³ hnoh² tiá² hnáuh² táunh¹³ ta²¹ jú¹ tson² jáun², sa³jun³ cueh³² bíh¹ náh² siáh³ tsá² siánh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tónh³² ta²¹, uá¹jinh¹ zian² tsá² jmɨ́¹ hnió³ ne³.

53 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ ñí¹ jáun². Jáun² la³jɨ́n³² tɨ³² liei²¹ hí³ né³, quionh³ tsá² fariseos ca³míh³ lɨ́n³² tsɨ́³. Jáun² hliáun³ lɨ́n³² jáɨ¹³ ca³ca³ ca³lan³ dí² Jesús, 54 hi³ ca³can³ tsú² re² lɨ́n³² hua³hí¹³ jáɨ¹³ hi³ hleh³² Jesús, nɨ́¹juáh³ ca³náɨ³² tsú² cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ chá³² tsú² tso³.

12

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹
(Mateo 16:6-12; Marcos 8:14-21)

1 Tá¹la³ jáun² né³, ca³la³ juóun³² mei²¹ cu³tí³ tsáu² ca³ngɨh³² ñí¹ jáun², ca³la³ ná¹cuú² ná¹jaɨn³² tiá³ bíh¹ tsú² lɨ³. Jáun² Jesús ca³hléh³ tín² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá² *fariseos. Jáɨ¹³ “tie³” nɨ́² hnió³ juáh³: tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹. 2 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jlɨ́²³ tsú², chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jñéih²³; hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹hmá¹ né³, chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́²jnia² siáh³. 3 Jáun² la³jɨ́³² hi³ má²ca³juah²¹ hnoh² hñu³niéi², chau²¹ jmáɨ¹ lɨ³jnia² bíh¹ jáɨ¹³ jáun². Ja³bí¹ la³ jáun², lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³juah²¹ náh² ñí¹ ná¹conh¹, chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ chá³² tsú² jáɨ¹³ jáun² ca³la³ hi³ tsa³di³chín³² tsú² tsáih³ hñú³ hi³ chá³² ca³la³ hi³ chi²¹ tiú² mah¹ tiú² jan³².

Hin² ñí¹con² hniáuh³² jmú¹³ dí² juénh²
(Mateo 10:26-31)

4 ”Hnoh², tsá² re² juóh³² dí² quiúnh¹, juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ lá²: Ha³ lɨ́² juenh³ náh² tsá² jngɨh² jmáh³la³ ngú³, hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun², tiú²uú² zia³² hí¹ cáun² yáh³ hi³ siáh³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ tsú². 5 Tɨ³la³ jná¹³ juanh²¹ hi³ hin² ñí¹con² hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² juénh²: juenh³ náh² ñí¹con² Tsá² zia³² pí³ quioh²¹ hi³ lɨ́¹³ jngah³, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ lɨ́¹³ ze³ siáh³ quiu³juóu³². Ñí¹con² Tsá² hí³ bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² juénh².

6 ”¿Há¹ tiá² cuen² tsú² hñá³ tan³² pih²¹ la³ cun³ tun³ héih³² quɨe³ dúh¹? Tɨ³la³ cu³ jáun² tiá² tsá²có³ yáh³ tsɨ́³ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ jáh³ pih²¹ hí³. 7 Jáun² hnoh² né³, hí¹ ca³la³ tɨ³ jñú² chinh³² yáh³ hnoh² ná¹hɨ¹³ siáh³ ma³ quin³² ma³ cá² máih³². Ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tan³² ná¹juóun²¹.

Tsá² ton² hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 ”Juanh³² jná¹³ siáh³ jáɨ¹³ lá²: Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ma³quien² jná¹³ ñí¹con² tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², má¹quien¹³ ná¹ tsú² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²; 9 tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hnió³ ma³quien² jná¹³ ñí¹con² tsáu² né³, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² hleh³² jú¹ hlah³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², zia³² bíh¹ uu³i³tso³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tú² hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹ná¹, cu³tí³ tiá² zia³² bíh¹ uu³i³tso³ quioh²¹ tsá² la³ hí³.

11 ”Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jau³ tsú² hnoh² hi³ nga³ tsú² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh² hñu³ cuáh³², ho³lá²dá² ñí¹ta²¹, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh² hi³ hín² jáɨ¹³ ngáih¹ náh², ho³ he³ lánh³ juáh¹³ náh²; 12 quí¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² hléh¹³ hnoh², má¹jáun² bíh¹ má²hɨe³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ha³ lánh³ hniáuh³² hléh¹³ náh².

Hi³ háinh¹³ bíh¹ hi³ hánh³ tsú²
13 Jáun² né³, jan² tsá² zenh² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², juoh¹ hnú² tiá³ renh² jná¹³ hi³ cué³² tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jmɨ́¹ quioh²¹ jméi² mí¹ziú¹³ jnoh¹.

14 Tɨ³la³ Jesús ca³záih³ tsá² hí³:

—¿Hin² tsánh² ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ ná¹ jue²¹, ho³ hi³ lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² tsóh²³ hi³ jmɨ́¹ quioh²¹ ñeh² mí²ziúh² hnoh²?

15 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záih³ dí² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hniáuh[32] jmúh[13] náh[2] re[2] lɨ́n[32] hua[3]hí[13] hi[3] tiá[2] lɨ́[1] jmúh[13] náh[2] hniá[1] hi[3] zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2], quí[1] jun[3]juáh[13] cun[3]quionh[3] hi[3]hliá[2] hliáun[3] hi[3] zioh[2] jáun[2] yáh[3] tsú[2] lɨ́[13] zian[2] re[2] tɨn[2].

16 Jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2] siáh[3] cáun[2] jáɨ[13] hi[3] juáh[3] la[3] lá[2]:

—Jmɨ́[1] zian[2] jan[2] tsá[2] hánh[3]. Tsá[2] hí[3] ca[3]loh[2] hliáun[3] lɨ́n[32] ñí[1]náɨ[2] quioh[21]. 17 Jáun[2] tsá[2] hí[3] ca[3]lɨ́n[13]: “¿He[3] bíh[1] jmu[1] jná[13]? Já[2] tiú[2]ú[2] zia[32] yáh[3] ñí[1] lɨ́[13] hmá[13] jná[13] la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]láu[2] lá[2] quion[21]”. 18 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]liéinh[32] tsú[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] hnga[2]: “Né[32] má[2]ca[3]cháunh[13] tsɨn[32] jná[13] ha[3] lánh[3] rón[32] jmu[1]. Cu[3]tsa[32] cuɨ́[1] tsunh[21] jná[13] cú[2]jueh[32] hñu[3]cuɨ́[3] míh[1] táun[3] nɨ́[2], hi[3] jmu[1] jná[13] hi[3] jlánh[1] bíh[1] cáh[1]; hi[3] jáun[2] ñí[1] jáun[2] hmá[13] jná[13] la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]lo[2], la[3] má[2]quionh[3] hi[3] siáh[3] siáh[3]. 19 Nɨ́[1] má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3], hlɨ́[1] lienh[1] jná[13] jmɨ́[1] tsɨn[32], hi[3] juo[13] jná[13] la[3] lá[2]: Hliáun[3] lɨ́n[32] bíh[1] má[2]zia[32] hi[3] lɨ́[13] ma[3]hɨ́e[2] hliáun[3] mii[2] quiú[13] dí[2]. Jáun[2] né[32] né[3], cuɨ́[1] zian[2] dí[2] tie[3]. Cuɨ́[1] cú[1] cuɨ́[1] hnáɨh[13] dí[2] quiú[13], hi[3] cuɨ́[1] zian[2] dí[2] cáun[2] hi[3] re[2] hi[3] tɨn[2]”. 20 Tɨ[3]la[3] Dió[32] ca[3]záɨ[3] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]: “Hnú[2], tsá[2] tiá[2] jáɨ[13] ngɨ[23], já[1]niéi[2] lá[2] jɨ́enh[1] hnú[2] jmɨ́[2]chí[3] quián[13] ñí[1]con[2] jná[13]. Hi[3] jáun[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] má[2]ná[1]hmá[1] nɨ́[2] quián[13] hnú[2], ¿hin[2] dá[2] tsánh[2] lɨ[3] quioh[21]?” 21 La[3] jáun[2] bíh[1] quiunh[32] tsá[2] hánh[3], tsá[2] hma[32] ñí[1]con[2] hnga[2] hi[3] quioh[21]. Tsá[2] tia[3]mii[2] bíh[1] tsá[2] la[3] hí[3] ñí[1]con[2] Dió[32].

Dió[32] nióh[32] hua[3]hí[13] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] jon[2] (Mateo 6:25-34)

22 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]záɨh[3] Jesús tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]:

—Juo[3] jná[13] hnoh[2]: Ha[3] lɨ́[2] cuɨ́[1] hi[21] honh[2] náh[2] ha[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] zian[2] náh[2], ca[3]tɨ[21] ha[3] jinh[1] já[32] má[32] hi[3] cúh[13] náh[2], jɨ[3] ha[3] jinh[1] já[32] hmɨh[32] hi[3] quɨ́h[13] náh[2]. 23 Quí[1] jmɨ́[2]chí[3] quioh[21] bíh[1] tsú[2] hi[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] la[3] cónh[3] bíh[1] má[32]; hi[3] ngú[3] quioh[21] tsú[2] nɨ́[2] siáh[3] tɨ[3] jlánh[1] quien[2] la[3] cónh[3] bíh[1] ha[1] tsú[2]. 24 Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3] ha[3] lánh[3] zian[2] quiú[1]liáh[2]. Jáh[3] hí[3] tiá[2] lin[1] hi[3] jñi[32] hí[1] cáun[2] yáh[3], sa[3]jun[3] zia[32] bíh[1] hi[3] loh[2], sa[3]jun[3] zeh[2] hñu[3]cuɨ́[3] quioh[21]; tɨ[3]la[3] cun[3] jáun[2] zia[32] bíh[1] má[32] hi[3] cue[32] Dió[32] cúh[2] jáh[3]. ¡Tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1], tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] náh[2] la[3] cónh[3] bíh[1] tan[32]! 25 ¿Hin[2] yáh[3] hnoh[2] tɨn[2] jmúh[13] hi[3] cuóun[13] cónh[3]í[1] cá[2] lɨ́[2], uá[1]jinh[1] hen[2] lɨ́n[32] honh[2] náh[2] hi[3] cuóun[13] náh[2]? 26 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] cáun[2] hi[3] pih[21] la[3] nɨ́[2] bíh[1] tiá[2] la[3] tɨn[2] náh[2] jmúh[13], hi[3] jáun[2] ¿he[3] láɨh[32] sa[3] hɨ[32] lɨ́n[32] honh[2] náh[2] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] ñí[1] hná[1] nɨ́[2]?

27 ”Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3] náh[2] ha[3] lánh[3] rón[32] cuóun[2] lí[13]. Lí[13] nɨ́[2] tiá[2] lin[1] zeh[32] yáh[3] jáu[2], hi[3] sa[3]jun[3] ta[32] siáh[3] tá[3], tɨ[3]la[3] cun[3] jáun[2] ta[3]bí[1] hla[1] re[21] Salomón yáh[3] tiá[2] chú[32] jmɨ́[1] jniá[3] la[3]jmɨ́[1] jniá[3] lí[13] nɨ́[2], uá[1]jinh[1] jmɨ́[1] zioh[2] lɨ́n[32] tsú[2]. 28 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] Dió[32] jmu[2] hi[3] ca[3]la[3] chú[32] lɨ́n[32] jniá[3] náɨ[2], cáun[2] hi[3] tsɨ[21] nɨ́[2] ñí[1] náɨ[2] né[32], hi[3] jáun[2] tsa[3]háu[2] má[2]jɨ́n[32] bíh[1] tsú[2] tɨ[3] ñeh[2] cáun[2] pɨeh[1] nɨ́[1] má[1]ca[3]lɨ[3] quiéin[2]; jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] ta[3]bí[1] náɨ[2] yáh[3] jmu[2] Dió[32] hi[3] chú[32] jniá[3], ¡cónh[3] bíh[1] tiá[2] jmu[3] Dió[32] hi[3] zia[32] hanh[2] hnoh[2], hnoh[2] tsá[2] cáun[2] lɨ́[1] hɨ[32] honh[2] náh[2]! 29 Hi[3] jáun[2] ha[3] lɨ́[2] cuɨ́[1] hi[21] honh[2] náh[2] hi[3] hnáuh[13] náh[2] hi[3] cúh[13], sa[3] jun[3] hi[3] húh[13] náh[2]. 30 Quí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2] ná[1]hɨ[32] tsɨ́[3] ca[3]tɨ[21] hi[3] nɨ́[2]; tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1], zian[2] bíh[1] jan[2] Ñeh[2] náh[2], Tsá[2] cuá[1]ñɨ[32] la[3]jɨ́[32] hi[3] lɨ[3]hniauh[23] quián[13] náh[2]. 31 Ñí[1] jɨ́[21]la[3] ti[3] chan[13] náh[2] hmóu[32] jo[3]cuo[2] Dió[32] bíh[1], hi[3] má[1]tih[21] náh[2] re[2] ñí[1]con[2] tsú[2], hi[3] jáun[2] bíh[1] hián[13] náh[2] ca[3]la[3] jɨ[3]lɨ[32] hi[3] jáun[2].

Tsá[2] má[2]nióh[32] hi[3] quioh[21] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] (Mateo 6:19-21)

32 ”Hnoh[2], tsá[2] lɨ́n[3] náh[2] la[3]juah[21] dúh[1] cu[3] nió[3] pih[21] *já[1]ziáh[2], ha[3] lɨ́[2] juenh[3] náh[2], quí[1] hiún[2] lɨ́n[32] bíh[1] tsɨ́[3] Ñeh[2] náh[2] cué[32] jáɨ[13] hi[3] cuá[1]tánh[1] náh[2] ñí[1] cuá[1]quien[2] tsú[2]. 33 Hnáɨ[1] náh[2] hi[3] zia[32] quián[13], hi[3] lɨ́[1] cueh[1] náh[2] tsá[2] lɨ́[2]hniáuh[32] ñí[1]con[2]. Nɨ́[1]juáh[3] hi[3] jmúh[13] náh[2] la[3] jáun[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] má[2]ná[1]jmuh[32] náh[2] cáun[2] tuh[32] hi[3] tiá[2] chau[21] jmáɨ[1] lɨ[3]yenh[3], hi[3] jáun[2] lɨ[3] zian[2] náh[2] hliáun[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], cáun[2] hi[3] tiá[2] chau[21] jmáɨ[1] tsa[3]hín[3]. Ñí[1] jáun[2] tiá[2] lɨ́[13] hí[3] háɨn[2],

sa³jun³ mí¹cháu² lɨ́¹³ ma³tsa² hi³ quioh²¹ tsú². 34 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹ nio¹ hi³ quián¹³ náh², ñí¹ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² cuá³ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh².

Hniáuh³² tiáunh¹ tsú² hua³jan²¹ (Mateo 24:37-25:30)

35 ”Hniáuh³² tiáunh¹ náh² hua³jan²¹, hi³ chí¹hún¹ sɨ́² quián¹³ náh². 36 Tianh³ náh² hua³jan²¹ la³jmɨ́¹ tionh¹ tsá² ná¹hé² ná¹jan² juo¹³. Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²jính³² jáun² tsá² hí³ ñí¹ lɨ́¹jmú³ tsáu² jmáɨ¹ hi³ ca³jenh² cuo², la³juɨ³² niá³² bíh¹ tsú² ho³hñú¹³ nɨ́¹ má¹ca³póh³ tsá² hí³ cuo². 37 Jlánh¹ chú³² quioh²¹ tsá² quian²¹ tsú² hí³, nɨ́¹juáh³ hi³ tionh² tsú² ná¹ñí¹ nɨ́¹ má¹cuanh³² jáun² juo¹³. Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ juo¹³ tsú² hí³ hah¹³ hmɨh³² ta³ ñí¹, hi³ cué³² jáɨ¹³ hi³ tsá² quian²¹ tsú² hí³ lɨ́¹³ tiánh³² ñí¹ mesa. Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹ mesa né³, hnga² juo¹³ tsú² ma³tau³. 38 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ cuanh³ tsá² hí³ ta³ hua², ho³lá²dá² má²já²jnia², jáun² né³, jlánh¹ chú³² quioh²¹ tsá² quian²¹ hí³, nɨ́¹juáh³ la³ ná¹ñí¹ bíh¹ nɨ́¹ má¹cuanh³² tsú². 39 Hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ náh² re² jáɨ¹³ lá² siáh³: Sá¹jmɨ́¹ hi³ ñi³² tsá²hñú¹³ hín² la³nio¹ já³² tsá² háɨn², jáun² tiá² jmɨ́¹ cué²¹ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hí³ háɨn² hñú¹³. 40 Jáun² hnoh² né³, hniáuh³² ná¹tiáunh¹ náh² hua³jan²¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ tiá² má²jáunh¹³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², tɨ³la³ jmáɨ¹ jáun² bíh¹ ti³tsóh³ cuánh³² jná¹³.

Tsá² quian²¹ chun¹ jɨ³ tsá² quian²¹ hláɨh¹ (Mateo 24:45-51)

41 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́² né³, ca³ngáɨ³ Pé¹ ñí¹con² tsú²:

—Hnú² Tɨ³², ¿hí¹ ca³tɨn¹ jmáh³la³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmuh³ hnú² nɨ́², ho³ hi³ ca³tɨn¹ ca³la³ jɨ́n³² tsáu² uá¹?

42 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jáun² juo¹³ tsú² chan³ la³jɨ́n³² tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun² jo³cuo² hí³ dí² hi³ jmu³ dí² héih³² ñí¹con² tsá² hí³, jɨ³ hi³ jmu³ dí² siáh³ héih³² ha³ cónh³ má³² lɨ́¹³ cuh³ tsú², jɨ³ hín² la³nió¹ lɨ́¹³ jmu³ tsú² má³². 43 Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² quian²¹ la³ hí³ nɨ́¹juáh³ hi³ cuá¹má²tí³² tsú² héih³² quioh²¹ juo¹³ nɨ́¹ má¹cuanh³². 44 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ juo¹³ tsá² hí³ má²chá³² la³jɨ́³² hi³ zioh² jo³cuo² tsú², hi³ jáun² tɨ³ má²zó³² bíh¹ tá¹³ tsú² lɨ́¹³. 45 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² hí³ la³ ca³lɨ́n¹³ hi³ tiá² má²jáunh³ yáh³ tia³juɨ³² juo¹³, hi³ jáun² cuá¹quí² cuá¹quiunh² tsá²mɨ³ tsá²ñuh², tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun², jɨ³ hi³ cuá¹cú² cuá¹hính²³ tsú² siáh³ ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ hen²; 46 jáun² juo¹³ tsú² né³, cuánh³² cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² cuá¹jan²¹ bíh¹, cáun² o¹rá¹ hi³ tiá² ñi³² tsú² siáh³. Hi³ jáun² má¹jáun² ma³tson¹³ tsú² tsá² hí³ chí¹nga² cu³tí¹³, hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² zen³ tsú² ñí¹ ca³tɨ²¹ tsa³táunh¹ tsá² tiá² nieh³.

47 ”Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² quian²¹ ñi³² héih³² quioh²¹ juo¹³, tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ tsú² jan²¹, sa³jun³ má²tí³² bíh¹ tsú², jáun² tsá² quian²¹ la³ hí³ quiu³ pan³ tsú² hliáun³ tsɨ³². 48 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² quian²¹, tsá² tiá² re² jmɨ́¹ ñi³² héih³² quioh²¹ juo¹³, hi³ jáun² ca³jmú³ cáun² hi³ hlaɨh³, cun³ jáun² ca³tɨn¹ bíh¹ tsú² tsa³pán¹, tɨ³la³ míh² bíh¹ ca³lá² pan³ tsú². Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hiauh³ hliáun³, jáun² né³, tsáu² cáun² má²ná¹jan³² hi³ hliáun³ bíh¹ hi³ jmu³ tsá² hí³; hi³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ca³ta³no¹ hliáun³ jo³cuo² né³, jáun² hliáun³ bíh¹ hi³ má²máɨ³² tsú² ñí¹con² tsá² la³ hí³.

Jesús jmu² hi³ tiú²uú² tiáunh¹ tsáu² cá²hon³ (Mateo 10:34-36)

49 ”Má²cuan² jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ to¹ ná¹ sɨ́² huáh² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³; hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² jná¹³ sá¹ hi³ má²ná¹hún¹ ta³né³² dúh¹. 50 Ca³tɨn¹ jná¹³ zón³² siáh³ cónh³ jmáɨ² la³ siáh³, hi³ jlánh¹ tiá² niau³² tie³ tsɨn³² jná¹³ ca³la³ ñí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ hi³ jáun². 51 ¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² hi³ cuan³ jná¹³ hi³ jmu¹ hi³ niau²¹ tie³ ñí¹ hué²¹ lá²? ¡Tiá² jáun² yáh³! Cuan³ jná¹³ hi³ quion¹ hniéi² bíh¹, hi³ tiú²uú² tiánh³² tsú² cá²hon³. 52 Quí¹ ta³né³², jɨ³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³², má²zia³² bíh¹

hniéi² ja¹ hmóu³² tsá² hñú¹³. Jáun² né³, ní¹juáh³ cáun² hñú³ ñí¹ tionh² tsú² hñá³, tsáun³ bíh¹ tsú² lí¹³, gáun³ tsá² hí³ hon² gon³ raɨnh²¹, hi³ jáun² gon³ né³ lɨ³hon² gáun³ raɨnh²¹. 53 Tsá²ñuh² jmu³ ná¹háun³ quionh³ tsá²ñuh² jon², tsá²mɨ³ siáh³ jmu³ ná¹háun³ quionh³ tsá²mɨ³ jon², jɨ³ tsá¹míh¹ siáh³ jmu³ ná¹háun³ quionh³ jméi² mí¹ziú¹³. Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²mɨ³ má²lieih²¹ jmu³ ná¹háun³ quionh³ ló³², hi³ tsá¹máɨ¹³ né³, jmu³ siáh³ ná¹háun³ quionh³ mɨ³ziú¹³.

Lin¹ bíh¹ lánh³ lí³ jmáɨ¹
(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

54 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² ná¹ngɨh³² hí³ la³ lá²:

—Hnoh², ní¹juáh³ jmí¹ jɨeh³² náh² hi³ má²tioh¹³ jnie² tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú², jáun² juáh²³ hnoh²: “Jmí³ bíh¹ má²ha³”, hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí²³. 55 Hi³ ní¹juáh³ jmí¹ ja³² chí³ tɨ³ quián³ né³, hi³ jáun² juáh²³ hnoh²: “Má²jniau¹³ bíh¹ hiú²”; hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí²³. 56 ¡Hnoh², tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Já² tɨn² bíh¹ hnoh² chíh¹ jáɨ¹³ ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²jɨeh³ náh² chi³cuú² jɨ³ tɨ³ hué³² ní². Jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ñíh¹ yáh³ hnoh² hi³ hín² jmáɨh¹ tiauh² dí² lá² ta³né³²?

Hniáuh³² ma³tsan² tsú² hniéi² quioh²¹ quionh³ tsá² jmí¹ ná¹háun³ quionh³
(Mateo 5:25-26)

57 ”¿He³ láɨh³² tiá² ma³réh¹³ náh² tso³ quián¹³ ja¹ hmóu²¹ náh²? 58 Ní¹juáh³ zian² tsá² ca³hna³ hnú², hi³ jáun² má²jau³ tsú² hnú² tɨ³ ñí¹con² jue²¹, jáun² jmu³ pí³ hi³ tsán¹³ hniéi² quián¹³ tá¹la³ hí¹cua³táunh¹ náh² jáun² hú¹ juɨ³². Hi³ jáun² tiú²uú² tsa³jau² tsú² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹, quí¹ ní¹ ca³cue³ hnú² tsá²tan²¹ tsá² tú²jáɨ¹³; hi³ jáun² tsá² tú²jáɨ¹³ hí³ má²tsa³tiaunh² hnú² hñu³mí¹ñí². 59 Juanh³² jná¹³, tiá² cáun² lí¹ liáun³ yáh³ hnú²; ca³la³ tɨ³ ní¹ má¹ca³ma³hmah²¹ hnú² tá¹ jɨ³lɨ³² máh³.

13

Hniáuh³² záɨ³² tsú² jmí¹ tsí³

1 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³chá³ ñí¹con² Jesús, hi³ Pilato néh¹ má²ca³jngɨh³ ma³ jan² tsá² hín¹³ tɨ³ Galilea, tsá² jmí¹ ná¹jngɨh² jáh³ ñí¹con² Dió³²; hi³ jáun² jmɨ² quioh²¹ hmóu³² tsú² ca³lɨ³ ná¹jan² cun³quionh³ jmí¹³ jáh³ hí³. 2 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² hi³ tsá² má²cá²tsan³ hí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ ná¹ren² tso³ la³ cónh³ bíh¹ la³jín³² tsá² hín¹³ hí³ tɨ³ Galilea, hi³ jáun² la³ jáun² ca³quiúnh³²? 3 Jná¹³ juanh³² hi³ tiá² tson² yáh³ hi³ ná¹lín²³ hnoh² ní². Tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² záɨh¹³ hnoh² jmí¹ honh², ja³bí¹ hnoh² siáh³ hiá¹ tsán¹³ náh² la³jmí¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³ tsá² hí³. 4 Nga¹ jná¹³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² quian³jña³ ca³jláɨn³² hí³ hñú³ ñe¹ hi³ jmí¹ zeh¹ jáun² já¹ juú² Jerusalén tɨ³ Siloé. ¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² hi³ tsá² cá²tsan³ hí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ ná¹ren² tso³ la³ cónh³ bíh¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²? 5 Jná¹³ juanh³² hi³ tiá² tson² yáh³ hi³ ná¹lín²³ hnoh² ní². Tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² záɨh¹³ hnoh² jmí¹ honh², ja³bí¹ hnoh² siáh³ hiá¹ tsán¹³ náh² la³jmí¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³ jáun² tsá² hí³.

Tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ cáun² hmá² tiá² máɨ³ háɨ³²

6 Jmí¹jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cáun² jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³:

—Jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmí¹ chi²¹ cáun² hmá² sí² co² ñí¹náɨ² quioh²¹. Hi³ jáun² ñéi¹ tsú² ñí¹jíe¹³ ní¹juáh³ má²haɨ²¹ máɨ³, tɨ³la³ tiá² hi³ jmí¹ má²haɨ²¹ yáh³. 7 Jáun² tsá² hí³ né³, ca³záɨh³ tsá² quian²¹, tsá² jmu² ta²¹ hué³² jáun² quioh²¹ tsú², hi³ ca³juáh³: “Sá¹ní² jɨe³, má²tí³ hnɨ³² mii² hi³ ñi³jíe²¹ jná¹³ hmá² sí² lá², hi³ tiá² máɨ³ má²ca³háɨ³² yáh³. Quieh¹ tiá³; ¿he³ láɨh³² lí¹ chí¹jnáɨ²³ hué³² lá²?” 8 Tɨ³la³ tsá² quian²¹ tsú² hí³ né³ ca³juáh³: “Hnú² juóu³² jná¹³, ní² tín² cuí¹ chi²¹ hmá² ní² mii² lá², já¹cáh³ jná¹³ hué³² jmɨh¹ hmá², hi³ já¹tóh³² jná¹³ siáh³ háuh¹³, 9 cuí¹ neh²¹ tiá¹ ha³ máɨ³ ní¹ má¹jáun². Jáun² ní¹juáh³ tiá² ca³háɨ³² né³, jáun² má¹jáun² má²quieih²¹ jná¹³”.

Jesús jmah²³ jan² tsá²mɨ³ jliun² jmáɨ¹ nio² tie³

10 Jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ Jesús jmɨ́¹ cuá¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos *jmáɨ¹ nio² tie³. 11 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²mɨ³, tsá² tsáun¹ má²quia³jña³ mii²; hi³ jliun² tsú² hi³ jmu² jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, cónh³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ nó³² tsú² cú²tso². 12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Jesús tsá²mɨ³ hí³ né³, jáun² ca³teh³ dí² tɨ³ ñí¹ zenh¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²ca³liáun³ bíh¹ hnú² mɨ́¹uɨ́³ hi³ zian² nú².

13 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ra³tsɨ³² Jesús cuo² tsáɨh³ chí¹ tsú², hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsú² re², hi³ ca³ma³quien² Dió³². 14 Tɨ³la³ tsá² lɨ́n³ hi³ chín¹ cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos né³, ca³míh³ bíh¹ tsɨ́³, quí¹hliá² ca³jmah³ Jesús tsá² hí³ jmáɨ¹ nio² tie³. Jáun² tsá² chín¹ hí³ ca³záɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun² la³ lá²:

—Jñéi³ jmáɨ¹ bíh¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ tsú² ta²¹; jmáɨ¹ la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ jmah³ tsú² tsá² tsáun¹, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ tionh² tsú² tie³ yáh³.

15 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹, já² chín¹dí¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² cua³quin³² náh² jáh³ joh² jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ cua³jan³² náh² siáh³ ñí¹ ha²¹ jmáɨ². 16 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá² má¹ná¹, má²tí³ quia³jña³ mii² hi³ jliun², hi³ ca³jmú³ *Satanás. Hi³ jáun² né³, ¿hí¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ lá² jan² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ hi³ lan¹³ uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³?

17 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ hnió³ hí³ hi³ ma³cu³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ ca³lɨ³ heh³. Tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² hí³ ñí¹ jáun² má¹ná¹, ca³lɨ³ tsah³ lɨ́n³² bíh¹ quí¹hliá² má²lɨ́²jɨe³ la³jɨ́³² hua³jueh³² hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ mɨ³ mostaza
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—¿He³ yáh³ cun³quionh³ lɨ́¹³ cunh²¹ jná¹³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? ¿He³ dá² jáɨ¹³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³? 19 Quí¹ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² ñí¹náɨ² quioh²¹. Jáun² jmɨ́¹ ca³hia² jáun² né³, ca³lɨ³ cáun² hmá² pa²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tan³² hi³ ca³jmú³ za³ tsɨ³ hmá² jáun².

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³
(Mateo 13:33)

20 Jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¿He³ cun³quionh³ cunh²¹ jná¹³ siáh³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? 21 Tsá² hí³ dá² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³ hi³ ca³jan³ jan² tsá²mɨ³ quia³ hmá² juɨ²¹ cuú²miih²¹, hi³ jáun² tá¹ cá² pɨenh¹ bíh¹ cán¹ cáu³.

Ho³hñú¹³ jáɨ³²
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ siáh³ Jesús juɨ³² má²hún¹ hi³ chau²¹ tɨ³ Jerusalén, hi³ ca³hɨ́eh³ tsú² tsáu² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³nga². 23 Jáun² né³, jan² tsáu² ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsú²:

—Hnú² Tɨ³², ¿hí¹ cú¹pih²¹ uá¹ tsáu² lɨ́¹³ liáun³?

Jáun² Jesús ca³záɨh³ la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ la³ lá²:

24 —Jmu³ náh² pí³ hi³ lɨ́¹³ ngá¹³ náh² juɨ³² ho³hñú¹³ jáɨ³². Jná¹³ juanh³² hi³ juóun³² lɨ́n³² tsá² cáun² lɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³ hi³ tónh³², tɨ³la³ tiá² cáun² lɨ́¹ lɨ́¹³ yáh³. 25 Quí¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jnáɨ³² tsá² hñú¹³ tiá³ ho³hñú¹³ quioh²¹, jáun² hnoh² lɨ́¹ tá¹tonh¹ cheih³² bíh¹ má¹jáun², hi³ ná¹póh³² náh² cuonh² ho³hñú¹³ quioh²¹ tsú², hi³ ná¹juáh²³ náh²: “Hnú² Tɨ³², nia²¹ tiá³ ho³hñú¹³”. Tɨ³la³ tsá² hñú¹³ hí³ nga³: “Tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹ ña³taunh²¹ hnoh²”. 26 Má¹jáun² né³, má²juáh¹³ hnoh²: “Jnoh¹ bíh¹ la³² tsá² má²ca³cú¹ ca³hnáɨh¹³ quiúnh¹ hnú², hi³ hí¹ la³ tɨ³ já¹ hñú³ quiú¹³ yáh³ jnoh¹ ca³hɨ́eh¹ hnú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²”. 27 Tɨ³la³ tsá²hñú¹³ hí³ nga³ siáh³: “Tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹ zian² hnoh². Tɨ³ có³² quin³² náh² ñí¹con² jná¹³, hnoh² tsá² jmuh³² náh² hi³ hlah³ hi³ hó³²”. 28 Hi³ jáun² má¹jáun² má²uóh¹ bíh¹ hnoh², hi³ má²cúh¹ náh² jánh¹, nɨ́¹ má¹ca³jɨen¹ náh² jáun² hla¹

Há²bran²¹, hla¹ Isaac, hla¹ Jacob, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² nɨ́² siáh³; hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ má²tionh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²ta³tonh¹ tɨ³ có³² bíh¹. 29 Quí¹ tsa³táunh¹ tsáu² hi³ tsa³jmú³ má³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá¹quien² Dió³². Tsá² tsa³táunh¹ hí³ ñí¹ jáun² ja³táunh¹ tɨ³ ñí¹ hia³² hiú², jɨ³ tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú² nɨ́², hué³² tɨ³ ñei³², jɨ³ hué³² tɨ³ quián³ nɨ́² siáh³. 30 Jáun² jmáɨ¹ jáun² za¹³ bíh¹. Zian² ma³ jan² tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ ta³né³², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹jáun² né³, lɨ́n¹³ tsú² tsá² la³ñí¹ bíh¹; hi³ zian² siáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tsá² la³ñí¹ ta³né³², tɨ³la³ má¹jáun² né³, má²lɨ́n¹³ tsú² tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹.

Jesús jéinh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² Jerusalén

(Mateo 23:37-39; Lucas 19:41-44)

31 Jmáɨ¹ jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *fariseos, hi³ ca³záɨh³ dí² Jesús la³ lá²:

—Chú³² cuóh¹³ hnú² tɨ³ ñí¹ siáh³, quí¹ re²¹ Herodes hnió³ jngah³ hnú².

32 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³ náh² tsá² lín¹ cuo² hian² tsɨ́³ hí³ la³ lá²: “Sá¹nɨ́² jɨe³, né³² jɨ³ tsa³háu² nɨ́² huen¹ jná¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ jmah²¹ jná¹³ siáh³ tsá² tsáun¹, hi³ jáun² yó³² né³ má²má¹táuh¹³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hu²¹ tsɨn³² jmu¹”. 33 Quí¹ cun³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñe¹ juɨ³² má²hún¹ ná¹ né³², tsa³háu² jɨ³ yó³² nɨ́²; quí¹ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² hi³ jún³ ñí¹ siáh³, jmáh³la³ já¹ juú¹ Jerusalén bíh¹ ca³tɨ²¹ jún³ tsú².

34 ”¡Hnú² juú² Jerusalén, hnú² bíh¹ tsá² jngɨh²³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² zen² Dió³² ñí¹con² nú², hi³ quí¹ jlan¹ nú² quɨ́n¹! ¡Hliáun³ jéin³² bíh¹ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ chan²¹ jon³zɨh¹ hnú² la³jmɨ́¹ chan² cá¹hio³ cu³lɨ²¹ jon² ñeh² chí¹pí¹³, tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ la³ jáun²! 35 Sá¹nɨ́² jɨe³, tiú²uú² taunh²¹ yáh³ jná¹³ hó¹ñi³² hnú². Hi³ juanh²¹ jná¹³ siáh³, tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ jɨe¹ hnú² jná¹³ ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ juáh¹³ hnú²: “Hénh³ ma³chun¹ Tsá² cuá¹jáunh²³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²”.

14

Jesús jmah²³ jan² tsá² dáun²

1 Jáun² né³, Jesús ngau³ cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³ hñú¹³ jan² tsá² *fariseo tsá² chín¹ hi³ ja³jmú³ má³². Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³can³ hua³hí¹³ nɨ́¹juáh³ he³ jmu³ Jesús. 2 Ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² tsáun¹ lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ hi³ dáun². 3 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² fariseos, hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ jmah²¹ tsá² tsáun¹ jmáɨ¹ nio² tie³, ho³ tiá² lɨ́¹³?

4 Tɨ³la³ tie³ pih²¹ bíh¹ ca³tiánh³ tsá² hí³, hí¹ jan² yáh³ tsú² tiá² ca³ngáɨ³. Jáun² Jesús ca³zanh³ tsá² tsáun¹, hi³ ca³jmah³. Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² hi³ tsánh³² hñú¹³. 5 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² fariseos hí³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ ca³tánh³ jónh³² náh² ho³ cuá¹juɨ́² joh² náh² cáun² hñu³ táu², ¿hin² yáh³ tsánh² hnoh² tiá² jmúh¹³ pí³ tia³juɨ³² lín³² hi³ cuá¹chin³² náh² jónh³² ho³lá²dá² jáh³ hí³ joh², uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³?

6 Hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³lɨ³ nga³ tsú².

Tsá² ná¹tén¹ jmáɨ¹ ñí¹ jenh¹³ cuo² tsáu²

7 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Jesús tsá² ná¹tén¹ hí³, hi³ hnió³ tiánh³ ñí¹ mesa la³ tɨ³ ñí¹ jlánh¹ quien², jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

8 —Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ca³te³ hnú² ñí¹ jmu³ jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ cuo², ha³ lɨ́² ñí³ hnú² ñí¹ jlánh¹ quien², quí¹ ho³sa³ cuán¹³ siáh³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hnú². 9 Hi³ jáun² tsá² ca³te³ hnú² hí³ la³ má²quionh³ tsá² jan² siáh³ ja³juah²¹ ñí¹con² hnú²: “Cuéh³ tsá² lá² ñí¹ nɨ́² cuá³²”. Hi³ jáun² lɨ́¹ lɨ³ hinh¹ bíh¹ hnú² lɨ́¹³, quí¹hliá² lɨ³ hniáuh³² cuá¹ñíh³ hnú² ñí¹ tiá² nga³ quien². 10 Tɨ³la³ la³ lá² bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnú²: Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³te³ tsú² hnú² ñí¹ jmu³ jmáɨ¹, chú³² cuá¹ñíh³ hnú² ñí¹ tiá² quien²; hi³ jáun² tsá² ca³te³ hnú² hí³ lɨ́¹³ ja³juah²¹: “Hnú² há²mei²¹ quiú¹³, ña³², ñá²ñí³ ñí¹ quien² lá²”. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³

lɨ³ quien² hnú² ta³ ñí¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun².
11 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² pan¹ hnga², jáun² tsá² la³ hí³ má²méih³ bíh¹ hi³ quien²; tɨ³la³ tsá² tiá² jmu² quien² hnga² má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ zó³² hi³ quien².
12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³ nɨ́² Jesús, ca³záɨh³ siáh³ tsá² ca³te³ hí³ la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ teh¹ hnú² tsá² ja³jmú³ má³² quiúnh¹ hnú², ha³ lɨ́² teh³² hnú² jmáh³la³ tsá² juónh³² hnú² re² quiúnh¹, sa³jun³ tsá² jun³ renh² hnú², sa³jun³ tsá² hánh³ juónh³² hnú² re² quiúnh¹ nɨ́² siáh³. Quí¹ tsá² la³ hí³ chau²¹ jmáɨ¹ té³ hnú² siáh³ hñú¹³ hi³ cuá¹jmuh³ hnú² má³²; hi³ jáun² cun³quionh³ la³ jáun² má²jéinh³² tsú² siáh³ ñí¹con² hnú².
13 Cha³ jmɨ́¹ teh¹ hnú² tsá² la³ hí³, chú³² teh¹ hnú² tsá² tia³mii² bíh¹ hi³ jmu³ má³² quiúnh¹ hnú², jɨ³ tsá² hliánh², tsá² hma², jɨ³ tsá² ten³ nɨ́² siáh³;
14 hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bí¹ chú³² quián¹³ hnú² lɨ́¹³, quí¹hliá² tsá² la³ hí³ tiá² zia³² yáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jéinh³². Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ tsá² chun¹ tsá² má²cá²tsan³, má¹jáun² hnga² Dió³² bíh¹ ma³hmah¹ quián¹³ hnú².

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² jmáɨ¹

(Mateo 22:1-10)

15 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús, jáun² jan² tsá² jmɨ́¹ cuá³ hí³ ñí¹ mesa ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:
—¡Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² tsa³jmú³ má³² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²!
16 Jáun² Jesús ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:
—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ hnió³ jmu³ cáun² jmáɨ¹ jueh³² lɨ́n³², jáun² jmɨ́¹ ca³teh³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsáu².
17 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² jmáɨ¹ hi³ má²jmu³ tsú² jmáɨ¹ né³, jáun² ca³zen³ tsú² siáh³ tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ hi³ tsa³ngáɨ¹ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²ná¹tén¹, hi³ tsa³juah²¹: “Ñí¹juah²¹ juóu³² jná¹³: Ña²táunh¹ náh², má²lɨ³² bíh¹ re² la³jɨ³²”.
18 Tɨ³la³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ uu³i³tso³. Tsá² la³ñí¹ ca³juáh³: “Hué³² bíh¹ má²lɨ́²lá³ jná¹³ cáun², hi³ jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ má²hniáuh³² ñí¹jɨ́e²¹ jná¹³ ta³né³².
Juenh² lɨ́n³² cuɨ́¹ jmu¹ juóuh³² hnú² tsɨ́³ hi³ tiá² chau²¹ jná¹³”.
19 Jáun² ca³juáh³ siáh³ jan²: “Cuá¹juɨ́² bíh¹ má²lɨ́²lán³² jná¹³ hñá³ tsonh², hi³ jáun² má²ñí¹jɨ́e²¹ jná¹³ nɨ́¹juáh³ cuounh³² jáh³ re² mí¹ñí² quiáh² hué³²”.
20 Hi³ jáun² tsá² siánh³ siáh³ ca³juáh³: “Uón³² bíh¹ jná¹³ tá² ca³jenh² cu³tí¹³, hi³ jáun² tiá² má²lɨ́¹³ yáh³ ñe¹ jná¹³”.
21 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ jáun² tsá² joh¹ tsú² hí³ né³, ca³chá³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² juo¹³. Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³míh³ tsɨ́³ tsá² má²jmu³ hí³ jmáɨ¹; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² joh¹: “Háun¹ nú² cua³² já¹ hñú³, jɨ³ la³jáh³ dú¹ juɨ³² chi²¹ nɨ́², hi³ cuá¹tiéh³ nú² tsá² tia³mii², tsá² tsáun¹, tsá² hliánh², jɨ³ tsá² ten³ nɨ́² siáh³”.
22 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ tsá² quian²¹ tsú²: “Má²lɨ́²jmú³² bíh¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́²juah²¹ hnú², tɨ³la³ cun³ jáun² jáu² bíh¹ ca³lá²”.
23 Jáun² tsá² má²jmu³ hí³ jmáɨ¹ né³, ca³juáh³ siáh³: “Cua³² siáh³ cu³ jéin³² já¹ juú², la³jɨ́³² juɨ³² pih²¹ juɨ³² siún¹, hi³ cuá¹jmuh³ nú² héih³² hi³ ja³táunh¹ tsú² ñí¹ lá², hi³ jáun² má²lɨ́¹³ canh¹³ hñu³² jná¹³.
24 Quí¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² ca³te³ jná¹³ hí³ la³ñí¹, cu³tí³ tiú²uú² lɨ́¹³ jmu³ má³² quiúnh¹ jnoh¹”.

He³hniáuh³²jmu³tsá²hnió³han³tɨ³con² Jesús

(Mateo 10:37-39)

25 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² juóun³² lɨ́n³² tsáu² hi³ ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús. Jáun² né³, Jesús ca³jinh³ cu³hna²¹ hi³ ca³jɨ́en³² dí² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:
26 —Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² chan² yáh³ tsú² tɨ³ có³² jméi² mí¹ziú¹³, ñí²cuo², jon², jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ nɨ́² siáh³, jɨ³ ca³la³ jɨ³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ hnga² tsú² nɨ́² siáh³, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ cu³tí³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ hen² tɨ³ con² jná¹³.
27 Ja³bí¹ tiá² lɨ́¹³ hen² tsú² tɨ³ con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ tiá² hnió³ yáh³ tsú² cán³ crei²¹ quioh²¹, hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² jná¹³ lá².
28 Nɨ́¹juáh³ zian² jan² hnoh² hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³ cáun² hñú³ ñe¹ lín²¹,

¿há¹ tiá² hɨ́h¹ hnoh² tín² quɨe³ quián¹³, neh²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tsɨn¹³ hi³ lɨ́¹³ hián¹³ ta²¹ jáun² quián¹³ hnoh²? 29 Quí¹ nɨ́¹juáh³ la³ ca³jmú³ tsú² jmáh³la³ jmɨ́h¹ hiah³² bíh¹, hi³ nɨ́¹juáh³ tiú²uú² la³ tsɨ́n¹³ yáh³ quɨe³ quioh²¹ ñí¹ hná¹ jáun², hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² jɨ́e³ hi³ jáun² má²ju³ má²ngáɨ³ bíh¹, 30 hi³ juáh³: “Tsá² nɨ́² tsá² ti³ lɨ́¹ ca³ma³liáu³² bíh¹, tɨ³la³ tiá² la³ tioh²¹ yáh³ ma³hián²”. 31 Ho³ nɨ́¹juáh³ ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jan² re²¹ jmu³ hniéi² quionh³ jan² re²¹ siánh³ siáh³, ¿há¹ tiá² hnauh¹³ tsú² tín² ca³lá² chí¹ hi³ jɨ́e³ tsú² tiá¹ lɨ́¹³ láɨh¹³ hniéi² jáun² cun³quionh³ quian³ mei²¹ hliáu³ joh¹, uá¹jinh¹ zian² quiú³ mei²¹ hliáu³ joh¹ re²¹ jan²? 32 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ ca³lɨ́n¹³ re²¹ hí³ hi³ tiá² tioh²¹ yáh³, jáun² tá¹la³ cuá¹ja³² jáun² ñí¹ uóunh³ bíh¹ re²¹ tsá² hí¹jan² hí³ quiú³ mei²¹ hliáu³, zen³ dí² tsá² tsa³ngáɨ³ ñí¹con² re²¹ hí³ nɨ́¹juáh³ he³ hnió³ tsú², hi³ jáun² lɨ́¹³ niau²¹ tie³. 33 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ tiá² lɨ́¹³ han³ hnoh² tɨ³ con² jná¹³, lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² tiá² chah³² náh² tɨ³ có³² ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ zia³² quián¹³.

Ñí¹ hi³ tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ (Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 ”Chú³² bíh¹ ñí¹, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹ né³, jáun² ¿ha³ yáh³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jmóuh³² tsú² hi³ lɨ́¹³ siáh³ ñeh¹? 35 Ñí¹ la³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, sa³jun³ ma³hau³ bíh¹ quioh²¹ hué³², sa³jun³ hi³ jmu³ tsú² háuh¹³; hi³ jáun² cáun² má²cuɨ́³ bíh¹ tsú² ñí¹ la³ jáun². Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tson² chi²¹ cuáh³ hnoh², jáun² niéi² náh².

15

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh² má²já²háɨn³ (Mateo 18:10-14)

1 Jmɨ́¹jáun² la³jɨ́n³² *tsá² chi² hmah²¹, jɨ³ tsá² ná¹ren² tso³ nɨ́² ca³ñí¹niéi¹³ jáɨ¹³ quioh²¹ Jesús. 2 Hi³ jáun² tsá² *fariseos jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² ca³ziu³ ca³hɨen³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² nɨ́² cáun² lɨ́¹ hen² tsá² jmu² tso³, ca³la³ hi³ jmu² má³² quionh³ ján¹ dí².

3 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cáun² jáɨ¹³ lɨ́³ la³ lá²:

4 —Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² ja¹ hnoh² nɨ́² hi³ tiónh³² hña³láun³ *já¹ziáh², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ja³háɨn³ jan² jáh³ hí³ né³, ¿há¹ tiá² chan³ tsú² tá¹ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹ quian³ñu³ jáh³ hí³ ñí¹ tionh¹ jáun² tá¹la³ tsa³hniah² tsú² jáh³ má²já²háɨn³ hí³? 5 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³tsanh²¹ tsú² jáun² jáh³ hí³, hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² ra³tsɨn² jáh³ hí³ cu³láɨ¹ hi³ jón³². 6 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun² hñú¹³, téh³ tsú² tsá² há²mei²¹ joh¹, jɨ³ tsá² tiáunh¹ có³² hñú¹³ tsú² nɨ́², hi³ záɨh³² tsú² tsá² hí³ la³ lá²: “Ma³hiún¹³ hnoh² honh² quiúnh¹ jná¹³, quí¹ má²tsanh²¹ bíh¹ jná¹³ já¹ziáh² jmɨ́¹ má²já²háɨn³ joh²”. 7 Juanh³² jná¹³, ja³bí¹ la³ jáun² jlánh¹ bí¹ tsah³ tsú² hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² jmɨ́¹ jmu² tso³, tsá² ca³za³ jmɨ́¹ tsɨ́³, la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹ quian³ñu³ tsá² tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² záɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³.

Cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ quɨe³ má²já²háɨn³

8 Ja³bí¹ la³ jáun², nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ zia³² quia³ *cú¹tiáu² quioh²¹ jan² tsá²mɨ³, hi³ nɨ́¹juáh³ ja³háɨ³ cáun² hi³ jáun², ¿haun¹³ juáh¹³ sɨ́² yáh³ héinh³ tsú² quioh²¹ tá¹la³ hiáh³² tsú² jáun² re² lɨ́n³² ñéih³, ca³la³ ñí¹ ca³choh¹³ tsú² quɨe³ ja³háɨ³ jáun² quioh²¹? 9 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³choh¹³ tsú² jáun² né³, téh³ tsú² há²mei²¹ joh¹, jɨ³ tsá² tionh² có³² hñú¹³ tsú² nɨ́², hi³ záɨh³² dí² tsá² hí³ la³ lá²: “Ma³hiún¹³ hnoh² honh² quiúnh¹ jná¹³, quí¹ má²tsoh¹ bíh¹ jná¹³ quɨe³ hi³ jmɨ́¹ má²já²háɨ³ quion²¹”. 10 Juanh³² jná¹³ siáh³, ja³bí¹ la³ jáun² tsah³ lɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ lɨ³ua³ jan² tsá² zaɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³ ñí¹con² Dió³².

Jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² ca³ngɨ́³ cun³ tɨn² tsɨ́³

11 Jáun² Jesús ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ lɨ́³ la³ lá²:

—Jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ zian² gon³ jon². 12 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³záɨ³ jon² tsú² tsá² cáɨn² la³ lá²: “Tia²¹, ¿tiá¹ cuéh¹ hnú² jná¹³ ta³né³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ hiáu³ nɨ́¹ má¹jun² hnú²?” Hi³ jáun² tsá² má²lieih²¹ hí³ né³,

ca³tsóh³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tá¹ gon³ jon². 13 Jmɨ́¹ ngau²¹ jáun² cú¹pih²¹ jmáɨ¹ né³, jáun² jon² tsú² tsá² cáɨn² hí³ ca³chá³ cu³lɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ hiauh³ jáun², hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jáun² ca³can³ jmɨ́¹ ngau²¹ ñí¹ uóunh³, tɨ³ hué³² siáh³. Jáun² ñí¹ jáun² ca³ñí¹jmú¹³ tsú² cáun² hi³ cáun¹, hi³ cáun² lɨ́¹ ca³ñí¹quí² ñí¹hin² quɨe³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² hlá² tsá² nɨ́². 14 Jmɨ́¹ cá¹tsóh²¹ tsú² jáun² la³jɨ́³² quɨe³ jáun² né³, he³dí¹ jmɨ́¹jáun² ja³ cáun² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² ñí¹ jmɨ́¹ hún¹ tsú² jáun². Jmɨ́¹jáun² ca³ma³tso² lɨ́n³² tsá² hí³ tsɨ́³ hi³ ñí¹cuóunh²¹. 15 Jáun² ca³hnó³² tsú² ta²¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² jan² tsá² zian² ñí¹ jáun² ca³ze³ ñí¹ lɨ́³ ñí¹náɨ² quioh²¹ hi³ tsa³jmú³ tsú² hua³hí¹³ mí²ñí³ joh¹ tsá² hí³. 16 Ca³la³ ñí¹cuóunh²¹ lɨ́n³² bíh¹ tsú² lɨ³, hí¹ ca³la³ tɨ³ má³² quioh²¹ mí²ñí³ hí³ yáh³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² cuh³, hi³ jniá³ jáun² la³jmɨ́¹ jniá³ jñéi². Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹ jmɨ́¹ cue³² hi³ cuh³ tsú². 17 Jmɨ́¹jáun² ca³hnauh² tsú² tsɨ́³ hi³ ca³lɨ́n¹³ la³ lá²: “¡Já² ca³la³ hi³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ ziáun²³ bíh¹ má³² quioh²¹ tsá² quian²¹ ñuh³² jná¹³, he³ láɨh³² sa³ jná¹³ yáh³ lɨ́¹ má²ñí¹jún³ ná¹ ñí¹ lá² hi³ ñí¹cuóun²¹! 18 Cuɨ́¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³² tɨ³ ñí¹ cuá³ ñuh³², hi³ jáun² ñí¹juo³ jná¹³ ñuh³² la³ lá²: Hnú² tia²¹, má²cá²jmú³² jná¹³ tso³ ñí¹con² Dió³², jɨ³ ñí¹con² hnú² siáh³. 19 Cu³tí³ tiú²uú² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ jɨe¹ hnú² la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jan² jónh³², jɨe¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ jɨen¹ hnú² jan² tsá² quian²¹ bíh¹ nú²”. 20 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² la³ nɨ́², la³juɨ³² ngah³ hñú¹³ jméi². Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹jáunh²³ tsú² jáun² ñí¹ uóunh³ ca³lá², jáun² ca³jɨ́e³² jméi² tsú² hi³ má²hí¹jáunh²³. Jmɨ́¹jáun² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ tsá² má²lieih²¹ hí³ ñí¹con² jon². Jáun² cú²hé² lɨ́n³² ngau³ hi³ ja³hinh¹ jon² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³, hi³ ca³hen³ dí² siáh³ ñí¹. 21 Jáun² né³, tsá¹ñú¹ hí³ ca³záɨh³ jméi² la³ lá²: “Hnú² tia²¹, má²cá²jmú³² jná¹³ tso³ ñí¹con² Dió³², jɨ³ ñí¹con² hnú² nɨ́² siáh³. Cu³tí³ tiú²uú² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ jɨe¹ hnú² la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jónh³²”. 22 Tɨ³la³ jméi² tsú² má¹ná¹, la³juɨ³² ca³záɨh³ tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ la³ lá²: “Háun¹ náh² cuá²quián² náh² hmɨh³² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ quɨ́h³² jón³² jná¹³ lá², cuá²quián² siáh³ cáun² mí¹ñí² hu²¹ cuo² tsú² hi³ táunh¹³ zí¹cuo² tsú², hi³ cuá²quián² siáh³ tuh³² tauh¹³ tsú² ta³. 23 Né³² né³, cuá²quian³² náh² siáh³ cuá¹juɨ́² míh¹ húnh¹ hí³, hi³ jngɨh¹³ náh² cunh¹³ dí², hi³ jmú¹³ dí² jmáɨ¹. 24 Quí¹hliá² jmɨ́¹ len³ jná¹³ hi³ má²jún¹ bíh¹ jón³² jná¹³ lá², tɨ³la³ ta³né³² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ tsú²; jmɨ́¹ má²já²háɨn³ cu³tí¹³ bíh¹ tsú², tɨ³la³ ta³né³² má²tsanh³² bíh¹ tsú²”. Jáun² la³juɨ³² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ jmu³ jmáɨ¹.

25 ”Tá¹la³ jáun² né³, tsá² má²ján³ jon² tsá² má²lieih²¹ hí³, ñí¹náɨ² bíh¹ jmɨ́¹ cuá¹hún¹. Jmɨ́¹ má²hí¹jáunh²³ tsú² jáun² hú¹ juɨ³² né³, ca³náɨ³² sun¹ jɨ³ hi³ má²ñí¹ná¹tsan³² tsú². 26 Jáun² ca³teh³ tsú² jan² tsá² quian²¹ hi³ ca³ngáɨh³ dí² he³ dá² lɨ³. 27 Jáun² tsá² quian²¹ tsú² hí³ ca³juáh³: “Hliá² má²cuanh³² renh² bíh¹ hnú², hi³ jáun² ñeh² hnú² má²lɨ́²jmú³ héih³² hi³ jngɨh³ tsú² cuá¹juɨ́² míh¹ húnh¹ hí³, quí¹hliá² má²cuanh³² renh² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²”. 28 Tɨ³la³ tsá² má²ján³ hí³ má¹ná¹, ca³míh³ bí¹ tsɨ́³, hi³ tiú²uú² jmɨ́¹ hnió³ hen¹³ ñéih³. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ jméi² tsú² hi³ ca³ñí¹lieh¹³, hi³ ca³hlɨ³ ca³liéinh³² tsú² jon² hi³ ca³záɨh³ dí² hi³ hniáuh³² hen¹³ ñéih³. 29 Jáun² tsá² hí³ né³, ca³záɨh³ jméi²: “Ñíh¹ bíh¹ hnú² re² jáh³ mii² má²cá²jmú³² jná¹³ ta²¹ quián¹³ hnú², hi³ má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ ca³la³ jɨ́³² héih³² hi³ jmuh³² hnú², tɨ³la³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² má²ca³cuen²¹ hnú² jná¹³ uá¹jinh¹ jan² zéin¹ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ jmu¹ jná¹³ cáun² jmáɨ¹ quion²¹ quiúnh¹ há²mei²¹ quion²¹. 30 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cuanh²¹ jónh³² hnú² né³, tsá² lɨ́¹ ca³ñí¹quí² ñí¹hin² ó³² quɨéɨh³ hnú² quionh³ tsá²mɨ³ hláɨh¹, sa³ jáh³ húnh¹ máh³ má²lɨ́²jngɨh³² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsú²”. 31 Hi³ jáun² né³, tsá² má²lieih²¹ hí³ ca³juáh³: “Hnú² jón³, la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ ñíh³ hnú² quiúnh¹ jná¹³; hnú² bíh¹ tsá² lɨ³quián¹³ la³jɨ́³² hi³ nió³² jná¹³. 32 Quí¹ né³² ca³ta¹ dí² hi³ má¹hiún¹³ tsɨ³², quí¹hliá² renh² hnú² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jmɨ́¹ má²jún¹ bíh¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹,

lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ má²ca³jenh¹³ tsú²; jmɨ́¹ má²já²háɨn³ cu³tí¹³ bíh¹ tsú², tɨ³la³ ta³né³² né³ má²ná¹néh³² dí² tsú² siáh³”.

16

Cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² quian²¹ lɨ́¹ lɨ́n³

1 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³:

—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² jmɨ́¹ jmu² hua³hí¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quioh²¹ jan² tsá² hánh³. Tɨ³la³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³chá³ tsáu² tso³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² hánh³ hí³. Ca³chá³ tsú² hi³ tsá² quian²¹ tsú² hí³ néh¹ cáun² lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hin²³ hi³ zia³² quioh²¹ tsú². 2 Jáun² tsá² hánh³ hí³ né³, ca³teh³ tsá² quian²¹, hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²: “¿Hí¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³chá³ tsáu² ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú²? Jɨ́enh¹ sí² quián¹³ neh²¹, ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmuh³² hnú² quion²¹ jná¹³, quí¹ tiú²uú² hnú² jmúh¹³ yáh³ ta²¹”. 3 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ́n¹³ tsá² hí³: “¿Ha³ lánh³ rón³² jmu¹ jná¹³ ta³né³², quí¹hliá² juóu³² jná¹³ má²ñí¹quin¹³ bíh¹ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³? Já² tiá² pin³ yáh³ jná¹³ hi³ cáh¹³ hué³². Já² hua³heih²¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ mɨ́¹³ jná¹³ quɨe³ quioh²¹ tsáu². 4 Há¹, ta³né³² má²ño¹ jná¹³ ha³ lánh³ rón³² jmu¹, hi³ jáun² lɨ³ zian² tsá² he³ jná¹³ hñú¹³ nɨ́¹ má¹ca³che² jná¹³ juóu³²”. 5 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² ná¹ren² hí³ quioh²¹ juo¹³. Ñí¹con² tsá² la³ñí¹ hí³ ca³ngáɨ³ tsú²: “¿Cónh³ ren² hnú² quioh²¹ juóu³² jná¹³?” 6 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³: “Ren² jná¹³ hña³láu³ barril hi³ ha²¹ ma³ quiu³quia³ñu³ lí¹³ no¹”. Jmɨ́¹jáun² tsá² quian²¹ tsá² hánh³ hí³ ca³juáh³: “Lá² rón³² sí² ca³tɨ²¹ hi³ ren² hnú². Tia³juɨ³² ñí³, jmu³ hi³ ren² nú² tu³la³quia³ tán¹”. 7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ngáɨh³ tsú² siáh³ tsá² jan²: “Hnú² siáh³, ¿ha³ cónh³ ren² hnú² quioh²¹ juóu³² jná¹³?” Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³: “Ren² jná¹³ quiún³ nio² hña³láu³ lio²¹ cuú²miih²¹”. Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²: “Lá² rón³² sí² ca³tɨ²¹ hi³ ren² hnú², jmu³ hnú² hi³ ren² nú² hnɨ³² nio² hña³láu³ tsɨ²¹ quiú³ lio²¹ tán¹”. 8 Jáun² juo¹³ tsá² quian²¹ tiá² chun¹ hí³ ca³juáh³: “Ha³ lánh³ rón³² jlánh¹ cháunh²³ chinh³² hnú² hi³ ca³lɨ́n¹³ hnú² jmúh¹³ la³ nɨ́²”.

Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³nia³ Jesús jáɨ¹³ jáun² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² zian² hngá¹máh³ lá² jlánh¹ bíh¹ jan²¹ ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³².

9 ”Jáun² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ cun³quionh³ hi³ zia³² quián¹³ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá², jmúh¹³ hnoh² hi³ lɨ³ zian² tsá² juonh²¹ náh² re² quiúnh¹, jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ tsá¹³ hi³ jáun² quián¹³ hnoh² né³, lɨ³ zian² bíh¹ tsá² lɨ́¹³ he³ náh² ñí¹ lɨ́¹³ zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

10 ”Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² jmúh³² re² ta²¹ cun³quionh³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹, jáun² la³ má²chun¹ jáun² bíh¹ tsú² uá¹ cun³ ca³lɨ³ zia³² hliáun³ hi³ quioh²¹. Tɨ³la³ tsá² tiá² jmu² hi³ chú³² cun³quionh³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹ né³, sa³jun³ chun¹ bíh¹ tsú² nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ zioh² hliáun³. 11 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jmuh²¹ yáh³ hnoh² re² ta²¹ hi³ zia³² quián¹³ náh² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tiá² lin¹ nga³ quien², ¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ hian³ náh² hú¹tá¹ hi³ quien² cu³tí³ nɨ́¹ má¹jáun²? 12 Nɨ́¹juáh³ tiá² la³ chun¹ yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ hua³hí¹³ hi³ quioh²¹ tsáu², ¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ hian³ náh² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ quián¹³ náh² hmóu³²?

Dió³² jɨ³ quɨe³ nɨ́²
(Mateo 6:24)

13 ”Hí¹ jan² tsáu² tiá² lɨ́¹³ ma³tí³² ñí¹con² gon³ juo¹³, quí¹ tiá² tɨ²¹ yáh³ tsɨ́³ tsú² tsá² jan², hi³ tsá² jan² né³, tɨ́³² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú²; re² lɨ́n³² bíh¹ má²tí³² tsú² héih³² quioh²¹ tsá² jan², hi³ tsá² jan² né³, tiá² ta²¹ tanh² yáh³ tsú². Jáun² né³, cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ hno³ náh² Dió³² cu³tsa³² quionh³ hi³ hniá¹ náh² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá².

14 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jáun² tsá² *fariseos cáun² lɨ́¹ ca³juú² ca³ngáɨ³² bíh¹ Jesús, quí¹hi³hliá² jlánh¹ ná¹hniá¹ tsú² quɨe³ hmóu³². 15 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Hnoh² tsá² lɨ́¹ ná¹haɨh³² náh² re² máh¹ ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu², tɨ³la³ Dió³² cuá¹ñi³² he³

ná¹lɨ́n²³ náh² hñu³ honh². Quí¹ zia³² bíh¹ hi³ lí¹ ná¹lɨ́n²³ tsáu² hi³ jlánh¹ quien², tɨ³la³ Dió³² má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² jéih³² hi³ jáun².

Héih³² quioh²¹ Dió³² jɨ³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés

16 ”Jmí¹ tɨ́² quien² bíh¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², ca³la³ tɨ³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cuan³ Juan², tsá² jmí¹ zion² hí³ jmáɨ² tsáu². Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² né³, ca³lɨ³liau³ hi³ tsá²ngɨ³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨ²¹ héih³² hi³ jmu² Dió³², hi³ jáun² tsá² jlánh¹ ná¹cueh³² pí³ né³, má²ná¹cah²³ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lí¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³².

17 ”Tɨ³la³ tɨ³ huán¹ bíh¹ tsí³ hi³ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², la³ cónh³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹ jáun².

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo²

(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Marcos 10:1-12; 1 Corintios 7:10-16)

18 ”Ní¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³tun³ ñí²cuo², hi³ jáun² jan³ jan² tsá²mɨ³ siánh³ siáh³, jáun² tsá² la³ hí³ lí¹ jmu² tso³ juón¹ bíh¹. Hi³ ní¹juáh³ zian² siáh³ jan² tsá²ñuh² ca³jan³ tsá²mɨ³ tsá² jmí¹ ñí²cuo² tsá² hí³, jáun² tsá²ñuh² la³ hí³ má²lí²jmú³ siáh³ tso³ juón¹ bíh¹.

Cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ Lá¹ jɨ³ tsá² hánh³

19 ”Jmí¹ zian² jan² tsá² hánh³ jmí¹ quɨh³² jmáh³la³ cá² ñí¹ hmɨh³² chú³² jniá³, hmɨh³² zín¹³ pin³ hi³ lí³ mí²ñi³² lino, hi³ cun³ tsa³háu² jlánh¹ jmí¹ má²hiún² tsú² tsí³ hi³ jmu² jmáɨ¹. 20 Ja³bí¹ jmí¹jáun² jmí¹ zian² jan² tsá² tia³mii², tsá² jmí¹ jmáɨ² Lá¹, hi³ jmí¹ lín³ mɨ³ho²¹. Tsá² hí³ jmí¹ tsá²cuá² hué³² ho³hñú¹³ quioh²¹ tsá² hánh³ hí³. 21 Tsá² tia³mii² hí³ jmí¹ hnió³ cuh³ jmáh³la³ má³² suh³² ñeh² mesa quioh²¹ tsá² hánh³ hí³. Hí¹ la³ tɨ³ tsáɨ² jmí¹ já²táunh¹ hi³ zi-unh³² ñí¹ lí³ jáun² mɨ³ho²¹ quioh²¹ tsú². 22 Jmí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jun³ tsá² tia³mii² hí³, jáun² cua³taunh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³quiáun³², hi³ tsa³cuá² cáun² ñí¹ chu²¹ quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Ja³bí¹ tsá² hánh³ hí³ ca³jun³ siáh³, jáun² ca³ñí¹hón²¹ tsú². 23 Tá¹la³ má²cuá¹má²tso² tsú² jáun² tsí³ quiu³juóu³² né³, ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ chi³cuú² ñí¹ uóunh³, ñí¹ cuá³ hla¹ Há²bran²¹ quionh³ hla¹ Lá¹ hí³. 24 Jáun² ca³hóh³² tiá³ lín³² hi³ ca³juáh³: “Hnú² tia²¹ yeh³ Há²bran²¹, cuí¹ lín¹³ nú² hi³ juo²³ jná¹³, cuéh³ hnú² Lá¹ ní² jáɨ¹³ hi³ jmu³ jlɨh²¹ hna¹³ zí¹cuo² hi³ ja³hiéih³ zɨh³² jná¹³, hi³ jáun² lɨ³ cuóuh³, quí¹ jlánh¹ cuá¹má²tso¹ jná¹³ tsɨn³² ñí¹ chéi³ uóu³² lá²”. 25 Tɨ³la³ hla¹ Há²bran²¹ hí³ ca³juáh³: “Hnú² jón³, cháu¹ hnú² honh² la³jɨ́³² hi³ chu²¹ jmí¹ zia³² quián¹³ tá¹la³ jmí¹ zian² nú² jáun², tɨ³la³ quioh²¹ Lá¹ lá² jmí¹ zia³² jmáh³la³ hi³ huáh² tsí³ bíh¹. Ta³né³² má²cuá³ tsá² lá² re² tɨn²; tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, ca³tɨn¹ má¹tsoh¹ honh². 26 Ja³bí¹ zia³² cáun² hná¹ jëh³ jueh³² lín³² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tsá² cuá³ ñí¹ lá² tiá² lí¹³ ngá¹³ tɨ³ ñí¹ ní², uá¹ cun³ ca³lɨ³hnió³, sa³jun³ hí¹ jan² tsá² tionh² ñí¹ ní² lí¹³ ngá¹³ siáh³ tɨ³ lá²”. 27 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ hánh³ hí³ ca³juáh³ siáh³: “Mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² tia²¹ yeh³, ¿há¹ tiá² zen¹³ hnú² tiá³ Lá¹ ní² hñú¹³ ñuh³² jná¹³, 28 ñí¹ tionh² hñá³ renh² jná¹³, hi³ tsa³lienh³ tsú² renh² jná¹³? Hi³ jáun² tiá² ja³táunh¹ tsú² ñí¹ cuá¹má²tso¹ jná¹³ lá² tsɨn³²”. 29 Tɨ³la³ hla¹ Há²bran²¹ ca³juáh³: “Má²raunh³² bíh¹ tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ní² siáh³; ¡cuí¹ nie¹³ tsú² jáɨ¹³ jáun²!” 30 Jáun² tsá² hánh³ hí³ ca³juáh³ siáh³: “Tson² bíh¹ la³ má²lí²juah²¹ hnú² ní² tia²¹ yeh³ Há²bran²¹, tɨ³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² má²ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³ la³ tsó³² hi³ tsa³lienh³ tsá² hí³, jáun² cu³tí³ záɨ³² bíh¹ tsú² jmí¹ tsí³”. 31 Jáun² hla¹ Há²bran²¹ ca³ngáɨ³ siáh³: “Ní¹juáh³ tiá² hnió³ yáh³ tsú² ne³ jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ Moisés, sa³jun³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², jáun² sa³jun³ tónh³² bíh¹ tsú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ juáh³ jan² tsá² ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³”.

17

Jesús hɨe32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 jmu2 hi3 tanh32 tsáu2 tso3
(Mateo 18:1-7, 18-35; Marcos 9:42)

1 Jmɨ́1jáun2 ca3záɨh3 Jesús tsá2 haɨn21 hí3
tɨ3 con2 la3 lá2:
—Cu3tí3 tiá2 chau21 jmáɨ1 hi3 juáh13 hi3
tiú2uú2 zia32 hi3 jmu3 hi3 tánh32 tsáu2 tso3,
tɨ3la3 jlánh1 juo23 tsá2 jmu2 hi3 tsá2mɨ3cuóun2
raɨnh21 tsú2 tanh32 tso3. 2 Jlánh1 bíh1 re2
sá1jmɨ́1 hi3 tónh32 tsú2 zié3 láɨ1 tsá2 la3 hí3,
hi3 chí1hñéih23 cáun2 tá2 quín1 pa21 lín21,
hi3 jáun2 jmɨ́1 taun3 tsú2 hñu3 jmɨ́2miih21
cha3 jmɨ́1 jmu3 tsú2 hi3 jan2 tsá1míh1 jmu3
tso3. 3 Jáun2 jmúh13 hnoh2 hua3hín13 hi3 tiá2
jmúh13 náh2 la3 jáun2.
”Nɨ́1juáh3 jan2 renh2 hnú2 ca3jmú3 hlah3
ñí1con2 nú2, hniáuh32 hlɨ́1 lienh1 nú2 tsú2;
jáun2 nɨ́1juáh3 ca3za3 tsú2 jmɨ́1 tsɨ́3 né3, jáun2
jmúh13 hnú2 juenh2 honh2. 4 Uá1jinh1
quiau3 jéin32 cú2 jmáɨ1 jmu2 tsú2 hlah3
ñí1con2 nú2, hi3 jáun2 quiau3 jéin32 siáh3 mɨ32
tsú2 uu3i3tso3 ñí1con2 nú2, hi3 juáh3 tsú2 hi3
tiú2uú2 hi3 jmu3, jáun2 hniáuh32 bíh1 jmúh13
hnú2 juenh2 honh2 ñí1con2 tsú2.

Ñí1con2 tsá2 nio2 cáun2 tsɨ́3 zia32 pí3

5 Jmɨ́1jáun2 tsá2 ná1lín3 hí3 *tɨ32 tsá2
quian32 jë1 Dió32 ca3záɨh3 la3 lá2 Tɨ32 Juo13
dí2:
—Hnú2 Tɨ32, jmúh13 hnú2 hi3 tɨ3 lɨ3mí1
niau21 cáun2 tsɨ́3 jnoh1.
6 Jáun2 Jesús ca3juáh3:
—Sá1 hi3 jmɨ́1 ná1tioh3 cáun2 honh2 náh2,
uá1jinh1 ma3pih21 lín21 la3 cun3 tí3 cá2 máɨ3
mɨ3 mostaza, jáun2 jmɨ́1 lɨ́13 bíh1 juoh1 hnoh2
hmá2 sí2 náɨ2 lá2: “Cuɨ́1 cáɨ2 hnú2 ñí1 chi21
nɨ́2, cuɨ́1 cha3jná1 hnú2 hñu3 jmɨ́2miih21”,
jáun2 hmá2 lá2 jmɨ́1 má2taunh13 bíh1 hnoh2
ta21.

Ta21 hi3 ca3tɨn1 jan2 tsá2 quian21 jmu3

7 ”Nɨ́1juáh3 zian2 jan2 tsá2 quian21 náh2,
hi3 cuɨ́2ñí1quiáh2 hué32, ho3 hi3 cuɨ́2ñí1jmú13
hua3hí13 jáh3 joh2 náh2 ñí1 lɨ́3 ñí1náɨ2 quián13
náh2, jáun2 nɨ́1 má1cuanh32 tsá2 hí3 ñéih3
né3, ¿tiá2 né1 hí1 juouh32 náh2 tsá2 hí3:
“Ña32, ñá2ñí3, ñá2jmu3 má32”? 8 Ján1han21,
tiá2 juáh23 yáh3 hnoh2 la3 nɨ́2, tɨ3la3 hnoh2
dá2 juáh3 la3 lá2 bíh1: “Cuá2jmu3 hua3jan21
má32 hi3 cuh21 jná13, cuá2quih32 hmɨh32
tiáu2, jáun2 cuéh1 hnú2 la3jɨ́32 hi3 hnó32
jná13 má1tɨ3 ñí1jmu1 jná13 má32. Jáun2 nɨ́1
má1laɨ32 jáun2 jná13 má32 né3, má2jmúh13
hnú2 siáh3 huen2”. 9 ¿Hí1 hiáuh23 tsá2
quian21 hí3 tiá1hmah1 nɨ́1juáh3 má2lɨ́2ma3tí32
la3jɨ́32 héih32 quioh21 juo13? Tiá2 lin1
tiá1hmah1 hiáuh23 yáh3 tsú2. 10 Jáun2 hnoh2
né3, nɨ́1juáh3 ma3tih21 náh2 la3jɨ́32 héih32
hi3 ca3hian3, jáun2 má1jáun2 ca3tɨn1 hnoh2
juáh13 la3 lá2: “Jnoh1 láɨ3 tsá2 quian21 tiá2
lin1 ñí1 jmu3 ta21, quí1 cáun2 ca3jmú13 jnoh1
la3 cun3 hi3 jmɨ́1 hniáuh21 má2ca3jmú13
bíh1”.

Jesús jmah23 quian3 tsá2 lín3 mɨ́1uɨ́3 mɨ3ho21 péin3

11 Jáun2 ngau3 siáh3 Jesús juɨ32 má2hún1
hi3 tsó32 tɨ3 já1 juú2 Jerusalén. Jáun2 ca3nga2
tsú2 hué13 tsá2 hín13 tɨ3 Samaria, jɨ3 hué13
tsá2 hín13 tɨ3 Galilea nɨ́2. 12 Jmɨ́1 cá1chó21
tsú2 jáun2 ñí1 nio1 cáun2 juú2 míh1, jáun2 né3,
quian3 tsá2 ná1lín3 mɨ́1uɨ́3 *mɨ3ho21 péin3
ca3ja3taunh21 má2janh2 tɨ3 juɨ32 ñí1 cuá1ja32
jáun2 Jesús. Tá1la3 tionh2 ñí1 uóunh3 jáun2
tsú2, 13 ca3hléh3 tiá3, hi3 ca3juáh3:
¡Hnú2 Tɨ32 Jesús, cuɨ́1 ja2 miɨ́3 honh2 hnú2
quiú13 jnoh1!
14 Jmɨ́1 ca3jɨ́en32 jáun2 Jesús tsá2 hí3, jáun2
ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:
—Cuá2táunh1 náh2, cuá2ma3jnia13 náh2
ñí1con2 mí2tsáu2.
Jáun2 tá1la3 jmɨ́1 má2hí1tsá2táunh1 jáun2
hú1 juɨ32 bíh1 tsá2 hí3, ca3lan3. 15 Jáun2 jan2
tsá2 hí3 ca3jính32 tɨ3 ñí1 zenh1 Jesús jmɨ́1
ca3jɨ́e3 jáun2 hi3 má2laɨn32, hi3 hí1hleh32 tiá3
lín32 hi3 hí1má2quien2 Dió32. 16 Jmɨ́1 cuan1
tsú2 jáun2 ta3 ñí1 Jesús né3, ca3di3jñí32 hi3
ca3jmú3 cuá1hin3 ca3la3 tɨ3 hué32, hi3 ca3cué3
tiá1hmah1. Tsá2 ca3jính32 hí3 má1ná1, tsá2
hín13 tɨ3 hué13 Samaria bíh1. 17 Jáun2 Jesús
ca3ngáɨh3 tsá2 hí3:
—¿Haun13 juáh13 tá1 quian3 hnoh2
má2laɨn32? ¿Ha3 jinh1 ja3taunh21 tsá2 ñu3 hí3
né3? 18 ¿Hí1 jmáh3la3 jan2 tán1 *tsá2cá2jo21
lá2 uá1 ca3jính32 hi3 ma3quien2 Dió32?

19 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:
—Náu², cuánh². Má²laɨn³² nú², quí¹hliá² lí²cháh¹ nú² cáun² honh² bíh¹.

Jmáɨ¹ hi³ zen³ Dió³² tsá² hau³ jáɨ¹³ (Mateo 24:23-28, 36-41)

20 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, tsá² *fariseos ca³ngáɨh³ Jesús, hi³ ca³juáh³:
—¿Lí̱h³ zen³ Dió³² tsá² hau³ jáɨ¹³ hué³² lá² quiú¹³ dí²?
Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—Chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ cuán¹³ tsá² má²ca³hión³² hí³ Dió³², tɨ³la³ jun³juáh¹³ lí̱¹³ cú²tiú² cú²jan³² yáh³. 21 Sa³jun³ lí̱¹³ juáh³ tsáu²: “Tɨ³ lá² má²cuá¹ho² tsú² jáɨ¹³”; sa³jun³ lí̱¹³ juáh³ tsú² siáh³: “Ñí¹ zio¹ má²cuá³ tsú²”. Quí¹ tsá² hí³ dá² má²ngɨ³² bíh¹ ja¹ quián¹³ hnoh².
22 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:
—Chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hniá¹ lí̱n²¹ hnoh² hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² já¹ñí³² ná¹ ja¹ quián¹³ hnoh², uá¹jinh¹ cú² jmáɨ¹; tɨ³la³ tiá² cáun² lí̱¹ lí̱¹³ yáh³. 23 Má¹jáun² lɨ³ zian² tsá² juáh³: “Tɨ³ lá² má²cuanh³²”; ho³lá²dá² juáh³ tsú² siáh³: “Tɨ³ ó³² má²cá²jnia³”. Tɨ³la³ ha³ lí̱² lí̱¹ cua³táunh¹ náh² cu³hna²¹ tsá² la³ hí³. 24 Quí¹ la³jmí¹ hia³² sí̱² quioh²¹ miíh³² jo²¹ cáun², hi³ jáun² taɨ³² ca³la³ tɨ³ jo²¹ cá² táun², la³ jáun² bíh¹ lí̱¹³ ní¹ má¹jaunh³² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 25 Tɨ³la³ la³ñí¹ tín² ca³tɨn¹ jná¹³ má¹tso¹ lí̱n²¹ tsɨn³²; hi³ tsá² zian² né³² zeh³ jná¹³ tɨ³ có³². 26 Quí¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh¹³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², lí̱¹³ la³jmí¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jmí¹ zian² hla¹ Noé. 27 Tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun² cá² ñí¹ ca³tiánh³ ná¹cuú² ná¹hí̱nh²³ bíh¹, hi³ ná¹jéinh³² siáh³ cuo², ja³ tsá² cuen² tsáu² jon² siáh³ hi³ jéinh³² cuo², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³hi³ Noé hñu³ cuó² jueh³² jáun². Jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ² né³, la³jí̱n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³hiá² cá²tsan³. 28 Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³lɨ³ jmáɨ¹ hi³ jmí¹ zian² hla¹ Lot. Tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun² uá²jaɨ³² cáun² lí̱¹ ca³cuu³ ca³hɨnh³ bíh¹, hi³ cá² ñí¹ zia³² hi³ ná¹quí² ná¹la³² bíh¹ jɨ³ hi³ tí² hnaɨh³² siáh³; hi³ cá² ñí¹ zia³² hi³ ná¹jñí² ná¹hó²³ bíh¹ ca³tiánh³, hi³ cáun² ta²¹ tiá² lɨ³ hñú¹³ bíh¹ siáh³. 29 Tɨ³la³ jmí¹ cuá¹han³ jáun² hla¹ Lot juú² Sodoma ñí¹ jmí¹ cuá³ né³, jmí¹jáun² ca³ziú² cá²súh³² juɨ²¹ quí̱n¹ azufre hi³ hún¹ sí̱² ché³ lí̱n³² hi³ ca³súh³² chi³cuú². Cun³quionh³ hi³ jáun² bíh¹ ca³hiá² cá²tsan³ la³jí̱n³² tsá² hí³. 30 La³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³ bíh¹ jmu³ tsú² má¹jáun², jmáɨ¹ hi³ ma³jnia³² jáun² Jon² tsá²mɨ³cuóun².
31 ”Ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jáun² né³, tsá² cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ² tsáɨh³ quioh²¹, tiá² hniáuh³² yáh³ son¹³ hi³ tsa³quián³ hi³ nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³² la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹ ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ tsánh³² tsú² tɨ³ ñí¹ zeh¹ hñú¹³. 32 Jáun² cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ ca³quiúnh³² jáun² hla¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² Lot hí³. 33 Ní¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga² jmí²chí³ quioh²¹, tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹, tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² já²hín³ jmí²chí³ quioh²¹ [cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³] né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.
34 ”Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ má¹ca³niéi² jmáɨ¹ jáun², má¹jáun² má²ná¹cuóun¹ gon³ tsáu² ñí¹ jen³; jan² tsá² hí³ tsánh³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jan² né³ tá¹ron¹³ bíh¹. 35 Ní¹ má¹jáun² siáh³, gon³ tsá²mɨ³ ná¹quiuh³² cán¹; jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³ tá¹zanh¹ bíh¹. 36 [Ja³bí¹ má¹jáun², gon³ tsá²ñuh² ná¹jmu² ta²¹ ñí¹náɨ², jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jan² né³, tá¹zanh¹ bíh¹.]
37 Jmí¹ má²lí̱²niéi³² tsú² jáun² hi³ juáh³ Jesús la³ ní̱², jáun² ca³ngáɨ³ tsú²:
—Hnú² Tɨ³², ¿ha³ dá² jinh¹ lí̱¹³ hi³ má²lí̱²juah²¹ hnú² ní̱²?
Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:
—Lɨ³ lin¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáun² la³jmí¹ lí̱² lin¹ ñí¹ rá²jún¹ jáh³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cuú² ngɨh³² tú²jue³².

18

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ quionh³ tsá² lí̱n³ jue²¹

1 Hi³ jáun² Jesús ca³hí̱eh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³tɨ²¹ liéinh³² tsú² Dió³² jmáɨ¹

ca³la³ jɨ́³², hi³ tiá² hniáuh³² ma³tsan² tsú² tsɨ́³. Jáun² ca³jmú³ dí² cáun² jáɨ¹³, 2 hi³ lɨ́³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² jan² jue²¹ jmɨ́¹ cuá³ cáun² juú². Tsá² lɨ́n³ jue²¹ hí³ tiá² ta²¹ jmɨ́¹ tanh² yáh³ Dió³², sa³jun³ jmɨ́¹ tanh² bíh¹ hó¹ñí¹ tsá²co¹. 3 Ja³bí¹ juú² jáun² jmɨ́¹ zian² siáh³ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³. Tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ tsá²jɨen³ hiú² cuóh³² lɨ́n³² jue²¹ hí³, hi³ jmɨ́¹ zaɨh³² dí² jue²¹ hí³ la³ lá²: “Ma³ré¹³ tiá³ uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ tsá² hau²”. 4 Tɨ³la³ hliáun³ jmáɨ¹ bíh¹ ca³nga² hi³ tiá² jmɨ́¹ hei³² jue²¹ hí³ hi³ ma³re² hniéɨ² jáun². Tɨ³la³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³lɨn¹³ jue²¹ hí³ la³ lá²: “Uá¹jinh¹ tiá² ta²¹ tanh³² jná¹³ Dió³², sa³jun³ tanh³² jná¹³ hó¹ñi³² tsá²co¹, 5 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hiú² cuóh³² ja³² tsá²mɨ³ nɨ́² hi³ ñi³jmu¹ liúnh¹, hi³ jáun² cu³tsa³² cuɨ́¹ má¹ré¹³ jná¹³ cú²jueh³², hi³ jáun² tiú²uú² ja³ma³tsan² tsú² tsɨn³² jná¹³”.

6 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ jue²¹ hláɨh¹ hí³. 7 ¿Há¹ tiá² ma³re² Dió³² hniéɨ² quioh²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ joh¹, tsá² ná¹hiú² ná¹mɨ³² la³ huá² la³ jma²? ¿Hí¹ ma³lé³ tsú² hi³ ma³hau³? 8 Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tia³juɨ³² bíh¹ ma³re² Dió³² hniéɨ² quioh²¹ tsá² joh¹. Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² né³, ¿hí¹ chanh²¹ bíh¹ jná¹³ tsá² má²ná¹taunh² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́¹ má¹jáun²?

Cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² fariseo quionh³ jan² tsá² chi² hmah²¹

9 Hi³ jáun² Jesús ca³jmú³ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ hí³ hi³ chun¹ hmóu³², tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ hí³ hi³ jun³ lin¹ yáh³ tsá² siánh³, hi³ ca³juáh³ dí² la³ lá²:

10 —Jmɨ́¹ zian² gon³ tsá²ñuh² hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jan² tsá² hí³ tsá² *fariseo, hi³ jan² siáh³ *tsá² chi² hmah²¹. 11 Tsá² fariseo hí³ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³liéinh³² Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Hnú² Dió³² Juóu³² jná¹³, cué²³ jná¹³ tiá¹hmah¹ hnú² quí¹ tiá² lɨ́n³ yáh³ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² siánh³, la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² háɨn², tsá² hláɨh¹, tsá² lɨ́¹ jmu² lɨ́¹ tsau³² nɨ́² siáh³; sa³jun³ lɨ́n³ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² chi² hmah²¹ zenh² ó³². 12 Jná¹³ má²hɨen²¹ tun³ jéin³² cun³ jña³ jmáɨ¹, hi³ jɨ́enh²³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnú² cáun² la³ cun³ quia³ quioh²¹ la³jɨ́³² hi³ láɨ²³ ná¹”. 13 Tɨ³la³ tsá² chi² hí³ hmah²¹ ca³ta³zanh¹ ñí¹ uóunh³ ca³lá², sa³jun³ ca³ziauh³ bíh¹ tsá² hí³ ñí¹ chi³cuú²; hi³ jáun² cáun² ca³ta³dí¹quien² ñí¹ tsɨ́³ bíh¹, hi³ dí¹juáh²³: “¡Hnú² Dió³², cuɨ́¹ ja² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³, tsá² ren² ná¹ tso³!”

14 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², tsá² chi² hí³ hmah²¹ bíh¹ tsá² má²jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³ jmɨ́¹ ngah²¹ hñú¹³; tɨ³la³ tsá² fariseo hí³ má¹ná¹, tiá² jɨ² yáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ jmɨ́¹ ngah²¹. Quí¹ tsá² jmu² pan¹ hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ má²méih³ bíh¹ hi³ quien²; tɨ³la³ tsá² tiá² jmu² quien² hnga² má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ lɨ³ quien².

Jesús má²miih² tsá¹míh¹ (Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² cua³jan² tsáu² dáɨn² jon² ñí¹con² Jesús, hi³ hnió³ tsú² hi³ Jesús tin³ cuo² dáɨn². Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jmu² tsá² hí³ la³ jáun² né³, jáun² ca³jin³ tsú² tsá² ná¹jan² hí³ dáɨn².

16 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuéh³ náh² tsá¹míh¹ nɨ́² jáɨ¹³, cuɨ́¹ ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³, ha³ lɨ́² jnɨ́² náh² juɨ³² quioh²¹. Quí¹ tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³². 17 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh²: Lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² he² héih³² quioh²¹ Dió³² la³jmɨ́¹ he² tsá¹míh¹, tsá² la³ hí³ cu³tí³ tiá² lɨ́¹³ hí³ jo³cuo² Dió³².

Jan² tsá¹ñú¹ hánh³ liéinh³² Jesús (Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ jan² tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² *judíos ñí¹con² Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³² chun¹, ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ zian² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²?

19 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿He³ láɨh³² juáh³ hnú² hi³ jná¹³ tsá² chun¹? Hí¹ jan² yáh³ tsá² chun¹ tiá² zian², jɨ́³²la³ jan² Dió³² bíh¹ chun¹. 20 Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² jmú² náh² juón¹, ha³ lɨ́² jngɨh³ náh² tsáu², ha³ lɨ́² háɨn² náh², ha³ lɨ́² lɨ́¹ ma³tson¹³ náh² jú¹ tɨ́¹jáɨ², tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—La³jɨ́³² bíh¹ hi³ nɨ́² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ míh² ná¹.

22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² Jesús jë¹ tsá² hí³ né³, ca³juáh³:

—Cun³ jáun² zia³² bíh¹ cónh³í¹ cáun² hi³ hniáuh³² jmúh¹³ nú²: cuánh², cuá²hnáɨ¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quián¹³, hi³ jáun² tsoh³ quɨe³ jáun² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ nú² hñu³mɨ³cuú². Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, ña³² cu³hna³² jná¹³.

23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jlánh¹ hlaɨh³ ta³no¹ tsɨ́³, quí¹hliá² jlánh¹ hánh³. 24 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² Jesús hi³ hlaɨh³ má²nio² tsɨ́³ tsá² hí³, jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hénh³ ma³ jlánh¹ juóuh³² hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³²! 25 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huán¹ tsɨ́³ ngá¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello chí² léh¹³ mɨ³quɨe³, la³ cónh³ bíh¹ hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³².

26 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² tionh² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³:

—Hi³ jáun² né³, ¿hin² bí¹ dá² tsánh² la³ lɨ́¹³ liáun³?

27 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Zia³² hi³ tiá² lɨ́¹³ jmu³ tsá²mɨ³cuóun², tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² tɨn² jmu³.

28 Hi³ jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, jnoh¹ má²ca³chá¹³ tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² má²ngɨ́¹ jnoh¹ quiúnh¹ hnú².

29 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³tú³ hñú¹³, hi³ má²ca³chan³ siáh³ jméi² mí¹ziú¹³, raɨnh²¹ tsú², ñí²cuo² tsú², jɨ³ jon² tsú² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ tónh³² tsú² tsáu² jo³cuo² Dió³², 30 tsá² la³ hí³ tɨ³ hliáun³ hiáuh³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³chá³ tsú² jáun² tɨ³ có³², hi³ jáun² má¹jáun² hiáuh³ tsú² siáh³ hi³ lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jesús juáh³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² quian³tun³ hí³ tɨ³ la³ có³², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³² má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, ñí¹ lɨ́¹³ lɨ³tí³ ca³la³ jɨ́³² hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² hi³ ca³jmú³ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 32 Tsá² hí³ bíh¹ jɨenh³ tsá² judíos ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ qui³ cáuh³² tsú² cú²nga¹, hi³ tu³ hión³² tsú², hi³ tiu³ hñéi³² tsú², 33 hi³ quiu³ pan³ tsú² siáh³, hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ jná¹³ ja¹ hla¹.

34 Tɨ³la³ tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², cu³tí³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² he³ dá² jmɨ́¹ niéih³ jáɨ¹³ jáun², quí¹hliá² jáɨ¹³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́³ jú¹ jnɨ² bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Jesús jmah²³ jan² tsá² ten³ có³² juú² Jericó
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ Jesús já¹ juú² Jericó. Can³² juɨ³² jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² ten³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹mɨ³² cú¹dáɨn³. 36 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² ten³ hí³ hi³ juóun³² lín³² tsáu² má²ñí¹hí¹já²táunh¹, jáun² ca³ngáɨ³ he³ dá² la³ lɨ́¹³. 37 Jáun² tsáu² ca³juáh³:

—Jesús, tsá² ja³ juú² Nazaret bíh¹ cuá¹ja³² ñí¹zio¹.

38 Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³hléh³ tiá³ lín³² hi³ ca³juáh³:

—¡Hnú² Jesús, jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ ja² miɨ́³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

39 Jáun² tsá² hí¹tsá²táunh¹ hí³ chí¹ján³ ca³jin³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² cuá³² tsá² hí³ ta³máɨh³. Tɨ³la³ tsá² ten³ hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hléh³ bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—¡Hnú² jón²zɨh¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ ja² miɨ³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!

40 Hi³ jáun² Jesús ca³náu², hi³ ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² ten³ hí³. Jmɨ́¹ cuan¹ jáun² tsá² ten³ hí³ ta³ñí¹ dí² né³, ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

41 —¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² nú²?

Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³ngáɨ³:

—Hnú² Juóu³² jná¹³, hnó³² jná¹³ hi³ jnia³ siáh³ mɨ́¹ñi³².

42 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¡Cuɨ́¹ jnia¹ yáh³! Má²laɨn³² hnú² quí¹hliá² lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh².

43 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, jáun² ngau³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús hi³ hí¹má²quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³la³ jɨn³² tsá² ca³jɨe³ hi³ jáun² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³².

19

Jesús jenh² Zaqueo

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hi³ Jesús já¹ juú² Jericó. 2 Juú² jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá² hánh³ jmáɨ² Zaqueo. Tsá² hí³ jmɨ́¹ chín¹ ñí¹con² *tsá² chi² hmah²¹. 3 Tsá² hí³ jlánh¹ ca³lɨ³hnió³ jɨe³ nɨ́¹juáh³ hin² dá² tsánh² hí³ Jesús; tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ jɨen³² tsú², quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun², hi³ hnga² siáh³ Zaqueo hí³ jlánh¹ tsa¹; jáun² tiá² ca³lɨ³ yáh³ jɨen³² tsú² Jesús. 4 Jáun² cu³tsa³² chí¹ján³ tsú² cú²jueh³² ngau³, hi³ ja³uu³² tsɨ³ hmá² sí² náɨ² chi²¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ tsó²¹ Jesús, hi³ jáun² lɨ́¹³ jɨen³² dí², quí¹hliá² juɨ³² jaun³² ngá¹³ tsú². 5 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús ñí¹ chi²¹ hmá² jáun² né³, ca³ziauh³ ñí¹ tsɨ³ hmá², jáun² ca³juáh³:

—Hnú² Zaqueo, tia³juɨ³² son² ñí¹ nɨ́², quí¹ né³² ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹jnioh² hñuh³² hnú².

6 Jáun² Zaqueo la³juɨ³² ca³son² bíh¹, hi³ ca³hen³ Jesús ca³la³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³. 7 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hi³ ngau³ Jesús hñú¹³ tsá² hí³, jáun² ca³ziu³ ca³hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ hñú¹³ jan² tsá² ren² tso³ bíh¹ ngau³ tsá² nɨ́²?

8 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ jáun² Zaqueo hñú¹³ né³, ca³jmú³ zenh², hi³ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², sá¹nɨ́² niéi², ñí¹con² tsá² tia³mii² cué¹³ jná¹³ cá²tsó¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹; hi³ ñí¹con² tsá² má²ca³ma³can¹³ jná¹³ né³, cué¹³ jná¹³ siáh³ quiún³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³háɨn³² jná¹³ jáun² quioh²¹ tsú².

9 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² tsú²:

—Né³² má²liáun³ tsá² hñú¹³ hñú³ lá², quí¹ cu³tí¹³ bíh¹ jan² tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tsá² lá². 10 Quí¹ jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², má²cuan² hi³ ja³hnáh³² ná¹ tsá² má²já²cuɨn³. Hi³ ja³lion¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zia³² hi³ nio² jo³cuo² (Mateo 25:14-30)

11 La³ má²ná¹náɨ³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ cuá¹hleh³² jáun² Jesús, jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú², quí¹hliá² tsá² hí³ jmɨ́¹ má²ná¹lɨ́n²³ hi³ cu³diá²jan² bíh¹ ma³jnia³² Jesús hi³ hí³ bíh¹ dí² tsá² ca³hiáu³² Dió³² hi³ hau³ jáɨ¹³, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jáun² Jesús já¹ juú² Jerusalén. 12 Hi³ jáun² bíh¹ ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² cá² mí¹zionh² tsá² cáun² hñú³ hi³ jmɨ́¹ ná¹quien². Jáun² jan² tsá² hí³ ngau³ ñí¹ uóunh³, la³ tɨ³ hué³² siáh³, hi³ ca³ñí¹mɨ́² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ́n³ ta²¹ juú²co¹, hi³ hu²¹ cuo² ñí¹ hliáun³; hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² jáunh³. 13 Ñeh² bíh¹ hi³ tsó³² tsú² jáun² ca³teh³ quian³ tsá² quian²¹, hi³ ca³tsóh³ dí² ma³ cú² mei²¹ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsú². Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² quian³ hí³: “Cuá²ma³hliáun¹³ náh² quɨe³ má²lɨ́²cué³ jná¹³ nɨ́², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh¹³ jná¹³”. 14 Tɨ³la³ tsá²co¹ tsú² má¹ná¹, jmɨ́¹ ná¹hau² bíh¹. Hi³ jáun² jmɨ́¹ ngau²¹ tsá² hí³ né³, ca³zen³ tsú² tsá² ja¹ hmóu³² hi³ tsa³can³² jáɨ¹³, hi³ tsa³juah²¹ la³ lá²: “Cu³tí¹³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ lɨ́n¹³ tsá² nɨ́² ta²¹ juú²co¹ jnoh¹”. 15 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³lɨ³hiáun¹ bíh¹ tsú² hi³ lɨ́n¹³ ta²¹; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jaunh³ siáh³ juú²co¹. Jmɨ́¹ cuanh²¹ tsú² jáun² né³, ca³teh³ siáh³ tsá²

quian21 hí3, tsá2 ca3cuéh3 tsú2 hí3 quɨe3, hi3 ca3ngáɨ3 tsú2 ní1juáh3 ha3 cónh3 ca3ta3tsaɨh21 tsú2 ma3 quin32 ma3 jan32. 16 Jáun2 tsá2 ca3ma3jnia32 la3ñí1 ta3 ñí1 tsú2 ca3juáh3 la3 lá2: “Hnú2 juóu32 jná13, má2zia32 cónh3í1 cú2 mei21 héih32 cú1tiáu2 la3 cónh3 bíh1 hi3 jmí1 ca3cháh1 hnú2 jáun2 jo3uón32 jná13”. 17 Jáun2 tsá2 má2lín3 hí3 ta21 ca3juáh3: “Jlánh1 re2 la3 ní2, hnú2 bíh1 jan2 tsá2 quian21 chun1. Jmu1 jná13 hi3 hnú2 lín13 ta21 ñí1con2 quia3 juú2, quí1hliá2 re2 bíh1 ca3jmuh3 hnú2 cun3quionh3 cú1pih21 hi3 ca3chá3 jná13 jáun2 jo3 cuonh2 nú2”. 18 Jáun2 siáh3 siáh3 jan2 ca3ma3jnia32 ta3 ñí1 tsú2, hi3 ca3juáh3: “Hnú2 juóu32 jná13, má2zia32 hñá3 nio2 hña3láu3 héih32 cú1tiáu2 la3 cónh3 bíh1 hi3 jmí1 ca3cháh1 hnú2 jáun2 jo3uón32 jná13”. 19 Ja3bí1 ñí1con2 tsá2 hí3 ca3juáh3 tsú2 siáh3 la3 lá2: “Jmu1 jná13 hi3 hnú2 lín13 ta21 ñí1con2 hñá3 juú2”. 20 Jáun2 ca3ma3jnia32 siáh3 jan2 tsá2 siánh3 siáh3, hi3 ca3juáh3 la3 lá2: “Hnú2 juóu32 jná13, lá2 nio2 quɨe3 hi3 jmí1 ca3cuéh1 hnú2 jáun2 jná13. Cáun2 ca3tsáɨh32 pá1ñu21 bíh1 jná13 quɨe3 jáun2, hi3 ca3hmá3 jná13, 21 quí1hi3hliá2 juénh2 jná13 hnú2. Quí1hliá2 ño1 jná13 hi3 hnú2 jan2 tsá2 huáh2 tsí3, hnú2 jan2 tsá2 caun23 hi3 tiá2 ca3tɨn1 nú2 caun13, hi3 caun23 hnú2 siáh3 cáun2 hi3 tiá2 lí2jñíh3”. 22 Jmí1jáun2 ca3juáh3 tsá2 má2lín3 hí3 ta21: “Hnú2 bíh1 jan2 tsá2 quian21 hláɨh1; cun3quionh3 jëh2 ní2 huen2 bíh1 hnú2 rá1tsɨ32 jná13 héih32 ñí1con2 nú2. Ní1juáh3 tson2 ñíh1 hnú2 hi3 jná13 lín3 jan2 tsá2 huáh2 tsí3, jan2 tsá2 caun2 cáun2 hi3 tiá2 ca3tɨn1, jan2 tsá2 caun2 hi3 tiá2 ca3jñí3, 23 hi3 jáun2 jmí1 hniáuh21 bíh1 jmuh21 hnú2 ta21 quɨe3 ní2 quion21 jná13, uá1jinh1 hñú3 ñí1 rá2tsɨ32 tsú2 quɨe3 bíh1 jmí1 cuá1tionh2 nú2, hi3 jáun2 jmí1 cuanh21 jná13 jmí1 má2lí13 héih1 jná13 hi3 má2tsɨn2 quɨe3 quion21”. 24 Jáun2 tsá2 lín3 ta21 hí3 ca3jmú3 héih32 ñí1con2 tsá2 tionh2 ñí1 jáun2, hi3 ca3juáh3: “Quin32 náh2 quɨe3 hi3 jmí1 nio2 jo3cuo2 tsá2 lá2, hi3 cueh1 náh2 tsá2 ca3ta3tsaɨh21 ní2 cú2 mei21 héih32 quɨe3”. 25 Tɨ3la3 tsá2 jmí1 tionh1 hí3 ca3ngáɨ3: “Hnú2 juo13 jnoh1, já2 má2zia32 bíh1 cú2 mei21 héih32 quɨe3 quioh21 tsú2”. 26 Jáun2 tsá2 lín3 ta21 hí3 ca3juáh3 siáh3: “Juanh32 jná13, ní1juáh3 tsá2 zia32 hi3 quioh21, tsá2 la3 hí3 tɨ3 hliáun3 hiáuh3 bíh1; tɨ3la3 ní1juáh3 tsá2 tiá2 zia32 quioh21 né3, tɨ3 quin3 bíh1 tsú2 la3 cun3 cú1pih21 hi3 zia32 quioh21 tsú2. 27 Hi3 jáun2 ca3tɨn1 la3jín32 tsá2 hau2 jná13 hí3 né3, tsá2 tiá2 jmí1 hnió3 hí3 hi3 lín13 jná13 ta21 ñí1con2, cuá2quian32 náh2 hi3 má1tsán13 náh2 ta3 ñi32 jná13 lá2” —ca3juáh3 tsá2 má2lín3 hí3 ta21.

Jesús má2hí3 já1 juú2 Jerusalén (Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Jmí1 má2lí2juáh3 jáun2 Jesús la3 ní2 né3, ngau3 siáh3 juɨ32 má2hún1 hi3 chau21 tɨ3 Jerusalén. 29 Jmí1 má2ñí1chau21 tsú2 jáun2 juú2 Betfagé, juú2 nio2 má2janh2 có32 máh3 míh1 Olivos, ñí1 nio1 siáh3 juú2 Betania, jáun2 ca3zen3 tsú2 gon3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 hi3 tsa3táunh1 chí1ján3. 30 Hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:

—Cuá2táunh1 náh2 juú2 míh1 nio2 tɨ3 chí1ján3 ní2, jáun2 ní1 má1ca3cha3táunh1 náh2 né3, chanh21 náh2 jan2 lo1 búh1 míh1 hi3 cuá1hñéih1; jáh3 hí3 hí1 jan2 tiá2 hin2 má2ca3ñi3tsɨn1. Jáun2 cuá2zanh1 náh2 jáh3 hí3, hi3 ñá1jan32 náh2 tɨ3 lá2. 31 Ní1juáh3 zian2 tsá2 ca3ngáɨ3 ñí1con2 hnoh2: “¿He3 láɨh32 sa3 hnoh2 yáh3 ná1zanh1 jáh3 ní2?”, jáun2 juoh1 náh2 tsú2 la3 lá2: “Hliá2 má2hniah3 ñí1con2 Tɨ32 Juo13 bíh1 jnoh1 jáh3”.

32 Jáun2 ja3taunh21 bíh1 tsá2 gon3 hí3, hi3 jáun2 ca3chanh21 tsú2 jan2 lo1 búh1 míh1 la3 cun3 hi3 má2lí2juáh3 jáun2 Jesús. 33 Hi3 jáun2 jmí1 má2ná1záɨnh32 tsú2 lo1 míh1 hí3, jáun2 ca3jíe32 tsá2 joh1 jáh3, jáun2 ca3juáh3:

—¿He3 láɨh32 sa3 hnoh2 yáh3 ná1zanh1 jáh3 ní2?

34 Jáun2 tsá2 gon3 hí3 ca3ngáɨ3:

—Hliá2 má2hniah3 ñí1con2 Tɨ32 Juo13 bíh1 jnoh1 jáh3.

35 Jáun2 ca3ñí1jan2 tsú2 lo1 búh1 míh1 hí3 tɨ3 ñí1 zenh1 Jesús. Jmí1jáun2 ca3na3tsí3 dí2 ha1 cu3hna21 jáh3 hí3. Jmí1 lɨ21 jáun2 né3, ca3zion3 dí2 Jesús cu3hna21 jáh3. 36 Tá1la3 jmí1 hí1tsau32 jáun2 Jesús tɨ3 já1 juú2 Jerusalén

né³, ca³qui³ ca³ja³ tsáu² ha¹ hú¹ juɨ³² ñí¹ cuá¹tsau³² jáun² Jesús. 37 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ má²lɨ́³ dí¹jɨ²³ máh³ Olivos tɨ³ juɨ³² Jerusalén, ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús ca³ma³liáu³² hi³ hléh³² ca³la³ tiá³ lɨ́n³², hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú² ca³ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hua³jueh³² hi³ má²ca³jɨ́e³ jáun². 38 Hi³ ca³juáh³ tsú² la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ lɨ³ quien² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Re²¹, Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Cuɨ́¹ tionh¹ bíh¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²! Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

39 Jáun² ja¹ ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun² jmɨ́¹ zian² ma³ jan² tsá² *fariseos, hi³ ca³juáh³:

—Tɨ³², má²né³² jin³² tsá² hí¹hleh³² nɨ́² la³ nɨ́².

40 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Jná¹³ juanh³², sá¹ hi³ tsá² lá² hí¹já²táunh¹ ta³máɨh³ dúh¹, jáun² hí¹ la³ tɨ³ quɨ́n¹ yáh³ jmɨ́¹ má²hléh³² tiá³.

Jesús ho² hi³ ca³tɨn¹ juú² Jerusalén

41 Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jáun² Jesús já¹ juú² Jerusalén né³, ca³jɨ́e³ tɨ³ ñí¹ nio¹ juú², hi³ jáun² ca³hó³. 42 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ la³ lá² hi³ ca³tɨn¹ juú² jáun²:

—¡Hen³ ma³ chú³² sá¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ ñíh¹³ hnú² né³² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ niau²¹ tie³ quián¹³, uá¹jinh¹ má²hia³ jáun¹³ lɨ́n³² jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnú²! Tɨ³la³ ca³tɨn¹ hnú² má¹ná¹, má²ná¹hmá¹ bíh¹ hi³ jáun² ta³né³². 43 Quí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ ja³táunh¹ tsá² jmu³ hniéi² quiúnh¹ hnú²; tsá² hian² tsɨ́³ hí³ qui³ quéɨh³² hnú², hi³ jmu³ siáh³ ta³² lɨ́³ quɨ́n¹ tɨ³ coh³ hiah³² quián¹³ hnú² nɨ́². Hi³ jáun² cun³quionh³ ta³² jáun² uú³ tsú² hi³ tsa³tiónh³² hi³ jmu³ hniéi² quiúnh¹ hnú², hi³ jmu³ tsú² ná¹pɨ́² ná¹danh³² cu³ jéin³ quián¹³ hnú². 44 Tsá² hí³ bíh¹ qui³ tóh³² tiú² jóh³², hi³ ma³hiá² ma³tsan² tsú² tsá² zian² nɨ́² ñí¹con² hnú², hi³ jmu³ tsú² hi³ hí¹ cá² máɨ³ quɨ́n¹ tiú²uú² ná¹tsɨ²¹ ñí¹ quɨ́n¹ raɨnh²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ hnú² jmáɨ¹ hi³ cuan³ Dió³² ta³ máh¹ nú².

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hi³ Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² hi³ ca³chu³ ca³huen³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² ná¹hna² hí³ ñí¹ jáun²; 46 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Hñú³ quion²¹ jná¹³ dí¹chan¹ hi³ liéih³² tsú² jná¹³ bíh¹”; tɨ³la³ hnoh² né³, tá²hláu² quioh²¹ háɨn² bíh¹ má²ca³jmuh³ náh².

47 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³tɨn² Jesús tsáu² cun³ tsa³háu² hñu³ cuáh³² chín¹ jáun²; tɨ³la³ tá¹la³ jáun² jmɨ́¹ má²ná¹hnauh² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ tsɨ́³, quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, jɨ³ tsá²tan²¹ nɨ́², hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jngɨh³ dí² Jesús. 48 Tɨ³la³ tiá² choh²³ yáh³ tsú² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jngɨh³ Jesús, quí¹hliá² la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ná¹lɨ́²hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ ná¹náɨ³² jë¹ Jesús.

20

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hi-auh³ dí² jáɨ¹³ hi³ ho²
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹má²tɨn² Jesús tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jmɨ́¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³². Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, jɨ³ la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³. 2 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Juah²¹ neh²¹, ¿hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² hnú² ta²¹ nɨ́²? ¿Hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ hauh³² hnú² nɨ́²?

3 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh². Juah²¹ tín² hnoh² neh²¹: 4 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³ tsáu² jmáɨ²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mɨ³cuóun² uá¹?

5 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, cáun² lɨ́¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²túnh² hmóu³² bíh¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú², jáun² tsá² nɨ́² né³ lɨ́¹³ nga³: “Hi³

jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?” 6 Hi³ nɨ́¹juáh³ juáh¹³ dí² siáh³ hi³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ ca³zen³ tsá² hí³, jáun² quɨ́n¹ bíh¹ qui³ jláɨ³² dí² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³, hi³ jngah³ tsú²; quí¹ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹ ná¹lɨ́n²³ hi³ hla¹ Juan² jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².

7 Hi³ jáun² cu³tsa³² tiá² ñi³² bíh¹ dí² cú²jueh³² ca³záɨh³ Jesús. 8 Jáun² Jesús né³, ca³juáh³ siáh³:

—Hi³ jáun² sa³jun³ jná¹³ yáh³ juanh²¹ siáh³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jɨ́³² ta²¹ lá².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hláɨh¹
(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

9 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun², hi³ ca³jmú³ tsú² cáun² jáɨ¹³ lɨ́³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² ca³jñí³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹náɨ² quioh²¹. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quiú² tsú² ñí¹náɨ² jáun² jo³cuo² tsá² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹, hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³, jmɨ́¹ ma³hmah¹ ca³lá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun² cun³quionh³ hi³ jɨ́enh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³ ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² jáɨ¹³ la³ nɨ́² né³, ngau³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ca³lén³ ué³. 10 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, jáun² ca³zen³ tsú² jan² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ ñí¹con² tsá² ca³cuéh³ tsú² hí³ ñí¹náɨ² jáun², hi³ tsa³máɨ¹ ca³lá² hi³ má²ca³láu² jáun², la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ². Tɨ³la³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ má¹ná¹, ca³qui³ ca³quiunh³ bíh¹ tsá² zéin¹ hí³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ², hi³ jáun² lɨ́¹ haɨ²¹ cuá² ta³ bíh¹ tsú² ca³chanh³ dí². 11 Jáun² tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² né³, ca³zen³ siáh³ jan² tsá² joh¹. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² siáh³ tsá² hí³ né³, siáh³ bíh¹ siáh³ ca³qui³ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³, hi³ ca³tu³ ca³hión³² dí² jú¹ hlah³ jú¹ hó³², jáun² lɨn²¹ bíh¹ siáh³ tsá² hí³ ca³jính³². 12 Jáun² ca³zen³ tsú² siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² joh¹, tɨ³la³ tsá² ca³hiauh³ hí³ ñí¹náɨ² má¹ná¹, cun³ jáun² ca³quiunh³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³ ca³la³ ca³cuɨ́nh³, hi³ ca³chin² dí² tɨ³ cheih³² hué³².

13 ”Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³lɨ́n¹³ tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² la³ lá²: “¿He³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ juáh¹³? Cu³tsa³² jón³² huen² jná¹³ cú²jueh³² cuɨ́¹ zein²¹, tsá² jlánh¹ hno³ jná¹³ lɨ́n³². Len³ jná¹³ ho³sa³ tanh¹³ bíh¹ tsú² ta²¹ jón³² jná¹³ nɨ́¹ má¹ca³jɨ́en³²”. 14 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ jon² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² né³, ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²túnˀ² hmóu³², hi³ ca³juáh³: “Já² tsá² nɨ́² bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ² lá² nɨ́¹ má¹jun² jméi²; chú³² cuɨ́¹ jngɨh¹³ dí² tsú², hi³ jáun² lɨ³ quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”. 15 Jáun² la³juɨ³² ca³chin² tsú² tsá² hí³ tɨ³ cheih³² ñí¹náɨ² jáun², hi³ ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹.

[Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:]

—¿He³ lɨ́n²³ hnoh² jmu³ tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ la³ jáun²? 16 Tsá² hí³ dá² jáunh³ bíh¹, hi³ ja³ma³tsan² tsú² tsá² jmu² hí³ ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, hi³ jáun² tsá² siánh³ bíh¹ cuéh³² tsú² cú²jueh³² ñí¹náɨ² jáun².

Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hléh³² jáun² Jesús, jáun² ca³juáh³:

—¡Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ nɨ́²!

17 Tɨ³la³ Jesús ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² ngɨ²³ náh² jáɨ¹³ ñí¹ rá¹juáh³ jáun² Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá² dúh¹?:

Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³²
hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ jlánh¹ bíh¹
quien² bíh¹,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².

18 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² cá²hính³² quionh³ quɨ́n¹ jáun², ca³la³ juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³; hi³ nɨ́¹juáh³ quɨ́n¹ jáun² la³ ca³táh³ ñí¹ quioh²¹ jan² tsáu² né³, jáun² ca³la³ juɨ²¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³.

19 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tɨ³² liei²¹ hi³ zanh³ Jesús, quí¹hi³hliá² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ Jesús má²lɨ́²jmú³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí²; tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ zanh³ tsú² Jesús, quí¹hi³hliá² juénh² tsú² tsá² ná¹ngɨh³² hí³.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi² hmah²¹
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

20 Jáun² cu³tsa³² ca³zen³ tsú² cú²jueh³² tsá² tsa³cá² tsa³lian² Jesús, hi³ tsa³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹. Jáun² tsá² hí³ ca³can³ re² lɨn³² hua³hí¹³ jë¹ Jesús, ní¹juáh³ ní² lí¹ ca³hléh³ tsú² cáun² jáɨ¹³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ jáun² lí¹³ jɨenh³ dí² ñí¹con² tsá² lɨn³ ta²¹. 21 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ ñí¹con² Jesús:

—Hnú² Tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹ hɨeh³² hnú²; hi³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ tiá² jmuh³² hnú² hi³ quien² jan² hi³ jan² tiá² quien², tɨ³la³ hnú² bíh¹ hɨeh³² tsáu² jú¹ tson² hi³ ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³². 22 Jáun² juáh¹³ hnú² neh²¹: ¿Hí¹ ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ quɨe³ hi³ mɨ³² *tsá² cuá¹lɨn³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ho³ tiá² hniáuh³²?

23 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ hlah³ hi³ ná¹quionh² chí¹ tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—[¿He³ láɨh³² sa³ cá² lau²³ hnoh² jná¹³?] 24 Híe¹ náh² cáun² *cú¹tiáu² neh²¹. ¿Hin² mɨ³ ñí¹ tá²láɨ¹ ñí¹ lá², hi³ hin² hi³ jmáɨ² tón³² lá² siáh³?

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quioh²¹ tsá² cuá¹lɨn³ hí³ mɨ³chí¹ bíh¹ nɨ³².

25 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² cuéh³ náh² tsá² cuá¹lɨn³ mɨ³chí¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³, hi³ cuéh³ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹.

26 Hi³ jáun² tiá² ca³láɨh¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ jmí¹ ca³ jmí¹ lan³ Jesús ta³ ñí¹ tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun²; hi³ jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jɨe³² bíh¹ tsú² jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní². Jáun² tie³ bíh¹ ta³tonh¹ tsú² cú²jueh³².

Nga² tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú²
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *saduceos hi³ cua³jɨen³ Jesús. Tsá² cu³ nió³ tsá² saduceos hí³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³; hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ ca³ñí¹ngah¹ dí² Jesús jáɨ¹³ lá²:

28 —Hnú² Tɨ³², ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés rá¹juáh³ ní¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³jun³ ta³ tiá² ca³lɨ³zian² jon² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², jáun² tsá²ñuh² dá¹jon²¹ hla¹ hí³ ca³tɨn¹ jan³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³, hi³ jáun² lɨ³zian² jon² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ hí³. 29 Jáun² né³, jmí¹ zian² cá² mí¹zionh² tsá²ñuh² hi³ jmí¹ ná¹lɨn³ quiaun³ má²tún² raɨnh²¹ jan² jméi² mí¹ziú¹³. Tsá² má²ján³ né³, ca³jan³ tsá²mɨ³, tɨ³la³ ca³jun³ bíh¹ tsú², hí¹ jan² yáh³ jon² tsú² tiá² ca³lɨ³zian². 30 Jáun² dá¹jon²¹ bíh¹ tsú² ca³jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³. Ja³bí¹ ca³jun³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³, hí¹ jan² yáh³ jon² tiá² ca³lɨ³zian². 31 Jáun² tsá² ñí¹ má²gáun³ hí³ né³, ca³jan³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³. Siáh³ bíh¹ siáh³ ca³jun³ tsá²ñuh² hí³. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ quioh²¹ tán¹ quiaun³ tsá² hí³, hi³ hí¹ jan² yáh³ jon² tsá² quiaun³ hí³ tiá² ca³lɨ³zian². 32 Jáun² ñí¹ ca³táuh³ né³, jun³ bíh¹ siáh³ tsá²mɨ³ hí³ hnga². 33 Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³jenh¹³ tsú² ¿hin² dá² tsánh² tsá² quiaun³ hí³ lí¹³ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³, quí¹ tán¹ quiaun³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ ca³jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hí³?

34 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ jaun³² jéinh³² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² cuo², 35 tɨ³la³ tsá² ca³tɨn¹ hi³ tsánh³² ñí¹ chu²¹ ní¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³ né³, tsá² la³ hí³ tiú²uú² cuo² jéinh³² yáh³, sa³jun³ cuen³ bíh¹ tsú² siáh³ jon² hi³ jéinh³² cuo², 36 quí¹ ñí¹ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² jún³. Quí¹ má¹jáun² lɨn¹³ tsú² la³jmí¹ lɨn³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bíh¹. Jon² Dió³² bíh¹ má²lɨn¹³ tsú², quí¹hliá² má²ca³jenh¹³ tsú². 37 Ta³bí¹ hnga² hla¹ Moisés yáh³ ca³hléh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³, ñí¹ rá¹juáh³ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ sí² hia³² ja¹ hmá² ton². Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ hi³ Dió³² Juo¹³ dí² lɨn³ Dió³² ñí¹con² Há²bran²¹, Isaac, jɨ³ Jacob ní² siáh³. 38 Quí¹ Dió³² dá² lɨn³ Dió³² Juo¹³ tsá² zian² bíh¹, tiá² lí¹³ yáh³ lɨn³ tsú² Dió³² Juo¹³ tsá² má²jún¹. Quí¹ ñí¹con² Dió³² ca³la³ jɨ³lɨn² bíh¹ tsáu² ná¹liéih²¹.

39 Jmí¹jáun² né³, ma³ jan² tɨ³² liei²¹ ca³záɨh³ Jesús:

—Chú³² lɨn³² bíh¹ la³ jmí¹ má²lí²juah²¹ hnú² ní² Tɨ³².

40 La³ cun³ jmí¹jáun² tiú²uú² hin² ca³tia³ yáh³ tsí³ hi³ nga³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹con² Jesús.

¿Hin² bíh¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ tsá² lín¹³ Cristo?
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—¿He³ láɨh³² ná¹juáh²³ tsáu² hi³ Tsá² lín¹³ Cristo jan² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹? 42 Já² ñí¹ Sí² Salmos ca³juáh³ hnga² hla¹ Dá²vi²¹ la³ lá²:
Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³² jná¹³ la³ lá²:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³,
43 ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ tsá² hau² hnú² lín¹³ la³jmí¹ lí³ cáun² jlɨ²¹ hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien², hi³ ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.
44 ”Hi³ jáun² né³, ¿ha³ bíh¹ lánh³ rón³² lí¹³ hi³ Tsá² lín¹³ Cristo lín³ jan² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹?, quí¹ ta³bí¹ hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú² Tsá² lín¹³ hí³ Cristo.

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

45 Jmí¹jáun² jmí¹ ná¹náɨ³² ca³la³ jín³² tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:
46 —Hua³hín¹³ náh² jmu³ quiúnh¹ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹, quí¹ tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³² hi³ quíh³² hmɨh³² cuo² hi³ ñi³táunh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ ní², hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³ hi³ tsáu² cuen³ Dió³² ní¹ má¹ca³jenh² dí² já¹ hmah²¹; hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³ tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hñu³ cuáh³² quioh²¹, jɨ³ hi³ hniá¹ tsú² siáh³ tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² ní¹ má¹ca³cha³táunh¹ ñí¹ nio² jmáɨ¹. 47 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² quin²³ sí¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, lí¹ ráɨn³² ñí¹ cun³quionh³ hi³ liéinh³² jáun² Dió³² ué³ lín³². Cun³ñí¹ hi³ jáun², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ tsú² ní¹ má¹jáun².

21

Quɨe³ ca³cué³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii²
(Marcos 12:41-44)

1 Jmí¹jáun² ca³jíe³ Jesús hi³ toh² tsá² hánh³ quɨe³ hñu³ cuó² quioh²¹ cuáh³² chín¹ hi³ cue³² ñí¹con² Dió³². 2 Ja³bí¹ ca³jɨen³² tsú² siáh³ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² hi³ dí¹taunh³² tun³ cú¹dáɨn³ hñu³ cuó² jáun². 3 Jmí¹jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:
—Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá² tia³mii² ó³² bíh¹ tɨ³ hliáun³ má²lí²cué³² la³ cónh³ bíh¹ jɨ³lɨn² tsá² hánh³. 4 Quí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ ní² cue³² la³ cun³ hi³ má²ziau³² quioh²¹ bíh¹, tɨ³la³ uá¹jinh¹ tia³mii² tsá²mɨ³ ó³², má²lí²cué³² bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ jmí¹ raunh³²; quɨe³ hi³ jmí¹ má²ma³hau³ hi³ ma³zian² bíh¹ tsú² quioh²¹.

Jesús juáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ tsúnh¹³ cuáh³² chín¹
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² tsá² ná¹juáh²³ hi³ jlánh¹ re² ca³lɨ³ cuáh³² chín¹ cun³quionh³ quín¹ chú³² jniá³, jɨ³ la³ má²quionh³ la³jí³² hi³ lí¹ ca³cué³ tsáu² ní². Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:
6 —Chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ hí¹ cá² máɨ³ quín¹ tiú²ú² ná¹juɨn¹ ñí¹ quín¹ raɨnh²¹; la³jí³² bíh¹ juú¹ tsúnh¹³.

Ha³ lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹
(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

7 Jmí¹jáun² ca³ngáɨh³ tsá² hí³ Jesús, hi³ ca³juáh³:
—Hnú² Tɨ³², ¿líh³ lí¹³ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní²? ¿Ha³ dá² lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ hi³ má²ja³quián³ lí¹³ la³ jáun²?
8 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:
—Hua³hín¹³ lín³² hnoh² jmu³ hi³ tiá² lí¹ lɨ³can² náh². Quí¹ juóun³² lín³² tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³jmú³ hi³ lín³ la³juah²¹ dú¹ jná¹³, hi³ ja³juah²¹: “Jná¹³ bíh¹ lín³ Cristo”; hi³ juáh³ tsú² siáh³: “Né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹”. Tɨ³la³ ha³ lí² tanh³ hnoh² ta²¹ tsá² la³ hí³. 9 Hi³ ní¹ má¹ca³niéih² náh² hi³ zian² tsá² jmu² hniéi², hi³ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³² tɨ³ hlá² tɨ³ ní², ha³ lí² juenh³ náh². Quí¹ la³ jáun² ca³tɨ²¹ lí¹³ bíh¹ la³ñí¹, tɨ³la³ jun³juáh¹³ má²tsa³hín³ yáh³ jaun³².
10 Jáun² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—Tsá² zian² cáun² hué³² jmu³ hniéi² quionh³ tsá² zian² hué³² siáh³, jɨ³ tsá² hín¹³ hué³² ñí¹ hliáun³ quiu³ tín³ siáh³ quionh³

tsá²ján² tsá²ján². 11 Hi³ ñí¹ hliáun³ siáh³ qui³ jɨeh³ hué³² tiá³ lɨ́n³², hi³ lɨ³ zia³² siáh³ ho³cuóun³ jɨ³ hi³ hí³ tsáu¹ nɨ́² siáh³. Chi³cuú² siáh³ qui³ jnia³ hi³ cáu² hi³ jueh³².

12 ”Tɨ³la³ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́² má¹ná¹, má¹jáun² hɨ³ tsa¹ tsú² hnoh², hi³ zaunh³ tsú²; hi³ tsa³jau² tsú² hnoh² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí², hi³ tsa³ma³re² tsú². Jau³ tsú² hnoh² hi³ táuh³² tsú² hñu³mí¹ñí², hi³ tsa³jau² tsú² siáh³ hnoh² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² jáɨ¹³ jɨ³ ta³ ñí¹ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ siáh³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 13 Má¹jáun² má²lɨ́¹³ cuéh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 14 Ñí¹ jɨ́²¹ la³ cháh¹³ náh² cáun² honh² bíh¹, hi³ tiá² quí¹ hnáuh¹³ náh² honh² hi³ he³ jáɨ¹³ cuá¹ngah³ náh² ta³ ñí¹ tsá² hí³. 15 Quí¹ jná¹³ bíh¹ Tsá² cué¹³ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ hnoh² jmáɨ¹ jáun², hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ jnia³ jmí¹ honh² náh²; ca³la³ hí¹ jan² tsá² hau² hnoh² tiú²uú² ñi³² ha³ lánh³ rón³² nga³ lɨ́¹³. 16 Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ ñeh² mí²ziúh² yáh³ hnoh² tsa³jɨenh³ hnoh² ñí¹ta²¹, jɨ³ tsá² jan² ñeh² mí²ziúh² náh² quiúnh¹ nɨ́², jɨ³ jun³ renh² náh², jɨ³ tsá² juónh³² náh² re² quiúnh¹ nɨ́² siáh³; hi³ ma³ jan² hnoh² jngah³ tsú² siáh³. 17 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³hau² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 18 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, hí¹ cá² máɨh³² yáh³ jñú² chinh³² hnoh² tiá² lɨ́¹ tsa³háɨ³. 19 Jáun² nɨ́¹juáh³ la³ má²nio² nɨ́² cáun² honh² hnoh², jáun² hián¹³ bíh¹ náh² hi³ lɨ́¹³ zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

20 ”Nɨ́¹ má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ juóun³² lɨ́n³² hliáu³ má²ná¹pɨ́² ná¹danh³² la³ cu³ la³ jéin³ juú² Jerusalén, jáun² má¹jáun² lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ má²janh² bíh¹ má²ja³² jmáɨ¹ hi³ tsa³hín³. 21 Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lɨ́³ máh³; hi³ tia³juɨ³² siáh³ cuɨ́¹ hué n² tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén, hi³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³tánh¹ tsá² tiáunh¹ ñí¹náɨ² tɨ³ já¹ juú². 22 Quí¹ jmáɨ¹ jáun² cáun² jmáɨ¹ hi³ jlánh¹ ma³tson¹³ Dió³² tsáu² bíh¹, jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² lɨ³tí³ ca³la³ jɨ³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³². 23 ¡Jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³! Quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ cu³tí¹³ tá¹ cáun² hué³² lá², cáun² hi³ jlánh¹ ma³tso² tsá² hué³² lá² tsɨ́³. 24 Jmáɨ¹ jáun² juóun³² bíh¹ tsáu² tsán¹³ ja¹ hniéi² jáun²; hi³ tsá² zian² hué³² ñí¹ hliáun³ siáh³ ma³tson¹³ tsá² hué³² lá². Hi³ *tsá²cá²jo²¹ né³, ha³ zónh³² tsá² juú² Jerusalén lá², ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³tsɨ́n¹³ jmáɨ¹ hi³ cue³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² (Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

25 ”Má¹jáun² jnia³ li²¹ chi³cuú², ñí¹ he¹ hiú², ñí¹ he¹ zíh², jɨ³ ñí¹ haɨ²¹ chí¹jmaɨ²¹ nɨ́² siáh³. Má¹jáun² siáh³ hɨ́³² lín³² tsɨ́³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsa³cáun² lín³² tsɨ́³ tsú² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ tiá³ hen³ má¹cá²quɨ́h³² ma³ quin³² ma³ cun³ tsɨn¹ jmɨ́²miih²¹. 26 Ca³la³ hi³ tánh³² tsɨ́³ tsú² hi³ hɨ³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³. 27 Hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²jɨ́en³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² já¹ jnie² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹, hi³ lin¹ hi³ quien² lín³² tsú². 28 Nɨ́¹ má¹ca³lɨ³liau³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² háun¹ náh² nó¹ tianh³ hi³ ziáuh¹ náh² máh¹ chi³cuú², quí¹ má²ja³quián³ cu³tí³ bíh¹ liáun³ náh².

29 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ la³ cun³ lɨ́²³ hmá² sí² co², ho³ lɨ³ua³ cáun² hmá² siáh³ siáh³. 30 Nɨ́¹juáh³ ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hmá² jáun² má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zíh³, hmóu³² bíh¹ hnoh² má²ná¹ñíh¹ hi³ má²janh² bíh¹ má²ja³² jmɨ́¹ ñí²hiú². 31 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³, nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ má²ja³quián³ bíh¹ jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹hó³² jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³².

32 ”Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³, ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá². 33 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jnia³ chi³cuú²,

la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ já-ɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmá-ɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

34 ”Hua³hín¹³ náh² jmu³, ha³ lɨ́² cué² náh² já-ɨ¹³ hi³ lɨ́¹ jlɨ́²¹ honh² náh² cun³quionh³ hi³ cú² hi³ húh²³ náh² hliáun³, jɨ³ hi³ ma³heinh²¹ náh² nɨ́², jɨ³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ hɨ³² honh² náh² ca³tɨ²¹ lánh³ zian² náh² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³. Nɨ́¹juáh³ hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³, jáun² tiá² lɨ́¹ hiá¹han¹ hnoh² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmá-ɨ¹ jáun², 35 la³jmɨ́¹ tah³² cáun² liá³. Quí¹ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ chau²¹ jmá-ɨ¹ jáun². 36 Jáun² tianh³ náh² hua³jan²¹, hi³ ná¹lienh¹ náh² Dió³², jáun² lɨ³ zia³² já-ɨ¹³ hi³ liáun³ náh² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ né³bí¹ lɨ́¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹jnia¹³ náh² siáh³ ta³ ñí¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

37 Jáun² Jesús ca³ma³tɨn² tsáu² ta³ jma² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ nɨ́¹ má¹ca³niéi² jáun² né³, tɨ́² tsa³jnioh² tɨ³ máh³ míh¹ Olivos. 38 Hi³ jáun² jɨ³lɨn² tsáu² tɨ́² tsá²táunh¹ hñu³ cuáh³² chín¹ ta³ hú²niéi² hi³ tɨ́² tsá²niéi³ jë¹ Jesús.

22

Má²ren²¹ tsú² já-ɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús
(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

1 Jmɨ́¹ má²ja³quián³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmá-ɨ¹ hi³ cúh² tsá² *judíos *hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan² yáh³. 2 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hnauh² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ tsɨ́³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jngɨh³ dí² Jesús, quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² nɨ́¹ he³ ca³jmú³ tsáu² ñí¹con² tsú² hmóu³².

3 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hi³ *Satanás hñu³ tsɨ́³ Judas, tsá² ja³ juú² Queriot, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ jan² tsá² quian³tun³. 4 Jáun² tsá² hí³ bíh¹ ca³ñí¹lienh¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹chín¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³; hi³ ca³ñí¹juónh¹³ dí² quionh³ tsú² hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨenh³ dí² Jesús. 5 Jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ né³, ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ cun³quionh³ já-ɨ¹³ hi³ ca³juáh³ Judas, jáun² ca³jmú³ tsú² já-ɨ¹³ hi³ cué³² quɨe³. 6 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Judas cá²hon³ quionh³ tsá² hí³, hi³ ca³hnauh² dí² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tsa³jɨenh³ dí² Jesús, nɨ́¹juáh³ cáun² jmá-ɨ¹ hi³ tiá² hin² ná¹ngɨh³² quionh³ tsú².

Jesús jmu² má³² hi³ lɨ́³ nóh³² ca³tɨ²¹ hi³ jún³
(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

7 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmá-ɨ¹ hi³ cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmá-ɨ¹ hi³ cúh² tsá² judíos hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan², jmá-ɨ¹ hi³ jngɨh² tsú² jáun² *já¹ziáh² míh¹, 8 jmɨ́¹jáun² ca³zen³ Jesús Pé¹ quionh³ Juan², hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Cuá²táunh¹ náh², cuá²jmu³ hua³jan²¹ má³² hi³ cúh¹³ dí² tá¹la³ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá².

9 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨh³ Jesús hi³ ca³juáh³:

—¿Ha³ jinh¹ hnáuh² hnú² hi³ tsá¹jmú¹³ jnoh¹ hua³jan²¹ má³²?

10 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Nɨ́¹ má¹ca³tiónh³² hnoh² já¹ juú² Jerusalén, jenh¹³ náh² jan² tsá²ñuh² tsá² quiaun² tse³ ha²¹ jmá-ɨ². Jáun² cuá¹táunh¹ náh² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ hein²¹ tsú² ñéih³. 11 Jáun² juoh¹ hnoh² tsá² hñú¹³ ñí¹ jáun²: “Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹juah²¹: ¿Ha³ jinh¹ lɨ́³ ñéih³ ñí¹ cueh³² tsú² tsáu², ñí¹ lɨ́¹³ cuh²¹ jná¹³ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá², quiúnh¹ jná¹³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² ná¹?” 12 Hi³ jáun² tsá² hñú¹³ hí³ tsa³jau² hnoh² cáun² ñéih³ jueh³² ñí¹ tun³ tsɨn¹, ñí¹ má²lɨ́³ re². Ñí¹ jáun² bíh¹ cuá¹jmuh³ hnoh² hua³jan²¹ má³² quiú¹³ dí².

13 Hi³ jáun² né³, ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² hí³, jáun² ca³lɨ³tí³ bíh¹ la³ cun³ rón³² hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹.

14 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³chó³² Jesús la³ má²quionh³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ dí², hi³ ca³tiánh³ ñí¹ mesa. 15 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:

—Má²ngau³² jmá-ɨ¹ bíh¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ cuh²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² quiúnh¹ ná¹ hnoh², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ má¹tso¹

jná¹³ tsɨn³². 16 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh² hi³ tiú²uú² cuh²¹ yáh³ jná¹³ siáh³ má³² la³ lá² ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³tí³ nóh³² lí³ má³² lá² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

17 Jmí¹jáun² ca³can³ dí² cáun² copa, hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:

—Quian² hnoh² copa lá², hi³ ngɨ²¹ náh² ja¹ ñí¹ tionh¹ náh² ní². 18 Juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³² máh³.

19 Jáun² ca³can³ dí² siáh³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² siáh³ tiá¹hmah¹ Dió³². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ dí² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³ huen² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ náh² la³ lá² jmí¹ tsú² jmí¹ ja³², chau¹³ honh² náh² jná¹³.

20 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ tsú² quionh³ copa jmí¹ má²laɨh³² má³², jmí¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Cun³quionh³ copa lá² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³lɨ³quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹ cun³quionh³ jmí²hán¹ jná¹³, hi³ táɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh².

21 ”Tɨ³la³ jan² tsá² cuá³ ñí¹ mesa lá² quiúnh¹ bíh¹ dí² tsa³jɨenh³ jná¹³, jan² tsá² jmu² la³jmí¹ jmu² tsá² ná¹lí³ dí² cá²hon³ quiúnh¹. 22 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³² hi³ ca³tɨn¹; tɨ³la³ ¡jlánh¹ juo²³ tsá² jɨenh³ tsá² hí³!

23 Jmí¹jáun² ca³juónh³ tsú² má²túun² hmóu³² hi³ hin² bíh¹ tsánh² jmu³ la³ jáun².

Ná¹táɨnh²³ tsú² hi³ hin² tsánh² jlánh¹ bíh¹ quien²

(Mateo 20:20-28; Marcos 9:33-37; 10:35-45; Juan 13:1-17)

24 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² né³, ca³quiu³ ca³táɨnh³ tsú² hi³ hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien². 25 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨ³ tsá² hí³:

—Tsá² ná¹lín³ re²¹ zian² ñí¹ hué²¹ lá² ná¹jmu² héih³² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³; hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² hi³ tsá² hí³ joh¹ dí² ma³quien². 26 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnoh² jmúh¹³ la³ jáun². Ní¹juáh³ tsá² jlánh¹ quien² ñí¹con² hnoh², hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmí¹ lín³ jan² tsá² tsá¹ñú¹ bíh¹; ja³bí¹ la³ jáun² siáh³, ní¹juáh³ tsá² ho² jáɨ¹³ ñí¹con² náh², hniáuh³² bíh¹ jmu³ tsú² la³jmí¹ jmu² jan² tsá² lín³ quian²¹. 27 Hi³ jáun² né³, ¿hin² bíh¹ tsánh² jlánh¹ quien², hí¹ tsá² cua³² hí³ ñí¹ mesa ho³ tsá² jmu² ta²¹ uá¹? ¿Haun¹³ tsá² cua³² hí³ ñí¹ mesa bíh¹ tsá² quien²? Tɨ³la³ jná¹³ zenh² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² la³jmí¹ lín³ jan² tsá² jmu² ta²¹ bíh¹.

28 ”Hnoh² tsá² má²lí²tianh³ náh² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³ ja¹ la³jí³² uu³mí²tsɨ³². 29 Jáun² la³jmí¹ ca³hiáu³² jná¹³ Ñuh³² hi³ ho² jná¹³ jáɨ¹³, la³ jáun² bíh¹ hiau²¹ jná¹³ siáh³ hnoh² 30 hi³ cuá¹jmuh³ hnoh² má³² ñí¹ mesa quion²¹ jná¹³, ñí¹ ñí¹jmú²¹ jná¹³ héih³²; hi³ lí¹³ cuá¹tianh³ náh² siáh³ ñí¹ hmá²sɨ¹, hi³ cuá¹quiánh² náh² jú¹ tson² quioh²¹ tá¹ quia³tún³ tsoh³ tsá² *Israel.

Jesús juáh³ hi³ nó³² Sí¹mu²¹ Pé¹ tɨ³ có³²

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Hnú² Sí¹mu²¹, sá¹ní² jɨe³, *Satanás má²ca³ma³ hnoh² hi³ hnió³ tsú² tu³ jua³ hnoh² la³jmí¹ chi³² tsú² cuú²miih²¹. 32 Tɨ³la³ jná¹³ má²cá²mí³ ñí¹con² Ñuh³² quián¹³ hnú², hi³ jáun² cu³tí³ tiá² tsa³con² hnú² hi³ táunh²³ hnú² jáun² ta²¹; hi³ jáun² ní¹ má¹cá²jéinh³² jáun² honh² hnú², jmúh¹³ nú² hi³ niau²¹ tiá³ hñu³ tsí³ renh² nú² ñí¹ hná¹ ní².

33 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², má²nio² bíh¹ tiá³ tsɨn³² jná¹³ hi³ ñe¹ quiúnh¹ hnú²; uá¹jinh¹ ñe¹ jná¹³ uá²jaɨ³² hñu³mí¹ñí², hi³ uá¹jinh¹ jún³ jná¹³ siáh³ quiúnh¹ hnú².

34 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Hnú² Pé¹, juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnú², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnaɨh³² jéin³² juáh¹³ hnú² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

Jmí¹ má²ñí¹chau²¹ jmáɨ¹ huáh² tsí³ quioh²¹ Jesús

35 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús ñí¹con² la³jín³² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ zia³² bíh¹ cáun² hi³ ca³li³ hniáuh³² quián¹³ hnoh² jmí¹ cá¹zéi²¹ jná¹³ jáun² hnoh² hi³ cuá¹hléh¹ náh² já¡¹³; jmí¹ ca³juánh³² jná¹³ jáun² hi³ tiá² cánh¹³ náh² qui¡e³, sa³jun³ cánh¹³ náh² tuh³² hu²¹ má³², sa³jun³ cánh¹³ náh² siáh³ tuh³² tioh³ tanh¹?

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngá¡³:

—Ján¹han²¹, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³li³ hniáuh³².

36 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Ti³la³ má²za¹³ bíh¹ ta³né³², ní¹juáh³ tsá² nióh³² cáun² tuh³² quioh²¹ má³², cuí¹ quián¹³ tsú², ji³ qui¡e³ siáh³. Ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² zia³² mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hniáuh³² hná¡h³² tsú² hmi¡h³² cháu³ quioh²¹, hi³ jáun² cuí¹ lia²¹ tsú² cáun² mí¹ñí². 37 Quí¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hniáuh³² li³tí³ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ já¡¹³ hi³ má²rá¹lí³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ca³jmú³ tsáu² hi³ lín³ tsú² cú²ren² quionh³ tsá² ren² tso³”. Quí¹ ca³la³ ji³li³² hi³ rá¹juáh³ ca³ti¡n¹ jná¹³, ca³ti²¹ li³tí³ bíh¹.

38 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—Ti³², lá² zia³² tun³ mí¹ñí² hmu³.

Jáun² Jesús ca³ngá¡³:

—¡Cuí¹ lí³ cu³ ní²!

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lí³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu², ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42; Hebreos 5:7-8)

39 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús, hi³ ngau³ ti³ máh³ Olivos la³ cun³ qui³ tan² jmu², la³ má²quionh³ tsá² ha¡n²¹ hí³ ti³ con². 40 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ qui³ tan² jáun² Jesús tsau³², jáun² ca³zá¡h³ tsú² tsá² quionh³ hí³ la³ lá²:

—Mí¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tiá² lí¹ li³can² náh².

41 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³ma³uóunh³² Jesús ca³lá² ñí¹con² tsá² hí³, la³ cun³ ñí¹ chau³² cá² má¡³ quí¡n¹ hi³ tón³² tsú². Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³di³jñí³² hi³ ca³li¡éinh³² Dió³² la³ lá²:

42 —Hnú² Tia²¹, ní¹juáh³ hi³ hnáuh² hnú², liau¹ tiá³ jná¹³ hi³ ca³ti²¹ jmá¡² tsí¡h³² hi³ ca³ti¡n¹ jná¹³ a¡h²¹, ti³la³ ha³ lí² cuí¹ lí¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuí¹ lí¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

43 Jáun² jmí¹jáun² cuan³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³cué² pí³. 44 Hi³ jáun² ti³ jlánh¹ pí³ ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ ca³li¡éinh³² Jméi², quí¹hli¡á² jlánh¹ jmí¹ cuá¹má²tso² tsú² tsí¡³. Jáun² mí²cho¹ má²ná¹jan² jmi¡² bíh¹ ca³tá¡n² ma³ cu³ táh¹ cáh¹ quioh²¹ tsú² la³ ti³ hué³².

45 Jmí¹ ca³náu² tsú² jáun² ñí¹ jmí¹ cuá¹li¡éinh³² Jméi² né³, ngah³ ti³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ ha¡n²¹ hí³ ti³ con². Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ né³, má²ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá² hí³, quí¹hli¡á² má²cá²huóh³² tsú² cun³quionh³ hi³ hla¡h³ nio² tsí¡³. 46 Jáun² Jesús ca³zá¡h³ tsá² hí³:

—¿He³ lá¡h³² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ hnoh²? Má²né³² nú¹ tianh³ náh² hi³ lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³ jáun² tiá² lí¹³ tánh³² náh² tso³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

47 Tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús, cuan³ Judas, hi³ má²hí¹quionh³ juóun³² tsáu². Tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quian³tun³ bíh¹; jáun² ca³ja³janh³², hi³ ca³hen³ ñí¹ Jesús. 48 Jáun² Jesús ca³zá¡h³ Judas hí³:

—¿Hí¹ cun³quionh³ hi³ hen²³ hnú² ñí¹ Jon² Tsá²mi¡³cuóun² ji¡enh²¹ nú²?

49 Jmí¹ ca³li³tsi¡n² jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ Jesús hi³ he³ má²lí¹³, jáun² ca³juáh³:

—Hnú² Ti³², ¿tiá¹ quiunh¹³ dí² tsá² ní² cun³quionh³ mí¹tá¡³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹?

50 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹tá¡³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hi¡en¹. 51 Ti³la³ Jesús ca³juáh³:

—¡Cuí¹ lí³ cu³ ní²!

Jáun² ca³tí³ dí² cuo² cuá¹ tsá² hí³, jáun² la³. 52 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, ji³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹, ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ hi³ má²caun³. Hi³ jáun² ca³zá¡h³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹tá¡³ ji³ hmá² hi³ jau¹³ náh² jná¹³

hi³ tson³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²? 53 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², tá¹la³ ca³ñí³² jná¹³ ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³tie² hnoh² cuonh² jmɨ́¹ján².

Tɨ³la³ né³² la³ ca³chó³² jmáɨ¹ quián¹³ hnoh², cáun² jmáɨ¹ ná¹niéih²¹ hi³ tsá² hláɨnh¹ jmu² pin³.

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 La³ cun³ jmɨ́¹ján² ca³jan³ tsú² Jesús tson³ hi³ ca³ñí¹jan² tsú² la³ tɨ³ hñú¹³ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹. Ján² ngau³ ca³lá² Pé¹ sáh³ chí¹cáɨn² ñí¹ uóunh³. 55 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ján² ñí¹ ján² né³, ca³jmú³ sɨ́² ñí¹hñú³ ján². Hi³ ján² ca³tiánh³ tsú² la³cu³ la³jéin³ sɨ́² ján². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ ca³cuá³ ja¹ ján². 56 Ján² né³, jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹ ñí¹ ján² ca³jɨ́e³ hi³ cuá¹tón²¹ Pé¹ ja¹ ján², ján² ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Pé¹, hi³ ca³juáh³:

—Ja³bí¹ tsá²ñuh² lá² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ tsá² ó³².

57 Tɨ³la³ Pé¹ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Hnú² tsá²mɨ³, hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsá² ó³².

58 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ míh¹ ján² né³, ca³jɨ́e³² siáh³ jan² tsá² siánh³, hi³ ján² ca³juáh³:

—Ja³bí¹ hnú² siáh³ jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ tsá² ó³².

Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² tsá²ñuh², jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ hí³.

59 Jmɨ́¹ la³ má²cáun² o¹rá¹ ján² né³, ca³juáh³ siáh³ jan² tsáu²:

—Cu³tí³ bíh¹ tsá²ñuh² lá² uá²jaɨ³² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ tsá² ó³², quí¹ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea bíh¹ la³².

60 Tɨ³la³ Pé¹ má¹ná¹, la³ má²juáh³ ján² bíh¹:

—Hnú² tsá²ñuh², hí¹juáh³ tiá² ño¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh³ hnú² nɨ́².

Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² ján² bíh¹ Pé¹, ca³hó³ jan² cá¹tsó³. 61 Jmɨ́¹ján² ca³jinh³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ca³jɨ́e³ dí² tɨ³ ñí¹ zenh¹ Pé¹. Ján² la³ cun³ jmɨ́¹ján² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ ján² Jesús jmɨ́¹tin²: “Tɨ³ cu³lé³, ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. 62 Jmɨ́¹ján² cua³han³ Pé¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³ñí¹hó² ñí¹jngɨh³² lɨ́n³².

Cónh³² tsú² Jesús cun³ lɨ́³ tsɨ́³
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65; Juan 18:22-23)

63 Jmɨ́¹ lɨ²¹ ján² né³, tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Jesús ca³cónh³² Jesús cú²nga¹, hi³ ca³quiu³ ca³pan³ dí²; 64 ca³jnɨ́³ dí² ñí¹ hi³ ján² ca³záɨh³ dí²:

—Chí³ jáɨ¹³ neh²¹, hin² tsánh² quiú² po²³ nú².

65 Hi³ hliáun³ ñí¹ lɨ́n³² bíh¹ jú¹ hlaɨh³ ca³záɨh³ dí² siáh³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Jmɨ́¹ má²já²jnia² ján² né³, ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹. Ján² jmɨ́¹ján² ca³jan³ tsú² Jesús ñí¹ta²¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² ján² la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien² hí³. Hi³ ján² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

67 —Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson² hnú² lɨ́n³ Cristo?

Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Uá¹ cun³ ca³hɨ́e³ yáh³ jná¹³ hnoh² jú¹ tson², jun³ ján² yáh³ táunh¹³ hnoh² ta²¹; 68 hi³ sá¹ cun³ hi³ jmɨ́¹ nga¹ jná¹³ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh², hí¹juáh³ tiá² ngáɨh¹ bíh¹ hnoh². 69 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹lɨ³² lá² má¹ná¹, jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², ñí¹ñí²¹ jná¹³ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh².

70 Ján² ca³la³ jɨ³lɨn² tsú² ca³juáh³:

—¿Hí¹ Jon² Dió³² máh³ hnú²?

Ján² Jesús ca³ngáɨ³:

—Ján³, lɨ́n³ jná¹³ la³ cun³ má²lɨ́²juah²¹ hnoh² nɨ́².

71 Hi³ ján² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—He³ láɨh³² sa³ ca³lɨ³í¹ máh³ tsá² zih³² jú¹ tson² hno³ dí², já² má²lɨ́²náɨ¹³ bíh¹ dí² hmóu³² jë¹ tsú².

23

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato (Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ja³taunh²¹ tsú² ca³la³ jɨ³lɨn², hi³ ja³jan² tsú² Jesús ta³ ñí¹ Pilato. 2 Ñí¹ jáun² ca³ñí¹hna¹³ tsú², hi³ ca³ñí¹juah²¹:

—Tsá² lá² má²ca³tsanh²¹ jnoh¹, hi³ hlianh²³ tsú² tsá² zian² hué³² lá² quiú¹³ jnoh¹; hi³ juáh³ tsú² hi³ tiú²uú² ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ hmah²¹ hi³ chi² *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ juú² Roma ñí¹con² jnoh¹. Hi³ juáh³ siáh³, hi³ hnga² hí³ bíh¹ néh¹ ja³²lɨ³ quien², hi³ lín³ Cristo, tsá² lín³ re²¹.

3 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ Pilato:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ lín³ nú² Re²¹ juo¹³ tsá² *judíos?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ la³ juáh³ hnú² ní²².

4 Jáun² Pilato ca³záɨh³ tsá² ná¹lín³ hí³ mi³jmú³, la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² tionh² ñí¹ jáun²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsá² lá² tiá² choh¹ jná¹³.

5 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, lɨ³mí¹ tiá³ ca³hléh³ bíh¹, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² ní²² jlánh¹ quí² zaɨ³² tsí³ tsáu². Ñí¹ ca³ma³liáu³² tsú² hi³ hɨeh³² tsáu², ca³ma³liáu³² tsú² la³ tɨ³ ja¹ tsá² hín¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ca³hɨeh³ siáh³ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea, hi³ ca³la³ tɨ³ lá² siáh³ má²cuan².

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Herodes

6 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² Pilato jáɨ¹³ ní²² né³, ca³juáh³:

—¿Hí¹ tɨ³ Galilea hín¹³ tsá² lá²?

7 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsú² hi³ tson² bíh¹ ñí¹ jáun² hín¹³ tsú², jáun² ca³zen³ dí² tsú² ñí¹con² Herodes, tsá² cuá¹chín¹ Galilea, quí¹hliá² jmáɨ¹ jáun² ti³tsóh³ jmí¹ cuá³ Herodes hí³ já¹ juú² Jerusalén. 8 Jmí¹ ca³jɨen³² jáun² Herodes Jesús jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² lín³² tsí³; quí¹hliá² má²ngau³² jmáɨ¹ bíh¹ hi³ hu²¹ tsí³ tsú² hi³ jɨen³² Jesús. Quí¹hliá² má²ca³náɨ³² tsú² hliáun³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ jáun² cáun² jmí¹ má²hu²¹ tsí³ hi³ jɨe³ cáun² li²¹ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ Jesús. 9 Jáun² hliáun³ lín³² hi³ ca³ngáɨh³ dí², tɨ³la³ Jesús tiá² hi³ ca³juáh³ hí¹ cáun² yáh³. 10 Jáun² la³jín³² mi³jmú³ quionh³ tɨ³² liei²¹ jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ tso³. 11 Jáun² Herodes ca³jmúh³² Jesús, la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹, la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² lí¹ tsáu², hi³ cáun² lí¹ ca³quí² ca³cónh³² dí² cú²nga¹, hi³ ca³quinh³ dí² cáun² hmɨh³² jlánh¹ chú³² jniá³, hi³ ca³jmú³ dí² la³jmí¹ lí³ hi³ quien² lín³² tsú². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chanh³ dí² siáh³ ñí¹con² Pilato. 12 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³juónh³ Pilato re² quionh³ Herodes, quí¹ jmí¹tin² jmí¹ ná¹háun³ bíh¹ tsú².

Má²ma³ngí³ tsú² Jesús (Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Hi³ jáun² Pilato ca³ngɨh³ ca³la³ jín³² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, jɨ³ tsá²tan²¹ ní²² siáh³, la³ má²quionh³ tsá² juú², 14 hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Tsá² cua³jan³² hnoh² lá² ñí¹con² jná¹³, hi³ juáh³ hnoh² hi³ tsá² lá² hlianh²³ tsáu²; tɨ³la³ jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ chah³² hnoh² quioh²¹ tsá² lá² tiá² lin¹ tsoh¹ jná¹³ jmí¹ lí¹cán³ jná¹³ jáun² jú¹ tson² quioh²¹ tsú² ñí¹ ta³ máh¹ hnoh², 15 sa³jun³ Herodes yáh³ tsoh³ siáh³. Hi³ jáun² dá² ñí¹con² jná¹³ bíh¹ lí²chanh³ tsú² siáh³ tsá² lá². Já² tiá² lin¹ zia³² yáh³ he³ ca³tɨ²¹ jún³ tsá² lá². 16 Jí³²la³ ti³ quiú¹pan²¹ bíh¹ jná¹³ tsú² ca³lá², hi³ jáun² má¹jáun² lion¹ jná¹³. 17 [Quí¹ tá¹la³ jmu² jáun² tsá² judíos jmáɨ¹ quioh²¹, ca³tɨn¹ Pilato hi³ lión³² jan² tsá² tson³, quí¹hliá² la³ jáun² jmí¹ ná¹ngɨ²³ tsú².] 18 Tɨ³la³ la³jín³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³tɨ³ ca³hóh³² tiá³ lín³², hi³ ca³juáh³:

—¡Cuí¹ jún¹³ tsá² ní²², hi³ jáun² cuí¹ liáun¹³ Barrabás!

19 Tsá² jmáɨ² hí³ Barrabás jmí¹ cuá¹tson³ hñu³mí¹ñí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ma³can² tsáu² hi³ tiánh³² tiá³ siaun³² já¹ juú² Jerusalén, hi³ ca³jngɨh³ siáh³ tsáu². 20 Tɨ³la³ Pilato má¹ná¹, jmí¹ hnió³ bíh¹ lión³² Jesús, hi³ jáun² jmí¹ ca³liéinh³² dí² siáh³ tsá² hí³.

21 Tɨ³la³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³ siáh³:

—¡Cuí¹ taun¹ tsá² ní² crei²¹! ¡Cuí¹ taun¹ tsá² ní² crei²¹!

22 Jáun² ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² ca³juáh³ siáh³ Pilato la³ lá²:

—Tɨ³la³ ¿he³ dá² hi³ hlaɨh³ má²ca³jmú³ tsú² né³? Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsú² tiá² lin¹ tsoh¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³. Cáun² cuí¹ pan²¹ jná¹³ tsú², hi³ jáun² má¹jáun² lion¹ jná¹³.

23 Tɨ³la³ la³ má²ná¹tí² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsú², hi³ ná¹hiú² ná¹mɨ³² hi³ taun³ Jesús crei²¹; ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ quien² hi³ ná¹juáh²³ tsú² jáun². 24 Hi³ jáun² cáun² ca³jmú³ bíh¹ cú²jueh³² Pilato la³ cun³ hi³ ná¹hiú² ná¹mɨ³² jáun² tsá² hí³. 25 Hi³ jáun² Barrabás tsá² tɨ³² hí³ tsí³ bíh¹ tsú² ca³lión³², tsá² ca³ma³can² hí³ tsáu² hi³ tónh³² tiá³ siaun³², tsá² ca³jngɨh³ hí³ tsáu². Jáun² Jesús bíh¹ ca³jɨenh³ dí² hi³ jmúh³² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ tsú² jmúh³².

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:20-32; Juan 19:17-27)

26 Jmí¹ jáun² ca³jan³ tsú² Jesús hi³ má²já²ton³ dí² crei²¹, hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³, ca³zanh³ tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² juú² Cirene, tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹, hi³ jmí¹ má²cuá¹hen² já¹ juú²; hi³ jáun² ca³di³quian³ dí² Sí¹mu²¹ hí³ jmáɨ¹ hi³ cán³ crei²¹ hi³ jmí¹ quian³² jáun² Jesús.

27 Hi³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³chin¹, hi³ juóun³² lín³² siáh³ tsá²mɨ³ hí¹hóh³², hi³ hí¹ho² hi³ ca³tɨn¹ Jesús. 28 Tɨ³la³ Jesús ca³jíe³ tɨ³ ñí¹ hí¹já²táunh¹ jáun² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá²mɨ³, tsá² Jerusalén lá², ha³ lí² uó² náh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Uo³ náh² hi³ ca³tɨn¹ náh² hmóu³² bíh¹, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ jónh³² náh² ní² siáh³. 29 Quí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ juáh³ tsáu²: “Hen³ ma³ jmí¹ ren² tsá² tiá² jon² zian², tsá² cónh³ tiá² dáɨn² ca³can³, tsá² cónh³ tiá² dáɨn² ca³tiunh³”. 30 Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² hléh³² tsáu², hi³ záɨh³² máh³: “Cuí¹ quɨh²¹ nú² ñí¹ quiú¹³ jnoh¹”; hi³ záɨh³² tsú² siáh³ ñí¹ lí³ tsɨ³cuánh²: “Cuí¹ jlaɨn²¹ jnoh¹ hnú²”. 31 Quí¹ ní¹juáh³ ta³bí¹ ñí¹con² jná¹³ tsá² lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ cáun² hmá² réh¹ yáh³ má²ná¹jmu² tsá² *romanos la³ lá², tiá¹³ bíh¹ tiá³ ñí¹con² hnoh² tiá² jmu³ tsú², hnoh² tsá² juú² Jerusalén lá², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ hmá² má²quiéin².

32 Ja³bí¹ ca³jan³ tsú² siáh³ gon³ tsá² ca³jmú³ tso³ jueh³², hi³ jngɨh³ tsú² cu³tsa³² quionh³ Jesús. 33 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² tsɨ³ máh³ míh¹ téh²³ tsú² jáun² máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu², ñí¹ jáun² ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, la³ má²quionh³ tsá² gon³ hí³, jan² tɨ³ cuá² chu²¹, hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ siáh³. 34 Hi³ jáun² tá¹la³ má²chí¹tón²¹ jáun² Jesús crei²¹, ca³juáh³:

—Tia²¹, juenh² jmu³ honh² quioh²¹ tsá² lá², quí¹ cáun² hi³ tiá² ñi³² bíh¹ tsú² ná¹jmu².

Hi³ jáun² hliáu³ tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, ca³chí² jáɨ¹³, hi³ jáun² jíe³ dí² ní¹juáh³ hin² joh¹³ ha¹ Jesús. 35 Tsá² jmí¹ tionh¹ có³² jáun² né³, jmí¹ ná¹jíen³² Jesús. Hi³ tsá²tan²¹ né³, ca³hléh³ hlaɨh³ quioh²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ca³lión³² bíh¹ tsá² ní² tsá² siánh³; jáun² ta³né³² né³, cuí¹ lión²¹ siáh³ hnga² neh²¹, ní¹juáh³ tson² bíh¹ cu³tí³ lín³ tsú² Cristo, Tsá² ca³quianh³ Dió³².

36 Ja³bí¹ hliáu³ siáh³ ca³cónh³² cú²nga¹ Jesús, hi³ ca³jen³ dí² mu² má²zéih¹ lín²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³; 37 hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³:

—Ní¹juáh³ tson² cu³tí³ hnú² lín³ Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos, jáun² né³, lion¹ hnú² huen² neh²¹.

38 Hi³ jáun² hná¹³ crei²¹ jáun² jmí¹ chí¹tón²¹ huéh³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Lín³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”. [Huéh³ jáun² jmí¹ lí³ jú¹ *griego, jú¹ *latín, jɨ³ jú¹ *hebreo ní² siáh³.]

39 Hi³ jáun² jan² tsá² ná¹tón²¹ hí³ crei²¹ né³, ca³hléh³ hlaɨh³ quioh²¹ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ tson² hnú² la³ lín³ Cristo, lion¹ hnú² huen² neh²¹, hi³ jáun² má¹jáun² liau¹ nú² siáh³ jnoh¹.

40 Tɨ3la3 ñí1 tsá2 jan2 hí3 má1ná1, tiá3 bíh1
ca3liéinh32 tsá2 jan2 hí3, hi3 ca3juáh3:
—¿Há1 tiá2 juénh2 hnú2 Dió32? Já2 cá2re2
má2ta3tsa1 bíh1 dí2 héih32. 41 Tɨ3la3 tsá2
lá2 má1ná1, hí1 cáun2 yáh3 tiá2 lin1 hi3
ca3jmú3. Tɨ3la3 jnoh1 né3, zia32 jáɨ13 bíh1
hi3 ná1má2tso1 dí2 tsɨ32, quí1 cun3ñí1 hi3
ná1má2hmah21 dí2 tso3 hi3 ca3jmú13 bíh1.
42 Hi3 jáun2 ca3záɨh3 dí2 siáh3 Jesús:
—Hnú2 Jesús, cháu1 hnú2 honh2 quion21
jná13 ní1 má1cá2chó32 jmáɨ1 hi3 ñi3hauh32
hnú2 jáɨ13.
43 Jmí1jáun2 ca3záɨh3 Jesús tsá2 hí3:
—Jú1 tson2 cu3tí3 juanh32 jná13, hi3 né32
cuá1ñíh3 hnú2 quiúnh1 jná13 ñí1 chu21 ñí1
má2nio2 tie3.

Jmí1 jun1 Jesús
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Hi3 jáun2 jmí1 má2tí3 cun3 chi3hiú2 né3,
ca3nieh2 tá1 cáun2 hué32, ca3la3 ñí1 tí3 la3nió1
hnɨ32 tɨ3 ca3hláu3. 45 Jmí1 ca3nieh2 jáun2 hiú2
né3, ca3zen3 tɨ3 tun3 zaɨnh21 hmɨh32 hi3 jmí1
hí1jnáɨ23 ñí1 jlánh1 híen1 hñu3 cuáh32 chín1.
46 Hi3 jáun2 la3 cun3 jmí1jáun2 ca3hóh32 Jesús
tiá3 lín32, hi3 ca3juáh3:
—Tia21, jo3cuonh2 hnú2 cuí1 nio2 jmí2chí3
quion21 jná13.
Jmí1 má2lí2juáh3 jáun2 la3 ní2 né3, jun3.
47 Jmí1 ca3jíe3 jáun2 hliáu3 tsá2 chín1 tsá2
*romano hi3 lɨ3 la3 jáun2 né3, ca3ma3quien2
Dió32, hi3 ca3juáh3:
—Tson2 bíh1 cu3tí3, tiá2 tso3 la3 ca3jmú3
yáh3 tsá2 ní2.
48 Jmí1 má2lí2jíe3 jáun2 la3jín32 tsá2
ná1ngɨh32 hí3 ñí1 jáun2 hi3 lɨ3 la3 jáun2,
jmí1jáun2 já1tanh21 ca3la3 quí2 quien2 ñí1 tsɨ3.
49 Tɨ3la3 la3jín32 tsá2 jmí1 cuóun21 hí3 Jesús
má1ná1, jɨ3 tsá2mɨ3 tsá2 má2ca3ñi3táunh1
cu3hna21 tsú2 ca3la3 tɨ3 hué13 Galilea, lí1
ca3ta3ná1jíe23 ñí1 uóunh3 bíh1.

Jmɨ́1 já1haun3 Jesús
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50 Jáun2 jmí1jáun2 jmí1 zian2 jan2 tsá2
jmáɨ2 Sé32, tsá2 chun1, tsá2 tɨ32 tsí3 jmáh3la3
hi3 chu21. Tsá2 hí3 jmí1 quionh3 tsá2 ná1lín3
ta21 hi3 chín1; 51 tɨ3la3 tsá2 hí3 má1ná1, tiá2
ca3jmú3 yáh3 cá2hon3 quionh3 tsá2 ñí1 hná1
jáun2. Tsá2 hí3 né3, jan2 tsá2 zian2 juú2 Arimatea hín13 tɨ3 Judea bíh1, hi3 jmí1 má2jan32
hi3 lɨ3 lin1 hin2 tsánh2 má2ca3hión32 Dió32
hi3 hau3 jáɨ13. 52 Hi3 jáun2 Sé32 hí3 bíh1
ñéi1 hi3 ca3ñí1ma13 hla1 Jesús ñí1con2 Pilato. 53 Jmí1 má2lí2sión32 tsú2 jáun2 hla1
né3, ca3tsáɨnh32 tsú2 cáun2 hmɨh32 jmuh3
tiáu2; hi3 jáun2 ca3ñí1hón21 dí2 hñu3 tá2hláu2
quioh21 hi3 jmí1 má2ca3hó3 dí2, ñí1 hí1 jan2
hla1 tiá2 jmí1 má2ca3tanh2 tsú2. 54 Jmáɨ1
jáun2 jmáɨ1 hi3 jmu2 tsá2 judíos hua3jan21
la3jí32 hi3 hniáuh32 quioh21 *jmáɨ1 hi3 tionh2
tsú2 tie3. Quí1 jmí1 má2ca3hláu3 lín32 bíh1,
má2ja3quián3 lɨ3liau3 cu3tí3 bíh1 jmáɨ1 jáun2.
55 Hi3 jáun2 tsá2mɨ3, tsá2 jmí1 quionh3
hí3 Jesús jmí1 cuá1han3 Galilea ja3taunh21
cu3chin1 hi3 ca3ñí1jíe13 ñí1 já1haun3 Jesús,
ní1juáh3 ha3 lánh3 quión32 tsú2 hla1. 56 Jmí1
ca3cha3tánh1 tsú2 jáun2 hñú13 né3, ca3jmú3
hua3jan21 háu2 má2ró32 jɨ3 no1 má2ró32 ní2
siáh3. Jmí1 cá1chó21 jáun2 jmáɨ1 nio2 tie3 né3,
ca3tiánh3 bíh1 tsú2 tie3 la3 cun3 hi3 rá1juáh3
liei21.

24

Jmí1 ca3jenh13 Jesús
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Jmáɨ1 hi3 ca3lɨ3liau3 jáun2 sí2ma1ná1,
ja3taunh21 siáh3 tsá2mɨ3 hí3 hú2niéi2 lín32
ñí1 ca3ñí1hón21 tsú2 jáun2 Jesús, hi3
má2ná1quian32 hi3 má2ró32 má2ca3jmú3 jáun2
hua3jan21. [Ja3bí1 zian2 ma3 jan2 tsá2mɨ3
siánh3 siáh3 ca3ñí1quionh13 tsá2 hí3.] 2 Jmí1
ca3cha3táunh1 tsú2 jáun2 ho3 tá2hón32 né3,
ca3jíe3 tsú2 hi3 tiú2uú2 dí1jnáɨ23 yáh3 quín1
ho3 tá2hón32 jáun2, quí1 tɨ3 có32 bíh1 la3
má2lí2líh3 tsú2. 3 Jáun2 ca3taunh3 tsú2 hñu3
tá2hón32 jáun2, tɨ3la3 tiá2 tsanh21 yáh3 tsú2
hla1 Jesús Tɨ32 Juo13 dí2. 4 Tá1la3 má2ná1hɨ32
lín32 jáun2 tsí3 tsú2 né3, ca3jíen32 gon3
tsá2ñuh2 quih32 hmɨh32 tiáu2 zín3 lín32 hi3
tionh2 có32 jáun2. 5 Jáun2 tsá2mɨ3 hí3 né3,

ca³yá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹, jáun² cáun² ca³hiéih³ hué³² bíh¹ tsú² ñí¹. Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³, ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ñí¹ ca³tɨn¹ tsá² má²cá²tsan³ yáh³ hnah²³ hnoh² jan² tsá² zian²? 6 [Ha³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ ñí¹ lá², tsá² má²ca³jenh¹³ bíh¹ hí³.] Cháu¹ náh² tín² honh² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ tsú² jáun² Galilea, 7 hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ca³tɨn¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ jɨenh³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² tso³, hi³ lɨ³ hniáuh³² siáh³ ton³ tsú² ñí¹ crei²¹, hi³ ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³ ca³tɨn¹ jenh¹³”.

8 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³chau³ tsá²mɨ³ hí³ tsɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Jesús jmɨ́¹tin². 9 Jmɨ́¹ má²cuá²tanh²¹ tsú² jáun² hi³ ñí¹jɨ́e¹³ tá²hón³² né³, ca³chá³ ñí¹con² tsá² quian³jan² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús, jɨ³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² nɨ́² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jɨ́e³, jɨ³ hi³ má²lɨ́²niéi³². 10 Tsá²mɨ³ tsá² ca³ñí¹can³² hí³ jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², jmáɨ²: Má²réi³ tsá² ja³ juú² Magdalá, mɨ́¹ Juánh³, Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo, jɨ³ tsá²mɨ³ siánh³ siáh³. 11 Tɨ³la³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ jë¹ tsá²mɨ³ hí³, quí¹hliá² ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ lɨ́¹ ca³lɨ³can² bíh¹ tsá²mɨ³ hí³.

12 Tɨ³la³ cun³ jáun² la³juɨ³² ca³náu² bíh¹ Pé¹ hi³ ngau³ cú²hé² hi³ ja³jɨ́e³ tá²hón³². Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ca³jmú³ hí¹sian², hi³ ca³jáɨh³ ñí¹ tɨ³ ñéih³, jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ tɨ³ có³² bíh¹ má²nio² hmɨh³² tiáu² hi³ jmɨ́¹ tsaɨnh³² jáun² hla¹ Jesús. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ hñú¹³, ca³la³ má²hí¹tsá²cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun².

Jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ gon³ tsáu² juɨ³² juú² Emaús
(Marcos 16:12-13)

13 Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² siáh³ ja³taunh²¹ gon³ tsá² hí³ cáun² juú² jmáɨ² Emaús. Juú² jáun² tí³ cun³ quia³cáun² kilómetros tɨ³la³ uóunh³ hi³ tionh² tsú² já¹ juú² Jerusalén. 14 Jáun² ca³chon¹ tsú² jáɨ¹³ tá¹la³ hí¹tiáunh¹ jáun² juɨ³², hi³ ca³juónh³ tsú² ca³tɨ²¹ la³jɨ³² hi³ má²lɨ³² jáun². 15 Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹chon¹ tsú² jáun² jáɨ¹³ né³, ngau³ Jesús má²janh² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsá² hí³, jáun² ngau³ dí² cu³tsa³² quionh³ tsá² hí³. 16 Tɨ³la³ uá¹jinh¹ ca³jɨ́en³² tsú² tsá² cuá¹ja³² hí³ quionh³, cun³ jáun² ta²¹ lɨ³ bíh¹ hi³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ Jesús bíh¹ tsá² hí³. 17 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² hí³:

—¿He³ nɨ³² hí¹juónh³² hnoh²?

Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ta³tonh¹ tsú² hú¹ juɨ³², hi³ má²ná¹haɨ²¹ hlaɨh³ tsɨ́³. 18 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³, tsá² jmáɨ² Cleofas, ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ huen² tán¹ nɨ́² uá¹ hnú² tsá² tiá² ca³lɨ³ ñíh¹ nú² la³jɨ³² hi³ má²lɨ³² já¹ juú² Jerusalén cháu³ jau³ nɨ́², tá¹la³ hi³ ñéi¹ nú² nɨ́²?

19 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿He³ má²lɨ³² dúh¹?

Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—Zia³² hi³ má²lɨ³² ñí¹con² jan² tsá² jmáɨ² Jesús, tsá² ja³ juú² Nazaret. Tsá² hí³ tɨ́² lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² tɨ́² jmu² hua³jueh³², hi³ ca³la³ hi³ pin³ lɨ́n³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² tɨ́² hleh³²; jan² tsá² tɨ́² hniau³ lɨ́n³² Dió³², jɨ³ tsá²mɨ³cuóun² nɨ́². 20 Tɨ³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ má¹ná¹, la³ má²quionh³ tsá²tan²¹, ca³ma³tsón¹³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹jɨenh¹³ dí² tsá² hí³ ñí¹con² tsá² *romanos tsá² chín¹; hi³ jáun² tsá² hí³ jngɨh³ Jesús, hi³ jáun² ca³ton³ tsú² crei²¹. 21 Jnoh¹ jmɨ́¹ má²hu²¹ tsɨ́³ hi³ tsá² hí³ jmɨ́¹ liáu²¹ dí² tsá² *Israel. Tɨ³la³ ta³né³² má²tí³ hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³ la³ jáun². 22 Tɨ³la³ zian² tsá²mɨ³, tsá² ja¹ hmóu²¹ jnoh¹, hi³ cuɨ́²ñí¹jɨ́e¹³ tá²hón³² jmɨ́¹ hú²niéi² lɨ́n³². Jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹ tsú² jáun² né³, lɨ́²jmú³ tsú² hi³ tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ jnoh¹, 23 quí¹ lɨ́²chá³² tsú² hi³ tiá² hla¹ tsanh²¹ yáh³, hi³ jɨ́³²la³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bí¹ néh¹ ca³jnia³ jéinh³² dí², hi³ lɨ́²juáh³ hi³ zian² bíh¹ néh¹ Jesús. 24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cuɨ́²ñí¹jɨ́e¹³ siáh³ ma³ jan² tsá² quiúnh¹ jnoh¹ tá²hón³² jáun², hi³ jáun² la³ cun³ rón³² hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá²mɨ³ hí³ bíh¹ lɨ́²jɨ́e³ tsú² siáh³, tɨ³la³ tiá² Jesús ca³jenh² yáh³ tsú² má¹ná¹.

25 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Jlánh¹ tiá² niuh¹ hnoh²! ¿Hín² máh³ jmáɨ¹ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin²? 26 ¿Há¹ tiá² jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³ ma³tso² Tsá² lɨ́n³ Cristo tsɨ́³ la³ jáun² dúh¹; ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³jnia² hi³ quien² tsú²?

27 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jesús na²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsú² hnga². Jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés tín² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ jmu² na²¹; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chá³ siáh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin².

28 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² juú² ñí¹ tsa³táunh¹, jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jesús la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ cáun² tsó³² bíh¹ tɨ³ chí¹ján³. 29 Tɨ³la³ tsá² hí³ jlánh¹ chí¹tson³ ca³chan³ Jesús, hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Ñí³ dá² quiúnh¹ jnoh¹; já² má²ca³hláu³ bíh¹, já² má²ñí¹zɨ³² bíh¹ dá² la³².

Hi³ jáun² né³, ca³cuá³ bíh¹ Jesús quionh³ tsá² hí³. 30 Jmɨ́¹ má²cuá³ tsú² jáun² ñí¹ mesa cu³tsa³² quionh³ tsá² hí³ né³, ca³can³ cáun² hí¹miih²¹, jáun² ca³ma³hɨen²¹ dí²; jmɨ́¹jáun² ca³tsunh³ dí² siáh³, hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² hí³. 31 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³niá³ ñí¹ tsá² hí³ hi³ ca³lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³ Jesús. Tɨ³la³ la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³yéin² Jesús. 32 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hi³ jan² hi³ jan² bí¹ tsú² ca³záɨh³ raɨnh²¹:

—¿Haun¹³ juáh¹³ re² lɨ́n³² bíh¹ tɨ́³ tsɨ́³ dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ́²hléh³² tsú² jáun² jmɨ́¹ hí¹jau³² dí² jáun² hú¹ juɨ³² dúh¹, jmɨ́¹ lɨ́¹jmú³ tsú² jáun² na²¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²?

33 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ já¹tanh²¹ tsú² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² tá¹ quian³jan² tsá² lɨ́n³ hí³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², quionh³ tsá² siánh³ siáh³. 34 Hi³ jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³:

—¡Tson² bíh¹ cu³tí³ ca³jenh¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² Sí¹mu²¹ Pé¹ yáh³ lɨ́²ma³jnia³² tsú² má²hmáɨ³!

35 Hi³ jáun² tsá² gon³ hí³ né³, ca³chá³ la³ cun³ hi³ ca³lɨ³ jáun² hú¹ juɨ³² tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², jɨ³ ha³ lánh³ rón³² ca³lɨ³ cuóun³² dí² Jesús jmɨ́¹ ca³tsóh³ jáun² hí¹miih²¹.

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² (Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; 1 Corintios 15:5-7)

36 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹cha³² jáun² tsá² gon³ hí³ jáɨ¹³ jáun² bíh¹, ca³ma³jnia³² Jesús cu³diá²jan² la³ lá² ja¹ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

37 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³yá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹, hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ jan² tsá² le¹ bíh¹ ná¹jɨ́en³². 38 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ná¹juenh²¹ hnoh², hi³ ná¹hɨ³² honh² náh²? 39 Sá¹nɨ́² jɨe³ hnoh² uón³² jná¹³, jɨ³ tán² jná¹³; jná¹³ bíh¹ la³². Sá¹nɨ́² ñá²tí³ náh² cuonh² quion²¹ jná¹³, jáun² lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ jná¹³ bíh¹ la³². Quí¹ tiá² zia³² yáh³ ngú³ sa³jun³ mú³² quioh²¹ jan² jmɨ́²chí³ la³ cun³ hi³ ná¹jɨ́eh³² hnoh² hi³ zia³² quion²¹ jná¹³.

40 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³ nɨ́² tsú², ca³hɨ́eh³ tsá² hí³ cuo² jɨ³ ta³. 41 Jáun² tsá² hí³ ca³lɨ³ tsah³ lɨ́n³², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² re² jmɨ́¹ ná¹taunh³² bíh¹ tsú² ta²¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² jáun² tsɨ́³. Tɨ³la³ Jesús la³juɨ³² ca³juáh³:

—¿Zia²¹ ca³lá² má³² hi³ lɨ³ cúh¹³?

42 Jáun² tsá² hí³ ca³cué³ ca³lá² quioh²¹ jáh³ jmáɨ² hi³ má²lɨ́²tió³² ñí¹ sɨ́², [la³ má²quionh³ ca³lá² ñí¹ ha²¹ jmɨ́²toh¹ quioh²¹ toh²]. 43 Jáun² ca³héɨ³ dí² hi³ jáun², hi³ ca³cúh² ta³ ñí¹ tsá² hí³. 44 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Má²ca³lɨ³tí³ bíh¹ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³juánh³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², tá¹la³ ca³ngɨ́³ jná¹³ jáun² quiúnh¹ hnoh². Ca³juánh³² jná¹³ hi³ hniáuh³² lɨ³tí³ la³jɨ³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, ñí¹ Sí² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ ñí¹ Sí² salmos nɨ́² siáh³.

45 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³nia³ dí² tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ngɨ¹³ tsú² la³jɨ́³² hi³ rá¹juáh³

jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², 46 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ñí¹ Sí² rá¹juáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n¹³ Cristo ma³tso² tsɨ́³; hi³ nɨ́¹ má¹jun² jáun² né³, ca³tɨn¹ siáh³ jenh¹³ ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ ja¹ tsá² má²cá²tsan³. 47 Má¹lɨ³² jáun² né³, tsa³ngáɨ¹ tsáu² jú¹ chú³² cha¹³ tsú², hi³ tsa³juah²¹ tsú² hi³ zia³² uu³i³tso³ quioh²¹ tsá² záɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jinh²¹ tɨ³ ñí¹con² hí³ dí². Hi³ lɨ³ hniáuh³² tsa³táunh¹ tsú² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ ma³liáu³² tsú² já¹ juú² Jerusalén lá² tín². 48 Hnoh² bíh¹ tsá² cuá¹ngáɨ¹ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². 49 Sá¹nɨ́² niéi² náh², jná¹³ zein²¹ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Ñuh³² jná¹³. Tɨ³la³ tianh³ náh² tín² já¹ juú² Jerusalén lá², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ hián¹³ náh² pí³ hi³ já³² hñu³mɨ³cuú².

Jesús tsánh³² hñu³mɨ³cuú²
(Marcos 16:19-20; Hechos 1:9-11)

50 Hi³ jáun² Jesús ca³jan³ tsá² hí³ tɨ³ cheih³² juú² jáun², ca³la³ tɨ³ có³² juú² Betania; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³háɨ³² dí² cuo² hi³ ca³ma³miih² dí² tsá² hí³. 51 Jáun² la³ má²má²miih² jáun² bíh¹ dí² tsá² hí³, jmɨ́¹ cuá¹han³ dí² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³zanh³² dí² tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 52 Jmɨ́¹ má²lɨ́²ma³tsú² ma³jónh³² tsú² jáun² Jesús né³, hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² já¹tanh²¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 53 Hi³ jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ tɨ́² ngɨh³² cun³ tsa³háu² hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos, hi³ má²quien² Dió³². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Juan²

Tsá² ĺn³ Já¡¹³ quioh²¹ Dió³² l¡n³ jan² tsá²m¡³cuóun²

1 Jmí¹ ca³l¡³zia³² ca³la³ j¡́³² hi³ zia³², jmí¹ má²zian² bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Já¡¹³. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²cuá³ bíh¹ quionh³ Dió³², hi³ Tsá² lín³ hí³ Já¡¹³ né³, hnga² bíh¹ Dió³² hí³. 2 La³ cun³ jmí¹tin² jmí¹ má²cuá³ bíh¹ tsú² quionh³ Dió³². 3 Cun³quionh³ hí³ bíh¹ dí² ca³jmú³ Dió³² ca³la³ j¡́³² hi³ zia³², hí¹ cáun² yáh³ hi³ zia³² tiá² ca³l¡³ ta³ tiá² quiéinh¹ hí³ dí². 4 Hí³ bíh¹ lín³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ pí³ hi³ l¡́¹³ zian² ca³la³ j¡³l¡³² hi³ zia³². Hi³ Tsá² tsóh²³ hí³ pí³ jáun² né³ l¡n³ siáh³ joh¹ s¡́² hi³ tá¡³ jáun² ñí¹con² tsá²m¡³cuóun². 5 Joh¹ s¡́² jáun² né³ ta¡³² ñí¹ já¹nié¡², t¡³la³ já¹nié¡² jáun² né³ tiá² má²ca³cah¹³ yáh³ jmá¡¹ hi³ jmu³ quien² ñí¹con² joh¹ s¡́² jáun².

6 Jáun² né³, ca³l¡³zian² jan² tsá² zé¡¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², tsá² hí³ jmá¡² Juan². 7 Tsá² hí³ cuan³ hi³ lín³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³t¡n¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ s¡́² jáun², hi³ jáun² la³j¡́n³² tsáu² jmí¹ l¡́¹³ tónh³² ta²¹ cun³quionh³ já¡¹³ hi³ juáh³ hí³ dí². 8 Jun³juáh¹³ hí³ yáh³ jmí¹ lín³ joh¹ s¡́² má¹ná¹, t¡³la³ hí³ dá² cuan³ hi³ cua³zíh² jú¹ tson² hi³ ca³t¡n¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ s¡́² jáun² bíh¹. 9 Quí¹ né³bí¹ jmí¹ má²ja³quián³ l¡³jnia² yáh³ Tsá² hú¹tá¹ ti³tsóh³ lín³ mí¹zioh²¹ joh¹ s¡́² ñí¹con² la³j¡́n³² tsá²m¡³cuóun².

10 Né³² né³, cuan³ bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Já¡¹³ ñí¹ hué²¹ lá² jmí¹ cuan¹, t¡³la³ uá¹jinh¹ ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³l¡³zia³² cun³quionh³ hí³ dí², t¡³la³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² má¹ná¹, tiá² ca³l¡³ cuóun³² yáh³ Tsá² hí³. 11 Uá¹jinh¹ cuan³ tsú² ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² quioh²¹, t¡³la³ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² tsú² né³ tiá² ca³he³ yáh³ quioh²¹ tsú². 12 T¡³la³ cun³ jáun², la³j¡́n³² la³ cun³ tsá² ca³he³ tsú², tsá² hí³ bíh¹ hiauh³ já¡¹³ hi³ lín¹³ jon² Dió³², la³ cun³ la³j¡́n³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² ts¡́³ ñí¹con² tsú² yáh³. 13 Hnga² Dió³² bíh¹ ca³ma³jniau² tsá² hí³ hi³ má²ná¹lín³ jon² Dió³², jun³juáh¹³ ca³l¡³zian² tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³t¡n¹ jmé¡² dí¹hio³ ñú¹deh³ yáh³, sa³jun³ cun³ñí¹ hi³hliá² ca³l¡³ hniá¹ tsá²m¡³cuóun² hi³ l¡³ zian² jon² yáh³, sa³jun³ lín³ tsú² jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² jmé¡² tsú² ca³l¡³hnió³ hi³ hí³ lín³ jon² Dió³².

14 Hi³ jáun² Tsá² lín³ hí³ Já¡¹³ né³ ca³l¡n³ tsá² dí¹ngú³, hi³ ca³cuá³ tsú² ja¹ quiú¹³ jnoh¹; hí³ bíh¹ dí² jan² Tsá² cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ ts¡́³, j¡³ hi³ cá² ñí¹ ca³ma³li²¹ tsú² siáh³ hi³ ha³ lánh³ rón³² l¡́³ jú¹ tson². Jnoh¹ má²ca³neh²¹, hi³ má²ca³l¡³ts¡n² jnoh¹ siáh³ ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ quien² tsú², la³ cun³ qui³ ca³t¡²¹ hi³ quien² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jmé¡² tsú². 15 Juan² tsá² ca³zion³ hí³ jmá¡² tsáu² ca³cué³ jú¹ tson² hi³ ca³t¡n¹ hí³ dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá², hi³ ca³hléh³ tiá³:

—Tsá² lá² bíh¹ Tsá² ca³h¡́en³² jná¹³ hí³ jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cuá¹ja³² chí¹cá¡n² cu³hna³² jná¹³ dá² jan² Tsá² t¡³ quien² bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ jná¹³; quí¹ Tsá² hí³ dá² jan² Tsá² jmí¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ l¡³zian² jná¹³”.

16 Hi³ cun³ñí¹ hi³ cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ ts¡́³ Tsá² hí³ né³, jáun² la³já¡³² bíh¹ dí² ca³hiau³ hi³ má²hé² má²mieh² tsú² cun³ jmá² cun³ jnia³². 17 Quí¹ cun³quionh³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³hiau³ dí² liei²¹ quioh²¹ Dió³², t¡³la³ cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo má¹ná¹, ca³hiau³ dí² mií³ hi³ ja³² ts¡́³ Dió³², la³ má²quionh³ jú¹ tson² n¡́² siáh³. 18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³j¡en³² Dió³²; t¡³la³ Tsá² qui³ cuá³ cu³héin¹ Jmé¡² bíh¹ dí² má²ca³ma³li²¹ ñí¹con² dí² hi³ ha³ lánh³ rón³² lín³ Dió³². Ja³bí¹ Tsá² hí³ siáh³ lín³ Dió³², Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jmé¡² dí².

Jú¹ tson² hi³ cue³² Juan² tsá² zion² tsáu² jmá¡² hi³ ca³t¡n¹ Jesús

(Mateo 3:1-17; Marcos 1:1-11; Lucas 3:1-22)

19 Hi³ jáun² né³, hi³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hi³ ca³cué³ Juan² ñí¹con² mí²tsáu² j¡³ *levitas, tsá² ca³zen³ hí³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹

zian[2] tɨ[3] já[1] juú[2] Jerusalén, hi[3] tsa[3]ngáɨ[3] tsú[2] ñí[1]con[2] Juan[2] jáɨ[13] lá[2]:

—¿Hin[2] dá[2] tsánh[2] hnú[2]?

20 Hi[3] hí[3] né[3], tiá[2] ca[3]ma[3]zian[32] yáh[3], tɨ[3]la[3] ca[3]juáh[3] bíh[1] jú[1] tson[2], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Jun[3]juáh[13] jná[13] yáh[3] Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo.

21 Hi[3] jáun[2] tsá[2] hí[3] ca[3]ngáɨ[3] siáh[3]:

—Hi[3] jáun[2] né[3] ¿hin[2] bíh[1] tsánh[2] hnú[2]? ¿Ho[3] hnú[2] uá[1] Líh[3] tsá[2] jmɨ́[1] lɨ́n[3] *tɨ[32] jë[1] Dió[32] jmɨ́[1]tin[2]?

Jáun[2] ca[3]juáh[3] Juan[2]:

—Jun[3]juáh[13] tsá[2] hí[3] yáh[3] jná[13].

Jáun[2] tsá[2] hí[3] siáh[3] ca[3]ngáɨ[3]:

—¿Hí[1] hnú[2] uá[1] *tɨ[32] jë[1] Dió[32], tsá[2] qui[3] cónh[3] ca[3]tɨn[1] hi[3] já[32]?

Hi[3] jáun[2] ca[3]juáh[3] siáh[3] Juan[2]:

—Ján[1]han[21].

22 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—Jáun[2] né[3], ¿hin[2] bíh[1] tsánh[2] hnú[2]? Quí[1] hniáuh[32] tsá[1]cáun[1] yáh[3] jnoh[1] jú[1] tson[2] ñí[1]con[2] tsá[2] lɨ́[2]ze[3] jnoh[1]. Jáun[2] né[3], ¿he[3] jú[1] tson[2] lɨ́[13] cuéh[1] nú[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] nú[2] huen[2]?

23 Jmɨ́[1]jáun[2] né[3] ca[3]hléh[3] Juan[2] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]hléh[3] hla[1] Isaías tɨ[32] jë[1] Dió[32], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Jná[13] bíh[1] lɨ́n[3] tsá[2] quian[32] jáɨ[13] hi[3] ñi[3]hléh[13] ná[1] ñí[1] lɨ́[3] hué[32] quiéin[2] hi[3] juah[32] ná[1] la[3] lá[2]: “Jmóuh[1] náh[2] cú[2]tso[2] juɨ[32] ñí[1] já[21] Juo[13] dí[2]”.

24 Jmɨ́[1]jáun[2] tsá[2] zéi[1] hí[3] tsá[2] *fariseos hi[3] tsa[3]lienh[3] Juan[2] 25 ca[3]ngáɨ[3] siáh[3] la[3] lá[2]:

—Jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] jun[3]juáh[13] hnú[2] yáh[3] la[3] lín[3] Cristo, sa[3]jun[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32] tsá[2] jmáɨ[2] Líh[3], hi[3] sa[3]jun[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32] tsá[2] ca[3]tɨ[21] hi[3] já[32] hí[3], jáun[2] né[3] ¿he[3] lɨ[3] sa[3] hnú[2] yáh[3] zion[23] tsáu[2] jmáɨ[2]?

26 Jáun[2] Juan[2] ca[3]ngáɨ[3] la[3] lá[2]:

—Tson[2] bíh[1] jná[13] zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] jmɨ́[2] jma[3] bíh[1]; tɨ[3]la[3] ja[1] quián[13] náh[2] zenh[2] jan[2] Tsá[2] tiá[2] cuóun[32] náh[2]. 27 Tsá[2] hí[3] já[32] chí[1]cáɨn[2] cu[3]hna[32] jná[13]. Hí[1] cú[1]pih[21] yáh[3] tiá[2] cunh[3] jná[13] quiúnh[1] Tsá[2] hí[3], quí[1] ca[3]la[3] hí[1]juáh[3] tiá[2] ca[3]tɨn[1] yáh[3] jná[13] hi[3] zaɨh[21] ná[1] láu[2] tsɨ[32] ta[3] tsú[2].

28 Hi[3] nɨ́[2] lɨ[3] tɨ[3] hué[32] ñí[1] téh[23] tsú[2] Betania, can[32] cua[3] Jordán tɨ[3] juɨ[32] ñí[1] hia[32] hiú[2], ñí[1] jmɨ́[1] zenh[1] Juan[2] hi[3] dí[1]zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2].

Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Já[1]ziáh[2] míh[1] joh[1] Dió[32]

29 Jmɨ́[1] cá[1]jniá[21] jáun[2] né[3], ca[3]jɨ́en[32] Juan[2] hí[3] Jesús hi[3] cuá[1]ja[32] tɨ[3] ñí[1] zenh[1] dí[2], hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2] tsá[2] jmɨ́[1] tionh[1] quionh[3]:

—Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3], Tsá[2] nɨ́[2] bíh[1] lɨ́n[3] *Já[1]ziáh[2] míh[1] joh[1] Dió[32], Tsá[2] hin[3] tso[3] quioh[21] tsá[2] zian[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3]. 30 Tsá[2] nɨ́[2] bíh[1] hí[3] ca[3]hɨ́en[32] jná[13] jáun[2], jmɨ́[1] cá[1]juáh[21] jná[13] jáun[2] la[3] lá[2]: “Cu[3]hna[32] jná[13] cuá[1]ja[32] jan[2] tsá[2] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] la[3] cónh[3] bí[1] jná[13], quí[1] Tsá[2] hí[3] dá[2] tɨ[3] jmɨ́[1] má[2]zian[2] bíh[1] la[3] cun[3] jmɨ́[1] ñeh[2] bí[1] hi[3] lɨ[3]zian[2] jná[13]”. 31 Ca[3]la[3] hí[1]juáh[3] huen[2] yáh[3] jná[13] tiá[2] jmɨ́[1] ño[1] ná[1] hin[2] tsánh[2] jmɨ́[1] já[21]; tɨ[3]la[3] cun[3]ñí[1] hi[3] hnó[32] jná[13] hi[3] lɨ[3] jnia[2] Tsá[2] hí[3] ñí[1]con[2] tsá[2] *Israel, jáun[2] bíh[1] cuan[3] jná[13] hi[3] cua[3]zion[3] jná[13] tsáu[2] jmáɨ[2].

32 Ja[3]bí[1] ca[3]juáh[3] siáh[3] Juan[2] la[3] lá[2]:

—Ca[3]jɨen[1] jná[13] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hi[3] ja[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] la[3]jmɨ́[1] ja[32] jan[2] chi[3] jáɨ[2], hi[3] tɨnh[3] ñí[1] quioh[21] tsú[2]. 33 Jná[13] hí[1]juáh[3] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]ño[1] yáh[3] hi[3] hin[2] tsánh[2] hí[3] jmɨ́[1] já[21], tɨ[3]la[3] Tsá[2] ca[3]ze[3] jná[13] hi[3] zion[1] ná[1] tsáu[2] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] jmɨ́[2] jma[3] né[3] ca[3]záɨ[3] jná[13] la[3] lá[2]: “Nɨ́[1] má[1]ca[3]jɨeh[3] hnú[2] hi[3] son[13] Jmɨ́[2]chí[3] ñí[1] quioh[21] jan[2] tsá[2]ñuh[2], jáun[2] Tsá[2] hí[3] bíh[1] Tsá[2] ziau[3] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1]”. 34 Jáun[2] jná[13] né[3] má[2]ca[3]jɨen[1] bí[1] ná[1], hi[3] jáun[2] jná[13] lɨ́n[3] ná[1] tsá[2] nau[32] jáɨ[13] ta[3]né[32] hi[3] tson[2] bíh[1] hí[3] lɨ́n[3] Jon[2] Dió[32].

Tsá[2] la[3]ñí[1] hi[3] ca[3]háɨn[32] tɨ[3] con[2] Jesús

35 Jmɨ́[1] cá[1]jniá[21] jáun[2] jmɨ́[1] zenh[1] siáh[3] Juan[2] tsá[2] zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2] ñí[1] jáun[2] la[3] má[2]quionh[3] gon[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]. 36 Jáun[2] jmɨ́[1] ca[3]jɨe[3] jáun[2] Juan[2] hi[3] hí[1]ngaɨ[32] Jesús ñí[1] jáun[2], jáun[2] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3] dúh[1], Tsá[2] ó[32] bíh[1] lɨ́n[3] Já[1]ziáh[2] míh[1] joh[1] Dió[32].

37 Tá[1] gon[3] bíh[1] tsá[2] jmɨ́[1] quionh[3] hí[3] Juan[2] ca[3]náɨ[32] hi[3] ca[3]juáh[3] Juan[2] la[3] jáun[2], hi[3] jáun[2] já[1]taunh[21] cu[3]chin[1] cu[3]hna[21] Jesús. 38 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jinh[3] Jesús tɨ[3] cu[3]hna[21], hi[3] ca[3]jɨe[3] dí[2] hi[3] má[2]hí[1]já[2]táunh[1]

tsá² hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹ dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² náh²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ¿ha³ jinh¹ ñíh³ hnú²?

39 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² ñá²táunh¹ náh² ñá²jɨe³.

Jáun² ja³taunh²¹ tsú² hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³tiánh³ tsú² ñí¹ jáun² jmáɨ¹ jáun², quí¹ cun³ la³ nió¹ quia³ tɨ³ hú²niéi² bíh¹ jmɨ́¹ má²tí³ jmɨ́¹jáun².

40 Tre²¹ raɨnh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ bíh¹ jan² tsá² gon³ tsá² ca³náɨ³² hí³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan², hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús. 41 Jáun² la³juɨ³² ca³hnah² Tre²¹ Sí¹mu²¹ raɨnh²¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ Tsá² lɨ́n³ Mesías (jú¹ *hebreo nɨ́² hnió³ juáh³ “Tsá² zéi¹ Dió³²”, la³ cun³ juáh³ tsú² jáun² cun³quionh³ jú¹ *griego “Tsá² lɨ́n³ Cristo”).

42 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ Tre²¹ Sí¹mu²¹ raɨnh²¹ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ Sí¹mu²¹ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³²:

—Hnú² bíh¹ jon² Juan², tsá² jmáɨ² nú² Sí¹mu²¹, tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³² hi³ hnú² jmáɨ² Cefas (hi³ hnió³ juáh³ “Pé¹”, hi³ Pé¹ né³ hnió³ juáh³ “Quɨ́n¹”).

Jesús téh²³ Pí²liéi¹ quionh³ Natanael

43 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, Jesús ca³lɨ́n¹³ hi³ tsó³² tɨ³ hué¹³ Galilea, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³jenh² tsú² Pí²liéi¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

44 Pí²liéi¹ hí³ jan² tsá² juú² Betsaida bíh¹, ñí¹ jmɨ́¹ zian² uá²jaɨ³² Tre²¹ quionh³ Pé¹ raɨnh²¹. 45 Hi³ jáun² ca³ñí¹hniah² Pí²liéi¹ Natanael, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ Tsá² ca³hɨen³ hí³ hla¹ Moisés ñí¹ Sí² liei²¹, Tsá² ca³hɨen³ hí³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² uá²jaɨ³². Jesús jon² Sé³² bíh¹ tsá² hí³, Tsá² ja³ tɨ³ juú² Nazaret.

46 Tɨ³la³ Natanael né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ lɨ³jnia² cáun² hi³ chu²¹ já¹ juú² Nazaret dúh¹?

Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² dú¹ ñá²neh²¹ yáh³.

47 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Jesús Natanael hi³ cuá¹ja³² tɨ³ ñí¹ zenh¹ dí², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Há¹, nɨ́² má²cuá¹ja³² jan² tsá² cu³tí³ lɨ́n³ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, jan² tsá² tiá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² tɨn².

48 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Natanael hi³ ca³juáh³:

—¡Hóh³²! ¿Lánh³ rón³² cuóu³² nú² jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Jmɨ́¹ ñeh² bí¹ hi³ té³ máh³ hnú² Pí²liéi¹ má²lɨ́²jɨe¹ jná¹³, tá¹la³ jmɨ́¹ ñíh³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co².

49 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Natanael la³ lá²:

—Tɨ³², hú¹tá¹ Jon² Dió³² bíh¹ hnú², hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² Israel.

50 Hi³ Jesús né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tá²chi²¹ má²táunh²³ hnú² ta²¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²lɨ́²juáh³² jná¹³ hi³ lɨ́²jɨe¹ ná¹ tá¹la³ jmɨ́¹ ñíh³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co²? Tɨ³la³ né³bí¹ jɨeh²¹ yáh³ hnú² hi³ tɨ³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ nɨ́².

51 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá² ñí¹con² tsá² hí³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hnoh² lɨ́¹³ jɨeh²¹ náh² hi³ má²há²na²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ tsá² ná¹lɨ́n³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³ zá¹ son¹³ ñí¹ quioh²¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

2

Jmɨ́¹ ca³jenh² cuo² tsáu² já¹ juú² Caná

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ la³ má²jau³ jáun² ca³jmú³ tsáu² jmáɨ¹ hi³ ca³jenh² cuo² já¹ juú² Caná, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, jmɨ́¹ dí¹cho¹ mí¹ziú¹³ Jesús, 2 ja³bí¹ ca³teh³ tsú² siáh³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² ñí¹ ca³jenh² jáun² cuo² tsáu². 3 Jmɨ́¹jáun² ca³tsá³² mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ ná¹hɨ́nh²³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ jáun² mí¹ziú¹³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiú²uú² zia³² yáh³ mu² ráu³ quioh²¹ tsú².

4 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ hɨ³² nɨ́² honh² hnú² mɨ́¹, tiá² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ hɨ́³² tsɨn³² hi³ nɨ́². Quí¹ tiá² má²ca³tsɨn¹³ yáh³ jmáɨ¹ quion²¹ jná¹³.

5 Tɨ³la³ mí¹ziú¹³ tsú² né³ ca³záɨh³ la³ lá² tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² ta²¹:

—Ma³ti²¹ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ juáh³ ñú² nɨ́².

6 Jáun² né³, ñí¹ jáun² jmɨ́¹ nio¹ jñéi³ tse³ cáh¹ hi³ lɨ́³ quɨ́n¹, tse³ hi³ la³ jmúh³² jáun² tsá² *judíos ta²¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ má²jɨn² tsú². Ma³ quin³² ma³ caun³² tse³ jáun² tɨ́² héih²³ míh¹ tiá² cun³ hñá³láu³ lí¹³ jmáɨ². 7 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹:

—Ma³conh²¹ náh² jmɨ́² jma³ tse³ lá².

Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³táh³ jmáɨ² tse³ jáun² ca³la³ ca³canh². 8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Né³² né³, chin³² ca³lá² hi³ cuá²cuéh³ tsá² nio² jo³cuo² jmáɨ¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³ma³tí³² bíh¹ héih³² jáun². 9 Jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmáɨ¹ né³ ca³hɨnh³ cú¹pih²¹ jmáɨ² hi³ má²laɨn³² jáun² mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ta³ tiá² ñi³² tsú² ha³ dá² jinh¹ ja³ hi³ jáun²; quí¹ jɨ́³²la³ tsá² ná¹jmu² ta²¹ bíh¹ má²ná¹ñi³², quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ ca³táh³ jmɨ́² jma³ tse³ jáun² hi³ jáun² ca³chin² ca³lá². Hi³ jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmáɨ¹ né³ ca³teh³ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo², 10 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—La³jɨ́n³² tsáu² bí¹ tsóh²³ tín² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ ñí¹con² tsá² ná¹tén¹, hi³ jáun² nɨ́¹ má¹lɨ́²hính³ tsú² hliáun³ né³, má¹jáun² máh³ má²tsóh³ tsú² mu² ráu³ huen³. Tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, má²lɨ́²hmáh¹ bí¹ nú² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bí¹ chu²¹, hi³ né³bí¹ tsóh³² máh³ nú² ta³né³².

11 Hi³ nɨ́² bíh¹ li²¹ la³ñí¹ hi³ ca³jmú³ Jesús jmɨ́¹ ca³ma³jnia² pí³ quioh²¹ já¹ juú² Caná hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea; hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, ca³chá³ cáun² tsɨ́³.

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ dí² tɨ³ já¹ juú² Capernaum la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³, tsá¹ raɨnh²¹, jɨ³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² nɨ³² siáh³, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³tiánh³ dí² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹.

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

13 Jáun² né³, má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ má²hé² hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ jáun² Jesús né³ ngau³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 14 Hi³ jáun² hñu³ cuáh³² chín¹ jáun² né³ ca³jɨ́en³² tsú² tsá² ná¹hna² cuá¹juɨ́², jɨ³ *já¹ziáh², jɨ³ tsá² hna² jáɨ² nɨ³² siáh³, la³ má²quionh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹quí² ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹ hué³² siáh³. 15 Jáun² jmɨ́¹ ca³jíe³ Jesús hi³ jáun² né³, ca³jmú³ cáun² hñú¹jméi¹³ cun³quionh³ hñe¹³, hi³ jáun² ca³chi³ ca³huen³ dí² tɨ³ cheih³² cuáh³² la³jɨ́n³² tsá² hí³ la³ má²quionh³ já¹ziáh² jɨ³ cuá¹juɨ́² joh¹. Hi³ ca³ziu³ ca³súh³ dí² siáh³ quɨe³ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹zaɨ³² hí³ quɨe³ quioh²¹ hué³² siáh³, jɨ³ hi³ ca³ziu³ ca³cuɨ́³ dí² siáh³ mesas quioh²¹ tsú². 16 Hi³ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² hí³ jáɨ² né³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Huen³ náh² jáh³ nɨ́² ñéih³ lá²! ¡Ha³ lɨ́² uú² chá² náh² hmah²¹ ñéih³ hñú¹³ Ñuh³² jná¹³!

17 Jmɨ́¹jáun² né³ tsau³ tsɨ́³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ dí¹quiaunh²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ hñuh³² hnú² lɨ́¹³ ná¹chan¹ jmáh³la³ hi³ ca³tɨn¹ hnú², jáun² bíh¹ tsa³hín³ jná¹³”.

18 Hi³ jáun² tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos né³, ca³ngáɨh³ Jesús la³ lá²:

—¿He³ li²¹ lɨ́¹³ hɨeh¹ nú² jnoh¹ hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ tson² ca³tɨn¹ hnú² jmúh¹³ la³ nɨ́²?

19 Jáun² Jesús né³, ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² tsunh²¹ dúh¹ náh² hñú³ hɨ́en¹ lá² neh²¹, hi³ jáun² ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ zéih¹ jná¹³ siáh³ hi³ hmaɨ²¹.

20 Jmɨ́¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—Tun³la³jñéi³ mii² yáh³ ca³lé³ hi³ ca³jmú³ tsú² hñú³ hɨ́en¹ lá²; ¿hí¹ hnɨ³² jmáɨ¹ uá¹ lɨ́¹³ hi³ zéih¹ hnú²?

21 Tɨ³la³ hñú³ hɨ́en¹ hi³ ca³hɨ́e³ jáun² Jesús má¹ná¹, hi³ ca³hɨen³ hnga² bíh¹ tsú². 22 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ né³, tsau³ tsɨ́³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² jáɨ¹³ nɨ́², hi³ ca³taunh³ tsú² siáh³ ta²¹ la³ cun³

hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², jɨ³ la³jí³² jáɨ¹³ hi³ jmí¹ má²ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús cuoh² jmí¹ tsí³ la³jín³² tsáu²

23 Jáun² né³, jmí¹ cuá³ Jesús já¹ juú² Jerusalén tá¹la³ Jmí¹híen¹ jáun², jáun² juóun³² lín³² tsáu² ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² jmí¹ ca³jɨe³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ jmu² dí² jáun². 24 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, tiá² cáun² lí¹ jmí¹ háɨ³² yáh³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, quí¹ jmí¹ cuoh² bíh¹ tsú² jmí¹ tsí³ la³jín³² tsá² hí³. 25 Quí¹ tiá² hin² jmí¹ li³hniah²³ yáh³ hi³ chá³² ñí¹con² tsú² he³ lánh³ lín³ tsáu², quí¹ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hnga² he³ lánh³ lí³ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu².

3

Jesús quionh³ Nicodemo

1 Jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá² ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseo, tsá² jmáɨ² Nicodemo, tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quien² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos. 2 Nicodemo hí³ né³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús cáun² já¹niéi², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ hnú² ca³ze³ Dió³² hi³ ña³ma³ta¹³ nú² jnoh¹, quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ li²¹ lí³ hua³jueh³² la³jmí¹ jmuh³² hnú² ní² sá¹jmí¹ hi³ tiá² Dió³² quionh³ tsú².

3 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³li³zian² hi³ hmaɨ²¹, tiá² lí¹³ yáh³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³².

4 Jáun² Nicodemo né³ ca³ngáɨ³:

—Tɨ³la³, ¿lánh³ bíh¹ rón³² lí¹³ hi³ jan² tsá² má²lieih²¹ lí¹³ li³zian² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³²? ¿Hí¹ lí¹³ hen¹³ tsú² hñu³ héin¹ mí¹ziú¹³ hi³ jáun² li³zian² siáh³?

5 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ la³² juo³ jná¹³ hnú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³li³zian² cun³quionh³ jmí² jma³ jɨ³ cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ní² siáh³, tiá² lí¹³ yáh³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³². 6 Quí¹ jmáh³la³ ngú³ bíh¹ lín³ tsá² ca³li³zian² cun³quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, tɨ³la³ li³ua³ jan² tsá² ca³li³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má¹ná¹, jáun² jmí²chí³ bíh¹ má²lín³ tsú². 7 Ha³ lí² cuí¹ cha³cáun² honh² nú² hi³ juah²¹ jná¹³ la³ lá²: “La³jín³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² li³zian² hi³ hmaɨ²¹”. 8 Quí¹ chí³ dá² ja³² li³ua³ cáun² juɨ³² hi³ hnió³ bíh¹; naɨh³² bí¹ hnú² mah¹ hi³ jmu² chí³, tɨ³la³ tiá² ñíh¹ yáh³ hnú² hín² dá² tíh³ ja³² chí³ hi³ hín² dá² tíh³ tsó³². Ja³bí¹ la³ ní² bíh¹ uá²jaɨ³² lín³ tsá² má²ca³li³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³².

9 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Nicodemo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ la³ ní²?

10 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ hí¹juáh³ hnú² uá¹ tiá² ngɨ²³ nú² jáɨ¹³ ní², uá¹jinh¹ hnú² bíh¹ jan² tɨ³² chín¹ ñí¹con² tsá² *Israel? 11 Jú¹ tson² cu³tí³ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jnoh¹ hléh¹ la³ cun³ hi³ né¹, jɨ³ hi³ láɨ³ jnoh¹ siáh³ tsá² nau³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ má²ca³neh²¹ jnoh¹; tɨ³la³ hnoh² né³, tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ náh² la³ cun³ hi³ juáh³ jnoh¹ ñí¹con² náh². 12 Ní¹juáh³ hí¹juáh³ tiá² ta²¹ hun¹ bíh¹ hnoh² ní¹ má¹ca³hléh³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ qui³ lí³ jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² ¿tiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ náh² ta²¹ ní¹juáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lí³ hñu³mɨ³cuú²?

13 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ñéi¹ hñu³mɨ³cuú², jí³²la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹; Tsá² hí³ né³, Jon² tsá²mɨ³cuóun² bíh¹, [Tsá² qui³ cuá³ hí³ hñu³mɨ³cuú²]. 14 Hi³ jáun² la³jmí¹ ca³ton³ jáun² hla¹ Moisés jáh³ hláɨnh¹ láɨn¹ tsoh² hmá² tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ hniáuh³² quiunh²¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun²; 15 hi³ jáun² la³jín³² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

Dió³² hnio³ jɨ³lɨn² tsáu²

16 ”Sá¹ní² jɨe³, la³ lá² bíh¹ ca³ma³hnio³ Dió³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ca³la³ hi³ ca³cuen³ máh³ tsú² Jon² Tsá² jan² tán¹, hi³ jáun² li³ua³ jan² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² hí³ dí² tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsa³háɨn³, tɨ³la³ lí¹³ li³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. 17 Quí¹ Dió³² tiá² ca³zen³ Jon² ñí¹ hué²¹ lá² hi³

ja³ra³tsɨn² tsáu² héih³², tɨ³la³ hí³ dá² ca³zen³ Jon² hi³ tɨ³ ja³lion³ bíh¹ tsáu².

18 ”Hi³ jáun² bíh¹ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³² tiá² tá²tsɨn¹ yáh³ héih³², tɨ³la³ tsá² tiá² ñí¹chá²¹ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² hí³ dí² né³, cun³ má²ca³ta³tsɨn¹ bíh¹ héih³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ tanh² tsú² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³². 19 Tsá² la³ hí³ má²ca³ta³tsɨn¹ héih³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ cuan¹ jáun² Tsá² lɨ́n³ joh¹ sɨ́² ñí¹ hué²¹ lá², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ca³tɨ́³ tsɨ́³ tsú² ñí¹ já¹niéi², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² lɨ́³ jmáh³la³ ta²¹ hlah³ bíh¹. 20 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹jmu² hi³ hlah³ hoh³ joh¹ sɨ́²; cun³ tiá² ñí¹ja³janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹, quí¹ jáun² tiá² lɨ³jnia² hi³ hlah³ hi³ ná¹jmu². 21 Tɨ³la³ tsá² zian² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ tson² né³, má²janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹ jáun², hi³ jáun² lɨ³jnia² hi³ tá¹³ tsú² lɨ́³ la³ cun³ rón³² hnió³ Dió³² bíh¹.

Juan² tsá² zion² tsáu² jmáɨ² hleh³² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús

22 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tɨ³ hué¹³ Judea, hi³ jáun² ca³lén³ tsú² ca³lá² ué³ ñí¹ jáun² hi³ zion² tsáu² jmáɨ² quionh³ tsá² hí³. 23 Ja³bí¹ Juan² siáh³ jmɨ́¹ dí¹zion² jmáɨ² tsáu² tɨ³ Enón ñí¹ má²janh² Salim, quí¹hliá² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ quí² jmɨ́¹ ñei³² jmáɨ² ñí¹ hliáun³; hi³ tsáu² né³ jmɨ́¹ ja³táunh¹ hi³ jáun² jmɨ́¹ zaun³² jmáɨ². 24 Hi³ nɨ́² ca³lɨ³ ñeh² bíh¹ hi³ tanh¹³ tsú² Juan² hí³ hñu³mí¹ñí².

25 Jmɨ́¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Juan² tsá² zion² tsáu² jmáɨ² ca³ma³liáu³² hi³ quiú² táɨnh²³ jáɨ¹³ quionh³ jan² tsá² judío ca³tɨ²¹ hín² juɨ³² lɨ́¹³ lɨ³ jɨn² tsú². 26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, já¹taunh²¹ dí² tɨ³ ñí¹ zenh¹ Juan² hi³ ja³zeh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ³ ñi³² dí² jáun². Jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², sá¹nɨ́² niéi², tsá² jmɨ́¹ zenh¹ hí³ quiúnh¹ hnú² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², tsá² ca³ma³tsónh¹³ hnú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ já³², tsá² hí³ má²dí¹zion² jmáɨ² tsáu², hi³ la³jɨ́n³² bí¹ tsáu² má²tsá²táunh¹ tɨ³ ñí¹con² tsú².

27 Jáun² Juan² né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ lɨ́n³ ta²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ Dió³² tiá² la³ má²lɨ́²hiáu³². 28 Má²ca³niéih² bíh¹ hnoh² hmóu³² re² lín³² jmɨ́¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ cú²na²¹ jáɨ¹³ hi³ tiá² jná¹³ lɨ́n³ yáh³ Tsá² zéi¹ Dió³², tɨ³la³ jná¹³ dá² lɨ́n³ ná¹ jan² tsá² ja³ chí¹ján³ ta³ ñí¹ tsá² hí³ bíh¹. 29 Jmú¹³ jáɨ¹³, nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jmu² tsú² cáun² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu², jáun² tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² hí³ cuo² quionh³ bíh¹ tsá²mɨ³ má²lɨ́n³ ñí²cuo²; hi³ jáun² há²mei²¹ quioh²¹ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo² hí³ né³ cuá¹tón²¹ có³² hi³ cuá¹náɨ³² jë¹ tsá² ca³jenh² hí³ cuo², hi³ jáun² né³ lɨ²hiún² lín³² tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² hi³ hleh³² tsá² hí³. Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ lɨ²hiún² lín³² tsɨn³² jná¹³ ta³né³²; 30 quí¹ Tsá² hí³ dá² cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ quien², hi³ jáun² jná¹³ né³, cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ má²tsa³méih³ hi³ quien² jná¹³.

Tsá² ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú²

31 Hi³ jáun² Tsá² ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ ho² jáɨ¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn². Tɨ³la³ tsá² qui³ lín³ tsá²mɨ³cuóun² má¹ná¹, jan² tsá² lɨ́¹ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ hleh³² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ hleh³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Tɨ³la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mɨ³cuú² né³, ho² jáɨ¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹, 32 hi³ jáun² hí³ bíh¹ dí² hleh³² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²ca³jɨ́e³ jɨ³ hi³ má²ca³náɨ³²; tɨ³la³ tiá² hin² nga³ ca³lɨ³hnió³ yáh³ tónh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ juáh³ Tsá² hí³. 33 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ jë¹ Tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²tson² jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² hleh³² jú¹ tson²; 34 quí¹ Tsá² lɨ́²ze³ Dió³² dá² hleh³² jë¹ Dió³² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² cuen² Jmɨ́²chí³ joh¹ ñí¹con² tsú² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³² bíh¹. 35 Dió³² hnio³ Jon², hi³ jáun² má²ca³chá³ tsú² jo³cuo² Jon² la³jɨ́³² hi³ zia³². 36 Jáun² tsá² má²nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jon² tsú² má²ná¹zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ tanh¹³ ta²¹ Jon² tsú² né³, tiá² lɨ́¹³ yáh³ zian² la³ jáun², quí¹ la³ má²míh²³ jáun² bíh¹ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsá² la³ hí³.

4

Jesús quionh³ tsá²mɨ³ tsá² hín¹³ tɨ³ Samaria

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús hi³ tsá² *fariseos má²ca³náɨ³² hi³ tɨ³ má²juóun³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hí³ dí², jɨ³ hi³ tɨ³ jlánh¹ juóun³² tsáu² má²ca³zion³ dí² siáh³ jmáɨ² la³ cónh³ bí¹ Juan², 2 (uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hnga² yáh³ Jesús jmí¹ zion² jmáɨ² tsáu², quí¹ hmóu³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² bíh¹ tsú²), 3 hi³ jáun² jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús jáɨ¹³ ní² né³, cua³han³ hué¹³ Judea hi³ ngah³ tɨ³ Galilea.

4 Jmí¹ ngah²¹ jáun² tsú² ca³lɨ³ hniáuh³² tsa³nga¹ hué³² Samaria, 5 hi³ jáun² ca³chó³² tsú² cáun² juú² jmáɨ² Sicar hín¹³ tɨ³ Samaria, có³² hué³² ñí¹ ca³cuéh³ hla¹ Jacob Sé³² jon². 6 Ñí¹ jáun² jmí¹ hó²¹ cáun² táu² ñí¹ jmí¹ chí² tsáu² jmáɨ², hi³ jáun² né³ jmí¹ téh²³ tsú² “Tá² jmáɨ² quioh²¹ hla¹ Jacob”. Jesús jmí¹ má²cá²huóh³² lín³² bíh¹ hi³ hún¹ juɨ³², hi³ jáun² ca³cuá³ can³² ho³ tá² jmáɨ² jáun². Má²ñí¹tɨ²¹ la³ nio¹ jñéi³ tɨ³ ca³hláu³ bíh¹ jmí¹jáun². 7 Jáun² ja³ jan² tsá²mɨ³ tsá² Samaria hi³ chí¹³ jmáɨ² ñí¹ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ tiá³ hi³ chú³² cuéh¹ cú¹pih²¹ jmáɨ² quián¹³?

8 Tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús né³, má²já²taunh²¹ hi³ má²já²lia³² má³² tɨ³ já¹ juú². 9 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tsá² *judíos tiá² jmí¹ jmúh³² yáh³ ta²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ cauh³² tsá² Samaria, hi³ jáun² lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsá²mɨ³ hí³, jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Lánh³ rón³² sa³ hnú² yáh³ mɨh³² jmáɨ² ñí¹con² jná¹³?, já² tsá² judío bíh¹ hnú², hi³ jná¹³ né³ tsá² Samaria bíh¹.

10 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ lí²tsɨn² bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² cué³², jɨ³ hi³ hin² tsánh² cuá¹mɨ³² jmáɨ² ñí¹con² nú², hi³ jáun² hnú² dá² tɨ³ jmí¹ míh¹³ bíh¹ jmáɨ² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ cué¹³ ná¹ jmáɨ² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

11 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², já² hí¹juáh³ tiá² quiánh¹ yáh³ hnú² he³ cun³quionh³ chíh¹ nú² jmáɨ², hi³ ñí¹ ñe¹ lín²¹ bíh¹ siáh³ hu²¹ jmáɨ². Hi³ jáun² né³, ¿lánh³ rón³² cánh¹³ hnú² jmáɨ² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² hi³ cuéh¹ nú² jná¹³? 12 ¿Hí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jacob dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² jmí¹ zian² jmí¹tin²? Quí¹ hí³ bíh¹ ca³cué³ jnoh¹ tá² jmáɨ² lá²; jmáɨ² ha²¹ tá² jmáɨ² lá² bíh¹ jmí¹ hính²³ tsú² hnga² la³ má²quionh³ jón²zíh¹ jón²cho¹, jɨ³ jáh³ joh¹ tsú² ní² siáh³.

13 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jín³² bíh¹ tsá² hính³ jmáɨ² lá² lɨ³ quiéin² siáh³ tsí³; 14 tɨ³la³ tsá² hính³ jmáɨ² hi³ cue¹ jná¹³ má¹ná¹, jmí¹líh³ bíh¹ tiú²uú² chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ quiéin² siáh³ tsí³. Quí¹ cun³quionh³ jmáɨ² hi³ cué¹³ jná¹³ dá² lí¹³ la³jmí¹ lí³ hi³ chí¹ñei³² bíh¹ jmáɨ² hñu³ tsí³ tsú² hi³ cué³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

15 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², jmu³ hi³ chú³² cué¹ jná¹³ jmáɨ² jáun² aɨh²¹, hi³ jáun² tiú²uú² lɨ³ quiéin² tsɨn³² jná¹³, hi³ sa³jun³ uá² lɨ³ hniáuh³² já¹³ jná¹³ hi³ já¹chí³ jmáɨ² la³ tɨ³ lá².

16 Jesús né³ ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³:

—Cuánh², cuá²tiéh³ ñí²cuonh², hi³ jáun² ña³² quiúnh¹ tsú² ñí¹ lá² má¹lɨ³² jáun².

17 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Tiá² ñí²uó³² nia²¹ zian² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², hi³ tiá² ñí²cuonh² nú² zian²; 18 quí¹ hñá³ yáh³ ñí²cuonh² hnú² má²ca³lɨ³ zian², tɨ³la³ tsá² ñíh³ nú² quiúnh¹ ta³né³² né³, jun³juáh¹³ ñí²cuonh² yáh³ nú² hí³. Jáun² né³, jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní².

19 Jmí¹ ca³náɨ³² jáun² tsá²mɨ³ hí³ jáɨ¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², má²ca³lɨ³tsɨn² jná¹³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³². 20 Né³² né³, dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² hín¹³ jnoh¹ hué³² Samaria lá² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³² tsɨ³ máh³ lá² jmí¹tin²; tɨ³la³ hnoh² né³ tsá² judíos

juáh³ náh² hi³ jmáh³la³ já¹ juú² Jerusalén bí¹ néh¹ lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³².

21 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mɨ³, tionh² ta²¹ jáɨ¹³ lá²: Hi³ má²chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³ ñá¹táunh¹ náh² tsɨ³ máh³ nɨ́², ho³ hi³ cuá¹táunh¹ náh² já¹ juú² Jerusalén hi³ cuá¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³² Jméi² dí². 22 Hnoh², tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Samaria lá², hí¹juáh³ tiá² re² cuóun³² yáh³ náh² Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh²; tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, re² bíh¹ cuóun³² jnoh¹ Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jnoh¹, quí¹ ja¹ quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ cua³han³ Tsá² liáu³². 23 Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹, hi³ ti³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹ jáun², la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ jɨ³lɨn² tsá² cu³tí³ má²tsú² má²jónh³² Dió³² má²lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Jméi² dí² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹; quí¹ tsá² la³ hí³ bí¹ ti³tsóh³ hnah² Jméi² dí² hi³ lí¹³ ma³tsu³ ma³jáuh³². 24 Dió³² bíh¹ jan² Tsá² lɨ́n³ Jmí²chí³; hi³ jáun² tsá² má²tsú² má²jáuh³² né³, hniáuh³² bíh¹ hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³, cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹.

25 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Né¹ jnoh¹ hi³ já³² jan² Tsá² zen³ Dió³², Tsá² téh³ tsú² Cristo; hi³ jáun² Tsá² hí³ lí¹³ ma³ta² re² tɨn² la³jí³² ñí¹con² jnoh¹ nɨ́¹ má¹cuán².

26 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ la³², Tsá² má²dí¹hléh²³ ná¹ ñí¹con² hnú².

27 Tá¹la³ jáun² né³, cua³tanh²¹ bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú², hi³ jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jɨ́e³² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jɨ́e³ hi³ cuá¹liéinh³² Jesús tsá²mɨ³ hí³. Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³ ngáɨh³² tsá²mɨ³ hí³ nɨ́¹juáh³ he³ dá² hnió³, sa³jun³ ca³chá³ tsú² siáh³ tiá³ tsɨ́³ hi³ ngáɨh³² Jesús: “¿He³ dá² ná¹juónh³² hnú² quiúnh¹ tsá²mɨ³ nɨ́²?” 28 Hi³ jáun² jmí¹jáun² bíh¹ ca³zíh³ tsá²mɨ³ hí³ tsú¹liáh² quioh²¹, hi³ ngah³ tɨ³ já¹ juú², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsáu² la³ lá²:

29 —Ñá²táunh¹ náh², ñá²jɨen¹ náh² jan² tsá²ñuh² Tsá² má²lí²zéi³² jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² ná¹. Tiá² hin² ñi³² hí¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo Tsá² ó³².

30 Jmí¹jáun² ca³huén² tsá² juú² jáun², hi³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús. 31 Tá¹la³ jáun² né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús jein³² má³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², quɨéɨh³ ca³lá² má³² quiú¹³.

32 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Zia³² bíh¹ cáun² má³² hi³ lí¹³ cuh²¹ jná¹³, cáun² hi³ tiá² cuɨn² hnoh².

33 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ ngaɨh³² raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ zian² tsá² má²cuá²can³² má³² hi³ cuh³ tsú² juáh¹³?

34 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Má³² quion²¹ jná¹³ lí³ la³ lá²: hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Tsá² ca³ze³ bíh¹, jɨ³ hi³ má¹hián¹³ jná¹³ siáh³ ta²¹ quioh²¹ tsú². 35 Hnoh² dá² juáh³ náh² la³ lá²: “Cónh³í¹ quiún³ zɨ́h² máh³ hniáuh³² hi³ ló³² la³ cun³ hi³ jná¹”; tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³²: Sá¹nɨ́² jéinh¹ dú¹ náh² máh¹ tɨ³ la³ ó³² neh²¹, ta³né³² bíh¹ má²ca³láu², jáun² má²lí¹³ bíh¹ caun¹³ tsú². 36 Tsá² jmu² ta²¹ hi³ caun² hi³ ca³láu² jáun² né³ he² hmah²¹ quioh²¹, hi³ máɨ³ hi³ caun² tsú² jáun² né³ tsá²toh³ ñí¹ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio², hi³ jáun² tsá² jñi³² máɨ³ lɨ³ hiún² tsɨ́³ cu³lɨ²¹ la³ má²quionh³ tsá² jieih³². 37 Quí¹ jú¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun²: “Tsá² siánh³ bíh¹ jñi³², hi³ tsá² siánh³ bí¹ caun²”. 38 Jná¹³ má²lí²zéi³² hnoh² hi³ cuá¹quiaun² náh² cáun² hi³ tiá² huá² ta²¹ lí²quiánh² náh²; la³ nɨ́² bíh¹ lí³, hi³ tsá² siánh³ bí¹ ca³jmú³ ta²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ cáun² má²tonh²¹ náh² hná¹ ta²¹ hi³ má²he² hná¹ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹.

39 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² zian² hué³² Samaria jáun² ca³tanh² ta²¹ Jesús cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³ma³tson² tsá²mɨ³ hí³ jë¹ jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Má²lí²zéi³² jná¹³ tsú² la³jí³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³”. 40 Hi³ jáun² jmí¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hɨ́n¹³ hí³ tɨ³ Samaria ñí¹ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús né³, jlánh¹ ca³hiu³ ca³mí³ dí² hi³ cuá³² tsú² juú²co¹ dí².

Jáun² Jesús né³ ca³cuá³ tun³ jmáɨ¹ já¹ juú² jáun², 41 hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ juóun³² tsáu² ca³chá³ bíh¹ cáun² tsí³ jmí¹ ca³náɨ³² jáun² jáɨ¹³ hi³ hleh³² hnga² Jesús. 42 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² lí²juah²¹ hnú² la³ jáun² yáh³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ ta³né³², quí¹ ja³bí¹ hmóu³² yáh³ jnoh¹ má²lɨ²náɨ¹³ la³ cun³ hi³ má²lɨ²juáh³ tsú², jɨ³ hi³ má²né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ cu³tí³ bíh¹ Tsá² nɨ²² lɨ́n³ Tsá² lión³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

Jesús jmah²³ jon² jan² tsá² cuú² tsá² ta³ re²¹

43 Jmí¹ la³ má²jau³ jáun² né³ cua³han³ siáh³ Jesús hué³² Samaria jáun², hi³ ngah³ siáh³ tɨ³ hué¹³ Galilea. 44 Quí¹ hnga² Jesús ca³juáh³ hi³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² hin² quiú² jéi²³ yáh³ juú²co¹. 45 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ dí² hué¹³ Galilea né³, ca³he³ bíh¹ tsá² hí³ re², quí¹ ja³bí¹ jmí¹ má²ñí¹táunh¹ yáh³ tsá² hí³ *Jmí¹hɨ́en¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² jmí¹ má²ca³jɨ́e³ bíh¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ Jesús tá¹la³ jmáɨ¹ jáun².

46 Jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngah³ Jesús já¹ juú² Caná hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, ñí¹ ca³jmú³ tsú² jmí¹tin² hi³ jmí² jma³ lan³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³. Hi³ já¹ juú² Capernaum né³, jmí¹ zian² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹; tsá² hí³ jmí¹ tsáun¹ jan² jon². 47 Jáun² jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² hí³ hi³ má²cuanh³² siáh³ Jesús hué¹³ Galilea hi³ jmí¹ hún¹ tɨ³ Judea, jmí¹jáun² ngau³ dí² hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ dí² tsú², hi³ ca³ñí¹hiú² ñí¹mɨ́² dí² hi³ tsó³² Jesús hñú¹³ dí² hi³ tsa³jmah¹ jon² dí² tsá² jmí¹ má²ñí¹jún³ cu³tí³. 48 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jun³ tsá² zia³² hi³ táunh¹³ ta²¹ yáh³ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² jɨeh²¹ náh² li²¹ jɨ³ hua³jueh³² nɨ́² siáh³.

49 Jáun² tsá² joh¹ re²¹ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ña³² tiá³ tia³juɨ³² ñeh² bíh¹ hi³ jún³ jón³² jná¹³.

50 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Cuánh² hñuh³², zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tɨn².

Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³taunh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ²juáh³ jáun² Jesús, hi³ jáun² ngah³ hñú¹³. 51 Hú¹ juɨ³² jáun² né³, ca³jenh² tsú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹, tsá² ca³huén² hí³ hi³ tsa³can³² jáɨ¹³ hi³ zian² bíh¹ jon² tsú² re² tɨn². 52 Hi³ jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngáɨ³ hi³ hín² la³nió¹ lan³ jon², jáun² tsá² joh¹ tsú² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jmí¹ la³nió¹ quiau³ tɨ³ ca³hláu³ cháu³ bíh¹ ca³quin³ hi³ jmí¹ chéin³ tsú².

53 Jáun² jmí¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá²ñuh² hí³ hi³ ti³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juáh³ Jesús la³ lá²: “Zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tɨn²”; hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³tanh² tsá² hí³ ta²¹ Jesús la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³.

54 Hi³ nɨ²² bíh¹ ñí¹ má²tun³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ Jesús hué¹³ Galilea jmí¹ cuanh²¹ hi³ ñéi¹ jáun² tɨ³ hué¹³ Judea.

5

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma² tɨ³ Betzata

1 Jmí¹ lí¹cáɨn² jáun² né³ ca³jmú³ tsá² *judíos cáun² jmáɨ¹ quioh²¹, hi³ jáun² Jesús ñéi¹ tɨ³ Jerusalén. 2 Já¹ juú² jáun² né³, ñí¹ má²janh² ho³hñú¹³ ñí¹ téh²³ tsú² “Ho³hñú¹³ quioh²¹ *Já¹ziáh²”, ñí¹ jáun² jmí¹ nio¹ cáun² jmí²táu² hi³ téh²³ tsú² Betzata cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo; ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² hñá³ ñí¹ lí³ ñí¹hñú³. 3 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² tsáun¹ jmí¹ tionh¹ hué³² ñí¹ jáun², la³ cun³: tsá² ten³, tsá² hliánh², jɨ³ tsá² hma² nɨ́² siáh³, [hi³ jmí¹ ná¹jan³² tá¹la³ juá³ jmáɨ² jáun². 4 Quí¹ ma³ cónh³ la³ jáun² bíh¹ jmí¹ ja³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³jua³² jmáɨ², hi³ jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² bíh¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ la³ñí¹ chu³ jmáɨ² lɨ́¹³ lan¹³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² mí¹uɨ́³ hi³ zian² tsú².] 5 Ñí¹ jáun² jmí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² tsá² má²tí³ quiú³quia³jña³ mii² hi³ tsáun¹. 6 Jáun² Jesús ca³jɨ́en³² tsá² hí³ hi³ rón³² ñí¹ jáun², hi³ jáun² jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² dí² hi³ má²ngau³² mii² bíh¹ la³ tsáun¹ tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² lan¹³?

7 Jáun² tsá² tsáun¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², tiá² hin² zian² yáh³ hi³ taunh¹³ jná¹³ hñu³ jmí²táu² nɨ́² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹

má¹ca³juá³ jmáɨ². Quí¹ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ má²ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hu²¹ chu³ jmáɨ², tsá² siánh³ bíh¹ tín² lɨ́²jan²¹ hi³ hí²³ la³ñí¹.

8 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—Náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, ngɨ́¹.

9 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lan³ tsá²ñuh² hí³, hi³ jáun² ca³caun² jmu² quioh²¹ hi³ ca³ma³liáu³² ngɨ́³². Tɨ³la³ *jmáɨ¹ hi³ tionh² tsú² tie³ bíh¹ jmáɨ¹ jáun²; 10 hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záɨh³ tsá² má²laɨn³² hí³ la³ lá²:

—Hóh³², já² jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ né³², cun³ tiá² ca³tɨn¹ bíh¹ hnú² hi³ ñí¹quiánh¹ jmu² quián¹³.

11 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² lɨ́²jmú³ hi³ lan³ bíh¹ jná¹³ lɨ́²juáh³: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngɨ́¹”.

12 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨh³ tsá² má²laɨn³² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² tsá² hí³ hi³ lɨ́²zéi³² hnú²: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngɨ́¹”?

13 Tɨ³la³ tsá² má²laɨn³² hí³ né³, tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³ hin² dá² tsánh² lɨ́²jmú³ hi³ lan³ dí², quí¹ ca³quiónh³² bíh¹ Jesús ja¹ tsá² juóun³² lɨ́n³² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ có³² jmɨ́²táu² jáun². 14 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³, ca³jenh² siáh³ Jesús tsá²ñuh² hí³ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, né³² má²láɨn¹ nú²; hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́²uú² jmú² tso³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ nú² cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ zian² nú².

15 Jáun² tsá² hí³ né³ ngah³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ Jesús bíh¹ la³ ca³jmú³ hi³ lan³ dí². 16 Cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² hua³jueh³² jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² má²hnauh² tsá² judíos hí³ quioh²¹ tsú² hi³ ma³tsau¹³. 17 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ má²jmu² jáun² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ ta²¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ jmu² ta²¹.

18 Hi³ jáun² né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³hnió³ bíh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ jngah³, quí¹ jun³juáh¹³ cun³ jmáh³la³ hi³ tiá² jmɨ́¹ má²tí³² tsú² liei²¹ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ nio² tie³ yáh³, quí¹ jɨ³ hi³hliá² jmɨ́¹ jmu² dí² jáun² cá²ren² quionh³ Dió³² bíh¹, hi³hliá² jmɨ́¹ juáh²³ dí² jáun² hi³ hnga² Dió³² lɨ́n³ Jméi² dí².

Jáɨ¹³ hi³ ho² Jon² Dió³²

19 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ hi³ juah³² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lɨ́¹³ jmu³ Jon² Dió³² la³ cun³ hi³ lɨ́¹ cháunh²³ chí¹ hnga²; ñí¹ jɨ²¹la³ ti³ jmu² tsú² la³ cun³ hi³ jɨe²³ hi³ jmu² Jméi² bíh¹. Quí¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmu² Jméi² tsú², la³ jáun² bíh¹ jmu² tsú² siáh³ hnga². 20 Quí¹ hnio³ bíh¹ Dió³² Jon², hi³ jáun² hɨeh³² dí² ca³la³ jɨ́³² hi³ jmu² dí² hnga²; hi³ né³bí¹ hɨeh²¹ dí² siáh³ ta²¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ cáu² jueh³², hi³ ca³la³ hi³ lɨ́¹ tsa³cáun² lɨ́n³² bíh¹ honh² hnoh² lɨ́¹³. 21 Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ tɨn² yáh³ tsú² jmu³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³ nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ tsú² hi³ zian² siáh³, la³jmɨ́¹ tɨn² jáun² Jméi² tsú². 22 Quí¹ jun³juáh¹³ Dió³² Jméi² yáh³ tsú² rá²tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsáu², quí¹ tɨ³la³ jo³cuo² Jon² bíh¹ Dió³² má²ca³chá³ ta²¹ jáun², 23 hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³ ma³quien² Jon² Dió³² la³jmɨ́¹ má²quien² tsú² hnga² Dió³² Tsá² lɨ́n³ Jméi². Jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² má²quien² Jon² Dió³², hi³ jáun² sa³jun³ má²quien² yáh³ tsá² la³ hí³ Dió³² Tsá² ca³zen³ Tsá² hí³.

24 ”Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh²: Lɨ³ua³ jan² tsá² náɨ³² re² jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³, hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹ Tsá² ca³ze³ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ jáun² tiá² héih³² tá¹tsɨn¹ yáh³ tsú², quí¹ má²ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jún³, hi³ jáun² hú¹tá¹ má²zian² bíh¹ tsú² hi³ hmaɨ²¹. 25 Juo³ jná¹³ siáh³ hnoh² jú¹ tson² lá², hi³ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹, hi³ ti³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹ jáun², hi³ tsá² ná¹jún¹ ne³ hi³ hléh³² Jon² Dió³²; hi³ jáun² tsá² ne³ né³, lɨ́¹³ zian². 26 Quí¹ la³jmɨ́¹ quian³² Dió³² Tsá² lɨ́n³ Jméi² pí³ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu², ja³bí¹ la³ jáun² ca³cuéh³ tsú² Jon² jáɨ¹³ hi³ quian³² siáh³ pí³

hi³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu²; 27 hi³ jáun² má²ca³cuéh³ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsáu², quí¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ lɨn³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 28 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³cáun² honh² náh² hi³hliá² má²lɨ́²juáh³² jná¹³ la³ nɨ́², quí¹ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹jún¹ ne³ hi³ hléh³² tsú², 29 hi³ jáun² tsá² hí³ né³, hué n³² tá²hón³² quioh²¹. Lɨ³ua³ jan² tsá² ca³jmú³ hi³ chu²¹ né³, jenh¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³jmú³ hi³ hlah³ má¹ná¹, jenh¹³ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² hlah³ bíh¹.

Lɨ́² lin¹ bíh¹ hi³ tson² ho² Jesús jáɨ¹³

30 ”Tiá² lɨ́¹³ yáh³ jmu¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ cháunh²³ chin³² huen². Jná¹³ dá² rá²tsɨ³² ná¹ héih³² la³ cun³ lɨ́³ héih³² hi³ ja³² ñí¹con² bíh¹ ná¹; hi³ la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ siáh³ rá²tsɨ³² jná¹³ héih³², quí¹ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² huen², tɨ³la³ jná¹³ dá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ [Ñuh³² ná¹] Tsá² ca³ze³ bíh¹. 31 Sá¹jmɨ́¹ hi³ jɨ́³²la³ huen² bíh¹ jná¹³ no² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ jáun²; 32 tɨ³la³ zian² bíh¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lɨn³ tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jná¹³ ño¹ hi³ quien² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ tsá² hí³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 33 Hnoh² dá² ca³zen² náh² tsá² ca³ñí¹ngah¹ Juan² tsá² zion² hí³ tsáu² jmáɨ² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² dí², hi³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³ngáɨ³ hí³ né³, jú¹ tson² bíh¹ jaun³². 34 Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² jú¹ tson² hi³ jáun², tiá² jmu² yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² lɨn³² jú¹ tson² hi³ hleh³² tsá²mɨ³cuóun² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; jɨ́³²la³ ti³ juanh³² jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² hi³ jáun² lɨ́¹³ liáun³ hnoh² bíh¹. 35 Juan² hí³ dá² jmɨ́¹ lɨn³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² hi³ jmɨ́¹ taɨ³² joh¹ quioh²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ ca³lɨn¹³ hi³ má¹hiúnh¹³ cu³tiá³ honh² hi³ ca³tɨ²¹ joh¹ hi³ jmɨ́¹ quian³² tsú² jáun². 36 Tɨ³la³ zia³² bíh¹ cónh³í¹ cáun² li²¹ hi³ hɨe³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan². Quí¹ cun³quionh³ la³jɨ́³² ta²¹ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³, la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³cué³ Ñuh³² jná¹³ hi³ jmu¹, má²lɨ́²lin¹ hi³ tson² bíh¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³². 37 Ja³bí¹ hnga² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ hí³ má²ca³cué³ siáh³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, uá¹jinh¹ hí¹ cónh³ tiá² má²ca³niéih² hnoh² ho³ tsú² hi³ hleh³², hi³ sa³jun³ má²ca³jɨen¹ náh² tsú² siáh³. 38 Cun³ tiá² má²cá²hɨ́enh³² bíh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú² hñu³ honh² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² tanh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ Tsá² ca³zen³ tsú² hí³. 39 Jlánh¹ re² ná¹quí² ná¹hɨh³² hnoh² Sí² quioh²¹ Dió³² ca³la³ huán¹ táɨ³² cu³tí³, quí¹ hi³ hen² honh² náh² hi³ ñí¹ jáun² lɨ́¹³ chanh¹ náh² he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ zian² náh² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; tɨ³la³ ti³tsóh³dí¹ ñí¹ Sí² jáun² yáh³ rá¹hleh³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, 40 hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, sa³ tiá² hnáuh² bí¹ náh² hi³ ñá¹táunh¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ zian² náh² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

41 ”Ha³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³ hi³ tsáu² ma³quien² ná¹, 42 quí¹ tɨ³la³ cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnoh², hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ jun³ tsá² hno³ Dió³² yáh³ hnoh². 43 Jná¹³ dá² cuan³ ná¹ cha¹³ Ñuh³², tɨ³la³ hnoh² né³, tiá² he²³ yáh³ hnoh² jná¹³; tɨ³la³ né³² né³, nɨ́¹juáh³ cuan³ jan² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hnga², né³² cánh³ bíh¹ hen¹³ náh² tsá² la³ hí³. 44 Nɨ́¹juáh³ cá² ñí¹ ná¹hen² honh² náh² hi³ má¹quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹, hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hnáuh²³ yáh³ náh² he³ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́¹³ ma³quien² Dió³² hnoh², ¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ táunh¹³ hnoh² ta²¹? 45 Ha³ lɨ́² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨn¹³ náh² hi³ jná¹³ ñí¹chá³ tsáuh³ náh² ñí¹con² Ñuh³²; quí¹ hnga² bíh¹ hla¹ Moisés tsá² ca³héih³ náh² hí³ honh² ñí¹con² tɨ³ tsa³hna³ hnoh². 46 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ táunh²³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés dúh¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jmɨ́¹ taunh¹³ bíh¹ náh² uá²jaɨ³² ta²¹ jná¹³, quí¹ hí³ bíh¹ ca³hléh³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 47 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hí¹juáh³ jë¹ tsá² hí³ yáh³ tiá² ta²¹ táunh²³ hnoh², hi³ jáun² né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³.

6

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ngau3 siáh3 Jesús
tɨ3 jo21 jmáɨ2 lɨ́1 ná1ho3 hi3 téh23 tsú2 jáun2
Galilea, hi3 ja3bí1 téh23 tsú2 siáh3 Tiberias.
2 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 ja3taunh21 juóun32
lɨ́n32 tsáu2 cu3chin1 cu3hna21 Jesús, quí1hliá2
má2ca3jɨ́e3 tsú2 hua3jueh32 hi3 jmu2 dí2, hi3
jmah23 dí2 tsá2 tsáun1. 3 Jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3ñí1uu32 Jesús cáun2 máh3, hi3 jáun2 ñí1
jáun2 ca3cuá3 quionh3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3
con2. 4 Má2janh2 bíh1 má2he2 jmáɨ1 hi3
tɨ21 *Jmɨ́1hɨ́en1 jmɨ́1jáun2, jmáɨ1 hi3 jmu2
jáun2 tsá2 *judíos. 5 Hi3 jáun2 jmɨ́1 ca3jɨ́e3
Jesús hi3 juóun32 lɨ́n32 bíh1 tsáu2 hí1ja3táunh1
chí1cáɨn2 cu3hna21 dí2, jáun2 ca3záɨh3 dí2
Pí2liéi1 la3 lá2:
—¿Ha3 jinh1 lɨ́13 lá13 dí2 má32 hi3 cuh3
la3jɨ́n32 tsá2 nɨ́2 juáh13?
6 La3 nɨ́2 ca3juáh3 tsú2 quí1 cun3ñí1 hi3hliá2
hnió3 dí2 hi3 ca3 hi3 lan3 Pí2liéi1 bíh1, quí1
jmɨ́1 má2ñi32 bíh1 Jesús hnga2 he3 lánh3
jmu3. 7 Hi3 jáun2 Pí2liéi1 né3 ca3ngáɨ3 la3 lá2:
—Hí1juáh3 tun3 nio2 hñá3láu3 héih32 quɨe3
*cú1tiáu2 yáh3 tiá2 laɨn21 hi3 lá13 dí2 *hí3
cuú2miih21 hi3 cuh3 la3jɨ́n32 tsá2 nɨ́2, uá1 cun3
hi3 jmɨ́1 cuh3 tsú2 ma3pih21.
8 Jáun2 Tre21 raɨnh21 Sí1mu21 Pé1 né3, jan2
tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2, ca3juáh3 siáh3 la3
lá2:
9 —Lá2 zenh2 jan2 ñú2míh1 hi3 dí1quian32
hñá3 hí3 cuú2miih21 cebada, la3 má2quionh3
gon3 hma21. Tɨ3la3 ¿he3 dá2 rón32 hi3 nɨ́2 hi3
ca3tɨn1 juóun32 lɨ́n32 tsá2 tionh2 lá2?
10 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 né3 ca3juáh3 Jesús
la3 lá2:
—Zéih3 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 nɨ́2 hi3 cuɨ́1 tiánh2
hué32.
Ñí1 jáun2 jmɨ́1 tsɨ21 hliáun3 mí1ñéi2, hi3
jáun2 ñí1 jáun2 ca3tiánh3 cun3 hñá3 mei21
jmáh3la3 tsá2ñuh2. 11 Jmɨ́1jáun2 ca3zanh3
Jesús hí3 cuú2miih21 jáun2, hi3 jáun2 ca3cuéh3
dí2 tiá1hmah1 Dió32; jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3
[ca3cuéh3 dí2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2, jáun2
tsá2 hí3] ca3tsóh3 ñí1con2 ca3la3 jɨ́n32 tsá2
má2tionh2 hí3. Ja3bí1 la3 jáun2 siáh3 ca3cuéh3
tsú2 tiá1hmah1 Dió32 hi3 ca3tɨn1 hma21 hí3,
hi3 jáun2 ca3tsóh3 tsú2 siáh3 ñí1con2 tsáu2
nɨ́1juáh3 ha3 la3 cónh3 hnió3 tsú2 cuh3. 12 Hi3
jáun2 jmɨ́1 má2lɨ́2cuh3 tsú2 jáun2 ca3la3 lah3
má32 né3, ca3záɨh3 siáh3 Jesús tsá2 haɨn21 hí3
tɨ3 con2 la3 lá2:
—Cuá2jiéih1 náh2 chí2 juoh1 hi3 má2ziau32,
hi3 jáun2 tiá2 lɨ́1 tsa3cuɨ́32 hí1 cú1pih21.
13 Ca3jieh3 bíh1 tsú2, hi3 jáun2 ca3cónh32
quia3túnh3 mɨ́2tá2 chí2 juoh1 hi3 ziau3
quioh21 hñá3 hí3 jáun2. 14 Hi3 jáun2 jmɨ́1
ca3jɨ́e3 jáun2 tsá2 tionh2 hí3 hua3jueh32 hi3
ca3jmú3 jáun2 Jesús né3, ca3juáh3 la3 lá2:
—Tson2 bíh1 cu3tí3, tsá2 nɨ́2 bí1 lánh3 *tɨ32
jë1 Dió32, tsá2 ca3tɨn1 hi3 já32 ñí1 hué21 lá2.
15 Tɨ3la3 Jesús né3 ca3lɨ3tsɨn2 hi3 tsá2 hí3
jmɨ́1 má2hnió3 jau3 chí1tson3, hi3 jmu3 tsú2
hi3 lɨ́n3 dí2 re21, hi3 jáun2 ngau3 dí2 la3 tɨ3 tsɨ3
máh3 hi3 ja3cuá2 dí2 cú2 hnga2 tán1 ñí1 jáun2.

Jesús cuá1ngɨ32 ñí1 jmáɨ2
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Hi3 jáun2 jmɨ́1 má2ca3zɨ32 né3, ca3son2
tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 Jesús máh3 jáun2
hi3 ja3tanh21 siáh3 tɨ3 can32 jmáɨ2. 17 Jmɨ́1
má2zɨ32 lɨ́n32 bíh1, hi3 tiá2 jmɨ́1 má2jaunh32
yáh3 Jesús tsɨ3 máh3 jáun2, hi3 jáun2 taunh3
tsú2 cú2jueh32 hñu3 mu2 hi3 ca3han3 dí2
tɨ3 jo21 jmáɨ2 hi3 chá1tánh1 tɨ3 juú2 Capernaum. 18 Tá1la3 jmɨ́1 ná1han32 tsú2 jáun2
jmáɨ2 né3, ca3cua3tsɨ32 chí3 tiá3 lɨ́n32 hi3 ca3la3
hi3 cáu3 ma3 cu3 tsɨn1 jmɨ́2miih21. 19 Jmɨ́1
má2lɨ́2ngɨ́32 jáun2 mu2 ñí1 tí3 cun3 hñá3 ho3
jñéi3 kilómetros né3, jáun2 ca3jɨ́en32 tsú2
Jesús hi3 cuá1ngɨ32 ñí1 jmáɨ2, hi3 hí1ja32 juɨ32
ñí1 hí1tsau32 jáun2 mu2, hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
né3, ca3juénh2 lɨ́n32 bíh1 tsú2. 20 Tɨ3la3 Jesús
né3, ca3juáh3 la3 lá2:
—¡Ha3 lɨ́2 juenh3 náh2, quí1 jná13 bíh1 la32!
21 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 né3, ca3lɨ3 hiún2 tsɨ́3 hi3
tanh13 Jesús hñu3 mu2 jáun2; jmɨ́1 lɨ21 jáun2
né3, né32 cánh3 bíh1 ca3cháuh32 mu2 jáun2
hué32 ñí1 qui3 cuá1tsauh32.

Jesús hnauh2 tsáu2

22 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2 né3, tsá2 ca3ta3tonh1
hí3 jo21 jmáɨ2 lɨ́1 ná1ho3 jáun2 ca3lɨ3tsɨn2 hi3
la3 má2já2tanh21 bíh1 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2
Jesús quionh3 mu2 cáun2 tán1 hi3 jmɨ́1 rón21

jáun²; hi³ ca³li³tsin² tsú² siáh³ hi³ tiá² la³ ngah³ yáh³ Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con². 23 Tá¹la³ jáun² né³ cua³toh³ siáh³ mu² siáh³, mu² jáun² ca³hué² juú² Tiberias hi³ cua³toh³ có³² ñí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² hí³ cuú²miih²¹ jmí¹ má²lí²cuéh³² jáun² Ti³² Juo¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³². 24 Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³jíe³ tsá² hí³ hi³ tiá² Jesús zenh² yáh³ ñí¹ jáun², hi³ sa³jun³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² tionh², hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² hí³ hñu³ mu² jáun², hi³ já¹taunh²¹ ti³ já¹ juú² Capernaum hi³ hnah² Jesús.

Jesús lín³ má³² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²

25 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun² né³, ca³jenh² dí² Jesús, hi³ jáun² ca³ngáih³ dí² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Líh³ dá² cuanh³ hnú² ti³ lá² Ti³²?

26 Ti³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Hú¹tá¹ cu³tí³ ma³tson¹³ jná¹³ jái¹³ lá² hi³ hnoh² dá² hnauh²³ jná¹³ quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³quiéih³ náh² ca³la³ ca³cónh³² henh¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá² má²ca³há¹ ca³ngi¹³ náh² li²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² yáh³. 27 Cha³ jmí¹ jmúh¹³ náh² ta²¹ hi³ li³ zian² náh² má³² hi³ lí¹ tsá², hniáuh³² jmúh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ li³ zian² náh² má³² hi³ jmí¹líh³ tiá² tsá² bíh¹, hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio² yáh³. Jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun² bíh¹ lí¹³ cué¹³ má³² jáun², quí¹ jná¹³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² Ñuh³² hi³ cuá¹chan¹ ná¹ ca³ti²¹ hi³ jáun².

28 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ hi³ jáun² lí¹³ jmú¹³ jnoh¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ hnió³ Dió³² jmú¹³?

29 Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ lá² bíh¹ hnió³ Dió³² jmúh¹³ náh²: Hniáuh³² tanh¹³ náh² ta²¹ Tsá² má²lí²zen³ bíh¹ tsú².

30 Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ li²¹ lí¹³ jmúh¹³ nú² hi³ neh²¹ jnoh¹, hi³ jáun² taunh¹³ jnoh¹ ta²¹? ¿He³ ñí¹ ta²¹ lí¹³ jmúh¹³ hnú² [la³ jmí¹ ca³jmú³ jáun² hla¹ Moisés]? 31 Quí¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ca³súh³ tsú² má³² hñu³mi³cuú² hi³ ca³cúh² tsá² hí³”.

32 Jáun² Jesús né³ ca³ngái³ siáh³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jun³juáh¹³ hla¹ Moisés yáh³ tsá² ca³cué³ má³² hi³ ca³súh³² jáun² hñu³mi³cuú², quí¹ hnga² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cué³. Hi³ ta³né³² né³ cue³² tsú² hú¹tá¹ ti³tsóh³ má³² bíh¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú². 33 Quí¹ Tsá² ja³ hí³ hñu³mi³cuú² bíh¹ lín³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cue³² Dió³², hi³ jáun² Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lí¹³ zian² tsá² zian² hngá¹máh³.

34 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ti³², cué¹ tiá³ jnoh¹ hí³ cuú²miih²¹ jáun² la³jí³² jmái¹.

35 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². Ní¹juáh³ tsá² ja³² ñí¹con² jná¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² lí¹³ ñí¹cuóunh²¹ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² jná¹³ né³, cun³ tiá² tón³² jmái¹ lí¹³ bíh¹ hí¹quiéin² tsí³ tsú². 36 Ti³la³ la³ cun³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní² má¹ná¹, hnoh² dá² cun³ tiá² ta²¹ taunh²³ bíh¹ náh² jná¹³, uá¹jinh¹ má²lí²jie¹ náh² jná¹³. 37 Quí¹ la³jín³² tsá² chan² Ñuh³² jná¹³ jo³uón³² ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³; hi³ tsá² ja³táunh¹ hí³ ñí¹con² jná¹³ né³, jmí¹líh³ yáh³ tiá² huen¹ jná¹³ tsú² cheih³². 38 Quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hñu³mi³cuú² hi³ ja³jmú³² la³ cun³ hi³ ti³² tsin³² huen², ti³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² ná¹ Tsá² ca³ze³ bíh¹. 39 Hi³ la³ cun³ hi³ hnió³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³, hi³ jmu¹ jná¹³ hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²ca³chan³ tsú² jo³uón³² bíh¹, hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³háin³ hí¹ jan²; hi³ jáun² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹ né³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú². 40 Quí¹ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hnió³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³la³ jín³² tsá² jíe²³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹con² Jon² Dió³², ji³ hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹ ca³táuh³ jmái¹.

41 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² judíos ca³ma³liáu³² hi³ ziú² hien² Jesús quí¹hliá²

ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ hí³ hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú²”. 42 Jmɨ́¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ dí² la³ lá²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ Jesús jon² hla¹ Sé³² bíh¹ nɨ³² dúh¹? Já² ná¹cuóun²¹ bíh¹ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsú², hi³ jáun² ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² juáh³ tsú² hi³ hí³ néh¹ ja³ hñu³mɨ³cuú²?

43 Jmɨ́¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² ziú² lɨ́² hɨe³ náh². 44 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ já³² ñí¹con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ má²lɨ́²tié³ yáh³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ ná¹; hi³ jáun² tsá² téh²³ hí³ Ñuh³² jná¹³ né³, jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹. 45 Ñí¹ Sí² hi³ ca³jmú³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hnga² bíh¹ Dió³² ma³tɨn² ca³la³ jɨ́n³² tsáu²”. Jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ la³jɨ́n³² tsá² náɨ³² la³ cun³ hi³ juáh³ Ñuh³² jná¹³, jɨ³ hi³ lɨ́²tɨn² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²ta² hí³, tsá² hí³ bíh¹ ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³.

46 ”Jun³juáh¹³ hliá² zian² tsá² má²ca³jɨ́en³² yáh³ Jméi² dí²; quí¹ jɨ³²la³ hnga² Tsá² ja³ hí³ ñí¹con² bíh¹ Dió³² má²ca³jɨ́e³². 47 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juanh³² jná¹³, hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 48 Quí¹ jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². 49 Uá¹jinh¹ dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin² jáun² jmɨ́¹tin², tɨ³la³ cu³ jáun² ca³tsan³ bíh¹ tsú²; 50 tɨ³la³ jná¹³ dá² hléh²³ hi³ ca³tɨn¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ ja³ jáun² hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² cuh³ hí³ jáun² tiá² jún³ yáh³. 51 Huen² bíh¹ jná¹³ lɨ́n³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², hi³ ja³ jáun² hñu³mɨ³cuú²; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² cuh³ hí³ lá² né³, lɨ³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹. Ti³tsóh³dí¹ ngú³ quion²¹ bíh¹ jná¹³ lɨ́³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

52 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² tsá² judíos hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ má²tún² hmóu³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ cué³² tsá² nɨ́² ngú³ quioh²¹ hnga² hi³ cúh¹³ jnoh¹?

53 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ nɨ́¹juáh³ hnoh² tiá² cúh¹³ náh² ngú³ quion²¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ jmɨ́²hán¹ ná¹, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ yáh³ zian² náh². 54 Quí¹ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹ zian² tsú² nɨ́¹juáh³ tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³ jɨ³ hi³ hɨ́nh²³ tsú² siáh³ jmɨ́²hán¹ jná¹³; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹. 55 Quí¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ bíh¹ lɨ́³ hú¹tá¹ ti³tsóh³ má³², hi³ jmɨ́²hán¹ jná¹³ né³ lɨ́³ hú¹tá¹ ti³tsóh³ jmáɨ² hi³ lɨ́²cuoh² tsɨ́³ tsú². 56 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³, jɨ³ hi³ hɨ́nh²³ tsú² siáh³ jmɨ́²hán¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ má²cá²cunh³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ má²cá²cunh³ siáh³ quionh³ tsá² hí³. 57 Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ dá², jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun² bíh¹; hi³ jáun² jná¹³ né³ zian² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bí¹ siáh³ lɨ́³, hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² lɨ³tú² lɨ³má³² jmɨ́¹ tsɨ́³ cun³quionh³ jná¹³, jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ bíh¹ lɨ́¹³ zian² tsú². 58 Jná¹³ dá² hléh²³ hi³ ca³tɨ²¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Hí³ lá² tiá² lɨ́³ yáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ má³² hi³ ca³cúh² jáun² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² jmɨ́¹tin², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cu³ jáun² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² cuh³ hí³ lá² má¹ná¹, lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

59 Jesús ca³ma³ta² jáɨ¹³ nɨ́² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ zeh² jáun² já¹ juú² Capernaum.

Jáɨ¹³ jmu² hi³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²

60 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² má²tsá²táunh¹ hí³ cu³hna²¹ Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jáun² juóun³² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² juóuh³² lɨ́n³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² nɨ́²; jun³juáh¹³ hi³ tú¹ tsa¹³ jnoh¹ má¹tí²¹ yáh³ jáɨ¹³ nɨ́².

61 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ tsá² hí³ ná¹juónh²³ hi³ ná¹má²tsan² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ jáun², jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ja³tsan² honh² hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́²? 62 ¿He³ la³ lɨ́¹³ jaun³² nɨ́¹juáh³ hi³ la³ ca³jɨen¹ náh² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹uɨnh³² siáh³ tɨ³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ jmɨ́¹tin²? 63 Hnga² Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²; quí¹ ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu² ta²¹ yáh³ ngú³. Hi³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hléh³ jná¹³ nɨ́² né³, hɨ́e³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹, jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ lɨ́¹³ zian² tsú² cu³tí³. 64 Tɨ³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ ma³ jan² hnoh² hi³ tiá² má²nio² cáun² honh² náh².

La³ nɨ́² ca³juáh³ Jesús quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² la³ cun³ jmɨ́¹tin² hin² tsánh² tiá² ta²¹ taunh³², hi³ hin² tsánh² tsa³jɨenh³ dí². 65 Jáun² ca³juáh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Já² jáun² yáh³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ já³² ñí¹con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² té³ hnga² Ñuh³² jná¹³.

66 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ juóun³² tsá² jmɨ́¹ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³jính³² hi³ tiú²uú² ca³ñi³táunh¹ yáh³ quionh³ dí². 67 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ngáɨh³ Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² hnáuh² cuá¹tánh¹?

68 Tɨ³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ¿hin² dá² tɨ³ ñí¹con² lɨ́¹³ tsáu¹³ jnoh¹? Quí¹ hnú² bíh¹ Tsá² quiánh¹ jáɨ¹³ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmɨ́¹ hi³ nio². 69 Hi³ jnoh¹ né³ má²ca³táunh¹³ ta²¹, hi³ má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú² Tsá² chun¹ joh¹ Dió³².

70 Jáun² né³ Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ huen² jná¹³ ca³quiánh³² hnoh² tán¹ quian³tun³ náh² dúh¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ jan² tsá² hláɨh¹ ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́².

71 Jmɨ́¹ ca³hléh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³hléh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot bíh¹, quí¹hliá² Judas hí³ bíh¹ tsá² jɨenh³ Jesús, uá¹jinh¹ hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² quian³tun³ joh¹ tsú².

7

Tiá² ta²¹ taunh² tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús

1 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús tɨ³ hué¹³ Galilea; tiá² jmɨ́¹ hnió³ yáh³ tsú² hi³ tsa³ngɨ́² siáh³ tɨ³ Judea, quí¹hliá² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ jmɨ́¹ hnauh² ñí¹ jáun² hi³ hnió³ jngah³. 2 Tɨ³la³ má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ má²he² hi³ tɨ²¹ jmáɨ¹ quioh²¹ hñú³reh³, cáun² jmáɨ¹ hi³ jmu² tsá² judíos. 3 Jáun² né³, tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con²:

—Ha³ lɨ́²uú² ñí³ ñí¹ lá², cua³² tɨ³ Judea, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hnú² tionh² ñí¹ zio¹ lɨ́¹³ jɨe³ uá²jaɨ³² la³ cun³ hi³ jmuh³² nú². 4 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² hnió³ hi³ lɨ³ cuóu³² tsáu², jáun² tiá² jmu² yáh³ tsú² ñí¹ tiá² hin² nga³ jɨe³² la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu². Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmuh³² hnú² ta²¹ la³ nɨ́² né³, jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹ hniáuh³² cuá¹jmuh³ hnú².

5 Ca³juáh³ tsá¹ dá¹jon²¹ tsú² la³ nɨ́², quí¹hliá² sa³jun³ jmɨ́¹ ná¹tanh² yáh³ tsá² hí³ ta²¹ Jesús. 6 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ quion²¹ jná¹³, tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² má¹ná¹, cáun² chu²¹ bíh¹ lɨ³ua³ cáun² jmáɨ¹ lɨ́n²³ hnoh². 7 Quí¹ tiá² lɨ́¹³ yáh³ jmu³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hau² hnoh²; tɨ³la³ jná¹³ bíh¹ hau² tsú², quí¹hliá² jná¹³ bíh¹ chú² jñéih³² ná¹ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ jmu². 8 Jáun² né³, cuá²táunh¹ dá² hnoh² jmáɨ¹; tɨ³la³ jná¹³ ha³ tiá² má²ñé¹ yáh³, quí¹ ha³ tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ quion²¹ jná¹³.

9 Hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²zéih³² dí² tsá² hí³ la³ nɨ́² né³, ca³ta³cua¹³ bíh¹ dí² hué¹³ Galilea.

Jesús hún¹ jmáɨ¹ quioh²¹ hñú³reh³

10 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ngau³ Jesús chí¹cáɨn² cu³hna²¹ tsá² hí³ raɨnh²¹, tɨ³la³ ta³ conh¹ bíh¹ ngau³ tsú² má¹ná¹. 11 Tá¹la³ jmáɨ¹ jáun² né³ jmɨ́¹ hnauh² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ quioh²¹ tsú², hi³ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ jinh¹ zenh² tsá²ñuh² hí³ juáh¹³?

12 Hi³ ja¹ tsáu² né³ jmɨ́¹ zian² juóun³² tsá² jmɨ́¹ ná¹juónh²³ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí². Ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá² chun¹ bíh¹ hí³.

Tɨ³la³ ma³ jan² né³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³:

—Ha³ tiá² jáun² yáh³, ti³ lɨ́¹ má²can² tsáu² bíh¹ tsá² hí³.

13 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmɨ́¹ ja³² tsɨ́³ hi³ juónh³ chú¹ja²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹.

14 Chu³jo² jmáɨ¹ jmɨ́¹ má²tí³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hi³ Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsáu². 15 Hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³qui³ ca³ngáɨh³ dí² tsá²ján² tsá²ján²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́³, sa³ hliáun³ lín³² máh³ hi³ ñi³² tsá² nɨ́² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³ma³tɨn³²?

16 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Jáɨ¹³ quioh²¹ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³ hi³ ma³tɨn¹³ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ jáɨ¹³ quion²¹ huen² yáh³ ná¹. 17 Ní¹juáh³ zian² tsá² húun¹ hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², jáun² lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ jáun² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² ma³tɨn¹³ jná¹³ tsáu² ho³lá²dá² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin³² chin³² huen² uá¹ jná¹³ hléh²³. 18 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hleh³² la³ cun³ hi³ chin² chí¹ hnga², tsá² la³ hí³ hleh³² cun³ñí¹ hi³ hniá¹ tsú² hi³ ma³quien² tsáu² hnga² bíh¹ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² tion³ hi³ lɨ³ quien² tsá² lɨ́²ze³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² quian³² jú¹ tson², hi³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ né³, hí¹ cáun² tso³ tiá² cháuh³² yáh³.

19 ”¿Tiá¹ tson² dúh¹ hi³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³cué³ hnoh² liei²¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ná¹ma³tih²¹ náh² liei²¹ jáun². Quí¹ ¿he³ láɨh³² sa³ hnáuh² náh² jngah¹³ jná¹³?

20 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun² né³ ca³ngáɨ³:

—Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ ján³ hnú², quí¹ ¿hin² dá² hnió³ jngah³ hnú²?

21 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² ca³ja³cáun² honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ cáun² pih²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹jáun². 22 Tɨ³la³ sá¹nɨ́² jɨe³ dú¹ né³: Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ñí¹má¹tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, jáun² cáun² *tiuh³² bí¹ náh² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² dáɨn² jónh³² uá¹jinh¹ ti³tsóh³dí¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² cué³² tsú² li²¹ jáun² quioh²¹ dáɨn² pih²¹. Ma³tih²¹ náh² héih³² jáun² quioh²¹ tsú² uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hí³ yáh³ ca³ma³liáu³², quí¹ hi³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ náh². 23 Né³² né³, re² bíh¹ nɨ́¹juáh³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnáuh² náh² hi³ tá¹tonh¹ hlah³ ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² jmuh³² bíh¹ náh² lin¹ ñí¹con² dáɨn² jónh³² hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ quioh²¹ tsú². Jáun² né³ ¿he³ láɨh³² sa³ míh²³ yáh³ honh² náh² ñí¹con² jná¹³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ tɨ³ ca³jmah²¹ ná¹ re² tɨn² jan² tsá² hliánh² jmáɨ¹ nio² tie³? 24 Ha³ lɨ́²uú² chú¹ uú² ñih²¹ náh² nɨ́¹juáh³ lánh³ jniá³ tsáu², tɨ³la³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹.

Jesús cha³² ha³ jinh¹ ja³

25 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² zian² juú² Jerusalén ca³ma³liáu³² hi³ ngaɨh³² tsá²ján² tsá²ján², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³ tsá² ó³² hnah² tsú² hi³ jngɨh³ juáh¹³? 26 Já² ó³² bíh¹ zenh² tsú² hi³ dí¹hleh³² chú¹ja²¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hi³ juáh³ hí¹ cáun² ñí¹con² tsú². ¿Hí¹ la³ taunh³² uá¹ tsá²tan²¹ ta²¹ juáh¹³ hi³ tsá²ñuh² ó³² lín³ Tsá² zéi¹ Dió³²? 27 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, né¹ bíh¹ dí² ha³ jinh¹ ja³ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cuán² hú¹tá¹ Tsá² zéi¹ Dió³² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ³ ñi³² hi³ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

28 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³hléh³ tiá³ tá¹la³ dí¹má²tɨn² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Háh³²! ¡Jlánh¹ re² la³ ñíh¹ hnoh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ láh¹! Tɨ³la³ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹ huen², tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ ná¹ hi³ zéi¹ ná¹ jan² Tsá² tson² jë¹ bíh¹, jan² Tsá² tiá² cuóun³² hnoh². 29 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹,

cuóun32 bíh1 ná1 tsú2, quí1hliá2 ñí1con2 hí3 bíh1 ja3 ná1; hí3 bíh1 ca3ze3 jná13.

30 Hi3 jáun2 jmí1jáun2 né3 jmí1 hnió3 tsáu2 jan3 Jesús hi3 tson3; ti3la3 hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 ca3tie3 cuo2, quí1 tiá2 jmí1 má2cá2chó32 yáh3 jmái1 quioh21 tsú2. 31 Ti3la3 juóun32 lín32 bíh1 tsá2 ná1ngih32 hí3 ca3taunh2 ta21 quioh21 Jesús, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Ní1juáh3 ní1 má1cuán2 Tsá2 lín3 Cristo, ¿hí1 ti3 jlánh1 bíh1 hliáun3 li21 hi3 lí3 hua3jueh32 jmu3 ní1 má1cuán2 la3cónh3 bíh1 tsá2ñuh2 lá2?

Tsá2 fariseos zen2 tsá2cuú2 tsá2ta3 hi3 tsa3quian3 tson3 Jesús

32 Jáun2 né3, tsá2 *fariseos ca3nái32 la3 cun3 hi3 ná1juáh23 jáun2 tsáu2 hi3 ca3tin1 Jesús; jáun2 hí3 dí2 la3 má2quionh3 tsá2 ná1lín3 mi3jmú3 ca3zen3 tsá2cuú2 tsá2ta3 hi3 tsa3quian3 Jesús hi3 tson3. 33 Hi3 jáun2 Jesús né3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Cónh3í1 cú1pih21 jmái1 bíh1 jéi32í1 ñi21 jná13 quiúnh1 hnoh2, hi3 jáun2 má1jáun2 má2ñih21 jná13 ti3 ñí1 cuá3 Tsá2 ca3ze3 ná1. 34 Ní1 má1jáun2 né3 má2hnauh13 hnoh2 jná13, ti3la3 tiá2 chauh1 yáh3 hnoh2 jná13, quí1 ha3 tiá2 lí13 yáh3 cuá1táunh1 hnoh2 ñí1 ñí1ñí21 jná13.

35 Hi3 jáun2 jmí1jáun2 né3 ca3juu3 ca3hlénh3 tsá2 ná1ñí1 joh1 tsá2 judíos quionh3 tsá2ján2 tsá2ján2, hi3 ca3juáh3:

—¿Hín2 máh3 dá2 tíh3 tsó32 tsá2 ní2, hi3 jáun2 jnoh1 máh3 tiú2uú2 chanh21 dí2? ¿Hí1 tsó32 dí2 ñí1 tiáunh1 tsá2 judíos tsá2 ná1yanh32 ja1 *tsá2cá2jo21 hi3 tsa3ma3tin2 dí2 tsá2cá2jo21 hí3 juáh13? 36 ¿He3 dá2 hnió3 juáh3 hi3 lí2juáh3 tsú2 jáun2 la3 lá2: “Hnauh13 hnoh2 jná13, ti3la3 tiá2 chauh1 yáh3 náh2 jná13, quí1 tiá2 lí13 yáh3 hi3 cuá1táunh1 hnoh2 ñí1 ñí1ñí21 jná13”?

Cua3 ñí1 rá1ngi32 jmái2 hi3 jmu2 hi3 cu3tí3 lí13 zian2 tsú2
(Hechos 2:2-4)

37 Jáun2 jmái1 hi3 ná1jueh32 jmái1 jáun2 né3, ca3náu2 Jesús hi3 ca3hléh3 tiá3, ca3la3 hi3 chi21 tiú2 mah1 tiú2 jan32, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Ní1juáh3 zian2 tsá2 hí1quiéin2 tsí3, cuí1 ja3hính2 jmái2 ñí1con2 jná13. 38 Quí1 ñí1con2 tsá2 má2taunh2 ta21 jná13 lí3 la3jmí1 lí3 hi3 chí1ñei32 bíh1 jmí2 cua3 hñu3 tsí3 tsú2, jmái2 hi3 jmu3 hi3 hú1tá1 cu3tí3 zian2 tsú2, la3 cun3 qui3 rá1juáh3 ñí1 Sí2 quioh21 Dió32.

39 Cun3quionh3 jái13 ní2 ca3li3hnió3 Jesús juáh3 hi3 né3bí1 hen3 tsú2 Jmí2chí3 Chun1 la3jín32 tsá2 taunh2 dí2 ta21; quí1 tiá2 hin2 jmí1 má2ca3hián13 yáh3 Jmí2chí3 Chun1 jmí1jáun2, quí1hliá2 tiá2 jmí1 má2ca3li3 lin1 yáh3 hi3 quien2 Jesús jmí1jáun2.

Ca3ta3ná1tsoh3 ja1 quioh21 tsáu2

40 Jmí1 ca3nái32 ma3 jan2 tsá2 jmí1 tionh1 ja1 tsá2 juóun32 hí3 jái13 ní2 né3, ca3juáh3 la3 lá2:

—Tson2 bíh1 cu3tí3 tsá2 ní2 lín3 *ti32 jë1 Dió32 tsá2 qui3 ca3ti21 já32.

41 Hi3 ma3 jan2 tsáu2 né3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Tsá2 ní2 bíh1 Tsá2 lín3 Cristo.

Ti3la3 ma3 jan2 siáh3, ca3juáh3 la3 lá2:

—Tiá2 tson2 yáh3, quí1 ¿ha3 bí1 lánh3 rón32 hi3 ti3 hué13 Galilea lí1 já21 tiá3 Tsá2 lín3 Cristo? 42 Quí1 ñí1 Sí2 rá1juáh3, hi3 Cristo ca3ti21 lín13 jan2 Tsá2 jón2zíh1 jón2cho1 hla1 re21 Dá2vi21 bíh1, hi3 já1 juú2 Belén ñí1 ca3li3zian2 hnga2 hla1 Dá2vi21 bíh1 li3zian2 tsú2 siáh3 uá2jai32.

43 Hi3 jáun2 né3, la3 ní2 bíh1 li3 hi3 ca3ta3ná1tsoh3 tsáu2 cun3ñí1 hi3 ca3tin1 Jesús. 44 Ma3 jan2 tsáu2 jmí1 hnió3 hi3 jan3 dí2 tson3, ti3la3 hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 ca3tia3 tsí3 hi3 tie3 cuo2.

Tsá2 ná1ñí1 tiá2 ta21 tanh2 yáh3 Jesús

45 Jáun2 né3, ja3tanh21 bíh1 siáh3 tsá2cuú2 tsá2ta3 mí2tsáu2 ti3 ñí1 tionh1 tsá2 fariseos quionh3 tsá2 ná1lín3 mi3jmú3, jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3ngái3h3 tsá2cuú2 tsá2ta3 hí3 la3 lá2:

—¿He3 lái32 tiá2 lí2jan32 náh2 tsú2?

46 Hi3 jáun2 tsá2cuú2 tsá2ta3 tsú2 hí3 né3 ca3ngái3 la3 lá2:

—¡Hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 má2ca3hléh3 la3jmí1 hleh32 tsá2 ó32!

47 Jáun2 tsá2 fariseos ca3juáh3 siáh3:

—¿Hí1 ja3bí1 hnoh2 uá2jai32 má2ca3li3can2 náh2? 48 ¿Hí1 zian2 ma3 jan2 tsá2 chín1 joh2

dí², jɨ³ lɨ³ua³ jan² jnoh¹ tsá² fariseos hi³ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² hí³ dúh¹? 49 Tɨ³la³ tsá² tiá² ná¹cuoh² ó³² liei²¹ má¹ná¹, má²ca³tɨn¹ tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹.

50 Jáun² Nicodemo, jan² tsá² lín³ fariseo quionh³ tsú², tsá² ca³ñí¹jɨen¹³ hí³ Jesús cáun² já¹niéi² ca³juáh³ la³ lá²:

51 —¿Haun¹³ juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quiú¹³ dí² rá¹juáh³ hi³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² hi³ cáun² lɨ¹ má¹tson¹³ dí² jan² tsáu² ta³ tiá² lin¹ jú¹ tson² má²lí²cán¹³ dí² quioh²¹ tsú²?

52 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² Galilea hniu³² uá²jaɨ³² dúh¹? Sá¹nɨ́² dúh¹ hí³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² má¹jáun² jɨeh²¹ nú² hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² cuá²han³ tɨ³ hué¹³ Galilea.

53 [Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² já¹tanh²¹ cú²jueh³² hñú¹³.

8

Tsá²mɨ³ tsá² juón¹

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús tɨ³ máh³ Olivos. 2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ cuanh³ hú²niéi² ta³ ná¹juan³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² né³ ca³cuú² ca³ngɨh³² ca³la³ jín³² tsáu² cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cuá³ dí², hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsá² hí³.

3 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ quionh³ tsá² *fariseos, hi³ ná¹jan² jan² tsá²mɨ³ tsá² ca³ñí¹zianh¹³ dí² ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. Jáun² ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ Jesús; 4 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², tsá²mɨ³ lá² má²ca³jáun³ jnoh¹ ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. 5 Né³² né³, ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² héih³² ñí¹con² jnoh¹ hi³ hniáuh³² jngɨh¹³ jnoh¹ tsá²mɨ³ la³ nɨ́² hi³ jlan¹ jnoh¹ quín¹. ¿Hi³ hnú² né³, he³ lánh³ juáh³ nú²?

6 La³ nɨ́² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ ca³ hi³ lan³ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³cuá³ cuá¹hin³ hi³ cuá¹jmu² cú²jueh³² huéh³ ja¹ hliáu² cun³quionh³ zeih²¹ cuo². 7 Tɨ³la³ la³ má²ná¹nga² jáun² bíh¹ tsá² hí³ la³ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh², lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² tso³ ren² náh², tiáun² náh² cá² máɨ³ quín¹ la³ñí¹ hi³ jnah²¹ tsá²mɨ³ lá².

8 Jmí¹jáun² ca³cuá³ siáh³ cuá¹hin³ hi³ ca³jmú³ siáh³ huéh³ ja¹ hliáu². 9 Tɨ³la³ jmí¹ ca³náɨ³² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ ca³huén² cheih³², [quí¹hliá² ca³lɨ³lieih²¹ tsɨ́³ hi³ la³ ná¹ren² bíh¹ uá²jaɨ³² tso³ hmóu³²]; tsá² má²lieih²¹ tín² ca³ma³liáu³² hi³ huen³², hi³ jáun² jmí¹ má²ca³huén² tsú² jáun² la³jɨ́n³² né³, hnga² bíh¹ Jesús ca³ta³cua¹³ quionh³ tsá²mɨ³ hí³. 10 Hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³náu² Jesús, [hi³ ca³jɨe³ hi³ tiú²uú² hin² zian² yáh³, jɨ³²la³ hnga² tsá²mɨ³ bíh¹ jéi³²í¹ cuá³,] hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mɨ³, ¿né² dá² tsá² jmí¹ cha³² tsáuh³ hnú²? ¿Hí¹ hí¹ jan² uá¹ tiú²uú² hin² lí²ra³tsa² hnú² héih³²?

11 Jáun² tsá²mɨ³ né³ ca³ngáɨ³:

—Ján¹han²¹ Tɨ³², hí¹ jan² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Sa³jun³ jná¹³ yáh³ rá¹tsa² ná¹ héih³²; né³² né³, cuánh², ha³ lí²uú² cua³jmu³ siáh³ tso³.]

Jesús lín³ joh¹ sɨ́² ñí¹con² ca³la³ jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

12 Jesús ca³liéinh³² siáh³ tsáu² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ joh¹ sɨ́² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ja³² cu³hna³² jná¹³ né³, hi³ jáun² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ngɨ³² tsú² ñí¹ lɨ³ já¹niéi², quí¹ lɨ³ zia³² bíh¹ joh¹ ñí¹con² tsú² hi³ jmu³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú².

13 Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² lí¹ cueh³² jú¹ tson² quián¹³ huen² bíh¹, tiá² lí¹³ yáh³ hi³ lɨ³ tson² jëh² hnú² nɨ́².

14 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús:

—Quien² bíh¹ jú¹ tson² hi³ zíh²³ jná¹³ lá², uá¹jinh¹ huen² bíh¹ jná¹³ zíh²³ jú¹ tson² lá². Quí¹ jná¹³ bíh¹ ño¹ hi³ ha³ jinh¹ ja³ ná¹ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ ná¹ siáh³; tɨ³la³

hnoh² né³ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³ siáh³. 15 Quí¹ hnoh² dá² ra³tsɨh³² náh² héih³² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹. Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² ra³tsɨ³² jná¹³ héih³² la³ jáun² ñí¹con²; 16 tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ ra³tsɨ³² jná¹³ héih³², rá²tsɨ³² jná¹³ cú²tso² bíh¹, quí¹ jun³juáh¹³ huen² yáh³ jná¹³ ra³tsɨ³² héih³², quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ rá²tsɨ³² héih³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³. 17 Há¹ jun³juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ ní¹juáh³ ná¹lí³ gon³ tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ juáh³ cá²ren² tán¹, jáun² bí¹ hniáuh³² táunh¹³ dí² ta²¹. 18 Né³² né³, huen² bíh¹ jná¹³ lín³ ná¹ jan² tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹ huen², hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³ lín³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹.

19 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Jinh¹ dá² cuá³ ñeh² hnú² dúh¹?

Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnoh² jná¹³, hi³ sa³jun³ cuóun³² yáh³ náh² Ñuh³² jná¹³ siáh³; quí¹ sá¹jmí¹ hi³ cuóu³² náh² jná¹³ dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ má²cuóun³² bíh¹ náh² siáh³ Ñuh³² jná¹³.

20 Jesús ca³hléh³ jáɨ¹³ ní² tá¹la³ jmí¹ dí¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, ñí¹ jmí¹ ná¹táun³ jáun² cuó² ñí¹ toh² tsáu² quɨe³. Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ma³tsau¹³ tsú², quí¹hliá² tiá² jmí¹ má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ quioh²¹ tsú².

Tsá² tiá² lí¹³ tsa³tiánh² ñí¹ tsa³cuá² Jesús

21 Jesús ca³juáh³ siáh³ cónh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² ñih²¹ bíh¹, hi³ jáun² má¹jáun² né³ hnauh¹³ náh² jná¹³, tɨ³la³ hnoh² né³ hiá¹ tsán¹³ bíh¹ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; quí¹ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun² dá², ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹tianh³ hnoh².

22 Hi³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ jngíh³² tsú² hnga² juáh¹³ hi³ jáun² sa³ la³ ní² yáh³ juáh³ tsú² hi³ tiá² lí¹³ tsáu¹³ jnoh¹ ñí¹ tsánh²¹ dí²?

23 Jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Tɨ³ la³ hué³² lá² bíh¹ hín¹³ hnoh², tɨ³la³ jná¹³ né³, hín¹³ ná¹ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Hnoh² dá² cáun² zian² náh² la³ cun³ tɨn² honh² náh² hmóu³² bíh¹; tɨ³la³ jná¹³ né³, ha³ tiá² zian² yáh³ jná¹³ la³ cun³ tɨn² tsɨn³² huen². 24 Hi³ jáun² bíh¹ lí²juáh³² jná¹³ hi³ hnoh² hiá¹ tsán¹³ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; quí¹ ní¹juáh³ tiá² táunh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ hi³ jná¹³ bíh¹ la³², hi³ jáun² dá² hiá¹ tsán¹³ bíh¹ hnoh² ta³ ná¹quiánh¹ la³ jáun² tso³ quián¹³.

25 Hi³ tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³ñí¹ tín² nga² jná¹³, ¿hí¹ lɨ³ quien² hi³ juoh²¹ dí² hliáun³ jáɨ¹³ quiúnh¹ tsá² la³ hnoh² dúh¹? 26 Quí¹ zia³² bí¹ siáh³ hliáun³ lín³² jáɨ¹³ hi³ jmí¹ lɨ³ juah²¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², jɨ³ hi³ jmí¹ cué²¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tsa² jná¹³ hnoh² héih³². Tɨ³la³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ má¹ná¹, jú¹ tson² bíh¹ hleh³²; hi³ jáun² né³, jáɨ¹³ jáun² bíh¹ juo³ jná¹³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²cá²náɨ³² jná¹³ hi³ hleh³² hí³ bíh¹.

27 Tɨ³la³ tsá² hí³ tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ hi³ Jesús hleh³² hi³ ca³tɨn¹ Jméi² bíh¹. 28 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹ má¹ca³ziau³ náh² jná¹³ Tsá² lín³ ná¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² chi³cuú², jáun² má¹jáun² bíh¹ má²lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ tson² bíh¹ jná¹³ la³², hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmu² jná¹³ cun³quionh³ hi³ cháunh²³ chin³² huen², ñí¹ jí²¹la³ ti³ hɨe²³ jná¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ má²ca³ma³ta² Ñuh³² bíh¹ ná¹. 29 Quí¹ Tsá² ca³ze³ jná¹³ zenh² bíh¹ quiúnh¹ jná¹³; tiá² huen² jná¹³ má²ca³zeh³ yáh³ tsú², quí¹ jmáɨ¹ ca³la³ jí³² bíh¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ tsú².

30 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ ní² né³, juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³taunh² ta²¹.

Tsá² ná¹lín³jon² Dió³² jɨ³ tsá² má²cá²taun³ hi³ jmu² tso³

31 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² judíos tsá² má²ca³hín¹³ hí³ ca³lá² jë¹ tsú² la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hi³ cu³tí¹³ zánh¹³ hnoh² tiá³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hú¹tá¹ cu³tí³ má²lín³ náh² tsá² haɨn²¹

tɨ³ con² jná¹³; 32 hi³ jáun² lɨ³ cuɨn² náh² jú¹ tson², hi³ jáun² jú¹ tson² jáun² né³ lɨ́¹³ liáu³².
33 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ bíh¹ jnoh¹, hi³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³lɨn³ jnoh¹ *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² hí¹ jan² tsáu². ¿Lánh³ bí¹ rón³² sa³ hnú² ya³ juáh³ hi³ jnoh¹ lɨ́¹³ liáu³?
34 Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́n³² tsá² jmu² tso³ bíh¹ lɨ́n³ tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² tso³. 35 Hi³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ né³, cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ lɨ́n³ hú¹tá¹ jan² tsá² hñú¹³ tsú², tɨ³la³ jon² tsá² hñú¹³ má¹ná¹, tiú²nio² bíh¹ lɨ́n³ jan² tsá² hñú¹³ tsú². 36 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ Tsá² qui³ lɨ́n³ hí³ Jon² tsú² la³ liáu³² hnoh², jáun² hú¹tá¹ cu³tí³ liáun³ bíh¹ hnoh². 37 Má²ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hnoh² lɨ́n³ náh² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹; tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cu³ jáun² hnáuh² bíh¹ náh² jngah¹³ jná¹³, quí¹ tiá² chau³² yáh³ jë² jná¹³ la³ tɨ³ hñu³ honh² náh². 38 Jná¹³ dá² hléh²³ la³ cun³ hi³ má²ca³hɨ́e³ Ñuh³² bíh¹, jáun² ja³bí¹ hnoh² siáh³ jmuh³² la³ cun³ hi³ má²ca³hɨ́e³ ñeh².
39 Jáun² tsá² hi³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—¡Hla¹ Há²bran²¹ bíh¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹!
Tɨ³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ jon²zɨ́h¹ tsá² hí³ hnoh², jáun² jmɨ́¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ jmóuh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ tsá² hí³. 40 Tɨ³la³ cun³ jáun² hnáuh² bíh¹ hnoh² jngah¹³ jná¹³, uá¹jinh¹ má²lɨ́²juo³ ná¹ hnoh² jú¹ tson² la³ cun³ rón³² hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ Dió³². Tɨ³la³ ¡hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³jmú³ hla¹ Há²bran²¹ la³ nɨ́² má¹ná¹! 41 Quí¹ hnoh² dá² jmóuh¹ náh² la³jmɨ́¹ jmu² hnga² ñeh² bíh¹ náh².
Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—Jun³juáh¹³ dún² lɨ́¹ zian² yáh³ jnoh¹, jan² tán¹ bíh¹ Dió³² Jméi² jnoh¹ zian².
42 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:
—Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² bíh¹ hi³ Dió³² ñeh² hnoh², jáun² jmɨ́¹ má¹hnau¹ bíh¹ hnoh² jná¹³ dúh¹, quí¹ jná¹³ bíh¹ jan² Tsá² ja³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² lá² zenh² ná¹ ta³ máh¹ hnoh². Quí¹ jun³juáh¹³ lɨ́¹ ca³cháunh¹³ tsɨn³² huen² yáh³ jná¹³ hi³ ja³ ná¹, quí¹ tɨ³la³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ jná¹³. 43 Jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ngɨ²³ hnoh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ juáh¹³? Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² tion²³ hnoh² honh² hi³ náɨh¹ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ lá² jná¹³ yáh³. 44 Quí¹ tsá² hláɨnh¹ bíh¹ ñeh² hnoh²; hi³ jáun² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hí³ bíh¹ hnáuh² hnoh² jmúh¹³. Quí¹ qui³ cónh³ jan² tsá² jngɨh² tsáu² bíh¹ tsá² hláɨnh¹ ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³; hí¹ cónh³ yáh³ tiá² jmu² tsú² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ tson², quí¹ tiá² jú¹ tson² hu²¹ yáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú². Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³hléh³ tsú² jú¹ tɨ́¹jáɨ², cáun² hleh³² tsú² la³ cun³ rón³² lɨ́n³ bíh¹; quí¹ qui³ cónh³ hí³ bíh¹ jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn², hi³ jáun² hí³ bíh¹ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ jú¹ tɨ́¹jáɨ². 45 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ hléh²³ jú¹ tson² né³, hi³ jáun² tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². 46 ¿Hin² tsánh² lɨ³ua³ jan² hnoh² lɨ́¹³ má¹jnia¹³ náh² cáun² tso³ quion²¹ jná¹³ juáh¹³? Né³² né³, nɨ́¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ hléh²³ jná¹³, jáun² ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh²? 47 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ náɨ³² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²; tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹ tiá² hnáuh² yáh³ hnoh² náɨh¹, quí¹ jun³juáh¹³ tsá² joh¹ Dió³² yáh³ hnoh².

Jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ Cristo jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zian² hla¹ Há²bran²¹

48 Hi³ jáun² tsá² judíos hí³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Tson² bí¹ la³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² hi³ jan² tsá² lín¹ tsá² Samaria bíh¹ hnú², hi³ ján³ nú² siáh³ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹.
49 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—Hí¹ jan² yáh³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiá² ján³ jná¹³. Jná¹³ dá² ma³quien¹³ ná¹ Ñuh³² bíh¹; tɨ³la³ hnoh² né³, huen³ cu³tí¹³ bíh¹ jná¹³ jmuh³² hnoh². 50 Jun³juáh¹³ hi³ dí¹quian¹ yáh³ jná¹³ hi³ ma³quien² tsáu²; tɨ³la³ zian² jan² Tsá² hnió³ bíh¹ hi³ lɨ³ quien² jná¹³, hi³ Tsá² hí³ né³ rá²tsɨn² héih³² tsá² hau² jná¹³. 51 Jú¹ tson² bí¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³, jmɨ́¹lɨh³ bíh¹ tiá² jún³ tsú².

52 Hi³ jáun² tsá² judíos hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² tɨ³ jlánh¹ cáun² má²nio² bíh¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ján³ hnú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹. Quí¹ jun³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³²; tɨ³la³ hnú² né³ juáh³: “Nɨ́¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³, jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² jún³”. 53 ¿Hí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³cónh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹? Quí¹ hí³ dá² jun³ bíh¹, hi³ ca³tsan³ bí¹ siáh³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³². ¿Hin² ma³ dá² tsánh² hnú² dúh¹?

54 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ ma³quien¹³ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ lɨ³ quien² hí¹ cáun² yáh³ hi³ jáun². Tɨ³la³ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ jmu² quien² jná¹³, Tsá² juáh³ hnoh² hí³ hi³ lɨ́n³ Dió³² Juóuh³² náh². 55 Tɨ³la³ tiá² má²ca³lɨ³ cuóun³² yáh³ hnoh² tsú² má¹ná¹. Jná¹³ bíh¹ ján¹ tson² cuóun³² tsú²; hi³ sá¹jmɨ́¹ hi³ juanh²¹ jná¹³ hi³ tiá² cuóun³² ná¹ tsú², jáun² la³ jáun² má²lɨ́n³ jná¹³ jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn² la³ hnoh² bíh¹. Tɨ³la³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ cuóun³² jná¹³ tsú² má¹ná¹, jɨ³ hi³ ma³ti²¹ jná¹³ siáh³ la³jɨ́³² hi³ juáh³ tsú². 56 Hla¹ Há²bran²¹ dí²hio³ ñú²deh³ hnoh² hí³ ca³lɨ³ tsah³ lɨ́n³² quí¹hliá² jɨ́e³ jmáɨ¹ hi³ cuán¹³ jná¹³; ca³jɨ́e³ bí¹ tsú², hi³ jáun² ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³.

57 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá² judíos hí³ la³ lá² ñí¹con² Jesús:

—¡Ca³la³ hí¹juáh³ tu³la³quia³ mii² yáh³ tiá² má²húnˀ hnú², sa³ hnú² yáh³ jlánh¹ juáh³ hi³ ca³jɨen¹ máh³ hnú² hla¹ Há²bran²¹!

58 Jáun² Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bí¹ hi³ lɨ³zian² hla¹ Há²bran²¹ máh³, jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ jná¹³.

59 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ quɨ́n¹ hi³ jnah³ Jesús; tɨ³la³ Jesús, ha³ tiú²uú² ca³jnia³ yáh³, jáun² cua³han³ hñu³ cuáh³² chín¹ [hi³ ca³nga² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³], hi³ ngah³.

9

Jesús jmah²³ jan² tsá² qui³ má²ten³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian²

1 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ hí¹húnˀ jáun² Jesús juɨ³² hi³ má²cuá²han³ cuáh³², ca³jɨ́en³² dí² jan² tsá²ñuh² qui³ má²te³ ñí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian². 2 Hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, ca³ngáɨ³ ñí¹con² dí² hi³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ¿he³ láɨh³² sa³ ten³ yáh³ tsá²ñuh² nɨ́² ca³lɨ³zian²? ¿Hí¹ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² juáh¹³, ho³ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ hnga² uá¹?

3 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Jun³juáh¹³ tsáu¹³ hnga² yáh³ tsú² hi³ ten³, hi³ sa³jun³ tsáu¹³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² siáh³; la³ nɨ́² dá² ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ³jnia² he³ tɨn² Dió³² jmu³ bíh¹. 4 Hniáuh³² bíh¹ jmú¹³ dí² tá¹³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ tá¹la³ jniá³, quí¹ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³zɨ³², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹. 5 Quí¹ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² hngá¹máh³ lá², lɨ́n³ jná¹³ joh¹ sɨ́² quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Jesús la³ nɨ́² né³, ca³hñe³ hué³², hi³ ca³jmú³ cú¹pih²¹ jen² quionh³ mí¹héh³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³yóh³ dí² mɨ́¹ñí¹ tsá² ten³ hí³. 7 Jáun² la³juɨ³² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Cua³², cuá²ráɨn² máh¹ tɨ³ ñí¹ nio¹ jmɨ́²táu² jmáɨ² Siloé (hi³ hnió³ juáh³ “Tsá² zéin¹”).

Jáun² ngau³ bíh¹ tsá² ten³ hí³ hi³ ca³ñí¹ráɨn¹³ ñí¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² né³ jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² má²jniá³ ñí¹. 8 Hi³ jáun² tsá² cuu³ tsá² jéin³ hñú¹³ tsú² ca³juu³ ca³hlénh³, la³ má²quionh³ tsá² jmɨ́¹ má²ca³jɨe³² hí³ hi³ lɨ́¹ mɨ³² tsú² cú¹dáɨn³ ñí¹con² tsáu² jmɨ́¹tin², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² nɨ́² tsá² jmɨ́¹ cua³² ñí¹ jáun² hi³ jmɨ́¹ mɨ³² cú¹dáɨn³ jmɨ́¹tin² juáh¹³?

9 Jáun² ma³ jan² tsáu² ca³juáh³:

—Ján³, tsá² hí³ bí¹ nɨ³².

Hi³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ siáh³:

—Ján¹han²¹, jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ nɨ³², uá¹jinh¹ jniá³ la³ jáun².

Tɨ³la³ hnga² tsú² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³.

10 Jmí¹ján² né³, ca³ngáih³ dí² tiáunh¹ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² ca³niá³ máh¹ nú² hi³ ján² má²lí²³ jɨe¹ nú² ta³né³²?

11 Hi³ ján² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² Tsá² jmáɨ² hí³ Jesús bíh¹ lí²jmú³ jen², hi³ ján² lí²yóh³ tsú² mí¹ñi³² jná¹³, ján² lí²juáh³ la³ lá²: “Cua³² tɨ³ ñí¹ nio¹ jmí²táu² jmáɨ² Siloé, ñí¹ ján² cuá²ráɨn² máh¹”. Ján² cuá²ñéi¹ jná¹³, hi³ ján² jmí¹ má²lí²ráɨn³² jná¹³ ján² mí¹ñi³² né³, ca³niá³ bíh¹ hi³ ca³lɨ³ jɨe¹ jná¹³.

12 Hi³ ján² ca³ngáɨ³ siáh³ tsáu² ñí¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—¿Né² dá² tsá² hí³ né³?

Ján² tsá² jmí¹ ten³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tiá² ño¹ nia²¹.

Tsá² fariseos quí² nga² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³

13 Jmí¹ján² ca³ñí¹jan² tsú² tsá² jmí¹ ten³ hí³ tɨ³ ñí¹con² tsá² *fariseos; 14 quí¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ jaun³² jmí¹ ca³jmú³ Jesús jen² hi³ ca³jñéi³ mí¹ñí¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ján² lan³. 15 Ján² tsá² fariseos né³, ca³ngáɨ³ siáh³ ñí¹con² tsá² hí³ hi³ he³ lánh³ rón³² ca³niá³ mí¹ñí¹, hi³ ján² má²jɨe³². Jmí¹ján² ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Jen² bíh¹ lí²jñéi³ tsú² mí¹ñi³² jná¹³, hi³ ján² lí²ráɨn³² jná¹³, hi³ ján² bíh¹ má²jniá³ mí¹ñi³² jná¹³ ta³né³².

16 Hi³ ján² jmí¹ján² ca³juáh³ ma³ jan² tsá² fariseos la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ tsá² ja³ ñí¹con² Dió³² yáh³ tsá²ñuh² tsá² lí²jmú³ hi³ ní², quí¹ ján² sa³ tiá² ta²¹ tanh² yáh³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³.

Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² fariseos hí³ né³ ca³juáh³:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ jmu³ tsú² li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² ní², ní¹juáh³ jan² tsá² ren² tso³ bí¹ lánh³?

Ján² la³ ní² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³ta³ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹ tsú² hmóu³². 17 Hi³ ján² ca³ngáih³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Hi³ hnú² né³, ¿he³ lánh³ juáh³ nú² hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² tsá² lí²niá³² hí³ mí¹máh¹ nú²?

Ján² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jná¹³ len³ hi³ tsá² hí³ bíh¹ lín³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².

18 Ján² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hi³ tson² jmí¹ ten³ tsá² hí³, hi³ né³² né³ má²ca³niá³ ñí¹; ca³la³ ñí¹ ca³teh³ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³, 19 hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² lá² jónh³² hnoh², tsá² juáh³ hnoh² hi³ má²ten³ jmí¹ ca³lɨ³zian²? ¿Ha³ lánh³ rón³² má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³² né³?

20 Ján² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Né¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ jon² jnoh¹ tsá² ní², hi³ tson² bíh¹ má²ten³ tsú² jmí¹ ca³lɨ³zian²; 21 tɨ³la³ tiá² né¹ jnoh¹ má¹ná¹ he³ lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³², hi³ sa³jun³ né¹ jnoh¹ siáh³ hin² tsánh² lí²jmú³ hi³ ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú². Ngáɨh³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹; quí¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ nɨ³², hi³ ján² hnga² bíh¹ tsú² má²lí¹³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh².

22 La³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ juénh², quí¹hliá² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ má²ca³jmú³ cá²hon³ hi³ chin¹³ dí² cuáh³² lɨ³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ tson² bíh¹ Jesús lín³ Cristo. 23 Hi³ ján² bíh¹ la³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³: “Ngáɨh³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹, quí¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ nɨ³²”.

24 Ján² tsá² ná¹ñí¹ hí³ ñí¹con² tsá² judíos ca³teh³ siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Juah²¹ jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³², quí¹ jnoh¹ né¹ hi³ tsá²ñuh² hí³ dá² jan² tsá² ren² tso³ bíh¹.

25 Jmí¹ján² né³, ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Tiá² ño¹ jná¹³ hí¹ ren² tsú² tso³ ho³ tiá² ren². Ñí¹ jí²¹la³ cun³ hi³ ño¹ jná¹³, hi³ jná¹³ jmí¹ lín³ jan² tsá² ten³ bíh¹, hi³ ta³né³² né³ má²jɨe¹ ná¹.

26 Hi³ ján² ca³ngáɨ³ siáh³ tsá² fariseos la³ lá²:

—¿He³ lɨ́²jmú³ tsú²? ¿Ha³ lánh³ rón³² lɨ́²jmú³ tsú² hi³ ca³jnia³ mɨ́¹máh¹ hnú²?
27 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ ca³ngáɨ³:
—Má²lɨ́²juáh³² bíh¹ jná¹³, tɨ³la³ tiá² jáɨ¹³ canh³² yáh³ hnoh². ¿He³ láɨh³² hnáuh² hnoh² hi³ juah²¹ jná¹³ siáh³ cónh³? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ han³ uá²jaɨ³² tɨ³ con² tsú² dúh¹?
28 Jmɨ́¹jáun² ca³jin³ dí² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Hnú² bíh¹ tsá² hen² nú² tɨ³ con² tsá² lín¹ hí³, tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, haɨn²¹ jnoh¹ tɨ³ con² hla¹ Moisés bíh¹. 29 Jnoh¹ né¹ hi³ Dió³² ca³hléh³ ñí¹con² hla¹ Moisés, tɨ³la³ tsá²ñuh² nɨ́² má¹ná¹, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² né¹ bíh¹ jnoh¹ ha³ jinh¹ ja³ tsú².
30 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—¡Hen³ ma³ hua³jueh³² lɨ́²³ hi³ hnoh² tiá² la³ ñíh¹ yáh³ náh² hi³ ha³ jinh¹ ja³ Tsá² hí³, tɨ³la³ Tsá² hí³ bíh¹ lɨ́²niá³² mɨ́¹ñi³² jná¹³!
31 Re² lɨ́n³² bí¹ né¹ dí² hi³ Dió³² tiá² náɨ³² yáh³ jë¹ jan² tsá² ren² tso³; jɨ́³²la³ jë¹ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Dió³² náɨ³², lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ tsú² yáh³.
32 Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lin¹ má²ca³náɨ¹³ dí² hi³ má²ca³lɨ³zian² jan² tsá² nia³² mɨ́¹ñí¹ tsá² má²ten³ má¹ca³lɨ³zian².
33 Sá¹jmɨ́¹ tson² hi³ Tsá² hí³ tiá² ja³ ñí¹con² Dió³² dúh¹, jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmu³ tsú².
34 Jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—Hnú² bíh¹ jan² tsá² ca³lɨ³zian² nú² hi³ ren² nú² tso³, ¿hí¹ hnáuh² hnú² má¹ta¹³ nú² jnoh¹?
Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ hi³ tiú²uú² hniáuh³² tsó³² tsú² cuáh³².

Tsá² te³ jmɨ́¹ tsɨ́³

35 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús hi³ má²lɨ́²jmú³ tsú² héih³² hi³ tiú²uú² tsó³² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ cuáh³², jáun² ca³ñí¹hniah² dí² tsá² hí³, hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³chanh²¹ dí² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ né³, ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¿Hí¹ má²lɨ́²cháh¹ hnú² cáun² honh² ñí¹con² Jon² tsá²mɨ³cuóun²?
36 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ ca³juáh³:
—Tɨ³², juah²¹ tiá³ hin² tsánh² Tsá² hí³, hi³ jáun² tanh²¹ jná¹³ tsú² ta²¹.
37 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:
—Má²lɨ́²jɨen¹ bí¹ nú² tsú², jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² dí¹hléh²³ ná¹ quiúnh¹ hnú².
38 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³di³jñí³² tsá² hí³ ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hnú² Tɨ³².
39 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús:
—Jná¹³ ja³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ra³tsɨ³² ná¹ héih³² hi³ jáun² tsá² ten³ lɨ́¹³ niá³ ñí¹, hi³ jáun² tsá² jniá³ ñí¹ né³ lɨ³ lin¹ hi³ ná¹ten³ bíh¹.
40 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² fariseos tsá² ma³ jan² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ quionh³ tsú² jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Hí¹ jáun² la³ ná¹ten³ uá¹ jnoh¹ uá²jaɨ³²?
41 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² bíh¹ ná¹ten³ hnoh², hi³ jáun² tiá² tso³ jmɨ́¹ hauh³² yáh³ náh² ca³tɨ²¹ tso³ quián¹³. Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ juáh³ náh² hmóu³² hi³ tiá² ten³ ya³ náh², hi³ jáun² dá² hauh³² bí¹ náh² tso³.

10

Tsá² jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh² la³ má²quionh³ já¹ziáh² joh¹

1 Jmɨ́¹jáun² né³, ca³jmú³ Jesús cáun² jáɨ¹³ la³ lá²:
—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hí²³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³ quioh²¹ *já¹ziáh², jáun² tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n³ jan² háɨn² bíh¹, tsá² lɨ́¹ can²³ jan² jáh³ tiá² joh¹. 2 Tɨ³la³ tsá² hí²³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³ má¹ná¹, hnga² tsá² qui³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh² bíh¹ hí³. 3 Jáun² tsá² zenh² ho³ jnɨ́¹³ né³, nia³² ho³ jnɨ́¹³ hi³ jáun² hí³ tsá² hí³; hi³ já¹ziáh² né³ má²cuoh² bíh¹ ho³ juo¹³. Ma³ quin³² ma³ jan³² jáh³ hí³ téh²³ dí² cun³quionh³ hi³ jmáɨ², hi³ huen² dí² tɨ³ cheih³² jnɨ́¹³. 4 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹lɨ́²huen³ tsú² la³jɨ́n³² já¹ziáh² hí³ joh¹, tsau³² dí² chí¹ján³ ta³ ñí¹ jáh³ hí³, hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ tsá²táunh¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² má²cuoh² bí¹ jáh³ ho³ juo¹³. 5 Quí¹ cun³ tiá² lɨ́¹ tsá²táunh¹ bíh¹ jáh³

cu³hna²¹ jan² tsá² tiá² cuóun³²; jáh³ hí³ dá² tɨ³ cuon³ bíh¹ ñí¹con² tsá² tiá² má²cuóun³², quí¹ tiá² cuoh² ya³ jáh³ ho³ tsá² siánh³.

6 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³² hí³ né³, cun³ tiá² ca³ngɨ¹³ bíh¹ he³ dá² jmɨ́¹ hnió³ Jesús juáh³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun².

Jesús bíh¹ lɨ́n³ jan² Tsá² chun¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh²

7 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³ juɨ³² ñí¹ taunh³² já¹ziáh². 8 La³jɨ́n³² tsá² cuá²tú¹ cuá¹lɨn³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ jná¹³, tsá² háɨn² bíh¹ hí³, tsá² cáun² lɨ́¹ can²³ jáh³ tiá² joh¹; tɨ³la³ já¹ziáh² né³ tiá² ca³háɨn³² yáh³ tɨ³ con² tsá² hí³. 9 Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³; hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² hí²³ hñu³ jnɨ́¹³ cun³quionh³ jná¹³ né³, lɨ́¹³ liáun³. Tsá² hí³ lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² já¹ziáh² hi³ quí² chin² tsú² hñu³ jnɨ́¹³ quioh²¹ hi³ tsa³ñi³jan¹ tsú², hi³ jáun² choh²³ háu² cuh³.

10 ”Tsá² háɨn² dá² ja³² hi³ han³ bíh¹, hi³ ma³tsan² jáh³, hi³ quí² hin²³ la³jɨ́³²; tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuan³ ná¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hmaɨ²¹ bíh¹, jɨ³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tú² má²ziun²³ nɨ́² siáh³. 11 Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ jan² tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Tsá² qui³ jmu² hua³hí¹³ cun³ tán¹ já¹ziáh² né³, ca³la³ hi³ chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ hi³ jún³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh² joh¹. 12 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ti³ lɨ́¹ jmu² ta²¹ hi³ hlánh¹ má¹ná¹, cáun² cuon² bíh¹ tsú² hnga² nɨ́¹ má¹ja³² tsɨ́²náɨ¹ hi³ cunh¹³ já¹ziáh²; cáun² chan² hmóu³² bíh¹ tsú² já¹ziáh², quí¹ tiá² lɨ́n³ yáh³ tsú² jan² tsá² hú¹tá¹ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh², hi³ sa³jun³ joh¹ yáh³ tsú² jáh³. Jáun² tsɨ́²náɨ¹ né³ ja³² hi³ zanh²³ já¹ziáh², hi³ jmu² hi³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² jáh³. 13 Jáun² tsá² la³ hí³ dá² cáun² cuon² bíh¹, quí¹ ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ jmu² tsú² ta²¹ hi³ hlánh¹ bíh¹, hi³ jáun² tiá² hɨ³² yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh².

14 ”Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ jan² Tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Cuóun³² bíh¹ jná¹³ já¹ziáh² joh², hi³ jáh³ hí³ né³ cuóu³² bí¹ siáh³ jná¹³ 15 la³jmɨ́¹ cuóu²¹ jná¹³ Ñuh³², hi³ jáun² jná¹³ né³ cuóun³² ná¹ Ñuh³²; hi³ jáun² bíh¹ chá²³ jná¹³ cáun² tsɨn³² hi³ jún³ ná¹ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh². 16 Ja³bí¹ zian² siáh³ já¹ziáh² joh² jná¹³, jáh³ tiá² má²tiáunh¹ hñu³ jnɨ́¹³ lá²; hniáuh³² bíh¹ ñí¹cón²¹ jná¹³ uá²jaɨ³² jáh³ hí³. Hi³ jáun² jáh³ hí³ siáh³ ne³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ tiáunh¹ cu³tsa³² cáun² hñu³ jnɨ́¹³, hi³ jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ lɨ́¹³ zian².

17 ”Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ hniau³ jná¹³ Ñuh³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ chá²³ jná¹³ cáun² tsɨn³² hi³ jún³ ná¹ ca³tɨn¹ jáh³ hí³; hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ jná¹³ siáh³. 18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jngah³ jná¹³, tɨ³la³ cué¹³ jná¹³ jmɨ́²chí³ quion²¹ ca³la³ hi³ hiún² tsɨn³² huen² bíh¹. Quí¹ jná¹³ dá² ho² ná¹ jáɨ¹³ hi³ cué¹³ ná¹ jmɨ́²chí³ quion²¹ jɨ³ hi³ caun²¹ ná¹ nɨ́² siáh³. Hi³ nɨ́² bíh¹ héih³² hi³ ca³cué³ jná¹³ Ñuh³².

19 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² *judíos hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ta³ná¹tsoh³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsú². 20 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² sa³ naɨh³² máh³ náh² jë¹ tsá² nɨ́²? Já² tsá² ngo² jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ nɨ³².

21 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Já² hí¹ jan² yáh³ tsá² jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiá² lɨ́¹³ hléh³² la³ nɨ́². ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmu³ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ niá³ mɨ́¹ñí¹ jan² tsá² ten³ juáh¹³?

Tiá² jéin²³ yáh³ tsá² ná¹chín¹ Jesús

22 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ jmu² tsá² judíos jmáɨ¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén ca³tɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² hi³ ná¹chan¹ cuáh³² chín¹ quioh²¹ cónh³í¹ cu³ jéin³² ñí¹con² Dió³²; jmɨ́¹ má²ñí²cuóu³ bíh¹ jmáɨ¹ jáun². 23 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; 24 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ cu³ jéin³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Lɨh³ ma³ hɨ́eh¹ nú² jnoh¹ jú¹ tson²? Juah²¹ cú²na²¹ cu³tí³ nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ hi³ hnú² lɨn³ nú² Cristo.

25 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Má²cá²juo³ bí¹ jná¹³ hnoh², tɨ³la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². Má²lɨ́²lin¹ bíh¹ re² lɨn³² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmu² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³²; 26 tɨ³la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh², quí¹ tiá² lɨn³ yáh³ hnoh² já¹ziáh² joh² jná¹³, [la³ cun³ qui³ má²cá²juáh³² jná¹³ jáun².] 27 Quí¹ cuoh² bíh¹ já¹ziáh² joh² jná¹³ uen³², hi³ cuóun³² bí¹ siáh³ jná¹³ jáh³ joh², hi³ jáun² bíh¹ ja³táunh¹ jáh³ cu³hna³² jná¹³. 28 Hi³ jná¹³ né³ jmu¹ hi³ lɨ́¹³ zian² tsá² la³ hí³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ jáun² cun³ tiá² tsa³hín³ bí¹ tsú², hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ huen³ tsú² jo³uón³² jná¹³. 29 Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cuen³ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³ jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ pin³ bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ la³jɨn³², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ quin³ tsá² hí³ jo³cuo² hí³ dí². 30 Cá²hon³ cu³tí¹³ bíh¹ jnoh¹ tiáuh¹ quiúnh¹ ná¹ Ñuh³².

31 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³can³ siáh³ tsá² judíos hí³ quɨ́n¹, hi³ jmɨ́¹ jnah³ dí² Jesús. 32 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hliáun³ bíh¹ ta²¹ chu²¹ má²cá²jmú³² jná¹³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Ñuh³², hi³ jáun² né³, ¿he³ ñí¹ la³ cun³ ñí¹ la³jɨ́³² ta²¹ jáun² jmu² héih³² hi³ hnoh² lɨ́¹³ jnauh¹ náh² quɨ́n¹?

33 Jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ hi³ jnauh¹ jnoh¹ quɨ́n¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ ta²¹ chu²¹ hi³ má²ca³jmuh³ yáh³ hnú², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́²chú¹ lɨ́²len¹ hnú² Dió³² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hléh¹ hnú² nɨ́² bíh¹. Quí¹ hnú² dá² jan² tsá²mɨ³cuóun² bíh¹, tɨ³la³ dí¹jmuh³² nú² hi³ lɨn³ nú² Dió³² má¹lɨ³² jáun².

34 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ má²cá²juáh³² hi³ dió³² bíh¹ ná¹lɨn³ hnoh²”. 35 Hi³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², cáun² tson² la³ má²tson² jáun² bíh¹, quí¹ Dió³² dá² ca³teh³ siáh³ dió³² la³ cun³ tsá² ca³héi³ hí³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsú². 36 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ Dió³² yáh³ la³ má²ca³jmú³ hi³ cuá¹chan¹ jná¹³, hi³ ca³ze³ ná¹ tsú² siáh³ ñí¹ hué²¹ lá², ¿lánh³ bí¹ rón³² lɨ́¹³ juáh¹³ hnoh² hi³ jná¹³ má²lɨ́²chú¹ lɨ́²len¹ ná¹ Dió³² quí¹hliá² lɨ́²juáh³² jná¹³ hi³ lɨn³ ná¹ Jon² Dió³²? 37 Nɨ́¹juáh³ tiá² jmu² jná¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² Ñuh³², jáun² ha³ lɨ́² taunh³ náh² jná¹³ ta²¹. 38 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ jmu² bíh¹ jná¹³ tá¹³ tsú² né³, tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ jáun², uá¹jinh¹ tiá² ta²¹ taunh¹³ náh² jná¹³ huen²; hi³ jáun² cu³tsa³² cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ hún¹ bíh¹ Ñuh³² jná¹³ cá²hon³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ hún¹ ná¹ siáh³ cá²hon³ quiúnh¹ Ñuh³².

39 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³ siáh³ tsá² hí³ hi³ ma³tson¹³ Jesús, tɨ³la³ ca³liáun³ bíh¹ Jesús jo³cuo² tsá² hí³.

40 Jmɨ́¹jáun² ngah³ Jesús tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², can³² cua³ Jordán, ñí¹ ca³zion³ hla¹ Juan² tsáu² jmáɨ² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³. 41 Jáun² juóun³² lɨn³² bíh¹ tsáu² ca³ñí¹jɨe¹³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ ná¹juáh²³ la³ lá² má²túnˀ hmóu³²:

—Uá¹jinh¹ hla¹ Juan² tiá² li²¹ ca³jmú³ yáh³ hí¹ cáun², tɨ³la³ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² lá², la³ tson² bíh¹ cu³tí³.

42 Hi³ juóun³² lɨn³² bíh¹ tsáu² ca³chá³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús ñí¹ jáun².

11

Jmáɨ¹ hi³ jun³ Lá¹

1 Né³² né³, ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jan² tsá² tsáun¹, tsá² jmáɨ² Lá¹; tsá² zian² juú² Betania bí¹ tsá² hí³ la³ má²quionh³ tá¹ gon³ tsá²mɨ³ raɨnh²¹, Má²réi³ jɨ³ mɨ́¹ Marta. 2 Má²réi³ raɨnh²¹ Lá¹ tsá² jmɨ́¹ tsáun¹ hí³ bíh¹ ca³sé³ jmɨ́² má²ró³² ta³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³ma³quiéin² tsú² siáh³ cun³quionh³ jñú² chí¹ hnga². 3 Hi³ jáun² né³, tá¹ gon³ bíh¹ tsá²mɨ³ má²túnˀ raɨnh²¹ hí³ ca³zen³ jáɨ¹³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², rá²tsáun¹ bíh¹ há²mei²¹ joh² hnú².

4 Jáun² jmí¹ ca³nái³² Jesús jái¹³ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Ha³ tiá² jún³ yáh³ tsú² cun³quionh³ mí¹uí³ jáun²; quí¹ cun³quionh³ mí¹uí³ jáun² dá² lí¹³ li³jnia² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² li³jnia² siáh³ pí³ quioh²¹ Jon² Dió³².
5 Uá¹jinh¹ jmí¹ hnio³ lín³² bíh¹ Jesús mí¹ Marta la³ má²quionh³ rainh²¹, ji³ Lá¹ ní² siáh³, 6 cu³ jáun² ca³cuá³ bíh¹ tsú² cónh³í¹ tun³ jmái¹ ñí¹ jmí¹ cuá³ jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³li³ ñi³² hi³ rá²tsáun¹ Lá¹. 7 Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con², hi³ ca³juáh³:
—Ma³tsáu¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² ti³ hué¹³ Judea.
8 Jáun² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² né³ ca³juáh³:
—Ti³², já² tá¹la³ ní² bí¹ jaun³² cánh³² jmí¹ hnió³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² hué³² jáun² hi³ jngah³ hnú² cun³quionh³ quín¹, ¿hí¹ siáh³ ma³ siáh³ hnáuh² nú² cuóh¹³ ñí¹ jáun²?
9 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³:
—¿Haun¹³ juáh¹³ quia³tún³ o¹rá¹ hu²¹ cú² jmái¹ dúh¹? Jáun² né³, ní¹juáh³ ngi³² tsú² ta³ jma², tiá² hính³² yáh³ tsú², quí¹ jniá³ bíh¹ joh¹ hi³ zia³² hngá¹máh³ lá²; 10 ti³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² ngi³² já¹niéi² né³, hinh³² bíh¹ tsú², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² joh¹ zia³² yáh³ ñí¹con² tsú².
11 Hi³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:
—Lá¹ há²mei²¹ quiú¹³ dí² má²rá²cuóun¹ bíh¹, ti³la³ ñí¹ñí²¹ jná¹³ tsú² má¹ná¹.
12 Jáun² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² né³, ca³juáh³:
—Ti³², ní¹juáh³ la³ má²rá²cuóun¹ tsú², la³ jáun² má²lin¹ hi³ má²lan¹³ bíh¹ tsú².
13 Ti³la³ Jesús dá² jmí¹ hnió³ juáh³ hi³ má²jun² bíh¹ Lá¹; ti³la³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² dí² né³, lí¹ jmí¹ ná¹lín²³ hi³ hí³ dí² dí¹juáh²³ hi³ hú¹tá¹ tson² rá²cuóun¹ bíh¹ tsú². 14 Jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús hú¹tá¹ cú²na²¹ jái¹³ cú²jueh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Má²jun² bíh¹ Lá¹. 15 Jlánh¹ hiún² tsin³² jná¹³ quí¹hliá² tiá² jmí¹ cuon¹ jná¹³ ñí¹ jáun² jmái¹ jáun², hi³ jáun² ta³né³² má²zia³² lánh³ rón³² lí¹³ cháh¹ hnoh² cáun² tán¹ honh² ñí¹con² jná¹³. Jáun² ma³tsí¹neh²¹ dí².
16 Hi³ jáun² Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³ dún² gon³ né³, ca³záih³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² la³ lá²:
—Ma³tsáu¹³ uá²jai³² jnoh¹, hi³ jáun² hiá¹ tsáu¹³ dí² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú².

Jesús tin² jmu² hi³ jenh¹³ tsú² ji³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú² siáh³

17 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús né³, ca³li³ ñi³² hi³ quiún³ jmái¹ máh³ la³ má²tí³ hi³ ja³haun³ Lá¹. 18 Ñí¹ má²janh² juú² Jerusalén bíh¹ jmí¹ nio¹ juú² Betania, míh¹ tiá² cun³ hnin³² kilómetros jmí¹ tí³ ti³ la³ uóunh³. 19 Jáun² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos jmí¹ la³ má²ca³cha³táunh¹ hñú¹³ mí¹ Marta quionh³ Má²réi³ rainh²¹, hi³ ja³ji⁴en³ dí² tsú² cun³ñí¹ hi³ jun³ jáun² Lá¹ rainh²¹ tsú². 20 Jmí¹ ca³li³ ñi³² mí¹ Marta hi³ má²cuá¹ja³² Jesús, jáun² cua³han³ dí² hi³ ca³ñí¹hen¹³ dí² tsú²; ti³la³ Má²réi³ né³ ca³ta³cua¹³ bí¹ ñéih³. 21 Jáun² mí¹ Marta ca³záih³ Jesús la³ lá²:
—Hnú² Ti³² Juóu³² jná¹³, sá¹jmí¹ hi³ níh³ hnú² ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³. 22 Ti³la³ jná¹³ ño¹ má¹ná¹, hi³ uá¹jinh¹ la³ ti³ ta³né³², cun³ cué³² bíh¹ Dió³² li³ua³ cáun² hi³ míh¹³ hnú².
23 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Jenh¹³ bí¹ renh² hnú².
24 Hi³ jáun² mí¹ Marta né³ ca³ngái³:
—Ján³, ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹, ní¹ má¹ti³ ñí¹ jenh¹³ la³jín³² tsá² má²cá²tsan³.
25 Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:
—Jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú², ji³ hi³ lí¹³ zian² tsú² siáh³. Ní¹juáh³ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, uá¹jinh¹ jún³ tsú², cun³ jenh¹³ bí¹ tsú²; 26 hi³ la³jín³² bíh¹ tsá² zian² ta³né³², cun³ jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³ ní¹juáh³ hi³ taunh² ta²¹ jná¹³. ¿Táunh¹³ hnú² ta²¹ jái¹³ lá²?
27 Jáun² tsá²mi³ hí³ ca³ngái³ la³ lá²:
—Ján³ Ti³², taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², Tsá² ca³ti²¹ hi³ já³² ñí¹ hué²¹ lá².

Jesús ca³hó³ jmí¹ ca³jenh² tsá²mi³ rainh²¹ hla¹ Lá¹

28 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² mí¹ Marta la³ ní² né³, ngah³ hi³ ca³ñí¹tieh¹ Má²réi³ raɨnh²¹ ta³ máɨh³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ó³² zenh² Tɨ³², hi³ jáun² dí¹té²³ tsú² hnú².

29 Jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³náɨ³² Má²réi³ ca³náu² hi³ ngau³ hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús. 30 Quí¹ tiá² jmí¹ má²hi³² yáh³ Jesús já¹ juú² jmí¹jáun², la³ cun³ rón³² ñí¹ ca³jenh² jáun² mí¹ Marta bíh¹ tsú² jmí¹ zenh¹. 31 Hi³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ tsá² judíos tsá² jmí¹ já¹jɨen³ hí³ Má²réi³ hi³ la³juɨ³² ca³náu² hi³ cua³han³, jáun² ja³taunh²¹ uá²jaɨ³² cu³chin¹, quí¹hliá² ca³lín¹³ dí² hi³ má²ngau³² ho³ tá²hón³² bíh¹ tsú² hi³ já¹háu³ ñí¹ jáun².

32 Jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ Má²réi³ ñí¹ zenh¹ Jesús né³, ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², sá¹jmí¹ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³.

33 Jmí¹ ca³jíe³ Jesús hi³ ca³hó³ Má²réi³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ quionh³ tsú², jáun² ca³hi³ cúh² tsí³, hi³ ca³ja³ siáh³ mií³ tsí³, 34 hi³ jáun² ca³ngáɨ³ dí² ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ ca³ñí¹hón²¹ náh² tsú²?

Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ ca³juáh³:

—Tɨ³², sá¹ní² ña³² ñá²jɨe³.

35 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús ca³sunh³ jmáɨ². 36 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ hí³ la³ lá²:

—Jɨe³ né³, ¡cónh³ bíh¹ tiá² jmí¹ la³ hnio³ dí² hla¹ Lá¹!

37 Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—Já² tsá² ní² yáh³ ca³jmú³ hi³ ca³jnia³ mí¹ñí¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, ¿tiá¹ hi³ jmí¹ la³ lɨ¹³ jmu³ tsú² ca³lá² quioh²¹ hla¹ Lá¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ jún³?

Jmí¹ ca³jenh¹³ hla¹ Lá¹

38 Jmí¹jáun² ca³hi³ siáh³ cúh² tsí³ Jesús, hi³ jáun² ca³ja³janh³² ho³ tá²hón³². Tá²hón³² jáun² dá² jmí¹ lí³ cáun² tá²hláu² bíh¹, hi³ jáun² jmí¹ dí¹jnáɨ²³ cá² máɨ³ quín¹ ñí¹ lí³ ho³. 39 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Quin³² náh² quín¹ ní².

Jmí¹jáun² ca³juáh³ mí¹ Marta raɨnh²¹ hla¹ la³ lá²:

—Tɨ³², já² má²hlah³ bíh¹ má²ja³², quí¹ má²quiún³ jmáɨ¹ máh³ jun³ tsú².

40 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ má²lí²juáh³² jná¹³ dúh¹, hi³ ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹, lí¹³ bíh¹ jɨeh²¹ nú² pí³ quioh²¹ Dió³²?

41 Hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun², ca³quin³ bíh¹ tsú² quín¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³ziauh³ Jesús ñí¹ tɨ³ chi³cuú², hi³ ca³juáh³:

—Tia²¹, tiá¹hmah¹ hnú² quí¹hliá² má²lí²niéih² hnú² jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³. 42 Ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ cun³ tiú²nio² bíh¹ naɨh³² hnú² jë² jná¹³, tɨ³la³ dí¹juanh³² jná¹³ la³ lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² tionh² lá² bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ tónh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

43 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² la³ ní² né³, ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Náu² Lá¹, cua³han² ñí¹ ní²!

44 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ má²jún¹ hí³ né³, cua³han³ bíh¹ ta³ ná¹tsáɨh³ hmɨh³² cuá² ta³, hi³ jáun² ñí¹ tsú² jmí¹ tsáɨh³ siáh³ cáun² hmɨh³². Jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² tionh² hí³:

—Jen¹ tsú² hi³ jáun² cuí¹ chánh¹³.

Tsá² cuá¹lín³ juo¹³ mí²tsáu² cueh³² tsáu² jáɨ¹³ hi³ ma³tson¹³ Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Jmí¹jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsá² judíos tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Má²réi³ ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ ca³jíe³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús. 46 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, ñí¹con² tsá² *fariseos bíh¹ ja³taunh²¹, hi³ ca³ñí¹choh¹ dí² tsú² la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús. 47 Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² lánh³ jmú¹³ dí² juáh¹³? Quí¹ jlánh¹ ma³ hliáun³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² jmu² tsá²ñuh² hí³. 48 Ní¹juáh³ cáun² lí¹ neh²¹ la³ ní² bíh¹ dí², jáun² la³jín³² bíh¹ tsáu² taunh¹³ ta²¹ quioh²¹ tsú², hi³ jáun² tsá²tan²¹ tsá² *romanos né³, ja³táunh¹ hi³ ja³tsunh¹ cuáh³²

chín[1] quiú[13] dí[2], hi[3] ja[3]ma[3]quí[2] ma[3]tsau[2] tsú[2] siáh[3] jɨ[3]lá[2] dí[2].

49 Tɨ[3]la[3] jan[2] tsá[2] hí[3], tsá[2] jmáɨ[2] Caifás, tsá[2] jmí[1] lín[3] mí[2]tsá[2] hɨen[1] jmáɨ[1] jáun[2] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Hí[1] cáun[2] yáh[3] tiá[2] hi[3] ñíh[1] hnoh[2], 50 hi[3] sa[3]jun[3] canh[32] bí[1] náh[2] hua[3]hí[13], hi[3] tɨ[3] quien[2] bíh[1] jún[3] jan[2] tsáu[2] cha[13] jɨ[3]lɨn[2] tsáu[2] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3] hiá[1] tsau[13] dí[2] jɨ[3]lá[2].

51 Tɨ[3]la[3] Caifás má[1]ná[1], tiá[2] ca[3]juáh[3] yáh[3] la[3] ní[2] cun[3]ñí[1] hi[3] cháunh[23] chí[1] hnga[2]; la[3] ní[2] dá[2] ca[3]juáh[3] tsú[2] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] hí[3] jmí[1] lín[3] mí[2]tsá[2] hɨen[1] jmáɨ[1] jáun[2] bíh[1], hi[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]hléh[3] tsú[2] jáɨ[13] hi[3] ca[3]cué[3] jáun[2] Dió[32] hñu[3] tsí[3], hi[3] Jesús bíh[1] ca[3]tɨn[1] jún[3] cha[13] la[3]jín[32] tsá[2] judíos. 52 Hi[3] jun[3]juáh[13] jmáh[3]la[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] hí[3] yáh[3], quí[1] ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] lí[13] chan[3] tsú[2] cu[3]lɨ[21] jon[2] Dió[32] bíh[1], tsá[2] lí[1] má[2]tiú[1] má[2]hán[1] tɨ[3] hlá[2] tɨ[3] ní[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3]. 53 Hi[3] jáun[2] dá[2] la[3] cun[3] jmí[1]jáun[2] bíh[1] ca[3]ma[3]cú[1] ma[3]ren[21] tsá[2] judíos tsá[2] ná[1]ñí[1] jáɨ[13] hi[3] jngɨh[3] Jesús.

54 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] tiú[2]uú[2] cáun[2] lí[1] jmí[1] ngɨ[32] Jesús chú[1]jan[1] ja[1] tsá[2] zian[2] hué[13] Judea, hi[3] jáun[2] cua[3]han[3] bíh[1] dí[2] cú[2]jueh[32] hué[13] Judea, hi[3] ngau[3] tɨ[3] ñí[1] má[2]janh[2] hué[32] quiéin[2], já[1] juú[2] jmáɨ[2] Efraín. Ñí[1] jáun[2] bíh[1] ca[3]ta[3]cua[13] tsú[2] quionh[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2].

55 Pih[21] jmáɨ[1] bíh[1] jéi[32]í[1] jmí[1] hniáuh[21] hi[3] tɨ[21] *Jmí[1]hɨen[1] quioh[21] tsá[2] judíos; hi[3] jáun[2] né[3], juóun[32] lín[32] tsá[2] zian[2] ca[3]la[3] jí[32] juú[2] míh[1] juú[2] siún[1] ja[3]tú[1] já[1]lɨn[3] tɨ[3] já[1] juú[2] Jerusalén hi[3] ja[3]ma[3]tí[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]ngɨ[23], hi[3] má[2]jɨn[2] tsú[2] jáun[2] ñeh[2] bíh[1] hi[3] tɨ[21] Jmí[1]hɨen[1]. 56 Tá[1]la[3] jmáɨ[1] jáun[2] né[3] ca[3]quí[2] ca[3]hnah[2] tsá[2] hí[3] Jesús, hi[3] jáun[2] tá[1]la[3] tiáunh[1] dí[2] hñu[3] cuáh[32] chín[1] né[3], ngaɨh[32] dí[2] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2], hi[3] juáh[3] la[3] lá[2]:

—¿He[3] lánh[3] lín[23] hnoh[2]? ¿Hí[1] já[32] tsú[2] jmáɨ[1] juáh[13]?

57 Hi[3] tsá[2] fariseos né[3], la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] ná[1]lín[3] mi[3]jmú[3] jmí[1] má[2]ca[3]jmú[3] héih[32] hi[3] hniáuh[32] chá[32] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsáu[2] ní[1]juáh[3] hin[2] má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] ha[3] jinh[1] cuá[3] Jesús, hi[3] jáun[2] tsa[3]quian[3] dí[2] hi[3] tson[3].

12

Jan[2] tsá[2]mɨ[3] sé[23] jmí[2] má[2]ró[32] ta[3] Jesús (Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 La[3]ñí[1] jñéi[3] jmáɨ[1] hi[3] tɨ[21] *Jmí[1]hɨen[1], ngau[3] Jesús tɨ[3] já[1] juú[2] Betania, juú[2] co[1] Lá[1] tsá[2] má[2]ca[3]jmú[3] dí[2] hí[3] hi[3] ca[3]jenh[13]. 2 Hi[3] jáun[2] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]lɨ[3]hnió[3] tsú[2] ma[3]quien[2] Jesús né[3], jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2] cáun[2] má[32] tɨ[3] ca[3]niéi[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2]; jáun[2] mí[1] Marta jmí[1] cuá[1]ná[2]tsí[3] má[32], hi[3] Lá[1] né[3] jmí[1] cuá[3] ñí[1] mesa cu[3]tsa[32] quionh[3] Jesús. 3 Jáun[2] tá[1]la[3] tionh[2] tsú[2] jáun[2] ñí[1] mesa né[3], ca[3]can[3] Má[2]réi[3] cá[2] tsá[1] cuah[21] no[1] má[2]ró[32] hngó[32], hi[3] jmu[2] tsú[2] quionh[3] há[2] má[2]ró[32] hi[3] téh[23] tsú[2] nardo, hi[3] jlánh[1] bí[1] hmuh[21], hi[3] jáun[2] né[3] ca[3]sé[3] dí[2] ta[3] Jesús. Jmí[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]ma[3]quiéin[2] dí[2] siáh[3] ta[3] tsú[2] cun[3]quionh[3] jñú[2] chí[1], jáun[2] ca[3]la[3] tá[1] cáun[2] ñéih[3] bíh[1] ca[3]cónh[32] jie[3] jmí[2] má[2]ró[32] jáun[2]. 4 Hi[3] jáun[2] Judas jon[2] Sí[1]mu[21] tsá[2] zian[2] juú[2] Queriot, jan[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] Jesús, tsá[2] tsa[3]jɨenh[3] hí[3] Jesús, ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

5 —¿He[3] láɨh[32] sa[3] tiá[2] ca[3]hnáɨ[3] tsú[2] jmí[2] má[2]ró[32] ní[2]? Quí[1] cun[3] hnɨ[32] nio[2] hñá[3]láu[3] héih[32] quɨe[3] *cú[1]tiáu[2] jmí[1] lí[13] láɨh[13] tsú[2] quioh[21] hi[3] nɨ[2], hi[3] jáun[2] quɨe[3] jáun[2] jmí[1] lí[13] cuéh[32] tsú[2] tsá[2] tia[3]mii[2].

6 Tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] ca[3]juáh[3] Judas la[3] ní[2] quí[1]hliá[2] juo[23] jéinh[32] tsá[2] tia[3]mii[2] yáh[3], ca[3]juáh[3] tsú[2] la[3] ní[2] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] hí[3] jmí[1] lín[3] jan[2] háɨn[2] bíh[1]; quí[1] hí[3] bíh[1] jmí[1] nio[2] jo[3]cuo[2] tuh[32] tioh[3] quɨe[3] quioh[21] quionh[3] tsá[2] quionh[3], hi[3] jáun[2] jmí[1] han[2] bíh[1] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] hí[23] hñu[3] tuh[32] jáun[2]. 7 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Ha[3] lí[2] lí[1] jmú[2] hnú[2] liúnh[1] ñí[1]con[2] tsú[2], quí[1] tsá[2]mɨ[3] ní[2] dá[2] má[2]ca[3]hmá[3] hi[3] ní[2] hi[3] ca[3]tɨ[21] jmáɨ[1] hi[3] tsa[3]haun[3] jná[13] bíh[1]. 8 Quí[1] la[3]jí[32] jmáɨ[1] bíh[1] zian[2] tsá[2] tia[3]mii[2] ja[1] quián[13] hnoh[2], tɨ[3]la[3] jná[13] né[3], jun[3]juáh[13] jmáɨ[1] ca[3]la[3] jí[32] yáh[3] cuon[1] jná[13] ja[1] quián[13] hnoh[2].

Hnió[3] tsú[2] jngɨh[3] Lá[1]

9 Jáun[2] né[3], juóun[32] lín[32] tsá[2] *judíos ca[3]lɨ[3] ñi[32] hi[3] Jesús má[2]cuá[3] já[1] juú[2] Betania, hi[3] jáun[2] ja[3]taunh[21] dí[2] ñí[1] jáun[2], tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13]

hi³ tsa³jɨen³ jmáh³la³ Jesús yáh³ tsú², quí¹ hi³ ta³ tsa³jɨen³ siáh³ Lá¹ bíh¹ tsú², tsá² ca³jmú³ Jesús hi³ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹. 10 Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ jngɨh³ uá²jaɨ³² Lá¹, 11 quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ juóun³² lín³² tsá² judíos jmí¹ má²ná¹tiánh²³ tɨ³ có³² ñí¹con² dí², hi³ má²tanh² ta²¹ Jesús.

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén (Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ má²tiáunh¹ Jmí¹híen¹ já¹ juú² Jerusalén; hi³ jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ca³lɨ³ ñi³² tsú² hi³ hí¹tsau³² Jesús já¹ juú² jáun². 13 Hi³ jáun² ca³quieh³ tsá² hí³ mu²¹ hmá² zún³, jáun² ca³huén² hi³ ca³ñí¹hen¹³ Jesús ca³la³ hi³ tí² hi³ hóh³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²! ¡Cuí¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Hénh³ ma³ chun¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *Israel!

14 Jesús ca³chanh²¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹ hi³ ca³ñi³tsɨn¹, hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ jmí¹ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²:

15 Hnoh² tsá² zian² náh² tɨ³ ñí¹ zeh¹ máh³ Sión,
ha³ lí² juenh³;
sá¹ní² jɨeh³ hi³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² cuá¹ja³² ñí¹con² hnoh² hi³ cuá¹tsɨn¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹.

16 Tiá² jmí¹ ngɨ²³ yáh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² jmí¹ lɨ²¹ la³jí³² hi³ jáun²; tɨ³la³ la³ tɨ³ jmí¹ má²ca³lɨ³quien² máh³ Jesús tsau³ tsí³ tsú² hi³ la³jí³² hi³ lɨ³ jáun² jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ ñí¹ Sí² hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ jáun² bíh¹ la³ lɨ³ la³ jáun².

17 Jáun² né³, jmí¹ zian² juóun³² lín³² tsá² ca³jɨe³ jmí¹ ca³teh³ Jesús hla¹ Lá¹ hi³ cua³han² hñu³ tá²hón³², hi³ ca³jmú³ dí² hi³ ca³jenh¹³ tsú². Tsá² hí³ né³, jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ la³ cun³ hi³ ca³jíe³ jáun², 18 cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³quí² ca³huén² tsáu² hi³ já¹hen³ Jesús, quí¹hliá² ca³lɨ³ ñi³² tsú² ca³tɨ²¹ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ dí² jáun². 19 Hi³ jáun² tsá² *fariseos ca³juónh³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:

—Jɨe³ né³, hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ lí¹³ jmú¹³ yáh³ dí². Jɨeh³ dúh¹, la³jín³² tsáu² bíh¹ má²tsá²tú¹ tsá²lɨn³ cu³hna²¹ tsú².

Ma³ jan² tsá² hleh³² jú¹jma² griego hnah² Jesús

20 Ja¹ tsá² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² tá¹la³ jmáɨ¹, jmí¹ ná¹tson¹ ma³ jan² tsá² hleh³² jú¹jma² *griego. 21 Tsá² hí³ né³ ja³taunh²¹ ñí¹con² Pí²liéi¹ tsá² zian² juú² Betsaida hín¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Tɨ³², jmí¹ hnáu² jnoh¹ neh²¹ tiá³ Jesús.

22 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Tre²¹, hi³ jáun² tá¹ gon³ dí² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹choh¹ dí² siáh³ Jesús jáɨ¹³ jáun². 23 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lí¹³ lɨ³ quien² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun². 24 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ tiá² la³ jñí³² yáh³ tsú² cá² máɨ³ mɨ³ cuú², hi³ jáun² la³ má²lí³ jáun² bíh¹ cá² máɨ³ tán¹; tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ hin³ tsú² cá² máɨ³ né³, jáun² hliáun³ lín³² bíh¹ hi³ ló³². 25 Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³ zian² ué³ ñí¹ hué²¹ lá², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² hi³ tiá² lin¹ quien² hi³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio². 26 Lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ ma³cáu³² jná¹³, cuí¹ já² tsú² cu³hna³² jná¹³; hi³ jáun² ní¹juáh³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ né³, ja³bí¹ ñí¹ jáun² uá²jaɨ³² tsa³cuá² siáh³ tsá² má²cáu³² jná¹³. Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²cáu³² jná¹³ né³, Ñuh³² jná¹³ ma³quien² tsá² la³ hí³.

27 "Tɨ³la³ ta³né³² né³, jlánh¹ hliáun³ ñéih³ má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³. ¿He³ yáh³ juah²¹ jná¹³ ta³né³²? ¿Hí¹ juah²¹ jná¹³: "Tia²¹, liau¹ jná¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ má²tón³² jáun²"? Tɨ³la³, já² hú¹tá¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ní² yáh³ ja³ jná¹³. 28 Tia²¹, ¡ma³quien¹³ hnú² hi³ jmáɨ² nú²!

Jmí¹jáun² ca³náɨ³² tsú² cáun² mah¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²ca³ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³, hi³ jáun² má¹quien¹³ bíh¹ jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³².

29 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³ ca³náɨ³², hi³ jáun² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ miíh³² bíh¹ má²lɨ́²jmú³, tɨ³la³ ma³ jan² né³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² má²lɨ́²hléh³² ñí¹con² tsú².

30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ñí¹ la³ján³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ mah¹ hi³ má²lɨ́²hléh³² nɨ́², jun³juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ yáh³. 31 Ta³né³² bíh¹ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ ta³né³² bí¹ siáh³ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cua³haɨn³² tɨ³ cheih³² tsá² cuá¹jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá². 32 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³ziau³ tsú² jná¹³ chi³cuú² né³, má¹jáun² con²¹ jná¹³ ca³la³ jɨ́n³² tsáu² ñí¹con² ná¹ huen².

33 Cun³quionh³ hi³ ca³juáh³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ tsú², ca³lɨ³ lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³. 34 Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ má²ca³lɨ³ né¹ hi³ Tsá² lín³ Cristo lɨ³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹. ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² juánh³ hnú² hi³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ca³tɨ²¹ zón³² chi³cuú²? ¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ hi³ lín³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²?

35 Jáun² né³, Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lɨ³ zia³² bíh¹ joh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tɨ³la³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ má¹ná¹. Hi³ jáun² né³, ñi³táunh¹ náh² ñí¹ tie³ joh¹ tá¹la³ zia³² joh¹ ja¹ quián¹³ náh², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jauh¹ náh² já¹niéi²; quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² cuá¹ngɨ³² já¹niéi², ha³ tiá² ñi³² yáh³ tsú² ha³ jinh¹ cuá¹tsau³². 36 Chá¹ náh² cáun² honh² ñí¹con² joh¹ jáun² tá¹la³ tie³ ja¹ quián¹³ náh², hi³ jáun² lɨ́¹³ lín³ náh² tsá² zia³² joh¹ ñí¹con².

Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Jesús la³ nɨ́² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹hinh² ñí¹con² tsá² hí³.

He³ láɨh³² tiá² ñí¹tanh² tsá² judíos ta²¹ Jesús

37 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ hliáun³ bíh¹ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² má²ca³jmú³ Jesús ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² hí³, tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jmɨ́¹ tanh² dí² ta²¹; 38 quí¹ la³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tsá² jmɨ́¹ lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Hnú² Juóu³² jná¹³, ¿hin² dá² tsánh² má²ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹?
¿Hin² dá² ñí¹con² ca³ma³jnia¹³ hnú² pí³ quián¹³?

39 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³ hi³ tónh³² tsú² ta²¹. Quí¹ ja³bí¹ la³ lá² siáh³ ca³juáh³ hla¹ Isaías hí³:

40 Dió³² cu³tsa³² má²ca³jmú³ hi³ ná¹ten³ tsá² nɨ́²,
hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ jɨe³;
jɨ³ hi³ cu³tsa³² má²ca³jmú³ dí² siáh³ huáh² chí¹ tsú²,
hi³ jáun² tiá² ngɨ¹³;
quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³,
hi³ jáun² jná¹³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmah²¹ tsú².

41 La³ nɨ́² ca³juáh³ Isaías quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ca³jɨe³ bíh¹ tsú² hi³ Jesús bíh¹ jan² Tsá² quien² lín³², hi³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ hi³ ca³hléh³ tsú² jáun².

42 Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ñí¹ ca³tanh² ta²¹ Jesús; jɨ́³²la³ cáun² tiá² jmɨ́¹ má²li²¹ tsú² ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú² tsá² fariseos, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³hue³ tsú² hñu³ cuáh³² quioh²¹. 43 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ hniá¹ tsú² hi³ tsáu² juáh³ hi³ hí³ dí² chun¹, cha³ jmɨ́¹ jmu³ dí² hniá¹ hi³ Dió³² juáh³ hi³ chun¹ dí².

Cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Jesús bíh¹ tá¹tsɨ²¹ héih³² ñí¹con² tsáu²

44 Hi³ jáun² né³, Jesús ca³hléh³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tiá³, hi³ ca³juáh³:

—Lɨ³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, jun³juáh¹³ taunh² ta²¹ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ tsú², tɨ³la³ tanh² tsú² ta²¹ la³ jɨ³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹. 45 Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²cuóu³² jná¹³ siáh³, ja³bí¹ má²cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³. 46 Jná¹³ bíh¹ má²cuán² ná¹ ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ lín³ ná¹ joh¹ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² já¹niéi² tá¹tonh¹ yáh³ nɨ́¹juáh³

tsá² taunh² ta²¹ jná¹³. 47 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ tiá² ta²¹ taunh³² má¹lɨ³² jáun², jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² rá¹tsɨn³² tsú² héih³²; quí¹ jun³juáh¹³ ja³ jná¹³ hi³ tɨ³ ja³ra³tsɨn³² ná¹ tsáu² héih³² yáh³, tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ ja³lion¹ bíh¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá². 48 Zia³² bíh¹ he³ cun³quionh³ tá¹tsɨn¹ tsú² héih³² nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² quiú² tiá² jéi²³ jná¹³, hi³ sa³jun³ jéih³² tsú² siáh³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³: Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³hléh³ jáun² bíh¹ jná¹³ tá¹tsɨn¹ tsú² héih³² tɨ³ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹. 49 Quí¹ jun³juáh¹³ hléh²³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin³² chin³² huen² yáh³, quí¹ tɨ³la³ hnga² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jmu² héih³² nɨ́¹juáh³ he³ hléh¹³ jná¹³ ho³ he³ hɨ́e¹³ jná¹³ hnoh². 50 Hi³ ño¹ ná¹ siáh³ hi³ héih³² quioh²¹ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ jáun² bíh¹ la³jɨ́³² hi³ hléh²³ jná¹³ lɨ́³ tán¹ la³ cun³ rón³² hi³ ca³záɨ³ jná¹³ Ñuh³².

13

Jesús ráɨn³² ta³ tsá² quian³tun³ joh¹

1 Jáun² né³, ta³ ñeh² bíh¹ hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ Jesús hi³ má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ cua³han² dí² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsánh³² dí² ñí¹ cuá³ Jméi². Hi³ jáun² ca³ma³hnio³ dí² tsá² joh¹ tionh² ñí¹ hué²¹ lá² la³ má²hnio³ jáun² dí² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹.

2 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹jmu² tsú² jáun² má³² bíh¹, hi³ tsá² hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot, hi³ jáun² hí³ né³ ca³lɨ́n¹³ hi³ jɨenh³ dí² Jesús.

3 Hi³ jáun² né³, Jesús cun³ jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ hi³ Jméi² dí² má²ca³chá³ ca³la³ jɨ́³² jo³cuo² hí³ dí², hi³ ñi³² tsú² siáh³ hi³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³, hi³ jáun² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²tsánh³² dí² siáh³. 4 Jáun² ca³náu² dí² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³², hi³ ca³chí² hmɨh³² tsɨ³² coh³, hi³ jáun² ca³can³ cáun² hmɨh³² teh¹ hi³ ca³hñéih³ hñeh². 5 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³táh³ dí² jmáɨ² cáun² hú³, hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí² ta³ tsá² quian³tun³ hí³ joh¹, hi³ jáun² ca³ma³quiéin² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ hmɨh³² teh¹ hi³ má²hñéih¹ dí² jáun².

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ ren³ dí² ta³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, Pé¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², ¿he³ ca³tɨ²¹ sa³ hnú² máh³ ráɨnh¹³ tán² jná¹³?

7 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² ha³ tiá² ngɨ²³ yáh³ hnú² la³ cun³ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá², tɨ³la³ ngɨ¹³ bíh¹ nú² nɨ́¹ má¹jáun².

8 Tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³ siáh³:

—¡Cun³ tiá² tón³² jmáɨ¹ cué¹³ bíh¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ hnú² ráɨnh¹³ tán² jná¹³!

Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ren¹ jná¹³ tanh¹ hnú², hi³ jáun² tiú²uú² lɨ́n³ yáh³ hnú² tsá² joh² jná¹³.

9 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³ cú²jueh³² Sí¹mu²¹ Pé¹ la³ lá²:

—Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³ Tɨ³², jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ ráɨnh¹³ hnú² jmáh³la³ tán² yáh³ jná¹³, tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ ráɨnh¹³ nú² siáh³ la³ jɨ³ uón³² bíh¹ jná¹³ jɨ³ la³ jɨ³ chin³² jná¹³ nɨ́² siáh³.

10 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ tsá² cun³ lɨ́²liáuh³, tiú²uú² lin¹ hniáuh³² yáh³ lóh³² tsú² siáh³ cónh³, quí¹ má²jɨn² bíh¹ tsú², jáun² jɨ́³²la³ ta³ bí¹ tsú² jéi³²í¹ hniáuh³² quɨ́³². Quí¹ tsá² má²ná¹jɨn² bíh¹ hnoh², uá¹jinh¹ tiá² la³jɨ́n³² náh².

11 Ca³juáh³ tsú² la³ nɨ́² hi³ tiá² la³jɨ́n³² tsá² hí³ má²ná¹jɨn² yáh³, quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hi³ hin² tsánh² tsa³jɨenh³.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²ráɨn³² jáun² Jesús ta³ tsú² né³, ca³quɨh³ siáh³ ha¹ hi³ ca³cuá³ siáh³ ñí¹ mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Má¹ca³ngɨ¹³ hnoh² he³ hnió³ juáh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́²? 13 Sá¹nɨ́² jɨe³, hnoh² dá² teh³² náh² jná¹³ Tɨ³² jɨ³ hi³ juáh³ náh² siáh³ hi³ Juóuh³² náh² jná¹³; re² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh², quí¹ tson² bíh¹ lɨ́n³ jná¹³ la³ jáun². 14 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jná¹³ má²lɨ́²ráɨn³² ná¹ tanh¹ hnoh², Tsá² lɨ́n³ ná¹ Tɨ³² jɨ³ hi³ lɨ́n³ ná¹ siáh³ Juóuh³² náh², jáun² ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² hniáuh³² ráɨnh¹³ náh² ta³ tsá²ján² tsá²ján². 15 Quí¹ jná¹³ má²lɨ́²có³² cáun² nóh³², hi³ jáun² hnoh² lɨ́¹³ jmúh¹³

la³jmɨ́¹ má²lɨ́²jmú³² nɨ́² jná¹³. 16 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³, hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tsá² zéin¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá² lɨ́²ze³ tsú². 17 Jáun² né³, jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ má²ca³ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ nɨ́², jɨ³ hi³ má¹zián¹³ náh² siáh³ la³ nɨ́².

18 ”Jun³juáh¹³ cuá¹hléh²³ jná¹³ jáɨ¹³ lá² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² yáh³ hnoh²; quí¹ ño¹ bíh¹ jná¹³ hin² tsánh² ca³quiánh³² ná¹. Quí¹ cun³ ca³tɨ²¹ lɨ³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cáun² uon² jmɨ́¹ cuh³² quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ má²ca³ziáuh³² ta³”. 19 Juah³² jná¹³ jáɨ¹³ lá² ta³ ñeh³, hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ lɨ³tí³, jáun² má¹jáun² má²táunh¹³ náh² ta²¹ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². 20 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ la³² juah³² jná¹³, hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hen² lɨ³ua³ jan² tsá² zein³² jná¹³, hi³ he² jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² he² jná¹³ né³, hen² tsú² la³ jɨ³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Jesús jmu² lin¹ hi³ Judas jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² dí²

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³háuh³² tsɨ́³, hi³ jáun² ca³nia³ bíh¹ dí² cú²jueh³² jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³ náh² nɨ́² zian² jan² tsá² né³bí¹ jɨenh³ jná¹³.

22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun² la³ nɨ́² né³, cáun² lɨ́¹ ca³jɨ́en³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ tsú², quí¹ tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³ tsú² hi³ hin² dá² hɨen² Jesús. 23 Jáun² né³, jan² tsá² quian³tun³ hí³, tsá² jmɨ́¹ hnio³ lín³² Jesús jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ cu³héin¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³², 24 hi³ jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³hméih³² ñí¹ tsá² hí³, hi³ hnió³ dí² liéinh³²; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Ngáɨh³ tiá³ tsú² neh²¹ hin² tsánh² hɨen² tsú².

25 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³hanh³ tá²cuá¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ né³ Tɨ³²?

26 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cuɨ́¹ má¹jlɨh²¹ ná³ cá² cuonh¹ pih²¹ *hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² hiauh³, jáun² tsá² hí³ bíh¹.

Ca³ma³jlɨh²¹ bíh¹ tsú² cá² cuonh¹ hí³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ Judas jon² Sí¹mu²¹ bíh¹ ca³cuéh³ dí², tsá² ja³ hí³ juú² Queriot. 27 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ má²lɨ́²héi³ jáun² bíh¹ Judas hí³ jáun², ca³hi³ *Satanás hñu³ tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ ñi³lɨ́n²³ hnú² jmúh¹³, cuá²jmu³ tia³juɨ³².

28 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ má³² quionh³ tsú² tiá² jmɨ́¹ ñi³² he³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³juáh³ tsú² la³ jáun². 29 Ma³ jan² tsáu² cáun² ca³lɨ́n¹³ hi³ Jesús ca³juáh³ hi³ tsa³lia³² Judas la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² jmáɨ¹ bíh¹, ho³lá²dá² hi³ zia³² hi³ cuéh³² tsú² ca³lá² tsá² tia³mii² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ jmɨ́¹ nio¹ jo³cuo² tuh³² tioh³ quɨe³.

30 Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²héi³ Judas hí³ jáun² né³, la³juɨ³² cua³han³. Jmɨ́¹ má²niéi² bíh¹ jmɨ́¹jáun².

Cáun² héih³² hmaɨ²¹

31 Jáun² né³, jmɨ́¹ cuá¹han³ Judas ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ta³né³² má²lɨ́²lin¹ hi³ quien² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ hi³ lɨ́²lin¹ siáh³ hi³ quien² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí². 32 Hi³ nɨ́¹juáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² la³ jmu² lin¹ hi³ quien² Dió³², hi³ jáun² ja³bí¹ Dió³² siáh³ ma³jnia² hi³ lin¹ hi³ quien² tsú²; hi³ tia³juɨ³² bíh¹ siáh³ jmu³ tsú² la³ jáun². 33 Hnoh² jón³, ha³ tiú²uú² ué³ jmáɨ¹ cuon¹ yáh³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh². Má¹jáun² má²hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tɨ³la³ la³ cun³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ bíh¹ juah³² jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnoh² ta³né³²: Ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ cuá¹táunh¹ hnoh² ñí¹ ñe¹ jná¹³. 34 Jáun² jmu² jná¹³ cáun² héih³² hmaɨ²¹ lá² ñí¹con² hnoh²: Hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján². La³ nɨ́² bíh¹ hniáuh³² má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján², ca³la³ jmɨ́¹ hnau³ jná¹³ nɨ́² cu³tí³ bíh¹. 35 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³ma³hnáu³ náh² la³ nɨ́² né³, jáun² tá¹ cáun²

hngá¹máh³ bíh¹ li³tsin² hi³ hnoh² lín³ náh² tsá² hain²¹ ti³ con² jná¹³.

Jesús juáh³ hi³ Sí¹mu²¹ Pé¹ nó³² ti³ có³²
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngái³ ñí¹con² Jesús:

—Ti³², ¿ha³ dá² jinh¹ cuóh¹³ hnú²?

Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ñeih²¹ hnú² cu³hna³² jná¹³ ta³né³²; ti³la³ ti³ chí¹cáin² bíh¹ má²lí¹³ ñeih²¹ hnú².

37 Jmí¹jáun² ca³ngái³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Ti³², ¿he³ láih³² tiá² má²lí¹³ ñe¹ jná¹³ cu³hnah³² hnú² né³? Cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ uá¹ hi³ jun³ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hnú².

38 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tson² má²nio² cáun² honh² hnú² hi³ jún³ nú² hi³ ca³tin¹ jná¹³? Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³ hnú², hi³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² juáh¹³ hnú² hnaih³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

14

Jesús bíh¹ lín³ jui³² hi³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Dió³²

1 "Jáun² né³, ha³ lí² tianh³ náh² hi³ ná¹hi³² lín³² honh². Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Dió³², hi³ cáun² chá¹ náh² siáh³ honh² ñí¹con² jná¹³. 2 Hliáun³ lín³² bíh¹ ñí¹ li³ tauh¹³ zia³² hñú¹³ Ñuh³² jná¹³; sá¹jmí¹ hi³ tiá² zia³² dúh¹, jáun² jmí¹ má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh². Jáun² né³, ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hua³jan²¹ ñí¹ cuá¹tianh³ hnoh². 3 Ní¹ má¹li³² jáun² né³, jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹cáun³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² hnoh² uá²jai³² lí¹³ cuá¹tianh³ ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³ jáun². 4 Má²ñi²¹ bíh¹ hnoh² jui³² hi³ chau²¹ ti³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun².

5 Jáun² Tú¹ma²¹ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Ti³², já² tiá² né¹ yáh³ jnoh¹ ha³ dá² jinh¹ cuánh¹³ hnú², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ né¹ jnoh¹ hín² jui³² jaun³²?

6 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ jui³², ji³ jú¹ tson², jí³²la³ cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lí¹³ zian² tsú² cu³tí³, ji³ hi³ lí¹³ siáh³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Ñuh³² jná¹³. 7 Ní¹juáh³ hi³ má²ca³li³ cuóu³² náh² jná¹³, jáun² li³ cuóun³² bí¹ náh² uá²jai³² Ñuh³² jná¹³; hi³ ta³né³² né³, má²ca³li³ cuóun³² bíh¹ náh² tsú² quí¹ Tsá² má²ca³ji³en¹ bí¹ náh² hí³.

8 Jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³juáh³:

—Ti³², ma³jnia¹³ tiá³ Jméi² dí² ñí¹con² jnoh¹, hi³ jáun² cu³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹.

9 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Pí²liéi¹, ¿jáh³ jmái² tiá² má²tí³ hi³ ngí²³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hí¹ cun³ jáun² tiá² má²ca³li³ cuóu³² máh³ náh² jná¹³? Quí¹ ní¹juáh³ tsá² má²ca³li³ cuóu³² jná¹³, jáun² má²ca³li³ cuóun³² bíh¹ tsú² siáh³ Ñuh³² jná¹³; jáun² né³ ¿he³ yáh³ láih³² mih³² hnú² hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ Jméi² dí² ñí¹con² náh²? 10 ¿Há¹ tiá² má²táunh²³ hnoh² ta²¹ dúh¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³, lín³ siáh³ la³jmí¹ lín³ jná¹³? Jáun² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ lín³ la³jmí¹ lín³ jná¹³ bíh¹ jmu² ta²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jun³juáh¹³ jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² yáh³ jná¹³ hléh²³ ñí¹con² hnoh². 11 Jáun² tionh² náh² ta²¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³ lín³ siáh³ la³ jmí¹ lín³ jná¹³. Ti³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ nio² cáun² honh² náh² ca³ti²¹ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní², jáun² tiaunh² náh² ta²¹ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ la³jí³² hi³ jmu² bíh¹ jná¹³. 12 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnoh² hi³ li³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, ja³bí¹ tsá² la³ hí³ uá²jai³² lí¹³ jmu³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³, hi³ hí¹ la³ ti³ ta²¹ hi³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² yáh³ lí¹³ jmu³ tsú², quí¹ jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹. 13 Li³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² ñí¹con² Ñuh³² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, jná¹³ bíh¹ cué¹³, hi³ jáun² cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ li³ lin¹ hi³ jlánh¹ quien² Ñuh³² jná¹³. 14 Quí¹ jná¹³ bíh¹ tsá² lí¹³ cué¹³ li³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³.

Jesús jmu² jái¹³ hi³ zen³ Jmí²chí³ Chun¹

15 "Ní¹juáh³ hnau³ náh² jná¹³, jáun² ma³ti²¹ náh² héih³² quion²¹ jná¹³. 16 Hi³ jáun² jná¹³ né³ mi²¹ ñí¹con² Ñuh³² jan² Tsá²

ma³hau³ hnoh², Tsá² lɨ́¹³ cuá³² quiúnh¹ hnoh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³². 17 Jmɨ́²chí³ Chun¹ Tsá² hɨe³² jú¹ tson² bíh¹ Tsá² hí³, jan² Tsá² tiá² lɨ́¹³ hen³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², quí¹ jmɨ́¹lɨh³ yáh³ tiá² lɨ́¹³ jɨen³² tsú² Tsá² hí³, hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² hí³. Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²cuóun³² bíh¹ náh² tsú², quí¹hliá² cuá³ tsú² quiúnh¹ hnoh², hi³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹ cuá³² tsú² siáh³ hñu³ honh² náh².

18 ”Ha³ tiá² chau²¹ yáh³ jná¹³ hmóu³² hnoh²; jáunh¹³ bí¹ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². 19 Cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² jɨe³² jná¹³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹ cun³ chau²¹ jmáɨ¹ jɨe¹ bí¹ hnoh² siáh³ jná¹³; hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² jná¹³ né³, ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² lɨ́¹³ zian² náh². 20 Jmáɨ¹ jáun² bíh¹ lɨ³tsɨn² hnoh² hi³ cu³tí³ bíh¹ lɨ́n³ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Ñuh³², hi³ hnoh² né³ lɨ́n¹³ náh² la³ cun³ qui³ lɨ́n³ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ má²lɨ́n¹³ hnoh² jáun². 21 Lɨ³ua³ jan² tsá² he² héih³² hi³ jmu² jná¹³, jɨ³ hi³ má²tí³² tsú² siáh³, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² hniau³ jná¹³. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³ né³, jáun² Ñuh³² jná¹³ ma³hnio³ siáh³ tsá² hí³; ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹hno¹ tsú² uá²jaɨ³², jɨ³ hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² tsú².

22 Jáun² Judas ca³ngáɨ³ la³ lá² (tɨ³la³ jun³juáh¹³ tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot má¹na²¹):

—Tɨ³², ¿lánh³ bí¹ rón³² lɨ́³ hi³ ñí¹con² jnoh¹ bíh¹ má¹jnia¹³ nú², hi³ tiá² la³ má¹jnia¹³ yáh³ nú² ñí¹con² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²?

23 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³, jáun² ma³tí³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³; hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ né³ ma³hnio³ tsá² hí³, hi³ jná¹³ né³ jáunh¹³ ná¹ quiúnh¹ Ñuh³² hi³ já¹ma³ziáun¹³ jnoh¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 24 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hniau³ jná¹³, jáun² tiá² má²tí³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hléh²³ jná¹³. Jun³juáh¹³ quion²¹ huen² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ naɨh³² hnoh² lá², quí¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Ñuh³² Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³ la³².

25 ”Né³² né³, la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh², má²lɨ́²hléh³ jná¹³ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² ja¹ quián¹³ hnoh². 26 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cuán² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² ma³hau³ náh², Tsá² zen³ hí³ Jméi² dí² chá³² jná¹³, hí³ bíh¹ ma³ta² hnoh² ca³la³ jɨ́³², jɨ³ hi³ cháu³² tsú² siáh³ honh² náh² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ nɨ́².

27 ”Jáun² né³, la³jmɨ́¹ nio² tie³ hñu³ tsɨn³² jná¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ niau²¹ tie³ hñu³ honh² hnoh² siáh³, jun³juáh¹³ la³ qui³ jmu² jáun² tsá² zian² hngá¹máh³ yáh³. Jáun² ha³ lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh², hi³ sa³jun³ hniáuh³² lɨ́¹ hú¹ cóh²¹ honh² náh² siáh³. 28 Má²lɨ́²niéih² bíh¹ hnoh² hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³: Ñih²¹ jná¹³ hi³ jáun² jáunh¹³ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². Sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tí³ bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ hnoh² jná¹³ dúh¹, jáun² jmɨ́¹ má²ca³ma³hiúnh¹³ bíh¹ náh² honh² hi³hliá² ñih²¹ jná¹³ ñí¹ cuá³ Ñuh³²; quí¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³ la³ cónh³ bí¹ jná¹³. 29 Hi³ jáun² bí¹ juanh³² jná¹³ jáɨ¹³ lá² ta³ ñeh³, quí¹ hi³ jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² la³ jáun² né³, má²taunh¹³ náh² ta²¹ jná¹³.

30 ”Ha³ tiú²uú² hliáun³ jáɨ¹³ hléh¹³ yáh³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², quí¹ má²cuá¹ja³² bíh¹ juo¹³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³². Tɨ³la³ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² pí³ tiá² zia³² yáh³ quioh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³, 31 la³ nɨ́² ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹, quí¹ hniáuh³² bíh¹ lɨ³tsɨn² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hno³ jná¹³ Ñuh³² jɨ³ hi³ má²ti²¹ jná¹³ siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ jmu¹ ná¹.

”Jáun² nú¹ tianh³ náh², cuɨ́¹ hue¹³ dí² ñí¹ lá².

[Tá¹la³ hí¹tiáunh¹ tsú² jáun² juɨ³² né³, ca³juáh³ Jesús:]

15

Mí¹zioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ la³ má²quionh³ cuú²ñeh¹ quioh²¹

1 —Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hú¹tá¹ mí¹zioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² jmu² hua³hí¹³ hi³ jáun². 2 Jáun² nɨ́¹juáh³ zia³² cáun² chí² cuoh² quion²¹ jná¹³ hi³ tiá² máɨ³ háɨ³², hí³

bíh¹ quieih³² ti³la³ ní¹juáh³ hi³ hái³² mái³ né³, chú² huen² bíh¹ tsú² chí² cuoh² pih²¹ siún¹ hi³ lí¹ hí¹quí² hí¹jnái²³, hi³ jáun² ti³ hliáun³ mái³ ha³ bíh¹. 3 Má²ná¹jin² bíh¹ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun². 4 Cuí¹ ná¹quiun² náh² re² quiúnh¹ jná¹³ la³jí³² jmái¹, hi³ jáun² la³ má²chí¹cunh² jáun² bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² lí¹³. Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ha³ mái³ cáun² chí² cuoh² ta³ rón³² ti³ có³², quí¹ ní¹juáh³ tiú²uú² la³ chí¹hma² yáh³ quionh³ mí¹zioh²¹; la³ jáun² bíh¹ uá²jai³² lí³ ñí¹con² hnoh², ní¹juáh³ tiá² la³ ná¹cunh² yáh³ náh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, jáun² tiá² lí¹³ yáh³ lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hái³² mái³ chu²¹.

5 ”Quí¹ jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ mí¹zioh²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ lín³ náh² cuú²ñeh¹ uóun². Hi³ jáun² bíh¹ ní¹juáh³ tsá² ná¹cunh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jná¹³ né³ ná¹cunh² ná¹ siáh³ quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hi³ hái³² hliáun³ mái³ chu²¹; quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² ní¹juáh³ tiá² quiúnh¹ jná¹³. 6 Li³ua³ jan² tsá² tiá² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³, quiunh²¹ tsú² la³jmí¹ quiunh³² jáun² chí² cuoh² tiá² mái³ hái³², ti³ cheih³² bíh¹ tsa³cuí³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² li³ quiéin²; hi³ má¹li³² jáun² né³, ziu³ liáuh³² tsú² siáh³ hi³ tóh³² ja¹ sí², hi³ jáun² có³².

7 ”Ní¹juáh³ la³ má²ná¹cunh² jáun² náh² quiúnh¹ jná¹³, ji³ hi³ hu²¹ siáh³ jái¹³ quion²¹ jná¹³ hñu³ honh² náh², jáun² mí¹ náh² li³ua³ cáun² hi³ hnáuh², hi³ jáun² hian³ náh². 8 Quí¹ cun³quionh³ hi³ ná¹lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hái³² hliáun³ mái³ chu²¹ bíh¹ ma³quien² tsáu² Ñuh³² jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lín³ náh² tsá² cu³tí³ hain²¹ ti³ con² jná¹³. 9 Hnau³ lín³² bíh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ hniau³ jáun² jná¹³ Ñuh³²; jáun² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ ca³ti²¹ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, jáun² má¹zián¹³ bí¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hi³ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³, la³jmí¹ zian² jná¹³ la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hi³ zian² jan² tsá² hnio³ Ñuh³² jná¹³ hi³hliá² ma³ti²¹ jná¹³ héih³² hi³ jmu² tsú².

11 ”Hlí¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² la³ ní² hi³ jáun² li³ hiún² honh² náh² la³jmí¹ hiún² tsin³² jná¹³, hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ hi³ li³ hiún² honh² náh² tán¹ hián² cu³tí³. 12 La³ lá² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³: Ma³hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmí¹ hnau³ jná¹³ hnoh². 13 Jáun² né³, jmí¹lih³ bíh¹ tiá² chánh³² jan² tsá² ti³ jlánh¹ bíh¹ hnio³ há²mei²¹ joh¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² cué³² jmí²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ há²mei²¹ hí³. 14 Hnoh² bíh¹ lín³ náh² há²mei²¹ joh² jná¹³ ní¹juáh³ hi³ ma³tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³. 15 Tiú²uú² juah²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² quian²¹, quí¹ tsá² lín³ quian²¹ tiá² hi³ ñi³² hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ jmu² juo¹³. Jáun² dá² há²mei²¹ joh² bíh¹ jná¹³ má²ná¹lín³ hnoh² juah³² jná¹³, quí¹ má²ca³ma³ta¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ ji³li³² la³ cun³ hi³ má²ca³hie³ jná¹³ Ñuh³². 16 Quí¹ jun³juáh¹³ hnoh² yáh³ ca³quianh²¹ náh² jná¹³, quí¹ jná¹³ bíh¹ ti³ ca³quiánh³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³cháu³² jná¹³ hnoh² hi³ má¹zián¹³ náh² hi³ chun¹ náh²; hi³ hi³ chun¹ náh² jáun² né³, li³ quien² la³ má²quien² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ cué³² Ñuh³² jná¹³ li³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³. 17 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

Tsá²zian²cun³tin²tsí³hmóu³²hon²Jesús la³má²quionh³tsá²joh¹

18 ”Ní¹juáh³ hi³ ca³li³hau² náh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², cháu¹ náh² honh² hi³ jná¹³ bíh¹ tín² ca³li³hau² tsú². 19 Ti³la³ sá¹jmí¹ hi³ hnoh² lín³ náh² uá²jai³² tsá² zian² náh² cun³ tin² tsí³ hmóu³² dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ ma³hniau³ lín³² bíh¹ tsú² hnoh² la³ cun³ qui³ hnio³ tsú² tsá² rainh²¹. Ti³la³ jná¹³ bíh¹ ca³quiánh³² ná¹ hnoh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³, hi³ jáun² dá² má²hau² bíh¹ tsú² hnoh² ta³né³², quí¹hliá² tiú²uú² lín³ yáh³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². 20 Cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³

jáun²: Hí¹ jan² yáh³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³. Nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ jmoh²³ tsú² hian² tsɨ́³, ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ jmoh³ tsú² hnoh²; nɨ́¹juáh³ la³ má²ca³ma³tí³² tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³tɨn¹³ jná¹³, jáun² ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ hɨeh¹ hnoh². 21 La³jɨ́³² hi³ nɨ́² né³ jmu³ tsú² cun³ñí¹ hi³ haɨn²¹ hnoh² tɨ³ con² jná¹³ bíh¹, quí¹hliá² tiá² cuóun³² yáh³ tsú² Tsá² ca³ze³ jná¹³.

22 ”Tiá² tso³ jmɨ́¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² cuan³ jná¹³ hi³ cua³hlɨ́¹ cuá¹lienh¹ ná¹ tsú². Tɨ³la³ ta³né³² né³, tiú²uú² zia³² yáh³ he³ cun³quionh³ lɨ́¹³ jlɨ́³ tsú² tsáu¹³; 23 quí¹ nɨ́¹juáh³ hau² tsú² jná¹³, jáun² la³ jɨ³ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hon² tsú² siáh³. 24 Tiá² tso³ jmɨ́¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² la³ cun³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jmú³; tɨ³la³ má²ca³jɨe³ bíh¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ jáun², hi³ cun³ jáun² hau² bíh¹ tsú² jná¹³ quiúnh¹ Ñuh³². 25 Tɨ³la³ la³ nɨ́² dá² ná¹lɨ́²³ quí¹ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsú² hmóu³² bíh¹, ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: “Cáun² lɨ́¹ ca³lɨ³hau² bíh¹ tsú² jná¹³ ta³ tiá² lin¹ hi³ lɨ³”.

26 ”Má²ja³quián³ já³² bíh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² já³² hí³ ñí¹con² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ má²hau³ hí³, jɨ³ hi³ hɨe³² siáh³ jú¹ tson². Jáun² nɨ́¹ má¹cuán² tsú² né³, lɨ́n¹³ tsú² Tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Tsá² hí³ zein²¹ jná¹³ hi³ já³² la³ tɨ³ ñí¹con² Ñuh³² jná¹³. 27 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ cuéh¹ náh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ bíh¹ tionh² hnoh² quiúnh¹ jná¹³.

16

1 ”Jáun² né³, má²lɨ́²juáh³² jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tá¹tonh¹ náh² tɨ³ có³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 2 Quí¹ chu³ hue³ tsú² hnoh² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos, hi³ hí¹ la³ tɨ³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² jngah³ hnoh² lɨ́n¹³ hi³ cun³quionh³ la³ jáun² jmu² cáun² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² Dió³². 3 La³ nɨ́² bíh¹ jmu³ tsú² quí¹hliá² cun³ tiá² ca³lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Ñuh³² jná¹³, sa³jun³ jná¹³ yáh³ ca³lɨ³ cuóu³² tsú² siáh³. 4 Jáun² bíh¹ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ la³ nɨ́² ta³ tin², quí¹ jáun² chau¹³ honh² náh² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jmoh³ tsú² hnoh² la³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ nɨ́².

Tá¹³ Jmɨ́²chí³ Chun¹

”Jáun² bíh¹ tiá² cá²juáh³² jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² la³ cun³ jmɨ́¹tin², quí¹ jmɨ́¹ cuon¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh²; 5 tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹ ná¹ quiúnh¹ Tsá² ca³ze³. Hi³ uá¹jinh¹ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ la³ nɨ́² né³, hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ngaɨh³² náh² hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³. 6 Hnoh² dá² cáun² lɨ́¹ má²lɨ́²cháh¹ hlah³ honh² bíh¹ quí¹hliá² lɨ́²juáh³² jná¹³ la³ nɨ́². 7 Jáun² né³, juah³² jná¹³ cáun² jú¹ tson² lá²: Tɨ³ jlánh¹ re² bíh¹ quián¹³ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ ñih²¹ jná¹³; quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² ñih²¹ jná¹³, jáun² tiá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ yáh³ já³² Tsá² ma³hau³ hnoh². Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ngah³² jná¹³ né³, jáun² ñí¹zéin²¹ bíh¹ jná¹³ Tsá² hí³. 8 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cuán² Tsá² hí³ né³, jmu³ hi³ lɨ³tsɨn² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren² tsú² tso³, hi³ lɨ³tsɨn² siáh³ hi³ zia³² cáun² juɨ³² chu²¹, jɨ³ hi³ lɨ³tsɨn² tsú² siáh³ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³². 9 Jmu³ tsú² hi³ lɨ³tsɨn² tsá² hí³ hi³ ná¹ren² tso³, quí¹ tiá² ta²¹ taunh² yáh³ tsú² jná¹³. 10 Jáun² né³, lɨ³tsɨn² tsú² he³ lánh³ lɨ³ juɨ³² chu²¹, quí¹ jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹ cuá³ Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² hnoh² né³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ jɨe¹ náh² jná¹³. 11 Lɨ³tsɨn² tsú² siáh³ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³², quí¹ má²ca³ta³tsɨn¹ bíh¹ héih³² juo¹³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

12 ”Zia³² bíh¹ hliáun³ lɨ́n³² hi³ jmɨ́¹ lɨ³ juah²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², tɨ³la³ má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́² ta³né³², quí¹ tiá² tú¹ tiá² tsɨn¹³ yáh³ hnoh² hi³ táunh¹³ chinh³² jɨ³lɨ³². 13 Tɨ³la³ tiá² hi³ jmu³ yáh³, quí¹ nɨ́¹ má¹cuán² Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² hɨe³² hí³ jú¹ tson², hí³ bíh¹ hɨ́e³² la³jɨ́³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh²; quí¹ Tsá² hí³ tiá² hléh³² yáh³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hnga², tɨ³la³ hí³ dá² hléh³² la³ cun³ hi³ náɨ³² bíh¹, hi³ hɨ́e³² tsú² siáh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³. 14 Tsá² hí³ dá² ma³quien² jná¹³ quí¹hliá² jë² jná¹³ bíh¹ cán³ tsú² hi³ záɨ³² tsú² siáh³ hnoh². 15 Quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quioh²¹ Ñuh³² jná¹³ quion²¹ jná¹³ uá²jaɨ³²;

hi³ jáun² bíh¹ juah³² jná¹³ hi³ jë² jná¹³ bíh¹ cán³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ jáun² zaɨ³² tsú² siáh³ hnoh².
16 ”Cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he², hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² lí¹³ jɨe¹ hnoh² jná¹³; tɨ³la³ tɨ³ chí¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³, lí¹³ bíh¹ jɨe¹ náh² siáh³.

Hi³ nio² hlah³ tsí³ dá² tsú² jeinh²¹ cáun² hi³ hiún² tsí³ bíh¹ tsú²

17 Jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨh³ raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján²:
—¿He³ dá² hnió³ niéih³ jáɨ¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsú² ní² hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² neh²¹ dí² tsú², hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ siáh³ tsa³jau² hi³ jáun² má²neh²¹ dí² tsú² siáh³; hi³ ñí¹juah²¹ tsú² siáh³ hi³ ñí¹ cuá³ Jméi² néh¹ dí² má²ja³quián³ tsánh³²? 18 ¿He³ dá² hnió³ juáh³ jaun³²: “Ñí¹ cú¹pih²¹ jmáɨ¹”? Já² tiá² ngɨ²³ yáh³ dí² he³ dá² nɨ³² ñí¹juah²¹ tsú².
19 Ca³lɨ³lieih²¹ bíh¹ Jesús hi³ jmí¹ hnió³ tsá² hí³ nga³ ñí¹con² dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Jná¹³ má²lí²juáh³² hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² lí¹³ jɨe¹ náh² jná¹³, hi³ tɨ³ chí¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³ má²lí¹³ jɨe¹ náh² siáh³. ¿Hí¹ hi³ ní² uá¹ hi³ jlánh¹ ná¹quí² ná¹ngaɨh³² náh² ja¹ má²tún² hmóu³²? 20 Jná¹³ juah³² hi³ cu³tí³ bíh¹ uóh¹ hnoh² hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², tɨ³la³ tsá² hau² jná¹³ né³, ma³hiún² tsí³ bíh¹. Tɨ³la³ cun³ jáun² uá¹jinh¹ hnoh² niau²¹ hlah³ honh², chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hiún² lín³² honh² náh² cha³ jmí¹ niau²¹ hlah³. 21 Jmú¹³ jáɨ¹³: Ní¹juáh³ jan² tsá²mɨ³ la³ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jon², jáun² hlah³ lín²¹ bíh¹ má²nio² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ quɨeh² héin¹; tɨ³la³ ní¹juáh³ má²ca³lɨ³zian² jon² tsú² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² chau² bíh¹ tsí³ tsú² hi³ ca³quɨeh² jáun² héin¹, quí¹hliá² jlánh¹ tsah³ tsú² hi³ má²ca³lɨ³zian² siáh³ cónh³í¹ jan² dáɨn² ñí¹ hué²¹ lá². 22 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ná¹má²tsoh¹ hnoh² honh² ta³né³²; tɨ³la³ ní¹ má¹já²jɨe¹ jná¹³ siáh³ hnoh² né³, má¹jáun² bí¹ jlánh¹ lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, cáun² hi³ hí¹ jan² tiú²uú² hin² lí¹³ quin³.
23 ”Má¹jáun² bí¹ ján¹ tson² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ míh¹³ hnoh² ñí¹con² jná¹³. Quí¹ jú¹ tson² juah³² jná¹³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² ñí¹con² Jméi² dí² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, hian³ bí¹ náh². 24 Quí¹ hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² má²lí²míh¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³ la³ tɨ³ ta³né³²; mí¹ náh² hi³ jáun² hian³ náh², hi³ jáun² lí¹³ lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³.

Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ Tsá² cah²³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hon² Dió³²

25 ”Né³² né³, jná¹³ má²ca³lieh¹ ná¹ hnoh² cun³quionh³ jú¹ jnɨ²; tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² jmu¹ jná¹³ la³ ní², má¹jáun² dá² má²hléh¹³ jná¹³ tá²na²¹ cu³tí¹³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ Ñuh³² jná¹³. 26 Jmáɨ¹ jáun² né³, má²míh¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³; tɨ³la³ má¹jáun² né³ tiú²uú² mí¹³ yáh³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², 27 quí¹ qui³ cónh³ hniau³ lín³² bíh¹ hnga² Ñuh³² jná¹³ hnoh². Hniau³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnau³ hnoh² jná¹³ bíh¹, jɨ³ hi³ má²ca³tionh² náh² siáh³ ta²¹ hi³ jná¹³ ja³ ñí¹con² Dió³².
28 Jmí¹ ca³tɨ³ ñí¹ já¹³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², cua³han³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² dá² ñí¹con² Ñuh³² bíh¹ jná¹³ má²ñih²¹ siáh³ ta³né³².
29 Hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³ ca³juáh³:
—Ta³né³² ján¹ tson² má²dí¹hléh¹ hnú² tá²na²¹ cu³tí¹³, hi³ tiú²uú² dí¹hléh¹ yáh³ nú² jú¹ jnɨ². 30 Ta³né³² má²lí²neh²¹ jnoh¹ hi³ la³jɨ³² bíh¹ la³ ñíh¹ hnú², hi³ hí¹juáh³ tiá² lin¹ lɨ³hniauh²³ yáh³ hi³ zian² tsá² zia³² hi³ nga³ ñí¹con² hnú². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²nio² cáun² tsí³ jnoh¹ hi³ hnú² ñeh³ nú² ñí¹con² Dió³².
31 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:
—¿Hí¹ jáun² né³bí¹ má²táunh²³ máh³ hnoh² ta²¹? 32 Né³² né³, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ ta³né³² bíh¹ cánh³² má²han³ náh² ma³ quin³², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh² cuá¹táunh¹ náh² juɨ³² quián¹³, hi³ jáun²

huen² bíh¹ jná¹³ má²zeh¹³ náh²; tɨ³la³ tiá² huen² jná¹³ zenh² yáh³ má¹ná¹, quí¹ zenh² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹. 33 Juah³² jná¹³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ ní² ñí¹con² hnoh² hi³ jáun² lɨ́¹³ nio² tie³ hñu³ honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³. Hnoh² dá² ca³tɨn¹ má¹tsoh¹ honh² la³ cun³ hi³ jmu² tsá² hon² Dió³², tɨ³la³ tiá³ chá¹ náh² honh², quí¹ má²ca³cah¹ bíh¹ jná¹³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hí³.

17

Jesús liéinh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ ní² né³, ca³ziauh³ ñí¹ chi³cuú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tia²¹, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹; ma³quien¹³ hnú² Jónh³², hi³ jáun² Jónh³² hnú² siáh³ lɨ́¹³ ma³quien² hnú². 2 Quí¹ huen² bíh¹ hnú² má²ca³jmuh³ hi³ Jónh³² hnú² ho² ta²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³. 3 Hi³ zian² tsú² jáun² cun³ jmɨ́¹hi³nio² dá² lɨ́³ la³ lá²: hi³ cuóu³² tsú² hnú² bíh¹, Tsá² cú²huen² tán¹ nú², Tsá² hú¹tá¹ lɨ́n³ Dió³²; jɨ³ hi³ cuóu³² tsú² jná¹³ ní² siáh³, Jesús, Tsá² lɨ́n³ ná¹ Cristo, Tsá² ca³zen² hnú² hí³.

4 ”Má²lɨ́²ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³ hnú² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²lɨ³² bí¹ siáh³ la³jɨ́³² hi³ ca³juah²¹ hnú² hi³ jmu¹ jná¹³. 5 Né³² né³ Tia²¹, ma³quien¹³ siáh³ jná¹³ ñí¹ hó²¹máh¹ nú² la³ cun³ qui³ jmɨ́¹ quien² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ tá¹ cáun² mɨ³cuú².

6 ”Má²ca³ma³jnia¹³ bíh¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² hnú² ñí¹con² tsá² má²ca³quianh²¹ hnú² ja¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³. Tsá² jmɨ́¹ joh² bíh¹ hnú² hí³ hi³ ca³cuen²¹ nú² jná¹³, hi³ má²ca³ma³tí³² bíh¹ tsú² siáh³ jëh² hnú². 7 Hi³ jáun² dá² má²ñi³² bíh¹ tsú² ta³né³² hi³ la³jɨ́³² bíh¹ hi³ quion²¹ jná¹³ ja³ tɨ³ ñí¹con² hnú²; 8 quí¹ má²ca³juo³ bíh¹ jná¹³ tsú² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun² ñí¹con² jná¹³, jáun² má²ca³héi³ bíh¹ tsú². Hi³ jáun² má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ ja³ jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jáun² má²taunh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

9 ”Jáun² né³, jná¹³ hiú² mɨ́²³ ñí¹con² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹, ha³ tiá² hiú² mɨ́²³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ mɨ́²³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² bíh¹ jná¹³, quí¹ tsá² joh² hnú² bíh¹ hí³. 10 Quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quion²¹ jná¹³ quián¹³ hnú², hi³ jáun² la³jɨ́³² bíh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ quián¹³ hnú² quion²¹ jná¹³ uá²jaɨ³². Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ tsá² hí³ bíh¹ má²lin¹ hi³ quien² jná¹³.

11 ”Ha³ tiú²uú² ñi²¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², tɨ³la³ tsá² ní² né³ tá¹tonh¹ bíh¹; quí¹ jná¹³ dá² má²jáunh¹³ bíh¹ hi³ ñí¹ñí²¹ quiúnh¹ hnú². Jáun² né³, hnú² Tia²¹ Tsá² chun¹, cun³quionh³ pí³ hi³ hauh³² nú² jmu³ hua³hí¹³ tsú² la³ cun³ hi³ ca³cuéh¹ nú² jáun² jná¹³ uá²jaɨ³², hi³ jáun² lɨ́¹³ tionh² tsú² cá²hon³ la³jmɨ́¹ tiauh² dí² quiúnh¹ hnú². 12 Quí¹ tá¹la³ ca³ngɨ́³ jná¹³ jáun² quiúnh¹ tsú², ca³jmú³² bíh¹ jná¹³ hua³hí¹³ tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ho² jná¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun². La³ ní² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ hua³hí¹³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² já²hín³, jɨ³²la³ tsá² qui³ ca³tɨn¹ hi³ tsa³hín³ bíh¹ já¹hín³, hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí².

13 ”Jáun² ta³né³² má²jáunh¹³ jná¹³ ñí¹ ñíh³ hnú² bíh¹; tɨ³la³ juah³² jná¹³ jáɨ¹³ ní² tá¹la³ cuon¹ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² tsá² tá¹tonh¹ lá² lɨ́¹³ lɨ³ hiún² tsɨ́³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³ la³jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² jná¹³. 14 Má²ca³ma³tɨn¹³ bíh¹ jná¹³ tsú² jëh² hnú², tɨ³la³ tsá² zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² né³, tiá² quiú² tiá² jéin²³ yáh³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² jmu² yáh³ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² tsá² hí³, quí¹ sa³jun³ jná¹³ yáh³ zian² ná¹ la³ jáun². 15 Ha³ tiá² hiú² mɨ́²³ yáh³ jná¹³ hi³ huen¹³ nú² tsú² ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ñí¹ jɨ́²¹la³ mɨ́²³ jná¹³ hi³ jmúh¹³ nú² tsú² hua³hí¹³ ca³tɨn¹ tsá² hláɨnh¹ bíh¹. 16 Quí¹ la³jmɨ́¹ tiá² zian² jná¹³ la³ cun³ qui³ zian² jáun² tsá² jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², hi³ jáun² sa³jun³ tsá² ní² yáh³ siáh³ zian²

la³ jáun². 17 Hi³ jáun² né³, jmu³ hi³ lí¹³ ná¹chan¹ tsú² ñí¹con² nú² huen² cun³quionh³ jú¹ tson², quí¹ já꞉¹³ quián¹³ hnú² dá² lí³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹. 18 Jáun² né³, la³jmí¹ ca³ze² nú² jná¹³ ja¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², la³ jáun² bí¹ siáh³ zein³² jná¹³ tsá² lá² ja¹ tsá² hí³ uá²ja꞉³². 19 Hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³t꞉n¹ tsá² lá² bíh¹ jmu² jná¹³ siáh³ cuá¹chan¹ ná¹ huen², quí¹ hi³ jáun² tsá² lá² uá²ja꞉³² lí¹³ ná¹chan¹ cun³quionh³ jú¹ tson².

20 ”T꞉³la³ tiá² mí²³ yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³ ca³t꞉n¹ tsá² lá², quí¹ mí²³ jná¹³ la³ j꞉³ hi³ ca³t꞉n¹ tsá² taunh¹³ jná¹³ ta²¹ ní¹ má¹ca³ná꞉³² jú¹ chú³² hi³ hléh³² tsá² lá² bíh¹. 21 Mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ cu³tí³ cuí¹ tionh¹ tsú² cá²hon³ j꞉³l꞉n². Hnú² Tia²¹, cuí¹ tionh¹ tsú² cá²hon³ quiúnh¹ dí² la³jmí¹ ná¹tioh³ jáun² cáun² tsí³ dí² quiúnh¹ hnú², hi³ jáun² lí¹³ tónh³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² ta²¹ hi³ tson² bíh¹ hnú² ca³ze² nú² jná¹³. 22 La³jmí¹ má²ca³ma³quien¹³ hnú² jáun² jná¹³, má²ca³ma³quien¹³ jná¹³ tsú² siáh³ uá²ja꞉³², hi³ jáun² lí¹³ ná¹tioh³ cáun² tsí³ tsú² quiúnh¹ dí², la³jmí¹ ná¹tioh³ cáun² tsí³ dí² hmóu³². 23 Cáun² bíh¹ ná¹tioh³ ts꞉n³² jná¹³ quiúnh¹ tsú² la³jmí¹ ná¹tioh³ cáun² tsí³ dí² hmóu³², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ ná¹tioh³ cáun² tán¹ tsí³ tsú² má²tún² hmóu³² siáh³, hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ l꞉³ts꞉n² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hnú² bíh¹ Tsá² ca³ze² nú² jná¹³, j꞉³ hi³ hno³ l꞉n³² nú² siáh³ tsá² joh² jná¹³ la³ cun³ rón³² hnau³ nú² jná¹³.

24 ”Tia²¹, hnú² bíh¹ ca³chan²¹ tsú² jo³uón³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ tsa³tiánh² tsú² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ j꞉e³ tsú² cónh³ tí³ hi³ quien² jná¹³, la³ cun³ hi³ ca³ma³quien¹³ nú² jáun² jná¹³; quí¹ hnú² bí¹ jlánh¹ ca³ma³hnau¹ nú² jná¹³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ tá¹ cáun² m꞉³cuú². 25 Hnú² Tia²¹, Tsá² chun¹ nú², ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnú² tsá² zian² cun³ t꞉n² tsí³ hmóu³², t꞉³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóu³² bíh¹ ná¹ hnú², hi³ ja³bí¹ tsá² lá² siáh³ má²ca³l꞉³ ñi³² bíh¹ hi³ hnú² ca³ze² jná¹³. 26 Jná¹³ má²ca³h꞉e³ tsá² lá² hi³ hin² tsánh² hnú², hi³ la³ má²h꞉e² jáun² jná¹³ tsú² siáh³, hi³ jáun² lí¹³ ma³hnio³ tsú² tsá²ján² tsá²ján² rón³² la³ cun³ hnau³ nú² jáun² jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ ná¹tioh³ cáun² ts꞉n³² jná¹³ quiúnh¹ tsú².

18

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Mateo 26:36-56; Marcos 14:32-50; Lucas 22:39-53)

1 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús já꞉¹³ ní² né³, cua³han³ quionh³ tsá² ha꞉n²¹ hí³ t꞉³ con² hi³ ngau³ t꞉³ jo²¹ jëh³ ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Cedrón. Ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² cáun² ñí¹ lí³ ñí¹ jná¹ hmá²; ñí¹ jáun² né³, hi³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² quionh³. 2 Ja³bí¹ Judas tsá² má²j꞉enh³ hí³ Jesús jmí¹ ñi² uá²ja꞉³² ñí¹ jáun², quí¹ hliáun³ jéin³² bíh¹ jmí¹ má²ca³cuú² ca³ng꞉h³² Jesús quionh³ tsá² ha꞉n²¹ hí³ t꞉³ con² ñí¹ jáun². 3 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² bíh¹ Judas ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ hliáu³ tsá² *romanos, j꞉³ ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ hi³ ca³ze³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ tsú² la³ má²quionh³ tsá² *fariseos. Tsá² hí³ né³ ná¹quian³² sí² jmí²cau³² j꞉³ sí² ca² ní² siáh³, la³ má²quionh³ mí¹tá꞉³ mí¹jla² j꞉³ hmá² ní² siáh³. 4 T꞉³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ má²ñi³² bíh¹ la³ cun³ la³j꞉³² hi³ quiunh²¹, hi³ jáun² ja³ hi³ ca³ng꞉h³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

5 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ la³².

Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ jmí¹ zenh¹ Judas tsá² má²lí²j꞉enh³ Jesús. 6 Hi³ jáun² jmí¹ ca³juáh³ Jesús: “Jná¹³ bíh¹ la³²”, jmí¹jáun² né³ ca³yá²han¹ tsú² hi³ ca³qu꞉nh³ t꞉³ cu³hna²¹ hi³ ta³tonh¹ la³ t꞉³ hué³². 7 Jmí¹jáun² ca³ng꞉³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cu³ jéin³²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ng꞉³ siáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

8 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Má²lɨ́²juáh³² bíh¹ jná¹³ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². Nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ hnauh²³ náh², tɨ³la³ cué¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³tánh¹ tín² tsá² ñí¹ hná¹ lá².

9 La³ nɨ́² dá² ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun² hnga², jmɨ́¹ ca³juáh³ la³ lá²: “Tia²¹, tsá² ca³cuen²¹ hnú² hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² já²hín³”. 10 Jmɨ́¹jáun² ca³chí² Sí¹mu²¹ Pé¹ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ nga¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ jan² tsá² jmáɨ² Malco, jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹. 11 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹táɨh³ hñu³ láu² quioh²¹. Nɨ́¹juáh³ Ñuh³² jná¹³ hnió³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ uu³cha³tsɨ³² lá², ¿hí¹ lɨ́¹³ hi³ tiá² hen¹ jná¹³ hi³ quiunh²¹ jná¹³ la³ lá²?

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

12 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³, hliáu³ tsá² chín¹, la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹, jɨ³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ nɨ́² siáh³ ca³ma³tson¹³ Jesús hi³ ca³hñéi³² dí². 13 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ñí¹jan² dí² hñú¹³ Anás. Anás hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ tsa³jméi² Caifás, tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ jmɨ́¹jáun². 14 Caifás hí³ bíh¹ jmɨ́¹ má²ca³záɨh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ tɨ³ quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ jɨ³lɨn² tsáu².

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Tɨ³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, la³ má²quionh³ jan² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹cáɨn² cu³hna²¹ Jesús. Tsá² jan² hí³ né³ jmɨ́¹ cuóu²¹ bíh¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, hi³ jáun² ca³hiauh³ jáɨ¹³ hi³ hí³ ñí¹hñú³ quioh²¹ mí²tsá² hɨ́en¹ hí³ quionh³ Jesús; 16 tɨ³la³ Pé¹ né³, cheih³² bíh¹ ca³ta³zanh¹. Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ cuóu²¹ hí³ mí²tsá² hɨ́en¹ né³ cua³han³ hi³ ñí¹mɨ́² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ dí¹jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³ hí³ Pé¹ ñéih³, jmɨ́¹jáun² ca³tanh² tsú² Pé¹ tɨ³ ñéih³. 17 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ tsá²mɨ³ hí³ ñí¹con² Pé¹ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lɨ́n³ nú² uá²jaɨ³² tsá² hen² tɨ³ con² tsá²ñuh² ó³² dúh¹?

Jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Já¹han²¹, ha³ tiá² lɨ́n³ yáh³ jná¹³.

18 Jmɨ́¹ cuóu³ lɨ́n³² bíh¹ jmɨ́¹jáun², hi³ jáun² tsá² má²ná¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsáu² la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² la³ má²lɨ́²jmú³ sɨ́², hi³ jáun² má²ná¹táun³ hi³ ná¹chóh²³ sɨ́² jáun². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² quionh³ tsá² hí³ hi³ dí¹chóh²³ sɨ́².

Mí²tsá² hɨ́en¹ má²cán²³ jú¹ tson² ñí¹con² Jesús

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Jáun² tsá² lɨ́n³ hí³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³ma³liáu³² hi³ nga² ñí¹con² Jesús hi³ ca³tɨn¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² dí², hi³ he³ ñí¹ jáɨ¹³ má²tɨn² tsú² siáh³ tsáu². 20 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² má²ca³hléh³ ná¹ chú¹ja²¹ bíh¹; tiú²nio² bí¹ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² má²ca³ma³tɨn¹³ jná¹³ tsáu², jɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³, ñí¹ qui³ cuú² ngɨh³² ca³la³ jín³² tsá² judíos; hi³ jáun² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³hɨ́e³ jná¹³ ñí¹ ná¹conh¹. 21 Jáun² ¿he³ yáh³ láɨh³² sa³ ñí¹con² huen² yáh³ jná¹³ ngaɨh³² hnú²? Ñí¹con² tsá² má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hléh²³ dá² jná¹³ nga³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² ná¹ñi³² la³ cun³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³.

22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́² né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² ca³pá³ ñí¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ nɨ́² máh³ ngaɨh³² hnú² ñí¹con² mí²tsá² hɨ́en¹?

23 Jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ cáun² jú¹ hlah³ la³ lɨ́²hléh³ jná¹³, jáun² juah²¹ neh²¹ ha³ jinh¹ ti³tsóh³ lɨ́³ jú¹ hlah³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ re² bíh¹ la³ lɨ́²hléh³ jná¹³ né³, jáun² ¿he³ ya³ láɨh³² sa³ po²³ yáh³ hnú² jná¹³?

24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³zen³ Anás Jesús la³ má²hñe² jáun² bíh¹ ñí¹con² Caifás tsá² cuá¹lɨ́n³ siáh³ mí²tsá² hɨ́en¹.

Pé¹ juáh³ siáh³ cu³ jéin³² hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹chóh²³ jáun² Pé¹ sɨ́² né³, jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ngáɨh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² uá²jaɨ³² lɨ́n³ jan² tsá² hen² tɨ³ con² tsá²ñuh² ó³²?

Jáun² Pé¹ ca³juáh³:

—Já¹han²¹, jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³.

26 Ñí¹ jáun² siáh³ jmɨ́¹ zenh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsá² hɨ́en¹, raɨnh²¹ tsá² ca³uóunh³ hí³ cuá¹ hi³ ca³quieh³ Pé¹, hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lɨ́²jɨe¹ jná¹³ ja¹ hmá² jáun² quiúnh¹ nú² tsá² ó³² dúh¹?

27 Tɨ³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ jmɨ́¹jáun². Ti³tsóh³dí¹ jmɨ́¹jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús hñú¹³ Caifás, hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹ tsá² romano. Jmɨ́¹ má²já²jnia² bíh¹, hi³ jáun² né³ tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos hí³ tiú²uú² taunh³ yáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ jáun², quí¹ hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ lɨ́n³ dí² tsá² tiá² jɨn². Quí¹ jɨ́³²la³ tsá² jɨn² bíh¹ lɨ́¹³ cuh³ má³² quioh²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ nɨ́¹ má¹ca³niéi² jáun². 29 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cua³han³ Pilato tsá² ho² ta²¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³liéinh³² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ ñí¹ tso³ chah³² hnoh² quioh²¹ tsá²ñuh² lá²?

30 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² lɨ́n³ tsá²ñuh² nɨ́² jan² tsá² hláɨh¹ tsá² hon², jáun² tiá² jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨenh²¹ yáh³ jnoh¹ tsú² ñí¹con² hnú².

31 Tɨ³la³ Pilato né³ ca³juáh³ siáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hi³ jáun² cuá²ra³tsɨ³² náh² héih³² la³ cun³ lɨ́³ liei²¹ quián¹³ náh² hmóu³².

Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ tsá² ná¹ñí¹ hí³:

—Tɨ³la³ jnoh¹ tsá² judíos má¹ná¹, tiú²uú² jáɨ¹³ hau³² yáh³ jnoh¹ hi³ má¹ngɨ¹³ tsáu².

32 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hnga² Jesús hi³ he³ lánh³ rón³² jún³ dí². 33 Jáun² Pilato hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, jáun² ca³teh³ dí² Jesús hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos?

34 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ ngaɨh³² hnú² jáɨ¹³ nɨ́² hi³ ca³tɨn¹ hnú² huen², ho³ hi³ zian² jan² tsá² má²lɨ́²juáh³ uá¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³?

35 Hi³ jáun² Pilato né³, ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lɨ́n³ jná¹³ tsá² judío dúh¹? Quí¹ tsá² coh¹ huen² bíh¹ hnú², la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ joh¹ tsú² má²lɨ́²jɨenh³ hnú² ñí¹con² jná¹³. ¿He³ dá² ca³jmuh³ hnú²?

36 Jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ tiá² ñí¹ hué²¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³. Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ho² jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² dúh¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³ hniéi², hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ jɨenh³ yáh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Tɨ³la³ tiá² ñí¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³.

37 Hi³ jáun² Pilato né³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—¿Hí¹ jáun² lɨ́n³ uá¹ hnú² re²¹?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́². Jná¹³ dá² ca³lɨ³zian² ná¹, hi³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hɨ́e¹³ ná¹ jú¹ tson². La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jú¹ tson² náɨ³² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³.

38 Jáun² Pilato ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² jaun³² jú¹ tson²?

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Pilato jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ siáh³ cheih³² hi³ ca³ñí¹lienh¹³ tsá² judíos tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsá² lá² tiá² choh¹ jná¹³. 39 Tɨ³la³ hnoh² né³ ná¹hëh³ chinh³² hi³ hniáuh³² lion¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ tá¹la³ Jmɨ́¹hɨ́en¹; jáun² né³ ¿hnáuh¹ náh² lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² tsá² judíos?

40 Jmí¹jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³tí² ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Jun³juáh¹³ tsá² ní² yáh³! ¡Barrabás bíh¹ lion¹ nú²!

Ti³la³ Barrabás hí³ né³ jmí¹ lín³ jan² tsá² háin² hian² tsí³ bíh¹.

19

1 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ca³jmú³ Pilato héih³² hi³ jan³ tsú² Jesús, hi³ tsa³quiú² tsa³pan² tsú². 2 Jáun² hliáu³ né³ ca³jmú³ cáun² chí² lih³² hi³ ca³tanh² dí² chí¹ Jesús la³juah²¹ dúh¹ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ quioh²¹ jan² tsá² ho² jái¹³, ti³la³ hi³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ cuoh² hmá² ton² bíh¹; hi³ ca³quinh³ dí² siáh³ cáun² hmih³² zín¹³ la³ cun³ hi³ qui³ quih³² jan² tsá² quien². 3 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³ma³janh³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² ñí¹ cuá¹tón²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Cuí¹ li³quien² bíh¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos!

Ca³la³ hi³ má²quí² má²jnó³² bíh¹ dí² hó¹ñí¹ tsú².

4 Jmí¹ li²¹ jáun² cua³han³ siáh³ Pilato hi³ ca³liéinh³² siáh³ tsá² ná¹ngih³² hí³ cheih³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ní² jie³ náh², cuí¹ chin²¹ jná¹³ tsú² ti³ cheih³² lá², hi³ jáun² li³tsin² hnoh² hi³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsá² lá².

5 Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús hi³ má²hun¹ chí² lih³² hi³ lí³ cuoh² hmá² ton² chí¹, hi³ quih³² siáh³ hmih³² zín¹³ jáun². Hi³ jáun² ca³juáh³ Pilato la³ lá²:

—¡Lá² zenh² tsú²!

6 Ti³la³ jmí¹ ca³jíen³² tsú² Jesús né³, jmí¹jáun² ca³tí² ca³hóh³² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²! ¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²!

Jáun² Pilato ca³juáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hmóu³² náh² cuá²ton³ náh² tsú² crei²¹, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsú².

7 Ti³la³ tsá² judíos né³, ca³juáh³:

—Jnoh¹ zia³² cáun² liei²¹ quiú¹³, hi³ jáun² la³ cun³ lí³ liei²¹ jáun² quiú¹³ bíh¹ jnoh¹ ca³tin¹ tsá² ní² jún³, quí¹ sa³ tsá² ní² yáh³ má²ca³juáh³ hi³ lín³ Jon² Dió³².

8 Jmí¹ ca³nái³² Pilato jái¹³ ní² né³, ti³ li³mí¹ ca³ta³hú¹ cóh²¹ bíh¹ tsí³. 9 Jáun² hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ca³ngái³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hín² tíh³ ñeh³ hnú²?

Ti³la³ Jesús né³ tiú²uú² hi³ ca³ngái³ hí¹ cá² jon¹ yáh³. 10 Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³:

—¿Hí¹ cónh³ tiá² ngái³h¹ uá¹ hnú² ñí¹con² jná¹³? ¿Há¹ tiá² ñíh¹ hnú² hi³ jná¹³ ho² ná¹ jái¹³ hi³ taun¹ ná¹ hnú² crei²¹, ho³lá²dá² hi³ liau¹ ná¹?

11 Jáun² Jesús ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² pí³ tiá² jmí¹ zia³² yáh³ quián¹³ hnú² ñí¹con² jná¹³ sá¹jmí¹ hi³ Dió³² tiá² ca³cué³ hnú² jái¹³ hi³ ñi³hauh³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ti³ jlánh¹ bí¹ jueh³² tso³ ho² hnga² tsá² lí²jienh³ jná¹³ ñí¹con² hnú² la³ cónh³ bí¹ hnú².

12 Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³hnauh² Pilato tsí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ lión³² dí² Jesús; ti³la³ tsá² judíos hí³ né³, ca³tí² ca³hóh³² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Ní¹juáh³ hi³ ca³lion¹ nú² tsá² ní², jáun² tiú²uú² re² juónh³² yáh³ hnú² quiúnh¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juú² Roma! ¡Quí¹ li³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ lín³ re²¹, tsá² la³ hí³ ná¹hniei²¹ bíh¹ quionh³ tsá² cuá¹lín³ hí³ mi³chí¹!

13 Jáun² jmí¹ ca³nái³² Pilato jái¹³ ní² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ chin¹³ tsú² Jesús ti³ cheih³², hi³ jáun² ca³cuá³ ñí¹ hmá²si¹ quien² quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹ téh²³ tsú² Gabata quionh³ jú¹ *hebreo, la³ cun³ niéih³ “Ñí¹ rá¹já²³ quín¹”. 14 Cua³hlau³ *Jmí¹hien¹ bíh¹ jmí¹jáun², hi³ jáun² ná¹jmu² tsú² hua³jan²¹ la³ cun³ hi³ li³ hniáuh³²; míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ jñéi³ ti³ hú²niéi² jmí¹ ca³juáh³ Pilato ñí¹con² tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¡Lá² zenh² re²¹ juóuh³² náh²!

15 Ti³la³ tsá² hí³ né³ ca³tí² ca³hóh³² bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—Chin³² tsá² ní², chin³² tsá² ní²; ma³jan³² ñí¹ taun³ crei²¹.

Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lí¹³ ton¹ jná¹³ crei²¹ re²¹ juóuh³² hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jí³²la³ jan² tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ bíh¹ lín³ re²¹ juo¹³ jnoh¹, ha³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² siánh³.

16 Jáun² Pilato ca³jɨenh³ cú²jueh³² Jesús ñí¹con² tsá² hí³ hi³ cu³tsa³² cuí¹ cha³ton³ tsú² cú²jueh³² crei²¹, hi³ jáun² ca³jón³² bíh¹ tsá² hí³ Jesús.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

17 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³, cua³han³ bíh¹ Jesús hi³ quian³² crei²¹ quioh²¹, hi³ ngau³ tɨ³ juɨ³² tsɨ³ máh³ ñí¹ téh²³ tsú² “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”, hi³ cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo né³, téh²³ tsú² “Gólgota”. 18 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹. Ja³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ cónh³í¹ gon³ tsáu², ma³ jan² la³ cá² jo²¹, hi³ jáun² chu³jo² né³ tón³² Jesús. 19 Jáun² Pilato ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³ton³² tsú² hué h³ ta³ chí¹ crei²¹ ñí¹ tón²¹ jáun² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²: “Jesús Tsá² Nazaret, Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”. 20 Juóun³² bíh¹ tsá² judíos ca³hí³ hué h³ jáun², quí¹ ñí¹ má²janh² can³² juú² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, hi³ hué h³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ jú¹jma² hebreo, jú¹ *latín jɨ³ jú¹ *griego ní² siáh³. 21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záɨh³ Pilato la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ hniáuh²¹ yáh³ jmúh¹ nú² hué h³ hi³ juáh³: “Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”; tɨ³ re² jmu³ hué h³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Juáh³ Hi³ Lín³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”.

22 Tɨ³la³ Pilato né³, ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³:

—Ní² cuí¹ lí³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³.

23 Jáun² jmí¹ má²lí²ton³ jáun² hliáu³ crei²¹ Jesús né³, ca³caun² dí² ha¹ tsú², hi³ ca³chin² dí² quiún³ tsoh³, ma³ cáun² quioh²¹ la³ ma³ jan² hliáu³. Jáun² ca³can³ tsú² siáh³ hmɨh³² hu²¹ ñeh², tɨ³la³ hmɨh³² jáun² né³ tiá² lin¹ yáh³ ñí¹ jmí¹ hmɨ³², cáun² bíh¹ jmí¹ rá²láɨn¹ tá¹ cáun² chi³cuú² hi³ la³ tɨ³ há³². 24 Jáun² hliáu³ hí³ ca³juónh³ má²túnh² hmóu³² la³ lá²:

—Ha³ tiá² cáɨ¹³ yáh³ dí²; tɨ³ re² bíh¹ chí¹³ dí² jáɨ¹³ hi³ jáun² neh²¹ hin² tsánh² joh¹³.

La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³tsáunh³ bíh¹ tsú² hán² jná¹³, hi³ ca³chí² tsú² siáh³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hmɨh³² quion²¹ ná¹”. La³ ní² bíh¹ ca³jmú³ hliáu³ hí³.

25 Có³² crei²¹ tón³² jáun² Jesús né³ jmí¹ zenh¹ mí¹ziú¹³ tsú² la³ má²quionh³ tsá²mɨ³ raɨnh²¹; có³² jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Má²réi³ ñí²cuo² Cleofas la³ má²quionh³ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá. 26 Jáun² jmí¹ ca³jɨen³² Jesús mí¹ziú¹³, la³ má²quionh³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jmí¹ zenh¹ siáh³ có³² jáun², tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ tsú² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² mí¹ziú¹³ la³ lá²:

—Hnú² mí¹, ní² bíh¹ zenh² tsá² lí¹³ jɨen¹ nú² la³jmí¹ jɨen¹ nú² jónh³².

27 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hen² hí³ tɨ³ con² dí²:

—Jɨen¹ tiá³ tsá²mɨ³ ní² la³jmí¹ jɨen¹ nú² mí²ziúh².

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³jón³² tsá² hí³ Má²réi³ hñú¹³.

Jmí¹ jun¹ Jesús
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³, má²ñi³² bíh¹ Jesús hi³ la³jí³² bíh¹ má²ca³lɨ³tí³, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jlánh¹ má²quiéin² tsɨn³².

Ca³juáh³ tsú² la³ ní², quí¹ hi³ jáun² lí¹³ lɨ³tí³ rón³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹.

29 Hi³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ zeh¹ cáun² tse³ hi³ dí¹canh² mu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ má²zéih¹ lín²¹; hi³ jáun² ca³ma³jlɨh²¹ tsú² cáun² chí² náh² hɨnh²³ jmáɨ² quionh³ hi³ jáun², hi³ ca³di³chí³ dí² hná¹³ cáun² hmá²tiéi¹³ hi³ téh²³ tsú² hisopo, hi³ jáun² ca³hiéih³ dí² ho³ Jesús. 30 Jáun² Jesús ca³yenh³ mu² jáun²; jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jí³² bíh¹ má²ca³lɨ³tí³.

Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³quíh³² chí¹ hi³ ca³cua³ha³ tsí³.

Jan² hliáu³ hɨh³² ja¹ mɨ³hue¹³ Jesús quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹

31 Né³² né³, jmáɨ¹ jáun² má² cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹ bíh¹, hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ tiá² ca³lɨ³hnió³ hi³ la³ má²ná¹tón²¹ jáun² tsá² hí³ crei²¹ tá¹la³ *jmáɨ¹ nio² tie³, quí¹ jmáɨ¹ jáun² dá² cáun² jmáɨ¹ jueh³² bíh¹. Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² Pilato hi³ jmu³ tsú² héih³² hi³ tsa³jáu³ tsú² cú²jueh³² ta³ tsá² ná¹tón²¹ hí³ crei²¹, hi³ jáun² sión³² tsú² hla¹ má¹lɨ³² jáun². 32 Jáun² jmɨ́¹jáun² já¹taunh²¹ siáh³ hliáu³, hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun², ca³jó³ ta³ tsá² chí¹tón²¹ la³ñí¹, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jó³ dí² siáh³ ta³ tsá² jan² hí³; 33 tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ dí² ñí¹ chí¹tón²¹ Jesús má¹ná¹, jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³ dí² hi³ má²hí¹jún¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² tiú²uú² ca³jó³ yáh³ dí² ta³ Jesús.

34 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³hɨ́h³ bíh¹ jan² hliáu³ ja¹ mɨ³hue¹³ Jesús cun³quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³táɨn² jmɨ² jɨ³ jmáɨ² nɨ́² siáh³. 35 Tsá² cha³² jáɨ¹³ lá² dá² hú¹tá¹ ca³jɨ́e³ bíh¹, hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ cha³² tsú² lɨ́³ hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹; ñi³² bíh¹ tsú² hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³², hi³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³² lɨ́¹³ cháh¹³ cáun² honh². 36 Quí¹ la³ nɨ́² dá² ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí¹ cáun² yáh³ mú³² quioh²¹ tsú² tiá² jau³ tsáu²”. 37 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Jɨ́en³² bíh¹ tsú² tsá² ca³hɨnh³”.

Jmɨ́¹ já¹haun³ Jesús
(Mateo 27:57-66; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ngau³ Sé³² tsá² zian² juú² Arimatea hi³ ca³ñí¹mɨ́² jáɨ¹³ ñí¹con² Pilato hi³ tsa³quión³² dí² hla¹ Jesús. Quí¹ Sé³² hí³ dá² jmɨ́¹ lɨ́n³ bíh¹ tsá² hen² tɨ³ con² Jesús, uá¹jinh¹ ta³ conh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ca³cué³ bíh¹ Pilato jáɨ¹³, hi³ jáun² Sé³² né³ ca³ñí¹quión²¹ hla¹. 39 Ja³bí¹ Nicodemo tsá² ca³ñí¹lienh¹³ hí³ Jesús cáun² já¹niéi², ca³chó³² siáh³ hi³ quian³² míh¹ tiá² cun³ quiu³quia³hnɨ³² qui¹ló¹ no¹ má²ró³² hi³ lɨ́³ cun³quionh³ háu² téh²³ tsú² mirra má²ná¹jan² quionh³ háu² téh²³ tsú² áloes. 40 Hi³ jáun² Sé³² hí³ quionh³ Nicodemo ca³cón³² hla¹ Jesús, hi³ jáun² ca³tsáɨnh³² dí² cáun² hmɨh³² jmuh³ tiáu² lɨ́³ quionh³ mí²ñi³² lino jmɨ́¹ má²lɨ́²jñéi³² dí² jáun² no¹ má²ró³² jáun², la³ cun³ rón³² hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² judíos hi³ hón³² hla¹ la³ jáun². 41 Có³² ñí¹ cá¹taun³ jáun² Jesús crei²¹ jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² ñí¹ jná¹ hmá² quioh²¹ tsáu², hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹ hó²¹ cáun² tá²hón³² hmaɨ²¹ ñí¹ hí¹ jan² hla¹ tiá² jmɨ́¹ má²ca³tanh² tsú². 42 Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³hón³² tsú² cú²jueh³² hla¹ Jesús, quí¹hliá² tá²hón³² jáun² bíh¹ jmɨ́¹ zeh¹ ca³lá² ñí¹ má²janh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ má²ñí¹tsá² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú² hua³jan²¹ hi³ hniáuh³² jmáɨ¹ nio² tie³ quioh²¹ tsá² judíos.

20

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ la³ñí¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³liau³ sɨ́²ma¹ná¹, ta³ ná¹juan³² lɨ́n³² ñéi¹ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá ñí¹ hó²¹ tá²hón³² jáun²; tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ tiú²uú² dí¹jnáɨ²³ yáh³ ho³ tá²hón³² quɨ́n¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ jáun². 2 Jmɨ́¹jáun² ngah³ tsú² cú²hé² tɨ³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Sí¹mu²¹ Pé¹ quionh³ tsá² jan² hí³, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ hí³ Jesús, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—La³ má²lɨ́²chin² bíh¹ tsú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hñu³ tá²hón³², tiá² né¹ yáh³ ha³ dá² jinh¹ cuɨ́²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

3 Hi³ jáun² Pé¹ né³, la³ má²quionh³ tsá² jan² hí³ ja³taunh²¹ ñí¹ hó²¹ tá²hón³². 4 Ca³la³ cú²hé² lɨ́n³² bíh¹ já¹taunh²¹ tsú² tá¹ gon³ cu³lɨ²¹, tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ cú²hé² ngau³ tsá² jan² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² ca³chó³² chí¹ján³ ho³ tá²hón³² la³ cónh³ bíh¹ Pé¹. 5 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ hí¹sian², hi³ ca³jáɨh³ ñí¹ tɨ³ ñéih³, jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hmɨh³² tiáu² jáun² hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ tiá² hi³ yáh³ tsú² la³ tɨ³ ñéih³ má¹ná¹. 6 Tɨ³la³

jmɨ́¹ ca³chó³² Pé¹ né³, ca³la³ má²hún¹ la³ tɨ³ ñéih³ tá²hón³² bíh¹ ca³jmú³. Jáun² ja³bí¹ hí³ uá²jaɨ³² ca³jɨ́e³ hmɨh³² tiáu² hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ jáun². 7 Ja³bí¹ ca³jɨ́e³ tsú² siáh³ hmɨh³² hi³ jmɨ́¹ tsáɨh³ chí¹ Jesús. Tɨ³la³ hmɨh³² jáun² má¹ná¹, ha³ tiá² cu³tsa³² jmɨ́¹ nio¹ yáh³ quionh³ hmɨh³² hi³ jmɨ́¹ tsaɨnh³² tsú², cánh³ jmɨ́¹ nio¹ bíh¹ hi³ rá¹pan². 8 Jáun² ca³hi³ siáh³ uá²jaɨ³² tsá² cá²chó³² hí³ la³ñí¹ tɨ³ ñéih³ hi³ ca³jɨ́e³ siáh³ uá²jaɨ³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³², hi³ jáun² ca³taunh³ ta²¹. 9 Quí¹ tiá² re² jmɨ́¹ má²ca³ngɨ¹³ yáh³ tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Jesús hi³ jenh¹³ ja¹ hla¹. 10 Jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ bíh¹ tsá² hí³ hñú¹³.

Jesús má²jnia³² ñí¹con² Má²réi³ tsá² ja³ juú² Magdalá
(Marcos 16:9-11)

11 Tɨ³la³ Má²réi³ hí³ má¹ná¹, ca³ta³zanh¹ bíh¹ ho³ tá²hón³² hi³ dí¹ho², hi³ ta³ dí¹ho² jáun² né³ ca³jáɨh³ ñí¹ tɨ³ ñéih³. 12 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² tsú² gon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², hi³ ná¹tsɨn¹ ñí¹ jmɨ́¹ rá²tsɨn² jáun² Jesús; jan² jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́³ ta³ chí¹, hi³ cónh³ siáh³ jan² jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́³ ta³ ta³. 13 Tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lɨ³, jáun² uoh³² hnú² né³ tsá²mɨ³?

Jáun² Má²réi³ hí³ ca³ngáɨ³:

—Quí¹hliá² la³ má²lɨ́²chin² bíh¹ tsáu² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, hi³ tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹ má²cuɨ́²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

14 Cun³ dí¹juáh²³ la³ nɨ́² bíh¹ tsú² jmɨ́¹ ca³jinh³ tɨ³ cu³hna²¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ hi³ zenh² Jesús ñí¹ jáun²; tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ tsú² hi³ Jesús bíh¹ la³ Tsá² hí³. 15 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² sa³ uoh³² hnú² né³ tsá²mɨ³? ¿Hin² dá² hnah²³ hnú²?

Tɨ³la³ hí³ dí² né³ jmɨ́¹ lɨ́n²³ hi³ tsá² jmu² hua³hí¹³ ja¹ hmá² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² tsá²ñuh², nɨ́¹juáh³ hnú² bíh¹ cua³chin³² nú² hla¹, jáun² juah²¹ tiá³ ha³ jinh¹ cuɨ́²ñí¹quion¹³ nú², jáun² ñí¹cón²¹ jná¹³.

16 Jáun² ca³juáh³ Jesús:

—¡Má²réi³!

Jáun² ca³jinh³ dí² tɨ³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá² cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo:

—¡Raboni! (hi³ hnió³ juáh³ “Tɨ³²”).

17 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tú³ tín² tán² jná¹³, quí¹ tiá² má²cuá²ñíh¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ cuá³ Ñuh³². Tɨ³la³ cuánh², cuá²zéih³ tsá² renh² jná¹³ hi³ ñih²¹ jná¹³ tɨ³ ñí¹ cuá³ Ñuh³², Tsá² lɨ́n³ hí³ siáh³ Ñeh² hnoh²; ñih²¹ jná¹³ tɨ³ ñí¹con² Dió³² Juóu³² jná¹³, Tsá² lɨ́n³ siáh³ Dió³² Juóuh³² hnoh².

18 Hi³ jáun² Má²réi³ hí³ né³ ngah³, hi³ ñí¹zeh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú², hi³ ca³ñí¹juah²¹ hi³ má²lɨ́²jɨ́en³² dí² Tɨ³² Juo¹³, jɨ³ hi³ ca³chá³ dí² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; 1 Corintios 15:5-7)

19 Jmɨ́¹ ca³zɨ³² hi³ la³ñí¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³liau³ sɨ́²ma¹ná¹ jáun² né³, jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² cáun² ñéih³, hi³ má²dí¹jnaɨ³² tiá³ ho³hñú¹³ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹. Tɨ³la³ Jesús né³, hi³ bíh¹ ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² tsú² la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²!

20 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³ nɨ́² tsú² ca³hɨ́e³ cuo² la³ má²quionh³ ñí¹ ja¹hɨ́h¹ ja¹ mɨ³hue¹³. Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Tɨ³² Juo¹³. 21 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²! La³jmɨ́¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³², la³ jáun² bíh¹ má²zei²¹ jná¹³ hnoh².

22 Jmɨ́¹jáun² ca³jie³ dí² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hen³ náh² Jmɨ́²chí³ Chun¹. 23 Nɨ́¹juáh³ tsá² hin¹³ hnoh² tso³ quioh²¹, jáun² hin³ bíh¹ tsáu¹³ tsú²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hin¹³ náh² tso³ quioh²¹ né³, jáun² la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ tsú² tsáu¹³ lɨ́¹³.

Tú¹ma²¹ dí¹jɨ́en³² Jesús hi³ má²ca³jenh¹³

24 Tɨ³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, jan² tsá² quian³tun³ hí³, tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, tiá² jmɨ́¹ cuá³ yáh³ quionh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² jmɨ́¹ ca³ma³jnia³² jáun² Jesús. 25 Jáun² ca³záɨh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² Tú¹ma²¹ la³ lá²:

—Má²ca³neh²¹ bíh¹ jnoh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Tɨ³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ taunh²¹ jná¹³ ta²¹ nɨ́¹juáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨe³² jná¹³ cuo² tsú² ñí¹ ca³tóh³ pa³², hi³ loh²¹ jná¹³ siáh³ zeih²¹ uón²¹ ñí¹ ca³tóh³ jáun² pa³², jɨ³ hi³ cuoh²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ ja¹hɨ́h¹ jáun² quioh²¹ tsú².

26 Jmɨ́¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ jáun² né³, ca³ngɨh³² siáh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús cáun² ñéih³, jáun² jmɨ́¹jáun² bíh¹ jmɨ́¹ má²tso² Tú¹ma²¹ ja¹ tsá² hí³. Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmɨ́¹ dí¹jnaɨ³² siáh³ tiá³ ho³ hñú¹³, cu³ jáun² ca³hi³ bíh¹ Jesús ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ tsú² Tú¹ma²¹:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ uón³² jná¹³, loh³ zeih²¹ cuonh², cuɨ́¹ já² siáh³ cuonh² nú² hi³ cuóh¹³ nú² já¹ mɨ³hué³² jná¹³. Ha³ lɨ́²uú² cuɨ́¹ lɨ́n³ nú² jan² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, tɨ³ re² cuɨ́¹ lɨ́n³ nú² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹.

28 Jáun² Tú¹ma²¹ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tɨ³² jɨ³ Dió³² Juóu³² jná¹³!

29 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tú¹ma²¹, ta³né³² dá² má²táunh²³ hnú² ta²¹ quí¹hliá² hi³ má²lɨ́²jɨe¹ bíh¹ hnú² jná¹³. Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá² taunh³² ta²¹ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨe³.

He³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³lɨ³ sí² lá²

30 Hliáun³ lín³² bíh¹ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² ca³jmú³ Jesús ñí¹ hná¹ nɨ́² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ tiá² rá¹tioh³ yáh³ ñí¹ sí² lá². 31 Tɨ³la³ la³ cun³ hi³ má²rá¹tioh³ lá² má¹ná¹, má²rá¹tioh³ quí¹ hi³ jáun² táunh¹³ hnoh² ta²¹ hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², jɨ³ hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² náh² siáh³ hi³ hmaɨ²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹.

21

Jesús má²jnia³² ñí¹con² quiaun³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²

1 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² ca³ma³jnia³² siáh³ Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², can³² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ ñí¹ téh²³ tsú² Tiberias. Jmɨ́¹ ca³ma³jnia³² tsú² jáun², lɨ³ la³ lá²: 2 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ tionh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ cu³tsa³² quionh³ Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, Natanael tsá² zian² juú² Caná hín¹³ tɨ³ Galilea, tá¹ gon³ tsá¹ jon² Zebedeo nɨ́², la³ má²quionh³ gon³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun², tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús. 3 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Cuɨ́¹ ñí¹zánh²¹ jná¹³ jáh³ jmáɨ².

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Ja³bí¹ jnoh¹ uá²jaɨ³² tsáu¹³ quiúnh¹ hnú².

Ja³taunh²¹ bíh¹ tsú² hi³ ca³taunh³ cáun² mu², tɨ³la³ já¹niéi² jáun² ha³ tiá² jáh³ ca³jáun³ hí¹ cu³ hlá² cu³ nɨ́² yáh³ tsú². 4 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³ ca³ñí¹náu² Jesús can³² jmáɨ², tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, tiá² jmɨ́¹ lɨ́²tsɨn² yáh³ hi³ hí³ bíh¹ dí² zenh² ñí¹ jáun². 5 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá¹ñú¹, ¿má¹ca³jáun³ ca³lá² jáh³?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Hí¹ jan² yáh³ jáh³ tiá² má²ca³jáun³.

6 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ñéih¹ dú¹ tiá³ hmá³ tɨ³ jo²¹ cuá² chu²¹ mu² nɨ́² quián¹³ neh²¹; jáun² sá¹nɨ́² jɨeh²¹ náh², jáun³ bíh¹ jáh³.

Ca³jmú³ bíh¹ tsú² la³ jáun² jmɨ́¹ ca³jmú³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jmɨ́¹ tióh³² bíh¹ tsú² hi³ chí¹³ hmá³ jáun² chu³ jmáɨ² quí¹ cun³ñí¹ hi³ juóun³² lín³² bíh¹ jáh³ jmáɨ² má²tiáunh¹ hñu³ hmá³ jáun². 7 Hi³ jáun² tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ hí³ Jesús né³, ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—¡Já² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² nɨ³²!

La³ cun³ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² bíh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ hi³ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² lánh³ hí³, hi³ jáun² má²ta²¹ ca³quɨh³ ha¹, (quí¹ jmɨ́¹ dí¹láun³ bíh¹ tsú²), hi³ jáun² ca³háɨn³ chu³ jmáɨ² hi³

ca³ra³tsɨ³² jmáɨ². 8 Tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ bíh¹ tɨ³ can³² jmáɨ² cun³quionh³ mu², hi³ hí¹cuounh³² hmá³ ta³ tiáunh¹ jáun² jáh³ jmáɨ², quí¹ cun³ tun³ nio² hñá³láu³ lɨ́² bíh¹ jéi³²í¹ jmɨ́¹ tí³ ñí¹ jmɨ́¹ tsɨ³² mu² hi³ la³ tɨ³ jenh³ jmáɨ². 9 Hi³ jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² can³² jmáɨ² né³, ca³son² hñu³ mu², jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²ná¹cau²¹ sɨ́², hi³ má²rá¹tsɨn² jan² jáh³ jmáɨ² ñí¹ sɨ́² la³ má²quionh³ ca³lá² *hí³ cuú²miih²¹. 10 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Quian³² jan² gon³ jáh³ cun³ ca³jáun³ náh² nɨ́².

11 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³uú³ siáh³ hñu³ mu², hi³ ca³cuonh³ hmá³ tɨ³ ñí¹ quiéin² jenh³ jmáɨ². Ca³la³ hi³ canh² bíh¹ hmá³ jáun² hi³ tiáunh¹ hñá³láun³ tsɨ²¹ tu³la³quia³hnɨ² hñú²; tɨ³la³ uá¹jinh¹ juóun³² lɨ́n³² jáh³ jmɨ́¹ tiáunh¹, cu³ jáun² tiá² ca³cáɨ² bíh¹ hmá³. 12 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ñá²táunh¹ náh² ñá²jmú¹³ má³².

Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² lɨ́¹ ca³chá³ tiá³ tsɨ́³ hi³ nga³ hi³ hin² tsánh² hí³ dí², quí¹ jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² hi³ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ tsú² hí³. 13 Jáun² ca³ja³janh³² Jesús hi³ ca³can³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² hí³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³can³ tsú² siáh³ jáh³ má²caun³² hí³ hi³ ca³tsóh³ siáh³ ñí¹con² tsá² hí³.

14 Hi³ nɨ́² bíh¹ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ ca³ma³jnia³² Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² jmɨ́¹ má²ca³jenh¹³ jáun² ja¹ hla¹.

Jesús liéinh³² Sí¹mu²¹ Pé¹

15 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jmú³ tsú² jáun² má³² hú²niéi² né³, ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² Sí¹mu²¹ Pé¹:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hnau³ nú² jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² nɨ́²?

Jáun² Pé¹ né³ ca³ngáɨ³:

—Ján³ Tɨ³², ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ hnau³ jná¹³.

Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Nɨ́¹juáh³ la³ jáun², jmu³ hnú² hua³hí¹³ *já¹ziáh² míh¹ joh² jná¹³.

16 Jáun² ca³ngáɨ³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tɨ³² tenh³ jéin³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ nú² jná¹³?

Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Ján³ Tɨ³², ñíh¹ bíh¹ hnú² huen² hi³ hnau³ bíh¹ jná¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Hi³ jáun² jmu³ hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jná¹³.

17 Jáun² ca³ngáɨ³ tsú² siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ hnú² jná¹³?

Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlah³ ca³niau²¹ tsɨ́³ Pé¹, quí¹hliá² sa³ hnɨ³² jéin³² máh³ má²tɨ³² hi³ nga² tsú² ñí¹con² dí² nɨ́¹juáh³ hi³ tson² hnio³ dí² tsú²; hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², la³jɨ́³² bí¹ ñíh¹ hnú². Ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ cu³tí³ hnau³ bíh¹ jná¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jáun² jmu³ hnú² hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jná¹³ jaun³². 18 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ tá¹la³ jmɨ́¹ tsá¹ñú¹ nú², jmɨ́¹ quíh²³ nú² hanh² hi³ jáun² jmɨ́¹ cuóh²³ nú² lɨ³ua³ cáun² ñí¹ hnáuh² nú² cuóh¹³ huen²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ má²lin¹ nú² má¹ná¹, hnú² dá² cáun² má²ñéih¹ cuonh² bíh¹, tsá² siánh³ bíh¹ quieh³ hnú² hanh², jɨ³ hi³ jau³ tsú² siáh³ cáun² ñí¹ tiá² hnáuh² nú² cuóh¹³.

19 Cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́² ca³jmú³ Jesús lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³ Pé¹, hi³ jáun² cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ ma³quien² tsú² Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ Jesús:

—¡Ña³² cu³hna³² jná¹³!

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ hí³ Jesús

20 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³jinh³ Pé¹ tɨ³ cu³hna²¹ ca³jɨ́e³ hi³ cuá¹ja³² tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ hí³ Jesús, tsá² jmɨ́¹ cuá³ hí³ cu³héin¹ Jesús jmɨ́¹ ca³niéi² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² má³², tsá² ca³juáh³ hí³ ñí¹con² Jesús la³ lá²: “Tɨ³², ¿hin² tsánh² tsa³jɨenh³ hnú²?” 21 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Pé¹ tsá² hí³ né³, ca³juáh³:

—Tɨ³², hi³ ñí¹con² tsá² nɨ́² né³, ¿he³ lɨ́¹³?

22 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hnó³² jná¹³ hi³ tsá² nɨ́² zian² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cuanh²¹ ná¹, ¿he³ dá² ca³tɨn¹ hnú² dúh¹? Ñí¹ jɨ́²¹la³ hnú² ña³² cu³hna³² jná¹³ bíh¹.

23 La³ cun³ jmí¹jáun² já¹ngi³ jái¹³ jáun² ja¹ tsá² rainh²¹ tsú² ñí¹ hná¹ jáun² hi³ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³ Jesús néh¹ tiá² jún³. Ti³la³ tiá² ca³juáh³ yáh³ Jesús hi³ tsá² hí³ tiá² jún³, quí¹ la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ tsú²: “Ní¹juáh³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ zian² tsú² ca³la³ ti³ ñí¹ cuanh²¹ ná¹, ¿he³ dá² ca³tin¹ hnú²?”

24 Hnga² bíh¹ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³ Jesús cha³² jái¹³ tioh³ sí² lá², ji³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ sí². Hi³ jáun² né¹ jnoh¹ hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³² tsú².

25 Zia³² bíh¹ siáh³ hliáun³ lín³² hi³ ca³jmú³ Jesús ñí¹ hná¹ ní², hi³ sá¹jmí¹ hi³ tóh³² tsú² ñí¹ sí² ma³ quin³² ma³ caun³² la³jí³² hi³ jáun², len³ jná¹³ hi³ ca³la³ hí¹juáh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ yáh³ tiá² jmí¹ heih²¹ sí² hi³ jmí¹ lí¹³ jmu³ tsú². [Cu³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]

Ta[21] Hi[3] Ca[3]jmú[3] Tɨ[32] Tsá[2] Quian[32] Jë[1] Dió[32]

1 Hnú[2] reh[2] Tíoh[3], sí[2] la[3]ñí[1] hi[3] ca[3]cué[3] jná[13] hnú[2], ñí[1] jáun[2] ca[3]chá[3] jná[13] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]jmú[3] Jesús, jɨ[3] hi[3] ca[3]ma[3]ta[2] tsú[2] nɨ́[2] siáh[3] la[3] cun[3] jmɨ́[1] ca[3]ma[3]liáu[32] tsú[2] tá[13], 2 hi[3] ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1] ngah[21] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]. Ñeh[2] bíh[1] hi[3] tsánh[32] tsú[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], ca[3]la[3] cun[3]quiéinh[1] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] ca[3]ma[3]tɨn[2] tsú[2] *tɨ[32] tsá[2] quian[32] jë[1] Dió[32], tsá[2] ca[3]quianh[3] tsú[2] hí[3] jmɨ́[1]tin[2]. 3 Jmɨ́[1] má[2]jun[2] tsú[2] jáun[2] né[3], ca[3]ma[3]jnia[32] hliáun[3] jéin[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3] hi[3] tson[2] bíh[1] zian[2] dí[2], hi[3] má[2]ca[3]jenh[13]. Tá[1]la[3] ca[3]ngɨ́[3] tsú[2] jáun[2] tu[3]ló[32] jmáɨ[1] jmɨ́[1] má[2]ca[3]jenh[13] jáun[2], hú[1]tá[1] ca[3]ma[3]jnia[32] tsú[2] hiú[2] cuóh[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3], hi[3] ca[3]hɨ́e[3] tsú[2] siáh[3] ha[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] tónh[32] tsáu[2] jo[3]cuo[2] Dió[32].

Jáɨ[13] hi[3] ca[3]juáh[3] Jesús jmɨ́[1] ngah[21] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]

4 Jáun[2] ca[3]chó[32] jmáɨ[1] hi[3] ca[3]ngɨh[32] siáh[3] Jesús quionh[3] tsá[2] hí[3], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsú[2] hi[3] tiá[2] má[2]lɨ́[13] huén[32] tsú[2] já[1] juú[2] Jerusalén. Hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Ján[1] náh[2] tín[2] tá[1]la[3] lɨ[3]tí[3] jáɨ[13] hi[3] ca[3]jmú[3] jáun[2] Ñuh[32] jná[13], la[3] cun[3] jáɨ[13] hi[3] má[2]cá[2]juáh[32] jná[13] jáun[2]. 5 Tson[2] bíh[1] hla[1] Juan[2] ca[3]zion[3] tsáu[2] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] jmɨ́[2] jma[3], tɨ[3]la[3] tsa[3]háu[2] yó[32] nɨ́[2] má[1]ná[1], hí[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hñu[3] honh[2] náh[2], má[1]jáun[2] bíh[1] má[2]cáun[3] náh[2] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] joh[1] Dió[32].

Jesús tsánh[32] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]
(Mateo 28:18-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:47-48; Juan 20:21-22)

6 Jáun[2] tsá[2] jmɨ́[1] tionh[1] hí[3] quionh[3] Jesús ca[3]ngáɨh[3] Jesús, hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Tɨ[32], ¿hí[1] má[2]ta[21] jmúh[13] hnú[2] hi[3] lɨ[3] chín[1] siáh[3] hué[32] *Israel, juú[2]co[1] dí[2] lá[2], la[3]jmɨ́[1] jmɨ́[1] chín[1] jáun[2] jmɨ́[1]tin[2]?

7 Jáun[2] Jesús né[3] ca[3]juáh[3]:

—Tiá[2] ca[3]tɨn[1] yáh[3] hnoh[2] hi[3] lɨ[3] ñíh[13] hín[2] jmáɨh[1] ca[3]tón[3] Dió[32] Jméi[2] dí[2] hi[3] lɨ́[13] la[3] jáun[2], quí[1] jɨ́[32]la[3] hnga[2] hí[3] bíh[1] ca[3]tɨn[1] ñi[32]. 8 Tɨ[3]la[3] nɨ́[1] má[1]cuán[2] jáun[2] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hi[3] tá[1]cua[13] hñu[3] honh[2] náh[2] né[3], má[1]jáun[2] bíh[1] lɨ[3] pin[3] náh[2]. Má[1]jáun[2] má[2]lɨ́[13] huen[13] náh[2] hi[3] cuá[1]hléh[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] jná[13], já[1] juú[2] Jerusalén ó[32] tín[2] la[3]ñí[1], má[1]lɨ[32] jáun[2], ñí[1] tiáunh[1] tsá[2] hɨ́n[13] tɨ[3] Judea, ñí[1] tiáunh[1] tsá[2] hɨ́n[13] tɨ[3] Samaria nɨ́[2] siáh[3], ca[3]la[3] tɨ[3] hué[32] ñí[1] uóunh[3] lɨ́n[32], ca[3]la[3] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3].

9 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]juáh[3] jáun[2] Jesús la[3] nɨ́[2] né[3], ngah[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], jáun[2] lɨ́[1] ca[3]ta[3]ná[1]jɨ́e[32] bíh[1] tsá[2] hí[3] lɨ[3]; jáun[2] tá[1]la[3] ná[1]jɨ́e[23] jáun[2] bíh[1] tsá[2] hí[3] ca[3]quiónh[32] Jesús ja[1] jnie[2], ha[3] tiú[2]uú[2] cá[2]jnia[3] yáh[3]. 10 Ca[3]la[3] má[2]ná[1]jɨ́e[23] jáun[2] bíh[1] tsú[2] chi[3]cuú[2] hi[3] cuá[1]tsanh[32] Jesús, hi[3] tá[1]la[3] ná[1]jɨ́e[23] tsú[2] jáun[2] né[3], ca[3]jnia[3] gon[3] tsá[2]ñuh[2] quih[32] hmɨh[32] tiáu[2] ñí[1] tionh[1] tsú[2] jáun[2]. 11 Jáun[2] tsá[2] hí[3] né[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Hnoh[2] tsá[2] hɨ́n[13] náh[2] tɨ[3] Galilea, ¿he[3] láɨh[32] ná[1]jíeh[32] náh[2] chi[3]cuú[2]? Chau[21] bíh[1] jmáɨ[1] hi[3] jáuh[3] siáh[3] Jesús la[3]jmɨ́[1] ngah[21] ó[32] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] jmɨ́[1] cuá[1]han[3] tsú[2] ja[1] ñí[1] tionh[1] hnoh[2] lá[2].

Quianh[23] tsú[2] Matías hi[3] cán[3] tá[13] hla[1] Judas

12 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]son[2] tsá[2] hí[3] tsɨ[3] máh[3] téh[23] tsú[2] Olivos, hi[3] ja[3]tanh[21] tɨ[3] já[1] juú[2] Jerusalén, juɨ[32] jáun[2] tí[3] [cun[3] tun[3] mei[21] lɨ́[2] tɨ[3] la[3] uóunh[3],] la[3] cun[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] liei[21] quioh[21] tsá[2] *judíos hi[3] lɨ́[13] ngɨ́[32] tsú[2] *jmáɨ[1] nio[2] tie[3]. 13 Jmɨ́[1] ca[3]cha[3]tánh[1] tsú[2] jáun[2] já[1] juú[2] né[3], ca[3]uú[3] ñí[1] má[2]tenh[3] tsɨn[1] hñú[3] ñí[1] jmɨ́[1] má[2]hu[21] cuo[2]. Ñí[1] jáun[2] jmɨ́[1] tionh[1] tsú[2]: Pé[1], Juan[2], Jacobo, Tre[21], Pí[2]liéi[1], Tú[1]ma[21], Bartolomé, Má[2]téh[3], Jacobo jon[2] Alfeo, Sí[1]mu[21] tsá[2] ca[3]lɨ[3] quionh[3] tsá[2] cu[3] nió[3] *Cananista, jɨ[3] Judas jon[2] Jacobo nɨ́[2] siáh[3]. 14 Jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] hí[3] jmɨ́[1] ngɨh[32] la[3]jɨ́[32] jmáɨ[1] hi[3] liéinh[32] Dió[32] quionh[3] tsá[1] dá[1]jon[21] Jesús, quionh[3] Má[2]réi[3] mí[1]ziú[13] Jesús, jɨ[3] tsá[2]mɨ[3] siánh[3] siáh[3].

15 Jmɨ́[1]jáun[2] jmɨ́[1] tín[3] tsá[2] reh[2] hí[3] cun[3] hña[3]láun[3] tsɨ[21] quiún[3] tsáu[2]. Hi[3] jáun[2] jmáɨ[1]

jáun² ca³náu² Pé¹ ja¹ tsá² reh² dí² hí³, hi³ jáun² ca³juáh³:

16 —Hnoh² reh², qui³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ lɨ³tí³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² má²jun³ né³² cun³quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Judas, tsá² ca³can³ hí³ ñí¹ juɨ³² quionh³ tsá² ca³ma³tson¹³ hí³ Jesús. 17 Judas hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quiúnh¹ dí², hi³ jmɨ́¹ jmu² ta²¹ la³ jmu³² jnoh¹ lá² ta³né³². 18 (Cun³quionh³ hmah²¹ hi³ ca³héi³ jáun² Judas ca³tɨ²¹ ta²¹ hlah³ hi³ ca³jmú³ jáun² ca³lɨ³ hlah²¹ hué³² ñí¹ jun¹ [hi³ hí¹hu²¹ zié³ láɨ¹]; tsá² hí³ dá² ca³tánh³ tɨ³ rá¹hin³ bíh¹, jmɨ́¹jáun² ca³niá³ héin¹ hi³ ca³hué² má¹hmáɨ¹³. 19 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² juú² Jerusalén hi³ lɨ³ la³ jáun², jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² hué³² jáun² Acéldama, la³ cun³ niéih³ Jú¹jma² “Hué³² Jmɨ²”.) 20 Quí¹ ñí¹ Sí² Salmos rá¹juáh³ la³ lá²:

Ní² lɨ́¹ cuɨ́¹ zeh¹ hñú¹³,
ha³ lɨ́² hin² cuɨ́¹ lɨ³ zian² tsá² cuá³² ñí¹ jáun².
Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ siáh³:

Tsá² siánh³ bíh¹ hí³ ta²¹ hi³ jmɨ́¹ jmu² tsú².

21 ”Né³² né³, zian² tsá² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² má²ca³ñi³táunh¹ quiúnh¹ jnoh¹ ca³la³ jɨ³² jmáɨ¹ hi³ ca³ngɨ́³ Jesús quiúnh¹ jnoh¹, 22 la³ cun³ jmɨ́¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmáɨ² Jesús hi³ ca³la³ tɨ³ jmáɨ¹ hi³ ngah³ tsú² hñu³mɨ³cuú². Hniah³ bíh¹ jan² tsá² hí³ hi³ tsa³náu² jáɨ¹³ quiúnh¹ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús.

23 Hi³ jáun² ca³chan³ tsú² gon³ tsáu², jan² tsá² hí³ lɨ́³ hnɨ³² hi³ jmáɨ², jmáɨ² tsú² Sé³², Barsabás, hi³ Justo siáh³, jɨ³ jan² tsá² jmáɨ² Matías ní² siáh³. 24 Hi³ jáun² ca³liéinh³² tsú² Tɨ³² Juo¹³ la³ lá²:

—Hnú², Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, [Tsá² ñíh³ nú² hñu³mɨ³cuú²,] Tsá² cuɨn² nú² he³ lánh³ rón³² lɨ³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hɨe¹ tiá³ jnoh¹ hin² tsánh² tsá² gon³ lá² má²ca³quianh²¹ hnú² 25 hi³ lɨ́n¹³ tɨ³² tsá² quian³² jëh² hnú², quí¹ ca³tón³² bíh¹ Judas ta²¹ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tso³, hi³ jáun² ñí¹ ca³tɨn¹ bíh¹ tsú² ngau³.

26 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³chí² tsú² jáɨ¹³, jáun² Matías bíh¹ tɨn³; hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³ngɨ́³ tsá² hí³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² quionh³ tsá² quia³jan² hí³.

2

Jmɨ́¹ cuan¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²

1 Jmɨ́¹ tɨ³ jmáɨ¹ Pentecostés quioh²¹ tsá² *judíos, jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú² nɨ́¹ má¹ca³tsɨ́n¹³ tu³la³quia³ jmáɨ¹ hi³ tɨ́³ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² ca³ngɨh³² uá²jaɨ³² la³jɨ́n³² tsá² tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 2 Cu³diá²jan² ca³náɨ³² tsú² hi³ ñí¹ca³hín¹ hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mɨ³cuú²; la³jmɨ́¹ ja³² chí³ tiá³ lɨ́n³² bíh¹ ñí¹ja²¹, tiá³ lɨ́n³² bíh¹ ca³hen³ hñú³ ñí¹ jmɨ́¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³. 3 Hi³ jáun² ca³jnia³ cáun² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ zɨh¹ sɨ́². Zɨh¹ sɨ́² jáun² ca³na³tsɨ́n³² tsáɨh³ chí¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³. 4 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³, jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ ma³ cáun² jú¹jma² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ hi³ hléh³² tsú².

5 Jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ tiáunh¹ tsá² judíos já¹ juú² Jerusalén, tsá² jlánh¹ má²tí³² cuáh³² quioh²¹, tsá² já²taunh²¹ ñí¹ uóunh³ la³ tán¹ hngá¹máh³. 6 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsú² mah¹ jáun² né³, ca³cuú² ca³ngɨh³². Lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³, quí¹hliá² ca³náɨ³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² jú¹jma² quioh²¹ hi³ ná¹hleh³² tsá² hí³. 7 Jáun² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú² ñí¹ tionh¹ jáun², tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³. Jmɨ́¹jáun² ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² ná¹hleh³² nɨ́²? 8 ¿Lánh³ rón³² ná¹naɨ³² dí² hi³ hleh³² tsú² jú¹jma² quiú¹³ dí² ma³ quin³² ma³ jaun³² dí²? 9 Quí¹ ñí¹ lá² tiauh² dí² tsá² ziáun² dí² hué³² ñí¹ hliáun³ bíh¹: tsá² Partia, tsá² Media, tsá² Elam, tsá² Mesopotamia, tsá² Judea, tsá² Capadocia, tsá² Ponto, tsá² Asia, 10 tsá² Frigia, tsá² Panfilia, tsá² Egipto jɨ³ tsá² Libia ní² siáh³, hué³² ñí¹ uóunh³ có³² juú² Cirene. Zian² siáh³ tsá² zian² juú² Roma hi³ má²tionh² ñí¹ lá², 11 ma³ jan² tsá² hí³ tsá² judíos, ja³bí¹ zian² ma³jan² tsá² hí³ *tsá²cá²jo²¹ hi³ má²ca³hín¹³ jáɨ¹³ quiú¹³ dí² tsá² judíos. Hi³ zian² siáh³

tsá² hué³² Creta ja¹ quiú¹³ dí² jɨ³ tsá² hué³² Arabia nɨ́² siáh³. Tɨ³la³ ¡la³já ɨ³² bíh¹ dí² ná¹naɨ³² hi³ ná¹hleh³² tsá² nɨ́² jú¹jma² quiú¹³ ma³ quin³² ma³ jaun³² hi³ ná¹juáh²³ tsú² la³jɨ́³² hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ jmu² Dió³²!

12 Ñí¹ tionh¹ jáun² tsú² ná¹tsá²cáun² tsɨ́³, lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú², hi³ ná¹nga² tsú² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ juáh³ la³jɨ́³² hi³ ná¹lɨ́²³ nɨ́² juáh¹³?

13 Tɨ³la³ ma³ jan² tsáu² lɨ́¹ ná¹cauh³² cú²nga¹ bíh¹, hi³ ná¹juáh²³:

—¡Tsá² ná¹hein²¹ bíh¹ nɨ³²!

Pé¹ hleh³² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³

14 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Pé¹ cu³tsa³² quionh³ tán¹ quian³jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² tsá² quionh³, hi³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² judíos tsá²cáu³, jɨ³ la³jín³² náh² tsá² tionh² náh² já¹ juú² Jerusalén lá², hniáuh³² bíh¹ lɨ³ ñíh¹³ náh² jáɨ¹³ lá². Jáun² né³, niéɨ² náh² re² jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá²: 15 Jun³juáh¹³ ná¹hein²¹ yáh³ tsá² lá² la³jmɨ́¹ ná¹lín²³ hnoh² nɨ́², quí¹ ta³né³² né³bí¹ má²tí³ la³ nio¹ ñu³ tɨ³ hú²niéɨ² bíh¹, 16 Tɨ³la³ ta³né³² dá² má²ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Joel tsá² jmɨ́¹ lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹, jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

17 La³ lá² juáh³ Dió³²:

Nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹, zein²¹ jná¹³
Jmɨ́²chí³ joh² ñí¹con² la³jín³² tsáu².
Má¹jáun² lɨ³ tɨn² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² jónh³²
hnoh² hi³ hléh³² jáɨ¹³ hi³ cue¹ jná¹³
hñu³ tsɨ́³.
Má¹jáun² tɨ²¹ hó¹ñí¹ tsá² tsá¹ñú¹ hi³ jnia³
jeinh²¹ he³ cáun² hɨ́e³² Dió³²,
ja³bí¹ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jɨ́e³ juɨ³² qui³ ziú³.
18 Má¹jáun² zein²¹ jná¹³ Jmɨ́²chí³ joh² ñí¹con²
tsá²mɨ³ tsá²ñuh², *tsá² má²ná¹hlánh¹
joh² jná¹³,
jáun² tsá² hí³ lɨ³ tɨn² ngáɨ³² jáɨ¹³ hi³ cue¹
jná¹³ hñu³ tsɨ́³.
19 Hi³ ja³bí¹ hɨ́e¹³ jná¹³ siáh³ chi³cuú² cáun²
hi³ tsa³cáun² tsɨ́³ tsáu²,
jɨ³ tɨ³ hué³² nɨ́² jmu¹ jná¹³ li²¹ cun³quionh³
jmɨ², sɨ́² nɨ́², jɨ³ mí²ñí¹ hñéɨ² nɨ́² siáh³.
20 Má¹jáun² nieh¹³ hiú²,
hi³ jnia³ siáh³ zɨh² la³jmɨ́¹ jniá³ jmɨ²,
ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ chu²¹ jmáɨ¹
jueh³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².
21 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² téh³ Tɨ³² Juo¹³
bíh¹ dí² lɨ́¹³ liáun³.

22 ”Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá²cáu³, tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², niéɨ² náh² hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Ca³lɨ³ lin¹ hi³ Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret jmɨ́¹ lín³ jan² Tsá² ca³hiáu³² Dió³² cun³quionh³ la³jɨ́³² hua³jueh³² jɨ³ li²¹, jɨ³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hí³ dí² ja¹ quián¹³ hnoh²; má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ la³ jáun² lɨ³. 23 Tɨ³la³ la³ cun³ jmɨ́¹tin² máh³ jmɨ́¹ má²ca³lín¹³ Dió³² hi³ jɨenh³ Jesús ñí¹con² hnoh². Jmɨ́¹jáun² né³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsá² hláɨh¹ tsá² hon² bíh¹ ca³jngɨh³² náh² tsú² hi³ ca³ton³ náh² crei²¹. 24 Tɨ³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús, ca³liáu³² tsú² Dió³² ñí¹con² hi³ cú² hi³ uóu³² quioh²¹ hmú³², quí¹ cun³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ bíh¹ hmú³² hi³ zanh³ tsú² tiá³ hi³ tson³. 25 Quí¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³chá³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Jná¹³ ca³jɨe³² hi³ Juóu³² jná¹³ chí¹ján³ jmáɨ¹
ca³la³ jɨ́³² ñí¹ hó²¹ñi³²,
hi³ hí³ zenh² tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³,
hi³ jáun² tiá² hi³ lɨ́¹³ ñí¹con² jná¹³.
26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³lɨ³ hiún²
tsɨn³² jná¹³,
hi³ ca³jmú³² jná¹³ tsah¹ lɨ́n²¹,
hi³ ca³ta³no¹ siáh³ cáun² tsɨn³² jná¹³ ca³tɨ²¹
la³ cun³ hi³ má²hen² jáun² tsɨn³²,
uá¹jinh¹ lɨ́n³ jná¹³ jan² tsá² ngú³;
27 quí¹hliá² tiá² táunh¹ yáh³ hnú² jmɨ́²chí³
quion²¹ jná¹³ ja¹ hla¹ má¹jáun²,
hi³ sa³jun³ cuéh¹ hnú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ sánh³²
jná¹³ Tsá² chun¹ ná¹ ñí¹con² hnú².
28 Ca³hɨ́eh¹ hnú² jná¹³ juɨ³² lánh³ rón³² lɨ́¹³
zian² jná¹³,
hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ hi³ lɨ́¹³ hiún² tsɨn³²
jná¹³ nɨ́¹ má¹ta³zanh¹ jná¹³ siáh³ ñí¹
hó²¹máh¹ hnú².

29 Jmɨ́¹ ca³táuh³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ cú²na²¹ lín²¹ hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³,

tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². Tsá² hí³ jun³ bíh¹ hi³ já¹haun³, la³ tɨ³ ta³né³² lin¹ tá²hón³² quioh²¹ hla¹ hí³ ñí¹ lá². 30 Hla¹ hí³ jmí¹ lín³ tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ jmí¹ ñi³² tsú² hi³ Dió³² ca³jmú³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ hi³ li³zian² jan² jón²zíh¹ jón²cho¹, hi³ cuá³² cuá¹ho² jáɨ¹³ la³jmí¹ ca³cuá³ hnga² dí² hi³ cuá¹lín³ re²¹. 31 Hi³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ca³li³ ñi³² jmí¹tin² cáun² hi³ né³bí¹ lí¹³, ca³juáh³ hi³ jenh¹³ Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² tiá² tá¹cua¹³ yáh³ jmí²chí³ quioh²¹ tsú² ja¹ hla¹, hi³ sa³jun³ sáh³² siáh³ ngú³ quioh²¹. 32 Tsá² hí³ bíh¹ Jesús, Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³, hi³ jáun² la³jáɨ³² jnoh¹ náu¹³ jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ li³ la³ jáun². 33 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ngah³ tsú² hi³ ca³ta³cua¹³ siáh³ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Jméi². Jmí¹jáun² ca³hián¹³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³cuen³ Jméi² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jmí¹tin². Hi³ má¹li³² jáun² né³ cuen³ tsú² siáh³ jnoh¹ Jmí²chí³ Chun¹ hí³. Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ bíh¹ má²lí²jmú³ la³jí³² hi³ má²lí²jɨeh³ hnoh² jɨ³ hi³ má²lí²niéih² hnoh² ní². 34 Uá¹jinh¹ tiá² má²ngah³² hla¹ Dá²vi²¹ hñu³mɨ³cuú² jmí¹tin², tɨ³la³ ca³juáh³ bíh¹ tsú² la³ lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³

35 tá¹la³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hau² hnú²
hi³ lín³ la³jmí¹ lí³ cáun² jlɨ²¹ [hi³
hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien²] hi³ ná¹tsɨn¹
tanh¹ hnú².

La³ ní² bíh¹ lí³ jáɨ¹³ hi³ ca³chá³ hla¹ Dá²vi²¹.

36 ”Hi³ jáun² la³jáɨ³² dí² tsá² Israel, cu³tí³ hniáuh³² li³ né¹ dí² hi³ tson² Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹, ca³hiáu³² Dió³² bíh¹ tsú² hi³ hau³ jáɨ¹³ hi³ lín¹³ tsú² Cristo Juo¹³ dí².

37 La³ cun³ jmí¹ ca³náɨ³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, hlah³ lín²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsí³ tsú², jmí¹jáun² ca³ngáɨh³ tsú² Pé¹ quionh³ tsá² quian³jan² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Reh², ¿ha³ bí¹ lánh³ jmú¹³ jnoh¹?

38 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Cuí¹ cha³conh² honh² náh² tso³ quián¹³, hi³ cuí¹ zaun²¹ náh² siáh³ jmáɨ² hi³ jan² hi³ jan² hi³ lin¹ hi³ má²haɨn²¹ náh² tɨ³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² Dió³² chin¹³ tsí³ tso³ quián¹³ hnoh²; má¹jáun² né³ cuen³ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² hnoh². 39 Jáɨ¹³ ní² dá² ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ jɨ³ jónh³² hnoh², jɨ³ ca³la³ jín³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ uóunh³ siáh³, la³ cun³ la³jánh³ dú¹ tsá² hnió³ Dió³² Juo¹³ jnoh¹ téh³.

40 Hliáun³ bíh¹ jáɨ¹³ siáh³ siáh³ ca³hli³ ca³liéinh³² Pé¹ tsá² hí³. Hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—¡Lion¹ náh² hmóu³² ca³tɨ²¹ hi³ ma³tson¹³ jáun² Dió³² tsá² hláɨh¹ tsá² hon² zian² ta³né³²!

41 Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Pé¹ cáun³ jmáɨ². Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cónh³í¹ hnɨ³² mei²¹ tsáu². 42 Jáun² la³jín³² jáun² tsá² hí³ ca³cué³ jmáɨ¹ quioh²¹ hi³ ca³náɨ³² la³jí³² jáɨ¹³ hi³ ca³híe³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ ca³ma³qui³ ma³háun³ tsú² má²tún² hmóu³²; hi³ ca³ngɨh³² tsú² siáh³ hi³ jmu³ má³² hi³ cuh³ *hí³ cuú²miih²¹, jɨ³ hi³ liéinh³² siáh³ Dió³² cu³li²¹.

He³ lánh³ ca³ma³zian² tsá² ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ la³ñí¹

43 La³jín³² tsáu² bíh¹ ca³ja³cáun² tsí³ hi³ ca³jmú³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² hua³jueh³² jɨ³ li²¹ ní². 44 Jɨ³lɨn² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³taunh³ re² lín³², hi³ ca³tsóh³ tsú² he³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján². 45 Hi³ ca³hnáɨ³ tsú² hi³ jmí¹ zia³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² quɨe³ ní¹juáh³ ha³ cónh³ li³ hniáuh³² quioh²¹ la³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsú². 46 Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² tí² ngɨh³² tsú² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² tí² ngɨh³² tsú² siáh³ hñú¹³ raɨnh²¹, hi³ jáun² ca³la³ hiún² lín³² tsí³ tsú² tí² tiánh²³ cu³li²¹ hi³ jmu² má³², hi³ ná¹tioh³ re² tsí³, 47 hi³ ca³ma³quien² tsú² siáh³ Dió³². La³jín³² tsáu² ca³lín¹³ hi³ chun¹ tsá² hí³, hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ tsú² ca³jmú³ hi³ tsá²li³juóun³² tsá² má²ca³tɨn¹ hi³ liáun³.

3

Lan³ jan² tsá² hliánh²

1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ ngau³ Pé¹ quionh³ Juan² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos cun³ la³ nio¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³, quí¹ o¹rá¹ jáun² jmɨ́¹ tan² tsáu² hi³ liéinh³² Dió³². 2 Cáun² ho³hñú¹³ cuáh³² jáun², ñí¹ jmɨ́¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³, jmái¹ ca³la³ jɨ́³² tɨ́² tsá²chan³ tsáu² jan² tsá² má²hliánh² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian². Ñí¹ jáun² tɨ́² mɨ³² tsá² hliánh² hí³ cú¹dáɨn³ quioh²¹ tsá² tónh³² cuáh³². 3 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² tsá² hliánh² hí³ Pé¹ quionh³ Juan² hi³ má²hí¹taunh³² cuáh³², jáun² ca³mɨ́³ dí² cú¹dáɨn³. 4 Hi³ jáun² ca³jɨ́e³ Pé¹ quionh³ Juan² tɨ³ ñí¹ cuá³ tsá² hliánh² hí³, hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³záɨh³ tsá² hliánh² hí³:

—¡Sá¹nɨ́² jɨe¹ tín² jnoh¹!

5 Hi³ jáun² tsá² hliánh² hí³ né³ ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹, quí¹ jmɨ́¹ lɨ́n²³ tsú² hi³ jmɨ́¹ cué²¹ tsá² hí³ ca³lá² cú¹dáɨn³. 6 Tɨ³la³ Pé¹ né³, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³:

—Tiá² zia³² yáh³ *cú¹tiáu² sa³jun³ cú¹mí¹niau²¹ hi³ lɨ́¹³ cué¹³ jná¹³ hnú², tɨ³la³ la³ cun³ hi³ zia³² quion²¹ jná¹³ lɨ́¹³ bíh¹ cué¹³ jná¹³: Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret juanh³² jná¹³, náu², ngɨ́¹.

7 Hi³ jáun² Pé¹ ca³zanh³ cuá² chu²¹ quioh²¹ tsá² hí³ hi³ ca³zion³ dí² tsú². Jáun² la³juɨ³² ca³lɨ³ pin³ mɨ³ záɨn³² ta³ tsú² la³ má²quionh³ tá¹ cáun² ta³ tsú². 8 Jáun² tsá² hliánh² hí³ ca³náu² hi³ ca³zíh³ tiá³ ta³ hi³ ca³ma³liáu³² ngɨ³², hi³ jáun² cu³lɨ²¹ taunh³ tsú² cuáh³² jáun². Hiún² tsɨ́³ tsú² ngau³ ca³la³ hi³ rú² hi³ háɨn²³, hi³ tsah³ lɨ́n³², hi³ má²hí¹má²quien² Dió³². 9 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³jɨ́e³ hi³ má²ngɨ³² tsá² hí³ hi³ má²hí¹má²quien² Dió³². 10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ cua³² ho³hñú¹³ cuáh³² ñí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³ hi³ jmɨ́¹ mɨ³² cú¹dáɨn³, jáun² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú²; lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³.

Pé¹ hleh³² jáɨ¹³ ñí¹ he¹ ñí¹hñú³ hi³ ca³jmú³ hla¹ Salomón

11 Jáun² tsá² hliánh² má²laɨn³² hí³ né³ jmɨ́¹ má²dí¹zianh² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; hi³ jáun² juóun³² tsáu² cua³tú¹ cuá¹lɨn³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³. 12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Pé¹ tsá² hí³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², ¿he³ láɨh³² sa³ jlánh¹ tsá²cáun² honh² hnoh² hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá²? ¿He³ láɨh³² ná¹jɨe¹ hnoh² jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ hi³ táɨ² jnoh¹ bíh¹, ho³ hi³ chun¹ jnoh¹ hmóu³², hi³ jáun² má²laɨn³² tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá²? 13 Dió³² Juo¹³ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ bíh¹ dí², la³ cun³ hla¹ Há²bran²¹, hla¹ Isaac, jɨ³ hla¹ Jacob, hnga² Dió³² hí³ bíh¹ má²lɨ́²ma³li²¹ hi³ quien² Jesús Tsá² lɨ́n³ quian²¹ tsú². Jesús hí³ dá² ca³ñí¹jan³² hnoh² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹, hi³ ca³hna³ náh². Hi³ uá¹jinh¹ Pilato jmɨ́¹ hnió³ lión³² Tsá² hí³, tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ náh². 14 Ha³ tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ hnoh² lion¹ jan² Tsá² chun¹ Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tɨ³la³ hnoh² dá² ca³hiú¹ ca³mɨ́h¹ hi³ liáun³ jan² tsá² jngɨh² tsáu² bíh¹. 15 Hi³ jáun² hnoh² dá² ca³jngɨh³² bíh¹ náh² Tsá² lɨ́n³ mí¹zioh²¹ pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² dí²; tɨ³la³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹. Hi³ jáun² jnoh¹ né³ cue³² jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lɨ³. 16 Hi³ jáun² tsá² hliánh² lá², tsá² jmɨ́¹ cuóun²¹ náh² hi³ jmɨ́¹ jɨen¹ náh² tián³, má²laɨn³² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²chá³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús. Cun³quionh³ hi³ tanh²³ jnoh¹ ta²¹ Jesús, hi³ jáun² ta³né³² né³ má²jɨen¹ náh² tsá² lá² hi³ má²chun¹, hi³ má²pin³.

17 ”Má²ño¹ jná¹³ reh² hi³ hnoh² bíh¹ ca³jmuh³ cáun² hi³ tiá² ñíh¹ quiúnh¹ náh² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ joh² náh² jmɨ́¹ ca³jngɨh³² náh² Jesús. 18 Tɨ³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³ma³tí³² Dió³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo ma³tso² tsɨ́³. 19 Hi³ jáun² tɨ́¹ jéinh¹ náh² jmɨ́¹ honh², jinh¹ náh² tɨ³ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² hin³ tso³ quián¹³ náh², hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí² jmu³ hi³ tɨnh²¹ honh² náh², 20 hi³ zen³ tsú² siáh³ Jesús, Tsá² ca³hión³² tsú² hí³ la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³ lɨ́n¹³ Cristo ñí¹con² hnoh². 21 Tɨ³la³ hniáuh³² bíh¹ cuá³² tín² Jesús hí³

hñu³mɨ³cuú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmóuh³² Dió³² hmaɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², rón³² la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ tsú². 22 Uá¹la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Moisés, jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² hau³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², jáɨ¹³ la³ ho² jná¹³ lá². Jáun² hniáuh³² náɨh¹³ bíh¹ hnoh² ca³la³ jɨ́³² he³ jáɨ¹³ hi³ juáh³ tsá² hí³. 23 Quí¹ la³ lá² lɨ́³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jmu² nieh³, Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² hí³ ja¹ tsá² quionh³”.

24 ”La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ hla¹ Sá²mɨe²¹, jɨ³ ca³la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ tson² bíh¹ la³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun². 25 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹ hi³ hiáuh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ tsú², ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ má²ná¹re², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ jmɨ́¹ ca³tanh² jáun² Dió³² nió³² quionh³ hla¹ renh² hnoh² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³ jmɨ́¹tin², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, hi³ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³mieh² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³”. 26 Hi³ jáun² dá² jmɨ́¹ ca³zion³ Dió³² Tsá² lɨ́n³ hí³ quian²¹ tsú², ñí¹con² hnoh² bíh¹ tín² ca³zen³ Dió³² Tsá² hí³ hi³ ma³mieh² tsú² hnoh² cun³quionh³ hi³ tɨ³ jenh³ tsú² hnoh² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², hi³ jáun² tiú²uú² jmúh¹³ náh² tso³.

4

Má²jan² tsú² Pé¹ jɨ³ Juan² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹

1 Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³, ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu², quionh³ tsá² cuá¹lɨ́n³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jɨ³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *saduceos. 2 Tsá² hí³ ca³míh³ tsɨ́³ quí¹hliá² hleh³² Pé¹ jɨ³ Juan² hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá² má²ca²tsan³. 3 Hi³ jáun² ca³jan³ dí² tson³ hi³ ca³ñí¹tionh¹³ dí² cú² nie² hñu³mí¹ñí², quí¹hliá² má²ca³hláu³ bíh¹. 4 Tɨ³la³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² má²lɨ́²niéi³² hí³ jáɨ¹³ ca³taunh³ ta²¹, jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³tín³ tsáu² cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

5 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ngɨh³² tsá² ná¹chín¹ tsá² *judíos já¹ juú² Jerusalén, quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́². 6 Ja¹ jáun² jmɨ́¹ zenh² Anás tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, Caifás, Juan², Lí²ján¹ nɨ́² siáh³, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² zia³² jáɨ¹³ ñí¹con² hi³ lɨ́n¹³ mí²tsá² hɨ́en¹. 7 Jáun² ca³ñí¹quión²¹ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² hi³ ca³chan³ dí² chu³jo² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² dí² jáun², hi³ ca³ngáɨh³ dí²:

—¿Hin² héih³² quioh²¹ ca³jmuh³ hnoh² la³ jáun², ha³ jinh¹ hian³ náh² jáɨ¹³?

8 Tɨ³la³ Pé¹ né³, ca³la³ hi³ canh² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ná¹chín¹ náh² hué³² *Israel lá², jɨ³ hnoh² tsá²daun³², 9 hnoh² la³ má²ca³cuú² ca³ngɨh³² náh² hi³ cánh¹ náh² jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ca³tɨ²¹ cáun² hi³ chu²¹ hi³ ca³lɨ³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá², hi³ he³ lánh³ rón³² ca³lan³ tsú²; 10 jáun² né³, cuí¹ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² jɨ³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsá² Israel ñí¹ hná¹ nɨ́² hi³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret bíh¹ lan³ tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá², Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹; tɨ³la³ Dió³² má¹ná¹, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². 11 Tsá² hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ tiá² jéih³² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² hiah³², tɨ³la³ ta³né³² lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien², quɨ́n¹ hu²¹ cuoh¹ hiah³². 12 Cu³tí³ tiá² hin² zian² hí¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lɨ́¹³ liáu³² dí². Quí¹ tiá² tsá² siánh³ ca³cuen³ yáh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ te¹³ jnoh¹ liáu³².

13 Jmɨ́¹ ca³jɨe³ jáun² tsá²tan²¹ hí³ hi³ jlánh¹ tiá³ nio² tsɨ́³ Pé¹ jɨ³ Juan², jɨ³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² dí² siáh³ hi³ tiá² hliáun³ sí² la³ ca³ma³tɨn³² yáh³ tsú², hi³ tsá² lɨ́¹ tsáu² bíh¹ hí³, hi³ jáun² ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ tsú². Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tsá² hí³ ca³lɨ³ tɨn² cun³ñí¹ hi³ ca³ñi³táunh¹ quionh³ Jesús bíh¹. 14 Ja³bí¹ ja¹ jáun² jmɨ́¹ zenh¹ tsá² jmɨ́¹ hliánh² hí³, hi³ jáun² lɨ́¹ tiú²uú² ñi³² he³ juáh³ bíh¹ tsú² lɨ³. 15 Jmɨ́¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³ cu³tiá³

cheih32 tá1la3 ca3juu3 ca3hlénh3 dí2 hmóu32;
16 hi3 ca3juónh3 la3 lá2:
—¿He3 lánh3 jmú13 dí2 ñí1con2 tsá2ñuh2 ní2
juáh13? Quí1 tson2 bí1 la3 ca3jmú3 tsá2 ní2
cáun2 hua3jueh32, hi3 ji3lin2 bíh1 tsá2 zian2
já1 juú2 Jerusalén lá2 má2ná1ñi32, hi3 jáun2
tiú2uú2 lí13 yáh3 juáh13 jnoh1 hi3 tiá2 tson2.
17 Hi3 la3 cun3 tiá2 tsa3cuóun2 jái13 ní2 ñí1
uóunh3 né3, hniáuh32 juénh13 bíh1 dí2 tsá2
ní2, hi3 jáun2 li3 cóh32 tsú2, hi3 jáun2 ta3né32
ti3 chí1ján3 tiú2uú2 hléh32 tsú2 hi3 ca3tin1
Jesús.
18 Jmí1 li21 jáun2 ca3teh3 dí2 siáh3 ñéih3 hi3
ca3záih3 dí2 la3 lá2:
—¡Cónh3 tiá2 hniáuh32 hléh13 hnoh2, ho3
hi3 má1tin13 hnoh2 tsáu2 hi3 ca3tin1 Jesús!
19 Ti3la3 Pé1 ca3ngái3 quionh3 Juan2:
—Hniauh2 náh2 tín2 re2 honh2 ní1juáh3
ca3ti21 hi3 taunh13 jnoh1 tín2 ta21 hnoh2 cha3
jmí1 tanh13 jnoh1 ta21 Dió32. 20 Ti3la3 jnoh1
má1ná1, cun3 tiá2 lí13 bíh1 chá13 jnoh1 ti3
có32, hi3 juáh13 hi3 tiá2 hléh13 jnoh1 la3 cun3
hi3 má2ca3neh21 ji3 hi3 má2ca3nái13.
21 Jáun2 tsá2 hí3 ca3hléh3 siáh3 jú1 cáu2, hi3
jáun2 cáun2 lí1 ca3lión32 bíh1 dí2 tsú2 ta3 tiá2
lin1 hi3 ca3li3re2; quí1 tiá2 ca3choh13 yáh3 tsú2
he3 lánh3 ma3tson13 tsá2 hí3, quí1 ca3la3 jín32
bíh1 tsáu2 jmí1 ná1má2quien2 Dió32 cun3ñí1
hi3 má2li32 la3 jáun2. 22 Quí1 lí3 cun3 tun3ló32
mii2 máh3 jmí1 má2húun1 tsá2 jmí1 hliánh2 hí3
jmí1 lain21 cun3quionh3 hua3jueh32.

Tsá2 reh2 mi32 pí3 ñí1con2 Dió32 (Hechos 2:1-4)

23 Jmí1 má2ca3liáun3 jáun2 Pé1 quionh3
Juan2 ja3tanh21 ti3 ñí1 tionh1 tsá2 quionh3,
hi3 jáun2 ca3chá3 tsú2 ca3la3 jí32 la3 cun3 hi3
má2lí2juáh3 jáun2 tsá2 ná1lín3 mi3jmú3 la3
má2quionh3 tsá2daun32. 24 Jmí1 má2lí2niéi32
tsú2 jái13 jáun2 né3, ji3lin2 bíh1 tsú2
ca3liéinh32 Dió32 cu3tsa32, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Hnú2 Ti32 Juo13 jnoh1, hnú2 bíh1 Dió32
Tsá2 ca3jmuh3 ca3la3 tán1 la3 cu3 la3 juéh3
mi3cuú2 ji3 ca3la3 jí32 hi3 zia32. 25 Hla1
Dá2vi21 jméi2 dí1hio3 ñú1deh3 jnoh1, tsá2 jmí1
lín3 hí3 quian21 hnú2, ca3hléh3 cháh3 hnú2
cun3quionh3 pí3 quioh21 Jmí2chí3 Chun1 jmí1
ca3juáh3 tsú2 jáun2 la3 lá2:
¿He3 láih32 jlánh1 tiá3 siaun32 ñi3táunh1 tsá2
zian2 ñí1 hué21 lá2,
hi3 má2cú1 má2ren21 tsú2 jái13 tiá2 quien2?
26 Tsá2 ná1chín1 ñí1 hué21 lá2 ca3cuú2
ca3ngih32,
ca3cuú2 ca3jenh2 tsá2 ná1ho2 jái13,
hi3 jmí1 hnió3 tsú2 jmu3 hniéi2 ñí1con2 Dió32
ji3 ñí1con2 Cristo Tsá2 cuá1hiáun1 joh1
Dió32 ní2 siáh3.
27 ”Quí1 tson2 bíh1 já1 juú2 lá2 ca3ngih32
re21 Herodes quionh3 Poncio Pilato,
*tsá2cá2jo21, ji3 tsá2 ziáun2 jnoh1 hué32 Israel
lá2 ní2 siáh3, hi3 ca3tiánh3 cá2hon3 hi3 jmu3
hian2 tsí3 ñí1con2 Jesús Tsá2 cuá1chan1 hi3
lín3 quian21 hnú2, Tsá2 ca3hion1 hnú2 hí3
hi3 lín13 Cristo. 28 Cun3ñí1 hi3 hnú2 Tsá2
cú2 juenh2 nú2, hi3 jáun2 la3jín32 tsá2 hí3
cáun2 ca3jmú3 la3 cun3 hi3 ca3lín13 hnú2
jmí1tin2 hi3 ha3 lánh3 ca3ti21 lí13. 29 Jáun2
hnú2 Juo13 jnoh1, jiah3 dúh1 taunh2 tsú2
jnoh1 hú1mu3héih32; jáun2 ñí1con2 hnú2 mi32
jnoh1, jmu3 bíh1 hnú2 hi3 niau21 tiá3 tsí3
jnoh1 hi3 hléh13 jnoh1 jái13 quián13 hnú2,
jnoh1 tsá2 lái3 jnoh1 *tsá2 má2ná1hlánh1 joh2
hnú2. 30 Tin32 tiá3 hnú2 cuonh2 tsá2 tsáun1
hi3 jáun2 lan13, hi3 cuéh1 nú2 siáh3 jái13 hi3
lí13 hua3jueh32 ji3 li21 ní2 ca3la3 cun3quionh3
héih32 quioh21 Jesús Tsá2 híen1, Tsá2 lín3
quian21 hnú2.
31 Jmí1 má2lí2liéinh32 tsú2 jáun2 Dió32 né3,
ca3jíeh3 hñú3 ñí1 jmí1 tionh1 tsú2, jáun2
ca3la3 ji3lin2 tsá2 hí3 ca3cónh32 Jmí2chí3
Chun1 hñu3 tsí3, jmí1jáun2 ca3ta3no1 tiá3 tsí3
tsú2 hi3 hléh32 jái13 quioh21 Dió32.

Jmu2 tsá2 reh2 hi3 quioh21 cá2re2 la3jí32 hi3 zia32 quioh21 (Hechos 2:42-47)

32 La3jín32 tsá2 ca3taunh3 hí3 ta21 ca3juónh3
cú2re2, hi3 cáun2 má2ná1tioh3 tsí3; hí1 jan2
tsá2 hí3 tiá2 ca3li3 hniá1 hi3 li3 quioh21 hnga2
hi3 zioh2, ti3la3 ji3lin2 bíh1 tsú2 ca3li3quioh21
hi3 jmí1 zioh2 jáun2. 33 Hi3 jáun2 ca3la3
hi3 pin3 lín32 bíh1 jái13 quioh21 *ti32 tsá2
quian32 hí3 jë1 Dió32 ca3cué3 jú1 tson2 la3

má²cue³² jáun² hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús; hi³ jáun² Dió³² ca³ma³hé² ma³mieh² lɨ́n³² ca³la³ jɨ³lɨn² tsá² hí³. 34 Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² hi³ jmɨ́¹ lɨ́²hniáuh³² quioh²¹, quí¹ jɨ³lɨn² tsá² jmɨ́¹ zia³² tun³ hnɨ³² hñú³ quioh²¹ ho³lá²dá² hué³², ca³qui³ ca³hnah³ bíh¹ hi³ jáun² quioh²¹, jáun² tɨ́² ñi³quiaun¹³ tsú² quɨe³ jáun², 35 hi³ tɨ́² cha³² tsú² jo³cuo² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², hi³ jáun² tsá² hí³ tɨ́² tsóh²³ quɨe³ jáun² nɨ́¹juáh³ ha³ cónh³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³². 36 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ jan² tsá² ca³lɨ³zian² hué³² Chipre, tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² Sé³², jan² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Leví, tsá² ca³teh³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², Bernabé, la³ cun³ niéih³ “tsá² má²hon³ tsáu²”. 37 Tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹, hi³ jáun² quɨe³ jáun² ca³chá³ tsú² jo³cuo² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

5

Tso³ quioh²¹ Ananías quionh³ Safira ñí²cuo²

1 Tɨ³la³ jan² tsá²ñuh² tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² Ananías, ñí²cuo² tsú² jmɨ́¹ jmáɨ² Safira, tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹; 2 tɨ³la³ ca³lɨ³quioh²¹ bíh¹ tsú² ca³lá² quɨe³ hmóu³², hi³ ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³chá³ tsú² jo³cuo² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² [ca³la³ juah²¹ dúh¹ hi³ má²lɨ́²jɨ́enh³² dí² jɨ³lɨ³²]. Cú²re² ca³juónh³ bíh¹ tsú² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo² hi³ jmu³ la³ jáun². 3 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnú² Ananías, ¿he³ láɨh³² tsá² hláɨnh¹ hi³ hñu³ honh² hnú² hi³ jmɨ́¹ ñí¹má¹can¹³ nú² Jmɨ́²chí³ Chun¹? Sa³ lɨ́²hmáh¹ bíh¹ hnú² ca³lá² quɨe³ hi³ lɨ́²ma³hmah¹ tsáu² quioh²¹ hué³² quián¹³ nú². 4 ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² hué³² jáun²? Hi³ quɨe³ hi³ má²lɨ́²hnáɨh¹ hnú² jáun² hué³² né³, ¿há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² jaun³²? ¿He³ láɨh³² sa³ la³ nɨ́² yáh³ ca³lɨ́n¹³ hnú² jmúh¹³? La³ jɨ³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²lɨ́²hléh¹ hnú² jú¹ tɨ́¹jáɨ², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹con² jnoh¹ tsá²mɨ³cuóun² yáh³.

5 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³náɨ³² Ananías jáɨ¹³ jáun² né³, ca³quɨnh³ hi³ jun³. Jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² ca³lɨ³ ñi³² hi³ jáun² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsɨ́³. 6 Jáun² tsá² tsá¹ñú¹ jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹tsenh¹³ hla¹ hí³ hmɨh³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ dí² hi³ ca³ñí¹hón²¹.

7 Má²ca³nga² cun³ hnɨ³² o¹rá¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hi³ siáh³ ñí²cuo² hla¹ Ananías hí³ ñí¹ jáun², hí¹ cáun² tiá² hi³ ñi³² yáh³ tsú² hi³ he³ la³ má²lɨ³². 8 Jáun² Pé¹ ca³ngáɨh³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson² ca³hnáɨh¹ hnoh² hué³² la³ cun³ hmah²¹ hi³ má²lɨ́²juáh³ ñí²cuoh² nú²?

Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³juáh³:

—Ján³, cun³ jáun² bíh¹.

9 Jáun² Pé¹ ca³juáh³ siáh³:

—¿Lánh³ rón³² ca³cháunh¹³ chinh³² hnoh² hi³ jmɨ́¹ hnáuh² náh² cá¹ lan¹³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²? Nɨ́² má²hí¹já²tánh¹ tsá² cuɨ́²ñí¹hón²¹ ñí²cuoh² hnú² cheih³² nɨ́², hi³ jáun² ta³né³² má²jau³ tsú² siáh³ hnú².

10 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³quɨnh³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³, hi³ jun³ ta³ ñí¹ Pé¹. Jáun² jmɨ́¹ taunh²¹ tsá¹ñú¹ hí³ ñéih³ ca³jɨe³ hi³ má²rá²jún¹ siáh³ tsá²mɨ³ hí³, jáun² ca³jan³ tsú² siáh³ hla¹ hí³ hi³ tsa³hón³² dí² can³² ñí¹ má²hú¹hón²¹ ñí²cuo². 11 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsɨ́³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨ³ ñi³² nɨ́² siáh³.

Hliáun³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ jmu² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

12 Hi³ jáun² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² ca³jmú³ hliáun³ lɨ́n³² li²¹ jɨ³ hua³jueh³² ja¹ tsáu². Hi³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsú² tɨ́² ngɨh³² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos ñí¹ lɨ³ jáun² ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”. 13 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² tiá² jmɨ́¹ tiá²³ tsɨ́³ hi³ ngɨh¹³ quionh³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsáu² jmɨ́¹ hleh³² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú². 14 Cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ca³juóun³ tsú². 15 Hí¹ la³ tɨ³ juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹ ca³chu³ ca³huen³ tsú² cheih³² hi³ ca³chan³ dí² hú¹ juɨ³² ñí¹ lɨ³ ja¹ hñú³, hi³ ná¹tsɨn¹ ñí¹ jen³ ho³ ñí¹ jmu², hi³ jáun² lan¹³ nɨ́¹ má¹tɨ́³ heinh²¹ quioh²¹ Pé¹ ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ nɨ́¹ má¹ca³nga² Pé¹

juɨ32 jaun32. 16 Ja3bí1 juóun32 tsá2 juú2 siáh3 siáh3 cua3taunh21 já1 juú2 Jerusalén, hi3 ná1jan2 tsú2 tsá2 tsáun1 jɨ3 tsá2 ná1tiáunh1 jmí2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3 ní2, hi3 jáun2 ca3la3 jɨ́n32 jáun2 bíh1 tsá2 hí3 lan3.

Jmu2 tsá2tan21 hian2 tsɨ́3 ñí1con2 Pé1 jɨ3 Juan2

17 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2, tsá2 cuá1lɨ́n3 mí2tsá2 hɨ́en1 la3 má2quionh3 tsá2 quionh3, tsá2 cu3 nió3 téh23 tsú2 *saduceos, ca3ja3 uóu32 tsɨ́3, 18 hi3 jáun2 ca3ma3tson13 dí2 tɨ32 tsá2 quian32 hí3 jë1 Dió32 hi3 ca3tónh32 dí2 hñu3mí1ñí2. 19 Tɨ3la3 Tɨ32 Juo13 dí2 ca3zen3 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3 hi3 cua3nia32 hñu3mí1ñí2 ta3 já1niéi2, jáun2 ca3huen3 dí2 hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:

20 —Cuá2táunh1 náh2 cuá2tianh3 náh2 hñu3 cuáh32 chín1 hi3 cuá1zéih3 náh2 tsáu2 ha3 lánh3 lí13 zian2 tsú2 hi3 hmaɨ21.

21 Jmí1 má2lí2niéi32 tsú2 jáɨ13 jáun2 né3, ca3ñí1tiónh21 hñu3 cuáh32 chín1 hú2niéi2 jmí1 cá1jniá21 jáun2 hi3 ca3ñí1ma3tɨn2 tsú2 tsáu2.

Tá1la3 jáun2 ca3cuú2 ca3ngɨh32 tsá2 cuá1lɨ́n3 mí2tsá2 hɨ́en1 quionh3 tsá2 quionh3, jmí1jáun2 ca3liéinh32 tsú2 tsá2 ná1lɨ́n3 ta21 hi3 chín1 jɨ3 tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1 hué32 *Israel ní2 siáh3. Jáun2 tsá2 hí3 ca3jmú3 héih32 hi3 tsa3quión32 tsú2 tsá2 tiáunh1 hí3 hñu3mí1ñí2. 22 Tɨ3la3 jmí1 ca3cha3táunh1 tsá2cuú2 tsá2ta3 mí2tsáu2 hñu3mí1ñí2 né3, ha3 tiú2uú2 hin2 tiáunh1 yáh3, jáun2 ja3tanh21 tsú2 hi3 ca3ñí1caun2 jáɨ13. 23 Jáun2 ca3juáh3 la3 lá2:

—Jmí1 cá1cháu21 jnoh1 hñu3mí1ñí2, re2 lɨ́n32 bíh1 jmí1 dí1jnaɨ32, já2 tionh2 bíh1 hliáu3 ho3hñú13 hñu3mí1ñí2 hi3 ná1jmu2 hua3hí13, tɨ3la3 jmí1 lí1niá13 jnoh1 hi3 lí2neh21 jnoh1 ñéih3, já2 tiú2uú2 tsá2 hí3 tiáunh1 yáh3.

24 Jmí1 ca3náɨ32 tsá2 cuá1lɨ́n3 hí3 mí2tsá2 hɨ́en1 jáɨ13 jáun2 la3 má2quionh3 mi3jmú3 ñí1 hná1 jáun2 jɨ3 tsá2 cuá1lɨ́n3 juo13 tsá2cuú2 tsá2ta3 mí2tsáu2, tsá2 jmu2 hí3 hua3hí13 cuáh32 chín1 jáun2 ní2 siáh3, jmí1jáun2 jlánh1 ca3hnauh2 tsú2 tsɨ́3 hi3 he3 bíh1 né3bí1 lí13 ñí1 hná1 ní2. 25 Tá1la3 jáun2 cuan3 jan2 tsá2ñuh2 hi3 ca3juáh3:

—Tsá2ñuh2 tsá2 ca3tionh1 hnoh2 hí3 hñu3mí1ñí2, ó32 bíh1 siáh3 má2ná1má2tɨn2 tsú2 tsáu2 hñu3 cuáh32 chín1 ta3né32.

26 Jáun2 tsá2 cuá1lɨ́n3 hí3 juo13 tsá2cuú2 tsá2ta3 mí2tsáu2 né3 ngau3 quionh3 tsá2 joh1 tɨ3 cuáh32 chín1 jáun2, hi3 ca3ñí1quian13 dí2 tɨ32 tsá2 quian32 hí3 jë1 Dió32, tɨ3la3 tiá2 ca3hma3 ca3cuóunh32 yáh3 tsú2 tsá2 hí3 chí1hniéi2 má1ná1, quí1hliá2 juénh2 tsú2 ní1 ca3qui3 ca3jnauh3 tsáu2 quɨ́n1. 27 Jmí1 cuá1tanh21 tsú2 hi3 ná1jón21 tsá2 hí3 né3, ca3chan3 dí2 ta3 ñí1 tsá2 ná1ngɨh32 hí3, jáun2 mí2tsá2 hɨ́en1 hí3 ca3juáh3 la3 lá2:

28 —¿Há1 jun3juáh13 má2ca3juáh13 bíh1 jnoh1 hi3 cun3 tiá2 hnáu2 jnoh1 hi3 hɨeh1 hnoh2 tsáu2 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Jesús? Tɨ3la3 sa3 la3jɨ́n32 bíh1 tsá2 juú2 Jerusalén lá2 má2ná1ñi32 jáɨ13 quián13 hnoh2, hi3 hnáuh2 náh2 rá1caun2 náh2 jnoh1 ca3tɨ21 hi3 jun3 tsá2 hí3.

29 Jáun2 Pé1 ca3ngáɨ3 quionh3 tsá2 quionh3:

—La3ñí1 la3ján3 hniáuh32 má1ti21 jnoh1 tín2 ñí1con2 Dió32 bíh1, jun3juáh13 ñí1con2 tsá2mɨ3cuóun2 yáh3. 30 Dió32 Juo13 tsá2haun32 dí1hio3 ñú1deh3 dí2 ca3jmú3 hi3 ca3jenh13 Jesús, Tsá2 ca3jngɨh32 náh2 hí3 cun3quionh3 hi3 ca3ton3 náh2 tsú2 jáun2 tsoh2 hmá2. 31 Dió32 hí3 siáh3 ca3zió3 tá13 Jesús hi3 ca3chan3 tsú2 tɨ3 cuá2 chu21 quioh21, hi3 ca3héi3 Jesús jáɨ13 hi3 lí13 lɨ́n3 Juo13 dí2 Tsá2 liáu32, Tsá2 cue32 jáɨ13 hi3 lí13 tɨ3 jéinh32 tsáu2 jmɨ́1 tsɨ́3, tsá2 ziáun2 dí2 hué32 Israel lá2, hi3 jáun2 hin3 tso3 quiú13 dí2. 32 Hi3 jáun2 jnoh1 láɨ3 tsá2 cue32 jú1 tson2 quiúnh1 Jmí2chí3 Chun1 hi3 tson2 bíh1 lɨ3 la3 jáun2. Dió32 má2ca3cuen3 Jmí2chí3 Chun1 hí3 ñí1con2 la3jɨ́n32 tsá2 haɨh21 ta21.

33 Jmí1 ca3náɨ32 tsá2 ná1ngɨh32 hí3 jáɨ13 jáun2 né3, ca3míh3 lɨ́n21 tsɨ́3, hi3 jmí1 má2hnió3 dí2 jngɨh3 tɨ32 tsá2 quian32 hí3 jë1 Dió32. 34 Tɨ3la3 ja1 tsá2 ná1ñí1 hí3 jmí1 cuá3 jan2 tsá2 húnn1 ja1 tsá2 cu3 nió3 téh23 tsú2 *fariseos, tsá2 jmáɨ2 Gamaliel, jan2 tsá2 lɨ́n3 tɨ32 liei21; tsá2 hí3 jlánh1 jmí1 taunh2 tsáu2 ta21. Tsá2 hí3 ca3náu2 hi3 ca3jmú3 héih32 hi3 huen3 tsú2 cu3tiá3 tɨ3 cheih32 tɨ32

tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³². 35 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² ná¹ñí¹ quionh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² ziáun² dí² hué³² Israel lá², hua³hín¹³ náh² jmu³ ní¹juáh³ he³ hnáuh² hnoh² jmúh¹³ ñí¹con² tsá² ní². 36 Cháu¹ náh² honh² hi³ jmí¹ zian² jan² tsá² jmí¹ jmáɨ² Teudas, tsá² hí³ jlánh¹ tí² jmu² quien² hnga². Jmí¹jáun² ca³háɨn³² tɨ³ con² tsá² hí³ cun³ quiún³ nio² hña³láun³ tsáu²; tɨ³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jngɨh³ tsú² tsá² hí³ né³, jmí¹jáun² lí¹ ca³háɨn³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú², hi³ jáun² cun³ jáun² bíh¹ lí¹ ca³yéin². 37 Jmí¹ lí¹ cáɨn² jáun² siáh³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³tónh³² tsú² tsáu² sí². Ja³bí¹ jmí¹jáun² ca³jmú³ siáh³ jan² tsáu² quien², tsá² hí³ jmí¹ jmáɨ² Judas tsá² jmí¹ hín¹³ tɨ³ Galilea. Ja³bí¹ juóun³² lín³² tsáu² ca³ñi³táunh¹ quionh³ tsá² hí³. Tɨ³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³jngɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³, hi³ jáun² lí¹ ca³háɨn³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú². 38 Hi³ jáun² jná¹³ juanh³² cuí¹ lí³ la³ ní², ha³ tiú²uú² hi³ jmuh¹ hnoh² tsá² ní², quí¹ ní¹juáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² hleh³², jáun² chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ bíh¹, 39 tɨ³la³ ní¹juáh³ jáɨ¹³ jáun² né³ ja³² ñí¹con² Dió³², tiá² quɨnh¹ yáh³ hnoh² jmáɨ¹ quiúnh¹ tsá² ní²; quí¹ ní² lí¹ ca³jmuh³ hnoh² hniéi² quiúnh¹ Dió³².

Jáun² ca³taunh³ bíh¹ tsá² ná¹ñí¹ hí³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Gamaliel hí³. 40 Jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tɨ³² quian³² hí³ jë¹ Dió³² tɨ³ ñéih³, hi³ ca³quiu³ ca³pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ hi³ lí³ láu². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² hi³ tiú²uú² hniáuh³² hléh³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³lión³² dí². 41 Hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² jmí¹ ca³huén² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² má²lí²ma³tso² tsú² tsí³ hi³ hua³heih²¹ cun³ñí¹ hí³ ca³tɨn¹ Jesús. 42 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cun³ tsa³háu² ca³ñí¹hléh² hñu³ cuáh³² chín¹ la³ má²hleh³² jáun² jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ hí³ bíh¹ lín³ Cristo; hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³ hi³ má²tɨn² tsáu².

6

Hnah² tsá² reh² quiaun³ tsá² lí¹³ ma³hau³ siáh³ cáun² ta²¹

1 Jmí¹jáun² lɨ³mí¹ ca³juóun³ bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús. Jáun² jmí¹jáun², tsá² *judíos tsá² jmí¹ tiáunh¹ ja¹ *tsá²cá²jo²¹, tsá² má²hleh³² jú¹ *griego, ca³ma³liáu³² hi³ ziú² hɨen² tsá² judíos tsá² qui³ tionh² hí³ hué³² *Israel, tsá² qui³ hleh³² hí³ jú¹jma² *hebreo quioh²¹, quí¹ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá² qui³ má²hleh³² jú¹ griego zian² ja¹ quioh²¹ tsú² tiá² jmí¹ hiáuh²³ yáh³ la³ cun³ hi³ hiáuh²³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ ñí¹ hná¹ jáun² ní¹ má¹ca³tsóh³ tsú² la³ cun³ hi³ lí²hniauh²³ quioh²¹ tsáu² cun³ tsa³háu². 2 Jáun² tsá² quian³tun³ hí³ né³, ca³jmú³ héih³² hi³ ngɨh¹³ la³jín³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús, jmí¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí² tsú² jáɨ¹³ lá²:

—Hnoh² reh², tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tunh²¹ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² lí¹³ cué¹³ jnoh¹ má³² hi³ cuh³ tsáu². 3 Hi³ jáun² né³ reh², hniah³² náh² quiaun³ tsá²ñuh² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá², tsá² lín²³ tsáu² hi³ chu²¹ tsí³, tsá² má²lin¹ hi³ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³, tsá² jniá³ jmí¹ tsí³. Jáun² tsá² hí³ bíh¹ cue¹³ jnoh¹ ta²¹ jáun². 4 Jáun² jnoh¹ né³ ná¹chan¹ hi³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² chí¹ñi¹ jɨ³ hi³ má¹tɨn¹³ jnoh¹ tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

5 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³lɨ³ hiún² tsí³ jáɨ¹³ jáun². Jmí¹jáun² né³ ca³hnah² tsú² Tié³, jan² tsá²ñuh² canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³, la³ má²quionh³ Pí²liéi¹, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, jɨ³ Cú²la²¹ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² zian² juú² Antioquía, tsá² qui³ jmí¹ má²ca³hín¹³ hí³ jë¹ tsá² judíos. 6 Jmí¹jáun² ca³chan³ tsú² tsá² quiaun³ hí³ ta³ ñí¹ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², jáun² tsá² hí³ ca³liéinh³² Dió³²; jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³ra³tsɨ³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú² [hi³ lin¹ hi³ hiún² tsí³ dí² hi³ tsá² hí³ jmu³ ta²¹ jáun²].

7 Jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ja³cuóun² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² jmí¹jáun², ca³juóun³ lín³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús já¹ juú² Jerusalén,

hí¹ la³ tɨ³ juóun³² yáh³ mí²tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

Má²tson¹³ tsú² Tié³

8 Tsá² jmáɨ² hí³ Tié³ jmɨ́¹ canh² lɨ́n³² pí³ quioh²¹ Dió³², jan² tsá² ca³ma³hé² ma³mieh² lɨ́n³² Dió³². Tsá² hí³ tɨ́² jmu² hua³jueh³² jɨ³ li²¹ nɨ́² siáh³ já¹ juú² jáun². 9 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³hnió³ tsáu² juónh³ quionh³ Tié³, tsá² tiáunh¹ cuáh³² téh²³ tsú² “Cuáh³² quioh²¹ tsá² má²ca³liáun³ hi³ jmɨ́¹ má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu²”. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ tiáunh¹ tsá² zian² juú² Cirene, tsá² zian² juú² Alejandría, tsá² zian² tɨ³ Cilicia, jɨ³ tsá² zian² hué³² Asia nɨ́² siáh³. La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³lɨ³hnió³ juu³ hlénh³ quionh³ Tié³. 10 Tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ hi³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³ quionh³ Tié³, quí¹ tɨ³la³ Tié³ dá² tɨ́² hleh³² jú¹ quiáh¹ hi³ ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹. 11 Jáun² tsá² hí³ ca³hión³² ma³ jan² tsá² ca³chá³ jú¹ tɨ́¹jáɨ², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ tú² hión³² hla¹ Moisés jɨ³ Dió³² nɨ́² siáh³.

12 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsáu² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsá² juú² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³. Jáun² ca³zanh³ tsú² Tié³ hi³ ca³jan³ dí² ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ hué³² jáun². 13 Jáun² tsá² hí³ ca³hnah² siáh³ tsá² lɨ́¹³ chá³² jú¹ tɨ́¹jáɨ². Tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ chí¹ñi¹ hleh³² jú¹ hlah³ hi³ ca³tɨn¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí² jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ liei²¹ nɨ́² siáh³. 14 Jnoh¹ má²ca³náɨ¹³ hi³ juáh³ tsá² nɨ́² hi³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret hí³ tsunh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ záɨ³² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí², la³ cun³ héih³² hi³ ca³quiú² jáun² hla¹ Moisés jmɨ́¹tin².

15 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ tionh² ñí¹ jáun², ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Tié³ hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ ñí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

7

Tié³ má²tson² jáɨ¹³ quioh²¹

1 Hi³ jáun² tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³záɨh³ Tié³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tson² hléh¹ hnú² la³ nɨ́²?

2 Jáun² Tié³ ca³ngáɨ³:

—Hnoh² tsá²cáu³, jɨ³ tsá²daun³², re² quián² náh² jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh² ca³ma³jnia³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ tsú² hué³² Mesopotamia, ñeh² bíh¹ hi³ tsa³cuá² tsú² juú² Harán. 3 Hi³ ca³juáh³ Dió³²: “Tú³ hué³² quián¹³, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² jun³ renh² nú² nɨ́², cua³² tɨ³ hué³² siáh³, hué³² né³bí¹ hɨe¹³ jná¹³”. 4 Jáun² Há²bran²¹ cua³han³ hué³² quioh²¹ tsá² Caldea, hi³ ca³ñí¹cuá² juú² Harán. Jmɨ́¹ jun¹ jméi² tsú² né³, Dió³² ca³jau³ Há²bran²¹ la³ tɨ³ hué³² ñí¹ tionh¹ hnoh² lá² ta³né³². 5 Tɨ³la³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hué³² tiá² ca³lɨ³quioh²¹ hla¹ Há²bran²¹ jmɨ́¹jáun², tɨ³la³ ca³lɨ³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ quioh²¹ tsú² má¹jáun² la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ uá¹jinh¹ tiá² jon² tsú² jmɨ́¹ má²zian² jmɨ́¹jáun². 6 Jáun² la³ lá² ca³juáh³ siáh³ Dió³², hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tsa³tiánh² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú² cáun² hué¹³ tsáu² ñí¹ uóunh³. Ñí¹ jáun² né³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ na³caun³ tsáu² ta²¹ chí¹hniéi², cun³ quiún³ nio² hña³láu³ mii² jmoh³ tsú² tsáu² hian² tsɨ́³ ñí¹ jáun². 7 Tɨ³la³ ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Dió³² la³ lá²: “Jná¹³ ñí¹ma³ré¹³ re² tso³ quioh²¹ tsá² na³caun³ tsú² hí³ ta²¹ chí¹hniéi². Hi³ jáun² má¹jáun² má²lɨ́¹³ huén³² tsú² hué³² jáun² hi³ ja³tánh¹ hué³² lá², jáun² ñí¹ lá² má²lɨ́¹³ ma³cáu³² tsú² jná¹³”. 8 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³tanh² Dió³² cáun² nió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Hi³ jáun² ca³lɨ³ hniáuh³² jmu³ tsú² cáun² li²¹ ca³tɨ²¹ nió³² jáun², hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹ ñí¹ zian². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, la³ má²jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² bíh¹ hla¹ Isaac jon² tsú² ca³jmú³ tsú² la³ jáun² quioh²¹. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³jmú³ hla¹ Isaac quioh²¹ Jacob jon². Jáun² hla¹ Jacob hí³ né³ ca³lɨ³zian² quian³tun³ jon², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ hla¹ hí³ quioh²¹ tsá² hí³ jon², tsá² quian³tun³ jméi² tá¹ quia³tún³ tsoh³ dí² tsá² *Israel.

9 ”Tsá¹ jon² hla¹ Jacob hí³ ca³lɨ³ uóu³² tsɨ́³ ñí¹con² Sé³² raɨnh²¹, jáun² ca³hna³ dí²

tiáunh¹ la³jmɨ́¹ hnaɨh³² tsáu² hi³ quioh²¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³chó³² Sé³² hué³² Egipto hi³ lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹. Tɨ³la³ Dió³² bíh¹ jmɨ́¹ má²hau³ Sé³² hí³, 10 jáun² bíh¹ ca³liáun³ tsú² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³². Dió³² bíh¹ ca³jmú³ hi³ jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ chun¹ tsú² ñí¹con² hla¹ faraón tsá² lɨ́n³ re²¹ hué³² jáun². Jáun² Sé³² ca³lɨ³hiáun¹ hi³ lɨ́n¹³ ta²¹ hi³ jmu³ héih³² tá¹ cáun² hué³² Egipto jáun², jɨ³ ñí¹con² tsá² jmu² ta²¹ hñú¹³ re²¹ nɨ́² siáh³.

11 ”Jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² jáun² né³ ca³lɨ³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² Egipto jɨ³ hué³² Canaán siáh³, hi³ jáun² ca³ma³tso² lɨ́n³² tsáu² tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² lɨ³ hi³ tiá² zia³² cu³tí³ hi³ cuh³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 12 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² hla¹ Jacob hi³ la³ zia³² bíh¹ cuú²miih²¹ tɨ³ hué³² Egipto, jáun² ca³zen³ tsú² tsá¹ jon² ñí¹ jáun², la³ cun³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 13 Jmɨ́¹ má²tɨ³² jáun² tenh³ jéin³² hi³ tsá²táunh¹ tsú² né³, jmɨ́¹jáun² máh³ ca³ma³li²¹ Sé³² ñí¹con² tsá¹ raɨnh²¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² cuá³ ñí¹ jáun², hi³ jáun² dá² jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³ cuóun³² re²¹ hí³ jún¹ raɨnh²¹ Sé³². 14 Jáun² Sé³² né³ ca³jmú³ héih³² hi³ já³² Jacob jméi² tsú² hué³² ñí¹ cuá³ jáun², la³ má²quionh³ tsá¹ raɨnh²¹ tsú²; tsá² hí³ jmɨ́¹ tín³ cun³ hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quia³hñá³ tsáu². 15 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ngau³ Jacob hí³ hué³² Egipto, ñí¹ jáun² bíh¹ jún¹ tsú². Ja³bí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tsan³ siáh³ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ñí¹ hná¹ jáun². 16 Jáun² ca³jón³² tsú² ca³la³ jɨ́n³² hla¹ hí³ tɨ³ hué³² Siquem hi³ ca³ñí¹tionh¹³ tsú² tá²hláu² hué³² ñí¹ ca³la³ hla¹ Há²bran²¹ jmɨ́¹tin² quioh²¹ tsá¹ jon² Hamor, tsá² hué³² Siquem.

17 ”Jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹, jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³ jlánh¹ ca³juóun³ lɨ́n³² hué³² Egipto jáun². 18 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨn³ re²¹ hué³² Egipto jan² tsá² tiá² ca³lɨ³ cuóun³² hla¹ Sé³². 19 Re²¹ hí³ jlánh¹ hlah³ quionh² chí¹ ca³jmú³ hi³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² jon² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³; re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ ziu³ cuɨn³ tsáu² dáɨn² pih²¹ jon² ñí¹ lɨ́¹³ hiá¹ tsán¹³. 20 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³zian² Moisés, jan² dáɨn² hí¹ jan² dáɨn² tiá² cunh³ ta³ ñí¹ Dió³²; hnɨ³² zɨh² bíh¹ ca³ma³cuóu³² dáɨn² hí³ jméi² mí¹ziú¹³. 21 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³chan³ tsú² dáɨn² hí³ cheih³², jmɨ́¹jáun² ca³tsauh¹ tsá²mɨ³ jon² re²¹ dáɨn² hí³, hi³ jáun² ca³jón³² dí² hñú¹³, hi³ ca³ma³cuóun³² dí² la³juah²¹ dúh¹ hi³ jon² dí² hnga². 22 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ tɨn² hla¹ Moisés hí³ ca³la³ jɨ́³² hi³ ñi³² tsá² zian² hué³² Egipto; tsá² hí³ ca³lɨn³ jan² tsá² quien² lɨ́n³² hó¹jë¹, jɨ³ la³ má²quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² nɨ́² siáh³.

23 ”Tun³ló³² mii² jmɨ́¹ má²húun¹ hla¹ Moisés la³ cun³ jmɨ́¹ ca³ja³ tsɨ́³ hi³ tsa³jɨen³ tsá² Israel tsá²co¹. 24 Ñí¹ jáun² né³ ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá² Egipto hi³ dí¹quiunh² jan² tsá²co¹ tsú², jáun² ca³jenh³ tsú² cha¹³ tsá²co¹, hi³ ca³jngɨh³ dí² tsá² Egipto hí³. 25 Quí¹ lɨ́¹ jmɨ́¹ lɨ́n²³ Moisés hi³ lɨ³tsɨn² la³jɨ́n³² tsá²co¹ hi³ má²liáu³² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ tsú². 26 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ gon³ tsá² Israel hi³ ná¹tɨ́n²³, jáun² hí³ dí² ca³tson³ hi³ ca³lɨ³hnió³ dí² jmóuh³² tsɨ́³ tsá² hí³. Jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “¿He³ láɨh³² ná¹tɨn²³ náh² má²tún² renh²?” 27 Jáun² tsá² quiunh² hí³ raɨnh²¹ ca³hlian³ Moisés, hi³ ca³záɨh³ dí²: “¿Hin² lɨ́²cué³² jáɨ¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsɨ³² quiú¹³ jnoh¹? 28 ¿Hí¹ hnáuh² hnú² jngah¹³ jná¹³ la³jmɨ́¹ ca³jngɨh³² hnú² tsá² Egipto cháu³?” 29 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ nɨ́² bíh¹ Moisés ca³cuóun³, hi³ ngau³ tɨ³ Madián. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ñí¹cuá² tsú², juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² siánh³; ñí¹ jáun² ca³lɨ³zian² gon³ jon².

30 ”Jmɨ́¹ má²ca³nga² jáun² tun³ló³² mii² hi³ cuá³ ñí¹ jáun² Moisés, ca³jɨ́en³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin² có³² ñí¹ zeh¹ máh³ téh²³ tsú² Sinaí. Tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² jmɨ́¹ zenh¹ chu³jo² hmá² ton² hi³ dí¹húun¹ jáun² sɨ́². 31 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² sɨ́² jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³, hi³ jáun² ngau³ tsú² má²janh² hi³ hnió³ jɨ́e³ re² he³ dá² lɨ́²³.

Jmí¹jáun² ca³náɨ³² tsú² hi³ ñí¹ca³juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² la³ lá²: 32 “Jná¹³ bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnú², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Dió³² Juo¹³ Isaac, jɨ³ Dió³² Juo¹³ Jacob ní² siáh³”. Jmí¹jáun² jlánh¹ ca³juan³ Moisés hi³ ca³juénh² lín³², jáun² cu³tsa³² tiú²uú² ca³jíe³ bíh¹ tsú² cú²jueh³². 33 Jáun² Dió³² ca³juáh³ siáh³: “Hueh³ láu² tsɨ³² tanh¹, quí¹ hué³² híen¹ bíh¹ ñí¹ zenh¹ hnú² lá². 34 Má²cá²jíe³² jná¹³ he³ lánh³ quiunh³² tsá² joh² jná¹³, tsá² tiáunh¹ hué³² Egipto; má²cá²náɨ³² jná¹³ hi³ hlí² han³² lín³² tsú², jáun² jná¹³ má²já¹³ hi³ já¹lion¹ tsú². Ña³² ñí¹ lá², hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ hué³² Egipto”.

35 ”Hi³ jáun² Moisés tsá² tiá² jmí¹ hnio³ tsú² hí³ né³, tsá² má²ca³záɨh³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jáɨ¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsɨ³² quiú¹³ jnoh¹?”, ti³tsóh³dí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³cuéh³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ lín¹³ tsú² tsá² chín¹, jɨ³ hi³ lín¹³ tsú² siáh³ tsá² liáu³² cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³ma³jnia³² hí³ ja¹ hmá² ton² jáun². 36 Jáun² Moisés ñéi¹ hi³ ca³ñí¹huen¹³ tsá² Israel hué³² Egipto jáun²; hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ ní² siáh³ hué³² jáun², ñí¹ ná¹ho³ jmí²miih²¹ dáɨn³, jɨ³ ñí¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin² ní² siáh³ tun³ló³² mii². 37 Hla¹ Moisés hí³ bíh¹ ca³záɨh³ tsá² Israel tsá²co¹ la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² lín¹³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², la³jmí¹ lín³ jná¹³ lá²”. 38 Ja³bí¹ la³ jáun², jmáɨ¹ hi³ jmí¹ ngɨh³² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², hla¹ Moisés hí³ bíh¹ jmí¹ lín³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsú² quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³liéinh³² tsú² hí³ tsɨ³ máh³ Sinaí; jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³nga³ dí² jáɨ¹³ ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³. Hí³ bí¹ tsá² ca³héi³ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun², hi³ jáun² ngáɨ³² tsú² ñí¹con² dí².

39 ”Tɨ³la³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ hí³ má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnió³ yáh³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Moisés hí³, tɨ³ hué³² Egipto bíh¹ ca³jéinh³² siáh³ tsí³ tsú². 40 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³záɨh³ tsú² Aarón la³ lá²: “Hnáu² jnoh¹ hi³ jmah²¹ hnú² jan² dió³² hi³ tsó³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ jnoh¹, quí¹ tiá² né¹ jnoh¹ he³ ca³quiúnh³² Moisés tsá² ca³ñí¹hue¹³ jnoh¹ hué³² Egipto”. 41 Jmí¹jáun² ca³jmah³ tsú² hmóu³² jan² dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuá¹juí² míh¹, hi³ jáun² ca³jngɨh³ tsú² jáh³ ñí¹con² dió³² láɨn¹ hí³, jáun² ca³jmú³ tsú² jmáɨ¹ hi³ ca³tɨn¹ dió³² hi³ má²lí²jmah³ tsú² jáun² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³². 42 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³chau³ Dió³² tɨ³ có³² cú²jueh³² quioh²¹ tsú², hi³ jáun² chí¹jmaɨ²¹ cuí¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ cú²jueh³². La³ jáun² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ jan² tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

Hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Israel lá²,
¿hí¹ ñí¹con² jná¹³ dá² ca³cuen²¹ hnoh² jáh³
hi³ ca³jngɨh³² náh² jáun²,
tá¹la³ ca³ñi³táunh¹ náh² jáun² tun³ló³² mii²
hué³² quiéin²?

43 Tiá² jáun² yáh³,
tɨ³la³ hnoh² dá² ca³ñi³quiánh¹ náh² ñí¹hiú¹³
lí³ hmɨh³² hi³ hún¹ dió³² jmáɨ² Moloc
bíh¹,
jɨ³ hi³ ca³ñi³jan¹³ náh² dió³² tsá² láɨn¹
jmáɨ² Refán hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³
chí¹jmaɨ²¹;
tsá² láɨn¹ hí³ bíh¹ ca³jmah²¹ náh² hmóu³² hi³
má¹tsú¹ má¹jonh²¹ náh².
Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hue¹ jná¹³ hnoh²
hué³² ñí¹ tionh¹ náh² ní²,
hi³ jau³ tsú² hnoh² ñí¹ uóunh³, ngáɨ¹³ la³ tɨ³
juú² Babilonia.

44 ”Hi³ jáun² né³, ñí¹ lí³ hué³² quiéin² jáun²
jmí¹ zéih²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cuáh³² hi³
jmí¹ lí³ hñú³ hmɨh³², ñí¹ jmí¹ dí¹tioh³ quín¹
liei²¹ hi³ jmu² lin¹ hi³ Dió³² ca³tanh² cáun²
nió³² quionh³ tsú². Ñí¹hiú¹³ jáun² ca³jmú³
tsú² rón³² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³
Dió³² ñí¹con² Moisés, rón³² la³ cun³ lí³ nóh³²
hi³ ca³jnia³ jáun² jéinh³². 45 Jáun² jón²zíh¹
jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³
né³ ca³hiauh³ ñí¹hiú¹³ jáun². Jáun² jmáɨ¹ hi³
jmí¹ lín³ hla¹ Josué hi³ chín¹ né³, ca³can³
tsú² ñí¹hiú¹³ jáun² la³ tɨ³ hué¹³ tsá² siánh³.
Hi³ jáun² Dió³² né³ ca³huen³ tsá² hué³²
jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² hué³² jáun²

ca³lɨ³quioh²¹ bíh¹ tsú². Jáun² ñí¹hiú¹³ jáun² jmɨ́¹ quien² la³ má²quien² jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. 46 Jáun² Dió³² né³, jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ cué³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ jmu³ dí² cáun² cuáh³² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², Dió³² Juo¹³ hla¹ Jacob; 47 tɨ³la³ hla¹ Salomón jon² bíh¹ dí² ca³jmú³ cuáh³² jáun². 48 Tɨ³la³ Dió³² Tsá² cú² juenh² má¹ná¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ cuá³² cáun² cuáh³² hi³ ca³lɨ³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsáu²; la³jmɨ́¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²:

49 Hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hmá²sɨ¹ quion²¹ jná¹³,
hi³ ñí¹ hué²¹ né³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jlɨ²¹ ñí¹ na³tsɨn²¹ jná¹³ tán².
¿Hín² dá² hñú³ jmúh¹³ hnoh² quion²¹ jná¹³?
¿Ha³ dá² jinh¹ lɨ́¹³ ñi²¹ jná¹³ tie³ lɨ́n²³ hnoh²?
50 Há¹ jun³juáh¹³ quionh³ uón³² huen² bíh¹ jná¹³ ca³jmú³² ná¹ la³jɨ́³² hi³ zia³²?
—juáh³ Dió³².

51 La³ má²hliaun³² jáun² bíh¹ ca³záɨh³ Tié³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ la³ huáh² chinh³² hnoh², cun³ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ bíh¹ hnoh², la³jmɨ́¹ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³². Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² bíh¹ quí² jna²³ hnoh² ñí¹con² Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², rón³² la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ hnoh² ná¹jmuh³². 52 Tiá² hin² zian² hí¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² tiá² ca³jmúh³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² hian² tsɨ́³. Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ ca³ma³hia³ ma³tsán² yáh³ tsú² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² jmɨ́¹ quian³² jáɨ¹³ hi³ já³² jan² Tsá² chun¹ Tsá² zéi¹ Dió³². Hi³ hnoh² né³, ca³tu³ ca³hna³ bí¹ náh² siáh³ Tsá² chun¹ hí³ jmɨ́¹ cuan¹, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jngɨh³² náh² siáh³. 53 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³heh³ náh² liei²¹ hi³ cua³can³² jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tɨ³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³ma³tih²¹ bíh¹ náh² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun².

Jmɨ́¹ jun¹ Tié³

54 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³míh³ lín³² tsɨ́³, hian² lín³² bíh¹ ca³ta³ná¹haɨ²¹ ñí¹ tsú². 55 Tɨ³la³ Tié³ jmɨ́¹ má²canh² tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hñu³mɨ³cuú² hi³ jniá³ joh¹ quioh²¹ Dió³² cú²tú¹ cú²lí¹³, ja³bí¹ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ Jesús hi³ zenh² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². 56 Jáun² ca³juáh³ Tié³:

—Jɨah³, jná¹³ dí¹jɨ́e³² hi³ há²na²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ zenh² Jon² tsá²mɨ³cuóun² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².

57 Jmɨ́¹jáun² ca³jnɨ́³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ cuá¹ hi³ ca³taunh³ cú²tiú² cú²jan³² hi³ ca³tɨ³ ca³hóh³²; jmɨ́¹jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³pɨ³ ca³janh³ Tié³. 58 Jáun² ca³chin² tsú² Tié³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ jenh³ juú² hi³ ñí¹quí¹ ñí¹jnah¹ dí² quɨ́n¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hna³ hí³ Tié³ ca³chá³ ha¹ ñí¹con² jan² tsá¹ñú¹ jmáɨ² Saulo.

59 Hi³ jáun² tá¹la³ quí² jnauh²³ tsáu² quɨ́n¹ quioh²¹ Tié³, cáun² ca³liéinh³² Dió³² bíh¹ Tié³, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Jesús Tɨ³² Juóu³² jná¹³, héih¹ hnú² jmɨ́²chí³ quion²¹ jná¹³.

60 Jáun² ca³di³jñí³² Tié³ hué³² hi³ ca³hléh³ tiá³, hi³ juáh³:

—Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, ha³ lɨ́² tón³ hnú² sí² tso³ quioh²¹ tsá² nɨ́².

Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Tié³ la³ nɨ́² né³, ca³cua³ha³ tsɨ́³.

8

1 Ja³bí¹ Saulo hí³ jmɨ́¹ hún¹ cá²hon³ quionh³ tsá² ca³jngɨh³ hí³ Tié³.

Saulo jmu² hian² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²
(Galatas 1:13-14)

Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hniéi² hi³ ca³ma³tson¹³ tsú² tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén jáun². Jmɨ́¹jáun² ca³huén² la³jín³² tsá² hí³ hi³ ja³taunh²¹ cú²juú² siáh³, juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea jɨ³ Samaria, tɨ³la³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ca³huén² yáh³. 2 Tɨ³la³ jmɨ́¹ zian² ma³ jan² tsá² má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² ca³ñí¹hón²¹ hla¹ Tié³; tsá² hí³ ca³ho³ ca³jngɨh³ lín³² quioh²¹ hla¹ hí³. 3 Tɨ³la³ Saulo hí³ né³, ca³qui³ ca³jmúh³² lɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³². Saulo hí³ ca³ñí¹hi³² ma³ quin³²

ma³ caun³² hñú¹³ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹chí¹ ñí¹huen¹³ dí² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí².

Hleh³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Samaria

4 Tɨ³la³ tsá² ca³huén² hí³ já¹ juú² Jerusalén má¹ná¹, ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ca³ñi³táunh¹. 5 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ñéi¹ juú² Samaria hi³ ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 6 Jáun² juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² hi³ hniá¹ ne³ re² jmí¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ Pí²liéi¹, jɨ³ jmí¹ ca³jíe³ dí² siáh³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ tsú². 7 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² jmí¹ tiáunh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ lan³ jmí¹jáun², ca³la³ hi³ tiáunh¹ tɨ³ hóh³² bíh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ jmí¹ ca³huén². Ja³bí¹ jmí¹jáun² lan³ juóun³² tsá² hma² jɨ³ tsá² hliánh² ní² siáh³. 8 Jmí¹jáun² né³ jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² tsí³ ca³la³ jɨn³² tsá² juú² jáun².

9 Tɨ³la³ já¹ juú² jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmáɨ² Sí¹mu²¹, tsá² jmí¹ lín³ tsá² hláɨnh¹ juú² jáun²; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ tí² jmu² hi³ tsa³cáun² lín³² tsí³ tsá² hín¹³ hí³ tɨ³ Samaria jáun²; ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² hnga² hi³ quien² lín³². 10 Ca³la³ jánh³ dúh¹ tsá² míh¹ tsá² siún¹ bíh¹ tí² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² Sí¹mu²¹ hí³, hi³ tí² juáh²³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² ní² dá² lín³ jan² dió³² cú² juenh² bíh¹.

11 Jmí¹ tí² tanh² lín³² tsú² ta²¹ tsá²ñuh² hí³, quí¹ má²ngau³² jmáɨ¹ bíh¹ hi³ tí² má²can² tsú² tsá² hí³ cun³quionh³ tá¹³ tsá² hláɨnh¹. 12 Tɨ³la³ jmí¹ ca³taunh³ tsá² juú² jáun² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Pí²liéi¹ né³, la³ cun³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ he³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo ní² siáh³, tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ tsá² hí³ cáun³ jmáɨ². 13 Ja³bí¹ ca³taunh³ Sí¹mu²¹ hí³ ta²¹ jáɨ¹³ jáun², jmí¹jáun² cáun³ jmáɨ² hi³ jáun² ca³ngí³ cu³lɨ²¹ quionh³ Pí²liéi¹; hi³ jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² jmí¹ ca³jíe³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ jáun² Pí²liéi¹.

14 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² tionh² já¹ juú² Jerusalén hi³ tsá² juú² Samaria má²ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², jáun² ca³zen³ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ jáun². 15 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ já¹ juú² Samaria, ca³liéinh³² Dió³² quioh²¹ tsá² má²taunh³² hí³ ta²¹, hi³ jáun² lí¹³ hen³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹. 16 Quí¹ jmí¹jáun², hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² jmí¹ má²ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³²la³ ti³ jmí¹ má²cáun³ tsú² jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ má²haɨn²¹ tsú² tɨ³ con² Jesús Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí². 17 Jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ca³ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹jáun² hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ tsá² hí³. 18 Jmí¹ ca³jíe³ Sí¹mu²¹ hi³ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹ ca³ra³tsɨ³² tsú² jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jáun² ca³jen³ quɨe³, 19 hi³ ca³juáh³:

—Cué¹ náh² jná¹³ pí³ la³ ná¹quiánh¹ náh² ní², hi³ jáun² ja³bí¹ tsá² rá¹tsɨ³² jná¹³ uón³² ñí¹ quioh²¹ lí¹³ hen³ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹.

20 Jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Sí¹mu²¹ la³ lá²:

—Cuí¹ cha³hín³ quɨéih³ hnú² jɨ³ la³ jɨ³ huen² nú² ní², quí¹ hnú² dá² lín²³ nú² hi³ lí¹³ láh¹³ cáun² hi³ lí¹ cue³² Dió³². 21 Tiá² ca³tɨn¹ cu³tí¹³ yáh³ hnú² ta²¹ lá², quí¹ tiá² má²chú³² yáh³ jmí¹ honh² hnú² ñí¹con² Dió³². 22 Tí¹ jéinh¹ dá² jmí¹ honh² ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ cháunh²³ ní² honh²; ñí¹con² Dió³² dá² mí¹, ní² lí¹ jɨeh²¹ nú² neh²¹ tiá¹ jmu³ dá² Dió³² juenh² tsí³ hi³ ca³cháunh³ honh² hnú² la³ ní². 23 Quí¹ jlánh¹ ma³ lin¹ hnú² hi³ lí¹ hniá¹ nú² cáun² hi³ tiá² ca³tɨn¹ nú², jlánh¹ ma³ má²cá²taun³ tso³ honh² hnú².

24 Jáun² Sí¹mu²¹ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lienh¹ tiá³ hnoh² Dió³² quion²¹ jná¹³ hi³ jáun² tiá² quiunh²¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ má²lí²juah²¹ hnoh² ní².

25 Hi³ jáun² né³, jmí¹ má²lí²cué³² Pé¹ jú¹ tson² quioh²¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² juú² jáun² jɨ³ hi³ má²lí²hléh³² tsú² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², jmí¹jáun² ja³tanh²¹ tsú² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. Hú¹ ju³² jáun² né³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hliáun³ juú² pih²¹ juú² siún¹ hín¹³ tɨ³ hué³² Samaria jáun².

Jenh² Pí²liéi¹ tsá² zian² hué³² Etiopía

26 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³juáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Pí²liéi¹ la³ lá²:
—Náu², cua³² juɨ³² ngau³ tɨ³ la³ quián³, juɨ³² ja³ juú² Jerusalén hi³ ngá¹³ hué³² quiéin² hi³ chau²¹ la³ tɨ³ juú² Gaza.
27 Jáun² ca³náu² Pí²liéi¹ hi³ ngau³. Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² *tsá² tiéh³, tsá² zian² hué³² Etiopía; tsá² hí³ jmí¹ ho² jáɨ¹³ hi³ jmu² hua³hí¹³ la³jɨ́³² hi³ zioh² tsá²mɨ³ chín¹ hué³² Etiopía, tsá² téh²³ tsú² hí³ Candace. Tsá²ñuh² hí³ má²cuá¹jáunh²³ hi³ ñéi¹ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³². 28 Tɨ³ má²cuá¹tsanh³² juú²co¹ bíh¹ tsá²ñuh² hí³ hi³ cuá¹tsɨ²¹ ñí¹ hmá²lɨh³² cuounh³² tsa³cuá¹ quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹ cuá¹hɨ³² tsú² Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³².
29 Hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³záɨh³ Pí²liéi¹ la³ lá²:
—Cuá²janh² ñí¹ cuá¹ja³² hmá²lɨh³² ó³².
30 Jáun² ngau³ Pí²liéi¹ cú²hé². Jmí¹ ca³janh²¹ tsú² jáun² tsá² hí³ ca³náɨ³² tsú² hi³ cuá¹hɨ³² tsá² hí³ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí²:
—¿Hí¹ ngɨ²³ hnú² hi³ ñi³hɨh³² nú² ní²?
31 Jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:
—¿He³ lánh³ rón³² ngɨ¹³ jná¹³ ní¹juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ma³ta²?
Jáun² ca³mí³ tsú² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Pí²liéi¹ hi³ hí³ hmá²lɨh³² jáun² hi³ cua³tsí¹ tsú² quionh³ dí². 32 Jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² hi³ jmí¹ cuá¹hɨ³² jáun² tsá² hí³ juáh³ la³ lá²:
La³jmí¹ jan² tsú² *já¹ziáh² ñí¹ tsa³jngɨh²,
la³ jáun² bíh¹ ca³jan³ tsú² tsá² hí³;
cu³tí³ tiá² ca³nia³ tsú² ho³ hi³ hléh³²,
la³jmí¹ tiá² hi³ jmu² já¹ziáh² míh¹ ní¹ má¹ca³zéin³² tsú².
33 Tsí¹juí³ bíh¹ tsú² ca³ta³zanh¹ jmí¹ tiá² ca³ma³re² tsú² jáun² tso³ hi³ lí¹ ca³ta³can¹ tsú².
¿Hin² dá² jón²zíh¹ jón²cho¹ tsú² lí¹³ hɨen³ tsú²?
Quí¹ cu³diá²jan² bíh¹ ca³yéin² tsú² ñí¹ hué²¹ lá².
34 Jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² Pí²liéi¹, hi³ ca³juáh³:
—¿Tiá¹ jmúh¹³ hnú² tiá³ hi³ chú³² hi³ híeh¹ nú² jná¹³ ní¹juáh³ hin² ca³tɨn¹ hi³ hleh³² tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹ lá², hí¹ ca³tɨn¹ hnga² ho³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² siánh³ uá¹?
35 Jáun² Pí²liéi¹ ca³ma³liáu³² hi³ hɨe³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² ñí¹ má²lí²hí³² tsú² jáun², hi³ ca³híeh³ dí² tsú² jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús. 36 Jmí¹ má²cá²uóunh³² juɨ³² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² cáun² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ², jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Jɨah³, ñí¹ lá² ha²¹ jmáɨ², ¿tiá¹ lí¹³ zón³² jná¹³ jmáɨ² ñí¹ lá² juáh¹³?
37 [Jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:
—Ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², jáun² lí¹³ bíh¹.
Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo.]
38 Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ zíh³² tsú² hmá²lɨh³², jáun² ca³son² tsú² tá¹ gon³ hi³ ja³taunh²¹ ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ², ñí¹ jáun² né³ ca³zion³ Pí²liéi¹ tsá² hí³ jmáɨ². 39 Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² chu³ jmáɨ² né³, cu³diá²jan² bíh¹ ca³jau³ Jmí²chí³ Chun¹ quioh²¹ Pí²liéi¹, hi³ jáun² tiú²uú² ca³jɨ́en³² yáh³ tsá² Etiopía hí³ Pí²liéi¹, tɨ³la³ má²hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² ngah³ juú²co¹. 40 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³jíe³ hi³ juú² Azoto la³ má²cá²chó³², hi³ jáun² ca³hléh³ dí² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³nga², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ dí² já¹ juú² Cesarea.

9

Tí² jeinh³² jmí¹ tsí³ Saulo
(Hechos 22:6-16; 26:12-18; Gálatas 1:11-24)

1 Tá¹la³ jáun² né³, la³ má²hleh³² jáun² bíh¹ Saulo jú¹ cáu² lín³² ca³tɨn¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ juáh³ dí² hi³ ma³tsan² la³jín³² tsá² hí³. Hi³ jáun² ca³ñí¹lienh¹³ tsú² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹, 2 hi³ ca³ñí¹mí² tsú² cáun² sí² hi³ jmu² héih³² hi³ lí¹³ tsó³² dí² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos táun³ já¹ juú² Damasco, hi³ hnah¹³ dí² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² tsá² má²tiáunh¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús. Jmí¹ hnió³ dí² tsa³quian³ tsá² hí³ hi³ tson³,

hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 3 Tɨ³la³ tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Saulo hí³ juɨ³² Damasco má¹ná¹, cu³diá²jan² jmɨ́¹ táɨn³ tsú² cáun² joh¹ hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú² jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ tsú² juú² jáun². 4 Jmɨ́¹jáun² ca³tánh³ Saulo cu³hna²¹ jáh³ joh¹, jáun² ca³náɨ³² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Saulo, Saulo, ¿he³ láɨh³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?

5 Jáun² Saulo ca³ngáɨ³:

—¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tɨ³²?

Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús, Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². [Lí¹ jmuh³² hlaɨh³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú², la³jmɨ́¹ jmu² jáh³ cuɨ́²³ jah³² nɨ́¹ má¹ca³hɨnh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh².

6 Jáun² Saulo ca³juénh², hi³ jáun² ta³ má²juán²³ lɨ́n³² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ bí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:]

—Náu², cua³² tɨ³ já¹ juú² ó³², ñí¹ nɨ́² bíh¹ juáh³ tsú² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².

7 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ quionh³ hí³ Saulo ca³juénh² lɨ́n³², quí¹hliá² ca³náɨ³² tsú² hi³ ñí¹hleh²¹ tsáu², tɨ³la³ tiá² hin² cá²jnia³ yáh³ jéinh³² tsú². 8 Jáun² Saulo ca³náu² hi³ jmɨ́¹ rón²¹ hué³², tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³niá³ jáun² ñí¹ tsú² né³, cun³ tiú²uú² cá²jnia³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ bíh¹ jéinh³² tsú². Jáun² ca³zanh³ bíh¹ tsú² cuo² Saulo hi³ ca³ñí¹jan² dí² tɨ³ já¹ juú² Damasco. 9 Ñí¹ jáun² ca³cuá³ hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ cuá¹te³ ñí¹, hí¹ cu³ hu²¹ ho³ má³² tiá² ca³cúh², hi³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ jmáɨ² tiá² ca³hɨnh³ siáh³.

10 Já¹ juú² Damasco jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² hen² tɨ³ con² Jesús, tsá² hí³ jmáɨ² Ananías. Tsá² hí³ ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéinh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ananías!

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Lá² bí¹ zenh² jná¹³ Tɨ³².

11 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Náu², cua³² tɨ³ ja¹ hñú³ jmáɨ² Juɨ³² Cú²tso², jáun² cuá¹ngah³ nú² hñú¹³ Judas nɨ́¹juáh³ hi³ cuá³ Saulo tsá² ja³ juú² Tarso. Sá¹nɨ́² jɨe³, tsá² hí³ cuá¹liéinh³² Dió³², 12 hi³ má²cá²jnia³ jéinh³² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Ananías, hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ lɨ́²ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² la¹³ siáh³ mɨ́¹ñí¹ dí².

13 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Ananías jáɨ¹³ jáun² né³, ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², juóun³² tsá² má²ca³záɨ³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² hí³, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² ñí¹con² tsá² joh² hnú², tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén. 14 Hi³ jáun² já¹ juú² lá² má²cuán² tsú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, hi³ jan³ tsú² tson³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² ná¹má²quien² hnú².

15 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³záɨh³ Ananías la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² cua³², quí¹ tsá² má²cá²quiánh³² bíh¹ jná¹³ hí³ hi³ hléh³² ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ la³ má²quionh³ tsá² ná¹chín¹ ja¹ quioh²¹ tsú², jɨ³ ñí¹con² tsá² *Israel nɨ́² siáh³. 16 Jná¹³ bíh¹ hɨe¹ tsú² ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ ma³tso² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

17 Jmɨ́¹jáun² ngau³ Ananías hñú³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Saulo. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú², hi³ ñéih³ hi³ ca³ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ Saulo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² reh² Saulo, Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² ca³jnia³ jen³ hnú² hú¹ juɨ³² ñí¹ jmɨ́¹ hí¹ñeih³², Tsá² hí³ lɨ́²ze³ jná¹³ ñí¹ lá² quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ la¹³ mɨ́¹máh¹ hnú², jɨ³ hi³ jáun² lɨ́¹³ conh²¹ siáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ honh² hnú².

18 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³súh³² hi³ jmɨ́¹ hí¹jnáɨ²³ coh³ hu³² mɨ́¹ñí¹ tsú², hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ zɨ́¹³, jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³ jɨe³² tsú² siáh³ re². Jáun² ca³náu² Saulo hi³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zion¹³ jmáɨ². 19 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ má³² hi³ jáun² ca³joh¹³ siáh³ pí³, jáun² ca³cuá³ tsú² cu³tiá³ quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús zian² juú² Damasco jáun².

Saulo hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Damasco

20 Jáun² Saulo ca³ma³liáu³² hi³ hleh³² jáɨ¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos táun³ já¹ juú² Damasco hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús. 21 Ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³²

ca³ja³cáun² tsí³, hi³ ca³ngáih³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ tsá²ñuh² ní² hí³ jlánh¹ chí¹ñi¹ jmí¹ jmu² hian² tsí³ ñí¹con² tsá² ná¹má²quien² Jesús zian² ti³ já¹ juú² Jerusalén dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² ní² hí³ cuan³ ñí¹ lá² hi³ jmí¹ hnió³ can³ tsáu² hi³ hñe² hi³ tsa³jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³?

22 Ti³la³ Saulo ti³ li³mí¹ ca³li³ hliáun³ bíh¹ pí³ quioh²¹ hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ca³híe³ tsú² re² lín³² hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo, jáun² lí¹ lin¹ bíh¹ tsá² judíos zian² juú² Damasco.

Liáun²³ Saulo ñí¹con² tsá² judíos

23 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² ca³ma³cán³ tsá² judíos, hi³ jmí¹ hnió³ jngih³ Saulo, 24 ti³la³ Saulo ca³li³ ñi³² bíh¹ hi³ jáun². La³ huá² la³ jma² bíh¹ jmí¹ má²tsá²tan³ tsú² Saulo ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngih³. 25 Ti³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Saulo né³, ca³che² cáun² já¹niéi², hi³ ca³sión³² tsú² jui³² tsoh² hiah³² cun³quionh³ cáun² mí²tá² hi³ ca³di³chí³ tsú² hñe¹³.

Tsau³² Saulo já¹ juú² Jerusalén

26 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Saulo ti³ já¹ juú² Jerusalén. Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² né³, jmí¹ hnió³ ma³jéinh³ tsá² reh², ti³la³ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ juénh², quí¹ tiá² jmí¹ taunh³² yáh³ tsú² ta²¹ hi³ Saulo má²hen² ti³ con² Jesús. 27 Ti³la³ Bernabé ca³ñí¹jan² Saulo ñí¹ jmí¹ tionh¹ *ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ ha³ lánh³ ca³quiúnh³² Saulo jmí¹ ca³jíen³² Jesús tá¹la³ jmí¹ hí¹hún¹ jáun² jui³², ji³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsú²; hi³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús já¹ juú² Damasco, ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh². 28 Jáun² ca³ta³cua¹³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ca³ñi³táunh¹ cu³tsa³² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³ ca³hléh³ tsú² siáh³ ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí². 29 Ja³bí¹ ca³quiu³ ca³táinh³ tsú² siáh³ jái¹³ quionh³ tsá² judíos tsá² hleh³² jú¹jma² *griego, ti³la³ tsá² hí³ dá² jmí¹ hnió³ jngih³ bíh¹ Saulo. 30 Jmí¹ ca³li³ ñi³² tsá² reh² hi³ ní² né³, ca³ñí¹jon¹³ tsú² Saulo ti³ juú² Cesarea, hi³ cuá³ ñí¹ jáun² né³ ca³chánh³² ti³ já¹ juú² Tarso.

31 Jáun² jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tie³ quioh²¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ti³ hué¹³ Judea, Galilea, ji³ Samaria ní² siáh³. Hi³ jáun² né³, ti³ li³mí¹ ca³li³ pin³ bíh¹ tsí³ tsá² hí³, hi³ ca³ma³zian² tsú² la³ má²zian² jáun² hi³ tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ ca³juóun³ tsú² siáh³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹.

Jmí¹ lain²¹ Eneas

32 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ ngi³² jáun² Pé¹ ñí¹ hliáun³ hi³ tsá²jien³ tsá² má²joh¹ Dió³², jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ ca³ñí¹jien¹³ tsú² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² la³ ti³ juú² Lida. 33 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² jmái² Eneas, tsá² hí³ jmí¹ hma² hi³ ca³quiú² ñí¹ jen³ jña³ mii². 34 Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Eneas, Jesucristo jmu³ hi³ lan¹³ hnú². ¡Náu², chá¹ re² ñí¹ jmí¹ rón²¹ nú²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² hí³. 35 Jáun² la³jín³² bíh¹ tsá² zian² juú² Lida ji³ tsá² zian² juú² Sarón ca³jíen³² tsá² jmí¹ hma² hí³, jmí¹jáun² ca³háin³² tsú² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí².

Ca³jenh¹³ mí¹ Dorcas

36 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ tsá² má²hen² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Jope. Tsá² hí³ jmí¹ jmái² Tabita, ti³la³ jú¹ *griego né³ juáh³ tsú² Dorcas. Tsá²mi³ hí³ jlánh¹ ca³jmú³ hi³ chú³² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ ca³ma³hon³ tsú² tsáu². 37 Jmái¹ jáun² ca³li³ tsáun¹ tsá²mi³ hí³ hi³ ca³jun³. Jmí¹ má²lí²sin² tsú² jáun² hla¹ hí³ ca³ñí¹quion¹³ tsú² ñí¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³. 38 Juú² Jope jáun² né³ jmí¹ hái³² má²janh² quionh³ juú² Lida ñí¹ jmí¹ cuá³ Pé¹, jáun² jmí¹ ca³li³ ñi³² tsá² reh² zian² Jope hi³ la³ cuá³ Pé¹ já¹ juú² Lida, jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsáu² hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ta³né³² já¹ juú² Jope.

39 Jáun² la³juɨ³² ngau³ bíh¹ Pé¹ quionh³ tsá² hí³. Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², tá²chi²¹ ca³ñí¹jan² dí² Pé¹ chi³cuú² ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ rón²¹ hla¹ né³, ca³cuú² ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá²mɨ³ hnáɨ³ jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² cu³héin¹ Pé¹, hi³ ca³la³ hi³ ho² hi³ jngɨh² ca³hɨ́eh³ Pé¹ la³jɨ́³² ñí¹ hmɨh³² hi³ ca³jmú³ hla¹ hí³ jmɨ́¹ zian². 40 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³huen³ Pé¹ tɨ³ cheih³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³, jáun² ca³di³jñí³² hnga² hi³ ca³liéinh³² Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́en³² dí² hla¹ hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Tabita, ¡náu²!

Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³tauh² hla¹ hí³ ñí¹. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² Pé¹ né³, ca³jmú³ cuá¹tón²¹ ñí¹ jen³. 41 Jáun² ca³zanh³ Pé¹ cuo² Tabita hi³ ca³zion³ dí². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tsá² má²joh¹ Dió³² jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³, jáun² ca³hɨen³ tsú² Tabita ñí¹con² tsá² hí³ hi³ má²ca³jenh¹³. 42 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² juú² Jope ca³lɨ³ ñi³² hi³ lɨ³ la³ jáun², jmɨ́¹jáun² juóun³² tsáu² ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 43 Hi³ jáun² ué³ jmáɨ¹ bíh¹ ca³cuá³ Pé¹ já¹ juú² jáun² hñú¹³ tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹, tsá² má²chú³² láu².

10

Pé¹ liéinh³² Cornelio

1 Jáun² né³, já¹ juú² Cesarea jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmáɨ² Cornelio, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hliáu³ tsá² chín¹ cu³ nió³ hi³ téh²³ tsú² Italiano, cu³ nió³ jáun² tín³ hña³láun³ hliáu³. 2 Tsá²ñuh² hí³ jmɨ́¹ má²má²tí³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² *judíos, hi³ jmɨ́¹ má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ ca³ma³hon³ tsú² tsá² judíos tia³mii² hliáun³ quɨe³; hi³ jmɨ́¹ má²liéinh³² tsú² siáh³ Dió³² la³jɨ́³² jmáɨ¹. 3 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ cun³ la³ nio¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéinh³² tsú², hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ tsú², hi³ ca³juáh³:

—¡Cornelio!

4 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ta³ má²juénh² lɨ́n³² bíh¹ tsú² ca³juáh³:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú² tɨ³²?

Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³:

—Má²ca³náɨ³² bíh¹ Dió³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ hnú², hi³ má²cuá¹nióh²¹ siáh³ Dió³² cu³lɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³ma³hon¹ hnú² tsá² tia³mii². 5 Jáun² né³, zen² tsáu² ca³la³ tɨ³ juú² Jope hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹. 6 [Jáun² Pé¹ hí³ záɨ³² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².] Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmáɨ² tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu²; hñú¹³ tsá² hí³ né³ zeh² ñí¹ lɨ³ can³² jmɨ́²miih²¹.

7 Jmɨ́¹ má²ngah³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² má²lɨ́²juónh³ tsú² hí³ quionh³ né³, ca³teh³ tsú² gon³ tsá² quian²¹, cónh³í¹ jan² hliáu³ tsá² má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² siáh³, tsá² cuá¹chan¹ hi³ tiú² niuh²³ tsú² má²ta²¹. 8 Tsá² hí³ ca³záɨh³ tsú² la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²jɨe³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³zen³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jope.

9 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun², tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹tiáunh¹ tsá² hí³ juɨ³² hi³ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ já¹ juú² Jope, míh¹ tiá² cun³ chi³hiú² jmɨ́¹ ca³uú³ Pé¹ tsáɨh³ hñú³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³². 10 Jmɨ́¹ má²ñí¹cuóunh²¹ lɨ́n³² bíh¹ tsú²; jáun² tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹má²chú³² tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² né³, zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² cu³diá²jan², 11 hi³ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²há²na²¹ hñu³mɨ³cuú² hi³ cuá¹so²³ cáun² hmɨh³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ cuá¹so²³ la³ tɨ³ hué³². 12 Hñu³ hmɨh³² jáun² né³ jmɨ́¹ tiáunh¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ hláɨnh¹ jɨ³ jáh³ tsɨ²¹ pí¹³ nɨ́² siáh³. 13 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² tsú² cáun² jáɨ¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsáu² la³ lá²:

—Náu² Pé¹, jngɨh³² jáh³ nɨ́² cunh³².

14 Tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Ján¹han²¹ Tɨ³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²cá²cúnh³² jná¹³ jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon² la³ nɨ́², jáh³ tiá² jɨn².

15 Jáun² mah¹ jáun² né³ ñí¹ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³jɨ² Dió³² tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaɨh³.

16 Hnaɨh³² jéin³² lɨ³ la³ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³zauh² siáh³ hmɨh³² jáun² hñu³mɨ³cuú². 17 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹hnauh² Pé¹ tsɨ́³ hi³ he³ hnió³ juáh³ hi³ má²lɨ́²jɨe³ tsú² jáun²,

jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio cua³taunh²¹ ho³hñú¹³ hi³ hnauh² hñú¹³ Sí¹mu²¹; 18 tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ cuá³ jan² tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹ ñí¹ lá², tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹?

19 Hi³ jáun² tá¹la³ jmí¹ cuá¹hnauh² jáun² Pé¹ tsí³ hi³ he³ láɨh³² la³ jáun² lɨ²jɨe³, jáun² Jmí²chí³ Chun¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jɨah³, gáun³ tsáu² má²cuá²taunh²¹ hi³ hnauh² hnú². 20 Náu², son², cuá² quiúnh¹ tsú². Ha³ lɨ² chá² hliáun³ honh², quí¹ jná¹³ bíh¹ ca³zéin³² tsá² hnauh² hnú² nɨ².

21 Hi³ jáun² Pé¹ ca³son² hi³ ja³ ñí¹ tionh¹ tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ tsá² hnauh²³ hnoh², ¿he³ ta²¹ ña³taunh²¹ náh²?

22 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Jnoh¹ jau³ cha¹³ hliáu³ tsá² chín¹ tsá² jmáɨ² Cornelio, jan² tsá² chun¹ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³², ja³bí¹ tsá² judíos má²ná¹lɨn²³ hi³ chú³² tsí³ tsá² hí³. Quí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³ ñí¹con² tsú² hi³ hniáuh³² zen³ tsú² tsá² ja³tié² hnú² hi³ jáun² ne³ tsú² jáɨ¹³ hi³ juoh¹ hnú².

23 Jáun² Pé¹ ca³teh³ tsá² hí³ tɨ³ ñéih³ hi³ ca³cuéh³ dí² cú² nie² hñú³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ngau³ dí² quionh³ tsá² hí³, ja³bí¹ ca³ñí¹táunh¹ siáh³ ma³ jan² tsá² reh² tsá² zian² juú² Jope jáun² quionh³ Pé¹.

24 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Cesarea ñí¹ cuá¹jaun² Cornelio. Hí³ né³ jmí¹ má²lɨ²ngɨh³ jún¹ raɨnh²¹ hñú¹³ jɨ³ há²mei²¹ quioh²¹ nɨ² siáh³. 25 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Pé¹ ho³hñú¹³ quioh²¹ Cornelio né³, ca³di³jñí³² Cornelio ta³ ñí¹ Pé¹, hi³ jmí¹ hnió³ dí² ma³tsu³ ma³jónh³² Pé¹. 26 Tɨ³la³ Pé¹ dá² ca³zion³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Náu², quí¹ tsá²mɨ³cuóun² la³ hnú² bíh¹ jná¹³.

27 Tá¹la³ hí¹juónh²³ tsú² jáun² né³ taunh³ ñéih³; jáun² ñéih³ jáun² ca³jɨe³ tsú² hi³ ná¹ngɨh³² juóun³² tsáu². 28 Hi³ jáun² Pé¹ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos rá¹juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² ná¹tson¹ tsá² judíos ja¹ *tsá²cá²jo²¹, ja³bí¹ tiá² hniáuh³² siáh³ tónh³² tsú² hñú¹³ tsú². Tɨ³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³hɨe³ jná¹³ hi³ tiá² hniáuh³² juah²¹ jná¹³ hi³ tiá² chun¹ ho³ hi³ tiá² jɨn² lɨ³ua³ jan² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ dí². 29 Hi³ jáun² bíh¹ la³juɨ³² ja³ jná¹³ jmí¹ ca³ñí¹tié² tsú², ha³ tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ jná¹³. Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ lɨ³ ño¹ hi³ he³ ta²¹ ca³tiéh² hnoh².

30 Jáun² Cornelio ca³juáh³:

—Má²quiún³ jmáɨ¹ míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ hnɨ³², la³ cun³ la³ né³² hi³ jmí¹ [cuá¹má²hɨen²¹ jná¹³ hi³] cuá¹lienh¹ ná¹ Dió³² hñu³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jan² tsá²ñuh² quih³² hmɨh³² zɨn³ lɨn³² jéin³² jná¹³. 31 Tsá² hí³ né³ ca³juáh³: “Cornelio, Dió³² má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ hnú², jɨ³ hi³ má²cuá¹nióh²¹ tsú² siáh³ cu³lɨ²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³jmuh³ hnú² ñí¹con² tsá² tia³mii². 32 Jáun² né³, hniáuh³² zen¹³ hnú² tsáu² hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² jmáɨ² siáh³ Pé¹. Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmáɨ² siáh³ tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu², tsá² hí³ zeh² hñú¹³ can³² jmí²miih²¹. [Nɨ¹ má¹cuán² tsú² ñí¹ lá² liéih³² tsú² hnú²]”. 33 Hi³ jáun² la³juɨ³² ca³té³ jná¹³ hnú², hénh³ ma³ chú³² má²cuán² hnú² ñí¹ lá². Jáun² né³, ta³né³² má²tiauh² dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ náɨ¹³ la³jɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³záɨ³ hnú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ca³ta¹ jnoh¹.

Pé¹ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñú¹³ Cornelio

34 Jáun² Pé¹ ca³ma³liáu³² hleh³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² má²ca³ngɨ¹³ jná¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² la³ hnio³ cá²re² he² ca³la³ jɨn³² tsáu². 35 Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ la³ hen² Dió³², nɨ¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³², tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². 36 Cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨn³ Cristo ca³liéih³² jnoh¹ Dió³², tsá² láɨ³ jnoh¹ jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel, hi³ ca³nga³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ cun³quionh³ hnga² Jesús hí³ bíh¹ lɨ¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³². Jesús hí³ bíh¹ lɨn³ Juo¹³ dí² la³ jáɨ³². 37 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun² tá¹ cáun² hué¹³ tsá² judíos, hi³

ca³li³liau³ juú²co¹ tsá² hín¹³ ti³ Galilea jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² tsáu² hi³ ca³hléh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 38 Má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ hi³ Dió³² ca³cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ca³cué³ tsú² siáh³ pí³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ chú³² quioh²¹ tsáu², ji³ hi³ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ tionh² jo³cuo² tsá² hláinh¹, quí¹ jmí¹ zenh² Dió³² quionh³ tsú². 39 Hi³ jnoh¹ né³ lái³ tsá² zih³² jú¹ tson² ca³ti²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús, la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tá¹ cáun² hué¹³ Judea ji³ já¹ juú² Jerusalén ní² siáh³. Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³jngih³ tsú² Jesús hi³ ca³ton³ tsú² crei²¹. 40 Ti³la³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ñí¹ cá²hní² jmái¹ jáun², hi³ ca³cué³ Dió³² jái¹³ hi³ lí¹³ jien¹ jnoh¹ tsú² siáh³. 41 Jun³juáh¹³ ca³jíen³² la³jín³² tsáu² yáh³, ti³la³ ca³neh²¹ jmáh³la³ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³quianh³ Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin², hi³ lái³ jnoh¹ tsá² cue³² jú¹ tson², jnoh¹ tsá² ca³jmú¹³ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun². 42 Jesús hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu², hi³ zíh¹³ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson² hi³ Dió³² ca³hión³² Jesús hi³ lín¹³ Tsá² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² ji³ tsá² má²cá²tsan³ ní² siáh³. 43 La³jín³² bíh¹ tsá² ca³lin³ hí³ *ti³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² ca³juáh³ hi³ Dió³² chin¹³ tsí³ tsáu¹³ tsáu² ní¹juáh³ tsá² tanh¹³ ta²¹ Jesús.

Hen² tsá²cá²jo²¹ Jmí²chí³ Chun¹

44 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² la³jín³² tsá² ná¹nái³² hí³ jái¹³. 45 Jáun² tsá² judíos tsá² tanh² ta²¹ Dió³², tsá² ca³ñí¹táunh¹ hí³ quionh³ Pé¹ né³, ca³ja³cáun² lín³² tsí³, quí¹hliá² má²lí²cuen³ Dió³² uá²jai³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hí³; 46 quí¹hliá² ca³nái³² tsú² hi³ tsá²cá²jo²¹ hí³ má²ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³ hi³ má²ná¹má²quien² Dió³². 47 Jáun² Pé¹ ca³zái̱h³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnoh² lí¹³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ zón³² tsá² lá² jmái²?, quí¹ ti³la³ má²lí²hen³ bíh¹ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ la³jmí¹ má²ca³hen¹³ jnoh¹.

48 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ héih³² hi³ zón³² tsá² hí³ jmái² hi³ lin¹ hi³ má²hai̱n²¹ tsú² ti³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Hi³ jáun² jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³zái̱h³ tsú² Pé¹ hi³ chú³² cuá³² tun³ hni³² jmái¹ quionh³ dí².

11

Pé¹ cha³² ñí¹con² tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén he³ lánh³ ca³quiúnh³² dí²

1 Jmí¹jáun² la³jín³² *ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ji³ tsá² reh² hín¹³ ti³ Judea ní² siáh³ ca³li³ ñi³² hi³ ja³bí¹ *tsá²cá²jo²¹ má²ca³héi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ Pé¹ já¹ juú² Jerusalén né³, jlánh¹ ca³ziu³ ca³hie³ tsá² cu³ nió³ tsá² jlánh¹ ná¹hëh³ chí¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, ní¹juáh³ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². 3 Hi³ ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² Pé¹:

—¿He³ lái̱h³² hnú² ca³ñí¹lienh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ ca³ñí¹cú¹ ñí¹hính¹³ nú² quiúnh¹?

4 Jáun² Pé¹ ca³chá³ re² tso² ca³la³ jí³² hi³ li³ la³ cun³ jmí¹ la³ñí¹, hi³ ca³juáh³:

5 —Tá¹la³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Jope hi³ jmí¹ cuá¹lienh¹ jná¹³ Dió³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ hmih³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ ja³ hñu³mi³cuú² hi³ cua³ la³ ti³ ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³. 6 Jmí¹ cá¹jí̱e²¹ jná¹³ re² hi³ he³ tioh³ ti³ ñeh² hmih³² jáun², jáun² ca³jien¹ jná¹³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ nái², jáh³ hláinh¹, ji³ jáh³ tsi²¹ pí¹³ ní² siáh³. 7 Hi³ jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ ñí¹ca³juáh³ tsú²: “Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní², cunh³²”. 8 Ti³la³ jná¹³ né³ ca³ngái³²: “Já¹han²¹ Ti³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³cúnh³² jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin²”. 9 Jáun² chi³cuú² ñí¹ca³hléh³ siáh³ cónh³ hi³ ñí¹ca³juáh³: “Li³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji² Dió³², tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlai̱h³ bíh¹”. 10 Hnai̱h³² jéin³² li³ la³ jáun²; jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³zauh² siáh³ hñu³mi³cuú² ca³la³ jí³² hi³ jáun². 11 La³

cun³ jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ gáun³ tsá²ñuh² ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³ hi³ hnauh² dí² jná¹³, tsá² zéin¹ tsá² zian² juú² Cesarea bíh¹ tsá² hí³. 12 Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ñe¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³: “Ha³ lí² chá² hliáun³ ñéih³ honh²”. Ja³bí¹ ñí¹táunh¹ siáh³ tán¹ jñéi³ tsá² reh² dí² lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá²ñuh². 13 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³chá³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ la³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú¹³, hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Zen² tsáu² ti³ já¹ juú² Jope, cuí¹ cha³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹, 14 hi³ jáun² tsá² hí³ já³² hi³ ja³juah²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ hnú² quiúnh¹ nú² ca³la³ jín³² tsá² hñuh³²”. 15 Jmí¹ ca³ma³liau²¹ jná¹³ hi³ ca³hléh³ ñí¹con² tsú², jmí¹jáun² cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsú² la³jmí¹ cuan¹ ñí¹con² jnoh¹ jmí¹tin². 16 Jmí¹jáun² tsau³ tsin³² jná¹³ hi³ ca³juáh³ Ti³² Juo¹³ dí² la³ lá²: “Tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, ti³la³ hnoh² dá² zón³² náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹”. 17 Né³² né³, ní¹juáh³ hnga² Dió³² la³ má²lí²cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² uá²jai³² ñí¹con² jnoh¹ jmí¹ ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsí³ ñí¹con² Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² né³, ¿hin² dá² tsánh² jná¹³ hi³ jáun² sa³ jná¹³ yáh³ tiá² cue¹ Dió³² jái¹³?

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² tsá² reh² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³tiánh³ tie³, hi³ ca³ma³quien² dí² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—Né³² né³, ta³né³² má²lin¹ bíh¹ hi³ Dió³² la³ cue³² jái¹³ hi³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

Tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía

19 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³jngih³ tsú² jáun² Tié³, ca³jmú³ tsú² siáh³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³hái³² ca³lá² tsá² reh² ma³ quin³², ma³ jan² já¹taunh²¹ ti³ hué³² Fenicia, ma³ jan² já¹taunh²¹ ti³ hué³² Chipre, hi³ ma³ jan² né³ já¹taunh²¹ ti³ juú² Antioquía. Juú² ñí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² bíh¹ tsú² ca³hléh³ siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo, ti³la³ ca³hléh³ tsú² ñí¹con² jmáh³la³ tsá² *judíos bíh¹ má¹ná¹. 20 Ti³la³ ma³ jan² tsá² reh² hí³, tsá² hué³² Chipre ji³ tsá² juú² Cirene, jmí¹ ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Antioquía ca³liéinh³² ji³ tsá²cá²jo²¹ zian² ñí¹ jáun², hi³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí². 21 Ti³² Juo¹³ dí² hí³ jlánh¹ ca³cué³ pí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³za³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí².

22 Jmí¹ ca³li³ ñi³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén hi³ má²li³² la³ jáun² ñí¹ jáun², jáun² ca³zen³ tsú² Bernabé la³ ti³ já¹ juú² Antioquía jáun². 23 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Bernabé ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ hi³ Dió³² má²ca³ja³ lín³² mii³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ ca³li³ tsah³ tsú² jmí¹ ca³jíe³. Jmí¹jáun² ca³zái³ dí² tsá²hí³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tán¹ tsí³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². 24 Bernabé hí³ bí¹ jlánh¹ jmí¹ chu²¹ tsí³, jan² tsá² má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, tsá² má²taunh³² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³; la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí².

25 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ja³bí¹ Bernabé ngau³ la³ ti³ juú² Tarso hi³ ca³ñí¹hniah² Saulo. 26 Jmí¹ tsanh²¹ tsú² jáun² Saulo né³, ca³jan³ dí² ti³ já¹ juú² Antioquía; ñí¹ jáun² ca³ñí¹tiánh² tsú² tá¹ cú² mii² quionh³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tin² tsú² juóun³² lín³² tsáu². Tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹ jáun² bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³quian³ tsú² jmái² “tsá² má²lán¹³ Cristo”.

27 Jmái¹ jáun² ca³huén² ma³ jan² *ti³² jë¹ Dió³² já¹ juú² Jerusalén hi³ ja³taunh²¹ la³ ti³ juú² Antioquía. 28 Jan² tsá² hí³ tsá² jmái² Ágabo ca³náu² ja¹ tsá² reh² hi³ ca³hléh³ jái¹³ hi³ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ ca³juáh³:

—Chau²¹ jmái¹ hi³ li³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá².

Hi³ jáun² jái¹³ jáun² né³ ca³li³tí³ jmái¹ hi³ jmí¹ cuá¹lín³ Claudio *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹.

29 Jáun² tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí² zian² já¹ juú² Antioquía ca³lín¹³ hi³ ma³hon³ ca³lá² quɨe³ tsá² reh² tsá² hín¹³ tɨ³ Judea, ha³ cónh³ quienh² cué³² bíh¹ tsú² ca³cuéh³ tsá² hí³. 30 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá² hí³ hi³ ca³zen³ quɨe³ ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². Bernabé ca³ñí¹can³² quɨe³ jáun² quionh³ Saulo.

12

Jngɨh³ tsú² Jacobo; hi³ jnáɨ³² tsú² siáh³ Pé¹ hñu³mí¹ñí²

1 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² re²¹ Herodes hi³ ca³jmú³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² ma³ jan² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². 2 Jáun² re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jngɨh³ tsú² Jacobo, tsá² má²ján³ raɨnh²¹ Juan², hi³ jmu³ tsú² cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ láɨ¹ Jacobo. 3 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ jlánh¹ tsah³ tsá² *judíos hi³ jun³ Jacobo, jáun² Pé¹ siáh³ ca³ma³tson¹³ tsú². Jmɨ́¹jáun² jmu² tsá² judíos jmáɨ¹ quioh²¹, hi³ cúh² tsú² *hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². 4 Jmɨ́¹ má²lɨ́²zianh³ tsú² jáun² Pé¹, ca³tanh² tsú² hñu³mí¹ñí², hi³ ca³chan³ tsú² jo³cuo² quiún³ nió³ hliáu³; hi³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ hliáu³ hí³ né³, ná¹lɨ́³ ma³ quiun³ hliáu³, hi³ jmu³ hua³hí¹³ Pé¹ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ jáun². Jmɨ́¹ hnió³ tsú² tsa³zinh² Pé¹ ja¹ tsá² juú² nɨ́¹ má¹cuoh³² jáun² *Jmɨ́¹hɨ́en¹. 5 Tɨ³la³ tá¹la³ cuá¹jnaɨ³² jáun² Pé¹ hñu³mí¹ñí² né³, tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³liéinh³² Dió³² la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Dió³² lión³² Pé¹ hñu³mí¹ñí²

6 Ta³hua² jáun², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ zinh³ re²¹ Herodes Pé¹ ja¹ tsá² juú², Pé¹ jmɨ́¹ rá²cuóun¹ ja¹ quioh²¹ gon³ hliáu³. Tá¹ gon³ hliáu³ hí³ jmɨ́¹ ná¹hmá²³ cá²den¹ná¹ cuo² quionh³ Pé¹, ja³bí¹ tɨ³ la³ cheih³² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹hún¹ jáun² Pé¹ jmɨ́¹ tionh¹ siáh³ cu³ nió³ hliáu³ hi³ jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³. 7 Cu³diá²jan² jmɨ́¹ cá¹jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Dió³² ñí¹con² Pé¹, jmɨ́¹jáun² táɨ³ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³ hñu³mí¹ñí². Jáun² tsá² hí³ ca³hliéih³ cuo² cu³héin¹ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ dí² Pé¹:

—¡Tia³juɨ³² náu²!

Jmɨ́¹jáun² cáun² lɨ́¹ ca³záɨh³ hmóu³² bíh¹ cá²den¹ná¹ cuo² Pé¹. 8 Jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:

—¡Tia³juɨ³² hñeh³ láu² quián¹³ hi³ tiáuh¹ siáh³ láu² tanh¹!

Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¡Quih³² hmɨh³² cháu³ cuo² quián¹³, ña³² cu³hna³² jná¹³!

9 Jáun² ngau³ bíh¹ Pé¹ cu³hna²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², ta³ tiá² re² ñi³² tsú² hí¹ tson² hí¹ tiá² tson² dá² la³ cun³ hi³ lɨ́²³ jáun², ja¹ cáun² hi³ lɨ́¹ rá¹quɨ³² bíh¹ tsú² jmɨ́¹ lín²³. 10 Ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ la³ñí¹ jnaɨ²¹ ñí¹ tionh¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³, ja³bí¹ ca³nga² bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹ má²tun³ jnaɨ²¹. Jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹ má²lɨ́³ ho³jnɨ́¹³ cheih³² hñu³mí¹ñí², jáun² lɨ́¹ cá¹niá³ hnga² bíh¹ ho³jnɨ́¹³ jáun². Jmɨ́¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, cáun² ja¹ hñú³ bíh¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² cu³tsa³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

11 Jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn² Pé¹, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ Tɨ³² Juóu³² bíh¹ jná¹³ lɨ́²zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ lɨ́²liáu³² jná¹³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ hnió³ Herodes jmu³ ñí¹con² jná¹³ quionh³ tsá² judíos.

12 Jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² tsú² jáun² re² né³, ngau³ la³ tɨ³ hñú¹³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Juan² tsá² téh²³ tsú² siáh³ Marcos; ñí¹ jáun² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² juóun³² lín³² tsá² jmɨ́¹ ná¹liéinh³² Dió³². 13 Jáun² ñí¹ca³póh³ tsú² cuo² jnaɨ²¹ hñú³, jmɨ́¹jáun² ngau³ jan² mɨ́¹míh¹ jmáɨ² Rode hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³ hin² póh²³ cuo². 14 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ cuoh² mɨ́¹míh¹ hí³ ho³ Pé¹, tiá² la³juɨ³ ca³nia³ yáh³ hñú³, tɨ³ ñéih³ bíh¹ tɨ³ ngah³ hi³ má²hiún² lín³² tsɨ́³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hi³ Pé¹ bíh¹ la³ má²zenh² ho³hñú¹³. 15 Jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³záɨh³ mɨ́¹míh¹ la³ lá²:

—¡Já¹ tiá² ngo² nú²!

Tɨ³la³ mɨ́¹míh¹ hí³ ca³ma³tson² lín³² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ hi³ tson² bíh¹ Pé¹ zenh². Tɨ³la³ tsá² hí³ dá² la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Jun³juáh¹³ Pé¹ yáh³ nɨ³², tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² cha¹³ bíh¹ tsú² nɨ³².

16 Tɨ³la³ la³ má²dí¹póh²³ jáun² bíh¹ Pé¹ cuo² jnaɨ²¹ hñú³. Jmɨ́¹ ca³nia³ tsú² jáun² hñú³ né³, ca³ja³cáun² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Pé¹. 17 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ lin¹ quionh³ cuo² hi³ tiánh³ tsú² ta³máɨh³. Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ má²lɨ́²jmú³ Tɨ³² Juo¹³ hi³ má²lɨ́²che² hñu³mí¹ñí². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Zéih³ tiá³ náh² Jacobo jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² reh² hi³ la³ nɨ́² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³.

Jáun² Pé¹ ngau³ siáh³ cáun² ñí¹ siáh³.

18 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ hliáu³, hi³ ca³juáh³:

—¿Né² dá² Pé¹?

19 Jáun² re²¹ Herodes hí³ ca³zen³ siáh³ hliáu³ hi³ tsa³hniah² Pé¹, tɨ³la³ tiá² ca³tsanh²¹ yáh³ tsú² Pé¹. Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ re²¹ ñí¹con² hliáu³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Pé¹ he³ láɨh³² sa³ la³ ca³liáun³ tsú²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ cu³tsa³² ma³tsan² tsú² cú²jueh³² hliáu³ hí³. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ re²¹ Herodes hué¹³ Judea ñí¹ jmɨ́¹ cuá³, hi³ ngau³ hi³ já¹cuá² cu³tiá³ já¹ juú² Cesarea.

Jmɨ́¹ jun¹ re²¹ Herodes

20 Hi³ jáun² né³, re²¹ Herodes hí³ jlánh¹ jmɨ́¹ ná¹háun³ quionh³ tsá² juú² Tiro jɨ³ Sidón. Tɨ³la³ tsá² zian² tá¹ tun³ juú² jáun² né³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Cesarea hi³ tsa³ma³tsan² hniéi² quioh²¹ quionh³ re²¹ hí³. La³ñí¹ tín² ca³juónh³ tsú² re² quionh³ Blasto bíh¹, jan² tsá² quien² lɨ́n³², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ hí³. Jáun² Blasto hí³ ca³mɨ́³ ñí¹con² re²¹ hi³ ma³tsan² cú²jueh³² hniéi², quí¹hliá² hi³ hnió³ tsá² juú² jáun² hi³ ja³lia³² má³² hi³ zia³² hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² re²¹ hí³. 21 Jáun² Herodes hí³ ca³tón³ cáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ ja³táunh¹ tsá² hí³. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² hí³, jáun² ca³quɨh³ re²¹ hí³ hmɨh³² la³ cun³ hi³ qui³ quɨh³² jan² tsá² ho² ta²¹, jáun² ja³ hi³ ca³cuá³ ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ hi³ ca³hléh³. 22 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ cuá¹hleh³² re²¹, ca³tɨ³ ca³hóh³² la³jɨ́n³² hi³ ca³juáh³:

—¡Ho³ dió³² bíh¹ nɨ³² ná¹naɨ³² jnoh¹, jun³juáh¹³ ho³ tsáu² yáh³!

23 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ca³lɨ³ tsáun¹ Herodes hí³ hi³ ca³jmú³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ hnga² re²¹ hí³ tiá² ca³ma³quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³jau³ jáh¹ bíh¹ tsú² hi³ jun³.

24 Tá¹la³ jáun² né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ñí¹ hliáun³ ca³ja³cuóun² bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², quí¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³².

25 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tín³ Bernabé má²ta²¹ quioh²¹ quionh³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, ja³tanh²¹ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Antioquía. Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ tsú² Juan² tsá² téh²³ tsú² hí³ siáh³ Marcos.

13

Bernabé quionh³ Saulo má²liáu³² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, ja¹ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía jmɨ́¹ ná¹tso¹ ma³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² jɨ³ tɨ³² tsá² má²ta² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³. Tsá² hí³ jmɨ́¹ jmáɨ²: Bernabé, Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² siáh³ Liáh², Lucio tsá² juú² Cirene, Saulo, jɨ³ la³ má²quionh³ Manaén, jan² tsá² cá²cuon³ cu³tsa³² quionh³ Herodes tsá² lɨ́n³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea. 2 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹má²cú² má²háɨn³² tsú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ná¹má²hɨen²¹, jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ca³juáh³:

—Cánh³ chan²¹ Bernabé nɨ́² quionh³ Saulo hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, quí¹ zia³² ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú².

3 Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²liéinh³² tsú² Dió³² jɨ³ hi³ má²lɨ́²ma³hɨen²¹ tsú² siáh³, jmɨ́¹jáun² ca³ra³tsɨ³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² gon³ hí³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² dí² jáɨ¹³.

Tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² hleh³² jú¹ chú³² hué³² Chipre

4 Jmɨ́¹jáun² ca³zen³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ Bernabé jɨ³ Saulo tɨ³ ñí¹ uóunh³, jáun² ja³taunh²¹ tsú² tɨ³ juú² Seleucia, ñí¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tinh³ tsú² hué³² Chipre nio² chu³ jmáɨ². 5 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² hué³² Chipre, jáun² juú² Salamina ca³ma³liáu³² tsú² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá²

*judíos. Ja³bí¹ ñéi¹ Juan² quionh³ tsá² hí³ hi³ má²hon³ dí² tsá² hí³.

6 Jmí¹ ca³nga² tsú² tá¹ cáun² hué³² Chipre, jáun² ca³cha³táunh¹ juú² Pafos. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² judío tsá² hláɨnh¹ jmáɨ² Barjesús. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²can² tsáu² hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³². 7 Tsá² hláɨnh¹ hí³ jmí¹ má²hon³ tsá² ho² ta²¹ tsá² jmáɨ² Sergio Paulo, jan² tsá² jlánh¹ zian² tsɨ́³. Tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³teh³ Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² ca³lɨ³hnió³ tsú² ne³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². 8 Tɨ³la³ tsá² hláɨnh¹ hí³ né³ ca³qui³ ca³jna³ ñí¹con² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hleh³² Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ hí³ tónh³² ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². Tsá² hláɨnh¹ hí³ jmí¹ jmáɨ² siáh³ Elimas cun³quionh³ jú¹ *griego. 9 Hi³ jáun² Saulo, tsá² jmáɨ² hí³ siáh³ Po¹, hí³ ca³jɨ́e³ ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsá² hláɨnh¹ hí³, ca³la³ hi³ canh² lɨ́n³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

10 —¡Hnú² dá² jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn² bíh¹, jan² tsa³jáɨ¹³ jon² tsá² hláɨnh¹ bíh¹ hnú², hi³ hon² nú² la³jɨ́³² hi³ chu²¹! ¿He³ láɨh³² jlánh¹ chí¹ñi¹ jmuh³² nú² rá¹pɨ́² rá¹tsáɨh²³ juɨ³² quioh²¹ Dió³²? 11 Ta³né³² né³, Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ma³tsau¹³ hnú² hi³ lɨ́¹³ ten³ nú², ué³ bíh¹ tiú²uú² jáɨ¹³ hian³ hnú² hi³ jɨeh²¹ joh¹ hiú².

La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³táɨ³ ñí¹ tsú² hi³ ta³zanh¹ já¹niéi². Jmí¹jáun² ca³hnah² tsú² jan² tsá² zánh³ cuo² hi³ jáu³². 12 Jmí¹ ca³jɨ́e³ tsá² ho² ta²¹ hi³ lɨ³ la³ jáun² né³, ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², quí¹hliá² ca³ja³cáun² tsɨ́³ tsú² hi³ jlánh¹ pin³ jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Po¹ tsó³² juú² Antioquía nio² hué³² Pisidia quionh³ Bernabé

13 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³taunh³ siáh³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ cáun² mu² pa²¹ juú² Pafos jáun², hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ ñí¹ nio¹ juú² Perge hué³² Panfilia. Tɨ³la³ Juan² má¹ná¹, ca³jính³² bíh¹ ñí¹ jáun² hi³ ngah³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 14 Jáun² gon³ bíh¹ jéi³²í¹ tsá² hí³ ca³huén² ñí¹ jáun² hi³ já¹taunh²¹ siáh³ tɨ³ ñí¹ nio¹ juú² Antioquía hué³² Pisidia. Jmáɨ¹ hi³ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹, hi³ jáun² Po¹ jɨ³ Bernabé ca³ñí¹táunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos; jáun² jmí¹ taunh²¹ tsú² ñéih³, ca³tiánh³ ñí¹ hmá². 15 Jmí¹ má²lɨ́²hí³² tsáu² jáɨ¹³ tioh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³ hi³ tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́², jáun² tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³záɨh³ Po¹ jɨ³ Bernabé la³ lá²:

—Hnoh² reh², nɨ́¹juáh³ zia³² cáun² jáɨ¹³ hi³ ma³hau³ hi³ niau²¹ tiá³ tsɨ́³ dí² hi³ hnáuh² hnoh² juáh¹³ ñí¹con² jnoh¹, ta³né³² má²lɨ́¹³ juáh¹³ hnoh².

16 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh², ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máɨh³, jáun² ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ jnoh¹ tsá² judíos, sá¹nɨ́² niéi² náh². 17 Dió³² Juo¹³ tsá² Israel ca³quianh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmí¹tin², hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³juóun³ lɨ́n³² tsá² Israel tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² hué¹³ tsá² Egipto. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² Israel hué³² jáun² cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹. 18 Hi³ jmí¹ ca³huen³ Dió³² tsá² hí³ hué³² jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ma³juenh² lɨ́n³² bíh¹ tsú² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ tán¹ tun³ló³² mii² hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² cuá¹ quiéin². 19 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ma³tsan² Dió³² tsá² quiau³ nió³ juo³ tsá² jma² hi³ qui³ jmí¹ tionh¹ hué³² Canaán. Hi³ jáun² hué³² jáun² né³ ca³cué³ Dió³² quioh²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 20 Cun³ ñí¹ jɨ³lɨ³² hi³ lɨ³ jáun² né³, ca³chó³² quiún³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ tu³la³quia³ mii².

”Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² Israel cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ jue²¹, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² Sá²mɨe²¹ hi³ lɨ́n³ siáh³ tɨ³² jë¹ Dió³². 21 Jmí¹jáun² tsá² Israel ca³mɨ³ jan² re²¹ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² ca³cuen³ Saúl jon² Cis hi³ lɨ́n¹³ re²¹, jan² tsá² ñí¹ má²cuú¹ má²ñeh¹ quioh²¹ hla¹ Benjamín; jáun² tsá² hí³ ca³lɨn³ re²¹ tun³ló³² mii² ñí¹con²

tsú². 22 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³che² Dió³² hi³ jmí¹ lín³ tsú² re²¹, jáun² Dá²vi²¹ ca³cuen³ siáh³ Dió³² hi³ lín¹³ re²¹ ñí¹con² tsá² Israel. Quí¹ jmí¹jáun² ca³juáh³ Dió³² la³ lá²: “Né³² má²tsanh²¹ jná¹³ Dá²vi²¹ jon² Isaí, jan² tsá² jlánh¹ ti³² tsin³² jná¹³, tsá² hí³ ma³tí³² la³jí³² jái¹³ hi³ juo¹³ jná¹³”. 23 Hi³ jáun² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hi³ cuen³ jan² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, tsá² lión³² tsá² Israel, hi³ jáun² bíh¹ má²ca³cuen³ Dió³² Jesús. 24 Jáun² né³, tá¹la³ tiá² má²hleh³² Jesús jái¹³ quioh²¹ Dió³², hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bíh¹ ca³hléh³ tín² la³ñí¹ ñí¹con² tsá² Israel tsá²co¹, hi³ ca³zái³h³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² ti³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ji³ hi³ hniáuh³² zón³² tsú² siáh³ jmái². 25 Jmí¹ má²ñí¹táuh³ jáun² tá¹³ Juan² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²: “¿Hin² tsánh² jná¹³ hi³ lín²³ hnoh²? Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ lín³ Tsá² ná¹hen² honh² náh² hí³. Má²ñí¹chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ já³² jan² Tsá² ti³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lín³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ jmí¹ li³ zai³h²¹ jná¹³ láu² tsi³² ta³ Tsá² hí³”.

26 ”Hi³ jáun² né³, hnoh² reh², tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, ji³ hnoh² tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ná¹ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ta¹ la³jái³² bíh¹ dí² jái¹³ hi³ lí¹³ liáun³ tsú² lá². 27 Tsá² juú² Jerusalén ji³ la³jín³² tsá² ná¹chín¹, tiá² ca³li³tsin² yáh³ hi³ hin² tsánh² Jesús, hi³ jáun² ca³jngih³ bíh¹ tsú². Hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, ca³ma³tí³² máh³ tsú² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lin³ ti³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hi³ ná¹hi³² tsú² jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ hi³ tionh² tsú² tie³. 28 Jáun² uá¹jinh¹ tiá² ca³choh¹³ tsú² he³ ca³ti²¹ ma³ngí³ tsú² Jesús, ti³la³ ñí¹con² Pilato bíh¹ ca³mí³ tsá² hí³ jái¹³ hi³ jngih³ tsú² Jesús. 29 Jmí¹ má²lí²jmú³ tsú² la³jí³² la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² né³, ca³sión³² tsú² hla¹ Jesús tsoh² crei²¹ hi³ ca³ñí¹hón²¹ tsú² hñu³ tá²hláu². 30 Ti³la³ Dió³² má¹ná¹ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². 31 Tsá² ca³ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Jesús jmí¹tin², ca³la³ cun³ jmí¹ cuá¹han³ tsú² hué¹³ Galilea hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹ ca³ma³jnia³² Jesús hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³jenh¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ cue³² jú¹ tson² ta³né³² ñí¹con² la³jái³² dí² tsá² Israel hi³ la³ jáun² li³.

32 ”Hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ná¹lieh¹ hnoh² jú¹ chú³² ca³ti²¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin² quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 33 Ñí¹con² jnoh¹ tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ bíh¹ tsá² hí³ ca³ma³tí³² Dió³² jái¹³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús. La³ ní² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² Salmos ñí¹ hu²¹ Salmo ñí¹ má²tun³, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, né³² má²li²ma³jniau¹³ jná¹³ hnú² hi³ hnú² lín³ Jón³² jná¹³”. 34 Hi³ ca³híe³ siáh³ Dió³² jái¹³ hi³ jenh¹³ Jesús, hi³ jáun² cun³ tiá² lí¹³ sánh³², jáun² zia³² cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Cu³tí³ má¹he¹ má¹mieh¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² rón³² la³ cun³ lí³ jú¹ hien¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ hla¹ Dá²vi²¹”. 35 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² Salmos la³ lá²: “Jmí¹lih³ bíh¹ tiá² cuéh¹ hnú² jái¹³ hi³ sánh³² Tsá² chun¹ quian²¹ hnú²”. 36 Hi³ jáun² né³, jmí¹ li²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun², ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³², jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² la³jmí¹ ca³hón³² dí² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú². Hi³ jáun² uá¹jinh¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ né³ ca³cánh² bíh¹ jmí¹ li²¹ jáun², 37 ti³la³ Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³ má¹ná¹, tiá² ca³cánh² yáh³. 38 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² hniáuh³² li³ ñíh¹³ náh² hi³ cun³quionh³ Jesús hí³ bíh¹ zia³² uu³i³tso³, hi³ jáun² jnoh¹ ngái¹ jú¹ chú³² lá². 39 Quí¹ má²hia³jáun¹³ máh³ jmí¹ ná¹hen² honh² hnoh² hi³ li³ chun¹ náh² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ liei²¹ hi³ hiauh³ jáun² hla¹ Moisés, ti³la³ liei²¹ jáun² né³, tiá² ca³li³ yáh³ jmu³ la³ jáun². Ti³la³ ta³né³² má¹ná¹, li³ua³ jan² tsá² tanh² ta²¹ Jesús má²tá¹zanh¹ tsú² ta³ ñí¹ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² bíh¹. 40 Jáun² hua³hín¹³ hnoh², quí¹ ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ hí³ ti³² jë¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

41 Hnoh² tsá² lí¹ cáuh²³ cú²nga¹ jú¹ tson²,

cuí¹ cha³cáun² honh² náh²,
hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ cuí¹ cha³hín³ náh² siáh³.
Quí¹ tá¹la³ zian² hnoh² ní² jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ jueh³²,
ta²¹ jáun² cun³ tiá² ta²¹ táunh¹³ hnoh² hi³ tson²,
uá¹ jáun² la³ jáun² lɨ³ zian² tsá² ngáɨ³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² hnoh².

42 Jmí¹ cá¹táuh³ hi³ hleh³² jáun² Po¹, jáun² jmí¹jáun² cua³han³ Po¹ cuáh³² quionh³ Bernabé. Jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² ca³te³ tsú² hi³ ja³táunh¹ dí² siáh³ ñí¹ jña³ jmáɨ¹ hi³ ja³hléh² siáh³ hná¹ jáɨ¹³ jáun². 43 Jmí¹ ca³tsáun³ tsá² tiáunh¹ hí³ cuáh³² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos jɨ³ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Po¹ quionh³ Bernabé. Jáun² Po¹ jɨ³ Bernabé ca³záɨh³ tsá² hí³ hi³ má²hniáuh³² ñi³táunh¹ tsú² cáun² he² ñí¹, hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

44 Jmí¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ jáun² né³, jmáɨ¹ hi³ tianh³² tsú² tie³, jmí¹jáun² ca³ngɨh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² juú² jáun² hi³ ca³lɨ³hnió³ ne³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 45 Tɨ³la³ jmí¹ ca³jíe³ tsá² judíos hi³ má²ná¹ngɨh³² tsáu² juóun³² lín³² né³, ca³lɨ³ uóu³² tsí³, hi³ jáun² ca³qui³ ca³táɨnh³² dí² Po¹ jáɨ¹³, hi³ ca³tu³ ca³hión³² dí² siáh³. 46 Jmí¹jáun² tɨ³ jlánh¹ tiá³ ca³niau²¹ bíh¹ tsí³ Po¹ quionh³ Bernabé, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ jmí¹ ca³tɨn¹ náɨh¹³ tín² la³ñí¹ jáɨ¹³ lá² quioh²¹ Dió³². Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ chín¹dí¹ hnoh² bíh¹ tiá² hnáuh² náɨh¹³, tɨ³ có³² bíh¹ má²lí²cháh¹ hnoh² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ná¹lín²³ hnoh² hi³ tiá² ca³tɨ²¹ hi³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio², jáun² cu³tsa³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³² má²tsá¹hléh¹³ jnoh¹ ta³né³². 47 Quí¹ la³ jáun² bíh¹ héih³² ca³jmú³ Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:

Hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ nú² la³jmí¹ lí³ joh¹ sí² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹,
hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ ngáɨ¹ nú² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ he³ lánh³ lí¹³ liáun³ tsú².

48 Jmí¹ ca³náɨ³² jáun² tsá²cá²jo²¹ jáɨ¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³lɨ³ tsah³ hi³ ca³juáh³:

—He³ ma³ chú³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

Jáun² la³jín³² tsá² má²ca³tɨn¹ hí³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³taunh³ ta²¹. 49 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² ca³náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tá¹ cáun² hué³² jáun². 50 Tɨ³la³ tsá² judíos jlánh¹ ca³jmú³ hi³ ca³míh³ tsí³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien², tsá² jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹, jɨ³ tsá²ñuh² tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ jɨ³ Bernabé, ca³la³ ñí¹ ca³huen³ dí² tsá² hí³ hué³² jáun². 51 Jmí¹ ca³huén² tsá² hí³ cheih³² hué³² jáun² né³, ca³juá³ láu² tioh³ ta³ hi³ ca³súh³ tsú² hliáu² hi³ jmí¹ quian²¹, hi³ ca³ma³li²¹ tsú² hi³ tiú²uú² ca³tɨn¹ jmu³ zian² hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² ñí¹ jáun². Jmí¹jáun² ja³taunh²¹ tsú² tɨ³ juú² Iconio. 52 Tɨ³la³ tsá² má²tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Antioquía jáun² jlánh¹ jmí¹ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jɨ³ hi³ jlánh¹ jmí¹ má²hiún² tsí³ tsú² siáh³.

14

Po¹ jɨ³ Bernabé ja³taunh²¹ juú² Iconio

1 Jáun² né³, jmí¹ cá¹chó²¹ Po¹ quionh³ Bernabé la³ tɨ³ já¹ juú² Iconio jáun², jáun² taunh³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² ñí¹ jáun². Ñí¹ jáun² jlánh¹ re² ca³hléh³ tsú² siáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³taunh³ siáh³ ta²¹, tsá² judíos jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ ní². 2 Tɨ³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ né³, ca³ma³can² bíh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² hlaɨh³ tioh³ tsí³ tsú² ca³jíen³² tsá² reh² dí². 3 Jáun² ué³ bíh¹ ca³hléh³ tá¹ gon³ tsá² hí³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² ñí¹ jáun², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ tsú². Hi³ jáun² Dió³² ca³ma³tson² jáɨ¹³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³cuéh³ tsú² tsá² hí³ pí³ hi³ jmu³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ ní² siáh³. 4 Jmí¹jáun², ná¹tsoh³ bíh¹ tsá² juú² jáun² lɨ³, cá² tsáun¹

tsú² ca³háɨn³² tɨ³ con² tsá² judíos, tɨ³la³ ñí¹ cá² tsáun¹ jáun² né³ ca³háɨn³² tɨ³ con² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³². 5 Jmí¹jáun² tsá²cá²jo²¹ ca³jmú³ cá²hon³ quionh³ tsá² judíos jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ jmí¹ hnió³ dí² jmúh³² tsá² hí³ hian² tsí³ hi³ qui³ jnah³ dí² quín¹. 6 Tɨ³la³ jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³ la³ jáun² né³, jáun² la³juɨ³² ca³huén² tsú² hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ hué¹³ Licaonia ñí¹ nio¹ juú² Listra jɨ³ juú² Derbe, hi³ ca³ñí¹ñi³táunh¹ tsú² siáh³ tɨ³ hlá² tɨ³ ní² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², 7 hi³ ñí¹hléh² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ jáun².

Tsá² juú² Listra jnah²³ quín¹ Po¹

8 Já¹ juú² Listra jáun² né³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hliánh²; tsá² hí³ cun³ tiá² jmí¹ lí²³ ngɨ³², quí¹ má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú². 9 Tsá² hí³ jmí¹ cuá¹náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³jɨe³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsú², hi³ jáun² jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² Po¹ hi³ tsá² hí³ má²hu²¹ cáun² tsí³ hi³ jáun² lí¹³ lan¹³, 10 jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¡Náu²!

Jáun² tsá² hí³ la³juɨ³² ca³náu² ca³la³ hi³ rú² háɨn²³, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ ngɨ³². 11 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² juú² hí³ hi³ ca³jmú³ Po¹ la³ jáun², jáun² ca³tí² ca³hóh³² tsú² hi³ ca³juáh³:

—¡Dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ tsáu² dá² má²cuá²táunh¹ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹!

12 Jáun² Bernabé ca³teh³ tsú² Zeus dió³² tsá² chín¹, hi³ Po¹ né³ ca³teh³ tsú² Hermes, tsá² ñi³quian²¹ jë¹ dió³², quí¹ Po¹ bíh¹ tsá² ca³hléh³ jáɨ¹³. 13 Cuáh³² quioh²¹ dió³² téh²³ tsú² Zeus jmí¹ zeh¹ ñí¹ má²tauh²¹ já¹ juú². Jáun² mí²tsáu² ca³tɨn¹ dió³² tsá² láɨn¹ hí³ ca³can³ lí¹³ hi³ láɨ¹ jɨ³ cuá¹juí² ní² siáh³ tɨ³ ñí¹ lí³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú², hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngɨh³ jáh³ hí³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² gon³ hí³. 14 Tɨ³la³ jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ né³bí¹ jngɨh³ tsú² jáh³ hi³ ca³tɨn¹ dí², jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² ha¹, hi³ la³juɨ³² taunh³ ja¹ tsáu² hi³ ca³hóh³² tiá³ hi³ juáh³:

15 —¡Hnoh² tsá² juú²! ¿He³ láɨh³² sa³ la³ ní² jmuh³² hnoh²? Já² tsá²mɨ³cuóun² tsá² la³ hnoh² bíh¹ jnoh¹. Já² ta²¹ jáun² yáh³ jau³ jnoh¹ hi³ ja³hléh¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ hniáuh³² cháh¹³ hnoh² tɨ³ có³² hi³ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³ ní², hi³ tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh² hi³ tanh¹³ náh² ta²¹ jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun², Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ jué h³ mɨ³cuú² jɨ³ la³jí³² hi³ zia³² ní² siáh³. 16 Uá¹jinh¹ la³ jáun², Dió³² cáun² ca³cué³ jáɨ¹³ jmí¹tin² hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cáun² lí¹ jmu³ cun³ tɨn² tsí³, 17 tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² ha³ lánh³ lín³ cun³quionh³ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ jmu² la³ tɨ³ ta³né³². Quí¹ hí³ bíh¹ Tsá² zen² jmí³, hi³ jáun² lau³² re² hi³ cú² hi³ hính²³ tsáu², hi³ cue³² tsú² siáh³ la³jí³² hi³ lí²³ hi³ lí²hiún² tsí³ tsáu².

18 Tɨ³la³ uá¹jinh¹ ca³juáh³ Po¹ quionh³ Bernabé la³ ní² né³, cun³ jáun² tion³ cu³tí³ bíh¹ lí¹ lɨ²¹ hi³ tiá² ca³jngɨh³ tsá² hí³ jáh³ ñí¹con² tsú².

19 Jmí¹ lí¹ cáɨn² jáun² né³ ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² judíos ñí¹ jáun², tsá² zian² juú² Antioquía jɨ³ tsá² zian² juú² Iconio, hi³ ca³ñí¹ma³can² tsá² juú² Listra hí³; jmí¹jáun² ca³quí² ca³jnah³ tsú² Po¹ quín¹. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³cuóunh³² dí² siáh³ hué³² tsá²jñu³ hi³ ca³ñí¹tion¹³ dí² jenh³ juú², quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ má²jun² bíh¹ Po¹. 20 Tɨ³la³ tá¹la³ má²tionh² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² cu³ jéin³ ñí¹ rón²¹ Po¹ né³, cu³diá²jan² bíh¹ jmí¹ ca³náu² Po¹, jáun² ngah³ siáh³ tɨ³ já¹ juú² jáun². Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ quionh³ Bernabé tɨ³ juú² Derbe.

21 Jmí¹ cá¹tsan³ hi³ hleh³² tsú² jú¹ chú³² já¹ juú² Derbe, ñí¹ jlánh¹ ca³juóun³ jáun² tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², jáun² ja³tanh²¹ tsú² siáh³ tɨ³ já¹ juú² Listra, hi³ tionh² ñí¹ jáun² já¹tanh²¹ tɨ³ juú² Iconio, hi³ tionh² Iconio jáun² né³ ca³cha³tánh¹ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Antioquía. 22 Hi³ ca³ñí¹chá² tsú² tiá³ tsí³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² jáun², hi³ ca³záɨh³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² nio² cáun² tsí³ la³ má²nio² jáun². Hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Jnoh¹ tsá² tanh²³ dí² ta²¹ Dió³², cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹tso¹ tsí³ ñeh² bíh¹ hi³ tsáuh¹³ dí² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

23 Ja³bí¹ ca³hión³² tsú² siáh³ tsá²daun³² tsá² tiánh³ ñí¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² cuáh³² jáun². Hi³ jáun² jmí¹ ca³ma³hɨen²¹ tsú² hi³ ca³liéinh³² tsú² siáh³ Dió³², ca³chan³ tsú² tsá² hí³ jo³cuo² Dió³², Dió³² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹.

Ngah³ Po¹ quionh³ Bernabé tɨ³ juú² Antioquía nio² hué³² Siria

24 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³nga² tsú² jáun² hué³² Pisidia ca³cha³táunh¹ siáh³ hué³² Panfilia. 25 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Perge, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ já¹taunh²¹ siáh³ juú² jmáɨ² Atalia. 26 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ já¹tanh²¹ tɨ³ juú² Antioquía, juú² ñí¹ ca³liéinh³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² Dió³² jmí¹tin², hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Dió³², hi³ cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² tsú² Dió³² hi³ jáun² lí¹³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³². Ta²¹ jáun² né³ cun³ ja¹ má²ca³táunh³ tsú², jáun² yáh³ má²já²tanh²¹ tsú² ñí¹ jáun². 27 Jáun² jmí¹ má²ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² né³, ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía, jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³chá³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí², hi³ ha³ lánh³ ca³cué³ Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ lí¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³². 28 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ué³ bíh¹ ca³ta³cua¹³ Po¹ quionh³ Bernabé já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tɨ³² Juo¹³ dí².

15

Cuú²ngɨh³² tsá² reh² já¹ juú² Jerusalén

1 Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea já¹ juú² Antioquía, hi³ ca³hɨ́eh³ tsú² tsá² reh² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Tiá² lɨ́¹³ liáun³ hnoh² nɨ́¹juáh³ tiá² *já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² hnoh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés.

2 Jáun² Po¹ quionh³ Bernabé jlánh¹ ca³qui³ ca³táɨnh³ jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹jáun² ca³hión³² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Bernabé la³ má²quionh³ gon³ gáun³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun² siáh³, hi³ tsa³táunh¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén hi³ tsa³juonh³² cú²jueh³² jáɨ¹³ jáun² quionh³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² nɨ́² siáh³.

3 Tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² juú² Antioquía jáun² ca³zen³ tsá² hí³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén. Jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³ ca³nga² tsú² hué¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Fenicia jɨ³ hué¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Samaria nɨ́² siáh³. Jáun² ñí¹ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² má²cá²jéinh³² jmí¹ tsɨ́³ *tsá²cá²jo²¹ tɨ³ ñí¹con² Dió³², jáun² tsá² reh² hí³ ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmí¹ ca³náɨ³².

4 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³ já¹ juú² Jerusalén né³, ca³la³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ca³hen³ tsá² hí³ ñí¹ jáun², quionh³ tsú² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² nɨ́² siáh³; jáun² tsá² gon³ hí³ ca³chá³ la³jɨ́³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí². 5 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² *fariseos, tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hniáuh³² bíh¹ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, hi³ za¹³ dí² tsú² hi³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.

6 Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² hi³ ca³juónh³ jáɨ¹³ jáun². 7 Jmí¹ má²lí²juónh³ tsú² jáun² hliáun³ jáɨ¹³ né³, Pé¹ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ náh² hi³ Dió³² ca³te³ jná¹³ jmí¹tin² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ hléh¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² ca³lɨ³ tónh³² tsú² ta²¹ jmí¹ ca³náɨ³². 8 Hi³ jáun² Dió³² Tsá² cuoh² he³ lánh³ lí³ tsɨ́³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³² ca³ma³li²¹ hi³ hnio³ tsá² hí³; quí¹ ca³cuen³ bíh¹ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² jáun² ñí¹con² jnoh¹ la³ jmí¹ ñí¹. 9 Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³jmú³ Dió³² hi³ siánh³ tsáu² jnoh¹ la³ cun³ tsá² hí³; quí¹ cáun² ca³ma³jɨ² bíh¹ Dió³² tsɨ́³ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú². 10 Jáun² né³, ¿he³ láih³² hnáuh² náh² má¹mih¹³ tsɨ́³ Dió³², hi³ má²hnáuh² hnoh² cuéh¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² tsá² reh² hí³? Quí¹ hí¹juáh³ jnoh¹ yáh³ tiá² ca³tiau¹³, hi³ sa³jun³

tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² siáh³ ca³tioh²¹.
11 Tɨ³la³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ cáun² jú¹
tson² lɨ́³ la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ lɨ́¹ ja³² miɨ³ tsɨ́³
bíh¹ Dió³² hi³ jáun² má²ca³liáun³ jnoh¹ la³ jɨ³
tsá²cá²jo²¹ hí³ uá²jaɨ³²”.
12 Jmɨ́¹jáun² ca³tiánh³ tie³ ca³la³ jɨ́n³² tsá²
ná¹ngɨh³² hí³ hi³ ca³náɨ³² tsú² re² jáɨ¹³ hi³
ca³chá³ Po¹ quionh³ Bernabé. Hi³ ca³chá³
tsú² la³jɨ́³² li²¹ jɨ³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³
Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³
hmóu³² dí². 13 Jmɨ́¹ cá¹tsan³ jáɨ¹³ jáun²
quioh²¹ Po¹ né³, jáun² Jacobo ca³juáh³ la³
lá²:
—Hnoh² reh², sá¹nɨ́² niéi² náh² jáɨ¹³ hi³
juanh²¹ jná¹³ lá²: 14 Má²lɨ́²juáh³ Sí¹mu²¹
Pé¹ ha³ lánh³ ca³ma³hnio³ Dió³² tsá²cá²jo²¹
jmɨ́¹tin², hi³ hnga² Dió³² ca³quianh³ ja¹
tsá²cá²jo²¹ cun³ nió³ tsá² lɨ́n¹³ tsá² joh¹ dí²
hnga². 15 La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ tsá²
ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², quí¹ ñí¹ Sí²
quioh²¹ tsá² hí³ rá¹juáh³ hi³ ca³juáh³ Dió³²
la³ lá²:
16 Nɨ́¹ má¹jáun² jáunh¹³ jná¹³,
hi³ já¹hión³² jná¹³ siáh³ tsá² lɨ́n¹³ ta²¹ hi³
la³jmɨ́¹ ho² jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
la³jmɨ́¹ jmouh³² tɨ³² hiah³² hñú³ má²ca³tsúnh².
La³jɨ́³² hi³ ca³quí² ca³tsúnh² jáun²,
má²jmóuh¹ jná¹³ siáh³ cáun² hi³ hmaɨ²¹.
17 Jáun² má¹jáun² má²hnah¹³ tsá²cá²jo²¹ Tɨ³²
Juo¹³,
la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² ca³te³ jná¹³ hí³ hi³ lɨ́n¹³
tsá² joh² jná¹³.
18 La³ jáun² juáh³ Juo¹³ dí²,
Tsá² ca³hɨ́e³ jáɨ¹³ nɨ́² la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³².
19 ”Hi³ jáun² jná¹³ né³ len³ —ca³juáh³ Jacobo— hi³ tiá² hniáuh³² má¹tsan¹³ jnoh¹
tsɨ́³ tsá²cá²jo²¹ hí³, tsá² má²tɨ́² má²jeinh³²
hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³ ñí¹con² Dió³². 20 Tɨ³la³ tioh²¹
bíh¹ cáun² sí² zen¹³ jnoh¹ hi³ jmu² héih³²
hi³ tiá² chú³² cuh³ tsú² má³² hi³ tiú²uú² jɨ²
cun³ñí¹ hi³ má²ca³na³tsɨ́³ tsáu² ñí¹ hó²¹ñí¹
dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² nɨ́²
tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján²
tsá²ján². Hi³ tiá² chú³² cuh³ tsú² ngú³
quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láɨ¹, jɨ³ jmɨ² nɨ́²
siáh³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú². 21 Hniáuh³²
bíh¹ za¹³ jnoh¹ tsá²cá²jo²¹ hí³ la³ jáun², quí¹
nɨ́² lɨ́¹ ca³hliáh² tsɨ́³ tsá² *judíos. Quí¹ la³
cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² máh³ hleh³² tsú² jáɨ¹³ hi³
tioh³ jáun² ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés,
hi³ hɨ³² tsú² ma³ quin³² ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹
*jmáɨ¹ nio² tie³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ hi³
táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú².
22 Hi³ jáun² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³²
quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jɨ³
la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² nɨ́² siáh³
ca³jmú³ cá²hon³ hi³ hión³² ma³ jan² tsá²
ja¹ quioh²¹ má²tún² hmóu³² hi³ zen³ tsú²
quionh³ Po¹ jɨ³ Bernabé tɨ³ já¹ juú² Antioquía. Jáun² ca³hión³² tsú² Judas tsá²
téh²³ tsú² siáh³ Barsabás, jɨ³ Silas nɨ́² siáh³,
quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² quien² ja¹ tsá² reh².
23 Jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hi³ ja³can³² sí². Sí²
jáun² rá¹juáh³ la³ lá²:
“Jnoh¹ tsá² ná¹láɨ³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹
Dió³², la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹
cuáh³² nɨ́², la³jáɨ³² jnoh¹ juáh³ hia² náh²
ñí¹con² hnoh² tsá² reh² tsá²cá²jo²¹ zian²
juú² Antioquía, jɨ³ hnoh² tsá² zian² náh²
hué³² Siria jɨ³ hué³² Cilicia nɨ́² siáh³.
24 Má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ hi³ zian² ma³
jan² tsá² má²ca³cha³táunh¹ ñí¹ nɨ́², tsá² tiá²
ca³hion¹³ jnoh¹ hi³ hléh³² ñí¹con² hnoh².
Tsá² hí³ né³ jlánh¹ má²ca³ma³quí² ma³tsan²
honh² hnoh², hi³ má²ca³qui³ ca³cóh³ tsú²
jáɨ¹³ hñu³ honh² hnoh², [hi³ juáh³ hi³
hniáuh³² tiúh¹ hnoh² chí² láu² hná¹³ ñí¹
zian², jɨ³ hi³ hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² siáh³
liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.]
25 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³ngah² jnoh¹ ca³láɨ¹³
hi³ hion¹³ ma³ jan² tsá² má²túnh² hmóu³²
hi³ zen¹³ jnoh¹ tsá² hí³ hi³ tsa³jɨe³ hnoh²,
quionh³ tsú² Bernabé jɨ³ Po¹, tsá² jlánh¹
hno³ dí², 26 tsá² má²ca³ta³tonh¹ hí³ ñí¹
hmú²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³²
Juo¹³ dí². 27 Jáun² má²zen¹³ jnoh¹ Judas
quionh³ Silas, hi³ jáun² tsá² nɨ́² hɨe³² hnoh²
jú¹ tson² hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ tioh³ sí² lá².
28 Jnoh¹ ca³láɨ¹³, quiúnh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹,
hi³ tiá² hniáuh³² cué¹³ jnoh¹ hnoh² cáun²
liá¹ héi², hi³ jáun² hí¹ cáun² jáɨ¹³ siáh³
tiá² hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² ñí¹ hná¹ lá²:
29 Tiá² chú³² cúh¹³ hnoh² ngú³ quioh²¹
jáh³ hi³ má²ca³jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá²

láɨn¹, tiá² chú³² cúh¹³ náh² jmɨ², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láɨ¹ nɨ́² siáh³. Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². Re² lɨ́n³² bíh¹ nɨ́¹juáh³ má¹tih²¹ hnoh² jáɨ¹³ lá². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.”

30 Jáun² tsá² reh² tsá² Jerusalén ca³hah² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² tsa³can³² hí³ sí² jáun², jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Antioquía. Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsú² ca³cuu³ ca³ngɨh³ tsá² reh² zian² ñí¹ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨenh³ dí² sí² jáun². 31 Jmɨ́¹ ca³hɨ́³ tsá² reh² hí³ sí² jáun² né³, ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³, quí¹hliá² jlánh¹ ca³ma³hau³ jáɨ¹³ jáun². 32 Jáun² Judas quionh³ Silas, tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³², ca³hɨ́eh³ tsá² reh² hí³ hliáun³ jú¹ chú³², jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ pin³ hñu³ tsɨ́³ tsú². 33 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsá² hí³ ñí¹ jáun²; jáun² tsá² reh² zian² juú² jáun² ca³hah² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³ jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ tsa³tánh¹ tsú², hi³ chá¹tánh¹ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ñí¹con² tsá² ca³ze³. 34 [Tɨ³la³ Silas ca³lɨ́n¹³ hi³ cuá³² bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun².] 35 Hi³ jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Antioquía jáun². Tá¹ gon³ tsá² hí³ la³ má²quionh³ juóun³² tsá² siánh³ siáh³ ca³hléh³ jú¹ chú³², hi³ ca³ma³tɨn² tsú² tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Jmɨ́¹ tɨ́³ tenh³ juɨn² Po¹ hi³ ñí¹ngáɨ¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

36 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² né³ ca³záɨh³ Po¹ Bernabé:

—Tsáu¹³ siáh³ cónh³ hi³ tsá¹neh²¹ tsá² reh² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³hléh¹³ dí² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² jmɨ́¹tin², jáun² lɨ³ né¹ dí² he³ lánh³ rón³² tionh² tsú².

37 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³ Bernabé hi³ jan³ siáh³ Juan² hi³ jmɨ́¹ tsa³táunh¹ cu³lɨ²¹ quionh³. Juan² hí³ téh²³ tsú² siáh³ Marcos. 38 Tɨ³la³ Po¹ tiá² ca³he³ yáh³ hi³ jan³ siáh³ tsá² hí³, quí¹ hnga² tsá² hí³ sa³ ca³jính³² yáh³ hué³² Panfilia jmɨ́¹tin², tiá² ngau³ yáh³ tsú² cu³chin¹ quionh³ tsá² gon³ hí³ hi³ tsa³jmú³ ta²¹ ca³la³ ñí¹ ca³táuh³. 39 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juónh³ Po¹ cú²zúnh² quionh³ Bernabé, jáun² ma³ quin³² bíh¹ ca³háɨn³² tsú² lɨ³. Jáun² Bernabé ca³jan³ Marcos hi³ já¹taunh²¹ quionh³ tɨ³ hué³² Chipre nio² chu³ jmáɨ². 40 Tɨ³la³ Po¹ né³, ca³quianh³ Silas hi³ tsó³² quionh³. Jáun² tsá² reh² ca³liéinh³² Dió³² hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ lɨ́¹³ ma³hé² ma³mieh². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² já¹taunh²¹, 41 hi³ jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² siáh³ tɨ³ hué³² Siria jɨ³ hué³² Cilicia nɨ́² siáh³, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² hué³² jáun².

16

Timoteo ñɨ³quionh¹³ Po¹ jɨ³ Silas

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chó³² Po¹ quionh³ Silas juú² Derbe jɨ³ juú² Listra. Já¹ juú² Listra jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² jmáɨ² Timoteo, jan² tsá² má²hen² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², jon² tsá²mɨ³ tsá² *judío tsá² má²tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². *Tsá²cá²jo²¹ tsá² hleh³² jú¹ *griego bíh¹ jméi² Timoteo hí³. 2 Tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Listra jáun² quionh³ tsá² juú² Iconio, jlánh¹ re² jmɨ́¹ hleh³² hi³ ca³tɨn¹ ñú² hí³. 3 Hi³ jáun² Po¹ ca³lɨ³hnió³ jan³ Timoteo ñí¹ ngɨ³²; jmɨ́¹jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² Timoteo, quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ tiá² hlaɨh³ jeinh²¹ tsá² judíos hɨ́n¹³ ñí¹ jáun², quí¹ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹ñi³² hi³ tsá²cá²jo²¹ bíh¹ jméi² Timoteo hí³. 4 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² né³, ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ sí², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³lɨ́n¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² zen³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² tionh² já¹ juú² Jerusalén. 5 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ tiá³ ca³niau³ bíh¹ tsɨ́³ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³², jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³juóun³ tsú².

Po¹ jnia² jéinh³² jan² tsá² zian² hué³² Macedonia

6 Jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² la³ cáun² hué³² Frigia quionh³ hué³² Galacia, quí¹ tiá² ca³cué³ yáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³hléh² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² tɨ³ hué³² Asia. 7 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ lɨ³ hiáun³ hué³² Misia jmɨ́¹ lɨ́n²³ tsú² hi³ tónh³² hué³² Bitinia, tɨ³la³ siáh³ bíh¹

siáh³ tiá² já˧¹³ ca³cué³ Jmí²chí³ joh¹ Jesús. 8 Jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² cú²jueh³² hué³² Misia, jáun² ca³cha³táunh¹ la³ ti³ juú² Troas nio² can³² jmí²miih²¹. 9 Hua² jáun² né³ ca³jnia³ jan² tsá² Macedonia jéinh³² Po¹ ju˧³² qui³ziú³, hi³ dí¹hiú² dí¹mi³² hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Jmu³ tiá³ hnú² hi³ chú³², han¹ jo²¹ ti³ lá² hi³ má¹hau¹ nú² jnoh¹”. 10 Jmí¹ cá¹jnia³ jáun² la³ jáun² jéinh³² Po¹ né³, la³ju˧³² ca³lá˧¹³ jnoh¹ hi³ tsáu¹³ hué³² Macedonia jáun²; quí¹ ca³lá˧¹³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ hnió³ Dió³² hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ ti³ hué³² jáun².

Lánh³ ca³quiúnh³² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² Filipos

11 Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tieh¹ jnoh¹ hué³² Samotracia nio² chu³ jmá˧¹². Ñí¹ má²tun³ jmá˧¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Neápolis. 12 Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² siáh³ juú² Filipos, juú² hín¹³ ñí¹ cá² cuonh¹ la³ñí¹ quioh²¹ hué³² Macedonia, juú² hi³ ca³chá³ hliáu³ tsá² *romanos. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ tun³ hni³² jmá˧¹. 13 Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmá˧¹ nio² tie³ né³, ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² hi³ ngau³ jnoh¹ ñí¹ rón²¹ cua³, ñí¹ jmí¹ lá˧²³ jnoh¹ hi³ tsá²lienh³ tsá² judíos Dió³². Jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hi³ ca³lienh¹ jnoh¹ já˧¹³ quioh²¹ Dió³² tsá²mi³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hí³ ñí¹ jáun². 14 Ja¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá²mi³ tsá² jmá˧¹² Lidia, tsá² juú² Tiatira, tsá² hí³ hna² cá² ñí¹ hmih³² chu²¹ hmih³² hu²¹ hin³² zín¹³ pin³. Tsá²cá²jo²¹ bíh¹ tsá²mi³ hí³, hi³ jmí¹ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos. Jmí¹ ca³ná˧³² tsá² hí³ re² já˧¹³ hi³ ca³hléh³ Po¹, jáun² Ti³² Juo¹³ dí² ca³nia³ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² re² ca³héi³ tsú² já˧¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Po¹. 15 Jmí¹ cáun³ jáun² tsá² hí³ jmá˧¹² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³, ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ cu³tí³ lín²³ hnoh² hi³ jná¹³ tanh³² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí², jáun² né³, ñá²táunh¹ hnoh² hi³ ñá¹tianh³ náh² tun³ hni³² jmá˧¹ ñí¹ cuon¹ jná¹³.

Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³ tsá¹tauh² jnoh¹ hñú¹³ tsú².

16 Ti³la³ ca³chó³² cáun² jmá˧¹ tá¹la³ hí¹tsáu²³ jnoh¹ siáh³ hú¹ ju˧³² ju˧³² ñí¹ tsá²lienh³ tsú² jáun² Dió³², jáun² ca³jenh² jnoh¹ jan² tsá¹má˧¹³; tsá¹má˧¹³ hí³ jmí¹ hún¹ jan² jmí²chí³ hlá˧inh¹ hñu³ tsí³, hi³ jmí¹ tin² chí² já˧¹³. Tsá²mi³ hí³ jmí¹ lín³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹, hi³ hnó³² hliáun³ lín³² qu˧e³ quioh²¹ juo¹³ cun³quionh³ hi³ jmí¹ chí² já˧¹³ quioh²¹ tsáu². 17 Jáun² tsá¹má˧¹³ hí³ né³ ja³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Po¹, tsá² hí¹tsáu²³ jnoh¹ cu³tsa³² quiúnh¹, hi³ hí¹hóh³² hi³ juáh³:

—¡Tsá²ñuh² lá² ná¹lín³ quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², Tsá² lá² nga˧³² já˧¹³ ha³ lánh³ lí¹³ liáun³ dí²!

18 Ué³ jmá˧¹ bíh¹ ca³jmú³ tsá¹má˧¹³ hí³ la³ jáun². Jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³ja³tsan² tsí³ Po¹, jáun² ca³jinh³ hi³ ca³záih³ jmí²chí³ hlá˧inh¹ jan² tsá¹má˧¹³ hí³ la³ lá²:

—¡Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo jmu¹ jná¹³ héih³² hi³ cuá¹han² hnú² hñu³ tsí³ tsá²mi³ ní²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ cua³han³ jmí²chí³ hlá˧inh¹ hí³.

19 Ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñi³² juo¹³ tsá¹má˧¹³ hí³ hi³ tiú²uú² lí¹³ lá˧ih¹³ qu˧e³ cun³quionh³ hí³ dí², jáun² ca³zanh³ tsú² Po¹ quionh³ Silas hi³ ca³ñí¹jan² dí² ti³ ja¹ hmah²¹ chín¹ ñí¹ qui³ tionh² jáun² tsá²tan²¹; 20 hi³ ca³chan³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² judíos lá² jlánh¹ ná¹jmu² hi³ tiú²uú² re² tiánh³² tsá² juú² lá², 21 hi³ hieh³² tsú² tsáu² já˧¹³ siáh³, já˧¹³ hi³ tiá² ca³ta¹ dí² má¹quien¹³, sa³jun³ hi³ táunh¹³ ta²¹, quí¹ tsá² romanos bíh¹ dí².

22 Hi³ jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ñí¹ jáun² ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹jáun² tsá² ná¹lín³ hí³ jue²¹ ca³hma³ ca³cuonh³ ha¹ tá¹ gon³ tsá² hí³, hi³ ca³chu³ ca³hué˧h³ dí² uóunh³ nio², jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ quiu³ pan³ tsú² tsá² hí³ quionh³ hmá²tié˧i¹³. 23 Jmí¹ má²lí²quiú² lí²pan³ dí² jáun² lín³² né³, ca³ñí¹tionh¹³ dí² siáh³ hñu³mí¹ñí². Jáun² ca³záih³ tsú² tsá² cuá¹chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hi³ jmu³ tsú² re² lín³² hua³hí¹³ tsá² gon³ hí³. 24 Jmí¹ má²lí²nié˧i³² jáun² tsá² hí³ já˧¹³ jáun² né³,

jáun² li³mí¹ ñí¹ huáh² tsí³ ca³tónh³² bíh¹ tsú² tsá² gon³ hí³, hi³ ca³tóh³ dí² siáh³ hmá² ta³ tsú².

25 Jáun² la³ cun³ chu³ nie² tá¹la³ ná¹liéinh³² Po¹ Dió³² quionh³ Silas, hi³ ná¹hɨe³² tsú² siáh³ sun¹ quioh²¹ Dió³², la³jɨ́n³² tsá² tson³ ñí¹ hná¹ jáun² né³, ná¹náɨ³² hi³ ná¹hɨe³² tsá² hí³ sun¹ quioh²¹ Dió³², 26 jáun² cu³diá²jan² ja³ hi³ jɨeh²³ hué³² ca³la³ tiá³ cu³tí³. Jmí¹jáun² ca³ru³ ca³juá³ jmíh¹ hiah³², jáun² cu³tsa³² jmí¹ cá¹quí¹ cá¹niá³ la³jɨ́³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² jáun², hi³ ca³quí² ca³tunh² siáh³ la³jɨ́³² cá²den¹ná¹ hi³ jmí¹ ná¹hñei²¹ la³jɨ́n³² tsá² tson³ hí³. 27 Jmí¹jáun² ñi³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³; hi³ jáun² jmí¹ ca³jɨe³ tsú² hi³ má²ná¹na²¹ la³jɨ́³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² né³, ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹ hi³ jmí¹ hnió³ jngíh³² hnga², quí¹hliá² ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ cun³ má²ca³cuóun³ bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² tson³. 28 Tɨ³la³ Po¹ né³ ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Ha³ lɨ́² jmú² hnú² hian² honh² ñí¹con² huen², quí¹ lá² bíh¹ tiauh² jnoh¹ la³jáɨ³²!

29 Hi³ jáun² tsá² jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hí³ ca³mí³ ca³lá² sí², jáun² cú²hé² hi³ tɨ³ ñéih³ hñu³mí¹ñí², jáun² ca³la³ má²juán²³ lɨ́n³² bíh¹ ca³quiú² rá¹hin³ ñí¹ hó²¹ñí¹ Po¹ quionh³ Silas. 30 Jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tá¹ gon³ tsá² hí³ tɨ³ cheih³² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² tɨ³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun² lɨ́¹³ liáu³ jmí²chí³ quion²¹?

31 Jáun² tsá² gon³ hí³ ca³juáh³:

—Hniáuh³² tanh¹³ hnú² ta²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ liáun³ hnú² jɨ³ la³ jɨ³ tsá² hñuh³² nú² ní² siáh³.

32 Jáun² tá¹ gon³ tsá² hí³ ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³ tsú². 33 Hi³ jáun² hua² jáun² bíh¹ ca³ráɨn³² tsá² hí³ ñí¹ cuíh² quioh²¹ Po¹ quionh³ Silas, jáun² jmí¹ li²¹ jáun² né³ la³jui³² cáun³ tsá² hí³ jmáɨ² tá¹ cáun² hñú³. 34 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³jón³² tsú² Po¹ quionh³ Silas ñéih³ hñú¹³ hi³ ca³cuéh³ dí² má³²; hi³ jlánh¹ má²hiún² lɨ́n³² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²lɨ́²tianh² ta²¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³.

35 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jmú³ tsá² ná¹lɨ́n³ jue²¹ héih³² hi³ tsa³huen³ tsá² tú²jáɨ¹³ tsá² hí³ hñu³mí¹ñí². 36 Jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³ ca³záɨh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lɨ́¹³ huen¹³ hnoh² ñí¹juah²¹ jue²¹. Jáun² huen³ hnoh², cuá²tánh¹ hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

37 Tɨ³la³ Po¹ ca³záɨh³ tsá² tú²jáɨ¹³ hí³ la³ lá²:

—Ca³la³ chú¹ja²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³quiu³ ca³po³ tsú² jnoh¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ngáɨ³ bíh¹ tsú² he³ tso³ ca³jmú¹³ jnoh¹, quí¹ ja³bí¹ tsá² romanos bíh¹ jnoh¹ ca³táuh³² tsú² hñu³mí¹ñí². ¿Hí¹ ta³ hñu³ niéi² má²hnió³ tsú² hue³ jnoh¹ ta³né³²? ¡Ján¹han²¹, tiá² jáun² yáh³! Hmóu³² tsá²tan²¹ cuí¹ ja³hue³ jnoh¹ ñí¹ lá².

38 Jáun² tsá² tú²jáɨ¹³ hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ jue²¹ la³ jáun², hi³ tsá² romanos bíh¹ la³ Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹ ca³li³ ñi³² jue²¹ jáɨ¹³ ní² né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹ tiáunh¹. 39 Jáun² né³ hmóu³² bíh¹ cú²jueh³² tsá²tan²¹ hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹mí² uu³i³tso³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas; jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³, jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² tsú² hi³ huén³² tsú² já¹ juú² jáun². 40 Jmí¹ má²ca³huén² jáun² hñu³mí¹ñí² tsú², ja³taunh²¹ siáh³ hñú¹³ Lidia. Hi³ jáun² jmí¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² la³jɨ́n³² tsá² reh², ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ tsa³táunh¹ tɨ³ chí¹ján³; jmí¹ li²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ dí².

17

Tsá² juú² Tesalónica jlánh¹ jmu² hian² tsí³

1 Jmí¹jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² já¹ juú² Anfípolis jɨ³ juú² Apolonia, jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Tesalónica ñí¹ zeh¹ cáun² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. 2 Jáun² ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹, *jmáɨ¹ nio² tie³, ñéi¹ Po¹ hnaih³² jéin³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹ma³tɨn² tsú² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³². 3 Jáun² ca³híeh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ñí¹ Sí² cun³ jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo ma³tso² tsí³, hi³ ca³tɨn¹ siáh³ jenh¹³ ja¹ hla¹; hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Cu³tí³ bíh¹ lɨ́n³ Cristo tsá² jmáɨ² hí³ Jesús, Tsá² má²lɨ́²hléh³ jná¹³ hí³ jáɨ¹³ quioh²¹.

4 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² judíos hí³ ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ jáun², hi³ ca³háɨn³² tɨ³ con² Po¹ jɨ³ Silas; la³ má²quionh³ juóun³² lɨ́n³² tsá² hleh³² jú¹ *griego, tsá² jmɨ́¹ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos, jɨ³ juóun³² tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien² nɨ́² siáh³. 5 Tɨ³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ né³, ca³lɨ³hon² bíh¹ Po¹ quionh³ Silas, hi³ jáun² ca³cuu³ ca³ngɨh³ tsú² tsá² hláɨh¹ lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ ja¹ hñú³, hi³ ca³zió³ tsú² tsɨ́³ tsá² hí³ hi³ jmu³ tiá³ siaun³², hi³ jáun² ca³la³ tiú² jan³² lɨ́n³² bíh¹ lɨ³ já¹ juú². Jáun² ca³ñí¹jmú¹³ tsú² hian² tsɨ́³ hñú¹³ Jasón hi³ hnah² Po¹ quionh³ Silas, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² huen³ tsá² hí³ hi³ tsa³chan³ dí² ja¹ tsá² juú². 6 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³tsanh²¹ tsú² tsá² gon³ hí³ hñú¹³ Jasón, jáun² Jasón bíh¹ ca³jan³ tsú² cú²jueh³² quionh³ ma³ jan² tsá² reh² siánh³ siáh³, hi³ ñí¹jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ juú² jáun². Jáun² ca³tɨ́² ca³hóh³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² jlánh¹ cónh³² la³ chú¹ la³ jɨ́³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má²cuá²táunh¹ siáh³ ñí¹ lá²; 7 Jasón lá² má²ca³hen³ tsá² hí³ re² hñú¹³. La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² la³ lá² quiú² tɨ³ có³² liei²¹ quioh²¹ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí², tsá² láɨ³ dí² tsá² *romanos, quí¹ tsá² la³ lá² jlánh¹ juáh³ hi³ zian² bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³, tsá² hí³ néh¹ jmáɨ² Jesús.

8 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá²tan²¹ jáɨ¹³ nɨ́² la³ má²quionh³ tsá² má²ná¹ngɨh³² hí³ có³² jáun² né³, ca³hɨ́³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³. 9 Jáun² ca³máɨh³ tsú² Jasón quɨe³ tá¹la³ lɨ³ re², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³lión³² dí² la³ má²quionh³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun².

Ngau³ Po¹ juú² Berea quionh³ Silas

10 Jáun² né³, la³ cun³ jmɨ́¹ ca³zɨ³² jáun² bíh¹, la³juɨ³² ca³chin² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² jáun² hi³ ca³zen³ dí² tɨ³ juú² Berea. Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² jáun² né³, la³juɨ³² ca³ñí¹táunh¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² juú² jáun². 11 Tsá² judíos zian² juú² jáun² né³ tɨ³ jlánh¹ re² cán²³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² gon³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² Tesalónica. Quí¹ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ tsá² hí³ ca³héi³ jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³jɨe³ tsú² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ tson² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² jáun² tsá² gon³ hí³. 12 Jmɨ́¹jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien² hleh³² jú¹ griego, la³ má²quionh³ tsá²ñuh² nɨ́² siáh³. 13 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² judíos zian² juú² Tesalónica hi³ Po¹ má²hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Berea, jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹jmú¹³ tiá³ siaun³² já¹ juú² jáun². 14 Jáun² tsá² reh² zian² ñí¹ jáun² la³juɨ³² ca³zen³ Po¹ la³ tɨ³ ñí¹ rón²¹ jmɨ́²miih²¹, tɨ³la³ Silas quionh³ Timoteo má¹ná¹ ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Berea. 15 Jáun² tsá² ca³ñí¹quionh¹³ hí³ Po¹ ca³ñí¹táunh¹ la³ tɨ³ juú² Atenas; jmɨ́¹jáun² já¹tanh²¹ tsá² hí³ hi³ cua³caun² jáɨ¹³ ñí¹con² Silas quionh³ Timoteo hi³ hniáuh³² tsa³táunh¹ tsú² tia³juɨ³² tá¹ gon³ jáun² la³ tɨ³ ñí¹ cuá³ jáun² Po¹.

Po¹ hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Atenas

16 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹jan² jáun² Po¹ Silas quionh³ Timoteo já¹ juú² Atenas, jlánh¹ hlah³ ca³ta³no¹ tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jɨe³ hi³ jlánh¹ juóun³² dió³² tsá² láɨn¹ táun³ já¹ juú² jáun². 17 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² tiáunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³, tsá² má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos. Hi³ cun³ tsa³háu² siáh³ ca³liéinh³² tsú² tsá² ñi³táunh¹ ja¹ hmah²¹. 18 Jáun² ma³ jan² tɨ³² tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *epicúreos quionh³ tɨ³² tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *estoicos siáh³ ca³ma³cu³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ quionh³ Po¹. Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ te³ nɨ́² juáh³ cun³quionh³ jú¹ tiúnh¹ nɨ́² quioh²¹?

Hi³ ma³ jan² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² la³ lɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ dió³² siánh³ bíh¹ hɨen² tsá² nɨ́².

La³ jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² ca³hléh³ Po¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús jɨ³ hi³

ca³híeh³ tsú² siáh³ tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú². 19 Jmí¹jáun² ca³jan³ tsá² hí³ Po¹ tsɨ³ cuánh² jmáɨ² Areópago ñí¹ qui³ tan² tsú² hi³ cuú² ngɨh³² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ juónh³. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³záɨh³ tsú² Po¹ la³ lá²:

—Hnáu² jnoh¹ lɨ³ né¹ jáɨ¹³ hmaɨ²¹ hi³ quiánh¹ hnú². 20 Quí¹ jú¹ siáh³ cu³tí³ bíh¹ hléh¹ hnú², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ lɨ³ né¹ he³ dá² hnió³ juáh³ jáɨ¹³ quián¹³ hnú².

21 Quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Atenas jáun² quionh³ tsá² juú² siáh³ hi³ má²ná¹con² ñí¹ jáun², cá² ñí¹ juú² hlénh²³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² jáɨ¹³ hmaɨ²¹ hi³ náɨ³² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹.

22 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ tsɨ³ cuánh² Areópago, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Atenas lá², jná¹³ má²cá²jɨe³² hi³ hnoh² jlánh¹ re² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³². 23 Quí¹ tá¹la³ cuá¹tɨ² cuá¹ngɨ́²³ jná¹³ já¹ juú² lá² má²cá²jɨe³² ná¹ hliáun³ cuáh³² quioh²¹ ma³ quin³² ma³ jan³² la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³² hi³ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh², hi³ ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ cáun² ñí¹hiú¹³ tón³² huéh³ hi³ juáh³ la³ lá²: “Ñí¹ lá² ca³tɨn¹ Dió³² tiá² hin² má²cuóun³²”. Hi³ jáun² né³, Dió³² hí³ bíh¹ ti³tsóh³ hɨen²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², Dió³² Tsá² cáun² lɨ́¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh² ta³ tiá² cuóun³² náh².

24 ”Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³juéh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ zia³² nɨ́², Tsá² quioh²¹ hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² cuá³ yáh³ hñu³ cuáh³² hi³ jmu² tsáu² quionh³ cuá² ta³. 25 Jun³juáh¹³ tsá² zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ quioh²¹ yáh³ Dió³², tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lɨ³ jmu³ tsáu² quioh²¹ Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cue³² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu², chí³ hi³ cán²³ tsú², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́²hniáuh³² ñí¹con² tsú² nɨ́² siáh³.

26 ”Cun³quionh³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Ja³bí¹ ca³tón³ Dió³² jmáɨ¹ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ quien² ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ tsáu², jɨ³ ñí¹ lɨ́³ hiáun³ hué³² ñí¹ tiánh²¹ tsú² nɨ́² siáh³. 27 Ca³jmú³ Dió³² la³ jáun², hi³ jáun² lɨ́¹³ hnah¹³ tsáu² Dió³², neh²¹ hí¹ chauh¹ dí² tsú² cun³quionh³ hi³ lɨ́¹ ziú² lɨ́¹ hiá²³ tsú² la³ jan² tsá² ten³, uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² ñí¹ uóunh³ zenh² Dió³² ñí¹con² dí². 28 Quí¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ hu²¹ tsɨ́³ dí², hi³ chú² jɨenh³² dí², jɨ³ hi³ ziáun² dí² nɨ́² siáh³. La³ jáun² bí¹ ca³juáh³ jan² tɨ³² poeta joh² hnoh², [la³ cun³ tsá² cunh²³ jú¹ quiáh¹,] jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Jón²zíh¹ jón²cho¹ Dió³² bíh¹ dí² la³jáɨ³²”. 29 Jáun² ní¹juáh³ tson² bíh¹ jón²zíh¹ Dió³² dí² la³jáɨ³², jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ láɨ¹³ dí² hi³ Dió³² lín³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² láɨn¹ hi³ jmah²³ tsáu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu² ho³ quín¹ siáh³. 30 Jmí¹tin² cáun² ca³jmú³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ tiá² jɨe²³ la³jɨ́³² hi³ jmí¹ ná¹jmu² tsáu² juɨ³² cáun¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²jmu² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsɨ́³. 31 Quí¹ Dió³² má²ca³tón³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² héih³² hi³ ma³re² tso³ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² la³ cun³ ca³tɨ²¹. Zian² jan² tsáu² hi³ má²ca³hión³² Dió³² hi³ jmu³ ta²¹ jáun², hi³ má²ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² hin² tsánh² Tsá² hí³ jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tsá² hí³ ja¹ hla¹.

32 Hi³ jáun² jmí¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² ma³ jan² tsá² hí³ lɨ́¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹, tɨ³la³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹ má¹jáun² náɨ¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³ jáɨ¹³ nɨ́².

33 Jáun² cu³tsa³² ngah³ bíh¹ cú²jueh³² Po¹. 34 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² ca³háɨn³² tɨ³ con² Po¹, uá¹la³ cun³ Dionisio jan² tsá² quionh³ tsá² ná¹ho² jáɨ¹³ hi³ ná¹chín¹ tsɨ³ cuánh² Areópago jáun², jɨ³ jan² tsá²mɨ³ jmáɨ² Dámaris siáh³, la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

18

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Corinto

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Po¹ já¹ juú² Atenas hi³ ngau³ la³ tɨ³ já¹ juú² Corinto. 2 Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá²

*judío, tsá² jmáɨ² Aquila, tsá² zian² hué¹³ Ponto, quionh³ tsú² Priscila ñí²cuo²; tsá² hí³ tá² ca³cha³táunh¹ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ tionh¹ hué³² Italia. Tsá² hí³ ca³huén² hué³² Italia quí¹ hnga² Claudio *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² la³jín³² tsá² judíos já¹ juú² Roma juú² chín¹ quioh²¹ hué³² Italia jáun². Jáun² Po¹ ñéi¹ hi³ ñí¹jɨen¹³ tsá² hí³ hñú¹³. 3 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ cá²ren² ta²¹ jmí¹ jmu² Po¹ quionh³ tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² ca³cuá³ tsú² hñú¹³ tsá² hí³ cú²jueh³² hi³ jmu² hñú³ hmɨh³² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² hí³. 4 Jáun² ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹, *jmáɨ¹ nio² tie³ ñéi¹ Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² judíos jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, hi³ hnió³ dí² hi³ tí¹ jeinh²¹ tsí³ tsá² hí³.

5 Jmí¹ cuá¹han³ Silas quionh³ Timoteo hué³² Macedonia, jáun² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Corinto. Jmí¹jáun² né³ cá² ñí¹ ca³hléh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ Po¹ cú²jueh³², hi³ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo. 6 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³qui³ ca³hná³ bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Po¹, hi³ ca³tú² ca³hión³² dí² siáh³. Jmí¹jáun² ca³ma³li²¹ Po¹ hi³ tiú²uú² ca³tɨn¹ hi³ jmu³ zian² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³juá³ ha¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsáuh³ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ sunh³ náh² ñí¹ hlah³. Tiú²uú² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ zian² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², jáun² ta³né³² tɨ³ chí¹ján³ má²ñí¹hléh³ jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³².

7 Jmí¹ cuá¹han³ tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹cuá² hñú¹³ jan² tsá² jmáɨ² Ticio Justo, jan² tsá² má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos. Hñú¹³ tsá² hí³ zeh² có³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos. 8 Ja³bí¹ Crispo tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ juóun³² siáh³ tsá² juú² Corinto jáun² ca³taunh³ ta²¹ jmí¹ ca³náɨ³², jmí¹ lɨ²¹ jáun² cáun³ jmáɨ². 9 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ cáun² já¹niéi² ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéinh³² Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ Po¹. Cáun² hléh¹ la³ má²hléh¹ ní², cun³ lí² tunh²¹. 10 Quí¹ quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² hnú²; quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² juú² lá² zian² tsá² lí¹³ han³ tɨ³ con² jná¹³.

11 Hi³ jáun² Po¹ ca³cuá³ cú² mii² tón³² já¹ juú² Corinto jáun², hi³ ca³ma³tɨn² tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

12 Tɨ³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lín³ Galión ta²¹ hué¹³ Acaya né³, jmí¹jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos jáɨ¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹, jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ chín¹. 13 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² ho² ta²¹ la³ lá²:

—Tsá² lá² jlánh¹ má²can² tsáu² hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² la³ siáh³, jun³juáh¹³ la³jmí¹ juáh³ liei²¹ quiú¹³ yáh³ dí².

14 Po¹ jmí¹ má²hnió³ hléh³², tɨ³la³ Galión la³juɨ³² ca³záɨh³ tsá² judíos la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ cáun² tso³ huáh² tsí³ quiánh¹ hnoh², ho³ he³ cáun² hi³ hlah³ ca³jmú³ tsá² ní², jáun² bíh¹ jmí¹ hniáuh²¹ má¹juenh¹³ jná¹³ tsɨn³² hi³ liúnh¹ hnoh² tsá² judíos; 15 tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³ né³, quí¹ hnoh² dá² cáun² ná¹juónh³² hniéi² hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ bíh¹, jɨ³ hi³ jmáɨ² tsáu², jɨ³ liei²¹ quián¹³ hmóu³² náh² ní² siáh³. Jáun² né³, hmóu³² náh² cuá²ma³ré¹³, quí¹ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ré¹³ hniéi² la³ ní².

16 Jmí¹jáun² ca³chu³ ca³huen³ tsú² tsá² hí³ ñí¹ta²¹ chín¹ jáun². 17 Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³zanh³ tsá² jmáɨ² Sóstenes tsá² chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² la³ tɨ³ cheih³² ñí¹ta²¹. Tɨ³la³ Galión né³, hí¹juáh³ tiá² ca³tí³ hó¹ñí¹ bíh¹ ñí¹ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³.

Jmí¹ cuanh²¹ Po¹ ñí¹ má²tun³ juɨn² Antioquía, hi³ má²tsó³² siáh³ hi³ tɨ²¹ hnaɨh³² juɨn²

18 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ Po¹ já¹ juú² Corinto jáun², jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² jáɨ¹³ quionh³ tsá² reh² hí³, jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ juú² Cencrea quionh³ ñú² Aquila jɨ³ Priscila ñí²cuo². Ñí¹ jáun² ca³ze³ Po¹ chí¹ mɨ³láu³ nio² hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ má²ca³ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³². Jmí¹jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³han³ jmáɨ² hi³ ja³taunh²¹ la³ tɨ³ hué³² Siria. 19 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² já¹

juú² Éfeso né³, jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ ñú² Aquila quionh³ Priscila. Hi³ Po¹ né³ tá²chi²¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ma³cu³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ quionh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ñí¹ jáun². 20 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ hi³ cuá³² Po¹ cónh³í¹ cu³tiá³, tɨ³la³ Po¹ né³ tiá² ca³he³ yáh³. 21 Tɨ³la³ jmí¹ ca³hah² tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—[Hniáuh³² ñih²¹ tiu³nio² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén, quí¹ jmáɨ¹ yáh³ dá² tɨ²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ cun³ jáun²] já¹jɨe¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² siáh³ ní¹juáh³ Dió³² hnió³.

Jáun² juú² Éfeso jáun² ca³hi³ tsú² siáh³ cáun² mu² pa²¹ hi³ ngau³ siáh³ juɨ³² hún¹. 22 Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Cesarea nio² can³² jmí²miih²¹ né³, ngah³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹cueh¹ cuo² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ jáun². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Antioquía. 23 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ tsú² ñí¹ jáun², jmí¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ siáh³ hi³ ca³ñí¹nga¹ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³ngí³ jmí¹tin², la³ cun³ hué³² Galacia jɨ³ hué³² Frigia, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí².

Apolos hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Éfeso

24 Jmí¹jáun² ca³chó³² jan² tsá² judío jmáɨ² Apolos já¹ juú² Éfeso, tsá² hí³ ca³lɨ³zian² juú² Alejandría. Tsá² hí³ jlánh¹ re² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ cuoh² siáh³ re² lín³² Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². 25 Tsá² hí³ jmí¹ má²ñi³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jáun² ca³hléh³ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ ca³hɨe³ tsú² tá²na²¹ lín²¹ jú¹ tson², uá¹ jáun² la³ jáun² jmí¹ cuoh² tsú² jmáh³la³ tá¹³ hla¹ Juan² bíh¹ jmí¹ ca³zion³ jáun² Juan² tsáu² jmáɨ². 26 Jáun² Apolos hí³, hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ ca³ma³liáu³² hleh³² jáɨ¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² ñú² Aquila quionh³ Priscila jáɨ¹³ jáun² quioh²¹ tsú² né³, jmí¹jáun² ca³jan³ dí² hñú¹³, hi³ ca³ñí¹hɨeh¹ dí² tsú² tán¹ hián² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ tiá² jmí¹ má²ñi³² tsú². 27 Hi³ jáun² jmí¹ ca³lɨ³hnió³ Apolos tsó³² la³ tɨ³ hué¹³ Acaya né³, tsá² reh² dí² zian² juú² Éfeso jáun² ca³chá³ tiá³ tsí³ tsú², hi³ ca³cué³ cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² hen³ tsú² tsá² hí³ re² tɨn² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² hué¹³ Acaya né³, ca³ma³hon³ lín³² tsú² tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ mií³ tsí³. 28 Quí¹ jmí¹ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² judíos ca³la³ chú¹ja²¹, jlánh¹ re² ca³cah¹³ tsú² jmáɨ¹ hi³ ma³tson² jáɨ¹³ cun³quionh³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Jesús lín³ Cristo.

19

Ca³chó³² siáh³ Po¹ já¹ juú² Éfeso

1 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ cuá³ jáun² Apolos já¹ juú² Corinto, jáun² Po¹ ca³nga² juɨ³² he² can³² máh³ hi³ ca³chó³² siáh³ já¹ juú² Éfeso. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² ma³ jan² tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí². 2 Hi³ jáun² Po¹ ca³ngáɨh³ tsá² hí³:

—¿Hí¹ ca³hen³ hnoh² Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³tionh² náh² ta²¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Já¹han²¹, hí¹juáh³ tiá² má²ca³náɨ¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ zian² Jmí²chí³ Chun¹.

3 Hi³ jáun² Po¹ ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² ¿hin² bí¹ héih³² quioh²¹ cáun³ hnoh² jmáɨ² né³?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Má²cáun³ jnoh¹ jmáɨ¹ la³ cun³ lí³ jáɨ¹³ hi³ ca³híe³ jáun² hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹.

4 Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ jmáɨ² tsá² ca³za³ jmí¹ tsí³ jmí¹jáun², tɨ³la³ Juan² hí³ ca³juáh³ hi³ hniáuh³² bíh¹ tanh¹³ tsú² ta²¹ jan² Tsá² né³bí¹ já²¹, hi³ Tsá² hí³ né³, jmáɨ² Jesús.

5 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² la³ jáun² né³, cáun³ siáh³ jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí². 6 Hi³ jáun² jmí¹ ca³ra³tsɨ³² Po¹ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, cuan³ Jmí²chí³

Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ca³hléh³ jú¹jma² siáh³, jɨ³ hi³ ca³hléh³ tsú² siáh³ já-ɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³. 7 Cun³ ñí¹ jɨ³lɨn² tsá² hí³ jmí¹ tín³ quian³tun³.

8 Hi³ jáun² né³, cun³ hnɨ³² zíh² tí³ hi³ ca³ñí¹hléh² Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos; ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh², hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ já-ɨ¹³ quionh³ tsá² hí³ hi³ hnió³ dí² hi³ he³ tsá² hí³ já-ɨ¹³ hi³ hɨe³² dí² jáun² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³². 9 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, jlánh¹ ca³ma³huáh² chí¹, ha³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³; ca³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³chu³ ca³juɨ³ tsú² ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús hi³ hɨe³² jáun² Po¹. Jáun² cu³tsa³² cua³han³ bíh¹ Po¹ cú²jueh³² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tɨ³ có³² bíh¹ ca³jan³ dí² la³jín³² tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí². Jmí¹jáun² cun³ tsa³háu² ñéi¹ tsú² quionh³ tsá² hí³ hñu³máh³ quioh²¹ tsá² jmá-ɨ² Tirano hi³ ñí¹ma³qui³ ma³jéinh³ siáh³ já-ɨ¹³ quionh³ la³jín³² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹ jáun². 10 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² cun³ tun³ mii², ca³la³ ñí¹ ca³ná-ɨ³² la³jín³² tsá² judíos jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Asia jáun² já-ɨ¹³ quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí². 11 Jmá-ɨ¹ jáun² né³, ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ cuá² ta³ Po¹ cáun² hua³jueh³² hi³ tiá² hin² jmí¹ má²ca³jíe³, 12 quí¹ jmí¹ ca³quí² ca³jñéi³² tsú² tsá² tsáun¹ pá¹ñu²¹ quioh²¹ Po¹ ho³lá²dá² hmɨh³² hi³ tí² há-ɨ³² tsú² ta³ ñí¹ jmá-ɨ¹ hi³ jmu² ta²¹, jáun² lan³ bíh¹ tsá² tsáun¹ jɨ³ hi³ ca³huén² siáh³ jmí²chí³ hlá-ɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

13 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² judíos jmí¹ ñi³táunh¹ hi³ huen² jmí²chí³ hlá-ɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu². Jáun² tsá² hí³ jmí¹ hnió³ huen³ jmí²chí³ hlá-ɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ca³zá-ɨh³ tsú² tsá² tsáun¹ la³ lá²:

—¡Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hleh³² hí³ Po¹ já-ɨ¹³ quioh²¹ juanh³² jná¹³ hi³ huen¹³ hnoh² hñu³ tsí³ tsá² ní²!

14 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tá¹ quiaun³ jon² jan² mi³jmú³ tsá² judío, mi³jmú³ tsá² jmá-ɨ² Esceva. 15 Jáun² jmí¹ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ chin¹³ jan² jmí²chí³ hlá-ɨnh¹ hún¹ hñu³ tsí³ tsáu², jmí²chí³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tsá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ Jesús, hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, tɨ³la³ ¿hin² ma³ dá² tsánh² hnoh²?

16 Hi³ jáun² tsá² jan² hí³ jmí²chí³ hlá-ɨnh¹ né³, cáun² ca³cua³za³ cua³tsó³ bíh¹ ja¹ tsá² hí³, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² [gon³ tsá² hí³]. Jáun² má²cuính² lín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³huén² ñéih³ jáun², ca³la³ láun³ tionh² bíh¹ tsú² ca³cuóun³. 17 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² la³jín³² tsá² judíos jɨ³ tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Éfeso hi³ lɨ³ la³ jáun² né³, ca³ta³hú¹ cóh²¹ lín²¹ bíh¹ tsí³, jáun² ca³ma³tson² bíh¹ tsú² hi³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² jan² tsá² la³ quien² lín³² bíh¹.

18 Ja³bí¹ juóun³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ cua³chá² tsáu¹³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmí¹ quí² jmí¹ jmu² jáun² jmí¹tin². 19 Ja³bí¹ juóun³² tsá² jmí¹ la³ má²ca³ma³tɨn³² sí² hlah³ cua³taunh²¹ hi³ ná¹quian³² sí² quioh²¹, sí² jáun² né³ ca³jín³ tsú² ja¹ ñí¹ ná¹juóun²¹ jáun². Jmí¹ ca³jíe³ tsú² cun³ cónh³ jmí¹ la³ quien² sí² jáun², sí² jáun² jmí¹ la³ quien² cun³ tu³la³quia³ mei²¹ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu². 20 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ lin¹ hi³ pin³ lín³² já-ɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ lɨ³mí¹ juóun³² tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

21 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² la³ jáun² ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsa³jɨen³ siáh³ tsá² reh² zian² tɨ³ hué³² Macedonia jɨ³ tsá² zian² Acaya, la³ má²hún¹ jáun² juɨ³² chanh²¹ la³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén; hi³ ní¹ má¹lɨ³² jáun² né³ tsó³² siáh³ la³ tɨ³ juú² Roma. 22 Jáun² jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsá² quionh³ chí¹ján³ la³ tɨ³ hué³² Macedonia, Timoteo quionh³ Erasto, tá¹la³ ca³cuá³ jáun² hnga² cónh³í¹ cu³tiá³ hué³² Asia jáun².

Tsá² juú² Éfeso jmu² tiá³ siaun³² lín³² hi³ jmu³ hian² tsí³

23 Jmí¹jáun² jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³ tsá² juú² Éfeso cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hoh³ juɨ³² quioh²¹ Jesús. 24 Tsá²ñuh² jmá-ɨ² Demetrio ca³lɨ³liaun³ hi³ jmu² la³ jáun². Tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tɨ³² mí¹ñí² cú¹tiáu². Tsá² hí³

tí² láɨh²³ hliáun³ lín³² quɨe³ quionh³ tsá² quionh³, quí¹hliá² tí² jmu² tsú² hliáun³ hi³ pih²¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa. 25 Tsá² hí³ ca³ngɨh³ tsá² jmu² ta²¹ quionh³ la³ má²quionh³ tɨ³² mí¹ñí² siánh³ siáh³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² má²ñíh¹ hi³ cun³quionh³ ta²¹ hi³ ná¹jmu³² dí² má²láɨ²³ dí² re² quɨe³ quiú¹³. 26 Tɨ³la³ né³² né³, hnoh² má²ca³jɨeh³ jɨ³ hi³ má²ca³niéih² la³ cun³ hi³ jmu² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Po¹. Tsá² hí³ jlánh¹ juáh²³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³ dió³² cu³tí³ yáh³ tsá² láɨn¹ hi³ jmu² tsáu² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³²”. Jáun² Po¹ hí³ né³ má²ca³tioh²¹ hi³ ma³can² juóun³² tsá² juú² lá², la³ má²quionh³ míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² hué³² Asia lá². 27 Jlánh¹ tiá² chú³² la³ jáun², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tiú²uú² jeih²¹ tsáu² tá¹³ yáh³ dí², tɨ³la³ la³ñí¹ la³ján³ háɨnh¹³ hi³ tiú²uú² lɨ³ quien² cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa juo¹³ bíh¹ dí², hi³ jáun² tiú²uú² hin² ma³quien² yáh³ dió³² Artemisa, uá¹ jáun² la³ jáun² má²tsú² má²jónh³² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hué³² Asia lá² dió³² hí³ ta³né³², la³ má²quionh³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

28 Jmí¹ ca³náɨ³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³, hi³ jáun² ca³tɨ³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Cuí¹ lɨ³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

29 Jmí¹ ca³náɨ³² tsá² juú² la³ jáun², jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³. Jáun² la³juɨ³² ca³hma³ ca³cuóunh³² tsú² tá¹ gon³ tsá² Macedonia tsá² ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Po¹, tsá² jmáɨ² Gayo quionh³ Aristarco, hi³ ca³jan³ tsú² ñí¹ ná¹chan¹ hi³ ngɨh³² tsáu² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² hi³ jmu³. 30 Jáun² Po¹ jmí¹ hnió³ tsa³hi³² ja¹ jáun² hi³ tsa³lienh³ tsá² má²ná¹ngɨh³² hí³, tɨ³la³ tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús né³, tiá² jáɨ¹³ ca³cué³ yáh³. 31 Hi³ ja³bí¹ ma³ jan² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hué³² Asia jáun², tsá² há²mei²¹ quioh²¹ Po¹, ca³zen³ jáɨ¹³ hi³ cun³ tiá² hniáuh³² bíh¹ tsa³hi³² tsú² ja¹ jáun². 32 Ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ ca³niau³ ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tsá² hí³, jú¹ siáh³ bíh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ tsá²ján² tsá²ján²; quí¹ tɨ³ juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ ñi³² bíh¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ ngɨh¹³ tsú². 33 Jmí¹ má²lí²zéih³² tsú² jan² tsá² jmáɨ² Lí²ján¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ ná¹ngɨh³² tsáu², jmí¹jáun² ca³di³quian³ tsá² judíos jmáɨ¹ tsá² hí³ hi³ hléh³² cha¹³ dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsú² jáun². Jáun² Lí²ján¹ hí³ ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máɨh³, quí¹ hi³ jmí¹ hnió³ tsú² hi³ jmí¹ liáun²¹ quionh³ tsá² judíos raɨnh²¹ ca³tɨ²¹ hi³ jlánh¹ tiá³ siaun³² ná¹lí²³ jáun². 34 Tɨ³la³ jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hi³ tsá² judío bíh¹ la³ Lí²ján¹, jáun² la³jín³² tsú² ca³tí² ca³hóh³² cun³ tun³ o¹rá¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Cuí¹ lɨ³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

35 Jmí¹ má²lí²tunh³ tsá² lín³ tɨ³² sí² hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² cú²tiú² cú²jan³², ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Éfeso lá², ¿hin² dá² tsánh² tsá² zian² hngá¹máh³ hi³ tiá² má²ñi³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² juú² lá² jmu³ hua³hí¹³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa tsá² cú² juenh², jɨ³ henh¹³ hi³ ca³tánh³ hñu³mɨ³cuú² ní² siáh³ quioh²¹ tsú²? 36 Jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ tiá² tson² la³ jáun², jáun² cu³tsa³² tie³ tianh³ náh² quián¹³, ha³ lí²uú² lí¹ jmú² náh² tiá³ siaun³² cáun² hi³ tiá² re² má²ca³lín¹³ náh². 37 Quí¹ tá¹ gon³ tsá² má²lí²chan²¹ hnoh² lá² ja¹ ñí¹ ná¹ngah² dí² lá², jun³juáh¹³ tsá² han² hi³ tioh³ cuáh³² yáh³ la³², sa³jun³ má²ca³tu³ ca³hión³² tsú² dió³² juo¹³ dí². 38 Hi³ jáun² ní¹juáh³ Demetrio hnió³ chá³² tso³ quionh³ tɨ³² tsá² quionh³, zia³² bíh¹ ñí¹ta²¹ ñí¹ lí¹³ chá³² tsú² tso³, hi³ zian² bíh¹ siáh³ jue²¹; ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ bíh¹ lɨ³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³. 39 Ní¹juáh³ zia³² siáh³ cáun² hi³ hnáuh² hnoh² míh¹³, hi³ jáun² ca³tɨ²¹ ma³re² tsú² ní¹juáh³ jmí¹ ngɨh³² tsá² juú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²tan²¹ bíh¹. 40 Quí¹ háɨnh¹³ bíh¹ tiauh² dí² ta³né³² ní¹juáh³ zian² tsá² lí¹ já¹chá² tso³ ñí¹con² tsá² *romanos, tsá² ho² ta²¹, hi³ tsa³juah²¹ tsú² hi³ hnoh² hnáuh² jmúh¹³ hniéi² quiúnh¹ tsá² ho² ta²¹ hí³; quí¹ tiá² zia³² yáh³ jáɨ¹³ he³ ca³tɨ²¹ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³cuú² ca³ngɨh³²

hnoh² né³², hi³ jáun² tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí¹³ za¹³ jnoh¹ tsú² ní¹juáh³ ca³li³ hniáuh³².
41 Jmí¹ má²lí²juáh³ ti³² sí² la³ ní² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ má²lí¹³ tsáun³ tsú².

20

Tsau³² Po¹ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Grecia

1 Jmí¹ má²ca³táuh³ hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² tiá³ siaun³² né³, ca³teh³ Po¹ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², hi³ ca³hli³ ca³liéinh³² tsú² tsá² hí³ jái¹³ hi³ li³ niau²¹ tiá³ tsí³. Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³hah² dí² jái¹³, jáun² ngau³ siáh³ ti³ hué³² Macedonia. 2 Tsá² reh² dí² tsá² zian² hué³² jáun² siáh³ ca³hli³ ca³liéinh³² tsú² hliáun³ jái¹³ hi³ li³ niau²¹ tiá³ tsí³, jmí¹ li²¹ jáun² né³ ngau³ siáh³ ti³ hué³² Grecia. 3 Hué³² jáun² né³ ca³cuá³ tsú² cun³ hni³² zíh². Ñí¹ jáun² jmí¹ hnió³ tsú² hí³ cáun² mu² pa²¹ hi³ jmí¹ tsó²¹ la³ ti³ hué³² Siria, ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñi³² tsú² hi³ tsá² *judíos má²ca³ma³ren²¹ jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² dí², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ ja³tánh¹ cú²jueh³² ti³ hué³² Macedonia. 4 Jmí¹jáun² jmí¹ quionh³ bíh¹ tsú² tsá² jmái² la³ lá²: Sópater jon² Pirro tsá² juú² Berea, ji³ Aristarco quionh³ tsá² jmái² Segundo, tsá² zian² juú² Tesalónica, Gayo tsá² zian² juú² Derbe, Timoteo, ji³ Tíquico quionh³ Trófimo ní² siáh³ tsá² zian² hué³² Asia. 5 Hi³ jáun² tsá² reh² hí³ né³, chí¹ján³ bíh¹ ja³taunh²¹ hi³ ca³cha³táunh¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jaun³ tsú² jnoh¹. 6 Jmí¹ cuoh²¹ *Jmí¹híen¹ ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² Filipos hi³ ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹. Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ já¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ cónh³í¹ quiau³ jmái¹ quiúnh¹ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ chí¹ján³.

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Troas

7 Jmí¹ ca³li³liau³ sí²ma¹ná¹ quioh²¹ tsá² judíos ti³ ca³niéi² sa¹dó¹, jmí¹jáun² ca³ngah² jnoh¹ hi³ jmú¹³ jnoh¹ má³². La³ñí¹ tín² ca³hléh³ Po¹ jái¹³ hi³ ca³ma³tin² tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ ca³li³ huan², quí¹hliá² má²tsó³² tsú² ñí¹ siáh³ má¹cá²jniá³² jáun². 8 Ñéih³ ñí¹ má²hni³² tsin¹ ñí¹ jmí¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² jmí¹ hai²¹ hliáun³ lín³² sí². 9 Jáun² ho³tá²quié² jmí¹ cuá¹tsi²¹ jan² tsá² tsá¹ñú¹ jmái² Eutico. Tsá² hí³ ca³li³ ñí¹cuóun²¹ lín³², quí¹ ué³ bíh¹ ca³hléh³ Po¹ jái¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³li³ hmih²¹ ziú¹³. Jmí¹jáun² ca³tánh³ ñí¹ hni³² tsin¹, hi³ jáun² má²jún¹ bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³zion³ tsú². 10 Jmí¹jáun² ca³son² Po¹ hi³ ngau³ ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³, hi³ jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³rái³² dí² ta³ rón³² hué³². Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² reh² la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ tiá² rá²jún¹ yáh³ tsú².

11 Jmí¹ cá¹chánh²¹ siáh³ Po¹ chi³cuú²jáun², ca³tsóh³ *hí³ cuú²miih²¹. Hi³ jáun² jmí¹ li²¹ má³² né³, ca³ma³táuh³² tsú² jái¹³ quioh²¹, hi³ ca³hléh³ ca³la³ ñí¹ cá¹jniá²¹; jmí¹jáun² ngau³. 12 Jáun² ca³jón³² tsú² siáh³ tsá¹ñú¹ má²ca³jenh¹³ hí³, hi³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² ta³tonh¹ hiún² lín³² tsí³.

Po¹ tsau³² ti³ juú² Mileto

13 Jmí¹jáun² né³, hnga² Po¹ ngau³ jui³² ta³ la³ ti³ juú² Asón. Ti³la³ jnoh¹ má¹ná¹, mu² pa²¹ bíh¹ ca³tauh²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ la³ ti³ juú² Asón jáun² siáh³, ñí¹ ca³juoh²¹ jnoh¹ quiúnh¹ tsú² hi³ tsí¹jan¹³ jnoh¹ tsú². 14 Jmí¹ ca³jenh² jnoh¹ jáun² Po¹ juú² Asón, ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cu³li²¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ ti³ juú² Mitilene. 15 Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² ñí¹ má²tun³ jmái¹ có³² juú² Quío. Cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ juú² Quío jáun², hi³ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²hni³² jmái¹ juú² Samos nio² can³² jmí²miih²¹. [Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Samos né³ ngau³ jnoh¹ siáh³ juú² Trogilio, ñí¹ jáun² ca³jniauh² jnoh¹ cú² nie².] Ñí¹ má²quiún³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Mileto. 16 Jui³² jaun³² bíh¹ ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsáu¹³ jnoh¹ cú²jueh³² hi³ jáun² tiá² ngá¹³ jnoh¹ juú² Éfeso, quí¹ ní² lí¹ ca³lé³ jnoh¹ hué³² Asia; quí¹ hi³ hnió³ tsú² chanh²¹ tia³jui³² já¹ juú² Jerusalén, hi³ hnió³ tsú² tin¹ jmái¹ Pentecostés ní¹juáh³ hi³ lí¹³.

Po¹ liéinh³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso

17 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Po¹ já¹ juú² Mileto
né³, ca³zen³ jáɨ¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá²daun³²
tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso. 18 Jmí¹
ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² né³, ca³záɨ³ Po¹ la³
lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ hnoh² ha³
lánh³ lín³ jná¹³ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jná¹³
la³ñí¹ hué³² Asia. 19 Tá¹la³ ca³ma³con²¹ jná¹³
jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² hué³² quián¹³ hnoh²,
tiá² cá²jmú³² yáh³ jná¹³ quien² huen²,
ca³háuh³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²,
hi³ ca³ma³tso¹ lín²¹ jná¹³ tsɨn³² ja¹ la³jí³²
hi³ ca³lín¹³ tsá² judíos jmu³ ñí¹con² jná¹³.
20 Tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹
chú³² hi³ ca³tɨ²¹ lɨ³ ñíh¹³ náh², tɨ³la³ chú¹ja²¹
bíh¹ ca³hɨe³ jná¹³ hnoh² jɨ³ la³ tɨ³ hñuh³²
náh² ní² siáh³. 21 Tá²na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hlí¹
ca³lienh¹ jná¹³ tsá² judíos jɨ³ *tsá²cá²jo²¹
hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³²,
hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².
22 Jáun² né³, ta³né³² má²ñe¹ jná¹³ tɨ³ já¹
juú² Jerusalén la³ cun³ rón³² lí³ héih³²
quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹, tiá² ño¹ jná¹³ he³
quiunh²¹ ná¹ ñí¹ jáun². 23 Jɨ³²la³ ti³ ño¹
jná¹³ hi³ la³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹
ñe¹ jná¹³ juáh²³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³tɨn¹
jná¹³ má¹tso¹ tsɨn³², jɨ³ hi³ taunh¹³ tsú²
siáh³ hñu³mí¹ñí². 24 Tɨ³la³ hí¹ cáun² tiá²
hi³ len³ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien²
jmí²chí³ quion²¹, quí¹ jí³²la³ ti³ hnó³² jná¹³
hi³ má¹táuh¹³ ná¹ ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Tɨ³²
Juo¹³ dí² jo³uón³² bíh¹, la³ cun³ lí³ jáun² ta²¹
hi³ ca³hiau³ jná¹³, hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³²
ñí¹con² tsáu² ca³tɨ²¹ mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

25 ”Jáun² né³, ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³
hí¹cónh³ tiú²uú² lí¹³ jɨeh²¹ hnoh² ñi³² jná¹³,
hnoh² tsá² ca³juo³ jná¹³ he³ lánh³ rón³² lí¹³
tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². 26 Jáun² ta³né³²
juanh³² jná¹³ hi³ tiá² tso³ ho² yáh³ jná¹³
ní¹juáh³ hi³ ja³hín³ jmí²chí³ quián¹³ lɨ³ua³
jan² hnoh², 27 quí¹ tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³
jáɨ¹³, ca³juo³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ tán¹
hián² la³jí³² hi³ má²ca³lín¹³ Dió³² jmu³.
28 Jáun² né³, hua³hín¹³ náh² hmóu³² jɨ³ tsá²
ñí¹ hná¹ jáun² ní² siáh³, tsá² má²ca³chan³
hí³ Jmí²chí³ Chun¹ jo³cuonh² náh². Jáun²
la³jmí¹ jmu² tsú² hua³hí¹³ *já¹ziáh², jmu³
náh² hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³²
quioh²¹ Dió³², tsá² ca³lan³ hí³ Tɨ³² Juo¹³ dí²
cun³quionh³ jmí²hán¹. 29 Quí¹ má²ño¹ jná¹³
hi³ ja³táunh¹ tsá² siánh³ ní¹ má¹ngah³² jná¹³,
tsá² jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³
cuáh³² la³jmí¹ jmu² tsí²ná¹ ñí¹con² já¹ziáh².
30 Jɨ³ ja¹ quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh² lɨ³ zian²
tsá² hléh³² jú¹ má²ná¹jan², hi³ ma³can² tsú²
tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², la³í¹
hi³ tónh³² tsá² hí³ ta²¹ jë¹ bíh¹ tsú². 31 Hi³
jáun² hua³hín¹³ lín³² náh², cháu¹ náh² honh²
hi³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² ca³tunh²¹ jná¹³ hi³
ca³hɨe³ jná¹³ hnoh² ca³la³ hi³ háuh³² tsɨn³²
ná¹ ñí¹con² hnoh² cun³ hnɨ³² mii² la³ huá²
la³ jma².

32 ”Jáun² né³, ta³né³² chau²¹ jná¹³ hnoh²
jo³cuo² Dió³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ lɨ³quien²
siáh³ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ ja³²
mií³ tsí³ tsú², quí¹ cun³quionh³ jáɨ¹³ jáun²
bíh¹ lɨ³ pin³ hñu³ honh² náh², hi³ jáun² lí¹³
hián¹³ náh² la³jí³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con²
la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con². 33 Jáun²
né³, tiá² ca³jmú³² yáh³ jná¹³ hi³ hniá¹
ná¹ hi³ zioh² tsáu², uá¹ hi³ quɨe³ uá¹
hi³ hmɨh³². 34 Tɨ³la³ hnoh² má²ná¹ñíh¹
re² hi³ cun³quionh³ ua³ tán² huen² bíh¹
jná¹³ ca³jnió³² hi³ hniáuh³² quion²¹ quiúnh¹
tsá² quiúnh¹. 35 Cun³quionh³ la³jí³² ta²¹
hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun², ca³hɨe³ jná¹³ hi³
hniáuh³² jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ má¹hon¹ dí² tsá²
lɨ³hniauh²³ ñí¹con², hi³ hniáuh³² cháu¹ dí²
siáh³ tsí³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³
dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Tɨ³ jlánh¹
bíh¹ jmí¹ ren² tsá² cue³² la³ cónh³ bíh¹ tsá²
hiáuh²³”.

36 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní²
né³, ca³di³jñí³² cu³tsa³² quionh³ la³jín³²
tsá²daun³² hí³ hi³ ca³liéinh³² Dió³². 37 Jáun²
la³jín³² tsá² hí³ ca³hó³ hi³ ca³ráɨn³² dí² Po¹,
hi³ ca³cúh² dí² chunh³ ñí¹ tsú² 38 tá¹la³
má²nio² hlaɨh³ tsí³ dí², quí¹hliá² ca³juáh³ Po¹
hi³ tiú²uú² chau²¹ jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ dí². Jmí¹
lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ dí² quionh³ la³ tɨ³ can³²
jmáɨ² ñí¹ rón²¹ mu² pa²¹ jáun².

21

Po¹ tsau³² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²háɨh¹ jnoh¹ jáun² jáɨ¹³ quiúnh¹ tsá² reh² dí² hí³ né³, ca³tauh²¹ jnoh¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ tá²chi²¹ la³ tɨ³ hué³² Cos nio² chu³ jmáɨ². Ñí¹ má²tun³ jmáɨ¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ hué³² Rodas nio² chu³ jmáɨ², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Pátara. 2 Juú² Pátara jáun² né³ ca³lɨ³ zia³² cáun² mu² siáh³ siáh³ hi³ tsó³² ca³la³ tɨ³ hué³² Fenicia. Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ mu² jáun² hi³ ngau³ jnoh¹. 3 Jmɨ́¹ ca³tɨ́³ cun³ cá² tsó¹³ juɨ³² ca³neh²¹ jnoh¹ hué³² Chipre nio² chu³ jmáɨ² tɨ³ cuá² cáun¹; cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ ñí¹ jáun², hi³ ngau³ jnoh¹ tá²chi²¹ la³ tɨ³ hué³² Siria. Jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tiro nio² can³² jmɨ́²miih²¹, juú² hɨ́n¹³ hué³² Siria. Ñí¹ jáun² ca³quiú² tsú² cu³tiá³ mu² quí¹hliá² ñí¹ jáun² hniáuh³² huéh³ tsú² lio²¹ hi³ tioh³. 4 Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ quiau³ jmáɨ¹ ñí¹ jáun² quiúnh¹ tsá² hí³. Jáun² tsá² hí³ ca³záɨh³ Po¹ jáɨ¹³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ tiá² hniáuh³² tsó³² Po¹ tɨ³ Jerusalén. 5 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³hue¹³ bíh¹ jnoh¹ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³ quiau³ jmáɨ¹ jáun². Ca³la³ jɨ́n³² jáun² bíh¹ tsá² reh² dí² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² ca³la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ hi³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ tɨ³ jenh³ juú², jáun² can³² jmɨ́²miih²¹ jáun² ca³dí¹jñi²¹ jnoh¹ hi³ ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³². 6 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³háɨh¹ jnoh¹ jáɨ¹³ quiúnh¹ tsú², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ mu² pa²¹ jáun²; cun³ jáun² bíh¹ ca³jính³² tsá² hí³ hi³ ja³tanh²¹ hñú¹³.

7 Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Tiro ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tolemaida. Juú² jáun² ca³cuen¹ jnoh¹ cuo² quiúnh¹ tsá² reh² dí², jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ cú² jmáɨ¹ quiúnh¹ tsú². 8 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ngau³ jnoh¹ siáh³ juɨ³² ta³ quiúnh¹ Po¹, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Cesarea. Ñí¹ jáun² ñéi¹ jnoh¹ hñú¹³ Pí²liéi¹, jan² tɨ³² ngaɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́³ hí³ quiaun³ tsá² ca³lɨn³ hí³ tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³, tsá² ca³quianh³ hí³ tsá² reh² dí² jmɨ́¹tin². Jáun² hñú¹³ tsá² hí³ ca³tauh¹³ jnoh¹. 9 Pí²liéi¹ hí³ jmɨ́¹ tionh¹ quiun³ tsá¹máɨ¹³ jon², tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³². 10 Má²hia³jáun¹³ ca³lá² tiauh² jnoh¹ la³ cun³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jan² tsá² jmáɨ² Ágabo *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ja³ tɨ³ Judea, hi³ ca³ñí¹jɨe¹³ tsú² jnoh¹. 11 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ láu² hñéih¹ Po¹ hi³ ca³hñéih³ cuá² ta³ hnga². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmɨ́²chí³ Chun¹ juáh³ hi³ jmu³ tsá² *judíos la³ lá² já¹ juú² Jerusalén ñí¹con² tsá² quioh²¹ láu² lá², hi³ jáun² jɨenh³ tsú² siáh³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²náɨ¹³ jnoh¹ la³ nɨ́² né³, ca³za¹³ jnoh¹ Po¹ quiúnh¹ tsá² juú² Cesarea hi³ tiú²uú² tsó³² tsú² cú²jueh³² tɨ³ Jerusalén. 13 Tɨ³la³ Po¹ né³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ uoh³² hnoh² hi³ hliah²¹ náh² tsɨn³² jná¹³? Tɨ³la³ cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsɨn³² jná¹³, uá¹jinh¹ hi³ jún³ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ hñe³ yáh³ tsú² jná¹³.

14 Tɨ³la³ tiá² ca³tiau¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ tɨ́¹ jéinh¹ jnoh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú², jáun² ca³tunh²¹ bíh¹ jnoh¹ cú²jueh³², jáun² ca³juoh²¹ jnoh¹ la³ lá²:

—Cáun² cuí¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ jmu³.

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú¹³ jnoh¹ re² lio²¹ quiú¹³ hi³ ngau³ jnoh¹ juɨ³² má²tiáuh¹ tɨ³ Jerusalén. 16 Ma³ jan² tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Cesarea jáun² ca³ñí¹táunh¹ quiúnh¹ jnoh¹, jáun² tsá² hí³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá² jmáɨ² Mnasón, tsá² hué³² Chipre. Tsá² hí³ jmɨ́¹ la³ má²hen² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí² la³ cun³ jmɨ́¹tin² máh³, jáun² hñú¹³ tsá² hí³ bíh¹ ca³tauh¹³ jnoh¹.

Po¹ tsa³jɨen³ Jacobo

17 Jmɨ́¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ já¹ juú² Jerusalén né³, hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsá² reh² dí² ca³he³ jnoh¹. 18 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ñí¹quiúnh¹ jnoh¹ Po¹ hi³ tsa³jɨen³ tsú² Jacobo hñú¹³. Hñú¹³ Jacobo hí³ ca³ngɨh³² siáh³ la³jɨ́n³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². 19 Jáun² Po¹ ca³cuéh³ cuo² hi³ jan² hi³ jan² tsá² hí³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chá³ dí² re²

tso² la³jɨ́³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hnga² dí². 20 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³záɨh³ dí² Po¹ la³ lá²:

—Tɨ³la³ sá¹nɨ́² jɨe³ reh², ca³la³ juóun³² mei²¹ bíh¹ tsá² judíos má²taunh³² ta²¹, hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ né³, hniá¹ bíh¹ hi³ ma³tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 21 Tsá² hí³ má²ca³náɨ³² hi³ hnú² néh¹ hɨeh³² tsá² judíos tsá² tiáunh¹ hué¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tiú²uú² hniáuh³² ma³tí³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ tiú²uú² hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá¹míh¹ jon², hi³ tiú²uú² ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí². 22 Jáun² né³, ¿ha³ lánh³ jmú¹³ dí²? Quí¹ má²ta²¹ má²lɨ³ ñi³² bíh¹ tsú² hi³ má²cuán² hnú² ñí¹ lá². 23 Tɨ³ chú³² jmu³ hnú² la³ cun³ hi³ juáh¹³ jnoh¹ lá²: Quí¹ ja¹ quiú¹³ dí² lá² zian² quiun³ tsá² má²ná¹láɨh²¹ jáɨ¹³ quionh³ Dió³². 24 Jáun² né³, jan³² tsá² lá², ma³jɨ¹³ hnú² jmɨ́¹ honh² quiúnh¹ tsá² lá² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí² tsá² judíos; hi³ ma³hmah²¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tsa³hín³ quioh²¹ tsú². Nɨ́¹ má¹ca³ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³², má¹jáun² má²lɨ́¹³ zéi³² tsú² chí¹ mɨ³láu³ nio². Jáun² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ³ ñi³² hi³ tiá² la³ tson² yáh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³náɨ³² tsú² jáun², tɨ³la³ hnú² bíh¹ jan² tsá² má²tí³² liei²¹ jáun² quiú¹³. 25 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³taunh³ ta²¹ má¹ná¹, má²ca³zen¹³ bíh¹ dí² cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ la³ cun³ hi³ má²ca³láɨ¹³ dí², uá¹la³ cun³ hi³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ má²ca³jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹, tiá² chú³² cuh³ tsú² jmɨ², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láɨ¹, jɨ³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² nɨ́² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján².

Má²tson¹³ tsú² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹

26 Jáun² ca³jan³ Po¹ tá¹ quiun³ tsá²ñuh² hí³. Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³ quionh³ tsá² hí³ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsá² judíos. Jmɨ́¹jáun² ñéi¹ Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáh³ jmáɨ¹ jéi³²í¹ hniauh³ hi³ lɨ³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³ dí² tiáunh¹, hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ cuen³ Po¹ jáh³ joh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tá¹ quiun³ tsá² hí³ hi³ jngɨh³ ñí¹con² Dió³².

27 Jmɨ́¹ má²ñí¹hián² jáun² quiau³ jmáɨ¹ quioh²¹ tsú², jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsá² judíos zian² hué³² Asia ca³lɨ³ cuóun³² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹, jmɨ́¹jáun² la³juɨ³² ca³zió³ tsú² tsɨ́³ tsá² tionh² hí³ hi³ zanh³ tsú² Po¹, 28 hi³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hnoh² tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², ma³hau¹ jnoh¹! Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ hún¹ ngɨ³² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ má²can² tsáu² hi³ lɨ³hon² tsú² tsá²co¹ dí², jɨ³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, la³ má²quionh³ jɨ³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí². Hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá²cá²jo²¹ má²cuá²jan² tsú² hñu³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí², hi³ má²cuá²hliah¹.

29 Ca³juáh³ tsú² la³ nɨ́² quí¹hliá² ca³jɨ́en³² tsú² Po¹ jmɨ́¹tin² já¹ juú² hi³ quionh³ tsú² jan² tsá² jmáɨ² Trófimo tsá² zian² juú² Éfeso, jáun² lɨ́¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ má²cuá²jan² Po¹ tsá² hí³ hñu³ cuáh³².

30 Jáun² la³juɨ³² tiá³ siaun³² taunh³ bíh¹ tsá² juú², hi³ ca³cuú² ca³ngɨh³² ca³la³ né³² cánh³. Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹hmá¹ ñí¹cuonh¹³ dí² Po¹ hi³ ca³chin² dí² cheih³², jáun² la³juɨ³² ca³jna³ dí² siáh³ ho³hñú¹³ cuáh³². 31 Jmɨ́¹ má²jngɨh³ cu³tí³ bíh¹ tsú² Po¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² juo¹³ hliáu³ tsá² *romanos hi³ tiá³ siaun³² lɨ́n³² bíh¹ má²tiáunh¹ la³jɨ́n³² tsá² juú² Jerusalén. 32 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ hliáu³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ la³ má²quionh³ hliáu³ ñí¹ hná¹ jáun², jáun² cú²hé² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tsá² hí³. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² tsá² lɨ́n³ hí³ juo¹³ hliáu³ né³ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tiú²uú² ca³quiunh³ yáh³ tsú² Po¹. 33 Jmɨ́¹jáun² cuan³ tsá² lɨ́n³ juo¹³ hliáu³ ñí¹ zenh¹ Po¹ hi³ ca³zanh³ Po¹ hi³ ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ hñe³ tsú² Po¹ quionh³ tun³ cá²den¹ná¹. Jáun² ca³ngáɨ³ tsú² siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, hi³ he³ lɨ́²jmú³. 34 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² hí³ má¹ná¹, tiú² jan³² lɨ́n³² bíh¹ ca³taunh³, hi³ jáun² lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jáɨ¹³ ne³ bíh¹ juo¹³ hliáu³ lɨ³, quí¹ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³² bíh¹ tiáunh¹ tsú². Jáun² juo¹³ hliáu³

hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ cu³tsa³² jan³ cú²jueh³² hliáu³ Po¹ ñí¹ lɨ³ hñú¹³ hliáu³. 35 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ hliáu³ jmɨ́h¹ ta³² hi³ hí¹jan² Po¹, jáun² ja¹ uá¹ hen² bíh¹ Po¹ ca³jan³ tsú² chi³cuú² quí¹hliá² jlánh¹ chí¹ñi¹ já²táunh¹ tsá² hí³ hi³ hnió³ jmu³ hian² tsɨ́³. 36 Tsá² hí³ né³ hí¹hóh³² la³jín³² hi³ hí¹juáh²³:

—¡Cu³tí³ cuí¹ jngɨh¹³ mí¹ tsá² lín¹ nɨ́²!

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹

37 Jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹tanh¹³ tsú² Po¹ hñú¹³ hliáu³ jáun², jáun² Po¹ ca³mɨ́³ jáɨ¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ hí³ hi³ ca³juáh³:

—¿Tiá¹ lɨ¹³ juoh²¹ cu³tiá³ quiúnh¹ jná¹³?

Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tɨn² máh³ hnú² hléh¹ jú¹ *griego dúh¹? 38 ¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² tsá² hué³² Egipto dúh¹, tsá² ca³jmú³ hniéi² quionh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² ca³lɨ³ zian² quiún³ mei²¹ tsá² jngɨh² tsáu² joh¹, hi³ ca³ñí¹táunh¹ quionh³ dí² la³ tɨ³ hué³² quiéin²?

39 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Tsá² judío juú² Tarso bíh¹ jná¹³, cáun² juú² quien² tɨ³ Cilicia. Juenh² jmu³ honh², cué¹ tiá³ jáɨ¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ tsá² nɨ́².

40 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cué³² juo¹³ hliáu³ jáɨ¹³ né³, ca³náu² Po¹ hná¹³ ta³², hi³ ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsá² hi³ tie³. Jáun² jmɨ́¹ má²tionh² tsá² hí³ tie³ né³, ca³hléh³ Po¹ jú¹ *hebreo ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

22

1 —Hnoh² tsá²cáu³ jɨ³ tsá²daun³², re² niéi² náh² jáɨ¹³ hi³ má¹tson¹³ jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh² ta³né³².

2 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ hi³ dí¹hleh³² Po¹ jú¹jma² *hebreo né³, tɨ³ lɨ³mí¹ tie³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú². Jáun² Po¹ ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³:

3 —Tsá² *judío tsá² juú² Tarso bíh¹ jná¹³, juú² hín¹³ tɨ³ Cilicia, tɨ³la³ já¹ juú² Jerusalén lá² bíh¹ ca³cuon³ jná¹³. Ja³bí¹ tsá² ca³ma³ta² tɨ³² Gamaliel yáh³ jná¹³ uá²jaɨ³², tsá² hí³ ca³ma³ta² jná¹³ ca³la³ cun³ tán¹ cun³ hián² héih³² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹ hi³ hiauh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². Huen² jná¹³ jlánh¹ ca³lɨ³ hniá¹ ná¹ hi³ má¹zián¹³ ná¹ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³jmɨ́¹ ná¹hniá¹ hnoh² nɨ́² ta³né³². 4 Jmɨ́¹tin² jlánh¹ jmɨ́¹ jmu² jná¹³ hian² tsɨn³² ñí¹con² tsá² má²tiáunh¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús, hí¹ la³ tɨ³ jmɨ́¹ jngɨh³² jná¹³ tsú². Hi³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ tsú² ca³ma³tson¹³ jná¹³ jmɨ́¹tin², hi³ ca³quí¹ ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí². 5 Jáun² tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ quionh³ la³jín³² tsá²daun³² lɨ́¹³ cué³² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Ja³bí¹ tsá² hí³ siáh³ ca³cué³ jná¹³ sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² judíos reh² dí² zian² já¹ juú² Damasco; hi³ jáun² ñéi¹ jná¹³ ñí¹ jáun² hi³ jmɨ́¹ já¹zánh²¹ jná¹³ tsá² má²tiáunh¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús, hi³ jmɨ́¹ já¹jan³² jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ ná¹hñei²¹ tɨ³ já¹ juú² lá², hi³ jmɨ́¹ jmuh¹ jnoh¹ tsú² ñí¹ lá².

Po¹ cha³² ha³ lánh³ rón³² ca³tɨ́² cá²jéinh³² jmɨ́¹ tsɨ́³

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

6 ”Tɨ³la³ tá¹la³ cuá¹ñe² jná¹³ jáun² hú¹ juɨ³² né³, jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Damasco, jáun² cu³diá²jan² jmɨ́¹ táɨn³ jná¹³ cáun² joh¹ pin³ lɨ́n³² hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú² cun³ chi³hiú²; 7 la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³tánh³ jná¹³ cu³hna²¹ jáh³. Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹: “Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láɨh³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?” 8 Hi³ jáun² jná¹³ ca³ngáɨ³²: “¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tɨ³²?” Jáun² Tsá² hí³ ñí¹ca³juáh³: “Jná¹³ bíh¹ la³², Jesús Tsá² Nazaret Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh²”. 9 Ca³jɨ́e³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ quiúnh¹ jná¹³ joh¹ jáun², tɨ³la³ tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ tsú² hi³ ñí¹ca³hléh³ jáun² tsáu². 10 Jmɨ́¹jáun² ca³juo³ jná¹³ tsú²: “¿He³ bí¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ né³ Tɨ³²?” Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨ³ jná¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí²: “Náu², cua³² juɨ³² hún¹ nú² tɨ³ Damasco. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ³ ñíh¹³ hnú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hnú² jmúh¹³”. 11 Tɨ³la³ joh¹ zín³ lín³² hi³ ca³jɨe³² jná¹³ jáun² né³ ca³jmú³ hi³ ca³táɨn³ jná¹³, jáun² tsá² jmɨ́¹ quiúnh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ ca³zanh³ uón³² hi³ ca³jau³ tɨ³ já¹ juú² Damasco.

12 ”Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Ananías, jan² tsá² la³ má²tí³²

re² lɨn³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. La³ jɨ́n³² tsá² judíos zian² juú² jáun² jmɨ́¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³. 13 Jáun² Ananías hí³ ca³ñí¹jɨe¹³ jná¹³. La³ cun³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú² ca³juáh³: “Hnú² reh² Saulo, ¡jɨe¹ siáh³ cónh³ hi³ hmaɨ²¹!” La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³tauh² siáh³ re² mɨ́¹ñi³² jná¹³. 14 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨ³ tsú² jná¹³ la³ lá²: “Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² má²ca³quianh³ hnú², hi³ hnió³ tsú² hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú² jmu³, jɨ³ hi³ lɨ́¹³ jɨen¹ hnú² siáh³ hnga² Tsá² Chun¹, hi³ náɨh¹³ hnú² siáh³ jë¹ Tsá² hí³. 15 Quí¹ hnú² bíh¹ ca³tɨn¹ cuá¹náuh² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³jɨeh³ nú² jɨ³ hi³ ca³niéih² nú² nɨ́² siáh³. 16 Jáun² né³, ha³ lɨ́² ján², cuɨ́¹ zaun²¹ nú² jmáɨ² hi³ teh¹ nú² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hin³ tsú² tso³ quián¹³ hnú²”. La³ nɨ́² ca³juáh³ Ananías hí³.

17 ”Hi³ jáun² jmɨ́¹ cuanh²¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén lá² né³, ca³ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéin³² jná¹³ 18 hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Háun¹ nú², tia³juɨ³² cua³han² já¹ juú² lá², quí¹ tsá² juú² lá² cun³ tiá² héi³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ hnú² ca³tɨn¹ jná¹³”. 19 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: “Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, já² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² lá² ná¹ñi³² hi³ jná¹³ jmɨ́¹ ñe² la³jɨ́³² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, hi³ jmɨ́¹ ñí²jan³² jná¹³ tsú² hñu³mí¹ñí² tsá² má²taunh² hnú² ta²¹ jmɨ́¹jáun², hi³ jmɨ́¹ quiunh³² jná¹³ tsú² siáh³. 20 Ja³bí¹ la³ jáun² jmɨ́¹ ca³táɨn² jáun² jmɨ² quioh²¹ hla¹ Tié³ tsá² ca³náu² hí³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú², ja³bí¹ ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zenh¹ jná¹³ hi³ húnˀ¹ ná¹ cá²hon³ quiúnh¹ tsá² ca³jngɨh³ hí³ Tié³, hi³ ca³hmá³ jná¹³ siáh³ ha¹ tsá² ca³jngah³ tsú² hí³”. 21 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³: “Cua³², quí¹ hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ tsá² zian² ñí¹ uóunh³”.

Cáun³² siáh³ Po¹ juo¹³ hliáu³

22 Ca³náɨ³² bíh¹ tsú² re² hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ñí¹; tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹ tsú² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ jún¹³ mí¹ tsá² lín¹ ja³ juón¹ nɨ́²! ¡Tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ zian² tsá² la³ nɨ́²!

23 La³ má²ná¹tɨ́² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ ná¹quí² ná¹zen² ha¹, hi³ ná¹quí² ná¹ziauh³² siáh³ hliáu² chi³cuú², 24 jáun² cu³tsa³² bíh¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ jan³ hliáu³ Po¹ tɨ³ ñéih³ hñú¹³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ pan³ tsú² Po¹ quionh³ hñú¹jméi¹³, hi³ jáun² chá³² Po¹ he³ ca³tɨ²¹ sa³ tɨ³ hóh³² lɨ́n³² tsá² hí³. 25 Jmɨ́¹ má²lɨ́²hñéi³² tsú² jáun² Po¹ tiá³ lín³² né³, hi³ jmɨ́¹ má²pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ jáun², jáun² Po¹ ca³záɨh³ hliáu³ tsá² chín¹ zenh² có³² jáun² la³ lá²:

—¿Hí¹ jmu² héih³² liei²¹ hi³ lɨ́¹³ pan¹³ hnú² jan² tsá² *romano ta³ tiá² má²lɨ́²quiánh² nú² jú¹ tson² quioh²¹ tsú²?

26 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² hliáu³ tsá² chín¹ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³ lá²:

—¿He³ dá² ñi³jmuh³² hnú²? Já² la³ tsá² romano bíh¹ tsá² ó³².

27 Jmɨ́¹jáun² ja³ juo¹³ hliáu³ tsá² chín¹ ñí¹ zenh¹ jáun² Po¹, hi³ ca³ngáɨh³ dí² jáɨ¹³ lá²:

—¿Hí¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² romano hnú²?

Jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Ján³.

28 Jáun² juo¹³ hliáu³ ca³záɨh³ siáh³ Po¹:

—Tɨ³la³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ quɨe³ ca³cáɨn³ hi³ ca³lɨn³ jná¹³ tsá² romano.

Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Tɨ³la³ jná¹³ dá² má²lɨ́n³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² bíh¹.

29 Jmɨ́¹jáun² la³juɨ³² ca³tiánh³ tɨ³ có³² tsá² jmɨ́¹ má²cán³ hí³ jú¹ tson² quioh²¹ Po¹, hí¹ la³ tɨ³ hnga² yáh³ juo¹³ hliáu³ ca³juénh² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tson² bíh¹ la³ tsá² romano bíh¹ Po¹, quí¹hliá² jmɨ́¹ má²lɨ́²hñéi³² dí² tsú².

Má²zenh² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos

30 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmɨ́¹ hnió³ juo¹³ hliáu³ lɨ³ ñi³² he³ tso³ chá³² tsá² judíos quioh²¹ Po¹, jáun² ca³chin² dí² tsú², hi³ ca³zen³ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ngɨh¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹ñí¹ hué³². Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ tsú² Po¹ hi³

ca³ñí¹zinh² dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tsá² hí³.

23

1 Jmɨ́¹jáun² né³, Po¹ ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² ná¹chín¹ hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², la³ tɨ³ ta³né³² tiá² lin¹ cha³² yáh³ tso³ jmɨ́¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ ca³tɨ²¹.

2 Jáun² Ananías tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² tionh² cu³héin¹ Po¹, hi³ pá³ tsú² ho³ Po¹. 3 Jáun² Po¹ né³ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Hnú² dá² cáun² hná¹ hiah³² tiáu² jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹, ja³bí¹ Dió³² po³ siáh³ hnú²! ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jáun² ñíh³ hnú² ñí¹ nɨ́² hi³ rá¹tsɨh³² nú² héih³² la³ cun³ juáh³ liei²¹? ¿He³ láɨh³² sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² ñi³jmuh³² la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹?

4 Jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ có³² jáun² ca³záɨh³ Po¹:

—¿Hí¹ hnú² la³ ca³tɨn¹ jin¹³ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹ quian²¹ Dió³²?

5 Jáun² Po¹ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Tiá² jmɨ́¹ ño¹ jná¹³ reh² hi³ lɨ́n³ tsá² nɨ́² mí²tsá² hɨ́en¹; quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tiá² hniáuh³² hléh¹ hnú² jú¹ hlah³ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹”.

6 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Po¹ hi³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ la³ ná¹lɨ́³ tun³ nió³, cun³ nió³ tsá² *saduceos, hi³ cun³ nió³ siáh³ tsá² *fariseos, jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², jan² tsá² fariseo bíh¹ jná¹³, tsá² cá² mí¹zionh² tsá² fariseos. Jáun² né³, ¡né³² má²cán³ tsú² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

7 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³juónh³ tsá² saduceos cú²zúnh² quionh³ tsá² fariseos, jmɨ́¹jáun² lɨ³ tsú² tun³ tsoh³. 8 Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ quí¹hliá² tiá² ta²¹ taunh³² yáh³ tsá² saduceos hi³ jenh¹³ dí² já¹ hla¹, hi³ juáh²³ siáh³ hi³ tiá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zian², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, taunh³² bíh¹ ta²¹ la³jɨ́³² hi³ jáun². 9 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³tɨ³ ca³hóh³², jáun² ma³ jan² tɨ³² liei²¹ ja¹ quioh²¹ tsá² fariseos hí³ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² lin¹ hi³ hlaɨh³ chauh¹ yáh³ jnoh¹ quioh²¹ tsá²ñuh² lá², quí¹ tiá² né¹ yáh³ dí² ho³sa³ jan² tsá²cuú² tsá²chín³ má²ca³hléh³ ñí¹con² tsú², ho³lá²dá² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 Cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ má²ná¹jín²³ lɨ́n³² tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² jmɨ́¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ tsa³chin² tsú² cú²jueh³² Po¹ ja¹ jáun² hi³ jón³² siáh³ hñú¹³, quí¹ hi³ juénh² tsú² nɨ́² lɨ́¹ jun² Po¹, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jmú³ tsú² hná¹jënh² nio² Po¹.

11 Hi³ jáun² hua² jáun² né³ ca³ma³jnia³² Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² Po¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá³ chá¹ honh² Po¹, quí¹ la³jmɨ́¹ má²lɨ́²hléh¹ hnú² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén lá², la³ jáun² uá²jaɨ³² hniáuh³² cuá¹hléh¹ nú² siáh³ já¹ juú² Roma.

Má²cú¹ má²ren²¹ tsáu² jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ Po¹

12 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² *judíos ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ Po¹. Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ ca³tanh² hú¹mu³héih³² hi³ tiá² má³² jmu³ hí¹ cú¹pih²¹, sa³jun³ hính³ jmɨ́² jma³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jngɨh³ dí² Po¹. 13 Lɨ́n³ tun³lón³² tsá² ca³jmú³ jáɨ¹³ jáun². 14 Jáun² ca³ñí¹táunh¹ dí² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²tún² hmóu³² lá² jnoh¹ má²lɨ́²tanh¹³ hú¹mu³héih³² hi³ tiá² cú¹ tiá² hnáɨh¹³ jnoh¹ hí¹ cú¹pih²¹ ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh¹³ jnoh¹ Po¹. 15 Jáun² né³, zen² hnoh² jáɨ¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ quiúnh¹ náh² tsá² ná¹ñí¹ hi³ ja³jan² tsú² siáh³ Po¹ ta³ máh¹ hnoh². Juoh¹ hnoh² juo¹³ hliáu³ hi³ hnáuh² hnoh² ngáɨh¹ re² lín³² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. Jáun² jnoh¹ tsá¹tan¹³ Po¹ hú¹ juɨ³² hi³ jngɨh¹³ jnoh¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ tsú² ñí¹con² hnoh².

16 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² ñú²míh¹ jon² hiá¹ raɨnh²¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun² né³, la³juɨ³² ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun². 17 Jáun² ca³teh³ Po¹ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Cuá²jan³² tiá³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² juóuh³² nú², quí¹ zia³² cáun² já↓¹³ hi³ tsa³zeh¹ tsú² juóuh³² hnú².

18 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jan² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ñú²míh¹ ta³ ñí¹ juo¹³ hi³ ca³juáh³:

—Po¹ tsá² cuá¹tson³ lí²tié³ jná¹³ hi³ lí²juáh³ hi³ já¹jan³² jná¹³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² hnú², quí¹ zia³² cáun² já↓¹³ quian³² hi³ zá↓³² hnú².

19 Jmí¹jáun² ca³zanh³ juo¹³ hliáu³ cuo² ñú²míh¹ hí³, hi³ ca³ñí¹ngah¹ dí² já↓¹³ jáun² ñí¹ t↓³ có³², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ já↓¹³ quiánh¹ nú²?

20 Jáun² ñú²míh¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ má²lí²ma³cú¹ ma³ren²¹ já↓¹³, hi³ jáun² má²zá↓³² tsú² hnú² hi³ cuá¹jan³² hnú² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ tsa³háu², hi³ lí¹ ja³ma³cau² tsú² hnú² hi³ juáh³ hi³ nga³ re² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. 21 Su³uú² lí¹ táunh³ hnú² ta²¹; quí¹ lín³ tun³lón³² tsá² tau³ Po¹ hú¹ ju↓³² tsa³háu². Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ má²lí²tianh² hú¹mu³héih³² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² cuh³ hi³ sa³jun³ hín³ jmá↓² ca³la³ ñí¹ ca³jng↓h³ Po¹. Jáun² ta³né³² cáun² má²ná¹jan³² tsú² hi³ chanh²¹ hnú² já↓¹³ bíh¹ ha³ líh³ cuá¹jan³² nú² Po¹.

22 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³zá↓h³ ñú²míh¹, hi³ tiá² hin² zá↓h³² hí¹ jan² hi³ má²lí²chá³² la³ jáun², jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³chanh³ dí² ñú²míh¹ hí³.

Zen³ tsú² Po¹ ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹

23 Jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ gon³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³zá↓h³ dí²:

—Jmu³ hua³jan²¹ tun³ nio² hña³láun³ hliáu³ tsá² tsa³táunh¹ ju↓³² ta³, hna↓h³² nio² quiú³ ts↓²¹ quian³ siáh³ tsá² ná¹ts↓n¹ jáh³, hi³ cónh³ tun³ nio² hña³láun³ siáh³ tsá² ná¹quian³² hmá² zunh²¹. Hniáuh³² tónh³² tsú² hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ cun³ la³ nio¹ ñu³ t↓³ ca³nié↓² la³ t↓³ juú² Cesarea. 24 Hi³ jmu³ siáh³ hua³jan²¹ gon³ gáun³ tsa³cuá¹ hi³ ca³t↓n¹ Po¹, hi³ tsa³jan² tsú² re² t↓n² ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹.

25 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³zen³ cáun² sí² hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

26 “Hia² nú² Fé³ tsá² lín³ hnú² ta²¹ hi³ chín¹, jná¹³ la³² tsá² jmá↓² Claudio Lisias zein³² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú².

27 Jmí¹ ca³ma³tson¹³ tsá² judíos tsá² lá² hi³ jmí¹ má²jng↓h³ tsú², t↓³la³ jmí¹ ca³li³ ño¹ jná¹³ hi³ tsá² *romano bíh¹ la³ tsá² lá², jmí¹jáun² ñéi¹ jná¹³ quiúnh¹ hliáu³ joh² hi³ ca³ñí¹lion¹ jná¹³ tsú². 28 Jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ li³ ño¹ hi³ he³ tso³ cha³² tsú² quioh²¹ tsá² lá², hi³ jáun² ca³ñí¹jan³² jná¹³ tsú² ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. 29 T↓³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lí¹ ca³tu³ ca³hna³ tsá² lá² la³ cun³ lí³ liei²¹ quioh²¹ hmóu³² bíh¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³t↓²¹ hi³ jng↓h³ tsú² tsá² lá², sa³jun³ ca³t↓²¹ hi³ tanh¹³ tsú² hñu³mí¹ñí².

30 Jáun² jmí¹ ca³li³ ño¹ jná¹³ hi³ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² já↓¹³ hi³ jng↓h³ tsá² lá², jmí¹jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² hnú², ja³bí¹ ca³juo³ jná¹³ siáh³ tsá² tú² tsá² hna² tsú² hi³ ñí¹con² hnú² má²hniáuh³² chá³² tsú² tso³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ já↓¹³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnú²].”

31 Jáun² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ má²lí²héi³ jáun² hliáu³ hí³, ca³jan³ Po¹ ta³ huá² ta³ nié↓² jáun², hi³ ca³ñí¹jan² dí² la³ t↓³ juú² Antípatris. 32 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jính³² la³j↓n³² hliáu³ tsá² ca³ñí¹táunh¹ ju↓³² ta³ cun³ juú² Antípatris jáun², jáun² cu³ jmáh³ tsá² ná¹ts↓n¹ hí³ jáh³ bíh¹ jéi³²í¹ já¹taunh²¹ quionh³ Po¹. 33 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² hliáu³ hí³ juú² Cesarea, jáun² ca³cuéh³ tsú² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun², hi³ ca³zinh³ tsú² siáh³ Po¹ ta³ ñí¹ tsú². 34 Jmí¹ má²lí²hí³² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun² né³, ca³ngá↓h³ Po¹ hi³ hín² t↓h³ h↓n¹³. Jmí¹ ca³juáh³ Po¹ hi³ h↓n¹³ t↓³ Cilicia, jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³juáh³:

35 —Ní¹ má¹cuá²taunh²¹ tsá² tú² hna² hnú² ñí¹ lá², má¹jáun² máh³ cán¹³ jná¹³ jú¹ tson² quián¹³ hnú².

Jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ hua³hí¹³ Po¹ ñéih³ hñú¹³ hla¹ re²¹ Herodes.

24

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ Fé³

1 Jmí¹ la³ má²hñá³ jmá↓¹ jáun² ca³chó³² Ananías já¹ juú² Cesarea, tsá² lín³ hí³

mí²tsá² hɨ́en¹, quionh³ tsú² ma³ jan² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tsá² jmáɨ² Tértulo ní² siáh³, jan² tɨ³² tsá² jmu² ta²¹ hi³ nau³² jáɨ¹³. Jáun² tsá² hí³ ca³tiánh³ ta³ ñí¹ tsá² ho² ta²¹ hí³, hi³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹. 2 Jmɨ́¹ má²cuɨ́²ñí¹quian¹³ tsú² jáun² Po¹ né³, ca³chá³ Tértulo tso³, hi³ ca³záɨh³ dí² Fé³ la³ lá²:

—Hnú² tsá² ho² ta²¹, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ re² cháunh²³ honh² hnú² hi³ jmuh³² héih³², hi³ jáun² tie³ bíh¹ nio² tá¹ cáun² hué³² lá², hi³ hliáun³ siáh³ héih³² chu²¹ héih³² hmaɨ²¹ má²ca³lɨ³zia³² quiú¹³ dí². 3 Hen³ ma³ chú³² jmuh³² hnú² re² héih³² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² la³ tán¹ hué³² quiú¹³ dí², jáun² jlánh¹ hiún² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ cue³² jnoh¹ tiá¹hmah¹ ñí¹con² hnú² Fé³ tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹. 4 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnó³² jná¹³ má¹tsan¹³ lɨ́n³² honh² hnú², jáun² mɨ́²³ jná¹³ hi³ chú³² hi³ náɨh¹³ tiá³ hnú² jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá². 5 Tsá² tsanh²¹ jnoh¹ lá² jlánh¹ má²miéi³², jɨ³ hi³ quí² tson² tsú² tsá² *judíos tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³. Tsá² lá² jan² tsá² ná¹ɕhín¹ ñí¹con² tsá² cu³ nió³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hla¹ tsá² ja³ hí³ Nazaret. 6 Tsá² lá² jmɨ́¹ hnió³ hliáh³² siáh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹; tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, la³juɨ³² ca³zanh¹³ tsú² hi³ tson³. [Hi³ jmɨ́¹ má²hnáu² jnoh¹ má¹ré¹³ tsáu¹³ tsú² la³ cun³ juáh³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³², 7 tɨ³la³ Lisias juo¹³ hliáu³ jlánh¹ chí¹hniéi² ca³ñí¹chin² Po¹ lá² ja¹ quiú¹³ jnoh¹, 8 hi³ ca³juáh³ siáh³, hi³ tsá² cha³² tsáu¹³ tsá² lá² ca³tɨn¹ ja³táunh¹ ñí¹con² hnú².] Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ hi³ cánh¹ hnú² huen² re² lɨ́n³² jú¹ tson² ñí¹con² tsú², jáun² má¹jáun² lɨ³ ñíh¹³ hnú² hi³ tson² bíh¹ la³ cun³ tso³ hi³ cha³² jnoh¹ quioh²¹ tsú².

9 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² judíos jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ma³tson² uá²jaɨ³² jáɨ¹³ jáun². 10 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsá² ho² ta²¹ lin¹ hi³ má²lɨ́¹³ hléh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ cué¹³ jú¹ tson² quion²¹ ñí¹con² hnú², quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ má²hia³jáun¹³ lɨ́n³² máh³ lɨ́n³ hnú² jue²¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hué³² lá². 11 Huán¹ tsɨ́³ bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³tsɨn² hnú² nɨ́¹juáh³ tson² la³ cun³ hi³ juah²¹ jná¹³, quí¹ né³bí¹ má²tí³ quia³tún³ jmáɨ¹ bíh¹ la³ cun³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jná¹³ Dió³². 12 Hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² dí¹quí¹ dí¹tanh¹ jná¹³ jáɨ¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² lá², sa³jun³ má²lɨ́²cuú¹ lɨ́²ngɨh²¹ jná¹³ tsáu² hi³ juáh¹³ hi³ má²lɨ́²zió³² jná¹³ tsɨ́³ tsú², uá¹ hi³ ñéih³ cuáh³² chín¹, ho³ lɨ³ua³ cáun² cuáh³² ñí¹ hná¹ ní² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ já¹ juú² já¹ hñú³ siáh³. 13 Hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ ma³tson² tsú² lɨ³ua³ cáun² tso³ ñí¹ hná¹ ní². 14 Tɨ³la³ jná¹³ ton¹ bíh¹ hi³ tson² bíh¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jná¹³ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² jnoh¹ tsá² má²tiáuh¹ jnoh¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús, jnoh¹ tsá² té²³ tsá² ní² “tsá² cu³ nió³”. Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ la³jɨ́³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Moisés jɨ³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ní² siáh³. 15 Ja³bí¹ jná¹³ hu²¹ tsɨn³² la³ cun³ hi³ qui³ ná¹hen² tsɨ́³ tsá² lá², hi³ jenh¹³ jáun² la³jín³² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³, uá¹ i³ tsá² chun¹ uá¹ i³ tsá² hláɨh¹. 16 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tion³ jmu² jná¹³ hi³ lɨ³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨn³² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², hi³ jáun² tiá² zia³² tso³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ chá³², uá¹ i³ ñí¹con² Dió³² uá¹ i³ ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun² ní² siáh³.

17 ”Jmɨ́¹ má²ca³ñí¹tɨ́¹ ñí¹ngɨ́¹³ jná¹³ ca³lá² ué³ juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hué³² siáh³, ngah³ jná¹³ siáh³ juú² Jerusalén, hi³ ca³lén¹³ hi³ ñí¹ma³hon¹ ca³lá² tsá² tia³mii², jɨ³ hi³ ñí¹jngɨ́h²¹ ná¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ hiún² tsɨn³². 18 Jmɨ́¹ má²jɨ² jáun² jmɨ́¹ tsɨn³² jná¹³ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ jnoh¹ tsá² judíos, la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² judíos zian² hué³² Asia hñu³ cuáh³² chín¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ má²lɨ́²cuú¹ lɨ́²ngɨh²¹ tsáu² yáh³ jná¹³ jmɨ́¹jáun², hi³ sa³jun³ má²zenh² jná¹³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsá² ná¹jmu² tiá³ siaun³². 19 Tsá² tsauh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ ja³táunh¹ ñí¹ lá² ní¹juáh³ he³ tso³ hnió³ tsú² chá³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 20 Ní¹juáh³ tiá² ja³táunh¹ tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² tionh² lá² cuɨ́¹ juáh¹³, neh²¹ ní¹juáh³ he³ tso³ ca³tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ jmɨ́¹ ca³zeh³ tsú² jná¹³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. 21 Tiá² né¹ ho³sa³ hi³hliá² ca³hléh³ jná¹³ tiá³ hi³

ca³juánh³² la³ lá²: ¡Né³² má²ná¹canh³² hnoh² jú¹ tson² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

22 Tɨ³la³ Fé³ hí³ má¹ná¹, jmí¹ má²ñi³² re² bíh¹ hi³ ha³ lánh³ ná¹ngɨ²³ tsá² má²tiáunh¹ hí³ juɨ³² quioh²¹ Jesús; hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jáɨ¹³ jáun², ca³jmú³ héih³² hi³ cáun² cuí¹ lí³ tín² la³ ní², hi³ ca³juáh³:

—Ní¹ má¹cuán² Lisias tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ má¹ré¹³ jná¹³ jáɨ¹³ ní² quián¹³ hnoh².

23 Jmí¹jáun² ca³jmú³ Fé³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ tsá² chín¹ hua³hí¹³ Po¹ la³ má²jmu² jáun², tɨ³la³ ca³cué³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ ma³hiún² ca³lá² Po¹ tsí³, jɨ³ hi³ lí¹³ tsa³jɨe³ siáh³ tsáu².

24 Jmɨ¹ lí¹cáɨn² jáun² máh³ ca³chánh³² siáh³ Fé³ já¹ juú² jáun² quionh³ Drusila tsá²mɨ³ tsá² judía ñí²cuo². Jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ Po¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² ne³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh² tsú² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. 25 Tɨ³la³ jmí¹ ca³hléh³ Po¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³² né³, hi³ hniáuh³² lɨ³ tɨn² tsú² tɨ³ jinh³ hnga², jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² jmáɨ¹ né³bí¹ ja³² ní² siáh³, jmí¹jáun² ca³juénh² bíh¹ Fé³, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Cuánh² tín² cú²jueh³², má¹jáun² té¹³ jná¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³lɨ³ jɨen¹ ná¹.

26 Jáun² Fé³ hí³ cáun² lí¹ jmí¹ má²hu²¹ tsí³ hi³ jéin³² Po¹ quɨe³, má¹jáun² jmí¹ lión²¹ dí²; jáun² ca³teh³ dí² hliáun³ jéin³² hi³ hnió³ dí² juónh³ quionh³. 27 Jmí¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun² tun³ mii² hi³ cuá¹tson³ Po¹ ca³tsóh³² Fé³ ta²¹, jmí¹jáun² hi³ siáh³ Porcio Festo. Tɨ³la³ jmí¹ cuá¹han³ Fé³ ta²¹ má¹ná¹, cun³ jáun² ca³chan³ bíh¹ tsú² Po¹ cuá¹tson³, quí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos.

25

Po¹ má²zenh² siáh³ ta³ ñí¹ Festo

1 Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ ca³héi³ Festo jáɨ¹³ hi³ lín¹³ ta²¹ hué³² jáun², cua³han³ juú² Cesarea ñí¹ zeh² ñí¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ngau³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. 2 Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² Festo hí³. 3 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ ñí¹con² Festo hi³ jmu³ tsú² hi³ chú³² hi³ chanh³ jáɨ¹³ hi³ cuí¹ jáuh¹³ Po¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén jáun²; quí¹ tsá² hí³ dá² jmí¹ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³jngɨh² Po¹ hú¹ juɨ³². 4 Tɨ³la³ Festo né³ ca³záɨh³ tsá² hí³, hi³ tsá² cuá¹tson³ bíh¹ hí³ já¹ juú² Cesarea, hi³ né³bí¹ tsánh²¹ yáh³ tsú² hnga² ñí¹ jáun²; 5 hi³ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hin² hnoh² tsá² ná¹hauh³² náh² jáɨ¹³, lí¹³ cuá¹táunh¹ náh² quiúnh¹ jná¹³ já¹ juú² Cesarea, hi³ jáun² ñí¹ jáun² cuá¹juah²¹ náh² ní¹juáh³ he³ tso³ zia³² quioh²¹ tsá² hí³.

6 Jmí¹ la³ má²jña³ ho³ má²quia³ jmáɨ¹ hi³ ca³chó³² Festo hí³ já¹ juú² Jerusalén, ngah³ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Cesarea. Jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ hi³ ca³chánh³² jáun² tsú² ca³cuá³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹, jmí¹jáun² ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. 7 Jmí¹ hi²¹ jáun² Po¹ ñí¹ta²¹, ca³la³ ja¹ uá¹ zenh² bíh¹ Po¹ ca³jmú³ tsá² judíos tsá² ja³taunh²¹ hí³ juú² Jerusalén, hi³ ca³chá³ tsú² hliáun³ jmáh³la³ tso³ huáh² tsí³, tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ ma³tson² tsú² tso³ jáun². 8 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cué³ Po¹ jú¹ tson² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ hi³ ca³tɨn¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹, sa³jun³ hi³ ca³tɨn¹ *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí² tsá² *romanos ní² siáh³.

9 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ Festo tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Po¹ la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² cuóh¹³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ tso³ quián¹³ hnú²?

10 Tɨ³la³ Po¹ ca³ngáɨ³:

—Ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ juo¹³ tsá² romanos bíh¹ tsá¹juoh²¹ dí²; quí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tɨ²¹ ma³re² tsú². Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ hlah³ tiá² cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ ná¹. 11 Sá¹jmí¹ hi³ tson² ca³jmú³² jná¹³ cáun² hi³ hlah³ dúh¹, jáun² cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ jún³ jná¹³; tɨ³la³ ní¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ cha³² tsú² ní² tiá² la³ tson², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá²

hin² ca³tɨn¹ jɨenh³ jná¹³ jo³cuo² tsá² nɨ́². Hi³ jáun² bíh¹ mɨ́²³ jná¹³ hi³ ma³re² hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juónh³ jáun² Festo quionh³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ quionh³, jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lɨ́²juah²¹ bíh¹ hnú² hi³ hnáuh² cuá¹ma³réh¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹, jáun² né³, tɨ³ ñí¹ cuá³ tsá² hí³ bíh¹ má²hniáuh³² zei²¹ jná¹³.

Má²zenh² Po¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

13 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² pih²¹ jáun² ca³chó³² re²¹ Agripa já¹ juú² Cesarea quionh³ Berenice ñí²cuo², hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Festo, hi³ ca³ñí¹cueh¹ dí² cuo². 14 Cun³ñí¹ hi³ ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tɨánh³ tsú², hi³ jáun² ca³chá³ Festo ñí¹con² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ñí¹ lá² zian² jan² tsá²ñuh² tsá² ca³chan³ Fé³, hi³ cuá¹tson³. 15 Jmɨ́¹ ñéi¹ jná¹³ cu³tiá³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ca³qui³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jmɨ́¹ mɨ³² tsú² hi³ má¹ré¹³ jná¹³ tso³ hi³ jmɨ́¹ má¹ngɨ¹³ jná¹³ Po¹. 16 Tɨ³la³ jná¹³ ca³juo³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ tsá² romanos, tiá² tan² jnoh¹ hi³ cáun² lɨ́¹ má¹ngɨ¹³ tiá³ jan² tsáu² tá¹la³ tiá² má²zenh² tsú² cu³tsa³² quionh³ tsá² cha³² tso³, ta³ tiá² má²lɨ́²cué³² tsú² siáh³ jú¹ tson² quioh²¹. 17 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hí³ ñí¹ lá², ha³ tiá² ca³ma³lé¹³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² bíh¹ cánh³² ca³ñí³² jná¹³ ñí¹ta²¹ quion²¹, jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² tson³ hí³. 18 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³chá³ tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² tson³ né³, tiá² ca³chá³ yáh³ dí² tsáu¹³ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ len³ jná¹³ jmu³ tsú². 19 Jɨ́³²la³ ti³ ca³jmú³ tsú² quiú² táɨnh³² tsá² tson³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ ná¹ngɨ²³ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² joh¹ bíh¹, jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² jmáɨ² Jesús nɨ́² siáh³; tsá² cuá²taunh²¹ hí³ né³ juáh³ hi³ má²jún¹ bíh¹ néh¹ tsú², tɨ³la³ Po¹ né³ juáh³ hi³ zian² bíh¹ tsá² hí³. 20 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, tiá² jmɨ́¹ ño¹ yáh³ ha³ lánh³ rón³² má¹ré¹³ hi³ jáun², jáun² hnga² Po¹ ca³nga³ jná¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ hnió³ tsó³² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ tsá¹ma³ré¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ jáun². 21 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³mɨ́³ tsú² hi³ hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ bíh¹ ma³re², hi³ jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ la³ má²cuá¹tson³ jáun² tsú² ca³la³ ñí¹ ca³quienh² jná¹³ zein²¹ tsú² ñí¹con² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ hí³.

22 Hi³ jáun² Agripa hí³ ca³záɨh³ Festo:

—Ja³bí¹ jná¹³ jmɨ́¹ zaɨn³² ne¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³.

Jáun² Festo ca³juáh³:

—Lɨ́¹³ bíh¹ náɨh¹³ hnú² tsa³háu².

23 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³chó³² siáh³ Agripa quionh³ Berenice ñí¹cuo² ñí¹ lɨ́³ jáun² ñéih³ pa²¹. Ca³la³ hi³ jmu² jmáɨ¹ bíh¹ tsú² jmɨ́¹ taunh²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ juo¹³ hliáu³ jɨ³ tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² nɨ́² siáh³. Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Festo héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. 24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ Festo la³ lá²:

—Hnú² re²¹ Agripa jɨ³ tsá² ná¹ngɨh³² náh² ñí¹ lá² quiúnh¹ jnoh¹ ta³né³², sá¹nɨ́² jɨen¹ náh² tsá²ñuh² lá². Jlánh¹ juóun³² tsá² judíos tsá² zian² juú² Jerusalén jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Cesarea lá² cha³² tsáu¹³ tsá²ñuh² lá², cá² ñí¹ ná¹hiú² ná¹mɨ³² tsú² hi³ jún³ bíh¹ tsá² lá², ca³la³ hi³ tiáunh¹ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³². 25 Tɨ³la³ tiá² lin¹ tso³ tsoh¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lá² jún³. Tɨ³la³ hnga² tsá² lá² ca³mɨ́³ hi³ tsa³ma³re² tso³ quioh²¹ ta³ ñí¹ hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí², jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ cu³tsa³² zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² tsá² hí³. 26 Tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ jáɨ¹³ tiá² zia³² he³ cun³quionh³ zein²¹ jná¹³ tsá² lá² ñí¹con² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí². Jáun² bíh¹ lɨ́²te³ jná¹³ tsú² hi³ nó³² ta³ máh¹ hnoh², la³ñí¹ la³ján³ ta³ máh¹ hnú² na²¹ re²¹ Agripa, jáun² nɨ́¹ má¹lɨ́²cán¹³ dí² re² jú¹ tson², cháuh³² cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² juo¹³ dí². 27 Quí¹ jná¹³ len³ hi³ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ zein²¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ ta³ lɨn²¹, nɨ́¹juáh³ hí¹ cáun² tso³ tiá² la³ quionh³ yáh³.

26

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

1 Jáun² Agripa ca³záɨh³ Po¹:

—Má²lɨ́¹³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quián¹³ ta³né³².

Jáun² Po¹ ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

2 —Hnú² re²¹ Agripa, hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ juah²¹ ñí¹con² hnú² la³jɨ́³² la³ cun³ tso³ hi³ ná¹cha³² tsá² *judíos quion²¹ jná¹³, 3 quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² má²ñíh¹ re² la³jɨ́³² hi³ ná¹ngɨ²³ dí², tsá² judíos, hi³ ñíh¹ hnú² siáh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ ñí¹ tiá² tiáuh¹ dí² cá²hon³. Hi³ jáun² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ má¹juenh¹³ hnú² honh² hi³ náɨh¹³ jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá² ta³né³².

4 ”La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² judíos, tsá² juú²co¹ jná¹³, la³ má²quionh³ jɨ³ tsá² zian² Jerusalén ná¹ñi³² ha³ lánh³ ca³ngɨ́³ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² jmɨ́¹ tsá¹míh¹ ná¹ hi³ la³ tɨ³ ta³né³². 5 Ja³bí¹ ná¹ñi³² bíh¹ tsú² hmóu³², sá¹jmɨ́¹ hi³ hnió³ tsú² juáh³, hi³ tson² bíh¹ jná¹³ jan² tsá² cu³ nió³ tsá² *fariseo la³ cun³ jmɨ́¹ míh² ná¹. Tsá² cu³ nió³ tsá² fariseos hí³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹ la³ cun³ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun². 6 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²zenh² jná¹³ ñí¹ lá² hi³ má²rá¹tsa² hnoh² héih³² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ Dió³² ma³tí³² la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmɨ́¹tin² quionh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 7 Tá¹ quia³tún³ tsoh³ jáun² dí² tsá² *Israel má²ná¹tioh³ tsɨ́³ hi³ ma³tí³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² má²má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma². Cun³ñí¹ hi³hliá² má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³ la³ jáun² bíh¹ hnú² re²¹ Agripa, hi³ jáun² bíh¹ tso³ má²cha³² tsá² judíos hí³ quion²¹ jná¹³ ta³né³². 8 ¿Hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá² hi³ tiá² tɨn² Dió³² jmu³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³?

9 ”Chín¹dí¹ huen² bíh¹ jná¹³ jmɨ́¹ len³ hi³ jmu¹ hian² tsɨn³² cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús Tsá² Nazaret; 10 la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén. Juóun³² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³. Hi³ jmɨ́¹ ca³ma³tsán² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ja³bí¹ jná¹³ uá²jaɨ³² ca³juánh³² hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³. 11 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² bíh¹ ca³jmuh³² jná¹³ tsú² hian² tsɨn³², hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ tu³ hión³² tsú² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹. La³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹jmú²¹ jná¹³ la³jɨ́³² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² tsá² judíos, hú¹tá¹ jmɨ́¹ míh²³ lɨ́n³² tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsú². Hí¹ la³ tɨ³ juú²co¹ juú²hñú¹³ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ ñéi¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hian² tsɨn³² ñí¹con² tsá² judíos, tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ñí¹ jáun².

Po¹ cha³² siáh³ ha³ lánh³ rón³² ca³tɨ́² cá²jéinh³² jmɨ́¹ tsɨ́³

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

12 ”Jmɨ́¹ ngau²¹ jná¹³ jáun² juú² Damasco hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ ñí¹jmú²¹ siáh³ la³ jáun², hi³ jmɨ́¹ hí¹ñe² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, hi³ jmɨ́¹ má²quion¹ jná¹³ cáun² sí² hi³ ca³cué³ tsá² hí³ hi³ lin¹ hi³ jmɨ́¹ ngau²¹ ná¹ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsú². 13 Tɨ³la³ hú¹ juɨ³² jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² joh¹ cun³ chi³hiú², hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ joh¹ hiú². Hnú² re²¹, joh¹ jáun² táɨn³ jná¹³ jɨ³ la³ jɨ³ tsá² jmɨ́¹ quiúnh¹ jná¹³ jmɨ́¹jáun². 14 Jmɨ́¹jáun² ca³sauh³ jnoh¹ cu³hna²¹ jáh³ la³jáɨ³² jáun², jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹hleh²¹ jú¹ *hebreo, hi³ ñí¹juah²¹: “Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láɨh³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³? Jmuh³² hlaɨh³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² la³jmɨ́¹ jmu² jáh³ cuɨ́²³ jah³² nɨ́¹ má¹ca³hɨnh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh²”. 15 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: “¿Hin² bíh¹ tsánh² hnú² Tɨ³²?” Jáun² Tɨ³² Juóu³² jná¹³ hí³ ca³juáh³: “Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². 16 Náu², zenh² nú² jmu³, quí¹ né³² má²cá²jnia³ jná¹³ jen³ nú², quí¹hliá² má²hiau²¹ jná¹³ hnú² hi³ lɨ́n¹³ nú² quian²¹ jná¹³, jɨ³ hi³ zíh¹³ hnú² siáh³ jú¹ tson², hi³ juoh¹ hnú² tsáu² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ hi³ né³bí¹ jɨeh²¹ nú² nɨ́² siáh³. 17 Hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos jɨ³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ nɨ́², hi³ jná¹³ bíh¹ liau¹ siáh³ ja¹ tsá² hí³. 18 Hnú² zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³ hi³ cuá¹niah²¹

hnú² ñí¹ tsú², hi³ cuá¹tɨ́¹ cuá¹jinh²¹ nú² tsá² ñi³táunh¹ hí³ já¹niéi², jáun² tsa³táunh¹ tsú² juɨ³² ñí¹ tie³ joh¹, hi³ jáun² tiú²uú² ma³zian² tsú² jo³cuo² tsá² hláɨnh¹, tɨ³la³ jo³cuo² Dió³² bíh¹ má²ma³zian² tsú². Má¹jáun² lɨ́¹³ hiáuh³ tsú² uu³i³tso³ hi³ lɨ́¹³ hiáuh³ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ qui³ cué²³ jná¹³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con² jná¹³, cun³ñí¹ hi³ ca³taunh² tsú² ta²¹ jná¹³”.

19 ”Hi³ jáun² né³, hnú² re²¹ Agripa, tiá² tɨ³ có³² ca³chá³ yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jnia³ jéin³², hi³ ja³ jáun² hñu³mɨ³cuú². 20 Tɨ³la³ jná¹³ dá² ca³ma³liau²¹ bíh¹ hi³ ca³hléh³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² juú² Damasco tín², ñí¹con² tsá² juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea, jɨ³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³. Hi³ ca³ñí¹juo¹³ jná¹³ tsú² hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², hi³ hniáuh³² ma³li²¹ tsú² siáh³ hi³ tson² cu³tí³ má²cá²tɨ́² cá²jéinh³² jmɨ́¹ tsɨ́³. 21 Cun³ñí¹ hi³ juanh³² la³ nɨ́² bíh¹ jná¹³ hi³ jáun² ca³ma³tsau¹³ tsá² judíos hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² jngah³ siáh³. 22 Tɨ³la³ jlánh¹ má²hau³ jná¹³ Dió³² má¹ná¹, jáun² tiá³ nio² tsɨn³² jná¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ tsáu² la³ má²lienh¹ jáun² la³ tɨ³ ta³né³², cuɨ́¹ tsá¹míh¹ cuɨ́¹ tsá² má²lieih²¹. Hí¹ cónh³ tiá² hléh²³ jná¹³ jú¹ siáh³, tɨ³la³ jná¹³ hléh²³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² bíh¹ quionh³ hla¹ Moisés, jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² he³ lɨ́¹³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³². 23 Tsá² hí³ ca³juáh³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo ca³tɨn¹ ma³tso² tsɨ́³; nɨ́¹ má¹jun² tsú² jáun² né³, hnga² tsú² lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsá² hmaɨ²¹ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, má¹jáun² ma³li²¹ tsú² hi³ lɨ́¹³ liáu³ dí², tsá² judíos tsá²co¹ dí², jɨ³ tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³.

Po¹ hnió³ hi³ tɨ́¹ jeinh²¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ Agripa

24 Tá¹la³ dí¹má²tson² jáun² bíh¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun², ca³hléh³ Festo tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Má²ca³ngáu² bíh¹ hniu³² Po¹! Cun³ñí¹ hi³hliá² ja³²li³ hliáun³ sí² má²ca³ma³tɨn¹³ bíh¹ hniu³², hi³ jáun² má²ca³ngáu² nú².

25 Tɨ³la³ Po¹ né³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Hnú² Festo tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³ hi³ ngo² yáh³ jná¹³, tɨ³la³ jná¹³ dá² hléh²³ jú¹ tson² bíh¹, la³ cun³ jë¹ jan² tsá² hu²¹ juɨ³² re² jë¹. 26 Lá² cuá³ re²¹ Agripa tsá² ñi³² re² jáɨ¹³ lá², jáun² tiá³ nio² tsɨn³² jná¹³ hi³ hléh²³ ta³ ñí¹ tsú²; quí¹ cu³tí³ ño¹ jná¹³ hi³ tiá² ná¹hmá¹ yáh³ jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsú², quí¹ tiá² ñí¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ lɨ³ yáh³ la³ jáun². 27 Hnú² re²¹ Agripa, ¿há¹ jun³juáh¹³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin²? Cun³ ño¹ jná¹³ hi³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹.

28 Hi³ jáun² Agripa ca³juáh³:

—Há¹, cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hniauh³ hi³ tí¹ jenh¹ hnú² jná¹³ hi³ jáun² lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² má²lán¹³ Cristo.

29 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Uá¹ i³ cú¹pih²¹ jéi³²í¹ hniauh³ ho³ uá¹ i³ hliáun³, tɨ³la³ cáun² bíh¹ hi³ mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ dí² cá²ren² quiúnh¹ jná¹³; jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² hnú² yáh³ má¹ná¹, quí¹ ja³bí¹ jɨ³lɨn² tsá² ná¹náɨ³² lá² bíh¹ uá²jaɨ³². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ dí² cá²ren² la³jmɨ́¹ chin¹ jná¹³ lá² cá²den¹ná¹ yáh³ má¹ná¹.

30 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³nu³ ca³tiánh³ tsú² jɨ³lɨn²: tsá² lɨ́n³ re²¹, tsá² ho² ta²¹ jɨ³ Berenice, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ tsú² hí³ quionh³ nɨ́² siáh³, 31 hi³ ca³ñí¹juú¹ ñí¹hlénh¹³ tɨ³ có³² jáɨ¹³ jáun², hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ ca³jmú³ yáh³ tsá² nɨ́² hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ tsú² jún³, sa³jun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ cuá¹hún¹ tsú² hñu³mí¹ñí².

32 Jáun² Agripa ca³záɨh³ Festo:

—Jmɨ́¹ má²lɨ́¹³ bíh¹ lion¹ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² má²ca³mɨ́³ tsú² hnga² hi³ tsa³ma³re² jáɨ¹³ nɨ́² ñí¹con² hnga² *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

27

Zen² tsú² Po¹ la³ tɨ³ juú² Roma

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ má²hniáuh³² tsáu¹³ jnoh¹ hué³² Italia, jáun² ca³jɨenh³ tsú² Po¹ jo³cuo² hliáu³ tsá² chín¹ jmáɨ² Julio la³ má²quionh³ tsá² tson³ siánh³ siáh³. Julio hí³ jmɨ́¹ ñi³quionh¹³

cun³ nió³ hliáu³ tsá² téh²³ tsú² “Hliáu³ Joh¹ Tsá² Cuá¹lɨ́n³ Mɨ³chí¹”. 2 Juú² Cesarea jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹, mu² jáun² ja³ tɨ³ juú² Adramitio, hi³ la³ tsó³² siáh³ hi³ cáun² hi³ cáun² juú² tioh³ can³² jmɨ́²miih²¹ hué³² Asia. Ja³bí¹ jmɨ́¹ quiúnh¹ jnoh¹ Aristarco jmɨ́¹jáun², tsá² zian² juú² Tesalónica juú² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Macedonia. 3 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Sidón nio² can³² jmɨ́²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ Julio hí³ ñí¹con² Po¹, hi³ ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ tsa³jɨen³ Po¹ há²mei²¹ quioh²¹ nɨ́¹juáh³ zia³² cáun² hi³ ma³hau³ tsá² hí³. 4 Jmɨ́¹ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Sidón jmɨ́¹ ja³² chí³ tiá³ lɨ́n³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² tɨ³ cuá² cáun¹ bíh¹ ca³háɨ³² hué³² Chipre nio² jáun² chu³ jmáɨ² jmɨ́¹ ca³nga² jnoh¹ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ he³ tiá³ chí³. 5 Ja³bí¹ cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ có³² Cilicia jɨ³ hué³² Panfilia nɨ́² siáh³, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Mira, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Licia.

6 Ñí¹ jáun² ca³jɨ́e³ hliáu³ tsá² chín¹ cáun² mu² pa²¹ siáh³ siáh³, mu² ja³ tɨ³ juú² Alejandría hi³ la³ tsó³² tɨ³ hué³² Italia. Jáun² mu² jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ hi³ ngau³ jnoh¹ juɨ³² tiáuh¹. 7 Tion³ cu³tí³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²janh² juú² Gnido, hliáun³ bíh¹ ca³lá² jmáɨ¹ ca³lé³ jnoh¹ hú¹ juɨ³². Quí¹ la³ má²ja³² jáun² bíh¹ tiá³ chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹ jáun², jáun² cu³tsa³² tɨ³ juɨ³² can³² ñí¹ lɨ́³ cáun² tiéɨ² hna¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmáɨ² bíh¹ ca³nga¹ jnoh¹ cú²jueh³², ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Salmón, juɨ³² ñí¹ tiá² nga³ he² tiá³ chí³. 8 Tion³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ cun³ cá² tsó¹³ hué³² Creta jáun², ñí¹ nio² juú² Buenos Puertos nio² can³² jmɨ́²miih²¹, juú² nio² má²janh² juú² Lasea.

9 Hliá² jlánh¹ hliáun³ jmáɨ¹ ca³lé³ bíh¹ jnoh¹, jáun² ca³lɨ³ háɨnh¹³ juɨ³² ñí¹ jmɨ́²miih²¹, quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ca³nga² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jlánh¹ má²hɨen²¹ tsá² *judíos, [jáun² má²má²janh² jmɨ́¹ ñí¹cuóu³ bíh¹ jmɨ́¹jáun²]. Hi³ jáun² Po¹ jmɨ́¹ ca³hɨ́e³ cáun² jú¹ tson², hi³ ca³juáh³:

10 —Hnoh² tsá² quiúnh¹, jná¹³ jɨ́e³² hi³ jlánh¹ háɨnh¹³ juɨ³² ñí¹ tsáu¹³ dí² nɨ́¹juáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ hue¹³. Já² tsa³hín³ bíh¹ mu² la³ má²quionh³ lio²¹ hi³ tioh³, hi³ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ dí² tsa³héin³ lɨ́¹³.

11 Tɨ³la³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Po¹, jë¹ tsá² cuá¹quian³² bíh¹ mu² ca³taunh³ tsú² ta²¹, jɨ³ jë¹ hnga² tsá² quioh²¹ bíh¹ mu². 12 Quí¹ tiá² jmɨ́¹ chú²¹ yáh³ ñí¹ jmɨ́¹ ca³quiú² tsú² mu² jáun², quí¹hliá² má² jmɨ́¹ ñí²cuóu³ bíh¹ siáh³, jáun² míh¹ tiá² la³jɨ́n³² tsú² ca³lɨ́n¹³ hi³ cu³tsa³² tsa³táunh¹ tɨ³ chí¹ján³, la³ tɨ³ juú² Fenice, juú² hɨ́n¹³ hué³² Creta jáun², jáun² ñí¹ jáun² quiú¹³ tsú² mu² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmɨ́¹ ñí¹cuóu³. Nɨ́¹juáh³ hi³ tionh² tsú² Fenice jáun² né³, jniá³ jmɨ́²miih²¹ tɨ³ cuá² chu²¹ jɨ³ tɨ³ cuá² cáun¹ nɨ́¹juáh³ hi³ dí¹jɨ́e²³ tsú² tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú².

Ja³² jmɨ́³chí³ tá¹la³ ná¹han³² tsú² jmɨ́²miih²¹

13 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun² hi³ huán¹ bíh¹ la³ ja³² chí³ tɨ³ la³ quián³, jáun² ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ má²lɨ́¹³ bíh¹ tsa³táunh¹ siáh³ juɨ³² tiáunh¹. Jáun² ca³hué́n² tsú² siáh³ quionh³ mu² pa²¹ jáun² hi³ ja³taunh²¹ juɨ³² tiáunh¹ tɨ³ juɨ³² can³² hué³² Creta jáun². 14 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun², cu³tsa³² bíh¹ jmɨ́¹ ja²¹ jmɨ́³chí³ tiá³ cu³tí³, hi³ ca³jmú³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² mu², jmɨ́³chí³ jáun² téh²³ tsú² “nordeste”. 15 Tɨ³ có³² bíh¹ ca³hliá³ chí³ mu² jáun², jáun² cáun² ngau³ la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ cú²jueh³² mu² jáun². 16 Jmɨ́¹ ca³nga² jnoh¹ jáun² tɨ³ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ póh²³ chí³ quioh²¹ hué³² pih²¹ jmáɨ² Cauda nio² chu³ jmáɨ², jmɨ́¹jáun² tion³ cu³tí¹³ bíh¹ ca³tiau¹³ jnoh¹ hi³ ca³táunh¹ mu² pih²¹ tɨ³ la³ ñéih³ quioh²¹ mu² pa²¹, mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmɨ́¹ chí¹cuounh³² jáun² mu² pa²¹. 17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³tsáɨh³ tsú² hñe¹³ mu² pa²¹ jáun², quí¹ hi³ hnió³ tsú² lɨ³ pin³. Jmɨ́¹jáun² ca³sió³ tsú² hmɨh³² pa²¹ can²³ chí³ hi³ jmɨ́¹ he¹ chi³cuú², jáun² cáun² ngau³ ca³lá² la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ mu², quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² hi³ nɨ́² lɨ́¹ ca³hiéih³ mu² ñí¹ ná¹juɨ²¹ záɨ¹ lɨ́¹ nio¹ hi³ téh²³ tsú² Sirte. 18 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³, la³ má²ja³² jáun² bíh¹ jmɨ́³chí³ tiá³ lɨ́n³², jáun² cu³tsa³²

ca³ma³liáu³² tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hí³ mu² hi³ cuɨ́²³ lio²¹; 19 hí¹ la³ tɨ³ hi³ quioh²¹ mu² hi³ ñi³quian²¹ hí¹tiá³ yáh³ ca³cuɨ́³ tsá² hí³ siáh³ ñí¹ má²hnɨ³² jmáɨ¹ jáun². 20 Hliáun³ jmáɨ¹ bíh¹ tiú²uú² cá²jnia³ hiú², hi³ sa³jun³ chí¹jmaɨ²¹ bíh¹ jniá³ siáh³ ta³ já¹niéi², hi³ jlánh¹ chí¹ñi¹ ja³² siáh³ jmɨ́³chí³ jáun², jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ haɨ³² yáh³ jnoh¹ tsɨ́³ hi³ liáu³.

21 Jmɨ́¹ má²ngau³² hliáun³ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² hin² ca³jmú³ má³², jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, jmɨ́¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² hnoh², hi³ tiá² jmɨ́¹ hniáuh²¹ hue¹³ dí² hué³² Creta, hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ quieinh²¹ dí² la³ lá², sa³jun³ jmɨ́¹ tsa³hín³ siáh³ hi³ quiú¹³ dí². 22 Jáun² ta³né³² juanh³² jná¹³, ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² jún³ uá¹jinh¹ ca³ja³hín³ mu² lá². 23 Quí¹ jmɨ́¹ hua² hmáɨ³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéin³² jná¹³, tsá² lɨ́²zen³ Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Tsá² ma³con²¹ jná¹³; 24 tsá² hí³ né³ lɨ́²zéi³² jná¹³ la³ lá²: “Hnú² Po¹, ha³ lɨ́² juenh³, quí¹ hniáuh³² bíh¹ cuá¹ma³jnia¹³ hnú² ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ já¹ juú² Roma. Ja³bí¹ lión³² Dió³² la³jɨ́n³² tsá² quiúnh¹ hnú² nɨ́² ñí¹ hmú²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² já³² miɨ³ tsɨ́³”. La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́²zéi³² jná¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². 25 Hi³ jáun² ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ cáun² bíh¹ nio² tsɨn³² jná¹³ hi³ tson² ma³tí³² Dió³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ nɨ́² tsá²cuú² tsá²ta³. 26 Tɨ³la³ cu³ jáun² ca³tɨ²¹ quieinh²¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ tsa³hín³ mu² lá², hi³ tá¹tauh¹ dí² cáun² hué³² nio² chu³ jmáɨ².

27 Hua² hi³ ca³tsɨn¹³ jáun² quia³quiún³ jmáɨ¹ tá¹la³ má²hí¹tsau³² jáun² mu² rá¹quí² rá¹ca³² hñu³ jmɨ́²miih²¹ ñí¹ má²téh²³ tsú² jáun² Adriático, la³ cun³ chu³ nie² jáun² ca³lɨ³lieih²¹ tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hí³ mu² hi³ má²hí¹háɨ³² má²janh² ñí¹ má²lɨ³ hué³². 28 Jmɨ́¹jáun² ca³chá³ tsú² héih³² quionh³ cáun² hñe¹³ má²lɨ́³ re² nɨ́¹juáh³ hín² cónh³ tí³ tɨ³ la³ ñe¹ jmáɨ², jáun² jmɨ́¹ tí³ quiú³ ñí³. Jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ héih³², jáun² quia³hñá³ ñí³ bíh¹ jéi³²í¹ tí³. 29 Jmɨ́¹jáun² ca³juénh² tsú² quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³hiéih³ mu² jáun² quɨ́n¹, jáun² ca³na³tsɨ́³ tsú² hñe¹³ quiún³ mí¹ñí² cáh¹ lɨ́n²¹, hi³ ca³tóh³ tsú² tɨ³ ñeh² jmáɨ² tɨ³ cu³hna²¹ mu². [Mí¹ñí² jáun² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ mí¹ñí² mɨ³juɨ́¹³]. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ jniá³² tia³juɨ³². 30 Hi³ jáun² tsá² quionh³ hí³ tsá² cuá¹quian³² mu² jmɨ́¹ má²hnió³ huén³² mu² jáun², jáun² ca³sió³ tsú² mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmɨ́¹ má²hu²¹ jáun² hñu³ mu²; ca³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tóh³² tsú² siáh³ mí¹ñí² cáh¹ jáun² tɨ³ mɨ³chí¹ mu².

31 Tɨ³la³ Po¹ la³juɨ³² ca³záɨh³ hliáu³ tsá² chín¹ la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ tiú²uú² tiáunh¹ tsá² ó³² mu² lá², jáun² tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ liáun³ náh².

32 Jmɨ́¹jáun² la³juɨ³² ca³quieh³ hliáu³ hñe¹³ hi³ jmɨ́¹ tsɨ²¹ mu² pih²¹ jáun², jáun² ca³táh³ mu² pih²¹ hi³ ta³tsɨ²¹ ñí¹ jmáɨ².

33 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³záɨh³ Po¹ la³jɨ́n³² tsá² hí³ hi³ chú³² cuh³ tsú² ca³lá² má³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, já² quia³quiún³ jmáɨ¹ máh³ má²tí³ hi³ chih³² hnoh² ziú³ máh¹ jɨ³ hi³ tiá² má³² má²ca³quɨéɨh³ hnoh² siáh³. 34 Jáun² jná¹³ juanh³² hi³ chú³² cúh¹³ hnoh² ca³lá² má³²; hniáuh³² bíh¹, quí¹ jáun² bíh¹ liáun³ hnoh². Quí¹ [hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ quiunh²¹ tsá² ñí¹ tiauh¹ dí² lá²,] hí¹ cá² máɨh³² yáh³ jñú² chí¹ dí² tiá² lɨ́¹ tsa³háɨ³.

35 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³ nɨ́² Po¹ ca³can³ cáun² hí³ siuh²¹, Dió³² tín² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² hí³, jáun² ca³háɨ³² hná¹ hi³ ca³cúh². 36 Jmɨ́¹jáun² ca³joh¹³ siáh³ tsá² ná¹jɨe²³ hí³ pí³ hi³ ca³tia³ tsɨ́³ cuh³. 37 La³ cun³ ñí¹ la³jáɨ³² jnoh¹ jáun² jmɨ́¹ tiéi³ jnoh¹ tun³ nio² hña³láun³ tsɨ²¹ hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quia³jñéi³ tsáu². 38 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cuh³ tsú² jáun² la³ cun³ hi³ ñí¹cuh³ né³, ca³huéh³ tsú² la³jɨ́³² cuú²miih²¹ hi³ jmɨ́¹ tioh³ hñu³ mu² hi³ ca³súh³ tɨ³ hñu³ jmɨ́²miih²¹, quí¹hliá² ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ son¹³ ca³lá² héi² mu² jáun².

Tsúnh² juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ mu² pa²¹

39 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tiá² jmí¹ lí²cuoh² yáh³ tsá² ná¹quian³² hí³ mu² hué³² ñí¹ má²ca³cha³táunh¹ dí² jáun², tɨ³la³ jmí¹ ca³jɨe³ tsú² hi³ la³ zia³² cáun² ñí¹ rá¹hu²¹ ca³lá² jmí²miih²¹ hué³² jáun², ñí¹ zia³² ñí¹ rá¹jáun²³ záɨ¹ ñí¹ quiéin² can³² jmáɨ², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ jmu³ pí³, neh²¹ ní¹juáh³ tioh²¹ hi³ tsa³tinh¹ quionh³ mu² pa²¹ jáun² la³ tɨ³ jáun². 40 Jáun² cu³tsa³² cáun² ca³quieh³ bíh¹ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ ná¹tsɨ²¹ jáun² mí¹ñí² cáh¹ hi³ ca³tóh³ tsú² jáun² tɨ³ ñeh² jmí²miih²¹ jmí¹ hua² jáun². Ja³bí¹ la³ cun³ jmí¹jáun² ca³záɨh³ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ hñe² jo²¹hmá² míh¹ hi³ hu²¹ chu³ jmáɨ² hi³ cónh³² tsú² ní¹juáh³ hín² tíh³ hnió³ tsú² tsó³² mu². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³háɨ³² tsú² siáh³ chi³cuú² hmɨh³² pa²¹ hi³ can²³ jáun² chí³ tɨ³ mɨ³chí¹ mu², jmí¹jáun² ngau³ mu² jáun² tɨ³ juɨ³² ñí¹ rá¹jáun²³ jáun² záɨ¹ quiéin². 41 Tɨ³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² mu² ñí¹ cuú² máɨ²³ jmáɨ² né³, tɨ³ có³² bíh¹ ngau³ mu² hi³ ca³hiéih³ chí¹ ñí¹ la³ má²ná¹juɨ²¹ záɨ¹. Ja¹ záɨ¹ jáun² bíh¹ ca³ta³chí¹quéɨh²³ chí¹ mu² jáun², hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiú²uú² lɨ³ jɨeh³. Jmí¹jáun² ca³lɨ³liau³ hi³ tsúnh² tɨ³ cu³hna²¹ mu² quí¹hliá² jlánh¹ tiá³ ja³² ma³ quin³² ma³ cu³ tsɨn¹ jmí²miih²¹.

42 Jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ hliáu³ jngɨh³ la³jɨn³² tsá² tson³, hi³ jáun² tiá² liáun³ tsú² hi³ ra³tsɨ³² jmáɨ². 43 Tɨ³la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³ ca³lɨ³hnió³ lión³² Po¹, jáun² tiá² jáɨ¹³ ca³cué³ yáh³ tsú² hi³ jngɨh³ tsá² quionh³ tsú² tsá² tson³. Tɨ³ héih³² ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ ní¹juáh³ tsá² tɨn² ca³ jmáɨ², tsá² hí³ tín² tónh³² jmáɨ² la³ñí¹ hi³ tính³² tɨ³ ñí¹ quiéin²; 44 tɨ³la³ ñí¹ tsá² cá²tsáun¹ jáun² né³, quionh³ jo²¹hmá² bíh¹ já¹taunh²¹, ho³lá²dá² quionh³ juoh¹ hmá² hi³ jmí¹ lí³ mu². La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³liáu³ jnoh¹ la³jáɨ³² hi³ ca³cháu³² ñí¹ quiéin².

28

Zia³² hi³ quiunh³² Po¹ hué³² Malta nio² chu³ jmáɨ²

1 Jmí¹ má²ca³liáu³ jnoh¹ jáun² la³jáɨ³², jmí¹jáun² ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ hi³ Malta bíh¹ la³ jmáɨ² hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmáɨ². 2 Tsá² hué³² jáun² jlánh¹ ca³ma³hniau³ jnoh¹, hi³ jáun² ca³tó³ tsú² cáun² sí² pa²¹ quí¹hliá² jlánh¹ jmí³ hi³ jáun² cuóu³ lín³² bíh¹; jáun² ca³te³ tsú² jnoh¹ la³jáɨ³² tɨ³ ñí¹ nio¹ sí² hi³ choh²¹ jnoh¹. 3 Jáun² Po¹ ca³jieh³ cá² tsu²¹ cuo¹ hi³ ca³tóh³ sí²; tá¹la³ jmí¹ dí¹toh² tsú² sí² cuo¹ jáun² né³, cua³han³ jan² jáh³ hláɨnh¹ jmí¹ cá¹chéi²¹, hi³ jáun² ca³ca³ cuo² Po¹. 4 Jmí¹ ca³jɨe³ tsá² hué³² jáun² hi³ chin¹ jáh³ hláɨnh¹ cuo² Po¹, jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³:

—Cu³tí³ jan² tsá² la³ jngɨh² tsáu² bíh¹ nɨ³², hi³ jáun² ta³né³² má²ca³hinh³² tsú² tsáu¹³ hi³ má²lí²jmú³ dió³² [Dike] juo¹³ jnoh¹, tsá² rá²tsɨ³² héih³², uá¹jinh¹ jmí¹ má²ca³liáun³ tsú² ñí¹con² jmí²miih²¹.

5 Tɨ³la³ Po¹ má¹ná¹, cáun² ca³pí³ ñí¹ sí² bíh¹ cuo², jáun² ca³tánh³ jáh³ hí³ ja¹ sí², hí¹ cáun² tiá² hi³ ca³quiúnh³² yáh³ tsú². 6 Jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun² jmí¹ má²ná¹jan³² hi³ dáun¹³ Po¹, ho³ hi³ né³bí¹ quɨnh³ hi³ jún³. Jmí¹ má²cu³lé³ ná¹jan³² tsú² jáun² né³, ca³jɨe³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³jéinh³² Po¹, jmí¹jáun² ca³jenh³ tsú² siáh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³juónh³ hi³ dió³² bí¹ néh¹ Po¹.

7 Má²janh² ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá² jmáɨ² Publio, tsá² ho² ta²¹ hué³² pih²¹ jáun². Tsá² hí³ jlánh¹ re² tɨn² ca³he³ jnoh¹ hi³ ca³taunh² tsú² jnoh¹ ho¹ñí¹ tá¹la³ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² hnɨ³² jmáɨ¹ hñú¹³ tsú². 8 Jmáɨ¹ jáun² jmí¹ rá²tsáun¹ jméi² Publio hí³, hi³ jmí¹ lí²³ chéin³ cú²hiú² cú²cuóh³², jɨ³ hi³ táɨ³² siáh³ jmɨ². Jáun² Po¹ ca³ñí¹jɨen¹³ tsá² tsáun¹ hí³ ñí¹ rón²¹, jáun² ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹jáun² ca³ra³tsɨ³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² tsáun¹ hí³ hi³ ca³jmah³ dí². 9 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² la³ jáun² cua³taunh²¹ siáh³ la³jín³² tsá² ná¹tsáun¹ hué³² pih²¹ jáun²; ja³bí¹ lan³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³. 10 Jmí¹jáun² jlánh¹ hliáun³ hi³ lí¹ ca³cué³ tsú² jnoh¹. Hi³ jmí¹ tɨ³ ñí¹ hue¹³ jnoh¹ hi³ má²tauh²¹ jnoh¹ siáh³ cáun² mu² pa²¹ né³, tsá² hí³ lí¹ ca³cué³ siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ hú¹ juɨ³².

Má²chau²¹ Po¹ já¹ juú² Roma

11 Jmí¹ ca³táɨh¹³ jáun² hnɨ³² zíh² hi³ tiauh² jnoh¹ hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmáɨ², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ la³ ca³quiú² tsú² hué³² pih²¹ jáun² tá¹la³ ca³nga² jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Mu² jáun² ja³ tɨ³ juú² Alejandría; tɨ³ mɨ³chí¹ mu² jáun² né³ jmí¹ tá²láɨn¹ gon³ dió³² juo¹³ tsá² hí³, dió³² hí³ jmáɨ² Cástor jɨ³ Pólux. 12 Hi³ ca³hué² jnoh¹ hué³² pih²¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ juú² Siracusa nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hnɨ³² jmáɨ¹. 13 Jmí¹jáun² ca³hué² jnoh¹ siáh³ hi³ [ngau³ jnoh¹ juɨ³² có³² hué³² Silicia,] jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Regio [hín¹³ hué³² Italia]. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ja³ chí³ tɨ³ la³ quián³, hi³ jáun² ca³hué² jnoh¹ juú² Regio jáun², jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Puteoli [hín¹³ siáh³ hué³² Italia jáun²]. 14 Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ ma³ jan² tsá² reh² dí², jáun² tsá² hí³ ca³jau³ jnoh¹ hñú¹³ hi³ ca³chau³ tsú² jnoh¹ quiau³ jmáɨ¹. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, juɨ³² ta³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ ngau³ la³ tɨ³ juú² Roma. 15 Jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² reh² zian² juú² Roma hi³ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² ca³ñí¹jaun¹³ tsú² jnoh¹ hú¹ juɨ³². Jmí¹jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsú² ñí¹ lí³ hmah²¹ pa²¹ téh²³ tsú² “Hmah²¹ quioh²¹ hla¹ Apio”, jáun² cá² tsáun¹ siáh³ ca³jenh² jnoh¹ juú² Tres Tabernas. Jmí¹ ca³jɨen³² jáun² Po¹ tsá² hí³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ ca³niau³ siáh³ tiá³ tsí³. 16 Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ jáun² já¹ juú² Roma né³, [jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³jɨenh³ tsá² tson³ jmí¹ jan² hí³ ñí¹con² tsá² chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³, tɨ³la³] Po¹ ca³hiauh³ jáɨ¹³ hi³ cánh³ cuá³² bíh¹ la³ má²quionh³ jan² hliáu³ hi³ jmoh³ hua³hí¹³.

Po¹ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Roma

17 Ñí¹ má²tɨ³² hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ tiauh² jnoh¹ Roma ca³teh³ Po¹ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tionh² já¹ juú² jáun², hi³ ja³táunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ dí². Jmí¹ ca³ngɨh³² jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, uá¹jinh¹ tiá² hi³ hlaɨh³ ca³jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ dí², sa³jun³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí², ta³ hi³ ca³quiú² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ma³tsau¹³ bíh¹ tsú² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³jɨenh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² *romanos. 18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³can³ tsá² romanos jú¹ tson² quion²¹ jná¹³, jmí¹ hnió³ bíh¹ tsú² liáu³², quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jún³. 19 Tɨ³la³ tsá² judíos né³ tiá² ca³lɨ³ hiún² yáh³ tsí³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³lɨ³ hniáuh³² mí¹³ jná¹³ huen² hi³ já¹ma³ré¹³ ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ hué³² lá²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹chá³ tsáu¹³ tsá²cáu³ yáh³ jná¹³ má¹ná¹. 20 Ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ ní² bí¹ lí²té³ jná¹³ hnoh² né³² hi³ ñá¹táunh¹ náh² ñí¹ lá² hi³ juoh²¹ dí². Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ qui³ ná¹he² ná¹jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² *Israel, cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹chin¹ jná¹³ cá²den¹ná¹ lá².

21 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³:

—Hí¹ cáun² yáh³ sí² quioh²¹ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea tiá² má²ca³héi¹³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú², sa³jun³ tsá² judíos ja³taunh²¹ ñí¹ jáun² má²ca³hléh³ hlaɨh³ hi³ ca³tɨn¹ hnú². 22 Hnáu² bíh¹ jnoh¹ náɨ¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ hnú², quí¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jlánh¹ hlaɨh³ hleh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² cu³ nió³ hmaɨ²¹ hí³.

23 Jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³tón³ jmáɨ¹ líh³ ja³jɨen³ siáh³ Po¹. Jmí¹ ca³tsɨn¹³ jáun² jmáɨ¹ hi³ ca³tón³ tsú² né³, ca³ngɨh³² juóun³² lín³² ñí¹ cuá³ jáun² Po¹. Jmí¹jáun² ca³hléh³ Po¹ ca³la³ hlu³ jmáɨ¹ ca³la³ ñí¹ ca³hláu³, hi³ ca³hléh³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Hi³ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ní² siáh³. 24 Jmí¹jáun² zian² tsá² ca³taunh³ ta²¹, ja³bí¹ la³ jáun² zian² siáh³ tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³. 25 Jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³lɨ³ cáun² yáh³ jáɨ¹³, jáun² cu³tsa³² ca³hué n² bíh¹ tsú² cú²jueh³² jmí¹ ca³náɨ³² siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí²

cun³quionh³ hla¹ Isaías tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹
ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
26 Cua³², cuá²zéih³ tsá² ó³² jáɨ¹³ lá²:
Cu³tí³ náɨh¹³ bíh¹ hnoh² la³ má²naɨh³² jáun²,
tɨ³la³ tiá² ngɨ¹³ yáh³ náh²;
hi³ cu³tí³ hú¹tá¹ jɨ́eh²¹ náh² siáh³ la³
má²jɨ́eh³² jáun²,
tɨ³la³ tiá² lɨ³tsɨn² yáh³ náh² la³ cun³ hi³ jɨeh²¹
jáun².
27 Cún¹ tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsɨ́³ tsá² zian²
hué³² lá²,
quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² há¹ ngɨ¹³.
La³jmɨ́¹ jmu² tsá² tiá² cuá¹ tsɨ²¹ bíh¹ jmu²
tsú²,
quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² né³.
Jnɨ³² bíh¹ tsú² ñí¹,
quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² jɨ́e³;
quí¹ la³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³
ñí¹con² jná¹³,
hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ lion¹ jná¹³.
28 Hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ jáɨ¹³
ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² jmu² Dió³² hi³ liáun²³
tsáu² má²ca³zen³ Dió³² ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹
bíh¹ cú²jueh³², quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tɨ³ re² ne³.
29 [Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Po¹ la³ nɨ́²
né³, ja³tanh²¹ tsá² judíos hí³ hi³ hí¹juónh²³
cú²zúnh² tiáunh¹.]
30 Jáun² Po¹ né³ ca³cuá³ tun³ mii² tán¹
hñú³ ná¹hmáh¹ jáun² quioh²¹; hi³ ñí¹ jáun²
né³ jmɨ́¹ hen² tsú² la³jín³² tsá² jmɨ́¹ tsá²jɨe³.
31 Jáun² ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³
rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², ca³la³ hí¹
cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh²; hi³ ca³ma³tɨn²
tsú² siáh³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³
dí², Tsá² lɨ́n³ Cristo. Hí¹ jan² tiá² hin² ca³qui³
ca³jna³ yáh³ hi³ jáun². [Cu³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Romanos

Sí² hi³ ca³zen³ Po¹ ñí¹con² tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Roma

1 Jná¹³ Po¹ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá², tsá² lín³ jná¹³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo. Dió³² ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ ná¹ jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ tsú², hi³ cuá¹chan¹ jná¹³ hi³ ngáɨ¹ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ca³tɨ²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ tsáu²; 2 la³ cun³ lí³ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin² lín³² cun³quionh³ hla¹ tsá² jmí¹ ná¹lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jáɨ¹³ hi³ má²rá¹lí³ jáun² ñí¹ Sí² yeh³ yáh³. 3 Jáɨ¹³ jáun² ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ Jon² Dió³². Tsá² hí³ lín³ jan² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³tɨ²¹ hi³ ca³lɨ³zian² tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá². 4 Tɨ³la³ jmí¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ má¹ná¹, ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ lín³ tsú² Tsá² cú² juenh² Jon² Dió³². 5 Tsá² hí³ bíh¹ ca³ja³ mií³ tsí³ ñí¹con² jnoh¹, jɨ³ hi³ ca³cué³ tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ná¹láɨ³ jnoh¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ jáun² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lí¹³ lɨ³ quien² Jesús cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² chá³² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú², tsá² taunh¹³ tsú² ta²¹. 6 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tiáunh¹ ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tsá² má²ca³te³ hí³ Dió³² hi³ lín¹³ tsá² joh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo.

7 Hi³ jáun² cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² ca³tɨn¹ hnoh², tsá² tionh² náh² já¹ juú² Roma ní², tsá² hniau³ náh² Dió³². Hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú². Hi³ jáun² né³, cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ lí¹³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ hnió³ tsó³² já¹ juú² Roma

8 La³ñí¹ la³ján³ cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² ca³tɨn¹ jɨ³lɨn² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, quí¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ má²ná¹cha³² tsáu² hi³ hnoh² jlánh¹ re² nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³². 9 Dió³² hí³ bíh¹ lín³ Tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú² jmáɨ¹ ca³la³ jí³² ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ qui³ cónh³ la³jonh³ jmí¹ tsɨn³² bíh¹ jná¹³ má²ti²¹ ñí¹con² Dió³², hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú². 10 Hi³ hiú² mí²³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² Dió³² ní¹juáh³ zia³² ha³ lánh³ rón³² lí¹³ ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², ní¹juáh³ hi³ hnió³ Dió³². 11 Quí¹ jlánh¹ hniá¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh² hi³ ñí¹ma³hau¹ ná¹ hnoh² lɨ³ua³ cáun² hi³ hniáuh³² ca³tɨ²¹ hi³ zian² náh² quiúnh¹ Dió³², jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ niau²¹ honh² náh²; 12 ho³ hi³ cue¹³ dí² pí³ tsá²ján² tsá²ján² yáh³ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cá²re².

13 Hnoh² reh², hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ hliáun³ jéin³² má²ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², tɨ³la³ la³ tɨ³ ta³né³² tiá² má²ca³lɨ³ yáh³. Má²ca³lɨ³hnó³² lín³² bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ jáun² lí¹³ zian² siáh³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² já¹ juú² ní² quián¹³ hnoh², la³jmí¹ má²ca³lɨ³zian² ja¹ *tsá²cá²jo²¹ ñí¹ hliáun³ ñí¹ siáh³ siáh³. 14 Jná¹³ ca³tɨn¹ hléh¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² cuí¹ hin² mi³ tsánh², uá¹ hi³ tsá² tɨn² hléh³² jú¹jma² *griego la³ qui³ táɨ² dí², ho³lá²dá² tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³, uá¹ hi³ tsá² má²ca³hia³ ca³táunh³ lín³² ho³lá²dá² tsá² tiá² hi³ ñi³². 15 Hi³ jáun² jlánh¹ dí¹quian¹ jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh², tsá² zian² náh² já¹ juú² Roma ní².

Pí³ hi³ quian³² jú¹ chú³²

16 Tiá² lí²heh¹ yáh³ jná¹³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², quí¹ jáɨ¹³ jáun² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² hi³ lí¹³ liáun³ ca³la³ jín³² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Cristo, la³ñí¹ la³ján³ tsá² *judíos tín², hi³ ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. 17 Jú¹ chú³² ní² hɨe³² jú¹ tson² hi³ Dió³² he² dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ ní¹juáh³ hi³ má²nio² cáun² tsí³ dí², quí¹ jí³²la³ hi³ taunh³² jáun² ta²¹ bíh¹ tsú² lɨ³ quien²; la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: “Ní¹juáh³ tsá² má²chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian²”.

Tso³ quioh²¹ la³jín³² tsá²mɨ³cuóun²

18 Quí¹ má²jnia³² bíh¹ Dió³² hi³ hú¹tá¹ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu² tsáu², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ tiá² tɨ³² tsɨ́³ dí² hi³ jmu² tsáu² nɨ́² siáh³, la³ cun³ tsá² tiá² jáɨ¹³ cue³² hi³ lɨ³ ñi³² tsáu² jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ hlah³ hi³ jmu² tsú² jáun². 19 Quí¹ ñi³² re² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ hi³ he³ lɨ́¹³ lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², quí¹ tɨ³la³ hnga² yáh³ Dió³² má²ca³ma³jnia³² hi³ jáun². 20 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, má²lin¹ bíh¹ pí³ hi³ tiá² jniá³ quioh²¹ tsú² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun². Má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ re² lɨ́n³² hi³ hí³ bíh¹ dí² Dió³² Tsá² cú² juenh² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² zia³² lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³zian³² tsú²; 21 quí¹ uá¹jinh¹ cuóun³² tsú² Dió³², cun³ jáun² tiá² má²ca³ma³quien² bíh¹ tsú² Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹, sa³jun³ má²ca³cué³ bíh¹ tsú² tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³². Cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² la³ jáun², cá² ñí¹ lɨ́¹ ná¹cháunh²³ tsɨ́³ jmáh³la³ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² cu³tsa³² má²cá²jlɨ́³² bíh¹ cú²jueh³² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹hnauh² yáh³ tsú² jú¹ tson². 22 Uá¹jinh¹ juáh³ tsú² hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, tɨ³la³ tsá² cú¹juón¹ bíh¹ má²ca³ta³ná¹lɨ́n³ tsú²; 23 quí¹ má²ca³za³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² má¹quien¹³ dí² Dió³², Tsá² tiá² jmáɨ¹ tón²¹ hi³ jún³; jáun² cu³tsa³² dió³² tsá² láɨn¹ tsá² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ tsá²mɨ³cuóun² tsá² chau³² jmáɨ¹ jún²³ bíh¹ cú²jueh³² má²má²quien² tsú², la³ má²quionh³ ja³ láɨn¹ jáh³ tsɨ²¹ pí¹³, jáh³ hláɨnh¹, jɨ³ jáh³ quiún³ cuá² ta³ nɨ́² siáh³.

24 Hi³ jáun² bíh¹ tɨ³ có³² má²ca³chau³ cú²jueh³² Dió³² quioh²¹ tsú², hi³ jáun² cuɨ́¹ cha³jmu³ cha³cháu³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³la³ uá¹ tiá² heh³ bíh¹ tsú² má²ná¹jmu² tso³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². 25 Quí¹hliá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ taunh³² tsú² ta²¹ cha³ jmɨ́¹ tónh²¹ tsú² ta²¹ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², hi³ jáun² dá² hi³ ca³jmú³ jáun² bíh¹ Dió³² má²ca³ma³quien² tsú² jɨ³ hi³ má²ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² tsú² hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ ca³la³ jɨ³lɨ³², Tsá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ hí³ hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Tson² bíh¹ cu³tí³.

26 Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² cú²jueh³² tɨ³ có³², hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³ hniá¹ tsú² jmu³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ ca³la³ uá¹ tiá² heh³; hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá²mɨ³ yáh³ lɨ́¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³² má²tún² hmóu³², cáun² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹. 27 Hi³ ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ tsá²ñuh², tɨ³ có³² bíh¹ má²ca²chá³ tsú² hi³ cuóun¹ quionh³ tsá²mɨ³, hi³ jáun² má²tún² hmóu³² bíh¹ tsú² lɨ́¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³². Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ja¹ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh² bíh¹ má²ná¹jmu² tso³ ca³la³ uá¹ tiá² heh³, cáun² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú², hi³ jáun² má²ná¹má²tso² tsú² tsɨ́³ cun³quionh³ ngú³ quioh²¹ hmóu³².

28 Cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², jáun² Dió³² má²ca³chau³ tɨ³ có³², hi³ jáun² tí³ ta²¹ cu³tsa³² cuɨ́¹ cháunh¹³ cú²jueh³² chí¹ tsú² hi³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ jáun² cu³tsa³² cuɨ́¹ jmu¹ cú²jueh³² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³. 29 Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹ hñu³ tsɨ́³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hláh³ hi³ hó³², tsá² jmu² juón¹, [tsá² cáun² jmu² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³,] tsá² lɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hi³ hlá² hi³ nɨ́², hi³ hniá¹ siáh³ jmu³ hi³ hlah³. Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹ tsɨ́³ hi³ uóu³² tsɨ́³, tsá² jngɨh² tsáu², tsá² hnió³ hniéi², tsá² tɨ́¹ jáɨn², tsá² lɨ́¹ hiá² lɨ́¹ jlɨn²³ tsáu², tsá² ziú² hɨen² tsáu². 30 Tsá² la³ hí³ cauh³² jáɨ¹³, hi³ ca³la³ hi³ hon² bíh¹ tsú² Dió³², tsá² hí¹ jan² tiá² hin² hún¹ ta²¹, tsá² jmu² quien² hmóu³², hi³ lɨ́¹ jmu² siáh³ tonh². Tsá² la³ hí³ cáun² lɨ́¹ hnauh² chí¹ hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jmu³ hi³ hlah³, tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² jméi² mí¹ziú¹³, 31 tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³, tsá² tiá² má²tí³² jë¹. Tsá² la³ hí³ tiá² hin² hnio³, [tsá² tiá² jmu² juenh² tsɨ́³,] hi³ tiá² mií³ ja³² tsɨ́³ nɨ́² siáh³. 32 Hi³ uá¹jinh¹ re² lɨ́n³² bíh¹ lieih²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ Dió³² má²ca³jmú³ héih³² hi³ tsá² jmu² hi³ la³ nɨ́² ca³tɨn¹ jún³, tɨ³la³ cun³ jáun² ná¹jmu² bíh¹ tsú² la³ má²jmu² jáun², hi³ ca³la³ hi³ tɨ³² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú² nɨ́¹juáh³ tsá² siánh³ siáh³ jmu² la³ jáun².

2

Dió[32] rá[2]tsɨ[32] héih[32] la[3] cun[3] ĺɨ[3] jú[1] tson[2]

1 Jáun[2] né[3], hnú[2] tsá[2] chú[1] ñih[21] nú[2] tsá[2] siánh[3], ha[3] tiá[2] lɨ́[13] yáh[3] hi[3] lɨ́[1] má[1]zian[13] hnú[2] huen[2], cuɨ́[1] hin[2] mi[3] tsánh[2] hnú[2]. Quí[1] nɨ́[1] má[1]ca[3]chú[1] ca[3]ñih[21] nú[2] tsá[2] siánh[3], la[3] jáun[2] má[2]ra[3]tsɨn[32] nú[2] siáh[3] héih[32] huen[2] bíh[1], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] jmuh[32] hnú[2] siáh[3] cá[2]ren[2] la[3]jmɨ́[1] jmu[2] tsá[2] hí[3]. 2 Tɨ[3]la[3] né[1] dí[2] hi[3] Dió[32] rá[2]tsɨ[32] héih[32] la[3] cun[3] rón[32] lɨ́[3] jú[1] tson[2] bíh[1], nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[1] má[1]ca[3]ra[3]tsɨn[2] tsú[2] héih[32] tsá[2] jmu[2] la[3] nɨ́[2]. 3 Hi[3] jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]chú[1] ca[3]ñih[21] hnú[2] tsá[2] jmu[2] la[3] nɨ́[2], ¿hí[1] lɨ́n[23] hnú[2] hi[3] cáun[2] lɨ́[1] ngá[13] hi[3] tiá[2] tá[1]tsɨn[1] nú[2] héih[32] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] nú[2] nɨ́[1]juáh[3] hnú[2] bíh[1] tsá[2] jmuh[32] siáh[3] la[3] jáun[2]? 4 ¿Ho[3] lɨ́n[23] hnú[2] hi[3] tiá[2] lin[1] ñí[1] jmu[3] ta[21] hi[3] jmu[2] Dió[32] juenh[2] tsɨ́[3], hi[3] jlánh[1] ja[32] lɨ́n[32] mií[3] tsɨ́[3] tsú[2] siáh[3]? ¿Tiá[1] ca[3]lɨ[3] lin[1] nú[2] dúh[1] hi[3] ja[32] mií[3] tsɨ́[3] tsú[2] cun[3]ñí[1] hi[3] hnió[3] tsú[2] hi[3] za[13] jmɨ́[1] honh[2] hnú[2] bíh[1]? 5 Hnú[2] bíh[1] jan[2] tsá[2] huáh[2] chinh[32], cun[3] tiá[2] má[2]ca[3]zah[1] la[3] jáun[2] bíh[1] hnú[2] jmɨ́[1] honh[2]. Hi[3] jáun[2] cáun[2] ta[21] jmuh[32] hnú[2] hi[3] tɨ[3] lɨ[3]mí[1] míh[3] tsɨ́[3] Dió[32] ñí[1]con[2] nú[2] nɨ́[1] má[1]cá[2]chó[32] jmáɨ[1] hi[3] lɨ[3]jnia[2] héih[32], jmáɨ[1] hi[3] ra[3]tsɨ[32] Dió[32] héih[32] la[3] cun[3] ca[3]tɨ[21] ñí[1]con[2] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsáu[2]. 6 Quí[1] hí[3] bíh[1] ma[3]hmah[1] ñí[1]con[2] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32] tsáu[2] la[3] cun[3] rón[32] lɨ[3] tá[13] tsú[2]. 7 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] cueh[32] tsɨ́[3] hi[3] jmu[2] jmáh[3]la[3] hi[3] chu[21] cun[3]ñí[1] hi[3] hnió[3] hau[3] cáun[2] jáɨ[13] quien[2] hi[3] cué[32] Dió[32], jɨ[3] hi[3] hnió[3] tá[1] zanh[1] re[2] ñí[1]con[2] Dió[32], hi[3] hnió[3] siáh[3] hi[3] lɨ[13] zian[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2], jáun[2] tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] hiáuh[3] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[13] zian[2] quionh[3] Dió[32]. 8 Tɨ[3]la[3] Dió[32] ma[3]tson[13] ca[3]la[3] má[2]míh[23] tsɨ́[3] bíh[1] tsá[2] hniá[1] hi[3] niau[21] re[2] tsɨ́[3] hnga[2], tsá[2] hnió[3] ma[3]tí[32] jmáh[3]la[3] hi[3] hlah[3] cha[3] jmɨ́[1] lɨ[3] hniá[1] tsú[2] hi[3] ne[3] jú[1] tson[2]. 9 Tsá[2] jmu[2] hí[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] hlah[3] chau[21] bíh[1] jmáɨ[1] hi[3] ma[3]tso[2] lɨ́n[32] tsú[2] tsɨ́[3], hi[3] ho[3] hi[3] jngɨh[3] lɨ́n[32], la[3]ñí[1] la[3]ján[3] tsá[2] *judíos, hi[3] ja[3]bí[1] *tsá[2]cá[2]jo[21] nɨ́[2] siáh[3]. 10 Tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] jmu[2] hi[3] chu[21] má[1]ná[1], Dió[32] cué[32] cáun[2] jáɨ[13] quien[2] hi[3] hau[3] tsú[2], hi[3] tá[1]zanh[1] tsú[2] re[2], jɨ[3] hi[3] lɨ́[13] zian[2] tsú[2] siáh[3] cáun[2] hi[3] re[2] hi[3] tɨn[2], tsá[2] judíos la[3]ñí[1] la[3]ján[3], hi[3] ja[3]bí[1] tsá[2]cá[2]jo[21] nɨ́[2] siáh[3].

11 Quí[1] Dió[32] tiá[2] jmu[2] hi[3] quien[2] jan[2], hi[3] jan[2] tiá[2] quien[2]; 12 quí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] jmu[2] tso[3] ta[3] tiá[2] cuoh[2] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés, ta[3] tiá[2] quionh[3] liei[21] jáun[2] bíh[1] hiá[1] tsán[13] tsú[2]. Tɨ[3]la[3] tsá[2] ca[3]lɨ[3] cuoh[2] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés má[1]ná[1], la[3] cun[3] lɨ[3] liei[21] jáun[2] bíh[1] tá[1]tsɨn[1] tsú[2] héih[32]. 13 Quí[1] jun[3]juáh[13] hi[3] ti[3] lɨ́[1] ne[3] yáh[3] tsú[2] liei[21] jáun[2], hi[3] jáun[2] lɨ[3] chun[1] ñí[1]con[2] Dió[32], tɨ[3]la[3] hi[3] hniáuh[32] ma[3]tí[32] bíh[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] bíh[1] he[3] tsú[2] Dió[32] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1] cu[3]tí[3]. 14 Tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]cá[2]jo[21] má[1]ná[1], tsá[2] tiá[2] raunh[32] liei[21] jáun[2] quioh[21] hla[1] Moisés, nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[2] lɨ́[1] ca[3]ma[3]tí[32] tsá[2] hí[3] liei[21] jáun[2], jáun[2] hmóu[32] tsú[2] má[2]lɨ́n[3] tsá[2] zia[32] liei[21] quioh[21] Dió[32] hñu[3] tsɨ́[3], 15 quí[1] cun[3]quionh[3] hi[3] jmu[2] bíh[1] tsú[2] má[2]lɨ́[2]lin[1] hi[3] hu[21] liei[21] jáun[2] hñu[3] tsɨ́[3]. Jmɨ́[1] tsɨ́[3] hmóu[32] tsú[2] má[2]má[2]tson[2] jáɨ[13] lá[2], quí[1] ma[3]cónh[3] cha[32] tso[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsú[2], hi[3] ma[3]cónh[3] siáh[3] má[2]tson[2] jáɨ[13]. 16 Hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2] chá[32] Dió[32] jo[3]cuo[2] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo, hi[3] ra[3]tsɨ[32] tsú[2] héih[32] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] ná[1]hmá[1] ná[1]jnɨ́[1] jáun[2] hñu[3] tsɨ́[3] tsáu[2], la[3] cun[3] lɨ́[3] jáun[2] jú[1] chú[32] hi[3] hléh[23] jná[13].

Tsá[2] judíos, tsá[2] raunh[32] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés

17 Tɨ[3]la[3] hnú[2] tsá[2] jlánh[1] juánh[3] nú[2] hi[3] lɨ́n[3] nú[2] tsá[2] judío, hi[3] zian[2] nú[2] la[3] cun[3] juáh[3] jáun[2] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés, hi[3] ca[3]la[3] hi[3] tsɨnh[1] lɨ́n[21] nú[2] ca[3]tɨn[1] Dió[32] juóuh[32]. 18 Ñíh[1] bíh[1] hnú[2] he[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] Dió[32], quí[1] liei[21] jáun[2] hɨe[32] he[3] hi[3] chu[21] hi[3] hniáuh[32] quiáh[13] hnú[2]. 19 Lɨ́n[23] hnú[2] hi[3] cu[3]tí[13] tɨn[2] hnú[2] hɨeh[1] tsá[2] ten[3] juɨ[32], hi[3] tɨn[2] nú[2] siáh[3] tieih[21] sɨ́[2] juɨ[21] tsá[2] ñi[3]táunh[1] já[1]niéi[2]. 20 Hi[3] lɨ́n[23] nú[2] siáh[3] hi[3] tɨn[2] nú[2] hɨeh[1] tsá[2] cú[1]juón[1], jɨ[3] hi[3] ha[3] lánh[3] rón[32] má[1]tɨn[13] nú[2] siáh[3] tsá[2] tiá[2] jmɨ́[1] tiá[2] tsɨ́[3], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] liei[21] hi[3] cuɨn[2] nú[2] jáun[2] lɨ[3] mí[1]zioh[21] ca[3]tɨ[21] jú[1] tson[2], jɨ[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] lɨ́[2]ñi[32] tsú[2] nɨ́[2] siáh[3]. 21 Hi[3] jáun[2] né[3], hnú[2] tsá[2] hnáuh[2] jmúh[13] tɨ[32], ¿he[3] láɨh[32] sa[3] tiá[2] ma[3]tɨn[13] nú[2] tín[2]

huen²? Hnú² tsá² juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² han³ tsú², ¿he³ láɨh³² sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² haɨnh³²? 22 Hnú² tsá² juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² lɨ́¹ jmu³ lɨ́¹ tsó²¹ tsú², ¿he³ lɨ³ sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² jmuh³² la³ jáun²? Hnú² siáh³ tsá² jlánh¹ hon² nú² dió³² tsá² láɨn¹, ¿he³ láɨh³² sa³ chín¹dí¹ hnú² bíh¹ haɨnh³² hi³ quien² tioh³ cuáh³² jáun²? 23 Jlánh¹ jmuh³² hnú² tsɨnh¹ cun³ñí¹ hi³ zia³² liei²¹ jáun² quián¹³, tɨ³la³ cun³quionh³ hi³ tiá² ma³tih²¹ hnú² liei²¹ jáun², má²jmuh³² hnú² hi³ tiú²uú² quien² Dió³² bíh¹. 24 Tson² cu³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá²: “Tsá²cá²jo²¹ hleh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ tsáuh³ hnoh² bíh¹”.

25 Tson² bíh¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ *tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², ní¹juáh³ tsá² má²tí³² liei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés, tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ ma³tih²¹ yáh³ hnú², jáun² hnú² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² tiá² má²quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹ bíh¹. 26 Tɨ³la³ tsá² tiá² quian³² li²¹ jáun² má¹ná¹, ní¹juáh³ zian² tsú² la³ cun³ rón³² juáh³ liei²¹ jáun², jáun² tsá² la³ hí³ né³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²já²tú¹ quioh²¹ bíh¹. 27 Hi³ jáun² tsá² tiá² já²tú¹ quioh²¹ né³, cun³quionh³ hi³ zian² tsú² jáun² la³ cun³ juáh³ jáun² liei²¹ bíh¹ má²zia³² he³ lánh³ rón³² tá¹tsɨn¹ hnú² héih³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² tiá² ma³tih²¹ liei²¹ jáun² uá¹jinh¹ ron³ nú², hi³ uá¹jinh¹ quiánh¹ nú² siáh³ li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ hnú². 28 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́n³ tsú² tsá² judío cun³quionh³ hi³ jniá³ jáun² tɨ³ coh³ yáh³, sa³jun³ jmu² ta²¹ hi³ quian³² tsú² li²¹ jmáh³la³ ngú³ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, quí¹ cáun² hi³ lɨ́³ jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹ jaun³². 29 Tɨ³la³ tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ lín³ judío má¹na²¹, jan² tsá² lín³ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ bíh¹, jan² tsá² má²quian³² li²¹ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³; ta²¹ jáun² jmu² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lɨ́²³ cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² héih³² má²rá¹lɨ́³ yáh³. Jáun² Dió³² ma³quien² tsá² la³ hí³, uá¹jinh¹ tsá²mɨ³cuóun² tiá² ñí¹ ma³quien² tsú².

3

1 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ lín³ tsú² *judío, hi³ he³ tá²tsaɨh²¹ tsú² ní¹juáh³ hi³ *ja³tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú²? 2 Hliáun³ bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹. Quí¹ la³ñí¹ la³ján³ Dió³² ca³chá³ jo³cuo² tsá² judíos jáɨ¹³ jáun² quioh²¹. 3 Jáun² né³, ní¹juáh³ ma³ jan² tsá² hí³ tiá² ca³ma³tí³² jáɨ¹³ jáun², ¿hí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² tiá² ma³tí³² Dió³² jë¹ uá²jaɨ³²? 4 ¡Tiá² jáun² yáh³! Dió³² dá² jmu² la³ cun³ qui³ lɨ́³ jú¹ tson² bíh¹, uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá²mɨ³cuóun² tɨ́¹ jáɨn². Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

Ca³tɨ²¹ lɨ³jnia² hi³ tson² jëh² hnú²;
lɨ³ lin¹ hi³ chun¹ hnú² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ ta³tsɨ²¹ héih³².

5 Hi³ jáun² né³, zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ tɨ³ jlánh¹ néh¹ re² lɨ́²lin¹ hi³ chun¹ Dió³² ní¹juáh³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ jmú¹³ dí² hi³ hlah³ hi³ hó³². Tɨ³la³ ¿he³ dá² lɨ́¹³ juáh¹³ dí² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ní²? Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ ní² dúh¹, hi³ jáun² Dió³² má²lɨ́n¹³ jan² Tsá² tiá² tɨn² ra³tsɨ³² héih³² bíh¹, quí¹ ¿he³ láɨh³² sa³ míh²³ yáh³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² tso³? 6 ¡Tɨ³la³ tiá² tson² yáh³ la³ cun³ hi³ ná¹lɨ́n²³ tsú² jáun²! Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ jáun² dúh¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́¹³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²?

7 Quí¹ zian² tsá² juáh²³ la³ lá²: “Cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² hi³ hléh²³ jná¹³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ́² lin¹ hi³ quien² jú¹ tson² quioh²¹ Dió³²”; tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³², hi³ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun², jáun² ¿ha³ bíh¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ juáh³ Dió³² hi³ tsá² la³ hí³ lɨ́n³ jan² tsá² ren² tso³ ní¹ má¹ca³ra³tsɨ³² tsú² héih³² ñí¹con² tsú²? 8 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ la³ ní² dúh¹, ¿he³ ya³ láɨh³² tiá² jmú¹³ dí² cú²jueh³² hi³ hlah³, hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ja³tu³ ja³lɨ́³ hi³ chu²¹? Ti³tsóh³dí¹ jáɨ¹³ la³ ní² néh¹ hɨe²³ jnoh¹ tsáu² juáh²³ ma³ jan² tsá² hu²¹ hlah³ tsɨ́³; tɨ³la³ tsá² la³ hí³ dá² má²tá¹tsɨn¹ héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹.

La³jáɨ³² bíh¹ dí² ren² tso³

9 Hi³ jáun² né³, ¿hí¹ jlánh¹ bíh¹ chú³² quiú¹³ dí² tsá² judíos la³ cónh³ bíh¹ *tsá²cá²jo²¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ la³ cun³

hi³ má²lɨ́²neh²¹ dí² hi³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹ ná¹jlaɨn³² tsáu¹³, uá¹ hi³ tsá² judíos, uá¹ hi³ tsá²cá²jo²¹. 10 La³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:
Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² chun¹ ta³ ñí¹ Dió³²,
11 tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³,
tiá² hin² zian² yáh³ tsá² hnah² Dió³².
12 La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²já²taunh²¹ tɨ³ có³²,
jɨ³lɨn² bíh¹ tsú² má²ca³can³ cáun² juɨ³² hlah³.
Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ tiá² zian²,
13 La³jmɨ́¹ ja³² cáun² tá²hón³² má²ca³niá³ bíh¹ ja³² jë¹ tsú²,
jmáh³la³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ chi²¹ ho³ tsú².
La³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ha²¹ no¹ quioh²¹ jáh³hláɨnh¹ bíh¹ ho³ tsú²;
14 cá² ñí¹ chú² juóun³² bíh¹ tsú² tsáu², jɨ³ hi³ zaɨh³² tsú² siáh³ jú¹ uóu³².
15 Ca³la³ hi³ háun¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsú² tsó³² hi³ tsa³jngɨh² tsáu²,
16 cá² ñí¹ quí² hlianh²³ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ tsunh² tsú² juɨ²¹ tsáu², hi³ chan² tsú² siáh³ tsáu² ná¹hó² ná¹jngɨh².
17 Tsá² la³ hí³ tiá² ñi³² yáh³ ha³ lánh³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³;
18 ca³la³ hí¹juáh³ tiá² lɨ́n²³ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ juénh² ñí¹con² Dió³².
19 Né³² né³, né¹ bíh¹ dí² hi³ la³jɨ́³² héih³² má²rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ca³tɨn¹ tsá² zian² cun³quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tsá² hí³ tiá² lɨ́¹³ juáh³ hi³ tiá² ñi³²; quí¹ hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² zian² hngá¹máh³.
20 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ lɨ³ chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² la³jɨ́³² hi³ rá¹juáh³ liei²¹ jáun², quí¹ liei²¹ jáun² cáun² jmu² ta²¹ hi³ má²li²¹ hi³ tsá² ren² tso³ bíh¹ dí².

Cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú² lɨ́¹³ liáun³

21 Tɨ³la³ né³² né³, má²ca³lɨ³ lin¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ he³ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, jun³juáh¹³ uá² quionh³ hi³ má¹ti²¹ dí² liei²¹ jáun² yáh³. Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ hnga² yáh³ liei²¹ jáun² jɨ³ la³ má²quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² siáh³ ca³juáh³ 22 hi³ Dió³² hinh²³ tsá² cha³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. Quí¹ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús lɨ́¹³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³² cuɨ́¹ hin² mi³ tsánh². 23 Jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹ má²ca³jmú³ tso³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² cah²³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ chun¹ la³jmɨ́¹ chun¹ Dió³². 24 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cáun² lɨ́¹ ja³² bíh¹ miɨ³ tsɨ́³ Dió³² hi³ hinh²³ tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, quí¹ má²ca³ma³hmah¹ bíh¹ Cristo Jesús ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu², hi³ jáun² tiú²uú² tso³ ren² yáh³ tsú². 25 Quí¹ Dió³² ca³cuen³ Jesús hi³ jún³ cha¹³ tsáu²; hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ca³táɨn² jáun² jmɨ́²hán¹ Jesús bíh¹ ca³chón³² Dió³² tsɨ́³ hi³ jmɨ́¹ míh²³ jáun² tsɨ́³ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu² nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³chá³ cáun² tsɨ́³. La³ jáun² ca³lɨ³ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² ma³jnia³² hi³ tɨn² ra³tsɨ³² re² héih³²; quí¹ jmɨ́¹tin² cáun² ti³ lɨ́¹ ca³ma³juenh² cu³tiá³ bíh¹ tsú² tsɨ́³, hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² la³ uá¹ tiá² jɨ́e²³ la³jɨ́³² tso³ hi³ ca³jmú³ tsáu². 26 La³ jáun² ca³jmú³ tsú² cun³ñí¹ hi³ hnió³ ma³jnia³² la³ má²má²jnia³² jáun² hi³ tɨn² ra³tsɨ³² héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹, cun³quionh³ hi³ hinh²³ tsú² lɨ³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹.

27 Hi³ jáun² né³, ¿né² dá² hi³ jmɨ́¹ jmu³² dí² jáun² tsah¹? Ca³nga² bíh¹. ¿He³ láɨh³² ca³nga²? Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³ma³ti²¹ dí² la³ cun³ lɨ́³ héih³² yáh³, quí¹ jɨ́³²la³ ti³ ca³chá¹³ dí² cáun² tsɨ́³ bíh¹. 28 Jáun² né³, má²né¹ dí² hi³ Dió³² hinh²³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ cha³² tsú² cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³ sa³jun³ uá² jɨ́e²³ yáh³ Dió³² hí¹ má²lɨ́²ma³tí³² tsú² liei²¹.
29 ¿Hí¹ jmáh³la³ tsá² judíos uá¹ tanh² Dió³² hó¹ñí¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ uá²jaɨ³² tanh² Dió³² hó¹ñí¹? Quí¹ tson² bíh¹ hi³ ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² tanh² Dió³² ho¹ñí¹, 30 quí¹ jɨ́³²la³ jan² tán¹ Dió³² bíh¹ zian². Hi³ jáun² Dió³² hinh²³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ lɨ³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsɨ́³, cuɨ́¹ quian³² cuɨ́¹ tiá² quian³² bíh¹ tsú² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹. 31 Hi³

jáun² né³, ¿hí¹ ná¹jmu³² dí² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiú²uú² quien² liei²¹ jáun² dúh¹ cun³quionh³ hi³ ma³quien¹³ dí² jáun² hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsí³? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ tɨ³ lɨ³mí¹ ná¹ma³quien¹³ bíh¹ dí² liei²¹ jáun².

4

Há²bran²¹ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ ca³tɨn¹ tsá² cha³² cáun² tsí³

1 Hi³ jáun² né³² né³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Há²bran²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 2 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² ca³hinh³ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zia³² hi³ ca³jmú³ dúh¹, jáun² jmɨ́¹ zia³² bíh¹ já¹³ hi³ jmu³ tsú² tonh², tɨ³la³ tiá² hin² ca³tɨn¹ yáh³ jmu³ tonh² ñí¹con² Dió³² má¹ná¹. 3 Quí¹ la³ lá² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: “Há²bran²¹ ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³jɨ́e³² tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹”. 4 Jmú¹³ já¹³, ní¹juáh³ jan² tsá² jmu² ta²¹, hiáuh²³ bíh¹ tsú² la³ cun³ hmah²¹ hi³ hlánh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí¹ hiáuh²³ yáh³ tsú². 5 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² nio² cáun² tsí³ má¹ná¹, ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ tsú² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³jmú³ hnga²; hi³ jáun² Dió³² Tsá² hinh²³ tsá² ren² tso³ né³, cáun² jɨ́e³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹ cun³ñí¹ hi³ má²nio² jáun² cáun² tsí³ tsú². 6 Ja³bí¹ hnga² siáh³ hla¹ Dá²vi²¹ ca³juáh³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² heh²³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³, tsá² tiá² ná¹hɨ¹³ hí¹ cú¹pih²¹ ta²¹ quioh²¹, 7 jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

¡He³ máh³ jmɨ́¹ ren² tsá² má²ca³hin³ Dió³²
tso³ quioh²¹ hi³ jmɨ́¹ zian² tsú² jáun²
cun³ tɨn² tsí³ hnga², tsá² má²ná¹jlɨ³²
la³jɨ́³² tsáu¹³!

8 ¡He³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² jɨ́e³² Dió³² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² tiá² tso³ ren²!

9 Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² ná¹tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² yáh³ jlánh¹ jmɨ́¹ ren², quí¹ la³ jɨ³ tsá² tiá² má²ná¹quian³² li²¹ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³². Má²lí²neh²¹ bíh¹ dí² hi³ Dió³² cáun² ca³hinh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ cáun² tsí³. 10 Tɨ³la³ ¿hin² dá² jmɨ́¹ ca³hinh³ Dió³² Há²bran²¹; hí¹ ta³ má²quian³² tsú² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, ho³ ta³ ñeh² uá¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ ta³ ñeh² bíh¹ dúh¹? 11 Quí¹ má²ca³hinh³ bíh¹ Dió³² Há²bran²¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hiauh³ jáun² já¹³ hi³ hniáuh³² tiú³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²; cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Há²bran²¹ la³ jáun² ca³jmú³ Dió³² lin¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² jan² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ Há²bran²¹ hí³ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nio² cáun² tsí³ ta³ tiá² má²quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ jáun² Dió³² hinh³ uá²jaɨ³² tsá² hí³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. 12 Tson² bíh¹ Há²bran²¹ hí³ lɨ́n³ dí¹hio³ ñú¹deh³ la³jɨ́n³² tsá² má²ná¹quian³² li²¹ jáun², tɨ³la³ jɨ́³²la³ ti³ tsá² tiá² cáun² lɨ́¹ já¹tú¹ quioh²¹ bíh¹ má¹ná¹, tsá² ca³chá³ cáun² tsí³ la³jmɨ́¹ ca³chá³ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cáun² tsí³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ tsa³tú¹ quioh²¹.

Já¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² lɨ³tí²³ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú²

13 Dió³² ca³jmú³ já¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, jɨ³ la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú² hi³ niau²¹ jo³cuo² tsú² tá¹ cáun² hngá¹máh³; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³hliá² ti³ ca³ma³tí³² liei²¹ jáun² yáh³ Há²bran²¹ hi³ hiauh³ já¹³ jáun², tɨ³la³ ca³hiauh³ tsú² já¹³ jáun² cun³ñí¹ hi³ má²ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹ quí¹hliá² ca³chá³ tsú² cáun² tsí³. 14 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ jmáh³la³ tsá² hiauh³ liei²¹ jáun² bíh¹ la³ zia³² hi³ hiáuh³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ la³ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ tsú², hi³ sa³jun³ la³ lɨ³ quien² yáh³ já¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ní¹juáh³ la³ jáun². 15 Quí¹ cun³quionh³ liei²¹ jáun² dá² cáun² ja³² hi³ míh²³ tsí³ bíh¹ Dió³²; quí¹ jɨ́³²la³ ti³ ní¹juáh³ tiá² liei²¹ zia³² bíh¹ tiá² lɨ³ lin¹ yáh³ he³ tiá² ca³lɨ³tí³.

16 Hi³ jáun² né³, ja³² miɨ́³ tsí³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³tí³ já¹³ hi³ ca³jmú³ jáun²

Dió32 ñí1con2 jɨ3lɨn2 jón2zɨ́h1 jón2cho1 hla1 Há2bran21. Jun3juáh13 lɨ3tí3 ñí1con2 jón2zɨ́h1 tsú2 tsá2 ti3 má2hiauh32 liei21 jáun2 yáh3, quí1 tɨ3la3 lɨ3tí3 ñí1con2 jón2zɨ́h1 tsú2, tsá2 jɨ́32la3 ti3 nio2 cáun2 tsɨ́3 la3jmɨ́1 ca3chá3 tsú2 jáun2 hnga2 cáun2 tsɨ́3 bíh1; hi3 Há2bran21 hí3 bíh1 lɨ́n3 mí1zioh21 quiú13 dí2 ca3la3 jáɨ32, la3 cun3 tsá2 má2nio2 cáun2 tsɨ́3 dí2. 17 La3 cun3 rá1juáh3 ñí1 Sí2 quioh21 Dió32 hi3 juáh3 la3 lá2: “Má2lɨ́2jmú32 jná13 hi3 hnú2 lɨ́n3 mí1zioh21 quioh21 juóun32 tsá2 zian2 la3jáh3 dúh1 ñí1 hué32”. Jáun2 cun3ñí1 hi3 ca3chá3 jáun2 Há2bran21 cáun2 tsɨ́3, jáun2 lɨ́n3 tsú2 mí1zioh21 quiú13 dí2 ñí1con2 Dió32, Tsá2 tɨn2 jmu2 hi3 lɨ́13 zian2 siáh3 hi3 hmaɨ21 tsá2 má2cuá1hmú21, Tsá2 tɨn2 hleh32 ca3tɨ21 jmɨ́1tsú2 jmɨ́1ja32 la3juah21 dúh1 cáun2 hi3 má2jniá3. 18 Jáun2 né3, hla1 Há2bran21 hí3 cáun2 ca3chá3 cáun2 tsɨ́3 bíh1 hi3 tónh32 ta21 uá1jinh1 tiú2uú2 jmɨ́1 lɨ3 lɨ́13 hi3 lɨ3zian2 jon2 tsú2; jáun2 cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1 ca3chó32 jmáɨ1 hi3 má2lɨ́n3 tsú2: “mí1zioh21 quioh21 juóun32 tsá2 zian2 la3jáh3 dúh1 ñí1 hué32”. La3 cun3 jáɨ13 hi3 ca3juáh3 jáun2 Dió32 jmɨ́1tin2, hi3 juáh3 la3 lá2: “La3 nɨ́2 bíh1 juóun32 lɨ́n32 jon3zɨ́h1 jon3cháuh3 hnú2 lɨ́13”. 19 Pih21 tiá2 jmɨ́1 má2tí3 hña3láu3 mieh2 Há2bran21 hí3 jmɨ́1jáun2, tɨ3la3 tiá2 ca3tunh3 yáh3 tsú2 hi3 nio2 cáun2 tsɨ́3 jmɨ́1 ca3lɨ́n13 tsú2 hi3 ja32lɨ3 má2lieih21 quionh3 Sara ñí2cuo2, hi3 má2ja3quián3 jún3, hi3 tiú2uú2 jmɨ́1 lɨ́13 yáh3 lɨ3zian2 jon2. 20 Tɨ3la3 uá1jinh1 jmɨ́1 má2lieih21 Há2bran21, cun3 jáun2 tiá2 ca3chá3 bíh1 tsú2 hliáun3 ñéih3 tsɨ́3 ca3tɨ21 jáɨ13 hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32, tɨ3la3 cun3quionh3 hi3 ca3chá3 jáun2 cáun2 tsɨ́3 bíh1 tsú2 ca3lɨ3 pin3 cun3ñí1 hi3 ca3ma3quien2 tsú2 jáun2 Dió32; 21 quí1 cáun2 tán1 bíh1 jmɨ́1 má2nio2 tsɨ́3 tsú2 hi3 Dió32 Tsá2 zia32 pí3 quioh21 hi3 lɨ́13 ma3tí32 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 jmu2. 22 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, Dió32 ca3jɨ́e32 tsú2 la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1 cu3tí3.

23 Tɨ3la3 jun3juáh13 hi3 ca3tɨn1 jmáh3la3 hnga2 Há2bran21 yáh3 jáɨ13 hi3 rá1juáh3 jáun2 ñí1 Sí2 quioh21 Dió32, hi3 juáh3 jáun2 hi3 ca3heh3 tsú2 Dió32 la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1 cun3ñí1 hi3 nio2 jáun2 cáun2 tsɨ́3, 24 quí1 ja3bí1 jáɨ13 jáun2 ca3ta1 jnoh1 siáh3 uá2jaɨ32. Quí1 ja3bí1 jnoh1 siáh3 uá2jaɨ32 heh23 Dió32 nɨ́1juáh3 tsá2 cha32 dí2 cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 tsú2, Tsá2 ca3jmú3 hí3 hi3 jenh13 Jesús Tɨ32 Juo13 dí2 ja1 tsá2 má2cá2tsan3. 25 Quí1 Jesús ca3jɨenh3 tsú2 hi3 jún3 hi3 ca3tɨ21 tso3 quiú13 dí2, hi3 ca3jmú3 siáh3 Dió32 hi3 jenh13 tsú2, hi3 jáun2 la3 jáun2 lɨ́13 jɨ́e32 dí2 Dió32 la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1.

5

Jáɨ13 ca3tɨn1 tsá2 tiú2uú2 tso3 ren2

1 Jáun2 né3, cun3ñí1 hi3 nio2 cáun2 tsɨ́3 bíh1 dí2, jáun2 má2ca3heh3 dí2 Dió32 la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1; hi3 jáun2 cun3quionh3 ta21 hi3 ca3jmú3 jáun2 Jesucristo Tɨ32 Juo13 dí2, cuɨ́1 nio1 la3 má2nio2 jáun2 tie3 ja1 quiú13 dí2 quiúnh1 tsú2. 2 Cun3quionh3 hí3 bíh1 má2hiau32 dí2 miɨ́3 hi3 ja32 tsɨ́3 Dió32 cun3ñí1 hi3 nio2 cáun2 tsɨ́3 dí2; hi3 jáun2 má2tiauh2 dí2 tiá3 ñí1con2 tsú2, jɨ3 hi3 má2tsah1 dí2 cun3ñí1 hi3 má2hu21 tsɨ́3 dí2 hi3 lɨ́13 láɨ3 dí2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 hnga2 Dió32 Tsá2 cuá1quien2. 3 Hi3 jun3juáh13 jmáh3la3 hi3 jáun2 yáh3, quí1 ja3bí1 tsah1 dí2 siáh3 ja1 uu3mí2tsɨ32; quí1 né1 dí2 hi3 cun3quionh3 uu3mí2tsɨ32 jáun2 lɨ3 táɨ2 dí2 hi3 jmú13 dí2 juenh2 tsɨ́3, 4 jáun2 cun3quionh3 hi3 juenh2 jáun2 tsɨ́3 bíh1 dí2 tá2zanh1 dí2 re2 ñí1con2 Dió32; hi3 cun3ñí1 hi3 tá2zanh1 dí2 jáun2 re2 né3, má2zia32 hi3 hu21 tsɨ́3 dí2. 5 Hi3 hu21 jáun2 tsɨ́3 dí2 jun3juáh13 cáun2 hi3 lɨ́13 chau3 dí2 hua3heih21 yáh3, quí1 má2ca3ma3cónh32 bíh1 Dió32 hñu3 tsɨ́3 dí2 hi3 lɨ3liei21 dí2 hi3 hniau3 tsú2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 Chun1 hi3 má2ca3cuen3 tsú2 jáun2.

6 Quí1 uá1jinh1 tiá2 jmɨ́1 zia32 pí3 quiú13 dí2 hi3 chá13 tɨ3 có32 tso3, tɨ3la3 Dió32 ca3tón3 cáun2 jmáɨ1, hi3 jmáɨ1 jáun2 bíh1 ti3tsóh3 ca3jun3 Cristo ca3tɨn1 la3jɨ́n32 tsá2 ren2 tso3. 7 Juóuh32 lɨ́n32 bíh1 lɨ3 zian2 jan2 tsá2 hnió3 jún3 cha13 jan2 tsá2 siánh3, uá1jinh1 hi3 ca3tɨn1 jan2 tsá2 chun1. Quí1 ho3 sa3 lɨ́13 bíh1 lɨ3 zian2 jan2 tsá2 lɨ3hnió3 jún3 hi3 ca3tɨn1 jan2 tsá2 chun1. 8 Tɨ3la3 Dió32 má1ná1,

hú¹tá¹ ca³ma³jnia³² hi³ hniau³ jnoh¹ jmí¹ ca³cué³ tsú² jáun² já꞉¹³ hi³ jún³ Cristo hi³ ca³ta¹ dí², uá¹jinh¹ tá¹la³ jmí¹ ná¹re² dí² jáun² tso³. 9 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ la³ má²ca³heh³ bíh¹ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ca³jun³ Cristo hi³ ca³ta¹ dí², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² liáu³² dí² tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmá꞉¹ ní¹ má¹ca³ma³jnia³² Dió³² hi³ míh²³ ts꞉í³ ca³t꞉²¹ tso³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ tu³bí¹ ca³niau²¹ yáh³ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² jun³ jáun² Jon² tsú² jmá꞉¹ hi³ jmí¹ ná¹hon²í¹ máh³ dí² tsú², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² zia³² já꞉¹³ hi³ liáun³ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zian² bíh¹ tsú², quí¹ má²tiauh² bíh¹ dí² re² quiúnh¹ tsú². 11 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³, quí¹ ja³bí¹ tsah¹ l꞉ín²¹ dí² hi³ ca³t꞉in¹ Dió³² cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo T꞉i³² Juo¹³ dí², quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³chá³ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³².

Já꞉¹³ ca³t꞉in¹ Adán j꞉i³ Cristo

12 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hi³ tso³ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cun³quionh³ tso³ jáun² ca³hi³ siáh³ hmú³², hi³ jáun² dá² cun³ñí¹ hi³ ca³t꞉in¹ hí³ bíh¹ ca³la³ j꞉i³l꞉in² tsáu² má²tionh² ja¹ tso³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ já¹ng꞉i³ hmú³² ñí¹con² la³j꞉ín³² tsáu². 13 Quí¹ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ l꞉i³zia³² liei²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Moisés, jmí¹ má²zia³² bíh¹ tso³ hngá¹máh³ lá²; t꞉i³la³ tiá² jmí¹ má²ná¹h꞉i¹³ yáh³ tsáu¹³ tsáu² la³ cun³ juáh³ liei²¹ jáun² má¹ná¹, jmí¹ tiá² liei²¹ má²zia³². 14 T꞉i³la³ cun³ jáun² ca³jmú³ bíh¹ hmú³² pí³ hi³ ca³tsan³ la³j꞉ín³² tsá² ca³jmú³ tso³ la³ cun³ jmí¹ ca³l꞉i³zian² hla¹ Adán hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmá꞉¹ hi³ ca³l꞉i³zian² hla¹ Moisés, uá¹jinh¹ tsáu¹³ tsú² tiá² jmí¹ l꞉í³ la³jmí¹ l꞉í³ tsáu¹³ Adán, tsá² tiá² ca³ma³tí³² hí³ héih³² hi³ ca³cué³ jáun² Dió³². T꞉i³la³ uá¹jinh¹ la³ ní² né³, cun³ jáun² l꞉ín³ bíh¹ hla¹ Adán hí³ cáun² nóh³² hi³ ca³t꞉in¹ jan² Tsá² né³bí¹ jmí¹ já²¹.

15 Quí¹ cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ má²cá²tsan³ juóun³² l꞉ín³² tsáu², t꞉i³la³ cun³quionh³ tá¹³ Jesús Tsá² l꞉ín³ Cristo má¹na²¹, ca³la³ hi³ l꞉í¹ má²t꞉í² má²h꞉íe²³ bíh¹ mií³ hi³ ja³² jáun² ts꞉í³ Dió³² ñí¹con² juóun³² tsáu² hi³ l꞉í¹³ liáun³ tsú². Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jáun² Adán né³, tiá² cunh² yáh³ quionh³ hi³ l꞉í¹ cue³² jáun² Dió³², 16 quí¹ hi³ l꞉í¹ cue³² jáun² Dió³² cun³ tiá² cá²ren² bíh¹ quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² tsáu¹³ tsá² hí³. Quí¹ cun³quionh³ cáun² tán¹ tso³ jáun² bíh¹ má²ca³ta³ts꞉in¹ tsáu² héih³²; t꞉i³la³ uá¹jinh¹ hliáun³ l꞉ín³² tso³ má²ná¹ren² tsáu², cun³ jáun² l꞉í¹³ bíh¹ liáun³ tsú², quí¹ Dió³² dá² cáun² hinh²³ bíh¹ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹. 17 Hi³ ní¹juáh³ la³ ca³l꞉i³ zia³² pí³ ñí¹con² hmú³² cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu², jáun² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ ts꞉í³ Dió³² né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² l꞉i³ zia³² pí³ quioh²¹ la³j꞉ín³² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ ts꞉í³, hi³ l꞉í¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hma꞉²¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ siáh³ jan² tsá²mi³cuóun², Jesús Tsá² l꞉ín³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³.

18 La³ jáun² bíh¹ l꞉i³ hi³ cun³quionh³ tsáu¹³ Adán bíh¹ ca³ta³tonh¹ la³j꞉ín³² tsáu² ñí¹ hlah³; t꞉i³la³ hi³ ca³t꞉in¹ jáun² Jesucristo né³, cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ cáun² ta²¹ chu²¹, hi³ jáun² Dió³² l꞉í¹³ hinh³ la³j꞉ín³² tsáu² ta³né³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ jáun² l꞉í¹³ zian² tsú² ca³t꞉in¹ Dió³². 19 Quí¹ cun³quionh³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jan² tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² l꞉ín³² tsáu² ca³ta³ná¹ren² tso³; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ l꞉i³ siáh³, hi³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³tí³² jan² Tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² l꞉ín³² bíh¹ tsáu² ca³ta³tonh¹ la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹ cu³tí¹³ ñí¹con² Dió³².

20 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³l꞉i³zia³² jáun² liei²¹ bíh¹, hi³ jáun² t꞉i³ l꞉i³mí¹ ca³l꞉i³ hliáun³ bíh¹ hi³ tiá² má²tí³² tsáu²; t꞉i³la³ tá¹la³ chí¹l꞉í²hliáun²³ jáun² tso³ né³, t꞉i³ l꞉i³mí¹ ca³ja³ bíh¹ mií³ ts꞉í³ Dió³². 21 Hi³ jáun² né³, la³jmí¹ ca³l꞉i³quien² tso³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ hmú³², la³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³l꞉i³quien² mií³ hi³ ja³² ts꞉í³ Dió³² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesucristo T꞉i³² Juo¹³ dí², hi³ jmu² hi³ l꞉í¹³ heh³ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ jáun² la³ jáun² l꞉í¹³ ziáun² dí² cun³ jmí¹hi³nio².

6

Jún¹ tsú² ca³ṭɨn¹ tso³, tɨ³la³ zian² bíh¹ tsú² ca³ṭɨn¹ Cristo

1 Hi³ jáun² né³, ¿he³ ya³ lɨ́¹³ juáh¹³ dí²? ¿Hí¹ jmú¹³ dí² tso³ ca³la³ má²jmu³² jáun², hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³jnia² mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³²? 2 Ján¹han²¹, ¡tiá² jáun² yáh³! Quí¹ tsá² má²ná¹jún¹ bíh¹ dí² hi³ ca³ṭɨn¹ tso³, hi³ jáun² ¿ha³ yáh³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ má¹ziáun¹³ dí² hi³ jmu³² tso³? 3 Quí¹ jmɨ́¹ cáun³ dí² jáun² jmáɨ² ca³lɨ³ lin¹ hi³ má²ca³cunh³ dí² quiúnh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, ¿tiá¹ tson²? Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² bíh¹ ti³tsóh³ ca³má¹li²¹ dí² hi³ má²jún¹ dí² la³jmɨ́¹ jun¹ tsú² jáun² hnga². 4 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ cáun³ dí² jáun² jmáɨ² bíh¹ má²li²¹ dí² hi³ má²já²haun³ dí² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ Cristo quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²jún¹ dí² la³jmɨ́¹ jun¹ tsú² jáun² hnga². Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ ca³jenh¹³ jáun² hnga² Jesús ja¹ tsá² cá²tsan³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jméi² dí² Tsá² cuá¹quien², la³ jáun² bíh¹ siáh³ hiáu³ dí² pí³ hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² cáun² hi³ hmaɨ²¹.

5 Quí¹ nɨ́¹juáh³ má²ná¹cunh² dí² quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ má²jún¹ dí² la³jmɨ́¹ jun¹ tsú² jáun² hnga², jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ ná¹cunh² dí² quiúnh¹ tsú² nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ dí² la³jmɨ́¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun². 6 Quí¹ né¹ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ láɨ³ dí² jáun² jmɨ́¹tin²; tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ yeh³ jáun² né³, má²cá²taun³ crei²¹ cu³tsa³² quionh³ Cristo bíh¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ liáun³ cuá² ta³ dí² ñí¹con² pí³ quioh²¹ tso³, hi³ jáun² tiú²uú² láɨ́³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ca³ṭɨn¹ tso³. 7 Quí¹ tiú²uú² pí³ zia³² yáh³ quioh²¹ tso³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² jan² tsá² má²jún¹. 8 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ má²jún¹ dí² quiúnh¹ Cristo, hi³ jáun² cáun² bíh¹ má²nio² tsɨ́³ dí² hi³ ziáun² dí² siáh³ quiúnh¹ tsú². 9 Quí¹ né¹ dí² hi³ má²ca³jenh¹³ Cristo ja¹ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² jmɨ́¹lɨ́h³ yáh³ tiú²uú² jún³ tsú², quí¹ tiú²uú² pí³ zia³² yáh³ quioh²¹ hmú³² ñí¹con² tsú². 10 Quí¹ jmɨ́¹ jun¹ jáun² Cristo, ca³jun³ tsú² cu³ jéin³² tán¹ la³ lá² bíh¹ hi³ ca³ṭɨn¹ tso³; tɨ³la³ hi³ zian² tsú² ta³né³² né³, má²zian² tsú² hi³ ca³ṭɨn¹ Dió³² bíh¹. 11 Ja³bí¹ la³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³², cuí¹ lɨ́n¹³ náh² la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²jún¹ náh² hi³ ca³ṭɨn¹ tso³, tɨ³la³ cuí¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ ná¹zian² náh² hi³ ca³ṭɨn¹ Dió³² má¹na²¹, cun³ñí¹ hi³ má²ná¹lɨ́n³ náh² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² quiúnh¹ Cristo Jesús.

12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ su³uú² lɨ́¹ tanh³ náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ ngú³ quián¹³ náh² jmu³, hi³ lɨ́¹ jmúh¹³ náh² tso³, hi³ juáh¹³ hi³ lɨ³ jmu³ héih³² tso³ ñí¹con² náh² hi³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ hi³ tɨ³² honh² náh² hmóu³². 13 Su³uú² lɨ́¹ jɨenh²¹ náh² ñí¹con² tso³ hi³ jmúh¹³ náh² hi³ hlah³ hi³ hó³², tɨ³la³ hnoh² dá² hniáuh³² jɨenh²¹ náh² tá¹ jan² ñí¹con² Dió³² bíh¹ hi³ jmúh¹³ náh² jmáh³la³ hi³ chu²¹, la³ cun³ jan² tsá² má²jún¹ hi³ má²ca³jenh¹³ siáh³. 14 Quí¹ tiú²uú² jáɨ¹³ ho² yáh³ tso³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² zian² hnoh² la³ cun³ lɨ́³ liei²¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² jáun² jmɨ́¹tin², quí¹ tɨ³la³ hnoh² dá² má²zian² náh² la³ cun³ lɨ́³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ Dió³² bíh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³ṭɨ²¹ ha³ lánh³ lɨ́n³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹

15 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ lánh³ jmú¹³ dí²? ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmú¹³ dí² tso³ quí¹hliá² hi³ tiú²uú² ziáun² dí² cun³quionh³ liei²¹ jáun², quí¹ má²ziáun² dí² cun³quionh³ mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹? Ján¹han²¹, ¡tiá² jáun² yáh³! 16 Cuí¹ jmú¹³ jáɨ¹³, hi³ nɨ́¹juáh³ ca³jɨenh²¹ náh² hmóu³² ñí¹con² jan² tsáu² hi³ lɨ́n¹³ náh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹, hi³ má¹tih²¹ náh² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² hí³ bíh¹ má²láɨn¹ náh², hi³ jáun² má²ca³ṭɨn¹ náh² má¹tih²¹ ñí¹con² tsú². La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²tí³² ñí¹con² tso³, lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ juo¹³ bíh¹ tsú² tso³, hi³ jáun² dá² jmu³ hi³ jún³ bíh¹ tsú²; ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ uá²jaɨ³², tsá² má²tí³² ñí¹con² Dió³² lɨ́¹³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. 17 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ uá¹jinh¹ hnoh² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ ca³ṭɨn¹ tso³; tɨ³la³ ta³né³² má¹na²¹, má²tionh² náh² jo³cuo² jú¹ tson² hi³ má²ca³tionh² náh² jáun² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² bíh¹. 18 Quí¹ jmɨ́¹ má²ca³liáun³ náh² jáun² ñí¹con² tso³, jmɨ́¹jáun² ca³lɨn³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹

ca³tɨ²¹ hi³ zian² náh² hi³ ná¹chun¹ bí¹ náh².
19 Lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³
jmu¹ jná¹³ lá², quí¹ ho³ sa³ juóuh³² bíh¹
hi³ ngɨ¹³ náh² jú¹ tson² lá². Quí¹ jmí¹tin²
ca³cuéh¹ náh² cuá² tanh¹ ñí¹con² tso³ hi³
ca³lɨn³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹, hi³ ca³jmuh³
náh² hi³ hlah³ hi³ hó³². La³ jáun² bíh¹
hniáuh³² cuéh¹ náh² siáh³ cuá² tanh¹, hi³
lín¹³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ ca³tɨ²¹ hi³
chu²¹, hi³ ná¹chan¹ náh² ñí¹con² Dió³².

20 Quí¹ jmáɨ¹ hi³ jmí¹ ná¹lín³ náh² tsá²
má²ná¹hlánh¹ ñí¹con² tso³, jmí¹jáun² tiá²
ta²¹ jmí¹ táunh²³ yáh³ hnoh² la³ cun³
héih³² hi³ jmu² hi³ chu²¹; 21 tɨ³la³ ¿he³ dá²
ca³ta³tsɨn¹ náh² cun³ñí¹ hi³ ca³jmuh³ náh²
la³ jáun²? Má²ná¹hinh¹ bíh¹ náh² ca³tɨ²¹
hi³ jáun² ta³né³²; quí¹ la³jɨ³² hi³ jáun² cáun²
jmu² hi³ jún³ bíh¹ tsú². 22 Tɨ³la³ ta³né³²
má¹ná¹, má²ca³liáun³ bíh¹ náh² ca³tɨn¹
tso³, hi³ jáun² ta³né³² má²ná¹lín³ náh² tsá²
má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³² bíh¹; hi³ cun³ñí¹
hi³ jáun² bíh¹ ca³ta³tsɨn¹ náh² hi³ lí¹³ zian²
náh² hi³ ná¹chan¹ náh² ñí¹con² Dió³² jɨ³ hi³
lí¹³ zian² náh² siáh³ cun³ jmí¹hi³nio². 23 Quí¹
la³ cun³ hi³ tá²tsaɨh²¹ tsá² jmu² tso³, hi³
jún²³ bíh¹; tɨ³la³ hi³ lí¹ cue³² Dió³² má¹ná¹,
jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².

7

Jmu² Po¹ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² jéinh³² cuo²

1 Hnoh² reh², tsá² má²ná¹cuɨn² náh²
liei²¹, ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ liei²¹ jáun²
quien² ñí¹con² jmáh³la³ tsá² ná¹liéih²¹ bíh¹.
2 Jmú¹³ jáɨ¹³, ní¹juáh³ zian² jan² tsá²mɨ³ tsá²
má²jenh² cuo², jáun² ca³tɨn¹ tsú² ma³zian²
quionh³ ñí²cuo² tá¹la³ zian² ñí²cuo² la³
cun³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹; tɨ³la³ ní¹juáh³
má²jún¹ tsá²ñuh² ñí²cuo² tsú², jáun² tiú²uú²
lɨ³ quien² yáh³ liei²¹ jáun² ñí¹con² tsá²mɨ³
hí³. 3 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá²mɨ³ hí³ ca³cuá³
quionh³ jan² tsá²ñuh² siánh³ siáh³ tá¹la³
zian² bíh¹ ñí²cuo², jáun² tsá²mɨ³ la³ hí³ lín³
jan² tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² bíh¹. Tɨ³la³
ní¹juáh³ má²jún¹ bíh¹ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³,
jáun² tiú²uú² lɨ³ quien² yáh³ liei²¹ jáun²
ñí¹con² tsú², má²lí¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo²
quionh³ tsá²ñuh² siánh³, jun³juáh¹³ tso³
yáh³ jaun³² hi³ jéinh³² tsú² siáh³ cuo².

4 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² tiú²uú²
quien² yáh³ liei²¹ jáun² ñí¹con² hnoh² reh²;
quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²tsan³ náh² cu³lɨ²¹
quiúnh¹ Cristo hi³ ca³tɨn¹ liei²¹ jáun², quí¹
cun³ñí¹ hi³ ná¹lín³ náh² la³juah²¹ dúh¹
zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ tsú². Hi³ jáun² cun³ñí¹
hi³ liei²¹ jáun² tiú²uú² ca³tɨn¹ hi³ jmu³
quien² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² má²ná¹lín³
náh² ñí²cuo² jan² Tsá² siánh³ bíh¹, Tsá²
ca³jenh¹³ hí³ ja¹ hla¹. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹,
ta³né³² má²lí¹³ láɨ³ dí² tsá² zia³² ñí¹ jmu³
ta²¹ ñí¹con² Dió³². 5 Quí¹ tá¹la³ jmí¹ ziáun²
dí² jáun² cun³ lí³ tsí³ dí² hmóu³², jáun² liei²¹
jáun² ti³ ca³jmú³ ta²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³
dí² hi³ tɨ³ lɨ³ hniá¹ dí² hi³ jmú¹³ hi³ hlah³
bíh¹; hi³ jáun² dá² cáun² tí² ná¹láɨ³ dí² tsá²
jmu² ta²¹ ñí¹con² hmú³² bíh¹. 6 Tɨ³la³ ta³né³²
má¹ná¹, má²ca³liáu³ bíh¹ dí² ca³tɨn¹ liei²¹
jáun², quí¹ la³jmí¹ lí³ hi³ má²jún¹ bíh¹ dí²
ñí¹con² hi³ jmí¹ ziaunh² dí² jáun² tiá³; hi³
jáun² ta³né³² má²zia³² jáɨ¹³ hi³ má¹ti²¹ dí²
ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹,
Tsá² cue³² hí³ pí³ hi³ ziáun² dí² jáun² hi³
hmaɨ²¹, jun³juáh¹³ uú² cun³quionh³ liei²¹
yeh³ hi³ rá¹lɨ³ jáun² yáh³.

Tso³ hi³ zia³² hñu³ tsɨn³² jná¹³

7 Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³, ¿hí¹ lí¹³
juáh¹³ dí² hi³ liei²¹ jáun² bíh¹ jmu² hi³ tanh³²
dí² tso³? Ján¹han²¹ ¡tiá² jáun² yáh³! Tɨ³la³
cun³quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ ño¹ jná¹³
hi³ he³ jaun³² tso³. Jmú¹³ jáɨ¹³, sá¹ hi³ tiá²
ca³juáh³ liei²¹ jáun²: “Ha³ lí² jmú² hniá¹
nú² hi³ quioh²¹ tsáu²”, jáun² tiá² jmí¹ lɨ³
ño¹ yáh³ jná¹³ he³ dá² jaun³² hi³ hniá¹ tsú²
hi³ quioh²¹ tsáu². 8 Tɨ³la³ tso³ dá² ca³jmú³
quien² ñí¹con² jná¹³ cun³quionh³ liei²¹ jáun²
bíh¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³hi³ la³jɨ³²
hi³ hlah³ hñu³ tsɨn³² jná¹³, hi³ ca³lɨ³ hniá¹
jná¹³ hi³ quioh²¹ tsáu². Quí¹ tá¹la³ tiá² jmí¹
má²cuo² jná¹³ liei²¹ jáun², tiá² tso³ jmí¹ ren²
yáh³ jná¹³ ñí¹con² liei²¹ jáun². 9 Quí¹ jmáɨ¹
hi³ tiá² jmí¹ má²cuo² jná¹³ liei²¹ jáun², jmí¹
zian² bíh¹ jná¹³; tɨ³la³ jmí¹ ca³lɨ³ cuo² jná¹³

héih32 jáun2 má1ná1, jmí1jáun2 bíh1 ca3lɨ3 zia32 tso3, hi3 jáun2 jmí1jáun2 né3, jun3 bíh1 jná13. 10 La3 jáun2 bíh1 lɨ3 héih32 hi3 jmí1 ca3tɨ21 hi3 cué32 jáɨ13 hi3 lí13 zian2 tsú2; tɨ3la3 ca3tɨn1 jná13 má1ná1, cáun2 ca3jmú3 hi3 jun3 bíh1 jná13. 11 Quí1 tso3 jlánh1 ca3lɨ3jan21 jmí1 ca3lɨ3zia32 jáun2 héih32, hi3 jáun2 ca3ma3cau2 jná13; hi3 jáun2 cun3quionh3 héih32 jáun2 bíh1 ca3jngah3 jná13.

12 Hi3 jáun2 né3, cun3 jáun2 hín1 bíh1 liei21 jáun2, hi3 héih32 rá1tioh3 jáun2 né3, hín1 bíh1, chu21 bíh1, hi3 cú2re2 he2 bíh1 siáh3 rá2tsɨ32 héih32. 13 Jáun2 né3, ¿hí1 lí13 juáh13 hi3 liei21 chu21 jáun2 ca3lɨ3 mí1zioh21 quioh21 hmú32 ñí1con2 jná13? ¡Tiá2 jáun2 yáh3! Quí1 tso3 jáun2 bíh1 ca3jmú3 hi3 jun3 jná13, hi3 jáun2 jmí1jáun2 ca3lɨ3 lin1 he3 lánh3 rón32 lɨ3 tso3, quí1 cun3quionh3 liei21 chu21 jáun2 bíh1 ca3jngah3 jná13 tso3. Jáun2 héih32 jáun2 né3 ca3ma3li21 hi3 hú1tá1 la3 hian2 lín32 bíh1 tsí3 tso3.

Hniéi2 hi3 zia32 hñu3 tsí3 tsáu2

14 Quí1 né1 bíh1 dí2 hi3 liei21 jáun2 ja3 ñí1con2 Dió32; tɨ3la3 jná13 má1ná1, tsá2mɨ3cuóun2 cáun2 lí1 jmu2 cun3 lí3 tsɨn32 bíh1 ná1 cu3diá2jan2, jan2 tsá2 ca3ja3hnáɨ1 ñí1con2 tso3. 15 Jlánh1 tiá2 ngɨ23 jná13 he3 dá2 jmu2 ná1, quí1 tiá2 jmu2 yáh3 jná13 hi3 jmí1 hnó21 jmu1, tɨ3la3 cha3 jmí1 jmu1 jná13 hi3 hnó32 jmu1, hi3 tiá2 jéi32 bíh1 jná13 jmu2. 16 Tɨ3la3 ní1juáh3 jná13 la3 jmu2 cáun2 hi3 tiá2 jmí1 hnó21 jmu1, jáun2 la3 jáun2 má2lí2lin1 hi3 la3 chu21 bíh1 liei21 jáun2; 17 hi3 jáun2 la3 cun3 hi3 jmu2 jná13 jáun2, jun3juáh13 hi3hliá2 ja32 tsɨn32 jmu1 yáh3 jná13 la3 jáun2, tɨ3la3 hi3 jáun2 dá2 ja32 ñí1con2 tso3 hi3 nio2 jáun2 hñu3 tsɨn32 bíh1 jná13. 18 Má2ca3lɨ3tsɨn2 jná13 hi3 tiá2 hi3 chu21 zia32 yáh3 tɨ3 ñeh2 quion21 ná1 cun3ñí1 hi3 tsá2mɨ3cuóun2 jná13; quí1 uá1jinh1 hnó32 jná13 jmu1 jmáh3la3 hi3 chu21, tɨ3la3 má1lɨ32 jáun2 né3, sa3 tiá2 tú2 tiá2 tsɨn23 yáh3 jná13 jmu1. 19 Quí1 sa3 hi3 hlah3 hi3 tiá2 hnó32 jmu1 bíh1 jná13 jmu2, cha3 jmí1 jmu1 ná1 hi3 chu21 la3 cun3 hi3 dí1quian1 jná13 jáun2 jmu1. 20 Jáun2 né3, ní1juáh3 jná13 la3 jmu2 cáun2 hi3 tiá2 jmí1 hnó21 jmu1, jáun2 la3 jáun2 má2lin1 hi3 jun3juáh13 huen2 yáh3 jná13 jmu2, tɨ3la3 tso3 hi3 nio2 hñu3 tsɨn32 bíh1 jná13 la3 jmu2.

21 Hi3 jáun2 la3 lá2 bíh1 quiunh32 jná13: Ní1juáh3 jmáɨ1 hi3 hnó32 jná13 jmu1 hi3 chu21, sa3 jmáh3la3 hi3 hlah3 bíh1 la3 jmu2 jná13 má1lɨ32 jáun2. 22 Quí1 uá1jinh1 jéih32 lín32 bíh1 jmí1 tsɨn32 jná13 liei21 quioh21 Dió32, 23 tɨ3la3 cun3 jáun2 jíe32 bíh1 jná13 hi3 zia32 cáun2 liei21 siáh3 hi3 jmu2 quien2 ñí1con2 ua3 tán2 jná13, hi3 liei21 jáun2 né3 ná1tín23 quionh3 hi3 jéih32 jáun2 jmí1 tsɨn32 jná13. Liei21 jáun2 dá2 hnió3 hi3 hú1tá1 zaunh3 tiá3 jná13 ca3tɨ21 tso3, hi3 jáun2 la3 jáun2 ma3tí32 ua3 tán2 jná13 jmáh3la3 héih32 quioh21 tso3.

24 ¡Jlánh1 juo23 jná13 quí1 cun3ñí1 hi3 tsá2mɨ3cuóun2 ná1! ¿Hin2 dá2 tsánh2 lí13 liáu32 jná13 ca3tɨ21 ngú3 lá2 quion21, ngú3 hi3 lí13 jngah3 lá2? 25 Jí32la3 Dió32 bíh1 lí13 liáu32 cun3quionh3 hi3 ca3jmú3 jáun2 Jesucristo Tɨ32 Juo13 dí2. ¡Hénh3 máh3 tiá1hmah1 Dió32! Jáun2 né3, la3 lá2 bíh1 lɨ3, hi3 cun3quionh3 jmí1 tsɨn32 jná13 jmí1 hnó21 ná1 má1ti21 héih32 quioh21 Dió32 tá1la3 má2ti21 ná1 jáun2 héih32 quioh21 tso3 cun3quionh3 ngú3 quion21.

8

Tsá2 zian2 cun3quionh3 pí3 quioh21 Jmí2chí3 Chun1

(Gálatas 5:16-26)

1 Né32 né3, tɨ3la3 ní1juáh3 tsá2 má2cá2cunh3 quionh3 Jesús Tsá2 lín3 Cristo má1na21, ha3 tiú2uú2 tá1tsɨn1 yáh3 tsú2 héih32, [tsá2 tiú2uú2 zian2 la3 cun3 lí3 tsí3 hmóu32 yáh3, tɨ3la3 má2ñi3táunh1 tsú2 la3 cun3 hi3 hnió3 Jmí2chí3 Chun1 bíh1]. 2 Quí1 tsá2 má2tí32 la3 cun3 hi3 hnió3 Jmí2chí3 Chun1 bíh1 má2zian2 hi3 hmaɨ21 cun3ñí1 hi3 má2cá2cunh3 tsú2 quionh3 Jesús Tsá2 lín3 Cristo, quí1 má2ca3liáu3 bíh1 dí2 ñí1con2 héih32 quioh21 tso3 jɨ3 ñí1con2 hmú32 ní2. 3 Quí1 Dió32 má2ca3jmú3 cáun2 hi3 jmí1lih3 tiá2 ca3tioh21 liei21 quioh21 hla1 Moisés jmu3; quí1 cun3ñí1 hi3 tsá2 zian2 cun3 lí3 tsí3 bíh1 jnoh1, jáun2 ja3hín3 bíh1 pí3 quioh21

liei[21] jáun[2]; hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3], ca[3]zen[3] Dió[32] Jon[2] hi[3] ca[3]lɨn[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] Tsá[2] la[3] jnoh[1], tsá[2] ren[2] dí[2] tso[3]. Hí[3] bíh[1] ca[3]cuen[3] Jon[2] hi[3] jún[3] hi[3] ca[3]tɨ[21] tso[3] quiú[13] dí[2]; hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]hin[3] Dió[32] tsáu[13] dí[2] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]lɨn[3] jáun[2] Jon[2] tsú[2] jan[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] la[3] jnoh[1]. 4 La[3] jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2] hi[3] jáun[2] lɨ́[13] má[1]ti[21] jnoh[1] la[3] cun[3] héih[32] hi[3] jmu[2] jáun[2] liei[21], quí[1] tiú[2]uú[2] ziáun[2] yáh[3] dí[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hmóu[32], tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] bíh[1] má[2]ziáun[2] dí[2].

5 Quí[1] tsá[2] zian[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hmóu[32], tsá[2] la[3] hí[3] dá[2] cáun[2] hu[21] tsɨ́[3] hi[3] ma[3]tí[32] la[3] cun[3] hi[3] dí[1]quian[1] ngú[3] quioh[21] bíh[1]; tɨ[3]la[3] tsá[2] zian[2] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] má[1]na[21], tsá[2] la[3] hí[3] hu[21] tsɨ́[3] hi[3] ma[3]tí[32] la[3] cun[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] bíh[1]. 6 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] cá[2] ñi[3] zian[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hnga[2], tsá[2] la[3] hí[3] dá[2] jún[3] bíh[1]; tɨ[3]la[3] tsá[2] zian[2] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] má[1]ná[1], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] lɨ́[13] zian[2], hi[3] niau[21] siáh[3] tie[3] hñu[3] tsɨ́[3]. 7 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] zian[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hmóu[32], tsá[2] la[3] hí[3] dá[2] ná[1]háun[3] bíh[1] quionh[3] Dió[32], quí[1] tiá[2] hnió[3] yáh[3] tsú[2] ma[3]quien[2] liei[21] quioh[21] Dió[32]; hi[3] sa[3]jun[3] lɨ́[23] yáh[3] ma[3]quien[2] tsú[2] liei[21] jáun[2]. 8 Hi[3] jáun[2] bíh[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hmóu[32], tiá[2] lɨ́[23] yáh[3] ma[3]hiún[2] tsú[2] tsɨ́[3] Dió[32].

9 Tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1], tiú[2]uú[2] zian[2] yáh[3] náh[2] cun[3] lɨ́[3] honh[2] hmóu[32], tɨ[3]la[3] má[2]zian[2] hnoh[2] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] bíh[1], nɨ́[1]juáh[3] hnoh[2] tsá[2] má[2]zian[2] Jmɨ́[2]chí[3] joh[1] Dió[32] hñu[3] honh[2] náh[2]. Tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] má[2]zian[2] Jmɨ́[2]chí[3] joh[1] Cristo hñu[3] tsɨ́[3], jun[3]juáh[13] tsá[2] joh[1] Cristo yáh[3] tsá[2] la[3] hí[3]. 10 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] Cristo má[2]cuá[3] hñu[3] honh[2] hnoh[2], jáun[2] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] má[2]zian[2] jmɨ́[2]chí[3] quián[13] náh[2] hi[3] hmaɨ[21] cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]ná[1]lɨ́n[3] náh[2] jáun[2] la[3]juah[21] dúh[1] tsá[2] chun[1], uá[1]jinh[1] má[2]jún[1] ngú[3] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]jmú[3] tso[3]. 11 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] Jmɨ́[2]chí[3] joh[1] Tsá[2] ca[3]jmú[3] hí[3] hi[3] ca[3]jenh[13] Cristo Jesús ja[1] hla[1] má[2]cuá[3] hñu[3] honh[2] náh[2], jáun[2] hnga[2] Tsá[2] ca[3]jmú[3] hí[3] hi[3] ca[3]jenh[13] Cristo bíh[1] jmu[3] siáh[3] hi[3] lɨ́[13] chí[1]lɨ́[2]zian[2] hi[3] hmaɨ[21] ngú[3] hi[3] jmɨ́[1] ca[3]tɨ[21] jún[3] jáun[2] quián[13] náh[2], cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] joh[1] tsú[2] hi[3] má[2]cuá[3] jáun[2] hñu[3] honh[2] náh[2].

12 Jáun[2] né[3] reh[2], zia[32] hi[3] ca[3]ta[1] dí[2] jmú[13], tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] hi[3] ca[3]ta[1] dí[2] má[1]ziáun[13] la[3] cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] dí[2] hmóu[32] yáh[3] má[1]na[21]. 13 Quí[1] lɨ[3]ua[3] jan[2] hnoh[2], tsá[2] zian[2] náh[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] honh[2] náh[2] hmóu[32], jún[3] bíh[1] náh[2], tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3] cun[3]quionh[3] pí[3] quioh[21] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] cháh[13] náh[2] tɨ[3] có[32] hi[3] zian[2] náh[2] jáun[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] honh[2], hi[3] jáun[2] bíh[1] lɨ́[13] zian[2] náh[2].

14 Quí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] hei[32] hi[3] ñi[3]jau[1] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] joh[1] Dió[32], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] lɨ́n[3] jon[2] Dió[32]. 15 Quí[1] Jmɨ́[2]chí[3] hi[3] má[2]ca[3]hen[3] hnoh[2], jun[3]juáh[13] jan[2] jmɨ́[2]chí[3] jmu[2] hi[3] lɨ́n[3] hnoh[2] *tsá[2] má[2]dí[1]hlánh[1] yáh[3] hi[3] juáh[13] hi[3] lɨ[3] jmu[3] hi[3] lɨ́[1] hú[1] cóh[21] honh[2] náh[2], quí[1] Jmɨ́[2]chí[3] hí[3] dá[2] jmu[2] hi[3] má[2]lɨ́n[3] náh[2] jon[2] Dió[32] bíh[1], jɨ[3] hi[3] jmu[2] siáh[3] hi[3] nio[2] tiá[3] tsɨ́[3] dí[2] hi[3] juáh[23] dí[2] jáun[2]: “¡Tia[21]!” ñí[1]con[2] Dió[32]. 16 Hi[3] hnga[2] Jmɨ́[2]chí[3] hí[3] bíh[1] má[2]tson[2] jáɨ[13] cu[3]lɨ[21] quionh[3] jmɨ́[2]chí[3] quiú[13] dí[2] hi[3] má[2]láɨ[3] dí[2] jon[2] Dió[32]. 17 Cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]lɨ́n[3] dí[2] jáun[2] jon[2] tsú[2], jáun[2] hiáu[3] bíh[1] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] má[2]ca[3]jmú[3] jáun[2] Dió[32] jáɨ[13] hi[3] cué[32] ñí[1]con[2] jon[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] lɨ́[13] hiáu[3] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] hiáuh[3] hnga[2] Cristo. Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] ná[1]má[2]tso[1] dí[2] tsɨ[32] ca[3]tɨ[21] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]ma[3]tso[2] jáun[2] Cristo tsɨ́[3], jáun[2] ja[3]bí[1] lɨ́[13] zian[2] dí[2] cáun[2] hi[3] quien[2] quiúnh[1] tsú[2] siáh[3].

18 Jná[13] len[3] hi[3] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]má[2]tso[1] dí[2] tsɨ[32] tiá[2] cunh[3] yáh[3] quionh[3] la[3] cun[3] hi[3] chu[21] hi[3] quien[2] hi[3] lɨ[3] jnia[2] hi[3] hiáu[3] dí[2] nɨ́[1] má[1]jáun[2]. 19 Quí[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]jmú[3] Dió[32] ná[1]jáɨh[32] ñí[1] hi[3] dí[1]quian[1] hi[3] jɨ́e[3] jmáɨ[1] hi[3] lɨ[3] jnia[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] jon[2] Dió[32]. 20 Quí[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3] ca[3]jmú[3] Dió[32] ca[3]chó[32] bíh[1] jmáɨ[1] hi[3] tiú[2]uú[2] ca[3]lɨ[3]quien[2]; jun[3]juáh[13] hi[3] ca[3]lɨ[3]hnió[3] hmóu[32] yáh[3] hi[3] jáun[2], quí[1] cun[3]

jáun² ca³lɨ³hnió³ Dió³² bíh¹. Tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² né³, cáun² ná¹jan³² 21 hi³ liáun³, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ lɨ³yenh³, hi³ jáun² lɨ³ zian² hi³ má²ná¹liáun¹ la³jmɨ́¹ má²zian² jáun² jon² Dió³². 22 Quí¹ né¹ dí² hi³ la³ tɨ³ ta³né³² bíh¹ ná¹hón²³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², hi³ ná¹má²tso² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ zian² jan² tsá²mɨ³ má²ñí¹lɨ³zian² jon². 23 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³ ná¹má²tso² tsɨ́³, quí¹ la³ jɨ³ jnoh¹ bíh¹ siáh³ ná¹hón²³ dí², tsá² má²ca³hen¹³ dí² Jmɨ́²chí³ Chun¹, la³ cun³ hi³ la³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hiáu³ dí² jáun². Quí¹ jnoh¹ ná¹jan³² jmáɨ¹ hi³ hú¹tá¹ má²lan¹³ dí² jon² Dió³², ca³la³ hi³ ná¹hón²³ dí², jmáɨ¹ hi³ liáun³ dí² jáun² tá¹ jan². 24 Quí¹ cun³quionh³ hi³ zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ bíh¹ dí² ca³liáun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ má²hiauh³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hu²¹ jáun² tsɨ́³, jáun² jun³juáh¹³ uú² cáun² hi³ hu²¹ tsɨ́³ yáh³ tsú² jaun³². Quí¹ nɨ́¹juáh³ cáun² hi³ má²hiauh³² tsú², jáun² tiú²uú² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ hu²¹ tsɨ́³ tsú² la³ má²hu²¹ jáun² ca³tɨ²¹ hi³ jáun². 25 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ hu²¹ tsɨ́³ dí² cáun² hi³ tiá² má²hiau³² dí², cáun² hniáuh³² juenh² tsɨ́³ bíh¹ dí² tá¹la³ ná¹hé² ná¹jan³² dí² hi³ hiáu¹³ hi³ jáun².

26 Jáun² la³ jáun² bíh¹ siáh³ má²hau³ dí² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹ tiá² tiau²³ dí² hmóu³². Quí¹ tiá² táɨ² yáh³ dí² lienh¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹, tɨ³la³ hnga² bíh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ hiú² mɨ³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹ tá¹la³ ná¹quí² ná¹zion²³ dí² jáun² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² tiau²³ dí² hléh¹³. 27 Hi³ jáun² Dió³², Tsá² cuoh² hñu³ tsɨ́³ tsáu², ñi³² hi³ he³ hnió³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ juáh³, quí¹ Jmɨ́²chí³ hí³ mɨ³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² joh¹ Dió³² cun³quionh³ jë¹ hnga² Dió³².

Tsá² cah²³ jmáɨ¹ tɨ³ chí¹nga²

28 Quí¹ má²né¹ bíh¹ dí² hi³ Dió³² jmu² hi³ re² bíh¹ cuá²haɨ³² la³jɨ́³² hi³ quiunh³² tsá² hnio³ hí³ Dió³², tsá² má²ca³teh³ hí³ Dió³² hi³ lɨ́¹³ ñí¹con² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ dí² lɨ́¹³. 29 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² ca³lɨ³ cuóun³² Dió³² tsá² hí³, hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³quianh³ tsú² tsá² hí³ hi³ chan³ dí² re² hi³ lín¹³ la³jmɨ́¹ lín³ Jon² dí²; hi³ jáun² Jon² dí² hí³ né³, lɨ́¹³ lín³ Tsá² má²ján³ ja¹ juóun³² lín³² raɨnh²¹ ñí¹ hná¹ jáun². 30 Hi³ jáun² tsá² ca³quianh³ hí³ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹tin², ca³teh³ tsú². Hi³ jáun² tsá² ca³teh³ tsú² hí³ né³ ca³hinh³ bíh¹ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hinh³ tsú² hí³ né³, ca³cuéh³ dí² tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² quionh³ dí² ñí¹ cuá¹quien² dí² jáun².

31 Hi³ jáun² né³, ¿he³ lɨ́¹³ juáh¹³ dí² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ́²? Quí¹ nɨ́¹juáh³ Dió³² yáh³ la³ zenh² jo²¹ quiú¹³ dí², jáun² ¿hin² dá² tsánh² lɨ́¹³ jmu³ hniéi² quiúnh¹ dí²? 32 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³la³ hí¹juáh³ Jon² yáh³ Dió³² tiá² ca³jmú³ hɨen², tɨ³la³ ca³cuen³ bíh¹ tsú² Jon² hi³ jún³ hi³ ca³ta¹ dí², ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² cué³² tsú² la³jɨ́³² hi³ ñí¹ hná¹ nɨ́² la³jmɨ́¹ má²ca³cuen³ tsú² jáun² Jon²! 33 Hi³ jáun² dá² ¡hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ chá³² tsáu¹³ jnoh¹ tsá² má²ca³quianh³ dí² Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² má²ca³juáh³ hi³ má²láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹! 34 Jáun² ¿hin² ya³ tsánh² lɨ́¹³ ra³tsa² dí² héih³²? Quí¹ Cristo bíh¹ Tsá² ca³jun³ hi³ ca³ta¹ dí², hi³ ca³la³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³, hi³ má²cuá³ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² hi³ cuá¹hiú² cuá¹mɨ³² hi³ ca³ta¹ dí². 35 Hi³ jáun² ¿hin² ya³ tsánh² lɨ́¹³ jmu³ hi³ tiú²uú² hnáu³ dí² quiúnh¹ Cristo? ¿Hí¹ lɨ́¹³ cun³quionh³ hi³ ma³tso¹ dí² jáun² tsɨ³², cun³quionh³ uu³mí²tsɨ³², ho³ cun³ quionh³ hi³ hɨ́¹ tsa¹ dí² tsáu², ho³ hi³ zia³² ho³cuóun³, ho³ hi³ tiá² zia³² ha¹ dí², ho³ hi³ ziáun² dí² ja¹ hi³ háɨnh¹³, ho³ cun³quionh³ hi³ jngah³ dí² jáun² tsáu²? 36 Tɨ³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² bíh¹ hiá² tsáu²
jnoh¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹,
hi³ jmoh²³ tsú² jnoh¹ la³jmɨ́¹ jmúh³² tsú²
*já¹ziáh² má²tsa³jngɨh² tsú².

37 Tɨ³la³ ja¹ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² má¹ná¹, ná¹láɨ³ dí² tsá² cah²³ jmáɨ¹ tɨ³ ca³nga² bíh¹ cun³quionh³ hi³ má²hau³ Tsá² ca³ma³hniau³ dí² hí³. 38 Hi³ jáun² né³, jná¹³ má²nio² cáun² tsɨn³² hi³ cu³tí³ tiá² hi³ zia³² hí¹ cáun² hi³ lɨ́¹³ chau³ dí² tɨ³ có³² ñí¹con² Dió³² Tsá² hniau³ dí², uá¹ hi³ jún³ dí², uá¹ hi³

ziáun² dí², sa³jun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ nɨ́² siáh³; sa³jun³ hi³ quiunh³² dí² ta³né³², hi³ sa³jun³ hi³ quieinh²¹ dí² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³², sa³jun³ lɨ́¹³ cun³quionh³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ lɨ́¹³ lɨ³zia³² ñí¹ hué²¹ lá², 39 sa³jun³ lɨ́¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ ñi³ngɨ́¹ dí² chi³cuú² ñí¹ ñe¹, hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ cá¹cháu²¹ dí² hñu³ hué³², la³ cun³ hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² tiá² lɨ́¹³ chau³ dí² tɨ³ có³² ñí¹con² Dió³², Tsá² ca³ma³jnia³² hí³ hi³ hniau³ dí² cun³quionh³ Cristo Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².

9

Dió³² má²ca³quianh³ tsá² Israel

1 Hi³ jáun² né³, jná¹³ hléh¹³ jú¹ tson² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá²co¹ ná¹ la³ cun³ qui³ jmu² tsá² hen² tɨ³ con² Cristo, tiá² tɨ́¹ jáɨn² yáh³ jná¹³; quí¹ jmɨ́¹ tsɨn³² jná¹³ má²tson² jáɨ¹³ lá² quion²¹ cu³lɨ²¹ quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, 2 hi³ jlánh¹ hlaɨh³ nio² tsɨn³² jná¹³, hi³ ca³la³ hi³ hú¹quí² hú¹jngɨh³² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²co¹ ná¹, 3 hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ huen² jná¹³ ñí¹tanh²¹ hú¹mu³héih³², la³ cun³ hi³ tiú²uú² lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² joh¹ Cristo, sá¹jmɨ́¹ hi³ lɨ́¹³ bíh¹ re² ca³tɨn¹ tsá²co¹ jná¹³ hí³ cun³quionh³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun² ñí¹con² jná¹³. 4 Quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel, hi³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ tsá² hí³ lɨ́¹³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jon² tsú². Dió³² Tsá² cú² juenh² ca³ma³jnia³² ja¹ quioh²¹ tsú², hi³ ca³tanh² nió³² quionh³ tsá² hí³, jɨ³ hi³ ca³jmú³ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ zia³² hi³ jmu³; hi³ jáun² ca³cué³ dí² liei²¹ jáun² ñí¹con² hla¹ Moisés, la³ má²quionh³ ha³ lánh³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² cuáh³². 5 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹; hi³ jáun² jún¹³ tsá² hí³ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²mɨ³cuóun², hi³ hí³ bíh¹ dí² Dió³² Tsá² quioh²¹ ca³la³ jɨ³lɨ³². ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ la³ jáun².

6 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³lɨ³tí³ yáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² jún¹³ hla¹ Israel, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jɨ³lɨn² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Israel lɨ́n³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² bíh¹; 7 quí¹ sa³jun³ la³jɨ́n³² yáh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cu³tí³ lɨ́n³ jon² tsú², quí¹ la³ cun³ ca³juáh³ jáun² Dió³² bíh¹, hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jan² Isaac jónh³² bíh¹ hnú² lɨ³zian² jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²”. 8 La³ jáun² lɨ́²lin¹ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́n³ jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³ jún¹³ jan² tsáu²; tɨ³la³ jɨ́³²la³ ti³ tsá² ca³lɨ³zian² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² bíh¹ cu³tí³ ná¹lɨ́n³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. 9 Quí¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² quionh³ Há²bran²¹ lɨ́³ la³ lá²: “Míh¹ tiá² jmɨ́¹ la³ lá² tsá³ já¹ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³, hi³ jáun² má¹jáun² má²zian² bíh¹ jon² Sara”.

10 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³ nɨ́² yáh³ ca³tsan³ jáɨ¹³. Quí¹ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² jáun² gon³ jon² hla¹ Rebeca cu³tsa³² quionh³ tsú² hla¹ Isaac ñí²cuo², dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ hí³, 11 hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ lɨ³ hniáuh³² lɨ́³ la³ má²lɨ́³ jáun² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², Tsá² quianh²³ tsáu², jáun² ca³quianh³ Dió³² jan² dún² gon³ hí³ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²ca³lɨ³zian², sa³jun³ hi³ chu²¹ sa³jun³ hi³ hlah³ yáh³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ hí³ bíh¹ Tsá² téh²³ tsáu², jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ jmu² tsáu² yáh³. 12 Jáun² ca³záɨh³ Dió³² hla¹ Rebeca hí³ la³ lá²: “Dún² má²ján³ bíh¹ lɨ́n¹³ quian²¹ tsá² cáɨn²”. 13 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Ca³ma³hno¹ jná¹³ Jacob, tɨ³la³ ca³lɨ³hon² bíh¹ jná¹³ Esaú”.

14 Jáun² né³, ¿he³ dá² lɨ́¹³ juáh¹³ dí²? ¿Hí¹ Dió³² lɨ́n³ jan² Tsá² tiá² tɨn² ra³tsɨ³² re² héih³²? ¡Tiá² jáun² yáh³! 15 Quí¹ la³ lá² ca³záɨh³ tsú² hla¹ Moisés: “Jná¹³ dá² cué¹³ uu³i³tso³ ñí¹con² tsá² hnó³² jná¹³ cue¹ bíh¹, hi³ já³² siáh³ mií³ tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsá² hno³ bíh¹ jná¹³”. 16 Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³ zia³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsáu² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ hnga² yáh³, ho³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ jmu² tsú² pí³, tɨ³la³ la³ cun³ hi³ hnió³ hnga² Dió³² bíh¹, Tsá² cue³² hí³ uu³i³tso³. 17 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ Dió³² ca³záɨh³ la³ lá² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ re²¹ hué³² Egipto: “Jná¹³ ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́n³ hnú² re²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hi³ la³jɨ́n³²

tsá² zian² tá¹ cáun² cuá¹hué²¹ lɨ³ cuoh² pí³ quion²¹ cun³quionh³ hi³ quiunh²¹ hnú², jɨ³ hi³ lɨ³ ñi³² tsú² siáh³ hi³ hin² tsánh² jná¹³”. 18 Jáun² la³ jáun² bíh¹ cue³² Dió³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsá² hnió³ Dió³² cuéh³², hi³ jmu² tsú² siáh³ huáh² chí¹ tsáu², ní¹juáh³ tsá² hnió³ tsú² jmu³ huáh² chí¹.

19 Tɨ³la³ hi³ jáun² né³, ho³ sa³ juáh¹³ hnú² la³ lá² ñí¹con² jná¹³: “Ní¹juáh³ la³ nɨ́² jaun³², ¿he³ láɨh³² sa³ cha³² yáh³ Dió³² tsáu¹³ tsá²mɨ³cuóun²? Quí¹ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² lɨ³ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ jmu³ hi³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ hnió³ Dió³²”. 20 Tɨ³la³ hnú² dá², tsá²mɨ³cuóun² bíh¹, ¿hin² dá² tsánh² hnú², sa³ hnú² yáh³ na³quí² na³tsáɨn²³ nú² jáɨ¹³ quiúnh¹ Dió³²? Tiá² né¹ hí¹ lɨ́¹³ juáh³ lɨ³ua³ cáun² hi³ zia³², hi³ záɨh³² tsá² ca³jmú³: “¿He³ láɨh³² sa³ la³ lá² lɨ́n³ jná¹³ ca³jmuh³ hnú²?” 21 ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² jmu² hia³² dá² cáun² lɨ́¹³ jmu³ quionh³ cuáh¹ la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hnga² bíh¹? Lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² cáun² hia³² quionh³ cuáh¹ hi³ ca³tɨ²¹ cáun² jmáɨ¹ quien², hi³ quionh³ cuáh¹ jáun² uá²jaɨ³² lɨ́¹³ jmu³ tsú² hia³² hi³ cauh³² tsú² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³².

22 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ ma³jnia³² hi³ míh²³ tsɨ́³ jɨ³ hi³ ma³jnia³² siáh³ pí³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² ca³tɨn¹ hi³ ma³tso² tsɨ́³ jɨ³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ siáh³ hiá¹ tsán¹³, tɨ³la³ ca³tion³ lɨ́n³² bíh¹ tsú² tsɨ́³, 23 quí¹hliá² hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ ma³jnia³² hi³ hí³ bíh¹ tɨn² cue³² hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu² cáun² hi³ quien² tɨ³ chí¹nga² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² hi³ zia³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsáu², tsá² ca³chan³ tsú² hí³ hua³jan²¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² jáun² la³ jáun². 24 Quí¹ Dió³² ca³te³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos jɨ³ ja¹ quioh²¹ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, 25 la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Oseas:

Tsá² tiá² jmɨ́¹ tionh² jo³uón³² jná¹³, juah²¹ jná¹³ hi³ tsá² hí³ tionh² jo³uón³²;
hi³ tsá² tiá² jmɨ́¹ hno³ jná¹³ né³, juah²¹ jná¹³ hi³ má²hno³ bíh¹ jná¹³ tsú².

26 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ juanh³² jná¹³ hi³ tiá² tionh² jo³uón³² né³,
má²lɨ́n¹³ bíh¹ tsá² hí³ jon² Dió³² Tsá² liéih³².

27 Tɨ³la³ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² Israel má¹na²¹, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Isaías: “Uá¹jinh¹ juóun³² lɨ́n³² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, la³jmɨ́¹ lɨ́³ záɨ¹ táh¹ hi³ tioh³ can³² jmɨ́²miih²¹, tɨ³la³ cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² hí³ liáun³. 28 Quí¹ né³² cánh³ bíh¹ lɨ³tí³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Juo¹³ dí² hi³ ca³tɨn¹ ñí¹ hué²¹ lá²”. 29 Isaías hí³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² Juo¹³ hliáu³ tionh² hñu³mɨ³cuú² tiá² ca³héinh³² ma³ jan² tsá² juo³ dí²,
hi³ jáun² la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ tsá² juú² Sodoma quionh³ Gomorra bíh¹ jmɨ́¹ má²cá²quiéinh³² dí² uá²jaɨ³².

Jú¹ chú³² hi³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ he³ tsá² judíos

30 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá²cá²jo²¹ tsá² tiá² jmɨ́¹ hu²¹ tsɨ́³ hi³ he³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, tɨ³ má²ca³hen³ bíh¹ Dió³². Ca³he³ tsú² Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³chá³ tsú² cáun² tsɨ́³ bíh¹. 31 Tɨ³la³ tsá² Israel má¹ná¹, tsá² lɨ́¹ jmɨ́¹ háɨ³² tsɨ́³ hi³ he³ Dió³² cun³quionh³ hi³ chun¹ hi³hliá² má²tí³² liei²¹ hi³ jmɨ́¹ raunh³² jáun² bíh¹, tɨ³la³ tiá² ca³tú¹ ca³tsɨn¹³ yáh³ tsú² hi³ ma³tí³² liei²¹ jáun² hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ chun¹. 32 ¿He³ láɨh³² la³ jáun² lɨ³? Quí¹hliá² tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² tion³ hi³ he³ tsú² Dió³² cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³, tɨ³la³ jmɨ́¹ lín²³ tsú² hi³ he³ Dió³² cun³quionh³ ta²¹ hi³ jmu² jáun² bíh¹. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³quí² cá²hính³² tsú² quionh³ quɨ́n¹ chí¹zunh²¹ hú¹ juɨ³². 33 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ ca³tɨn¹ quɨ́n¹ jáun², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

Já¹ juú² Jerusalén ñí¹ zeh² jáun² máh³ téh²³ tsú² Sión,
chá¹³ jná¹³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ jmu³ hi³ qui³ hính³² tsáu²,
quɨ́n¹ jmu³ hi³ quɨnh³ tsú²;
tɨ³la³ tsá² cha³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Tsá² hí³ né³,
jmɨ́¹lɨ́h³ yáh³ tiá² lí¹ lɨ³ heh³.

10

1 Hi³ jáun² né³ reh², jlánh¹ hniá¹ jná¹³ hi³ liáun³ tsá² *Israel, jɨ³ hi³ hiú² mí²³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsú². 2 Cué¹³

jná[13] jú[1] tson[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2] hi[3] tson[2] bíh[1] jlánh[1] hnió[3] tsú[2] má[2]tí[32] re[2] ñí[1]con[2] Dió[32], tɨ[3]la[3] jɨ́[32]la[3] ti[3] lɨ́[1] ná[1]jmu[2] bíh[1] tsú[2] hi[3] jáun[2], jun[3]juáh[13] hi[3] ñi[32] tsú[2] la[3] cun[3] lánh[3] jmɨ́[1] hniáuh[21] yáh[3]. [3] Quí[1] tiá[2] ñi[32] yáh[3] tsú[2] ha[3] lánh[3] rón[32] hen[2] Dió[32] tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1]. Cun[3]ñí[1] hi[3] hnió[3] tsú[2] jmu[3] hi[3] lɨ[3] chun[1] hmóu[32], jáun[2] tiá[2] ñí[1]héi[21] yáh[3] tsú[2] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3] Dió[32] jmu[3] ñí[1]con[2] tsú[2]. [4] Quí[1] liei[21] jáun[2] ca[3]lɨ[3]zia[32] cun[3]ñí[1] hi[3] jmɨ́[1] hnió[3] Dió[32] hi[3] hen[3] tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1] bíh[1]; tɨ[3]la[3] cun[3]quionh[3] Cristo má[1]ná[1], ca[3]lɨ[3]tí[3] bíh[1] hi[3] jáun[2] ñí[1]con[2] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] cha[32] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] tsú[2].

[5] Hi[3] jáun[2] ca[3]tɨn[1] tsá[2] hu[21] tsɨ́[3] hi[3] lɨ[3] chun[1] cun[3]quionh[3] hi[3] ma[3]tí[32] jáun[2] liei[21] né[3], hla[1] Moisés ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]: “Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] má[2]tí[32] liei[21] lá[2], cun[3]quionh[3] hi[3] lá[2] bíh[1] lɨ́[13] zian[2] tsú[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2]”. [6] Tɨ[3]la[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] má[2]lɨ́n[3] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1] cun[3]quionh[3] hi[3] nio[2] jáun[2] cáun[2] tsɨ́[3] má[1]ná[1], hi[3] jáun[2] ca[3]juáh[3] Moisés la[3] lá[2]: “Ha[3] lɨ́[2] juáh[3] hnú[2] hñu[3] honh[2]: ¿Hin[2] tsánh[2] lɨ́[13] tsó[32] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]?” —jáɨ[13] nɨ́[2] hnió[3] juáh[3] hi[3] hnió[3] tsú[2] tsa[3]quian[3] Cristo tɨ[3] ñí[1] hué[21] lá[2]—. [7] “Sa[3]jun[3] hniáuh[32] juáh[13] hnú[2]: ¿Hin[2] tsánh[2] lɨ́[13] tsó[32] ñí[1] tiáunh[1] tsá[2] má[2]cá[2]tsan[3]?” —jáɨ[13] nɨ́[2] hnió[3] juáh[3] siáh[3] hi[3] hnió[3] tsú[2] tsa[3]jmú[3] hi[3] jenh[13] siáh[3] Cristo ja[1] tsá[2] má[2]cá[2]tsan[3] hi[3] ja[3]jon[3] tɨ[3] ñí[1] hué[21] lá[2]. [8] Jáun[2] né[3], ¿he[3] bí[1] lánh[3] rá[1]juáh[3] jáɨ[13] jáun[2] dúh[1]? La[3] lá[2] bíh[1] rá[1]juáh[3]: “Jáɨ[13] jáun[2] dá[2] má[2]nio[2] má[2]janh[2] pih[21] bíh[1] ñí[1]con[2] hnú[2], ca[3]la[3] hi[3] má[2]hu[21] honh[1] bíh[1] nú[2], jɨ[3] hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3] hñu[3] honh[2] yáh[3] nú[2] siáh[3] má[2]hu[21]”. Jáɨ[13] jáun[2] bíh[1] lɨ́[3] jú[1] chú[32] hi[3] hléh[1] jnoh[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] hi[3] niau[21] cáun[2] tsɨ́[3] tsú[2], [9] hi[3] nɨ́[1]juáh[3] ton[13] hnú[2] hi[3] Juóuh[32] hnú[2] Jesús hi[3] nɨ́[1]juáh[3] má[2]nio[2] siáh[3] cáun[2] honh[2] nú[2] hi[3] Dió[32] ca[3]jmú[3] hi[3] ca[3]jenh[13] tsú[2] ja[1] hla[1], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] liáun[3] nú[2]. [10] Quí[1] cun[3]quionh[3] hi[3] cha[32] cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2] má[2]lɨ́n[3] tsú[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1], hi[3] cun[3]quionh[3] hi[3] ton[2] tsú[2] jáun[2] hi[3] Juo[13] tsú[2] Cristo né[3], cun[3]quionh[3] la[3] jáun[2] bíh[1] má[2]liáun[3] tsú[2].

[11] Quí[1] la[3] lá[2] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2]: “Hí[1] jan[2] tsá[2] má[2]ca[3]chá[3] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] hí[3] tiá[2] lɨ́[13] lɨ́[1] lɨ[3] heh[3]”. [12] Quí[1] cun[3] tiá[2] ná[1]zan[2] bíh[1] tsá[2] *judíos quionh[3] *tsá[2]cá[2]jo[21], quí[1] jan[2] tán[1] bíh[1] Juo[13] tsú[2] ca[3]la[3] jɨ́n[32], hi[3] hí[3] bíh[1] cue[32] ñí[1]con[2] tsá[2] té[23], ca[3]la[3] hi[3] lɨ́[1] tú[2] lɨ́[1] ziáun[23]. [13] Quí[1] la[3] cun[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2]: “Ca[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] téh[23] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] lɨ́[13] liáun[3]”. [14] Tɨ[3]la[3] né[32] né[3], ¿ha[3] bíh[1] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] téh[3] tsú[2] Tsá[2] hí[3] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] la[3] má[2]ca[3]chá[3] yáh[3] tsú[2] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] tsú[2]? Hi[3] ¿ha[3] bíh[1] lánh[3] rón[32] cáun[2] lɨ́[1] lɨ́[13] chá[32] tsú[2] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] Tsá[2] hí[3] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] la[3] má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] yáh[3] tsú[2] jú[1] tson[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2]? ¿He[3] yáh[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] ne[3] tsú[2] siáh[3] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] hin[2] zian[2] yáh[3] tsá[2] hléh[32] jáɨ[13] jáun[2]? [15] ¿Lánh[3] yáh[3] rón[32] lɨ́[13] ngáɨ[32] tsú[2] jáɨ[13] jáun[2] ñí[1]con[2] tsáu[2] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] hin[2] zian[2] yáh[3] ze[3] tsú[2]? La[3] cun[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2]: “¡Hénh[3] ma[3] chú[32] nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[1] má[1]cuá[2]taunh[21] tsá[2] quian[32] jú[1] chú[32], [tsá[2] quian[32] hí[3] jáɨ[13] hi[3] niau[21] tie[3] tsɨ́[3] tsú[2]]!”

[16] Tɨ[3]la[3] tiá[2] jɨ[3]lɨn[2] tsáu[2] ca[3]héi[3] yáh[3] jú[1] chú[32] jáun[2] jmɨ́[1] ca[3]náɨ[32]. La[3] cun[3] ca[3]juáh[3] jáun[2] hla[1] Isaías *tɨ[32] jë[1] Dió[32]: “Hnú[2] Tɨ[32], hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2] má[2]ca[3]taunh[3] ta[21] jáɨ[13] hi[3] ca[3]hléh[13] jnoh[1]”. [17] Jáun[2] né[3], cun[3]quionh[3] hi[3] náɨ[32] jáɨ[13] jáun[2] bíh[1] tsú[2] lɨ́[13] niau[21] cáun[2] tsɨ́[3]; jɨ[3] cun[3]quionh[3] hi[3] zian[2] tsá[2] hléh[32] bíh[1] siáh[3] lɨ́[13] ne[3] tsú[2] jáɨ[13] quioh[21] Cristo.

[18] Tɨ[3]la[3] jná[13] né[3] nga[2]: ¿Tiá[1] la[3] má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] dá[2] tsú[2] jú[1] tson[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] Dió[32] juáh[13]? ¡Ján[3], má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] bíh[1] tsú[2]! Quí[1] ñí[1] Sí[2] rá[1]juáh[3]:

Má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] bíh[1] tsáu[2] jú[1] tson[2] hi[3] ca[3]tɨn[1]
Dió[32] cun[3]quionh[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] jniá[3],

hi[3] má[2]lin[1] bíh[1] siáh[3] jú[1] tson[2] quioh[21] tsú[2]
ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1] má[2]ca[3]táuh[3] hngá[1]máh[3].

[19] Tɨ[3]la[3] zia[32] siáh[3] cáun[2] hi[3] nga[2] jná[13]: ¿Tiá[1] la[3] má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] tsá[2] Israel juáh[13]? Ján[3], quí[1] la[3]ñí[1] la[3]ján[3] Moisés ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

Jná[13] jmu[1] hi[3] jin[3] honh[2] hnoh[2] ñí[1]con[2] tsá[2]
tiá[2] ná[1]lɨ́n[3] tsá[2] cáun[2] juo[3];

hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ míh³ honh² náh² ñí¹con² cu³ nió³ tsá² tiá² já꞉¹³ ng꞉²³.
20 Hi³ ca³chá³ siáh³ Isaías tiá³ ts꞉³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
Tsá² tiá² jm꞉¹ hnauh² jná¹³, ca³chauh¹ bíh¹ tsú²;
hi³ ca³ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² tsá² tiá² jm꞉¹ nga² jná¹³.
21 T꞉³la³ hi³ ca³t꞉n¹ tsá² Israel má¹ná¹, Isaías ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ jm꞉¹ cuá¹ha² jná¹³ uón³² hi³ te² jná¹³ cu³ nió³ tsá² tiá² nieh³, tsá² jmu² cun³ t꞉n² ts꞉³ hmóu³²”.

11

Tsá² Israel, tsá² má²ná¹liáun¹

1 Jáun² né³, nga² jná¹³: ¿Hí¹ tiú²uú² tanh² Dió³² hó¹ñí¹ tsá² *Israel? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ jan² tsá² Israel, jan² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, tsá² cu³ nió³ mí¹zionh² hla¹ Benjamin. 2 Quí¹ la³ cun³ jm꞉¹ ñeh² bíh¹ hi³ jmu³ la³j꞉³² hi³ jniá³ máh³ Dió³² ca³ja³ ts꞉³ hi³ ma³hnio³ tsá² Israel, hi³ hí¹ la³ t꞉³ ta³né³² yáh³ tiá² má²ca³chan³ tsú² t꞉³ có³² tsá² hí³. ¿Tiá¹ ñíh¹ hnoh² he³ juáh³ ñí¹ Sí² ñí¹ rá¹cha³² já꞉¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Líh³, tsá² jm꞉¹ l꞉n³ hí³ *t꞉³² jë¹ Dió³², jm꞉¹ ca³lié꞉nh³² tsú² jáun² Dió³² hi³ ca³hna³ tsú² tsá² Israel?, jm꞉¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: 3 “Hnú² T꞉³², má²ca³ma³tsán² bíh¹ tsú² t꞉³² jëh² hnú², hi³ má²ca³qui³ ca³tsunh³ bíh¹ tsú² siáh³ la³j꞉³² ñí¹hiú¹³ quián¹³ hnú²; hi³ j꞉³²la³ huen² jná¹³ bíh¹ jéi³²í¹ ziáun²³, hi³ má²hnió³ jngah³ bíh¹ tsú² siáh³ jná¹³”. 4 T꞉³la³ Dió³² né³ ca³zá꞉h³ Líh³ hí³ la³ lá²: “Cánh³ má²cá²chán³² jná¹³ quiaun³ mei²¹ tsáu², tsá² ca³t꞉n¹ jná¹³ huen², tsá² tiá² má²ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ dió³² tsá² lá꞉n¹ téh²³ tsú² Baal”. 5 Jáun² la³ jáun² bíh¹ l꞉³ uá²ja꞉³² jmá꞉¹ hi³ tiauh² dí² lá² ta³né³², hi³ zian² cu³ nió³ pih²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ la³ hí³ ja¹ quioh²¹ tsá² Israel, cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ ts꞉³ Dió³². 6 Hi³ jáun² n꞉¹juáh³ la³ jáun² ca³jmú³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ ts꞉³, jáun² lin¹ hi³ tiá² la³ quien² yáh³ ta²¹ hi³ jmu² tsáu², quí¹ sá¹jm꞉¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiá² jm꞉¹ la³ l꞉³ quien² yáh³ mií³ hi³ ja³² jáun² ts꞉³ Dió³².
7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² cá²jnióh³² tsá² Israel la³ cun³ hi³ jm꞉¹ hnauh², t꞉³la³ jmáh³la³ tsá² cu³ nió³ ca³quianh³ hí³ Dió³² bíh¹ ca³jnióh³² la³ cun³ hi³ jm꞉¹ hnauh²; tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³jl꞉³² bíh¹ ts꞉³. 8 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Dió³² ca³cué³ jm꞉²chí³ tiá² hi¹³ cán²³ ñí¹con² tsú², ca³cuéh³ dí² siáh³ m꞉¹ñí¹ tiá² jniá³, hi³ ca³cuéh³ dí² siáh³ cuá¹ tiá² nié꞉h³; la³ jáun² bíh¹ l꞉³ la³ t꞉³ ta³né³²”.
9 Ja³bí¹ hla¹ Dá²vi²¹ siáh³ ca³juáh³:
Jmá꞉¹ hi³ jmu² tsú² jáun² quioh²¹ cu꞉¹ lan² liá³ j꞉³ hmá³ ñí¹con² tsú² hmóu³²,
jáun² qui³ hính³² tsú² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ma³tso² ts꞉³.
10 Cu꞉¹ l꞉³ te³ m꞉¹ñí¹ tsú² hi³ jáun² tiá² l꞉¹³ j꞉e³, hi³ cu꞉¹ jlie²¹ siáh³ hna²¹ tsú² cun³ jm꞉¹hi³nio² la³ jan² tsá² quian³² liá¹ héi².

Tsá²cá²jo²¹ siáh³ l꞉¹³ liáun³

11 Né³² né³, nga² jná¹³: ¿Hí¹ hú¹tá¹ cun³ má²já²hín³ máh³ tsá² *judíos jm꞉¹ cá¹hính²¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! T꞉³la³ cun³ñí¹ hi³ tsá² judíos ca³tiánh³ t꞉³ có³² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² *tsá²cá²jo²¹ bíh¹ ca³liáun³; hi³ jáun² la³ jáun² l꞉¹³ l꞉³ hniá¹ tsá² judíos hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³ má²ná¹jmu² jáun² tsá²cá²jo²¹. 12 Hi³ jáun² né³, n꞉¹juáh³ ca³l꞉³ zia³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tiánh³ t꞉³ có³² tsá² judíos ñí¹con² Dió³², hi³ n꞉¹juáh³ la³ ca³l꞉³ zia³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³pí² cá²dánh³² tsá² judíos hí³, hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² l꞉³ zia³² hi³ chu²¹ n꞉¹ má¹cá²chó³² jmá꞉¹ hi³ la³j꞉n³² tsá² judíos má²taunh³² ta²¹!
13 T꞉³la³ zia³² cá² jon¹ já꞉¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnoh² tsá²cá²jo²¹. Jmu² jná¹³ quien² ta²¹ quion²¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ze³ jná¹³ hi³ l꞉n³ jná¹³ *t꞉³² tsá² quian³² jë¹ tsú² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹. 14 Hen² ts꞉n³² jná¹³ hi³ ma³ jan² tsá²co¹ jná¹³ l꞉¹³ l꞉³ hniá¹ hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³ jmuh³² hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² l꞉¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ liáun³ ma³ jan². 15 Quí¹ n꞉¹juáh³ hnié꞉² quioh²¹ tsá²cá²jo²¹ quionh³ Dió³²

la³ ca³tsan³ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² ca³tanh² Dió³² hó¹ñí¹ tsá² judíos bíh¹, jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lɨ³re² siáh³ quioh²¹ tsú² ní¹ má¹ca³hen³ Dió³² tsá² judíos! ¡Ca³la³ jmí¹ lí³ hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² lí¹³! 16 Jmú¹³ jáɨ¹³: Ní¹juáh³ hí¹miih²¹ hi³ lí²jmú³ tsú² la³ñí¹ quionh³ cá² pɨenh¹ cán¹ jmu² tsú² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², jáun² ja³bí¹ la³jí³² bíh¹ hí¹miih²¹ hi³ huén³² cán¹ jáun² lí¹³ siáh³ ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³². Hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ní¹juáh³ mí¹zioh²¹ hmá² la³ ná¹chan¹ siáh³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² ja³bí¹ chí² cuoh² yáh³ siáh³ hmá² jáun² ná¹chan¹ uá²jaɨ³².

17 Quí¹ zian² tsá² judíos ná¹lín³ la³jmí¹ lí³ cuoh² hmá² olivo hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun² hná¹³ jáun² ca³ta³chí¹hliaun³² hnú², hnú² tsá² lín³ nú² la³jmí¹ lí³ cuoh² hmá² olivo náɨ². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ ca³jmú³ ta²¹ jmaɨh²¹ quioh²¹ mí¹zioh²¹ hmá² jáun² ñí¹con² hnú² la³ má²quionh³ siáh³ chí² cuoh² ñí¹ hná¹ jáun². 18 Tɨ³la³ ha³ lí² cuí¹ lín¹³ nú² hi³ tɨ³ jlánh¹ quien² nú² la³ cónh³ bíh¹ chí² cuoh² quioh²¹ hnga² hmá² jáun². Ní¹juáh³ lín²³ nú² hi³ hnú² quien², hniáuh³² cháu¹ nú² honh² hi³ jun³juáh¹³ hnú² yáh³ tsá² cueh³² pí³ ñí¹con² mí¹zioh²¹ hmá² jáun², quí¹ tɨ³ hnga² bíh¹ mí¹zioh²¹ jáun² cue³² pí³ ñí¹con² hnú².

19 Ho³ sa³ juáh¹³ hnú²: “Quí¹ tson² bíh¹, tɨ³la³ ja³uonh¹ bíh¹ cuoh² hmá² hi³ jmí¹ chi²¹, hi³ jáun² ca³lɨ³ chí¹hliaun³² jná¹³ hná¹³ chí² cuoh² tiúnh¹ jáun²”. 20 Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², tɨ³la³ cuoh² hmá² jáun² dá² ja³uonh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² cáun² nio² tsí³ bíh¹ tsú²; hi³ hnú² né³, chí¹hliaun³² nú² hná¹³ jáun² cun³ñí¹ hi³hliá² cáun² nio² honh² bíh¹ nú². Hi³ jáun² né³, hua³hín¹³ nú² jmu³, ha³ lí² lí¹ jmú² tonh², 21 quí¹ ní¹juáh³ Dió³² tiá² ca³héinh³² tsá² judíos, tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ cuoh² hnga² hmá² jáun², hi³ jáun² né³ ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ hnú² héinh³² tsú²! 22 Sá¹ní² jɨe³ né³ ha³ cónh³ tí³ hi³ ja³² mií³ tsí³ Dió³², tɨ³la³ jɨe³ siáh³ né³ hi³ cónh³ tiá² huáh² siáh³ tsí³ tsú². Huáh² bíh¹ tsí³ tsú² má²ca³jmú³ ñí¹con² tsá² má²já²hín³, tɨ³la³ ñí¹con² hnú² má¹ná¹, ja³² bíh¹ mií³ tsí³ tsú². Tɨ³la³ hniáuh³² zian² la³ má²zian² ní² bíh¹ hnú² ñí¹con² tsú², hi³ jáun² já³² mií³ tsí³ tsú²; quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ jmúh¹³ hnú² la³ jáun², hi³ jáun² ja³bí¹ hnú² siáh³ tsa³uonh¹ nú². 23 Tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá² judíos né³, ní¹juáh³ ca³chá³ tsú² tɨ³ có³² hi³ nio² jáun² tun³ tsí³, má¹jáun² má²lí¹³ chí¹hliaun³² tsú² siáh³ ñí¹ qui³ jmí¹ chi²¹; quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² zia³² pí³ quioh²¹ hi³ hlión³² siáh³ tsá² hí³ ñí¹ jmí¹ ná¹chi²¹. 24 Quí¹ ní¹juáh³ hnú², jan² tsá²cá²jo²¹, hi³ lín³ nú² cáun² cuoh² hmá² olivo náɨ² hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun² ca³ta³chí¹hliaun³² hná¹³ cuoh² hmá² chu²¹, ñí¹ tiá² jmí¹ ca³tɨ²¹, ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lí¹³ chí¹hliaun³² siáh³ tsá² judíos ñí¹ qui³ jmí¹ ná¹tsɨ²¹, tsá² lín³ hí³ hú¹tá¹ cuoh² hnga² bíh¹ hmá² olivo chu²¹!

Ñí¹ táuh³ jmáɨ¹ bíh¹ liáun³ tsá² Israel

25 Hi³ jáun² né³ reh², tiá² hnó³² jná¹³ hi³ cáun² lí¹ lín¹³ náh² hi³ jlánh¹ hliáun³ hi³ ná¹ñíh¹ náh², jáun² hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ lá²: Hi³ ma³ cu³ nió³ bíh¹ tsá² Israel má²ca³lɨ³ huáh² chí¹, tá¹la³ hián¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tónh³² jo³cuo² Dió³², tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² hleh³² ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹ jú¹jma². 26 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³lɨ³tín³ tsú² né³, má¹jáun² máh³ má²liáun³ la³jín³² tsá² Israel. La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Tsá² liáu³² dí² já³² tɨ³ ñí¹con² tsá² hín¹³ tɨ³ Sión,
hi³ quin³ tsú² hi³ hlah³ hi³ jmu² tsá² jón²zíh¹
jón²cho¹ hla¹ Jacob hi³ tiá² má²tsú²
má²jónh³² Dió³².

27 Hi³ jáun² nió³² lá² tanh²¹ jná¹³ quiúnh¹ tsú² ní¹ má¹ca³quin³² jná¹³ tsáu¹³ tsú².

28 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² né³, tsá² judíos ná¹lín³ tsá² ná¹háun³ quionh³ Dió³², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ hián¹³ hnoh² jú¹ chú³² jáun², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³quianh³ Dió³² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² má¹ná¹, jáun² la³ má²hnio³ jáun² bíh¹ Dió³² tsá² hí³. 29 Quí¹ tiá² quin²³ yáh³ Dió³² hi³ má²lí²cué³², hi³ sa³jun³ zeh² yáh³ tsú² siáh³ tɨ³ có³² ní¹ má¹lí²tié³. 30 Hnoh² bíh¹ tsá² tiá² jmí¹ niuh¹ ñí¹con² Dió³² jmí¹tin²,

tɨ³la³ ta³né³² cun³ñí¹ hi³ tsá² judíos tiú²uú² nieh³, jáun² ñí¹con² hnoh² bíh¹ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ Dió³². 31 Jáun² né³, tsá² judíos tsá² tiá² ca³jmú³ hí³ nieh³ ñí¹con² Dió³², chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ já³² mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² hnoh². 32 Quí¹ jmɨ́¹ ca³cué³ Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ jmu³ nieh³, jáun² sa³ ca³lɨ³ lin¹ hi³ hi³ tiá² nieh³ bíh¹ tsú² jlánh¹ la³ má²ca³zaunh³ tiá³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ ma³jnia³² Dió³² hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu².

33 ¡Hénh³ máh³ jlánh¹ hliáun³ hi³ nióh³² Dió³², jɨ³ hi³ ñi³² tsú² nɨ́²; hi³ hénh³ máh³ jlánh¹ re² cháunh²³ chí¹ tsú² siáh³! Tiá² hin² lɨ́¹³ yáh³ há¹ ngɨ¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú², hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ yáh³ ngɨ¹³ tsú² la³jɨ́³² ta²¹ hi³ jmu² Dió³². 34 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ jáun²: “¿Hin² yáh³ tsánh² há¹ ngɨ¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ Juo¹³ dí², ho³ hin² dá² tsánh² má²ca³ma³ta² tsú²? 35 ¿Hin² dá² tsánh² tín² ca³cué³ cáun² hi³ lɨ́¹ ca³cué³ ñí¹con² Juo¹³ dí² dúh¹, hi³ jáun² zia³² siáh³ cáun² hi³ lɨ́¹³ hiáuh³ tsú² hi³ jéinh³² siáh³ Juo¹³ dí²?” 36 Quí¹ Dió³² bíh¹ ca³jmú³ la³jɨ́³² hi³ zia³², hi³ jáun² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ hí³ bíh¹ dí² lɨ́³ la³ má²lɨ́³ jáun², hi³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² né³ ca³tɨn¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ cu³tí³.

12

Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³²

1 Hi³ jáun² né³ reh², cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ Dió³² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hniáuh³² jɨenh²¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³jmɨ́¹ cuen² tsú² jáun² jáh³, hi³ ná¹chan¹ náh², hi³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² tɨ³² tsɨ́³ tsú² nɨ́² siáh³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ jmuh³² hnoh² la³ nɨ́², jáun² la³ nɨ́² má²ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³² la³ cun³ ca³tɨ²¹. 2 Lɨ́²uú² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² cuéh¹ náh² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zan¹³ náh² cun³quionh³ hi³ má²chí¹za² hi³ lɨ́n²³ náh². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ ñíh¹³ náh² he³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ yáh³, la³jɨ́³² hi³ jéih³² tsú², jɨ³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²jnia³² tsú² he³ lánh³ lɨ́n³ nɨ́² siáh³.

3 Cun³ñí¹ hi³ ho² jná¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² jmɨ́¹ ca³ja³ jáun² mií³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹ jan² hnoh² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ pan¹ hnga² tɨ³ lɨ́³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³tɨ²¹. Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² cá¹ lan¹³ náh² hmóu³², hi³ jáun² lɨ³tsɨn² náh² he³ lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹. 4 Quí¹ la³ cun³ láɨ³ dí² hmóu³², hliáun³ ñí¹ bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quiú¹³ dí² zia³², tɨ³la³ ma³ quin³² bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ jáun². 5 La³ jáun² bíh¹ siáh³ má²láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² uá¹jinh¹ juóu³² dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ Cristo; hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ dí² ná¹láɨ³ dí² ja¹ má²túnh² hmóu³² dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³ ma³ quin³² ma³ caun³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu².

Pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹

(1 Corintios 12:1-14:40; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

6 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ siáh³ ñí¹ bíh¹ pí³ ca³ja³ tsɨ́³ Dió³² hi³ cué³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² dí², hi³ jáun² ca³ta¹ dí² jmuh²¹ re² ta²¹ pí³ jáun². Nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ja¹ quiú¹³ dí² hiauh³ pí³ hi³ hléh³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³, jáun² hniáuh³² bíh¹ hléh³² tsú² la³ cun³ tí³ hi³ má²nio² jáun² cáun² tsɨ́³. 7 Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hiauh³ pí³ hi³ ma³cón³² tsáu², jáun² hniáuh³² ma³cón³² re² bíh¹ tsú² tsáu². Nɨ́¹juáh³ tsá² hiauh³ pí³ hi³ ma³tɨn² tsáu², hniáuh³² bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ jáun². 8 Tsá² hiauh³ pí³ hi³ chá³² tiá³ tsɨ́³ tsáu², ca³tɨn¹ bíh¹ tsú² jmu³ la³ jáun². Nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hi³ lɨ́¹ cueh³² tsáu², tiá² hniáuh³² yáh³ hen² tsɨ́³ tsú² hi³ hiáuh³ siáh³ nɨ́¹ má¹lɨ́²cué³² jáun². Tsá² ho² cáun² jáɨ¹³, hniáuh³² jmu³ ca³la³ hi³ hua³hín¹³ lɨ́n³² bíh¹. Nɨ́¹juáh³ tsá² ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsáu², jáun² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² hniáuh³² ma³hon³ tsá² hí³.

Ha³ lánh³ ca³tɨ²¹ ma³zian² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Cristo

9 Ma³hno¹ tiá³ náh² tsá²ján² tsá²ján², cáun² hi³ hú¹tá¹ tson²; tɨ³ có³² héi³ náh² máh¹ ca³tɨ²¹ hi³ hlaɨh³ ca³la³ hi³ jmúh¹³ náh² han¹, chá¹ náh² cáun² honh² hi³ jmúh¹³ jmáh³la³ hi³ chu²¹. 10 La³jmɨ́¹ hnio³ tsú² raɨnh²¹ ma³hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján², hi³ ma³quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján² cun³quionh³ hi³ cueh¹ náh² tsú² jáɨ¹³ la³ñí¹ la³ján³.

11 Ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³tɨn¹ náh² jmúh¹³, ha³ lɨ́² jmú² náh² juɨnh³; ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² náh² jmu³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

12 Tsɨnh¹ lɨ́n²¹ náh² jmu³ cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hu²¹ honh²; cueh³ náh² honh² nɨ́¹ má¹ca³ma³tsoh¹ náh² honh². Lienh¹ náh² Dió³² la³jɨ́³² jmáɨ¹.

13 Ma³hon¹ náh² tsá² má²joh¹ Dió³²; hi³ hniah³² náh² siáh³ tsá² tiá² zia³² ñí¹ jnioh¹³, hen³ náh² tsú² re² tɨn².

14 Hiú¹ mɨ́¹ náh² hi³ chu²¹ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hɨ́¹ tsa¹ náh², mɨ́¹ náh² hi³ chu²¹ cha³ jmɨ́¹ tanh¹³ náh² tsú² hú¹mu³héih³².

15 Ma³hiún¹³ náh² honh² quiúnh¹ tsá² hiún² tsɨ́³, hi³ uo³ náh² siáh³ quiúnh¹ tsá² ná¹ho².

16 Tianh³ náh² re² tɨn² quiúnh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján². Ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² quien², tɨ³la³ jmu³ náh² uá²jaɨ³² ta²¹ hi³ la³ jmu² tsá² tsɨ́¹juɨ́³. Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ jlánh¹ hliáun³ hi³ ñíh¹ náh².

17 Ha³ lɨ́² jéinh¹ náh² hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² jmu² hlah³; tɨ³la³ chú³² má¹jnia¹³ náh² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ jmuh³² náh² jmáh³la³ hi³ chu²¹. 18 Jmu³ náh² pí³ la³ cun³ ñí¹ tion²³ náh² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ niau²¹ tie³ ja¹ quián¹³ náh² quiúnh¹ la³jɨ́n³² tsáu². 19 Hnoh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³, ha³ lɨ́² jéinh¹ hnoh² hi³ hlah³ ñí¹con² tsáu²; tɨ³ re² chá¹ náh² jo³cuo² Dió³² Tsá² ma³tsau¹³. Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsú² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ Tsá² ca³tɨn¹ hi³ má¹tson¹³ tsáu²; jná¹³ bíh¹ jéinh¹, juáh³ Juo¹³ dí²”. 20 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³: “Cuéh³ náh² tsá² hau² hi³ cuh³ nɨ́¹juáh³ hi³ ñí¹cuóunh²¹, hi³ cuéh³ náh² siáh³ jmáɨ² hính³ nɨ́¹juáh³ hi³ hí¹quiéin² tsɨ́³; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jéinh¹ náh² hi³ chu²¹, jáun² chéi³ bíh¹ zó³² ñí¹ tsá² hí³ lɨ́¹³”. 21 Ha³ lɨ́² cue² jáɨ¹³ ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² nú²; tɨ³ re² bíh¹ hi³ quɨnh¹ hnú² jmáɨ¹ ñí¹con² hi³ hlah³ cun³quionh³ hi³ chu²¹.

13

1 La³jɨ́n³² tsáu² ca³tɨn¹ tanh¹³ ta²¹ tsá² ho² ta²¹, quí¹ tiá² zian² yáh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² tiá² ca³chan³ Dió³²; Dió³² bíh¹ Tsá² ca³chan³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹ho² ta²¹. 2 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, hi³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² tsá² ca³chau³ Dió³² bíh¹ tsú² jaun³². Tsá² tiá² nieh³ la³ hí³ né³ ca³tɨn¹ tá¹tsɨn¹ héih³². 3 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ yáh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, quí¹ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ bíh¹ tsú². ¿Hnáuh¹ hnú² hi³ tiá² hi³ cáu² he² quiúnh¹ nú² tsá² ho² ta²¹? Hi³ jáun² chun¹ nú² jmu³, hi³ jáun² tsá² ho² ta²¹ hléh³² re² hi³ ca³tɨn¹ hnú², 4 quí¹ hi³ chú³² quián¹³ hnú² bíh¹ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnú² jmuh³² hi³ hlah³ né³, hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² juenh¹³ hnú². Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lɨ́¹ ho² yáh³ tsú² jáɨ¹³, quí¹ hi³ jáun² yáh³ lɨ́n³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ jéinh³² hi³ míh²³ jáun² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu² tsáu². 5 Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmu³ tsáu² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, jun³juáh¹³ cun³ jmáh³ hi³hliá² ma³tsau¹³ yáh³ tsú², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³hliá² jáun² tá¹no¹ re² jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ dí². 6 Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³ hniáuh³² cuéh¹ hnoh² siáh³ hmah²¹ hi³ caɨ³² tsú² jáun², quí¹ tsá² ho² ta²¹ dá² ná¹má²cón³² Dió³² bíh¹ cun³quionh³ ta²¹ hi³ ná¹jmu² jáun².

7 Ma³hmah²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ nú². Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ chi² tsú² hmah²¹, ca³tɨn¹ hnú² cuéh¹; nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jmu² tsú² ta²¹ juú², jáun² ca³tɨn¹ nú² má¹tih²¹ siáh³; nɨ́¹juáh³ tsá² ca³tɨn¹ nú² hi³ jmúh¹³ nú² juénh² ñí¹con², jáun² jmu³ hnú² juénh² ñí¹con² tsú², hi³ tsá² ca³tɨn¹ nú² má¹quien¹³ né³, ma³quien¹³ siáh³ tsú².

8 Tiá² hniáuh³² hi³ cá² ñí¹ dí¹quian¹ nú² hi³ cáun² ren² nú² quioh²¹ tsáu², tɨ³la³ hniáuh³² dí¹quian¹ nú² hi³ má¹hno¹ nú² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá²

hnio³ raɨnh²¹, jáun² cun³quionh³ la³ jáun² má²lɨ́²ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹ bíh¹. 9 Quí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² jmú² juón¹ nú², ha³ lɨ́² jngɨh³ tsáu², ha³ lɨ́² háɨn², [ha³ lɨ́² chá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² quioh²¹ hí¹ jan² tsáu²], ha³ lɨ́² lɨ́¹ háɨ² honh² hi³ quioh²¹ tsáu²”; tɨ³la³ má²lɨ́²ma³tí³² bíh¹ tsú² la³jɨ́³² héih³² nɨ́², la³ má²quionh³ la³jɨ́³² héih³² ñí¹ hná¹ nɨ́² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² cáun² héih³² lá²: “Ma³hno¹ tsá²mɨ³cuóun² renh² la³jmɨ́¹ hno³ nú² huen²”. 10 Quí¹ tsá² hnio³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹, jun³juáh¹³ jmu² hi³ hlah³ yáh³ tsú²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²má²tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹ quioh²¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ hnio³ tsú² tsáu².

11 Jáun² cun³ñí¹ hi³ nɨ́² né³, cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ hín² jmáɨ¹ ziáun² dí² lá², hi³ cuɨ́¹ lɨ³tsɨn² náh² siáh³ hi³ má²hniáuh³² bíh¹ ñí³ náh²; quí¹ tɨ³ lɨ³mí¹ má²janh² má²he² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ liáun³ dí² la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹ ca³chá¹³ dí² jáun² cáun² tsɨ́³. 12 Quí¹ má²cá²jniá³² cu³tí¹³ bíh¹ ta³né³², má²ja³quián³ hiá³² cu³tí³ bíh¹ hiú²; hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² ñí³ dí² hi³ chá¹³ dí² tɨ³ có³² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmu² tsú² já¹niéi²; hi³ jáun² la³jmɨ́¹ jmu² jáun² hliáu³ hua³jan²¹ hi³ tsa³jmú³ hniéi², la³ jáun² cuɨ́¹ tauh¹³ dí² hua³jan²¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quiú¹³, hi³ ngɨ́¹³ dí² juɨ³² ñí¹ tie³ joh¹ yáh³. 13 Cuɨ́¹ má¹ziáun¹³ dí² re², la³ cun³ lin¹ hi³ ziáun² dí² ñí¹ tie³ joh¹. Tiá² hniáuh³² hi³ ná¹hein²¹ dí² jɨ³ hi³ ná¹jmu³² dí² jmáɨ¹ ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² nio², sa³jun³ hi³ juón¹ dí², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ dí², sa³jun³ hniáuh³² hnáu¹³ dí² hniéi², sa³jun³ hi³ uóu³² tsɨ́³ dí² nɨ́² siáh³. 14 Tɨ³la³ tɨ³ re² bíh¹ jmuh²¹ náh² ta²¹ Jesucristo la³jmɨ́¹ jmúh³² hliáu³ ta²¹ hmɨh³² pin³ quioh²¹; hi³ su³uú² lɨ́¹ háɨ² náh² honh² hi³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hmóu³².

14

Ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ hnú² renh²

1 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ cuan³ jan² tsá² tiá² re² má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, cáun² hen³ náh² tsú²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ hen¹³ náh² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnáuh² náh² juonh²¹ quiúnh¹ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ tiá² lin¹ zia³² ha³ lánh³ rón³² ma³re² yáh³ tsú². 2 Jmú¹³ jáɨ¹³, zian² ma³ jan² tsáu² lɨ́n²³ hi³ cáun² lɨ́¹³ bíh¹ cuh³ la³jɨ́³² ñí¹ má³², tɨ³la³ zian² siáh³ ma³ jan² tsá² tiá² nga³ má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, tsá² cúh² jmáh³la³ jonh². 3 Jáun² tsá² cúh² ca³la³ jɨ́³² ñí¹ má³², tiá² hniáuh³² yáh³ ma³zian³² tsú² ñí¹con² tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹ né³, tiá² hniáuh³² yáh³ chu³ ñih³ tsú² tsá² cúh² ca³la³ jɨ́³², quí¹ Dió³² bíh¹ má²ca³hen³ tsá² hí³. 4 ¿Quí¹ hin² yáh³ tsánh² hnú² hi³ jáun² sa³ hnú² yáh³ jlánh¹ chú¹ ñih²¹ nú² quian²¹ Tsá² siánh³? Quí¹ hnga² bíh¹ Juo¹³ tsú² ca³tɨn¹ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ chun¹ ho³ tiá² chun¹. Tɨ³la³ cun³ tá¹zanh¹ bíh¹ tsú² re², quí¹ Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² tɨn² zinh³ tsú² re².

5 Ja³bí¹ la³ jáun² zian² ma³ jan² tsáu² hi³ jlánh¹ jmu² hɨ́en¹ jmáɨ¹ ná¹hɨ¹³ la³ cónh³ bíh¹ jmáɨ¹ ñí¹ hná¹ jáun², hi³ zian² né³ tsá² lɨ́n²³ hi³ cáun² cá²ren² bíh¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹. Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² ná¹hu²¹ cáun² tsɨ́³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³. 6 Tsá² jlánh¹ jmu² hɨ́en¹ cáun² jmáɨ¹, cun³ñí¹ hi³ má²quien² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² jaun³² hi³ jmu² la³ jáun²; [hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jmu² la³ jáun² né³, ja³bí¹ hi³ má²quien² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² siáh³ la³ jáun²]. Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² cúh² la³jɨ́³² ñí¹ má³², hi³ má²quien² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² jaun³², quí¹hliá² cueh³² tsú² tiá¹hmah¹ Dió³²; hi³ tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹ né³, ja³bí¹ má²quien² siáh³ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí² tsú² jaun³², quí¹ ja³bí¹ hí³ siáh³ cueh³² tiá¹hmah¹ Dió³².

7 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ dí² tiá² ziáun² hi³ ca³ta¹ hmóu³², sa³jun³ jún³ yáh³ dí² hi³ ca³ta¹ hmóu³². 8 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ziáun² dí², hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziáun²; hi³ nɨ́¹juáh³ jun³ dí² né³, jun³ dí² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² siáh³. Hi³ jáun² né³, uá¹ hi³ ziáun²

uá¹ hi³ jún¹ dí², cun³ jáun² tiauh² bíh¹ dí² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Quí¹ Cristo ca³jun³, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jenh¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨn³ tsú² Juo¹³ tsá² má²cá²tsan³ jɨ³ tsá² zian² nɨ́² siáh³.
10 Tɨ³la³ hnú² né³, ¿he³ láɨh³² chú¹ ñih²¹ hnú² renh², ho³ he³ láɨh³² sa³ ma³zian¹³ hnú² ñí¹con² tsú²? Quí¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí² ca³ta¹ hi³ tsá¹ma³jnia¹³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² hí³ bíh¹ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² dí².
11 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:
La³jmɨ́¹ tson² hi³ zian² jná¹³,
la³ jáun² bíh¹ tson² hi³ la³jɨ́n³² tsáu² junh³
cú¹jñí¹ ta³ ñi³² jná¹³, juáh³ Juo¹³ dí²,
hi³ jáun² má¹jáun² né³ la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹
má²juáh³ hi³ huen² jná¹³ bíh¹ lɨn³
Dió³².
12 La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² dí² tsá¹jɨenh¹ jú¹ tson² quiú¹³ ñí¹con² Dió³².

Ha³ lɨ²² jmú² hnú² hi³ qui³ hính³² renh²

13 Hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² hniáuh³² chú¹ ñih²¹ dí² tsá²ján² tsá²ján². Cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ náh² la³ nɨ́², tɨ³ re² bíh¹ má¹zián¹³ náh² re², cáun² hi³ tiá² lɨ́¹³ qui³ hính³² renh² náh², la³ cun³ cáun² hi³ tiá² lɨ́¹³ tánh³² tsáu² tso³ yáh³.
14 Cun³ñí¹ hi³ má²ca³cunh³ jná¹³ quiúnh¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² má²ca³lɨ³ ño¹ jná¹³ hi³ tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ tiá² jɨ² hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́²³ hnga²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² lɨn²³ hi³ zia³² hi³ tiá² jɨ², jáun² ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹ tiá² jɨ² hi³ jáun².
15 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ ca³hliah²¹ hnú² tsɨ́³ renh² nú² cun³quionh³ cáun² má³² hi³ cuh³² nú², hi³ jáun² má²jmuh³² hnú² hi³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² hno³ bíh¹ nú² tsú². Ha³ lɨ²² jmú² hnú² hi³ tsa³hín³ jan² tsáu² cun³quionh³ hi³ jlánh¹ ñí¹cúh² nú² cá² ñí¹ má³², quí¹ ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹ uá²jaɨ³² jun³ Cristo.
16 Zia³² bíh¹ hi³ lɨn²³ náh² chu²¹, tɨ³la³ ha³ lɨ²² cué² náh² jáɨ¹³ hi³ hléh³² tsáu² hlah³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun².
17 Quí¹ jun³juáh¹³ cun³quionh³ hi³ hua³hín¹³ hi³ cú² hi³ hɨ́nh²³ yáh³ tsú² lɨ́¹³ hí³ jo³cuo² Dió³², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²chun¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ má²hún¹ jo³cuo² Dió³², tsá² tiá² hniéi² jmu², hi³ zian² tsú² siáh³ hiún² tsɨ́³ hi³ ja³² ñí¹con² Jmɨ́²chí³ Chun¹.
18 Jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́¹juáh³ má²cón³² tsú² Cristo la³ nɨ́², hi³ ja³bí¹ tsáu² siáh³ uá²jaɨ³² jéih³² la³ nɨ́².
19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ jmú¹³ dí² pí³ hi³ jmú¹³ dí² jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³, jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ pin³ tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján².
20 Su³uú² lɨ́¹ hin³² tá¹³ Dió³² cun³quionh³ má³² hi³ ñí¹cúh² nú². Quí¹ uá¹jinh¹ tson² bíh¹ hi³ la³jɨ́³² má³² bíh¹ jɨ², tɨ³la³, jáun² bíh¹ hlah³ nɨ́¹juáh³ ca³hliah³ tsú² tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ cáun² má³² hi³ cúh² jáun² bíh¹.
21 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² cúh¹³ hnú² cú²jueh³² ngú³ hi³ sa³jun³ húh¹³ nú² mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ³ lɨ́¹³ qui³ hính³² renh² nú² hi³ tánh³² tso³.
22 Hi³ jáun² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ta³ ñí¹ Dió³² bíh¹ hniáuh³² cháh¹³ hnú² huen² cáun² honh².
¡Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² zia³² hi³ jmu² ta³ tiá² tun³ nio² tsɨ́³!
23 Tɨ³la³ tsá² cúh² cá² ñí¹ má³² ta³ hu²¹ hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ má²tá¹tsɨn¹ héih³² bíh¹, quí¹hi³hliá² lɨ́²cuh³ ta³ nio² tun³ tsɨ́³; quí¹ tso³ bíh¹ ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ jmu² tsú² ta³ tiá² cáun² nio² tsɨ́³.

15

Ma³hiún¹³ tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun² renh² nú², ha³ lɨ²² ma³hiún¹³ honh² huen²

1 Jnoh¹, tsá² má²hún¹ tsɨ́³ dí² ca³tɨ²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, ca³ta¹ dí² hi³ má¹hon¹ tsá² tiá² nga³ má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson² jáun², jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² lɨ́¹ má¹hiún¹³ dí² tsɨ́³ hmóu³² yáh³.
2 Tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² dí² ca³ta¹ dí² hi³ má¹hiún¹³ tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ bíh¹, la³ cun³ hi³ chu²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³hún¹ tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ jú¹ tson².
3 Quí¹ sa³jun³ Cristo yáh³ ca³ma³hiún² tsɨ́³ hnga², tɨ³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² bíh¹ ca³lɨ³ la³ lá²: “Jáɨ¹³ hi³ tú² hiáu³² tsá² ca³quiu³ ca³je³ hnú², jná¹³ bíh¹ ca³ta³cuá¹con¹ ná¹”.
4 Jáun² bí¹ ca³hɨe³ Dió³² la³jɨ́³² hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí², quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ ne¹ dí² jú¹ tson² bíh¹; hi³ jáun² cun³quionh³ jáɨ¹³ jáun² lɨ³ táɨ² dí² hi³ jmú¹³ juenh² tsɨ́³, jɨ³ hi³ niau²¹ siáh³ re² tsɨ́³ dí², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ zia³² hi³ ná¹hé² ná¹jan³² dí².
5 Hi³ jáun² Dió³², Tsá² jmu² hi³

lɨ³ juenh² tsɨ́³ dí² jɨ³ hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ dí², cuí¹ má¹hau³ hi³ lɨ́¹³ tionh² náh² cá²honh¹, hi³ ná¹jmóuh¹ náh² jáun² la³ cun³ lɨ́³ nóh³² quioh²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, 6 hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ la³jɨ́n³² náh² lɨ́¹³ má¹quien¹³ náh² Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ cáun² honh¹ náh² yáh³.

Jú¹ chú³² hi³ má²ca³nga² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹

7 Hi³ jáun² né³, hen³ náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmɨ́¹ ca³he³ dí² jáun² Cristo, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ quien² Dió³². 8 Quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ Cristo cuan³ hi³ cua³ma³cón³² tsá² *judíos bíh¹, la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², hi³ ca³lɨ³ lin¹ siáh³ hi³ Dió³² má²tí³² jáɨ¹³ quioh²¹. 9 Cuan³ tsú² siáh³ hi³ jáun² lɨ́¹³ hi³ *tsá²cá²jo²¹ uá²jaɨ³² ma³quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ miɨ³ tsɨ́³ ñí¹con² tsú²; la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²:

Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ tsah¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú² ja¹ tsá²cá²jo²¹,

hi³ hɨ́e¹³ jná¹³ siáh³ sun¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú².

10 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ ñí¹ rá¹juáh³:

Hnoh², tsá²cá²jo²¹, ¡ma³hiún¹³ náh² honh² quiúnh¹ náh² tsá² tionh² jo³cuo² Dió³²!

11 Hi³ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³:

Hnoh² tsá²cá²jo²¹, ¡ma³quien¹³ náh² Juo¹³ dí²!

Hi³ hnoh² tsá² zian² náh² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ¡ma³quí¹ ma³quien¹³ náh² tsú² jɨ³lɨn² nah²!

12 Hla¹ Isaías ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

La³jmɨ́¹ hion² cáun² zen² hmá² má²háuh¹³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Isaí,

hi³ jáun² tsá² hí³ né³ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹;

hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ lɨ́¹³ zia³² cáun² hi³ ná¹hu²¹ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsú².

13 Hi³ jáun² Dió³² Tsá² jmu² hi³ hu²¹ tsɨ́³ dí² hi³ ca³tɨn¹ tsú², cuí¹ má¹cónh²¹ hñu³ honh² hnoh² hi³ hiún² honh² náh², jɨ³ hi³ nio² tie³ honh² náh² cun³ñí¹ hi³ má²tanh²³ náh² tsú² ta²¹; hi³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ né³ cuí¹ lɨ³ lin¹ náh² hi³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ hu²¹ jáun² honh² náh².

14 Hnoh² reh², má²ca³lɨ³ ño¹ jná¹³ hi³ cu³tí³ hnoh² ná¹chu²¹ honh² náh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², hi³ má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ re² la³jɨ́³² jú¹ tson², jɨ³ hi³ má²tɨn² náh² siáh³ hi³ hlɨ́¹ lienh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján². 15 Tɨ³la³ cun³ jáun² cáun² lɨ́¹ má²ca³chá³ bíh¹ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³ jmu¹ sí² lá² cun³quionh³ jú¹ na²¹ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tsa³có³ honh² náh². Ca³lɨ³ hi³ chá¹³ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³ jmu¹ sí² lá² cun³ñí¹ hi³ ho² ná¹ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² jmɨ́¹ ca³ja³ miɨ³ tsɨ́³, 16 hi³ má¹con²¹ jná¹³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ja¹ quioh²¹ tsá²cá²jo²¹. Jmu² jná¹³ ta²¹ ñí¹con² Cristo hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹jnia¹³ jná¹³ tsá²cá²jo²¹ ñí¹con² Dió³², hi³ má²ná¹chan¹ jáun² hi³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, la³jmɨ́¹ cue³² tsú² cáun² hi³ lɨ́¹ cue³² ñí¹con² Dió³².

17 Hi³ jáun² né³, zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́² tsah¹ jná¹³ ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ jan² tsá² má²cá²cunh³ ná¹ quiúnh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. 18 Tiá² cáun² lɨ́¹ chá²³ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³ hléh¹³ hi³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ Cristo cun³quionh³ jná¹³, hi³ ca³lɨ³ jáun² hi³ tanh¹³ tsá²cá²jo²¹ ta²¹ Dió³². Ta²¹ jáun² ca³lɨ³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jná¹³, jɨ³ cun³quionh³ hi³ lin¹ jniá³ nɨ́² siáh³, 19 la³ cun³ li²¹ hi³ cáu² hi³ jueh³² yáh³, hua³jueh³², jɨ³ hi³ ca³jnia³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ nɨ́² siáh³. La³ nɨ́² bíh¹ má²ca³ma³hián¹³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo la³ cáun² Jerusalén ca³la³ tɨ³ hué³² Ilírico. 20 Hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo ñí¹ tiá² hin² má²ca³hléh³, jáun² tiá² lɨ́¹ jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ ñí¹ má²ca³ma³liáu³² tsá² siánh³; 21 quí¹ jná¹³ ca³jmú³² la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

Lɨ³ ñi³² bíh¹ tsá² tiá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² hí³,

hi³ tsá² tiá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² né³, ngɨ¹³ bíh¹.

Po¹ hu²¹ tsɨ́³ hi³ tsó³² juú² Roma

22 Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³li³ zia³² ta²¹ jáun² bíh¹, jáun² tiá² ca³li³ hi³ ñí¹ji¹e¹ jná¹³ hnoh², uá¹jinh¹ hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³lén¹³ jná¹³ hi³ ñe¹. 23 Ti³la³ ta³né³² má¹na²¹, má²li³² bíh¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³ ti³ lá², hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ má²ngau³² lín³² bíh¹ mii² hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ ñí¹ji¹e¹ ná¹ hnoh², 24 jáun² né³, jná¹³ má²hu²¹ tsin³² hi³ ñí¹ji¹e¹ ná¹ hnoh² ní¹ má¹ti³ ñí¹ngau²¹ ná¹ ti³ hué³² España. Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³li³ hiún² tsin³² jná¹³ hi³ má²lí²juoh²¹ dí² ná¹jéinh³ ñí¹ quiúnh¹ hnoh², jáun² hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ má¹hau¹ tiá³ hnoh² ca³ti²¹ hú¹ jui³² hi³ húun¹ jná¹³ ti³ ó³² ní¹ má¹li³² jáun². 25 Ti³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ñih²¹ jná¹³ tín² Jerusalén, hi³ ñí¹cáun¹ jná¹³ ca³lá² hi³ lí¹³ ma³hau³ quioh²¹ tsá² má²joh¹ Dió³² zian² ñí¹ jáun². 26 Quí¹ tsá² reh² hín¹³ ti³ hué³² Macedonia lá², ji³ hué³² Acaya má²ca³lín¹³ hi³ chú³² cunh³ qui¹e³ hi³ zen³ ñí¹con² tsá² tia³mii² zian² ja¹ quioh²¹ tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² ti³ juú² Jerusalén. 27 Hmóu³² bíh¹ tsú² ca³lín¹³ hi³ chú³² jmu³ la³ jáun²; hi³ cun³ ca³tin¹ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ la³ jáun², quí¹ tson² zia³² bíh¹ hi³ ná¹ren² tsú² ñí¹con² tsá² judíos hí³. Quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tsóh³ hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ jmu² ta²¹ ñí¹con² jmí²chí³, hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ né³ ca³tin¹ jéinh³² hi³ tsóh³ hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hí³. 28 Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹ca³li³tín³ jná¹³ má²ta²¹ ní² hi³ má²lí²ji¹enh³ jná¹³ tsú² qui¹e³ jáun², jáun² má¹jáun² má²ñí¹ji¹e¹ jná¹³ hnoh² la³ má²hún¹ ná¹ jáun² jui³² hi³ ñe¹ ti³ España. 29 Hi³ jáun² ní¹ má¹ngau³² jná¹³ jáun² ti³ ní², hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ ní¹ má¹cá²chó³² ná¹ cu³tí³ ma³mieh² jnoh¹ Cristo, ca³la³ hi³ canh¹³ jmí¹ tsí³ dí² [ní¹ má¹ca³hléh³ jáun² jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú²].

30 Hnoh² reh², cun³ñí¹ hi³ Jesucristo lín³ Juo¹³ dí², ji³ hi³hliá² Jmí²chí³ Chun¹ má²ca³jmú³ hi³ hnáu³ dí², cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hiú² mí²³ jná¹³ hi³ má¹hau¹ náh² tiá³ cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² cu³li²¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. 31 Jáun² mí¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ liáu³² tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹ zian² ti³ Judea, ji³ hi³ mí¹ náh² hi³ tsá² joh¹ Dió³² zian² ti³ Jerusalén li³ hiún² tsí³ he³ la³ cun³ hi³ cán¹³ jná¹³; 32 jáun² ní¹ má¹li³² jáun² chau²¹ jná¹³ hi³ ñí¹ji¹e¹ ná¹ hnoh² ca³la³ hi³ hiún² lín³² tsin³² ní¹juáh³ Dió³² hnió³, hi³ lí¹³ ñí¹ñí²¹ jná¹³ siáh³ ca³lá² tie³ ní¹ má¹cá²chó³² ná¹ jáun². 33 Hi³ jáun² né³, Dió³² Tsá² jmu² hi³ nio² tie³ tsí³ dí² cuí¹ zenh¹ quiúnh¹ hnoh². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

16

Po¹ hnió³ hi³ zian² tsú² re² tin²

1 Jáun² né³ reh², hen³ náh² re² tin² reh² dí² mí¹ Febe tsá² zein²¹ jná¹³ lá², jan² tsá² má²ca³ma³cón³² tsá² ná¹lín³ cuáh³² já¹ juú² Cencrea. 2 Hen³ náh² tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ hen¹³ náh² Ti³² Juo¹³ dí², la³ cun³ qui³ ca³ta¹ dí² jmú¹³, tsá² má²lái³ dí² tsá² joh¹ Dió³²; hi³ ma³hon¹ náh² tiá³ tsú² li³ua³ cáun² hi³ li³ hniáuh³² ñí¹con² tsú², quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³ma³cón³² juóun³² tsáu², hi³ hí¹ la³ ti³ jná¹³ siáh³ má²ca³ma³cáu³² tsú².

3 Zéih³ tiá³ náh² mí¹ Prisca ji³ ñú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tin¹ jná¹³, tsá² má²ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ quiúnh¹ hi³ ca³tin¹ Cristo Jesús. 4 Tsá² hí³ ca³tiánh³ hmóu³² ñí¹ háinh¹³ cun³ñí¹ hi³ liáu³² tsú² jná¹³, hi³ jáun² cue² jná¹³ tsú² tiá¹hmah¹, ti³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² jná¹³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ la³jín³² tsá² lín³ cuáh³² ja¹ quioh²¹ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ siáh³ cue³² tiá¹hmah¹ ñí¹con² tsú². 5 Zéih³ náh² siáh³ tsá² reh² tsá² ngih³² hñú¹³ mí¹ Prisca ji³ ñú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tin¹ jná¹³. Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Epeneto, tsá² jlánh¹ re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³; hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ñí¹ ja¹ tsá² hín¹³ ti³ Asia. 6 Ja³bí¹ Má²réi³, tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ ta²¹ ja¹ quián¹³ hnoh² ní², zéih³ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³. 7 Zéih³ náh² siáh³: “Hia² náh²” Andrónico quionh³ Junias hi³ ca³tin¹ jná¹³. Tsá² hí³ bíh¹ tsá²co¹ jná¹³, tsá² ca³li³tson³ quiúnh¹ jná¹³; hi³ hí¹ la³ ti³ tsá² ná¹lín³ *ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² yáh³ jmu² quien² tsá² hí³. Tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ cónh³ bíh¹ jná¹³.

8 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Ampliato ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Zéih³ náh² Urbano: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ ñí¹con² Cristo Jesús; jɨ³ Estaquis tsá² hno³ lɨ́n³² jná¹³ zéih³ siáh³: “Hia² nú²”. 10 Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Apeles: “Hia² nú²”, quí¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ lin¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo; jɨ³ ñí¹con² tsá² tionh² hñú¹³ Aristóbulo juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”. 11 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Herodión tsá²co¹ jná¹³, jɨ³ tsá² tionh² hñú¹³ Narciso, tsá² ná¹tanh² hí³ ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 12 Ñí¹con² mɨ́¹ Trifena jɨ³ mɨ́¹ Trifosa juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”, tsá² jlánh¹ ná¹jmu² hí³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; ja³bí¹ juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” ñí¹con² mɨ́¹ Pérsida, tsá² jlánh¹ hno³ dí², jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí². 13 Zéih³ tiá³ Rufo: “Hia² nú²”, la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³. Tsá² hí³ jlánh¹ lin¹ hi³ lɨ́n³ quian²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ mí¹ziú¹³ tsú² nɨ́² siáh³, tsá² má²ca³jmú³ hí³ ñí¹con² jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ mí²zia³² jná¹³. 14 Juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² Asíncrito; Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² reh² tionh² quionh³ tsú² nɨ́² siáh³. 15 Cuen²¹ tiá³ náh² Dió³² Filólogo, mɨ́¹ Jú¹, Nereo, la³ má²quionh³ mɨ́¹ raɨnh²¹ tsú², Olimpas, jɨ³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² má²joh¹ Dió³² tionh² nɨ́² quionh³ tsú² siáh³.

16 Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráɨn³² tsú² jan² raɨnh²¹. La³jɨ́n³² tsá² lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Cristo tɨ³ lá² juáh³: “Hia² náh²”.

17 Hnoh² reh², hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ jmu³ ná¹tsoh³ tsá² lɨ́n³ cuáh³², tsá² jmu² hí³ hi³ hliáh¹³ tsɨ́³ tsáu²; quí¹ tsá² hí³ hɨe³² la³ siáh³ bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ zión³² hi³ má²ca³lɨ³ tɨn² náh² jáun², ha³ lɨ́² juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 18 Quí¹ tiá² má²cón³² yáh³ tsá² la³ hí³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², tɨ³la³ ngú³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² má²cón³²; tsá² la³ hí³ má²can² tsá² tiá² hó¹ tiá² zíh¹ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn², jɨ³ jú¹ tɨ́¹já ɨ²². 19 La³jɨ́n³² tsáu² ná¹ñi³² hi³ hnoh² bíh¹ tsá² jlánh¹ re² ná¹ma³tih²¹, hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³; cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ náh² tsá² má²ca³hia³ ca³táunh³ ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹, tɨ³la³ jun³juáh¹³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ yáh³. 20 Cu³diá²jan² bíh¹ jmu³ Dió³² Tsá² cha³² tie³ tsɨ́³ dí² hi³ jñáh³ tsá² hláɨnh¹ ñeh² tanh¹ hnoh². Hi³ jáun² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

21 Jáun² né³, Timoteo, tsá² jmu² jná¹³ ta²¹ quiúnh¹, jɨ³ Lucio, Jasón jɨ³ Sosípater tsá²co¹ jná¹³ ná¹juáh²³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh².

22 Jná¹³ la³² Tercio, tsá² cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² héih³² quioh²¹ Po¹, ja³bí¹ jná¹³ juanh³²: “Hia² náh²”, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

23 Ja³bí¹ Gayo, tsá² hñú¹³ ñí¹ cuon¹ jná¹³ lá² juáh³ siáh³: “Hia² náh²”, tsá² cue³² hñú³ lá² hi³ ngɨh¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³². Ja³bí¹ Erasto, tsá² ho² ta²¹ ca³tɨ²¹ ta²¹ juú² quioh²¹ juú² lá² juáh³ siáh³ ñí¹con² hnoh²: “Hia² hnoh²”, jɨ³ la³ má²quionh³ reh² dí² Cuarto nɨ́² siáh³. 24 [¡Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² bíh¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jɨ́n³² hnoh²! Tson² bíh¹ cu³tí³.]

Má²quien² tsú² Dió³² ñí¹ cá¹táuh³ jáɨ¹³ quioh²¹

25 Hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³², Tsá² tɨn² jmu³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh² la³ cun³ lɨ́³ jáun² jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ hɨe²³ jná¹³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. Jáɨ¹³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jmɨ́¹tin², la³ cun³ ta³ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ hngá¹máh³, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ca³jñéih³. 26 Jáun² ta³né³² má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ jú¹ tson² jáun² la³ cun³ hi³ qui³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² hi³ ca³quiú² jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², la³ cun³ lɨ́³ jáun² héih³² quioh²¹ Dió³², Tsá² zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ jáun² má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³², hi³ hí¹ la³ tɨ³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá²cá²jo²¹ yáh³ má²ca³ma³jnia² tsú², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³ niau²¹ cáun² tsɨ́³ hi³ ma³tí³².

27 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ¡cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², Tsá² cú² hnga² tán¹ hi³ hú¹tá¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³! Tson² bíh¹ cu³tí³. Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

Po¹ jmu² sí² lá² ñí¹con² tsá² ná¹lɨn³ cuáh³² juú² Corinto

1 Jná¹³ la³² Po¹, tsá² má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ la³ jáun² ca³lɨ³hnió³ tsú² hnga², hi³ lín¹³ jná¹³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, quiúnh¹ jná¹³ siáh³ Sóstenes reh² dí², 2 hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² lín³ náh² cuáh³² quioh²¹ Dió³² tɨ³ já¹ juú² Corinto ní², tsá² má²ca³jmú³ Dió³² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² náh² quiúnh¹ Cristo Jesús. Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² zian² ñí¹ siáh³ siáh³, ní¹juáh³ tsá² má²quien² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Hnga² hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ tsá² hí³ jɨ³ Juo¹³ jnoh¹ ní² siáh³. 3 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², quionh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ hnoh² zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Lí²mieh² tsú² cun³quionh³ Cristo

4 Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ lí¹ hian¹ hnoh² jáun² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Cristo Jesús. 5 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² quiúnh¹ Cristo bíh¹ hnoh², hi³ jáun² má²ca³lɨ³ hánh³ náh² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ hléh¹ náh² jɨ³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ñíh¹ náh² ní² siáh³. 6 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ má²ca³lɨ³ tson² ñí¹con² hnoh² la³jí³² la³ cun³ hi³ má²ca³niéih² náh² hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 7 La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lɨ³hniauh²³ quián¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ cue³² Dió³², tá¹la³ ná¹he² ná¹janh³² náh² jmáɨ¹ hi³ cuánh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 8 Hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹pin³ honh² náh² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ chá³² hí¹ cáun² tso³ quián¹³ hnoh² ní¹ má¹jaunh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Quí¹ tiú²nio² bíh¹ má²tí³² Dió³² jáɨ¹³ quioh²¹, hi³ hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ cu³tí³ quiúnh¹ Jesucristo Jon² tsú², Tsá² lín³ hí³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Hi³ ná¹tsoh³ tsá² lín³ cuáh³²

10 Jáun² né³ reh², cha¹³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹, ha³ lí² jmú² náh² ná¹tsoh³ ja¹ quián¹³. Tɨ³ re² jmu³ náh² pí³ jɨ³lɨn², hi³ cá² ñí¹ hi³ ná¹tioh³ honh² náh² jɨ³ hi³ ná¹lín²³ náh² ní² siáh³. 11 Juanh³² jná¹³ la³ ní² ñí¹con² hnoh² reh², quí¹hliá² tsá² hñú¹³ Cloé má²ca³záɨ³ jná¹³ hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ hnoh². 12 La³ cun³ lí¹³ juanh²¹ jná¹³ cú²jueh³² tá²chi²¹, hi³ hnoh² la³ hléh¹ náh² la³ siáh³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² náh²; zian² hnoh² juánh³ náh² la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Po¹”; zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Apolos”; zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Pé¹”; hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Cristo”. 13 Tɨ³la³, ¿hí¹ má²ca³jmú³ Cristo hi³ ná¹tsoh³ ñí¹con² hnga²? ¿Hí¹ Po¹ uá¹ la³ ca³taun³ crei²¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² dúh¹? Ho³ ¿hí¹ cáun³ hnoh² jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ haɨn²¹ náh² tɨ³ con² Po¹ dúh¹? 14 Tɨ³la³ ¡tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ca³ziau³ jná¹³ jmáɨ², tɨ³la³ jí³²la³ ñú² Crispo quionh³ ñú² Gayo bíh¹ ca³zion³ jná¹³ jmáɨ²! 15 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ cáun³ jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ hen² tɨ³ con² jná¹³. 16 Tson² bíh¹ la³ ca³zion³ jná¹³ jmáɨ² tsá² hñú¹³ Estéfanas uá²jaɨ³², tɨ³la³ la³jmí¹ lí³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² siánh³ tiú²uú² ca³zion³ jná¹³ jmáɨ². 17 Quí¹ tiá² ca³ze³ yáh³ jná¹³ Tsá² lín³ Cristo hi³ zion¹ ná¹ jmáɨ² tsáu², tɨ³la³ ca³ze³ tsú² jná¹³ hi³ ñí¹hléh³ ná¹ jú¹ chú³² bíh¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cháunh³ chí¹ jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ yáh³ má¹ná¹, quí¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiú²uú² jmí¹ lɨ³ quien² yáh³ hi³ jun³ Cristo tsoh² crei²¹.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹ lí²lin¹ hi³ pin³ Dió³² jɨ³ hi³ quia³lín³ siáh³ jmí¹ tsí³

18 Jú¹ chú³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jun³ Cristo ñí¹ crei²¹ lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jë¹ tsá² cáun¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ná¹tsá²hín³; tɨ³la³ ñí¹con² jnoh¹ tsá² má²ná¹liáun²³ dí² né³, jú¹ chú³² ní² dá²

quian32 pí3 quioh21 Dió32 bíh1. 19 La3 cun3 rá1juáh3 ñí1 Sí2:
Jná13 jmu1 hi3 tiá2 lin1 ñí1 quien2 la3 cun3
hi3 cháunh23 tsí3 tsá2 quia3lín3 jmí1
tsí3,
hi3 tɨ3 có32 bíh1 chá13 jná13 siáh3 jɨ3lɨ32 hi3 há2
ngɨ23 tsá2 jlánh1 re2 há2 ngɨ23.
20 Jáun2 né3 ¿ha3 dá2 jinh1 uú2 jmu3 ta21
ta3né32 tsá2 quia3lín3 jmí1 tsí3, ho3 tsá2 lɨn3
tɨ32, ho3 tsá2 jlánh1 re2 tɨn2 juú2 hlénh23
hi3 má2cú1 má2ren21 jáɨ13 ca3tɨ21 hi3 zia32
ñí1 hué21 lá2? ¡Quí1 jë1 tsá2 cáun1 bíh1
má2ca3jmah3 Dió32 la3jɨ32 jë1 tsá2 quia3lín3
jmí1 tsí3 zian2 ñí1 hué21 lá2! 21 Dió32 bíh1,
Tsá2 qui3 quia3lín3 jmí1 tsí3, ca3jmú3 hi3
cónh3 tiá2 há1 ngɨ13 tsá2 zian2 hngá1máh3
lá2 cun3quionh3 hi3 quia3lín3 jmí1 tsí3 tsú2
hmóu32; quí1hliá2 ca3lɨ3hnió3 tsú2 lión32
tsáu2 cun3quionh3 jú1 chú32 bíh1, ní1juáh3
lɨ3ua3 jan2 tsá2 taunh32 ta21, uá1jinh1 jú1
chú32 jáun2 niéih3 la3jmí1 niéih3 jë1 tsá2
cáun1 ñí1con2 tsá2 ñí1 hná1 ní2.
22 Quí1 tsá2 *judíos hnió3 jíe3 li21 hi3 lí3
hua3jueh32, hi3 tsá2 *griegos né3 hnauh2
jë1 tsá2 quia3lín3 jmí1 tsí3 bíh1; 23 tɨ3la3
jnoh1 má1ná1, hléh1 jáɨ13 ca3tɨn1 Tsá2 lín3
Cristo, Tsá2 cá2taun3 hí3 crei21 bíh1. Tsá2
judíos lín23 hi3 jú1 chú32 lá2 lí3 jú1 hlah3
bíh1, hi3 *tsá2cá2jo21 né3 lín23 hi3 jáɨ13 lá2
lí3 la3jmí1 lí3 jë1 tsá2 cáun1; 24 tɨ3la3 hi3
ca3tɨn1 tsá2 má2ca3te3 Dió32 má1ná1, cuí1 tsá2
judíos cuí1 tsá2 griegos, cun3quionh3 Tsá2
lín3 Cristo hí3 bíh1 má2lí2lin1 pí3 quioh21
Dió32, jɨ3 hi3 lí2lin1 siáh3 hi3 Dió32 bíh1
Tsá2 hú1tá1 quia3lín3 jmí1 tsí3. 25 Quí1 tɨ3
jlánh1 bíh1 chu21 hi3 cháunh23 chí1 Dió32 la3
cónh3 bíh1 hi3 cháunh23 chí1 tsá2 quia3lín3
jmí1 tsí3, uá1jinh1 tsáu2 lín23 hi3 lí1 ngo1
lí1 lɨ21 bíh1 hi3 cháunh23 jáun2 chí1 Dió32.
Hi3 lɨ3ua3 cáun2 hi3 lín23 jáun2 tsáu2 hi3
jlánh1 bíh1 tsí1juí3 quioh21 Dió32, hi3 jáun2
bíh1 tɨ3 jlánh1 bíh1 pin3 la3 cónh3 bíh1 pí3
quioh21 tsá2mɨ3cuóun2. 26 Jáun2 né3 reh2,
sá1ní2 cónh3 jmí1 jɨe3, cú1pih21 tsáu2 bíh1
hnoh2 tsá2 má2ca3te3 Dió32 hi3 quia3lín3
jmí1 honh2 náh2 ca3tɨ21 hi3 zia32 ñí1 hué21
lá2; hi3 cú1pih21 tsáu2 bíh1 siáh3 hnoh2
tsá2 hauh32 náh2 jáɨ13, ho3 hi3 lín3 náh2
tsá2 cá2 mí1zionh2 tsá2 quien2. 27 Quí1 tɨ3
mí2jéin32 bíh1 ca3jmú3 Dió32: tsá2 tɨ3 jlánh1
bí1 cáun1 hi3 ca3tɨn1 tsá2 zian2 hngá1máh3
lá2 bíh1 ca3quianh3 tsú2 cú2jueh32, hi3 jáun2
la3 jáun2 lí13 tá1tonh1 hua3heih21 tsá2 jlánh1
quia3lín3 jmí1 tsí3; hi3 má2ca3quianh3 tsú2
siáh3 tsá2 jlánh1 tsí1juí3 hi3 ca3tɨn1 tsá2 zian2
hngá1máh3 lá2, hi3 jáun2 la3 jáun2 lí13 lɨ3
heh3 tsá2 jlánh1 bíh1 ná1pin3. 28 Dió32
má2ca3quianh3 tsá2 tiá2 lin1 ñí1 quien2 hi3
ca3tɨn1 tsá2 zian2 hngá1máh3 lá2, tsá2 tiá2
hin2 quiú2 jéi23, la3 cun3 lí13 juáh13, tsá2 jun3
lin1 tsáu2, hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1 chan3 tsú2
tsí1juí3 tsá2 jlánh1 jmí1 ná1quien2, 29 hi3 jáun2
la3 jáun2 bíh1 lí3 hi3 hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 lí13
jmu3 tonh2 ñí1 hó21ñí1 Dió32. 30 Tɨ3la3 hnga2
bíh1 Dió32 má2ca3cunh3 hnoh2 quiúnh1 náh2
Cristo Jesús; hi3 má2ca3jmú3 tsú2 siáh3 hi3
cun3quionh3 hí3 dí2 má2ca3lɨ3tsɨn2 jnoh1 hi3
he3 dá2 jaun32 hi3 quia3lín3 jmí1 tsí3 tsú2;
quí1 cun3quionh3 Cristo bíh1 má2ca3lɨ3 chun1
dí2 ta3 ñí1 Dió32, jɨ3 hi3 má2ná1chan1 dí2 siáh3
ñí1con2 tsú2, jɨ3 hi3 má2ná1liáun1 dí2 ní2 siáh3.
31 Cun3ñí1 hi3 ní2 bíh1, rá1juáh3 ñí1 Sí2 la3 lá2:
“Ní1juáh3 zian2 tsá2 hnió3 jmu3 tonh2, tɨ3 re2
cuí1 jmu1 tsú2 tonh2 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 dí2,
cha3 jmí1 jmu3 tsú2 tonh2 hi3 ca3tɨn1 hnga2”.

2

Jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Cristo, Tsá2 ca3taun3 crei21

1 Hnoh2 reh2, jmí1 ñéi1 jná13 hi3
ca3ñí1lieh1 ná1 hnoh2 jú1 tson2 [hi3 jmí1
ná1hmá1 jáun2] quioh21 Dió32, tiá2 ca3hléh3
yáh3 jná13 jë1 tsá2 jlánh1 quia3lín3 jmí1 tsí3,
ho3lá2dá2 jú1 quiáh1. 2 Quí1 jmí1 cá1ñí21
jná13 ja1 ní2 quián13 hnoh2, cáun2 tán1
bíh1 hi3 ca3lɨ3hnó32 jná13 má1quien13 ja1
la3jɨ32 hi3 ño1, jmáh3la3 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1
Jesús Tsá2 lín3 Cristo, Tsá2 cá2taun3 hí3
crei21 bíh1 ca3lɨ3hnó32 jná13 lɨ3 ño1. 3 Jná13
jmí1 lín3 ná1 jan2 tsá2 huán1 tsí3 bíh1
jmí1 cá1nó21 ná1 jáun2 ta3 máh1 hnoh2,
jɨ3 ca3la3 hi3 juán23 ná1 siáh3 hi3 lí1 hú1

cóh21 tsɨn32; 4 hi3 jmɨ́1 ca3hléh3 jná13 jáun2
ñí1con2 náh2 hi3 ca3ma3ta13 jná13 hnoh2 jú1
chú32 né3, ha3 tiá2 ca3lɨ3hnó32 yáh3 jná13
hi3 chá13 cáun2 honh2 hnoh2 cun3quionh3
jë1 tsá2 jlánh1 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3. Tɨ3la3
cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 Chun1 jɨ3 pí3 quioh21
Dió32 bíh1 ca3hɨ́e3 jná13 hnoh2 jú1 chú32,
5 hi3 jáun2 cun3quionh3 pí3 quioh21 Dió32
bíh1 lɨ́13 nio2 cáun2 honh2 náh2, jun3juáh13
cun3quionh3 jáɨ13 hi3 jlánh1 re2 cháunh23 chí1
tsá2mɨ3cuóun2 yáh3.

Dió32 má2jnia32 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1

6 Hi3 jáun2 né3, ja1 quioh21 tsá2
má2ná1pin3 hi3 nio2 cáun2 tsɨ́3 bíh1 hléh1
jnoh1 jë1 tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3. Tɨ3la3 jáɨ13
jáun2 né3, jun3juáh13 jë1 tsá2 quia3lín3 jmɨ́1
tsɨ́3 zian2 ñí1 hué21 lá2 yáh3, sa3jun3 jë1 tsá2
ná1ho2 ta21 ñí1 hué21 lá2 siáh3, la3 cun3
tsá2 he2 hná1 hí1tsá2son2 jmáɨ1 hi3 quien2
yáh3. 7 Quí1 jë1 tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 hi3
hléh1 jnoh1 dá2 lɨ́3 jë1 Dió32 bíh1, cáun2 jáɨ13
hi3 jmɨ́1 ná1hmá1 la3 cun3 jmɨ́1 ñeh2 bíh1
hi3 lɨ́13 la3jɨ́32 hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32. Hi3
cun3quionh3 jáɨ13 jáun2 né3 lɨ́13 láɨ3 dí2 la3jmɨ́1
lín3 tsú2 jáun2 hnga2. 8 Hi3 nɨ́2 dá2 cun3 tiá2
má2ca3ngɨ13 bíh1 tsá2 ná1ho2 ta21 ñí1 hué21
lá2; quí1 sá1jmɨ́1 hi3 má2ca3ngɨ13 tsú2 dúh1,
hi3 jáun2 tiá2 jmɨ́1 ton3 yáh3 tsú2 crei21 Juo13
dí2 Tsá2 cuá1quien2. 9 Tɨ3la3 la3 cun3 rá1juáh3
ñí1 Sí2:

Cáun2 hi3 hí1 jan2 tiá2 hin2 má2ca3jɨ́e3,
hi3 sa3jun3 má2ca3náɨ32,
hi3 ca3la3 hí1juáh3 tiá2 ca3lɨ́n13 bíh1 tsú2,
ti3tsóh3dí1 hi3 jáun2 bíh1 má2ca3jmú3 Dió32
hua3jan21 hi3 ca3tɨn1 tsá2 hniau3 dí2.

10 Jáun2 né3, ti3tsóh3dí1 hi3 nɨ́2 bíh1
má2ca3jmú3 Dió32 hi3 lɨ́13 lɨ3 né1 dí2
cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1, quí1 Jmɨ́2chí3 hí3
dá2 chú2 ñih23 ca3la3 jɨ3lɨ32 bíh1, hi3 cuoh2
siáh3 ca3la3 hia3 la3 táuh3 la3 cun3 hi3 zia32
ñí1con2 hnga2 Dió32.

11 Tiá2 hin2 zian2 yáh3 tsá2mɨ3cuóun2 hi3
ñi32 he3 hu21 tsɨ́3 tsá2mɨ3cuóun2 raɨnh21, quí1
jɨ́32la3 jmɨ́2chí3 quioh21 hnga2 bíh1 tsá2 hí3
ñi32 la3jɨ́32. La3 jáun2 bíh1 lɨ́3 siáh3 hi3
ca3tɨn1 Dió32, jɨ́32la3 Jmɨ́2chí3 joh1 hnga2
bíh1 Dió32 ñi32 la3jɨ́32 hi3 ca3tɨn1 Dió32.
12 Jáun2 né3, jun3juáh13 jan2 jmɨ́2chí3 la3
hún1 hñu3 tsɨ́3 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2 yáh3
má2ca3hen13 jnoh1, quí1 Jmɨ́2chí3 hi3 ja3
ñí1con2 Dió32 bíh1, hi3 jáun2 lɨ́13 há1 ngɨ13 dí2
la3jɨ́32 hi3 lɨ́1 má2ca3cué3 jáun2 Dió32 ñí1con2
dí2. 13 Hi3 jáun2 bíh1 jnoh1 hléh1 ca3tɨ21
hi3 nɨ́2 cun3quionh3 jáɨ13 hi3 má2ca3hɨ́e3
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32, jun3juáh13 cun3quionh3
jáɨ13 hi3 má2ca3lɨ3 táɨ2 jnoh1 cun3ñí1 hi3hliá2
jlánh1 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 jnoh1 hmóu32 yáh3.
La3 nɨ́2 bíh1 má2niá23 jnoh1 jáɨ13 hi3 hɨe32
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 ñí1con2 tsá2 má2hún1
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 hñu3 tsɨ́3.

14 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2 hún1 Jmɨ́2chí3
joh1 Dió32 hñu3 tsɨ́3 má1ná1, tsá2 la3 hí3 cónh3
tiá2 lɨ́13 bíh1 he3 la3 cun3 hi3 ñí1cué21 jáun2
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32, quí1 tsá2 la3 hí3 dá2 lín23
hi3 jë1 Dió32 lɨ́3 cáun2 jë1 tsá2 cáun1 bíh1. Hi3
jáun2 tiá2 lɨ́23 yáh3 hi3 há1 ngɨ13 tsú2, quí1
jɨ́32la3 tsá2 má2hún1 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 hñu3
tsɨ́3 bíh1 tɨn2 chu3 ñih3 jáɨ13 nɨ́2. 15 Hi3 jáun2
tsá2 hún1 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 hñu3 tsɨ́3 né3,
tsá2 hí3 dá2 tɨn2 chú2 ñih23 la3jɨ́32 bíh1, tɨ3la3
hí1 jan2 yáh3 tsáu2 tiá2 lɨ́13 chu3 ñeh3 tsú2
hnga2 má1na21. 16 Quí1 la3 cun3 rá1juáh3 ñí1
Sí2: “¿Hin2 dá2 tsánh2 má2ca3há1 ca3ngɨ13 la3
cun3 hi3 lín23 Tɨ32 Juo13 dí2? ¿Hin2 dá2 tsánh2
lɨ́13 ma3tɨn2 Dió32?” Tɨ3la3 uá1jinh1 la3 jáun2
né3, cun3 jáun2 má2ná1né1 bíh1 dí2 la3 cun3
hi3 lín23 Cristo.

3

Jɨ3lɨn2 quian21 Dió32 ná1jmu2 tá13 Dió32

1 Hi3 jáun2 jná13 né3 reh2, tiá2 ca3lɨ3
yáh3 hi3 lieh1 jná13 hnoh2 la3jmɨ́1 liéinh32
tsú2 tsá2 má2zian2 la3 cun3 hnió3 Jmɨ́2chí3
joh1 Dió32, tɨ3la3 ca3lɨ3 hniáuh32 hi3 lieh1
jná13 hnoh2 la3 cun3 qui3 liéinh32 tsú2 tsá2
zian2 cun3 tɨn2 tsɨ́3 hmóu32 bíh1, la3 cun3
tsá2 tsá1míh1 ca3tɨ21 hi3 zian2 tsú2 ñí1con2
Cristo yáh3. 2 Jáun2 jáɨ13 huán1 tsɨ́3 bíh1
ca3ma3ta13 jná13 hnoh2, la3jmɨ́1 jmúh32 tsú2
dáɨn2 tiúh23 hi3 cueh32 tsú2 jmɨ2 tiuh21 cha3

jmí¹ cué h²¹ tsú² má³² má²pin³; quí¹ tiá² jmí¹ má²lí²³ yáh³ hi³ naih²¹ hnoh² má³² má²pin³. Ti³la³ sa³ hí¹juáh³ la³ ti³ ta³né³² bíh¹ tiá² má²lí²³ naih²¹ hnoh² má³² má²pin³, 3 quí¹ la³ ti³ ta³né³² bíh¹ ná¹lín³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². Quí¹ tá¹la³ ná¹jmuh³² náh² hi³ uóu³² honh², hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ náh², ¿haun¹³ juáh¹³ la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² cun³ tin² honh² hmóu³², hi³ ná¹jmuh³²í¹ máh³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ ní²? 4 Quí¹ ní¹ má¹ca³juah²¹ ma³ jan² hnoh² la³ lá²: “Tsá² joh¹ Po¹ bíh¹ jná¹³”, hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ tsá² joh¹ Apolos”, la³ ní² má²ná¹jmuh³² náh² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² bíh¹.

5 Quí¹ ¿hin² dá² tsánh² hí³ Po¹?, hi³ ¿hin² dá² tsánh² hí³ Apolos? Quí¹ ñí¹ jí²¹la³ ti³ ná¹lái³ jnoh¹ quian²¹ Dió³² bíh¹, tsá² ca³hléh¹³ jnoh¹ jë¹ tsú², hi³ jáun² ca³tianh³² hnoh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² jnoh¹ cáun² ca³jmú¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí². 6 Jná¹³ dá² ca³ján³ mi³ jún², hi³ Apolos né³ ca³sé³ jmái², ti³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. 7 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lin³ yáh³ tsá² lí²jñí³² sa³jun³ tsá² lí²sé³ jmái²; jí³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá² quien², quí¹ hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. 8 Tsá² jñi³² ji³ tsá² sé²³ jmái², cá²ren² bíh¹ tsú², ti³la³ Dió³² né³ ma³hmah¹ la³ cun³ tí³ ta²¹ quioh²¹ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³². 9 Jnoh¹ dá² jí³²la³ ti³ ná¹lái³ tsá² jmu² ta²¹ cu³li²¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹, hi³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ jná¹ quioh²¹ Dió³². Ja³bí¹ lín³ hnoh² siáh³ la³jmí¹ lí³ cáun² hñú³ hi³ he² hná¹ cuá¹jmu² Dió³². 10 Hi³ jná¹³ né³ lin³ ná¹ la³jmí¹ lín³ jan² ti³² hiah³² tin² re², tsá² ca³chá³ Dió³² jo³uón³² hi³ co¹ ná¹ jmíh¹ hiah³² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mii³ tsí³, hi³ tsá² siánh³ bíh¹ ma³hián² ñí¹ hná¹ jáun². Ti³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² jmu³ hua³hín¹³ he³ lánh³ rón³² ma³hián² hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² hi³ ca³có³² jná¹³ jáun², 11 quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ quiú¹³ siáh³ cáun² jmíh¹ hiah³² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²rón³², quí¹ hnga² Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ jmíh¹ hiah³² jáun². 12 Hi³ li³ua³ jan² tsá² jmu³ hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² jáun² né³, lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu², ho³ quín¹ hmuh²¹ hi³ jlánh¹ re² jniá³, ho³lá²dá² quionh³ hmá², mí¹ñéi², ho³lá²dá² hmáih³² cuú² nái². 13 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² li³ jnia² re² lín³² tá¹³ jmái¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³²; quí¹ má¹jáun² dá² li³ lin¹ cun³quionh³ sí² bíh¹ ha³ lánh³ lí³ tá¹³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³². 14 Hi³ jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hñú³ hi³ li³ cah¹³ jmái¹ hi³ tiá² có³² quionh³ sí² jáun², jáun² he³ bíh¹ tsú² hmah²¹ quioh²¹; 15 ti³la³ ní¹juáh³ hñú³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ ca³cáu³ bíh¹, jáun² tsa³hín³ bíh¹ ji³li³² tá¹³ tsú², uá¹jinh¹ ca³liáun³ tsú² hnga². Hi³ jáun² má¹jáun² lín¹³ tsá² la³ hí³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² ca³liáun³ ja¹ sí².

16 ¿Hí¹ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ la³ má²ñíh¹ uá¹ hnoh² hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² hñú³ hien¹ quioh²¹ Dió³², hi³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² cuá³ siáh³ hñu³ honh² náh²? 17 Hi³ jáun² li³ua³ jan² tsá² hliah²³ hñú³ hien¹ jáun² quioh²¹ Dió³², Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² la³ hí³; quí¹ hñú³ hien¹ bíh¹ jaun³² quioh²¹ Dió³², hnoh² bíh¹ hí³ ná¹lín³ náh² hñú³ hien¹ jáun².

18 Hí¹ jan² lí² hin² cuí¹ li³can². Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ la³ cun³ lí³ héih³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² cuí¹ jmu¹ tsú² cú²jueh³² la³ jan² tsá² tiá² hi³ ñi³² hí¹ cáun², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ lín³ tsú² tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ quia³lín³ jmí¹ tsí³. 19 Quí¹ la³jín³² tsá² jlánh¹ juáh³ tsáu² hi³ quia³lín³ jmí¹ tsí³, ti³la³ hi³ ca³tin¹ Dió³² má¹ná¹, jan² tsá² cáun¹ bíh¹ tsá² la³ hí³. Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Dió³² jmu² hi³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ sunh² hñu³ liá³ quioh²¹ hmóu³² cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cháunh²³ chí¹ hmóu³²”. 20 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³ la³ lá²: “Juo¹³ bíh¹ dí² ñi³² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cu³ hlá² cu³ ní² yáh³ la³ cun³ hi³ cháunh²³ chí¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³”. 21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hi³hliá² hen²

tɨ³ con² tsá² hlá² tsá² nɨ́². Quí¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²quián¹³ hnoh², 22 uá¹la³ cun³: Po¹, Apolos, Pé¹, hngá¹máh³ lá², jmáɨ¹ hi³ zian² náh² jɨ³ jmáɨ¹ hi³ jún³ náh², jmáɨ¹ ta³né³² jɨ³ la³ má²quionh³ jmáɨ¹ né³bí¹ ja³² nɨ́² siáh³, la³jɨ́³² bíh¹ hi³ jáun² quián¹³ hnoh²; 23 hi³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² né³, hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² Cristo né³, joh¹ Dió³².

4

Tá¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

1 Né³² né³, hniáuh³² ñíh¹³ náh² hi³ jnoh¹, jɨ́³²la³ ti³ ná¹láɨ³ jnoh¹ tsá² quian²¹ bíh¹ Cristo, quí¹ jnoh¹ má²nio² jo³cuo² hi³ hɨe¹³ jnoh¹ tsáu² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun² ñí¹con² Dió³². 2 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² hiauh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ho², hniáuh³² bíh¹ ma³jnia³² tsú² hi³ chun¹ ñí¹con² tsá² ca³cué³. 3 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ huen² má¹ná¹, tiá² lin¹ hi³ hɨ³² yáh³ tsɨn³² jná¹³ uá¹ hi³ hnoh², uá¹ hi³ tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³chu³ ca³ñih³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³. Ca³la³ hí¹juáh³ huen² yáh³ jná¹³ tiá² chú¹ tiá² ñih²¹ ná¹ jáɨ¹³ quion²¹ huen²; 4 quí¹ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² tso³ tiá² cha³² yáh³ jmɨ́¹ tsɨn³² jná¹³, jun³juáh¹³ la³ nɨ́² yáh³ hnió³ juáh³ hi³ tiá² tso³ zia³² quion²¹ jná¹³. Hnga² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² jná¹³. 5 Hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ ra³tsɨ³² náh² héih³² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu² ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ quioh²¹ tsú²; ján¹ náh² tín² jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ bíh¹ chu³ huéh³ ñí¹ tie³ joh¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ ñí¹ já¹niéi², hi³ ma³jnia² tsú² siáh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ tioh³ tsɨ́³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu². Hi³ jáun² má¹jáun² né³ cuéh³² Dió³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

6 Hnoh² reh², má²lɨ́²hlɨ́¹ lɨ́²lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ hi³ lɨ́²hɨen³² jná¹³ huen² quiúnh¹ Apolos; hi³ nɨ́² né³, cáun² hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh². Hi³ jáun² cun³quionh³ nóh³² nɨ́² né³ lɨ³ tɨn² hnoh² hi³ tiá² lɨ́¹ há¹ lɨ́¹ nga¹ hnoh² ñí¹ uóunh³ la³ cónh³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí². Hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hi³ ca³tɨn¹ jan², hi³ tsá² jan² né³ tiá² jéin²³ yáh³ dí². 7 Quí¹ ¿hin² dá² tsánh² jmu² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́²? ¿He³ dá² zia³² ñí¹con² hnú² cáun² hi³ tiá² ca³cué³ Dió³²? Hi³ nɨ́¹juáh³ hí³ bíh¹ la³ má²ca³cué³, hi³ jáun² né³ ¿he³ láɨh³² sa³ tonh² lɨ́n³² yáh³ hnú² jmuh³² ca³tɨ²¹ hi³ zia³² jáun² quián¹³ nú², la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ lɨ́¹ ca³jnia³ hnú² huen² bíh¹?

8 La³jmɨ́¹ lɨ́³ má²hánh³ lɨ́n³² bíh¹ hnoh², hi³ má²zian² náh² ca³la³ jɨ́³² la³ cun³ hi³ hnáuh² náh². La³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ má²ná¹lɨ́n³ re²¹ bíh¹ hnoh² lɨ́n²³ náh², jáun² tɨ³ có³² bíh¹ má²ca³chau² náh² jnoh¹. ¡Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ má²ná¹lɨ́n³ hnoh² re²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ háu¹³ jnoh¹ cú¹pih²¹ jáɨ¹³ hná¹ quián¹³ hnoh²! 9 Jná¹³ len³ hi³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ cá¹táuh³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² jnoh¹ tsá² ná¹láɨ³ jnoh¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³². Má²ná¹láɨ³ jnoh¹ tsá² má²tionh² ñí¹ má²hiá¹ má²tsán¹³ bíh¹; hi³ má²ná¹láɨ³ jnoh¹ siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² cuú²nga¹ hi³ lɨ́¹³ jɨe³ la³jín³² tsá² zian² hngá¹máh³, uá¹ hi³ tsá²mɨ³cuóun² uá¹ hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² nɨ́² siáh³. 10 La³jmɨ́¹ jɨen³² tsú² tsá² cáun¹ bíh¹ jɨe³² tsú² jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ haɨn²¹ jnoh¹ tɨ³ con² Cristo, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² jlánh¹ jniá³ jmɨ́¹ honh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. Tsá² tiá² pin³ bíh¹ ná¹láɨ³ jnoh¹, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² pin³ lɨ́n³². Tiá² quiú² tiá² jéi²³ yáh³ jnoh¹ tsáu², tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²quien² lɨ́n³² bíh¹ hnoh² tsáu². 11 Ca³la³ tɨ³ ta³né³² má²ná¹má²tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ hí¹quiéin² tsɨ́³ jnoh¹, hi³ sa³jun³ zia³² siáh³ ha¹ jnoh¹; hian² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsáu² jmu² ñí¹con² jnoh¹. Jnoh¹ dá² ná¹láɨ³ tsá² lɨ́¹ ñɨ³tú¹ ñɨ³lɨn¹³ bíh¹, tsá² tiú²uú² hñú¹³ zia³², 12 huo²³ bíh¹ jnoh¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quionh³ cuá² ta³ hmóu³². Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ tú² hiáu³² tsáu² quiú¹³ jnoh¹, jnoh¹ tɨ³ ma³mieh¹³ bíh¹ tsá² la³ hí³. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ hian² tsɨ́³, tɨ³la³ jnoh¹ né³ tion²³ bíh¹ tsɨ́³. 13 Hleh³² tsú² siáh³ hlaɨh³ quiú¹³ jnoh¹, tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hlɨ́¹ lienh¹ tsú² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² bíh¹. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ ca³la³ tɨ³ ta³né³² la³jmɨ́¹ lɨ́³ má¹quɨ³²,

la³jmí¹ li³ táh² hi³ taun² jmíh¹ hia³² hi³ lí¹ ziú² lí¹ cuí²³ tsú².
14 Tiá² juo³ yáh³ jná¹³ hnoh² la³ ní² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnó³² ná¹ hi³ li³ hinh¹ náh², ti³la³ juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ hlí¹ lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ jón³² ná¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². 15 Quí¹ uá¹ cun³ jmí¹ zian² cun³ quian³ mei²¹ ti³² ñí¹con² hnoh², tsá² má²ta² náh² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo, ti³la³ ha³ tiá² juóun³² ñeh² náh² zian² yáh³; quí¹ jná¹³ bíh¹ ca³cué³ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ lín³ ñeh² náh² ca³ti²¹ hi³ nio² ní² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo Jesús. 16 Hi³ jáun² né³, hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ lí³ nóh³² hi³ má²cá²có³² jná¹³ jáun².
17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²zein²¹ jná¹³ Timoteo ñí¹con² hnoh², jan² jón³² jná¹³ ñí¹con² Ti³² Juo¹³ dí², tsá² má²tí³² re² lín³² jë¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². Hí³ bíh¹ lí¹³ cháu³² honh² hnoh² he³ lánh³ rón³² zian² jná¹³ ca³ti²¹ hi³ tanh³² ná¹ ta²¹ Cristo, la³ cun³ rón³² lí³ hi³ qui³ hie² jná¹³ tsáu² la³jí³² cuáh³² táun³ ñí¹ tí² ñí¹ ngí²³ ná¹.
18 Né³² né³, ma³ jan² hnoh² má²ná¹lín³ náh² tsá² tonh² lín³², quí¹ lí¹ ná¹lín²³ náh² hi³ tiú²uú² ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh²; 19 ti³la³ jná¹³ hu²¹ tsin³² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ tia³jui³² ní¹juáh³ hi³ hnió³ Ti³² Juo¹³ dí². Hi³ jáun² má¹jáun² ñí¹jíe²¹ jná¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ tin² toh² hí³ jmu³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tin² hléh³² yáh³. 20 Quí¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ti³ tin² hléh³² yáh³ tsú², ti³la³ hi³ hniáuh³² quian³² pí³ bíh¹ tsú² uá²jai³². 21 Jáun² né³ ¿he³ hi³ hnáuh² hnoh²? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³, ho³ hnáuh² náh² hi³ ñí¹jie¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin² uá¹, ca³la³ hi³ hnau³ lín³² ná¹?

5

Rá²tsi³² tsú² héih³² ca³tin¹ jan² tsá² juón¹

1 Quí¹ má²ca³li³ né¹ jnoh¹ hi³ jan² tsá² ja¹ hnoh² má²ca³jan³ tsá²mi³ diá¹hma³². Hi³ ní² bíh¹ cáun² tso³ hi³ jlánh¹ bí¹ hlah³, hi³ hí¹ ca³la³ ti³ tsá² tiá² Dió³² cuóun³² yáh³ tiá² jmu² la³ ní². 2 ¡Sa³ ná¹jmuh³²í¹ máh³ hnoh² tonh²! ¡Jmí¹ má²hniáuh³² bíh¹ hi³ tianh¹³ náh² hi³ hlah³ nio² honh²! Jáun² hniáuh³² chin¹³ bíh¹ náh² tsá²ñuh² hí³ ja¹ quián¹³, tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ hlah³ jáun². 3 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² zenh² jná¹³ hi³ dí¹tsáun² ná¹ ja¹ quián¹³ hnoh², ti³la³ zenh² bíh¹ jná¹³ quionh³ jmí²chí³ quion²¹; má²ca³ra³tsi³² bíh¹ jná¹³ héih³² cha¹³ Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ tso³, la³juah²¹ dúh¹ hi³ zenh² dí¹tsáun² bíh¹ jná¹³. 4 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zenh² quiúnh¹ hnoh² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹. Hi³ jáun² má¹jáun², cun³quionh³ pí³ hi³ ho² Jesús Ti³² Juo¹³ dí² 5 hniáuh³² jienh²¹ náh² tsá² hí³ jo³cuo² *Satanás, hi³ jáun² cuí¹ cha³hín³ ngú³ quioh²¹ tsú², jáun² ní¹ má¹jaunh³² Jesús Ti³² Juo¹³ dí² né³, liáu³ bíh¹ jmí²chí³ quioh²¹ tsú².
6 Jáun² né³, tiá² lin¹ zia³² yáh³ he³ ca³ti²¹ hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² tonh². ¿Tiá¹ má²ca³niéih² náh² jái¹³ hi³ qui³ juáh²³ jáun² tsáu² la³ lá² dúh¹?: “Cú¹pih²¹ tie³ bíh¹ jmu² hi³ lí²³ jueh³² cán¹”. 7 Jáun² né³, ti³ cheih³² hueh³ náh² cán¹ má²jan² tie³ jáun², hi³ jmu² jáun² hlah³, hi³ jáun² lín¹³ náh² la³jmí¹ lí³ cán¹ hngó³² hi³ tiá² tie³ jan², hi³ jmu² tsú² jáun² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh² tsú² *Jmí¹híen¹, la³ cun³ qui³ má²lín³ náh². Quí¹ Jmí¹híen¹ quiú¹³ dí² má²lí³ bíh¹ hua³jan²¹; quí¹ Cristo, Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ ñí¹con² Dió³² má²ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³ta¹ dí². 8 Hi³ jáun² né³, cuí¹ jmú¹³ dí² Jmí¹híen¹ quiú¹³ cun³quionh³ hi³ zian² dí² hi³ jin² dí² ji³ hi³ hu²¹ re² tsí³ dí² ní² siáh³, hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹cúh²³ dí² hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². Ti³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ la³jmí¹ lái³ dí² jáun² jmí¹tin², hi³ tí² lái³ dí² jáun² tsá² hlái³h¹ tsá² hon², hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² cúh² hí¹miih²¹ jan² tie³.

9 Quionh³ ñí¹ sí² cáun² hi³ ca³zéin³² ná¹ ñí¹con² náh² jáun², ca³juo³ ná¹ hnoh² hi³ tiá²

hniáuh32 yáh3 hi3 juónh32 náh2 re2 quiúnh1 tsá2 juón1. 10 Jun3juáh13 hi3 ca3li3hnó32 jná13 juah21 hi3 hú1tá1 hi3 quin13 náh2 ti3 có32 cu3tí3 yáh3 ñí1con2 la3jín32 tsá2 zian2 hngá1máh3 lá2, tsá2 lí1 jmú2 lí1 tsau32, tsá2 hniá1 hi3 hlá2 hi3 ní2, tsá2 háin2, tsá2 má2tsú2 má2jónh32 dió32 tsá2 láin1; quí1 hú1tá1 cu3tí3 jmí1 hniáuh21 huen13 bíh1 náh2 ñí1 hué21 lá2 sá1jmí1 hi3 hú1tá1 cu3tí3 tiú2uú2 hniáuh32 juonh21 náh2 hí1 cú1pih21 quiúnh1 tsá2 la3 hí3. 11 Ti3la3 la3 cun3 hi3 ca3li3hnó32 jná13 juah21, hi3 tiá2 hniáuh32 juonh21 náh2 re2 quiúnh1 hí1 jan2 tsá2 lí1 juáh3 hi3 lín3 tsá2 reh2 bíh1, hi3 tá1la3 jáun2 né3 lin3 tsú2 jan2 tsá2 juón1 bíh1, ho3lá2dá2 tsá2 lí1 hen2 tsí3 hi3 hlá2 hi3 ní2, ho3 tsá2 má2tsú2 má2jónh32 dió32 tsá2 láin1, ho3 hi3 tin2 siáh3 jái13, ho3 tsá2 hen2, ho3 hi3 háin2 ní2 siáh3. Ca3la3 hí1juáh3 tiá2 hniáuh32 yáh3 jmúh13 náh2 má32 cu3li21 quiúnh1 tsá2 la3 hí3. 12 Quí1 tiá2 ca3tin1 yáh3 jná13 hi3 rá1tsih32 héih32 ñí1con2 tsá2 tiá2 Dió32 má2cuóun32. Ti3la3 cun3 ca3tin1 bíh1 hnoh2 má1ná1 hi3 rá1tsih32 náh2 héih32 ñí1con2 tsá2 cuáh32. 13 Quí1 hnga2 bíh1 Dió32 Tsá2 ra3tsi32 héih32 ñí1con2 tsá2 tionh2 hí3 ti3 cheih32. Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, chin32 náh2 tsá2 ren2 tso3 ní2 ja1 quián13.

6

Tsá2 reh2, tsá2 ná1hniei21

1 Hi3 jáun2 né3, ní1juáh3 zian2 ma3 jan2 hnoh2 ná1hniei21 náh2 quiúnh1 náh2 tsá2 má2renh2 náh2, ¿lánh3 bí1 rón32 he2 máh1 náh2 hi3 cuá1mih1 ta21 ñí1con2 tsá2tan21 tsá2 tiá2 ta21 tanh2 Dió32, cha3 jmí1 mih13 náh2 ñí1con2 tsá2 joh1 Dió32? 2 ¿Hí1 tiá2 má2ñíh1 náh2 hi3 tsá2 joh1 Dió32 ra3tsi32 héih32 ñí1con2 tsá2 zian2 hngá1máh3? Hi3 jáun2 ní1juáh3 hnoh2 la3 rá1tsih32 héih32 ñí1con2 tsá2 zian2 hngá1máh3, hi3 jáun2 né3, ¿hí1 tiá2 la3 quinh1 uá1 hnoh2 jmái1 hi3 rá1tsih32 héih32 ca3ti21 hi3 pih21 la3 ní2? 3 ¿Tiá1 má2ñíh1 hnoh2 hi3 hí1 ca3la3 ti3 ñí1con2 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 yáh3 rá1tsi32 dí2 héih32 má1jáun2? Hi3 ní1juáh3 tu3 bí1 hi3 jáun2 yáh3 ca3ta1 dí2 jmú13, ¡tiá13 bíh1 tiá3 tiá2 ca3ta1 dí2 má1ré13 uu3mí2tsi32 hi3 zia32 tá1la3 ziáun2 dí2 ñí1 hué21 lá2! 4 Jáun2 né3, ní1juáh3 hnoh2 la3 ná1hniei21 náh2 quiúnh1 tsá2ján2 tsá2ján2, ¿ha3 bí1 lánh3 rón32 chah32 náh2 honh2 hi3 cuá1mih1 ta21 ñí1con2 tsá2 tiá2 hi3 lín3 hí1 cáun2 hi3 ca3tin1 cuáh32? 5 Hi3 ní2 ján1 tson2 juah32 jná13 hi3 jáun2 li3 hinh1 náh2. ¿Hí1 hí1 jan2 máh3 tiá2 hin2 zian2 ja1 quián13 hnoh2 tsá2 quia3lín3 jmí1 tsí3 hi3 jmí1 lí13 cah13 jmái1 hi3 ma3re2 uu3mí2tsi32 hi3 zia32 ja1 quioh21 tsá2 rainh21? 6 Hi3 jáun2 ¡sa3 tsá2ján2 tsá2ján2 bíh1 hnoh2 cua3cháh1 tsáu13 renh2 ta3 ñí1 tsá2tan21 tsá2 tiá2 ta21 tanh2 Dió32!

7 Cun3quionh3 hi3 ná1tú2 ná1hnái23 náh2 ní2 tsá2ján2 tsá2ján2 ñí1con2 tsá2tan21, má2já2hín3 bí1 náh2 hi3 jmí1 lí13 zian2 náh2 la3 cun3 zian2 tsá2 lin3 jon2 Dió32. Quí1 ¿he3 láih32 tiá2 ti3 tion23 náh2 honh2 ca3ti21 hi3 hlah3? ¿He3 láih32 tiá2 ti3 cáun2 lí1 hen23 náh2 hi3 han3 tsú2 hi3 quián13? 8 Ti3la3 hnoh2 dá2 ti3 mí2jéin32 bíh1 ná1jmuh32, hi3 ná1jmú2 ná1cuóh23 náh2 hi3 hlah3, ji3 hí1 ca3la3 ti3 hi3 quioh21 tsá2 má2 renh2 yáh3 náh2 ná1hainh32.

9 ¿Há1 tiá2 má2ñíh1 hnoh2 hi3 tiá2 héinh13 yáh3 tsá2 jmu2 hi3 hlah3 ñí1 cuá1quien2 Dió32? Ha3 lí2 lí1 cuí1 li3can2 hnoh2, quí1 tiá2 hñu3mi3cuú2 héinh13 yáh3 tsá2 juón1, sa3jun3 tsá2 má2tsú2 má2jónh32 dió32 tsá2 láin1, sa3jun3 tsá2 liéinh32 ñí2cuo2 tsáu2, sa3jun3 tsá2 lí1 jmú2 lí1 tsau32 má2tún2 hmóu32 tsá3mi3 ho3 má2tún2 hmóu32 tsá2ñuh2. 10 Sa3jun3 tsá2 háin2 yáh3 héinh13, sa3jun3 tsá2 lí1 hen2 tsí3 hi3 hlá2 hi3 ní2, ho3 tsá2 hen2, tsá2 lí1 tin2 jái13, hi3 sa3jun3 tsá2 han2 cun3quionh3 jú1 tí1jái2 yáh3 héinh13 ñí1 cuá1quien2 Dió32. 11 La3 ní2 bíh1 jmí1 lin3 ma3 jan2 hnoh2; ti3la3 ta3né32 má1ná1, má2ca3li3 jin2 bíh1 náh2, hi3 jáun2 má2tionh2 náh2 ná1chan1 ñí1con2 Dió32, ji3 hi3 má2ca3li3 chun1 náh2 siáh3 ta3 ñí1 Dió32 cun3quionh3 tá13 Jesucristo Ti32 Juo13 dí2, ji3 cun3quionh3 Jmí2chí3 joh1 Dió32 Juo13 dí2 ní2 siáh3.

Hniáuh32 hi3 ná1chan1 tsú2 tá1 jan2

12 Jáun2 né3, zian2 tsá2 juáh3 la3 lá2: “Zia32 bíh1 jái13 hi3 jmu1 jná13 li3ua3 cáun2 hi3 ja32 tsin32 jná13 jmu1”. Tson2 bíh1 cu3tí3 jái13 ní2, ti3la3 jun3juáh13 la3jí32 yáh3 hi3 jáun2 zia32

ñí¹ jmu³ ta²¹. Ján³, cáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² jáɨ¹³ ñí¹con² hnga² hi³ jmu³ hi³ jáun², quí¹ jáun² tiá² lɨ́¹³ zian² tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jɨ́³² hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú². 13 Hi³ zian² tsá² siánh³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “Má³² dá² tsa³hi³² héin¹ bíh¹ tsú², quí¹ qui³ cónh³ héin¹ tsú² lɨ́³ cáun² ñí¹ quioh²¹ má³² bíh¹”. Tson² bíh¹ jáɨ¹³ nɨ́², tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ Dió³² hin³ tá¹ tun³ ñí¹ hi³ nɨ́². Tɨ³la³ tiá² tson² yáh³ hi³ tá¹³ ngú³ quioh²¹ tsú² lɨ́³ jmáh³la³ hi³ lɨ́¹ jmu³ lɨ́¹ tsó²¹; quí¹ hi³ má¹con²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziáun² dí² dí¹ngú³, hi³ Tɨ³² Juo¹³ dí² né³ ma³cón³² siáh³ ngú³ quiú¹³ dí². 14 Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², la³ jáun² bíh¹ jmu³ tsú² siáh³ hi³ jenh¹³ dí² uá²jaɨ³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹.

15 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² dúh¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ Cristo? Jáun² né³, ¿hí¹ lɨ́¹³ cán¹³ jná¹³ hi³ jáun² quioh²¹ Cristo hi³ cunh²¹ jná¹³ quionh³ jan² tsá²mɨ³ hláɨh¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! 16 ¿Há¹ tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³tiánh³ quionh³ jan² tsá²mɨ³ hláɨh¹ la³ hí³, jáun² tá¹ gon³ bíh¹ tsú² má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²? Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tá¹ gon³ tsú² lɨ́n¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²”. 17 Tɨ³la³ jan² tsá² má²ca³cunh³ quionh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² né³, tán¹ gon³ bíh¹ tsú² má²lɨ́n¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² ca³tɨ²¹ jmɨ́²chí³.

18 Hi³ jáun² né³, tɨ³ có³² tianh³ náh² ca³tɨ²¹ hi³ jmu² tsú² jáun² juón¹. Quí¹ lɨ³ua³ cáun² tso³ siáh³ hi³ jmu² tsáu², jun³juáh¹³ má²hliah²³ tsú² ngú³ quioh²¹ hnga² yáh³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² quionh³ jan² tsá² juón¹ má¹ná¹, hú¹tá¹ cu³tí³ má²hliah²³ ngú³ quioh²¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². 19 Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ hnoh² má²ná¹lɨ́n³ náh² hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³cuen³ Dió³² ñí¹con² náh², hi³ jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ má²cuá³ hñu³ honh² náh². Ha³ tiú²uú² quián¹³ yáh³ hnoh² hmóu³² cuá² tanh¹, 20 quí¹ tsá² má²ná¹hlánh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ca³lau³ Dió³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² cun³quionh³ cuá² tanh¹, [jɨ³ cun³quionh³ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh² nɨ́² siáh³, quí¹ tá¹ tun³ ñí¹ bíh¹ hi³ nɨ́² má²ca³tɨn¹ Dió³²].

7

Hlɨ́² liéinh³² tsú² tsá² hnió³ jéinh³² cuo²

1 Jáun² né³, né³² má²nga¹ jná¹³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² cun³quionh³ sí². Tɨ³ chu²¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsá²ñuh² cuo²; 2 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́¹³ já³² tsɨ́³ tsú² hi³ lɨ́¹ jmu³ lɨ́¹ tsó²¹ bíh¹, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²ñuh² hniáuh³² zian² ñí²cuo², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² siáh³ tsá²mɨ³ hniáuh³² zian² siáh³ ñí²cuo². 3 Hi³ jáun² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³tɨn¹ ma³hiún² tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján² la³ cun³ hi³ qui³ ca³tɨn¹ tsá² má²ca³jenh² cuo². 4 Quí¹ jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsá²mɨ³ cuá² ta³, quí¹ ca³tɨn¹ jɨ³ tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ tsú² jaun³². Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ uá²jaɨ³² tsá²ñuh², jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsú² cuá² ta³, quí¹ hi³ ca³tɨn¹ jɨ³ tsá²mɨ³ ñí²cuo² bíh¹ tsú² jaun³² siáh³. 5 Ha³ lɨ́² ma³zian¹³ náh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² nɨ́¹juáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jmuh³ náh² jáɨ¹³ cá²re² hi³ tianh¹³ náh² ma³ quin³² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹ tá¹la³ tianh¹³ náh² ná¹chan¹ hi³ lienh¹ náh² Dió³². Má¹lɨ³² jáun² né³ tianh³ náh² siáh³ cu³tsa³²; quí¹ nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ hi³ tion¹³ náh² honh², hi³ jáun² *Satanás jmu³ hi³ tánh³² náh² tso³.

6 Cun³ ti³ lɨ́¹ cué²³ jáɨ¹³ bíh¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² jná¹³ héih³² yáh³. 7 Quí¹ jná¹³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² sá¹jmɨ́¹ hi³ la³jɨ́n³² tsáu² ma³zian² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jná¹³ dúh¹; tɨ³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³cuéh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ma³ cá² ñí¹ pí³ quioh²¹, uá¹ hi³ nɨ́² uá¹ hi³ cáun².

8 Jáun² tsá² tiá² cuo² má²jenh², jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ nɨ́² juo³ jná¹³ jáɨ¹³ lá²: Hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ chú³² nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsú² cuo², la³jmɨ́¹ ngɨ́²³ lá² jná¹³. 9 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² tioh²¹ yáh³ tsú² hi³ tion³ tsɨ́³, cuɨ́¹ jéinh²¹ tsú² cú²jueh³² cuo², quí¹ tɨ³ re² bíh¹ hi³

jéinh32 tsú2 cuo2 cha3 jmí1 zian2 tsú2 hi3 dí1quiaunh21 tsí3 jan2 ñí2cuo2.
10 Ti3la3 ñí1con2 tsá2 má2ca3jenh2 cuo2 né3, jmu2 jná13 héih32 hi3 tsá2mi3 tiá2 hniáuh32 tun3 tsá2ñuh2 ñí2cuo2. Jun3juáh13 quion21 jná13 yáh3 héih32 lá2, quí1 hi3 quioh21 Ti32 Juo13 bíh1 dí2. 11 Ti3la3 ní1juáh3 ní2 lí1 ca3tun3 tsá2mi3 tsá2ñuh2 ñí2cuo2, jáun2 tsá2mi3 hí3 tiú2uú2 hniáuh32 yáh3 jéinh32 cuo2 quionh3 jan2 tsá2 siánh3, ho3lá2dá2 cón32 bíh1 tsú2 cú2juéh32 tsá2ñuh2 ñí2cuo2. Ja3bí1 la3 jáun2 tsá2ñuh2 siáh3, tiá2 hniáuh32 yáh3 tun3 tsú2 tsá2mi3 ñí2cuo2.
12 Tsá2 ñí1 hná1 ní2 né3 juo3 jná13 cáun2 hi3 len3 ná1 huen2, jun3juáh13 uú2 lí3 héih32 quioh21 Ti32 Juo13 yáh3 dí2: Hi3 ní1juáh3 jan2 tsá2 reh2 dí2 zian2 tsá2mi3 ñí2cuo2, jan2 tsá2 tiá2 ta21 má2tanh2 Dió32, hi3 jáun2 tsá2mi3 hí3 né3, cáun2 hiún2 bíh1 tsí3 hi3 tionh2 la3 má2tionh2 jáun2 quionh3 tsá2 reh2 hí3, hi3 jáun2 tiá2 ca3ti̱n1 yáh3 tsú2 hi3 tun3 tsá2mi3 hí3. 13 Hi3 ní1juáh3 zian2 jan2 tsá2mi3 reh2 dí2 hi3 tiá2 ta21 má2tanh2 Dió32 tsá2ñuh2 ñí2cuo2, ti3la3 tsá2ñuh2 hí3 né3, cáun2 hiún2 bíh1 tsí3 hi3 tionh2 quionh3 tsá2mi3 reh2 dí2 hí3, jáun2 tiá2 lí13 yáh3 tun3 tsá2mi3 hí3 tsá2ñuh2. 14 Hi3 jáun2 tsá2ñuh2 tsá2 tiá2 ta21 má2tanh2 Dió32 má2cuá1chan1 bíh1 ñí1con2 Dió32 cun3ñí1 hi3 hiún2 tsí3 hi3 tionh2 la3 má2tionh2 jáun2 quionh3 tsá2mi3 ñí2cuo2, tsá2 má2tanh2 hí3 ta21 Dió32; ja3bí1 tsá2mi3 tsá2 tiá2 má2tanh2 ta21 Dió32 siáh3 má2cuá1chan1 bíh1 ñí1con2 Dió32 cun3ñí1 hi3 hiún2 tsí3 cuá3 la3 má2cuá3 jáun2 quionh3 tsá2ñuh2 ñí2cuo2, tsá2 má2tanh2 hí3 ta21 Dió32. Sá1jmí1 tiá2 tson2 la3 ní2 dúh1, jáun2 jónh32 náh2 jmí1 má2lín3 la3jmí1 lín3 jón2zíh1 tsá2 tiá2 ta21 tanh2 Dió32 bíh1; ti3la3 la3 lí3 ní2 má1na21, ná1chan1 bíh1 jónh32 náh2 ñí1con2 Dió32. 15 Ti3la3 ní1juáh3 tsá2ñuh2 ho3 tsá2mi3 tsá2 tiá2 ta21 má2tanh2 Dió32 hnió3 tsáun3 quionh3 ñí2cuo2, jáun2 cáun2 cuí1 tsáun13 yáh3 tsú2. Quí1 jun3juáh13 hniáuh32 ma3zian2 tsá2 tanh2 ta21 Dió32 quionh3 ñí2cuo2 ca3la3 hi3 chí1tson3 yáh3 ní1juáh3 tiá2 la3 hnió3 yáh3 tsá2 tiá2 má2tanh2 hí3 ta21 Dió32, uá1 hi3 tsá2mi3 uá1 hi3 tsá2ñuh2, quí1 Dió32 dá2 ca3te3 hi3 ma3zian2 tsú2 re2 ti̱n2 bíh1. 16 Quí1 ¿lánh3 yáh3 rón32 ñíh1 hnú2 tsá2mi3, hi3 ní1juáh3 lí13 lion1 nú2 tsá2ñuh2 ñí2cuoh2? Hi3 hnú2 né3 tsá2ñuh2, ¿lánh3 yáh3 rón32 ñíh1 hnú2 hi3 ní1juáh3 lí13 lion1 nú2 tsá2mi3 ñí2cuoh2?
17 Hi3 jáun2 dá2 cuí1 lí3 lánh3 lí3 bíh1, ma3 quin32 ma3 jan32 bíh1 tsáu2 hniáuh32 ma3zian2 la3 cun3 lí3 pí3 hi3 má2ca3cué3 Ti32 Juo13 dí2, rón32 la3 cun3 qui3 li̱n3 tsú2 jmí1 ca3te3 jáun2 Dió32. La3 ní2 bíh1 lí3 héih32 hi3 jmu2 jná13 ñí1con2 ca3la3 jí32 cuáh32. 18 Jáun2 ní1juáh3 Dió32 ca3teh3 jan2 tsá2 *má2tú1 chí2 láu2 hná13 ñí1 zian2, cuí1 li̱n3 tsú2 la3 má2li̱n3 jáun2; hi3 ní1juáh3 ca3teh3 Dió32 jan2 tsá2 tiá2 má2já2tú1 quioh21 né3, tiá2 lin1 li3 hniáuh32 yáh3 hi3 jmu3 tsú2 la3 jáun2 quioh21 hnga2. 19 Tiá2 hi3 jmu2 hí1 cáun2 yáh3 ní1juáh3 hi3 quian32 ho3 tiá2 quian32 tsú2 li21 jáun2; la3 cun3 hi3 jlánh1 quien2 hi3 ma3tí32 tsú2 héih32 quioh21 Dió32 bíh1. 20 Ma3 quin32 ma3 jan32 bíh1 tsáu2 hniáuh32 zian2 la3 cun3 qui3 zian2 jmí1 ca3te3 Dió32. 21 Ní1juáh3 hi3 jmí1 má2li̱n3 nú2 *tsá2 má2dí1hlánh1 joh1 tsáu2 jmí1 ca3te3 Dió32, ha3 lí2 jmú2 hi32 honh2 hi3 jáun2; jí32la3 ní1juáh3 hi3 zia32 jái13 hi3 li3 lí13 liáun3 nú2 jú1 re2 bíh1, jáun2 ti3 re2 jmu3 la3 jáun2. 22 Quí1 tsá2 má2li̱n3 tsá2 má2dí1hlánh1 jmí1 ca3te3 Dió32 hi3 tanh13 tsú2 ta21 Ti32 Juo13 dí2, ta3né32 má2li̱n3 tsú2 tsá2 má2ca3liáun3 bíh1, hi3 jáun2 má2jmu3 tsú2 tá13 Ti32 Juo13 dí2. La3 jáun2 bíh1 lí3 siáh3 ñí1con2 tsá2 jmí1 zian2 hi3 ca3ti̱n1 hnga2 jmí1 ca3li3tén1, hi3 ta3né32 né3 má2li̱n3 tsú2 tsá2 má2dí1hlánh1 joh1 Cristo bíh1. 23 Dió32 má2ca3lau3 hnoh2 cun3quionh3 cáun2 hmah21 hmuh21 li̱n21; ha3 lí2uú2 lí1 hen3 náh2 hi3 tsá2mi3cuóun2 jmu3 hi3 li̱n13 náh2 tsá2 má2dí1hlánh1 joh1. 24 Hi3 jáun2 né3 reh2, ma3 quin32 ma3 jan32 hnoh2 hniáuh32 tionh2 náh2 ñí1 ta3 ñí1 Dió32 la3 cun3 rón32 li̱n3 náh2 jmí1 ca3te3 tsú2.
25 Hi3 ngai̱h32 hnoh2 jáun2 hi3 ca3ti̱n1 tsá2 tiá2 má2ca3jenh2 cuo2 né3, tiá2 zia32 yáh3 cáun2 héih32 quioh21 Ti32 Juo13 dí2 hi3 hú1tá1 ca3ti̱n1 tsá2 la3 hí3. Ti3la3, cué13 jná13 jái13 quion21 la3 cun3 hi3 len3 ná1 huen2, hi3 jáun2 hnoh2 né3 lí13 cháh13 cáun2 honh2 ca3ti21

já꞉¹³ lá², quí¹ jná¹³ dá² lɨ́n³ ná¹ jan² tsá² lɨ́¹³ há꞉h¹³ náh² honh² ñí¹con² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ hnga² T꞉³² Juo¹³ dí². 26 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³ jmá꞉¹ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³², jáun² jná¹³ len³ hi³ t꞉³ re² bíh¹ zian² tsú² la³ cun³ qui³ má²zian² ta³né³². 27 Nɨ́¹juáh³ hi³ má²jenh² cuonh² hnú², tiá² hniáuh³² yáh³ tsáun³ náh²; hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² hin² má²nio³ nú² já꞉¹³ quiúnh¹ né³, ha³ lɨ́² hnah³ tsá²m꞉³. 28 T꞉³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ca³jenh² cuonh² nú² né³, jun³juáh¹³ jmuh³² tso³ yáh³ hnú² la³ jáun²; hi³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá¹má꞉¹³ ca³jéinh³² cuo², jun³juáh¹³ jmu² tso³ yáh³ tsú² siáh³ la³ jáun². T꞉³la³ tsá² jéinh³² hí³ cuo² má¹ná¹, l꞉³ zian² uu³mí²ts꞉³² bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ hi³ tiá² l꞉³ zia³² uu³mí²ts꞉³² jáun² quioh²¹ tsú².

29 Reh², sá¹nɨ́² niéi² hnoh² já꞉¹³ lá² quion²¹ jná¹³: Cú¹pih²¹ jmá꞉¹ bíh¹ jéi³²í¹ zia³² quiú¹³ dí². Hi³ jáun² né³² t꞉³ chí¹ján³, tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² cuo² hniáuh³² ma³zian² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² ñí²cuo² zian², 30 tsá² ná¹ho² ná¹jng꞉h² hniáuh³² jmu³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² hlah³ nio² bíh¹ tsɨ́³, hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ná¹hiún² tsɨ́³ né³, hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² hiún² bíh¹ tsɨ́³, hi³ tsá² zia³² hi³ la³² né³, hniáuh³² ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² quioh²¹ bíh¹ tsú² hi³ lɨ́²liá³² jáun². 31 Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmúh³² ta²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² lin¹ ta²¹ lɨ́²jmúh³² bíh¹ tsú²; quí¹ hngá¹máh³ hi³ néh³² dí² lá² há¹ ngá¹³ bíh¹.

32 Quí¹ jná¹³ hnó³² hi³ tiá² hi³ zia³² hi³ lɨ́¹³ l꞉³ hɨ́³² honh² náh². Nɨ́¹juáh³ jan² tsá² tsá¹ñú¹ tiá² cuo² má²jenh², tsá² la³ hí³ hen² tsɨ́³ jmáh³la³ ñí¹con² T꞉³² Juo¹³ bíh¹ dí², ji³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hiún² tsú² tsɨ́³ T꞉³² Juo¹³ dí²; 33 t꞉³la³ nɨ́¹juáh³ má²ca³jenh² cuo² tsú² né³, ca³t꞉²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ má²h꞉³² tsɨ́³ tsú², ji³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hiún² tsú² tsɨ́³ tsá²m꞉³ ñí²cuo² nɨ́² siáh³, 34 hi³ jáun² tá¹ tun³ jo²¹ bíh¹ ñí¹ má²h꞉³² tsɨ́³ tsú² lɨ́¹³. Ja³bí¹ zia³² siáh³ hi³ za² ñí¹con² tsá²m꞉³ tsá² má²jenh² cuo² quionh³ tsá²m꞉³ tiá² cuo² má²jenh². Quí¹ tsá² tiá² cuo² má²jenh² hen² tsɨ́³ jmáh³la³ ñí¹con² T꞉³² Juo¹³ bíh¹ dí², hi³ hnió³ tsú² hi³ lɨ́¹³ cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³² tá¹ jan², la³ má²quionh³ siáh³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú²; t꞉³la³ tsá²m꞉³ má²jenh² cuo² né³ h꞉³² tsɨ́³ ca³t꞉²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², ji³ he³ lánh³ ma³hiún² siáh³ tsɨ́³ tsá²ñuh² ñí²cuo² nɨ́² siáh³.

35 Juanh³² jná¹³ já꞉¹³ nɨ́² ca³t꞉²¹ hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ náh², jun³juáh¹³ hi³ quí² jna²³ jná¹³ ju꞉³² quián¹³ yáh³ hnoh². Quí¹ jná¹³ hnó³² hi³ hnoh² tianh¹³ náh² re² la³ cun³ ca³t꞉²¹ bíh¹, hi³ má¹con²¹ náh² T꞉³² Juo¹³ dí² hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ chí¹cuú² chí¹jná꞉²³.

36 Hi³ jáun² né³, hi³ ca³t꞉n¹ tsá² má²lieih²¹, tsá² zian² tsá¹má꞉¹³ jon², nɨ́¹juáh³ tsá² hí³ lɨ́n²³ hi³ t꞉³ re² jéinh³² cuo² tsá²m꞉³ jon², quí¹hliá² má²tsá²l꞉³hún¹ bíh¹ tsɨ́³ jon² tsú², hi³ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² siáh³ hi³ hi³ nɨ́² bíh¹ t꞉³ quien², jáun² cuí¹ jmu¹ tsú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú² chu²¹; lɨ́¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² jon², quí¹ jun³juáh¹³ tso³ yáh³ jaun³². 37 T꞉³la³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ tiá² lin¹ l꞉³ hniáuh³² yáh³ hi³ jéinh³² tsú² cuo² tsá¹má꞉¹³ jon², hi³ tiá³ bíh¹ nio² tsɨ́³ tsú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³, hi³ tiá² jéinh³² cuo² jon², re² bí¹ siáh³ jmu² tsá² la³ hí³. 38 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² jéinh³² cuo² tsá²m꞉³ jon², re² bíh¹ jmu² tsú²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jéinh³² cuo² jon² né³, t꞉³ jlánh¹ bíh¹ re² jmu² tsá² la³ hí³.

39 Hi³ ca³t꞉n¹ tsá²m꞉³ tsá² má²jenh² cuo² né³, liei²¹ jmu² héih³² hi³ ca³t꞉n¹ tsú² tiánh³ la³ má²tionh² jáun² quionh³ ñí²cuo² tá¹la³ zian² tsá²ñuh²; t꞉³la³ nɨ́¹ má¹jun² tsá²ñuh² né³, má²lɨ́¹³ bíh¹ jéinh³² siáh³ tsá²m꞉³ hí³ cuo² quionh³ l꞉³ua³ jan² tsá² hnio³, t꞉³la³ hniáh³² jan² tsá²ñuh² tsá² má²tanh² ta²¹ Dió³² bíh¹ má¹na²¹. 40 T꞉³la³ t꞉³ jlánh¹ bíh¹ chú³² quioh²¹ tsá²m꞉³ hí³ lɨ́¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ tiú²ú² ca³jéinh³² cuo². Hi³ nɨ́² bíh¹ cáun² hi³ len³ jná¹³ huen², hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ hléh²³ ná¹ la³ cun³ hi³ t꞉³² ts꞉³ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³².

8

Má³² hi³ cha³² tsú² ná¹chan¹ quioh²¹ dió³²

tsá² láɨn¹

1 Né³² né³, cuí¹ má¹ré¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ngaɨh³² hnoh² jáun² ca³tɨ²¹ ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹. Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³jáɨ³² dí² zia³² hi³ há² ngɨ²³ dí², tɨ³la³ háɨnh¹³ jmú¹³ dí² tonh² ca³tɨ²¹ hi³ má²há² má²ngɨ²³ dí² jáun². Tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ ná¹hnáu³ dí² má¹ná¹, hi³ ní² bíh¹ jmu² hi³ má²tsá²lɨ³hún¹ tsí³ dí² ñí¹con² Dió³². 2 Jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ ca³hia³ ca³táunh³ lín³², cun³quionh³ la³ jáun² lí²lin¹ hi³ tiá² hi³ ñi³² hí¹ cáun² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ ca³tɨ²¹ ñi³². 3 Tɨ³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² hnio³ Dió³² né³, má²cuóun³² bíh¹ Dió³² tsá² hí³.

4 Hi³ jáun² né³, ca³tɨ²¹ hi³ cúh² tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ má²lí²jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹, qui³ cónh³ má²né¹ bíh¹ dí² hi³ dió³² tsá² láɨn¹ hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² lɨ³ nóh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², quí¹ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Dió³² zian². 5 Quí¹ uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ lín³² hi³ téh²³ tsú² dió³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² ní² siáh³, hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ zia³² bíh¹ hliáun³ lín³² hi³ lí¹ téh²³ tsáu² dió³² jɨ³ juo¹³ tsú² ní² siáh³, 6 tɨ³la³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ má¹ná¹, jan² tán¹ bíh¹ Dió³² Jméi² dí² zian². Jméi² dí² hí³ bíh¹ Tsá² ca³jmú³ ca³la³ jí³² hi³ zia³², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ziáun² hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹. Jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ dí² zian², Jesús Tsá² lín³ hí³ Cristo yáh³. Hi³ cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³lɨ³ zia³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², hi³ la³ jɨ³ jnoh¹ siáh³ uá²jaɨ³².

7 Tɨ³la³ tiá² la³jín³² tsáu² má²ca³ngɨ¹³ yáh³ hi³ ní². Quí¹ zian² tsá² jlánh¹ jmí¹ má²tan² hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, hi³ tsá² hí³ né³ cáun² lín²³ la³ má²lín²³ jáun² bíh¹ hi³ hú¹tá¹ má²ca³lɨ³quioh²¹ dió³² tsá² láɨn¹ bíh¹ ngú³ hi³ cuá¹cúh² tsú² jáun². Hi³ cun³ñí¹ hi³ tiá² má²nio² tiá³ tsí³ tsú² né³, jáun² bíh¹ cáun² lí¹ cha³² tso³ jmí¹ tsí³ tsú² hi³ lín²³ hi³ má²ca³hliánh² cun³ñí¹ hi³ má²lí²cuh³ ngú³ hi³ má²ta³no¹ ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹ hí³. 8 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ má³² hi³ cúh²³ yáh³ dí² lí¹³ tá¹zanh¹ dí² re² ta³ ñí¹ Dió³² má¹ná¹. Quí¹ sa³jun³ lɨ³ hláɨh¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hi³ tiá² cúh¹³, hi³ sa³jun³ lɨ³ chun¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hi³ lí²cúh¹³. 9 Tɨ³la³ hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ ní² lí¹ ca³jmuh³ náh² hi³ tánh³² tso³ jan² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ cun³quionh³ hi³ cúh¹³ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ tɨ³² honh² náh² hmóu³². 10 Cuí¹ jmú¹³ jáɨ¹³: Ní¹juáh³ hnú² tsá² má²ñíh¹ hi³ ní², la³ ca³ñíh³ hi³ jmúh¹³ má³² cáun² ñí¹ ca³tɨn¹ dió³² tsá² láɨn¹, hi³ ní¹juáh³ tá¹la³ jáun² né³ la³ ca³jɨe³² jan² tsá² reh² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ jáun², jáun² ja³bí¹ tsá² reh² hí³ lí¹³ já³² tsí³ hi³ cuh³ má³² má²lí³cué³² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹. 11 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ ñíh¹ jáun² bíh¹ hnú² má²jmuh³² nú² hi³ tsa³hín³ renh² nú² tsá² tiá² má²pin³ tsí³, tsá² ca³jun³ hí³ Cristo hi³ ca³tɨn¹ uá²jaɨ³². 12 Jáun² la³ ní² bíh¹ má²jmuh³² hnoh² tso³ ñí¹con² hnga² Cristo, cun³quionh³ hi³ jmuh³² náh² tso³ ñí¹con² renh² ní¹ má¹ca³hliah²¹ náh² tsí³ tsá² tiá² má²pin³ tsí³. 13 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ jná¹³ la³ jmu² hi³ tanh³² renh² ná¹ tso³ cun³quionh³ má³² hi³ cuh³² ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ hí¹ cónh³ tiú²uú² cuh²¹ jná¹³ ngú³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³jmú³² jná¹³ hi³ tánh³² renh² ná¹ tso³.

9

La³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lín³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

1 Né³² né³, ¿tiá¹ la³ zian² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ huen² dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ lín³ jná¹³ jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² dúh¹? Quí¹ jná¹³ má²ca³jɨen¹ ná¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cun³quionh³ hnoh² bíh¹ má²lin¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ má²cá²jmú³² ná¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². 2 Uá¹jinh¹ zian² tsá² tiá² hnió³ tónh³² ta²¹ hi³ jná¹³ lín³ ná¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tɨ³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, lín³ bíh¹ jná¹³; quí¹ cun³quionh³ hi³ lín³ hnoh² ní² tsá² tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² má²lí²lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ lín³ jná¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³².

3 La³ lá² bíh¹ nga² jná¹³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ ní¹juáh³ jmí¹ ziú² jmí¹ hɨe² tsú²: 4 ¿Tiá¹

la³ zia³² já¡¹³ hi³ cú¹ hná¡h¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ lí¹ cue³² jáun² tsáu² dúh¹? 5 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ já¡¹³ hi³ jenh¹ jná¹³ uón³² quiúnh¹ ná¹ jan² tsá²mi³ tsá² reh² dí², hi³ ngí¹³ ná¹ quiúnh¹ la³jmí¹ jmu² ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ ní², ji³ tsá¹ ra¡nh²¹ Ti³² Juo¹³ dí², ji³ Pé¹ ní² siáh³. 6 ¿Hí¹ lín²³ tsú² hi³ jmáh³la³ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Bernabé uá¹ li³hniauh²³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ hi³ jáun² lí¹³ jniau¹³ jnoh¹ hi³ cúh¹³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³²? 7 ¿Hin² dá² tsánh² tsá² lín³ hliáu³, hi³ má²hmah¹ hnga² la³jí³² hi³ li³ hniáuh³² quioh²¹? ¿Hin² tsánh² zia³² hi³ jnauh²¹, hi³ tiá² cúh² má¹li³² jáun²? ¿Hin² dá² tsánh² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh² hi³ tiá² hính²³ yáh³ jmi² tiuh²¹ hi³ huéh²³ má¹li³² jáun²? 8 Su³uú² lí¹ cuí¹ lín¹³ náh² hi³ já¡¹³ hi³ hléh²³ jná¹³ lá² lí³ cáun² hi³ lí¹ ca³cháunh³ chin³² jná¹³ huen², quí¹ ja³bí¹ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³ rá¹juáh³ la³ ní². 9 Quí¹ ñí¹ liei²¹ jáun² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lí² tanh³ chí² náh² ho³ cuá¹juí² tá¹la³ há² zauh³² cuú²miih²¹ hi³ jáun² sunh³ má¡³”. Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ ní² cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ hnio³ cuá¹juí² yáh³, 10 quí¹ cun³quionh³ la³ ní² dá² ca³jmú³ tsú² cáun² já¡¹³ hi³ ma³ta² tsú² ji³lá² bíh¹ dí². Liei²¹ jáun² ca³li³ ca³ti²¹ cáun² hi³ chú³² quiú¹³ jnoh¹ bíh¹; quí¹ tsá² quiáh² hué³² quionh³ tsá² caun² hi³ ca³láu², cá²re² bíh¹ hen² tsí³ tsú² hi³ he³ la³ cun³ hi³ ca³tin¹ ní¹ má¹ca³láu². 11 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jnoh¹ má²ca³ján¹³ jún² hi³ jmu² ta²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², ¿hí¹ hliáun³ lín³² máh³ ní¹juáh³ la³ ca³héi¹³ jnoh¹ cú¹pih²¹ hi³ li³ hniáuh³² quiú¹³ ñí¹con² hnoh² má¹li³² jáun²? 12 Ní¹juáh³ tu³ bíh¹ tsá² siánh³ yáh³ la³ zia³² bíh¹ já¡¹³ ñí¹con² hi³ he³ hi³ hniáuh³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh², jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ jnoh¹ tiá² ca³ta¹ héi¹³ hi³ jáun²!

Ti³la³ tiá² má²ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ jmú¹³; ti³la³ jnoh¹ dá² má²ca³tion¹³ bíh¹ tsí³ la³jí³², quí¹ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ li³ zia³² hi³ chí¹cuú² chí¹jná¡²³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo. 13 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² *judíos, cun³quionh³ hi³ tsá²can³² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² bíh¹ zian² tsú². La³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ ñí¹ lí³ ñí¹hiú¹³, ñí¹ qui³ cueh³² tsáu² Dió³² li³ua³ cáun² hi³ ca³loh² uá¹ i³ hi³ jñi³² tsú², uá¹ hi³ jáh³, jáun² ní¹ má¹lí²jín³² tsá² hí³ la³ cun³ hi³ ca³ti²¹ có³², má¹li³² jáun² né³, tsá² hí³ bíh¹ má²lí¹³ cuh³ hi³ ziún³. 14 La³ jáun² bíh¹ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³ siáh³ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹ chú³², jáun² cun³quionh³ ta²¹ jáun² bíh¹ lí¹³ zian² tsú². 15 Ti³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³mí³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ mí¹³ jná¹³, sa³jun³ jmu² jná¹³ sí² lá² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hniá¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³ cuéh¹ hnoh² ca³lá². ¡Ti³ re² cuí¹ jún¹³ jná¹³ cú²jueh³² ñeh² bíh¹ hi³ quin³ tsú² hi³ hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ ná¹ ta³ tiá² hlánh¹!

16 Ca³tin¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² tonh² yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³², quí¹ cun³ ca³tin¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hléh¹³. ¡Ma³ jlánh¹ juo²³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ tiá² hléh¹³ jú¹ chú³² jáun²! 17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ hi³ jmu² jná¹³ ta²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsin³² huen², jáun² zia³² bíh¹ hi³ hiáu¹³ jná¹³. Ti³la³ uá¹ cun³ ca³jmú³² jná¹³ ca³la³ chí¹tson³, cun³ jáun² bíh¹ lí³ cáun² ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Dió³² jo³uón³² jná¹³. 18 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ hi³ hiáu¹³ jná¹³ jáun² lí³ la³ lá²: Hi³ jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² ta³ tiá² hi³ mí²³ ná¹ hí¹ cáun²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ tiá² mí²³ jná¹³ la³ cun³ hi³ qui³ lí¹³ mi³² jan² tsá² hleh³² jú¹ chú³².

19 Uá¹jinh¹ tiá² lín³ jná¹³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² hí¹ jan² tsáu², ti³la³ cun³ jáun² má²cá²jmú³² bíh¹ jná¹³ hi³ lín³ ná¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ janh²¹ jná¹³ juóun³² tsáu² hi³ ca³tin¹ Cristo. 20 Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ tsá² judíos, jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² judíos, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsú²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ñí¹con² tsá² ná¹má²tí³² liei²¹ quioh²¹

hla¹ Moisés jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² má²tí³² hí³ liei²¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ jná¹³ jan² tsá² tiú²uú² lin¹ li³hniauh²³ ma³tí³² liei²¹ jáun². 21 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsá² tiá² má²quien² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ja³bí¹ jná¹³ jmu² siáh³ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ tsá² la³ hí³. Ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²ti²¹ héih³² quioh²¹ Dió³² yáh³ jná¹³ jaun³², quí¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² ca³tin¹ ná¹ hi³ má¹ti²¹ liei²¹ quioh²¹ Cristo. 22 Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² tiá² má²pin³ tsí³, hi³ jáun² jná¹³ jmu² siáh³ hi³ la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² má²pin³ tsin³² ná¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ uá²jai³² tsá² hí³. Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ né³, hi³ jmu² ná¹ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ cháuh³² he³ lánh³ rón³² lí¹³ lion¹ jná¹³ jmí²chí³ quioh²¹ ma³ jan² tsá² hí³ bíh¹ jaun³². 23 Jmu² jná¹³ la³jí³² hi³ ní² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jú¹ chú³², hi³ jáun² lí¹³ hiáu³ jná¹³ uá²jai³² la³ cun³ hi³ jein³² jú¹ chú³² lá².

24 Quí¹ má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ jmí¹ co² tsú², jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jmu² pí³ hi³ tsá²táunh¹ cú²hé² lín³², ti³la³ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ tsá² láih²³, hi³ jáun² hiáuh²³ hi³ má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹. Jáun² la³jmí¹ jmu² tsá² la³ hí³ bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³, hi³ jáun² janh¹ náh² hi³ má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹ quián¹³. 25 La³jín³² bíh¹ tsá² co² má²tin³² re², hi³ jáun² tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ li³ hliánh¹³ tsú², quí¹ hi³ hnió³ láih¹³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lí³ ñeh¹ hmá² cuu³hláu², cáun² hi³ tiá² lin¹ má²hie²; ti³la³ jnoh¹ má¹ná¹, jmu³² pí³ hi³ jáun² jauh¹ dí² cáun² hi³ ma³hie² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. 26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmu² jná¹³ la³ cun³ qui³ jmu² tsá² ngi³² cú²hé², ha³ tiá² jíe³² yáh³ jná¹³ ti³ hlá² ti³ ní²; hi³ sa³jun³ jmu² jná¹³ hniéi² la³jmí¹ jmu² jan² tsá² lí¹ cuí²³ jah³² ñí¹ lin²¹. 27 Ti³la³ jná¹³ dá² jmu² héih³² ca³la³ chí¹tson³ bíh¹ ñí¹con² ua³ tán² ná¹, hi³ di³quian²¹ ná¹ jmái¹ hi³ taunh¹³ ta²¹, quí¹ ní² lí¹ ca³li³ hi³ chín¹dí¹ jná¹³ tsá² ca³ma³tin¹³ ná¹ tsáu², hi³ la³ ca³ta³zanh¹ ná¹ hlah³ má¹li³² jáun².

10

Tiá² hniáuh³² má¹quien¹³ dí² dió³² tsá² láin¹

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ li³ ñíh¹³ náh² hi³ la³jín³² bíh¹ tsá²daun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmí¹ zian² cá²jmái¹ ca³tiánh³ ñeh² jnie² hi³ lí³ li²¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ la³jín³² bíh¹ tsú² ca³nga³ siáh³ Jmí²miih²¹ Dáin³ jmí¹ ca³niá³ jáun². 2 Hi³ jáun² dá² la³jín³² bíh¹ tsú² cáun³ jmái², hi³ lin¹ hi³ hain²¹ ti³con² hla¹ Moisés cun³quionh³ hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² ñeh² jnie², ji³ jmí¹ ca³han³ siáh³ jmí²miih²¹ jáun². 3 Ja³bí¹ cá²re² ca³cúh² bíh¹ tsú² ji³lin² cá² ñí¹ má³² hi³ ca³cué³ Dió³². 4 Ja³bí¹ la³jín³² bíh¹ tsú² siáh³ ca³hinh³ cá² ñí¹ jmái² hi³ ca³cué³ hnga² Dió³². Quí¹hliá² jmí¹ hính²³ tsú² jmái² ja³ ñí¹con² Dió³² hi³ chí¹hue³² hláu². Hláu² jáun² dá² jmí¹ quionh³ tsú² tá¹la³ hí¹tiáunh¹ jui³², hi³ hláu² jáun² né³ jmí¹ lín³ hnga² bíh¹ Cristo. 5 Ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun², lí³ cá² tsáun¹ máh³ tsá² hí³ tiá² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ jéih³² Dió³², hi³ jáun² dá² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú² hué³² quiéin² jáun².

6 La³jí³² hi³ ca³li³ jáun², lí³ cáun² nóh³² hi³ hie³² jnoh¹ jú¹ tson² bíh¹, hi³ lin¹ hi³ tiá² ca³ta¹ dí² jmú¹³ hi³ hniá¹ dí² hi³ hlah³, la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³. 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² hniáuh³² má¹tsú¹ má¹jonh²¹ hnoh² dió³² tsá² láin¹ la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³; la³ cun³ rón³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Tsáu² ca³tiánh³ tiáunh¹, hi³ ca³cu³ ca³hinh³, hi³ jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³nu³ ca³tiánh³ hi³ ca³jmú³ juón¹”. 8 Jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ lí¹ jmú¹ lí¹ tsáu¹³ dí² la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³, quí¹ jmí¹ li²¹ jáun² ca³tsan³ quiu³hni² mei²¹ tsáu² cu³tsa³² la³ lá² cú² jmái¹. 9 Sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ cá¹ lan¹³ dí² Ti³² Juo¹³ hi³ neh²¹ ní¹juáh³ hi³ tson² juenh² tsí³, la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³tsan³ bíh¹ cun³quionh³ hi³ ca³quieh² jáh³ hláinh¹. 10 Hi³ sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² hi³ lí¹ mí¹ lí¹ tsáinh¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³hiá² cá²tsan³

bíh¹ hi³ ca³jmú³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² pí³ quioh²¹ hmú³².

11 La³jɨ́³² hi³ nɨ́² bíh¹ ca³chú² cá²quiúnh³² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmɨ́¹ zian² cá²jmáɨ¹; hi³ jáun² né³ ca³tóh³ tsú² ñí¹ Sí², hi³ jáun² lɨ́¹³ zia³² cáun² nóh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² ziáun² dí² ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ lá², hi³ tiá² jmú¹³ dí² la³ jáun². 12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² lɨ́n²³ hi³ pin³ tsɨ́³, cuɨ́¹ jmu¹ tsú² hua³hín¹³ hi³ tiá² cáun² lɨ́¹ tánh²¹ tso³. 13 La³jɨ́³² hi³ cá² lau²³ hnoh² cá²ren² bíh¹ quionh³ la³ cun³ hi³ qui³ quiunh³² la³jɨ́n³² tsá²mɨ³cuóun² ñí¹ hná¹ nɨ́² uá²jaɨ³². Tɨ³la³ cun³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ cháh¹³ hnoh² cáun² honh² ñí¹con² Dió³², quí¹ hí³ dá² tiá² cáun² lɨ́¹ cué²¹ yáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ zia³² hi³ cá² lau²³, cáun² hi³ tiá² lɨ³ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹. Quí¹ Dió³² dá² tɨ³ hɨ́e³² bíh¹ he³ lánh³ rón³² tion¹³ náh² honh² ja¹ la³jɨ́³² hi³ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹.

14 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, reh² tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³², su³uú² lɨ́¹ ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² láɨn¹. 15 Lieh¹ jná¹³ hnoh² la³jmɨ́¹ liéinh³² tsú² tsá² quiáh¹ tsɨ́³, hmóu³² bíh¹ hnoh² lɨ́¹³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ lá²: 16 Hi³ nɨ́¹ má¹ca³cue¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³² quioh²¹ jmɨ² ráu³ hɨ́en¹ hi³ hnáɨh²³ dí² jáun² la³jáɨ³² né³, má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ jmɨ́²hán¹ tsú² ca³jmú³ ta²¹ ñí¹con² dí² jɨ³lá² bíh¹. Ja³bí¹ la³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³tsunh²¹ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh²³ dí², má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² má²ca³lɨ³ quien² ñí¹con² dí² la³jáɨ³² jmɨ́¹ ca³taun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹ bíh¹ siáh³. 17 Jáun² cun³ñí¹ hi³ cáun² hí³ bíh¹ tsóh³² dí², uá¹jinh¹ juóu³² lɨ́n³² dí², má²lin¹ bíh¹ hi³ ná¹láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu², quí¹ cáun² bíh¹ hí³ cúh²³ dí² la³jáɨ³².

18 Sá¹nɨ́² jɨe³ dú¹ náh² lánh³ rón³² ná¹ngɨ²³ tsá² hué³² *Israel: La³jɨ́n³² tsá² cúh² ngú³ quioh²¹ jáh³ má²lɨ́²jngɨh³ tsú² ñí¹con² Dió³², má²lɨ́²ma³jnia³² tsú² hi³ tiáunh¹ cá²hon³ hi³ jáh³ hí³ lɨ³ quien² ñí¹con² tsú² la³jɨ́n³² bíh¹. 19 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ dió³² tsá² láɨn¹ zia³² pí³ quioh²¹ yáh³, hi³ sa³jun³ tɨ³ jlánh¹ quien² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹ yáh³ la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³ cáun² ngú³. 20 La³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ lɨ́³ la³ lá²: Hi³ tsá² tiá² cuóun³² Dió³² cuen² jáh³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jngɨh² jáh³ ñí¹hiú¹³ quioh²¹ dió³² tsá² láɨn¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² Dió³² yáh³ cuen² tsú²; hi³ jná¹³ né³, tiá² hnó³² yáh³ hi³ tiáunh¹ hnoh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹. 21 Quí¹ tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ dí¹chíh¹ hnoh² honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ dí¹chíh¹ náh² siáh³ honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹; sa³jun³ lɨ́¹³ yáh³ hi³ cúh¹³ hnoh² hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun² cúh¹³ náh² siáh³ hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹.

22 ¡Ha³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² jmú¹³ hi³ míh³ tsɨ́³ Tɨ³² Juo¹³ dí²! Quí¹ jun³juáh¹³ jnoh¹ yáh³ tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ hí³ dí².

He³ lánh³ rón³² jmu² tsá² má²ca³liáun³, tsá² qui³ hnio³ raɨnh²¹

23 Né³² né³, tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsáu², hi³ cáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³; tɨ³la³ tiá² la³jɨ́³² hi³ jáun² jmu³ yáh³ ta²¹. Ján³, lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tɨ³la³ tiá² la³jɨ́³² hi³ jáun² lɨ́¹³ yáh³ ma³hau³ hi³ lɨ³hún¹ tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján². 24 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tɨn¹ hnauh¹³ jmáh³la³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² hnga², quí¹ ca³tɨn¹ tsú² hnauh¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

25 Jáun² cáun² quɨéɨh³ náh² cú²jueh³² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ hna² tsú² ja¹ hmah²¹, ha³ lɨ́² ngáɨ² náh² nɨ́¹juáh³ ngú³ jáun² quioh²¹ jáh³ hi³ ca³jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹, ha³ lɨ́² ngáɨ² náh² hí¹ cáun² hi³ lɨ́¹³ jmu³ hi³ hliáh¹³ jmɨ́¹ honh² náh². 26 Quí¹ hnga² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² quioh²¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá².

27 Hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² hi³ té²³ hñú¹³, ní¹juáh³ hi³ hnáuh² náh² cuá¹táunh¹, jáun² cuá²quɨéɨh³ náh² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ cué³² tsú² ñí¹ jáun²; tɨ³la³ ha³ lɨ́² ngáɨ² náh² hí¹ cáun² má¹ná¹, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ hliáh¹³ jmɨ́¹ honh² náh². 28 Tɨ³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² zaɨ³² hnoh² la³ lá²: “Ngú³ lá² quioh²¹ jáh³ ca³jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹ bíh¹”, hi³ jáun² ha³ lɨ́² cúh² náh² cú²jueh³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́²juáh³ hí³ la³ jáun², quí¹ ní² lɨ́¹ ca³hliáh² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² hí³. 29 Juah³² jná¹³ la³ ní² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² hí³ bíh¹, jun³juáh¹³ jmɨ́¹ honh² hnoh² hmóu³² yáh³.

Tɨ³la³ zian² tsá² lɨ́¹³ juáh³ má¹ná¹: “¿He³ láɨh³² sa³ jná¹³ máh³ tiá² lɨ́¹³ cuh²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ hnó³² ná¹ cuh²¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² má²pin³ tsɨ́³ jan² tsá² siánh³? 30 Ní¹juáh³ la³ cue² bíh¹ jná¹³ tín² tiá¹hmah¹ Dió³² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ cuh²¹, ¿he³ yáh³ ca³tɨ²¹ ziu³ hɨe³ tsú² jná¹³ hi³hliá² cuh³²?” 31 Né³² né³, hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² la³ñí¹ la³ján³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh², uá¹ hi³ má³² hi³ cú² hi³ húh²³ náh², uá¹ hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ siáh³ siáh³. 32 Ha³ lɨ́² jmu² náh² hi³ lɨ́¹³ quɨnh³ tsáu², sa³jun³ tsá² *judíos, sa³jun³ *tsá²cá²jo²¹, hi³ sa³jun³ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. 33 Hi³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ huen² né³, jmu² ná¹ tion³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² jeinh²¹ hlah³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jmu¹ jná¹³. Ha³ tiá² hnauh³² yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³ chú³² quion²¹ huen², tɨ³la³ jná¹³ hnauh³² hi³ chú³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² siánh³ bíh¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ liáun³ tsú².

11

1 Jáun² né³, jmu³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³, la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo.

Tsá³mɨ³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³²

2 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² bíh¹ cáun² hi³ jlánh¹ re² jmuh³² hnoh². Quí¹hliá² chau² honh² hnoh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jɨ³ hi³hliá² la³ má²ma³tih²¹ jáun² bíh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ jáun², la³ cun³ hi³ ca³lɨ³ tɨn² ná¹ huen² jmɨ́¹tin². 3 Tɨ³la³ hnó³² jná¹³ hi³ há¹ ngɨ¹³ hnoh² hi³ Cristo bíh¹ lɨ́n³ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²ñuh², hi³ jáun² tsá²ñuh² né³ lɨ́n³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²mɨ³ ñí²cuo² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jáun² Dió³² Tsá² chín¹ ñí¹con² Cristo. 4 Jáun² ní¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá²ñuh² jlɨ́²³ chí¹ ní¹ má¹ca³liéinh³² Dió³² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsá² lɨ́n³ cuáh³², ho³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³hléh³ jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³, cun³quionh³ hi³ jmu² tsú² la³ jáun², jmu² tsú² hi³ tiá² quien² Tsá² chín¹ ñí¹con² bíh¹ tsú². 5 Tɨ³la³ ní¹juáh³ jan² tsá²mɨ³ hi³ tiá² jlɨ́²³ chí¹ ní¹ má¹ca³liéinh³² Dió³² né³, ho³ ní¹ má¹ca³hléh³ jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³, tsá²mɨ³ la³ hí³ siáh³ jmu² hi³ tiá² quien² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹, tsá² chín¹ ñí¹con² tsú². Cun³quionh³ la³ jáun² dá² má²lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ má²ná¹za¹ mɨ³láu³ nio² bíh¹ chí¹ tsú² hi³ lin¹ hi³ juón¹. 6 Jáun² né³, ní¹juáh³ jan² tsá²mɨ³ tiá² ñí¹jlɨ́³ chí¹, hi³ jáun² tɨ³ re² bíh¹ ní¹juáh³ cu³tsa³² zéi³² tsú² cú²jueh³². Tɨ³la³ ní¹juáh³ lɨ́n²³ tsú² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ ní¹juáh³ hi³ má²ná¹za¹ chí¹ tsú², hi³ jáun² tɨ³ re² bíh¹ jlɨ́³ tsú² cú²jueh³² chí¹. 7 Tɨ³la³ tsá²ñuh² má¹ná¹, tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hi³ jlɨ́³ chí¹, quí¹ cun³quionh³ hí³ bíh¹ lɨ́²lin¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́n³ Dió³², hi³ ha³ cónh³ tí³ hi³ quien² tsú² siáh³; tɨ³la³ cun³quionh³ tsá²mɨ³ má¹na²¹, lɨ́²lin¹ hi³ ha³ cónh³ tí³ hi³ quien² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ tsú². 8 Quí¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² tsá²ñuh², tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² cun³quionh³ tsá²mɨ³, tsá²mɨ³ bíh¹ tɨ³ lin³ cun³quionh³ tsá²ñuh². 9 Quí¹ tsá²mɨ³ dá² ca³lin³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² bíh¹, jun³juáh¹³ tsá²ñuh² yáh³ ca³lɨn³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³. 10 Cun³ñí¹ hi³hliá² ca³tɨ²¹ hi³ ní² bíh¹, jɨ³ hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ jáun² tsá²mɨ³ ca³tɨn¹ jmu³ lin¹ hi³ zian² tsá² chín¹ ñí¹con² tsú² cun³quionh³ hi³ jlɨ́³ tsú² jáun² chí¹. 11 Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, tá¹la³ ziáun² dí² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², tiá² lɨ́¹³ yáh³ ma³zian³² tsá²mɨ³ ñí¹con² tsá²ñuh², sa³jun³ lɨ́¹³ ma³zian³² tsá²ñuh² ñí¹con² tsá²mɨ³. 12 Quí¹ uá¹jinh¹ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ cun³quionh³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³lɨn³

tsá²mɨ³ jmɨ́¹ la³ñí¹ jmɨ́¹tin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ tson² hi³ ta³né³² tsá²ñuh² lɨ́²zian² hñu³ héin¹ hñu³ tsɨ́³ tsá²mɨ³ bíh¹; tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jáun² né³, ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹.

13 Sá¹nɨ́² hniauh² dúh¹ náh² honh² hmóu³² nɨ́¹juáh³ re² jniá³ hi³ tsá²mɨ³ liéinh³² Dió³² ta³ tiá² chí¹jlɨ³² chí¹. 14 Né³² né³, nɨ́¹juáh³ hi³ la³ cuó² chí¹ tsá²ñuh², jmɨ́¹ tsɨ́³ hmóu³² bíh¹ dí² juáh³ hi³ cáun² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ jaun³²; 15 tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² jniá³ nɨ́¹juáh³ hi³ cuó² chí¹ tsú². Hi³ jáun² bíh¹ cuó² chí¹ tsá²mɨ³ quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ ná¹jlɨ³² chí¹ bíh¹ tsú². 16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² hnió³ hi³ quiu³ táɨnh³ jáɨ¹³ nɨ́² quiúnh¹ jnoh¹, hniáuh³² lɨ³ ñi³² tsú² hi³ sa³jun³ jnoh¹, sa³jun³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² yáh³ ná¹ngɨ²³ la³ siáh³.

Nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² tsú² hi³ cuh³ má³² hɨ́en¹, tiá² jmu² tsú² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹

17 Jáun² né³, ca³tɨ²¹ hi³ juah²¹ jná¹³ lá², tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re² jú¹ tɨn², quí¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ quí¹ hlianh²¹ bíh¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² náh², cha³ jmɨ́¹ má¹chuh²¹ náh² jmɨ́¹ honh². 18 Quí¹ la³ñí¹ la³ján³ má²ca³záɨ³ jná¹³ tsáu² hi³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² náh², sa³ ná¹tsoh³ bíh¹ hnoh² jmuh³² ja¹ quián¹³ hmóu³²; hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ míh¹ tiá² tson² bíh¹ la³ nɨ́². 19 Já¹ ho³ sa³ la³ nɨ́² la³ ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hin² bí¹ tsánh² cu³tí³ zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². 20 Tɨ³la³ la³ cun³ hi³ chá²zinh³ ca³tɨ²¹ hi³hliá² ná¹tsoh³ náh² jáun² né³ lɨ́³ la³ lá²: Má³² hi³ cuh³² náh² nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² náh² jáun², jun³juáh¹³ uú² má³² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí² jaun³². 21 Quí¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ cúh¹³ náh² má³², ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ náh² cáun² tá²chi²¹ ma³liauh²¹ hi³ cuh³² náh² má³² hi³ ná¹quiánh¹, hi³ tá¹la³ ma³ jan² né³ tionh² ñí¹cuóunh²¹ ta³la³ jáun²; hi³ ma³ jan² né³, sa³ ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ hen² máh³ cú² hính²³. 22 ¿Tiá¹ la³ zia³² hñuh³² hnoh² ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuá¹cú¹ cuá¹hính³ náh² tín² ca³lá²? Cun³quionh³ la³ nɨ́² dá² má²jmuh³² náh² lin¹ hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ chin²³ náh² hua³heih²¹ tsá² tia³mii². Hi³ jáun² né³, ¿he³ dá² juo¹³ jná¹³ hnoh²? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re² jú¹ tɨn²? ¡Tiá² jáun² yáh³!

Má³² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²
(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

23 Quí¹ hnga² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³hɨ́e³ jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun² hnoh². La³ lá² lɨ³: Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ cáun² tɨ³ ca³niéi² hi³ má²tsa³hnáɨ¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², ca³zanh³ tsú² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³². 24 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cuéh³² jáun² tiá¹hmah¹ Dió³² né³, ca³ca³ hí³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Quɨéɨh³ náh², quí¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³ huen² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ náh² la³ lá² jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³², chau¹³ honh² náh² jná¹³”. 25 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ tsú² quioh²¹ copa jmɨ́¹ má²laɨh³² má³²; jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³quionh³ copa lá² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³lɨ³ quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹ cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ jná¹³. Jáun² hính³ náh² hi³ cháu¹ náh² honh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ la³ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² húh¹³ náh²”.

26 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³, hi³ hnoh² ná¹má²lih²¹ hi³ ca³jun³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ cúh¹³ náh² hí³ jɨ³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ hi³ ha²¹ copa jáun², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cuánh³² tsú² siáh³.

He³ lánh³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² má³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²

27 Jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² cúh² hí³ jɨ³ hi³ hính²³ siáh³ jmɨ² ráu³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ta³ tiá² jmɨ́¹ tiá² tsɨ́³, cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²rá¹can² tsú² hi³ ca³táɨn² jmɨ́²hán¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ ca³jun³ tsú² siáh³. 28 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² chu³ ñih³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hnga² ñeh² bíh¹ hi³ cuh³ tsú² hí³ jɨ³ hi³ hính³ tsú² jmɨ² ráu³ nɨ́² siáh³. 29 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² cáun² lɨ́¹ cú² lɨ́¹ hính²³ má³² jáun² ta³ tiá²

má²ca³lín¹³ tsú² hi³ má³² jáun² lí³ la³juah²¹ dúh¹ hnga² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², cun³quionh³ hi³ lí¹ cú² lí¹ híɨnh²³ la³ jáun² bí¹ tsú² má²jmu² hi³ tá¹tsɨn¹ cáun² héih³² hlah³. 30 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, juóun³² hnoh² ná¹tsáun¹ náh² jɨ³ hi³ má²huán¹ náh² siáh³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ má²cá²tsan³ yáh³ siáh³ ma³ jan² hnoh². 31 Tɨ³la³ sá¹jmí¹ hi³ chú¹ ñih²¹ dí² re² jmí¹ tsí³ hmóu³² né³, jáun² tiá² jmí¹ ra³tsa² yáh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² héih³². 32 Tɨ³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ma³tsau¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí² má¹ná¹, jáun² jeinh²¹ bíh¹ jmí¹ tsí³ dí² tɨ³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² tá¹tsa¹ dí² héih³² hlah³ cu³tsa³² quiúnh¹ dí² tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³².

33 Jáun² né³ reh², ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ngɨh³² náh² hi³ cúh¹³ náh² má³² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jan²¹ náh² tín² tsá²ján² tsá²ján². 34 Ní¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² má²ñí¹cuóunh²¹ lín³², cuí¹ jmu¹ tsú² tín² má³² hñú¹³, hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² he³ ca³tɨ²¹ ma³tsau¹³ Dió³² ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² náh² jáun². Jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ ní² né³ ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ ní¹ má¹cá²chó³² ná¹ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh².

12

Pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹ (Romanos 12:3-8; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

1 Hi³ jáun² né³ reh², cuí¹ hléh¹³ jná¹³ ta³né³² ca³tɨ²¹ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² ca³tɨ²¹ la³ cun³ pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu², quí¹ tiá² hnó³² jná¹³ hi³ tionh² náh² ná¹cáun¹.

2 Re² lín³² bíh¹ ñíh¹ hnoh², hi³ jmáɨ¹ hi³ tiá² jmí¹ má²tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², cáun² lí¹ ca³lɨ³can² náh² hi³ jmí¹ ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² láɨn¹ tsá² tiá² hleh³². 3 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² ta³né³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² chú² juóun³² Jesús tiá² lí¹³ hléh³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³², hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ Jesús lín³ Tɨ³² Juo¹³, ní¹juáh³ tiá² la³ dí¹hleh³² yáh³ tsú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹.

4 Zia³² bíh¹ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ lɨ³ hiáuh³ tsáu², tɨ³la³ jan² bíh¹ Jmí²chí³ Tsá² cue³². 5 Ja³bí¹ la³ jáun², uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³cón³² tsú² raɨnh²¹, tɨ³la³ ñí¹con² jan² Juo¹³ bíh¹ dí² ja³² la³jí³² hi³ jáun². 6 Hi³ ja³bí¹ zia³² siáh³ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsá² jmu³ tá¹³ Dió³², tɨ³la³ ñí¹con² jan² Dió³² bíh¹ ja³² la³jí³² hi³ jáun². 7 Jáun² né³, tiu³nio² lí²lin¹ bíh¹ hi³ quionh³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ ma³ quin³² ma³ jan³², hi³ jáun² lí²zia³² he³ cun³quionh³ má²hon³ tsú² tsá²ján² tsá²ján². 8 Jmí²chí³ hí³ bíh¹ cue³² pí³ ñí¹con² ma³ jan² tsáu² hi³ tɨn² hléh³² ca³la³ hi³ quiáh¹ lín³² tsí³; hi³ ñí¹con² ma³ jan² né³, Jmí²chí³ hí³ bíh¹ siáh³ cue³² pí³ hi³ tɨn² hléh³² la³juah²¹ dúh¹ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ cu³tí³. 9 Hnga² Jmí²chí³ hí³ bíh¹ siáh³ jmu² hi³ zian² tsá² tɨn² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ jmah³ tsá² tsáun¹. 10 Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ siáh³ pí³ hi³ lí¹³ jmu³ hua³jueh³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³. Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ pí³ hi³ tɨn² chu³ ñih³ he³ ñí¹ jmí²chí³ ná¹quian³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu², ní¹juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ho³ jmí²chí³ hláɨnh¹. Zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² hliáun³ ñí¹ jú¹jma²; hi³ ca³lɨ³í¹ zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ záɨ³² jáɨ¹³ hi³ má²lí²hléh³² jáun² tsá² jan² hí³. 11 Tɨ³la³ la³jí³² bíh¹ hi³ ní², jmu² jan² tán¹ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, Tsá² tsóh²³ ma³ quin³² ma³ caun³² pí³ ñí¹con² tsáu² la³ cun³ hi³ hnió³ hnga².

La³jáɨ³² bíh¹ dí² ná¹láɨ³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu²

12 Hi³ jáun² né³, hliáun³ bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ zia³² quioh²¹ jan² tsáu², hi³ uá¹jinh¹ hliáun³ hi³ pih²¹ hi³ siún¹ jáun², tɨ³la³ jan² tsáu² bíh¹ lí³ cun³ ñí¹ la³jí³² hi³ jáun². Ja³bí¹ la³ ní² uá²jaɨ³² lí³ quioh²¹ Cristo. 13 Quí¹ la³ cun³ jmí¹ cáun³ dí² jáun² jmáɨ² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹, ca³la³ jáɨ³² bíh¹ dí² ca³lan³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu². Jáun² la³jáɨ³² dí² má²ná¹láɨ³ la³juah²¹ dúh¹ ñí¹

pih21 ñí1 siún1 quioh21 Cristo, uá1 hi3 tsá2 *judíos ho3lá2dá2 *tsá2cá2jo21, uá1 hi3 *tsá2 má2dí1hlánh1 uá1 hi3 tsá2 zian2 hi3 ca3tɨn1 hnga2; quí1 jan2 tán1 Jmí2chí3 hí3 bíh1 má2ca3hen13 dí2 la3jáɨ32. 14 Né32 né3, jun3juáh13 cá2 ñí1 yáh3 hi3 lín3 tsú2 tá1 jan2, quí1 hliáun3 lín32 bíh1 ñí1 pih21 ñí1 siún1 quioh21 tsáu2 zia32 hi3 jmu2 ma3 quin32 ta21. 15 Quí1 sá1jmí1 hi3 ta3 tsú2 juáh3 la3 lá2: “Jun3juáh13 cuo2 yáh3 tsú2 lín3 jná13, hi3 jáun2 tiá2 lín3 yáh3 jná13 cáun2 hi3 ca3tɨn1 tsáu2”, ¿hí1 cun3quionh3 hi3 má2lí2juáh3 la3 ní2 ta3 tsú2, lí13 hi3 tiú2uú2 chí1hma2 quioh21 tsú2? ¡Tiá2 jáun2 yáh3! 16 Ho3 ní1juáh3 cuá1 tsú2 siáh3 ca3juáh3 la3 lá2: “Tiá2 mí1ñí1 tsú2 lín3 yáh3 jná13, hi3 jáun2 tiá2 lín3 yáh3 jná13 cáun2 hi3 quioh21 jan2 tsáu2”; tɨ3la3 ¿hí1 cun3quionh3 hi3hliá2 má2lí2juáh3 la3 ní2 siáh3 cuá1 tsú2, tiú2uú2 la3 chí1hma2 quioh21 tsá2 hí3? 17 Quí1 sá1jmí1 tá1 jan2 dí2 lí3 jmáh3la3 mí1ñí1 dúh1, hi3 jáun2 ¿he3 bí1 lánh3 rón32 jmí1 lí13 náɨ13 dí2? Ho3 sá1jmí1 tá1 jan2 dí2 lí3 jmáh3la3 cuá1, ¿he3 bí1 lánh3 rón32 jmí1 lí13 jmáh13 dí2? 18 Tɨ3la3 Dió32 má1ná1, ca3jmú3 hi3 ma3 quin32 ma3 caun32 hi3 pih21 hi3 siún1 quiú13 dí2 ná1tsɨ21 la3 cun3 ñí1 ca3tɨ21, la3 cun3 rón32 ñí1 ca3lɨ3hnió3 hnga2 Dió32 jmu3. 19 Quí1 sá1jmí1 tá1 jan2 tsú2 lí3 cá2 ñí1 dúh1, hi3 jáun2 hí1juáh3 tiú2uú2 jmí1 lin1 yáh3 hi3 tsáu2 tsú2. 20 Hi3 jáun2 la3 cun3 lí3 jáun2 má1na21, uá1jinh1 zia32 hliáun3 ñí1 pih21 ñí1 siún1 quioh21 tsú2, jan2 tsáu2 bíh1 lí3 la3 cun3 ñí1 jɨ3lɨ32 hi3 jáun2.

21 Quí1 mí1ñí1 tsú2 tiá2 lí13 yáh3 záɨh32 cuo2 tsú2 la3 lá2: “Tiá2 lin1 hniah3 yáh3 hnú2 ñí1con2 jná13”; hi3 sa3jun3 chí1 tsú2 lí13 záɨh32 ta3 tsú2 la3 lá2: “Tiá2 lin1 lɨ3hniah23 yáh3 hnoh2 ñí1con2 jná13”. 22 Quí1 ñí1 láɨ23 dí2 hi3 jlánh1 bíh1 háɨnh13 tsáunh1 quiú13 dí2, ñí1 jáun2 bíh1 tɨ3 jlánh1 bí1 lí2hniáuh32; 23 hi3 ñí1 tiá2 nga3 tɨ32 tsí3 dí2 né3, ñí1 jáun2 bíh1 tɨ3 jlánh1 re2 jmu32 dí2 hua3hí13. Hi3 ní1juáh3 ñí1 láɨ23 dí2 hi3 tiá2 re2 jniá3 quiú13 dí2 né3, ñí1 jáun2 bíh1 tɨ3 jlánh1 jlí23 dí2, 24 cáun2 hi3 tiá2 lin1 jmu32 dí2 ñí1con2 lɨ3ua3 cáun2 hi3 láɨ23 dí2 hi3 chú32 jniá3 quiú13. La3 ní2 bíh1 ca3jmú3 Dió32 hi3 ñí1 pih21 ñí1 siún1 ñí1 tiá2 nga3 je23 dí2 quiú13, tɨ3 jlánh1 bíh1 ma3quien13 dí2 má1lɨ32 jáun2. 25 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, tiá2 zia32 yáh3 jáɨ13 hi3 ma3zian32 hi3 pih21 hi3 siún1 jáun2 ñí1con2 hi3 cáun2 hi3 cáun2, tɨ3la3 ma3 quin32 ma3 caun32 hi3 jáun2 má1na21, jmu2 bíh1 zian2 hi3 ca3tɨn1 raɨnh21. 26 Cun3 ñí1 hi3 jáun2 bíh1, ní1juáh3 cáun2 ñí1 uóu21 quioh21 tsú2, la3jí32 bíh1 hi3 ñí1 hná1 ní2 má2tso2 uá2jaɨ32 tsí3; hi3 ní1juáh3 cáun2 ñí1 pih21 quioh21 tsú2 jlánh1 ca3lɨ3 quien2, hi3 jáun2 la3jí32 bíh1 siáh3 ñí1 hná1 ní2 má2hiún2 uá2jaɨ32 tsí3.

27 Jáun2 né3, ma3 quin32 ma3 jan32 bíh1 hnoh2 ná1lín3 náh2 ñí1 pih21 ñí1 siún1 la3 jáun2 quioh21 Cristo. 28 La3 jáun2 bíh1 lí3, hi3 jáun2 ma3 quin32 ma3 jan32 tsá2 lín3 cuáh32 má2ca3cué3 Dió32 ma3 cáun2 ta21 hi3 lí13 jmu3 tsú2. La3ñí1 la3ján3 zian2 tsá2 ná1lín3 *tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32; ñí1 má2tun3 né3, zian2 tsá2 ná1lín3 *tɨ32 jë1 Dió32; ñí1 má2hnɨ32 né3 zian2 tsá2 ná1lín3 tɨ32 tsá2 má2tɨn2 tsáu2. Ñí1 hná1 ní2 né3 zian2 siáh3 tsá2 má2quian32 pí3 hi3 jmu2 hua3jueh32, tsá2 jmah23 tsá2 tsáun1, tsá2 má2hon3 tsáu2 siáh3, tsá2 quian32 ñí1 juɨ32 quioh21 cuáh32; hi3 má1lɨ32 jáun2 né3, zian2 tsá2 hiáuh23 pí3 hi3 hléh32 jú1jma2 siáh3 ní2 siáh3. 29 Jáun2 né3, ¿hí1 la3jín32 tsú2 ná1lín3 tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32 dúh1? ¿Hí1 la3jín32 tsáu2 ná1lín3 tɨ32 jë1 Dió32? ¿Hí1 la3jín32 ná1lín3 tɨ32 tsá2 má2tɨn2 tsáu2? Ho3 ¿hí1 la3jín32 tsáu2 quian32 pí3 hi3 jmu2 hua3jueh32? 30 ¿Hí1 la3jín32 tsáu2 hiáuh23 pí3 hi3 jmah3 tsá2 tsáun1? ¿Hí1 la3jín32 quian32 pí3 hi3 hléh32 jú1jma2 siáh3? ¿Hí1 la3jín32 tsáu2 quian32 pí3 hi3 záɨ32 jáɨ13 quioh21 tsá2 má2lí2hléh32 jáun2 jú1jma2 siáh3 dúh1? ¡Tiá2 jáun2 yáh3! 31 Tɨ3la3 hnoh2 hniáuh32 jmúh13 dí1quian1 bíh1 hi3 hián13 náh2 hi3 jlánh1 bíh1 chu21 hi3 cué32 Dió32.

Tɨ3la3 ñí1 ca3la3 jí32 hi3 ní2 né3, zia32 bíh1 cónh3í1 cáun2 hi3 jlánh1 bíh1 quien2 hi3 hnó32 jná13 híe13 ñí1 hná1 lá2.

13

Hi³ hnáu³ tsú²

1 La³ lá² lɨ́³, nɨ́¹juáh³ ñí¹con² jná¹³ la³ zia³² pí³ hi³ hléh²³ hliáun³ ñí¹ jú¹jma² quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² la³ má²quionh³ jɨ³ jë¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lɨ³² jáun², jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ lɨ́n³ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² tsɨ́¹ cú¹jen² hi³ lɨ́¹ quí¹ lɨ́¹ hín¹ pa³i³jua³ bíh¹, ho³lá²dá² cáun² tsɨ́¹ mí¹ñí² chéin³ hi³ lɨ́¹ hín¹ cú²pá¹ cú²chánh¹. 2 Hi³ nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² jë¹ Dió³², ho³ nɨ́¹juáh³ cuo² ná¹ ca³la³ jɨ́³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ quioh²¹ Dió³² jɨ³ hi³ há² ngɨ²³ ná¹ ca³la³ jɨ́³², ho³ nɨ́¹juáh³ nio² siáh³ cáun² tsɨn³² ná¹ hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ lɨ́¹³ quin¹³ jná¹³ cáun² máh³ ñí¹ zeh¹ hi³ zíh¹³ ná¹ ñí¹ siáh³, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lɨ³² jáun², hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ jná¹³. 3 Hi³ uá¹jinh¹ tsoh²¹ jná¹³ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹, ho³ uá¹jinh¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ huen² jná¹³ ca³jɨenh²¹ hi³ cón³² ná¹ cáun² ja¹ sɨ́², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lɨ³² jáun², jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ jmu² jná¹³ la³ jáun².

4 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² hnio³ tsáu² né³, tsá² la³ hí³ lɨ́n³ tsá² jmu² juenh² tsɨ́³ bíh¹, tsá² ja³² mií³ tsɨ́³, tsá² tiá² uóu³² tsɨ́³, tsá² tiá² jmu² quien² hnga², sa³jun³ jmu² tsú² tonh². 5 Ja³bí¹ tsá² la³ hí³ tiá² tɨn² yáh³ jú¹ hlah³. Tiá² lɨ́n³ yáh³ tsú² jan² tsá² cáun² lɨ́¹ hnió³ hi³ ma³hiún² tsɨ́³ hnga², sa³jun³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² chéi³ tsɨ́³, hi³ sa³jun³ nióh³² tsú² hua³hí¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ jmu² tsáu² ñí¹con². 6 Tsá² la³ hí³ tiá² má²hiún² yáh³ tsɨ́³ nɨ́¹juáh³ hi³ ca³quiúnh³² tsáu² hi³ hlah³, tɨ³la³ tsá² hí³ dá² lɨ́²hiún² tsɨ́³ nɨ́¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ ca³cah¹³ jmáɨ¹. 7 Tsá² hnio³ tsáu² né³, tiá² chú² tiá² ja³² yáh³ hi³ ca³tɨn¹ raɨnh²¹. La³ má²nio² jáun² bíh¹ cáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² raɨnh²¹, hi³ hen² siáh³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² tsáu², jɨ³ hi³ tion² tsú² siáh³ tsɨ́³ jɨ³lɨ³².

8 Quí¹ hi³ hnáu³ tsú² tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³. Chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ táuh³ hi³ cue³² Dió³² jáɨ¹³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², sa³jun³ uú² hléh³² tsú² jú¹jma² siáh³ siáh³, hi³ sa³jun³ uú² lɨ³ hniáuh³² hi³ há² ngɨ²³ lɨ́n³² tsú². 9 Quí¹ jun³ hi³ tán¹ hián² yáh³ la³ cun³ hi³ má²né¹ dí², sa³jun³ má²ca³cué³ Dió³² jáɨ¹³ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³ hia³ la³ táuh³; 10 tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² hi³ hú¹tá¹ tán¹ hián² cu³tí¹³ má¹ná¹, jáun² lɨ́¹ yéin²¹ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ tiá² tán¹ tiá² hián².

11 Jmɨ́¹ míh² jná¹³ jmɨ́¹ hléh²³ la³ qui³ hleh³² jan² tsá¹míh¹, hi³ jmɨ́¹ cháunh²³ siáh³ chin³² ná¹ la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹, jɨ³ hi³ jmɨ́¹ hnauh³² jná¹³ siáh³ tsɨn³² la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹; tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³hún¹ tsɨn³² jná¹³ má¹ná¹, tɨ³ có³² bíh¹ ca³quin³ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ jmu² jná¹³ jáun² jmɨ́¹ míh² ná¹. 12 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ quiú¹³ dí² ta³né³², hi³ tiá² re² má²hún¹ yáh³ tsɨ́³ dí² hi³ ca³tɨn¹ Dió³². Néh³² jnoh¹ ñí¹ tsú² sáh³ lɨ́¹ ná¹juá¹³ la³jmɨ́¹ jniá³ ñí¹ tsú² cun³quionh³ cáun² tsɨ́¹ cú¹jen² zɨ́n³ bíh¹; tɨ³la³ má¹jáun² né³, má²neh²¹ dí² tsú² hú¹tá¹ ná¹jéinh³ ñí¹ bíh¹ dí². Ta³né³² dá² má²cuóun³² jná¹³ Dió³² ma³ pih²¹ bíh¹, tɨ³la³ má¹jáun² bíh¹ lɨ³ cuóun³² jná¹³ tsú² cun³ tán¹ cun³ hián² cu³tí¹³, la³jmɨ́¹ cuóu³² jná¹³ jáun² hnga² Dió³².

13 Hi³ jáun² hnɨ³² ñí¹ zia³² hi³ lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun²: hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú², hi³ hen² tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ hnáu³ tsú² nɨ́² siáh³; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹ hi³ hnɨ³² nɨ́², hi³ hnáu³ bíh¹ tsú².

14

Zia³² cónh³ɨ́¹ ca³lá² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹

1 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² pí³ la³jonh³ jmɨ́¹ honh² hi³ má¹hnáu³ náh². Hi³ ja³bí¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² siáh³ hi³ dí¹quiaunh²¹ lín²¹ honh² hi³ hián¹³ náh² cáun² pí³ ñí¹con² Dió³²; hi³ la³ñí¹ la³ján³ né³ hniáuh³² hen² honh² náh² hi³ lɨ́¹³ ngáɨ¹ náh² ñí¹con² tsáu² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² bí¹ náh². 2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jú¹jma² hi³ hí¹ hnga² tiá² cuoh², hi³ liéinh³² Dió³² bíh¹ tsú² jaun³², jun³juáh¹³ hi³ liéinh³² tsá²mɨ³cuóun² yáh³ tsú², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ngɨ²³ jáɨ¹³ jáun². Tsá² hí³ dá² hleh³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹

Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 3 Tɨ³la³ tsá² hleh³² hí³ jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ má¹ná¹, liéinh³² tsú² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ bíh¹, hi³ jmu² tsú² hi³ tsá² hí³ lɨ³ pin³ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ cha³² tsú² siáh³ tiá³ tsí³ tsá² hí³, jɨ³ hi³ jmouh³² tsú² siáh³ tsí³ tsú². 4 Jáun² né³, tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³ jmu² hi³ lɨ³ pin³ tsí³ hnga² bíh¹ ñí¹con² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ngaɨ³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ né³, jmu² hi³ lɨ³ pin³ tsí³ tsá² cuáh³² bíh¹.

5 Jná¹³ jmí¹ hiún² tsɨn³² sá¹jmí¹ la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³; tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bí¹ hen² tsɨn³² jná¹³ hi³ hián¹³ náh² pí³ hi³ lí¹³ hléh¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² bíh¹; quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmúh¹³ náh² la³ ní² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³. Jí³²la³ ti³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ zaɨ³² jë¹ tsá² hleh³² hí³ jú¹jma² siáh³ bíh¹, jáun² bíh¹ zia³² ñí¹ lí¹³ jmu³ ta²¹ jë¹ tsú² hi³ lɨ³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³². 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh², ní¹juáh³ jná¹³ la³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ quián¹³ hnoh² lí¹³. Jí³²la³ ti³ ní¹juáh³ ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ bíh¹, hi³ má²hnió³ Dió³² hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnoh², ho³ ní¹juáh³ hi³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ há¹ ngɨ¹³ náh² re² jáɨ¹³ quioh²¹ bíh¹ tsú², ho³lá²dá² ní¹juáh³ ca³hléh³ jná¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨn³², ho³lá²dá² ní¹juáh³ zia³² cáun² jú¹ tson² hi³ lí¹³ má¹ta¹³ jná¹³ hnoh².

7 Cuí¹ jmú¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ mí¹ñí² hi³ jmu² tsú² sun¹, la³ cun³ hmá² tá² le² ho³ tun³² pih²¹ hi³ caɨ³² tsú²; uá¹jinh¹ tiá² jmí²chí³ hu²¹, tɨ³la³ cu³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ lin¹ yáh³ re² he³ lánh³ tsau³² sun¹ hi³ ná¹jmu² tsú², jáun² he³ ya³ lánh³ rón³² lí¹³ lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ he³ ñí¹ sun¹ ná¹jmu² tsú². 8 Hi³ ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² hniéi² né³, ní¹juáh³ tiá² la³ jmu² yáh³ tsú² na²¹ lín²¹ mah¹ quioh²¹ mí¹ñí² ní¹ má¹ca³jie³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmu³ hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ ñí¹ hniéi². 9 La³ jáun² bíh¹ lí²³ siáh³ ñí¹con² hnoh²: Ní¹juáh³ tiá² hléh¹³ yáh³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ ngɨ¹³ tsáu², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ lɨ³ ñi³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ná¹hléh¹ hnoh² jáun²? ¡La³jmí¹ lín³ jan² tsá² lí¹ hlí² lí¹ liéih²³ hnga² bíh¹ má²lín³ hnoh² ní¹juáh³ la³ jáun²! 10 Tson² bíh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ jú¹jma² hngá¹máh³ lá², hi³ la³jí³² hi³ jáun² cun³ zia³² hi³ hnió³ juáh³ bíh¹. 11 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ ngɨ²³ yáh³ jná¹³ jú¹jma² hi³ liéih³² jáun² tsáu² né³, hi³ jáun² jan² tsá² hué³² siáh³ bíh¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³, hi³ tsá² hí³ né³ lín³ siáh³ jan² tsá² hué³² siáh³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ uá²jaɨ³². 12 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ hnoh² jlánh¹ má²ná¹hniá¹ náh² hi³ héih¹ náh² pí³ ñí¹con² Jmí²chí³ Chun¹, jáun² ñí¹ ca³la³ jí³² né³, jmu³ náh² tion³ hi³ héih¹ náh² hi³ lí¹³ lɨ³ jmu³ ta²¹ hi³ lɨ³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³² ñí¹ hná¹ ní².

13 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³, hniáuh³² bíh¹ mí³² tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ lí¹³ hiáuh¹³ uá²jaɨ³² pí³ hi³ záɨ³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² jáun². 14 Quí¹ ní¹juáh³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, tson² bíh¹ hi³ jná¹³ dí¹lienh¹ Dió³² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹ bíh¹, tɨ³la³ jun³ hi³ jáun² yáh³ ngɨ²³ jná¹³ huen². 15 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jná¹³ len³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² ní¹juáh³ hi³ ngɨ²³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ lienh¹ jná¹³ tsú² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹, hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² siáh³ ní¹juáh³ hi³ ngɨ²³ jná¹³ sun¹ hi³ híe¹³ ná¹ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ híe¹³ ná¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹. 16 Quí¹ ní¹juáh³ hnú² dí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ Dió³² cun³quionh³ jmáh³la³ jmí²chí³ quián¹³, jáun² tsá² cá²tsáun¹ tsá² ná¹náɨ³² jáun² tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsa³hlió³ hná¹ jáun² hi³ cuéh³² tiá¹hmah¹ Dió³² quiúnh¹ hnú², quí¹ tiá² ngɨ²³ yáh³ tsú² he³ dá² jaun³² dí¹hléh¹ hnú². 17 Ho³ sa³ re² lín³² bíh¹ dí¹lienh¹ hnú² Dió³² hi³ dí¹cueh³² nú² tsú² tiá¹hmah¹, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³ tsá² jan² tiá² lɨ³ pin³ yáh³ tsí³. 18 Jná¹³ cue² tiá¹hmah¹ Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quion¹ jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹jma² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ ca³la³ jín³² hnoh². 19 Tɨ³la³ ní¹juáh³ jmí¹ zenh² jná¹³ ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsá² lín³ cuáh³² má¹ná¹,

tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ má¹tɨn¹³ tsá² siánh³ cun³quionh³ hñá³ jon¹ já¡¹³ hi³ lɨ́¹³ ng¡¹³ tsú², la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ hléh¹³ ná¹ quia³ mei²¹ jon¹ jú¹jma² hí¹juáh³ huen² ná¹ tiá² cuo².

20 Reh², ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³ chí¹ tsá¹míh¹. Jmu³ náh² hi³ lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³tɨ³ ñí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² má¹ná¹, cuɨ́¹ cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³ chí¹ jan² tsá² má²húnh¹ tsɨ́³. 21 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Juo¹³ dí² juáh³ la³ lá²: Lienh¹ jná¹³ tsá² hué³² lá² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³; cun³quionh³ jë¹ tsá² hué³² siáh³ bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú², tɨ³la³ sa³jun³ la³ jáun² yáh³ ne³ tsú² má¹ná¹”. 22 Hi³ jáun² né³, hi³ hleh³² tsú² jáun² cun³quionh³ cáun² jú¹jma² siáh³ lɨ́³ cáun² li²¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³jnia² hin² tsánh² tiá² má²taunh³² ta²¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lɨ³ lin¹ hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ yáh³. Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ca³hléh³ jan² tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² já¡¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³ né³, jáun² já¡¹³ jáun² lɨ́³ cáun² li²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³jnia² hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lɨ³ lin¹ hin² tsánh² tiá² ta²¹ má²taunh³² yáh³. 23 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ má²ná¹ng¡h³² la³jɨn³² tsá² lɨn³ cuáh³², hi³ nɨ́¹juáh³ la³jɨn³² la³ ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³, hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá² má²ñi³², ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ ha¡h²¹, ¿tiá¹ juáh³ tsá² hí³ má¹lɨ³² jáun² hi³ má²ca³ngáu² bíh¹ hnoh²? 24 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³jɨn³² bíh¹ hnoh² la³ ná¹ng¡¹ náh² já¡¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh², hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá² má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³, ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ ha¡h²¹, jáun² tsá² hí³ né³ lɨ³tsɨn² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren² tso³, quí¹ hmóu³² bíh¹ tsú² lɨ³tsɨn² lánh³ lɨ́³ tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³ná¡³² la³jɨ³² já¡¹³ hi³ ná¹juáh²³ hnoh² jáun². 25 Cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ chu³ jñéih³ la³jɨ³² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² ca³la³ hi³ cuá¹hin³ bíh¹ tsú² ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² hi³ juáh³ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ la³ zenh² Dió³² ja¹ quián¹³ hnoh².

Nɨ́¹ má¹ca³ng¡h³² náh², jmu³ náh² re² tɨn² la³jɨ³² hi³ jmúh¹³

26 Jáun² né³ reh², nɨ́¹ má¹ca³cuú² ca³ng¡h³² hnoh², zian² ma³ jan² hnoh² ná¹quiánh¹ sun¹ hi³ lɨ́³ já¡¹³ quioh²¹ Dió³², ho³ hi³ má¹tɨn¹³ náh² tsáu², ho³ cáun² hi³ ñíh¹ náh² hi³ má²ca³hɨe³ Dió³², ho³ cáun² já¡¹³ hi³ hléh¹³ náh² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ho³lá²dá² hi³ zá¡h¹³ náh² já¡¹³ jáun². Re² bíh¹, tɨ³la³ cuɨ́¹ lɨ³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ la³jɨ³² hi³ jáun² hi³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ tsá² lɨn³ cuáh³². 27 Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ zian² tsá² hléh³² jú¹jma² siáh³, cuɨ́¹ hleh²¹ gon³ ho³ gáun³ tsáu² nɨ́¹juáh³ hi³ jlánh¹ juóun³²; tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹ná¹. Ja³bí¹ hnia¡uh³² zian² siáh³ jan² tsá² zá¡³² já¡¹³ hi³ hleh³² tsú² jáun². 28 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ja¹ ñí¹ ná¹ng¡h³² náh² tiá² la³ zian² yáh³ tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ lɨ́¹³ zá¡³² já¡¹³ jáun², cun³tsa³² tí³ ta²¹ hí¹ jan² tiá² hin² hléh³² bíh¹ cú²jueh³² jú¹jma² hi³ hí¹juáh³ hnga² tsú² tiá² cuoh². Tɨ³ re² bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² cuɨ́¹ juónh¹³ cú²jueh³² quionh³ Dió³², j¡³ quionh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hnga². 29 La³ nɨ́² bíh¹ siáh³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ hléh²¹ *tɨ³² jë¹ Dió³² já¡¹³ hi³ má²lɨ́²cué³² Dió³² hñu³ tsɨ́³, cuɨ́¹ hleh²¹ tsú² cun³ gon³ ho³ gáun³, hi³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, cuɨ́¹ ná¹cán²³ re² hua³hí¹³ la³jɨ³² já¡¹³ hi³ juáh³ tsú² jáun². 30 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ Dió³² la³ jmu² hi³ zia³² cáun² hi³ lɨ́²ñi³² jan² tsáu² ñí¹ cuá¹tón²¹ jáun², hi³ jáun² tsá² dí¹hleh³² hí³ cuɨ́¹ tunh¹³ tín² jë¹. 31 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ la³jɨn³² hnoh² lɨ́¹³ hléh¹³ náh² ma³ quin³² ma³ jan³² la³ cun³ já¡¹³ hi³ má²hian² náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² la³jɨn³² tsáu² lɨ́¹³ lɨ³ tɨn² j¡³ hi³ niau²¹ siáh³ tiá³ tsɨ́³. 32 Quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² ná¹lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² hnia¡uh³² jmu³ héih³² ñí¹con² jmɨ́²chí³ quioh²¹, 33 quí¹ Dió³² dá² jun³juáh¹³ jan² Dió³² Tsá² jmu² hi³ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³² yáh³, quí¹ Dió³² dá² tɨ³ jmu² hi³ tiauh² dí² re² tɨn² bíh¹.

Né³² né³, la³ cun³ qui³ ná¹ng¡²³ la³jɨn³² tsá² joh¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ná¹ng¡h³² tsú², 34 tsá²mɨ³ hnia¡uh³² tionh² ta³má¡h³ bíh¹ ja¹

ñí¹ ná¹ngɨh³² tsá² lɨ́n³ cuáh³². Ha³ tiá² jáɨ¹³ zia³² yáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ hléh²¹ tsú² ta³ lɨn²¹, hniáuh³² bíh¹ ma³quien² tsá²mɨ³ ñí²cuo² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³². 35 Jáun² nɨ́¹juáh³ hnió³ tsá²mɨ³ hi³ lɨ³ ñi³² cáun² jáɨ¹³, hniáuh³² ngáɨh³² tsú² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ nɨ́¹ má¹cá²chánh³² hñú¹³; quí¹ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ tsá²mɨ³ hléh³² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsá² lɨ́n³ cuáh³².

36 Hniáuh³² cháu¹ hnoh² honh² hi³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² tiá² ca³lɨ³liau³ yáh³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ sa³jun³ ñí¹con² jmáh³la³ hnoh² yáh³ siáh³ má²cá²chó³² jáɨ¹³. 37 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³², ho³lá²dá² lɨ́n²³ tsú² hi³ quian³² cáun² pí³ hi³ má²ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, hniáuh³² bíh¹ ma³tson² tsú² hi³ sí² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², cáun² héih³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² la³². 38 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ jáɨ¹³ lá² né³, hí¹juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² la³ hí³.

39 Jáun² né³ reh², chú³² jmúh¹³ náh² hniá¹ hi³ cué³² Dió³² jáɨ¹³ hñu³ honh² náh² hi³ jáun² lɨ́¹³ hléh¹³ náh², tɨ³la³ ha³ lɨ́² quí² lɨ́² jna³ náh² ñí¹con² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³ má¹ná¹. 40 Hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² re² tɨn² lɨ́n³², hi³ ca³la³ hi³ ja³² re² he² hná¹.

15

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Cristo

1 Né³² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ cháu¹ náh² honh² jú¹ chú³² hi³ má²ca³hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹con² hnoh². Jú¹ chú³² jáun² né³ ca³heh³ bíh¹ hnoh² jmɨ́¹ ca³niéih² náh², hi³ jáun² la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² hi³ nio² tiá³ honh² ñí¹con² jú¹ chú³² jáun². 2 Hi³ cun³quionh³ jú¹ chú³² jáun² bíh¹ siáh³ má²ná¹liáun¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ la³ má²ná¹ziánh¹ jáun² náh² tiá³ jáɨ¹³ hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ jáun². Jɨ³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ cáun² lɨ́¹ táunh²³ náh² ta²¹ ta³ lɨn²¹ bíh¹, jáun² bíh¹ tiá² lin¹ ñí¹ lɨ³quien².

3 La³ cun³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³lɨ³ tɨn² jná¹³ jáun² huen², jɨ³lɨ³² bíh¹ jáɨ¹³ jáun² ca³hɨ́e³ jná¹³ siáh³ hnoh². Hi³ ja¹ la³jɨ́³² hi³ jáun² zia³² cáun² jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juáh³ la³ lá²: Cristo ca³jun³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quiú¹³ dí², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²; 4 hi³ ja³haun³ tsú² siáh³, hi³ jáun² ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³ ca³jenh¹³ tsú² já¹ hla¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí². 5 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Pé¹, hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² tán¹ quian³tun³. 6 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² siáh³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² lɨ³ hñá³ nio² hña³láun³ tsá² reh² dí² cun³ jéin³² la³ lá². Hi³ uá¹jinh¹ má²cá²tsan³ ma³ jan² tsá² hí³ ta³né³², míh¹ tiá² jɨ³lɨn² tsá² hí³ zian² bíh¹. 7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Jacobo, hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

8 Jmɨ́¹ ca³táuh³ hi³ má²jnia³² tsú² jáun² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² hí³ né³, jáun² ñí¹con² jná¹³ siáh³ ca³ma³jnia³² tsú². Jáun² jná¹³ bíh¹ jan² tsá² lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² dáɨn² hi³ ca³lɨ³zian² ta³ má²ca³nga² jmáɨ¹ quioh²¹. 9 Quí¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ té³ tsáu² “tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²”, quí¹ jná¹³ dá² jan² tsá² ca³jmú³² ná¹ hian² tsɨn³² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² jmɨ́¹tin² bíh¹. 10 Tɨ³la³ lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n³ ná¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³ ñí¹con² jná¹³. Hi³ jáun² miɨ́³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² jná¹³ tiá² lɨ́¹ má²ca³há² ca³nga² yáh³, quí¹ jná¹³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́²; uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² má²cá²jmú³², tɨ³la³ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ja³² miɨ́³ tsɨ́³ má²ca³ma³hau³ jná¹³. 11 Tɨ³la³ tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ nɨ́¹juáh³ jná¹³ ho³ tsá² hí³ ca³nga³ jú¹ chú³² jáun² ñí¹con² hnoh²; quí¹ tɨ³la³ cáun² lá² bíh¹ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹, hi³ cáun² jáɨ¹³ lá² bíh¹ siáh³ má²ca³tionh² hnoh² ta²¹.

Jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

12 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ juáh³ hi³ Cristo ca³jenh¹³ ja¹ hla¹,

¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² zian² ma³ jan² hnoh² hi³ juánh³ náh² hi³ tiá² jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³? 13 Quí¹ sá¹jmí¹ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ hnga² Cristo. 14 Hi³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ ca³jenh¹³ Cristo, jáun² jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³ quien² hí¹ cáun² yáh³, hi³ sa³jun³ la³ quien² siáh³ hi³ táunh²³ náh² jáun² ta²¹. 15 Jáun² sá¹jmí¹ la³ ní² né³, jnoh¹ bíh¹ má²láɨ³ tsá² zih³² jú¹ tí¹jáɨ² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. Jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ tson² yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² tiá² la³ tson² yáh³ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. 16 Quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ siáh³ Cristo. 17 Hi³ jáun² sá¹jmí¹ tson² tiá² ca³jenh¹³ Cristo dúh¹, jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ má²táunh²³ jáun² hnoh² ta²¹; la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ náh² tsáuh³. 18 Jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³, la³ má²já²hín³ bíh¹ tsá² má²cá²tsan³ ta³ má²tanh² ta²¹ Cristo. 19 Ní¹juáh³ hi³ ná¹hen² jáun² tsɨ³ dí² ñí¹con² Cristo la³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ jmáh³la³ tá¹la³ ziáun² dí² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹, jáun² jnoh¹ bí¹ la³ má²láɨ³ tsá² jlánh¹ bíh¹ tsí¹juí³ la³ cónh³ bí¹ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ ní².

20 Tɨ³la³ la³ cun³ lí³ hú¹tá¹ jú¹ tson² má¹ná¹, ca³jenh¹³ bíh¹ Cristo ja¹ hla¹; hi³ jáun² la³ ní² má²lí²lin¹ hi³ ja³bí¹ hla¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² siáh³ jenh¹³ la³jmí¹ ca³jenh¹³ hí³ dí². 21 Quí¹ la³ lá² bíh¹ lɨ³: Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hi³ hmú³² ñí¹ hué²¹ lá²; jáun² ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsáu² bíh¹ ca³lɨ³liau³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. 22 La³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsáu² tsá² jón²zíh¹ hla¹ Adán, jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² tsán²; ja³bí¹ la³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jenh¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsú² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² lí¹³ zian² cáun² hi³ hmaɨ²¹. 23 Tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹na²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³tɨn¹ bíh¹: Cristo bíh¹ Tsá² la³ñí¹ hi³ lɨn³ tsá² hmaɨ²¹ jmí¹ ca³jenh¹³, hi³ jáun² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ jaunh²¹ tsú² né³, lín¹³ siáh³ tsá² hmaɨ²¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² joh¹ tsú². 24 Má¹lɨ³² jáun² né³, tsɨn¹³ jmáɨ¹ hi³ má²tón³², jmáɨ¹ hi³ táuh³ la³jí³², jmáɨ¹ hi³ hin³ jáun² Cristo la³jín³² tsá² ná¹quien², tsá² ná¹ho² ta²¹, jɨ³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³, jmáɨ¹ hi³ jíenh³² jáun² Cristo ñí¹con² Dió³² Jméi² jáɨ¹³ hi³ ho². 25 Quí¹ cun³ la³ má²ho² jáun² bíh¹ Cristo jáɨ¹³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu³ Dió³² hi³ chí¹hánh²³ tsú² la³jín³² tsá² jmu² hniéi² quionh³ dí²; 26 hi³ ñí¹ ca³táuh³ né³, tsa³hín³ jɨ³ hmú³² uá²jaɨ³², tsá² cuá¹hniei²¹ hí³ quionh³ Dió³². 27 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², Dió³² má²ca³jmú³ hi³ la³jí³² hi³ jáun² má²dí¹chin¹ ta³ bíh¹ Cristo. Tɨ³la³ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² hi³ la³jí³² bí¹ ta³no¹ jo³cuo² jo³ta³ Cristo né³, tiá² niéih³ yáh³ hi³ jɨ³ hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ héih³² jáun², ta³zanh¹ jo³cuo² Cristo. 28 Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ la³jí³² má²nio² jo³cuo² Cristo, jáun² má¹jáun² má²chan³ tsú² siáh³ hnga² jo³cuo² Dió³², Tsá² ca³chá³ hí³ la³jí³² jo³cuo² tsú² la³ jmí¹ ñí¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ Dió³² lín³ Tsá² chín¹ ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³².

29 Hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ jenh¹³ tsú² jáun² né³, zian² ma³ jan² tsá² zaun³² jmáɨ² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²cá²tsan³. ¿He³ láɨh³² sa³ la³ ní² yáh³ jmu² tsú²? Já² ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, ¿he³ ya³ láɨh³² zaun³² tsú² jmáɨ² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ hí³? 30 Hi³ jnoh¹ siáh³, ¿he³ ya³ láɨh³² tauh²³ jnoh¹ ñí¹ háɨnh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jí³² ní¹juáh³ tiá² hin² la³ jenh¹³? 31 Quí¹ la³jí³² jmáɨ¹ bíh¹ zenh² jná¹³ ñí¹ hmú²¹; ma³tson¹³ jná¹³ jáɨ¹³ ní² reh² la³jmí¹ ma³tson¹³ jná¹³ hi³ cu³tí³ tsah¹ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² tanh² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 32 Já¹ juú² Éfeso lá², lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ má²ca³quí¹ ca³ta¹³ jnoh¹ quiúnh¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ². Tɨ³la³ né³² né³, sá¹jmí¹ hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ la³ cun³ qui³ hu²¹ jáun² tsí³ tsá²mɨ³cuóun², jáun² ¿he³ dá² láɨ¹³ jná¹³ hi³ má²ca³há² ca³nga² ná¹ la³ jáun²? Jáun² né³, sá¹jmí¹ hi³ tson² hi³ tiá² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun²: “¡Cuí¹ cú¹

cuí¹ hnáɨh¹³ dí², quí¹ tsa³háu² má²jún³ bíh¹ dí²!", la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² ma³ jan² tsáu².
33 Tɨ³la³ ha³ lí² lí¹ cuí¹ lɨ³can² náh², ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jáɨ¹³ hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: "Ní¹juáh³ tsá² juónh²³ re² quionh³ tsá² hláɨh¹, jáun² má¹lɨ³² jáun² má²lín³ tsú² tsá² hláɨh¹ bíh¹ uá²jaɨ³²". 34 ¡Tianh³ náh² hi³ ná¹jniá³ jmí¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹, ha³ lí² lí¹ jmú² náh² tso³! Quí¹ ma³ jan² hnoh² ca³la³ hí¹juáh³ tiá² cuóun³² bíh¹ náh² Dió³². Juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ jáun² lɨ³ hinh¹ náh².

He³ lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

35 Hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ jáun² né³, tiá² né¹, ho³ sa³ zian² ma³ jan² tsá² lí¹³ nga³: "¿He³ dá² lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³? ¿He³ dá² lánh³ rón³² jniá³ tsú² lí¹³?" 36 Cáun² jú¹ te³ bíh¹ jaun³² nga² tsú², quí¹ ní¹juáh³ jmí¹ jánh¹³ nú² cá² máɨ³ jún², tiá² lí¹³ yáh³ hion¹³ cáun² chí² ñeh¹ hmaɨ²¹ ní¹juáh³ tiá² la³ tsa³hín³ tín² jún² jáun². 37 Quí¹ jun³juáh¹³ hmáɨh³² yáh³ jonh² jñi³² tsú², quí¹ máɨ³ bíh¹, uá¹ hi³ cuú²miih²¹ ho³ lɨ³ua³ cáun² máɨ³ siáh³ siáh³. 38 Hi³ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ hiá²¹ né³, Dió³² bíh¹ má²jmu² he³ lánh³ jniá³ ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹, siánh³ jniá³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ cá² tan³ ní¹ má¹ca³hiá². 39 Tiá² cá²ren² yáh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ ngú³; quí¹ siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ tsáu², siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ quiuh²¹ tan³², hi³ siánh³ ñí¹ bíh¹ siáh³ quioh²¹ jáh³ jmáɨ². 40 La³ ní² bíh¹ lí³ siáh³ hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú², hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; za² lín³² bíh¹ lánh³ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². 41 Siánh³ bíh¹ jniá³ joh¹ quioh²¹ hiú² la³ cónh³ bíh¹ joh¹ quioh²¹ zíh² jɨ³ joh¹ quioh²¹ chí¹jmaɨ²¹; hi³ hí¹ la³ tɨ³ má²tún² hmóu³² yáh³ chí¹jmaɨ²¹ tiá² cá²ren² joh¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³².

42 La³ jáun² bíh¹ lí¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. Hó²³ tsú² ngú³ hi³ lí¹³ sáh³², tɨ³la³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² né³, má²quian³² tsú² cáun² ngú³ hi³ tiú²uú² lí¹³ sáh³² bíh¹. 43 Hó²³ tsú² cáun² hi³ tsí¹juí³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien². Cáun² hi³ huán¹ tsí³ bíh¹ hó²³ tsú², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ pin³. 44 Quí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² ta²¹lá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ hó²³ tsú², tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² ngú³ hi³ la³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Quí¹ la³jmí¹ zia³² cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ zia³² siáh³ cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú².
45 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: "Hla¹ Adán tsá² la³ñí¹ ca³lɨn³ jan² tsá² zia³² jmí²chí³ quioh²¹"; tɨ³la³ Tsá² lín³ hí³ Adán Tsá² ñí¹ ca³táuh³ má¹ná¹, quian³² cáun² jmí²chí³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² bíh¹ tsáu². 46 Jáun² né³, jun³juáh¹³ ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ hñu³mɨ³cuú² yáh³ tín² ca³lɨ³ zia³², quí¹ la³ñí¹ tín² lɨ³ hniáuh³² ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; má¹lɨ³² jáun² máh³ já³² hi³ ca³tɨ²¹ hñu³mɨ³cuú². 47 Tsá²ñuh² tsá² la³ñí¹, ca³lɨn³ cun³quionh³ cuáh¹, hi³ hí³ né³ jmí¹ zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; tɨ³la³ Tsá² ñí¹ má²tenh³ má¹na²¹, jan² Tsá² cua³han³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹. 48 Hi³ jáun² dá² la³jmí¹ lín³ tsá²ñuh² tsá² ca³lɨn³ hí³ cun³quionh³ cuáh¹ bíh¹ lín³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², tɨ³la³ tsá² ca³tɨn¹ lɨ³ zian² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² má¹ná¹, lín¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Tsá² ja³ hí³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹.
49 Tsá² ca³lɨ³zian² hí³ cun³quionh³ cuáh¹ lín³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² ta³né³². Hi³ jáun² Tsá² cuá³ hí³ hñu³mɨ³cuú² né³, lín³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² jmí¹tsú² jmí¹ja³².
50 Hi³ jáun² reh², la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnoh² lí³ la³ lá²: Tsá² qui³ quian³² ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ tsánh³² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²; quí¹ tsá² quian³² ngú³ hi³ sah³² tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ jáun² tsá² quian³² ngú³ hi³ jmí¹lɨh³ tiú²uú² sáh³².
51 Tɨ³la³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² cáun² jáɨ¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹: Tiá² la³jáɨ³² dí² hiá¹ tsáu¹³ yáh³; tɨ³la³ cun³ jáun² la³jáɨ³² bíh¹ dí² zan¹³ hi³ jmu³ Dió³². 52 Cu³diá²jan² la³ lá² bíh¹ zan¹³ dí², la³ jan² tsá² lí²hméih³² ñí¹,

nɨ́¹ má¹cá²hen³ mah¹ hi³ jiéi³² tsú² mí¹ñí² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹. Jáun² nɨ́¹ má¹ca³jie³ tsú² mí¹ñí² né³, jenh¹³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ tsán¹³ tsú²; hi³ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ zan¹³ dí² jmáɨ¹ jáun². 53 Quí¹ la³ cun³ lɨ́³ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³², cáun² hi³ tiá² má²hɨ́e² bíh¹, hniáuh³² bíh¹ lan¹³ cáun² hi³ ma³hɨ́e² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ ngú³ quiú¹³ dí² hi³ sah³² né³, hniáuh³² lan¹³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ sáh³² bíh¹. 54 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ cáun² hi³ tiá² má²hɨ́e² ziáun² dí² lá² ta³né³², lan¹³ cáun² hi³ ma³hɨ́e² cun³ jmɨ́¹hi³nio², jɨ³ nɨ́¹juáh³ ngú³ hi³ sah³² quiú¹³ dí² lan¹³ siáh³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ sáh³², má¹jáun² bíh¹ má²lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “¡Má²já²hín³ bíh¹ hmú³²; má²ca³cah¹³ bíh¹ Dió³² jmáɨ¹! 55 Hnú² hmú³², ¿né² dá² hi³ ca³lɨ́n¹³ hnú²? Hnú² hmú³², ¿né² dá² hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ jmúh³² hnú² jáun² hian² honh²?” 56 Cun³quionh³ tso³ bíh¹ tɨn² hmú³² jmu³ hian² tsɨ́³, hi³ cun³quionh³ liei²¹ bíh¹ joh²³ siáh³ tso³ pí³. 57 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² má¹ná¹, Tsá² jmu² hí³ hi³ cah¹ dí² jmáɨ¹ cun³quionh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

58 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh² tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³², cuɨ́¹ zian² náh² hi³ ná¹tioh³ cáun² honh² jɨ³ hi³ nio² tiá³ honh² náh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ná¹jmuh³² náh² ta²¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ jmá² cun³ jnia³²; quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ta²¹ hi³ jmuh³² náh² cu³tsa³² quiúnh¹ náh² Tɨ³² Juo¹³ dí², ha³ tiá² lɨ́¹ ná¹hín²³ yáh³.

16

Quɨe³ hi³ cunh²³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² reh²

1 Jáun² né³, ca³tɨ²¹ quɨe³ hi³ cunh²¹ náh² hi³ ca³tɨn¹ tsá² joh¹ Dió³², jmu³ náh² la³ cun³ héih³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² lɨ́n³ cuáh³² zian² tɨ³ hué³² Galacia. 2 Ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹ jmɨ́¹ dú²me¹ hniáuh³² hmáh¹ hnoh² ca³lá² quɨe³ tɨ³ có³² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², la³ cun³ rón³² tí³ hi³ má²ca³janh¹ náh², hi³ jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³² hi³ cánh³ cunh²¹ náh² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́². 3 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³, má²zein²¹ ná¹ tsá² hion¹³ hnoh² hmóu³² tɨ³ ñí¹con² tsá² reh² zian² já¹ juú² Jerusalén, hi³ tsa³can³² quɨe³ hi³ má²ca³cunh²¹ náh² jáun². Ja³bí¹ cue¹ jná¹³ tsú² siáh³ cáun² sí² hi³ tsa³can³² tsú² tɨ³ ñí¹con² tsá² hí³. 4 Jáun² nɨ́¹juáh³ ca³lɨ́n¹³ hnoh² hi³ chú³² ñe¹ jná¹³ uá²jaɨ³², jáun² ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ hi³ hu²¹ tsɨ́³ Po¹ jmu³

5 Jáun² né³, nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ngau²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ nɨ́², hniáuh³² ñí¹nga¹ jná¹³ tín² hué³² Macedonia, hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² máh³ chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Corinto nɨ́². 6 Ho³ sa³ lɨ́¹³ ñi²¹ jná¹³ ca³lá² ué³ jmáɨ¹ ñí¹ nɨ́² quiúnh¹ hnoh², ho³lá²dá² ñi²¹ jná¹³ ñí¹ nɨ́² tá¹la³ ngá¹³ jmɨ́¹ ñí¹cuóu³, hi³ jáun² má¹jáun² lɨ́¹³ má¹hau¹ hnoh² jná¹³ ca³tɨ²¹ juɨ³² ñí¹ ñe¹ jná¹³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun². 7 Quí¹ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ hi³ ti³ lɨ́¹ ñí¹nga¹ ná¹ ñí¹ nɨ́² hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², tɨ³la³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹ ná¹ ca³lá² ué³ bíh¹ quiúnh¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ cué³² Tɨ³² Juo¹³ dí² jáɨ¹³. 8 Tɨ³la³ la³ má²cuon¹ jáun² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Éfeso lá² ca³la³ ñí¹ tɨ́³ jmáɨ¹ Pentecostés, 9 quí¹ jlánh¹ re² zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ cua³haɨ³² re² ta²¹ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹ lá², uá¹jinh¹ zian² juóun³² lɨ́n³² tsá² hnió³ qui³ jnɨ³² juɨ³².

10 Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³chó³² Timoteo ñí¹ nɨ́², jmu³ náh² tion³ hi³ tiá² lin¹ hi³ zia³² hi³ lɨ³ hɨ́³² tsɨ́³ tsú² ja¹ quián¹³ hnoh², quí¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jmu² uá²jaɨ³² tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³. 11 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³ náh² hí¹ jan² hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh² tsú². Tɨ³ re² ma³hon¹ náh² tsú², hi³ jáun² cuɨ́¹ jáunh¹³ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², hi³ ja³jɨe³ jná¹³, quí¹ lá² cuá¹jan³² jná¹³ tsú² quiúnh¹ ná¹ tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ lá².

12 Hi³ ca³tɨn¹ Apolos reh² dí² né³, jmɨ́¹ má²ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² jná¹³ ñí¹con² tsú² hi³ jmɨ́¹ tsó²¹ tsú² quionh³ tsá² reh² hi³ tsa³jɨe³ hnoh², tɨ³la³ la³ tɨ³ ta³né³² cun³ tiá²

má²ca³li³hnió³ bíh¹ tsú²; ti³la³ tsó³² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³jíen³.

Jái¹³ ñí¹ má²ca³táuh³

13 Jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh², ji³ hi³ cuí¹ ná¹tioh³ cáun² honh² náh² ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ táunh²³ náh² ta²¹. Tiá³ chá¹ náh² honh², ha³ lí² juenh³. 14 La³jí³² hi³ jmúh¹³ náh², jmu³ náh² cun³quionh³ hi³ hno³ náh² tsáu².

15 Né³² né³ reh², hnoh² má²ná¹ñíh¹ náh² hi³ tsá² hñú¹³ Estéfanas bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³taunh³ ta²¹ jú¹ chú³² ti³ hué³² Acaya, hi³ tsá² hí³ né³, má²ca³jmú³ ná¹chan¹ hmóu³² hi³ ma³cón³² la³jín³² tsá² joh¹ Dió³². 16 Jáun² jná¹³ né³ hnó³² hi³ hnoh² jmúh¹³ náh² niuh¹ ñí¹con² li³ua³ jan² tsá² la³ hí³, ji³ ñí¹con² la³jín³² tsá² tionh² quionh³ tsú² hi³ jmu² ta²¹ la³ jáun².

17 Jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³ quí¹hliá² má²cuá²taunh²¹ Estéfanas quionh³ Fortunato ji³ Acaico ñí¹ lá², quí¹ tsá² hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ ñí¹con² jná¹³ cáun² hi³ tiá² la³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiá² tionh² yáh³ hnoh² ñí¹ lá². 18 Tsá² hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ hi³ má²ca³niau²¹ re² tsin³² jná¹³ la³jmí¹ ca³chá³ tsú² jáun² re² honh² hnoh². Jáun² né³, hniáuh³² bíh¹ má¹quien¹³ náh² tsá² la³ hí³.

19 Jáun² né³, ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² lín³ cuáh³² zian² ti³ hué³² Asia lá² juáh³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh². Ñú² Aquila quionh³ mí¹ Prisca ñí²cuo², ji³ la³jín³² tsá² lín³ cuáh³², tsá² qui³ ngih³² hí³ hñú¹³ tsú², juáh³ siáh³ ñí¹con² hnoh²: “Hia² náh²” ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí². 20 “Hia² náh²” —juáh³ siáh³ ca³la³ jín³² tsá² reh² dí² zian² já¹ juú² lá² ñí¹con² hnoh². Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráin³² tsú² jan² rainh²¹.

21 Jná¹³ Po¹, cuá¹jmu² ná¹ cun³quionh³ uón³² huen² tun³ hni³² jon¹ jái¹³ lá², hi³ juah³² jná¹³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh².

22 Li³ua³ jan² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², quiu³juóu³² cuí¹ cháu¹³. ¡Ñah³² hniu³², hnú² Ti³² Juo¹³ jnoh¹!

23 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesús Ti³² Juo¹³ dí². 24 Cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, ji³lin² bíh¹ hnoh² hnau³ jná¹³. [Cun³ ní²bíh¹ tí³ jái¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

Po¹ zen² siáh³ cáun² sí² ñí¹con² tsá² lɨ́n³ cuáh³² juú² Corinto

1 Jná¹³ la³² Po¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo cun³ñí¹ hi³ hnió³ Dió³² la³ jáun²; zein³² jná¹³ sí² lá² quiúnh¹ jná¹³ reh² dí² Timoteo, ñí¹con² hnoh² tsá² má²lɨ́n³ náh² cuáh³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Corinto nɨ́², jɨ³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ Acaya, tsá² má²joh¹ Dió³². 2 Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² cuɨ́¹ má¹mieh² hnoh², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Má²tso² Po¹ tsɨ́³

3 Cuɨ́¹ li³quien² bíh¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ hí³ bíh¹ Jméi² dí², Tsá² ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² dí², jan² Dió³² Tsá² jmu² hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ dí². 4 Hí³ bíh¹ cha³² re² tsɨ́³ dí² nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ ziáun² dí² uu³mí²tsɨ³², hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ uá²jaɨ³² lɨ́¹³ jmú¹³ hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ tsá² má²tso² tsɨ́³, hi³ jmú¹³ dí² hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ tsú² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² dí² hmóu³² jmɨ́¹tin². 5 Quí¹ la³jmɨ́¹ má²tso¹ dí² jáun² lɨ́n³² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo, la³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ́²³ hi³ niau³² re² lɨ́n³² tsɨ́³ dí², hi³ jmu² Cristo. 6 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jnoh¹ ma³tso¹ tsɨ́³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² niau²¹ re² honh² hnoh² bíh¹, jɨ³ hi³ má²chí¹liáun²³ náh² siáh³; quí¹ nɨ́¹juáh³ Dió³² cha³² re² tsɨ́³ jnoh¹, ja³bí¹ honh² hnoh² siáh³ tá²no¹ re² [jɨ³ hi³ má²chí¹liáun²³ náh² siáh³]. Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ tion¹³ náh² honh² jmáɨ¹ hi³ má²tsoh¹ náh² honh² la³jmɨ́¹ má²tso¹ jnoh¹ tsɨ́³. 7 Zia³² cáun² hi³ cu³tí³ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ né¹ jnoh¹ hi³ hnoh² uá²jaɨ³² ná¹má²tsoh¹ honh², jáun² ja³bí¹ Dió³² jmu³ siáh³ hi³ niau²¹ re² honh² hnoh².

8 Hi³ jáun² né³ reh², hnáu² jnoh¹ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² ha³ la³ cónh³ tí³ uu³mí²tsɨ³² hi³ ca³lɨ³ zia³² ñí¹con² jnoh¹ tɨ³ hué³² Asia. Ca³quiéinh³² jnoh¹ cáun² hi³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tiú²uú² jmɨ́¹ ñí¹tiau¹³ yáh³ jnoh¹, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jmɨ́¹ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ liáu³. 9 Jmɨ́¹ láɨ²³ jnoh¹ hi³ má²tiauh² jnoh¹ ñí¹ má²jngah³ bíh¹ tsú². Tɨ³la³ la³ nɨ́² ca³ma³ta² jnoh¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ chá¹³ jnoh¹ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, Tsá² jmu² hi³ jenh¹³ tsáu² ja¹ hla¹, hi³ tiú²uú² láɨ¹³ jnoh¹ hi³ cah¹ jmáɨ¹ hmóu³². 10 Dió³² bíh¹ má²ca³liáu³² jnoh¹ ñí¹ hmú²¹ huáh² tsɨ́³ jáun², hi³ liáu³² tsú² siáh³ ñí¹ hná¹ nɨ́²; quí¹ tsɨ́³ jnoh¹ má²hu²¹ hi³ liáu³² bíh¹ Dió³². 11 Hi³ hnoh² siáh³ lɨ́¹³ má¹hau¹ náh² jnoh¹ cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ juóun³² tsá² ná¹hiú² ná¹mɨ³² ñí¹con² Dió³² ca³ta¹ jnoh¹, jáun² juóun³² bíh¹ siáh³ tsá² lɨ́¹³ cué³² tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ má²mieh² tsú² jáun² jnoh¹.

He³ láɨh³² sa³ tiú²uú² ñéi¹ Po¹ juú² Corinto

12 Jlánh¹ tsah¹ jnoh¹, quí¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ jnoh¹ má²tson² jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ má²ca³ngɨ́¹³ jnoh¹ cú²tso² hi³ chun¹ jnoh¹, jɨ³ hi³ ná¹chan¹ jnoh¹ ñí¹con² Dió³² tá¹la³ tiauh² jnoh¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ la³ñí¹ la³ján³ ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́². Cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³² bíh¹ ziáun² jnoh¹ la³ nɨ́², jun³juáh¹³ hi³hliá² jlánh¹ cháunh²³ chí¹ jnoh¹ hmóu³² yáh³. 13 La³ cun³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ñí¹ sí² lá², tiá² hi³ siáh³ jmú¹³ yáh³ jnoh¹, la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ hɨ́h¹³ bíh¹ náh² jɨ³ hi³ ngɨ¹³ náh² siáh³, hi³ hu²¹ siáh³ tsɨn³² jná¹³ hi³ ngɨ¹³ náh² re² lɨ́n³² 14 la³jmɨ́¹ má²ca³lɨ³ cuóu³² náh² jáun² ca³lá² jnoh¹ jmɨ́¹tin²; hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² lɨ́¹³ lɨ³ tsɨnh¹ hnoh² hi³ ca³ta¹ jnoh¹, la³jmɨ́¹ lɨ³ tsah¹ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh².

15 Cun³ñí¹ hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ la³ nɨ́², jáun² jmɨ́¹ ca³lén¹³ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ tín² hnoh², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ lɨ³mieh² hnoh² cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ ngá¹³ jná¹³ tenh³ jéin³² ñí¹ nɨ́². 16 Quí¹ jmɨ́¹ len³ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ tín² hnoh² jmɨ́¹ ja²¹ jná¹³ jáun² hué³² Macedonia lá², hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²jính³²

jáun² jná¹³ jmɨ́¹ ñí¹jɨe¹ ná¹ siáh³. Hi³ jáun² hnoh² né³ la³juɨ³² jmɨ́¹ lɨ́¹³ má¹hau¹ náh² quioh²¹ hú¹ juɨ³² hi³ ñih²¹ jná¹³ tɨ³ hué¹³ Judea. 17 ¿Hí¹ lɨ́n²³ hnoh² hi³ tiá² ca³chá³ jná¹³ cáun² tsɨn³² jmɨ́¹ ca³lén¹³ jná¹³ la³ nɨ́²? ¿Hí¹ lɨ́n²³ hnoh² hi³ jmu² jná¹³ la³ cun³ qui³ jmu² tsá²mɨ³cuóun² hi³ juáh²³ jáun²: “Ján³”, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³ juáh³ siáh³: “Ján¹han²¹”? 18 Tɨ³la³ Dió³² má¹ná¹, Tsá² tiá² zaɨ³² jë¹, nau³² jáɨ¹³ hi³ tiá² láɨ³ yáh³ jnoh¹ tsá² záɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹, quí¹ tiá² juáh³ yáh³ jnoh¹: “Ján³”, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ juáh³ jnoh¹ siáh³: “Ján¹han²¹”. 19 Quí¹ Cristo Jesús Jon² Dió³², Tsá² hléh¹ jnoh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ quiúnh¹ Silvano jɨ³ Timoteo ja¹ quián¹³ hnoh², Tsá² hí³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³juáh³: “Ján³”, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, juáh³ siáh³: “Ján¹han²¹”. Quí¹ cun³ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ tson² jáɨ¹³ quioh²¹ Cristo; 20 quí¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², cun³quionh³ hí³ bíh¹ lɨ³tí²³. Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ juáh²³ jnoh¹: “Tson² bíh¹ cu³tí³”, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ ma³quien² tsáu² Dió³². 21 Dió³² hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ hi³ cun³quionh³ Cristo má²pin³ tsɨ́³ dí², hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ hi³ ná¹chan¹ dí² ñí¹con² tsú². 22 Má²ca³jmú³ tsú² lin¹ quiú¹³ dí² hi³ láɨ³ dí² tsá² joh¹ tsú², cun³quionh³ hi³ má²ca³tanh² tsú² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ né³, jmu² lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hiáu¹³ dí² hi³ né³bí¹ cué²¹ tsú² jáun².

23 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² má²cá²chó³² jná¹³ já¹ juú² Corinto nɨ́² la³ cun³ hi³ ca³lén¹³ jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² nau³² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ tiá² má²cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ jéin³² jná¹³ juon²³ hnoh² bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² tson² né³, cuɨ́¹ cha³hín³ jná¹³.

24 Jun³juáh¹³ hi³ hnáu² jnoh¹ jmú¹³ héih³² he³ ñí¹ zión³² hniáuh³² táunh¹³ hnoh² ta²¹ yáh³, quí¹ re² lín³² bíh¹ má²ná¹tioh³ cáun² honh² náh²; tɨ³la³ hnáu² jnoh¹ má¹hau¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ hiún² honh² bíh¹ náh².

2

1 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ tiú²uú² ñí¹jɨe¹ ná¹ cú²jueh³², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³niau²¹ siáh³ hlah³ tsɨ́³ dí². 2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², ¿hin² dá² tsánh² uú² jmu³ hi³ lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³? Jɨ́³²la³ hnoh², tsá² má²lɨ́²chá³ jná¹³ hlah³ tsɨ́³ bíh¹. 3 Hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ cú²jueh³² sí² jáun², quí¹ tiú²uú² ca³lɨ³hnó³² ná¹ hi³ cháh¹³ hnoh² hlah³ tsɨn³² jná¹³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² ná¹ ñí¹ nɨ́²; quí¹ hnoh² dá² ca³tɨn¹ hi³ tɨ³ má¹hiúnh¹³ bíh¹ náh² tsɨn³² jná¹³. Quí¹ jná¹³ len³ hi³ hí¹ la³ tɨ³ hnoh² yáh³ lɨ³ hiún² honh² nɨ́¹juáh³ jná¹³ hiún² tsɨn³². 4 Jmɨ́¹ cá¹jmú²¹ jná¹³ sí² jáun², ca³jmú³² jná¹³ ta³ hɨ³² lɨ́n³² tsɨn³² jɨ³ hi³ jngɨh³² siáh³ tsɨn³², hí¹ ca³la³ tɨ³ ca³uó³² yáh³ jná¹³; tɨ³la³ jun³juáh¹³ ca³jmú³² jná¹³ quí¹hi³hliá² hnó³² jná¹³ chá¹³ hlah³ honh² hnoh² yáh³. Quí¹ sí² jáun² ca³jmú³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnó³² ná¹ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ hnau³ lɨ́n³² bíh¹ jná¹³ hnoh².

Zia³² uu³ɨ³tso³ quioh²¹ tsá² jmu² hlah³

5 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hi³ nio² hlah³ tsɨ́³ dí², jun³juáh¹³ ñí¹con² jmáh³la³ huen² jná¹³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² míh¹ tiá² jɨ³lɨn² bíh¹ hnoh² uá²jaɨ³². Juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² quí¹ ho³ sa³ jlánh¹ tiá³ he² jáɨ¹³ quion²¹ ná¹. 6 Len³ jná¹³ má²tioh²¹ bíh¹ cun³ nɨ́² hi³ ma³tso² tsá² hí³ tsɨ́³ hi³ má²ca³jmuh³ náh² jmɨ́¹ ca³ngɨh³² náh² jáun². 7 Hi³ jáun² ta³né³² né³ má²lɨ́¹³ bíh¹ chíh¹³ náh² honh² ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsú² jɨ³ hi³ má¹hiúnh¹³ náh² tsɨ́³ tsú², quí¹ hu³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³niau²¹ hlah³ tɨ³ ca³nga² tsɨ́³ tsú². 8 Hi³ jáun² hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ má¹lih²¹ náh² siáh³ hi³ tson² hno³ náh² tsú². 9 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ sí² jáun², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hi³ cá¹ lau²¹ ná¹ hnoh², hi³ jáun² lɨ³ ño¹ ná³ nɨ́¹juáh³ hiún² bíh¹ honh² náh² hi³ má¹tih²¹ la³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³. 10 Né³² né³, nɨ́¹juáh³ hnoh² chíh¹³ honh² lɨ³ua³ cáun² hi³ jmu² tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ chí¹³ tsɨn³² ca³tɨ²¹ hi³ jáun². Quí¹ nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²chí³ jná¹³ tsɨn³², nɨ́¹juáh³ hi³ la³ zia³² cáun² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ chí¹³ jná¹³ tsɨn³², jáun² má²lɨ́²chí³ bíh¹ jná¹³ tsɨn³² ñí¹ ta³ ñí¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². 11 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ tiá² cah¹³

*Satanás jmáɨ¹ ñí¹con² dí²; quí¹ né¹ re² lɨ́n³² bíh¹ dí² he³ lánh³ rón³² hu²¹ tsɨ́³ tsú².

Cuá¹hɨ³² tsɨ́³ Po¹ tá¹la³ cuá³ já¹ juú² Troas

12 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Troas hi³ ca³ñí¹hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, jlánh¹ re² ca³lɨ³ zia³² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí². 13 Tɨ³la³ jlánh¹ ca³hɨ́³ tsɨn³² jná¹³ má¹ná¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³jenh² jná¹³ Tito reh² dí². Hi³ jáun² bíh¹ ca³háɨh¹ jná¹³ jáɨ¹³ quiúnh¹ tsá² hí³ hi³ ja³ jná¹³ tɨ³ hué³² Macedonia lá².

Tsá² quionh³ Cristo bíh¹ cah²³ jmáɨ¹

14 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³², Tsá² cáun² ta²¹ che² dí² juɨ³² hi³ lin¹ hi³ cah¹ dí² jmáɨ¹ quiúnh¹ Cristo Jesús, hi³ cun³quionh³ jnoh¹ hɨeh³² tsú² tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹, hi³ lɨ́³ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ má²ró³² hi³ tsá²nió³ la³ tán¹. 15 Quí¹ jnoh¹ bíh¹ láɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ mí²ñí¹ ziún² hi³ jein³² jáun² Cristo ñí¹con² Dió³² jɨ³ hi³ tsá²nió³ siáh³ ja¹ tsá² ca³tɨn¹ hi³ liáun³, jɨ³ ja¹ tsá² tsa³hín³ nɨ́² siáh³. 16 Tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsa³hín³ hí³ má¹ná¹, láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ ja³² má²hlah³ bíh¹, hi³ jmu² lin¹ hi³ má²ná¹jún¹ bíh¹ tsú²; tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá² liáun³ né³, láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ má²ró³² hi³ jmu² lin¹ hi³ zian² bíh¹ tsú². Tɨ³la³ ¿hin² dá² tsánh² tú¹ tsɨn¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ́n³ la³ nɨ́²? 17 Juóun³² tsáu² cáun² lɨ́¹ tsá²quí² tsá²hnáɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², [hi³ sa³jun³ re² tí³ siáh³]. Tɨ³la³ Dió³² cuá¹ñi³² hi³ tiá² la³ nɨ́² jmu³² yáh³ jnoh¹; quí¹ tɨ³la³ jnoh¹ hléh¹ cú²tso² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsáu², la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zéin¹ Dió³², tsá² lɨ́n³ quian²¹ Cristo.

3

Jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ nió³² hmaɨ²¹

1 ¿Hí¹ lɨ́n²³ hnoh² hi³ má²ná¹hléh¹ jnoh¹ siáh³ re² hi³ ca³ta¹ hmóu³² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³juáh¹³ jnoh¹ la³ nɨ́²? ¿Hí¹ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ la³ cun³ qui³ jmu² ma³ jan² tsáu² hi³ hɨe¹³ jnoh¹ hnoh² cáun² sí² hi³ jmu² lin¹ hi³ hin² tsánh² jnoh¹, ho³ hi³ mí¹³ jnoh¹ sí² la³ jáun² ñí¹con² hnoh²? 2 ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² má²ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ sí² hi³ jmu² lin¹ hi³ hin² tsánh² jnoh¹, cáun² sí² hi³ hu²¹ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ jnoh¹, cáun² sí² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ cuoh² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ lɨ́¹³ hɨ́³² tsú². 3 Quí¹ hnoh² bíh¹ lɨ́n³ cáun² sí² hi³ ca³jmú³ hnga² Cristo héih³² hi³ jmú¹³ jnoh¹. Jun³juáh¹³ cun³quionh³ jñí³ yáh³ ca³lɨ³ sí² hi³ ná¹lɨ́n³ náh², quí¹ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² Tsá² liéih³² bíh¹. Sí² jáun² má¹ná¹, ha³ tiá² rá¹lɨ́³ yáh³ ñí¹ quioh²¹ cáun² jo²¹ hmá² hi³ lɨ́³ quɨ́n¹, quí¹ sí² jáun² dá² rá¹lɨ́³ hñu³ honh² hnoh² bíh¹.

4 Cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsɨ́³ jnoh¹ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 5 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jmú¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá² jlánh¹ re² táɨ² jnoh¹ hmóu³² yáh³; tɨ³la³ lɨ³ua³ cáun² hi³ táɨ² jnoh¹, ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³² pí³. 6 Hnga² bíh¹ tsú² má²hau³ hi³ láɨ³ jnoh¹ tsá² quian²¹ ngaɨ³² jë¹ tsú² ca³tɨ²¹ nió³² hmaɨ²¹. Tɨ³la³ nió³² hmaɨ²¹ jáun² tiá² rá¹lɨ́³ yáh³ cáun² héih³² hi³ cáun² ti³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ hnga², quí¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹ lɨ́¹³ ma³tí³² tsú². Quí¹ héih³² jmɨ́¹ rá¹lɨ́³ jáun² jmɨ́¹tin² cáun² jmu² hi³ jún²³ bíh¹ tsú², tɨ³la³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹na²¹, jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² bíh¹ tsú².

7 Nió³² hi³ ca³tanh² jáun² Dió³² quionh³ hla¹ Moisés ca³lɨ³ ñí¹ quioh²¹ cáun² jo²¹ hmá² hi³ lɨ́³ quɨ́n¹ bíh¹. Jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ pí³ quioh²¹ Dió³² jɨ³ ñí¹ hla¹ Moisés nɨ́² siáh³ lɨ³ zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³ hi³ jɨe³ tsá² *Israel ñí¹ tsú²; tɨ³la³ joh¹ jáun² má¹ná¹, jmɨ́¹ hí¹méih²³ bíh¹. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ héih³² hi³ jmu² hi³ jún³ tsú² ca³lɨ³ cun³quionh³ li²¹ hi³ lin¹ hi³ quien² tá¹³ tsá² ca³hléh³ hí³, 8 ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tá¹³ jnoh¹ tsá² hléh¹ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ tiá² lɨ³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³²! 9 La³ cun³ lɨ́¹³ juáh¹³, nɨ́¹juáh³ tá¹³ tsá² ca³cué³ héih³² hi³ jmu² hi³ jún³ tsú² la³ ca³lɨ³ lin¹ hi³ quien², hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tá¹³ jnoh¹ tsá² hléh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² tiá² la³ lɨ³ lin¹ hi³ quien², jáɨ¹³ hi³ juáh³ jáun² hi³ má²láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³! 10 Hi³ jáun² uá¹jinh¹

jmí¹ quien² li̱n³² tá¹³ tsá² ca³cué³ hí³ héih³² jáun² jmí¹tin², ti̱³la³ ta³né³² né³, tiú²ú² lin¹ ñí¹ quien² yáh³, quí¹ ta³né³² má²zia³² cáun² ta²¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien². 11 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jlánh¹ la³ ca³li̱³ lin¹ hi³ quien² cáun² ta²¹ hi³ ca³ma³hi̱e² jáun² cu³tiá³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ cáun² ta²¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ má²hi̱e² tiá² la³ li̱³ lin¹ hi³ quien².

12 Cun³ñí¹ hi³ hu²¹ la³ ní² bíh¹ tsí³ jnoh¹, hi³ jáun² bíh¹ tiá³ li̱n³² nio² tsí³ jnoh¹ hi³ hléh¹. 13 Tiá² jmu³² yáh³ jnoh¹ la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² hla¹ Moisés, hi³ ca³há̱i³² tsú² jáun² cáun² hmi̱h³² ñí¹ hó²¹ñí¹, hi³ jáun² tiá² lí¹³ ji̱e³ tsá² Israel tá¹la³ tsa³son² joh¹ hi³ jmí¹ tie³ jáun² ñí¹ tsú², quí¹ cáun² joh¹ tiá² la³ má²hi̱e² bíh¹ jaun³². 14 Ti̱³la³ tsá² Israel má¹ná¹, jmí¹ huáh² bíh¹ chí¹; hi³ hí¹ ca³la³ ti̱³ ta³né³² bíh¹ lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ ná¹jli̱³² tsí³ tsú² quionh³ cáun² hmi̱h³² ní¹ má¹ti̱³ ñí¹ ca³hí³ tsú² já̱i¹³ hi³ ca³ti̱²¹ nió³² tseh¹ jáun², hi³ jáun² tiá² lí²³ yáh³ hi³ ngi̱¹³ tsú²; ti̱³la³ hmi̱h³² jáun² má²lí¹³ quin³ ní¹juáh³ má²tanh² tsú² ta²¹ Cristo bíh¹. 15 Ti̱³la³ la³ ti̱³ ta³né³² bíh¹ lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ hí¹jlá̱i²³ hmi̱h³² hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsú² ní¹ má¹ti̱³ ñí¹ ca³hí³ tsú² si²² quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ jáun² tiá² ngi̱²³ yáh³ tsú². 16 Ti̱³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹cá²jéinh³² jmí¹ tsí³ tsú² ñí¹con² Juo¹³ dí² né³, má¹jáun² bíh¹ quin²³ ti̱³ có³² hmi̱h³² jáun². 17 Quí¹ Juo¹³ dí² hí³ li̱n³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, hi³ jáun² li̱³ua³ cáun² ñí¹ cuá³ Jmí²chí³ hí³ joh¹ Juo¹³ dí² né³, má²na²¹ bíh¹ ju̱i³² quioh²¹ tsú² ti̱³ ñí¹con² Dió³². 18 Hi³ jáun² né³, jnoh¹, tsá² tiú²ú² hmi̱h³² hí¹jná̱i²³ ñí¹ hó²¹ñí¹ dí², má²lá̱i³ dí² la³jmí¹ lí³ cáun² hu³² hi³ can²³ joh¹ quioh²¹ Ti̱³² Juo¹³ dí² Tsá² cuá¹quien²; hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²chí¹zan² dí² cun³ jmá² cun³ jnia³² hi³ lín¹³ dí² la³jmí¹ lín³ Cristo. La³ ní² bíh¹ jmu² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ hí³ Jmí²chí³.

4

1 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsí³ Dió³² ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³cué³ tsú² ta²¹ lá², hi³ jáun² bíh¹ hí¹ cónh³ tiá² cha³² jnoh¹ tun³ tsí³. 2 Hi³ jáun² má²ca³chá¹³ jnoh¹ ti̱³ có³² hi³ jmu² tsáu² ñí¹ ná¹conh¹, ji̱³ hi³ hua³heih²¹ ní² siáh³, hi³ jmí¹ lí¹³ li̱³ jmú¹³ jnoh¹. Tiá² juáh³ yáh³ jnoh¹ hi³ lá̱i³ cáun² hi³ tiá² lá̱i³, sa³jun³ zá̱i²³ yáh³ jnoh¹ já̱i¹³ quioh²¹ Dió³². Quí¹ ti̱³la³ cun³quionh³ hi³ hléh¹ jnoh¹ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹ li̱³tsi̱n² tsáu² hi³ tson² bíh¹ cú²tso² lí³ tá¹³ jnoh¹ ta³ ñí¹ Dió³². 3 Ti̱³la³ ní¹juáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hi³ hléh¹ jnoh¹ lí³ jú¹ jni̱², la³ ní² lí³ ñí¹con² jmáh³la³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ ñí¹ lí¹³ tsa³hín³ bíh¹. 4 Quí¹ tsá² hlá̱i̱nh¹ juo¹³ bíh¹ tsá² zian² ñí¹ hue²¹ lá² má²ca³hia³ ca³jlí³ jmí¹ tsí³ tsá² tiá² má²nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² bíh¹ tiá² lí²³ ji̱e³ tsú² joh¹ zín³ lín³² hi³ quian³² jáun² jú¹ chú³² hi³ ca³ti̱n¹ Cristo, Tsá² quien², Tsá² cuan³ hí³ ca³la³ hi³ dí¹tsáun² hi³ cua³ma³jnia³² cha¹³ Dió³². 5 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³hléh¹³ jnoh¹, tiá² hi̱en²³ yáh³ jnoh¹ hmóu³², ti̱³la³ jnoh¹ hi̱en²³ Jesucristo, Tsá² lín³ Juo¹³ bíh¹ dí²; ti̱³la³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ hmóu³² né³, juáh³ jnoh¹ hi³ lá̱i³ jnoh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² hnoh² bíh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ti̱n¹ Jesús. 6 Quí¹ hnga² bíh¹ Dió³², Tsá² ca³jmú³ hí³ héih³² hi³ ta̱i²¹ joh¹ ñí¹ jmí¹ lí³ jáun² já¹nié²² liánh² má²ca³tié²³ siáh³ joh¹ hñu³ tsí³ jnoh¹; hi³ jáun² cun³quionh³ joh¹ jáun² bíh¹ ma³jnia¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² quien², cun³quionh³ hi³ ma³jnia¹³ jnoh¹ jáun² lánh³ rón³² he² ñí¹ Jesucristo.

Lánh³ rón³² zian² tsá² nio² cáun² tsí³

7 Ti̱³la³ joh¹ quien² hi³ quian³² jáun² jú¹ chú³² né³, nio² ti̱³ ñeh² quiú¹³ jnoh¹, tsá² lá̱i³ jnoh¹ la³jmí¹ lí³ cáun² hia³² cuáh¹; hi³ jáun² li̱³ lin¹ hi³ pí³ jlánh¹ quien² ní² quiú¹³ jnoh¹ ja³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³² yáh³. 8 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ ti̱³ hlá² ti̱³ ní² zia³² uu³mí²tsi̱³² quiú¹³ jnoh¹, ti̱³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí²³ chí¹jni̱³² ju̱i³² ñí¹ li̱³ hue¹³ jnoh¹; uá¹jinh¹ zia³² hi³ hi̱³² tsí³ jnoh¹, ti̱³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí²³ hi³ tiú²uú² né¹ jnoh¹ he³ jmú¹³. 9 Uá¹jinh¹ zian² tsá² hí¹ tsa¹ jnoh¹, ti̱³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ tsá² taunh² jnoh¹ hó¹ñí¹, hi³ uá¹jinh¹ juóu³² tsú² jnoh¹ hué³², ti̱³la³ cun³ tiá² ná¹hín²³ yáh³ jnoh¹. 10 Jmá̱i¹ ca³la³ jí³² tiauh² jnoh¹ ñí¹

hmú[21] la[3]jmɨ́[1] ca[3]ngɨ́[3] jáun[2] Jesús, hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] lɨ[3] lin[1] hi[3] ziáun[2] jnoh[1] cun[3]ñí[1] hi[3]hliá[2] zian[2] jáun[2] Jesús bíh[1]. 11 Jmáɨ[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] tá[1]la[3] ziáun[2] jnoh[1], tiauh[2] jnoh[1] ñí[1] hmú[21] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús, hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] jñí[2] mu[1] jnoh[1] lɨ́[2]lin[1] hi[3] zian[2] bíh[1] Jesús. 12 La[3] cun[3] niéih[3] jáɨ[13] nɨ́[2], hi[3] hmú[32] hnió[3] hi[3] jún[3] jnoh[1]; tɨ[3]la[3] ñí[1]con[2] hnoh[2] má[1]ná[1], jmu[2] ta[21] pí[3] hi[3] jmu[2] hi[3] lɨ́[13] zian[2] bí[1] náh[2].

13 La[3] cun[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32]: “Jná[13] ca[3]chá[3] cáun[2] tsɨn[32], hi[3] jáun[2] ca[3]hléh[3] ná[1]”; hi[3] jáun[2] la[3] nɨ́[2] bíh[1] jnoh[1] siáh[3] uá[2]jaɨ[32] má[2]nio[2] cáun[2] tsɨ́[3], hi[3] jáun[2] hléh[1] jnoh[1]. 14 Quí[1] né[1] jnoh[1] hi[3] Dió[32] Tsá[2] ca[3]jmú[3] hi[3] ca[3]jenh[13] Jesús Tɨ[32] Juo[13] dí[2] ja[1] hla[1], jmu[3] siáh[3] hi[3] jenh[13] jnoh[1] la[3]jmɨ́[1] ca[3]jenh[13] jáun[2] Jesús; hi[3] jáu[32] dí[2] tsú[2] siáh[3] cu[3]lɨ[21] tɨ[3] ñí[1] cuá[3]. 15 La[3]jɨ́[32] hi[3] quiunh[32] jnoh[1] nɨ́[2] lɨ́[23] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2] bíh[1], hi[3] jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]lɨ[3] juóun[32] tsá[2] he[3] mií[3] hi[3] ja[32] tsɨ́[3] Dió[32], ja[3]bí[1] má[2]juóun[32] tsá[2] cuéh[32] siáh[3] tiá[1]hmah[1] Dió[32], hi[3] jáun[2] lɨ[3] lin[1] hi[3] quien[2] tsú[2].

16 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] hí[1] cónh[3] tiá[2] lɨ́[1] niau[32] hlah[3] tsɨ́[3] jnoh[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] ta[21] lá[2]. Hi[3] uá[1]jinh[1] pí[3] quioh[21] jñí[2] mu[1] jnoh[1] má[2]tsá[2]méih[23], tɨ[3]la[3] jmɨ́[2]chí[3] quiú[13] jnoh[1] má[1]na[21], tɨ[3] lɨ[3]mí[1] tsá[2]lɨ[3]hmaɨ[21] bíh[1] cun[3] jmá[2] cun[3] jnia[32]. 17 Hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] hi[3] má[2]tso[1] dí[2] jáun[2] tsɨ́[3] tá[1]la[3] ziáun[2] dí[2], tiá[2] lin[1] huáh[2] yáh[3] tsɨ́[3], quí[1] tia[3]juɨ[32] bíh[1] ngá[13]; quí[1] nɨ́[1] má[1]lɨ[32] jáun[2] jmu[3] hi[3] lɨ[3] zia[32] ñí[1]con[2] jnoh[1] cáun[2] hi[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] tɨ[3] ca[3]nga[2], cáun[2] hi[3] ma[3]hɨ́e[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2]. 18 Quí[1] tiá[2] néh[32] yáh[3] jnoh[1] chí[1]tiá[3] ñí[1] la[3] cun[3] hi[3] qui[3] jniá[3], tɨ[3]la[3] jnoh[1] dá[2] néh[32] chí[1]tiá[3] ñí[1] cáun[2] hi[3] tiá[2] jniá[3] bíh[1]; quí[1] la[3]jɨ́[32] hi[3] jniá[3] tiá[2] lin[1] má[2]hɨ́e[2] yáh[3], tɨ[3]la[3] hi[3] tiá[2] jniá[3] má[1]ná[1], ma[3]hɨ́e[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2] bíh[1].

5

1 Jáun[2] né[3], né[1] dí[2] hi[3] nɨ́[1]juáh[3] ca[3]ja[3]hín[3] ngú[3] quiú[13] dí[2], hi[3] lɨ́[3] jáun[2] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cáun[2] hñú[3] hi[3] tiá[2] má[2]hɨ́e[2], tɨ[3]la[3] Dió[32] má[2]ca[3]jmú[3] hua[3]jan[21] tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] cáun[2] ñí[1] lɨ́[13] tauh[13] dí[2] hi[3] ma[3]hɨ́e[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2]; jun[3]juáh[13] cáun[2] hi[3] ca[3]jmú[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] yáh[3] hi[3] jáun[2] má[1]ná[1]. 2 Quí[1] tson[2] bíh[1] tá[1]la[3] ziáun[2] dí[2] hñu[3] ngú[3] lá[2] quiú[13], cáun[2] ná[1]quí[2] ná[1]jngɨh[32] tsɨ́[3] bíh[1] dí[2], cun[3]ñí[1] hi[3] jlánh[1] hen[2] tsɨ́[3] dí[2] hi[3] tsá[1]tauh[2] hñú[3] hi[3] zia[32] jáun[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], 3 hi[3] tsá[1]tauh[21] dí[2] ñéih[3] jáun[2] la[3] jan[2] tsá[2] quɨh[32] cáun[2] ha[1], hi[3] jáun[2] tiá[2] ná[1]láun[3] dí[2] lɨ́[13]. 4 Hi[3] jáun[2] tá[1]la[3] tiauh[2] dí[2] lá[2] hñú[3] hi[3] lɨ́[3] ngú[3] lá[2] quiú[13] dí[2], cáun[2] quí[2] jngɨh[32] tsɨ́[3] bíh[1] dí[2], jɨ[3] hi[3] ja[32]lɨ[3] hlah[3] nio[2] tsɨ́[3] dí[2] nɨ́[2] siáh[3]. Jun[3]juáh[13] hi[3] hnáu[2] jnoh[1] hi[3] cáun[2] lɨ́[1] quin[13] tɨ[3] có[32] ngú[3] lá[2] quiú[13] yáh[3] má[1]ná[1], tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] hi[3] hnáu[2] dí[2] hi[3] quɨh[13] dí[2] cónh[3]í[1] cáun[2] ngú[3] hmaɨ[21] bíh[1], hi[3] jáun[2] tiú[2]uú[2] zia[32] yáh[3] cáun[2] hi[3] tiá[2] má[2]hɨ́e[2] ñí[1]con[2] jnoh[1] nɨ́[1] má[1]tɨ[3] ñí[1] má[2]ziáun[2] dí[2] cáun[2] hi[3] hmaɨ[21]. 5 Hi[3] hnga[2] bíh[1] Dió[32] má[2]ca[3]chau[3] dí[2] hua[3]jan[21] ca[3]tɨ[21] hi[3] nɨ́[2] ti[3]tsóh[3], hi[3] ca[3]jmú[3] tsú[2] lin[1] hi[3] cu[3]tí[3] hiáu[13] dí[2] hi[3] nɨ́[2] cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]cuen[3] tsú[2] jáun[2] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1].

6 Hi[3] jáun[2] né[3], cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2], cun[3] má[2]nio[2] jáun[2] bíh[1] tiá[3] tsɨ́[3] jnoh[1]. Né[1] dí[2] hi[3] tá[1]la[3] ziáun[2] dí[2] quionh[3] ngú[3] lá[2] quiú[13], ziáun[32] bíh[1] dí[2] tín[2] juú[2]co[1] dí[2] ñí[1] cuá[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2]; 7 quí[1] cun[3]quionh[3] hi[3] nio[2] jáun[2] cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1] jnoh[1] ñi[3]ngɨ́[1], jun[3]juáh[13] hi[3] ñi[3]ngɨ́[1] jnoh[1] cun[3]quionh[3] hi[3] néh[32] yáh[3]. 8 Hi[3] jáun[2] tiá[3] bíh[1] nio[2] tsɨ́[3] jnoh[1], hi[3] hen[2] tsɨ́[3] jnoh[1] hi[3] chá[13] tɨ[3] có[32] ngú[3] lá[2] quiú[13], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] tsá[1]ma[3]ziáun[13] jnoh[1] quiúnh[1] Tɨ[32] Juo[13] dí[2]. 9 Hi[3] jáun[2] ca[3]la[3] jonh[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] jnoh[1] jmu[32] pí[3] hi[3] má[1]hiún[13] jnoh[1] tsɨ́[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], uá[1] hi[3] ziáun[32], ho[3] uá[1] hi[3] tiauh[2] jnoh[1] quiúnh[1] tsú[2]. 10 Quí[1] la[3]jáɨ[32] bíh[1] dí[2] ca[3]ta[1] hi[3] tsá[1]ma[3]jnia[13] ta[3] ñí[1] Cristo, hi[3] jáun[2] ñí[1] jáun[2] chu[3] jñéih[3] tsáu[13] dí[2], hi[3] jáun[2] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32] tsáu[2] hiáuh[3] hmah[21] quioh[21] la[3] cun[3] lɨ́[3] ta[21] hi[3] lɨ́[2]jmú[3] tsú[2] tá[1]la[3] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2], uá[1] hi[3] chu[21] uá[1] hi[3] hlah[3].

Jú[1] chú[32] ca[3]tɨ[21] hi[3] niau[21] tie[3] tsɨ́[3] tsú[2]

11 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ juéh² jnoh¹ he³ lí¹³ ñí¹con² tsáu² hi³ jmu³ Tɨ³² Juo¹³ dí², jáun² bíh¹ jmu³² jnoh¹ tion³ hi³ tɨ³ jéinh³² tsáu² jmɨ́¹ tsɨ́³. Má²ñi³² bíh¹ Dió³² he³ lánh³ láɨ³ jnoh¹, hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ má²ca³lɨ³ lieih²¹ siáh³ jmɨ́¹ honh² hnoh². 12 Jun³juáh¹³ hi³ má²ná¹hléh¹ jnoh¹ siáh³ re² hi³ ca³ta¹ hmóu³² yáh³, tɨ³la³ jnoh¹ dá² cáun² cue³² jú¹ tson² hi³ jáun² lí¹³ lɨ³ tsɨnh¹ náh² hi³ ca³ta¹ jnoh¹ bíh¹, hi³ jáun² zia³² ha³ lánh³ rón³² ngáɨh¹ hnoh² ñí¹con² tsá² jlánh¹ jmu² quien² lánh³ jniá³ tsáu², cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² quien² lánh³ lí³ tsɨ́³ tsú². 13 Jáun² né³, ní¹juáh³ la³ ná¹ngau²¹ jnoh¹, ca³tɨn¹ Dió³² bíh¹ jaun³²; tɨ³la³ ní¹juáh³ jun³juáh¹³ ná¹ngau²¹ yáh³ jnoh¹ né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ jaun³². 14 Hi³ jáun² mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Cristo bíh¹ jmu² héih³² hñu³ tsɨ́³ jnoh¹; quí¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jan² tán¹ hí³ bíh¹ ca³jun³ cha¹³ ca³la³ jɨn³², hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ná¹jún¹ bíh¹ uá²jaɨ³² la³jɨn³² tsáu². 15 Hí³ bíh¹ ca³jun³ cha¹³ ca³la³ jɨn³² tsáu², hi³ jáun² tsá² má²zian² ñí¹con² hí³ tiú²uú² ca³tɨn¹ yáh³ ma³zian² la³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ hniáuh³² ma³zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ hnga² Cristo bíh¹, Tsá² ca³jun³ hí³ cha¹³ tsú², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jenh¹³. 16 Cun³ñí¹ hi³ má²ziáun² dí² la³ jáun² né³, jáun² tiú²uú² chú¹ ñih²¹ yáh³ dí² tsáu² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ ñí¹con² Cristo yáh³ tí² jmu³² dí² la³ jáun², la³ cun³ qui³ jmu² tsá²mɨ³cuóun²; tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, tiú²uú² jmu³² yáh³ dí² la³ jáun². 17 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jan² tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo, tsá² hmaɨ²¹ bíh¹ má²lín³ tsú²; quí¹ la³jɨ³² bíh¹ hi³ yeh³ má²já²hín³, hi³ jɨ³lɨ³² bíh¹ má²laɨ³² hmaɨ²¹.

18 Dió³² bíh¹ Tsá² jmu² jɨ³lɨ³² hi³ ní², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hiáu³² tsú² jnoh¹ hi³ hléh¹³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ lánh³ rón³² lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quioh²¹ tsáu² quionh³ Dió³². 19 Quí¹ cun³quionh³ Cristo bíh¹ jmu² Dió³² hi³ lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quioh²¹ quionh³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ jáun² tiú²uú² hu²¹ yáh³ tsɨ́³ tsú² tso³ hi³ jmɨ́¹ ren² tsáu²; hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ca³hiáu³² tsú² hi³ hléh¹³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ lánh³ rón³² lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quioh²¹ tsáu² quionh³ Dió³². 20 Hi³ jáun² jnoh¹ tsa³ngáɨ¹ jú¹ chú³² cha¹³ Cristo, hi³ hlí¹ lienh¹ jnoh¹ tsáu² la³jmɨ́¹ lí³ hi³ hnga² bíh¹ Dió³² hlí² liéinh³² tsú² cun³quionh³ ho³ jnoh¹. Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo bíh¹ hiú² mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² tsáu² hi³ juáh³ jnoh¹: Chá¹ náh² tie³ ja¹ quián¹³ quiúnh¹ Dió³², 21 quí¹ Cristo jan² Tsá² hí¹ cáun² tso³ tiá² ca³lɨ³ ren², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ bíh¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³lɨn³ Cristo jan² tsá² ren² tso³, hi³ jáun² lí¹³ láɨ³ jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí¹³ la³ cun³ lín³ hnga² Dió³², ní¹juáh³ tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo.

6

1 Hi³ jáun² bíh¹ hiú² mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² hnoh², tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ Dió³², hi³ tiá² lí¹ hin¹³ náh² mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³² hi³ má²hian² náh² jáun². 2 Quí¹ Dió³² má²ca³juáh³ la³ lá²:

La³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ca³tɨ²¹, ne² bíh¹ jná¹³ jëh² hnú²,
hi³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hniáuh³² liáun³ hnú² né³, ma³hau¹ bíh¹ jná¹³ hnú².

Jáun² né³, sá¹ní² jɨe³, né³² bíh¹ hú¹tá¹ jmáɨ¹ hi³ ca³tɨ²¹, hi³ né³² bíh¹ cu³tí³ lí³ jmáɨ¹ hi³ lí¹³ liáun³ hnoh² ñí¹con² tso³.

3 Hi³ jáun² né³, tiá² láɨ³ yáh³ jnoh¹ tsá² quí² hliah³² juɨ²¹ tsáu², quí¹ ní² lí¹ ca³lɨ³ zia³² he³ lánh³ rón³² lí¹³ hléh³² tsáu² hlah³ ça³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmu³² jnoh¹. 4 Tɨ³la³ jnoh¹ ma³jnia¹³ hi³ ná¹láɨ³ quian²¹ Dió³² cun³quionh³ la³jí³² hi³ jmu³², cun³quionh³ hi³ juenh² tsɨ́³ jnoh¹ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ ma³tso¹ jnoh¹ tsɨ́³, jɨ³ jmɨ́¹ zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² jnoh¹, jɨ³ tá¹la³ há² nga² jnoh¹ uu³mí²tsɨ³² ní² siáh³. 5 Quí¹ má²ca³pɨ³ ca³juóu³² jnoh¹ tsáu², jɨ³ hi³ má²ca³táuh³² tsú² jnoh¹ hñu³mí¹ñí², hi³ má²ca³má¹tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ jmáɨ¹ hi³ taunh³² tsáu² tiá³ siaun³². Ja³bí¹ má²ca³jmú¹³ jnoh¹ siáh³ ta²¹ tɨ³ chí¹nga², hí¹ la³ tɨ³ zia³² siáh³ ma³ cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² ca³cuóu¹³ jnoh¹,

jɨ³ hi³ má²ca³tauh¹³ jnoh¹ siáh³ ñí¹cuon¹³.
6 Ja³bí¹ ma³jnia¹³ jnoh¹ siáh³ hi³ ná¹láɨ³
quian²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ ziáun² jnoh¹
cáun² hi³ jɨ², cun³quionh³ hi³ má²né¹ jnoh¹
jú¹ tson², cun³quionh³ hi³ juenh² tsɨ́³ jnoh¹
jɨ³ hi³ ja³² siáh³ miɨ́³ tsɨ́³ jnoh¹. Quí¹ cun³ñí¹
hi³ quiúnh¹ jnoh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹, jáun²
má²láɨ³ jnoh¹ tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ ná¹hnáu³,
7 hi³ hléh¹ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson², jɨ³ hi³ zia³²
siáh³ pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² jnoh¹. Jáun²
né³, cun³quionh³ hi³ má²zian² jnoh¹ jáun² la³
cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹ má²zia³² ñí¹con²
jnoh¹ he³ cun³quionh³ jmú¹³ hniéi², jɨ³ hi³
liaun¹ jnoh¹ nɨ́² siáh³, 8 uá¹ hi³ má²quien²
tsáu² jnoh¹, uá¹ hi³ hau² tsú²; uá¹ hi³ hleh³²
tsú² re² quiú¹³ jnoh¹ ho³ uá¹ hi³ hleh³² tsú²
hlah³. Ma³ cónh³ jmoh²³ jnoh¹ tsú² tsá² tɨ́¹
jáɨn², hi³ ma³ cónh³ né³ juáh³ tsú² hi³ jnoh¹
bíh¹ tsá² hléh¹ jú¹ tson². 9 Ma³ cónh³ jmu²
tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² cuóu³² tsú² jnoh¹,
hi³ ma³ cónh³ né³ jmu² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
cuóu³² re² lɨ́n³². Ma³ cónh³ pih²¹ tiá² jún²³
jnoh¹, tɨ³la³ la³ má²ziáun² jáun² bíh¹ jnoh¹;
hi³ uá¹jinh¹ jmu² tsáu² hi³ ma³tso¹ jnoh¹
tsɨ́³, tɨ³la³ tiá² jún²³ yáh³ jnoh¹. 10 Uá¹jinh¹
hlah³ nio² tsɨ́³ jnoh¹, tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹
lɨ́²hiún² tsɨ́³ jnoh¹ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³²; hi³ uá¹
cun³ tia³mii² jnoh¹, cun³ jáun² ná¹jmu³² bíh¹
jnoh¹ hi³ lɨ³ hánh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu²; hi³
uá¹jinh¹ tiauh² jnoh¹ hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³
zia³² quiú¹³, cun³ jáun² zia³² bíh¹ quiú¹³
jnoh¹ ca³la³ jɨ³lɨ³².

11 Hnoh² reh², tsá² juú² Corinto, hí¹ cáun²
yáh³ jáɨ¹³ tiá² má²ca³hmá¹³ jnoh¹ ñí¹con²
hnoh², má²ca³jmú¹³ bíh¹ jnoh¹ juenh² tsɨ́³
hi³ jmu³² jnoh¹ na²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ hléh¹
jnoh¹. 12 Nɨ́¹juáh³ tiú²uú² re² la³ juóh³² dí²,
jun³juáh¹³ hi³ lɨ³ la³ jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá²
hnau³ jnoh¹ hnoh² yáh³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³
ca³lɨn³ hmóu³² bíh¹ hnoh². 13 Hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³
hnoh² la³jmɨ́¹ hlɨ́² liéinh³² tsú² jan² tsá¹míh¹
jon², hi³ jéinh¹ náh² honh² ñí¹con² jnoh¹.

Láɨ³ dí² cuáh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² liéih³²

14 Ha³ lɨ́² tianh³ náh² cá²honh¹ quiúnh¹
tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, quí¹ cun³ tiá² re² lɨ́¹³
bíh¹; quí¹ ¿he³ dá² ca³tɨn¹ hi³ chu²¹ quionh³
hi³ hlah³, hi³ he³ dá² lánh³ rón³² lɨ́¹³ cunh³
joh¹ quionh³ já¹niéi²? 15 Quí¹ ¿he³ ya³ lánh³
rón³² lɨ́¹³ tiáunh¹ Cristo cá²hon³ quionh³
*Satanás, hi³ he³ yáh³ ca³tɨn¹ jan² tsá² tanh²
ta²¹ Dió³² quionh³ jan² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹?
16 ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmu³ tsá² lɨ́n³ hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹
Dió³² cá²hon³ quionh³ dió³² tsá² láɨn¹? Quí¹
tɨ³la³ hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Dió³² Tsá² liéih³²
bíh¹ má²láɨ³ dí², la³jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² hnga²
Dió³² jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Má¹zián¹³ jná¹³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ ngɨ́¹³
jná¹³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsú²;
jná¹³ lɨ́n¹³ Dió³² Juo¹³ tsú²,
hi³ tsá² hí³ né³ lɨ́n¹³ tsá² tionh² jo³uón³²
jná¹³.

17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ Juo¹³
dí² la³ lá²:

Huen³ náh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³, tɨ³ có³²
tianh³ náh²,
ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ tí³ náh² cuonh² hi³ tiá² jɨ².
Hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ he¹ jná¹³ hnoh²,
18 hi³ lɨ́n¹³ jná¹³ Ñeh² náh²,
hi³ jáun² hnoh² né³ lɨ́n¹³ náh² jón³² jná¹³
tsá²mɨ³ tsá²ñuh², juáh³ Juo¹³ dí² Tsá²
cú² juenh².

7

1 Jáun² né³ reh², hnoh² tsá² jlánh¹ hnau³
jná¹³, hi³ nɨ́² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú²
ñí¹con² dí². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ cuɨ́¹
má¹jɨ́n¹³ dí² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hliáuh¹³
dí², uá¹ hi³ ngú³ uá¹ hi³ jmɨ́²chí³, hi³ cuɨ́¹
tauh¹³ dí² ná¹chan¹ cu³tí³ ñí¹con² tsú² quí¹
cun³ñí¹ hi³ juénh² dí² tsú².

Tsá² juú² Corinto zaɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³

2 Hi³ jáun² né³, jéinh¹ tiá³ náh² honh²
ñí¹con² jnoh¹; quí¹ tiá² má²ca³jmú¹³ yáh³
jnoh¹ hlah³ ñí¹con² hí¹ jan² tsáu², sa³jun³
má²ca³hliah²¹ jnoh¹ tsɨ́³ tsáu², sa³jun³ hí¹
jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³má¹can¹³ jnoh¹.
3 Jun³juáh¹³ hi³hliá² cué²³ jná¹³ tso³ yáh³
hi³ juanh³² jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́², quí¹ la³ cun³ hi³
má²cá²juánh³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin² hi³ uá¹
hi³ ziáun² dí² cu³lɨ²¹, uá¹ hi³ jún³ dí² cu³lɨ²¹,
cun³ má²hu²¹ jáun² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ quián¹³

hnoh2. 4 Cáun2 tán1 bíh1 nio2 tsɨn32 jná13 hi3 ca3tɨn1 hnoh2, jɨ3 hi3 jlánh1 tsah1 jná13 siáh3.

Hi3 jáun2 né3, ja1 ca3la3 jɨ́32 la3 cun3 hi3 ma3tso1 jnoh1 tsɨ́3, tɨ3 lɨ3mí1 tiá3 niau32 bíh1 tsɨn32 jná13, jɨ3 hi3 má2canh2 lín32 hi3 hiún2 tsɨn32 jná13; 5 quí1 tson2 bíh1 la3 cun3 jmɨ́1 cuo1 jnoh1 hué32 Macedonia lá2, hí1 cónh3 yáh3 tiá2 má2ca3cué3 jmáɨ1 hi3 tauh13 jnoh1 tie3, tɨ3la3 tɨ3 hlá2 tɨ3 nɨ́2 bíh1 ca3lɨ3 zia32 uu3mí2tsɨ32, hniéi2 bíh1 ca3lɨ3 zia32 la3 cu3 la3 jéin3 quiú13 jnoh1, jɨ3 hi3 lɨ́1 hú1 cóh21 siáh3 tsɨ́3 jnoh1 lɨ3. 6 Tɨ3la3 Dió32 má1ná1, Tsá2 cue32 pí3 hñu3 tsɨ́3 tsá2 tiú2uú2 tiá3 nio2 tsɨ́3, ca3chá3 tsú2 re2 tsɨ́3 jnoh1 cun3quionh3 hi3hliá2 cuanh3 jáun2 Tito ñí1 lá2. 7 Tɨ3la3 jun3juáh13 cun3 jmáh3 hi3hliá2 cuanh3 jáun2 yáh3 tsú2, quí1 jɨ3 hi3hliá2 jlánh1 re2 má2nio2 tsɨ́3 tsú2 hnga2 jmɨ́1 cuanh21 bíh1 hi3 ca3jmuh3 hnoh2. Ca3chá3 tsú2 ñí1con2 jnoh1 hi3 hnoh2 jlánh1 hen2 honh2 hi3 jɨe1 náh2 siáh3 jnoh1, hi3 ca3chá3 tsú2 siáh3 hi3 hnoh2 ca3ta3no1 hlah3 honh2 ca3tɨ21 hi3 jmɨ́1 lɨ3 jáun2, jɨ3 hi3 haɨn21 náh2 siáh3 re2 tɨ3 con2 jná13. Jmɨ́1 ca3chá3 tsú2 jáun2 jáɨ13 nɨ́2 né3, tɨ3 lɨ3mí1 ca3lɨ3 hiún2 bíh1 tsɨn32 jná13.

8 Jáun2 uá1jinh1 hlah3 ca3ta3no1 honh2 hnoh2 cun3quionh3 sí2 hi3 ca3zéin32 jná13 jáun2 jmɨ́1tin2, tiú2uú2 hlaɨh3 jéin32 yáh3 jná13 ta3né32. Quí1 uá1jinh1 jmɨ́1 jéin32 jná13 ca3lá2 hlah3 jmɨ́1tin2 cun3ñí1 hi3 ca3ta3no1 cu3tiá3 hlah3 honh2 hnoh2 cun3quionh3 sí2 jáun2, 9 tɨ3la3 ta3né32 má1ná1, má2hiún2 bíh1 tsɨn32 jná13 quí1 cun3ñí1 hi3 ca3zah1 hnoh2 jmɨ́1 honh2 jmɨ́1 ca3ta3no1 jáun2 hlah3 honh2 náh2; quí1 jun3juáh13 hi3 ca3lɨ3 hiún2 tsɨn32 jná13 yáh3 hi3 ca3ta3no1 hlah3 honh2 hnoh2. Quí1 la3 cun3 hi3 hnió3 Dió32 bíh1 ca3ta3no1 hlah3 honh2 hnoh2, hi3 jáun2 hí1 cáun2 hi3 hlah3 tiá2 la3 ca3jmú13 yáh3 jnoh1 ñí1con2 hnoh2 cun3quionh3 sí2 jáun2. 10 Quí1 nɨ́1juáh3 tá2no1 hlah3 tsɨ́3 tsú2 la3 cun3 hi3 hnió3 Dió32, jáun2 za2 bíh1 jmɨ́1 tsɨ́3 tsú2, hi3 jáun2 cun3quionh3 la3 jáun2 bíh1 liáun23 tsú2, hi3 jáun2 tiá2 lin1 hniáuh32 yáh3 hi3 jeinh21 tsú2 hlah3; tɨ3la3 tsá2 cáun2 lɨ́1 nio2 hlah3 tsɨ́3 la3 cun3 qui3 lɨ́23 quioh21 jan2 tsá2mɨ3cuóun2 má1ná1, tsá2 la3 hí3 dá2 jún3 bíh1. 11 Jmɨ́1 ca3ta3no1 jáun2 hlah3 honh2 hnoh2 la3 cun3 hi3 tɨ32 tsɨ́3 Dió32, ¡sá1nɨ́2 jɨe3 né3 he3 ca3lɨ́n13 náh2! Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1 ca3ma3quien13 hnoh2 jáɨ13 jáun2 jɨ3 hi3 ca3cuéh1 náh2 jú1 tson2 la3 cun3 hi3 jmɨ́1 má2ca3jmuh3 náh2; hi3 ca3míh3 siáh3 honh2 hnoh2 jɨ3 hi3 ca3ta3hú1 cóh21 honh2 hnoh2. Ja3bí1 ca3héih3 náh2 honh2 ñí1con2 jná13, hi3 ca3lɨ3 hiún2 siáh3 honh2 náh2 hi3 má1tson13 náh2 tsá2 ca3jmú3 hí3 hi3 hlah3. Cun3quionh3 la3jɨ́32 hi3 nɨ́2 má2ca3ma3jnia13 hnoh2 hi3 tiá2 tso3 la3 hauh32 yáh3 náh2 ca3tɨ21 hi3 jáun2. 12 Hi3 jáun2 né3, sí2 hi3 ca3zéin32 jná13 jáun2 ñí1con2 hnoh2, jun3juáh13 ca3jmú32 jná13 hi3 ca3tɨn1 jmáh3la3 tsá2 ca3jmú3 hí3 tso3 yáh3, sa3jun3 hi3 ca3tɨn1 tsá2 ca3jmú3 tsú2 hí3 hi3 hlah3 ñí1con2 siáh3, tɨ3la3 ca3zéin32 jná13 sí2 jáun2 hi3 jáun2 lɨ3tsɨn2 hnoh2 ta3 ñí1 Dió32 hi3 tson2 bíh1 cu3tí3 hnau3 náh2 jnoh1. 13 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, ca3ta3no1 re2 tsɨ́3 jnoh1.

Tɨ3la3 jun3juáh13 hi3 ti3 lɨ́1 ca3ta3no1 jáun2 re2 tsɨ́3 yáh3 jnoh1, quí1 ja3bí1 ca3lɨ3 hiún2 lín32 siáh3 tsɨ́3 jnoh1 jmɨ́1 ca3neh21 jnoh1 hi3 Tito má2hiún2 lín32 tsɨ́3, quí1hliá2 ca3la3 jɨ́n32 bíh1 hnoh2 ca3jmuh3 hi3 niau21 re2 tɨn2 tsɨ́3 tsú2. 14 Tiá2 ca3jmuh3 yáh3 hnoh2 hi3 tá1zanh1 jná13 hua3heih21 ñí1con2 Tito quí1hliá2 ca3juo3 jná13 tsú2 hi3 hnoh2 tsá2 jlánh1 tɨ32 tsɨn32 jná13. Tɨ3la3 la3jmɨ́1 má2ca3lɨ3 tson2 la3jɨ́32 hi3 má2ca3juáh13 jnoh1 ñí1con2 hnoh2, la3 jáun2 bíh1 má2ca3lɨ3 tson2 siáh3 uá2jaɨ32 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 ca3za13 jnoh1 jáun2 Tito jmɨ́1 ca3ma3quien13 jnoh1 hnoh2 ñí1con2 tsú2. 15 Hi3 jáun2 hí3 né3, tɨ3 lɨ3mí1 má2hniau3 lín32 bíh1 hnoh2 nɨ́1 má1tsau32 tsɨ́3 hi3 jlánh1 re2 ca3ma3tih21 hnoh2 la3jɨ́32 hi3 ca3juáh3 tsú2, jɨ3 hi3 ca3jmuh3 hnoh2 siáh3 tsɨ́1juɨ́3 náh2 jmɨ́1 ca3hen3 náh2 tsú2, hi3 ca3la3 hi3 juénh2 náh2. 16 Jlánh1 lɨ́2hiún2 tsɨn32 jná13 quí1hliá2 lɨ́23 nio2 cáun2 tsɨn32 jná13 hi3 ca3tɨn1 hnoh2 ca3tɨ21 lɨ3ua3 cáun2 hi3 zia32.

8

Tsá² cue³² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³

1 Hi³ jáun² né³ reh², ta³né³² má²hnáu² jnoh¹ chá¹³ ñí¹con² hnoh² ha³ lánh³ rón³² má²ca³ma³hau³ Dió³² ñí¹con² tsá² zian² la³jɨ́³² cuáh³² hué³² Macedonia lá². 2 Quí¹ uá¹jinh¹ tsá² nɨ́² ca³há² ca³nga² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³, cun³ jáun² ná¹hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú²; hi³ uá¹jinh¹ tia³mii² lɨ́n³² tsú², cun³ jáun² má²ca³cué³ bíh¹ tsú² hliáun³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ hánh³ lɨ́n³². 3 Jná¹³ cué²³ jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ ca³cué³ tsú² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ la³ cun³ ñí¹ tú² ñí¹ tsɨn²³, hí¹ la³ tɨ³ tɨ³ chí¹nga² yáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ tú² tsɨn²³ tsú², 4 hi³ ca³la³ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² tsú² hi³ cué¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ ma³hon³ tsú² tsá² joh¹ Dió³² [tsá² zian² tɨ³ hué¹³ Judea]; 5 hi³ tɨ³ chí¹nga² bíh¹ ca³jmú³ tsú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ hen² tsɨ́³ jnoh¹ jmu³ tsú²; quí¹ la³ñí¹ tín² ca³chan³ tsú² jo³cuo² Tɨ³² Juo¹³ dí², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chan³ tsú² siáh³ jo³cuo² jnoh¹ la³ cun³ hi³ qui³ hnió³ Dió³². 6 Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³za¹³ jnoh¹ Tito, tsá² ca³ma³liáu³² hí³ ta²¹ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ cuɨ́¹ má¹hián² tsú² ta²¹ jáun² la³ cun³ hi³ ja³² mií³ honh² hnoh². 7 La³jɨ́³² hi³ jmuh³² bíh¹ hnoh² jmuh³² náh² tɨ³ chí¹nga², uá¹la³ cun³ hi³ nio² cáun² honh² náh², jáɨ¹³ hi³ hléh¹ náh², la³jɨ́³² hi³ ñíh¹ náh², la³jɨ́³² hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³, jɨ³ hi³ hnau³ náh² jnoh¹ nɨ́² siáh³; ja³bí¹ la³ nɨ́² uá²jaɨ³² hniáuh³² já³² mií³ honh² náh² tɨ³ chí¹nga² ca³tɨ²¹ ta²¹ chu²¹ jáun² siáh³.

8 Jun³juáh¹³ hi³ jmu² héih³² yáh³ jná¹³ hi³ juanh³² ná¹ la³ nɨ́²; jɨ́³²la³ ti³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² la³ cun³ hi³ ná¹hniá¹ tsá² siánh³ jmu³ bíh¹, hi³ jáun² lɨ³ lin¹ nɨ́¹juáh³ hi³ hú¹tá¹ tson² hno³ hnoh² tsáu². 9 Quí¹ má²ca³lɨ³ ñíh¹ bíh¹ hnoh² ha³ lánh³ lɨ́³ mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Hí³ bíh¹ jan² Tsá² jmɨ́¹ hánh³ lɨ́n³², tɨ³la³ ca³jmú³ tsú² hi³ tsɨ́¹juɨ́³ hnga² cun³ñí¹ hi³ hniau³ hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ hi³ lɨ³ hánh³ hnoh² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tsɨ́¹juɨ́³.

10 Hi³ chú³² quián¹³ hnoh² bíh¹ hi³ hɨe²³ jná¹³ jú¹ tson² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Quí¹ la³ cun³ mii² cá²tsá³² máh³ ca³ma³liauh²¹ hnoh² hi³ cueh³², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ ti³ lɨ́¹ cueh³² yáh³ náh², quí¹ ca³la³ hi³ hniá¹ bíh¹ náh² cueh³². 11 Né³² né³, chú³² ma³hián¹³ náh² la³ cun³ rón³² hi³ ca³lɨ³ hniá¹ náh² jmúh¹³ jáun² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² cué¹ náh² la³ cun³ rón³² hi³ zia³² quián¹³. 12 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsáu² hú¹tá¹ cu³tí³ hniá¹ hi³ cué³², jáun² lɨ́² hiún² bíh¹ tsɨ́³ Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ cue³² tsú² jáun² la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹; quí¹ tiá² mɨ³² yáh³ Dió³² cáun² hi³ tiá² zia³² quioh²¹ tsáu².

13 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² lɨ³mii² yáh³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ má¹hon¹ náh² tsáu², 14 quí¹ tɨ³la³ hi³ lɨ́¹³ zian² cá²ren² bíh¹ náh² quiúnh¹ tsá² hí³. Ta³né³² zia³² quián¹³ hnoh² hi³ lɨ́¹³ má¹hon¹ náh² tsá² hí³ la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² quioh²¹ tsú²; quí¹ hu³ sa³ chau²¹ cáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² tsá² hí³ má²zia³² quioh²¹ má¹jáun² hi³ ma³hau³ hnoh²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ zian² hnoh² cá²ren². 15 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Tsá² jmɨ́¹ zia³² hliáun³ quioh²¹, tiá² hi³ ziau³ yáh³ quioh²¹ tsú²; hi³ tsá² jmɨ́¹ zia³² cú¹pih²¹ quioh²¹ né³, tiá² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³² yáh³ ñí¹con² tsú²”.

Tito quionh³ tsá² quionh³

16 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³jmú³ tsɨ́³ Tito hi³ hniá¹ ma³hau³ hnoh² la³jmɨ́¹ hniá¹ jná¹³. 17 Quí¹ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² lɨ́²juo³ jná¹³ hi³ tsó³² yáh³ tsú² hi³ lɨ́²héi³² tsó³², quí¹ qui³ cónh³ jmɨ́¹ la³ má²hu²¹ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hnga² hi³ tsó³², hi³ jáun² ta³né³² né³ má²tsó³² tsú² hi³ tsa³jɨe³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ hnió³ hnga².

18 Hi³ zen¹³ jnoh¹ siáh³ tsá² hí³ reh² dí², tsá² jlánh¹ re² hleh³² hí³ tsá² zian² la³jɨ́³² cuáh³² quioh²¹, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ chu²¹ ta²¹ hi³ jmu² tsú² hi³ ngaɨ³² tsú² jáun² jú¹ chú³². 19 Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ nɨ́² yáh³, quí¹ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ tsá² cuáh³² ca³quianh³ tsú² hi³ ngɨ́³² quiúnh¹ jnoh¹ hi³ ma³hau³ tsú² hná¹ ta²¹ hi³ jmu³² jnoh¹ hi³ ma³hon¹ jnoh¹ tsá² tia³mii². Ta²¹ jáun² jmu³² jnoh¹ hi³ jáun² lɨ³ quien² Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ má¹jnia¹³ jnoh¹ siáh³ hi³ jlánh¹ hniá¹ jnoh¹ jmú¹³ ta²¹. 20 Cun³quionh³ hi³ jmu³² jnoh¹ la³ nɨ́², hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tiá² hin² lɨ́¹³ ziu³

hɨe³ jnoh¹ ca³tɨ²¹ quɨe³ hi³ má²nio² jáun² jo³cuo² jnoh¹. 21 Quí¹ ná¹jmu³² jnoh¹ pí³ hi³ la³jɨ́³² hi³ jmu³² jnoh¹ lɨ́³ re² tso², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ta³ ñí¹ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí², quí¹ la³ jɨ³ ta³ ñí¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ siáh³.

22 Jáun² cu³tsa³² quionh³ tsá² gon³ nɨ́² tsú² zen¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² reh², tsá² má²ca³ma³jnia³² hiú² cuóh³² ñí¹con² jnoh¹ hi³ dí¹quian¹ jmu³ lɨ³ua³ cáun² ta²¹; hi³ ta³né³² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²dí¹quian¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ má²cuóu³² tsú² hnoh². 23 Ní¹juáh³ zian² tsá² nga² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tito, zéih³ tsú² hi³ tsá² jmu² ta²¹ cu³tsa³² quiúnh¹ jná¹³ bíh¹ nɨ³² hi³ má¹cau²¹ jnoh¹ hnoh². Hi³ nɨ́¹juáh³ hi³ nga² tsú² siáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² reh² ñí¹ hná¹ nɨ́² né³, zéih³ tsú² hi³ tsá² nɨ́² ca³ze³ tsá² tiáunh¹ la³jɨ́³² cuáh³² bíh¹, jɨ³ hi³ lɨ́n³ tsú² siáh³ tsá² má²jnia³² hi³ quien² Cristo. 24 Hi³ jáun² né³, chú³² ma³jnia¹³ náh² ñí¹con² tsá² zian² la³jɨ́³² cuáh³² tɨ³ lá² hi³ cu³tí³ hno³ hnoh² tsá² nɨ́², hi³ má¹jnia¹³ náh² siáh³ ñí¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² cuáh³² hi³ cu³tí³ zia³² jáɨ¹³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ tsah¹ ca³tɨn¹ hnoh².

9

Quɨe³ hi³ cunh²³ tsú² ca³tɨn¹ tsá² reh²

1 Hi³ jáun² né³, ca³tɨ²¹ quɨe³ hi³ cunh²¹ dí² jáun² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ joh¹ Dió³², tiá² lin¹ nga³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ yáh³ hi³ jmu¹ jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnoh², 2 quí¹ má²ño¹ jná¹³ hi³ cu³tí³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ honh² hnoh² hi³ má¹hoh³ náh². Hi³ jáun² né³, má²cá²jmú³² jná¹³ tsah¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñí¹con² tsá² hué³² Macedonia lá², cun³ñí¹ hi³ hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Acaya nɨ́² má²tiáunh¹ náh² hua³jan²¹ la³ cun³ mii² cá²tsá³² máh³ hi³ cuéh¹ náh². Hi³ jáun² juóun³² tsá² hí³ má²ca³lɨ³ hiún² siáh³ tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ná¹hiún² honh² hnoh². 3 Tɨ³la³ cun³ jáun² zein³² bíh¹ jná¹³ tsá² reh² dí² lá², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³lɨ³ quien² hi³ jmu² jná¹³ tsah¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Jáun² né³, hniáuh³² tiáunh¹ hnoh² hua³jan²¹ hi³ má¹tih²¹ la³ cun³ hi³ má²ca³juo³ jná¹³ tsáu²; 4 quí¹ nɨ́² lɨ́¹ já¹taunh²¹ gon³ gáun³ tsá² Macedonia quiúnh¹ jná¹³, má¹jáun² jɨe³ tsú² hi³ tiá² hua³jan²¹ la³ tiáunh¹ yáh³ hnoh², jáun² hua³heih²¹ bíh¹ tá¹tauh¹ jnoh¹ lɨ́¹³, jɨ³ hnoh² nɨ́² siáh³, quí¹ jlánh¹ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². 5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³lén¹³ jná¹³ hi³ hniáuh³² mɨ́¹³ jná¹³ hi³ chú³² ñí¹con² tsá² reh² lá² hi³ tsa³táunh¹ tsú² chí¹ján³ hi³ ma³hau³ tsú² hnoh² hi³ má¹hiánh¹³ náh² la³ cun³ hi³ ca³jmuh³ náh² jáun² jáɨ¹³ jmɨ́¹tin² hi³ cuéh¹. Hi³ jáun² la³ jáun² má²rá¹lɨ́³ hua³jan²¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ hnoh² ja³² miɨ́³ honh², jun³juáh¹³ cáun² hi³ di³quiaun¹ jnoh¹ jmáɨ¹ yáh³.

6 La³ cun³ hi³ qui³ ná¹juáh²³ jáun² tsáu², hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² jñi³² cú¹pih²¹, jáun² cú¹pih²¹ bíh¹ loh² tsú²; tɨ³la³ tsá² jñi³² hliáun³ né³, hliáun³ bíh¹ loh². 7 Hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² cué³² la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ hñu³ tsɨ́³, tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² ta³ hlah³ nio² tsɨ́³ má¹ná¹, ho³lá²dá² ta³ tion³; quí¹ Dió³² tɨ³² tsɨ́³ tsá² cue³² ca³la³ hi³ hiún² tsɨ́³ bíh¹, 8 Hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² tɨn² ma³mieh² hnoh² tɨ³ chí¹nga² la³ cónh³ bíh¹ hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³zia³² la³jɨ́³² hi³ hniáuh³² ñí¹con² hnoh² hmóu³², hi³ cué³² tsú² siáh³ ca³la³ hi³ tú² hi³ ziún²³ bíh¹ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹hoh³ hnoh² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² ta²¹ chu²¹. 9 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:

Tsá² cue³² ca³la³ hi³ tɨ́² hɨe²³ ñí¹con² tsá² tia³mii²,
jmɨ́¹ lɨh³ bíh¹ tiá² táuh³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú² jáun².

10 Hi³ jáun² Tsá² cue³² jún² hi³ jñi³² tsú² jɨ³ má³² hi³ cúh² tsú² cué³² hnoh² la³jɨ́³² jún² hi³ jánh¹ náh², jɨ³ hi³ ma³hliáun³ tsú² hi³ ló³² jáun² quián¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² ta²¹ chu²¹. 11 La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ cuéh¹ náh² ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tɨ́² má²hɨe²³ ñí¹con² tsáu². La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ juóun³² tsáu² cuéh³² tiá¹hmah¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ he³ tsú² hi³ cháh¹³ hnoh² jáun² jo³cuo² jnoh¹. 12 Quí¹ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³ma³hon¹ jnoh¹ tsá² joh¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ cueh³² náh² jáun², jun³juáh¹³ jɨ́³²la³ ti³ cueh³² náh² hi³

lɨ3hniauh23 ñí1con2 yáh3 tsú2, quí1 ja3bí1 la3 jáun2 ná1jmuh32 náh2 hi3 juóun32 tsá2 cué32 siáh3 tiá1hmah1 lín21 ñí1con2 Dió32 bíh1. 13 Hi3 jáun2 jnoh1 quiúnh1 tsá2 hí3 jlánh1 ma3quien13 jnoh1 Dió32 quí1 cun3quionh3 hi3 ma3hon1 náh2 jáun2 bíh1 tsú2 ma3jnia13 náh2 hi3 tson2 ma3tih21 náh2 jú1 chú32 quioh21 Cristo cun3ñí1 hi3 ma3hon1 náh2 tsú2 ca3la3 hi3 tí2 híe23; la3 má2quionh3 juóun32 lín32 tsá2 siánh3 siáh3. 14 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 ca3la3 hi3 hniau3 lín32 tsú2 hnoh2 hi3 liéinh32 Dió32 hi3 ca3tɨn1 hnoh2, cun3ñí1 hi3 Dió32 má2ca3ma3jnia32 hi3 ja32 mií3 tsí3 cun3quionh3 hi3 jmuh32 hnoh2. 15 ¡Jlánh1 tiá1hmah1 Dió32 quí1hliá2 má2ca3cué3 tsú2 cáun2 hi3 jlánh1 bíh1 quien2, hi3 ca3la3 hí1juáh3 tiá2 né1 dí2 he3 lánh3 rón32 juáh13!

10

Jáɨ13 hi3 ho2 Po1 hi3 lín3 tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32

(Gálatas 1:11-2:21)

1 Hi3 jáun2 né3, jná13 Po1, zia32 hi3 hiú2 mí23 jná13 ñí1con2 hnoh2 cun3ñí1 hi3 Cristo jmu2 juenh2 tsí3, hi3 ja32 siáh3 mií3 tsí3. Zian2 tsá2 ná1juáh23 hi3 tsí1juí3 cu3tí13 bíh1 néh1 jná13 ní1juáh3 jmáɨ1 hi3 zenh2 ná1 ta3 máh1 hnoh2, tɨ3la3 ní1juáh3 ñí1 siáh3 bíh1 má2cuon1 jná13, jáun2 má1jáun2 néh1 jlánh1 má2jmu2 jná13 quien2. 2 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, mí23 jná13 ñí1con2 hnoh2 hi3 ní1 má1ngau32 jná13 hi3 ñí1jɨe1 ná1 hnoh2, ha3 lí2 lí1 jmú2 hnoh2 hi3 tion3 hniáuh32 jmu1 jná13 quien2 ñí1con2 ma3 jan2 hnoh2, quí1 tiá2 juénh2 yáh3 jná13 má1jéinh3 jmáɨ1 quiúnh1 tsá2 ná1juáh23 hí3 hi3 jnoh1 jmu32 ta21 la3 cun3 qui3 jmu2 tsá2mɨ3cuóun2. 3 Quí1 uá1jinh1 tson2 tsá2mɨ3cuóun2 bíh1 jnoh1, tɨ3la3 tiá2 jmu32 yáh3 jnoh1 hniéi2 la3 cun3 qui3 jmu2 tsá2mɨ3cuóun2. 4 Quí1 jun3juáh13 jmu32 jnoh1 hniéi2 cun3quionh3 hi3 la3 jmúh32 jáun2 tsá2mɨ3cuóun2 ta21 ní1 má1tɨ3 ñí1 jmu3 hniéi2 yáh3, tɨ3la3 cun3quionh3 pí3 hi3 cue32 Dió32 bíh1 táɨ2 jnoh1 chú1 jñeih21 tá13 tsá2 hau2 dí2, uá1jinh1 ná1lín23 tsú2 hi3 tiá2 hi3 háɨnh13 zia32. 5 Hi3 jáun2 la3 ní2 bíh1 hin32 jnoh1 la3jí32 jáɨ13 hi3 lí1 chin2 tsáu2 chí1 jɨ3 lɨ3ua3 cáun2 hi3 jmu2 tsáu2 quien2 hi3 quí2 jnaɨ32 juɨ32 hi3 jáun2 tiá2 lí13 lɨ3 cuóun32 tsáu2 Dió32. Cun3quionh3 hi3 cah1 jnoh1 jáun2 jmáɨ1 la3jí32 hi3 lín23 tsáu2, la3 jáun2 bíh1 janh21 jnoh1 tsáu2 hi3 ma3tí32 ñí1con2 Cristo. 6 Hi3 jáun2 hiún2 bíh1 tsí3 jnoh1 má1tson13 lɨ3ua3 jan2 tsá2 tiá2 nieh3, ní1juáh3 má2ma3tih21 hnoh2 re2 lín32.

7 Hnoh2 dá2 cáun2 lí1 jíeh32 náh2 la3 cun3 hi3 jniá3 jmáh3la3 tɨ3 coh3 bíh1. Ní1juáh3 zian2 tsá2 lín23 hi3 tson2 bíh1 má2húɲ1 tsú2 jo3cuo2 Cristo, hniáuh32 bíh1 cháu32 tsú2 tsí3 hi3 ja3bí1 jnoh1 siáh3 uá2jaɨ32 má2tiáuh1 jo3cuo2 Cristo. 8 Hi3 jáun2 uá1jinh1 lín23 hnoh2 hi3 chí1nga2 ca3lá2 ma3quien13 jná13 jáɨ13 hi3 hau32 jnoh1, cun3 tiá2 lɨ3 heh1 bíh1 jná13; quí1 jáɨ13 hi3 hau32 jnoh1 jáun2 ca3cué3 hnga2 bíh1 Tɨ32 Juo13 dí2 hi3 jmú13 jnoh1 hi3 lɨ3húɲ1 honh2 náh2 ca3tɨ21 hi3 tanh13 náh2 ta21 Dió32, jun3juáh13 hi3 jmú13 jnoh1 hi3 tɨ3 tsa3hín3 yáh3 hnoh2. 9 Su3uú2 lín23 hnoh2 hi3 zein32 jná13 sí2 lá2 cun3ñí1 hi3 hnó32 jná13 hi3 juénh13 hnoh2. 10 Quí1 zian2 ma3 jan2 tsá2 juáh23 hi3 jlánh1 pin3 jáɨ13 tioh3 sí2 hi3 zein32 jná13, jɨ3 hi3 jlánh1 cáu2 niéih3 siáh3, tɨ3la3 ní1juáh3 jmáɨ1 hi3 zenh2 jná13 ñí1 hó21ñí1 tsú2, jáun2 jan2 tsá2 huá1 tsí3 bíh1 néh1 jná13, hi3 jun3 lin1 yáh3 néh1 hléh23 jná13. 11 Tɨ3la3 cuí1 lɨ3 ñi32 tsá2 juáh23 la3 ní2 hi3 cá2ren2 bíh1 lí3 ta21 hi3 jmu32 jnoh1 ní1juáh3 hi3 tiauh2 jnoh1 ja1 quián13 hnoh2 la3 má2quionh3 jáɨ13 tioh3 sí2 hi3 zen23 jnoh1 ñí1con2 hnoh2 jmáɨ1 hi3 tiauh2 jnoh1 ñí1 uóunh3 ní2 siáh3.

12 Jmí1líh3 tiá2 ja32 tsí3 jnoh1 hi3 jmú13 jnoh1 cá2ren2 quiúnh1 tsá2 lí1 hleh32 re2 ca3tɨn1 hmóu32, sa3jun3 hi3 cunh21 jnoh1 ta21 quiú13 quiúnh1 tsú2. Quí1 ní1 má1ca3chu3 ca3ñih3 tsá2 la3 hí3 má2túɲ2 hmóu32 cun3quionh3 héih32 hi3 lí1 ca3chin2 chí1, ho3lá2dá2 cunh3 tsú2 tá13 quionh3 tsá2ján2 tsá2ján2, jáun2 tsá2 la3 hí3 lí1 jmu2 cáun2 hi3 cáun1 bíh1. 13 Tiá2 tsah1 yáh3 jnoh1 ca3tɨ21 cáun2 hi3 tiá2 ca3ta1, quí1 jnoh1 cáun2 jmu32 ta21 la3 cun3 rón32 lí3 héih32 hi3 cue32 Dió32 bíh1, hi3 hnga2 hí3 bíh1 ca3jmú3 héih32

hi³ ca³ñí¹jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ la³ tɨ³ ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́². 14 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, jáun² jmɨ́¹ ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ ja¹ quián¹³ hnoh² jmɨ́¹tin², ha³ tiá² lɨ³ yáh³ cáun² ñí¹ tɨ³ có³² ñí¹ tiá² ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ lɨ́¹³. Quí¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³ñí¹hléh¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo ca³la³ tɨ³ ja¹ quián¹³ hnoh². 15 Ha³ tiá² jmu³² yáh³ jnoh¹ tsah¹ ca³tɨ²¹ tá¹³ tsá² siánh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ta²¹ jáun² quiú¹³ jnoh¹. Tɨ³la³ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ cun³quionh³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má²táunh²³ hnoh² ta²¹, jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ re² má²lɨ́¹³ bíh¹ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ ja¹ quián¹³ hnoh²; tɨ³la³ jmáh³la³ la³ cun³ héih³² hi³ jmu² Dió³² bíh¹ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ má¹ná¹. 16 Hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³, hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² jáun² ñí¹ siáh³ siáh³, ca³la³ tɨ³ ñí¹ uóunh³, ngá¹³ ñí¹ tionh¹ hnoh² nɨ́²; quí¹ tiá² hnáu² yáh³ jnoh¹ jmú¹³ tsah¹ cun³quionh³ tá¹³ tsá² siánh³.

17 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ tsah³, cuɨ́¹ jmu¹ tsú² tsah³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí². 18 Quí¹ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu² tsú² quien² hnga², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² juáh³ hi³ má²lɨ́²jmú³ tsú² re², hi³ jáun² tson² bíh¹ cu³tí³ má²lɨ́²jmú³ tsú² re².

11

Po¹ hɨe³² ha³ lánh³ jmu² tsá² lɨ́¹ juáh²³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

1 ¿Tiá¹ jmúh¹³ hnoh² tiá³ juenh² honh² hi³ hléh¹³ jná¹³ ca³lá² la³jmɨ́¹ hleh³² jan² tsá² cú¹juón¹? Qui³ cónh³ tsá² jmuh³² juenh² honh² bíh¹ hnioh². 2 Tɨ³la³ la³ñí¹ tín² hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ hɨ³² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², la³ cun³ qui³ jmu² hnga² Dió³². Quí¹ hnó³² jná¹³ má¹jnia¹³ hnoh² ñí¹con² Cristo la³ jmɨ́¹ má²jnia² tsú² jan² tsá² tsá¹máɨ¹³ jon² hi³ tiá² tso³ má²ca³jmú³ ñí¹con² tsá² lɨ́¹³ ñí²cuo², quí¹ jná¹³ má²cá²jmú³² jáɨ¹³ ñí¹con² Cristo. 3 Quí¹ hɨ³² tsɨn³² jná¹³ ho³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³hliáh² honh² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² tɨ³ có³² ñí¹con² Cristo hi³ tiú²uú² jɨ² honh² náh², hi³ jmɨ́¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² tsú² la³jonh³ jmɨ́¹ honh², la³jmɨ́¹ ca³lɨ³can² jáun² hla¹ Eva hi³ ca³ma³cau² jáun² jáh³hláɨnh¹ hí³ cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ². 4 Quí¹ hnoh² dá² cáun² lɨ́¹ hen²³ náh² re² lɨ³ua³ jan² tsá² tsá²hléh² jáɨ¹³ la³ siáh³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús la³ cónh³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³hléh¹³ jnoh¹ quioh²¹ tsú² ñí¹con² hnoh²; hi³ cáun² lɨ́¹ tanh²³ náh² ta²¹ jan² jmɨ́²chí³ siánh³ la³ cónh³ bíh¹ Jmɨ́²chí³ hi³ má²ca³hen³ náh², jɨ³ hi³ cáun² lɨ́¹ héih²³ náh² siáh³ cáun² jú¹ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ jú¹ chú³² hi³ má²hian² náh² jáun². 5 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ juah²¹ la³ lá², tɨ³la³ len³ jná¹³ hi³ tiá² lɨ́² huen³ yáh³ jná¹³ hí¹ cú¹pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² quian³² hí³ jë¹ Dió³², tsá² jlánh¹ néh¹ ná¹ñi³² hí³. 6 Quí¹ uá¹ cun³ tson² hi³ tiá² tɨn² jná¹³ hléh¹³ re², tɨ³la³ tiá² lɨ́³ yáh³ la³ nɨ́² la³jɨ́³² hi³ ño¹ jná¹³; hliáun³ jéin³² bíh¹ má²ca³lɨ³ lin¹ hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lɨ́³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ má²ca³jmú¹³ jnoh¹ jáun².

7 Tiá² né¹ ¿hí¹ hlah³ uá¹ la³ ca³jmú³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² hi³ hnoh² bíh¹ tsá² quien², hi³ jáun² jná¹³ né³ jan² tsá² huen³ bíh¹ jmɨ́¹ ca³hléh³ jná¹³ jáun² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ta³ tiá² hmah²¹ ca³cán³ jná¹³ ñí¹con² hnoh²? 8 Lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³háɨn³² bíh¹ jná¹³ quɨe³ quioh²¹ tsá² zian² hliáun³ cuáh³² ñí¹ hná¹ nɨ́² jmɨ́¹ cá¹héi²¹ jná¹³ jáun² quɨe³ hi³ ca³cué³ tsú² tá¹la³ ca³ma³cau²¹ jná¹³ jáun² hnoh². 9 Quí¹ tá¹la³ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ jáun² quiúnh¹ hnoh² ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ zia³² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² jná¹³, tɨ³la³ tiá² liá¹ héi² ca³quiaun¹ yáh³ jná¹³ hnoh², quí¹ tsá² reh² zian² tɨ³ hué³² Macedonia lá² bíh¹ ca³cué³ la³jɨ́³² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³² quion²¹ jná¹³ jmɨ́¹jáun². Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ hua³hín¹³ hi³ tiá² liá¹ héi² ca³quiaun¹ yáh³ jná¹³ hnoh², hi³ sa³jun³ chau²¹ yáh³ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ la³ jáun². 10 La³jmɨ́¹ cuo² jná¹³ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, la³ jáun² bíh¹ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ hí¹ jan² tsá² zian² hué³² Acaya nɨ́² tiá² lɨ́¹³ quin³ la³ cun³ hi³ tsah¹ jáun² jná¹³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². 11 ¿He³ láɨh³² juáh¹³? ¿Hí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² tiá² hnau³ jná¹³ hnoh²? Tɨ³la³ Dió³² ñi³² hi³ hnau³ lín³² bíh¹ jná¹³

hnoh².
12 Hi³ jáun² jmu¹ bíh¹ jná¹³ ta²¹ quion²¹ la³ má²jmu² jáun², jáun² tiá² lɨ³ quien² jë¹ tsá² ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ ní², tsá² jmu² hí³ tonh² hi³ juáh³ hi³ ta²¹ quioh²¹ hí³ néh¹ dí² uá²jaɨ³² lí³ la³jmí¹ lí³ ta²¹ quiú¹³ jnoh¹. 13 Tsá² lín¹ tɨ³² tí¹já ɨ² bíh¹ hí³ hi³ lí¹ juáh³ hi³ ná¹lín³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tsá² lí¹ má²cau², tsá² ti³ lí¹ jnia³² la³jmí¹ jnia³² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Cristo. 14 Jun³juáh¹³ lin¹ hi³ lɨ³ tsa³cáun² tsí³ yáh³ dí² ca³tɨ²¹ hi³ ní², quí¹ ja³bí¹ hnga² yáh³ *Satanás tɨn² hi³ jinh²¹ hi³ jnia³ la³jmí¹ jniá³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² zian² ñí¹ tie³ joh¹. 15 Hi³ jáun² dá² huán¹ tsí³ bíh¹ lí¹³ hi³ tsá² lín³ hí³ quian²¹ tsá² hláɨnh¹ tɨn² jmu³ hi³ jinh²¹ hi³ jnia³ la³jmí¹ jniá³ tsá² jmu² ta²¹ chu²¹. Tɨ³la³ ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹ má¹ná¹, cun³ hiáuh³ bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

Po¹ má²tso² tsí³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

16 Jáun² né³, juanh³² jná¹³ siáh³ cónh³, hi³ tiá² hniáuh³² lín¹³ náh² hi³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ cú¹juón¹ jná¹³. Tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ má²ná¹lín²³ náh² la³ ní², jáun² cué¹ náh² tiá³ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ jná¹³ cáun² jú¹ te³ quion²¹, jáun² lí¹³ jmu¹ jná¹³ ca³lá² tonh². 17 Jun³juáh¹³ lín³ jná¹³ la³jmí¹ lín³ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹hléh¹³ jná¹³ cá² jon¹ jáɨ¹³ lá², quí¹ tá¹la³ cuá¹tsah¹ jná¹³ lá² cú¹pih²¹, cu³tí³ hléh¹³ jná¹³ la³jmí¹ hleh³² jan² tsá² cú¹juón¹ bíh¹. 18 Quí¹ zian² juóun³² tsá² jmu² tsah³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³² ñí¹jmu¹ ca³lá² tsah¹. 19 ¡Hnoh² bíh¹ tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quia³lín³ jmí¹ honh² náh², hi³ jáun² jlánh¹ re² tion²³ náh² honh² jáɨ¹³ quioh²¹ lɨ³ua³ jan² tsá² cú¹juón¹! 20 Quí¹ re² lín³² bíh¹ tion²³ náh² honh² ñí¹con² tsá² dí²quiaun³ náh² jmáɨ¹ hi³ má¹cú¹ má¹haɨn²¹ náh², tsá² jmu² ca³la³ hi³ pa²¹ rón³² láɨ¹ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ zia³² quián¹³ náh², tsá² cáun² lí¹ hiá² lí² jla²³ hnoh², tsá² jmu² quien² ñí¹con² hnoh², jɨ³ tsá² pá²³ siáh³ máh¹ náh². 21 Uá¹jinh¹ heh¹ jná¹³ ca³lá² hi³ juanh²¹ la³ lá², tɨ³la³ jnoh¹ né³, tiá² ca³tia³ yáh³ tsí³ hi³ jmí¹ jmú¹³ la³ ní². Tɨ³la³ la³ cun³ hi³ tiá²³ tsí³ tsá² siánh³ hi³ hléh³², ja³ bíh¹ jná¹³ siáh³ chá²³ tiá³ tsɨn³² hi³ hléh¹³, uá¹jinh¹ la³jmí¹ hleh³² jan² tsá² cú¹juón¹. 22 ¿Hí¹ tsá² hleh³² jú¹jma² *hebreo tsá² hí³ juáh¹³? Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ yáh³ uá²jaɨ³² hléh²³ jáɨ¹³ hebreo. ¿Hí¹ tsá² juo³ tsá² *Israel tsá² hí³? Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ yáh³ uá²jaɨ³² jan² tsá² la³ hí³. ¿Hí¹ tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tsá² hí³? Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ yáh³ uá²jaɨ³² jan² tsá² hí³. 23 ¿Hí¹ tsá² ná¹lín³ quian²¹ Cristo tsá²hí³? Jná¹³ bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ lín³ quian²¹ Cristo la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³, uá¹jinh¹ jáɨ¹³ ní² quion²¹ jná¹³ lí³ la³jmí¹ lí³ jë¹ jan² tsá² cú¹juón¹. Quí¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ tɨ³ jlánh¹ má²ca³pɨ³ ca³jauh³ jná¹³ tsáu² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ tɨ³ jlánh¹ má²ca³jnáɨ³² jná¹³ tsú² siáh³ hñu³mí¹ñí², jɨ³ hi³ hliáun³ jéin³² siáh³ pih²¹ tiá² jun³ jná¹³. 24 Hñá³ jéin³² siáh³ má²ca³quiu³ ca³po³ jná¹³ tsá² *judíos tán¹ ma³ quiu³quia³ñu³ tsɨ³². 25 Hi³ jáun² hnɨ³² jéin³² siáh³ ca³po³ jná¹³ tsá² siánh³ cun³quionh³ hmá² tiéi¹³, hi³ cu³ jéin³² né³ ca³qui³ ca³jnauh³ jná¹³ tsáu² quín¹. Hi³ hnɨ³² jéin³² siáh³ ca³ja³hanh³² mu² hi³ jmí¹ hún¹ jná¹³ chu³ jmáɨ², hi³ cu³ jéin³² né³ ca³niuh³² jná¹³ ñí¹ jmí²miih²¹ cú² jmáɨ¹ cú² nie² hi³ ca² jná¹³ jmáɨ². 26 Hliáun³ jéin³² bíh¹ má²ca³lɨ³ zia³² hi³ háɨnh¹³ ñí¹con² jná¹³ tá¹la³ má²ca³tí² ca³ngí³ jná¹³, uá¹la³ cun³ ní¹ má¹ca³han¹ jná¹³ cua³, hi³ zian² siáh³ háɨn²; hi³ ca³lɨ³ zia³² siáh³ hi³ háɨnh¹³ ja¹ quioh²¹ tsá²co¹ jná¹³, jɨ³ ja¹ quioh²¹ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. Má²ca³lɨ³ zia³² siáh³ hi³ háɨnh¹³ ñí¹con² jná¹³ já¹ juú² jɨ³ ñí¹ náɨ²; ñí¹ jmí²miih²¹, jɨ³ ja¹ quioh²¹ tsá² lí¹ juáh³ hi³ lín³ tsá² reh² ní² siáh³. 27 Hliáun³ bíh¹ ta²¹ má²ca³lɨ³ zia³² ñí¹con² jná¹³, jɨ³ uu³mí²tsɨ³² ní² siáh³. Hliáun³ jéin³² bíh¹ tiá² má²ca³cuóun² jná¹³, hi³ má²ca³ma³tso¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ñí¹cuóun²¹ ná¹ jɨ³ hi³ hí¹quiéin² siáh³ tsɨn³². Hliáun³ jéin³² má²ca³ma³tso¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ tiá² má³² zia³² cuh²¹, hi³ cuóu³, jɨ³ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³ ní² siáh³.

28 Zia³² bíh¹ ñí¹ hná¹ ní², tɨ³la³ ñí¹ ca³la³ jí³² má¹ná¹, zia³² cáun² lio²¹ héi² ñí¹con²

jná[13], hi[3] hɨ[32] jáun[2] tsɨn[32] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] zian[2] la[3]jɨ́[32] cuáh[32]. 29 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2] tiá[2] pin[3] tsɨ́[3], jáun[2] lɨ́[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hi[3] jná[13] bíh[1] tiá[2] pin[3], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] zian[2] jan[2] tsá[2] ca[3]jmú[3] hi[3] tánh[32] tsáu[2] tso[3], jáun[2] hlah[3] bíh[1] jéin[32] jná[13] jɨ[3] hi[3] míh[23] siáh[3] tsɨn[32] jná[13]. 30 Hi[3] jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] hniáuh[32] hi[3] jmu[1] jná[13] tsah[1] né[3], jmu[1] bíh[1] jná[13] ca[3]tɨ[21] cáun[2] hi[3] jmu[2] lin[1] hi[3] jná[13] jan[2] tsá[2] tsɨ́[1]juɨ́[3]. 31 Dió[32] Jméi[2] Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2], Tsá[2] ca[3]ta[1] dí[2] hi[3] má[1]tsú[1] má[1]jonh[21] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2], Tsá[2] hí[3] bíh[1] ñi[32] hi[3] tiá[2] tɨ́[1] jáɨn[2] yáh[3] jná[13]. 32 Quí[1] jmɨ́[1] ñéi[1] jná[13] jáun[2] já[1] juú[2] Damasco, jáun[2] tsá[2] ho[2] ta[21] juú[2] jáun[2], tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] re[21] Aretas ca[3]chan[3] hliáu[3] ñí[1] lɨ́[3] ho[3]hñú[13] hiah[32] hu[21] juú[2] jáun[2], hi[3] jmɨ́[1] hnió[3] tsú[2] hi[3] ma[3]tsau[13] jná[13]; 33 tɨ[3]la[3] juɨ[32] ho[3]tá[2]quié[2] hiah[32] hu[21] juú[2] bíh[1] ca[3]siáu[32] jná[13] tsú[2] hi[3] cuá[1]hún[1] jná[13] tɨ[3] ñeh[2] cáun[2] mɨ́[2]tá[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]liáun[3] jná[13] jo[3]cuo[2] tsá[2] hí[3].

12

Hi[3] ca[3]jnia[3] jéinh[32] Po[1], jɨ[3] hi[3] ca[3]náɨ[32] tsú[2]

1 Jáun[2] né[3], uá[1]jinh[1] tiá[2] hi[3] tá[1]tsaɨ[21] jná[13] hi[3] jmu[1] ná[1] tsah[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] huen[2], la[3] jmɨ́[1] lɨ́[3] lɨ[3] hniáuh[32] bíh[1] jmu[1] jná[13], hi[3] jáun[2] né[3] má[2]hléh[13] bíh[1] jná[13] ca[3]tɨ[21] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]jnia[3] jéin[32], jɨ[3] hi[3] ca[3]ngɨ[13] jná[13] siáh[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]hɨ́e[3] jáun[2] Tɨ[32] Juo[13] dí[2]. 2 Quí[1] cuóun[32] jná[13] jan[2] tsá[2]ñuh[2] tanh[2] ta[21] Cristo hi[3] ca[3]zanh[32] cu[3]tiá[3] la[3]tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] ñí[1] cuá[3] Dió[32] cun[3] má[2]quia[3]quiún[3] mii[2]. Tiá[2] ño[1] jná[13] hí[1] ca[3]zanh[32] tsú[2] jmáh[3]la[3] jmɨ́[2]chí[3], ho[3]lá[2]dá[2] la[3] má[2]quionh[3] ngú[3], jɨ́[32]la[3] hnga[2] Dió[32] bíh[1] ñi[32]. 3 Tɨ[3]la[3] ño[1] jná[13] hi[3] tsá[2] hí[3] ñíh[1] ñí[1] má[2]nio[2] jáun[2] tie[3], tɨ[3]la[3] tiá[2] né[1] hí[1] ñíh[1] tsú[2] quionh[3] ngú[3] ho[3] jmáh[3]la[3] jmɨ́[2]chí[3], jɨ́[32]la[3] hnga[2] Dió[32] bíh[1] ñi[32]. 4 Ñí[1] má[2]nio[2] jáun[2] tie[3] bíh[1] ca[3]náɨ[32] tsú[2] jáɨ[13] hi[3] jmɨ́[1] ná[1]hmá[1], jáɨ[13] hi[3] tiá[2] hin[2] ca[3]tɨn[1] hléh[32]. 5 Jmɨ́[1] lɨ́[13] lɨ[3] jmu[1] jná[13] tsah[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] jan[2] tsá[2] la[3] hí[3], tɨ[3]la[3] tiá[2] jmu[2] yáh[3] jná[13] tsah[1] la[3] cun[3] hi[3] lɨ́n[3] ná[1] huen[2] má[1]na[21], quí[1] jɨ́[32]la[3] ti[3] tsah[1] jná[13] cun[3]ñí[1] hi[3]hliá[2] jná[13] jan[2] tsá[2] tsɨ́[1]juɨ́[3] bíh[1]. 6 Sá[1]jmɨ́[1] hi[3] hnó[32] jná[13] jmu[1] tsah[1], jun[3]juáh[13] jmɨ́[1] jmu[1] jná[13] la[3] cun[3] qui[3] jmu[2] jan[2] tsá[2] cú[1]juón[1] yáh[3], quí[1] jmáh[3]la[3] jú[1] tson[2] bíh[1] jaun[32] jmɨ́[1] hléh[13] jná[13]; tɨ[3]la[3] tiá[2] ja[32] yáh[3] tsɨn[32] jná[13] hi[3] jmu[1] tsah[1] quí[1] nɨ́[2] lɨ́[1] ca[3]ma[3]quien[2] yáh[3] tsáu[2] jná[13] tɨ[3] ca[3]nga[2] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3] qui[3] jɨe[23] tsú[2] hi[3] jmu[2] jná[13] jɨ[3] hi[3] hléh[23] jná[13] nɨ́[2] siáh[3].

7 Jmɨ́[1] la[3] lɨ́[13] já[32] tsɨn[32] jná[13] hi[3] jmu[1] tonh[2] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]jnia[3] jáun[2] jéin[32], tɨ[3]la[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3] ca[3]ja[3] cáun[2] uu[3]mí[2]tsɨ[32] hi[3] lɨ́[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hu[21] cáun[2] ton[2] ngú[3] quion[21] jná[13], cáun[2] uu[3]mí[2]tsɨ[32] hi[3] ja[3] ñí[1]con[2] *Satanás hi[3] jmu[2] hlah[3] ñí[1]con[2] jná[13] quí[1] nɨ́[2] lɨ́[1] ca[3]jmú[32] jná[13] tonh[2]. 8 Hi[3] jáun[2] hnɨ[32] jéin[32] má[2]ca[3]mɨ́[3] jná[13] ñí[1]con[2] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] hi[3] quin[3] tsú[2] uu[3]mí[2]tsɨ[32] jáun[2] ñí[1]con[2] jná[13]; 9 tɨ[3]la[3] hí[3] né[3] ca[3]juáh[3]: “Má[2]tioh[21] bíh[1] cun[3]quionh[3] jmáh[3]la[3] mii[3] hi[3] ja[32] tsɨn[32] jná[13] ñí[1]con[2] hnú[2]; quí[1] tɨ[3] jlánh[1] re[2] lɨ[3] lin[1] bíh[1] pí[3] quion[21] jná[13] cun[3]quionh[3] jan[2] tsá[2] tiá[2] pin[3]”. Hi[3] jáun[2] jná[13] né[3] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] tsah[1] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] tiá[2] pin[3] ná[1], quí[1] hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] jná[13] lɨ[3] lin[1] pí[3] quioh[21] Cristo. 10 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3], hiún[2] bíh[1] tsɨn[32] jná[13] hi[3]hliá[2] tiá[2] pin[3] ná[1], jɨ[3] jmɨ́[1] ziú[2] jmɨ́[1] hie[2] tsáu[2], jmɨ́[1] zia[32] hi[3] lɨ[3] hniáuh[32], jmɨ́[1] hɨ́[1] tsa[1] jná[13] tsáu[2], jɨ[3] jmɨ́[1] há[2] nga[2] jná[13] uu[3]mí[2]tsɨ[32] nɨ́[2] siáh[3] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Cristo. Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] jmáɨ[1] hi[3] tiá[2] huánh[2] jná[13], jmáɨ[1] la[3] jáun[2] bíh[1] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] pin[3] jná[13].

Po[1] hɨ[32] tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] cuáh[32] já[1] juú[2] Corinto

11 Má[2]lɨ́[2]hléh[3] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] huen[2] la[3]jmɨ́[1] hleh[32] jan[2] tsá[2] cú[1]juón[1] cun[3]ñí[1] hi[3] tion[3] quián[13] hnoh[2]. Quí[1] hmóu[32] bíh[1] hnoh[2] tsá[2] jmɨ́[1] ca[3]tɨn[1] hi[3] hléh[1] re[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] jná[13], quí[1] hí[1] cú[1]pih[21] yáh[3] tiá[2] huen[3] jná[13] la[3] cónh[3] bíh[1] *tɨ[32] tsá[2] quian[32] jë[1] Dió[32], tsá[2] jlánh[1] ná[1]ñi[32] hí[3] joh[2] hnoh[2], uá[1]jinh[1] tson[2] tsá[2] tsɨ́[1]juɨ́[3] cu[3]tí[3] bíh[1] jná[13]. 12 Quí[1] tá[1]la[3] ca[3]tion[3] jná[13] jáun[2] lɨ́n[32] tsɨn[32] jmɨ́[1] cá[1]jmú[21] jná[13] jáun[2] ta[21] ja[1]

nɨ́² quián¹³ hnoh², ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ tson² cu³tí³ jná¹³ lɨ́n³ jan² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² cun³quionh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³², jɨ³ ca³la³ hi³ ca³jnia³ jáun² pí³ quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³. 13 Tiá² ca³jmú³² yáh³ jná¹³ hi³ siánh³ tsáu² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tsá² cuáh³² ñí¹ hná¹ nɨ́², jɨ́³²la³ ti³ hi³ tiá² ca³quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi² bíh¹. ¡Juenh² jmu³ hnoh² honh² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́²!

14 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²hún¹ jná¹³ hua³jan²¹ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh² ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi² yáh³. Quí¹ hi³ hnau³ bíh¹ jná¹³ hnoh², jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ zia³² quián¹³ yáh³ náh². Quí¹ tsá² má²lieih²¹ bíh¹ ca³tɨn¹ jɨe³ he³ lɨ³hniauh²³ quioh²¹ tsá¹míh¹, jun³juáh¹³ tɨ³ tsá¹míh¹ yáh³. 15 Jáun² hiún² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ hin¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹, hi³ hí¹ la³ tɨ³ huen² yáh³ jná¹³ lɨ́¹³ tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²; uá¹jinh¹ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ nɨ́¹juáh³ má²hnau³ lɨ́n³² jná¹³ hnoh², hi³ jáun² tɨ³ cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hnau³ hnoh² jná¹³.

16 Quí¹ jná¹³ néh¹ jlánh¹ re² tɨn² ná¹ hi³ ca³ma³cau¹³ ná¹ hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ néh¹ ca³hiá² cá²jláɨ³² jná¹³ hnoh², uá¹jinh¹ tiá² ca³quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi². 17 ¿Tiá² né¹ hu³ sa³ ca³hiá² cá²jláɨ³² jná¹³ hnoh² cun³quionh³ tsá² ca³zéin³² jná¹³ hí³ ñí¹con² náh²? 18 Jmɨ́¹ ca³hiu³ ca³mɨ́³ jná¹³ ñí¹con² Tito hi³ tsó³² tsú² tsa³jɨe³ hnoh², hi³ ca³zéin³² jná¹³ siáh³ jan² tsá² reh² quionh³ tsú², ¿hí¹ ca³hia³ ca³jla³ hnoh² Tito dúh¹? ¿Há¹ jun³juáh¹³ tá¹ gau³ bíh¹ jnoh¹ ca³ngɨ́¹³ cá²ren²; há¹ jun³juáh¹³ má²ca³má¹jnia¹³ jnoh¹ siáh³ hi³ cá²ren² bíh¹ ná¹tioh³ tsɨ́³ jnoh¹?

19 Hu³ sa³ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́² má²ná¹liáun¹ jnoh¹ hmóu³² ñí¹con² hnoh². ¡Tɨ³la³ tiá² jáun² yáh³! Quí¹ jnoh¹ hléh¹ ta³ ñí¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ Cristo bíh¹, hi³ jáun² la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² jmu³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³hún¹ honh² hmóu³² bíh¹ hnoh² reh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³. 20 Tɨ³la³ hɨ³² tsɨn³² jná¹³ hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́², hu³ sa³ tiá² má²zian² yáh³ hnoh² la³ cun³ hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³; hi³ hnoh² siáh³ né³, jɨe¹ náh² jná¹³ hi³ lɨ́n³ la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ hu²¹ honh² náh². Hɨ³² tsɨn³² jná¹³ nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ zian² tsá² ná¹hniei²¹ quionh³ raɨnh²¹, tsá² ná¹uóu²¹ tsɨ́³, tsá² ná¹míh²³ tsɨ́³, tsá² jmu² pan¹ hnga², tsá² cauh³² jáɨ¹³, tsá² ziú² hɨen² tsáu², tsá² lɨ́¹ jmu² tonh², jɨ³ hi³ tiáunh¹ náh² cú²zúnh² nɨ́² siáh³. 21 Hɨ³² tsɨn³² jná¹³ quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ lɨ³ heh¹ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² nɨ́¹ má¹já²jɨe¹ jná¹³ siáh³ hnoh², jɨ³ hi³ uo¹ jná¹³ siáh³ ca³tɨn¹ juóun³² hnoh², tsá² má²ca³jmuh³ náh² tso³ jmɨ́¹tin², tsá² tiá² má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ tsa³conh² tsɨ́³ tsáu¹³, la³ cun³ tsá² lɨ́¹ jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ tiá² jɨ², tsá² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ má²ziaunh² tsú² tiá³ hi³ jmu² nɨ́² siáh³.

13

Jáɨ¹³ hi³ hɨe³² Po¹ chí¹ján³ jɨ³ hi³ hah² siáh³ jáɨ¹³

1 Hi³ jáun² né³, má¹tɨ́³ hnɨ³² jéin³² hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnoh². Jáun² la³ cun³ hi³ má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ la³jɨ́³² tso³ hi³ má²re² tsú², má²re² tsú² cun³quionh³ jë¹ gon³ ho³lá²dá² gáun³ tsá² zih³² jú¹ tson². 2 Né³² né³, juo³ jná¹³ la³jɨ́n³² tsá² ren² tso³, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² hnoh² hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³², tiú²uú² ñí¹jmú²¹ yáh³ jná¹³ juenh² tsɨn³²; quí¹ má²ca³hɨ́e³ bíh¹ jná¹³ jú¹ tson² jmɨ́¹tin² jmɨ́¹ ñéi¹ jná¹³ jáun² ñí¹ má²tenh³, hi³ juah³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² ñí¹ uóunh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² jmu¹ jná¹³ juenh² tsɨn³². 3 Hi³ jáun² má¹jáun² lɨ³ lin¹ la³ cun³ hi³ ná¹hniá¹ náh² hi³ Cristo hleh³² cun³quionh³ uen³² jná¹³. Quí¹ jun³juáh¹³ jan² Tsá² tiá² pin³ yáh³ tsú² nɨ́¹ má¹ca³ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² hnoh², hí³ bíh¹ jan² Tsá² má²jnia³² pí³ quioh²¹ ja¹ quián¹³ hnoh². 4 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² pin³ Cristo jmɨ́¹ cá¹taun³ crei²¹, tɨ³la³ ta³né³² né³, má²zian² tsú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Dió³². Jáun² né³, ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ tiá² pin³ la³jmɨ́¹ tiá² jmɨ́¹ pin³ tsú² jáun²; tɨ³la³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ lɨ́¹³ má¹jnia¹³ jnoh¹

ñí¹con² hnoh² hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ ziáun² jnoh¹ quiúnh¹ Cristo.

5 Hi³ jáun² né³, hnoh² hniáuh³² can¹³ náh² héih³² ñí¹con² náh² hmóu³² ní¹juáh³ tson² bíh¹ táunh²³ náh² ta²¹ jú¹ chú³², jɨe³ dúh¹ neh²¹. ¿Tiá¹ má²ca³lɨ³tsɨn² hnoh² hi³ Cristo zian² hñu³ honh² náh²? Jí³²la³ ní¹juáh³ hi³ ná¹lín³ hnoh² henh¹³ quioh²¹ tsá² taunh³² ta²¹ bíh¹, jáun² bíh¹ tiá² lí²tsɨn² náh². 6 Tɨ³la³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ lɨ³tsɨn² hnoh² hi³ tiá² ná¹láɨ³ yáh³ jnoh¹ henh¹³ quioh²¹ tsá² taunh³² ta²¹. 7 Mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ hí¹ cáun² hi³ hlah³ tiá² jmúh¹³ hnoh²; jun³juáh¹³ hi³hliá² hen² tsí³ jnoh¹ hi³ jnia³ jnoh¹ la³jmí¹ jniá³ tsá² jlánh¹ re² cah²³ jmáɨ¹ yáh³, jí³²la³ ti³ hen² tsí³ jnoh¹ hi³ hnoh² jmúh¹³ jmáh³la³ hi³ chu²¹ bíh¹, uá¹jinh¹ ca³jnia³ jnoh¹ la³jmí¹ jniá³ henh¹³ quioh²¹ tsá² taunh³² ta²¹. 8 Quí¹ cónh³ tiá² lí¹³ bíh¹ jmú¹³ jnoh¹ hian² tsí³ ñí¹con² jú¹ tson², quí¹ tɨ³ haɨn²¹ bíh¹ jnoh¹ tɨ³ con² jú¹ tson². 9 Hi³ jáun² dá² cáun² hiún² lín³² bíh¹ tsí³ jnoh¹ ní¹juáh³ ná¹pin³ náh², uá¹jinh¹ jnoh¹ tiá² ná¹pin³. Hi³ jáun² la³ má²mɨ³² jáun² bíh¹ jnoh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuí¹ lɨ³hún¹ honh² náh² ñí¹con² tsú². 10 Hi³ jáun² bíh¹ sí² lá² tín² jmu² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ ná¹ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³² hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² tiá³ cun³quionh³ pí³ hi³ má²ca³cué³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² jná¹³ ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ ní². Quí¹ jáɨ¹³ jáun² ho² jná¹³ hi³ má¹hau¹ ná¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuóun¹³ náh² re² tɨn² quiúnh¹ Dió³², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³ jmu¹ jná¹³ hi³ hliáh¹³ honh² yáh³ náh².

11 Hi³ jáun² né³ reh², cuí¹ lɨ³ hiún² honh² náh². Jmu³ náh² pí³ hi³ lí¹³ lɨ³hún¹ honh² náh², hlí¹ lienh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján², tianh³ náh² cá²honh¹, hi³ cuí¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²; hi³ Dió³² Tsá² hniau³ né³, Tsá² cha³² tie³ tsí³ tsáu² zenh² quiúnh¹ hnoh². 12 Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráɨn³² tsú² jan² raɨnh²¹. 13 La³jín³² tsá² joh¹ Dió³² tionh² ñí¹ lá² juáh³: “Hia² náh²”.

14 Hi³ jáun² né³, cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², la³ má²quionh³ hi³ hniau³ Dió³², jɨ³ hi³ juónh³² náh² siáh³ re² quiúnh¹ Jmí²chí³ Chun¹ cuí¹ lɨ³zia³² ñí¹con² hnoh² jɨ³ ja¹ quián¹³ náh² ní² siáh³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Gálatas

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³ṯɨn¹ tsá² má²ĺín³ cuáh³² hín¹³ tɨ³ hué³² Galacia

1 Jná¹³ Po¹, jan² tsá² lín³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ ca³hiáu³² hnga² Jesús Tsá² lín³ Cristo, jɨ³ Dió³² Jméi² dí², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹; jun³juáh¹³ hi³ zéi¹ tsáu² yáh³ jná¹³, hi³ sa³jun³ zian² tsá²mɨ³cuóun² ca³hiáu³² yáh³. 2 Jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³ṯɨn¹ hnoh², tsá² ná¹lín³ náh² cuáh³² hín¹³ tɨ³ hué³² Galacia ní². La³jín³² tsá² reh² tionh² quiúnh¹ jná¹³ lá² juáh³, 3 hi³ cuí¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² ní² siáh³, jɨ³ hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn². 4 Jesús hí³ bíh¹ Tsá² ca³jɨenh³ hnga² hi³ ca³jun³ la³ cun³ rón³² hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² Jméi² dí², hi³ jáun² lí¹³ hin³ tso³ quiú¹³ dí², hi³ jáun² lí¹³ liáu³² dí² tsú² ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ qui³ zia³² hngá¹máh³ lá². 5 ¡Cuí¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² la³ cun³ jmí¹hi³nio²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

Tiá² zia³² yáh³ cónh³í¹ cáun² jú¹ chú³² hi³ lí¹³ liáu³²

6 Jlánh¹ lí¹ lín²³ jná¹³ jéin³², sa³ tia³juɨ³² lín³² bíh¹ má²ca³zinh³² hnoh² tɨ³ có³² Dió³², Tsá² ca³te³ náh² hí³ cun³quionh³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ Cristo, sa³ má²táunh²³ máh³ náh² ta²¹ cáun² jú¹ chú³² siáh³. 7 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ tson² zia³² yáh³ jú¹ chú³² siáh³ hi³ lí¹³ liáun³ tsú² má¹ná¹; tɨ³la³ zian² tsá² cáun² lí¹ má²tsan² honh² bíh¹ náh², tsá² hnió³ zái³² jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo la³ siáh³. 8 Tɨ³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² ca³hléh³ la³ siáh³ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³hléh¹³ jáun² jnoh¹, jáun² quiu³juóu³² cuí¹ cha³táunh¹ tsá² hí³, tiá² hi³ jmu³ yáh³ cuí¹ hin² mi³ tsánh², uá¹jinh¹ hmóu³² bíh¹ jnoh¹, uá¹ hi³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 9 Má²cá²juáh³² bíh¹ jná¹³ jmí¹tin², hi³ juah³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³²: Ní¹juáh³ zian² tsá² hleh³² jú¹ chú³² la³ siáh³ la³ cónh³ bí¹ hi³ má²ca³heh³ náh², jáun² quiu³juóu³² cuí¹ cha³táunh¹ tsá² la³ hí³.

10 ¿He³ lánh³ lín²³ hnoh² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³ lá²? ¿Hí¹ lín²³ hnoh² hi³ hnó³² jná¹³ hi³ jéi¹³ tsá²mɨ³cuóun², ho³ hi³ jéi¹³ Dió³² uá¹? ¿Hí¹ hnó³² jná¹³ hi³ tá¹zanh¹ ná¹ re² ñí¹con² tsáu² dúh¹? Sá¹jmí¹ hi³ hnó³²í¹ máh³ jná¹³ hi³ tá¹zanh¹ ná¹ re² ñí¹con² tsáu², jáun² tiú²uú² jmí¹ lín³ yáh³ jná¹³ quian²¹ Cristo.

Lánh³ rón³² lɨ³ hi³ lín³ Po¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

(Hechos 9:1-31)

11 Tɨ³la³ cuí¹ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² jáɨ¹³ lá² reh², hi³ jun³juáh¹³ cáun² hi³ cháunh²³ chí¹ tsá²mɨ³cuóun² yáh³ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³ lá². 12 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³cué³ jná¹³ jáɨ¹³ lá², sa³jun³ hi³ zian² tsá² ca³ma³ta² yáh³ jná¹³, tɨ³la³ Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ ca³híe³ jná¹³ jáɨ¹³ lá².

13 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² he³ lánh³ jmí¹ lín³ jná¹³ jmí¹tin², jmáɨ¹ hi³ jmí¹ taunh³² jná¹³ jáun² ta²¹ la³ cun³ hi³ taunh³² tsá² *judíos ta²¹. Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² he³ lánh³ rón³² jmí¹ hí¹ jmí¹ tsɨn²¹ jná¹³ tsá² má²lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³², hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hin¹³ hi³ cu³ nió³ jáun². 14 Ca³tɨ²¹ juɨ³² hi³ taunh³² tsá² judíos ta²¹, jná¹³ bí¹ jan² tsá² jlánh¹ bíh¹ jmí¹ jmu² ná¹ tiá³ siaun³² hi³ má²ti²¹ ná¹ cuáh³² la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ la³jín³² tsá²co¹ jná¹³, tsá² cú²ren² jnoh¹ quiúnh¹, quí¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² jlánh¹ re² jmí¹ má²tí³² la³jɨ³² la³ cun³ hi³ jmí¹ ná¹ngɨ²³ tsá²daun³². 15 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ bíh¹ Dió³², jáun² ca³quianh³ tsú² jná¹³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zian² ná¹, hi³ ca³lɨ³ hiún² tsí³ tsú² hi³ té³ jná¹³, 16 hi³ jáun² lí¹³ lɨ³ cuóun³² jná¹³ Jon² tsú², hi³ jáun² lí¹³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú² ja¹ *tsá²cá²jo²¹. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ñí¹nga¹³ jná¹³ ní¹juáh³ he³ lánh³ rón³² jmu¹ ná¹, 17 hi³ sa³jun³ ñéi¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨen¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² tionh² já¹ juú² Jerusalén, tsá² qui³ jmí¹ má²ná¹lín³ hí³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² la³ cónh³ bíh¹

jná¹³. Tɨ³la³ jná¹³ dá² tá²chi²¹ ngau³ ná¹ tɨ³ hué³² Arabia bíh¹, hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jính³² ná¹ siáh³ tɨ³ juú² Damasco.

18 Jmɨ́¹ la³ má²hnɨ³² mii² jáun² máh³ ñéi¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén; hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³juoh²¹ jnoh¹ ca³lá² quiúnh¹ Pé¹, hi³ ca³ñí³² jná¹³ quia³hñá³ jmáɨ¹ quiúnh¹ tsú². 19 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun² tiá² ca³jɨen¹ jná¹³, jɨ́³²la³ Jacobo raɨnh²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ca³jɨen¹ jná¹³. 20 Ma³tson¹³ jná¹³ jáɨ¹³ lá² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², hi³ tiá² ma³cau¹³ yáh³ jná¹³ cun³quionh³ sí² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá².

21 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ jná¹³ tɨ³ hué³² Siria jɨ³ Cilicia nɨ́². 22 Hi³ jáun² tsá² reh² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Cristo zian² tɨ³ hué¹³ Judea, tiá² jmɨ́¹ má²cuóu³² yáh³ tsú² jná¹³ hi³ hú¹tá¹ ná¹jéinh³ ñí¹, 23 jɨ́³²la³ ti³ jmɨ́¹ má²ca³náɨ³² tsú² hi³ juáh²³ tsáu² la³ lá² bíh¹: “Tsá² jmɨ́¹ hɨ́¹ jmɨ́¹ tsa¹ dí² hí³ jmɨ́¹tin² néh¹ má²hleh³² jú¹ chú³² ta³né³², hi³ má²zaɨh³² tsú² tsáu² hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo, hi³ uá¹jinh¹ chín¹dí¹ hí³ bíh¹ jmɨ́¹ hnió³ hin³ ta²¹ jáun² jmɨ́¹tin²”. 24 Hi³ jáun² jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

2

Tɨ³² tsá² ná¹quian³² jë¹ Dió³² hen² Po¹ (Hechos 15:1-29)

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ la³ má²quia³quiún³ mii² jáun² máh³ ñíh¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén quiúnh¹ ná¹ Bernabé, jɨ³ Tito nɨ́² siáh³ ca³ján³² jná¹³ hi³ ñéi¹ tsú² quiúnh¹ ná¹. 2 Ñíh¹ jná¹³ ñí¹ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ lin¹ hi³ hniáuh³² ñih²¹ jná¹³. Hi³ jáun² já¹ juú² Jerusalén jáun² ca³ngah² jnoh¹ cáun² ñí¹ lɨ́¹ ca³ngah² jnoh¹ quiúnh¹ tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jáun² ca³chá³ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³ he³ lánh³ lɨ́³ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹. Ca³jmú³² jná¹³ la³ nɨ́², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³lɨ³ quien² ta²¹ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ jáun², jɨ³ hi³ he² hná¹ jmu² jná¹³ nɨ́² siáh³. [Jáun² tsá² hí³ né³, ca³tɨ́³ bíh¹ tsɨ́³ la³ cun³ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³.] 3 Jáun² né³, ca³la³ hí¹juáh³ Tito tsá² jmɨ́¹ cuá³ quiúnh¹ yáh³ jná¹³ tiú²uú² hin² ca³di³quiaun³ jmáɨ¹ hi³ ma³tí³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ná¹ngɨ²³ tsú² hi³ *tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², uá¹jinh¹ tsá²cá²jo²¹ bíh¹ tsú². 4 Quí¹ jáɨ¹³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá² lɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́n³ tsá² reh² bíh¹, tsá² jmɨ́¹ má²taunh³² hí³ ta³máɨh³ ja¹ quiú¹³ jnoh¹ hi³ cá² lan²³ la³ cun³ hi³ táunh²³ jnoh¹ jáun² ta²¹ hi³ má²ná¹liáun¹ dí² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² dí² quiúnh¹ Cristo Jesús. Tsá² hí³ bíh¹ jmɨ́¹ hnió³ hi³ lan¹³ dí² siáh³ la³juah²¹ dúh¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 5 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³hen¹³ jnoh¹ hi³ ma³cau² tsá² hí³, quí¹hliá² tiá² ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hi³ za¹³ jú¹ tson² quioh²¹ jú¹ chú³² hi³ liáu³² náh² jáun².

6 Hí¹ cáun² jú¹ tson² tiá² lin¹ ca³ma³ta² yáh³ jná¹³ tsá² juáh³ tsáu² hi³ ná¹ñí¹ cuáh³²; hi³ hí¹juáh³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³ hi³ lɨ³ ño¹ he³ ná¹lɨ́n³ tsá² hí³, quí¹ Dió³² tiá² rá²tsɨ³² yáh³ héih³² la³ cun³ lánh³ jniá³ tsáu². 7 Tɨ³la³ cha³ jmɨ́¹ ma³ta² tsú² jná¹³, tɨ³ ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² hi³ Dió³² ca³cué³ jná¹³ ta²¹ hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, la³jmɨ́¹ ca³chá³ tsú² jáun² jo³cuo² Pé¹ ta²¹ hi³ hléh³² siáh³ jú¹ chú³² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos. 8 Quí¹ Dió³² Tsá² ca³hión³² hí³ Pé¹ hi³ lɨ́n¹³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹con² tsá² judíos, hí³ bíh¹ siáh³ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²cá²jo²¹.

9 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Jacobo, Pé¹, jɨ³ Juan² nɨ́² siáh³, tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ hi³ chín¹, hi³ Dió³² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ hi³ ca³cué³ tsú² jná¹³ ta²¹ lá², jmɨ́¹jáun² ca³cué³ tsú² jná¹³ cuo² quiúnh¹ ná¹ Bernabé. La³ nɨ́² ca³jmú³ tsú² hi³ ca³ma³li²¹ hi³ juóh³² jnoh¹ re² quiúnh¹, jɨ³ hi³ hiún² tsɨ́³ tsú² siáh³ hi³ tsá¹jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ ja¹ tsá²cá²jo²¹ tá¹la³ jmu³ tsú² ta²¹ hmóu³² ja¹ tsá² judíos. 10 Ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ ca³mɨ́³ tsú² ñí¹con² jnoh¹ hi³ cháu¹ jnoh¹ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² tia³mii² bíh¹, cáun² hi³ qui³ cun³ jmɨ́¹ má²jmu² bíh¹ jná¹³ ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨn³².

Po¹ tɨ́² jinh²³ Pé¹ já¹ juú² Antioquía

11 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ñéi¹ jáun² Pé¹ já¹ juú² Antioquía né³, ca³tɨ́¹ ca³jinh²¹ jná¹³ tsú² ñí¹ ta³ ñí¹, quí¹ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ bíh¹ tsú² jmɨ́¹ má²jmu² jmɨ́¹jáun². 12 Quí¹ jmɨ́¹ la³ñí¹ jmɨ́¹ cúh² bíh¹ tsú² quionh³ tsá²cá²jo²¹, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² zéi¹ Jacobo; tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³ né³, sa³ tɨ³ có³² bíh¹ ca³náu² tsú² hi³ tiú²uú² ca³cúh² quionh³ tsá² hí³, quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² ñí¹con² tsá² cu³ nió³ quioh²¹ tsá² hí³, tsá² jlánh¹ juáh³ hí³ hi³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian². 13 Hi³ jáun² jɨ³ tsá² judíos tsá² reh² ñí¹ hná¹ nɨ́² bí¹ siáh³ ca³lɨ³can² quionh³ Pé¹ ca³tɨ²¹ hi³ jáun², hi³ hí¹ la³ tɨ³ Bernabé yáh³ ca³lɨ³can² siáh³. 14 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹jɨe²¹ jná¹³ hi³ tiú²uú² ná¹jmu² yáh³ tsú² re² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ tson² hi³ hɨe³² jáun² jú¹ chú³², jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² hí³ ca³juo³ jná¹³ Pé¹ la³ lá²: “Hnú² bíh¹ jan² tsá² judío, tɨ³la³ má²ca³ma³zián¹³ bíh¹ hnú² la³jmɨ́¹ zian² jan² tsá²cá²jo²¹, jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ zian² jan² tsá² judío yáh³; hi³ jáun² ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ dí¹quian²¹ nú² jmáɨ¹ tsá²cá²jo²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² jáun² tsá² judíos?”

Cú²re² liáun³ bíh¹ tsá² judíos quionh³ tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hi³ cha³² cáun² tsɨ́³

15 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² láɨ³ jnoh¹ tsá²cá²jo²¹, tsá² juáh³ tsú² hi³ ná¹ren² tso³, tɨ³la³ jnoh¹ né³ láɨ³ tsá² cá² mí¹zionh² tsá² judíos bíh¹, 16 tɨ³la³ cu³ jáun² né¹ bí¹ jnoh¹ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ³ chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, tɨ³la³ jɨ́³²la³ cun³quionh³ hi³ cha³² tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ lɨ́¹³. Hi³ jáun² dá², hí¹ la³ tɨ³ jnoh¹ yáh³ siáh³ má²ca³chá¹³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ jáun² lɨ́¹³ heh³ jnoh¹ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³, cun³quionh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ jnoh¹ ñí¹con² Cristo; jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́²má¹ti²¹ jnoh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² liei²¹ yáh³. Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ lɨ³ chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³² jáun² la³ cun³ hi³ juáh³ liei²¹.

17 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tá¹la³ má²hnáu² jnoh¹ tsá² judíos hi³ heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³quionh³ hi³ cunh³ jnoh¹ quiúnh¹ Cristo, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ ca³lɨ³jnia² hi³ la³ jmu³² bíh¹ jnoh¹ tso³ la³ má²jmu³² jáun², ¿hí¹ lɨ́¹³ juáh¹³ dí² hi³ Cristo má²tɨn² tsá² joh¹ hi³ jmu³ tso³? ¡Tiá² jáun² yáh³! 18 Hi³ nɨ́¹juáh³ la³ má¹quien¹³ jná¹³ siáh³ cáun² hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ tiú²uú² quien², hi³ jáun² la³ jáun² má²lɨ³lin¹ hi³ jná¹³ jan² tsá² tiá² héih³² má²tí³². 19 Tɨ³la³ ta³né³² dá² má²zian² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² bíh¹, hi³ jáun² jan² tsá² má²jún¹ bíh¹ jná¹³ ñí¹con² liei²¹, cun³ñí¹ hi³ hnga² liei²¹ jáun² ca³jngah³ jmɨ́¹ tiú²uú² ca³tioh²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ má¹ti²¹. 20 Lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³jun³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ Cristo jmɨ́¹ cá¹taun³ tsú² jáun² crei²¹; hi³ jáun² dá² jun³juáh¹³ uú² jná¹³ yáh³ la³² zian² ná¹ ta³né³², quí¹ tɨ³la³ Cristo bíh¹ Tsá² má²zian² hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨn³² jná¹³. Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ zian² ná¹ lá² ta³né³² cun³quionh³ ngú³ lá² quion²¹, má²zian² ná¹ cun³ñí¹ hi³ cáun² nio² tsɨn³² ñí¹con² Jon² Dió³² bíh¹, Tsá² ca³ma³hniau³ hí³, hi³ ca³jɨenh³ hnga² hi³ jún³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. 21 Cun³ tiá² chá¹³ bíh¹ jná¹³ tɨ³ có³² mii³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ Dió³²; quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ chun¹ tsú² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² liei²¹, hi³ jáun² hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ la³ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ ca³jun³ jáun² Cristo.

3

¿He³ bíh¹ tɨ³ quien²: hí¹ liei²¹, ho³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú²?

1 Hnoh² tsá² Gálata, ¡jlánh¹ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ hnoh²! ¿Hin² tsánh² má²ca³hia³ ca³jlɨ́³ jmɨ́¹ honh² hnoh²? Cun³quionh³ jú¹ chú³² hi³ má²ca³hléh¹³ bíh¹ jnoh¹ má²ca³má¹jnia¹³ jnoh¹ hnga² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ñí¹ hó²¹máh¹ náh² hi³ chí¹tón²¹ crei²¹. 2 Juah²¹ dú¹ hnoh² neh²¹: ¿Cá¹hen³ hnoh² Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ ca³ma³tih²¹ náh² héih³² hi³ rá¹tioh³ jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹

Moisés, ho³ cun³quionh³ hi³ ca³tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ já꞉¹³ hi³ ca³nié꞉h² uá¹ náh²? 3 ¡Hnoh² dá² cáun² ná¹lí꞉n³ náh² tsá² tiá² já꞉¹³ ng꞉²³ bíh¹! ¿Hí¹ lí꞉n²³ hnoh² hi³ má¹hián¹³ náh² cun³quionh³ pí³ quián¹³ hmóu³² cáun² hi³ ca³ma³liauh²¹ náh² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ dúh¹? 4 ¿Hí¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³ má²ca³jmú³ ta²¹ hí¹ cáun² uá¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ má²ca³ma³tsoh¹ náh² jáun² honh² dúh¹? ¡Cun³ zia³² bíh¹ ñí¹ má²ca³jmú³ ta²¹! 5 ¿Hí¹ cuen² hnoh² Dió³² Jmí²chí³ joh¹ j꞉i³ hi³ jmu² tsú² siáh³ hua³jueh³² ja¹ quián¹³ hnoh² cun³ñí¹ hi³hliá² hnoh² jmuh³² la³ cun³ héih³² hi³ juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ náh² ta²¹ la³ cun³ já꞉¹³ hi³ má²ca³nié꞉h² bíh¹ náh², jáun² jmu² tsú² la³ ní²².

6 Sá¹ní²² dú¹ j꞉ien¹ náh² tín² hla¹ Há²bran²¹. Tsá² hí³ ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ nio² jáun² cáun² tsí³ bíh¹ tsú², jáun² ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. 7 Hi³ jáun² né³, hnoh² hniáuh³² lí꞉³ ñíh¹³ náh², hi³ la³jí꞉n³² tsá² nio² cáun² tsí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ hú¹tá¹ cu³tí³ ná¹lí꞉n³ la³juah²¹ dúh¹ tsá² jón²zí꞉h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. 8 Quí¹ cun³quionh³ Sí² quioh²¹ Dió³² ca³lí꞉³ lin¹ la³ cun³ jmí¹tin² lí꞉n³² hi³ chau²¹ jmá꞉¹ hi³ hen³ Dió³² *tsá²cá²jo²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, ní¹juáh³ tsá² chá³² cáun² tsí³, jmí¹ ca³zá꞉h³ jáun² Dió³² hla¹ Há²bran²¹ jú¹ chú³² lá²: “Cun³quionh³ hnú² bíh¹ lí꞉³mieh² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³”. 9 Hi³ jáun² né³, tsá² cha³² cáun² tsí³ bíh¹ lí꞉¹³ lí꞉³mieh² la³jmí¹ ca³lí꞉³mieh² jáun² hla¹ Há²bran²¹, tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsí³.

10 Tí꞉³la³ lí꞉³ua³ jan² tsá² cáun² lí꞉¹ hen² tsí³ hi³ lí꞉³ chun¹ cun³quionh³ hi³ ma³tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés má¹ná¹, tsá² la³ hí³ má²ca³tí꞉n¹ tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹. Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “La³jí꞉n³² tsá² tiá² má²tí³² la³jí꞉³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹, ñí¹ hlah³ bíh¹ má²tionh² tsú²”. 11 Má²lin¹ lí꞉n²¹ bíh¹ hi³ tiá² hin² lí꞉¹³ yáh³ lí꞉³ chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² liei²¹; quí¹ la³ lá² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: “Lí꞉³ua³ jan² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí꞉¹³ zian²”. 12 Tí꞉³la³ jun³juáh¹³ hi³ lí꞉³ hniáuh³² nio² cáun² tsí³ yáh³ tsú² ní¹juáh³ tsá² hnió³ hi³ heh³ Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³tí³² jáun² liei²¹, quí¹ la³ lá² bíh¹ rá¹juáh³: “Ní¹juáh³ tsá² má²tí³² liei²¹ lá², cun³quionh³ hi³ lá² bíh¹ lí꞉¹³ zian² tsú²”.

13 Tí꞉³la³ ca³tí꞉²¹ hi³ jmí¹ chau³ jnoh¹ jáun² liei²¹ ñí¹ hlah³ né³, Cristo bíh¹ ca³liáu³² dí² jmí¹ ca³ta³zanh¹ tsú² jáun² ñí¹ hlah³ cha¹³ dí², quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Cun³ má²ca³ta³zanh¹ ñí¹ hlah³ bíh¹ lí꞉³ua³ jan² tsá² jún²³ hi³ chí¹hén² tsoh² hmá²”. 14 La³ ní²² ca³lí꞉³ hi³ jáun² cun³quionh³ Jesús Tsá² lí꞉n³ Cristo lí꞉¹³ hiáuh³ tsá²cá²jo²¹ hi³ ma³mieh² jáun² Dió³² la³jmí¹ ca³ma³mieh² tsú² jáun² hla¹ Há²bran²¹; hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ dí² lí꞉¹³ hián¹³ dí² ca³la³ já꞉³² Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² já꞉¹³ hi³ cuen³.

Liei²¹ j꞉i³ já꞉¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³²

15 Reh², jmu¹ jná¹³ cáun² já꞉¹³ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ hi³ qui³ lí꞉²³ jáun² ja¹ quioh²¹ tsá²mi³cuóun²: Ní¹juáh³ zian² tsá² jmu² nió³², hi³ jáun² quiú² cáun² sí² hi³ rá¹tón³² hi³ jmá꞉² hi³ lin¹ hi³ quien² nió³² jáun², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí꞉¹³ tsunh³ já꞉¹³ la³ jáun², hi³ sa³jun³ lí꞉¹³ yáh³ na³ts꞉n³ tsú² siáh³ cónh³í¹ cú¹pih²¹ ñí¹ hná¹ jáun². 16 Né³² né³, Dió³² ca³jmú³ já꞉¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ la³ má²quionh³ jón²zí꞉h¹ jón²cho¹. Tí꞉³la³ ñí¹ Sí² tiá² rá¹juáh³ yáh³ la³ lá² má¹ná¹: “la³jí꞉n³² jon³zí꞉h¹ jon³cháuh³ hnú²”, sá¹jmí¹ hi³ la³ hleh³² hi³ ca³tí꞉n¹ juóun³² tsáu²; tí꞉³la³: “jon³zí꞉h¹ jon³cháuh³ hnú²” bíh¹ juáh³. Hi³ ní²² né³, jmu² lin¹ hi³ h꞉ien² tsú² jan² tsáu² bíh¹, hi³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³. 17 La³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³ ní²², la³ lá² bíh¹ nié꞉h³: Tiá² lí꞉¹³ yáh³ tsúnh¹³ nió³² hi³ ca³ma³tson² jáun² Dió³², nió³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Quí¹ cun³ tiá² lí꞉¹³ yáh³ hi³ juáh¹³ hi³ tiú²ú² lí꞉³quien² já꞉¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² tsú²

cun³quionh³ liei²¹ hi³ cua³ jáun² jmɨ́¹ la³ má²quiún³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ quiu³quia³ mii² jmɨ́¹ má²cáɨn² jáun². 18 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ cun³quionh³ hi³ má¹ti²¹ dí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmɨ́¹ la³ hiáu¹³ dí² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³², jáun² jun³juáh¹³ uú² hiáu¹³ dí² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² yáh³ Dió³²; tɨ³la³ hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Há²bran²¹ má¹ná¹, cáun² lɨ́¹ ca³cué³ bíh¹ Dió³² hi³ jáun² ñí¹con² tsú², cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ dí² jáɨ¹³ bíh¹.

19 Jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ jmu³ ta²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés? Quí¹ hi³ jáun² dá² lɨ́¹ cua²¹ chí¹cáɨn² bíh¹, hi³ ti³ lɨ́¹ ca³ma³li²¹ he³ lánh³ lɨ́³ tsáu¹³ tsáu². Jɨ́³²la³ ti³ ca³jmú³ ta²¹ tá¹la³ tiá² má²cuán² jáun² “jan² Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹” hí³ bíh¹, Tsá² ca³juáh³ tsú² hí³ hi³ cuen³. Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ liei²¹ jáun² má¹ná¹, ca³cué³ Dió³² hi³ jáun² cun³quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ bíh¹ ñí¹con² hla¹ Moisés, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsáu² quionh³ Dió³². 20 Tɨ³la³ tiá² tsá² zenh² ja¹ hniah³ yáh³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² jmu² hnga² la³ cun³ hi³ ñí¹jmu³; hi³ la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ Dió³² siáh³ jmu² cú² hnga² tán¹ la³ cun³ hi³ ñí¹jmu³.

Ta²¹ hi³ jmu² liei²¹

21 Tɨ³la³ jáun² né³, ¿hí¹ siánh³ uá¹ lɨ́³ ta²¹ quioh²¹ liei²¹ la³ cónh³ bí¹ ta²¹ hi³ jmu² jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² dúh¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³hiauh³ tsú² cáun² liei²¹ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², hi³ jáun² jmɨ́¹ la³ lɨ́¹³ bíh¹ hi³ lɨ³ chun¹ tsú² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ juáh³ liei²¹ jáun². 22 Tɨ³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² má¹ná¹, hi³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ná¹ziaunh² tiá³ tso³. La³ nɨ́² lɨ́³, hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ ná¹ziaunh² tso³, má²lɨ́¹³ he³ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² tsá² taunh³² ta²¹ cun³quionh³ hi³ chá³² tsú² jáun² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.

23 Tɨ³la³ jnoh¹ tsá² *judíos má¹ná¹, ñí¹con² liei²¹ bíh¹ jmɨ́¹ ná¹tsau³ jnoh¹, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³ lin¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsáu² cun³quionh³ hi³ chá³² tsú² jáun² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo. 24 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ ca³ta³tauh¹ jnoh¹ cu³tiá³ jo³cuo² liei²¹, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cuán¹³ Cristo, hi³ jáun² lɨ́¹³ láɨ³ jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ nɨ́¹ má¹ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² tsú². 25 Né³² né³, tiú²uú² tiauh² yáh³ dí² jo³cuo² liei²¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ lin¹ hi³ ñí¹con² Cristo bíh¹ la³ lɨ́¹³ chá³² tsú² cáun² tsɨ́³. 26 Quí¹ la³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² má²lɨ́n³ náh² jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²ca³cháh¹ hnoh² cáun² honh² ñí¹con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. 27 Hi³ la³jɨ́n³² hnoh², tsá² má²ca³ma³lih²¹ náh² hi³ má²cá²cunh³ bíh¹ náh² quiúnh¹ tsú² cun³quionh³ hi³ má²cáun³ náh² jáun² jmáɨ¹, hnoh² bíh¹ tsá² má²ná¹láɨn¹ náh² Cristo. 28 Jáun² tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² judío ho³ tsá²cá²jo²¹, *tsá² má²dí¹hlánh¹ ho³ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hnga², tsá²ñuh² ho³lá²dá² tsá²mɨ³; quí¹ nɨ́¹juáh³ má²cá²cunh³ bíh¹ náh² quiúnh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jáun² cá² ñí¹ tsáu² bíh¹ má²lɨ́n³ náh². 29 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ lín³ náh² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² má²lɨ́n³ bíh¹ náh² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, hi³ jáun² hián¹³ bíh¹ náh² hi³ cué³² Dió³², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² jáun².

4

1 Lɨ́¹³ bíh¹ juanh²¹ jná¹³ siáh³ la³ lá²: Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá¹míh¹ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³ la³ cun³ lɨ́³ quiau³ hi³ ca³quiú² jáun² hla¹ jméi², tɨ³la³ tá¹la³ tiá² má²ca³lɨ³ pan¹ tsú² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ za² ñí¹con² tsú² quionh³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹, uá¹jinh¹ hí³ bíh¹ tsá² quioh²¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ quioh²¹ jméi². 2 Quí¹ tá¹la³ tiá² má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³tón³ jáun² jméi² tsú² hi³ hiáuh³ hi³ quioh²¹, jáun² cáun² má²tí³² bíh¹ tsú² tín² ca³la³ jɨ́³² hi³ juáh³ tsá² jmu² hua³hí¹³ tsú². 3 La³ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹con² jnoh¹ tá¹la³ tiá² jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun² mii² quiú¹³ dí², hi³ jmɨ́¹ ná¹láɨ³ jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²chín³, tsá² jmu² héih³² hngá¹máh³ lá². 4 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³ jmáɨ¹

hi³ má²tón³² né³, Dió³² ca³zen³ Jon² hi³ ca³li³zian² hñu³ héin¹ hñu³ tsí³ jan² tsá²mi³, hi³ cuan³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² *judío hi³ ca³tin¹ ma³tí³² liei²¹. 5 La³ ní² bíh¹ cuan³ tsú² hi³ cua³liau³ jnoh¹, tsá² jmí¹ ná¹tsau³ jnoh¹ ñí¹con² liei²¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lí¹³ heh³ jnoh¹ Dió³² hi³ lín¹³ jnoh¹ jón²zíh¹ tsú². 6 Hi³ jáun² bíh¹ ca³zen³ siáh³ Dió³² Jmí²chí³ quioh²¹ Jon² hñu³ honh² hnoh² uá²jai³², hi³ jáun² li³ lin¹ hi³ hnoh² siáh³ má²ná¹lín³ náh² jón²zíh¹ tsú²; hi³ jáun² Jmí²chí³ hí³ né³ cha³² tiá³ tsí³ dí² hi³ za²³ dí² Dió³² “¡Tia²¹!” 7 Jáun² né³, tiú²uú² lín³ yáh³ hnú² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² héih³² hi³ ná¹ngi²³ jáun² tsáu², quí¹ jon² Dió³² bíh¹ má²lín³ hnú². Hi³ cun³ñí¹ hi³ má²lín³ hnú² jáun² jon² tsú² né³, jáun² cué³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ ca³ti²¹ hi³ hiáuh³ jáun² ji³lin² jon² tsú².

Hi³² tsí³ Po¹ hi³ ca³tin¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

8 Quí¹ jmí¹tin² jmí¹ tiá² má²cuóun³² náh² Dió³², jmí¹ lín³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²chín³, tsá² lí¹ ná¹jmu² hí³ hi³ lín³ dió³². 9 Ti³la³ ta³né³² né³, ta³ má²cuóun³² hnoh² Dió³², ho³ ti³ re² juanh²¹ jná¹³ cú²jueh³² hi³ Dió³² má²cuóu³² hnoh², tiú²uú² jmí¹ ca³tin¹ yáh³ náh² hi³ jinh¹ siáh³ ñí¹con² héih³² tsí¹juí³ jáun² quioh²¹ tsá²cuú² tsá²chín³, héih³² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, hi³ tianh¹³ náh² siáh³ hi³ má¹tih²¹ náh² ñí¹con² tsá² hí³. 10 Sa³ hmah³²í¹ máh³ náh² jmái¹ ná¹hi¹³, jmái¹ hi³ ti³² ma³ cun³ tsá³, ji³ hi³ ma³quien¹³ náh² siáh³ ma³ cáun² zíh², ji³ mii² ní². 11 Jlánh¹ hi³² tsin³² jná¹³ ní¹juáh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh² tiá² lin¹ ñí¹ la³ ca³li³quien² yáh³.

12 Hnoh² reh², mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² ca³la³ jonh³ jmí¹ tsin³² hi³ jmúh¹³ tiá³ náh² pí³ hi³ má¹zián¹³ náh² la³jmí¹ zian² jná¹³, quí¹ ja³bí¹ jná¹³ má²ca³ma³zián¹³ ná¹ la³jmí¹ zian² hnoh², *tsá²cá²jo²¹. Jun³juáh¹³ zia³² cáun² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmuh³ yáh³ hnoh² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² juanh³² jná¹³ la³ ní². 13 Quí¹ la³ cun³ má²ñíh¹ náh², hi³ cun³ñí¹ hi³hliá² ca³li³ tsáun¹ bíh¹ jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ li³ hi³ ca³hléh³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh² jmí¹ la³ñí¹. 14 Mí¹uí³ hi³ ca³quiúnh³² jná¹³ jáun² né³, ca³li³ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² hnoh² bíh¹, ti³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³jmuh³ yáh³ náh² hi³ tiá² quiú² tiá² jéi²³ náh² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ lín³ jná¹³ la³ jáun², sa³jun³ ca³chau¹ náh² jná¹³ ti³ có³². Ti³la³ hnoh² dá² ca³he³ bí¹ náh² jná¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², la³jmí¹ lí³ hi³ hnga² Jesucristo ca³chó³² ta³ máh¹ hnoh². 15 Jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ ngau³ hi³ jmí¹ hiún² jáun² honh² náh²? Lí¹³ zíh¹³ jná¹³ jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ hnoh² ñí¹con² tsáu², hi³ hí¹ la³ ti³ jmí¹ chíh¹ yáh³ hnoh² mí¹máh¹ hi³ jmí¹ cuéh¹ náh² jná¹³, sá¹jmí¹ hi³ jmí¹ lí¹³ dúh¹. 16 Ti³la³ né³² né³, ¿hí¹ má²hau² hnoh² jná¹³ ta³né³² quí¹hliá² hléh²³ jná¹³ jú¹ tson² ñí¹con² náh²?

17 Tsá² hí³ dá² jlánh¹ jmu² pí³ hi³ han³ náh² ti³ con², ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ hu²¹ re² tsí³ yáh³ tsú² má¹ná¹. La³ cun³ hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³, hi³ quin³ hnoh² ñí¹con² jnoh¹ bíh¹, hi³ jáun² má¹li³² jáun² né³ háih¹³ hnoh² honh² ñí¹con² tsú² hmóu³². 18 Né³² né³, ní¹juáh³ hi³ ca³ti²¹ cáun² hi³ chu²¹ bíh¹ jmu² tsáu² pí³ hi³ janh²¹ tsáu², jáun² re² lín³² bíh¹ hi³ jmu² tsú² la³ jáun²; ti³la³ cuí¹ jmu¹ tsú² la³ jáun² jmái¹ ca³la³ jí³² má¹ná¹, jun³juáh¹³ jmáh³la³ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ quiúnh¹ yáh³ hnoh². 19 Hnoh² jón³, cuá¹zian² jná¹³ ca³la³ jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ hi³ quieh² héin¹ ní¹ má¹ti³ ñí¹ li³zian² jon², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ má²zian² náh² tán¹ hián² la³jmí¹ zian² Cristo. 20 ¡Sá¹jmí¹ hi³ cuon¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² ta³né³² dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ hléh¹³ jná¹³ ca³lá² la³ siáh³; jlánh¹ tiá² ño¹ ná¹ he³ jmu¹ hi³ ca³tin¹ hnoh²!

Nóh³² quioh²¹ hla¹ Agar quionh³ hla¹ Sara

21 Hnoh², tsá² jlánh¹ hniá¹ náh² hi³ má¹tih²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ¿há¹ tiá² má²ca³niéih² hnoh² he³ juáh³ liei²¹ jáun²? 22 Ñí¹ jáun² rá¹juáh³, hi³ hla¹ Há²bran²¹ ca³li³zian² gon³ jon²: jan² jon² tsú² quionh³ tsá²mi³ tsá² jmí¹ má²cuá¹hlánh¹ joh¹, hi³ jan² né³ ca³li³zian² quionh³ tsú² tsá²mi³

ñí²cuo², tsá² zian² hí³ hi³ ca³ti̱n¹ hnga². 23 Jon² tsá²mi̱³ tsá² jmí¹ má²cuá¹hlánh¹ ca³li̱³zian² la³ cun³ qui³ lí²zian² dái̱n² bíh¹, ti̱³la³ jon² tsá²mi̱³ tsá² zian² hí³ hi³ ca³ti̱n¹ hnga² má¹ná¹, ca³li̱³zian² cun³quionh³ jái̱¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin² bíh¹. 24 Hi³ lá² dá² lí³ cáun² nóh³² bíh¹. Tá¹ gon³ tsá²mi̱³ hí³ lín³ la³jmí¹ lí³ tun³ ñí¹ nió³². Cáun² nió³² jáun² hiauh³ tsú² tsi̱³ máh³ Sinaí, nió³² hi³ lí³ jáun² la³jmí¹ lín³ hla¹ tsá²mi̱³ Agar; hi³ jáun² tsá² jmúh³² ta²¹ nió³² jáun² né³, ná¹lín³ tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² héih³² quioh²¹ nió³² jáun² bíh¹, la³jmí¹ tí² lín³ jáun² jon² tsá²mi̱³ hí³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹. 25 Hi³ jáun² tsá²mi̱³ Agar hí³ né³ lín³ henh¹³ quioh²¹ hi³ ca³li̱³ jáun² ti̱³ máh³ Sinaí hi³ zeh² jáun² ti̱³ hué³² Arabia. Ja³bí¹ la³ jáun² lín³ tsú² siáh³ henh¹³ quioh²¹ la³jín³² tsá² judíos hín¹³ ti̱³ juú² Jerusalén nio² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ ja³bí¹ tsá² hí³ siáh³ ná¹lín³ la³jmí¹ lín³ tsá² má²ná¹hlánh¹ uá²jai̱³². 26 Ti̱³la³ tsá²mi̱³ zian² hí³ hi³ ca³ti̱n¹ hnga² né³, lín³ henh¹³ quioh²¹ juú² Jerusalén hi³ nio² ti³ hñu³mi̱³cuú² bíh¹, quí¹ tsá² má²hín¹³ ti³ juú² jáun², tiú²uú² lín³ yáh³ la³jmí¹ lín³ tsá² má²dí¹hlánh¹; hi³ jnoh¹ né³ má²tiauh² dí² jo³cuo² juú² Jerusalén jáun², la³jmí¹ lí³ hi³ mí¹ziú¹³ dí² juú² jáun². 27 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá² hi³ ca³ti̱n¹ tsá²mi̱³ tsá² zian² hí³ hi³ ca³ti̱n¹ hnga²:

Ma³hiún¹³ hnú² honh² tsá²mi̱³, tsá² tiá² dái̱n² can²³, hnú² tsá² tiá² jónh³² zian²;

tí¹ hoh³ hnú² hi³ hiún² honh² tsá² tiá² cui̱n² nú² he³ lánh³ qui̱eh² héin¹ tsú² ní¹ má¹ti̱³ ñí¹ li̱³zian² jon².

Quí¹ ti̱³ jlánh¹ bíh¹ juóun³² jón²zíh¹ tsá²mi̱³ tsá² lí¹ já¹cui̱n³ lí¹³,

la³ cónh³ bíh¹ tsá²mi̱³ tsá² zian² ñí²cuo².

28 Jáun² né³ reh², hnoh² bíh¹ ná¹lín³ la³jmí¹ lín³ Isaac; hi³ ná¹lín³ náh² jón²zíh¹ Dió³², tsá² má²ca³li̱³zian² náh² la³ cun³ rón³² lí³ jái̱¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin². 29 Quí¹hliá² ñú²míh¹, tsá² ca³li̱³zian² hí³ jmí¹tin² la³ cun³ qui³ lí²zian² tsáu², ca³hí¹ ca³tsi̱n¹ bíh¹ ñú²míh¹ tsá² ca³li̱³zian² hí³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹; hi³ la³ jáun² bíh¹ ná¹lí²³ uá²jai̱³² la³ ti̱³ ta³né³². 30 Ti̱³la³ ¿he³ lánh³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² dúh¹? Hi³ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: “Chin³² tsá²mi̱³ tsá² má²dí¹hlánh¹ ní² la³ má²quionh³ jon², quí¹ jon² tsá²mi̱³ tsá² dí¹hlánh¹ tiá² ca³ti̱n¹ yáh³ li̱³quioh²¹ cu³tsa³² la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ ñú²míh¹ jon² tsá²mi̱³ ñí²cuonh² hnú², tsá² zian² hí³ hi³ ca³ti̱n¹ hnga²”. 31 Hi³ jáun² né³ reh², jun³juáh¹³ jón²zíh¹ tsá²mi̱³ tsá² má²dí¹hlánh¹ yáh³ dí², ti̱³la³ ná¹lái̱³ dí² la³jmí¹ lín³ jón²zíh¹ tsá²mi̱³ tsá² zian² hi³ ca³ti̱n¹ hnga² bíh¹.

5

Tianh³ náh² tiá³ ca³ti̱²¹ hi³ má²ná¹liáun¹ náh²

1 Né³² né³, Cristo bíh¹ ca³liáu³² dí², hi³ jáun² lí¹³ ziáun² dí² re² hi³ tiú²uú² lái̱³ dí² *tsá² má²dí¹hlánh¹. Hi³ jáun² tianh³ náh² tiá³, hi³ ha³ lí²uú² cué² náh² jái̱¹³ hi³ lan¹³ náh² siáh³ la³jmí¹ lín³ tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² liei²¹ jáun².

2 Sá¹ní² niéi² náh². Jná¹³ Po¹, juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ hnáuh² hnoh² hi³ tonh²¹ náh² hi³ má¹tih²¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngi̱²³ tsú², hi³ *tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ Cristo ñí¹con² hnoh² ní¹juáh³ la³ jáun². 3 Jáun² hnó³² jná¹³ juo¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² li̱³ua³ jan² tsá² hnió³ tiú³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², hi³ tsá² la³ hí³ má²ca³ti̱n¹ ma³tí³² siáh³ ca³la³ jí³² héih³² ñí¹ hná¹ ní² uá²jai̱³². 4 Hnoh² tsá² lí¹ lín²³ náh² hi³ lí¹³ li̱³ chun¹ náh² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³tih²¹ náh² liei²¹, ha³ tiú²uú² taunh² yáh³ Cristo hó¹ñí¹ hnoh²; hi³ tiú²uú² ta²¹ jmu² ya³ siáh³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ Dió³² ñí¹con² náh². 5 Ti̱³la³ jnoh¹ má¹ná¹, cun³quionh³ hi³ má²hau³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹ cáun² ná¹hé² ná¹jan³² jnoh¹ hi³ heh³ Dió³² jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, cun³ñí¹ hi³ má²ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsí³. 6 Quí¹ li̱³ua³ jan² tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ ní¹juáh³ hi³ ná¹tú¹ ho³ tiá² ná¹tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú². Ti̱³la³ la³ cun³

hi³ quien² má¹ná¹, hi³ chá³² tsú² cáun² tsí³ ñí¹con² Cristo bíh¹; hi³ li³ lin¹ hi³ tson² nio² cáun² tsí³ tsú² cun³quionh³ hi³ hnio³ tsú² tsáu².

7 Re² bíh¹ jmí¹ hí¹cua³táunh¹ hnoh². ¿Hin² tsánh² má²ca³ma³cau² hnoh², hi³ jáun² tiú²uú² ta²¹ táunh²³ hnoh² jú¹ tson²? 8 Jun³juáh¹³ jái¹³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² Tsá² má²ca³te³ hí³ ya³ náh² jái¹³ hi³ má²ca³ma³cau² náh² jáun² tsáu². 9 Ha³ lí² cuí¹ cha³có³ honh² náh² jái¹³ hi³ juáh³ jáun²: “cun³quionh³ cú¹pih²¹ tie³ bíh¹ zau³² tá¹ cá² pienh¹ cán¹”. 10 Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ Ti³² Juo¹³ dí², jáun² cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², hi³ tiá² lín¹³ yáh³ hnoh² la³ siáh³. Ti³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² má²tsan² hí³ honh² hnoh² má¹ná¹, Dió³² bíh¹ ma³tson¹³ tsá² hí³, cuí¹ hin² mi³ tsánh².

11 Hi³ ca³tin¹ jná¹³ huen² né³ reh², sá¹jmí¹ hi³ jmu²í¹ máh³ jná¹³ héih³² hi³ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², hi³ jáun² tiá² jmí¹ li³ hau² yáh³ jná¹³ tsá² *judíos; quí¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, jáun² tiá² hlah³ jmí¹ jeinh²¹ yáh³ tsú² hi³ hléh²³ jná¹³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo, Tsá² ca³taun³ hí³ crei²¹, hi³ lí¹³ hin³ tsáu¹³ tsáu². 12 Ti³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² má²tsan² hí³ honh² hnoh² hi³ jlánh¹ jmu² quien² hi³ tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² né³, ¡sá¹jmí¹ hi³ tiú³² bíh¹ tsú² cú²jueh³² tá¹ cáun² quioh²¹ hmóu³² dúh¹!

13 Quí¹ hnoh² dá² ca³li³tén¹ náh² hi³ lín¹³ náh² tsá² tiú²uú² liei²¹ jmu² héih³² ñí¹con² bíh¹. Ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² ñí¹táunh¹ náh² cun³ tin² honh² hmóu³² yáh³ cun³ñí¹ hi³hliá² má²ca³liáun³ náh²; quí¹ ti³ re² bíh¹ má¹con²¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ hnáu³ náh². 14 Quí¹ la³jí³² héih³² quioh²¹ liei²¹ bíh¹ má²lí²ma³tí³² tsú² ní¹juáh³ hi³ má²lí²ma³tí³² tsú² héih³² lá²: “Ma³hno¹ hnú² tsá²mi³cuóun² renh² la³jmí¹ hno³ nú² huen²”. 15 Ti³la³ hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ ní¹juáh³ má²tún² hmóu³² bí¹ náh² la³ ná¹quí² ná¹jmi²³ náh² renh² la³jmí¹ jmu² tsái², jáun² cun³ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ hin¹³ náh² renh² tsá²ján² tsá²ján² ní¹juáh³ la³ jáun².

Tsá² zian² la³ cun³ hi³ hnió³ ngú³, ji³ tsá² zian² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ (Romanos 8:1-13)

16 Hi³ jáun² né³, juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh²: Hi³ hniáuh³² má¹zián¹³ náh² la³ cun³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹, quí¹ cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ tiú²uú² lí¹³ ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ tin² honh² náh² hmóu³². 17 Quí¹ ngú³ quioh²¹ tsú² dí¹quian¹ hi³ jmu³ jmáh³la³ hi³ tiá² jéih³² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, hi³ Jmí²chí³ hí³ né³ hnió³ hi³ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ tiá² jéih³² ngú³; quí¹ hi³ jan² hi³ jan² bíh¹ tsú² ná¹háun³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² tion¹³ yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ la³ cun³ hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³. 18 Ti³la³ ní¹juáh³ la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹ má²zian² hnoh², jáun² tiú²uú² liei²¹ jmu² yáh³ héih³² ñí¹con² náh².

19 Lin¹ lín²¹ bíh¹ hin² tsánh² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³²; uá¹la³ cun³ hi³ lí¹ jmú² lí¹ tsau³² tsú², ho³ hi³ jmu² tsú² hi³ hlah³ hi³ tiá² ji², ho³ hi³ jmú² tsau³² tsú² hi³ hlah³ hi³ hó³² la³jmí¹ jmú² tsau³² jáh³, 20 ho³ hi³ má²tsú² má²jónh³² tsú² dió³² tsá² lái³n¹, ho³ hi³ jmu² tsú² ta²¹ la³ jmu² ti³² mí³ tsá² hlái³nh¹. Tsá² la³ hí³ hó² uon² tsáu², hi³ hnió³ hniéi², hi³ chéih³² siáh³, hi³ jlánh¹ né³² cánh³ míh²³ tsí³ siáh³, hi³ cáun² jmu² tsú² siáh³ li³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hnga². Tsá² la³ hí³ jmu² siáh³ hi³ ná¹tsoh³, hi³ ná¹lí³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsáu², 21 hi³ lín³ tsú² tsá² uóu³² tsí³, [tsá² jngih² tsáu²], tsá² hen², tsá² jlié³ teh¹, hi³ hliáun³ ñí¹ bíh¹ siáh³ hi³ jmú² hi³ tsau³² tsú² ñí¹ hná¹ ní². Juanh³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² la³ cun³ hi³ má²cá²juánh³² jná¹³ jáun² jmí¹tin², hi³ li³ua³ jan² tsá² jmu² hi³ la³ ní², tiá² chanh²¹ yáh³ tsú² hñu³mi³cuú² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

22 Ti³la³ Jmí²chí³ Chun¹ má¹ná¹, jmu² hi³ lín³ tsú² jan² tsá² hnio³ tsáu² bíh¹, tsá² hiún² tsí³, tsá² tiá² hniéi² hnió³ quionh³ tsáu², tsá² juenh² tsí³, tsá² ja³² mií³ tsí³, tsá² chun¹, tsá² má²ti³² jë¹, 23 tsá² jmu² hi³ tsí¹juí³ hnga², ji³ tsá² tí² jinh²³ hnga² ní² siáh³. Hí¹ cáun² liei²¹ tiá² zia³² yáh³ hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ jmu³ tsú² hi³ la³ ní². 24 Hi³ tsá² má²tionh²

jo³cuo² Cristo né³, má²ca³quin³ tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ dí¹quian¹ ngú³ quioh²¹, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ hniá¹ tsú² jmu³, jɨ³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ tsú² nɨ́² siáh³. 25 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ má²ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹, jáun² la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³ta¹ dí² cue¹³ tsú² jáɨ¹³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² dí² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmu³² dí².

26 Tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² tonh², sa³jun³ hi³ má¹tsan¹³ dí² tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján², hi³ sa³jun³ hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² uóu³² tsɨ́³ ja¹ quiú¹³ dí² hmóu³².

6

Ma³háun³ náh² tsá²ján² tsá²ján² náh²

1 Hnoh² reh², nɨ́¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² má²cá²tánh³ tso³, hi³ jáun² hnoh² tsá² ná¹pin³ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh² hniáuh³² má¹hon¹ náh² tsú², hi³ jáun² jeinh²¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² jmúh¹³ náh² quien² má¹ná¹, tá¹la³ tɨ́¹ jinh²¹ náh² tsú². Hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh² hniáuh³² jmúh¹³ siáh³ hua³hín¹³ lɨ́n³², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨ³ zia³² siáh³ uá²jaɨ³² hi³ cá² lau²³ siáh³ hmóu³² hnoh². 2 Ma³hon¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² hi³ zia³² quioh²¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má¹tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ Cristo.

3 Quí¹ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ quien² ta³ tiá² lin¹ hi³ lɨ́n³ hí¹ cáun², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́¹ lɨ́²can² hnga² bíh¹. 4 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² chu³ ñih³ he³ lánh³ ngɨ³² hnga²; nɨ́¹juáh³ la³ chun¹ tsú², jáun² zia³² jáɨ¹³ jmu³ tsú² tsah³, tɨ³la³ jun³juáh¹³ uú² cunh³ tsú² hnga² quionh³ tsá² siánh³ yáh³ má¹ná¹. 5 Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² jɨ́e³ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹.

6 Nɨ́¹juáh³ tsá² má²tɨn³² jú¹ chú³² hniáuh³² bíh¹ tsóh³ tsú² ca³lá² la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ zioh² ñí¹con² tɨ³² tsá² má²ta².

7 Ha³ lɨ́² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ³can² náh² hmóu³², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² tioh²¹ cónh³² cuú²nga¹ Dió³². Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jñi³² tsá²mɨ³cuóun², hi³ jáun² bíh¹ siáh³ loh¹³ tsú². 8 Quí¹ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hnga², lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² zia³² hi³ jñi³² bíh¹, hi³ jáun² la³ cun³ rón³² lɨ́n³ jáun² bíh¹ tsú² loh¹³ hi³ tsa³hín³. Ja³bí¹ la³ jáun² lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² zia³² hi³ jñi³² nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, tɨ³la³ tsá² la³ hí³ má¹ná¹ loh¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹. 9 Jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ huo¹³ dí² hi³ jmu³² hi³ chu²¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ tion¹³ dí² tsɨ́³, jáun² ló³² bíh¹ quiú¹³ dí² la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ca³tɨ²¹ ló³². 10 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ jmú¹³ dí² hi³ chu²¹ ñí¹con² jɨ³ lɨn² tsáu² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ lɨ́¹³ jmú¹³ dí², tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ dí² ziáun² ñí¹con² tsá² reh² má¹ná¹, tsá² má²nio² hí³ cáun² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ má²nio² jáun² cáun² tsɨ́³ dí² hmóu³².

Nɨ́¹ má¹lɨ́²hlɨ́² lɨ́²liéinh³² tsú² tsá² hí³ né³, jáun² hah² tsú² jáɨ¹³

11 Hi³ jáun² né³ ¡sá¹nɨ́² jɨe³ cónh³ tiá² cáh¹ huéh³ hi³ tioh³ ñí¹ sí² hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² cun³quionh³ uón³² huen²! 12 Né³² né³, tsá² dí²quiaun³ hnoh² jmáɨ¹ hi³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsú² hi³ *tiu³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², jmu² tsú² la³ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnió³ ha³ re² ñí¹ ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹ jáun² tiá² lɨ́¹³ hɨ³ tsa¹ tsáu² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹hléh²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³taun³ jáun² Cristo crei²¹. 13 Quí¹ hí¹juáh³ hmóu³² yáh³ tsá² la³ hí³ tiá² jmu² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ juáh³ liei²¹. Cáun² ti³ lɨ́¹ hnió³ bíh¹ tsú² hi³ lɨ³ zia³² li²¹ jáun² quián¹³ náh², hi³ jáun² hí³ dí² né³ má²jmu³ tonh² cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́²di³quiaun³ dí² jáun² hnoh² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zia³² cáun² li²¹ ñí¹con² ngú³ quián¹³ náh². 14 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ huen² má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² hnó³² jná¹³ hi³ jmu¹ tonh², tɨ³la³ jná¹³ dá² tsah¹ ná¹ cun³ñí¹ hi³hliá² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² ja³ tsɨ́³ hi³ jún³ ñí¹ crei²¹ bíh¹. Hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ crei²¹ quioh²¹ Cristo né³, jáun² la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ jmu² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² quien², tiú²uú² quien² yáh³ ñí¹con² jná¹³, hi³ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³² tiú²uú² hi³ quien² ná¹ hí¹ cú¹pih²¹ ñí¹con²

hngá¹máh³ lá². 15 Quí¹ [nɨ́¹juáh³ jan² tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo], hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ já¹tú¹ ho³ tiá² já¹tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú²; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ quien² má¹ná¹, hi³ má²lɨ́n³ tsú² tsá² hmaɨ²¹ bíh¹. 16 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² la³ cun³ lɨ́³ héih³² lá² cuɨ́¹ zian² tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ já² siáh³ mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsú², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ ti³tsóh³dí¹ tsá² *Israel.

17 Né³² tɨ³ chí¹ján³, hí¹ jan² tiú²ú² hin² hniáuh³² ma³tsan² tsɨn³² ná¹; quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ cuoh² hi³ quion¹ jná¹³ lá² jmu² lin¹ hi³ lɨ́n³ jná¹³ jan² tsá² quian²¹ Jesús.

18 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Efesios

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Éfeso

1 Jná¹³ Po¹, tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ jmu¹ jná¹³ la³ jáun². Jmu² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnoh², tsá² joh¹ Dió³², tsá² má²ná¹tanh²³ náh² ta²¹ Cristo Jesús [já¹ juú² Éfeso nɨ́²]. 2 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² nɨ́², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Cristo má²miih² tsá² joh¹

3 Cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú² má²ca³ma³hé² ma³mieh², cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ zia³² jáun² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² jáun² quiúnh¹ Cristo. 4 La³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ hngá¹máh³ lá² máh³ ca³quianh³ dí² Dió³² hi³ lɨ́¹³ tauh¹³ dí² hi³ ná¹chan¹ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² quiú¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. Cun³ñí¹ hi³ hniau³ bíh¹ tsú², 5 jáun² ca³chau³ tsú² re² la³ cun³ jmɨ́¹tin², hi³ láɨ¹³ dí² jón²zɨ́h¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ tsú² jmu³. 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³², ca³tɨ²¹ mií³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ lɨ́¹ ca³ja³ jáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² dí², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú² Tsá² hnio³ tsú² lɨ́n³². 7 Cun³ñí¹ hi³ jun³ Tsá² hí³ hi³ ca³táɨn³ jmɨ́¹³ né³, jáun² má²cá²tsan³ bíh¹ hmah²¹ hi³ jmɨ́¹ ren² dí² jáun², hi³ jáun² má²ca³liáu³ dí²; hi³ Dió³² né³, má²ca³chin² tsɨ́³ tso³ quiú¹³ dí² quí¹ cun³ñí¹ hi³ cun³ tiá² quiáuh²³ bíh¹ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú². 8 Hi³ má²ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ hi³ hú¹tá¹ hniau³ lɨ́n³², cun³quionh³ hi³ má²ca³cué³ tsú² jáun² pí³ hi³ lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ dí² jɨ³ hi³ lɨ́¹³ láɨ³ dí² tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, 9 hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ né¹ dí² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun², la³ cun³ ta²¹ hi³ qui³ jmɨ́¹ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² hnga² hi³ jmu³. 10 La³ cun³ lɨ́³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² né³, lɨ³tí³ bíh¹ re² lɨ́n³² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ má²tón³² jáun², jmáɨ¹ hi³ chá³² Dió³² cu³lɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² jáun² ñí¹con² Cristo, hi³ jáun² Cristo bíh¹ lɨ́n¹³ Tsá² chín¹ ja¹ quioh²¹ hi³ jáun², la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ zia³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³.

11 Hi³ jáun² né³, Dió³² bíh¹ Tsá² ca³quianh³ dí² la³ cun³ jmɨ́¹tin², hi³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² jáun² quiúnh¹ Cristo, hi³ jáun² bíh¹ chau² dí² tsú² re² la³ cun³ lɨ́³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² hnga² hi³ jmu³, Tsá² jmu² hí³ hi³ cun³ cuá²haɨ³² bíh¹ re² ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ má²ca³cháunh¹³ tsɨ́³ jmu³. 12 La³ nɨ́² ca³jmú³ tsú², hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³jɨ́e³ tsáu² lánh³ ziáun² jnoh¹, tsá² ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsɨ́³ la³ñí¹ ñí¹con² Cristo, lɨ́¹³ ma³quien² siáh³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ cú² juenh² tsú². 13 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ ca³tianh³² náh² ta²¹ Cristo jmɨ́¹ ca³niéih² náh² jáun² jú¹ tson² hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh²; jɨ³ hi³ ca³lɨ³ lin¹ hi³ hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Dió³², cun³quionh³ hi³ ca³hián¹³ náh² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² ca³jmú³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ cuen³ jmɨ́¹tin². 14 Cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³hen¹³ bíh¹ dí² má²ca³lɨ³ lin¹ hi³ cu³tí³ hiáu¹³ dí² la³ cun³ hi³ cué³² Dió³² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³liáun³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ tsú², hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ cú² juenh².

Po¹ mɨ³² ñí¹con² Dió³² hi³ lɨ́¹³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² má²tanh² ta²¹ Dió³²

15 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³náɨ³² jná¹³ hi³ nio² cáun² honh² hnoh² ñí¹con² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ hno³ náh² ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³², 16 hi³ jáun² jná¹³ né³, tiá² tunh²¹ yáh³ ná¹ hi³ cue² tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², hi³ chau² tsɨn³² jná¹³ quián¹³ hnoh² nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³². 17 Mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² cú² juenh² Jméi² dí², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² hi³ lɨ́¹³ quia³lín³ jmɨ́¹ honh²

náh², cáun² hi³ ja³² ñí¹con² hnga² hí³ bíh¹, hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ ngɨ¹³ náh² ca³la³ jɨ́³² hi³ hɨe³² tsú², hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² náh² tsú² re² lɨ́n³². 18 Mɨ́²³ jná¹³ siáh³ hi³ Dió³² tiéi³ joh¹ jmɨ́¹ honh² náh², hi³ jáun² lɨ³ ñíh¹³ náh² he³ ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³te³ tsú² jáun² hnoh², la³ cun³ hi³ qui³ má²hu²¹ jáun² honh² náh², la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ jɨ³ hi³ jlánh¹ quien² siáh³ hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² tsá² joh¹. 19 Hi³ mɨ́²³ jná¹³ siáh³ hi³ lɨ³tsɨn² náh² hi³ cónh³ bíh¹ tiá² cú² tiá² juenh² tsú², ca³la³ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ hiá² ñí¹ táuh²³ bíh¹ pí³ quioh²¹ tsú², pí³ hi³ jmu² ta²¹ ñí¹con² jnoh¹ tsá² tanh²³ dí² ta²¹ tsú². Pí³ jáun² bíh¹ jaun³² ca³ma³jnia³² Dió³² 20 jmɨ́¹ ca³jmú³ tsú² jáun² hi³ ca³jenh¹³ Cristo ja¹ hla¹, hi³ jáun² ca³chan³ dí² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², 21 hi³ ca³chan³ dí² tsú² hi³ lɨ́n³ Tsá² la³ñí¹ ñí¹ quioh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² jmu² héih³², tsá² ná¹ho² ta²¹, la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien², jɨ³ tsá² ná¹chín¹ nɨ́² siáh³, la³ cun³ lɨ³ua³ jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ lɨ³ hɨen¹³ ñí¹ hná¹ nɨ́² nɨ́² siáh³; hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² zian² ta³né³² yáh³, quí¹ jɨ³ tsá² lɨ³zian² jmáɨ¹ né³bí¹ ja³² bíh¹ siáh³. 22 La³jɨ́³² hi³ zia³² bíh¹ ca³chá³ Dió³² jo³cuo² Cristo, hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ hi³ hnga² Cristo bíh¹ lɨ́n³ tsá² chín¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² lɨ́n³ cuáh³². 23 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² cuáh³² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cuá² ta³ hnga² bíh¹ Cristo, hi³ jáun² cun³quionh³ cuá² ta³ jáun² bíh¹ tsú² zian² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³; Tsá² má²cónh³² hí³ ñí¹ quioh²¹ ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ zia³².

2

Má²ca³liáun³ dí² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³²

1 Tɨ³la³ hnoh² né³, jmɨ́¹ ná¹jún¹ bí¹ náh² jmɨ́¹tin² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³ma³tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ jmɨ́¹ ná¹ren² náh² tso³, 2 hi³ jmɨ́¹ ná¹quiánh¹ náh² nóh³² quioh²¹ hngá¹máh³ lá², hi³ jmɨ́¹ ná¹jmuh³² náh² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²chín³, tsá² cha³² hí³ tiá³ tsɨ́³ tsá² tiá² má²tí³² ñí¹con² Dió³². 3 Quí¹ cun³ la³já¡³² bíh¹ jnoh¹ jmɨ́¹ ziáun² dí² uá²ja¡³² la³ nɨ́² jmɨ́¹tin², hi³ jmɨ́¹ ná¹jmu³² dí² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ dí² hmóu³², hi³ ná¹má²ti²¹ dí² la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ dí¹quian¹ cuá² ta³ dí², jɨ³ la³ cun³ hi³ lá¡²³ hmóu³² dí² nɨ́² siáh³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³ta¹ dí² uá²ja¡³² hi³ má¹tso¹ tsɨ³² cá²re² quiúnh¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ma³tson¹³ Dió³² tsáu². 4 Tɨ³la³ Dió³², Tsá² jlánh¹ juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ ca³ma³hniau³ lɨ́n³² dí², 5 hi³ jáun² uá¹jinh¹ tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹jún¹ jáun² máh³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ dí², cáun² ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² hi³ hma¡²¹ la³jmɨ́¹ ca³jenh¹³ jáun² Cristo; quí¹ cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ bíh¹ Dió³² má²ná¹liáun¹ hnoh² ta³né³². 6 Hi³ la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsú² hi³ ca³jenh¹³ jáun² Cristo, ca³jmú³ tsú² hi³ ziáun² dí² cáun² hi³ hma¡²¹, la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ tsá¹ma³ziáun¹³ dí² nɨ́¹ má¹ta³tauh¹ dí² jáun² hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ tsú². 7 La³ nɨ́² ca³jmú³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnió³ ma³jnia³² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² hi³ hniau³ dí² lɨ́n³², hi³ hú¹tá¹ ja³² lɨ́n³² siáh³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² dí² cun³quionh³ Cristo Jesús. 8 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ lɨ́¹ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ Dió³² bíh¹, hi³ jáun² má²ca³liáun³ hnoh², cun³ñí¹ hi³ má²ca³cháh¹ náh² cáun² honh². Hi³ nɨ́² dá², jun³juáh¹³ hi³ zia³² cáun² hi³ má²ca³jmuh³ hmóu³² yáh³ náh², quí¹ hi³ nɨ́² dá² cáun² hi³ lɨ́¹ ca³cué³ Dió³² bíh¹ náh². 9 Hi³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jmu³ tonh², quí¹ jun³juáh¹³ hi³hliá² zia³² cáun² hi³ jmu² tsáu² yáh³ nɨ³². 10 Quí¹ Dió³² bíh¹ ca³jmú³ dí²; hi³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² jáun² quiúnh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo né³, hi³ jáun² ca³ma³jniau² dí² tsú² siáh³ hi³ má²lɨ́¹³ ná¹lá¡³ dí² tsá² jmu² ta²¹ chu²¹, la³ cun³ ta²¹ hi³ má²ca³chá³ jáun² Dió³² jo³cuo² dí² jmɨ́¹tin² hi³ ca³ta¹ dí² jmú¹³.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹ má²nio² tie³

11 Hi³ jáun² né³, cháu¹ náh² honh² he³ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́n³ náh² jmɨ́¹tin². Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ náh² *tsá²cá²jo²¹, tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² náh² “tsá² lín¹ tsá² tiá² *já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²”. La³ nɨ́² bíh¹ ná¹juáh²³ tsá² qui³ ná¹quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh²

Dió32 hó1ñí1, tsá2 ná1téh23 hí3 hmóu32 “tsá2 má2já2tú1 chí2 láu2 quioh21”; uá1jinh1 hi3 lɨ́3 jmáh3la3 tɨ3 coh3 bíh1 jaun32. 12 Jmáɨ1 jáun2 tiá2 jmɨ́1 quiúnh1 yáh3 hnoh2 Cristo, hi3 jmɨ́1 tionh2 náh2 ma3 quin32 quiúnh1 tsá2 *Israel, hi3 sa3jun3 jmɨ́1 cuɨn2 náh2 siáh3 nió32 jɨ3 jáɨ13 hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32 jmɨ́1tin2 quionh3 tsá2 hí3. Jmɨ́1 zian2 náh2 hngá1máh3 lá2 hi3 hí1 cáun2 tiá2 hi3 jmɨ́1 ná1janh32 náh2, hi3 sa3jun3 jmɨ́1 cuóun21 náh2 siáh3 Dió32. 13 Hi3 jáun2 né3, uá1jinh1 jmɨ́1 tionh2 náh2 ñí1 uóunh3 jmɨ́1tin2, tɨ3la3 ta3né32 má1ná1 má2ca3ta3tonh1 náh2 má2janh2 cun3quionh3 jmɨ2 hi3 ca3táɨn2 jáun2 quioh21 Cristo, hi3 má2ná1lɨ́n3 hnoh2 tsá2 má2cá2cunh3 náh2 quiúnh1 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo. 14 Quí1 Cristo bíh1 Tsá2 cha32 tie3 ja1 quiú13 dí2. Hí3 bíh1 ca3jmú3 hi3 tsá2 *judíos quionh3 tsá2cá2jo21 má2ná1lɨ́n3 tsá2 cu3 nió3; quí1 hí3 bíh1 ca3tsunh3 hná1 hiah32 hi3 jmɨ́1 dí1jnáɨ23 jáun2 ja1 quioh21 tsá2cá2jo21 quionh3 tsá2 judíos, hi3 jmɨ́1 jmu2 hi3 tionh2 tsú2 ma3 quin32, la3 cun3 liei21 hi3 jmɨ́1 jmu2 jáun2 hi3 ná1hniei21 tsú2 tsá2ján2 tsá2ján2. 15 Cun3quionh3 hi3 ca3jun3 jáun2 bíh1 tsú2 ca3ma3táuh32 liei21 hi3 jmɨ́1 quian32 jáun2 la3jɨ́32 héih32 he3 lánh3 rón32 hniáuh32 jmu3 tsú2, hi3 ca3jmú3 tsú2 hi3 tá1 tun3 nió3 tsáu2 má2lɨ́n3 cu3 nió3 hmaɨ21 cun3ñí1 hi3 jɨ3lɨn2 tsá2 hí3 má2cá2cunh3 quionh3 tsú2 hnga2. La3 jáun2 bíh1 ca3jmú3 tsú2 hi3 niau21 tie3. 16 La3 nɨ́2 bíh1 lɨ3, hi3 cun3quionh3 hi3 ca3jun3 tsoh2 crei21 bíh1 Cristo ca3ma3táuh32 hniéi2 hi3 jmɨ́1 zia32 ja1 quioh21 tá1 tun3 nió3 tsáu2, hi3 ca3jmú3 dí2 hi3 tá1 tun3 nió3 jáun2 ná1lɨ́n3 la3juah21 dúh1 jan2 tsáu2, hi3 ca3jmú3 tsú2 siáh3 hi3 niau21 tie3 ja1 quioh21 tsú2 quionh3 Dió32.

17 Quí1 Cristo dá2 cuan3 hi3 cua3can32 jú1 chú32 hi3 lɨ́13 niau21 tie3 ñí1con2 ca3la3 jɨ́n32, la3 cun3 ñí1con2 hnoh2 tsá2 jmɨ́1 tionh1 náh2 ñí1 uóunh3 jɨ3 ñí1con2 tsá2 judíos tsá2 jmɨ́1 tionh2 hí3 má2janh2 nɨ́2 siáh3. 18 Hi3 jáun2 cun3quionh3 jan2 tán1 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 bíh1, lɨ́13 tsá1janh13 dí2 la3jáɨ32 ñí1con2 Jméi2 dí2, cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 Cristo, cuɨ́1 tsá2 judíos, cuɨ́1 tsá2cá2jo21. 19 Jáun2 né3, hnoh2 tiú2uú2 lɨ́n3 yáh3 náh2 tsá2cá2jo21, tsá2 cu3 nió3 siáh3, tɨ3la3 hnoh2 dá2 má2lɨ́n3 náh2 tsá2 cu3 nió3 bíh1 quiúnh1 náh2 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 joh1 Dió32. Hnoh2 bíh1 má2ná1lɨ́n3 náh2 tsá2 hñú13 Dió32. 20 Ja3bí1 hnoh2 siáh3 uá2jaɨ32 má2ná1lɨ́n3 náh2 la3jmɨ́1 lɨ́3 cáun2 hñú3, hi3 dí1chi21 ñí1 jmɨ́h1 hiah32 hi3 ca3quiú2 jáun2 jɨ3lɨn2 *tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32 jɨ3 la3jɨ́n32 *tɨ32 jë1 Dió32 nɨ́2 siáh3, cáun2 hñú3 hi3 quian32 cá2 máɨ3 quɨ́n1 chu21 lɨ́n21 hi3 hu21 cuoh1 hiah32 jáun2, la3 cun3 Cristo Jesús yáh3. 21 Cun3quionh3 hí3 bíh1 chí1zau32 tá1 cáun2 hñú3, hi3 la3jɨ́32 quɨ́n1 quioh21 né3 ná1juɨn1 re2 lɨ́n32 ca3la3 ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3 lɨ́3 cáun2 cuáh32 hi3 ná1chan1 ñí1con2 Tɨ32 Juo13 dí2. 22 La3 nɨ́2 bíh1 siáh3 hnoh2 uá2jaɨ32, cun3ñí1 hi3 má2cá2cunh3 náh2 quiúnh1 Cristo, ja3bí1 la3 jáun2 má2tionh2 náh2 siáh3 ja1 quioh21 tsá2 reh2 ñí1 hná1 nɨ́2, ca3la3 ñí1 lɨ21 hi3 la3jɨ́n32 tsá2 má2ca3chá3 cáun2 tsɨ́3 lɨ́13 lɨ́n3 la3juah21 dúh1 cáun2 hñú3, hi3 jáun2 ñí1 jáun2 lɨ́13 cuá3 Dió32 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1.

3

Po1 nio2 jo3cuo2 hi3 hléh32 jú1 chú32 ñí1con2 tsá2cá2jo21

(Hechos 22:21; Colosenses 1:24-27)

1 Hi3 jáun2 jná13 Po1, cuá1tson3 ná1 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo ca3tɨ21 cáun2 hi3 chú32 quián13 hnoh2 *tsá2cá2jo21; cun3ñí1 hi3 hléh23 jáɨ13 la3 nɨ́2 bíh1 jná13 cuá1tson3 ná1. 2 Len3 jná13 qui3 cun3 má2ná1ñíh1 bíh1 hnoh2 hi3 Dió32 bíh1 má2ca3chá3 ta21 lá2 jo3uón32 jná13 cun3ñí1 hi3 ca3ja3 miɨ3 tsɨ́3, hi3 jáun2 lɨ́13 zian2 hnoh2 re2. 3 Hí3 bíh1 ca3ma3jnia2 ñí1con2 jná13 jáɨ13 hi3 jmɨ́1 ná1hmá1 jáun2, la3 cun3 lɨ́3 jáun2 cú1pih21 jáɨ13 hi3 má2lɨ́2jmú32 jná13 nɨ́2. 4 Jáun2 nɨ́1 má1ca3híh3 náh2 jáɨ13 nɨ́2 lɨ3tsɨn2 náh2 hi3 tson2 bíh1 má2ño1 jná13 jú1 tson2 quioh21 Cristo hi3 jmɨ́1 ná1hmá1 jáun2. 5 Jáɨ13 jáun2 jmɨ́1 ná1hmá1 jmɨ́1tin2, hi3 hí1 jan2 tiá2 hin2 ca3lɨ3 cuoh2 jmáɨ1 ñí1 má2jau32 dí2; tɨ3la3 ta3né32 né3, má2ca3jñéih3

Dió32 jáɨ13 jáun2 ñí1con2 *tɨ32 tsá2 quian32 jë1 tsú2, tsá2 hɨ́en1 joh1 tsú2, jɨ3 ñí1con2 *tɨ32 jë1 Dió32 nɨ́2 siáh3 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1 tsú2. 6 Hi3 lá2 bíh1 hi3 jmɨ́1 ná1hmá1 jáun2: hi3 cun3quionh3 jú1 chú32 hi3 lɨ́13 liáun3 tsú2 jáun2, ja3bí1 tsá2cá2jo21 uá2jaɨ32 he3 cá2ren2 la3 cun3 hi3 hiáuh3 jáun2 tsá2 *judíos, hi3 lɨ́13 lɨ́n3 tsú2 la3juah21 dúh1 jan2 tsáu2 quionh3 tsú2 tsá2 hí3, jɨ3 hi3 ca3tɨn1 tsú2 siáh3 jáɨ13 hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32 quionh3 tsá2 hí3 cun3ñí1 hi3 má2cá2cunh3 tsú2 uá2jaɨ32 quionh3 Cristo Jesús.

7 Ta3 tiá2 jmɨ́1 ca3tɨn1 bíh1 jná13 má2ca3zeh3 Dió32 hná1 ta21 quioh21, hi3 hléh23 ná1 jú1 chú32 cun3quionh3 pí3 quioh21 tsú2. 8 Uá1jinh1 jná13 jan2 tsá2 tɨ3 jlánh1 bíh1 huen3 ja1 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 joh1 Dió32, tɨ3la3 hí3 bíh1 má2ca3hiáu32 jná13 hi3 hléh13 ná1 ñí1con2 tsá2cá2jo21 jú1 chú32 ca3tɨ21 la3jɨ́32 hi3 zioh2 jáun2 Cristo, cáun2 hi3 jmɨ́1lɨ́h3 tiá2 chau32 jmáɨ1 hi3 lɨ3 cuoh2 tsú2 jɨ3lɨ32. 9 Hi3 jo3uón32 jná13 né3, má2ca3chá3 Dió32 hi3 hɨe1 ná1 ca3la3 jɨ́n32 tsáu2 jáɨ13 ca3tɨ21 la3 cun3 hi3 hnió3 Dió32 jmu3, jáɨ13 hi3 jmɨ́1 ná1hmá1 ñí1con2 tsáu2 ca3la3 cun3 cá2jmáɨ1 lɨ́n21, hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32, Tsá2 ca3jmú3 ca3la3 jɨ3lɨ32 hi3 zia32. 10 La3 nɨ́2 ca3lɨ3, hi3 jáun2 cun3quionh3 tsá2 ná1lɨ́n3 cuáh32 joh1 Dió32 lɨ́13 ma3jnia2 ta3né32 ñí1con2 ca3la3 jáh3 dú1 ñí1 tsá2 ná1chín1 jɨ3 tsá2cuú2 tsá2chín3 nɨ́2 siáh3, hi3 Dió32 jlánh1 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 ñí1 ca3la3 jɨ́32 hi3 jmu2. 11 Qui3 cun3 jmɨ́1 má2hu21 bíh1 tsɨ́3 Dió32 hi3 jmu3 la3 nɨ́2 ca3la3 cun3 jmɨ́1tin2 lɨ́n32, cáun2 ta21 hi3 ca3lɨ3 jáun2 cun3quionh3 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo Tɨ32 Juo13 dí2. 12 Hi3 jáun2 cun3ñí1 hi3 má2cá2cunh3 dí2 quiúnh1 Cristo, hi3 má2nio2 cáun2 tsɨ́3 dí2 ñí1con2 tsú2, jáun2 má2zia32 bíh1 jáɨ13 hi3 lɨ́13 má1janh13 dí2 ñí1con2 Dió32, ca3la3 hí1 cú1pih21 tiá2 juá23 tsɨ́3 dí2. 13 Hi3 jáun2 bíh1 hiú2 mɨ́23 jná13 ñí1con2 hnoh2, hi3 tiá2 cháh1 náh2 hlah3 honh2 cun3ñí1 hi3hliá2 cuá1má2tso1 jná13 tsɨn32 hi3 ca3tɨn1 hnoh2, quí1 hi3 lá2 dá2 jmu2 lin1 hi3 tson2 bíh1 cu3tí3 tá1zanh1 náh2 re2.

Cristo hniau3 dí2

14 Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1 junh32 jná13 cú1jñi32 ta3 ñí1 Jméi2 [Jesucristo Tɨ32 Juo13] dí2, 15 Dió32, Tsá2 ná1juáh23 hí3 ca3la3 jɨn32 tsá2 má2ná1lɨ́n3 tsá2 hñú13 tsú2 hi3 hí3 bíh1 dí2 lɨ́n3 Jméi2 tsú2, uá1 hi3 tsá2 má2tionh2 hñu3mɨ3cuú2, uá1 hi3 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2. 16 Hi3 jáun2 ñí1con2 Jméi2 dí2, Tsá2 lɨ́n3 hí3 mí1zioh21 quioh21 ca3la3 jɨ3lɨ32 hi3 chu21, mɨ́23 jná13 hi3 cué32 tsú2 hnoh2 pí3 la3 tɨ3 hñu3 honh2 hnoh2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1, 17 hi3 jáun2 má2lɨ́13 cuá32 Cristo hñu3 honh2 náh2 cun3ñí1 hi3 má2nio2 jáun2 cáun2 honh2 náh2. Hi3 jáun2 nɨ́1juáh3 jlánh1 tiá3 nio2 honh2 náh2 hi3 ná1hnáu3 náh2 hi3 ja32 la3 tɨ3 hñu3 honh2 náh2, la3jmɨ́1 chi21 tiá3 cáun2 hmá2 hi3 tioh3 chí2 jmú2 ñí1 ñe1 lɨ́n21, ho3lá2dá2 cáun2 hñú3 hi3 zeh2 ñí1 cáun2 jmɨ́h1 hiah32 pin3, 18 hi3 jáun2 lɨ́13 há1 ngɨ13 náh2 re2 cu3lɨ21 quiúnh1 náh2 la3jɨ́n32 tsá2 joh1 Dió32, hi3 he3 cónh3 tí3 tɨ3 la3 hú3, jɨ3 tɨ3 la3 cuó2, jɨ3 tɨ3 la3 ñe1 nɨ́2 siáh3 hi3 hniau3 dí2 jáun2 Cristo. 19 Jáun2 bí1 mɨ́23 jná13 hi3 lɨ́13 lɨ3 cuɨn2 náh2 ha3 cónh3 tí3 hi3 hniau3 dí2 jáun2 Cristo, uá1jinh1 jmɨ́1lɨ́h3 tiá2 lɨ3 cuoh2 tsú2 cun3 tán1, hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1 lɨ́13 ná1canh2 hñu3 honh2 náh2 re2 lɨ́n32 cun3quionh3 hnga2 Dió32.

20 Hi3 hí3 bíh1 dí2 jan2 Dió32 Tsá2 zia32 pí3 quioh21 hi3 jmu3 tɨ3 hliáun3 la3 cónh3 bíh1 hi3 mɨ32 dí2, ho3 uá1jinh1 cáun2 hi3 ti3 lɨ́1 ca3cháunh13 tsɨ́3 dí2, cun3quionh3 pí3 quioh21 tsú2 hi3 má2jmu2 jáun2 ta21 hñu3 jmɨ́1 hñu3 tsɨ́3 dí2. 21 Hi3 jáun2 cun3quionh3 tsá2 ná1lɨ́n3 cuáh32, jɨ3 cun3quionh3 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo, ¡cuɨ́1 lɨ3quien2 bíh1 Dió32 jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32 ca3la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2! ¡Tson2 bíh1 cu3tí3!

4

Hniáuh32 tiáuh1 dí2 cá2hon3

1 Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1, jná13 tsá2 cuá1tson3 ná1 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 dí2, hiú2 mɨ́23 jná13 ñí1con2 hnoh2 hi3 ñí1táunh1 náh2 la3 cun3 ca3tɨ21 hi3 ñi3táunh1 tsá2 má2ca3te3 Dió32, quí1 hnoh2 bíh1 tsá2 má2ná1tén1 náh2. 2 Jmu3 náh2 tsá2 tsɨ́1juɨ́3, tsá2 tiá2 jmu2 quien2 hnga2; jmu3 náh2 siáh3

juenh² honh², jɨ³ hi³ cueh¹³ náh² honh² hi³ ca³tɨn¹ tsá²ján² tsá²ján² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hno³ náh² tsú². 3 Cun³quionh³ hi³ má²nio² jáun² tie³ ja¹ quián¹³ bí¹ náh², má²hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³ hi³ la³ má²tionh² jáun² náh² cá²honh¹ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³², cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmɨ́²chí³ Chun¹. 4 Quí¹ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ má²ná¹láɨ³ dí², hi³ jan² tán¹ bí¹ siáh³ Jmɨ́²chí³ zian² ñí¹con² dí² la³jáɨ³²; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ siáh³ hi³ má²ca³te³ náh² jáun² Dió³² hi³ lɨ́¹³ zia³² cáun² tán¹ hi³ ná¹janh³² náh² ca³la³ jín³². 5 Jan² bíh¹ Juo¹³ dí² zian², hi³ cá² ñí¹ bíh¹ jú¹ tson² zia³² hi³ táunh²³ dí² ta²¹, cá² ñí¹ bíh¹ hi³ zaun³² dí² jmáɨ², 6 hi³ jan² tán¹ bíh¹ Dió³² Jméi² dí² ca³la³ jáɨ³². Hí³ bíh¹ cuá¹chín¹ ñí¹con² ca³la³ jín³², Tsá² jmu² ta²¹ ca³la³ tán¹ cu³tí³, jɨ³ hi³ cuá³ tsú² siáh³ hñu³ tsɨ́³ jɨ³lá² dí².

Pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹

(Romanos 12:3-8; 1 Corintios 12:1-14:40; 1 Pedro 4:8-11)

7 Tɨ³la³ né³² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ dí² má²hiau³² dí² la³ cun³ pí³ hi³ ca³ja³ jáun² tsɨ́³ Cristo hi³ lɨ́¹ cué²¹. 8 Hi³ jáun² bíh¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:

Jmɨ́¹ ngah²¹ tsú² jáun² hñu³mɨ³cuú², ca³chin²
dí² juɨ³² tsá² ná¹tson³,
jɨ³ hi³ ca³cuéh³ dí² siáh³ tsá²mɨ³cuóun² pí³ hi³
jmu³ tsú² tá¹³ dí².

9 Tɨ³la³ ¿he³ dá² hnió³ juáh³ jaun³² hi³ “ca³uɨnh³² tsú²”? Hi³ nɨ́² dá² hnió³ juáh³, hi³ la³ñí¹ tín² ca³ñí¹hi³² tsú² la³ tɨ³ hñu³ hué³². 10 Hi³ Tsá² hí³ bí¹ siáh³ ca³uɨnh³² tɨ³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ ñe¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² lɨ́¹³ húnˈ tsú² la³ tán¹ chu³ cuá² chu³ hué³². 11 Hi³ hí³ bíh¹ ca³cué³ pí³ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hi³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³², uá¹la³ cun³ hi³ ca³cuéh³ tsú² jáun² ma³ jan² tsáu² pí³ hi³ lɨ́n¹³ tsú² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², ma³ jan² tsáu² ca³cuéh³ dí² siáh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ma³ jan² tsáu² hiauh³ pí³ hi³ ngáɨ³² jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú², ma³ jan² tsáu² hiauh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ tsá² tanh² hó¹ñí¹ tsáu², hi³ ma³ jan² siáh³ hiauh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ tɨ³² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². 12 La³ nɨ́² bíh¹ ca³chan³ tsú² hua³jan²¹ tsá² joh¹ hi³ jmu³ ta²¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má²tsá²lɨ³pin³ tsɨ́³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² joh¹ Cristo, 13 ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsá² má²cuóun³² Jon² Dió³², tsá² má²nio² hí³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² tsú². La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ lɨ³húnˈ tsɨ́³ dí², hi³ lɨ³ tiéi³ dí² ti³tsóh³dí¹ la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga² Cristo. 14 Quí¹ jáun² tiú²uú² lɨ́n¹³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹, hi³ huán¹ tsɨ́³ lɨ́n³² bíh¹ zaɨ³² tsɨ́³, hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́²can² cun³quionh³ lɨ³ua³ cáun² jáɨ¹³ hmaɨ²¹ hi³ má²ta² tsáu², hi³ lɨ́²can² tsú² hi³ má²cau² tsá² hláɨh¹, tsá² hnió³ jau³ juɨ³² hlah³. 15 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hléh¹ dí² jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ hno³ dí² tsá²ján² tsá²ján² né³, la³ jáun² bíh¹ má²tsá²lɨ³húnˈ tsɨ́³ dí², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́n¹³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Cristo, Tsá² lɨ́n³ hí³ Tsá² chin¹ ñí¹con² dí². 16 Hi³ ñí¹con² hí³ bíh¹ ja³² pí³ quiú¹³ jnoh¹, tsá² ná¹láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jñí²mu¹ tsú², cáun² ngú³ hi³ ná¹cuú¹ ná¹hunˈ re² tɨn² la³ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ quionh³ raɨnh²¹, la³jmɨ́¹ ná¹jenh² hná¹ mú²¹ quionh³ jñí²; hi³ jáun² tá¹la³ má²chí¹cuóun² jáun² cu³lɨ²¹ né³, jmu² lin¹ hi³ hnio³ raɨnh²¹ cun³quionh³ hi³ má²háun³.

Ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ Cristo

17 Hi³ jáun² né³, hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² cha¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ juo³ ná¹ hnoh² la³ lá²: Tiú²uú² hniáuh³² yáh³ má¹zián¹³ náh² la³jmɨ́¹ zian² tsá² tiá² má²cuóun³² Dió³², quí¹ tsá² hí³ dá² zian² la³ cun³ hi³ cháunh²³ chí¹ hmóu³² bíh¹, cáun² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, 18 hi³ cáun² lɨ́¹ ná¹jlɨ³² siáh³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ tsú². Tsá² hí³ dá² tiá² zian² yáh³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², quí¹ tsá² cáun¹ bíh¹ hí³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ huáh² chí¹. 19 Tiú²uú² ñi³² yáh³ tsú² he³ dá² jaun³² hua³heih²¹, jɨ³ hi³ má²ca³jɨenh³ tsú² siáh³ hmóu³² hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³, hi³ ca³la³ hi³ tsah³ lɨ́n³² tsú² jmu² ca³la³ jɨ́³² ñí¹ hi³ hlah³, ca³la³ hi³ jính¹ lɨ́n²¹ tsú². 20 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³tɨn² yáh³ hnoh² la³ nɨ́² ñí¹con² Cristo, 21 nɨ́¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³ ca³niéih² náh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ nɨ́¹juáh³ tson² ca³cunh³ náh² siáh³ quiúnh¹

Jesús jmí¹ ca³li³ti³n² náh² jáun² jú¹ tson² hi³ ca³ti³n¹ tsú². 22 Hi³ ca³ti²¹ la³ cun³ he³ lánh³ rón³² jmí¹ zian² náh² jáun² jmí¹tin² né³, ti³ có³² chá¹ náh² cú²jueh³² hi³ yeh³ hi³ jmí¹ jmuh³² náh² jáun², quí¹ jmí¹tin² ca³li³can² náh² cun³quionh³ hi³ hlah³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hi³ jmí¹ jmu² jáun² hi³ jún³ náh². 23 Má²hniáuh³² bíh¹ li³ hmai²¹ la³ ti³ hñu³ jmí¹ hñu³ honh² náh², 24 hi³ má¹zián¹³ náh² cáun² hi³ hmai²¹ la³jmí¹ li³ hi³ cánh³ ca³ma³jniau² náh² siáh³ Dió³², hi³ zian² náh² la³jmí¹ zian² tsú² jáun² hnga², hi³ hú¹tá¹ chun¹ náh², hi³ ji³n².

25 Cun³ñí¹ hi³ ní² né³, jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² náh² ca³ti³n¹ hléh¹³ jmáh³la³ jú¹ tson² ñí¹con² renh², cha³ jmí¹ hléh¹³ náh² jú¹ tí¹já¹², quí¹ la³já¹³² bíh¹ dí² ná¹lái³ la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ jan² tsáu².

26 Ní¹juáh³ hi³ ca³míh³ honh² náh², ha³ lí² jmú² tso³; ha³ lí² cuí¹ míh¹³ honh² nú² ca³la³ ñí¹ ca³ta³tsi²¹ hiú², 27 hí¹ cú¹pih²¹ lí² já¹³ cueh³² tsá² hlái³nh¹.

28 Ní¹juáh³ tsá² jmí¹ han², ha³ lí² uú² cuí¹ han¹ tsú², ti³la³ cuí¹ jmu¹ cuá² ta³ tsú² ta²¹ chu²¹ bíh¹ cú²jueh³², hi³ jáun² zia³² ca³lá² hi³ lí¹³ li³ cuéh³² tsú² tsá² li³hniauh²³ ñí¹con².

29 Ha³ lí² hléh² náh² jú¹ hlah³, ti³la³ já¹³ hi³ lí¹³ li³ ma³hau³ hi³ li³ pin³ tsí³ tsáu² bíh¹ hniáuh³² hléh¹³ náh² cú²jueh³², já¹³ hi³ lí¹³ li³ ma³mieh² Dió³² ñí¹con² tsá² nái³² bíh¹. 30 Lí² jmú² náh² hi³ niau²¹ hlah³ tsí³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², quí¹ cun³quionh³ Jmí²chí³ hí³ bíh¹ má²ná¹lin¹ hnoh² hi³ lín³ náh² tsá² joh¹ Dió³², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmá¹ hi³ cu³tí³ liáu³² tsú².

31 Chá¹ náh² ti³ có³² la³jí³² hi³ chí¹quí² chí¹tiéih²³ honh² náh² ñí¹con² tsáu², la³ má²quionh³ hi³ míh²³ honh² náh², ji³ hi³ jlánh¹ náh², ji³ hi³ lí¹ tí² lí¹ hóh³² náh², ji³ la³jí³² hi³ lí¹ tú² lí¹ hion²³ náh² tsáu² ní² siáh³, la³ cun³ la³jí³² ñí¹ hi³ hlah³ yáh³. 32 Ti³ re² bíh¹ jmu³ náh² chun¹ ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², hi³ ná¹lín³ náh² tsá² zian² tsí³ hi³ ca³tin¹ tsá²ján² tsá²ján², hi³ chin³² náh² siáh³ honh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² la³ cun³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² ñí¹con² náh², la³jmí¹ ca³chin² jáun² Dió³² tsí³ tso³ quián¹³ hnoh² cun³quionh³ Cristo.

5

He³ lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian² tsá² má²lín³ jon² Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ má²ná¹lín³ náh² jon² Dió³², tsá² hnio³ tsú² lín³², jmu³ náh² pí³ hi³ lín¹³ náh² la³jmí¹ lín³ tsú² hnga². 2 Tianh³ náh² hi³ ná¹hnáu³ náh², la³jmí¹ ca³ma³hniau³ Cristo, hi³ ca³ji³enh³ tsú² jáun² hnga² cun³ñí¹ hi³ ca³ta¹ dí². Hí³ bíh¹ lí¹ ca³cuen³ hnga² la³juah²¹ dúh¹ jan² jáh³, hi³ ca³jngi³h³ ñí¹con² Dió³², hi³ lin³ tsú² la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ ja³² má²ró³² hi³ ti³² tsí³ Dió³².

3 Cun³ñí¹ hi³ má²lín³ náh² tsá² joh¹ Dió³² né³, jáun² hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiú²uú² hniáuh³² hi³ cáun² lí¹ juonh²¹ náh² já¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ juón¹ tsú², sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ tiá² ji², ho³ hi³ dí¹quian¹ náh² hi³ lí¹ zia³². 4 Ha³ lí² hléh² náh² jú¹ cú¹juón¹, sa³jun³ já¹³ hi³ tiá² lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹, ho³ cuú²nga¹ héi² tsí³, quí¹ já¹³ la³ ní² tiú²uú² ca³ta¹ yáh³ dí² hléh¹³; ti³ re² cueh¹ náh² cú²jueh³² tiá¹hmah¹ Dió³² bíh¹. 5 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ náh² hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² lí¹ jmu² lí¹ tsau³² ho³ hi³ jmu² tsú² hi³ tiá² ji², jáun² tsá² la³ hí³ tiá² lí¹³ yáh³ hiáuh³ já¹³ hi³ tsa³ma³zian² hñu³mi³cuú² ñí¹ cuá¹quien² Cristo quionh³ Dió³², sa³jun³ lí¹³ hiáuh³ já¹³ ní¹juáh³ tsá² zia³² hi³ jlánh¹ jính¹, quí¹ tsá² la³ ní² jmu² la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² lái³n¹ bíh¹. 6 Hí¹ jan² lí² hin² cuí¹ má¹cau² hnoh² cun³quionh³ cáun² jú¹ te³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ hi³ hlah³ ní² bíh¹ má²jnia³² Dió³² hi³ míh²³ tsí³ ñí¹con² tsá² tiá² nieh³. 7 Jáun² né³, hí¹ cú¹pih²¹ lí²uú² juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² la³ hí³.

8 Quí¹ jmí¹tin² jmí¹ lín³ hnoh² tsá² zian² já¹nié¹², ti³la³ ta³né³² má¹ná¹, cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹ Ti³² Juo¹³ dí², jáun² má²lín³ náh² tsá² má²zian² ñí¹ tie³ joh¹. Jáun² tianh³ náh² la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hi³ zian² tsá² má²tiéin¹ joh¹. 9 Quí¹ joh¹ dá² jmu² hi³ lau³² jmáh³la³ cá² ñí¹ hi³ chun¹

bíh¹ tsú², hi³ ngɨ³² tsú² cú²tso², jɨ³ hi³ lín³ tsú² tsá² tson² jë¹ ní² siáh³. 10 Jáun² jmu³ náh² pí³ hi³ ngɨ¹³ náh² hi³ he³ bíh¹ hi³ jéih³² Tɨ³² Juo¹³ dí². 11 Ha³ lí² jmú² náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, hi³ la³ jmu² jáun² tsá² zian² já¹niéi²; tɨ³la³ tɨ³ re² tie³ náh² joh¹ ñí¹con² hi³ jáun², hi³ jáun² lí¹³ chu³ jñéih³. 12 Hi³ lí¹ hua³heih²¹ máh³ hi³ hléh¹³ dí² la³ cun³ hi³ jmu² tsá² hí³ ta³ hñu³ niéi², uá¹jinh¹ ti³ lí¹ hléh¹³ dí²; 13 tɨ³la³ ní¹ má¹ca³ta³no¹ la³jí³² hi³ jáun² ñí¹ tie³ joh¹ né³, la³jí³² bíh¹ chú² jñéih²³ re², 14 quí¹ cun³quionh³ joh¹ bíh¹ chú² jñéih²³ la³jí³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ juáh²³ tsú² la³ lá²:
Hueh³ ziú³ máh¹, hnú² tsá² rá²cuóun¹ nú²;
náu² ñí¹ rón²¹ nú² ní² ja¹ hla¹,
hi³ jáun² Cristo tiéi³² joh¹ quioh²¹.

15 Jáun² né³, hua³hín¹³ náh² he³ lánh³ rón³² ñí¹táunh¹ náh². Ha³ lí² ma³zián¹³ náh² la³jmí¹ zian² tsá² tiá² jmí¹ tiá² tsɨ³, tɨ³ re² ma³zián¹³ náh² hi³ quia³lín³ jmí¹ honh². 16 Ma³quien¹³ náh² jmái¹ hi³ zian² náh², quí¹ jmái¹ hlah³ bíh¹ la³². 17 Ha³ lí² lí¹ jmú² náh² cáun¹; jmu³ náh² pí³ hi³ ngɨ¹³ náh² he³ hnió³ Tɨ³² Juo¹³ dí². 18 Ha³ lí² ma³heinh²¹ náh², quí¹ tsá² jmu² la³ jáun² dá² cáun² lí¹ tsá²hín³ bíh¹; tɨ³ re² cuí¹ ná¹cónh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh². 19 Hniáuh³² hlí¹ lienh¹ náh² renh² má²tún² hmóu³² náh² cun³quionh³ hi³ híeh¹ náh² sun¹ hi³ lí³ jáun² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ híeh¹ náh² sun¹ ñí¹con² Dió³², jɨ³ hi³ híeh¹ náh² siáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² cun³quionh³ sun¹, la³ cun³ hi³ má²hau³ Jmí²chí³ Chun¹. Jáun² híe¹ náh² sun¹ hi³ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ náh² Tɨ³² Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmí¹ honh². 20 Cuéh³ náh² tiá¹hmah¹ Dió³² Jméi² dí² jmái¹ ca³la³ jí³² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ zia³², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

Lánh³ hniáuh³² zian² tsá² tanh² ta²¹ Cristo quionh³ tsá² hñú¹³

21 Cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Cristo, jáun² ma³quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján².

22 Ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ hi³ ma³quien² ñí²cuo², la³jmí¹ má²quien² tsú² jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí². 23 Quí¹ tsá²ñuh² bíh¹ lín³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²mɨ³, la³jmí¹ lín³ jáun² Cristo Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² lín³ cuáh³², tsá² ná¹lín³ hí³ la³jmí¹ lí³ cuá² ta³ tsú², tsá² ca³lión³² tsú² hí³. 24 Hi³ jáun² la³jmí¹ má²quien² jáun² tsá² cuáh³² Cristo, la³ jáun² bíh¹ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ ma³quien² ñí²cuo² tán¹ hián².

25 Hnoh², tsá²ñuh², ma³hno¹ náh² tsá²mɨ³ ñí²cuonh² náh², la³jmí¹ ca³ma³hnio³ jáun² Cristo tsá² lín³ cuáh³² hi³ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga² hi³ jún³ ca³tɨn¹ cuáh³². 26 La³ ní² ca³jmú³ tsú², quí¹ hi³ jáun² lí¹³ ná¹chan¹ tsá² lín³ cuáh³², hi³ ca³ma³jɨn² dí² tsú² cun³quionh³ hi³ ca³záun³ tsú² jáun² jmái² cun³quionh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², 27 hi³ jáun² lí¹³ ma³jnia² tsú² cuáh³² ñí¹con² hnga², hi³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá¹mái¹³ tsá² má²jniá³ ca³la³ chú³² lín³² cu³tí³, hi³ chun¹, hi³ jɨn², hi³ hí¹ cú¹pih²¹ quiá¹ tiá² zia³² quioh²¹, hi³ sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ zính², sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ má²hliáh². 28 La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hniáuh³² ma³hnio³ siáh³ tsá²ñuh² tsá²mɨ³ ñí²cuo² la³jmí¹ hnio³ tsú² hnga². Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnio³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², la³ jáun² má²lin¹ hi³ hnio³ jɨ³ hnga² bíh¹ tsú². 29 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² hon² cuá² ta³ hnga², tɨ³la³ jmu² bíh¹ tsú² hua³hí¹³, jɨ³ hi³ má²ton³ dí² siáh³; hi³ ti³tsóh³dí¹ la³ jáun² bíh¹ jmu² siáh³ Cristo ñí¹con² cuáh³², 30 quí¹ jnoh¹ bíh¹ ná¹lái³ dí² la³jmí¹ lí³ cuá² ta³ tsú², [jnoh¹ ná¹lái³ dí² la³jmí¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsú² jɨ³ jñí²mu¹ tsú² ní² siáh³]. 31 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² chan³ tɨ³ có³² jméi² mí¹ziú¹³, hi³ jáun² tiánh³ cu³tsa³² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jáun² tá¹ gon³ tsú² lín¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² bíh¹”. 32 Hi³ ní² bíh¹ cáun² jái¹³ hi³ jlánh¹ bí¹ quien² hi³ jmí¹ ná¹hmá¹, hi³ jáun² jná¹³ né³ juanh³², hi³ jái¹³ ní² né³, hɨe³² hi³ Cristo má²cunh³ quionh³ cuáh³². 33 Tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹ hniáuh³² má¹hno¹ náh² tsá²mɨ³ ñí²cuonh² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², la³jmí¹ hno³ náh² hmóu³²; hi³ tsá²mɨ³ né³, hniáuh³² má²quien² siáh³ tsá²ñuh² ñí²cuo².

6

1 Hi³ hnoh² siáh³ tsá¹míh¹, cun³ñí¹ hi³

hnoh² tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², hi³ jáun² ca³tɨn¹ náh² tanh¹³ siáh³ ta²¹ ñeh² mí²ziúh², quí¹ la³ nɨ́² bíh¹ ca³tɨ²¹. 2 Quí¹ hi³ lá² bíh¹ héih³² la³ñí¹ hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³ la³ má²quionh³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú²: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh², 3 hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² nú² re² tɨn², jɨ³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ zian² nú² ué³ ñí¹ hué²¹ lá²”.

4 Hi³ hnoh² né³, tsá² má²lieih²¹, ha³ lɨ́² ma³tsan¹³ náh² tsɨ́³ jónh³², tɨ³la³ tɨ³ re² bíh¹ hi³ má¹cuoun²¹ náh² tsú² hi³ tɨ́¹ jinh²¹ náh² re² tɨn², hi³ hlɨ́¹ lienh¹ náh² tsú² ca³tɨ²¹ he³ lánh³ rón³² tanh¹³ tsú² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

5 Hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ *tsá² má²ná¹hlánh¹, ca³tɨn¹ bí¹ náh² má¹tih²¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ juóuh³² náh² ñí¹ hué²¹ lá²; hniáuh³² bíh¹ má¹quien¹³ náh² tsú², jɨ³ hi³ re² nio² honh² náh² siáh³ jmúh¹³ ta²¹ quián¹³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ná¹má²tih²¹ náh² ñí¹con² hnga² Cristo. 6 Jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹ jɨe²³ yáh³ tsú² hniáuh³² jmúh¹³ náh² re² ta²¹, hi³ jáun² jlánh¹ tá¹tonh¹ náh² re² ñí¹con² tsú², tɨ³la³ hi³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ jmu³ tsá² ná¹lɨ́n³ quian²¹ Cristo bíh¹, tsá² má²ná¹jmu² la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³². 7 Hiún² lɨ́n³² honh² náh² jmu³ tá¹³ tsú², la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹jmuh³² náh² tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ná¹jmuh³² náh² ñí¹con² jmáh³la³ tsáu² yáh³. 8 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ náh², hi³ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ma³hmah¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² la³ cun³ lɨ́³ hi³ chu²¹ hi³ lɨ́²jmú³ tsú², uá¹ hi³ tsá² má²dí¹hlánh¹ ho³lá²dá² tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hnga².

9 Hnoh² siáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ juo¹³ tsáu², ja³bí¹ la³ nɨ́² hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² siáh³ ñí¹con² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh² náh², ha³ lɨ́²uú² lienh¹ náh² tsú² jú¹ cáu². Cháu¹ náh² honh² hi³ jan² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² jmu² héih³² ñí¹con² hnoh² jɨ³ ñí¹con² tsá² hí³ nɨ́² siáh³; hi³ Tsá² hí³ né³, tiá² jmu² yáh³ hi³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien².

Zia³² he³ cun³quionh³ lɨ́¹³ jmu³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² hniéi²

10 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ́¹ lɨ³ pin³ náh² cun³quionh³ pí³ hi³ ja³² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí², cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² jáun² quioh²¹ tsú². 11 Jmuh²¹ náh² ta²¹ la³jɨ́³² ñí¹ hi³ cue³² Dió³² hi³ lɨ́¹³ jmu³ tsú² hniéi², hi³ jáun² quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ hnió³ tsá² hláɨnh¹ ma³cau². 12 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ná¹jmu³² hniéi² quiúnh¹ tsá²mɨ³cuóun² yáh³ dí², tɨ³la³ ná¹jmu³² dí² hniéi² quiúnh¹ tsá²cuú² tsá²chín³ bíh¹, tsá² hláɨh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ jmɨ́²chí³, la³ cun³ tsá² ná¹chín¹, tsá² ná¹ho² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹hiá² ná¹jlɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³ zian² hngá¹máh³ lá². 13 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmuh²¹ náh² ta²¹ la³jɨ́³² ñí¹ hi³ cue³² Dió³² hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² hniéi², hi³ jáun² lɨ́¹³ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ zia³² hi³ háɨnh¹³, hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, la³ má²ná¹pin³ jáun² bíh¹ náh².

14 Jáun² né³, tianh³ náh² hua³jan²¹, la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹hñéih¹ náh² jú¹ tson², jɨ³ ca³la³ hi³ ná¹quíh¹ náh² siáh³ hi³ chun¹ náh², la³jmɨ́¹ lɨ́³ hmɨh³² pin³ hi³ ná¹quih³² hliáu³ hi³ jmu² hua³hí¹³ ñí¹ tsɨ́³. 15 Tianh³ náh² hua³jan²¹ hi³ hléh¹ náh² jú¹ chú³² hi³ jmu³ hi³ niau²¹ tie³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² tauh² tuh³² ta³. 16 Hi³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² né³, chá¹ náh² cáun² honh², quí¹ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² chí² lih³² hi³ zianh³² hliáu³ hi³ jnáɨ²³ ta³ ñí¹; cun³quionh³ hi³ jáun² lɨ́¹³ yéih¹ náh² sɨ́² húnˀ hmá² zunh²¹ hi³ cuɨ́²³ tsá² hláɨnh¹ ñí¹con² náh². 17 Cuɨ́¹ ná¹hu²¹ honh² náh² hi³ liáun³ náh², hi³ lɨ́³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ cáun² hú¹chí¹ pin³ hi³ hein³² hliáu³ hi³ jmu² hua³hí¹³ chí¹, jɨ³ hi³ hniáuh³² ná¹ziánh¹ náh² siáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² mí¹táɨ³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹. 18 Nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹lienh¹ hnoh² Dió³² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ zia³², jáun² cun³quionh³ hi³ má²hau³ jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹ hniáuh³² lienh¹ náh² tsú² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², uá¹jinh¹ cá² ñí¹ hi³ hiú² mɨh³² náh² ñí¹con² tsú². Lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² la³ nɨ́² nɨ́¹juáh³ cueh¹³ náh² honh² hi³ tianh¹³ náh² hua³jan²¹; hi³ hniáuh³² lienh¹ náh² siáh³ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ tsú². 19 Lienh¹ tiá³ náh²

Dió[32] hi[3] ca[3]tɨn[1] jná[13] uá[2]jaɨ[32], hi[3] jáun[2] lɨ[3] ño[1] jná[13] hín[2] jáɨ[13] hléh[13] ná[1] nɨ́[1] má[1]tɨ[3] ñí[1] hléh[13], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] lɨ́[13] zia[32] uu[3]mieh[13] jná[13] nɨ́[1] má[1]tɨ[3] ñí[1] hɨe[1] ná[1] tsáu[2] la[3] cun[3] jáɨ[13] hi[3] jmɨ́[1] ná[1]hmá[1] jáun[2] ca[3]tɨ[21] jú[1] chú[32] hi[3] lɨ́[13] liáun[3] tsú[2]. 20 Jná[13] la[32] tsá[2] zéin[1] Dió[32], hi[3] hléh[23] ná[1] jú[1] chú[32] jáun[2]; hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] cuá[1]tson[3] jná[13] ta[3]né[32]. Jáun[2] lienh[1] náh[2] tiá[3] Dió[32], hi[3] jáun[2] jlánh[1] tiá[3] niau[21] tsɨn[32] jná[13] hi[3] hléh[13] jú[1] chú[32], la[3] cun[3] qui[3] ca[3]tɨn[1] jná[13] jmu[1].

Má[2]hah[2] Po[1] jáɨ[13]

21 Jáun[2] né[3], reh[2] dí[2] Tíquico chá[32] ñí[1]con[2] hnoh[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]tɨn[1] jná[13] jɨ[3] hi[3] cuá[1]jmu[2] jná[13] nɨ́[2] siáh[3]. Hí[3] bíh[1] lɨ́n[3] quian[21] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], jan[2] tsá[2] jlánh[1] re[2] nio[2] cáun[2] tsɨ́[3], jan[2] tsá[2] hno[3] lɨ́n[32] dí[2]. 22 Hi[3] jáun[2] bíh[1] zein[32] jná[13] tsú[2] ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] jáun[2] chá[32] tsú[2] ñí[1]con[2] hnoh[2] he[3] lánh[3] rón[32] tiauh[2] jnoh[1], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] chá[32] tsú[2] siáh[3] tiá[3] honh[2] náh[2].

23 Dió[32] Jméi[2] dí[2] jɨ[3] Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2] cuɨ́[1] jmu[1] hi[3] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] reh[2] dí[2] lɨ́[13] zian[2] re[2] tɨn[2], jɨ[3] hi[3] ná[1]hnáu[3] tsú[2] siáh[3] cun[3]quionh[3] hi[3] nio[2] cáun[2] tsɨ́[3]. 24 Cuɨ́[1] má[1]hé[1] má[1]mieh[2] Dió[32] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] hnio[3] Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2], la[3]jɨ́n[32] tsá[2] hniau[3] tsú[2] cáun[2] hi[3] tiá[2] tón[32] jmáɨ[1] hliáh[13]. [Cun[3] nɨ́[2] bíh[1] tí[3] jáɨ[13].]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Filipenses

Tá¹la³ cuá¹hún¹ hñu³mí¹ñí² Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Filipos

1 Jná¹³ Po¹ quiúnh¹ ná¹ Timoteo, tsá² ná¹láɨ³ jnoh¹ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo, jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² hnoh², tsá² tionh² náh² juú² Filipos ní², tsá² má²joh¹ Cristo Jesús; hi³ la³ñí¹ la³ján³ zen²³ jnoh¹ sí² lá² ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², la³ má²quionh³ tsá² ná¹jniá³ hí³ jmí¹ tsí³ ní² siáh³. 2 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ cuí¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ liéinh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

3 Cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ chau² tsɨn³² jná¹³ quián¹³ hnoh², 4 hi³ ní¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³² né³, tiu³nio² bíh¹ hiú² mí²³ jná¹³ ca³la³ hi³ hiún² lín³² tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² hnoh², 5 quí¹ cú²re² bíh¹ má²ca³jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ ca³tɨn¹ jú¹ chú³², ca³la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³liau³ hi³ ca³cháh¹ náh² cáun² honh², hi³ la³ tɨ³ ta³né³². 6 Jáun² jná¹³ né³ hu²¹ tsɨn³², hi³ Dió³² Tsá² ca³ma³liáu³² hí³ hi³ jmu² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² náh², jmu² la³ má²jmu² jáun² ca³la³ ñí¹ cuanh²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. 7 Cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ lén¹³ jná¹³ la³ ní² hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ ná¹hnáu³ dí², quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² hnoh² siáh³ ja³² mií³ tsí³ Dió³² la³jmí¹ ja³² jáun² mií³ tsí³ tsú² ñí¹con² jná¹³, uá¹ hi³ cuá¹hún¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí², ho³ uá¹ hi³ ní¹ má¹ca³ta³zanh¹ jná¹³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ hi³ lion¹ jná¹³ jú¹ chú³², jɨ³ hi³ ma³tson¹³ jná¹³ siáh³ jáɨ¹³ jáun². 8 Dió³² ñi³² hi³ cónh³ bíh¹ tiá² hú¹ pí² hú¹ ju-oun³² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² hnoh², quí¹ ca³la³ jmí¹ hniau³ hnga² Jesucristo bíh¹ hnau³ jná¹³ hnoh². 9 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³², hiú² mí²³ jná¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lín¹³ náh² tsá² jlánh¹ hnio³ Dió³² jɨ³ tsá²mɨ³cuóun², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lí¹³ quia³lín³ jmí¹ honh² náh², jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³jnia² siáh³ jmí¹ honh² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³²; 10 quí¹ jáun² la³ jáun² lɨ³ tɨn² náh² hi³ quiáh¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹. La³ jáun² bíh¹ lí¹³ zian² náh² cáun² hi³ jɨn² náh², hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² hí¹ cáun² yáh³ hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ ñí¹con² náh² ní¹ má¹cuanh³² jáun² Cristo. 11 Hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ma³hau³ jáun² Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lí¹³ lín³ náh² la³jmí¹ lí³ cáun² hmá² hi³ háɨ³² jmáh³la³ máɨ³ chu²¹. Hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ zian² hnoh² cá² ñí¹ hi³ chun¹ né³, lí¹³ tá¹zanh¹ Dió³² re² ta³ ñí¹ tsá²mɨ³cuóun², hi³ ma³quien² tsú² siáh³ Dió³².

La³jɨ³² hi³ jmu² Po¹, jmu² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnio³ Cristo

12 Hnoh² reh², hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ la³jɨ³² hi³ má²cá²quiúnh³² jná¹³, cu³tí³ bíh¹ má²ca³ma³hau³ hi³ tsá²ngɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²; 13 quí¹ la³jín³² bíh¹ hliáu³ tionh² ñí¹ta²¹ lá², jɨ³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² ní² siáh³ má²ná¹ñi³² hi³ cuá¹tson³ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 14 Hi³ míh¹ tiá² jɨ³lɨn² bíh¹ siáh³ tsá² reh² má²ca³chá³ tiá³ tsí³ hi³ hléh³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² cun³ñí¹ hi³ ná¹ñi³² tsú² hi³ cuá¹tson³ jná¹³ ñí¹ lá²; cu³tí³ má²ná¹tioh³ bíh¹ cáun² tsí³ tsú² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² ta³né³².

15 Tson² bíh¹ zian² ma³ jan² tsá² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ uóu³² tsí³ ñí¹con² jná¹³, jɨ³ hi³hliá² hnió³ hniéi² ní² siáh³; tɨ³la³ zian² né³ tsá² siánh³ hi³ hleh³² hú¹tá¹ hi³ re² hu²¹ tsí³ bíh¹ tsú² má¹ná¹. 16 Tsá² hleh³² hí³ hi³ hu²¹ re² tsí³ né³, hleh³² tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hniau³ jná¹³ bíh¹ tsú², quí¹ ñi³² tsú² hi³ ca³chau³ Dió³² bíh¹ jná¹³ ñí¹ lá² hi³ cué¹³ jná¹³ jú¹ tson² ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo. 17 Tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ né³, jun³juáh¹³ hi³ hu²¹ re² tsí³ yáh³ tsú² hleh³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, tɨ³la³ hleh³² tsú² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hen² tsí³ hmóu³² bíh¹. Tsá² hí³ dá² cáun² hnió³ hi³ ma³hliáun³ uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³ bíh¹ tá¹la³ cuá¹tson³ ná¹ lá².

18 Tɨ³la³ ¡tiá² hi³ jmu³ hí¹ cáun² yáh³! Quí¹ uá¹ hi³ hu²¹ re² tsɨ́³ tsú², ho³ uá¹ hi³ tiá² re² hu²¹, cáun² hiún² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ lɨ³ua³ hi³ hleh³² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Cristo bíh¹.
Quí¹ cun³ lɨ³ hiún² bíh¹ siáh³ tsɨn³² jná¹³, 19 quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ cun³ cua³han² bíh¹ jná¹³ re² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² hi³ quiunh³² jná¹³ lá² cun³ñí¹ hi³ lienh¹ hnoh² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jɨ³ hi³hliá² má²hau³ jná¹³ siáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² ca³ma³hau³ hí³ Jesucristo tá¹la³ ca³ngɨ́³ tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá². 20 Quí¹ jná¹³ hu²¹ tsɨn³² hi³ cun³ tiá² chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ heh¹ ná¹, quí¹ tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ la³ má²chá²³ jáun² bíh¹ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³ jmu² ná¹ lin¹ cun³quionh³ ngú³ lá² quion²¹ hi³ Cristo bíh¹ Tsá² quien², uá¹ hi³ zian² uá¹ hi³ má²jún¹ jná¹³. 21 Quí¹ ca³tɨn¹ jná¹³, la³jɨ́³² hi³ jmu² jná¹³, jmu² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ hno³ ná¹ Cristo bíh¹, hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ jun³ jná¹³ né³, tɨ³ zia³² hi³ má²ca³láɨ¹³ bíh¹ jná¹³ jaun³². 22 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ ta²¹ chu²¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tá¹la³ zian² ná¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² lɨ́¹ tiá² ño¹ he³ quiáh¹³ bíh¹ jná¹³ lɨ́²³. 23 Juóuh³² bíh¹ hi³ quiáh¹³ jná¹³ lɨ³ua³ cáun² hi³ tun³ nɨ́², quí¹ jná¹³ jmɨ́¹ má²hnó³² hi³ jún³ bíh¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ ñih²¹ ná¹ hi³ jmɨ́¹ ñí¹ñí²¹ quiúnh¹ Cristo; quí¹ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ chú³²; 24 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ la³ má²zian² jáun² jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá². 25 Hi³ cun³ñí¹ hi³ má²nio² cáun² tsɨn³² jná¹³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́² né³, jáun² ño¹ jná¹³ hi³ zian² bíh¹ jná¹³ cónh³í¹ cu³tiá³ quiúnh¹ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹hau¹ jná¹³ hi³ cuá¹táunh¹ hnoh² tɨ³ chí¹ján³ jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ hiún² honh² náh² hi³ táunh²³ náh² ta²¹. 26 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³ siáh³ ja¹ quián¹³ hnoh² jlánh¹ lɨ³ zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ tsɨnh¹ náh² hi³ ca³tɨn¹ Cristo Jesús cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

27 Hi³ jáun² né³, ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² náh² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo bíh¹; quí¹ uá¹ hi³ ngau³ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², ho³ uá¹ hi³ cuon¹ jná¹³ ñí¹ uóunh³, cun³ jáun² hnó³² bíh¹ jná¹³ hi³ chá³² tsáu² ñí¹con² ná¹ hi³ hnoh² nio² bíh¹ tiá³ honh² náh², jɨ³ hi³ tionh² náh² siáh³ cá²honh¹ nɨ́², hi³ la³jɨ́n³² hnoh² ná¹jmuh³² náh² pí³ cu³tsa³² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ juóun³² tsá² taunh³² ta²¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsáu². 28 Ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² hniáuh³² hú¹ cóh²¹ honh² náh² ñí¹con² tsá² hau² náh², quí¹ la³ jáun² dá² má²ma³lih²¹ hnoh² ñí¹con² tsú² hi³ tsa³hín³ bíh¹ tsú², hi³ ja³bí¹ lɨ́¹³ má¹lih²¹ hnoh² siáh³ hi³ cu³tí³ liáun³ náh²; hi³ li²¹ jáun² né³ ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹. 29 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnga² bíh¹ Cristo, má²hian² náh² jáɨ¹³ hi³ tanh¹³ hnoh² tsú² ta²¹, hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ ti³ tanh¹³ ta²¹ yáh³ hnoh² tsú², quí¹ ja³bí¹ má²hian² náh² siáh³ jáɨ¹³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh² hi³ ca³tɨn¹ tsú² uá²jaɨ³². 30 Quí¹ ja³bí¹ hnoh² siáh³ tiáunh¹ náh² ja¹ hniéi² la³jmɨ́¹ má²ca³jɨeh³ hnoh² jáun² jmɨ́¹tin² hi³ hun¹ jná¹³ ja¹ hniéi², cáun² hniéi² hi³ qui³ hun¹ jná¹³ la³ tɨ³ ta³né³² la³ cun³ qui³ má²ca³niéih² náh² jáun².

2

Cristo ca³jmú³ tsɨ́¹juɨ́³, uá¹jinh¹ quien² lɨ́n³² tsú²

1 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tson² má²ca³ta³no¹ tiá³ honh² náh² cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹ Cristo, hi³ nɨ́¹juáh³ má²ca³lɨ³ hiún² honh² náh² cun³quionh³ hi³ hniau³ tsú², hi³ nɨ́¹juáh³ tson² má²juónh³² náh² siáh³ re² quiúnh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹, hi³ má²ca³lɨ³ cuɨn² hnoh² ha³ lánh³ rón³² lɨ́³ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ tsáu² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², la³ má²quionh³ hi³ hnáu³ tsú² nɨ́² siáh³, 2 jáun² ma³hiún¹³ náh² tsɨn³² jná¹³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ tionh² náh² cá²honh¹, hi³ ná¹hnáu³ náh² cu³tsa³² la³jɨ́n³² náh², hi³ cáun² má²ná¹tioh³ honh² náh² la³jɨ́n³², jɨ³ hi³ ná¹hu²¹ honh² náh² cá² ñí¹ la³jɨ́n³² náh². 3 Ha³ lɨ́² jmú² náh² hí¹ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hmóu³², sa³jun³ hniáuh³² hu²¹ honh² náh² hi³ jmúh¹³ náh² cáun² ta²¹, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, jmúh¹³ náh² tonh²; tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jmúh¹³ náh² má¹ná¹, hniáuh³² má¹quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján², hi³ jmúh¹³ náh² tsɨ́¹juɨ́³ hmóu³². 4 Hí¹ jan² hnoh² tiá² hniáuh³² hnáuh¹³ hi³ chu²¹ hi³

quián[13] náh[2] jmáh[3]la[3] hmóu[32], tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1]
bíh[1] hnoh[2] hnáuh[13] náh[2] hi[3] chu[21] hi[3] lɨ́[13]
jmu[3] ta[21] ñí[1]con[2] jɨ[3] tsá[2] siánh[3] ní[2] siáh[3].
5 Hniáuh[32] ná[1]lɨ́[3] jmɨ́[1] honh[2] náh[2] la[3] cun[3]
hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[3] jáun[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] Cristo Jesús:
6 Quí[1] uá[1]jinh[1] qui[3] cónh[3] jmɨ́[1] má[2]lɨ́n[3] Tsá[2]
hí[3] la[3] cun[3] qui[3] lɨ́n[3] Dió[32],
tɨ[3]la[3] tiá[2] ca[3]jmú[3] yáh[3] tsú[2] tion[3] hi[3] lin[1] hi[3]
cá[2]ren[2] tsú[2] quionh[3] Dió[32];
7 quí[1] tɨ[3]la[3] ca[3]chá[3] bíh[1] tsú[2] tɨ[3] có[32] la[3] cun[3]
hi[3] jmɨ́[1] lɨ́n[3],
hi[3] jáun[2] ca[3]lɨn[3] tsú[2] la[3] cun[3] qui[3] lɨ́n[3]
jan[2] *tsá[2] má[2]dí[1]hlánh[1] hi[3] ma[3]cón[32]
tsáu[2].
Jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]zian[2] tsú[2] jáun[2] hi[3] lɨ́n[3] ngú[3] la[3]
cun[3] qui[3] lɨ́n[3] jáun[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2]
né[3],
8 jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2] hi[3] lɨ́n[3] jan[2] tsá[2]
tsɨ́[1]juɨ́[3] cu[3]tí[3],
hi[3] ¡hí[1] la[3] tɨ[3] ca[3]he[3] tsú[2] hi[3] jún[3] ca[3]la[3] hi[3]
chí[1]tón[21] crei[21]!
9 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] jlánh[1] ca[3]ma[3]quien[2]
tɨ[3] ca[3]nga[2] Dió[32] Tsá[2] hí[3],
jɨ[3] hi[3] cáu[3] siáh[3] tá[13] tsú[2] hi[3] lɨ́n[3] tsú[2] jan[2]
Tsá[2] jlánh[1] bíh[1] quien[2] la[3] cónh[3] bíh[1]
ñí[1] ca[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] tsáu[2];
10 hi[3] jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2],
tsá[2] zian[2] hngá[1]máh[3] lá[2] ní[2],
jɨ[3] tsá[2] má[2]ná[1]hón[21] hñu[3] hué[32] nɨ[2] siáh[3],
di[3]jñí[32] ñí[1] hó[21]ñí[1] Jesús ní[1] má[1]ca[3]náɨ[32]
tsú[2] hi[3] jmáɨ[2] Jesús.
11 Hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsáu[2] ton[3] hi[3]
Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo bíh[1] lɨ́n[3] Tɨ[32]
Juo[13] dí[2] la[3]jáɨ[32],
hi[3] jáun[2] lɨ[3] lin[1] hi[3] quien[2] Dió[32] Jméi[2] dí[2].

Tsá[2] haɨn[21] tɨ[3] con[2] Cristo lɨ́n[3] joh[1] ñí[1]con[2] hngá[1]máh[3]

12 Hi[3] jáun[2] né[3], hnoh[2] tsá[2] jlánh[1] hnau[3]
jná[13], la[3]jmɨ́[1] má[2]ca[3]jmuh[3] náh[2] niuh[1]
ñí[1]con[2] jná[13] tá[1]la[3] má[2]cá[2]ñí[32] jná[13] quiúnh[1]
hnoh[2] jmɨ́[1]tin[2], tɨ[3] lɨ[3]mí[1] má[2]hniáuh[32] bíh[1]
jmúh[13] náh[2] niuh[1] ñí[1]con[2] jná[13] tá[1]la[3]
má[2]cuon[1] jná[13] lá[2] ñí[1] uóunh[3]. Jmu[3] náh[2] pí[3]
hi[3] lɨ́[13] hián[13] hi[3] má[2]ca[3]liáun[3] náh[2] jáun[2],
cun[3]quionh[3] hi[3] jmúh[13] náh[2] tsɨ́[1]juɨ́[3] ta[3] ñí[1]
Dió[32], hi[3] ca[3]la[3] hi[3] juénh[2] náh[2] siáh[3] Dió[32];
13 quí[1] Dió[32] bíh[1] Tsá[2] jmu[2] hi[3] hen[2] tsɨ́[3]
tsáu[2] hi[3] jmu[3] la[3] cun[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] dí[2], hi[3]
má[2]hau[3] siáh[3] hi[3] lɨ[3]tí[23] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] rón[32]
lɨ́[3] hi[3] hu[21] jáun[2] tsɨ́[3] hnga[2].
14 Hi[3] jáun[2] né[3], la[3]jɨ́[32] hi[3] jmuh[32] náh[2],
tiá[2] hniáuh[32] yáh[3] jmúh[13] náh[2] ta[3] hlɨ́[1] ta[3]
liúnh[1] náh[2], hi[3] sa[3]jun[3] jmúh[13] náh[2] siáh[3]
ta[3] mí[1]tsáɨnh[1] náh[2]; 15 hi[3] jáun[2] hí[1] jan[2]
tiá[2] hin[2] choh[13] tsáuh[3] hnoh[2]. Tɨ[3]la[3] hnoh[2]
dá[2] hniáuh[32] lɨ́n[3] náh[2] tsá[2] jɨ[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] bíh[1],
hi[3] ná[1]lin[1] náh[2] hi[3] lɨ́n[3] náh[2] jon[2] Dió[32],
tsá[2] tiá[2] zia[32] hí[1] cáun[2] hi[3] quiá[1] quioh[21]
tá[1]la[3] ñi[3]táunh[1] ja[1] tsá[2] hláɨh[1], tsá[2] cá[2] ñí[1]
jmu[2] hi[3] hlah[3] hi[3] hó[32]. Hniáuh[32] bíh[1]
hi[3] lɨ́n[3] náh[2] joh[1] ja[1] tsá[2] hí[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3]
cáun[2] chí[1]jmaɨ[21] hi[3] tie[3] joh[1] quioh[21] ñí[1] lɨ́[3]
cáun[2] hngá[1]máh[3] já[1]niéi[2], 16 tá[1]la[3] ñi[3]quiánh[1]
náh[2] jú[1] chú[32] hi[3] lɨ́[13] zian[2] tsú[2] cáun[2] hi[3]
hmaɨ[21]. Hi[3] jáun[2] ní[1] má[1]jaunh[32] Cristo
má[2]lɨ́[13] lɨ[3] tsah[1] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2], quí[1]
cun[3]quionh[3] la[3] jáun[2] lɨ́[13] lɨ[3] ño[1] jná[13] hi[3]
tiá[2] lɨ́[1] la[3] má[2]ca[3]ngɨ́[3] yáh[3] jná[13], hi[3] sa[3]jun[3]
la[3] má[2]cá[2]jmú[32] jná[13] siáh[3] cáun[2] ta[21] lɨ́[1]
ná[1]hín[23]. 17 Hi[3] jáun[2] né[3], hnoh[2] bíh[1], tsá[2]
má[2]ca[3]jmuh[3] náh[2] hmóu[32] ná[1]chan[1] ñí[1]con[2]
Dió[32] cun[3]ñí[1] hi[3] nio[2] cáun[2] honh[2] náh[2],
né[32] né[3], ní[1]juáh[3] jná[13] la[3] ca[3]táɨn[2] jmɨ́[2]hán[1]
ná[1] ñí[1] ta[3] ñí[1] Dió[32] hi[3] jún[3] jná[13], la[3]jmɨ́[1]
ten[2] tsú[2] jáun[2] mu[2] ráu[3] mɨ[3] uóun[2]jɨeh[13]
ñí[1]hiú[13], jáun[2] cáun[2] hiún[2] bíh[1] tsɨn[32] jná[13]
hi[3] cuen[21] ná[1] huen[2] ñí[1]con[2] Dió[32] cu[3]lɨ[21]
quionh[3] hi[3] lí[1] cueh[32] hnoh[2] tsú[2] jáun[2],
hi[3] tsah[1] jná[13] siáh[3] cu[3]lɨ[21] quiúnh[1] hnoh[2].
18 Hi[3] jáun[2] chú[32] má[1]hiúnh[13] náh[2] honh[2] jɨ[3]
hi[3] tsɨnh[1] náh[2] uá[2]jaɨ[32] cu[3]lɨ[21] quiúnh[1] jná[13].

Ta[21] quioh[21] Timoteo quionh[3] Epafrodito

19 Hi[3] jáun[2] né[3], len[3] jná[13] hi[3] zein[21]
ná[1] Timoteo tia[3]juɨ[32] hi[3] tsa[3]jɨe[3] tsú[2] hnoh[2]
ní[1]juáh[3] hi[3] Jesús Tɨ[32] Juo[13] dí[2] hnió[3] la[3]
jáun[2], hi[3] jáun[2] lɨ[3] hiún[2] tsɨn[32] jná[13] ní[1]juáh[3]
ní[1] má[1]ca[3]lɨ[3] ño[1] ná[1] ha[3] lánh[3] rón[32] tionh[2]
hnoh[2]. 20 Quí[1] tiú[2]uú[2] zian[2] hí[1] jan[2] yáh[3]
tsá[2] siánh[3], tsá[2] hu[21] tsɨ́[3] cá[2]ren[2] la[3]jmɨ́[1]
hu[21] tsɨn[32] jná[13], la[3] cun[3] tsá[2] cu[3]tí[3] hɨ[32]
tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2] yáh[3]; 21 quí[1] la[3]jɨ́n[32]
bíh[1] tsá[2] ñí[1] hná[1] ní[2] ná[1]zian[2] jmáh[3]la[3] hi[3]

ca³tɨn¹ hmóu³², ha³ tiá² zian² yáh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. 22 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²ná¹ñíh¹ bíh¹ náh² lánh³ rón³² lɨ́n³ Timoteo, quí¹ má²ca³ma³jnia³² bíh¹ tsú² hi³ chun¹; quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹ jú¹ chú³², la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá¹míh¹ hi³ má²hon³ jméi². 23 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ la³juɨ³² zein²¹ ná¹ tsú² hi³ tsa³jɨe³ tsú² hnoh² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ ño¹ jná¹³ he³ lánh³ rón³² lɨ³ re² ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tson³ jná¹³ lá²; 24 tɨ³la³ cun³ jáun² má²ca³chá³ jná¹³ cáun² tsɨn³² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ chau²¹ jná¹³ huen² tia³juɨ³² hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh².

25 Ja³bí¹ len³ jná¹³ siáh³ hi³ hniáuh³² chanh²¹ jná¹³ reh² dí² Epafrodito, tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ quiúnh¹ jɨ³ hi³ jmu³² jnoh¹ hniéi² nɨ́² siáh³, tsá² ca³zen² hnoh² hmóu³² ñí¹ lá² hi³ ma³hau³ nɨ́¹juáh³ he³ lɨ³hniauh²³ quion²¹ jná¹³; 26 quí¹ jlánh¹ má²hniá¹ tsú² hi³ jɨ́e³² siáh³ cónh³ hnoh², jɨ³ hi³ jlánh¹ hlah³ nio² tsɨ́³ tsú² siáh³ quí¹hliá² ca³lɨ³ ñíh¹ hnoh² hi³ jmɨ́¹ tsáun¹ tsú². 27 Tson² bíh¹ cu³tí³ ca³lɨ³ tsáun¹ tsú², hi³ pih²¹ tiá² jun³; tɨ³la³ Dió³² né³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsú², hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹con² hnga² hí³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² jná¹³ yáh³ siáh³, quí¹ sá¹jmɨ́¹ ca³jun³ tsú² dúh¹, jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ hlah³ jmɨ́¹ niau²¹ bíh¹ tsɨn³² jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²nio². 28 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ hnó³² jná¹³ chanh²¹ ná¹ tsú², hi³ jáun² lɨ³ tsɨnh¹ náh² nɨ́¹ má¹ca³jɨen¹ náh² tsú² siáh³, quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ méih³ hi³ má²nio² jáun² hlah³ tsɨn³² jná¹³. 29 Hen³ náh² tsú² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² honh², la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ hnoh² hen¹³ tsá² reh² dí² cun³quionh³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; jɨ³ hi³ má¹quien¹³ náh² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ náh² má¹quien¹³ lɨ³ua³ jan² tsá² la³ hí³. 30 Quí¹ cú¹pih²¹ cu³tí³ bíh¹ tiá² jun³ tsú² cun³ñí¹ hi³ jmu² tá¹³ Cristo; quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ má¹hau¹ hnoh² hmóu³² bíh¹, jáun² ca³ma³hau³ tsú² jná¹³ cháh³ hnoh², hi³ ca³zinh³ tsú² ñí¹ háɨnh¹³ hnga², hi³ cú¹pih²¹ cu³tí³ bíh¹ tiá² jun³ tsú².

3

Tsá² cu³tí³ ñi³táunh¹ cú²tso²

1 Hi³ jáun² né³ reh², tsɨnh¹ náh² jmu³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Ca³tɨn¹ jná¹³, tiá² lin¹ uu³mí²tsɨ³² zia³² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ sí² la³ cun³ qui³ má²cá²jmú³² ná¹ jmɨ́¹tin², quí¹ cun³ jmu³ bíh¹ ta²¹ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² hí¹ cáun² hi³ háɨnh¹³ tiá² lɨ³ zia³² quián¹³ náh². 2 Hua³hín¹³ náh² ñí¹con² tsá² lín¹ tsɨ́² hláɨh¹ hí³, tsá² quí² cuɨnh²³ hí³ tsáu² quionh³ mí¹jla², hi³ jlánh¹ juáh³ hi³ jmu² lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ quioh²¹ tsá² má²quian³² li²¹ jáun²; 3 quí¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² cu³tí³ má²ná¹quián¹ dí² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² dí² Dió³² hó¹ñí¹, tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ dí² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²hau³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, jɨ³ hi³ tsah¹ lɨ́n²¹ dí² quí¹hliá² láɨ³ dí² tsá² tionh² jo³cuo² Cristo Jesús. Tɨ³la³ tiá² cáun² lɨ́¹ haɨ³² yáh³ dí² tsɨ́³ la³ cun³ hi³ jmu² tsáu² hi³ jniá³ jáun² tɨ³ coh³; 4 uá¹jinh¹ jná¹³ jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ³ jmu¹ quien² la³ cun³ hi³ jmu² tsú² hi³ jniá³ jáun² tɨ³ coh³, la³jmɨ́¹ jmu² tsá² hí³. Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ zia³² cáun² he³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ha³ tsú² tsɨ́³ ñí¹con² la³ cun³ hi³ jmu² tsú² jáun² tɨ³ coh³, tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ ha¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ jáun²; 5 quí¹ jmɨ́¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² bíh¹ jná¹³, *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² jná¹³. Jná¹³ bíh¹ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel; jan² tsá² cu³ nió³ quioh²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Benjamín; jná¹³ bíh¹ cu³tí³ jan² tsá² *hebreo la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² ná¹, quí¹ tsá² hleh³² jú¹jma² hebreo bíh¹ ñuh³² mí²zia³² jná¹³. Jná¹³ bíh¹ jan² tsá² jmɨ́¹ má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² *fariseos ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² ngɨ²³ tsá² hí³ liei²¹ quioh²¹ tsá² *judíos. 6 Ja³bí¹ jná¹³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² hian² tsɨ́³ lɨ́n³² hi³ ca³jmú³² tiá³ siaun³², hi³ jmɨ́¹ hɨ́¹ jmɨ́¹ tsɨn²¹ jná¹³ tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³² jmɨ́¹jáun². Hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jná¹³ re² la³ cun³ lɨ́³ héih³² quioh²¹ liei²¹ né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³choh¹³ hí¹ cáun² ñí¹ tiá² ca³ma³ti²¹ jná¹³. 7 Tɨ³la³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ len³ jná¹³ hi³ quien² lɨ́n³², ta³né³² jmu² jná¹³ hi³ hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² bíh¹

la³jɨ́³² hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 8 Ca³lɨ³í¹ máh³ chá²³ jná¹³ tsɨn³², hi³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ lɨ³ zia³² quion²¹ jná¹³, lɨ́¹ má²já²cuɨ́³² bíh¹, nɨ́¹juáh³ hi³ cunh²¹ jná¹³ hi³ jáun² quionh³ hi³ má²ca³lɨ³ cuóun³² jná¹³ jáun² Cristo Jesús Tɨ³² Juóu³² jná¹³. Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo bíh¹ má²já²hín³ jná¹³ la³jɨ́³² hi³ jáun², tɨ³la³ tiá² hi³ jmu³ yáh³, quí¹ qui³ cónh³ la³jɨ́³² bíh¹ hi³ jáun² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ má¹quɨ³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ta³né³²; quí¹ hnga² Cristo Tsá² lɨ́n³ Juóu³² bíh¹ jná¹³, má²hen² tsɨn³² ná¹ hi³ janh²¹, 9 hi³ lɨ́n¹³ jná¹³ jan² tsá² hú¹tá¹ má²cá²cunh³ cu³tí¹³ quionh³ tsú². Tiú²uú² hnó³² yáh³ jná¹³ jmu¹ pí³ hi³ lɨ³ chun¹ ná¹ cun³quionh³ hi³ má¹ti²¹ jná¹³ jáun² liei²¹, quí¹ ta³né³² má²hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ chun¹ ná¹ cun³quionh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨn³² ñí¹con² Cristo bíh¹, quí¹ Dió³² dá² hinh²³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² má²nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹. 10 Ñí¹ jɨ́²¹la³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ zia³² pí³ quioh²¹ Cristo Tsá² ca³jenh¹³ hí³ bíh¹ ñí¹con² jná¹³, jɨ³ hi³ lɨ³ cuóun³² jná¹³ tsú² siáh³ hnga². Hi³ hnó³² jná¹³ siáh³ má¹tso¹ tsɨn³² la³jmɨ́¹ ca³ma³tso² tsú² jáun² tsɨ́³, hi³ ja³bí¹ hnó³² jná¹³ hi³ jún³ ná¹ la³jmɨ́¹ jun¹ tsú² jáun², 11 quí¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³² jenh¹³ ja¹ hla¹.

Jmu² tsú² pí³ hi³ chau²¹ ñí¹ ca³táuh³ juɨ³²

12 Né³² né³, jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ má²ca³joh¹ jná¹³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² yáh³, sa³jun³ hi³ jlánh¹ má²ca³hiá² ca³táunh³ jná¹³ tán¹ hián² yáh³; tɨ³la³ jná¹³ dá² ñe² tɨ³ chí¹ján³ bíh¹ ca³la³ ñí¹ ca³joh¹ ná¹ la³ cun³ hi³ ca³jen³ jáun² Cristo jmɨ́¹ ca³jauh¹ tsú² jáun² jná¹³. 13 Reh², tiá² juanh³² yáh³ jná¹³ hi³ má²ca³joh¹ ná¹ hi³ nɨ́²; jɨ́³²la³ ti³ jmu² jná¹³ hi³ tsa³có³ tsɨn³² la³ cun³ hi³ má²ca³ta³no¹ jáun² cu³hna³² bíh¹, quí¹ hi³ nio² jáun² tɨ³ chí¹ján³ bíh¹ má²jmu² jná¹³ pí³ hi³ joh¹. 14 Jmu² jná¹³ pí³ hi³ chau²¹ jná¹³ ñí¹ ca³táuh³ juɨ³², hi³ jáun² joh¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ñih²¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹ má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ hen² jná¹³ tɨ³ con² Cristo Jesús.

15 Jáun² né³, la³jáɨ³² dí², tsá² cu³tí³ má²ná¹hún¹ tsɨ́³ dí², hniáuh³² láɨ¹³ dí² la³ nɨ́². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² ma³ jan² hnoh², tsá² lɨ́n²³ náh² ca³lá² la³ siáh³, tɨn² bíh¹ Dió³² jmu³ hi³ há¹ ngɨ¹³ hnoh² la³jɨ́³² ñí¹ tiá² re² má²ca³ngɨ¹³ náh². 16 Tɨ³la³ cun³ jáun² hniáuh³² bíh¹ má¹ziáun¹³ dí² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ tson² hi³ má²ca³ngɨ¹³ dí² jáun².

17 Reh², jmu³ náh² jɨ³lɨn² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³, hi³ tón³ náh² siáh³ máh¹ ñí¹con² tsá² má²zian² la³ cun³ lɨ́³ nóh³² hi³ má²ca³má¹ta¹³ jnoh¹ jáun² hnoh². 18 La³ cun³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³ jáun² hiú² cuóh³² lɨ́n³² ñí¹con² hnoh² jmɨ́¹tin², hi³ siáh³ juah³²í¹ máh³ jná¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² ca³la³ hi³ uo² ná¹, hi³ zian² juóun³² tsá² ñi³táunh¹ hi³ jmu² hniéi² ñí¹con² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo jmɨ́¹ ca³jun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹. 19 Tsá² la³ hí³ dá² tsá² tsa³hín³ bíh¹ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹. Má³² hi³ cúh² bí¹ tsú² lɨ́³ dió³² juo¹³, ca³la³ hi³ tonh² lɨ́n³² bíh¹ tsú² jmu² cáun² hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmu³ heh³. Jmáh³la³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ ná¹hu²¹ chí¹ tsú². 20 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, ná¹láɨ³ dí² tsá² hɨ́n¹³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹, hi³ ná¹jan³² dí² hi³ ñí¹ jáun² bíh¹ jáuh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² liáu³². 21 Hi³ jáun² cun³quionh³ pí³ hi³ zia³² jáun² quioh²¹ bíh¹ tsú², la³ cun³ pí³ hi³ jmúh³² tsú² jáun² ta²¹ hi³ lɨ́²³ nio² jo³cuo² tsú² hnga² ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³² yáh³, cun³quionh³ pí³ jáun² bíh¹ záɨ³² tsú² ngú³ tsɨ́¹juɨ́³ lá² quiú¹³ dí², hi³ jmu³ tsú² hi³ ngú³ quiú¹³ dí² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ngú³ hi³ má²quian³² tsú² jáun² hnga² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

4

Ma³hiún¹³ náh² honh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²

1 Jáun² né³ reh², hnoh² tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³ lɨ́n³², tsá² jlánh¹ hen² tsɨn³² jná¹³ hi³ jɨe¹ ná¹, jlánh¹ hiún² lɨ́n³² tsɨn³² jná¹³ jɨ³ hi³ tsah¹ lɨ́n²¹ jná¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Cuɨ́¹ ná¹pin³ náh² la³ má²ná¹pin³ náh² nɨ́² quiúnh¹ náh² Tɨ³² Juo¹³ dí², hnoh², tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³².

2 Hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² mɨ́¹ Evodia quionh³ mɨ́¹ Síntique, hi³ cuɨ́¹ tiánh² tsú²

cá²hon³ la³ cun³ hi³ qui³ ca³tɨn¹ jmu³ tsá² reh² dí² cun³quionh³ Tɨ³² Juo¹³ dí². 3 Ja³bí¹ hnú² reh² Sízigo, mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ cu³tí³ jmúh¹³ hnú² ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³, la³ cun³ niéih³ jáun² hi³ jmáɨ² hnú², hi³ má¹hon¹ nú² reh² tsá²mɨ³ nɨ́², quí¹ tsá²mɨ³ nɨ́² bíh¹ jlánh¹ ca³jmú³ pí³ quiúnh¹ jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsáu², la³ má²quionh³ ñú² Méin¹, jɨ³ tsá² reh² ca³jmú³ ta²¹ quiúnh¹ jná¹³ ñí¹ hná¹ nɨ́² nɨ́² siáh³. Tsá² nɨ́² má²ná¹tón²¹ bíh¹ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú².

4 Ma³hiún¹³ náh² honh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Juah³² jná¹³ siáh³ cónh³: ¡Ma³hiún¹³ náh² honh²! 5 Cuɨ́¹ lɨ³ cuóu³² hnoh² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ hnoh² bíh¹ tsá² chu²¹ honh² náh²; quí¹ má²ja³quián³ jáunh³ bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

6 Hí¹ cú¹pih²¹ lɨ́² jmú² náh² zian² ca³tɨ²¹ hi³ hlá² hi³ nɨ́², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹lienh¹ náh² Dió³², jáun² cáun² juoh¹ náh² tsú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² bíh¹ náh². Tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ hiú¹ mɨh¹ náh² ñí¹con² tsú² má¹ná¹, hniáuh³² cueh¹ náh² tsú² tiá¹hmah¹ bíh¹. 7 Hi³ jáun² Dió³² cué³² hi³ niau²¹ tie³ hñu³ honh² náh², cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ cáu² jueh³², cáun² hi³ tiá² há¹ tiá² ngɨ¹³ tsá²mɨ³cuóun²; hi³ jáun² tie³ hi³ nio² jáun² hñu³ honh² bí¹ náh² jmu³ hua³hí¹³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ náh² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² jáun² quiúnh¹ Cristo Jesús.

Taunh³² tsú² tsɨ́³ jmáh³la³ hi³ chu²¹

8 Hi³ jáun² né³ reh², la³ cun³ ñí¹ ca³táuh³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ lá², hi³ chú³² táunh¹³ náh² honh² la³jɨ́³² hi³ tson², la³jɨ́³² hi³ hɨ́en¹, la³jɨ́³² jmáh³la³ hi³ cú²tso², hi³ jɨ², hi³ chu²¹, jɨ³ hi³ tson² quien² nɨ́² siáh³. Hi³ jáun² né³, tionh² náh² honh² jmáh³la³ cá² ñí¹ hi³ chu²¹, jɨ³ lɨ³ua³ cáun² hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ ca³tɨ²¹ ma³quien² tsú².

9 Jmuh²¹ náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ jáun², la³jɨ́³² jú¹ tson² hi³ ca³ngáɨ¹ jná¹³ jáun² ñí¹con² hnoh², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³niéih² náh² jáun² hi³ hléh²³ jná¹³, jɨ³ la³ cun³ hi³ ca³jɨeh³ hnoh² jáun² hi³ jmu² jná¹³ nɨ́² siáh³; jmu³ náh² la³ nɨ́², hi³ jáun² Dió³², Tsá² cha³² tie³ tsɨ́³ dí², zenh² quiúnh¹ náh².

Po¹ cue³² tiá¹hmah¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹ ca³cué³ tsá² juú² Filipo

10 Hi³ jáun² né³, jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² quí¹hliá² má²cá²chó³² siáh³ jmáɨ¹ hi³ má²ca³ma³hau¹ náh² jná¹³. Tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ juah²¹ hi³ hnoh² jmɨ́¹ má²já²con² náh² quion²¹ jná¹³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² he³ lánh³ rón³² má¹hau¹ bíh¹ hnoh² jná¹³. 11 Hi³ sa³jun³ juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² ná¹, quí¹ má²ca³lɨ³tɨn² bíh¹ jná¹³ hi³ má¹hiún¹³ tsɨn³² la³ cun³ rón³² tí³ hi³ zia³² quion²¹. 12 Ño¹ bíh¹ jná¹³ he³ lánh³ rón³² zian² tsú² hi³ tia³mii², hi³ ño¹ bíh¹ jná¹³ siáh³ hi³ he³ lánh³ jaun³² hi³ zia³² hliáun³ hi³ quioh²¹ tsú². Má²ca³lɨ³tɨn² bíh¹ jná¹³ hi³ má¹hiún¹³ ná¹ tsɨn³² lɨ³ua³ cáun² lánh³ zian² ná¹, uá¹ hi³ canh² uá¹ hi³ lɨ́¹ hó²¹ hén² ná¹, uá¹ hi³ zia³² ca³la³ hi³ tú² hi³ ziáun²³ ho³ uá¹ hi³ tiá² hi³ zia³² hí¹ cú¹pih²¹. 13 Cun³ tió³² bíh¹ jná¹³ ja¹ ca³la³ jɨ́³², quí¹ Cristo bíh¹ Tsá² cue³² jná¹³ pí³. 14 Tɨ³la³ cu³ jáun² bíh¹, hnoh² ca³jmuh³ hi³ chú³² hi³ ca³quiánh² náh² uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³.

15 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² máh³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hmóu³² hnoh² tsá² juú² Filipos nɨ́² bíh¹, ca³ma³hau¹ náh² jmɨ́¹ cuá¹han³ jná¹³ jáun² hué³² Macedonia nɨ́², la³ cun³ qui³ má²ná¹ñíh¹ náh² jáun². Hnoh² bíh¹ ca³ja³ honh² hi³ má¹hau¹ náh² jná¹³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ ca³ma³hau¹ ná¹ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh². 16 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³, quí¹ tá¹la³ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Tesalónica, ja³bí¹ ca³zen² hnoh² siáh³ quɨe³ tenh³ hnah² jéin³² ñí¹con² jná¹³ hi³ hin¹³ jná¹³ ñí¹ lɨ³ hniáuh³² quion²¹. 17 Jun³juáh¹³ hi³hliá² hniá¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³ he¹ ná¹ quián¹³ hnoh² yáh³; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³, hi³ cuɨ́¹ chí¹lɨ³ hliáun²³ hi³ zia³² quián¹³ náh² ñí¹con² Dió³² bíh¹. 18 Hi³ ¡hí¹ la³ tɨ³ chí¹nga² bíh¹ má²ca³jéinh¹ hnoh² ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ bíh¹ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hnoh²! Hi³ jáun² ta³né³² má²zia³² bíh¹ ñí¹con² jná¹³

la³ cun³ hi³ má²lɨ³ tsɨn¹³ cun³quionh³ hi³ ca³zen² náh² jáun² hi³ quian³² Epafrodito. Hi³ ca³zen² hnoh² jáun² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ziún² hi³ ja³² má²ró³² hi³ jɨn³² tsú² ñí¹con² Dió³², cáun² hi³ lɨ́¹ cue³² tsú² hi³ jáun² Dió³² he² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³. 19 Hi³ ño¹ jná¹³ siáh³, hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo Jesús Dió³² Juóu³² jná¹³ cue³² uá²jaɨ³² ñí¹con² hnoh² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ lɨ́²hniáuh³² ñí¹con² náh², la³ cun³ lɨ́³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ zioh² tsú² jáun². 20 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² Jméi² dí² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ cu³tí³.

Hah² tsú² jáɨ¹³ ñí¹ má²ca³táuh³

21 Juah²¹ tiá³: “Hia² náh²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. Tsá² reh² dí² tionh² lá² quiúnh¹ jná¹³ juáh³ siáh³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh². 22 La³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³² tionh² ñí¹ lá² juáh³: “Hia² náh²”, la³ñí¹ la³ján³ tsá² tionh² hñú¹³ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ já¹ juú² Roma lá².

23 Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² jɨ³lɨn² náh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Colosenses

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Colosas

1 Jná¹³ la³² Po¹, tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo la³ cun³ hi³ hnió³ hnga² Dió³², quiúnh¹ jná¹³ reh² dí² Timoteo, 2 hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² náh² já¹ juú² Colosas nɨ́², tsá² nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo. Dió³² Jméi² dí² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ hi³ hnoh² zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ liéinh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

3 La³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²; 4 quí¹ má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² má²nio² cáun² honh² hnoh² ñí¹con² Cristo Jesús, jɨ³ hi³ jlánh¹ hno³ náh² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³². 5 Né¹ jnoh¹ hi³ má²ná¹jmuh³² náh² la³ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³héih³ náh² honh² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ jáun² quián¹³ náh² hñu³mɨ³cuú²; hi³ ca³ta³ná¹hu²¹ honh² náh² hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³niéih² náh² jáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ jú¹ tson², la³ cun³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ hi³ liáun³ tsú². 6 Jáɨ¹³ hi³ ca³niéih² hnoh² jáun² má²chí¹cuóun², hi³ má²jmu² siáh³ ta²¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ñí¹con² hnoh² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³niéih² náh² hi³ ha³ cónh³ tí³ mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² náh², hi³ ca³ngɨ¹³ náh² re² hi³ tson² bíh¹ hi³ jáun². 7 Jáɨ¹³ nɨ́² dá² ca³ma³ta² hnoh² reh² dí² Epafras tsá² hno³ lɨ́n³² dí², tsá² má²cá³jmú³ hí³ tá¹³ Dió³² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² jlánh¹ re² má²tí³² hí³ jë¹, hi³ lɨ́n³ quian²¹ Cristo ñí¹con² hnoh². 8 Hí³ bíh¹ má²cuá²caun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñí¹con² jnoh¹, hi³ hnoh² ná¹hnáu³ náh² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹.

9 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ la³ nɨ́² né³, cun³ tiá² má²ca³chá¹³ bíh¹ jnoh¹ tɨ³ có³² hi³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² quián¹³ hnoh². Hi³ hiú² mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ jmu³ tsú² hi³ lɨ³ cuɨn² hnoh² tán¹ hián² cu³tí³ la³ cun³ hi³ hnió³ tsú², cun³quionh³ hi³ jmu³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú² hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ honh² náh², jɨ³ hi³ há¹ ngɨ¹³ náh² siáh³ nɨ́¹juáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú². 10 Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsá² joh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ tiú²nio² lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú². Hi³ cun³quionh³ hi³ zian² náh² la³ jáun² né³, lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² hliáun³ ta²¹ chu²¹, jɨ³ hi³ lɨ́¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ re² tsá²lɨ³ cuóun³² náh² siáh³ Dió³². 11 Mɨ³² jnoh¹ siáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ jmu³ tsú² hi³ lɨ³ pin³ honh² hnoh² cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹ tsú², hi³ jáun² ca³la³ hi³ juenh² lɨ́n³² honh² hnoh² lɨ́¹³ tion¹³ náh² honh² ja¹ la³jɨ́³² hi³ quiunh²¹ náh², hi³ ca³la³ hi³ lɨ³ tsɨnh¹ lɨ́n²¹ náh² siáh³. 12 Hi³ jáun² cuéh³ náh² tiá¹hmah¹ Jméi² dí², quí¹hliá² má²ca³chau³ dí² tsú² hua³jan²¹ hi³ tsá¹héi¹³ dí² la³ cun³ hi³ tsóh³ tsú² jáun² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² tionh² ñí¹ tie³ joh¹, la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³². 13 Quí¹ Dió³² má²ca³liáu³² dí² ñí¹con² pí³ quioh²¹ ñí¹ já¹niéi², hi³ jáun² ca³chau³ dí² tsú² jo³cuo² Jon², Tsá² hnio³ tsú² hí³ lɨ́n³². 14 Cun³quionh³ Jon² bíh¹ tsú² má²ca³liáu³², hi³ ca³hin³ tsú² siáh³ tso³ quiú¹³ dí².

Cun³ñí¹ hi³ jun³ Cristo bíh¹ ca³niau³ tie³ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³²

15 Né³² né³, cun³quionh³ Cristo hí³ bíh¹ má²néh³² dí² cun³ tán¹ cun³ hián² Dió³² Tsá² tiá² jniá³. Hí³ bíh¹ lɨ́n³ Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³², Tsá² la³ñí¹ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². 16 Cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ Dió³² la³jɨ́³² hi³ zia³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² siáh³, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ jɨ³ hi³ tiá² jniá³ nɨ́² siáh³, la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá²cuú² tsá²chín³, uá¹ hi³ tsá² ná¹ho² ta²¹ uá¹ hi³ tsá² jmu² héih³², uá¹ hi³ tsá² cú² tsá² juenh² nɨ́² siáh³. Cun³quionh³ hí³ bíh¹ dí² ca³jmú³ Dió³² la³jɨ́³² hi³ nɨ́², hi³ la³jɨ́³² bíh¹ lɨ³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí². 17 Quí¹ cun³ jmɨ́¹

má²zian² bíh¹ Cristo la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², hi³ cun³quionh³ hí³ bíh¹ siáh³ ca³ta³no¹ jɨ³lɨ³² la³ cun³ ñí¹ ca³tɨ²¹. 18 Cristo hí³ bíh¹ lɨ́n³ siáh³ mɨ³ chí¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³², tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ cuá² ta³ tsú². Hí³ bíh¹ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³², hi³ lɨ́n³ tsú² siáh³ Tsá² la³ñí¹ hi³ lɨn³ tsá² hmaɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ tsú² Tsá² la³ñí¹ ñí¹ ca³la³ jɨ́³². 19 Quí¹ Dió³² ca³lɨ³hnió³ hi³ Jon² dí² dí¹quian³² ca³la³ jɨ́³² la³ cun³ hi³ lɨ́n³ dí² jáun² hnga². 20 Ja³bí¹ ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ cun³quionh³ Cristo chá³² tie³ ja¹ quioh²¹ quionh³ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², hi³ ca³jmú³ dí² jáun², jáun² lɨ́¹³ hen³ dí² siáh³ re² tɨn² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hi³ zia³² hñu³mɨ³cuú² nɨ́² siáh³. Ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ Cristo hi³ ca³táɨn² jáun² tsoh² crei²¹ jmɨ́¹ jun¹ tsú².

21 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmɨ́¹tin² jmɨ́¹ jɨ́e³² hnoh² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ tsá² siánh³, jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ tɨ́² hon² náh² Dió³² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ jmuh³² náh² jáun², 22 tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ca³chá³ tie³ ja¹ quián¹³ náh² quiúnh¹ tsú², cun³quionh³ hi³ jun³ jáun² Cristo jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹ngú³ tsú² jáun² la³ jnoh¹. Cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, lɨ́¹³ jmu³ tsú² hi³ chá¹tánh¹ náh² ñí¹con² dí² hnga², hi³ ná¹chan¹ náh² ñí¹con² tsú², hi³ ná¹jɨn² náh² siáh³, jɨ³ hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² quián¹³ náh². 23 Tɨ³la³ hniáuh³² hi³ la³ má²nio² nɨ́² bíh¹ cáun² honh² náh² má¹ná¹, la³jmɨ́¹ dí¹chi²¹ tiá³ cáun² hñú³ ñí¹ hiah³² quioh²¹. Ha³ tiá² hniáuh³² yáh³ tianh¹³ náh² tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ hi³ ca³héih³ náh² jáun² honh² jmɨ́¹ ca³niéih² náh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³². Jú¹ chú³² nɨ́² bíh¹ jaun³² má²ca³nga³ tsú² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jná¹³ né³, Po¹, lɨ́n³ ná¹ siáh³ jan² quian²¹ ñí¹con² jáɨ¹³ nɨ́².

Po¹ nio² jo³cuo² hi³ ma³cón³² tsá² lɨ́n³ cuáh³²
(Efesios 3:1-11)

24 Jáun² né³, ta³né³² lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³hliá² ma³tso¹ ná¹ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Cun³quionh³ hi³ ma³tso¹ jná¹³ jáun² tsɨn³² má²ma³hián¹³ jná¹³ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ ma³tso² Cristo tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² cuáh³², tsá² lɨ́n³ hí³ la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ tsú². 25 Hi³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ jná¹³ jan² tsá² má²cón³² tsá² lɨ́n³ cuáh³², cun³ñí¹ hi³ má²ca³hiáu³² jná¹³ Dió³² ca³tɨ²¹ cáun² hi³ chú³² quián¹³ hnoh², hi³ cué¹³ jná¹³ hnoh² tán¹ hián² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú², 26 la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun² la³ cun³ cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹. Hliáun³ nió³ lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²ca³há² ca³nga² tá¹la³ jáun², tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ca³jñéih³ jáɨ¹³ jáun², hi³ hnió³ dí² lɨ³ cuoh² tsá² joh¹. 27 Ñí¹con² tsá² hí³ joh¹ bíh¹ Dió³² má²ca³lɨ³hnió³ hɨe³² jú¹ tson² hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun², cáun² jáɨ¹³ quien² lɨ́n³² ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ lɨ́¹³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² tsú². Jáɨ¹³ jáun² né³ má²tson² hi³ zian² Cristo hñu³ honh² hnoh², uá¹ hi³ tsá²cá²jo²¹, uá¹ hi³ tsá² *judíos. Hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² hí³ dí² hñu³ honh² hnoh² né³, hi³ jáun² má²ná¹hen² honh² náh² hi³ lɨ́n¹³ náh² rón³² la³ cun³ qui³ lɨ́n³ hnga² Dió³².

28 Hi³ jáun² jnoh¹ hléh¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu². Hi³ hɨe²³ jnoh¹ tsáu² jɨ³ hi³ hlɨ́¹ lienh¹ jnoh¹ tsú² jɨ³lɨn² cun³quionh³ jú¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ má¹jnia¹³ jnoh¹ la³jɨ́n³² tsáu² ñí¹con² Dió³² hi³ ná¹lɨ́n³ tsú² tsá² má²húnˀ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 29 Jáun² cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmu² jná¹³ ta²¹ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨn³² cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ cue³² hnga² Cristo ñí¹con² jná¹³.

2

1 Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ jmu² jná¹³ pí³ lɨ́n³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² tionh² juú² Laodicea, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² tiá² má²ca³jɨe³² jná¹³ hí¹ cónh³ nɨ́² siáh³. 2 Quí¹ jná¹³ hen² tsɨn³² hi³ tá¹ la³jɨ́n³² náh² nɨ́² lɨ³ pin³ honh², hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ hi³ ná¹hnáu³ náh², ca³la³ ñí¹ ca³ta³no¹ tiá³ honh² náh² tán¹ hián² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ há¹ ngɨ¹³ náh² re² jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun² quioh²¹ Dió³²; hi³ jáɨ¹³ jáun² né³,

hnga² bíh¹ Cristo. 3 Hí³ bíh¹ Tsá² jñéih³ la³jɨ́³² hi³ quien² lɨ́n³², la³ cun³ hi³ jniá³ jáun² jmɨ́¹ tsɨ́³ Dió³², la³ má²quionh³ hi³ ñi³² Dió³² nɨ́² siáh³. 4 Juah³² jná¹³ la³ nɨ́² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² tiá² hin² lɨ́¹ ma³cau² náh² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² lɨ́n³². 5 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² zenh² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh² hi³ dí¹tsáun² ná¹, tɨ³la³ zenh² bíh¹ jná¹³ quionh³ jmɨ́²chí³ quion²¹, hi³ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ jɨe³² ná¹ hi³ hnoh² tionh² náh² re² tɨn², jɨ³ hi³ nio² siáh³ cáun² tán¹ honh² náh² hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Cristo.

Zian² tsú² cáun² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ Cristo

6 Hi³ jáun² la³jmɨ́¹ ca³hen³ náh² jáun² Jesucristo hi³ lɨ́n³ Juóuh³² náh², la³ jáun² bíh¹ hniáuh³² ñí¹táunh¹ náh² ná¹cunh² quiúnh¹ tsú². 7 Jáun² né³, la³jmɨ́¹ jmu² cáun² hmá² hi³ hí²³ chí² jmu² ñí¹ ñe¹ lɨ́n²¹, ho³lá²dá² la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² zih³² hñú³ ñí¹ jmɨh¹ hiah³² pin³, la³ jáun² bíh¹ hniáuh³² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau³² tiá³ honh² náh² ñí¹con² tsú², la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ má²ca³lɨ³ tɨn² náh² jáun², hi³ cueh¹ náh² tsú² siáh³ tiá¹hmah¹ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³².

8 Jáun² hua³hín¹³ náh², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨ³ zian² tsá² ma³cau² hnoh² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² hi³ cháunh²³ chí¹ hnga², jɨ³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² tiá² lin¹ ñí¹ quien² nɨ́² siáh³. Jáɨ¹³ la³ nɨ́² ja³² ñí¹con² tsá² hɨe³² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsáu² bíh¹, hi³ ja³² jáun² ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tsá² ná¹jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; jun³juáh¹³ ñí¹con² Cristo yáh³ ja³² jáɨ¹³ la³ nɨ́².

9 Quí¹ la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga² bíh¹ Dió³² lɨ́n³ Cristo, hi³ tá¹la³ jáun² né³, lɨ́n³ tsú² siáh³ Tsá² ngú³. 10 Hi³ jáun² hnoh² siáh³ má²zian² náh² cun³ tán¹ cun³ hián² cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹ Cristo. Hi³ hí³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Tsá² chín¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² ná¹ho² ta²¹ jɨ³ pí³ cuú² chín³ nɨ́² siáh³. 11 Jáun² cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹ Cristo, má²quiánh¹ bíh¹ náh² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² náh² Dió³² hó¹ñí¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ jmu² tsú² jáun² hi³ *tiu³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² yáh³ má¹ná¹, quí¹ hnoh² dá² má²ná¹quiánh¹ li²¹ hi³ ca³jmú³ hnga² Cristo bíh¹. Quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³quin³ tɨ³ có³² pí³ quioh²¹ ngú³ quián¹³ náh² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² tso³. 12 Quí¹ jmɨ́¹ cáun³ náh² jáun² jmáɨ² ja³haun³ náh² cu³tsa³² quiúnh¹ Cristo, hi³ jáun² ja³bí¹ la³ jáun² ca³jenh¹³ náh² siáh³ quiúnh¹ tsú², quí¹hliá² ca³cháh¹ náh² cáun² honh² hi³ ca³tɨ²¹ pí³ quioh²¹ Dió³², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo ja¹ hla¹. 13 Hnoh² dá² jmɨ́¹ ná¹jún¹ bíh¹ náh² jmɨ́¹tin² ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ tsáuh³ náh², jɨ³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jmɨ́¹ má²ná¹quiánh¹ náh² li²¹ jáun² hi³ lin¹ hi³ taunh² náh² Dió³² hó¹ñí¹. Tɨ³la³ né³² né³, Dió³² má²ca³jmú³ hi³ má²zian² náh² cu³tsa³² quiúnh¹ Cristo, quí¹ má²ca³hin³ bíh¹ tsú² la³jɨ́³² tso³ quiú¹³ dí²; 14 ca³jmú³ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² hin²³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ sí² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ rén² tsáu². Ja³bí¹ ca³hin³ siáh³ Dió³² jɨ³ héih³² hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ tsú² ma³tí³², quí¹ ñí¹ crei²¹ bíh¹ ca³tón³ tsú² la³jɨ́³² hi³ nɨ́². 15 Jmɨ́¹ cá¹taun³ jáun² crei²¹ bíh¹ Cristo ca³cah¹³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²chín³, la³ cun³ tsá² hláɨnh¹ jɨ³ la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ nɨ́² siáh³, hi³ ca³chin² dí² tsá² hí³ juɨ³² hi³ tson³, hi³ jáun² ca³lɨ³ lin¹ hi³ hí³ dí² cah²³ jmáɨ¹.

Lɨ́²uú² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ lɨ́³ héih³² quioh²¹ tsáu²

16 Hi³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tɨn¹ chu³ ñeh³ hnoh² ca³tɨ²¹ má³² hi³ cú² hi³ húh²³ náh², ho³ hi³ ca³tɨ²¹ jmɨ́¹ jmáɨ¹, ho³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú² jmɨ́¹ niuh³² zɨh², ho³lá²dá² *jmáɨ¹ nio² tie³. 17 La³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ³ henh¹³ hi³ ca³tɨn¹ Cristo tá¹la³ tiá² jmɨ́¹ má²zian² tsú² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹, tɨ³la³ hnga² hí³ bíh¹ lín³ hú¹tá¹ mí¹zioh²¹ má¹ná¹. 18 Zian² tsá² má²ta² hi³ hniáuh³² jmú¹³ dí² tsɨ́¹juɨ́³, jɨ³ hi³ hniáuh³² néh¹ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ dí² siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². Tsá² la³ hí³ má²quien² jáɨ¹³ quioh²¹ cun³quionh³ hi³ má²cau² hi³ juáh³ hi³ zia³² hi³ má²cá²jnia³ jéinh³². Tsá² la³ hí³ jmu² tonh² lɨ́n³² cun³quionh³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hmóu³² bíh¹. Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ niau²¹ hlah³ honh² náh² nɨ́¹juáh³ hi³ ca³zeh³ náh² tsá² la³ hí³

ñí¹ hlah³. 19 Quí¹ tsá² hí³ dá² tiú²uú² tionh² yáh³ ñí¹con² Cristo Tsá² lɨ́n³ mɨ³chí¹ ñí¹con² jnoh¹, tsá² ná¹láɨ³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³ zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ tsú². Cristo Tsá² jmu² hí³ hi³ la³jɨ́³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ ná¹cuú² ná¹jenh² re² quioh²¹, hi³ má²ton³ dí² siáh³ jáun² cuóun² re², rón³² la³ cun³ qui³ hnió³ Dió³².

20 Né³² né³, má²cá²tsan³ bíh¹ hnoh² quiúnh¹ náh² Cristo, jáun² ta³né³² né³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ jmu³ tsá²cuú² tsá²chín³ quien² ñí¹con² náh², tsá² qui³ ná¹jmu² hí³ quien² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². ¿He³ láɨh³² sa³ zian²í¹ ma³ náh² la³ cun³ qui³ zian² tsá² zian² hí³ ñí¹ hué²¹ lá²? ¿He³ láɨh³² sa³ ma³quien¹³ ma³ náh² héih³² quioh²¹ tsú²?, uá¹la³ cun³ héih³² hi³ juáh³: 21 “Ha³ lɨ́² hiá³ hi³ lá², ha³ lɨ́² cúh² hi³ nɨ́², ha³ lɨ́² tí³ cuonh² hi³ ó³²”. 22 Hi³ la³jɨ́³² hi³ hɨe³² tsú² jáun² né³, chau³² jmáɨ¹ tsá²hín³ bíh¹ nɨ́¹ má¹ca³jmúh³² tsú² ta²¹. Quí¹ héih³² hi³ má²ta² tsú² nɨ́² dá² lɨ́³ jmáh³la³ héih³² quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹. 23 Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ héih³² la³ nɨ́² lɨ́¹³ niéih³ la³jmɨ́¹ niéih³ jë¹ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, quí¹hliá² cun³quionh³ héih³² la³ jáun² lɨ́¹³ ma³jnia³² tsú² la³jmɨ́¹ jniá³ jan² tsá² má²tí³² re² cuáh³² quioh²¹, tsá² jmu² hi³ tsɨ́¹juɨ́³ hnga², jɨ³ tsá² jmu² hi³ má²tso² tsɨ́³ ngú³ quioh²¹. Tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, hí¹ cáun² bíh¹ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ héih³² la³ nɨ́², hi³ jmɨ́¹ lɨ³ ma³hau³ hi³ cah¹³ tsú² jmáɨ¹ ñí¹con² la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ ngú³ quioh²¹ tsú² jmu³.

3

1 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ má²ca³jenh¹³ hnoh² quiúnh¹ Cristo, jmu³ náh² dí¹quian¹ náh² hi³ zia³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá¹tón²¹ Cristo tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². 2 Jmu³ náh² zian² ca³tɨ²¹ hi³ zia³² hñu³mɨ³cuú², jun³juáh¹³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³. 3 Quí¹ má²cá²tsan³ bíh¹ hnoh² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ zian² náh² jáun² jmɨ́¹tin². Tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, tiá² má²ca³lɨ³ lin¹ yáh³ ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ quien² hi³ má²zian² náh² jáun² hi³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ Dió³², cu³lɨ²¹ quiúnh¹ náh² Cristo. 4 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³ma³jnia³² Cristo, Tsá² jmu² hí³ hi³ zian² náh² cáun² hi³ hmaɨ²¹, ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² jnia³ náh² quiúnh¹ tsú² hi³ lin¹ hi³ lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsú² jáun² hnga².

He³ lánh³ jmɨ́¹ zian² tsú² jmɨ́¹tin² jɨ³ he³ lánh³ má²zian² tsú² cáun² hi³ hmaɨ²¹

5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, quin³² náh² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ dí¹quian¹ ngú³ quián¹³ náh² jmu³. Ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² juón¹ quiúnh¹ náh² tsá² hlá² tsá² nɨ́², sa³jun³ hniáuh³² jmúh¹³ náh² cáun² hi³ tiá² jɨ². Ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ cuó³ náh² la³jmɨ́¹ jmu² jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ², sa³jun³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh², sa³jun³ hniáuh³² jmúh¹³ náh² uóu³² honh², quí¹ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹ bíh¹ lɨ́n³ tsá² uóu³² tsɨ́³. 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ma³tson¹³ Dió³² tsá² tiá² nieh³ la³ hí³ ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³. 7 Ti³tsóh³dí¹ la³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́¹ ñi³táunh¹ náh² jmɨ́¹tin², hi³ jmɨ́¹ jmuh³² náh² la³jɨ́³² hi³ nɨ́²; 8 tɨ³la³ ta³né³² né³, chá¹ náh² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jáun², uá¹la³ cun³: hi³ tɨ́² míh²³ jáun² honh² náh², hi³ tɨ́² jlánh¹ náh², hi³ tɨ́² hian² honh² náh², hi³ tɨ́² tú² tɨ́² hion²³ náh² tsáu², jɨ³ la³jɨ́³² jú¹ hlah³ hi³ tɨ́² hue³² jáun² honh¹ náh² nɨ́² siáh³. 9 Ha³ lɨ́² juónh³² náh² jú¹ tɨ́¹já¹² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján², quí¹ hnoh² bíh¹ tsá² má²ca³cháh¹ náh² tɨ³ có³² hi³ yeh³ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ jáun² honh² náh² hi³ jmúh¹³ jmɨ́¹tin², la³ má²quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ ná¹hëh³ chinh³² náh² nɨ́² siáh³; 10 hi³ ta³né³² né³, má²zian² náh² cáun² hi³ hmaɨ²¹ bíh¹. Hi³ Dió³² Tsá² ca³ma³jniau² náh² né³, cuá¹jmu² hi³ chí¹lɨ́²hmaɨ²¹ náh² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́n³ náh² la³ cun³ rón³² lɨ́n³ tsú² hnga², ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ cuóun³² náh² tsú² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³. 11 Jáun² tiú²uú² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́n³ tsú² *tsá²cá²jo²¹ ho³ tsá² *judío, tsá² quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, ho³lá²dá² tsá² tiá² li²¹ quian³²; sa³jun³ uú² quien² yáh³ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³, ho³ tsá² zian² ja¹ hngá¹ ja¹ náɨ², ho³ hi³ lɨ́n³ tsú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsáu² ho³lá²dá² tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hnga², quí¹ jɨ³²la³ hi³ tionh²

tsú² jo³cuo² Cristo bíh¹ quien², Tsá² cuá³ hí³ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ ji³li̱n² tsá² joh¹.

12 Hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² joh¹ Dió³², tsá² má²ca³quianh³ tsú², ji³ ca³la³ hi³ hniau³ li̱n³² tsú² siáh³. Jáun² né³, hniáuh³² lín³ náh² tsá² ja³² mií³ tsí³, tsá² chú³² tsí³, tsá² tiá² jmu² pan¹ hnga², tsá² re² jë¹ ji³ hi³ juenh² honh² náh² ní² siáh³. 13 Jmu³ náh² juenh² honh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², chin³² náh² honh² tsáu¹³ tsá²ján² tsá²ján². La³jmí¹ ca³chin² jáun² Cristo tsí³ tso³ quián¹³ hnoh², la³ jáun² jmu³ hnoh² uá²ja̱i³² quiúnh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján², quí¹ hi³ ní² bíh¹ hi³ quí² cunh², hi³ jáun² lí¹³ ma³tí³² tsú² la³jí³² hi³ ñí¹ hná¹ ní². 15 Jáun² né³, cun³quionh³ hi³ nio² tie³ honh² bíh¹ náh² lí¹³ li̱³tsi̱n² náh² hi³ ná¹jmuh³² náh² la³ cun³ hi³ ti̱³² tsí³ Cristo, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³ ca³te³ Dió³² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² hi³ ná¹lín³ náh² la³juah²¹ dúh¹ jan² tán¹ tsáu². Hi³ cuí¹ ná¹lín³ náh² siáh³ tsá² cueh³² tiá¹hmah¹ Dió³².

16 Jú¹ chú³² jáun² quioh²¹ Cristo lí³ cáun² ja̱i¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ zia³² ñí¹ jmu² ta²¹. Jáun² cuí¹ jmu¹ ta²¹ ja̱i¹³ jáun² hñu³ honh² náh² la³ má²jmu² jáun². Ma³ti̱n¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján² ji³ hi³ hlí¹ lienh¹ náh² siáh³ tsá²ján² tsá²ján² cun³quionh³ jú¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³. Hi³ cun³ñí¹ hi³ hiún² honh² náh² ñí¹con² Dió³² né³, jáun² híe¹ náh² sun¹ hi³ lí³ ja̱i¹³ quioh²¹ Dió³², ji³ sun¹ hi³ ca³ti̱n¹ Dió³², la³ má²quionh³ ji³ sun¹ hi³ cue³² jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh² ní² siáh³. 17 Li̱³ua³ cáun² hi³ jmúh¹³ náh² ho³ hi³ hléh¹³ náh², jmu³ náh² la³jí³² cha¹³ Jesús Ti̱³² Juo¹³ dí²; ji³ hi³ cueh¹ náh² siáh³ tiá¹hmah¹ Dió³² Jméi² dí², cun³ñí¹ hi³ ca³ti̱n¹ hí³ dí².

Ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² quionh³ tsá²ján² tsá²ján²

18 Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá²mi̱³, tianh³² náh² ta²¹ tsá²ñuh² ñí²cuonh², la³ cun³ hi³ qui³ ca³ti̱n¹ tsá²mi̱³ jmu³ ní¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Ti̱³² Juo¹³ dí². 19 Hnoh² tsá²ñuh², ma³hno¹ náh² tsá²mi̱³ ñí²cuonh², ha³ lí² jmuh³² tsú² hian² honh².

20 Hnoh² tsá¹míh¹, tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh² ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ juáh³ tsú², quí¹ la³ ní² bíh¹ jéih³² Dió³² Juo¹³ dí². 21 Hnoh² tsá² ná¹lín³ náh² jméi² mí¹ziú¹³ tsá¹míh¹, ha³ lí² lí¹ quiú² lí¹ jin³ náh² jónh³² ca³la³ ñí¹ ca³ngo³ tsú² tsí³.

22 Hnoh² tsá² ná¹lín³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsáu², ma³ti²¹ náh² la³jí³² héih³² hi³ jmu² tsá² ná¹lín³ juóuh³² náh² ñí¹ hué²¹ lá²; ti̱³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ tá¹la³ dí¹jíe²³ yáh³ tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² tá¹tonh¹ náh² re² ñí¹con² tsú², quí¹ la³ jonh³ jmí¹ honh² bíh¹ náh² hniáuh³² jmúh¹³, cun³ñí¹ hi³ juénh² náh² ñí¹con² Ti̱³² Juo¹³ dí². 23 Li̱³ua³ cáun² hi³ jmúh¹³ náh², jmu³ náh² ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², la³jmí¹ lí³ hi³ ná¹má²tih²¹ náh² ñí¹con² Ti̱³² Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ ñí¹con² tsá²mi̱³cuóun² yáh³. 24 Quí¹ má²ñíh¹ bí¹ náh² hi³ héih¹ náh² ñí¹con² Ti̱³² Juo¹³ dí² la³ cun³ hi³ ca³ti̱n¹ náh² hián¹³, quí¹ zia³² bíh¹ hi³ má²ca³héinh³² tsú² hi³ ca³ti̱n¹ hnoh². Quí¹ hnoh² dá² ná¹má²con²¹ náh² Cristo bíh¹, Tsá² cu³tí³ lín³ Juóuh³² náh². 25 Ti̱³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ né³, tsá² la³ hí³ dá² he³ hmah²¹ quioh²¹ la³ cun³ tí³ hi³ hlah³ hi³ lí²jmú³ bíh¹, quí¹ Dió³² tiá² jmu² yáh³ hi³ ma³ quin³² tsáu².

4

1 Hnoh² tsá² ná¹lín³ náh² juo¹³ tsá² jmu² ta²¹, jmu³ náh² chun¹ ñí¹con² tsá² quian²¹ náh², jmu³ náh² héih³² cá²re² he² ñí¹con² tsú². Cháu¹ náh² honh² hi³ ja³bí¹ hnoh² uá²ja̱i³² zian² jan² Juóuh³² náh² ti̱³ hñu³mi̱³cuú².

2 Lienh¹ náh² Dió³² chí¹ñi¹ la³ má²lienh¹ náh² ní², hi³ ná¹zian² honh² náh²; hi³ má¹li̱³² jáun² né³ ha³ lí² cuí¹ cha³có³ honh² náh² hi³ cueh¹ tsú² tiá¹hmah¹. 3 Ja³bí¹ lienh¹ náh² siáh³ Dió³² quiú¹³ jnoh¹, hi³ jáun² niá³² tsú² ju̱i³² hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú² hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ jáun² jmí¹tin² hi³ ca³ti̱n¹ Cristo, quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹tson³ jná¹³ lá². 4 Mí¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² jná¹³ híe¹³ re² lín³² já¹³ jáun² la³ cun³ hi³ ca³ti̱n¹ ná¹ jmu¹.

5 Cuí¹ lɨ́n¹³ náh² tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³ ja¹ quioh²¹ tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³², jmuh²¹ náh² re² ta²¹ jmáɨ¹ hi³ zian² náh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³. 6 Hniáuh³² lienh¹ hnoh² tsáu² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² bíh¹, jáɨ¹³ hi³ lɨ³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² tsú²; jɨ³ hi³ hniáuh³² ñíh¹³ náh² siáh³ ha³ lánh³ ngáɨh¹ náh² ñí¹con² tsá² zia³² hi³ nga².

Hah² tsú² jáɨ¹³

7 Hi³ jáun² né³, reh² Tíquico, tsá² hno³ lɨ́n³² dí², hɨ́e³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan² tsá² ca³ma³hau³ lɨ́n³² jná¹³, jan² tsá² hú¹tá¹ má²tí³² jë¹, hi³ lɨ́n³ siáh³ jan² tsá² má²cón³² Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³. 8 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ zein³² jná¹³ tsú² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² záɨ³² tsú² hnoh² he³ lánh³ tiauh² jnoh¹, jɨ³ hi³ chá³² tsú² siáh³ tiá³ honh² hnoh². 9 Ja³bí¹ Onésimo tsá² coh¹ hnoh² tsánh³² siáh³ quionh³ tsú². Hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan² tsá² hno³ jnoh¹ lɨ́n³², jan² tsá² má²má²tí³² re² jë¹. Tsá² gon³ nɨ́² né³ tsa³chá² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ná¹lɨ́²³ ñí¹ lá².

10 Aristarco tsá² cuá¹hún¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² quiúnh¹, jɨ³ Marcos raɨnh²¹ Bernabé nɨ́² siáh³ juáh³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh². Quí¹ má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² siáh³ ha³ lánh³ lɨ́n³ Marcos, hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ ja³jɨe³ tsú² hnoh², hen³ náh² tsú² re² tɨn². 11 Ja³bí¹: “Hia² náh²” juáh³ siáh³ tsá² jmáɨ² Jesús, tsá² tsauh²¹ Justo quioh²¹. Jáun² né³, ja¹ quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² *judíos tsá²co¹ jná¹³, tsá² má²tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ́³²la³ gáun³ tsá² nɨ́² bíh¹ jmu² ta²¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², jɨ³ hi³ lɨ́n³ tsú² siáh³ tsá² jlánh¹ má²hiún² tsɨn³² jná¹³. 12 “Hia² náh²” juáh³ siáh³ Epafras, tsá²coh¹ náh². Hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan² quian²¹ Cristo, hi³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hiú² mɨ³² lɨ́n³² tsú² quián¹³ hnoh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³liéinh³² Dió³², hi³ jáun² Dió³² jmu³ hi³ niau²¹ tiá³ honh² hnoh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, hi³ hú¹tá¹ cáun² tán¹ nio² honh² náh² hi³ jmúh¹³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³². 13 Quí¹ jná¹³ lɨ́n³ tsá² cue³² jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ Epafras hɨ³² tsɨ́³ quián¹³ hnoh², la³ má²quionh³ jɨ³ tsá² zian² juú² Laodicea jɨ³ juú² Hierápolis nɨ́² siáh³. 14 Lucas tsá² lɨ́n³ tɨ³² mɨ́³ tsá² hno³ lɨ́n³² jnoh¹, juáh³ siáh³: “Hia² hnoh²” la³ má²quionh³ Demas.

15 Juah²¹ tiá³ náh²: “Hia² náh²” ñí¹con² tsá² reh² zian² juú² Laodicea. Zéih³ siáh³ mɨ́¹ Ninfas: “Hia² nú²”, jɨ³ tsá² ngɨh³² hñú¹³ tsú² nɨ́² siáh³. 16 Nɨ́¹ má¹lɨ́²hí³² tsú² sí² lá² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², zen² náh² siáh³ ñí¹con² tsá² cuáh³² tionh² juú² Laodicea, hi³ jáun² hɨ́³² siáh³ tsá² hí³ uá²jaɨ³²; hi³ ja³bí¹ hniáuh³² hɨ́h¹ siáh³ hnoh² sí² hi³ ca³zéin³² jná¹³ tɨ³ Laodicea. 17 Zéih³ Arquipo jáɨ¹³ lá²: “Sá¹nɨ́² jɨe³, hniáuh³² má¹tih²¹ nú² re² ta²¹ hi³ má²ca³cué³ Tɨ³² Juo¹³ dí² quioh²¹ hi³ jmúh¹³ nú²”.

18 Jná¹³ la³² Po¹, jmu² jná¹³ jáɨ¹³ lá² ñí¹ cá¹táuh³ sí² cun³quionh³ uón³² huen² hi³ háɨh¹ ná¹ jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh². Cháu¹ náh² tiá³ honh² hi³ cuá¹tson³ jná¹³ ñí¹ lá². Hi³ jáun² né³, Dió³² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Tesalonicenses

Sí² lá² ca³zen³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ ñí¹con² tsá² má²ĺin³ cuáh³² já¹ juú² Tesalónica

1 Hnoh² reh², tsá² má²ĺin³ náh² cuáh³² já¹ juú² Tesalónica ní², jná¹³ Po¹ quiúnh¹ Silvano jɨ³ Timoteo, tsá² ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tsá² tionh² náh² jo³cuo² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Dió³² cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh², hi³ cuí¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Lánh³ rón³² jmí¹ tanh² tsá² reh² zian² Tesalónica ta²¹ Dió³²

2 Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ ca³la³ jín³² hnoh², hi³ mɨ³² jnoh¹ siáh³ ca³tɨn¹ hnoh² ní¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³². 3 La³jí³² jmáɨ¹ ní¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³² Jméi² dí², chau² tsí³ jnoh¹ ta²¹ hi³ ná¹jmuh³² hnoh² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³², hi³ chau² siáh³ tsí³ jnoh¹ hi³ ná¹jmuh³² hnoh² pí³ lín³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hno³ náh² Dió³², jɨ³ hi³ ná¹hé² ná¹janh³² náh² hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 4 Hnoh² reh², tsá² jlánh¹ hniau³ náh² Dió³², né¹ jnoh¹ hi³ Dió³² má²ca³quianh³ hnoh². 5 Jmí¹ ca³hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh², jun³juáh¹³ cun³quionh³ jmáh³la³ jáɨ¹³ yáh³ ca³hléh¹³ jnoh¹, tɨ³la³ cun³quionh³ la³jí³² pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, hi³ jáun² ca³lɨ³ lin¹ hi³ tson² bíh¹ jáɨ¹³ jáun². Ñíh¹ bíh¹ hnoh² lánh³ rón³² láɨ³ jnoh¹ jmí¹ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh² ní², quí¹ hi³ ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ lí¹³ cáun² hi³ lɨ³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² hnoh².

6 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³tí¹ ca³jinh²¹ náh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ hi³ jmu³² jnoh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²; uá¹jinh¹ ca³ma³tsoh¹ lín²¹ hnoh² honh² jmí¹ ca³heh³ náh² jú¹ chú³², tɨ³la³ hiún² lín³² bíh¹ honh² náh² ca³lɨ³ hi³ ca³jmú³ Jmí²chí³ Chun¹. 7 Hi³ jáun² hnoh² má²ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ cáun² nóh³² hi³ jɨe²³ la³jín³² tsá² reh² zian² hué³² Macedonia jɨ³ hué³² Acaya. 8 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Acaya yáh³ ja³cuóun² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ca³jmuh³ hnoh², quí¹ jɨ³ la³jín³² tsá² hué³² ñí¹ uóunh³ bíh¹ má²ná¹ñi³² hi³ hnoh² tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², hí¹ la³ tɨ³ jnoh¹ yáh³ tiú²uú² hi³ hniáuh³² juáh¹³ hí¹ cáun². 9 Quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ má²cha³² he³ lánh³ ca³he³ náh² jnoh¹ jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², hi³ cha³² tsú² siáh³ hi³ hnoh² má²ca³chan²¹ tɨ³ có³² dió³² tsá² láɨn¹, hi³ ca³jính³² náh² tɨ³ ñí¹con² Dió³², hi³ má²ná¹lín³ náh² quian²¹ Dió³² Tsá² juú² tsáun², Dió³² tson² cu³tí³. 10 Ja³bí¹ cha³² tsú² siáh³ hi³ hnoh² ná¹jan²³ náh² Jesús Jon² Dió³² hi³ jáunh³ hñu³mɨ³cuú², Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³. Jesús hí³ bíh¹ Tsá² liáu³² dí² ca³tɨ²¹ héih³² hi³ né³bí¹ ra³tsɨ³² Dió³² ñí¹con² tsáu² ca³la³ hi³ míh²³ tsí³.

2

Ta²¹ hi³ ca³jmú³ Po¹ tá¹la³ ca³cuá³ juú² Tesalónica

1 Hnoh² reh², jmí¹ ñéi¹ jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hmóu³² hi³ tiá² juáh¹³ yáh³ lɨ³ hi³ tiá² ca³lɨ³ quien² má²ta²¹ hi³ ñéi¹ jnoh¹ jáun². 2 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² uá¹ jáun² la³ jáun² má²ca³má¹tso¹ jnoh¹ tsí³ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² juú² Filipos jɨ³ hi³ má²ca³quiu³ ca³je³ jnoh¹ tsú² siáh³, tɨ³la³ cu³ jáun² Dió³² bíh¹ ca³jmú³ hi³ ca³niau³ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh², uá¹jinh¹ ja¹ uu³mí²tsɨ³² jueh³² hi³ tí² cue³² tsáu². 3 Quí¹ jun³juáh¹³ jú¹ tiá² tson² hi³ jmí¹ lí²can² hmóu³² yáh³ jnoh¹ ca³hléh¹³, sa³jun³ ca³hléh¹³ jnoh¹ hi³hliá² hnáu² lí¹ jmú¹ lí¹ tsáu¹³ yáh³, hi³ sa³jun³ ca³hléh¹³ jnoh¹ hi³hliá² hnáu² jnoh¹ má¹cau¹³; 4 tɨ³la³ Dió³² bíh¹ ca³chá³ jo³cuo² jnoh¹ hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ jmí¹ ca³jɨe³ tsú² hi³ cah¹ jnoh¹ jmáɨ¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ hléh¹ jnoh¹. Jun³juáh¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³, tɨ³la³ jnoh¹ hléh¹ la³ cun³ tɨ³² tsí³ Dió³² bíh¹, Tsá² jɨe²³ lánh³ lí³ hñu³ tsí³ jnoh¹.

5 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ hí¹ cónh³ tiá² lɨ́¹ má²ca³hléh¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ chú³² niéih³ hi³ jlánh¹ zaɨn³² tsáu², sa³jun³ má²ca³má¹cau¹³ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ hniá¹ jnoh¹ quɨe³. Dió³² bíh¹ Tsá² cue³² jú¹ tson² hi³ tiá² la³ jáun² jmu³² yáh³ jnoh¹. 6 Tiá² ca³ta³dí¹quiaunh²¹ yáh³ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ jmu³ tsáu² hi³ jnoh¹ tsá² quien², uá¹jinh¹ hnoh² ho³lá²dá² tsá² siánh³; 7 uá¹jinh¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmú¹³ jnoh¹ hi³ lɨ³tsɨn² hnoh² hi³ ná¹hau³² jnoh¹ jáɨ¹³ huáh² tsɨ́³ hi³ ca³cué³ Cristo. Jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³, tɨ³la³ jnoh¹ dá² ca³má¹hnau¹ hnoh² la³jmɨ́¹ hnio³ tsá²mɨ³ dáɨn² pih²¹ jon² bíh¹. 8 Quí¹ hi³ jlánh¹ hnau³ jnoh¹ hnoh², hi³ jáun² ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ cué¹³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² yáh³, hí¹ la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quiú¹³ hmóu³² yáh³ jnoh¹ ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ hi³ cué¹³ sá¹ hi³ ca³lɨ³ hniáuh³². Hú¹tá¹ ca³má¹hnau¹ lɨ́n³² bíh¹ jnoh¹ hnoh². 9 Hnoh² reh², chau² bíh¹ honh² náh² lánh³ ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ jɨ³ pí³ la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ la³ huá² la³ jma² hi³ jáun² jniau¹³ jnoh¹ hi³ hniáuh³² quiú¹³, quí¹hliá² tiá² ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hi³ jen¹³ hnoh² uɨ́³ tá¹la³ ca³hléh¹³ jnoh¹ jáun² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² hnoh².

10 Hnoh² tsá² ca³jɨeh³ bíh¹ lɨ́¹³ cuéh¹ jú¹ tson², jɨ³ Dió³² siáh³, ha³ lánh³ ca³ma³ziáun¹³ jnoh¹ hi³ ná¹jɨ² hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ ñí¹con² hnoh² tsá² táunh²³ náh² ta²¹ jmɨ́¹ ca³tauh¹³ jnoh¹ ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², hi³ ca³ma³ziáun¹³ jnoh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hí¹ cáun² tiá² hi³ ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ lɨ́¹³ chá³² tsáu² tso³. 11 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² la³jmɨ́¹ jmu² tsá²ñuh² ñí¹con² jon², hi³ ca³hlɨ́¹ ca³lieh¹ jnoh¹ hnoh² hi³ ca³cué¹³ jnoh¹ siáh³ pí³ hñu³ honh² náh². 12 Ja³bí¹ ca³juáh¹³ jnoh¹ lánh³ rón³² hniáuh³² ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsá² joh¹ Dió³², Dió³² Tsá² má²ca³te³ hnoh² hi³ cuá¹tianh³ náh² ñí¹ cuá¹ho² tsú² jáɨ¹³, ñí¹ lɨ́¹³ zian² hnoh² cáun² hi³ quien² la³jmɨ́¹ quien² tsú² hnga².

13 Hi³ jáun² la³jɨ́³² jmáɨ¹ cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³², quí¹ jmɨ́¹ ca³niéih² hnoh² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ ca³hléh¹³ jnoh¹, ca³heh³ bíh¹ hnoh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ he³ tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², tiá² ca³jmuh³ yáh³ hnoh² hi³ jáɨ¹³ jáun² lɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² lɨ́¹ tsáu²; quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ca³hléh¹³ jnoh¹, hi³ jáɨ¹³ jáun² jmu² ta²¹ hñu³ honh² hnoh², tsá² táunh²³ náh² ta²¹. 14 Quí¹ jmɨ́¹ ca³ma³tsoh¹ hnoh² honh² reh² hi³ ca³jmú³ tsá²coh¹ náh², ca³quiúnh³² náh² la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² quioh²¹ Dió³², tsá² tanh² ta²¹ Cristo Jesús zian² tɨ³ Judea, jmɨ́¹ ca³ma³tso² tsú² tsɨ́³ hi³ ca³jmú³ tsá² *judíos tsá²co¹ tsú². 15 Tsá² judíos hí³ bíh¹ ca³jngɨh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ ca³jngɨh³ tsú² jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² lɨ́n³²; hi³ ca³jmoh³ dí² siáh³ jnoh¹ hian² tsɨ́³, hi³ ca³hue³ tɨ³ cheih³². Jmáh³la³ hi³ tiá² tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹ jmu² tsú², hi³ hon² tsú² la³jɨ́n³² tsá² siánh³ siáh³. 16 Hi³ jlánh¹ quí² jnaɨ³² tsá² judíos hí³ ñí¹con² jnoh¹ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hléh¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² hnáu² jnoh¹ liáun³ tsú²; hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ lɨ́²hliáun²³ tso³ quioh²¹ tsú² hi³ jmu² la³ jáun². Hi³ jáun² né³² má²cá²chó³² héih³² hi³ ma³tsau¹³ Dió³² quioh²¹ tsá² hí³, ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³.

Po¹ juáh³ hi³ hnió³ tsa³jɨen³ siáh³ tsá² reh² zian² juú² Tesalónica

17 Hnoh² reh², jmɨ́¹ ca³hué² jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², uá¹jinh¹ cu³tiá³, jmɨ́¹jáun² jlánh¹ jmɨ́¹ hnáu² lɨ́n³² jnoh¹ hi³ tsá¹neh²¹ siáh³ cónh³ hnoh², quí¹ uá¹jinh¹ tiá² tiauh² jnoh¹ ta³ máh¹ hnoh², tɨ³la³ cun³ jáun² chau² bíh¹ tsɨ́³ jnoh¹ quián¹³ hnoh². 18 Jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ tsá¹neh²¹ siáh³ cónh³, hi³ huen² jná¹³ ca³jmú³² pí³ tenh³ hnah² jéin³² hi³ ñe¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ tsáu¹³, ca³qui³ ca³jna³ bíh¹ tsá² hláɨnh¹ juɨ³². 19 Jáun² né³, ¿he³ bíh¹ jmu² hi³ zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹, hi³ jmu² hi³ hiún² tsɨ́³ jnoh¹, hi³ jmu² hi³ tsah¹ jnoh¹ la³jmɨ́¹ tsah³ tsá² zia³² hi³ láɨh²³ ñí¹ co² tsú²? Hmóu³² bíh¹ hnoh² tsá² jmúh¹³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun² quiú¹³ jnoh¹ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 20 Tson²

bíh¹ cu³tí³ hnoh² bíh¹ tsá² jmuh³² hi³ hiún² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tsah¹ jnoh¹ ñí¹con² Dió³².

3

1 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tiú²uú² ca³tiau¹³ jnoh¹ tá¹ gáu³ hi³ hɨ³² tsɨ́³ jnoh¹, ca³lái¹³ jnoh¹ hi³ cu³tsa³² gau³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ tauh¹³ cú²jueh³² já¹ juú² Atenas jáun², 2 hi³ jáun² reh² Timoteo ca³zen¹³ jnoh¹ hi³ tsa³jɨe³ hnoh², jan² tsá² quian²¹ Dió³² quiúnh¹ jnoh¹ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ quioh²¹ Dió³², hi³ tsa³cué² tsú² pí³ hñu³ honh² hnoh², hi³ hɨ́e³² tsú² hnoh² re² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ tanh¹³ náh² ta²¹ Dió³²; 3 quí¹ hi³ jáun² tiá² hin² jinh²¹ cun³ñí¹ hi³ jmu² tsáu² hian² tsɨ́³. Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ náh² hmóu³² hi³ ca³tɨ²¹ má¹tso¹ bíh¹ dí² tsɨ́³ hi³ la³ jáun². 4 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² quiúnh¹ hnoh² ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ má¹tso¹ dí² tsɨ́³; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³, la³ cun³ hi³ má²ñíh¹ náh². 5 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tiú²uú² ca³tio²¹ jná¹³ hi³ hɨ³² tsɨn³², ca³zéin³² jná¹³ jáɨ¹³ hi³ nga² jná¹³ lánh³ rón³² tionh² hnoh² ca³tɨ²¹ hi³ ná¹tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², ní¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ má²ca³ma³cau² hnoh² tsá² hláɨnh¹ hi³ tiú²uú² ca³lɨ³ quien² ta²¹ hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ jáun².

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²cuanh³² jáun² Timoteo ñí¹ tiauh¹ jnoh¹ lá² né³, hi³ ñéi¹ tsú² jáun² Tesalónica nɨ́², jmɨ́¹jáun² quiaun² tsú² cáun² jáɨ¹³ chu²¹ hi³ hnoh² ná¹tanh²³ bíh¹ ta²¹ Dió³² la³ má²tanh²³ náh² jáun², hi³ hno³ náh² tsá²ján² tsá²ján². Ca³juáh³ tsú² hi³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² chau² honh² hnoh² hi³ ca³ta¹ jnoh¹, hi³ hnau³ lɨ́n³² hnoh² jnoh¹, hi³ dí¹quian¹ hnoh² hi³ jɨe¹ náh² siáh³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ dí¹quian¹ jnoh¹ hi³ neh²¹ jnoh¹ siáh³ hnoh². 7 Hi³ jáun² né³ reh², cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ hi³ tanh²³ bíh¹ hnoh² ta²¹ Dió³², ca³niau³ re² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² hi³ zia³² ñí¹con² jnoh¹. 8 Hi³ jáun² ziáun² jnoh¹ re² nɨ́¹juáh³ la³ má²haɨn²¹ jáun² hnoh² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Cónh³ tiá² chauh¹ jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² cué¹³ tiá¹hmah¹ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ jmú¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ jmuh³² hnoh² hi³ lɨ́²tsah¹ lɨ́n²¹ jnoh¹ ta³ ñí¹ Dió³² Juo¹³ dí². 10 Jlánh¹ hiú² mɨ³² jnoh¹ la³ huá² la³ jma² ñí¹con² Dió³², hi³ hnáu² jnoh¹ cué³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ neh²¹ jnoh¹ siáh³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹hián¹³ jnoh¹ re² hi³ hɨ́e¹³ jnoh¹ hnoh² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Dió³².

11 Jáun² cuɨ́¹ jmu¹ Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ niá³ juɨ³² hi³ tsáu¹³ jnoh¹ tɨ³ ñí¹ tionh¹ hnoh². 12 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² cuɨ́¹ jmu¹ hi³ conh²¹ hñu³ honh² náh² hi³ hno³ náh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² tsá²ján² tsá²ján², jɨ³ la³jɨ́n³² tsáu² nɨ́² siáh³, la³jmɨ́¹ hnau³ jnoh¹ hnoh². 13 Hi³ cuɨ́¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² pin³ hñu³ honh² náh² hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² quián¹³ náh² ta³ ñí¹ Dió³² Jméi² dí², jɨ³ hi³ zian² náh² siáh³ ná¹chan¹ ñí¹con² tsú² nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², quionh³ tsú² la³jɨ́n³² tsá² joh¹.

4

Tsá² zian² cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³ reh², jnoh¹ juáh³ ñí¹con² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ñí¹táunh¹ hnoh² la³ má²ñi³táunh¹ náh² nɨ́² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hi³ jmúh¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ má²ca³hɨ́e¹³ jnoh¹ jáun², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ re² jmuh³² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³².

2 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² lánh³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³má¹tá¹³ jnoh¹ jáun² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí². 3 Quí¹ hi³ hnió³ Dió³² hi³ hnoh² ná¹chan¹ náh² ñí¹táunh¹ quiúnh¹, hi³ hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². 4 Hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ lánh³ má¹zián¹³ náh² hi³ ná¹chan¹ ca³tɨ²¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² lɨ́¹³ ñí²cuonh² náh², hi³ jmúh¹³ náh² quien² tsá²mɨ³ tsá²ñuh². 5 Tiá² hniáuh³² hi³ cáun² lɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² jan² tsá²mɨ³ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³². 6 Hí¹ jan² hnoh² tiá² hniáuh³² jmúh¹³ tso³ jáun², hi³ lɨ́¹ má¹can¹³ náh² renh², quí¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² jéinh³² siáh³ cáun² hi³ hlah³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² jmu³ tso³ la³ jáun², la³ cun³ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² jmɨ́¹tin².

7 Quí¹ Dió³² má²ca³te³ hi³ má¹ziáun¹³ dí² 8 ná¹chan¹ ñí¹con², jun³juáh¹³ hi³ jmú¹³ dí² tso³ yáh³. Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² tiá² jéih³² jáɨ¹³ ní², jun³juáh¹³ tiá² jéih³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² yáh³ tsú², quí¹ hi³ tiá² jéih³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ tsú² jaun³², Dió³² Tsá² cuen² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² náh². 9 Hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hno³ náh² tsá²ján² tsá²ján² né³, tiú²uú² hniáuh³² yáh³ jmu¹ jná¹³ hliáun³ jáɨ¹³, quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² má²ca³ma³ta² hnoh² hi³ má¹hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján². 10 Quí¹ má²ná¹jmuh³² bíh¹ hnoh² la³ jáun² ñí¹con² la³jín³² tsá² reh² zian² tá¹ cáun² hué³² Macedonia, tɨ³la³ cun³ jáun² hlí¹ lieh¹ jnoh¹ hnoh² reh² hi³ chú³² tɨ³ lɨ³mí¹ má¹hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján². 11 Jmúh¹³ náh² pí³ hi³ tianh¹³ náh² tie³ quiúnh¹ la³jín³² tsáu², tiá² hniáuh³² cáun² lí¹ ngáɨh¹ náh² jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³tɨn¹ náh² ngáɨh¹. Jmúh¹³ náh² ta²¹ quián¹³ ma³ quin³² ma³ jan³² cun³quionh³ cuá² tanh¹ hmóu³² la³ cun³ hi³ qui³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun², 12 hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ taunh¹³ náh² ta²¹ tsá² cá²tsáun¹, hi³ tiá² hi³ lɨ³hniauh³ hí¹ cáun² ñí¹con² náh².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Tɨ³² Juo¹³ dí²

13 Hnoh² reh², tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ tionh² hnoh² ta³ tiá² ñíh¹ he³ lí¹³ ñí¹con² tsá² má²cá²tsan³, quí¹ ní² lí¹ ca³niau²¹ hlah³ honh² náh² la³jmí¹ nio² hlah³ tsí³ tsá² tiá² má²hu²¹ tsí³ hi³ jenh¹³ dí². 14 La³jmí¹ táunh²³ dí² ta²¹ hi³ ca³jun³ Jesús, jɨ³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³, la³ jáun² bíh¹ ca³ta¹ dí² hi³ táunh¹³ ta²¹ hi³ ní¹ má¹jaunh³² Jesús, Dió³² jmu³ hi³ ja³tánh¹ tsú² quionh³ Jesús la³jín³² tsá² tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ cá¹tsan³.

15 Hi³ jáun² la³ cun³ rón³² lí³ jë¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² juáh³ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² la³ lá²: Hi³ la³jáɨ³² dí² tsá² ziáun² dí² ní¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí², tiá² chí¹ján³ dí² tsáuh¹³ yáh³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² má²cá²tsan³. 16 Quí¹ tsá² má²tanh² ta²¹ Cristo jmí¹ cá¹tsan³ bíh¹ tín² jenh¹³ la³ñí¹ ní¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí² hñu³mɨ³cuú² hi³ jmu³ héih³²; quionh³ tsú² tsá² chín¹ ja¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². Tsá² hí³ hléh³² tiá³ hi³ jiéi³² mí¹ñí² quioh²¹ Dió³². 17 Má¹jáun² tsáuh¹³ dí², tsá² ziáun² dí², cu³tsa³² quiúnh¹ dí² tsá² má²ca³jenh¹³ hí³, hi³ ngá¹³ dí² ja¹ jnie² chi³cuú² ñí¹ jenh¹³ dí² Tɨ³² Juo¹³. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ tsá¹tauh¹³ dí² quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ cun³ jmí¹hi³nio². 18 Hi³ jáun² cun³quionh³ jáɨ¹³ ní² jmúh¹³ hnoh² hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ tsá²ján² tsá²ján².

5

1 Hnoh² reh², ca³tɨ²¹ hín² jmáɨh¹ lí¹³ la³ ní², tiá² hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hliáun³ jáɨ¹³, 2 quí¹ re² lín³² bíh¹ má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ jáunh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² cu³diá²jan², la³jmí¹ ja³² jan² háɨn² cu³diá²jan² já¹niéi². 3 Jmáɨ¹ hi³ ná¹juáh²³ tsáu²: “Tie³ bíh¹ nio², hí¹ cáun² hi³ háɨnh¹³ tiá² zia³² yáh³”, má¹jáun² bíh¹ quiunh²¹ tsú² hi³ ma³tso² lín³² tsí³ cu³diá²jan² la³ lá², la³jmí¹ lí²³ ñí¹con² tsá²mɨ³ lí²zian² jon² hi³ cu³diá²jan² lí²³ quɨeh² héin¹. Hí¹ cáun² tiá² ñí¹ zia³² yáh³ ñí¹ lɨ³ cuon³ tsá² la³ hí³. 4 Tɨ³la³ hnoh² reh², tiá² já¹niéi² tionh² yáh³ hnoh² hi³ lí¹³ chau²¹ jmáɨ¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² cu³diá²jan² la³jmí¹ chau³² jan² háɨn² jmáɨ¹ hi³ tiá² hi³ lín²³ tsú². 5 Quí¹ la³jín³² bíh¹ hnoh² má²tionh² ñí¹ tie³ joh¹, ñí¹ lí³ ta³jma². Tiá² já¹niéi² tiauh² yáh³ dí², ñí¹ tiá² joh¹ tie³; 6 hi³ jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ cuóu³² dí² la³jmí¹ ná¹cuóun¹ tsá²cá²tsáun¹, tɨ³la³ hniáuh³² hi³ ná¹zian² tsí³ bíh¹ dí², jɨ³ hi³ tiáuh¹ dí² hua³jan²¹, hi³ jáun² tiá² lí¹ lɨ³can² dí². 7 Já¹niéi² bíh¹ cuóun¹ tsú², hi³ já¹niéi² bí¹ siáh³ má²héinh³² tsú²; 8 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jnoh¹ láɨ³ dí² tsá² tiauh² ta³jma² bíh¹, jáun² cuí¹ tiáuh¹ dí² hua³jan²¹ hi³ tiá² lí¹ lɨ³can² dí². La³jmí¹ jmu² hliáu³ hua³hí¹³ ñí¹tsí³ hi³ quɨh³² cáun² hi³ pin³, la³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ cu³tí³ tanh²³ dí² ta²¹ Dió³², hi³ hno³ dí² siáh³ Dió³². Ja³bí¹ la³jmí¹ jmu² hliáu³ hua³hí¹³ chí¹ cun³quionh³ hi³ huáh² ná¹hein³² jáun², la³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ ná¹hé² ná¹jan³² dí² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ liáu³² dí² Dió³². 9 Quí¹ jun³juáh¹³ ca³hiáu³²

Dió32 jnoh1 hi3 jmoh3 la3 cun3 hi3 míh23 jáun2 tsí3 yáh3, tɨ3la3 ca3hiáu32 tsú2 hi3 liáu32 cun3quionh3 Jesucristo Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2, 10 Tsá2 ca3jun3 hí3 hi3 ca3ta1 dí2; hi3 jáun2 lí13 ziáun2 dí2 quiúnh1 tsú2, uá1 hi3 ziáun2 dí2 uá1 hi3 má2jún1 dí2 ní1 má1tɨ3 ñí1 jáunh3 tsú2. 11 Hi3 jáun2 hlí1 lienh1 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2, hi3 jmúh13 náh2 siáh3 hi3 tɨ3 lɨ3mí1 lɨ3 pin3 hñu3 tsí3 tsá2ján2 tsá2ján2 la3 qui3 má2ná1jmuh32 ní2 náh2.

Jáɨ13 lá2 cue32 Po1 hi3 ma3tí32 tsá2 reh2

12 Hi3 jáun2 né3 reh2, juáh3 jnoh1 ñí1con2 hnoh2 hi3 hniáuh32 jmúh13 náh2 quien2 tsá2 ná1jmu2 ta21 ñí1con2 náh2, tsá2 ná1ho2 jáɨ13 hi3 ca3cué3 Tɨ32 Juo13 dí2, tsá2 ná1hɨe32 jú1 tson2 ñí1con2 náh2. 13 Hniáuh32 jmúh13 náh2 lin1 hi3 cu3tí3 hu21 honh2 náh2 hi3 quien2 lín32 tsú2 jɨ3 hi3 má1hno1 lín32 náh2 tsú2 siáh3, quí1hliá2 ná1jmu2 tsú2 ta21 jáun2. Tianh3 náh2 cáun2 hi3 re2 hi3 tɨn2 quiúnh1 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2.

14 Hnoh2 reh2, ja3bí1 hlí1 lieh1 jnoh1 siáh3 hnoh2 hi3 jin13 náh2 tsá2 tiá2 ñí1jmu3 tá13, hi3 jmúh13 náh2 hi3 niau21 tiá3 tsí3 tsá2 nio2 hlah3 tsí3, hi3 má1hon1 náh2 tsá2 tiá2 má2pin3 hñu3 tsí3, hi3 juenh2 honh2 náh2 siáh3 ñí1con2 la3jín32 tsáu2.

15 Ha3 lí2 jéinh1 hnoh2 siáh3 hlah3 ñí1con2 tsá2 má2ca3jmú3 hlah3. Tɨ3 re2 bíh1 jmúh13 hnoh2 hi3 chú32 jmáɨ1 ca3la3 jí32 ñí1con2 tsá2ján2 tsá2ján2, jɨ3 ñí1con2 ca3la3 jín32 tsáu2 ní2 siáh3.

16 Tianh3 náh2 hiún2 honh2 jmáɨ1 ca3la3 jí32. 17 Lienh1 náh2 Dió32 chí1ñi1. 18 Cáun2 cuéh3 náh2 tiá1hmah1 Dió32 uá1 he3 mi3 lí23, quí1 la3 jáun2 bíh1 hnió3 Dió32 hi3 jmúh13 hnoh2, tsá2 tanh23 náh2 ta21 Cristo Jesús.

19 Ha3 lí2 yéi2 náh2 sí2 quioh21 Jmí2chí3 Chun1 hi3 má2zia32 hñu3 honh2 náh2. 20 Ha3 lí2 jmu2 náh2 han1 jáɨ13 hi3 hleh32 tsáu2 hi3 cue32 Dió32 hñu3 tsí3. 21 Re2 quian2 náh2 hua3hí13 la3jí32 jáɨ13 hi3 hleh32 tsáu2 ní1juáh3 jáun2 jú1 tson2, tionh2 náh2 ta21 jáɨ13 jáun2 ní1juáh3 jáun2 jú1 tson2 cu3tí3. 22 Chá1 náh2 tɨ3 có32 ca3la3 jɨ3lɨ32 ñí1 hi3 hlah3.

23 Dió32 Tsá2 jmu2 hi3 ziáun2 dí2 re2 tɨn2 cuí1 jmu1 hi3 cu3tí3 ná1chan1 hnoh2 ñí1con2 hí3 dí2, hi3 hí1 cáun2 tso3 tiá2 zia32 ñí1con2 náh2 hi3 juáh13 hi3 lɨ3 hliánh13 náh2, la3jɨ3 ngú3, jɨ3 jmí2chí3, jɨ3 jmí1 honh2 náh2 siáh3, ní1 má1cá2chó32 jáun2 jmáɨ1 hi3 jáunh3 Jesucristo Tɨ32 Juo13 dí2. 24 Dió32 Tsá2 té23 hnoh2 lín3 jan2 Tsá2 má2tí32 jë1, jáun2 tiu3nio2 jmu3 bíh1 tsú2 la3jí32 hi3 má2lí2juánh32 jná13 ní2.

Po1 hah2 jáɨ13 ñí1 ca3táuh3 sí2

25 Hnoh2 reh2, lienh1 náh2 Dió32 hi3 ca3ta1 jnoh1.

26 Ren1 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2 hi3 re2 nio2 honh2 náh2, la3 qui3 ráɨn32 tsú2 jan2 raɨnh21.

27 Juanh32 jná13 ñí1con2 hnoh2 cun3quionh3 héih32 quioh21 Tɨ32 Juo13 dí2 hi3 hniáuh32 híh13 hnoh2 sí2 lá2 ñí1con2 la3jín32 tsá2 reh2.

28 Cuí1 má1hé1 má1mieh2 náh2 Jesucristo Tɨ32 Juo13 dí2. [Cun3 ní2 bíh1 tí3 jáɨ13 ní2.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Tesalonicenses

Po¹ quionh³ tsá² quionh³ jmu² sí² lá² ca³tɨn¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Tesalónica

1 Hnoh² reh², tsá² má²lín³ náh² cuáh³² já¹ juú² Tesalónica ní², jná¹³ Po¹ quiúnh¹ Silvano jɨ³ Timoteo, tsá² ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² tionh² náh² jo³cuo² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 2 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Dió³² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² la³jín³² tsá² ren² tso³ ní¹ má¹jaunh³² Jesús

3 Hnoh² reh², jun³juáh¹³ cá² ñí¹ hi³hliá² chú³² cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² yáh³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tɨ³la³ ca³ta¹ jnoh¹ cué¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hi³hliá² tɨ³ jlánh¹ re² má²tanh²³ hnoh² ta²¹ Dió³² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má²hno³ náh² tsá²ján² tsá²ján². 4 Cun³ñí¹ hi³ ní² bíh¹ jmu³² jnoh¹ tsah¹ lín²¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² má²lín³ cuáh³², hi³ za²³ jnoh¹ tsú² ha³ cónh³ tí³ hi³ cueh²³ náh² honh² jɨ³ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Dió³² uá¹jinh¹ ja¹ ca³la³ jí³² uu³mí²tsɨ³² jɨ³ hi³ hlah³ hi³ quiunh³² náh². 5 Cun³quionh³ hi³ jáun² má²lin¹ hi³ Dió³² tɨn² ra³tsɨ³² re² héih³², hi³ ja³bí¹ la³ jáun² má²lin¹ siáh³ hi³ hnoh² bíh¹ ca³tɨn¹ cuá¹tianh³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³². Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ ná¹má²tsoh¹ náh² honh².

6 Dió³² bíh¹ Tsá² jmu² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹, hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ma³tso² tsí³ tsá² ná¹jmu² hí³ hi³ ná¹má²tsoh¹ náh² honh²; 7 hi³ jáun² hnoh², tsá² ná¹má²tsoh¹ náh² honh², chau³ Dió³² tie³ la³jmí¹ chau³ jnoh¹ ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², cu³lɨ²¹ quionh³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² pin³ joh¹. Hi³ jáunh³ tsú² jáun² juɨ³² ja¹ sí² cáu² lín³², 8 hi³ ja³jéinh¹ tsú² hi³ ma³tso² tsáu² tsí³, la³ cun³ tsá² tiá² ca³lɨ³ cuóun³² Dió³², tsá² tiá² má²ca³taunh³ ta²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Tsá² hí³ dá² tá¹tsɨn¹ héih³² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹, hi³ jáun² ma³tso² tsí³ hi³ chéi³ hi³ uóu³² ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio², ñí¹ tiá² lí¹³ tiánh³ tsú² ta³ ñí¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², ñí¹ má²jniá³ jáun² pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹. 10 Hi³ ní¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí² né³, má¹jáun² lɨ³ lin¹ hi³ quien² tsú² hi³ jmu³ tsá² joh¹, hi³ la³jín³² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ né³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² ca³la³ hi³ tsa³cáun² lín³² tsí³. Hi³ hnoh² siáh³ lɨ³ quiúnh¹ tsá² hí³ quí¹ má²ca³tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun².

11 Cun³ñí¹ hi³ ní² bíh¹ ná¹hiú² ná¹mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Mɨ³² jnoh¹ hi³ Dió³² jmu³ hi³ lí¹³ zian² hnoh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ zian² tsá² má²ca³te³ Dió³²; hi³ mɨ³² jnoh¹ siáh³ hi³ Dió³² jmu³ hi³ lí¹³ má¹tih²¹ hnoh² la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ hniá¹ náh² jmúh¹³, jɨ³ la³jí³² ta²¹ hi³ jmuh³² hnoh² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Dió³². 12 Quí¹ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lí¹³ ma³quien² tsáu² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² siáh³ jmu³ Jesús hi³ quien² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ Dió³² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

2

Tsá² hláɨh¹, tsá² jmu² tso³

1 Hnoh² reh², ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ja³chau³ dí² tsú² cu³lɨ²¹ ñí¹con², ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ jáun² juáh³ jnoh¹ 2 hi³ tiá² hniáuh³² hɨ³² honh² náh², sa³jun³ hi³ juenh¹³ náh² ní¹ má¹ca³niéih² náh² hi³ ca³chó³² jmáɨ¹ jáun² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Uá¹jinh¹ zian² tsá² juáh³ hi³ zia³² cáun² jáɨ¹³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹, ho³lá²dá² hléh³² tsú² cáun² jáɨ¹³ ja¹ tsá² reh² dí², ho³lá²dá² juáh³ tsú² hi³ zia³² cáun² sí² hi³ ca³zen¹³ jnoh¹, tiá² hniáuh³² yáh³ lí¹ táunh¹³ hnoh² ta²¹ jáɨ¹³ jáun². 3 Tiá² hniáuh³² yáh³ lí¹ lɨ³can² hnoh² jáɨ¹³ quioh²¹ lɨ³ua³ jan² tsáu², quí¹ ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ jáun², ca³tɨ²¹ lí¹³ cáun² hniéi² jueh³² ñí¹con² Dió³², hi³ ma³jnia³² siáh³ jan² tsá² lɨ³ hoh³ ca³tɨ²¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³², tsá² ca³tɨn¹ hí³ hi³ tsó³² ñí¹ hlah³. 4 Tsá² hí³ dá² jmu³

hi³ jlánh¹ quien² hnga², hi³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ ná¹juáh²³ tsáu² dió³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ má²ná¹má²tsú² má²jónh³² tsáu². Hi³ hí¹ la³ tɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹ yáh³ Dió³² tsa³cuá² tsá² hí³, hi³ cuá¹jmu² quien² la³jmɨ́¹ quien² Dió³².

5 ¿Tiá¹ chau² honh² hnoh² hi³ ca³juánh³² jná¹³ la³ nɨ́² tá¹la³ ca³ñí³² jná¹³ quiúnh¹ hnoh²? 6 Hi³ má²ná¹ñíh¹ náh² he³ quí² jnɨ³² juɨ³² quioh²¹ tsá² hláɨh¹ hí³ la³ tɨ³ ta³né³², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ má²tón³² máh³ ma³jnia³² tsá² hí³. 7 La³ ta³né³² bíh¹ má²chí¹jmu² ta²¹ hlah³ pí³ tiá² jniá³, jɨ́³²la³ ti³ hniáuh³² quin³ tɨ³ có³² Tsá² quí² jnaɨ³² juɨ³² quioh²¹ bíh¹ tsá² hláɨh¹ hí³ ta³né³². 8 Hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³jnia³² tsá² lɨ³ hoh³ hí³ ca³tɨ²¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³², tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jngɨh³ tsá² hí³ cun³quionh³ chí³ hi³ jiéi³²; ja³bí¹ hí³ dí² hin³ tsá² hláɨh¹ hí³ cun³quionh³ joh¹ cú²tú¹ cú²lí¹³ hi³ quian³² nɨ́¹ má¹jaunh³². 9 Tsá² hláɨh¹ hí³ já³² cha¹³ *Satanás tsá² hláɨnh¹ tsá² chín¹, hi³ já³² cun³quionh³ la³jɨ́³² pí³ quioh²¹ Satanás hí³, hi³ jmu³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ hi³ lɨ́¹³ tsa³cáun² tsɨ́³ tsáu², hi³ ma³can² tsáu². 10 Cun³quionh³ la³jɨ́³² ñí¹ hi³ hlah³ ma³can² tsú² tsá² tsá²hín³, tsá² tiá² ca³lɨ³hnió³ tónh³² ta²¹ jú¹ tson², jú¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ lɨ́¹³ liáun³ tsú². 11 Cun³ ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmu³ Dió³² hi³ lɨ́¹³ lɨ³can² tsá² la³ hí³, hi³ lɨ́¹³ tónh³² tsú² ta²¹ jú¹ tɨ́¹já²². 12 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ tá¹tsɨn¹ héih³², tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ jú¹ tson², tsá² ca³lɨ³ hniá¹ hí³ jmáh³la³ hi³ hlah³.

Tsá² má²ná¹quiánh¹ hi³ ca³tɨn¹ liáun³

13 Tɨ³la³ jnoh¹ reh², ca³ta¹ jnoh¹ cue¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² la³jɨ́³² jmáɨ¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² hniau³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; quí¹ Dió³² ca³quianh³ hnoh² la³ jmɨ́¹ ñí¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh² cun³quionh³ hi³ jmu³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ lɨ́¹³ ná¹chan¹ náh² ca³tɨn¹ Dió³², jɨ³ cun³quionh³ hi³ táunh¹³ náh² ta²¹ jú¹ tson² nɨ́² siáh³. 14 Cun³quionh³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ jáun² bíh¹ ca³té² náh² tsú² hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh², hi³ jáun² hnoh² lɨ́¹³ zian² náh² cáun² hi³ quien² la³jmɨ́¹ quien² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

15 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ́¹ tionh² náh² hi³ nio² tiá³ honh² la³ má²tionh² náh² nɨ́², ha³ lɨ́² chá² náh² tɨ³ có³² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² ñí¹ ná¹jéinh³ ñí¹ dí², jɨ³ cun³quionh³ sí² nɨ́² siáh³. 16 Hi³ jáun² hnga² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² jɨ³ Dió³² Jméi² dí², Dió³² Tsá² hniau³ dí², Tsá² má²hé² má²mieh² hi³ jmu² hi³ nio² tiá³ tsɨ́³ dí² la³jɨ́³² jmáɨ¹ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ cue³² siáh³ cáun² hi³ chu²¹ hi³ má²hu²¹ tsɨ́³ dí², 17 Dió³² hí³ cuɨ́¹ cue²¹ pí³ hñu³ honh² náh², hi³ cuɨ́¹ má¹hau³ náh² tsú², jáun² la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² jɨ³ la³jɨ́³² hi³ hléh¹ náh² lɨ́¹³ lɨ³ chu²¹.

3

Po¹ mɨ³² hi³ liéinh³² tsú² Dió³² quioh²¹ quionh³ tsá² quionh³

1 Hnoh² reh², ñí¹ má²ca³táuh³ sí² lá² juáh³ jnoh¹ hi³ lienh¹ náh² tiá³ Dió³² ca³ta¹ jnoh¹, hi³ jáun² tia³juɨ³² tsa³cuóun² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ma³quien² siáh³ tsá² siánh³ jáɨ¹³ jáun² la³jmɨ́¹ má²ca³jmuh³ hnoh². 2 Lienh¹ hnoh² siáh³ Dió³² ca³ta¹ jnoh¹, hi³ liáu³² tsú² jnoh¹ ñí¹con² tsá² hian² tsɨ́³, tsá² cháunh²³ tsɨ́³ jmáh³la³ hi³ hlah³, quí¹ tiá² la³jín³² tsáu² taunh³² yáh³ ta²¹. 3 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² lɨ́n³ jan² Tsá² má²tí³² jë¹, hi³ jáun² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ lɨ³ pin³ náh² hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh², jɨ³ hi³ hua³hín¹³ tsú² siáh³ hnoh² ñí¹con² tsá² hláɨnh¹. 4 Hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tanh²³ bíh¹ jnoh¹ ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ hnoh² ná¹má²tih²¹ la³ má²ná¹má²tih²¹ nɨ́² náh² héih³² hi³ jmu³² jnoh¹. 5 Cuɨ́¹ jmu¹ bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ lɨ³ lieih²¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh² hi³ Dió³² hniau³, hi³ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ hi³ lɨ³ juenh² honh² náh² la³jmɨ́¹ juenh² tsɨ́³ Cristo.

Jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú² ta²¹

6 Hnoh² reh², jmu³² jnoh¹ héih³² ñí¹con² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ tiú²uú² juonh²¹ hnoh² quiúnh¹ lɨ³ua³ jan² tsá² reh² cáun² lɨ́¹ ñi³táunh¹, tsá² tiá² má²tí³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³hɨ́e¹³ jnoh¹ jáun². 7 Quí¹ hmóu³²

bíh¹ hnoh² má²ñíh¹ lánh³ ñí¹táunh¹ náh² nɨ́¹juáh³ hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ hi³ qui³ jmu³² jnoh¹. Quí¹ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², tiá² ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ juɨnh³, 8 sa³jun³ hi³ lɨ́¹ ca³cué³ tsáu² ca³cúh¹³ jnoh¹; tɨ³la³ jnoh¹ dá² ca³jmú¹³ pí³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ la³ huá² la³ jma² bíh¹, quí¹ tiá² ca³lɨ³hnáu² yáh³ jnoh¹ hi³ láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² náh². 9 Jun³juáh¹³ hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³ jáɨ¹³, tɨ³la³ jnoh¹ dá² ca³lɨ³hnáu² cáu¹³ cáun² nóh³² lánh³ rón³² ca³tɨ²¹ tianh¹³ hnoh² bíh¹. 10 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² ja¹ ñí¹ tionh¹ náh², ca³jmú¹³ jnoh¹ héih³² ñí¹con² hnoh² la³ lá²: Nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ñí¹jmu³ ta²¹, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cúh². 11 Tɨ³la³ má²ca³náɨ¹³ jnoh¹ hi³ zian² ma³ jan² hnoh² cáun² lɨ́¹ ñi³táunh¹ náh², tsá² jmu² cá² ñí¹ ta²¹ tiá² quien² hi³ cáun² lɨ́¹ lóh²³ ta³ ñí¹ tiá² ca³tɨn¹. 12 Ñí¹con² tsá² la³ hí³ jmu³² jnoh¹ héih³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ re² nio² tsɨ́³ tsú² hniáuh³² jmu³ ta²¹, hi³ jáun² láɨh¹³ tsú² hi³ cuh³.

13 Hnoh² reh², ha³ lɨ́² cuɨ́¹ huon¹³ náh² hi³ jmuh³² hi³ chu²¹. 14 Nɨ́¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² tiá² ta²¹ taunh³² jáɨ¹³ hi³ juáh³ jnoh¹ cun³quionh³ sí² lá², jɨe³ náh² re² hin² tsánh² tsá² hí³, jáun² lɨ́²uú² juónh³² náh² quiúnh¹ tsá² la³ hí³, jáun² lɨ³ heh³. 15 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² hon² yáh³ náh² tsá² la³ hí³, tɨ³la³ hniáuh³² hlɨ́¹ lienh¹ bíh¹ hnoh² tsá² la³ hí³ la³jmɨ́¹ hlɨ́² liéinh³² tsú² jan² raɨnh²¹.

Po¹ juáh³ hi³ cuɨ́¹ má¹mieh² Dió³² tsá² hí³

16 Hi³ jáun² hnga² Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² jmu² hi³ zian² tsáu² re² tɨn², cuɨ́¹ jmu¹ hi³ zian² hnoh² re² tɨn² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² uá¹ he³ mi³ quiunh³² náh². Cuɨ́¹ zenh² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² quiúnh¹ hnoh², ca³la³ jɨ³lɨn² náh².

17 Jná¹³ Po¹ cuá¹jmu² jná¹³ huéh³ ñí¹ hná¹ lá² quionh³ uón³² huen², la³ cun³ qui³ jmu² jná¹³ la³jɨ́³² sí² quion²¹, hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ jná¹³ bíh¹ lɨ́²jmú³²; hi³ juanh³² jná¹³: “Hia² hnoh²”. 18 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jɨ́n³² hnoh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Timoteo

Po¹ ca³jmú³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ Timoteo

1 Jná¹³ Po¹, tsá² lín³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, la³ cun³ héih³² quioh²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí², jɨ³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² ná¹jan²³ dí² hí³; 2 zein²¹ jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú² Timoteo, hnú² tsá² lín³ nú² la³juah²¹ dúh¹ jón³² jná¹³ cu³tí³ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cú²re². Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnú² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Cristo Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² juenh² tsí³, jɨ³ hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Jáɨ¹³ hi³ ca³hɨ́eh³ Po¹ Timoteo ca³tɨn¹ tsá² hleh³² jú¹ tɨ́¹jáɨ²

3 La³ cun³ hi³ ca³juánh³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ ñe¹ jná¹³ hué³² Macedonia hi³ ñíh¹³ hnú² juú² Éfeso nɨ́², chú³² bíh¹ ñíh¹³ hnú² la³ má²ñíh³ nɨ́². Hi³ jáun² hnú² jmúh¹³ héih³² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² hleh³² jú¹ ná¹jan², hi³ tiú²uú² ma³tɨn² tsú² tsáu² la³ jáun². 4 Zéih³ hnú² tsú² hi³ tiú²uú² ma³quien² tsú² jáɨ¹³ hi³ lí¹ quí² lí¹ chin² tsáu² chí¹, sa³jun³ hniáuh³² cán³ tsú² hua³hí¹³ hi³ hin² tsánh² lɨn³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú², cáun² hi³ tiá² chau²¹ jmáɨ¹ táuh³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ cáun² ná¹jmu² la³ jáun² bíh¹ tsú², jáun² cáun² lí¹ ná¹quí² ná¹táɨnh²³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³; jun³juáh¹³ lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ la³ jáun² hi³ juáh¹³ hi³ lí¹³ niau²¹ cáun² tsí³ tsú² ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³².

5 Tɨ³la³ jná¹³ zein²¹ jáɨ¹³ lá² cun³ñí¹ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ ma³hnio³ tsáu² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ má²jɨ² hñu³ tsí³, cun³ñí¹ hi³ má²jɨ² siáh³ jmɨ́¹ tsí³ tsú², jɨ³ cun³ñí¹ hi³hliá² tson² má²tanh² tsú² ta²¹ Dió³². 6 Zian² ma³ jan² tsáu² má²ca³náu² tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́², jáun² jú¹ siáh³ bíh¹ má²ná¹quí² ná¹juónh²³ tsú², jáɨ¹³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹. 7 Uá¹jinh¹ hnió³ tsú² jmu³ tɨ³² ca³tɨ²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, tɨ³la³ hí¹juáh³ jáɨ¹³ hi³ hleh³² hnga² bíh¹ tsú² tiá² ngɨ²³, hi³ sa³jun³ ngɨ²³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ jmu² tson².

8 Né¹ bíh¹ dí² hi³ chu²¹ liei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés nɨ́¹juáh³ hi³ cauh³² tsú² la³ cun³ ca³tɨ²¹. 9 Tɨ³la³ hniáuh³² né¹ dí² hi³ jun³juáh¹³ ca³tɨn¹ tsá² chun¹ yáh³ liei²¹ hi³ ca³lɨ³, quí¹ liei²¹ jáun² dá² ca³lɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hnga² bíh¹, tsá² tiá² jmu² nieh³, tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³², tsá² jmu² tso³, tsá² tiá² Dió³² hún¹ tsɨ́³, tsá² tiá² jéih³² hi³ hɨ́en¹, tsá² jngɨh² jméi² mí¹ziú¹³, jɨ³ tsá² jngɨh² tsáu² nɨ́² siáh³. 10 Ja³bí¹ ca³lɨ³ zia³² liei²¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² juón¹, jɨ³ tsá²ñuh² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² má²tún² hmóu³², tsá² han² tsáu², tsá² tɨ́¹ jáɨn², tsá² má²tson² jú¹ tɨ́¹jáɨ², jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ ca³la³ jín³² tsá² tiá² jéih³² jú¹ tson² nɨ́² siáh³. 11 Jú¹ tson² nɨ́² bíh¹ juanh³² jná¹³, la³ cun³ rón³² lɨ́³ jú¹ chú³² hi³ jlánh¹ quien² hi³ ca³hiau³ jná¹³ jáun² ñí¹con² Dió³², Tsá² hnió³ hí³ hi³ ma³mieh² dí².

Po¹ cue³² tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³²

12 Cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² cue³² jná¹³ pí³, quí¹hliá² ca³lín¹³ tsú² hi³ jná¹³ bíh¹ tsá² lɨ³tín³ jáɨ¹³ quioh²¹; hi³ jáun² jná¹³ ca³jmú³ tsú² tsá² lín³ quian²¹, 13 uá¹jinh¹ jmɨ́¹tin² jmɨ́¹ lín³ jná¹³ jan² tsá² tɨ́² ziú² tɨ́² hɨen² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ tɨ́² hnah³² jná¹³ siáh³ tsá² taunh² tsú² ta²¹ hi³ tɨ́² jmuh³² ná¹ hian² tsɨn³², jɨ³ hi³ tɨ́² tú² tɨ́² hion³² jná¹³ tsú² siáh³; tɨ³la³ Dió³² ca³ja³ miɨ³ tsɨ́³ ñí¹con² jná¹³, quí¹ jná¹³ tiá² jmɨ́¹ má²tanh³² ná¹ ta²¹, hi³ jáun² bíh¹ tɨ́² jmu² jná¹³ cáun² hi³ tiá² ño¹. 14 Jáun² jlánh¹ ca³ja³ lín³² miɨ³ tsɨ́³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² jná¹³, quí¹ ca³jmú³ tsú² hi³ tanh²¹ jná¹³ ta²¹, jɨ³ hi³ má¹hno¹ lín³² jná¹³ tsú², jɨ³ la³jín³² tsáu² nɨ́² siáh³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ jná¹³ quiúnh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo.

15 La³jín³² tsáu² ca³tɨn¹ tónh³² ta²¹ jú¹ tson² lá²: Hi³ ca³cuan³ Jesús Tsá² lín³ Cristo ñí¹ hué²¹ lá² hi³ lión³² tsá² ren² tso³. Chín¹dí¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ tɨ́² ren² tso³, 16 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, Dió³² ca³ja³ miɨ³ tsɨ́³ ñí¹con² jná¹³. Hi³

nɨ́¹juáh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ hí³ Cristo la³ ca³jmú³ juenh² tsɨ́³ ñí¹con² jan² tsá² la³ jná¹³ né³, jáun² má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ jmu³ tsú² juenh² tsɨ́³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² tónh³² ta²¹ ñí¹ hná¹ nɨ́² siáh³, tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio². 17 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ cuɨ́¹ ma³tsu³ ma³jónh³² tsáu² hnga² hí³ dí²! Dió³² hí³ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Re²¹ cun³ jmɨ́¹hi³nio², Tsá² tiá² lɨ́¹³ jún³, Tsá² tiá² hin² lɨ́¹³ jɨe³², Dió³² Tsá² cú² hnga² tán¹ cu³tí³. Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ nɨ́².

18 Hnú² jón³ Timoteo, ta²¹ hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́² chá²³ jná¹³ jo³cuonh² hnú², la³ cun³ rón³² lɨ́³ jú¹ tson² hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnú² jmɨ́¹tin². Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² hí³ né³, lɨ́¹³ jmúh¹³ hnú² cáun² hniéi² chu²¹. 19 Hi³ cu³tsa³² hniáuh³² cháh¹³ hnú² cáun² honh² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², hi³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú² pí³ hi³ cu³tí³ lɨ³ jɨ² jmɨ́¹ honh² hnú² ta³ ñí¹ tsú². Zian² ma³ jan² tsáu² tiá² má²ca³lɨ³hnió³ jmu³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² ca³ja³hín³ bíh¹ tsú² ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹ taunh³² ta²¹. 20 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ quioh²¹ Himeneo jɨ³ Lí²ján¹, jáun² tsá² hí³ má²ca³jɨenh²¹ jná¹³ ñí¹con² *Satanás, hi³ jáun² lɨ³ ñi³² tsú² hi³ tiá² chú³² tú² hión³² tsú² Dió³².

2

Po¹ juáh³ he³ lánh³ rón³² ca³ta¹ dí² lienh¹ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, zia³² cáun² jáɨ¹³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juah²¹ jná¹³ lá²: Chú³² mɨ³² tsú² ñí¹con² Dió³² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsáu². Hniáuh³² liéinh³² tsú² Dió³², hi³ hiú² mɨ³² tsú², jɨ³ hi³ cué³² tsú² siáh³ tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsáu². 2 La³ jáun² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ hi³ chín¹, jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ nɨ́² siáh³, quí¹ jáun² lɨ́¹³ tiauh² dí² tie³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² tá¹la³ ziáun² dí² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ ná¹láɨ³ dí² tsá² re² jë¹. 3 Quí¹ jlánh¹ re² jniá³ hi³ jmú¹³ dí² la³ nɨ́², hi³ ja³bí¹ la³ nɨ́² siáh³ jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² Tsá² liáu³² dí², 4 quí¹ Dió³² hnió³ lín³² hi³ liáun³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ñi³² tsú² re² jú¹ tson². 5 Jan² Dió³² bíh¹ zian², hi³ jan² tán¹ bí¹ siáh³ tsá²mɨ³cuóun² zian² hi³ nau³² chu³jo² ja¹ quioh²¹ Dió³² quionh³ tsá²mɨ³cuóun²; la³ cun³ hnga² Jesús Tsá² lɨ́n³ hí³ Cristo bíh¹. 6 Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² ca³cuen³ hnga² hi³ lɨ́³ hmah²¹ quioh²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ la³jɨ́n³² tsáu²; hi³ jáun² má²ca³lɨ³ lin¹ hi³ la³ jáun² lɨ³ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³ jáun² jmáɨ¹. 7 Jú¹ tson² bíh¹ juanh³² jná¹³, tiá² tɨ́¹ jáɨn² yáh³ jná¹³ hi³ Dió³² ca³hiáu³² hi³ lɨ́n¹³ ná¹ jan² tsá² ngaɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ ma³tɨn¹³ jná¹³ tsú² jú¹ tson², jɨ³ jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³² nɨ́² siáh³.

8 Jáun² jná¹³ né³ hnó³² hi³ ca³la³ jɨ́n³² tsá²ñuh² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cuɨ́¹ liéinh²¹ Dió³², hi³ ñí¹con² Dió³² cuɨ́¹ he¹³ tsú² cuo² tiá² tso³ quian³², hi³ hí¹ cáun² hniéi² tiá² hu²¹ tsɨ́³ tsú², sa³jun³ hi³ hlah³ hniáuh³² hu²¹ tsɨ́³ tsú² siáh³. 9 Ja³bí¹ la³ jáun² hnó³² jná¹³ hi³ tsá²mɨ³ quíh³² lɨ³ua³ cáun² hmɨh³² hi³ re² hu²¹ tsɨ́³, hi³ hua³hín¹³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jmáh²¹; quí¹ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jméi¹³ hi³ jlánh¹ re² láɨ¹ chí¹ yáh³ tsú² lɨ́¹³ ma³quien² Dió³², sa³jun³ hi³ jmah³² tsú² jáun² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, ho³ máɨ³ pih²¹ hmuh²¹ hi³ téh²³ tsú² jáun² perla, sa³jun³ hi³ quíh³² tsú² jáun² hmɨh³² hmuh²¹. Cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² tonh² cun³quionh³ lánh³ jniá³ tɨ³ coh³, 10 tɨ³ re² bíh¹ hi³ hnauh¹³ tsú² tsɨ́³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jmu³ hi³ chu²¹ ñí¹con² tsáu², la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ jmu² tsá²mɨ³ tsá² juáh²³ hi³ má²má²quien² Dió³². 11 Ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ tiánh³ ta³máɨh³ nɨ́¹ má¹ca³ma³tɨn³², hi³ tiá² jmu³ tsú² quien² hmóu³². 12 Tiá² cué¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ tsá²mɨ³ ma³tɨn² tsá²ñuh², sa³jun³ cué¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ho² tsá²mɨ³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²ñuh², ta³máɨh³ bíh¹ ca³tɨn¹ tsú² tiánh³, 13 quí¹ tsá²ñuh² Adán bíh¹ tín² ca³lɨ³zian² ca³jmú³ Dió³², jáun² jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³zian² mɨ́¹ Eva. 14 Hi³ jun³juáh¹³ Adán yáh³ tsá² ca³lɨ³can² quionh³ tsá² hláɨnh¹, Eva bíh¹ tsá² ca³lɨ³can², hi³ jáun² ca³tánh³ tsú² tso³; 15 hi³ jáun² uá¹jinh¹ Dió³² ca³jmú³ hi³ ma³tso² tsá²mɨ³ tsɨ́³ hi³

lɨ³zian² jon², cu³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ liáun³ tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ ma³zian² tsú² hi³ tanh² ta²¹ Dió³², hi³ hnio³ tsú² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹, hi³ ná¹chan¹ tsú² ñí¹con² Dió³², tɨ³la³ hi³ re² hu²¹ tsɨ́³ tsú² má¹na²¹.

3

Ha³ lánh³ ñi³táunh¹ tsá² ca³tɨ²¹ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²
(Tito 1:5-16)

1 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ jáɨ¹³ lá²: Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ hau³ jáɨ¹³ hi³ jmu³ hua³hí¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³², tsá² la³ hí³ bíh¹ hnió³ jmu³ cáun² ta²¹ chu²¹. 2 Hi³ jáun² né³, jan² tsá² ho² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² hniáuh³² lɨ́n³ jan² tsá² tiá² jú¹ hlá² jú¹ nɨ́² zia³² quioh²¹ bíh¹, hi³ jáun² tiá² hi³ zia³² hí¹ cáun² hi³ juáh¹³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ tsú² tsáu². Hniáuh³² zian² jan² tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² tsú². Hi³ hniáuh³² ngɨ³² siáh³ tsá² la³ hí³ cú²re² he², hi³ tɨn² tɨ³ jinh³ hnga², hi³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² re² jë¹ nɨ́² siáh³. Ja³bí¹ hniáuh³² ma³hnio³ tsú² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² ñi³tin²¹ hñú¹³, hi³ hniáuh³² siáh³ tɨn² tsú² hɨeh³² re² tsáu² jáɨ¹³. 3 Tiá² hniáuh³² hi³ ñi³hein²¹ tsú², sa³jun³ hi³ hnauh² tsú² hniéi². Hniáuh³² juenh² tsɨ́³ bíh¹ tsú², hi³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² tiá² jéih³² hniéi², jɨ³ hi³ tiá² hen² tsɨ́³ tsú² quɨe³ nɨ́² siáh³. 4 Hniáuh³² tɨn² tsú² jmu² re² héih³² hñú¹³, hi³ jmu² tsú² hi³ nieh³ jon² hi³ taunh¹³ ta²¹; 5 quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ tɨn² tsú² jmu³ héih³² hñú¹³ hnga², jáun² né³ ¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ jmu³ tsú² hua³hín¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² joh¹ Dió³²? 6 Tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ jan² tsá² tá² ca³taunh³ ta²¹ lɨ́n¹³ tsá² jmu³ hua³hín¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³², quí¹ nɨ́¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ ma³quien² hnga², hi³ jáun² má²tá¹tsɨn¹ héih³² má¹lɨ³² jáun² la³jmɨ́¹ ca³ta³tsɨn¹ tsá² hláɨnh¹ héih³² jmɨ́¹ ca³ma³re² Dió³² tsáu¹³ tsá² hláɨnh¹ hí³. 7 Ja³bí¹ hniáuh³² hi³ lɨ́n²³ tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² hi³ tsá² hí³ tsá² chun¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ la³ ca³ziu³ ca³hɨen³ bíh¹ tsá² cá²tsáun¹ hí³ tsá² hí³, hi³ jáun² jmu³ tsá² hláɨnh¹ hi³ tiú²uú² quien² ta²¹ quioh²¹ Dió³² hi³ jmu² tsú².

Ha³ lánh³ ca³tɨ²¹ ñi³táunh¹ tsá² ná¹má²cón³² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²

8 Ja³bí¹ la³ jáun² tiá² hniáuh³² lɨ³zia³² tsáu¹³ tsá² má²cón³² tsá² cuáh³² hi³ juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ tsú² tsáu², sa³jun³ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá² má²cau², sa³jun³ hi³ ñi³hein²¹ tsú², sa³jun³ hi³ hen² tsɨ́³ tsú² quɨe³ lɨ́¹ zia³² siáh³. 9 Tsá² má²cón³² hí³ tsá² cuáh³² hniáuh³² zianh³² tiá³ jú¹ tson², cun³quionh³ hi³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³li²¹ jáun² Dió³². 10 Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ tsú² tsá² má²cón³² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³², hniáuh³² ca³ lan³ bíh¹ tsú² tín² tsá² la³ hí³ nɨ́¹juáh³ hi³ tɨn² tsú² re² ta²¹; nɨ́¹juáh³ jmu² tsú² re² cu³tí³, má¹jáun² má²lɨ́¹³ hau³ tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ tsá² má²cón³² tsá² cuáh³². 11 Ja³bí¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² tsú² tiá² hniáuh³² zia³² tsáu¹³ hi³ juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ tsú² tsáu², sa³jun³ hnga² tsú² ziu³ hɨen³ siáh³ tsáu²; hniáuh³² bíh¹ hi³ zian² tsú² cú²re² he², hi³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² má²tí³² jë¹. 12 Tsá² hau³ hí³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ jan² tsá² ma³cón³² tsá² cuáh³² hniáuh³² zian² jan² tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ tɨn² tsú² jmu² re² héih³² hñú¹³ siáh³. 13 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hau³ hí³ jáɨ¹³ la³ jáun² jmu² re² ta²¹ quioh²¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ ma³hniau³ lɨ́n³² tsáu², hi³ lɨ́¹³ niau²¹ siáh³ tiá³ tsɨ́³ tsú² hi³ hléh³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh² tsú² jáun² ta²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.

Jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³li²¹ Dió³²

14 Uá¹jinh¹ cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² hnú², tɨ³la³ tsɨn³² jná¹³ má²hu²¹ hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnú² tia³juɨ³². 15 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ca³lén³ jná¹³, jáun² má²ñíh¹ hnú² ha³ lánh³ hniáuh³² má¹ziáun¹³ dí² ñí¹ hué²¹ lá², jnoh¹ tsá² hñú¹³ Dió³², hi³ ná¹láɨ³ dí² jáun² cuáh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², hi³ ná¹láɨ³ dí² siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² jmíh¹ hiah³², hi³ jáun² jmu³² dí² hua³hí¹³ jú¹ tson² hi³ tiá² lɨ́¹³ tsa³hín³. 16 Tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ hi³ má²táunh²³ dí² jáun² ta²¹, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ hi³ má²ca³ma³li²¹ jáun² Dió³² la³ lá²:

Tsá² lɨ́n³ Cristo má²ca³ma³jnia³², hi³ ca³lɨn³
tsá² dí¹ngú³,

Jmí²chí³ Chun¹ ca³ma³tson² hi³ cu³tí³ chun¹ tsú²,
hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³jɨ́en³² siáh³ Tsá² hí³.
Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² hí³ má²ca³nga³ tsú² ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹.
Ca³tanh² bíh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² ta²¹ Tsá² hí³,
jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chánh³² tsú² siáh³ hñu³mɨ³cuú².

4

Ha³ lánh³ zian² tsá² cha³² tɨ³ có³² hi³ taunh³² ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

1 Jáun² né³, Jmí²chí³ Chun¹ juáh³ tá²na²¹ lín²¹ hi³ ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹ zian² tsá² tsa³táunh¹ tɨ³ có³², hi³ lɨ³can² tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ma³cau² jmí²chí³ hláɨnh¹, hi³ tónh³² tsú² siáh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ma³ta² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² hláɨnh¹. 2 Jú¹ tí¹jáɨ² jáun² já³² cun³quionh³ ho³ tsá² lín³ la³ cá¹ la³ jéinh¹; tsá² hí³ dá² ma³cau² bíh¹, tsá² má²já²hín³ jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², la³juah²¹ dúh¹ hi³ ca³cáu³. 3 Tsá² la³ hí³ dá² jmu³ héih³² hi³ tiú²uú² jéinh³² tsú² cuo², ja³bí¹ tsá² hí³ jmu³ siáh³ héih³² hi³ zia³² ma³ cá² ñí¹ má³² hi³ tiú²uú² lí¹³ cuh³ tsú², uá¹jinh¹ hnga² Dió³² ca³jmú³ má³² jáun² hi³ cúh² tsá² má²taunh³² ta²¹, tsá² má²ñi³² re² jú¹ tson²; hi³ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ cuh³ tsú² né³, cueh³² tiá¹hmah¹ Dió³². 4 Quí¹ la³jín³² ñí¹ jáh³ ca³chan³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², chun¹, hi³ lí¹³ cunh¹³ tsú²; tiá² hniáuh³² juáh¹³ dí² hi³ hlah³, tɨ³la³ hniáuh³² cue¹³ tiá¹hmah¹ bíh¹ dí² Dió³² hi³ hiau³ dí² hi³ jáun². 5 Quí¹ Dió³² má²hɨen²¹ má³² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹ ní¹ má¹ca³lienh¹ dí².

Tsá² chun¹ quian²¹ Jesucristo

6 Ní¹juáh³ má¹tɨn¹³ hnú² tsá² reh² la³ ní², jáun² hnú² lín¹³ jan² tsá² chun¹ quian²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, jan² tsá² má²ca³lɨ³ hun¹ tsí³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² ha³ lánh³ tanh¹³ dí² ta²¹ Dió³², jɨ³ cun³quionh³ jú¹ tson² hi³ táunh²³ hnú² jáun² ta²¹ la³ má²táunh²³ jáun². 7 Tiá² hniáuh³² táunh¹³ hnú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ lí¹ quí² lí¹ chin² tsáu² chí¹, jɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá²haun³² ní² siáh³, tɨ³la³ hnú² hniáuh³² jmúh¹³ pí³ hi³ zian² nú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² bíh¹. 8 Quí¹ zia³² bíh¹ ñí¹ jmu² ca³lá² ta²¹ hi³ jmu² tsú² hi³ lí¹³ pin³ cuá² ta³, tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ zia³² ñí¹ jmu² ta²¹ hi³ zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² má¹ná¹; quí¹ hi³ jáun² cué³² jáɨ¹³ hi³ cuá³² tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cué³² siáh³ jáɨ¹³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². 9 Tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ ní², hi³ jáun² jáɨ¹³ ní² hniáuh³² tónh³² tsú² ta²¹ la³jɨ́n³². 10 Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ jmu³² dí² ta²¹ jɨ³ hi³ ma³tso¹ dí² tsí³, quí¹hliá² má²ca³chá¹³ dí² cáun² tsí³ ca³tɨn¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², Tsá² lión³² tsá² zian² hngá¹máh³, tɨ³la³ jlánh¹ cu³tí³ lín³ tsú² Tsá² liáu³² ñí¹con² tsá² taunh² tsú² ta²¹.

11 Hniáuh³² jmúh¹³ hnú² héih³² ca³tɨ²¹ hi³ ní², hi³ má¹tɨn¹³ hnú² tsáu² re². 12 Tiá² hniáuh³² hi³ lí¹ lín¹³ tsáu² hi³ hnú² tiá² quien² nú² quí¹hliá² hnú² tsá² tsá¹ñú¹, tɨ³la³ hnú² hniáuh³² lín³ nú² la³jmí¹ lí³ cáun² nóh³² bíh¹ hi³ lí¹³ ma³tí³² tsá² reh² uá²jaɨ³², la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ hléh¹ hnú², la³jɨ́³² hi³ jmuh³² hnú², hi³ hno³ nú² tsáu², hi³ tanh²³ hnú² ta²¹ Dió³², jɨ³ hi³ jɨ² jmí¹ honh² nú² ní² siáh³. 13 Tá¹la³ tiá² má²cá²chó³² jná¹³, hí³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² reh², hi³ hlí¹ lienh¹ nú² tsú², jɨ³ hi³ má¹tɨn¹³ nú² tsú² siáh³ jáɨ¹³ jáun². 14 Su³uú² chá² tɨ³ có³² hi³ lí¹ ca³cué³ Dió³² ñí¹con² hnú² la³ cun³ rón³² lí³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin², jmí¹ ca³ra³tsɨ³² tsá² ná¹lín³ hí³ tsá²daun³² cuo² tsáɨh³ chinh³² nú².

15 Ma³ti²¹ la³ ní² ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², jáun² lí¹³ jíe³ tsáu² hi³ cu³tí³ má²tsá²li³tɨn² nú². 16 Hua³hín¹³ nú² jmí²chí³ quián¹³, la³ má²quionh³ jú¹ tson² hi³ ma³tɨn¹³ nú² tsáu² ní² siáh³. La³jɨ́³² hi³ ní² ma³ti²¹ cá²re² he² la³jɨ́³² jmáɨ¹; quí¹ ní¹juáh³ jmuh³² hnú² la³ ní², jáun² lí¹³ liáun³ hnú² huen² jɨ³ la³jín³² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hléh¹ nú² ní² siáh³.

5

Hi³ ca³ta¹ dí² jmú¹³ ñí¹con² tsá² reh²

1 Hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² quiú¹ jin¹³ nú² tsá²ñuh² tsá² má²lieih²¹; tɨ³la³ hniáuh³² hlí¹ lienh¹ jú¹ tson² bíh¹ hnú² tsá² hí³

ca³la³ jmɨ́¹ lienh¹ nú² ñeh². Hi³ hlɨ́¹ lienh¹ hnú² siáh³ tsá² tsá¹ñú¹ ca³la³ jmɨ́¹ lienh¹ nú² renh². 2 Ja³bí¹ hniáuh³² hlɨ́¹ lienh¹ hnú² siáh³ tsá²mɨ³ tsá² má²lieih²¹ ca³la³ jmɨ́¹ lienh¹ nú² mí²ziúh², jɨ³ tsá² tsá¹maɨ¹³ nɨ́² siáh³ hlɨ́¹ lienh¹ hnú² ca³la³ jmɨ́¹ lienh¹ nú² tsá²mɨ³ renh², hi³ hniáuh³² jɨen¹ nú² tsú² hi³ lin¹ má²jɨ² jmɨ́¹ honh².

3 Má¹hon¹ nú² tsá²mɨ³ hnáɨ³, lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hin² zian² hi³ lɨ́¹³ ma³hau³ tsú². 4 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² jon² ho³ cho¹ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³, jáun² tsá² hí³ tín² ca³tɨn¹ ma³hon³ mí¹ziú¹³ ho³ dí¹hio³, hi³ hnio³ tsú² tsá² má²lieih²¹ hí³ la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsá² má²lieih²¹ hua³hín¹³ tsú² jmɨ́¹ míh², quí¹ la³ jáun² bíh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². 5 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ hi³ cuá³ hnga² tán¹ cu³tí³ né³, jáun² tsá²mɨ³ la³ hí³ má²hu²¹ tsɨ́³ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² má²hau³, hi³ mɨ³² ñí¹con² Dió³² la³ huá² la³ jma². 6 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ la³ jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hnga² má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ má²jún¹ ta³ liéih³² bíh¹. 7 Jáun² la³ nɨ́² jmúh¹³ hnú² héih³² ñí¹con² tsá² reh², hi³ jáun² tiá² hin² lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ hi³ tsá² reh² ná¹jmu² hi³ hlah³. 8 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² tiá² má²hon³ tsá² hñú¹³ la³ñí¹ la³ján³, sa³jun³ raɨnh²¹, jáun² tiá² ca³tɨn¹ yáh³ tsá² la³ hí³ hi³ juáh³ hi³ tanh² ta²¹ Dió³²; tɨ³ jlánh¹ tiá² chun¹ bíh¹ tsá² la³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ jan² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³².

9 Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá¹míh¹ ca³lá² hi³ húnˀ¹ ñí¹ sí² tiáunh¹ tsá²mɨ³ tsá² ná¹jmu² ta²¹ ñí¹con² tsá² cuáh³², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²húnˀ¹ hnaɨh³² nio² quiú³ mii², hi³ nɨ́¹juáh³ cu³ jéin³² tán¹ bíh¹ ca³jéinh³² tsú² cuo², jáun² lɨ́¹³ bíh¹. 10 Hniáuh³² lin¹ hi³ má²ca³jmú³ tsá² la³ hí³ hi³ chu²¹, uá¹ la³ cun³ hi³ má²ca³tɨ³ ca³jinh³ tsú² jon², hi³ má²ca³ma³hnio³ tsú² tsá² ñi³tin²¹ hñú¹³, hi³ má²ca³ma³cón³² tsú² tsá² joh¹ Dió³², hi³ tiá² má²ca³jmú³ quien² hnga², hi³ má²ca³ja³ mií³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² tsá² má²tso² tsɨ́³, hi³ nɨ́¹juáh³ má²ca³jmú³ tsú² siáh³ pí³ hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ chú³².

11 Tɨ³la³ su³uú² lɨ́¹ tanh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá² tsá¹míh¹ ñí¹ sí² jáun²; quí¹ nɨ́¹ ca³chá³ tsá² la³ hí³ tɨ³ có³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ la³ jmɨ́¹ ñí¹ quionh³ Cristo, hi³ lɨ³ hniá¹ tsú² jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²ñuh² siánh³ siáh³, 12 hi³ jáun² tso³ bíh¹ má²zia³² quioh²¹ tsú² lɨ́¹³ cun³ñí¹ hi³ tiá² ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² la³ jmɨ́¹ ñí¹ quionh³ Cristo. 13 Ja³bí¹ lɨ³ tan² tsá² la³ hí³ hi³ ngɨ́³² ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³, jáun² tsá² la³ hí³ lɨ́¹³ lɨ³ juɨnh³ bíh¹. Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hliá² lɨ³ juɨnh³ yáh³ tsú², quí¹ ja³bí¹ lɨ́¹³ ziu³ hɨen³ tsú² siáh³ tsáu², hi³ lɨ́¹ hí³ tsú² ca³tɨn¹ tsá² hlá² tsá² nɨ́², jɨ³ hi³ hléh³² tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ hléh³². 14 Hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá¹míh¹ jéinh³² siáh³ cuo², hi³ lɨ́¹³ zian² jon² tsú², hi³ re² jmu³ tsú² ta²¹ nio² ñéih³ quioh²¹, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ zia³² hí¹ cáun² hi³ juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ hléh³² hlah³ tsá² hau² dí². 15 Quí¹ zian² ma³ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ hi³ má²ca³tianh³ tɨ³ có³² ta³né³², hi³ má²haɨn²¹ tɨ³ con² *Satanás.

16 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá²mɨ³ hnáɨ³ raɨnh²¹ jan² tsá²mɨ³ tsá² reh², jáun² tsá² reh² dí² hí³ ca³tɨn¹ ma³hon³ tsá² hnáɨ³ hí³, tiá² hniáuh³² cué³² tsú² ta²¹ jáun² ñí¹con² tsá² cuáh³²; hi³ jáun² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² lɨ́¹³ ma³hon³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tiá² jon¹ raɨnh²¹ zian² bíh¹.

17 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá²daun³² jmu² héih³² re² lɨ́n³² ñí¹con² tsá² reh², hi³ hleh³² tsú² re² jáɨ¹³, hi³ hɨeh³² tsú² tsáu² re², jáun² ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³ he³ quɨe³ la³ cun³ lɨ́³ ta²¹ quioh²¹, hi³ hniáuh³² lɨ́n²³ siáh³ tsá² reh² hi³ quien² tsá² hí³. 18 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “¡Ha³ lɨ́² táunh³ chí² náh² ho³ cuá¹juɨ́², [hi³ jmu³ hi³ tiú²uú² lɨ́¹³ cuh³ jáh³ cuú²miih²¹] tá¹la³ cuá¹jmu² jáh³ ta²¹ hi³ ha² zauh³² cuú²miih²¹, jáun² sunh³ máɨ³!” Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³ ñí¹ Sí²: “Tsá² jmu² ta²¹ ca³tɨn¹ he³ quɨe³ hi³ hlánh¹ jmu² ta²¹”.

19 Tiá² hniáuh³² cáun² lɨ́¹ má¹quien¹³ hnú² jáɨ¹³ nɨ́¹juáh³ ca³hna³ tsáu² jan² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ zian² gon³ ho³ gáun³ tsá² ma³tson² jáɨ¹³ jáun² bíh¹. 20 Tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá² má²lieih²¹, nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² tso³, hniáuh³² quiú¹ jin¹³ bíh¹ hnú² tsú² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² reh², jáun² la³jín³²

tsú² juénh¹³ hi³ tiá² jmu³ la³ jáun². 21 Ta³ ñí¹ Dió³², ji³ Jesucristo, ji³ tsá² chun¹ tsá² ná¹lín³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ní²siáh³, cué¹³ jná¹³ hnú² ta²¹ ní² hi³ má¹tih²¹ nú²; ti³la³ ha³ lí² ra³tsi³² héih³² ta³ tiá² má²lin¹ re² jú¹ tson², ha³ lí² jmú² hi³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien². 22 Tiá² hniáuh³² rá¹tsih³² hnú² cuonh² tia³jui³² tsáih³ chí¹ jan² tsá² má²lieih²¹ hi³ hion¹³ nú² tsú² hi³ hau³ jái¹³ ñí¹con² tsá² reh² dí², quí¹ ho³ sa³ zia³² bíh¹ tso³ hi³ jmu² tsú², hi³ lí¹³ lín¹³ tsáu² hi³ ti³² honh² hnú² tso³ jáun²; hua³hín¹³ nú² jmí²chí³ quián¹³ hi³ cuí¹ lí³ ji² la³ má²ji² jáun².

23 Ti³la³ chú³² bíh¹ húh¹³ hnú² cú¹pih²¹ mu² ráu³ mi³ uóun²jieh¹³ má²ná¹jan² quionh³ jmi² jma³, jáun² ma³hau³, quí¹hliá² hi³ lí³ henh¹ bíh¹ nú², hi³ tsáun¹ nú² cú²hiú² cú²cuóh³², jáun² tiú²uú² hniáuh³² húh¹³ nú² jmáh³la³ jmi² jma³.

24 Zian² ma³ jan² tsáu² lin¹ lín²¹ tso³ quioh²¹ ñeh² bíh¹ hi³ can³ tsú² jú¹ tson² quioh²¹ tsú², ti³la³ ma³ jan² tsáu² lí² lin¹ tso³ quioh²¹ la³ ti³ ní¹ má¹ca³can³ tsú² jú¹ tson² máh³. 25 Ja³bí¹ zian² siáh³ tsá² lin¹ lín²¹ hi³ chu²¹ hi³ jmu², ti³la³ zia³² siáh³ hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsáu² ta³ tiá² hin² ñi³², ti³ jmí¹ chí¹cái³² máh³ lí² lin¹.

6

1 La³jín³² tsá² reh² *tsá² má²ná¹hlánh¹ hniáuh³² tanh¹³ ta²¹ re² lín³² juo¹³, jáun² tiá² hin² lí¹³ tu³ hión³² Dió³² Tsá² tanh²³ dí² ta²¹, sa³jun³ lí¹³ hléh³² tsú² hlah³ ca³ti²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hie²³ dí² tsáu². 2 Hi³ ní¹juáh³ tsá² má²ná¹hlánh¹ zian² juo¹³ hi³ tanh² ta²¹ Dió³², tiá² hniáuh³² tsa³son² hi³ tanh² tsú² ta²¹ juo¹³ cun³ñí¹ hi³hliá² má²rainh²¹ tsú² ñí¹con² Dió³². Ti³ jlánh¹ ta²¹ chu²¹ má²hniáuh³² bíh¹ jmu³ tsú² quí¹hliá² má²hnio³ tsú² juo¹³ tsá² má²ca³li³ rainh²¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³tin¹ juo¹³ tsú² héih³² ta²¹ chu²¹.

Ha³ lánh³ cu³tí³ lín³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

Hi³ jáun² né³, hieh¹ hnú² tsáu² hi³ hlí¹ lienh¹ nú² tsú² siáh³ jái¹³ ní². 3 Ní¹juáh³ zian² tsá² hie³² jú¹ siáh³, hi³ tiá² jéih³² jú¹ tson² quioh²¹ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², sa³jun³ jéih³² tsú² jái¹³ lánh³ rón³² ziáun² dí² hi³ ca³tin¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², 4 jáun² tsá² la³ hí³ lí¹ jmu² tonh² bíh¹, tiá² hi³ má²ñi³² hí¹ cáun² yáh³. Tsá² tsáun¹ hñu³ chí¹ bíh¹ tsá² la³ hí³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hnió³ juu³ hlénh³ jú¹ lí¹ ngó¹ lí¹ li²¹, hi³ lí¹ quiú² lí¹ táinh²³ jái¹³; hi³ jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ lí²³ ja³² uóu³² tsí³ tsú², hi³ jmu² tsú² hniéi², hi³ tú² hión³² tsú² tsáu², hi³ lí¹ lín²³ tsú² hlah³ ca³tin¹ tsáu², 5 hi³ cá² ñí¹ ná¹hniei²¹ tsú² ní² siáh³. Quí¹ tsá² cónh³ tiá² jú¹ tson² zia³² hñu³ tsí³ bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ lí¹ lín²³ tsú² zian² la³juah²¹ dúh¹ tsá² zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² li³ hánh³. 6 Ti³la³ tsá² zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² má¹ná¹, tson² bíh¹ cu³tí³ hánh³ tsá² hí³, ní¹juáh³ hi³ hiún² tsí³ tsú² la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹. 7 Quí¹ hí¹ cáun² tiá² hi³ quián¹ yáh³ dí² jmí¹ ca³li³ziáun² ñí¹ hué²¹ lá², sa³jun³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² lí¹³ cáun¹³ dí² hñu³mi³cuú². 8 Ti³la³ ní¹juáh³ zia³² hi³ cúh¹³ dí² ji³ ha¹ dí² ní² siáh³, cun³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹ hi³ má¹hiún¹³ dí² tsí³. 9 Ti³la³ tsá² jlánh¹ hniá¹ hi³ li³ hánh³, tiá² tióh³² yáh³ tion³ tsí³, cáun² jmu² tsú² hi³ cáun¹ bíh¹, hi³ lí¹³ hlah³ ñí¹con² hnga², hi³ lí¹³ tánh³² tso³ cu³dia²jan² la³jmí¹ janh³² jáh³ cáun² liá³, hi³ jáun² jmu² tsú² hi³ hliáh¹³ jmí²chí³ quioh²¹ ca³la³ ti³ ñí¹ já¹hín³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ jlánh¹ la³ hniá¹ tsú² quie³, hi³ jáun² bíh¹ lí³ mí¹zioh²¹ la³jáh³ dúh¹ ñí¹ hi³ hlah³ hi³ jmu² tsáu². Hi³ zian² ma³ jan² tsáu² má²ca³náu² ti³ có³², hi³ tiú²uú² tanh² ta²¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ dí¹quiaunh²¹ tsí³ quie³. Tsá² la³ hí³ jmu² hmóu³² hi³ má²má²tso² lín³² tsí³.

He³ lánh³ hniáuh³² ma³zian² tsú² hi³ ca³tin¹ Dió³²

11 Ti³la³ hnú² tsá² lín³ quian²¹ Dió³², ca³tin¹ hnú² náuh¹³ ti³ có³² ca³ti²¹ la³ji³² hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní². Cha³ jmí¹ jmúh¹³ hnú² hi³ ní², hniáuh³² dí¹quiaunh²¹ honh² nú² hi³ má¹zián¹³ nú² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³² bíh¹, hi³ zian² nú² hi³ ca³tin¹ hí³ dí², hi³ nio² cáun² tán¹ honh² nú² ñí¹con² Dió³², hi³ hno³ nú², hi³ cueh²³ nú² honh², ji³ hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ juenh² honh². 12 Jmu³

hniéi² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ tiá² jéih³² Dió³², hi³ quɨnh¹ nú² jmáɨ¹ hi³ ca³tɨn¹ Dió³², jmu³ pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²; quí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³te³ Dió³² hnú², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³ma³lih²¹ hnú² siáh³ ñí¹con² juóun³² lɨ́n³² tsáu² hi³ táunh²³ nú² ta²¹. 13 Jáun² né³, ta³ ñí¹ Dió³² Tsá² cue³² jmáɨ¹ hi³ zian² jɨ³lɨn², uá¹ hi³ tsáu² uá¹ hi³ jáh³, jɨ³ ta³ ñí¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² ca³cué³ re² jú¹ tson² ta³ ñí¹ Poncio Pilato jmu² jná¹³ héih³² 14 hi³ má¹tih²¹ hnú² re² héih³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², la³ cun³ hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ hléh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ hnú², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 15 Ma³jnia² Dió³² Jesucristo hí³ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ hnió³ hnga². Hnga² Dió³² hí³ bíh¹ Tsá² tɨn² ma³mieh² dí², Tsá² cuá¹lɨ́n³ ta²¹ la³ hia³ la³ táuh³, Re²¹ Juo¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹, jɨ³ Tsá² Chín¹ ñí¹con² tsá² ná¹chín¹. 16 Hnga² Dió³² hí³ bíh¹ zian² la³ má²zian² jáun², hi³ cuá³ hnga² ñí¹ tie³ joh¹ quioh²¹, ñí¹ hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ tsa³janh². Hí¹ jan² tsáu² tiá² má²ca³jɨ́en³² Dió³², sa³jun³ lɨ́¹³ jɨ́en³² tsú² Dió³². ¡Hnga² Dió³² hí³ bíh¹ cuɨ́¹ lɨ³quien² hi³ cuɨ́¹ lɨ³pin³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ la³ nɨ́².

17 Hi³ jáun² né³, hniáuh³² jmúh¹³ hnú² héih³² ñí¹con² tsá² reh² tsá² ná¹hánh³ cun³quionh³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² tonh², hi³ sa³jun³ hniáuh³² hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² re² cun³quionh³ hi³ zia³² quioh²¹, quí¹ cu³diá²jan² lɨ́¹³ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ zioh² tsú² jáun². Zéih³ tsú² hi³ tɨ³ hniáuh³² hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² bíh¹, quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² lɨ́¹ cue³² la³jɨ́³² hi³ zia³² hi³ hniáuh³² ñí¹con² dí², ca³la³ hi³ lɨ́¹ ziáun²³ bíh¹ lɨ́²³, hi³ jáun² lɨ́² hiún² tsɨ́³ dí². 18 Jmúh¹³ hnú² héih³² hi³ jmu³ tsá² hánh³ hí³ hi³ chu²¹, cuɨ́¹ zia³² hliáun³ hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú² la³jmɨ́¹ zia³² hliáun³ hi³ zioh² tsú² jáun², hi³ hniáuh³² hiún² tsɨ́³ tsú² lɨ́¹ cué²¹, hi³ ná¹lɨ́n³ tsú² tsá² ja³² miɨ³ tsɨ́³. 19 Jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ tsú² cu³tɨ́³, cáun² hi³ lɨ³ quien² jmáɨ¹ né³bɨ́¹ ja³², hi³ jáun² lɨ́¹³ joh¹³ tsú² jmáɨ¹ hi³ zian², cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² quien².

Héih³² hi³ ca³tɨn¹ hnga² Timoteo ñí¹ ca³táuh³ sí² lá² quioh²¹ Po¹

20 Hnú² Timoteo, hua³hín¹³ nú² jmu³ la³jɨ́³² hi³ má²ca³ta³no¹ nɨ́² jo³cuonh² nú². Tɨ³ có³² náu² ñí¹con² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹, jú¹ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³ hi³ niéih³ la³jmɨ́¹ niéih³ jú¹ tson² quioh²¹ tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³. 21 Quí¹ zian² ma³ jan² tsá² má²ca³ma³tson² jáɨ¹³ jáun² hi³ má²já²taunh²¹ tɨ³ có³², hi³ má²ñi³táunh¹ cáun² juɨ³² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ juɨ³² quioh²¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³².

Dió³² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnú². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Timoteo

Sí² hi³ ca³jmú³ Po¹ hi³ ca³tɨn¹ Timoteo

1 Jná¹³ la³² Po¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo cun³ñí¹ hi³ hnió³ Dió³² la³ jáun², hi³ hléh²³ jná¹³ ñí¹con² tsáu² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio² nɨ́¹juáh³ tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo Jesús. 2 Hnú² Timoteo, hnau³ lɨ́n³² bíh¹ jná¹³ hnú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ hnú² jón³² jná¹³. Zein³² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú², hi³ hnó³² jná¹³ hi³ Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² ma³hé² ma³mieh² hnú², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² juenh² tsɨ́³, jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

3 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² chau² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ lienh¹ jná¹³ Dió³², hi³ jáun² la³ huá² la³ jma² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnú², hi³ ma³con²¹ jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨn³² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² dí²hio³ ñú²deh³ jná¹³ jmɨ́¹tin². 4 Chau² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³háuh³² honh² hnú² jmɨ́¹ ca³háɨh¹ dí² jáɨ¹³, hi³ jáun² jlánh¹ hnó³² lɨ́n³² jná¹³ hi³ jenh¹³ dí² siáh³, hi³ jáun² jlánh¹ lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³. 5 Chau² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ cu³tí³ tanh²³ hnú² ta²¹ Dió³², la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³ hnú² Loida jɨ³ mí²ziúh² hnú² Eunice, tsá² gon³ ca³tanh² hí³ ta²¹ Dió³² la³ñí¹. Hi³ jná¹³ len³ hi³ cu³tí³ tanh² hnú² ta²¹ Dió³² la³jmɨ́¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³.

6 Hi³ jáun² cháu¹ jná¹³ honh² hnú² hi³ má¹quien¹³ hnú² pí³ hi³ lɨ́¹ ca³cué³ jáun² Dió³² quián¹³ hnú² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹ ca³ra³tsɨ³² jná¹³ jáun² uón³² ñí¹ quián¹³ hnú². 7 Quí¹ jmɨ́¹ ca³cuen³ Dió³² Jmɨ́²chí³ joh¹ ñí¹con² dí², jun³juáh¹³ ca³hián¹³ dí² jan² Jmɨ́²chí³ jmu³ hi³ hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ yáh³ dí², quí¹ Jmɨ́²chí³ hí³ jmu² hi³ lɨ́²³ pin³ tsɨ́³ bíh¹ dí², hi³ ma³hno¹ dí² tsáu², hi³ táɨ² dí² tɨ́¹ jinh²¹ hmóu³² nɨ́² siáh³. 8 Hi³ jáun² lɨ́² jmu² hnú² hinh¹ hi³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², sa³jun³ jmúh¹³ hnú² hinh¹ ca³tɨn¹ jná¹³ quí¹hliá² cuá¹jnaɨ³² jná¹³ hñu³mí¹ñí² ca³tɨn¹ hí³; tɨ³la³ cun³quionh³ pí³ hi³ cue³² Dió³², chú³² má¹tsoh¹ hnú² honh² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³². 9 Dió³² má²ca³liáu³² dí², hi³ má²ca³te³ hi³ lɨ́¹³ ná¹chan¹ dí² ñí¹con² tsú²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ má²ca³jmú¹³ dí² hi³ chu²¹ hmóu³² yáh³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³lín¹³ hnga² bíh¹ Dió³² hi³ jmu³ la³ jáun², hi³ lɨ́¹ ca³ja³ siáh³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² jnoh¹ cun³quionh³ Cristo Jesús la³ cun³ jmɨ́¹tin², ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zia³² hngá¹máh³ lá². 10 Tɨ³la³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² má¹ná¹, má²ca³ma³li²¹ Dió³² hi³ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ jmɨ́¹ cuan¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² liáu³² dí². Hí³ bíh¹ ca³quin³ pí³ quioh²¹ hmú³², hi³ cun³quionh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² né³ ca³ma³li²¹ tsú² he³ lánh³ lɨ́¹³ zian² tsáu² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

11 Dió³² ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lɨ́n³ jná¹³ tsá² ngaɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹, hi³ lɨ́n³ jná¹³ jan² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², jɨ³ hi³ lɨ́n³ jná¹³ tɨ³² má²ta² jë¹ Dió³² nɨ́² siáh³. 12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²tso¹ jná¹³ tsɨn³², tɨ³la³ tiá² lɨ́²heh¹ yáh³ jná¹³, quí¹ ño¹ jná¹³ hin² tsánh² tanh³² ta²¹, hi³ cáun² bíh¹ nio² tsɨn³² jná¹³ siáh³ hi³ Tsá² hí³ tɨn² hmá³² hi³ má²ca³chá³ jná¹³ jáun² jo³cuo² tsú² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ má²tón³² jáun².

13 Jú¹ tson² hi³ má²cá²hɨ́e³ jná¹³ jáun² hnú² lɨ́³ cáun² nóh³² hi³ hniáuh³² má¹tih²¹ hnú²; hi³ hniáuh³² tanh¹³ hnú² ta²¹ Cristo Jesús ca³la³ má²tanh²³ nɨ́² nú² ta²¹, jɨ³ ca³la³ má²hno³ nɨ́² nú² tsú² siáh³. 14 Cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ zian² hñu³ tsɨ́³ dí² jmúh¹³ hnú² hua³hí¹³ jú¹ tson² hi³ má²ca³chá³ jáun² Dió³² jo³cuonh² hnú².

15 Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ la³jín³² tsá² zian² hué³² Asia lá² má²ca³zeh³ jná¹³ huen² tán¹, hi³ ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ tso² Figelo jɨ³ Hermógenes. 16 Cuɨ́¹ ja² mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² la³jín³² tsá² hñú¹³ Onesíforo, quí¹ hliáun³ jéin³² ca³jmú³ Onesíforo hí³ hi³ niau²¹ re² tsɨn³² jná¹³. Tiá² ca³lɨ³ heh³ yáh³ tsú² hi³hliá² cuá¹tson³ jná¹³, 17 quí¹ tɨ³la³

jmí¹ cuá³ tsú² juú² Roma lá², jlánh¹ chí¹ñi¹ ca³hnauh² tsú² jná¹³ ca³la³ ñí¹ ca³tsauh¹. 18 Ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ má²tón³² jáun² quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí², cuí¹ ja² mii³ tsí³ quioh²¹ tsá² hí³. Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ ca³ma³hau³ lin³² tsá² hí³ já¹ juú² Éfeso jmí¹tin².

2

He³ lánh³ lin³ hliáu³ chun¹ quian²¹ Jesucristo

1 Hi³ jáun² né³ jón³, cuí¹ li³ pin³ honh² nú² cun³quionh³ pí³ hi³ má²ca³cué³ jáun² Jesús Tsá² lin³ Cristo cun³ñí¹ hi³ ja³² mii³ tsí³. 2 Jái¹³ hi³ má²ca³niéih² hnú² hi³ má²ca³hléh³ jná¹³ ñí¹con² juóun³² tsáu², jái¹³ jáun² hniáuh³² cháh¹³ hnú² jo³cuo² tsá² lin²³ nú² hi³ ma³tí³² jë¹, tsá² tiáunh¹ hua³jan²¹ hi³ híeh³² siáh³ tsá² siánh³.

3 Hniáuh³² má¹tsoh¹ hnú² honh² quiúnh¹ jnoh¹, la³ cun³ qui³ ca³ti³² quiunh²¹ jan² hliáu³ tsá² má²tí³² re² hi³ hen² ti³ con² Jesús Tsá² lin³ Cristo. 4 Hí¹ jan² tsá² lin³ hliáu³ tiá² li¹³ jmu³ la³ cun³ hi³ qui³ jmu² tsá² zian² hi³ ca³tin¹ hnga², quí¹ hnió³ tsú² ma³hiún² tsí³ juo¹³. 5 Ja³bí¹ la³ jáun² ní¹juáh³ tsá² co², hí¹ cáun² tiá² hi³ lí¹³ joh¹³ yáh³ tsú² ní¹juáh³ tiá² co² tsú² la³ cun³ héih³² hi³ rá¹lí³ jáun² ñí¹ sí² quioh²¹ hi³ co² tsú². 6 Ja³bí¹ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ ñí¹nái² quioh²¹, tsá² hí³ bíh¹ ca³tin¹ cuh³ tín² la³ñí¹ hi³ ló³² jáun². 7 Hniauh² re² honh² he³ hnió³ juáh³ jái¹³ hi³ lí²jmú³² jná¹³ ní², hi³ Ti³² Juo¹³ dí² ma³hau³ hi³ ngi¹³ hnú² la³jí³² jái¹³ ní².

8 Cháu¹ nú² honh² ca³tin¹ Jesucristo, Tsá² ca³jenh¹³ ja¹ tsá² cá²tsan³, Tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. Cun³ñí¹ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² ní² bíh¹ jná¹³ 9 hi³ ma³tso¹ tsin³², hi³ ca³la³ cuá¹hñei²¹ jná¹³ quionh³ cá²den¹ná¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ren² tso³, ti³la³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² tiá² cuá¹hñei²¹ yáh³. 10 Hi³ jáun² tion² jná¹³ tsin³² la³jí³² uu³mí²tsi³² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² má²ca³quianh³ Dió³²; hi³ jáun² lí¹³ liáun³ tsú² cun³quionh³ Jesús Tsá² lin³ Cristo, hi³ tsa³ma³zian² tsú² cáun² hi³ quien² ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio².

11 Tson² cu³tí³ bíh¹ jái¹³ la³ lá²:

Ní¹juáh³ ca³jun³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús,
ja³bí¹ ziáun² dí² siáh³ quiúnh¹ tsú².

12 Ní¹juáh³ hi³ tion¹³ dí² tsí³ ja¹ la³jí³²
uu³mí²tsi³², ja³bí¹ lí¹³ háu¹³ dí² cáun²
jái¹³ ñí¹ cuá¹ho² tsú² jái¹³.

Ní¹juáh³ tiá² má¹tson¹³ dí² hi³ ca³tin¹ hí³,
ja³bí¹ hí³ ma³zian³² siáh³ hi³ ca³ta¹
dí².

13 Ní¹juáh³ tiá² ca³ma³ti²¹ dí² ñí¹con² tsú²,
ti³la³ hí³ má¹ná¹, la³ má²má²tí³² jáun²
bíh¹ jái¹³ quioh²¹;

quí¹ Dió³² tiá² lí¹³ ma³zian³² ñí¹con² hnga².

Jan² tsá² jmu² ta²¹ hi³ ti³² tsí³ Dió³²

14 Hi³ jáun² né³, cháu¹ hnú² tsí³ tsú² jái¹³ ní², hi³ juoh¹ hnú² tsú² siáh³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ tiá² hniáuh³² quiu³ tái³nh³ tsú² jái¹³. Quí¹ ní¹juáh³ jmu² tsú² la³ jáun², hí¹ cáun² tiá² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³; jái¹³ jáun² dá² cá² ñí¹ jmu³ hi³ hliáh¹³ tsí³ tsá² nái³² bíh¹. 15 Jmu³ tion³ hi³ má¹jnia¹³ nú² ñí¹con² Dió³² hi³ tin² nú² re² ta²¹, jan² tsá² tin² hie³² jú¹ tson² la³ cun³ ca³ti²¹, jáun² tiá² li³ hinh¹ hnú². 16 Tiá² hniáuh³² huh²¹ hnú² quiúnh¹ tsá² ná¹juú² ná¹hlénh²³ jú¹ hlah³, jú¹ tiá² ta²¹ li³ jmu³, quí¹ tsá² la³ hí³ ti³ li³mí¹ nó³² bíh¹ ti³ có³² ca³ti²¹ jui³² quioh²¹ Dió³²; 17 hi³ jáun² jái¹³ hi³ hieh³² tsú² jáun² tsáu² lí²³ jueh³² la³jmí¹ lí²jueh³² mí¹uí³ mi³ho²¹. La³ jáun² bíh¹ lin³ tsá² jmái² Himeneo quionh³ Fileto. 18 Tsá² hí³ dá² ja³taunh²¹ ti³ có³² hi³ tiú²uú² taunh³² ta²¹ jú¹ tson², hi³ ná¹juáh²³ tsú² hi³ má²ca³nga² bíh¹ jmái¹ hi³ jenh¹³ dí², hi³ ñi³táunh¹ hliah³² tsí³ ma³ jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³². 19 Ti³la³ Dió³² má²ca³jmú³ cáun² jái¹³ hi³ lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jmíh¹ hiah³² jlánh¹ pin³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Ti³² Juo¹³ dí² ñi³² hin² tsánh² joh¹”; hi³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “La³jín³² tsá² juáh³ hi³ Tsá² lin³ Cristo bíh¹ Juo¹³ tsú², tiú²uú² hniáuh³² jmu³ tso³”.

20 Jmú¹³ jái¹³, ñéih³ hñú³ jueh³² quioh²¹ tsá² hánh³ tiá² zia³² yáh³ jmáh³la³ uon² lí³ cú¹mí¹niau²¹ ji³ mí¹ñí² cú¹tiáu², ja³bí¹

zia32 bíh1 uon2 lí3 hmá2 jɨ3 cuáh1 ní2 siáh3. Ní1juáh3 jmí1 zia32 hi3 quien2, jáun2 jmu2 ta21 uon2 chu21, tɨ3la3 uon2 lí1 lí3 né3 jmu2 ta21 tiá2 nga3 quien2. 21 Hi3 jáun2 lɨ3ua3 jan2 tsá2 chá32 tɨ3 có32 hi3 hlah3 hi3 jmí1 jmu2 jáun2, jáun2 tsá2 la3 hí3 lí13 lɨn3 la3jmí1 lí3 cáun2 uon2 chu21 jáun2, jan2 tsá2 cuá1chan1 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 dí2, hi3 jáun2 la3 jáun2 má2hún1 tsú2 hua3jan21 hi3 jmu3 lɨ3ua3 cáun2 ta21 chu21 quioh21 hí3 dí2.

22 Cun3ñí1 hi3hliá2 tsá1ñú1 bíh1 hnú2, jáun2 tiá2 hniáuh32 cuéh1 nú2 jái13 hi3 lɨ3 hniá1 nú2 hi3 hlah3. Chú32 bíh1 jmúh13 nú2 pí3 hi3 lí13 zian2 nú2 la3 cun3 hi3 tɨ32 tsí3 Dió32, hi3 tanh13 nú2 ta21 Dió32, hi3 hno3 nú2 tsáu2, hi3 zian2 nú2 re2 quiúnh1 la3jɨn32 tsá2 má2má2tsú2 má2jónh32 Tɨ32 Juo13 dí2, tsá2 má2jɨ2 jmí1 tsí3. 23 Tiá2 hniáuh32 huh21 hnú2 quiúnh1 tsá2 ná1juú2 ná1hlénh23 jú1 tiá2 ta21 lɨ3 jmu3, jáɨ13 hí1juáh3 hmóu32 tsú2 tiá2 ngɨ23, quí1 má2ñíh1 bíh1 hnú2 hi3 cun3quionh3 jáɨ13 la3 jáun2 jnia32 hniéi2. 24 Quí1 jan2 tsá2 lɨn3 quian21 Tɨ32 Juo13 dí2 tiá2 hniáuh32 yáh3 jmu2 hniéi2, tɨ3la3 hniáuh32 bíh1 jmu2 tsú2 chun1 ñí1con2 la3jɨn32 tsáu2, hi3 ma3tɨn2 tsú2 re2 tsáu2, hi3 jmu3 tsú2 juenh2 tsí3; 25 hi3 tiá2 hniáuh32 jmu2 tsú2 siáh3 quien2 hnga2 ní1 má1ca3ma3tɨn2 tsú2 tsá2 tiá2 ta21 taunh32 hí3 jáɨ13 hi3 hiáuh23, jɨe3 tsú2 neh21 tiá1 jmu3 Dió32 hi3 za13 tsí3 tsá2 hí3 hi3 jmu3 hi3 ngɨ13 tsú2 re2 jú1 tson2. 26 Hi3 jáun2 ní1 má1ca3lɨ3tsɨn2 tsá2 hí3 hi3 jmí1 má2hún1 hñu3 liá3 quioh21 tsá2 hláɨnh1, ñí1 má2tí32 tsú2 jáun2 la3jí32 héih32 hi3 jmu2 tsá2 hláɨnh1, hi3 jáun2 má2lí13 bíh1 liáun3 tsú2.

3

He3 lánh3 jmu3 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2 má1tɨ3 ñí1 táuh3 jmáɨ1

1 Jú1 la3 lá2 hniáuh32 lɨ3 ñíh13 hnú2 siáh3, hi3 ní1 má1tɨ3 ñí1 táuh3 jmáɨ1, chau21 jmáɨ1 huáh2 tsí3 cu3tí13. 2 Má1jáun2 jmu3 tsáu2 ma3 quin32 ma3 jan32 hi3 hnio3 lín32 hmóu32, hi3 hniá1 quɨe3, hi3 jmu3 siáh3 tonh2. Tsá2 la3 hí3 lɨn13 hi3 tiá2 hin2 zian2 tsá2 cú2ren2 quionh3. Tu3 hión32 tsú2 Dió32, hi3 tiá2 ta21 tanh13 tsú2 jméi2 mí1ziú13, hi3 tiá2 cué32 tsú2 tiá1hmah1 he3 cáun2 hiáuh3, hi3 lɨ3 hoh3 tsú2 la3jɨ32 hi3 ja32 ñí1con2 Dió32 ní2 siáh3. 3 Tsá2 hí3 bíh1 tsá2 tiá2 hin2 lɨ3 hnio3, tsá2 tiá2 jmu3 juenh2 tsí3, tsá2 ziu3 hɨe3, tsá2 tiá2 tɨn2 jmu3 héih32 ñí1con2 jmí1 tsí3 hnga2, tsá2 hian2 tsí3 cu3tí3, tsá2 lɨ3 hoh3 la3jí32 hi3 chu21. 4 Tsá2 ca3 tsá2 lau3 hí3 bíh1 jmu3 hian2 tsí3, tsá2 jmu3 la3 cun3 cháunh23 chí1 hmóu32, tsá2 jmu3 pan1 hnga2, tsá2 dí1quian1 hi3 niau21 re2 tsí3 hnga2 cha3 jmí1 jmu3 tsú2 hniá1 hi3 ca3tɨn1 Dió32. 5 Re2 lín32 bíh1 ma3tí32 tsú2 cuáh32 quioh21, tɨ3la3 tiá2 lin1 pí3 quioh21 Dió32 lɨ3 zia32 yáh3 hñu3 tsí3 tsú2.

Su3uú2 lí1 juónh32 quiúnh1 tsá2 la3 hí3. 6 Quí1 ja1 tsá2 la3 hí3 zian2 ma3 jan2 tsá2 tsa3tiónh32 hñú13 tsáu2, hi3 ma3can2 tsá2mɨ3 tsá2 jmu2 cáun1, tsá2mɨ3 tsá2 má2ca3zaunh3 tiá3 hi3 jmu2 tso3. Quí1 tsá2mɨ3 la3 hí3 jlánh1 hliáun3 ñí1 hi3 dí1quiaunh21 tsí3. 7 Jmáɨ1 ca3la3 jí32 náɨ32 tsá2mɨ3 la3 hí3 jáɨ13, tɨ3la3 tiá2 tón32 jmáɨ1 ngɨ23 yáh3 tsú2 he3 dá2 jú1 tson2 cu3tí3. 8 La3jmí1 ca3jmú3 jáun2 tá1 gon3 [tsá2 hué32 Egipto,] tsá2 tí2 jmáɨ2 hí3 Janes quionh3 Jambres, hi3 ca3ma3jéinh3 jmáɨ1 quionh3 hla1 Moisés, la3 jáun2 bíh1 jmu3 tsá2ñuh2 la3 hí3 ca3tɨ21 jú1 tson2. Tsá2 la3 hí3 lín23 jmáh3la3 hi3 hlah3, cun3 má2já2hín3 bíh1 tsú2 hi3 jmí1 taunh32 ta21 jú1 tson2. 9 Tɨ3la3 chau21 jmáɨ1 hi3 tiú2uú2 tioh21 tsú2 jmu3 la3 jáun2, quí1 la3jɨn32 tsá2 zian2 hngá1máh3 lɨ3lieih21 hi3 tsá2 cáun1 bíh1 hí3, la3jmí1 cá1quiúnh21 tá1 gon3 tsá2 ca3ma3jéinh3 hí3 jmáɨ1 quionh3 Moisés.

Ñí1 ca3táuh3 héih32 hi3 ca3jmú3 Po1 ñí1con2 Timoteo

10 Tɨ3la3 hnú2 né3 má2ca3jɨeh3 nú2 re2 lánh3 rón32 hɨe2 jná13 tsáu2, hi3 lánh3 rón32 ngɨ23 jná13, hi3 lánh3 rón32 hu21 tsɨn32 jná13 hi3 ngɨ23, hi3 lánh3 rón32 tanh32 jná13 siáh3 ta21 Dió32, hi3 juenh2 tsɨn32 jná13, hi3 hno3 jná13 tsáu2, hi3 ha3 lánh3 rón32 tion2 jná13 tsɨn32 ní2 siáh3. 11 Má2ñíh1 hnú2 siáh3 la3jí32 hi3 hlah3 hi3 ca3quiúnh32 jná13 ca3jmú3 tsáu2, hi3 ca3ma3tso1 jná13 tsɨn32 já1 juú2 Antioquía, juú2 Iconio, jɨ3 juú2 Listra ní2 siáh3.

Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² má¹ná¹, ca³liáu³² jná¹³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ ca³jmú³ tsáu² jmɨ́¹jáun². 12 Quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² hnió³ hi³ zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ca³tɨn¹ ma³tso² tsɨ́³ la³ cun³ hi³ jmoh²³ tsáu². 13 Hi³ tsá² hláɨh¹, tsá² lɨ́¹ má²cau² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ hláɨnh¹ bíh¹ cun³ jmá² cun³ jnia³²; ma³can² tsú² tsáu², hi³ lɨ³can² tsú² siáh³ hmóu³².

14 Tɨ³la³ hnú² né³, jmu³ hnú² re² la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ³ tɨn² nú² hi³ má²táunh²³ hnú² jáun² ta²¹, quí¹ ñíh¹ bíh¹ nú² lánh³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ tsá² ca³ma³ta² nú². 15 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ míh² hnú² cuɨn² nú² Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ cun³quionh³ jáɨ¹³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ jniá³ jmɨ́¹ honh² hnú² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáun³ nú² cun³quionh³ hi³ tanh²³ nú² jáun² ta²¹ Jesús, Tsá² lɨ́n³ hí³ Cristo. 16 La³jɨ́³² jáɨ¹³ tioh³ Sí² quioh²¹ Dió³² ca³cué³ hnga² bíh¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ tsá² ca³jmú³. Jáɨ¹³ jáun² bíh¹ jmu² ta²¹ hi³ má²tɨn² tsú² tsáu², hi³ tɨ́² jinh²³ tsú² tsáu², hi³ hlɨ́² liéinh³² tsú² tsáu², jɨ³ hi³ hɨeh³² tsú² tsáu² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ zian² tsú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́² siáh³. 17 Jáɨ¹³ jáun² bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ hñu³ tsɨ́³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³², hi³ jáun² má²hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹.

4

1 Hi³ jáun² ta³ ñí¹ Dió³² jɨ³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² jáunh³ hi³ ja³ra³tsɨ³² héih³² ca³tɨ²¹ tso³ quioh²¹ tsá² zian² jɨ³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ quianh³ tsú² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² tionh² jo³cuo², ta³ ñí¹ hí³ bíh¹ jmu¹ jná¹³ héih³² lá² ñí¹con² hnú²: 2 Hi³ hléh¹³ hnú² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ hniáuh³² hún¹ nú² hua³jan²¹ hi³ hléh¹³ nú² jáɨ¹³ cuɨ́¹ hnió³ cuɨ́¹ tiá² hnió³ tsú² ne³. Jin¹³ hnú² tsáu², hi³ hlɨ́¹ lienh¹ nú² tsú², hi³ cuéh¹ nú² pí³ hñu³ tsɨ́³ tsú² siáh³, hi³ hniáuh³² juenh² lín³² honh² hnú² tá¹la³ má¹tɨn¹³ nú² tsú² jú¹ tson². 3 Quí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tiá² lɨ³hnió³ tsáu² ne³ jú¹ tson², tɨ³la³ tsá² hí³ dá² tsa³hniah² juóun³² lɨ́n³² tɨ³², tsá² hɨe³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hmóu³², hi³ jáun² jáɨ¹³ jáun² bíh¹ ne³ tsú². 4 Tónh³² tsú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹ cha³ jmɨ́¹ tónh²¹ ta²¹ jú¹ tson². 5 Tɨ³la³ hnú² hniáuh³² zian² honh² ja¹ ca³la³ jɨ́³², hi³ cueh¹³ hnú² honh² hi³ má¹tsoh¹ honh². Hniáuh³² jmúh¹³ hnú² ta²¹ hi³ ngáɨ¹ nú² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²; má¹tih²¹ nú² re² la³ cun³ ta²¹ hi³ má²nio² jo³cuonh² nú².

6 Quí¹ jná¹³ má²lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² jáh³ hi³ má²jngɨh³ tsú² ñí¹con² Dió³², né³bí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ cuá¹han² jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá². 7 Má²cá²jmú³² bíh¹ jná¹³ re² hniéi² chu²¹ ca³tɨn¹ Dió³², jná¹³ bíh¹ tsá² ca³ma³táuh¹³ juɨ³² quion²¹, la³jmɨ́¹ jmu² tsú² jmáɨ¹ hi³ co² tsú² hi³ ñi³táunh¹ tsú² cú²hé²; tiá² tɨ³ có³² ca³chá³ yáh³ jná¹³ hi³ taunh³² ta²¹. 8 Hñu³mɨ³cuú² ná¹hmá¹ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹hen³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hi³ cué³² jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² má¹jáun², Tsá² lɨ́n³ hí³ Jue²¹ chun¹. Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ cué³² tsú², quí¹ ja³bí¹ cuéh³² tsú² ca³la³ jɨ́n³² tsá² jlánh¹ ná¹hniá¹ hi³ jáunh³ tsú².

Má²ta²¹ hi³ ca³jmú³ Po¹ ñí¹con² Timoteo

9 Jmu³ pí³ hi³ ñeih²¹ hnú² tia³juɨ³² hi³ ñá¹jɨe¹ nú² jná¹³; 10 quí¹ tɨ³ có³² bíh¹ má²ca³zeh³ jná¹³ Demas quí¹hliá² jlánh¹ ca³lɨ³ hniá¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² má²ngau³² tɨ³ já¹ juú² Tesalónica. Crescente má²ngau³² tɨ³ hué³² Galacia, jɨ³ Tito siáh³ má²ngau³² tɨ³ hué³² Dalmacia, 11 jɨ́³²la³ hnga² Lucas bíh¹ cuá³ quiúnh¹ jná¹³. Hniah³² Marcos ña³² quiúnh¹, quí¹ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ ma³hau³ jná¹³ hi³ jmu³ tá¹³ Dió³². 12 Já¹ juú² Éfeso bíh¹ má²ca³zéin³² jná¹³ Tíquico. 13 Nɨ́¹ má¹ñeih³² hnú² jáun², cánh¹³ nú² tiá³ hmɨh³² cháu³ hi³ ca³chá³ jná¹³ já¹ juú² Troas hñú¹³ Carpo; hi³ cánh¹³ nú² siáh³ la³jɨ́³² sí² quion²¹ jná¹³ hi³ tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ jlánh¹ bíh¹ hniáuh³² cánh¹³ hnú² la³jɨ́³² sí² ca³tɨn¹ jná¹³ huen².

14 Lí²ján¹, tsá² lɨ́n³ hí³ tɨ³² mí¹ñí², jlánh¹ hlah³ má²ca³jmú³ ñí¹con² jná¹³, tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéinh³² ñí¹con² tsú² la³ cun³ rón³² hi³ jmu² tsú². 15 Hi³ jáun² hnú² hniáuh³² jmúh¹³ hua³hín¹³ huen² ñí¹con² tsá² hí³, quí¹ tsá² hí³ jlánh¹ má²ca³jmú³ tiá³ siaun³²

hi³ quiú² jnaɨ³² ñí¹con² jú¹ chú³² hi³ hléh¹ dí² quioh²¹ Dió³².

16 Jmɨ́¹ la³ñí¹ hi³ ca³cué³ jná¹³ jú¹ tson² quion²¹ ñí¹ta²¹ chín¹, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ma³hau³, la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² ca³zeh³ jná¹³ tɨ³ có³². Tɨ³la³ jná¹³ hu²¹ tsɨn³² hi³ tiá² tón³ Dió³² sí² hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun². 17 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² né³ jmɨ́¹ zenh¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ ca³cué³ pí³, hi³ jáun² ca³lɨ³ hi³ hléh¹³ jná¹³ la³jɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³náɨ³² la³jɨ́n³² *tsá²cá²jo²¹ jáɨ¹³ jáun². La³ jáun² bíh¹ ca³liáu³² jná¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹ háɨnh¹³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³liáun³ jná¹³ ñí¹con² hiah³². 18 Hi³ liáu³² jná¹³ siáh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³tɨ²¹ la³jɨ³² hi³ hlah³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jáu³² jná¹³ tsú² hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá³ tsú² cuá¹chín¹. ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ tsú² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ la³ jáun².

Po¹ juáh³ hi³ cuɨ́¹ tionh² re² tsá² reh²

19 Zéih³ tiá³ mɨ́¹ Prisca: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, la³ má²quionh³ ñú² Aquila ñí²cuo², jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² hñú¹³ Onesíforo nɨ́² siáh³. 20 Erasto ca³ta³cua¹³ já¹ juú² Corinto, hi³ Trófimo ca³con³ jná¹³ já¹ juú² Mileto quí¹hi³hliá² tsáun¹ tsú². 21 Jmu³ tion³ ña³² ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmɨ́¹ ñí²cuóu³. Eubulo, Pudente, Lino, mɨ́¹ Claudia, quionh³ la³jɨ́n³² tsá² reh² juáh³: “Hia² nú²”.

22 Cuɨ́¹ quiúnh¹ bíh¹ hnú² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ Dió³² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² ca³la³ jɨ³lɨn² hnoh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tito

Po¹ ca³zen³ sí² lá² ñí¹con² Tito

1 Jná¹³ Po¹ tsá² quian²¹ Dió³², jan² tsá² lɨ́n³ *tɨ³² quian³² jë¹ Jesucristo hi³ ngáɨ¹ jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²ca³quianh³ Dió³² hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³² re² lɨ́n³², hi³ lɨ³ ñi³² tsú² re² jú¹ tson². Jú¹ tson² jáun² jmu³ hi³ lɨ³ zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², 2 jáun² lɨ́¹³ hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio², la³ cun³ rón³² lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², Tsá² tiá² lɨ́¹³ ma³cau². Jáɨ¹³ jáun² né³ má²ca³jmú³ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³², jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ jué h³ mɨ³cuú²; 3 hi³ jáun² jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³ jmáɨ¹ hi³ ca³tón³ Dió³² jmɨ́¹tin² né³, ca³ma³li²¹ jú¹ chú³² quioh²¹, hi³ jáun² jná¹³ hléh²³ jú¹ chú³² jáun² la³ cun³ héih³² quioh²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí² hí³. 4 Hnú² Tito, tsá² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jan² jón³² jná¹³ cu³tí³ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cú²re², sí² lá² zein²¹ jná¹³ ñí¹con² hnú²; hnó³² jná¹³ hi³ cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnú² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tsá² liáu³² dí², [hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² juenh² tsɨ́³], jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Ha³ lánh³ ñi³táunh¹ tsá² ca³tɨ²¹ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²
(1 Timoteo 3:1-13)

5 Hi³ jáun² né³, hnú² ca³cháu³² jná¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmáɨ² nɨ́², hi³ jmúh¹³ hnú² re² nɨ́¹juáh³ he³ hi³ tiá² má²tí³ quioh²¹ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³², hi³ hɨen¹³ nú² tsá²daun³² tsá² hau³ jáɨ¹³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú², la³ cun³ rón³² hi³ ca³juánh³² jná¹³ jáun² ñí¹con² hnú². 6 Tsá²daun³² tsá² he³ ta²¹ jáun² hniáuh³² lɨ́n³ tsá² tiá² lɨ́¹³ lɨ³ chá³² tsú² tso³ quioh²¹. Tsá² la³ hí³ hniáuh³² zian² jan² tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo²; ja³bí¹ jon² tsú² hniáuh³² má²tanh² ta²¹ Dió³², hi³ tiá² hniáuh³² jmu² tsú² cun³ tɨn² tsɨ́³ hnga², ho³ hi³ tiá² ta²¹ tanh² jméi² mí¹ziú¹³, jáun² tiá² lɨ́¹ ziu³ lɨ́¹ hɨe³ tsú² tsáu². 7 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tsá² má²lieih²¹ hí³ lɨ́n³ quian²¹ Dió³², hi³ jmu² tsú² hua³hín¹³ tsá² joh¹ Dió³², jáun² tiu³nio² hniáuh³² lɨ́n³ tsú² jan² tsá² tiá² lɨ́¹³ lɨ³ chá³² tsáu² tso³ quioh²¹. Tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² quien² hnga², sa³jun³ hi³ chei³² tsɨ́³ tsú². Ja³bí¹ tiá² hniáuh³² hi³ ñi³hein²¹ tsú², sa³jun³ hi³ jmu² tsú² hniéi², sa³jun³ hi³ hen² tsɨ́³ tsú² quɨe³ lɨ́¹ zia³². 8 Hniáuh³² ma³hnio³ bí¹ tsú² la³jɨ́n³² tsá² ñi³tin²¹ hñú¹³, tsá² jlánh¹ hnió³ jmáh³la³ hi³ chu²¹, tsá² cháunh²³ re² chí¹, tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², tsá² chun¹, tsá² tɨn² tɨ³ jinh³ hnga². 9 Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² zianh³² tiá³ tsú² jú¹ tson² hi³ má²ca³lɨ³ ñi³², jáun² cun³quionh³ jú¹ tson² jáun² lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsáu² pí³, hi³ lɨ́¹³ tioh²¹ tsú² ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² hleh³² jú¹ siáh³.

10 Quí¹ juóun³² tsáu² zian² hi³ hoh³ jú¹ tson², tsá² hleh³² tɨ³ jéin³², tsá² lɨ́¹ má²cau²; tsá² *judíos bíh¹ tsá² la³ñí¹ la³ján³ hi³ lɨ́n³ la³ jáun², tsá² jlánh¹ juáh²³ hí³ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsáu². 11 Hniáuh³² bíh¹ jná¹³ ho³ tsú²; quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² quɨe³ lɨ́¹ zia³², jáun² hɨeh³² tsú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ juóun³² tsáu² má²ca³hliah³ tsú² tsɨ́³ tá¹ ma³ cáun² hñú³.

12 Jan² tsá² lɨn³ tɨ³² tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hué³² Creta nɨ́² ca³hléh³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³ ca³tɨn¹ tsá²co¹ tsú² hué³² nɨ́², hi³ ca³juáh³: “Tsá² hué³² Creta lá², jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³² tɨ́¹ jáɨn², tsá² lín¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ², tsá² lɨ́¹ hnió³ cu³ hɨnh³, tsá² juoh²”. 13 Tson² bíh¹ jáɨ¹³ lá²; jáun² hnú² hniáuh³² quiú¹ jin¹³ lɨ́n³² tsá² hí³, jáun² lɨ³mí¹ lɨ³ chú³² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³²; 14 hi³ jáun² tiú²uú² tónh³² tsú² ta²¹ jáɨ¹³ lɨ́¹ chin² tsá² judíos chí¹, sa³jun³ héih³² quioh²¹ tsá² má²ca³chá³ tɨ³ có³² jú¹ tson².

15 Cun³ jɨ² bíh¹ la³jɨ́³² ñí¹con² jan² tsá² má²jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³hliáh² tsɨ́³ má¹ná¹, tsá² tiá² ta²¹ taunh³², jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ cá² ñí¹ hi³ hlah³ bíh¹ zia³², quí¹ la³ tɨ³ jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ tsú² má²ca³hliáh² cu³tsa³² quionh³ la³jɨ́³² hi³ cháunh²³ chí¹. 16 Uá¹jinh¹ juáh³ tsú² hmóu³²

hi³ cuóun³² Dió³², tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmu³ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson². Jmáh³la³ hi³ tiá² jéih³² Dió³² bíh¹ jmu² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ la³ hí³; cónh³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² bíh¹ tsú² ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹.

2

Po¹ hɨe³² jú¹ tson² ha³ lánh³ hniáuh³² zian² tsá² joh¹ Dió³²

1 Tɨ³la³ hnú² ca³tɨn¹ hléh¹³ jmáh³la³ jú¹ tson². 2 Juoh¹ hnú² tsá²ñuh² tsá² má²lieih²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsú² cá²re² he², hi³ jmu³ tsú² zian² tsɨ́³, jɨ³ hi³ tɨ³ jinh³ tsú² siáh³ hmóu³². Ja³bí¹ hniáuh³² tanh² tsú² siáh³ ta²¹ Dió³² re² la³ cun³ rón³² lɨ́³ jú¹ tson², hi³ hnio³ tsú² tsá²ján² tsá²ján², hi³ cueh³² tsú² siáh³ tsɨ́³ lɨ³ua³ cáun² he³ quiunh³². 3 Ja³bí¹ la³ jáun² juoh¹ hnú² siáh³ tsá²mɨ³ tsá² má²lieih²¹ hi³ ma³li²¹ tsú² hi³ tanh² ta²¹ Dió³², hi³ tiá² ziu³ hɨen³ tsú² tsáu², hi³ tiá² hniáuh³² ma³héinh³² tsú² siáh³. Hniáuh³² ná¹lɨ́n³ tsú² cáun² nóh³² chu²¹, 4 jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ hɨéh³² tsú² tsá²mɨ³ tsá² tsá¹míh¹ ha³ lánh³ rón³² ma³hnio³ ñí²cuo², jɨ³ jon² nɨ́² siáh³, 5 hi³ lɨ́n¹³ tsú² tsá² tɨn² tɨ³ jinh³ hnga², tsá² má²jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, tsá² hua³hín¹³ re² hñú¹³, tsá² chun¹, tsá² tanh² ta²¹ ñí²cuo²; quí¹ jáun² la³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ hléh³² hlah³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

6 Ja³bí¹ la³ jáun² juoh¹ hnú² tsá² tsá¹ñú¹ hi³ cuɨ́¹ tɨ¹ cuɨ́¹ jinh¹³ tsú² hmóu³². 7 Huen² bíh¹ hnú² ca³tɨ²¹ lɨ́n¹³ cáun² nóh³², jan² tsá² lin¹ hi³ jmu² jmáh³la³ ta²¹ chu²¹; hniáuh³² hɨeh¹ nú² tsáu² jú¹ tson² hngó³², jú¹ he² tiá³. 8 Jáɨ¹³ quián¹³ nú² hniáuh³² lɨ́³ jmáh³la³ jú¹ tson², jáun² tiá² hin² lɨ́¹³ choh¹³ jú¹ hlah³ quián¹³ hnú². Jáun² lɨ́¹ hua³heih²¹ bíh¹ ziu³ hɨe³ tsá² tiá² jéih³² jáɨ¹³ quián¹³ hnú², quí¹ tiá² zia³² yáh³ he³ jáɨ¹³ hléh³² tsú².

9 Juoh¹ hnú² *tsá² má²ná¹hlánh¹ hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² lɨ́n³ juo¹³ he³ cáun² hi³ juáh³, jɨ³ hi³ ma³hiún² tsú² siáh³ tsɨ́³ tsá² hí³. Ja³bí¹ tiá² hniáuh³² nga³ tsú² tiá³ ñí¹con² juo¹³. 10 Tiá² hniáuh³² han³ tsú², hniáuh³² jmu³ tsú² cá² ñí¹ hi³ lɨ́¹³ niau²¹ tiá³ tsɨ́³ juo¹³ ñí¹con² bíh¹ tsú²; cun³quionh³ la³jɨ³² hi³ jmu² tsú² jáun² lɨ́¹³ ma³jnia³² tsú² re² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí².

11 Quí¹ má²ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² hi³ ja³² miɨ́³ tsɨ́³, hi³ hnió³ lión³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². 12 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²ca³lɨ³ né¹ dí² hi³ hniáuh³² chá¹³ dí² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ tiá² jéih³² Dió³², la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Hi³ hniáuh³² táɨ² dí² tɨ́¹ jinh²¹ hmóu³², hi³ ziáun² dí² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hi³ ziáun² dí² jmáh³la³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² tá¹la³ ziáun² dí² jáun² ñí¹ hué²¹ lá². 13 Hi³ hniáuh³² ná¹hé² ná¹jan³² dí² jmáɨ¹ hi³ má²ná¹hu²¹ jáun² tsɨ́³ dí², jmáɨ¹ chu²¹ hi³ ma³jnia³² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Dió³² Tsá² cú² juenh², Tsá² liáu³² dí². 14 Tsá² hí³ ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ hi³ ca³ta¹ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ liáu³² dí² tsú² ñí¹con² hi³ jmɨ́¹ ziáun² dí² jáun² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²; hi³ ma³jɨn² tsú² jnoh¹, jáun² jnoh¹ lɨ́n¹³ tsá² joh¹ tsú², tsá² hniá¹ jmu³ hi³ chu²¹.

15 Hi³ jáun² né³, jáɨ¹³ nɨ́² bíh¹ hɨeh¹ hnú² tsáu². Hniáuh³² hlɨ́¹ lienh¹ hnú² tsú², jɨ³ hi³ quiú¹ jin¹³ nú² tsú², quí¹ hnú² bíh¹ tsá² hauh³² jáɨ¹³ jáun². Tiá² hniáuh³² jmúh¹³ hnú² hí¹ cáun² hi³ lɨ³ lɨ́¹³ méih³ hi³ quien² nú² ñí¹con² tsáu².

3

He³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² jmu³

1 Hi³ jáun² né³, cháu¹ hnú² tsɨ́³ tsá² tionh² jo³cuonh² nú² nɨ́² hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² ná¹ho² ta²¹, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ nɨ́² siáh³, hi³ ma³tɨ́³² tsú² la³ cun³ hi³ juáh³ tsá² hí³, hi³ hniáuh³² tiáunh¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹. 2 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ tú¹ cuɨ́¹ hión²¹ tsú² hí¹ jan² tsáu², cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² hniéi² tɨ³ re² bíh¹ jmu³ tsú² juenh² tsɨ́³, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² jmu³ tsú² quien² hmóu³².

3 Quí¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí² jmɨ́¹ láɨ³ tsá² cáun¹ jmɨ́¹tin², hi³ tiá² jmɨ́¹ má²ti²¹ dí² la³ cun³ héih³² hi³ tɨ́² hiáu²³ dí², hi³ jmɨ́¹ lɨ́²can² jnoh¹ cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ², hi³ jmɨ́¹ má²ca³taun³ tsɨ́³ dí² jmú¹³ tso³; jmɨ́¹ láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ ñí¹con² la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ dí² jmú¹³. Jmɨ́¹ láɨ³ dí² tsá² hian² tsɨ́³, tsá² uóu³² tsɨ́³, hi³

jmɨ́¹ ná¹háu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján². 4 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³ma³li²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí² hi³ hu²¹ chú³² tsɨ́³, jɨ³ hi³ jlánh¹ hnio³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², 5 jmɨ́¹jáun² ca³liáu³² dí² tsú². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ hi³ chú³² ñí¹con² yáh³ Dió³² ca³liáu³², cáun² hi³ lɨ́¹ ja²¹ miɨ́³ tsɨ́³ hnga² bíh¹ Dió³². Jmɨ́¹jáun² ca³ma³jɨn² Jmɨ́²chí³ Chun¹ la³jáɨ³² dí², hi³ jáun² ca³lɨ³ hmaɨ²¹ jmɨ́²chí³ quiú¹³ dí², hi³ ca³lɨ³ziáun² dí² siáh³ cónh³ hi³ hmaɨ²¹. 6 Cun³quionh³ Jesucristo Tsá² liáu³² dí², ca³cuen³ Dió³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² dí². 7 Cun³ñí¹ hi³ ja³ jáun² miɨ́³ tsɨ́³ bíh¹ Dió³², hi³ jáun² ca³lɨ³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² dí², hi³ jáun² má²hiau³² dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ ziáun² cun³ jmɨ́¹hi³nio², la³ cun³ hi³ qui³ hu²¹ jáun² tsɨ́³ dí².

8 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ nɨ³², hi³ jáun² jná¹³ hnó³² hi³ la³ má²ma³tson¹³ jáun² hnú² jáɨ¹³ lá², hi³ jáun² tsá² tanh² hí³ ta²¹ Dió³² jmu³ hi³ chú³² la³ má²jmu² jáun². Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ chú³², jlánh¹ zia³² ñí¹ lɨ³ quien² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsáu². 9 Tɨ³la³ tiá² hniáuh³² má¹cú¹ má¹jenh¹ hnú² jú¹ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³, hi³ tiá² hniáuh³² lín¹³ nú² hi³ chú³² quiú² táɨnh²³ tsú² hi³ lɨ³ quien² dí¹hio³ ñú¹deh³, sa³jun³ hi³ quiú¹ tanh¹ hnú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. Quí¹ jun³ lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ jmu² tsú² la³ jáun².

10 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́¹ hnió³ ma³quien² jáɨ¹³ quioh²¹ hnga² hi³ la³í¹ hnió³ hi³ han³ tsáu² ñí¹con², hi³ jáun² hniáuh³² juoh¹ hnú² tsá² la³ hí³ hi³ tiú²uú² jmu³ la³ jáun²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ má²jmu² jáun² bíh¹ tsú², jáun² lɨ́²uú² lienh¹ tsá² hí³. 11 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² má²jmu² la³ jáun², jáun² má²ñíh¹ hnú² hi³ má²ca³hliáh² jmɨ́²chí³ quioh²¹ bíh¹ tsá² la³ hí³, cun³quionh³ tsáu¹³ hnga² tsú² má²lɨ́²zeh³ ñí¹ hlaɨh³.

Má²ta²¹ hi³ ca³jmú³ Po¹ ñí¹con² Tito

12 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹ má¹cá²zéin³² jná¹³ ñí¹con² hnú² Artemas, ho³lá²dá² Tíquico, jmu³ tion³ ña³² juú² Nicópolis, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ dí², quí¹ jná¹³ len³ hi³ ñí¹ñí²¹ ñí¹ jáun² tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmɨ́¹ ñí²cuóu³. 13 Jmu³ tion³ ma³hon¹ Zenas tsá² lɨ́n³ hí³ tsá² nau³² jáɨ¹³, jɨ³ Apolos. Jmu³ hi³ tiá² hi³ lɨ³hniauh³ hí¹ cáun² quioh²¹ tsú², jáun² lɨ́¹³ tsa³táunh¹ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² juɨ³² he² hná¹ quioh²¹. 14 Hi³ jmúh¹³ nú² siáh³ hi³ lɨ³ ñi³² tsá² reh² he³ ta²¹ chu²¹ zia³² hi³ quien² jmu³ tsú² pí³ hi³ jmu³, jáun² lɨ́¹³ ma³hau³ tsú² he³ cáun² hi³ hniáuh³², hi³ jáun² bíh¹ lɨ³ quien² hi³ zian² tsú².

Po¹ juáh³ hi³ cuɨ́¹ tionh¹ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²

15 La³jɨ́n³² tsá² tionh² quiúnh¹ jná¹³ ñí¹ lá² juáh³ ñí¹con² hnú²: “Hia² nú²”. Jmu³ hi³ chú³², juah²¹ tiá³ hnú² hi³ ca³ta¹ jnoh¹: “Hia² hnoh²” ñí¹con² tsá² reh² tsá² hniau³ jnoh¹ tionh² ñí¹ nɨ́². Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² la³jɨ́n³². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Filemón

Po¹ zen² sí² lá² ñí¹con² Filemón

1 Jná¹³ Po¹, tsá² cuá¹tson³ ná¹ cun³ñí¹ hi³ tanh³² ná¹ ta²¹ Cristo Jesús, reh² Timoteo quiúnh¹ jná¹³ cuá¹jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnú² Filemón, hnú² tsá² jmuh³² ta²¹ quiúnh¹ jnoh¹, hnú² tsá² hnau³ jnoh¹ lɨ́n³². 2 Jná¹³ zein²¹ sí² lá² ñí¹con² hnú², ñí¹con² reh² mɨ́¹ Apia, jɨ³ reh² Arquipo, jan² tsá² quiúnh¹ jnoh¹ hi³ láɨ³ la³juah²¹ dúh¹ hliáu³ joh¹ Dió³², jɨ³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ná¹ngɨh³² hñuh³² hnú² nɨ́² siáh³. 3 Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnoh², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ cha³² hi³ Filemón hnio³ lɨ́n³² Dió³² jɨ³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu²

4 Ca³la³ jɨ́³² jmáɨ¹ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³² Juóu³², cue² ná¹ tiá¹hmah¹, 5 quí¹hliá² má²ca³lɨ³ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² jlánh¹ re² tanh²³ ta²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² jɨ³ hi³ hno³ nú² siáh³, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³². 6 Tiauh² bíh¹ dí² cá²hon³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh²³ dí² jáun² ta²¹ Dió³², jáun² ñí¹con² hí³ dí² mɨ́²³ jná¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³tsɨn² hnú² ha³ cónh³ tí³ hi³ má²ca³ma³mieh² dí² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²zian² dí² hi³ ca³tɨn¹ Cristo. 7 Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hno³ nú² tsá² reh², jáun² jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³, hi³ ca³lɨ³ zia³² siáh³ pí³ hñu³ tsɨn³² jná¹³, quí¹ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³² má²ca³joh¹³ siáh³ pí³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú².

Po¹ mɨ³² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Filemón ca³tɨn¹ Onésimo, jan² tsá² má²dí¹hlánh¹

8 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ héih³² ñí¹con² hnú² hi³ chí¹tson³ jmúh¹³ hnú² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹, quí¹hliá² jná¹³ lɨ́n³ quian²¹ Cristo; 9 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnáu³ bíh¹ dí², hi³ jáun² cu³tsa³² mɨ́²³ jná¹³ cú²jueh³² hi³ chú³² bíh¹ ñí¹con² hnú². Jná¹³ Po¹, tsá² má²liei²¹ ná¹ hi³ cuá¹tson³ ná¹ ta³né³² ca³tɨn¹ Cristo Jesús, 10 jná¹³ mɨ́²³ cáun² hi³ chú³² ñí¹con² hnú² ca³tɨn¹ Onésimo, tsá² má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jón³² jná¹³, tsá² ca³ma³zián¹³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² tá¹la³ má²cuá¹tson³ jná¹³ lá² hñu³mí¹ñí².

11 Jmɨ́¹tin², Onésimo, (la³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ “tsá² zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹”) jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹; tɨ³la³ zia³² bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹ tsá² hí³ ta³né³², ñí¹con² hnú² jɨ³ ñí¹con² jná¹³ siáh³. 12 Ñí¹con² hnú² zein²¹ jná¹³ tsú² siáh³ ta³né³². Hen³ hnú² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ he¹³ nú² jná¹³. 13 Jná¹³ jmɨ́¹ hnó²¹ hi³ cuá³² tsú² quiúnh¹ ná¹ ñí¹ lá², hi³ jmɨ́¹ jmu³ ta²¹ ñí¹con² jná¹³ cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ hnú² huen² tá¹la³ cuá¹tson³ jná¹³ lá² hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²; 14 tɨ³la³ hí¹ cáun² tiá² hi³ hnó³² yáh³ jná¹³ nɨ́¹juáh³ tiá² lɨ́n²³ yáh³ hnú² huen² la³ nɨ́², quí¹ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ hi³ jmúh¹³ hnú² hi³ chú³² ta³ tiá² ñí¹jmúh², cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ hnú² hi³ hiún² honh² huen². 15 Tiá² né¹ ho³ sa³ Onésimo ca³ngɨ́³ cu³tiá³ tɨ³ có³² quioh²¹, hi³ jáun² ta³né³² lɨ́¹³ cuá³² tsú² cun³ jmɨ́¹ hi³ zian² quiúnh¹ hnú². 16 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² má²dí¹hlánh¹ yáh³ lɨ́n³ tsú² ta³né³², quí¹ tɨ³ má²cáu³ bíh¹ tá¹³ tsú², quí¹ tsá² reh² bíh¹ má²lɨ́n³ tsú² ta³né³², tsá² hno³ lɨ́n³² dí². Jná¹³ hno³ lɨ́n³² tsú², tɨ³la³ hnú² jlánh¹ hniáuh³² má¹hno¹ lɨ́n³² tsú², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² tsá²mɨ³cuóun² renh² yáh³ hnoh², quí¹ tɨ³la³ má²renh² hnoh² jɨ³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí².

17 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tson² lɨ́n²³ hnú² hi³ re² juóh³² quiúnh¹ jná¹³, hen³ tsá² lá² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ ca³chó³² hñuh³² hnú². 18 Nɨ́¹juáh³ ca³jmú³ tsú² cáun² hi³ hlah³ jmɨ́¹tin², ho³ nɨ́¹juáh³ ren² tsú² quɨe³, má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ ca³tɨn¹ tsú². 19 Jná¹³ Po¹, tsá² cuá¹jmu² jná¹³ quionh³ uón³² huen² huéh³ lá² hi³ jná¹³ bíh¹ má¹hmah²¹; uá¹jinh¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ hí¹ la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quián¹³ yáh³ hnú² ren² ñí¹con² jná¹³. 20 Ján³ reh², jmu³ hnú² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²: hi³ jmúh¹³ hnú² hi³ tɨnh²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ lin¹ hi³ má²láɨ³ dí² tsá² reh² ñí¹con² Cristo.

21 Cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² táunh²³ ta²¹ hi³ juanh³² jná¹³, hi³ ño¹

jná¹³ siáh³ hi³ tɨ³ hliáun³ hi³ jmúh¹³ bíh¹ hnú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ juanh²¹ jná¹³. 22 Hi³ juanh³² jná¹³ siáh³ hi³ re² jmúh¹³ hnú² hua³jan²¹ ñí¹ lɨ́¹³ cuóun³² jná¹³, quí¹ tsɨn³² jná¹³ má²hu²¹ hi³ cun³ñí¹ hi³ lienh¹ hnoh² Dió³², lɨ́¹³ hián¹³ náh² siáh³ jná¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³².

Po¹ juáh³ hi³ cuɨ́¹ má¹mieh² tsú² Dió³²

23 Epafras, tsá² cuá¹tson³ quiúnh¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo juáh³: “Hia² nú²”. 24 Ja³bí¹: “Hia² nú²” juáh³ siáh³ Marcos, Aristarco, Demas, jɨ³ Lucas nɨ́² siáh³, tsá² quiúnh¹ jná¹³ hi³ jmu² tá¹³ Dió³².

25 Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnoh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² Hi³ Ca³tɨn¹ Tsá² Hebreos, Tsá² Ná¹jan² Hí³ Tsá² Zéin¹ Dió³²

Dió³² má²ca³hléh³ cun³quionh³ Jon²

1 Jmɨ́¹ ca³hléh³ jáun² Dió³² ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin² lɨ́n³² cun³quionh³ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hliáun³ jéin³² bíh¹ ca³hléh³ dí² ñí¹con² tsú², hi³ hliáun³ ñí¹ bíh¹ zia³² ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ dí² siáh³; 2 tɨ³la³ ñí¹ má²ñí¹táuh³ lá² jmáɨ¹ má¹ná¹, cun³quionh³ Jon² bíh¹ tsú² má²ca³hléh³. Cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ Dió³² ca³la³ jɨ³² hi³ zia³², hi³ jáun² hí³ bíh¹ má²cuá¹hiáun¹ hi³ tá¹no¹ jo³cuo² ca³la³ jɨ³² hi³ jáun². 3 Hí³ bíh¹ lɨ́n³ joh¹ hi³ lin¹ hi³ quien² Dió³², hi³ má²dí¹láɨn¹ tsú² siáh³ la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga² Dió³²; hi³ hnga² hí³ bíh¹ tanh² hó¹ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³² jáun² cun³quionh³ jáɨ¹³ pin³ quioh²¹. Hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²hin³ tsú² jáun² tsáu¹³ dí² né³, ca³ta³cua¹³ tsú² hñu³mɨ³cuú² tɨ³ cuá²chu²¹ quioh²¹ Dió³², Tsá² lɨ́n³ Re²¹.

Jon² bíh¹ Dió³² tɨ³ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²

4 Hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ quien² bíh¹ Jon² Dió³² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², quí¹ jáɨ¹³ hi³ má²ca³lɨ³hiáun¹ tsú² jáun² hi³ hau³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ ta²¹ hi³ ná¹ho² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³². 5 Quí¹ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³juáh³ Dió³² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ la³ lá²:

Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³;
Tsá² má²lɨ́²ma³zián¹³ jná¹³ né³².
Hi³ sa³jun³ ca³záɨh³ yáh³ Dió³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ la³ lá²:
Jná¹³ bíh¹ Tsá² lɨ́n¹³ ná¹ Ñeh² hnú²,
hi³ hnú² siáh³ lɨ́n¹³ Jón³² jná¹³.

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³ma³jnia² Dió³² Jon² ñí¹ hué²¹ lá², Tsá² cú² hnga² tán¹, ca³juáh³ la³ lá²:

La³jɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² cuɨ́¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ tsú².

7 Hi³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³, rá¹juáh³ la³ lá²:

Jmu² Dió³² hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ dí² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí³,
hi³ jmu² tsú² siáh³ hi³ tsá² quian²¹ hí³ joh¹ dí² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ zɨh¹ sɨ́² huáh² tsɨ́³.

8 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú² má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:

Hnú² Dió³², hnú² bíh¹ Tsá² hauh³² nú² jáɨ¹³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²;
la³jɨ́³² héih³² hi³ jmuh³² hnú² lɨ́³ cú²tso² cu³tɨ́³ bíh¹.

9 Hnú² Tsá² jen²³ nú² jmáh³la³ hi³ chu²¹, hi³ hon² nú² la³jɨ́³² hi³ hlah³;

hi³ jáun² bíh¹ Dió³² Juóuh³² hnú² má²ca³jmú³ hi³ jlánh¹ bíh¹ hiún² honh² hnú² la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun².

10 Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

Hnú² Tɨ³², hnú² bíh¹ Tsá² ca³quiúh² nú² hngá¹máh³ lá² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
hi³ cun³quionh³ cuonh² hnú² ca³jmuh³ jɨ³lɨ³² hi³ jniá³ chi³cuú².

11 Uá¹jinh¹ chau²¹ jmáɨ¹ tsá¹³ la³jɨ́³² hi³ jáun²,
tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, la³ má²zian² jáun² bíh¹ nú².

Jɨ³lɨ³² bíh¹ hi³ jáun² lɨ³ tseh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́² tseh¹ ha¹ tsú²;
12 hi³ jáun² má¹jáun² né³, junh¹³ hnú² la³jmɨ́¹ junh²³ tsú² hmɨh³² quioh²¹,
hi³ záɨh¹³ nú² siáh³ hi³ jáun² la³ jan² tsá² zaɨ³² ha¹.

Tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, tiá² chau²¹ yáh³ jmáɨ¹ hi³ zan¹³ nú²,
jmáɨ¹ hi³ zian² hnú² jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² táuh³.

13 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tiá² ca³záɨh³ la³ lá²:

Ñí³ hnú² tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ tá¹la³ jmu¹ jná¹³ hi³ tiá² quien² tsá² hau² hnú²,
hi³ con¹ jná¹³ tsú² ñeh² tanh¹ hnú².

14 Hi³ jáun² né³, la³jɨ́n³² bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² lɨ́n³ jmɨ́²chí³ quian²¹ Dió³², tsá² ná¹zéin¹ hi³ ma³hon³ tsá² ca³tɨn¹ liáun³.

2

Tiá² hniáuh³² chá¹³ dí² tɨ³ có³² hi³ jmɨ́¹ lɨ¹³ liáun³ dí²

1 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²lin¹ hi³ tɨ³
jlánh¹ bíh¹ hniáuh³² zánh¹³ dí² tiá³ la³jɨ́³²
já ɨ¹³ hi³ má²ca³ná ɨ¹³ dí², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³
hi³ cáun² lɨ́¹ tsáu¹³ dí² cáun² ju ɨ³² siáh³.
2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ quien² bíh¹ ca³la³
jɨ́³² já ɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ la³jɨ́n³² tsá² tiá² ta²¹
ca³taunh³ hí³ ca³hiauh³ hi³ ca³tɨn¹, tsá²
ca³jmú³ hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hmóu³²,
3 hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ lɨ́¹³ liáu³ jnoh¹
nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ca³lɨ³háun³ yáh³ dí² cáun²
hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ liáu³²
dí²! Quí¹ hnga² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá²
ca³ma³liáu³² hi³ nga ɨ³² já ɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ liáun³
tsáu², hi³ jáun² tsá² ca³ná ɨ³² hí³ já ɨ¹³ jáun²
má²ca³ma³tson² siáh³ hi³ jáun² ñí¹con² jnoh¹.
4 Hi³ hnga² siáh³ Dió³² má²ca³ma³tson² já ɨ¹³
jáun² cun³quionh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³², ca³la³
hi³ ca³ma³jnia² Dió³² pí³ quioh²¹, jɨ³ hi³ hi-
auh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ma³ quin³²
ma³ cá² ñí¹ pí³ hi³ ja³ ñí¹con² Jmɨ́²chí³ Chun¹
la³ cun³ hi³ ca³lɨ́n¹³ Dió³² hi³ cué³².

Jesucristo ca³lɨn³ jan² Tsá² dí¹tsáun² la³ jnoh¹

5 Hi³ jáun² né³, tiá² ca³hɨen³ yáh³
Dió³² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ hau³ já ɨ¹³ ca³tɨ²¹
hngá¹máh³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³, la³ cun³ ca³tɨ²¹
hngá¹máh³ hi³ ná¹hléh¹ jnoh¹ lá² ta³né³².
6 Quí¹ zia³² cáun² já ɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³² hi³ juáh³ la³ lá²:
Hnú² Dió³² ¿hin² dá² tsánh² tsá²mɨ³cuóun²,
jáun² sa³ hnú² máh³ chau² honh² hi³ ca³tɨn¹
tsú²?
¿Hi³ hin² dá² tsánh² tsá²mɨ³cuóun²,
jáun² sa³ hnú² máh³ jlánh¹ tanh²³ tsú²
hó¹máh¹?
7 Cu³tiá³ bíh¹ ca³jmuh³ hnú² hi³ ca³son² hi³
quien² tsú² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú²
tsá²tanh¹ hnú²,
tɨ³la³ má²ca³ma³quien¹³ lɨ́n³² bíh¹ hnú² tsú²,
[hi³ ca³jmuh³ hnú² siáh³ hi³ hau³ tsú²
já ɨ¹³ ñí¹con² la³jɨ́³² hi³ ca³jmuh³ hnú²
jáun²].
8 Ca³ma³lih²¹ hnú² hi³ quien² tsú² jmɨ́¹
ca³cháh¹ nú² jáun² ca³la³ jɨ́³² jo³cuo²
tsú².
La³ jáun² má²lin¹ hi³ tsá²mɨ³cuóun² ca³lɨ³
quien² ñí¹con² jɨ³lɨ³² hi³ zia³², quí¹ hí¹ cáun²
yáh³ tiá² hi³ zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² ca³chá³
Dió³² jo³cuo² tsú². Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun²,
cun³jáun² tiá² má²néh³² bíh¹ dí² hi³ ca³la³
jɨ́³² hi³ jáun² má²tí³² ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun².
9 Tɨ³la³ néh³² dí² Jesús, Tsá² ca³sión³² tsú²
hí³ cu³tiá³ hi³ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú²
tsá²ta³ tsú². Tɨ³la³ ta³né³² má¹na²¹, má²néh³²
dí² hi³ cuá¹lín³ tsú² hú¹tá¹ jan² Tsá² quien²
cu³tí¹³ bíh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ma³tso² tsú² jáun²
tsɨ́³ hi³ ca³jun³; quí¹ cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun²
mií³ tsɨ́³ Dió³² bíh¹ ca³jun³ tsú² hi³ ca³tɨn¹
la³jɨ́n³² tsáu².
10 Hnga² Dió³² bíh¹ ca³tɨn¹ ca³la³ jɨ³lɨ³²
hi³ zia³², hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnga² bíh¹
tsú² ca³lɨ³ zia³² jɨ³lɨ³². Hi³ jáun² cun³ñí¹
hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ jɨ³lɨn² jon² lí¹³ zian²
la³jmɨ́¹ zian² dí² hnga², hi³ jáun² ca³jmú³ dí²
hi³ ca³ma³tso² Jesucristo tsɨ́³, Tsá² ca³quiú²
hí³ ju ɨ³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáu³ dí²,
hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨn³ tsú² jan² tsá²
ca³hia³ ca³táunh³ tán¹ hián² cu³tí³. 11 Quí¹
Tsá² jmu² hi³ lí²jɨn² tsáu², jan² bíh¹ Jméi²
tsú² zian² la³ má²quionh³ tsú² tsá² ca³lɨ³ jɨn².
Hi³ jáun² tiá² lɨ³ heh²³ yáh³ Jesús hi³ juáh³
dí² hi³ ra ɨnh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²ca³lɨ³ jɨn²
hí³, 12 la³ cun³ juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹
Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:
Hléh¹³ jná¹³ ñí¹con² renh² hi³ ca³tɨn¹ hnú²,
hi³ hɨe¹³ jná¹³ siáh³ sun¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² ja¹
ñí¹ ná¹ngɨh³² tsáu².
13 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³:
Cáun² bíh¹ chá¹³ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹
Dió³².
Hi³ rá¹juáh³ siáh³ la³ lá²:
Lá² zenh² jná¹³ quiúnh¹ ná¹ jon² Dió³², tsá²
má²ca³chan³ Dió³² jo³uón³² jná¹³.
14 Jáun² cun³ñí¹ hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³
jon² Dió³² cá²ren² bíh¹ ná¹quian³² ngú³ jɨ³
jmɨ² nɨ́², jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ siáh³
hi³ dí¹tsáun² Jesús la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá²mɨ³cuóun² uá²ja ɨ³², hi³ jáun² cun³ñí¹
hi³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ quin³ tsú² pí³
quioh²¹ tsá² hlá ɨnh¹, tsá² jmɨ́¹ quian³² pí³
quioh²¹ hmú³², cun³quionh³ hi³ jun³ jáun²
hnga² bíh¹ tsú². 15 Jáun² la³ jáun² bíh¹

ca³lión³² tsú² la³jɨ́n³² tsá² zian² la³jmɨ́¹ zian² *tsá² má²dí¹hlánh¹, tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³² hi³ ná¹hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ hi³ jún³. 16 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cua³ma³hon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ tsú² cuan³, quí¹ hi³ cua³ma³hon³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ bíh¹ tsú². 17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hniáuh³² hi³ lɨ́n³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²mɨ³cuóun² cá²ren² tán¹ cu³tí³ quionh³ raɨnh²¹, jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ lɨ́n³ tsú² jan² Mí²tsá² Hɨ́en¹ quian²¹ Dió³², jan² Tsá² cun³ jmɨ́¹lɨh³ tiá² za¹³ tsɨ́³, Tsá² ja³² miɨ³ tsɨ́³. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³chón³² tsú² tsɨ́³ Dió³² hi³ jmɨ́¹ míh²³ jáun² tsɨ́³ tsú² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu² cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ dí² jáun² hnga² hi³ jún³. 18 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³ma³tso² tsú² jáun² tsɨ́³ hnga² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ cá² lau²³ jáun² né³, hí³ bíh¹ tɨn² hi³ ma³hon³ jɨ³lɨn² tsá² ja³tó² ja³lɨ́²³ siáh³ hi³ cá² lau²³ ñí¹con².

3

Tɨ³ quien² bíh¹ tá¹³ Jesús la³ cónh³ bíh¹ tá¹³ Moisés

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² tsá² má²ná¹chun¹ náh², tsá² má²ca³te³ náh² Dió³² hi³ má²ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ tsú², sá¹nɨ́² cónh³ jmɨ́¹ jɨe³ náh² re² hi³ ca³tɨn¹ [Cristo] Jesús, Tsá² lɨ́n³ Tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² jɨ³ Mí²tsá² Hɨ́en¹ Juo¹³ dí², la³ cun³ hi³ qui³ ná¹ton²³ dí² jáun² ñí¹con² tsáu². 2 Quí¹ Jesús má²ca³ma³tí³² ñí¹con² Dió³², Tsá² ca³lɨ³hiáun¹ hi³ ca³tɨ²¹ ta²¹ jáun², la³jmɨ́¹ ca³ma³tí³² jáun² hla¹ Moisés hi³ ma³cón³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh² hí³ jo³cuo² Dió³² jmɨ́¹jáun². 3 Tɨ³la³ má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² Jesús la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Moisés; la³jmɨ́¹ lɨ́³ hñú³, hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² tsá² lɨ́²jmú³ la³ cónh³ bíh¹ hnga² hñú³. 4 Quí¹ cun³ tiu³nio² zian² bíh¹ tsá² lɨ́²jmú³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³, tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ má¹ná¹, Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³. 5 La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ Moisés ca³ma³tí³² hi³ ma³cón³² la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ jo³cuo² Dió³² jmɨ́¹jáun², hi³ la³jɨ́³² ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² né³, ca³jmú³ ta²¹ hi³ ma³tson² jáɨ¹³ hi³ né³bí¹ jmɨ́¹ hléh²¹ Dió³² jmɨ́¹ chí¹cáɨn² jáun². 6 Tɨ³la³ Cristo né³, lɨ́n³ Tsá² má²tí³² ñí¹con² Dió³² ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ má²tí³² jan² jon² tsáu². Hi³ jáun² jnoh¹ bíh¹ láɨ³ tsá² tiauh² hí³ jo³cuo² Dió³² nɨ́¹juáh³ la³ má²nio² jáun² tiá³ tsɨ́³ dí², hi³ nɨ́¹juáh³ la³ má²tsah¹ jáun² dí² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ má²ná¹jan³² dí² jáun² [ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹].

Tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² lɨ́¹³ zian² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²

7 Jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, la³ cun³ juáh³ jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá²:

Hnoh², nɨ́¹juáh³ náɨh¹³ náh² né³² la³ cun³ hi³ hleh³² Dió³²,

8 ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² hi³ tiá² niuh¹ náh² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsá² ca³jmú³ hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²,

tsá² ca³ca³ ca³lan³ hí³ Dió³² tɨ³ hué³² quiéin² jáun².

9 Ñí¹ jáun² dá² cáun² lɨ́¹ ca³ca³ ca³lau³ jná¹³ dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh²,

uá¹jinh¹ ca³jɨ́e³ tsú² la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ tá¹ tu³ló³² mii² jáun².

10 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³míh³ tsɨn³² jná¹³ ca³tɨn¹ tsá² hí³,

hi³ ca³juánh³² jná¹³ jáun²:

Tiu³nio² bíh¹ tiá² cáun² ná¹tioh³ tsɨ́³ tsá² nɨ́², hi³ cónh³ tiá² hnió³ bíh¹ tsú² hi³ zian² la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³.

11 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³míh³ tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³,

jáun² ca³jmú³² jná¹³ cáun² jáɨ¹³ huáh² tsɨ́³ lá²:

hi³ cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ tsa³tiánh² tsú² ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ chan²¹ jná¹³ tsú² tie³.

12 Hnoh² reh², hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨn³ náh² uá²jaɨ³² tsá² cá² ñí¹ ná¹tioh³ hlah³ tsɨ́³, hi³ niau²¹ tun³ honh² náh² ca³tɨn¹ Dió³², hi³ ca³la³ hi³ tianh¹³ náh² tɨ³ có³² ñí¹con² Dió³² Tsá² liéih³². 13 Jáun² bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pin³ tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján² cun³ jmá² cun³ jnia³², tá¹la³ zia³² lá² jmáɨ¹; jáun² tiá² lɨ́¹ lɨ³can² náh² cun³quionh³ tso³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨn³ náh² tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³. 14 Quí¹ jɨ³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ la³

má²nio² jáun² cáun² tsɨ́³ dí² la³jmɨ́¹ ca³chá¹³ dí² jáun² cáun² tsɨ́³ la³ jmɨ́¹ ñí¹ jmɨ́¹tin², hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ láɨ³ dí² tsá² cu³ nió³ quiúnh¹ dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo.

15 La³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun²:

Hnoh², ní¹juáh³ náɨh¹³ náh² né³² la³ cun³ hi³ hleh³² Dió³²,

ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² hi³ tiá² niuh¹ náh² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsá² ca³jmú³ hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

16 Hi³ jáun² né³, ¿hin² dá² tsánh² tsá² hí³, tsá² ca³náɨ³² hí³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ tiá² nieh³? Haun¹³ tsá² ca³ñí¹huen¹³ hí³ hla¹ Moisés tɨ³ hué³² Egipto bíh¹ hí³ dúh¹. 17 Hi³ ¿hin² dá² ñí¹con² jaun³² ca³míh³ tsɨ́³ Dió³² tá¹ tu³ló³² mii² jáun²? ¿Haun¹³ juáh¹³ ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ tso³ bíh¹ dúh¹?, tsá² cá²tsan³ hí³ hué³² quiéin². 18 Hi³ ¿hin² dá² ñí¹con² ca³jmú³ siáh³ Dió³² jáɨ¹³ huáh² tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ hi³ tiú²uú² lɨ́¹³ tsa³tiánh² tsú² hué³² ñí¹ jmɨ́¹ chan³ dí² tie³? ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² ca³jmú³ hí³ cun³ lɨ́³ tsɨ́³ hmóu³² bíh¹ dúh¹? 19 Jáun² jáɨ¹³ nɨ́² jmu² lin¹ hi³ tiá² la³ taunh³ yáh³ tsú² hué³² jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² la³ ca³chá³ cáun² tsɨ́³.

4

1 Hi³ jáun² né³, hniáuh³² jmú¹³ dí² hua³hín¹³ tá¹la³ hé² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hi³ lɨ́¹³ chau³ dí² tsú² tie³, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ma³ jan² hnoh² tiá² tɨn¹ náh² hi³ cuá¹tianh³ náh² tie³. 2 Quí¹ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ má²ca³náɨ¹³ jú¹ chú³² la³jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² hí³, tɨ³la³ jáɨ¹³ hi³ ca³náɨ³² tsú² jáun² tiá² lin¹ ta²¹ ca³jmú³ yáh³ ñí¹con² tsú², quí¹ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ tsú², cáun² ti³ lɨ́¹ ca³náɨ³² la³ jáun² bíh¹ tsú². 3 Tɨ³la³ jnoh¹ né³, tsá² má²táunh²³ dí² ta²¹, jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³ta¹ dí² hi³ tsá¹tauh¹³ tie³; la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² la³ lá²:

Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³míh³ tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³,

jáun² ca³jmú³² jná¹³ cáun² jáɨ¹³ huáh² tsɨ́³ lɨ́³ la³ lá²:

Hi³ tiu³nio² tiá² lɨ́¹³ yáh³ tiánh³ tsá² hí³ tie³ hi³ jmu¹ jná¹³.

Quí¹ cun³ jmɨ́¹ má²ca³táuh³ bíh¹ ta²¹ jáun² quioh²¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ tsú² hngá¹máh³ lá². 4 Uá¹la³ cun³ zia³² ñí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ juáh³ la³ lá²:

La³ má²quiau³ jmáɨ¹ hi³ ca³táuh³ bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², ca³cuá³ tie³.

5 Hi³ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² la³ lá²:

Tiu³nio² tiá² lɨ́¹³ tiánh³² tsá² hí³ tie³ la³jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ tie³.

6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, hniah³ bíh¹ tsá² lɨ́¹³ tiánh³² tie³. Tɨ³la³ tsá² ca³náɨ³² hí³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹tin² má¹na²¹, tiá² ca³tiánh³ yáh³ tsú² tie³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³². 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ Dió³² má²ca³tón³ siáh³ cáun² jmáɨ¹, jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³². La³ cun³ lɨ́³ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ Dió³² ñí¹con² Tsá² *Israel cun³quionh³ hla¹ Dá²vi²¹ jmɨ́¹ má²cáɨn² jáun², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ jáun²:

Hnoh², ní¹juáh³ náɨh¹³ náh² né³² la³ cun³ hi³ hleh³² Dió³²,

ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmu² náh² hi³ tiá² niuh¹ náh².

8 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ ca³lɨ³ hi³ jmu³ hla¹ Josué hi³ tiánh³² tsá² hí³ tie³ jmɨ́¹jáun², hi³ jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ hléh²¹ yáh³ Dió³² jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² jáun² ca³tɨ²¹ cónh³ɨ́¹ cáun² jmáɨ¹ la³ jáun² siáh³. 9 Jáun² né³, ná¹heinh³² bíh¹ cónh³ɨ́¹ cáun² jmáɨ¹ hi³ tiánh³² tsú² tie³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³² la³jmɨ́¹ ta³cua¹³ jáun² hnga² Dió³² tie³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² má²ca³ta³cua¹³ tie³ quionh³ Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ má²ca³táuh³ bíh¹ tá¹³ la³jmɨ́¹ cá¹táuh³ jáun² tá¹³ Dió³². 11 Hi³ jáun² ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ jmú¹³ tion³, hi³ jáun² lɨ́¹³ tiauh² dí² tie³. Hi³ jáun² hí¹ jan² dí² tiá² cáun² lɨ́¹ má¹ti²¹ dí² nóh³² quioh²¹ tsá² ca³jmú³ hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² jmɨ́¹jáun².

12 Quí¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² dá² pin³ lɨ́n³² bíh¹, hi³ ca³la³ hi³ liéih³² siáh³. Jáɨ¹³ jáun² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hmu³ la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³ cáun² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹, ca³la³ hi³ nga² ñí¹ ná¹jenh² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² quionh³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú², hi³ chau³² ca³la³ tɨ³ ñeh² jñí²mu¹ tsú² siáh³. Jáɨ¹³ jáun² bíh¹ tɨn²

ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² la³jí³² hi³ cháunh²³ chí¹ tsú², jɨ³ hi³ jmu² siáh³ lin¹ lánh³ lí³ tsí³ tsáu². 13 Hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³² tiá² ná¹hmá¹ ñí¹con² tsú². Ca³la³ jɨ³lɨ³² bíh¹ ná¹jñeh³ hi³ ná¹na²¹ ñí¹ hó²¹ñí¹ Tsá² ca³ta¹ dí² hi³ má¹jnia¹³ ñí¹con² ca³la³ jí³² hi³ má²lí²jmú¹³.

Jesús bíh¹ lín³ Mí²tsá² Hɨen¹

14 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ má²zian² jan² Mí²tsá² Hɨen¹ Juo¹³ dí², Jesús Jon² Dió³², Tsá² má²cá²chánh³² hí³ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² cuí¹ chá¹³ dí² cáun² tsí³ hi³ táunh¹³ dí² ta²¹ la³ má²táunh²³ jáun² dí² ta²¹, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ qui³ ná¹hléh¹ dí² jáun². 15 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ tiá² ja³² yáh³ mií³ tsí³ Mí²tsá² Hɨen¹ Juo¹³ dí² hí³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tiá² tiáu²³ dí², quí¹ ja³bí¹ hnga² tsú² siáh³ ca³ma³tso² tsí³ la³jí³² la³ cun³ hi³ quieinh³² jnoh¹, hi³ cáun² lí¹ cháunh²³ tsí³ dí² hi³ tiá² tsú²ta²¹; tɨ³la³ Tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² tso³ ca³jmú³ yáh³. 16 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuí¹ chá¹³ dí² cáun² tsí³ hi³ má¹janh¹³ dí² tɨ³ ñí¹con² Dió³², Tsá² ja³² hí³ mií³ tsí³, hi³ jáun² lí¹³ ma³juenh² tsú² tsí³ la³ má²quionh³ hi³ ma³hé² ma³mieh² dí² tsú², hi³ ma³hau³ dí² tsú² lɨ³ua³ cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² tiáu²³ dí².

5

1 Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsá² lɨn³ hí³ mí²tsá² hɨen¹ lín³ jan² tsá² má²dí¹quiánh¹ ja¹ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹, hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hiáun¹ tsú² hi³ hau³ jáɨ¹³ jáun² né³, jáun² nau³² tsú² ta³ ñí¹ Dió³² cha¹³ tsáu², hi³ tsá²caun² tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³² hi³ lí¹ cue³² jáun² tsáu², hi³ tsá²jngɨh² siáh³ jáh³ ta³ ñí¹ Dió³² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu². 2 Hi³ cun³ñí¹ hi³ hnga² mí²tsáu² hí³ né³ lín³ jan² tsá² quiunh³² hi³ cáun² lí¹ cháunh²³ tsí³ hi³ tiá² tsú²ta²¹ la³jmí¹ quiunh³² jáun² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹, jáun² tɨn² bíh¹ tsú² jmu² juenh² tsí³ ñí¹con² tsá² tiá² jáɨ¹³ má²ca³ngɨ¹³, jɨ³ tsá² má²ca³lɨ³can² ní² siáh³. 3 Hi³ cun³ñí¹ hi³ quiunh³² tsú² la³ jáun² né³, jáun² hniáuh³² jngɨh³ tsú² jáh³ ta³ ñí¹ Dió³² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ hnga² la³ má²quionh³ jɨ³ tsáu¹³ tsáu² ní² siáh³. 4 Hi³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ lí¹ jmu³ hnga² hi³ lín³ jan² mí²tsá² hɨen¹, quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² téh²³ tsá² hí³ hi³ cueh³² dí² ta²¹ quien² jáun², la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Aarón. 5 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ uá²jaɨ³² ñí¹con² Cristo, quí¹ jun³juáh¹³ hnga² yáh³ tsú² ca³ma³quien² hi³ cáun² lí¹ ca³jmú³ hi³ lín¹³ Mí²tsá² Hɨen¹, tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² ca³ma³quien² tsú² hi³ ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ hau³ tsú² jáɨ¹³ jáun², la³ cun³ hi³ ca³záɨh³ dí² jáun² la³ lá²:

Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³,
Tsá² má²lí²ma³zián¹³ jná¹³ né³².

6 La³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² siáh³ ñí¹ Sí² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

Hnú² bíh¹ Tsá² lín³ nú² Mí²tsáu² la³ cun³ jmí¹hi³nio²,
la³jmí¹ lín³ jáun² Melquisedec bí¹ lín³ hnú².

7 Tá¹la³ ca³cuan³ jáun² Cristo ñí¹ hué²¹ lá² né³, ca³liéinh³² tsú² Dió³² Tsá² zia³² pí³ quioh²¹ hi³ liáu³² ja¹ hla¹, hi³ ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ca³la³ hi³ hó² jngɨh² hi³ hleh³² tiá³. Hi³ jáun² ca³náɨ³² bíh¹ Dió³² jë¹ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ ca³jmú³ tsú² nieh³. 8 Quí¹ uá¹jinh¹ cun³ jmí¹ má²lín³ bíh¹ tsú² Jon² Dió³², tɨ³la³ cun³quionh³ la³jí³² hi³ ca³ma³tso² tsú² jáun² tsí³ né³ ca³lɨ³tɨn² bíh¹ tsú² hi³ ma³tí³². 9 Hi³ jáun² jmí¹ ca³hiá² ca³táunh³ tsú² tán¹ hián² cu³tí³ né³, jmí¹jáun² ca³lɨn³ tsú² Tsá² lín³ mí¹zioh²¹ hi³ lión³² tsáu², hi³ lɨ³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio², ca³la³ jɨ³lɨn² tsá² jmu² nieh³ ñí¹con² tsú²; 10 hi³ la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ siáh³ ca³hiáu³² tsú² Dió³² hi³ lɨn³ tsú² Mí²tsá² Hɨen¹ la³ cun³ hi³ jmí¹ lín³ jáun² Melquisedec.

Jlánh¹ háɨnh¹³ ní¹juáh³ tiú²uú² nio² cáun² tsí³ tsú²

11 Hliáun³ lín³² bíh¹ jáɨ¹³ zia³² hi³ jmí¹ lɨ³ juáh¹³ jnoh¹ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ ní², tɨ³la³ má²juóuh³² lín³² bíh¹ hi³ jmú¹³ jnoh¹ siáh³ na²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ uí³ lín³² bíh¹ má²ngɨ²³ hnoh² jáɨ¹³. 12 Quí¹ ta³né³² jmí¹ má²hniáuh³² hi³ ná¹lín³ tɨ³² bíh¹ náh² hmóu³², tɨ³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, sa³ siáh³ bíh¹ siáh³ lɨ³hniah³ tsá² hléh³² cónh³í¹ cu³ tsauh³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ lí³ mí¹zioh²¹ zión³² hi³

ca³niéih² náh² quioh²¹ Dió³² la³ jmɨ́¹ ñí¹. Sa³ jmɨ́²tiuh²¹ bíh¹ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² náh²; já² ¡má³² pin³ bíh¹ jmɨ́¹ má²hniáuh³² cúh¹³ náh²! 13 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ́nh²³ jmáh³la³ jmɨ́²tiuh²¹, jáun² tsá² la³ hí³ né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ dáɨn² bíh¹, tiá² má²tɨn² yáh³ tsú² quiáh³² hi³ chu²¹. 14 Tɨ³la³ má³² pin³ bíh¹ cúh² tsá² má²húun¹ tsɨ́³, tsá² má²ca³lɨ³ tɨn² chu³ ñih³ he³ hi³ chu²¹ hi³ he³ hi³ hlah³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ má²ca³há² ca³nga² tsú².

6

1 Jáun² né³, cánh³ cuɨ́¹ chá¹³ dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ mí¹zioh²¹ zión³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuɨ́¹ tsá²lɨ³húun¹ tsɨ́³ dí². Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ ziáuh¹ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́³ jmɨ́h¹ hiah³² ñí¹ ca³lɨ³liau³, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ juáh³ jáun² hi³ hniáuh³² záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmu² jáun² hi³ jún²³ tsú², uá¹ la³ cun³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³² nɨ́² siáh³. 2 Sa³jun³ ziáuh¹ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ zaun³² tsú² jmáɨ², jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ rá²tsɨ³² tsú² jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² má²taunh³² ta²¹, sa³jun³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ dí² ja¹ hla¹, sa³jun³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² yáh³. 3 Jáun² la³ nɨ́² bíh¹ tsáu¹³ dí² tɨ³ chí¹ján³ nɨ́¹juáh³ lánh³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ cué³² Dió³².

4 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³ta³zanh¹ ñí¹ tie³ joh¹ quioh²¹ Dió³², tsá² má²ca³lɨ³ cuoh² hi³ lɨ́¹ cue³² Dió³², hi³ má²ca³hen³ tsú² Jmɨ́²chí³ Chun¹, 5 tsá² má²ca³héi³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ má²ca³lɨ³ cuoh² siáh³ pí³ quioh²¹ hngá¹máh³ né³bí¹ ja³², 6 jáun² tsá² la³ hí³ cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ záɨ³² siáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ cónh³í¹ cu³ jéin³² nɨ́¹juáh³ ca³jính³² tsú² tɨ³ cu³hna²¹, quí¹hliá² tsá² hí³ dá² má²ná¹ton²³ siáh³ crei²¹ Jon² Dió³² bíh¹, hi³ ná¹cue³² dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ ziu³ lɨ́¹ hɨen³ tsáu² Jon² Dió³². 7 Jmú¹³ jáɨ¹³: Nɨ́¹juáh³ hué³² ñí¹ lau³² re² la³ cun³ hi³ jñi³² tsú² nɨ́¹ má¹tsau³² jmɨ́³, hué³² la³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tanh² Dió³² hó¹ñí¹; 8 tɨ³la³ hué³² hiau² jmáh³la³ ton² jɨ³ náɨ² hlah³ né³, tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³; hué³² la³ jáun² háɨnh¹³ hí³ hú¹mu³héih³² bíh¹, hi³ jáun² ñí¹ cá¹táuh³ né³, cun³ ca³tɨn¹ có³² bíh¹.

Nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ pin³

9 Tɨ³la³ hnoh², tsá² jlánh¹ hnau³ jnoh¹, uá¹jinh¹ má²lɨ́²juáh¹³ jnoh¹ la³ nɨ́², cun³ láɨ²³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ tiáunh¹ hnoh² ja¹ cu³ nió³ quioh²¹ tsá² má²hé² má²mieh² hí³ Dió³², hi³ ná¹lɨ́n³ náh² jáun² tsá² má²ca³liáun³. 10 Quí¹ Dió³² dá² jan² Tsá² rá²tsɨ³² héih³² re² tso² bíh¹, tiá² lɨ́¹ tsá²con² yáh³ tsú² la³ cun³ ta²¹ hi³ jmuh³² hnoh², hi³ ca³ma³jnia¹³ náh² jáun² hi³ hno³ náh² tsú² cun³quionh³ hi³ ca³ma³hon¹ náh² jáun² tsá² joh¹ tsú², la³ cun³ hi³ ná¹jmuh³² náh² jáun² la³ tɨ³ ta³né³². 11 Jáun² jlánh¹ hnáu² jnoh¹ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh² jmúh¹³ la³ má²ná¹jmuh³² náh² nɨ́², hi³ hiún² honh² náh² jmúh¹³ la³ jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹; jáun² bíh¹ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²ná¹hu²¹ jáun² honh² náh². 12 Cu³tí³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ hnoh² lɨ³ juɨnh³, tɨ³la³ hnáu² jnoh¹ hi³ jmúh¹³ náh² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsá² ná¹hiáuh²³ jáun² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³ cué³² bíh¹. Tsá² hí³ dá² ná¹hiáuh²³ hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³chá³ cáun² tsɨ́³, jɨ³ hi³ ca³cueh³ tsú² siáh³ tsɨ́³.

13 Quí¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, jáun² jáɨ¹³ jáun² ca³ma³tson² tsú² cun³quionh³ hi³ ca³hɨen³ hnga², quí¹hliá² tiá² zian² yáh³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ hɨen³ tsú². 14 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsú² la³ lá²: “Cu³tí³ bíh¹ má¹hé¹ má¹mieh¹³ jná¹³ hnú² hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ juóun³² lɨ́n³² jon³zɨ́h¹ hnú² lɨ³zian²”. 15 Hi³ jáun² hiauh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², quí¹hliá² ca³he³ ca³ján³ tsú² ca³la³ hi³ juenh² lɨ́n³² tsɨ́³. 16 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá²mɨ³cuóun² má²tson² jáɨ¹³ quioh²¹, jáun² má²tson² tsú² cun³quionh³ hi³ hɨen² tsú² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ quien² bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²ma³tson² tsú² jáɨ¹³ jáun² quioh²¹ né³, jáun² cu³ jáun² bíh¹ ca³táuh³ hi³ nio² tun³ tsɨ́³ tsá² jan². 17 La³ jáun² siáh³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² jmu³ lin¹ lɨ́n²¹ ñí¹con² tsá² hiáuh³ la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ dí²

jáun², hi³ jmí¹lɨh³ tiá² za¹³ la³ cun³ hi³ lɨn²³ tsú² jmu³, jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹. 18 La³ jáun² dá² ca³jmú³ Dió³², Tsá² cun³ tiá² lɨ́¹³ ma³cau², quí¹ jáun² cun³quionh³ la³ jáun² lɨ́¹³ zia³² tun³ jáɨ¹³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ jmí¹lɨh³ tiá² za¹³; hi³ cun³quionh³ hi³ jáun² né³, má²lɨ́¹³ niau²¹ tiá³ tsɨ́³ dí² ca³tɨ²¹ hi³ ná¹hé² ná¹jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² má²ca³hnah¹³ dí² jan² Tsá² taunh² hó¹ñí¹. 19 Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hu²¹ jáun² tsɨ́³ dí² tá²no¹ tiá³ jmí¹ tsɨ́³ dí² hi³ hí¹ cáun² hi³ háɨnh¹³ tiú²uú² zia³², la³jmí¹ tá²zah¹ tiá³ mu² nɨ́¹ má¹lɨ́²tión³² tsú² hlah³² pa²¹ quioh²¹ chu³ jmáɨ². Hi³ hlah³² pa²¹ jáun² quiú¹³ dí² né³, má²hí¹hun¹ tiá³ la³ tɨ³ cu³hna²¹ hmɨh³² pa²¹ hi³ he² jáun² ñí¹hiú¹³ ñí¹ jlánh¹ hɨ́en¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹, 20 ñí¹ hi²¹ jáun² Jesús jmí¹ ngah²¹ hi³ nia³² juɨ³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ má²lɨ́n³ tsú² jan² Mí²tsá² Hɨ́en¹ cun³ jmí¹hi³nio², la³jmí¹ lɨ́n³ jáun² Melquisedec.

7

Jesús lɨ́n³ Mí²tsá² Hɨ́en¹ la³jmí¹ lɨ́n³ Melquisedec

1 Melquisedec hí³ bíh¹ jmí¹ lɨ́n³ re²¹ juú² Salem jɨ³ mí²tsáu² quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh². Tsá² hí³ bíh¹ ca³ñí¹ma³jéinh³ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹ cá¹jính²¹ ñí¹ ca³láɨh¹³ jáun² hniéi² quionh³ tsá² jmí¹ ná¹lɨ́n³ re²¹, jáun² jmí¹jáun² ca³ma³miih² tsú² Há²bran²¹ hí³. 2 Jmí¹jáun² ca³cuéh³ Há²bran²¹ tsá² hí³ cáun² la³ cun³ quia³ la³jɨ́³² hi³ ca³láɨh¹³ tsú² ñí¹ ca³ñí¹jmú¹³ jáun² hniéi². Hi³ jmáɨ² tsú² jáun² Melquisedec né³, hnió³ juáh³ “re²¹ tsá² tɨn² rá²tsɨ³² héih³² cú²tso²”. Juú² ñí¹ jmí¹ lɨ́n³ tsú² jáun² re²¹ né³, jmáɨ² Salem; hi³ jmáɨ² jáun² Salem hnió³ juáh³ “tie³ bíh¹ nio²”. Jáun² hi³ jmáɨ² tsú² jáun² niéih³ siáh³ “re²¹ tsá² jmu² hi³ niau²¹ tie³”. 3 Tsá² hí³ bíh¹ jan² tsá² lɨ́¹ ca³ngó² cá²jnia³, tsá² tiá² lin¹ hin² jméi² mí¹ziú¹³ sa³jun³ lin¹ hin² dá² jún¹ raɨnh²¹ tsú², tsá² zian² jmí¹tin². Tiá² lin¹ yáh³ hín² dá² jmáɨ¹ ca³lɨ³zian² tsú², sa³jun³ jmáɨ¹ hi³ jun³ yáh³ tsú² lin¹. La³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ tsú² la³jmí¹ lɨ́n³ hnga² Jon² Dió³², jan² mí²tsáu² zian² cun³ jmí¹hi³nio².

4 Sá¹ní² jɨe³ né³ lánh³ máh³ la³ quien² Melquisedec hí³, quí¹ ¡hí¹ la³ tɨ³ hnga² máh³ Há²bran²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³cué³ ñí¹con² tsú² cáun² la³ cun³ quia³ la³jɨ́³² hi³ ca³láɨh¹³ dí² jáun² ñí¹ ca³ñí¹jmú¹³ dí² jáun² hniéi²! 5 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Leví má²tí³² la³ cun³ lɨ́³ jáun² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ máɨ³² cáun² la³ cun³ quia³ la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹ tsáu², tɨ³la³ ñí¹con² má²tún² hmóu³² tsá² jan² dí¹hio³ ñú¹deh³ quionh³ bíh¹ tsú² má¹ná¹, la³ cun³ hla¹ Há²bran²¹ yáh³; 6 tɨ³la³ Melquisedec hí³ né³, uá¹jinh¹ tiá² jmí¹ lɨ́n³ tsú² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Leví, cu³ jáun² cáun² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² cáun² la³ cun³ quia³ quioh²¹ Há²bran²¹, tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² jáɨ¹³ quionh³. Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ca³ma³miih² Melquisedec Há²bran²¹ hí³. 7 Quí¹ cun³ la³jáɨ³² bíh¹ dí² ná¹né¹ hi³ tiu³nio² tsá² quien² bíh¹ ma³miih² tsá² huen³. 8 Jáun² né³, tsá² he² cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² jnoh¹, tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ hí³, tsá² tón³² jmáɨ¹ jún²³ bíh¹; tɨ³la³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² má¹na²¹, rá¹hleh³² hi³ la³jmí¹ lɨ́³ la³ má²zian² jáun² bíh¹ Melquisedec hí³. 9 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ hla¹ Há²bran²¹ ca³cué³ cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² tsá² hí³, jáun² né³, lɨ́¹³ juáh¹³ dí² hi³ ja³bí¹ hla¹ Leví tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ tsú² uá²jaɨ³² ca³cué³ cáun² la³ cun³ quia³ jmí¹jáun², tsá² lɨ́n³ hí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ la³jɨ́n³² mí²tsáu², tsá² ná¹he² hí³ cáun² la³ cun³ quia³ la³ tɨ³ ta³né³². 10 Qui³ jmí¹ má²quian³² bíh¹ Há²bran²¹ jún² hi³ lɨ³zian² jan² tsá² lɨ́n¹³ hí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ mí²tsáu² la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ tsó³² jáun² Melquisedec hi³ tsa³ma³jéinh³ tsú².

11 Hi³ tsá² *Israel né³, ca³héi³ héih³² quioh²¹ Dió³² tá¹la³ jmí¹ tionh¹ jáun² mí²tsáu² tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Leví hí³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú²; tɨ³la³ sá¹jmí¹ hi³ jmí¹ lɨ³ chun¹ tsú² cun³quionh³ tá¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ mí²tsáu² dúh¹, jáun² tiá² jmí¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³ lɨ³jnia² siáh³ cónh³í¹ jan² Mí²tsáu²,

Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Melquisedec, quí¹ jmɨ́¹ la³ tioh²¹ bíh¹ jan² mí²tsáu² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ hla¹ Aarón. 12 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ca³zan² he³ ñí¹ mí²tsáu² zian² né³, jáun² cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ za¹³ siáh³ liei²¹ uá²jaɨ³². 13 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ uá¹jinh¹ lɨ́n³ tsú² jan² Tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ quioh²¹ jan² tsá² quian³tun³ jon² Israel, tɨ³la³ tsá² cu³ nió³ hí³ má¹na²¹, hí¹ jan² yáh³ tiá² ca³lɨn³ mí²tsáu² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ tsa³jmú³ ta²¹ ñí¹hiú¹³. 14 Quí¹ lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hi³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Judá, hi³ tiá² tsá² hí³ ca³hɨen³ yáh³ hla¹ Moisés hi³ lɨ́¹³ jmu³ mí²tsáu².

15 Hi³ jáun² né³, tɨ³ lɨ³mí¹ jlánh¹ lin¹ bíh¹ jaɨ¹³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³jnia² jan² Mí²tsáu² siánh³ siáh³ hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jáun² Melquisedec, 16 jan² Tsá² má²lɨ́n³ Mí²tsáu² cun³ñí¹ hi³ quian³² tsú² pí³ hi³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio², jun³juáh¹³ hi³ lɨ́n³ tsú² Mí²tsáu² cun³quionh³ hi³ lin¹ hin² tsánh² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ yáh³ tsú² la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹. 17 Tɨ³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² jaɨ¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹, ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá² hi³ ca³tɨn¹ tsú²:

Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ nú² Mí²tsáu² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²,
hi³ lɨ́n³ nú² jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Melquisedec.

18 Jáun² la³ jáun² lɨ³ hi³ héih³² hi³ jmɨ́¹ zia³² jáun² jmɨ́¹tin² tiú²uú² ca³lɨ³ quien² yáh³, quí¹ la³ñí¹ la³ján³ tiá² jmɨ́¹ pin³ yáh³, sa³jun³ ca³jmú³ bíh¹ ta²¹ la³ cun³ qui³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹, 19 quí¹ tiá² hin² ca³tá² ca³hián² yáh³ cun³quionh³ héih³² jáun²; hi³ ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ má²zia³² cáun² hi³ má²hu²¹ tsɨ́³ dí² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹, cáun² hi³ jmu² hi³ tsá¹janh¹³ dí² ñí¹con² Dió³².

20 Hi³ hí¹ la³ tɨ³ hnga² yáh³ Dió³² ca³ma³tson² jaɨ¹³ cun³quionh³ hi³ ca³hɨen³ hnga², hi³ Tsá² hí³ lɨ́n³ Mí²tsáu², uá¹jinh¹ tiá² lin¹ ca³ma³tson² tsú² jaɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² qui³ má²ná¹lɨ́n³ hí³ mí²tsáu². 21 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ Mí²tsáu² Tsá² hɨen²³ dí² lá² má¹ná¹, ca³ma³tson² bíh¹ Dió³² hi³ ho² tsú² jaɨ¹³ jáun² jmɨ́¹ ca³záɨh³ dí² tsú² la³ lá²:

Dió³² má²ca³ma³tson² jë¹,
hi³ cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ yáh³ tiá² za¹³ tsɨ́³ tsú².

Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ nú² Mí²tsáu² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²,
hi³ lɨ́n³ nú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jáun² Melquisedec.

22 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, lɨ́n³ Jesús jan² Tsá² má²tson² cáun² nió³² hi³ jlánh¹ bíh¹ chú³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ́³ jmɨ́¹tin². 23 Juóun³² tsáu² ca³lɨn³ mí²tsáu² quí¹hliá² tiá² ca³lɨ³ué³n³ yáh³ tsú² hi³ ho² jáɨ¹³ jáun², quí¹ ca³quí² cá²tsan³ bíh¹ tsú². 24 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, la³ má²lɨ́n³ jáun² bíh¹ tsú² Mí²tsáu², tiá² lin¹ hniah³ yáh³ jan² tsá² siánh³ hi³ hí³ cha¹³ tsú², quí¹ hí³ bíh¹ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio². 25 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, hí³ bíh¹ lɨ́n³ Tsá² tɨn² lión³² tsáu² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, lɨ³ua³ jan² tsá² má²tsá²janh³² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí², quí¹ hí³ bíh¹ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio² hi³ cuá¹hiú² cuá¹mɨ³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsáu².

26 Jan² Mí²tsá² Hɨen¹ la³ hí³ bíh¹ lɨ³hniah²³ ñí¹con² dí², jan² Tsá² hɨen¹, jan² Tsá² hí¹ cáun² hi³ hlah³ tiá² ca³jmú³ hi³ sa³jun³ tso³ yáh³ ca³jmú³, jan² Tsá² tiá² ca³cunh³ quionh³ tsá² ren² tso³, Tsá² jlánh¹ ca³lɨ³ quien² la³ cónh³ bí¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² hñu³mɨ³cú². 27 Hí¹ jan² yáh³ tsá² lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹ tiá² cunh³ tsú², quí¹ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³² hniáuh³² jngɨh³ tsá² hí³ jáh³ ñí¹con² Dió³², la³ñí¹ tín² hi³ ca³tɨn¹ hnga², nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, jmu² tsú² siáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsáu². Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, cu³ jéin³² tán¹ bíh¹ ca³jun³ hi³ ca³tɨn¹ ca³la³ jɨ́n³² tsáu², jmɨ́¹ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga² yáh³. 28 Tɨ³la³ tsá² hiauh³ hí³ ta²¹ hi³ lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹ la³ cun³ lɨ́³ jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés né³, tsá² hí³ dá² cáun² quiunh³² la³ cun³ qui³ quiunh³² tsáu² bíh¹ hi³ lɨ́¹ cháunh²³ chí¹ cáun² hi³ tiá² tsú²ta²¹; tɨ³la³ jmɨ́¹ má²ca³nga² hi³ lɨ́³ jáun² liei²¹ jáun² né³, Dió³² ca³jmú³ cáun² jaɨ¹³ cun³quionh³ hi³ ca³hɨen³ hnga² hi³ hión³² dí² Jon² hnga² cú²jueh³² hi³ lɨ́n¹³ Mí²tsá² Hɨen¹, jan² Tsá² ca³hiá² ca³táunh³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

8

Cun³quionh³ Jesús bíh¹ ca³hín¹³ nió³²

hmaɨ²¹

1 Jáun² né³, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ja¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh¹³ jnoh¹ nɨ́² niéih³ la³ lá²: Hi³ Mí²tsá² Hɨ́en¹ Juo¹³ dí² cu³tí³ lɨ́n³ la³ má²lɨ́²juáh¹³ jnoh¹ nɨ́², hi³ hí³ bíh¹ má²ca³ta³cua¹³ hñu³mɨ³cuú² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Tsá² cuá¹quien². 2 Tsá² hí³ bíh¹ lɨ́n³ Mí²tsáu² Tsá² jmu² ta²¹ ñéih³ hñú³ hɨ́en¹, tɨ³la³ hú¹tá¹ hñú³ hɨ́en¹ tson² má¹ná¹, hi³ ca³jmú³ hnga² Dió³², jun³juáh¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá²mɨ³cuóun² yáh³.

3 Jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨ³hiáun¹ hi³ lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, tiu³nio² zia³² hi³ cue³² ñí¹con² Dió³², hi³ jngɨh² tsú² siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³²; hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ja³bí¹ Jesucristo ca³lɨ³ hniáuh³² hi³ zia³² hi³ cué³² siáh³. 4 Tɨ³la³ sá¹jmɨ́¹ hi³ zian² bíh¹ tsú² ñí¹ hué²¹ lá² dúh¹, jáun² tiá² Mí²tsáu² jmɨ́¹ lɨ́n¹³ yáh³ tsú², quí¹ la³ tɨ³ ta³né³² bíh¹ zian² tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu², tsá² zia³² hi³ cue³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ rá¹lɨ́³ jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 5 Tɨ³la³ mí²tsáu² hí³ má¹na²¹, cáun² ná¹jmu² tá¹³ ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ hi³ lɨ́³ jmáh³la³ henh¹³ quioh²¹ hi³ zia³² jáun² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Né¹ bíh¹ dí² hi³ tson² bíh¹ cáun² hi³ tɨ³ lɨ́¹ jmouh³² bíh¹ tsú² jaun³², quí¹ jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ jmu³ hla¹ Moisés cuáh³² hñú³ hmɨh³² jáun², jáun² Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Hua³hín¹³ nú² hi³ jmóuh¹ hnú² tán¹ hián² cu³tí³ la³ cun³ lɨ́³ nóh³² quioh²¹ hñú³ hi³ má²lɨ́²hɨ́e³ jná¹³ hnú² tsɨ³ máh³ lá²”. 6 Tɨ³la³ Mí²tsá² Hɨ́en¹ Juo¹³ dí² má¹ná¹, má²ca³joh¹³ cáun² ta²¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien², quí¹ cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³hi³ cáun² nió³² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹; hi³ jmɨ́¹ ca³hi³ jáun² nió³² hmaɨ²¹ né³, jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Dió³² jáɨ¹³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin².

7 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³lɨ³tí³ nió³² hi³ ca³hi³ jáun² la³ ñí¹, jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³ tanh¹³ tsú² siáh³ cáun² nió³² hmaɨ²¹. 8 Tɨ³la³ Dió³² ca³jɨ́en³² tsá² hí³ hi³ tiá² tú² tiá² tsɨn²³ yáh³ tsú², hi³ jáun² ca³juáh³ tsú² la³ lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³:

Juo¹³ dí² juáh³ la³ lá²:

Chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tanh²¹ jná¹³ siáh³ cáun² nió³² hmaɨ²¹,

quiúnh¹ jná¹³ tsá² *Israel jɨ³ tsá² Judá nɨ́² siáh³,

9 Nió³² jáun² tiá² lɨ́³ la³ cun³ lɨ́³ nió³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú², tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin²,

jmáɨ¹ hi³ ca³zánh³ jná¹³ jáun² cuo² tsú² hi³ ca³huen³ ná¹ tsú²,

jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ tionh¹ tsú² jáun² hué³² Egipto.

Nió³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ tsú²,

tiá² ca³ma³tí³² yáh³ tsú²,

cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² ca³tánh³² jná¹³ tsú² hó¹ñi³², juáh³ Juo¹³ dí².

10 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹jáun² tanh²¹ jná¹³ siáh³ cáun² nió³² quiúnh¹ ná¹ tsá² Israel hi³ lɨ́³ la³ lá², juáh³ Juo¹³ dí²:

Taunh²¹ jná¹³ héih³² quion²¹ la³ tɨ³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² hí³,

hi³ tón¹³ jná¹³ siáh³ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ tsú².

Nɨ́¹ má¹jáun² né³, lɨ́n¹³ jná¹³ hú¹tá¹ Dió³² Juo¹³ tsú²,

hi³ jáun² tsá² hí³ né³, lɨ́n¹³ tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³.

11 Má¹jáun² tiú²uú² lin¹ lɨ³ hniáuh³² ma³tɨn² tsú² tsá²ján² tsá²ján²,

hi³ juáh¹³ hi³ záɨh³² tsú² raɨnh²¹ hi³ hniáuh³² lɨ³ cuóun³² tsú² Juo¹³ dí²,

sa³jun³ ñí¹con² tsá²co¹ tsú²,

sa³jun³ ñí¹con² raɨnh²¹ tsú² siáh³,

quí¹ ca³la³ jín³² tsáu² bíh¹ lɨ³ cuóu³² jná¹³,

uá¹ hi³ tsá² quien², uá¹ hi³ tsá² tiá² quien².

12 Má¹jáun² má²hin¹³ jná¹³ la³jɨ́³² hi³ má²ca³jmú³ tsú² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²,

hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiú²uú² cháu¹ jná¹³ tsɨn³² tso³ quioh²¹ tsú².

13 Jáun² né³, cun³quionh³ hi³ hɨe³² jáun² Dió³² cáun² nió³² hmaɨ²¹, má²lin¹ hi³ má²tseh¹ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ́³ jáun² jmɨ́¹tin²; hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ má²tseh¹ né³, cáun² má²tsá²lɨ³yenh³ bíh¹, hi³ tiú²uú² lin¹ nga³ zia³² ñí¹ lɨ³ jmuh¹ ta²¹, má²ja³quián³ tá¹ron¹³ tɨ³ có³² bíh¹.

9

Ñí¹hiú¹³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² jɨ³ ñí¹hiú¹³ zia³² hñu³mɨ³cuú²

1 Jáun² né³, nió³² hi³ jmí¹ hu²¹ jáun² la³ jmí¹ ñí¹ jmí¹ quionh³ héih³² quioh²¹ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³², la³ má²quionh³ cáun² hñú³ hɨen¹ ñí¹ lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². 2 Cuáh³² hñú³ hmɨh³² jáun² né³, jmí¹ lí³ tun³ ñéih³, hi³ lí³ la³ lá²: Ñéih³ ñí¹ la³ñí¹ jmí¹ lí³ cáun² ñí¹ hɨen¹, ñí¹ jmí¹ zeh¹ cáun² candelero jueh³² hi³ jmí¹ tsɨ²¹ quiau³ sí², hi³ ñí¹ jáun² siáh³ jmí¹ zeh¹ cáun² mesa ñí¹ jmí¹ ná¹tsɨ²¹ *hí³ cuú²miih²¹ hɨen¹. 3 Jáun² ní¹ má¹ca³nga² jáun² ñí¹ he¹ hmɨh³² ñí¹ má²tun³ né³, jmí¹ lí³ siáh³ cáun² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨen¹. 4 Ñí¹ jáun² jmí¹ lí³ siáh³ cáun² ñí¹hiú¹³ míh¹ lí³ mí¹ñí² cú¹mí¹niau²¹ ñí¹ tí² jɨn³² tsú² ziún², la³ má²quionh³ cáun² cuó² hi³ rá¹pɨeh²³ cú¹mí¹niau²¹. Hñu³ cuó² jáun² jmí¹ dí¹hu²¹ cáun² tse³ lí³ mí¹ñí² cú¹mí¹niau²¹; hi³ hñu³ tse³ jáun² né³, jmí¹ tioh³ la³ cun³ má³² hi³ téh²³ tsú² maná hi³ ca³súh³ jáun² Dió³². Ja³bí¹ hñu³ cuó² jáun² jmí¹ hu²¹ siáh³ hmá²hu²¹ quioh²¹ hla¹ Aarón hi³ ca³hion² jáun² zen². Hi³ hñu³ cuó² jáun² jmí¹ hu²¹ siáh³ tá¹ tun³ jo²¹ hmá² hi³ lí³ quín¹ ñí¹ jmí¹ rá¹lí³ jáun² héih³² quioh²¹ nió³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². 5 Ñí¹ cuó² jáun² jmí¹ tionh¹ gon³ querubines quian²¹ Dió³² hi³ ná¹láɨn¹. Cun³quionh³ tsá² láɨn¹ hí³ né³, jmí¹ lin¹ hi³ Dió³² cuá³ ñí¹ jáun². Tsá² hí³ jmí¹ ná¹haɨ²¹ pí¹³ ñí¹ quioh²¹ ñí¹ jmí¹ ná²tsí³ jáun² mí²tsá² hɨen¹ la³ cun³ hi³ lí¹ cue³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨ²¹ tso³. Tɨ³la³ cun³ ní² bíh¹ má²tioh²¹ hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ ní² ta³né³².

6 Ní¹ má¹lɨ³² jáun² hua³jan²¹ la³jí³² hi³ jáun² né³, jáun² tsá² ná¹lín³ mí²tsáu² tí² taunh³² cun³ jmá² cun³ jnia³² ñí¹ hɨen¹ la³ñí¹ jáun², hi³ jmu² ta²¹ hi³ ca³tɨn¹. 7 Tɨ³la³ ñí¹ hɨen¹ quien² ñí¹ má²tun³ jáun² má¹na²¹, jɨ³²la³ hnga² mí²tsá² hɨen¹ bíh¹ jmí¹ tsá²hi³² cu³ jéin³² cú² mii²; ní¹ má¹já²hi³² tsú² ñí¹ jáun² né³, hniáuh³² quian³² tsú² jmí¹³ jáh³ hi³ tsa³ma³jnia³² dí² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ hnga², la³ má²quionh³ tsáu¹³ la³jín³² tsáu² ní² siáh³, la³ cun³ la³jí³² tso³ hi³ ca³jmú³ tsú² ta³ tiá² ñi³². 8 Cun³quionh³ hi³ jáun² hɨe³² dí² Jmí²chí³ Chun¹ hi³ tiá² juɨ³² jmí¹ má²há²na²¹ yáh³ hi³ jmí¹ lɨ³ ngá¹³ lɨ³ua³ jan² tsáu² la³ tɨ³ ñéih³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨen¹ tá¹la³ jmí¹ zeh¹ jáun² hñú³ hɨen¹ lí³ hmɨh³² hi³ ca³lɨ³ jáun² jmí¹jáun². 9 La³jí³² bíh¹ hi³ jáun² lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³², hi³ jmu² lin¹ hi³ ca³la³ jí³² hi³ jmí¹ tsá²cué² tsú² jáun² ñí¹con² Dió³² jɨ³ jáh³ hi³ jmí¹ jngɨh² tsú² ñí¹ jáun² ní² siáh³, cónh³ tiá² jmí¹ tú² jmí¹ tsɨn²³ bíh¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ niau²¹ tie³ cun³ tán¹ cun³ hián² jmí¹ tsí³ tsá² má²ná¹má²tsú² má²jónh³² hí³ Dió³². 10 Hi³ la³jí³² héih³² ca³tɨ²¹ he³ lánh³ hniáuh³² zian² tsú², uá¹la³ cun³ má³² hi³ cú² hi³ hính²³ tsú², jɨ³ héih³² ha³ lánh³ rón³² lɨ³ jɨn² tsú² cun³quionh³ ha³ lánh³ rón³² lóh³² tsú², la³jí³² héih³² ní² jmí¹ quien² jmáh³la³ ta³ tiá² má²ca³za³ Dió³² nió³² jáun² bíh¹.

11 Tɨ³la³ né³² né³, má²cuan² bíh¹ Cristo, Tsá² lín³ hí³ Mí²tsá² Hɨen¹ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²zia³² ta³né³². Hi³ ñí¹ hɨen¹ ñí¹ jmu² tsú² tá¹³ hi³ lín³ Mí²tsáu² né³, cáun² ñí¹ jlánh¹ bí¹ chu²¹ bíh¹, hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² siáh³, jun³juáh¹³ cáun² ñí¹ ca³jmú³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³, la³ cun³ jun³juáh¹³ ñí¹ hué²¹ lá² yáh³. 12 Tɨ³la³ má²ca³hi³ bíh¹ Cristo ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨen¹ jáun², hi³ ca³ñí¹jéin¹³ tsú² jmí¹³ hnga², jun³juáh¹³ jmí¹³ zéin¹ yáh³, hi³ sa³jun³ jmí¹³ cuá¹juí² míh¹ yáh³. Cu³ jéin³² tán¹ bíh¹ ca³ñí¹hi³² tsú² ñí¹ jáun², hi³ ca³joh¹³ hi³ lí¹³ lión³² tsáu² hi³ jáun² lí¹³ zian² cun³ jmí¹hi³nio². 13 Quí¹ ní¹juáh³ ta³bí¹ cun³quionh³ jmí¹³ cuá¹juí² jɨ³ zéin¹ yáh³ jmí¹ lí²jɨ² ngú³ quioh²¹ tsá² ren² tso³ ta³ ñí¹ Dió³², ho³ jɨ³ cun³quionh³ hi³ sen³² jáun² tsá² ren² tso³ juá² quioh²¹ cuá¹juí² míh¹ hi³ ca³cáun³ jáun² ñí¹hiú¹³ siáh³, 14 hi³ jáun² né³ ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ jmɨ² quioh²¹ Cristo tiá² lɨ³ quien², Tsá² ca³cuen³ hí³ hnga² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Jmí²chí³ zian² cun³ jmí¹hi³nio², la³jmí¹ cuen² tsáu² jan²

jáh³ jɨn²! Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²lí¹³ má¹ti²¹ dí² ñí¹con² Dió³² Tsá² juú²tsáun², quí¹ má²ca³lɨ³ jɨn² dí² la³ tɨ³ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ dí² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ jmí¹ jmu³² dí² jáun², hi³ jmí¹ jmu² hi³ tiauh² dí² jáun² jo³cuo² hmú³².

15 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, Jesucristo bíh¹ lín³ Tsá² cua³tianh² cáun² nió³² hmaɨ²¹; hi³ jáun² tsá² má²ca³te³ hí³ Dió³² lí¹³ hiáuh³ cáun² hi³ quien² cun³ jmí¹hi³nio², la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³jun³ jáun² Cristo bíh¹ má²zia³² ha³ lánh³ rón³² lí¹³ hin³ tso³ hi³ ca³jmú³ jáun² tsáu² tá¹la³ jmí¹ tiáunh¹ tsú² jáun² nió³² la³ñí¹. 16 Jmú¹³ jáɨ¹³, ní¹juáh³ quiau³ hi³ quiú² jan² tsáu², tiá² má²quien² yáh³ tá¹la³ tiá² má²ca³lɨ³ tson² hi³ má²jun² tsá² ca³quiú² hí³ quiau³. 17 Quí¹ quiau³ hi³ quiú² tsú² jáun² tiá² má²quien² yáh³ tá¹la³ zian² tsá² ca³quiú² hí³ jáɨ¹³ jáun², ní¹ má¹jun² máh³ tsú² má²quien². 18 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ ca³tɨ²¹ nió³² hi³ ca³quiú² jáun² Dió³² la³ñí¹, hi³ cun³quionh³ hi³ ca³táɨn² jáun² jmí²hán¹ jáh³ bíh¹ ca³hín¹³ nió³² jáun². 19 Jmí¹jáun² ca³hɨeh³ tín² hla¹ Moisés la³jɨn³² tsáu² héih³² hi³ jmu² Dió³²; jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³can³ tsú² jñú¹³ *já¹ziáh² quian²¹ hin³² dáɨn³ quionh³ cáun² ñeh¹ náɨ² jmáɨ² hisopo, hi³ jáun² ca³ma³jlɨh²¹ tsú² cun³quionh³ jmí¹³ cuá¹juí² míh¹ [jɨ³ jmí¹³ zéin¹ ní² siáh³] hi³ má²ná¹jan² quionh³ jmáɨ², hi³ ca³péih³ tsú² ñí¹ Sí² tioh³ héih³² quioh²¹ Dió³², jɨ³ la³ má²quionh³ la³jɨn³² tsáu² ní² siáh³. 20 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²: “Cun³quionh³ jmɨ² lá² bíh¹ lí²tson² nió³² hi³ ca³tanh² Dió³² quiúnh¹ hnoh²”. 21 Ja³bí¹ ca³péih³ siáh³ Moisés jmɨ² hñú³ hɨen¹ jáun², la³ má²quionh³ la³jí³² hi³ nio² jáun² ñéih³ siáh³ hi³ jmúh³² tsú² ta²¹ ní¹ má¹ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³². 22 Quí¹ la³ cun³ rá¹lí³ jáun² héih³², hi³ míh¹ tiá² la³jí³² bíh¹ lɨ³ hniáuh³² jmu³ tsú² jɨ² cun³quionh³ jmɨ²; hi³ sa³jun³ lí¹³ bíh¹ hin³ tsáu¹³ tsú² ní¹juáh³ hi³ tiá² quionh³ jmɨ².

Cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ hnga² bíh¹ Jesús lí¹³ hin³ tsáu¹³ tsáu²

23 Jáun² la³ jáun² bíh¹ tí² lí²hniáuh³² jngɨh³ tsú² jáh³, jáun² lɨ³ jɨ² la³jí³² la³ cun³ henh¹³ hi³ ná¹jmúh³² tsú² jáun² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá², henh¹³ quioh²¹ la³ cun³ rón³² lí³ hi³ né³bí¹ jmí¹ lí¹³ jáun² tɨ³ hñu³mɨ³cuú²; tɨ³la³ ca³tɨ²¹ hi³ né³bí¹ jmí¹ lí¹³, hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ³ jɨn² jáun² tsáu² né³, ca³lɨ³ hniáuh³² bíh¹ hi³ lɨ³ jɨn² tsú² cun³quionh³ hi³ ca³hiauh³ jáun² Dió³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹. 24 Quí¹ jun³juáh¹³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨen¹ hi³ ca³jmú³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³ ca³hi³ Cristo, henh¹³ quioh²¹ hi³ lí³ jáun² hñu³mɨ³cuú²; tɨ³la³ tá²chi²¹ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ ca³hi³ tsú². Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ cuá³ tsú² ta³né³² hi³ nau³² jáɨ¹³ ca³ta¹ jnoh¹ ta³ ñí¹ Dió³². 25 Né³² né³, tsá² ca³lɨn³ hí³ mí²tsá² hɨen¹ tí² tsá²hi³² cu³ jéin³² cú² mii² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨen¹ jáun², hi³ tí² tsá²can³² jmɨ², tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmí¹³ hnga² yáh³ tsú²; tɨ³la³ Cristo má¹ná¹, jun³juáh¹³ hliáun³ jéin³² yáh³ hniáuh³² tsa³jen³ tsú² hnga². 26 Quí¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, jáun² jmí¹ ca³tɨn¹ tsú² jún³ hliáun³ jéin³² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³ hngá¹máh³ lá². Tɨ³la³ cu³ jéin³² bíh¹ ca³ma³jnia³² tsú², jmáɨ¹ ñí¹ má²táuh³ lá², hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ jáun² hnga² bíh¹ tsú² ca³lɨ³ hi³ hin³ tsú² tsáu¹³ tsáu². 27 La³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ jɨ³lɨn² tsáu² hi³ jún³ cu³ jéin³², jáun² ní¹ má¹lɨ³² jáun² má²tá¹tsɨ²¹ héih³² ñí¹con² tsú², 28 la³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ ñí¹con² Cristo; cu³ jéin³² tán¹ bíh¹ jun³ tsú² jmí¹ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga², hi³ ca³hin³ tsú² jáun² tsáu¹³ juóun³² tsáu². Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ cónh³ hi³ tɨ²¹ tenh³ má¹ná¹, jun³juáh¹³ hi³ uú² ja³hin² tso³ yáh³ tsú² jáunh³, quí¹ hi³ má²ja³lion³ tsá² ná¹jaun² bíh¹ tsú².

10

1 Quí¹ héih³² hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Moisés jmí¹ lí³ jmáh³la³ henh¹³ quioh²¹ hi³ chu²¹ hi³ né³bíh¹ jmí¹ lí¹³ máh³, tiá² jmí¹ lí³ yáh³ hú¹tá¹ mí¹zioh²¹ cu³tí¹³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² tiá² jmí¹ tióh³² yáh³ héih³² jáun² hi³ jmu³ hi³ lɨ³ chun¹ tsú² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí¹³, tsá² jmí¹ má²janh³² ñí¹con² Dió³²

cun³quionh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ cu³ jéin³² cú² mii². 2 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³hin³ tso³ quioh²¹ tsáu² jmɨ́¹ ca³jngɨh³ tsú² jáun² jáh³, jáun² jmɨ́¹ lɨ³ lieih²¹ bíh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² má²tsú² má²jónh³² hí³ Dió³² hi³ má²lɨ́n³ tsú² jan² tsá² tiú²uú² tso³ ren², jáun² tiú²uú² jáh³ jmɨ́¹ jngɨh³ yáh³ tsú². 3 Tɨ³la³ cun³quionh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ né³, tɨ³ má²chau² bíh¹ tsɨ́³ tsú² cú² jéin³² cú² mii² hi³ la³ ná¹ren² bíh¹ tsú² tso³; 4 quí¹ cun³ jmɨ́¹lɨh³ tiá² tioh²¹ bíh¹ jmɨ́¹³ cuá¹juɨ́² jɨ³ jmɨ́¹³ zéin¹ hi³ hin³ tsáu¹³ tsáu².

5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, Cristo ca³záɨh³ Dió³² la³ lá² jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹já²¹ ñí¹ hué²¹ lá²:

Tiá² ca³tɨ́³ yáh³ honh² hnú² hi³ zia³² hi³ lɨ́¹ cue³² tsáu²,
sa³jun³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³,
hi³ jáun² cu³tsa³² má²ca³jmuh³ hnú² cú²jueh³² hua³jan²¹ hi³ lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² dí¹ngú³.

6 Tiá² ca³tɨ́³ yáh³ honh² hnú² uá¹ cun³ hi³ jɨn³ tsú² tá¹ jan² jáh³ ñí¹con² hnú²,
hi³ sa³jun³ ca³jen¹³ bíh¹ hnú² hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³.

7 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³² la³ lá²:

Hnú² Dió³², lá² húnˀ¹ jná¹³ hua³jan²¹ hi³ jmu¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ tɨ³² honh² hnú²,
la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

8 Jáun² né³, la³ñí¹ tín² ca³juáh³ tsú² hi³ tiá² tɨ³² yáh³ tsɨ́³ Dió³² hi³ jngɨh² jáun² tsáu² jáh³ ñí¹con² tsú², sa³jun³ jmɨ́¹ zia³² hi³ cue³² tsáu², sa³jun³ hi³ jɨn²³ tsú² jáun² jáh³ tá¹ jan², sa³jun³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³, uá¹jinh¹ liei²¹ rá¹juáh³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ tsú² jmu³ la³ jáun². 9 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²: “Hnú² Dió³² lá² húnˀ¹ jná¹³ hua³jan²¹ hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ tɨ³² honh² hnú²”. Jáɨ¹³ nɨ́² hnió³ juáh³ hi³ la³ jáun² bíh¹ má²tɨ³² tsɨ́³ Dió³² cha³ jmɨ́¹ jngɨh³ tsáu² jáh³. 10 Jáun² né³, má²ca³ta³ná¹chan¹ dí² ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hi³ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga² hi³ jún³ cu³ jéin³² tán¹.

11 Hi³ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² né³, la³ má²ná¹jmu² jáun² bíh¹ tá¹³ la³ ma³ quin³² ma³ jan³² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ jngɨh² jáh³, uá¹jinh¹ tiá² lin¹ tso³ hin²³. 12 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, cu³ jéin³² tán¹ la³ lá² bíh¹ ca³cuen³ tsú² hnga² hi³ jún³ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu², cáun² hi³ ca³lɨ³ quien² cun³ jmɨ́¹hi³nio²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³lɨ³ lin¹ hi³ quien² tsú² jmɨ́¹ ca³ta³cua¹³ jáun² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². 13 Ñí¹ jáun² cuá¹jan³² tsú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ tsá² hau² tsú² lɨ́¹³ tá¹tonh¹ ñeh² ta³ tsú² hi³ lɨ³ lin¹ hi³ tiá² quien² tsá² hí³. 14 Quí¹ cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga² hi³ jún³ cu³ jéin³² tán¹, ca³ma³chun¹ tsú² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí¹³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹. 15 Ja³bí¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ má²tson² siáh³ jáɨ¹³ nɨ́². La³ñí¹ tín² ca³juáh³ tsú² la³ lá²:

16 Nɨ́¹ má¹jáun² tanh²¹ jná¹³ siáh³ cáun² nió³² quiúnh¹ tsá² hí³ hi³ lɨ́³ la³ lá², juáh³ Juo¹³ dí²:
La³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³ taunh²¹ jná¹³ héih³² quion²¹,
hi³ tón¹³ jná¹³ siáh³ la³ tɨ³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú².

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

Hí¹ cu³ jéin³² tiú²uú² cháu¹ jná¹³ tsɨn³² tso³ jáun² quioh²¹ tsú²,
sa³jun³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

18 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ la³ má²ca³chí² bíh¹ tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ tso³ jáun², jáun² tiú²uú² jáh³ hniah³ yáh³ hi³ jngɨh³ tsáu² hi³ ca³tɨ²¹ tso³.

Ca³ta¹ dí² má¹janh¹³ ñí¹con² Dió³²

19 Hi³ jáun² né³ reh², má²lɨ́¹³ niau²¹ tiá³ tsɨ́³ dí² hi³ tauh²¹ dí² ca³la³ tɨ³ ñéih³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ cun³ñí¹ hi³ Jesucristo ca³táɨn³ jmɨ́²hán¹; 20 quí¹ cun³quionh³ hi³ ca³cáɨ² jáun² hmɨh³² hi³ jmɨ́¹ hí¹jnáɨ²³ jáun² juɨ³² ñéih³ ñí¹ hɨ́en¹ quien² jáun² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³nia³ Jesús cáun² juɨ³² hmaɨ²¹ quiú¹³ dí² hi³ lɨ́¹³ ngá¹³ dí² ñéih³ ñí¹ hɨ́en¹ quien² jáun², cáun² juɨ³² hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹. Hmɨh³² jáun² má¹ná¹, hi³ hɨe³² tsú² ngú³ quioh²¹ hnga² bíh¹ Jesús. 21 Hi³ cun³ñí¹ hi³ Jesús hí³ bíh¹ siáh³ lɨ́n³

Mí²tsá² Hɨ́en¹ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², 22 jáun² cuɨ́¹ má¹janh¹³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³la³ hí¹ cáun² hi³ tiá² chí¹quí² chí¹jnáɨ²³ tsɨ́³ dí², tɨ³la³ hi³ nio² cáun² tán¹ tsɨ́³ dí² má¹ná¹; quí¹ má²ca³ma³jɨ² bíh¹ tsú² hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ má²ca³sa² tsú² siáh³ jnoh¹ cun³quionh³ jmáɨ² jɨ², jáun² tiú²uú² tso³ cha³² jmɨ́¹ tsɨ́³ dí². 23 Cuí¹ chá¹³ dí² tiá³ tsɨ́³ hi³ la³ má²ná¹ton²³ jáun² dí² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²hu²¹ jáun² tsɨ́³ dí², quí¹ qui³ cónh³ ma³tí³² bíh¹ Dió³² jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³. 24 Jáun² né³, cuɨ́¹ láɨ¹³ dí² lánh³ rón³² cue¹³ dí² pí³ tsá²ján² tsá²ján², hi³ hno³ dí² tsú², hi³ jmú¹³ dí² siáh³ hi³ chu²¹ ñí¹con² tsú². 25 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ chá¹³ dí² tɨ³ có³² hi³ cuú¹ ngah¹³ dí² hi³ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ dí² Dió³² la³jmɨ́¹ má²ná¹jmu² ma³ jan² tsáu². Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ca³ta¹ dí² hi³ hlɨ́¹ lienh¹ dí² tsá²ján² tsá²ján² hi³ má¹ti²¹ dí² re². Hi³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²hniáuh³² jmú¹³ la³ jáun², quí¹ néh³² dí² hi³ má²janh² bíh¹ má²he² jmáɨ¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

26 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jnoh¹, tsá² má²ca³lɨ³ né¹ dí² jú¹ tson² cáun² jmú¹³ tso³ la³ má²jmu³² jáun², jáun² tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² lɨ́¹³ jún³ siáh³ ca³tɨ²¹ tso³ jáun²; 27 ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ cáun² má²ma³tso² tsɨ́³ bíh¹ tsú² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² jáun² Dió³² héih³² cun³quionh³ sɨ́² huáh² tsɨ́³, ñí¹ lɨ́¹³ cón³² tsá² hau² Dió³². 28 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ta³ bíh¹ tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³ ca³tɨn¹ jún³, nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³hna³ gon³ ho³ gáun³ tsáu², hi³ hí¹ cú¹pih²¹ uu³i³tso³ tiá² ca³lɨ³ zia³² quioh²¹, 29 hi³ jáun² né³ ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Jon² Dió³² tiá² ma³tso² tsɨ́³, tsá² lɨ́¹ jmu² hí³ hi³ tiá² quien² jmɨ́²hán¹ tsú² hi³ ca³ma³tson² jáun² nió³² hmaɨ²¹ hi³ má²tiáuh¹ dí² jáun², jmɨ² hi³ jmu² hi³ lɨ́n³ tsú² jáun² tsá² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³²! Quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ cáun² lɨ́¹ tú² lɨ́¹ hión³² siáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² má²jnia³² hí³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² dí². 30 Quí¹ má²cuóun³² bíh¹ dí² Juo¹³, Tsá² ca³juáh³ hí³ la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ ca³tɨn¹ má¹tson¹³ tsáu², huen² jná¹³ bíh¹ ca³tɨn¹ jéinh¹”. Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³: “Dió³² bíh¹ Tsá² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² jo³cuo²”. 31 ¡He³ ma³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³janh³² tsú² ñí¹con² Dió³² Tsá² liéih³²!

32 Hi³ jáun² né³, cháu¹ náh² honh² lánh³ rón³² ca³lɨ³ quián¹³ náh² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹ tá² ca³táɨ³ jáun² joh¹ quioh²¹ Dió³² hñu³ honh² náh², hi³ ca³tion³ náh² jáun² honh² ja¹ la³jɨ́³² uu³cha³tsɨ³² huáh² tsɨ́³ hi³ ca³há² ca³nga² náh². 33 Ma³ jan² hnoh² ca³quiú² ca³je³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² juú², hi³ ca³qui³ ca³jmoh³ náh² tsú²; hi³ ma³ jan² hnoh² siáh³ ca³tionh² náh² cúh² honh² ca³tɨn¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹má²tso² hí³ tsɨ́³, hi³ ca³tianh³ náh² cu³héin¹ tsú². 34 Ca³ja³ bíh¹ mií³ honh² náh² ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ ná¹tson³, ja³bí¹ cáun² ca³ma³hiúnh¹³ náh² siáh³ honh² jmɨ́¹ ca³quin³ tsú² hi³ quián¹³ náh², quí¹hliá² cun³ má²ná¹ñíh¹ bíh¹ náh² hi³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² nio³ náh² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹, hi³ ma³hɨ́e² cun³ jmɨ́¹hi³nio². 35 Hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³hín³ hi³ nio² nɨ́² tiá³ honh² náh², quí¹ cun³quionh³ hi³ jáun² bíh¹ zia³² hi³ lɨ́¹³ hián¹³ náh². 36 Hniáuh³² bíh¹ cueh¹³ náh² honh² hi³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², quí¹ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hián¹³ náh² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² jáun² hi³ cué³². 37 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:

Má²ja³quián³ cu³tí¹³ bíh¹ jáunh³ Tsá² ca³tɨn¹ jáunh³,
ha³ tiú²uú² lén³ yáh³ tsú².

38 Jáun² né³, tsá² joh² jná¹³,
tsá² má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹,
lɨ́¹³ bíh¹ zian² quí¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³;
tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³jính³² tɨ³ cu³hna²¹ né³,
tiá² tɨ³² yáh³ tsɨn³² jná¹³ tsá² la³ hí³.
39 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, tiá² láɨ³ yáh³ dí² tsá² jinh³² tɨ³ cu³hna²¹, tsá² cun³ ca³tɨn¹ hi³ tsa³hín³. Tɨ³la³ jnoh¹ dá² láɨ³ dí² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ liáu³ dí².

11

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² nio² cáun² tsɨ́³

1 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsɨ́³, cun³ tiá² hɨ³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ cuá¹jan³² tsú² jáun²; tsá² la³ hí³ bíh¹ cun³

tiá² taunh³² tun³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨ²¹ cáun² hi³ tiá² má²ca³jɨ́e³, quí¹ cáun² ñi³² tsú² hñu³ tsɨ́³ hi³ tson² bíh¹ zia³² la³ cun³ hi³ hu²¹ jáun² tsɨ́³. 2 Tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³ta³tonh¹ re² ta³ ñí¹ Dió³², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ ná¹tioh³ cáun² tsɨ́³.

3 Cun³quionh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ dí² né¹ hi³ Dió³² bíh¹ ca³jmú³ ca³la³ jɨ³lɨ³² cun³quionh³ jmáh³la³ jë¹; hi³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ siáh³, jun³juáh¹³ ca³lɨ³ cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ má²jniá³ yáh³.

4 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ hla¹ Abel, jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ca³tɨ́³ tsɨ́³ Dió³² jáh³ hi³ ca³jngɨh³ tsú² jáun² la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³cué³ jáun² hla¹ Caín. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³ma³tson² Dió³² jáɨ¹³ hi³ chun¹ tsú², hi³ la³ cun³ hi³ ca³cué³ tsú² jáun² né³, ca³héi³ bíh¹ Dió³². Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ siáh³ hla¹ hí³, jáun² bíh¹ zia³² hi³ má²ta² tsú² jnoh¹ la³ tɨ³ ta³né³², uá¹jinh¹ má²jún¹ tsú².

5 Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bí¹ siáh³ Enoc, jáun² cáun² ngah³ la³ lɨ́³ jáun² bíh¹ tsú², tiá² lin¹ ca³jun³ yáh³ tsú²; tiú²uú² hin² ca³tsauh¹ yáh³ tsú², quí¹ Dió³² bíh¹ la³ ca³jáu³² tsú². Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³, hi³ ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² tsú², ca³tɨ́³ bíh¹ tsɨ́³ Dió³² la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ tsú². 6 Quí¹ cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsáu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́¹juáh³ tiá² nio² yáh³ cáun² tsɨ́³ tsú². Quí¹ la³ñí¹ la³ján³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ hi³ cu³tí³ bíh¹ zian² Dió³² nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ ma³janh³² ñí¹con² Dió³², hi³ hniáuh³² siáh³ chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ uá²jaɨ³² hi³ tson² zia³² hi³ hiáuh¹³ tsú² nɨ́¹juáh³ tsá² hnah² Dió³².

7 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ hla¹ Noé uá²jaɨ³² jmɨ́¹ nio¹ siáh³ cáun² tsɨ́³, jáun² ca³taunh³ tsú² ta²¹, hi³ ca³jmú³ cáun² cuó² pa²¹ ñí¹ lɨ́¹³ liáun³ jɨ³lɨn² tsá² hñú¹³ tsú² jmɨ́¹ ca³záɨ³ tsú² jáun² Dió³² hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ cáun² hi³ tiá² má²jniá³. Cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² hi³ la³ ná¹ren² tso³; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³lɨn³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ta³ ñí¹ Dió³², cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹.

8 Ja³bí¹ hla¹ Há²bran²¹ siáh³ ca³tanh² ta²¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³; jáun² cua³han³ tsú² ñí¹ jmɨ́¹ cuá³, hi³ ngau³ tsú² hi³ tsa³cuá² hué³² ñí¹ cué²¹ Dió³² ta³ tiá² ñi² tsú² ha³ dá² jinh¹ jaun³² tsó³² dí². 9 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ Há²bran²¹, jáun² la³jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² cú²juú² bíh¹ ca³ta³cua¹³ tsú² hué³² ñí¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³²; jáun² hñú³ hi³ lɨ́³ hmɨh³² bíh¹ ca³cuá³ tsú² cú²jueh³². La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ siáh³ hla¹ Isaac jon² tsú² jɨ³ hla¹ Jacob cho¹ tsú² nɨ́² siáh³, tsá² ca³hiauh³ hí³ uá²jaɨ³² jáɨ¹³ jáun². 10 Quí¹ Há²bran²¹ hí³ dá² jmɨ́¹ jan³² hi³ lɨ́¹³ cáun² juú² hi³ quian³² jmɨ́h¹ hiah³² pin³, cáun² juú² hi³ hnga² Dió³² quiú¹³ héih³², hi³ hnga² siáh³ jmu³.

11 Ja³bí¹ hla¹ Sara siáh³, uá¹jinh¹ jmɨ́¹ má²lieih²¹ lɨ́n²¹ tsú², hi³ tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ́¹³ can³ jon², tɨ³la³ cun³jáun² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² pí³ hi³ can³ jon² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³chá³ cáun² tsɨ́³; ca³lɨ³zian² bíh¹ jan² jon² tsú² quí¹hliá² ca³taunh³ tsú² ta²¹ hi³ Dió³² bíh¹ jan² Tsá² ma³tí³² jáɨ¹³ quioh²¹. 12 Jáun² né³, la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ Há²bran²¹, jan² tsá² jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jmáɨ¹ hi³ jún³, ca³chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² juóun³² lɨ́n³² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú², la³jmɨ́¹ hliáun³ chí¹jmaɨ²¹, la³ cun³ lɨ́³ siáh³ záɨ¹ nio² can³² jmɨ́²miih²¹, cáun² hi³ tiá² tián³ hɨ́¹³.

13 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tsan³ ta³ tiá² ca³hiauh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hi³ zia³² hi³ cué³²; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² né³, jáun² cáun² ca³ma³hiún² bíh¹ tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², uá¹jinh¹ jmɨ́¹ ñi³² tsú² hi³ ñí¹ ué³ máh³ lɨ³tí³. Jáun² cáun² ca³ton³ bíh¹ tsú² hi³ lɨn³ la³jmɨ́¹ lɨn³ jan² tsá² cú²juú² tá¹la³ há¹ ngá¹³ tsú² hi³ zian² jáun² ñí¹ hué²¹ lá². 14 Tsá² hleh³² jáɨ¹³ la³ nɨ́² né³, jmu² lin¹ hi³ hnauh² juú²co¹. 15 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ná¹chau² tsɨ́³ tsú² ñí¹ ca³huén² dúh¹, jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ tsa³tánh¹ tsú² siáh³ ñí¹ jáun². 16 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, jmɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³ hi³ chá¹tánh¹ juú²co¹ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ chu²¹, la³ cun³ juú²co¹ tsú² hi³ nio² la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² yáh³. Hi³ jáun² tiá² lɨ³ heh²³

yáh³ Dió³² hi³ juáh²³ tsáu² hi³ hí³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Dió³² Juo¹³ tsú², quí¹ má²nióh³² bíh¹ dí² hua³jan²¹ cáun² juú² ñí¹ lɨ́¹³ tsa³tiánh² tsá² hí³.

17 Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³, jmɨ́¹ ca³ca³ ca³lau³ Dió³² quioh²¹ Há²bran²¹, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú², jáun² jmɨ́¹ má²jngɨh³ tsú² Isaac jon² ñí¹con² Dió³². Jmɨ́¹ má²húnˀ tsú² hua³jan²¹ hi³ jngɨh³ jon² tsá² jan² tán¹, uá¹jinh¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú² hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: 18 “Cun³quionh³ jónh³² hnú² Isaac lɨ³zian² jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²”. 19 La³ jáun² jmɨ́¹ húnˀ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³, quí¹hliá² ñi³² tsú² hi³ Dió³² tɨn² jmu³ hi³ jenh¹³ tsáu² ja¹ hla¹; míh¹ tiá² lɨ́¹³ juáh³ dí² hi³ Há²bran²¹ hí³ ca³hián¹³ siáh³ jon² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³ ja¹ hla¹.

20 Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ hla¹ Isaac uá²jaɨ³², hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ né³bí¹ já²¹ máh³ jaun³² ca³ma³miih² tsú² jon² Jacob jɨ³ Esaú.

21 Ja³bí¹ hla¹ Jacob siáh³ ca³ma³miih² choˀ, jon² Sé³², cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³, hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² ca³la³ hi³ má²tsɨn² hná¹³ hmá²hu²¹ quioh²¹.

22 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ siáh³ hla¹ Sé³², jáun² ca³juáh³ jmɨ́¹ má²ja³quián³ jún³, hi³ chau²¹ jmáɨ¹ huén³² tsá² *Israel hué³² Egipto, hi³ ca³jmú³ dí² siáh³ héih³² hi³ he³ lánh³ rón³² jmu³ tsú² quioh²¹ hla¹, la³ cun³ hnga² dí², nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ huén²¹ tsú² ñí¹ jáun² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².

23 Ja³bí¹ la³ jáun² cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsá² hú¹tá¹ jméi² mí¹ziú¹³ hla¹ Moisés, jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hi³ rá²hmá¹ dí² cun³ hnɨ³² zɨ́h² jmɨ́¹ dáɨn² dí², quí¹hliá² ca³jɨ́en³² tsú² dáɨn² hí³ hi³ jlánh¹ chunˀ, hi³ sa³jun³ ca³juénh² tsú² siáh³ ca³tɨ²¹ héih³² hi³ ca³jmú³ jáun² re²¹ juo¹³ tsá² Egipto [hi³ hniáuh³² jún³ la³jɨ́n³² dún² tsá²ñuh² jon² tsá² Israel].

24 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ siáh³ cáun² tsɨ́³ hnga² hla¹ Moisés né³, jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³húnˀ tsɨ́³ dí², tiú²uú² ca³lɨ³hnió³ yáh³ dí² hi³ tsáu² cáun² lɨ́¹ lɨ́n¹³ hi³ húˀtá¹ míˀziú¹³ bíh¹ dí² tsá²mɨ³ jon² re²¹. 25 Ca³lɨ³hnió³ bíh¹ tsú² ma³tso² tsɨ́³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²co¹ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² Dió³², cha³ jmɨ́¹ ma³hiún² tsú² cu³tiá³ tsɨ́³ hi³ jmu³ tso³. 26 Ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ ma³tso² tsú² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo, la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ hánh³ tsú² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ zia³² hué³² Egipto jáun²; quí¹ cun³ jmɨ́¹ má²huˀ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ zia³² hi³ hiáuh³ ñí¹con² Dió³².

27 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ Moisés, jáun² cua³han³ tsú² hué³² Egipto hi³ tiá² ca³hɨ́³ yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³ míh³ tsɨ́³ re²¹; cáun² ca³chá³ tiá³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² cuá¹jɨ́en³² Dió³², Tsá² tiá² jniá³. 28 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² siáh³, jáun² ca³quiú² tsú² héih³² ca³tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ hi³ hniáuh³² jngɨh³ tsáu² jáh³, hi³ jáun² jmɨ́¹³ jáh³ hí³ né³ hniáuh³² péih³ tsú² ho³hñú¹³ quioh²¹, quí¹ cun³quionh³ hi³ jmu³ la³ jáun² bíh¹ tsá² Israel tiá² lɨ́¹³ jún³ hí¹ jan² dún² tsá² ñí¹ jon² nɨ́¹ má¹ca³nga² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² hí³ pí³ quioh²¹ hmú³².

29 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ siáh³ cáun² tsɨ́³ tsá² Israel, jáun² ca³nga² tsú² chu³jo² Jmɨ́²miih²¹ Dáɨn³ la³juah²¹ dúh¹ cáun² ñí¹ quiéin², tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³hnió³ tsá² Egipto hi³ ngáɨ³² siáh³ ñí¹ jáun² má¹náˀ, ca³quí² ca³jláɨn³² bíh¹ tsú² jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³² jmáɨ².

30 Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsá² Israel, jáun² ca³quɨ́h³² hnáˀ hiah³² hu²¹ juú² Jericó jmɨ́¹ ca³chí² tsú² jáun² juɨ³² hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² quiau³ jmáɨ¹ la³ cu³ la³ jéin³ juú² jáun². 31 Ja³bí¹ hla¹ tsá²mɨ³ Rahab, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ juónˀ hí³, tiá² ca³jun³ yáh³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²co¹, tsá² tiá² jmɨ́¹ nieh³ hí³ ñí¹con² Dió³², cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ bíh¹ tsú² cáun² tsɨ́³; quí¹ hí³ bíh¹ ca³hen³ re² tɨn² tsá² ca³ñí¹quí¹ ñí¹lian¹³ juú² jáun² quioh²¹ tsú².

32 Jáun² né³, ¿zia²¹ bíh¹ hi³ hniáuh³² juah²¹ jná¹³ ñí¹ hnáˀ nɨ́² juáh¹³? Quí¹ tiú²uú² tsɨn¹³ yáh³ jmáɨ¹ hi³ hléh¹³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Gedeón, hla¹ Barac, hla¹ Sansón, hla¹

Jefté, hla¹ Dá²vi²¹, hla¹ Sá²më²¹ jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² ní² siáh³. 33 Cun³ñí¹ hi³ jmí¹ nio¹ cáun² tsí³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³láɨh¹³ bíh¹ tsú² hniéi² quionh³ tsá² hué³² siáh³, ca³jmú³ bíh¹ tsú² re² la³ cun³ ca³tɨ²¹ tá¹la³ ho² jáɨ¹³, hi-auh³ bíh¹ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³². Ja³bí¹ la³ jáun² ca³quɨeh³ tsú² ho³ hiah³² cun³quionh³ hi³ jmí¹ nio¹ jáun² cáun² tsí³, hi³ jáun² tiá² ca³quɨeh² tsú² jáh³. 34 Ca³tioh²¹ tsú² siáh³ hi³ jmu³ la³ uá¹ tiá² quien² pí³ quioh²¹ sí² pa²¹ tiá² lɨ³ tián³, hi³ ca³liáun³ tsú² siáh³ ñí¹con² ho³ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹. Tsá² tiá² huánh² ca³joh¹³ pí³, hi³ ca³lɨ³ pin³ lín³² tsú² siáh³ ca³jmú³ hniéi², hi³ ca³láɨh¹³ tsú² hniéi² quionh³ hliáu³ tsá² já²taunh²¹ hué³² siáh³. 35 Jmí¹ zian² siáh³ ma³ jan² tsá²mɨ³ hi³ ca³jenh¹³ tsá² hñú¹³, tsá² jmí¹ má²cá²tsan³.

Ja³bí¹ zian² siáh³ tsá² cá²tsan³ cun³quionh³ hi³ cáu² hi³ jueh³², tsá² tiá² ca³he³ hi³ liáun³, quí¹hliá² má²hu²¹ tsí³ tsú² hi³ jenh¹³ hi³ lí¹³ zian² tsú² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn². 36 Ja³bí¹ zian² siáh³ tsá² ca³quí² ca³cáuh³² tsú² cú²nga¹ hi³ ja³quí¹ já¹pán¹, hi³ ca³la³ hi³ ná¹quí¹ ná¹chin¹ cá²den¹ná¹ bíh¹ tsú² ca³quiúnh³², hi³ tiáunh¹ ná¹tson³ hñu³mí¹ñí². 37 Ja³bí¹ zian² tsá² cá²tsan³ siáh³ cun³quionh³ hi³ ca³quiu³ ca³jnauh³ tsáu² quín¹, ja³ tsá² hí³ ca³jun³ hi³ ca³tiun³ tsú² tun³ hná¹ rón²¹, [hi³ ca³ca³ ca³lau³ tsú² siáh³ tsáu²]. Zian² tsá² cá²tsan³ siáh³ cun³quionh³ hi³ ca³quiéih³² tsáu². Ja³bí¹ zian² siáh³ tsá² ca³ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ tɨ³ hlá² tɨ³ ní² hi³ ná¹quih³² jmáh³la³ lo³ *já¹ziáh² jɨ³ lo³ zéin¹ ní² siáh³, tsá² tsí¹juí³, tsá² zian² uu³mí²tsɨ³², tsá² lí¹ quiú¹ lí¹ jín¹ tɨ³ hlá² tɨ³ ní². 38 Tɨ³la³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² má¹ná¹, tiá² jmí¹ ca³tɨn¹ yáh³ hi³ zian² tsá² la³ hí³ ja¹ quioh²¹. Tsá² hí³ ca³ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ la³ cáun² hué³² quiéin², la³ cáun² ñí¹ lí³ máh³, jɨ³ la³ cáun² ñí¹ ná¹hó²¹ tá²hláu² míh¹ jɨ³ ñí¹ ná¹hó²¹ tá²hláu² cáh¹ ní² siáh³.

39 Uá¹jinh¹ ca³tí³ tsí³ Dió³² la³jín³² tsá² hí³ cun³ñí¹ hi³ cáun² jmí¹ nio¹ tsí³ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². 40 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ hu²¹ tsí³ Dió³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ ca³ta¹ dí²; ca³lín¹³ tsú² hi³ jmáh³la³ quiúnh¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² hí³ tú¹ tsɨn¹³ tán¹ hián² cu³tí³.

12

Hniáuh³² neh²¹ dí² hnga² Jesús

1 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ la³jín³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsí³ tionh² la³ cu³ la³ jéin³ quiú¹³ dí² hi³ ná¹quí² ná¹jɨe³² jnoh¹, jáun² cuí¹ chá¹³ dí² tɨ³ có³² ca³la³ jí³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ ñí¹con² dí², la³ má²quionh³ tso³ hi³ cáun² lí¹ pí² lí¹ tsáɨh³² dí², hi³ jáun² cuí¹ cueh¹³ dí² tsí³ hi³ tsáu¹³ dí² cú²he² tɨ³ chí¹ján³ la³ cun³ lí³ juɨ³² hi³ tiáuh¹ dí²; 2 hi³ cuí¹ neh²¹ dí² hnga² Jesús, Tsá² ca³quiú² hí³ nóh³² ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² chá¹³ dí² cáun² tsí³, Tsá² jmu³ siáh³ hi³ lɨ³ quien² hi³ jáun². Quí¹ Jesús hí³ bíh¹ cáun² ca³tion³ tsí³ hi³ ca³ma³tso² tsí³ ñí¹ crei²¹. Tiá² ca³lín¹³ yáh³ tsú² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ hi³ quiunh²¹ dí² la³ jáun², quí¹ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hi³ lɨ³ zian² tsú² hiún² tsí³ ní¹ má¹ca³nga² hi³ jáun²; hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ta³cua¹³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ ñí¹ cuá³ Dió³².

3 Hi³ jáun² hnoh² né³, hniáuh³² cunh²¹ náh² quiúnh¹ Jesús, Tsá² lín³ hí³ nóh³² quiú¹³ dí², Tsá² jlánh¹ ca³ma³tso² hí³ tsí³ hi³ ca³qui³ ca³jmoh³ tsú² tsá² ren² tso³; quí¹ cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² la³ jáun² bíh¹, tiú²uú² lí¹ huon¹³ náh², sa³jun³ tú¹ son¹³ honh² náh² siáh³. 4 Quí¹ tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ hi³ ca³la³ hi³ taɨn³² jmí²hán¹ náh² hi³ jmuh³² náh² hniéi² quiúnh¹ tso³. 5 ¿Hí¹ má²já²có³ honh² náh² la³ cun³ hi³ hlí² liéih³² jáun² Dió³² la³jmí¹ hlí² liéinh³² tsú² jáun² tsá¹míh¹ jon²? Quí¹ la³ lá² rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Hnú² jón³, ha³ lí² jmu² hnú² hi³ tiá² lin¹ ñí¹
jmu³ ta²¹ hi³ ma³tsoh¹ hnú² honh²
hi³ quiú² je²³ jáun² Juo¹³ dí²,
hi³ sa³jun³ hniáuh³² hi³ tú¹ son¹³ honh² náh²
ní¹ má¹ca³hlí² ca³liéih³² tsú².

6 Quí¹ Juo¹³ dí² tí² jinh²³ jmáh³la³ tsá² hnio³ bíh¹;

hi³ jmu² tsú² siáh³ hi³ la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ jon² tsú² ma³tso² tsɨ́³.
7 Jáun² cuɨ́¹ tion¹³ náh² hi³ má¹tsoh¹ náh² jáun² honh², quí¹ Dió³² jmoh²³ náh² la³jmɨ́¹ jmúh³² tsú² jon². ¿Hí¹ zian² tsá¹míh¹ tsá² tiá² tɨ́² jenh²³ jméi² dúh¹? 8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ Dió³² tiá² la³ tɨ́² la³ jenh²³ yáh³ hnoh² la³ cun³ qui³ tɨ́² jinh²³ tsú² jɨ³lɨn² jon², hi³ jáun² jun³juáh¹³ la³ jon² cu³tí¹³ yáh³ tsú² hnoh², hnoh² dá² la³ dún² lɨ́¹ zian² bíh¹ nɨ́¹juáh³ la³ jáun². 9 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³tanh¹³ bíh¹ dí² ta²¹ jméi², tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², jmɨ́¹ ca³quiu³ ca³je³ dí² tsú², hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lɨ³ hniáuh³² má¹ti²¹ dí² ñí¹con² Jméi² dí², Tsá² ca³cué³ jmɨ́²chí³ quiú¹³ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ ziáun² dí²! 10 Quí¹ jméi² dí² la³ ma³ quin³² ma³ jan³² dí² ca³tɨ³ ca³jenh³ bíh¹ cu³tiá³ tá¹la³ jmɨ́¹ tiauh² dí² jáun² jo³cuo² tsú², la³ cun³ hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² hmóu³² hi³ chú³² jmu³; tɨ³la³ Dió³² má¹na²¹, tɨ́² jenh² dí² ca³tɨ²¹ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹con² dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ chun¹ dí² la³jmɨ́¹ chun¹ tsú² jáun² hnga². 11 Tson² bíh¹ tiá² lɨ́²hiún² tsɨ́³ dí² tá¹la³ quiú¹ jín¹ dí² jáun², quí¹ hlah³ bíh¹ jen²³ dí²; tɨ³la³ jmɨ́¹ chí¹cáɨn² má¹ná¹, lɨ́¹³ zian² dí² hi³ hú¹tá¹ chun¹ dí² cu³tí³, nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hi³ má²ca³lɨ³tɨn² cun³quionh³ hi³ má²ca³ma³tso² jáun² tsɨ́³, hi³ lɨ́¹³ siáh³ nio² tie³ hñu³ tsɨ́³ tsú².

Háɨnh¹³ bíh¹ nɨ́¹juáh³ tiá² jmu³ tsú² nieh³ ñí¹con² Dió³²

12 Hi³ jáun² né³, cuéh³ náh² pí³ cuá² tanh¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tiú²uú² pin³ hi³ má²cá²huóh³²; 13 hi³ jáun² hniauh² náh² cú²jueh³² juɨ³² cú²tso², hi³ jáun² lɨ́¹³ la¹³ tɨ́¹ má²hliáh², hi³ jáun² tiá² tɨ³ lɨ³mí¹ hliáh¹³.
14 Jmu³ náh² tion³ hi³ niau²¹ tie³ quián¹³ náh² quiúnh¹ la³jɨ́n³² tsáu², jɨ³ hi³ ná¹chan¹ náh² siáh³ ñí¹con² Dió³² nɨ́² siáh³, quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jɨ́en³² Juo¹³ dí² nɨ́¹juáh³ tiá² cuá¹chan¹ tsú² ñí¹con² Dió³². 15 Hua³hín¹³ náh² jmu³, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ lɨ³ zian² tsá² tiú²uú² hnió³ mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³²; ja³bí¹ hua³hín¹³ náh² siáh³ jmu³ hi³ jáun² tiá² lɨ³ zian² tsá² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ mí¹zioh²¹ náɨ² hlah³, cáun² hi³ má²chí¹cuóun² hi³ jmu² hlah³ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ jmu³ hi³ hliánh¹³ tsú².
16 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ³ zian² hí¹ jan² hnoh² tsá² lɨ́¹ jmu³ lɨ́¹ tsó²¹; hi³ sa³jun³ hniáuh³² lɨ³ zian² tsá² tiá² jéih³² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Esaú, tsá² ca³la³ hí³ má³² hi³ cuh³ cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ hiáuh³ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² tsá² má²ján³. 17 Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ má²ná¹ñíh¹ náh², tiú²uú² ca³lɨ³ yáh³ hiáuh³ hla¹ Esaú hí³ hi³ ma³hé² ma³mieh² jméi² jmɨ́¹ má²cáɨn² jáun², uá¹jinh¹ ca³ho³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsú², tɨ³la³ tiú²uú² ca³lɨ³ zia³² yáh³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ za¹³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³².
18 Tɨ³la³ hnoh² né³, tiá² ca³ma³janh¹³ yáh³ náh² ñí¹con² cáun² hi³ lɨ́²lieih²¹ cuo² tsú², la³jmɨ́¹ ca³ma³janh³² jáun² tsá² *Israel máh³ ñí¹ jmɨ́¹ hún¹ jáun² sɨ́², cáun² ñí¹ tiá² re² jniá³, ñí¹ ná¹niéih²¹, ñí¹ zia³² hi³ cáu² hi³ jueh³²; 19 sa³jun³ ca³niéih² bíh¹ náh² mah¹ hi³ ñí¹jiei²¹ tsú² mí¹ñí², sa³jun³ ca³niéih² náh² siáh³ ho³ Dió³² hi³ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³. Tsá² ca³náɨ³² hí³ ho³ tsú² jmɨ́¹jáun², ca³la³ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³ tiú²uú² hléh³² cú²jueh³² Dió³² tá²chi²¹ ñí¹con² tsú², 20 quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³ huáh² lɨ́n³² tsɨ́³ ná¹jéinh³² tsú² héih³² hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Lɨ³ua³ jan² tsá² ca³há³ máh³ lá², uá¹jinh¹ jan² jáh³, cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ jún³ hi³ qui³ jnah³ tsú² quɨ́n¹ [ho³lá²dá² cun³quionh³ hmá² zunh²¹]”. 21 Hi³ cáu² hi³ jueh³² cu³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ jniá³ jáun², quí¹ hí¹ la³ tɨ³ hnga² yáh³ hla¹ Moisés ca³juáh³: “He³ ma³ juénh² jná¹³, ca³la³ hi³ juan²³ máh³ jná¹³ lɨ́²³”.
22 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²ca³ma³janh¹³ náh² cú²jueh³² ñí¹con² juú² Jerusalén quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun² bíh¹, hi³ nio² jáun² tɨ³ máh³ Sión la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², ñí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tɨ³ la³ mei²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹má²quí² má²quien² Dió³²; 23 ñí¹ ná¹ngɨh³² siáh³ jɨ³lɨn² jon² Dió³², tsá² ná¹tón²¹ hí³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú². Hi³ má²ca³ma³janh¹³ náh² siáh³ ñí¹con² Dió³² Tsá² rá²tsɨ³² héih³² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsáu², jɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun²

jmí²chí³ quioh²¹ tsá² má²ca³jmú³ hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³², tsá² má²ca³jmú³ Dió³² hi³ chun¹ tán¹ hián² cu³tí³; 24 jɨ³ ñí¹ cuá³ jáun² Jesús, Tsá² cua³tianh² hí³ cáun² nió³² hmaɨ²¹, ñí¹ má²jɨ² jáun² quí¹hliá² má²lí³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³péih³ jmí¹³ tsú² siáh³, jmɨ² hi³ jmu² jáun² lin¹ hi³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ má²lɨ³², cha³ jmí¹ lɨ³ lin¹ cáun² hi³ la³ ca³lɨ³ lin¹ jáun² jmí¹ ca³táɨn² jáun² jmí¹³ hla¹ Abel [jmí¹ ca³jngah³ jáun² raɨnh²¹].

25 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ha³ lí² jmú² náh² hi³ tiá² jéin²³ náh² Tsá² liéih³² dí². Quí¹ ní¹juáh³ tiá² ca³liáun³ yáh³ tsá² tiá² ca³jéin¹³ hí³ tsá² ca³hlí² ca³liéih³² tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ lí¹³ liáu³ dí² ní¹juáh³ ca³jmú¹³ dí² tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² Tsá² cuá¹hlí² cuá¹liéih³² dí² la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú². 26 Jmí¹ ca³hléh³ jáun² Dió³² jmí¹tin², ca³la³ hi³ ca³ru³ ca³juá³ bíh¹ hué³²; tɨ³la³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² né³, má²ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ hi³ lí³ la³ lá²: “Jmu¹ jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ru³ hi³ juá³, tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ cuá¹ hué²¹ yáh³, quí¹ ca³la³ jɨ³ hi³ jniá³ jáun² tɨ³ chi³cuú² bíh¹ uá²jaɨ³²”. 27 Jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² hi³ jmu³ tsú² hi³ ru³ hi³ juá³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³², jáun² ñí¹ jáun² lin¹ hi³ quin³ tsú² la³jí³² hi³ ca³jmú³ bíh¹, la³ cun³ la³jí³² hi³ lí¹³ ru³ juá³, hi³ jáun² jmáh³la³ hi³ tiá² lí¹³ jɨeh³ bíh¹ tá¹no¹. 28 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ má²tsá¹tauh¹³ dí² jáun² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², cáun² ñí¹ cun³ tiá² lí¹³ jɨeh³, jáun² cuí¹ cue¹³ dí² tsú² tiá¹hmah¹, hi³ cuí¹ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ dí² Dió³² la³ cun³ ca³tɨ²¹, hi³ cuí¹ má¹quien¹³ dí² tsú² siáh³, ca³la³ hi³ juénh² dí², 29 quí¹hliá² Dió³² Juo¹³ dí² lín³ la³jmí¹ lí³ cáun² sí² hi³ tioh²¹ ma³tsá² ca³la³ jɨ³lɨ³².

13

Lánh³ ca³ta¹ dí² jmú¹³ hi³ lɨ³ hiún² tsí³ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, hniáuh³² má¹hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² jmáɨ¹ ca³la³ jí³² la³jmí¹ hnio³ tsú² raɨnh²¹. 2 Lí² cuí¹ cha³có³ honh² náh² hi³ hen¹³ náh² re² tɨn² lɨ³ua³ jan² tsá² ñi³tin²¹ hñuh³² náh²; quí¹ hí¹ la³ tɨ³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ la³ ca³hen³ ma³ jan² tsá² ca³jmú³ la³ jáun² jmí¹tin² ta³ tiá² ñi³².

3 Cháu¹ náh² honh² ca³tɨn¹ tsá² ná¹tson³, hniáuh³² lín¹³ náh² ca³la³ jmí¹ lí³ hi³ ná¹tson³ náh² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú². Cháu¹ náh² siáh³ honh² ca³tɨn¹ tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³, cuí¹ lín¹³ náh² hi³ la³jmí¹ lí³ hmóu³² bí¹ náh² tiá² quiú² tiá² jéi²³ tsáu².

4 Hi³ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² siáh³ hi³ má²ca³jenh² jáun² cuonh² náh², hi³ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² siáh³ hi³ ná¹chan¹ náh² ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³ ñí²cuonh² náh², quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá² juón¹ uá¹ hi³ tsá² tiá² má²jenh² cuo², uá¹ hi³ tsá² má²jenh² cuo² siáh³.

5 Hniáuh³² bíh¹ má¹zián¹³ náh² hi³ tiá² hniá¹ náh² quɨe³, tɨ³la³ chú³² má¹hiúnh¹³ náh² honh² la³ cun³ hi³ zia³² quián¹³, quí¹ jáun² yáh³ má²ca³juáh³ Dió³² la³ lá²: “Jmí¹lɨh³ yáh³ tiá² chau²¹ jná¹³ hnoh² hmóu³² náh², hi³ sa³jun³ cuaɨ²¹ jná¹³ hnoh² tɨ³ có³²”. 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ca³la³ hi³ hiún² lín³² bíh¹ tsí³ dí² hi³ juáh¹³ dí² la³ lá²: Hnga² bíh¹ Juo¹³ dí² Tsá² má²hau³ jná¹³, hi³ jáun² cónh³ tiá² lí¹ hú¹ cóh²¹ yáh³ tsɨn³² jná¹³ ní¹juáh³ he³ hnió³ tsáu² jmoh³.

7 Jáun² né³, cháu¹ náh² honh² ca³tɨn¹ tsá² ca³hɨe³ náh² hí³ jú¹ tson², tsá² ca³hléh³ hí³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² náh²; sá¹ní² cháu¹ náh² honh² ha³ lánh³ jmɨ¹ ñi³táunh¹ tsá² hí³ hi³ tí² nio² jáun² cáun² tsí³ tsú², jáun² jmóuh¹ náh² nóh³² jáun² quioh²¹ tsú².

8 Quí¹ jmí¹lí́h³ yáh³ tiá² zan² Jesús Tsá² lín³ Cristo, cun³ má²lín³ jáun² bíh¹ tsú² cháu³, né³² ní², jɨ³ ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio² ní² siáh³. 9 Hi³ jáun² né³, hua³hín¹³ náh², su³uú² lí¹ cuí¹ li³can² náh² cun³quionh³ jáɨ¹³ siáh³, jáɨ¹³ hi³ tiá² má²ca³niéih² náh². Quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ lɨ³ pin³ tsí³ dí² ní¹juáh³ héi¹³ dí² mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³², la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmí¹ má¹ti²¹ dí² héih³² ca³tɨ²¹ he³ má³² lí¹³ cúh¹³ dí²; quí¹ tiá² lin¹ ca³lɨ³ pin³ yáh³ tsí³ tsá² jlánh¹ ca³ma³tí³² héih³² la³ jáun².

10 Né³² né³, Jesús bíh¹ ca³cuen³ hnga² ñí¹con² Dió³² hi³ jun³ hi³ ca³ta¹ dí², tɨ³la³

tsá² má²ná¹má²cón³² Dió³² la³ cun³ lɨ́³ jáun² héih³² quioh²¹ ñí¹hiú¹³ hi³ ca³lɨ³zia³² jáun² jmɨ́¹tin² né³, cónh³ tiá² ca³tɨn¹ bíh¹ hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáu¹³ jáun² jnoh¹. 11 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³jngɨh³ tsú² jáun² jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu², jáun² má¹jáun² tsá²can³² mí²tsá² hɨ́en¹ jmɨ́¹³ jáh³ hí³ ñéih³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ jáun², hi³ tsá²cué² tsú² ca³tɨ²¹ hi³ hin³ tso³, tɨ³la³ jáh³ má²cá²tsan³ hí³ má¹ná¹, tɨ³ la³ cheih³² juú² bíh¹ tsa³jin² tsú². 12 Ja³bí¹ la³ jáun² ca³ma³tso² Jesús tsɨ́³ hi³ ca³jun³ tɨ³ la³ cheih³² juú², hi³ jáun² cun³quionh³ jmɨ² má²ca³táɨn² jáun² quioh²¹ tsú², ca³lɨ³ hi³ jmu³ tsú² hi³ má²ná¹chan¹ tsáu² ñí¹con² Dió³². 13 Jáun² né³, jnoh¹ siáh³ cuɨ́¹ tsáu¹³ uá²jaɨ³² ñí¹con² Jesús tɨ³ la³ chéih³² juú² ñí¹ tá¹tauh¹ dí² tsɨ́¹juɨ́³, la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ tsú² jáun² hnga². 14 Quí¹ tiá² zia³² yáh³ cáun² juú² hi³ hú¹tá¹ quiú¹³ dí² hi³ nio² cun³ jmɨ́¹hi³nio² tá¹la³ ziáun² dí² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ jnoh¹ né³, ná¹cueh²³ dí² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ cáun² juú² hi³ tá¹no¹ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² bíh¹. 15 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús né³, ¡cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³² cun³ jmá² cun³ jnia³²! Quí¹ cun³quionh³ hi³ ná¹quí² ná¹ton²³ dí² hi³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ Juo¹³ dí², jáun² lɨ³ zia³² bíh¹ hi³ lɨ́¹ cue¹³ dí² tsú², hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú². 16 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³có³ honh² náh² hi³ jmúh¹³ náh² hi³ chu²¹, hi³ tsoh²¹ náh² he³ hi³ zia³² quián¹³, quí¹ la³ jáun² bíh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́¹juáh³ cáun² ná¹hiún² honh² náh² hi³ jmuh³² la³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ tsú².

17 Ma³ti²¹ náh² héih³² quioh²¹ tsá² tionh² la³ñí¹ ñí¹con² náh², hi³ tianh³² náh² tsú² ta²¹, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ má²ná¹jmu² hua³hí¹³ hnoh², hi³ ná¹ñi³² tsú² siáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ jɨ́enh³² tsú² ta²¹ quioh²¹ ñí¹con² Dió³². Quí¹ nɨ́¹juáh³ jmúh¹³ náh² la³ jáun², jáun² lɨ³ hiún² tsɨ́³ tsú² jmu³ ta²¹ jáun², hi³ jáun² tiá² nga³ héi² ta²¹ jeinh²¹ tsú²; quí¹ sa³jun³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ ñí¹con² náh² hmóu³² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmúh¹³ náh² hi³ zia³² ta²¹ héi² ñí¹con² tsá² hí³.

18 Jáun² né³, lienh¹ náh² tiá³ Dió³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹. Né¹ jnoh¹ hi³ má²jɨ² bíh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ jnoh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²hnáu² jnoh¹ jmú¹³ jmáh³la³ cá² ñí¹ hi³ chu²¹. 19 Zia³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ hnó³² jná¹³, hi³ mɨ́h¹³ tiá³ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ cué³² tsú² jáɨ¹³ hi³ tia³juɨ³² lɨ́¹³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ siáh³ hnoh².

Cuɨ́¹ zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cáun² hi³ re² hi³ tin²

20 Dió³², Tsá² cha³² tie³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³táɨn³ tsú² jáun² jmɨ́¹³, hi³ jáun² lɨ³ tanh¹³ tsú² cáun² nió³² hi³ lɨ³ quien² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²lɨ́n³ tsú² Tsá² zenh² la³ñí¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ dí², jnoh¹ tsá² láɨ³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh². 21 Hi³ jáun² Dió³² hí³ bíh¹ cuɨ́¹ jmu¹ hi³ ca³la³ tán¹ hián² náh² cu³tí³ hi³ jmúh¹³ náh² la³jɨ́³² ta²¹ chu²¹, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ hnió³ tsú²; hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, cuɨ́¹ jmouh²¹ tsú² hñu³ tsɨ́³ dí² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hnga². ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Cristo cun³ jmɨ́¹hi³nio²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

22 Mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² reh² hi³ cuɨ́¹ juenh² bíh¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ cú¹pih²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hlɨ́¹ lɨ́²lieh¹ jná¹³ nɨ́² hnoh². 23 Hnó³² jná¹³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ má²cuá²han³ bíh¹ reh² dí² Timoteo hñu³mí¹ñí²; jáun² né³, nɨ́¹juáh³ cuanh³ tsú² ta³ ñeh³ ñí¹ lá², jáun² jan²¹ bíh¹ jná¹³ tsú² nɨ́¹ má¹já²jɨe¹ jná¹³ hnoh².

24 Zéih³ tiá³ náh² tsá² ná¹ñí¹ ñí¹con² náh²: “Hia² náh²”, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́². Tsá² reh² dí² tsá² hué³² Italia tionh² lá² juáh³ siáh³: “Hia² náh²”.

25 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² Dió³² jɨ³lɨn² náh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Quioh²¹ Santiago

*Jacobo Jmu² Cáun² Sí² Hi³ Ca³ti̱n¹ Tsá² *Judíos, Tsá² Má²tiáunh¹ Ñí¹ Hliáun³*

1 Jná¹³ la³² Jacobo, tsá² lín³ jná¹³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Dió³² ji³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², juanh³² jná¹³: “Hia² hnoh²”, tá¹ quia³tún³ nió³ hnoh² tsá² *Israel, tsá² má²ná¹yanh³² náh² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

Dió³² jmu² hi³ lí¹³ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsáu²

2 Hnoh² reh², ma³hiún¹³ hnoh² honh² li³ua³ cáun² hi³ quiunh³² náh², 3 quí¹ la³ cun³ hi³ má²ca³li³ ñíh¹ hnoh² jáun² hi³ ti³ jlánh¹ bíh¹ re² lí²ti̱n² tsú² hi³ jmu³ juenh² tsí³, ní¹juáh³ zia³² hi³ cá² lau²³ ca³ti²¹ hi³ taunh³² tsú² jáun² ta²¹. 4 Hi³ jáun² né³, chá¹ hnoh² cáun² honh², hi³ jáun² lí¹³ li³ti̱n² hnoh² re² hi³ jmúh¹³ náh² juenh² honh², hi³ jáun² hnoh² lí¹³ lín³ náh² tsá² má²hún¹ tsí³, tsá² má²ca³hiá² ca³táunh³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, la³ cun³ tsá² tiá² hi³ li³hniauh²³ hí¹ cáun² ñí¹con² yáh³.

5 Li³ua³ jan² hnoh² tsá² tiá² re² má²jniá³ jmí¹ honh² náh², mí¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² lí¹³ hián¹³ náh², quí¹ hí³ bíh¹ cue³² ca³la³ hi³ lí¹ má²tú² má²ziáun²³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tsáu², ha³ tiá² jin²³ yáh³ tsú² tsá² hiú² tsá² mi³² ñí¹con². 6 Ti³la³ hniáuh³² mí³² tsú² hi³ hu²¹ cáun² tsí³ má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² hniáuh³² hu²¹ tun³ tsí³ tsú²; quí¹ ní¹juáh³ hi³ hu²¹ tun³ tsí³ tsú², jáun² lín³ tsú² la³jmí¹ lí³ cu³ jlái³ jmí²miih²¹ bíh¹, hi³ hlia³² chí³ ti³ hlá² ti³ ní². 7 Tsá² la³ hí³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ cáun² lí¹ lín¹³ hi³ hiáuh³ hi³ jmí¹ cué²¹ jáun² Dió³² Juo¹³ dí²; 8 quí¹ tsá² la³ hí³ dá² cáun² lí¹ tí² lí¹ jeinh³² tsí³ ti³ hlá² ti³ ní² bíh¹.

9 Hi³ jáun² né³, cuí¹ jmu¹ tsah³ tsá² reh² dí², tsá² tsí¹juí³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³ta³zanh¹ tsú² re². 10 Hi³ tsá² hánh³ né³, cuí¹ jmu¹ tsah³ quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²ca³méih³ hi³ quien² tsú², quí¹ tsá² ná¹hánh³ dá² lín³ la³jmí¹ lí³ lí¹³ hi³ tiá² má²híe² bíh¹. 11 Quí¹ ní¹ má¹ca³hiá² hiú², hi³ má¹li³² jáun² né³, chei³² lín³², jáun² lí²quiéin² bíh¹ nái², hi³ suh³² siáh³ lí¹³ quioh²¹, jáun² lí¹ ca³há² ca³nga² bíh¹ hi³ jmí¹ jniá³ jáun² chú³² lín³². La³ jáun² bíh¹ quiunh³² uá²jai³² tsá² hánh³, cu³diá²jan² bíh¹ tsá²hín³ tsú² tá¹la³ cuá¹jmu² jáun² tá¹³.

Jun³juáh¹³ Dió³² yáh³ jmu² hi³ lí¹ hen² tsí³ tsú² hi³ tiá² ca³ti²¹

12 Hen³ ma³ jmí¹ ren² tsá² tion² tsí³ ca³la³ jí³² hi³ quiunh³²; quí¹ ní¹ má¹ca³nga² tsú² la³jí³² hi³ jáun², hiáuh³ bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jái¹³ hi³ cué³² ñí¹con² tsá² hniau³ dí², hi³ lí¹³ zian² dí² quionh³ tsá² ca³cah¹³ hí³ jmái¹ quionh³. 13 Ti³la³ ní¹juáh³ ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ hniá¹ tsú² cáun² hi³ tiá² ca³ti²¹ né³, tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ cáun² lí¹ lín¹³ tsú² hi³ Dió³² bíh¹ cá² lau²³ cun³quionh³ hi³ hlah³ jáun². Quí¹ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí¹³ hi³ hen² tsí³ Dió³² hi³ hlah³, sa³jun³ cá² lan²³ tsú² tsáu² cun³quionh³ hi³ hlah³. 14 Ti³la³ ní¹juáh³ hi³ hniá¹ tsú² la³ cun³ hi³ tiá² ca³ti²¹ né³, jáun² hi³ jáun² má²ja³² ca³la³ ti³ ñeh² hñu³ tsí³ hnga² bíh¹ tsú²; quí¹ hñu³ tsí³ hnga² bíh¹ tsú² dí¹quian¹ hi³ jáun². 15 Hi³ ní¹ má¹ca³lín¹³ tsú² jmu³ la³ cun³ hi³ má²hniá¹ jáun² jmu³ né³, má¹jáun² má²lí¹³ tso³ bíh¹. Jáun² ní¹ má¹ca³li³ pin³ tso³ tán¹ hián² cu³tí¹³ né³, jáun² má¹jáun² má²jún³ bíh¹ tsú² ñí¹con² Dió³².

16 Hnoh² reh², tsá² hnau³ jná¹³ lín³², ha³ lí² lí¹ cuí¹ li³can² hnoh²; 17 quí¹ ca³la³ ji³li³² hi³ chu²¹, ji³ la³jí³² hi³ quien² ca³la³ tán¹ hián², cáun² lí¹ cue³² bíh¹ Dió³² Jméi² dí², Tsá² cuá³ hñu³mi³cuú². Hí³ bíh¹ Tsá² lín³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ la³jí³² joh¹ hi³ jniá³ jáun² ti³ chi³cuú²; Dió³² Tsá² lín³ la³ má²lín³ jáun² yáh³. Ti³la³ Tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² zan² yáh³ la³jmí¹ za² joh¹ hi³ ja³² jáun² chi³cuú², hi³ cáun² lí¹ jmu² hính¹³ ti³ hlá² ti³ ní². 18 Hí³ bíh¹ Tsá² ca³lín¹³ hi³ ma³jniau² dí² hi³ hmai²¹ cun³quionh³ jú¹ tson² quioh²¹. Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²lái³ dí² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con² tsú² ja¹ quioh²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun², la³jmí¹ má²ná¹chan¹ jáun² la³jí³² hi³ lau³² la³ñí¹.

Tsá² má²tí³² la³ cun³ hi³ náɨ³²

19 Hi³ jáun² né³ reh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³, hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ tianh¹³ náh² hua³jan²¹ hi³ náɨh¹ náh² jáɨ¹³ hi³ hleh³² tsáu²; tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ la³juɨ³² hléh¹³ hnoh² má¹ná¹, sa³jun³ hniáuh³² hi³ la³juɨ³² má²míh³ honh² náh², 20 quí¹ tsá² míh²³ tsɨ́³ cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². 21 Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² cháh¹³ hnoh² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ tiá² jɨ² hi³ má²chí¹mɨ³² jáun² honh² hnoh², la³ má²quionh³ jɨ³lɨ³² hi³ hlah³ hi³ jlánh¹ má²ca³lɨ³ hliáun³ jáun²; tɨ³la³ hi³ nio² re² honh² bíh¹ hnoh² cuéh¹ náh² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ quien² jú¹ tson² hi³ má²ca³jñí³ jáun² Dió³² hñu³ honh² náh², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jmu³ hi³ liáun³ náh².

22 Hi³ jáun² hniáuh³² má¹tih²¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ hɨe³² jú¹ tson² jáun², quí¹ nɨ́¹juáh³ cáun² ti³ lɨ́¹ naɨh³² náh², jáun² la³ jáun² lɨ́¹ lɨ́²can² náh² hmóu³² bíh¹. 23 Quí¹ tsá² ti³ lɨ́¹ náɨ³² jú¹ tson² hi³ tiá² má²tí³² yáh³ tsú² má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ dá² lín³ la³jmɨ́¹ lín³ jan² tsá² má²lɨ́²jɨ́e³ ñí¹ cun³quionh³ cáun² hu³² bíh¹. 24 Quí¹ nɨ́¹ má¹lɨ́²jɨ́e³ tsú² lánh³ lɨ́³ ñí¹, jáun² la³juɨ³² tsá²có³ bíh¹ tsɨ́³ tsú² lánh³ lɨ́³ ñí¹ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun². 25 Tɨ³la³ tsá² taun² re² ñí¹ liei²¹ chu²¹ quioh²¹ Dió³² né³, liei²¹ hi³ jmu² jáun² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú², hi³ má²tí³² tsú² re², hi³ tiá² tsá²có³ tsɨ́³ tsú² hi³ náɨ³², jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ jlánh¹ lɨ³ hiún² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jmu² jáun².

26 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ cáun² lɨ́¹ ja³tú² ja³lɨ́²³ bíh¹ ho³ tsú² má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ cáun² lɨ́¹ má²can² hnga² bíh¹, hi³ tiá² lin¹ lɨ́²quien² yáh³ hi³ jlánh¹ má²tí³² tsú² jáun² cuáh³². 27 Tɨ³la³ tsá² má²tí³² cuáh³², cáun² hi³ jɨ² hi³ hngó³² ta³ ñí¹ Dió³² Jméi² dí² né³, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ jmu² la³ lá²: Má²hon³ tsú² tsá¹míh¹ hnáɨ³, jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ nɨ́² siáh³ ja¹ lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² hi³ zian² tsú², hi³ hua³hín¹³ tsú² siáh³ hnga² hi³ tiá² ma³quiá¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³quionh³ hi³ zia³² jáun² ñí¹ hué²¹ lá².

2

Tiá² hniáuh³² jmu² tsú² hi³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien²

1 Hnoh² reh², tsá² tanh²³ náh² ta²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² cú² juenh², tiá² ca³tɨn¹ ya³ náh² jmúh¹³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien². 2 Jmú¹³ jáɨ¹³: Nɨ́¹juáh³ ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² náh² ca³hi³ jan² tsá² quih³² hmɨh³² chu²¹, hi³ tioh³ siáh³ anillo hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹ cuo² tsú², hi³ tá¹la³ jáun² né³ ca³hi³ siáh³ jan² tsá² tia³mii² quih³² tsɨ́¹ hmɨh³² tseh¹, 3 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnoh² jlánh¹ ca³ma³quien¹³ náh² tsá² quih³² hí³ hmɨh³² chu²¹, hi³ juoh¹ náh² tsú² la³ lá²: “Ñí³ ñí¹ chu²¹ lá²”; tɨ³la³ tsá² tia³mii² hí³ né³ juoh¹ náh² la³ lá²: “Tɨ³ ó³² cuá²náu² hnú², ho³lá²dá² hué³² lɨn²¹ lá² ñí³”, 4 hi³ nɨ́¹juáh³ la³ jáun² bíh¹ la³ jmuh³² náh² né³, jáun² má²ná¹jmuh³² náh² quien² jan², hi³ jan² tiá² quien² bíh¹ ja¹ quián¹³ náh² hmóu³², hi³ má²ná¹chú¹ ná¹ñih²¹ náh² tsáu² hi³ hu²¹ hlah³ honh² náh².

5 Hnoh² reh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³ lín³², niéi² náh² re² jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá²: Dió³² má²ca³quianh³ tsá² tia³mii² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³², lɨ́¹³ lín³ tsú² jan² tsá² hánh³, ¿tiá¹ tson²? Tsá² la³ hí³ bíh¹ hiáuh³ jáɨ¹³ hi³ tsa³tiánh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² tsá² cu³tí³ hniau³ hí³ dí². 6 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, chin²³ náh² hua³heih²¹ tsá² tia³mii². ¿Haun¹³ juáh¹³ chín¹dí¹ tsá² hánh³ bíh¹ tsá² jmu² hian² tsɨ́³ hi³ quin²³ hi³ quián¹³ hnoh² dúh¹, hi³ tú² hna² tsú² siáh³ ñí¹ta²¹? 7 Hnoh², tsá² má²ná¹láɨn¹ náh² Cristo, ¿haun¹³ juáh¹³ chín¹dí¹ tsá² hánh³ hí³ bíh¹ tú² hión³² hi³ jmáɨ² tsú² dúh¹, hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ jáun², hi³ má²ná¹jmáɨ² náh² jáun² ta³né³²?

8 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ cu³tí¹³ ma³tih²¹ náh² liei²¹ hi³ quien² jáun² la³ñí¹, la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hniáuh³² má¹hno¹ hnoh² tsá²mɨ³cuóun² renh² la³jmɨ́¹ hno³ náh² hmóu³²”, jáun² má²ná¹jmuh³² re² bíh¹

hnoh² ní¹juáh³ la³ jáun². 9 Ti³la³ ní¹juáh³ jmuh³² náh² quien² jan² né³, hi³ jan² tiá² quien², jáun² tso³ bíh¹ má²ná¹jmuh³² náh², quí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³² jmu² lin¹ hi³ tiá² jmuh³² yáh³ hnoh² la³ cun³ hi³ ca³ti²¹. 10 Quí¹ ní¹juáh³ jan² tsá² má²tí³² la³ji³² héih³² quioh²¹ liei²¹, ti³la³ sa³ la³ zia³² bíh¹ cáun² hi³ tiá² ca³ma³tí³² tsú² má¹li³² jáun², jáun² má²ren² bíh¹ tsú² tso³, la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² lí² ma³tí³² hí¹ cáun² bíh¹ tsú² héih³² quioh²¹ liei²¹ lí²³. 11 Quí¹ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Ha³ lí² jmú² náh² juón¹”, hi³ ca³juáh³ siáh³: “Ha³ lí² jngih³ náh² tsáu²”. Jáun² né³, uá¹jinh¹ jan² tsá² tiá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³², ti³la³ já² jngih² bíh¹ tsú² tsáu², jáun² ñí¹ ní² bíh¹ tsá²hín³ tsú², hi³ tiá² la³ lí²ma³tí³² yáh³ tsú² héih³² quioh²¹ liei²¹ jáun². 12 Hniáuh³² hléh¹³ hnoh² ji³ hi³ má¹zián¹³ náh² la³jmí¹ zian² tsá² ná¹ñi³² hi³ chau²¹ jmái¹ tá¹tsi²¹ héih³² ñí¹con² bíh¹, la³ cun³ lí³ jáun² héih³² quioh²¹ Cristo hi³ jmu² hi³ lí¹³ liáu³ dí². 13 Quí¹ tsá² tiá² jmu² juenh² tsí³ ñí¹con² tsáu², sa³jun³ jmu³ yáh³ Dió³² juenh² tsí³ ñí¹con² tsú² hnga² ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ ra³tsa² Dió³² héih³² quioh²¹ tsú². Ti³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² juenh² tsí³ ñí¹con² tsáu² né³, jáun² tiú²uú² zia³² yáh³ hi³ háinh¹³ ñí¹con² tsú² ní¹ má¹ca³ta³tsin¹ tsú² héih³².

Cun³quionh³ hi³ jmu² bíh¹ tsú² li³ lin¹ ní¹juáh³ tson² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³²

14 Hnoh² reh² ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ juáh³ tsú² hi³ nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², ní¹juáh³ tiá² lin¹ hi³ chu²¹ jmu² yáh³ tsú²? ¡Cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ liáu³² hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ tsú²! 15 Jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ zian² jan² tsá²mi³ reh² dí², ho³lá²dá² tsá²ñuh² hi³ tiá² ha¹ zia³², sa³jun³ zia³² bíh¹ hi³ cuh³ tsú² cun³jmá² cun³ jnia³², hi³ má¹li³² jáun² né³, 16 ma³ jan² hnoh² ti³ lí¹ juouh³² náh² tsá² hí³ la³ lá²: “Cuánh² cáun² hi³ re² hi³ tin²; cuí¹ li³chanh³² nú², hi³ cuí¹ conh²¹ siáh³ henh¹ nú²”, ti³la³ já² hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí²cuéh³ náh² tsú² má¹li³² jáun², ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ juáh³ hnoh² la³ jáun²? 17 La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ tiá² lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ ti³ lí¹ juáh²³ tsú² hi³ nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², ní¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ jmu² tsú². Hi³ lí¹ juáh²³ tsú² jáun² hi³ nio² cáun² tsí³, jáun² má²lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ jún¹ bíh¹ jaun³².

18 Jáun² né³, lí¹³ zian² tsá² záih³² raihn²¹ la³ lá²: “Hnú² bíh¹ jan² tsá² nio² cáun² honh², ti³la³ jná¹³ né³, lin³ ná¹ jan² tsá² jmu² ta²¹ bíh¹”. Ti³la³ jná¹³ né³ juanh³²: Ma³li²¹ hnú² ha³ lánh³ rón³² nio² cáun² honh² ní¹juáh³ hnú² jan² tsá² tiá² lin¹ zia³² hi³ jmuh³²; hi³ jáun² jná¹³ má¹li²¹ hi³ nio² jáun² cáun² tsin³² cun³quionh³ hi³ jmu² ná¹. 19 ¿Hí¹ má²nio² cáun² honh² hnú² hi³ zian² jan² tán¹ Dió³²? Chú³² bíh¹ ní¹juáh³ lín²³ hnú² la³ jáun². Ja³bí¹ jmí²chí³ hláinh¹ yáh³ ná¹lín²³ la³ jáun², hi³ ca³la³ quí² juan²³ bíh¹ hi³ juénh². 20 Hnú², ¡tsá² cáun¹ nú²! Sá¹ní² cónh³ jmí¹ jmu¹ jná¹³ lin¹ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² hi³ juáh²³ tsú² hi³ nio² cáun² tsí³, ní¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú². 21 Jáun² né³, ¿haun¹³ juáh¹³ hnga² hla¹ Há²bran²¹, jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², ca³lin³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun², jmí¹ ca³jéin³² tsú² jáun² Isaac jon² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ra³tsin² tsú² jáun² ñí¹hiú¹³ míh¹? 22 Jáun² né³, cun³quionh³ la³ ní² ca³li³ lin¹ hi³ nio² cáun² tsí³ tsú², ¿tiá¹ tson²? Hi³ jáun² bíh¹ ca³hia³ ca³táuh³ tán¹ hián² cu³tí³ hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ tsú² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun². 23 La³ jáun² bíh¹ ca³li³tí³ jái¹³ quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: “Dió³² ca³heh³ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ tsú² jáun² cáun² tsí³”. La³ jáun² bíh¹ li³ hi³ ca³lin³ tsú² há²mei²¹ joh¹ Dió³².

24 Jáun² né³, cun³quionh³ la³ ní² má²ca³li³ lin¹ hi³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jmáh³la³ hi³ nio² cáun² tsí³ yáh³ tsú² lí¹³ lín³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³², ti³la³ hniáuh³² hi³ zia³² hi³ jmu² bíh¹ tsú² uá²jai³². 25 Ja³bí¹ la³ jáun² ca³li³ siáh³ ñí¹con² hla¹ tsá²mi³ Rahab, tsá² lí¹ jmí¹ jmú² jmí¹ tsau³² hí³ hi³ quí² jéin³² hnga². Dió³² ca³heh³ tsá² hí³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ jmí¹ ca³cué³ tsú² jáun² hñú¹³ ñí¹con² tsá²

ca³ñí¹quí¹ ñí¹lian¹³ hí³ juú²co¹ tsú², tsá² zéin¹ hí³ hla¹ Josué, hi³ ca³hi̱e³ tsú² siáh³ cáun² ju꞉³² siáh³ hi³ tsa³tánh¹ tsú² jmí¹ ti³ ñí¹ tsa³tánh¹. 26 Jáun² né³, tiá² lin¹ ñí¹ jmu² ta²¹ yáh³ hi³ ti³ lí¹ juáh³ tsú² hi³ nio² cáun² tsí³, ní¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ jmu² tsú²; la³jmí¹ tiá² ta²¹ jmu² ngú³ ní¹juáh³ hi³ tiá² jmí²chí³ hu²¹.

3

Ta²¹ hi³ jmu² zi̱h¹ tsú²

1 Hnoh² reh², tiá² hniáuh³² hi³ zian² juóun³² tsá² jmu² pí³ hi³ lín¹³ ti꞉³² ja¹ quián¹³ hnoh², quí¹ la³ cun³ hi³ má²né¹ dí² hi³ ti³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ héih³² hi³ tá¹ts꞉n¹ tsá² ná¹lín³ ti꞉³². 2 ¿Haun¹³ juáh¹³ la³já꞉³² bíh¹ dí² jmu³² hi³ tiá² ca³ti꞉²¹ dúh¹? Ti꞉³la³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² tiá² hleh³² hí¹ cu³ jéin³² cáun² hi³ tiá² ca³ti꞉²¹ hléh³², jáun² tsá² la³ hí³ lín³ jan² tsá² má²ca³hiá² ca³táunh³ tán¹ hián² cu³tí³ bíh¹, jan² tsá² má²ti꞉n² jmu² re² lín³² héih³² ñí¹con² hnga². 3 Quí¹ ní¹ má¹ca³táunh¹³ dí² mí¹ñí² ho³ tsa³cuá¹, jáun² taunh¹³ jáh³ ta²¹; má¹jáun² né³, má²lí¹³ bíh¹ jmú¹³ dí² héih³² ñí¹con² jáh³. 4 Ja³bí¹ la³ jáun² lí³ siáh³ quioh²¹ mu² cáh¹. Uá¹jinh¹ cáh¹ lín²¹, hi³ pin³ lín³² siáh³ chí³ hi³ hlia³², ti꞉³la³ cun³ jáun² tsá² cuá¹quian³² mu², tióh³² bíh¹ tsú² jmu² héih³² ñí¹con² mu² jáun² hi³ tsó³² ju꞉³² ñí¹ hnió³ tsú² hi³ tsó³² cun³quionh³ zi̱h¹ mu² hi³ lí³ jáun² cun³quionh³ cáun² jo²¹ hmá² míh¹ hi³ he² jáun² ti³ cu³hna²¹ hi³ hu²¹ jáun² chu³ jmái². 5 La³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ zi̱h¹ dí² uá²ja꞉³², uá¹jinh¹ cáun² hi³ pih²¹ lín²¹ bíh¹ jaun³², ti꞉³la³ cun³ jáun² hliáun³ lín³² bíh¹ hi³ jmu². Uá¹la³ cun³ cáun² sí² pih²¹, cun³quionh³ hi³ pih²¹ jáun² bíh¹ lí¹³ có³² cáun² já¹hngá¹ pa²¹ lín²¹. 6 Hi³ ja³bí¹ zi̱h¹ dí² siáh³ lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² sí². Zi̱h¹ dí² jáun² bíh¹ jlánh¹ hlah³ la³ cónh³ bíh¹ la³jí³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quiú¹³ dí², hi³ jáun² tá¹ jan² bíh¹ dí² má²tsá²hliánh² lí²³. Sí² hi³ chí¹hún¹ jáun² zi̱h¹ dí² ja³² la³ ti³ quiu³juóu³² bíh¹, hi³ jlánh¹ cue³² uu³mí²ts꞉³² la³ cun³ jmái¹ hi³ ziáun² dí². 7 La³jín³² ñí¹ jáh³ bíh¹ ti꞉n² tsá²mi꞉³cuóun² ma³tái꞉n³², hi³ hí¹ la³ ti꞉³ má²ca³ma³tái꞉n³² yáh³ tsú²; uá¹la³ jáh³ cánh¹, jáh³ ng꞉³² rón³² hué³², tan³² ní², ji꞉³ jáh³ jmái꞉² ní² siáh³. 8 Ti꞉³la³ uá¹jinh¹ ti꞉n² tsáu² ma³tái꞉n³² jáh³, ti꞉³la³ hí¹ jan² bíh¹ tiá² hin² ti꞉n² ma³tái꞉n³² zi̱h¹ hnga². Zi̱h¹ dí² jáun² dá² cáun² ti³ ti꞉n² jmu² hlai꞉h³ bíh¹, la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ hnga², hi³ jlánh¹ quian³² no¹ huáh² ts꞉³ hi³ lí¹³ jngah³. 9 Quí¹ sa³ cun³quionh³ zi̱h¹ jáun² bíh¹ dí² ma³quien¹³ dí² Dió³² Jméi² dí², hi³ cun³quionh³ zi̱h¹ jáun² bíh¹ dí² siáh³ chú¹ juon¹ dí² tsá²mi꞉³cuóun² rai꞉nh²¹ dí², tsá² lí²ma³zian² hí³ Dió³² la³ cun³ rón³² lí³ jáun² nóh³² quioh²¹ dí² hnga². 10 Sa³ cáun² ho³ jáun² bíh¹ dí² hue³² jú¹ chu²¹ la³ má²quionh³ jú¹ hlah³. Hnoh² reh², tiá² jmí¹ ca³ti꞉²¹ cu³tí¹³ yáh³ hi³ lí¹³ la³ jáun². 11 ¿Hí¹ lí¹³ bíh¹ hion¹³ jmi꞉² cuóuh³ cu³tsa³² quionh³ jmi꞉² ñeh¹ ní¹juáh³ cáun² ñí¹ hion² jmái꞉² dúh¹? 12 Hi³ sa³jun³ hái꞉³² yáh³ huíh² pih²¹ hmá² sí² co², sa³jun³ lí¹³ ha³ siáh³ mi꞉³ hmá² sí² co² hmái꞉h³² uóun²ji꞉eh¹³. Reh², la³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ hi³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí¹³ hion¹³ jmi꞉² cuóuh³ ñí¹ qui³ má²hion² jmi꞉² ñeh¹.

Ti꞉³ hñu³mi꞉³cuú² bíh¹ ja³² pí³ hi³ lí¹³ lín³ tsú² jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ ts꞉³

13 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ ja¹ quián¹³ hnoh² zian² jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ ts꞉³, tsá² cháunh²³ re² chí¹, cuí¹ jmu¹ tsú² lin¹ cun³quionh³ hi³ zian² tsú² hi³ chun¹, ji꞉³ cun³quionh³ hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú². Ti꞉³la³ la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ ts꞉³ má¹na²¹, hniáuh³² jmu³ tsú² hi³ tiá² quien² hnga² tá¹la³ jmu² tsú² jáun² hi³ chu²¹. 14 Ti꞉³la³ ní¹juáh³ cué꞉h¹ hnoh² jái꞉¹³ hi³ lí¹³ lín³ náh² tsá² ja³²li꞉³ uóu³² ts꞉³, hi³ cáun² lí¹ zian² náh² ca³ti꞉n¹ hmóu³², jáun² tiá² ca³ti꞉n¹ náh² jmúh¹³ tonh² hi³ jlánh¹ re² cháunh²³ honh² náh²; quí¹ má²ná¹jlíh²³ bí¹ náh² jú¹ tson² cun³quionh³ jú¹ ti꞉¹já꞉² ní¹juáh³ la³ jáun². 15 Quí¹ jun³juáh¹³ Dió³² yáh³ jmu² hi³ cháunh²³ chí¹ tsú² la³ ní², hmóu³² bíh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² hnauh² chí¹ la³ ní². Cáun² hi³ ti꞉n² hmóu³² tsá²mi꞉³cuóun² bíh¹

nɨ32, hi3 cháunh23 nɨ́2 chí1 tsú2 ja32 ñí1con2 tsá2 hláɨnh1 bíh1. 16 Quí1 ñí1 zian2 tsá2 uóu32 tsɨ́3, tsá2 lɨ́1 zian2 jmáh3la3 hi3 ca3tɨn1 hmóu32, jáun2 ñí1 la3 jáun2 cáun2 tiáunh1 tsú2 cú2tiú2 cú2jan32 bíh1, hi3 zia32 siáh3 la3jáh3 dú1 ñí1 hi3 hlah3. 17 Tɨ3la3 la3 cun3 hi3 cháunh23 jáun2 tsɨ́3 tsú2 hi3 ja32 ñí1con2 Dió32 má1ná1, lɨ́3 cáun2 hi3 jɨ2 bíh1 la3ñí1 la3ján3. Tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 la3 hí3 bíh1 lɨ́n3 jan2 tsá2 jmu2 hi3 lɨ́13 niau21 tie3, jan2 tsá2 jmu2 juenh2 tsɨ́3, tsá2 huá1 chí1, tsá2 ja32 miɨ3 tsɨ́3, tsá2 jmu2 cá2 ñí1 hi3 chu21, tsá2 jɨ́en32 tsáu2 cú2re2 he2, tsá2 tiá2 zaɨ32 jë1. 18 Jáun2 né3, tsá2 má2re2 hniéi2 quioh21 tsáu2, hi3 hnió3 hi3 zian2 tsáu2 cáun2 hi3 re2 hi3 tɨn2, tsá2 la3 hí3 bíh1 jmu2 hi3 tá2tsɨ21 héih32 cú2tso2.

4

Tsá2 jéih32 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2

1 ¿He3 láɨh32 zia32 hniéi2 ja1 quián13 hnoh2, hi3 tiá2 re2 tiáunh1 náh2 cá2honh1? ¿Haun13 juáh13 cun3ñí1 hi3hliá2 dí1quiaunh21 honh2 náh2 hi3 hlah3 bíh1, hi3 jáun2 hú1pɨ́2 hú1juoun32 honh2 náh2, quí1 cun3ñí1 hi3 zia32 hi3 hniá1 náh2? 2 Quí1 zia32 bíh1 hi3 hniá1 hnoh2 quioh21 tsáu2, tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tiá2 la3 ca3lɨ3 zia32 yáh3 hi3 jáun2 quián13 hnoh2 né3, jáun2 cáun2 jngɨh23 bíh1 náh2 tsú2. Hi3 nɨ́1juáh3 tiá2 ca3janh1 hnoh2 hi3 jmɨ́1 hen2 jáun2 honh2 náh2 né3, jáun2 cáun2 lɨ́1 ja32 uóu32 honh2 bíh1 náh2, hi3 jmuh32 náh2 hniéi2, hi3 quiú2 tɨn23 náh2 quiúnh1 tsáu2. Cun3ñí1 hi3 tiá2 mɨh32 ñí1con2 Dió32 bíh1 náh2, hi3 jáun2 bíh1 tiá2 chanh1 hnoh2 la3 cun3 hi3 jmɨ́1 hniá1 náh2 jáun2. 3 Hi3 uá1jinh1 mɨh32 náh2, cun3 jáun2 tiá2 hián13 bíh1 náh2, quí1 cun3ñí1 hi3 hu21 siánh3 honh2 náh2 tá1la3 mɨh32 náh2 jáun2, hi3 lɨ́1 hnáuh2 náh2 má1hiúnh13 honh2 hmóu32 cun3quionh3 hi3 jmɨ́1 hniá1 náh2 jáun2 hian3. 4 ¡Hnoh2, tsá2 lín3 náh2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 tsá2mɨ3 juón1! ¿Tiá1 má2ñíh1 hnoh2 hi3 tsá2 jéih32 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2, tsá2 la3 hí3 má2lɨ́n3 jan2 tsá2 hon2 Dió32 bíh1? Quí1 lɨ3ua3 jan2 tsá2 tɨ32 tsɨ́3 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2, tsá2 la3 hí3 má2ná1háun3 bíh1 quionh3 Dió32. 5 Quí1 jun3juáh13 cáun2 ti3 lɨ́1 rá1juáh3 yáh3 jáɨ13 quioh21 Dió32 ñí1 rá1juáh3 jáun2 la3 lá2: “Jmɨ́2chí3 Chun1 ca3tanh2 hí3 Dió32 hñu3 tsɨ́3 dí2 jlánh1 hniau3 dí2 ca3la3 hi3 hɨ32 lɨ́n32 tsɨ́3”. 6 Hi3 jáun2 né3, tɨ3 lɨ3mí1 má2ca3ma3hé2 ma3mieh2 bíh1 dí2 Dió32, la3 cun3 rá1juáh3 jáun2 jáɨ13 quioh21 Dió32, hi3 juáh3 la3 lá2: “Dió32 tiá2 cué32 jáɨ13 hi3 lɨ́13 lɨ3 quien2 tsá2 jmu2 quien2 hnga2, tɨ3la3 má2hé2 má2mieh2 tsú2 tsá2 tsɨ́1juɨ3 bíh1”. 7 Jáun2 né3, jɨenh21 náh2 hmóu32 ñí1con2 Dió32; hi3 jmu3 náh2 huáh2 chinh32 ñí1con2 tsá2 hláɨnh1, hi3 jáun2 cuon3 tsú2 ñí1con2 náh2. 8 Jmu3 náh2 pí3 hi3 lɨ3 cuóun32 náh2 Dió32, hi3 jáun2 Dió32 lɨ3 cuóu32 siáh3 hnoh2. Hnoh2 tsá2 ná1ren2 náh2 tso3, ma3jɨ́13 náh2 cuonh2, hi3 jáun2 lɨ́13 ná1chan1 ñí1con2 Dió32. Hi3 hnoh2 né3, tsá2 nio2 tun3 honh2, ma3jɨ́13 náh2 honh2, hi3 jáun2 niau21 cáun2 honh2 náh2. 9 Chá1 náh2 hlaɨh3 honh2, hi3 uo3 náh2 ca3la3 hi3 jngɨh32 honh2 náh2. Cha3 jmɨ́1 jú1 jmɨ́1 ngáɨh13 náh2, cuɨ́1 taɨn21 jmɨ́2zɨh1 máh1 náh2; hi3 cha3 jmɨ́1 má1hiúnh13 náh2 honh2 né3, cuɨ́1 niau21 hlah3 honh2 náh2. 10 Jmu3 náh2 hi3 tsɨ́1juɨ3 náh2 ta3 ñí1 Dió32 Juo13 dí2, jáun2 hí3 né3 ziau3 chi3cuú2 hi3 lɨ3 quien2 náh2.

Tsá2 chú2 ñih23 raɨnh21

11 Hnoh2 reh2, tiú2uú2 hniáuh32 ziú1 hien13 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2; quí1 tsá2 hleh32 hlah3 quioh21 raɨnh21, ho3 hi3 chú2 ñih23 siáh3 raɨnh21, tsá2 la3 hí3 dá2 hleh32 hlah3 ca3tɨ21 liei21 jáun2 quioh21 Dió32 bíh1, hi3 chú2 ñih23 tsú2 siáh3 liei21 jáun2. Quí1 nɨ́1juáh3 la3 chú1 la3 ñih21 hnú2 liei21 jáun2, jáun2 jmuh32 hnú2 la3jmɨ́1 jmu2 jan2 tsá2 lín3 jue21 bíh1 cha3 jmɨ́1 má1tih21 hnú2 la3 cun3 hi3 juáh3 jáun2 liei21. 12 Quí1 jan2 tán1 bíh1 Tsá2 ca3quiú2 héih32 zian2, hi3 lín3 siáh3 Jue21; hnga2 hí3 bíh1 siáh3 tɨn2 lión32 tsáu2, ho3lá2dá2 hi3 hin3 tsú2 tsáu2. Hi3 jáun2 né3 ¿hin2 dá2 tsánh2 hnú2, jáun2 sa3 hnú2 yáh3 hnáuh2 jmúh13 jue21 hi3 rá1tsih32 héih32 ñí1con2 tsá2mɨ3cuóun2 renh2?

Tiá2 hniáuh32 jmu2 tsú2 tonh2 ca3tɨ21 hi3 hu21 tsɨ́3 tsú2 jmu3

13 Hi3 jáun2 né3, hnoh2 tsá2 juáh3 la3 lá2: “Né32 ho3 tsa3háu2 tsáu13 jnoh1 cú2juú2 cun3

cáun² mii², hi³ tsá¹hnáu¹³ jnoh¹ quɨe³”, niéi² náh² re² jáɨ¹³ lá²: 14 ¡Hí¹juáh³ he³ lɨ́¹³ tsa³háu² yáh³ tiá² hi³ ñíh¹ hnoh², tiá¹³ bíh¹ tiá³ jlánh¹ ñíh¹ hnoh² hi³ he³ lɨ́¹³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³²! Quí¹ jmáɨ¹ hi³ zian² hnoh² jáun² dá² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² jnie³ cháun¹ bíh¹, cáun² hi³ lɨ́¹ jnia² cu³tiá³ pih²¹, hi³ la³juɨ³² yein³² siáh³. 15 La³ lá² bíh¹ jmɨ́¹ hniáuh²¹ juáh¹³ hnoh²: “Nɨ́¹juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² hnió³, jáun² ziáun² bíh¹ dí² hi³ jmú¹³ dí² hi³ lá² ho³ hi³ ó³²”. 16 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, cá² ñí¹ hléh¹ jú¹ tú² ráun³ bíh¹ hnoh² hi³ jmuh³² náh² tonh² lɨ́n³²; tɨ³la³ jáɨ¹³ la³ nɨ́² né³, hú¹tá¹ jú¹ hlah³ bíh¹. 17 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² má²ñi³² he³ hi³ chu²¹ jmu³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, tiá² hi³ jáun² jmu² yáh³ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²ca³lɨ³ren² tso³ bíh¹.

5

Háɨnh¹³ bíh¹ quioh²¹ tsá² hánh³

1 Ja³bí¹ hnoh² siáh³, tsá² hánh³, ¡niéi² náh² re² jáɨ¹³ lá²! Uo³ hnoh² hi³ tɨ́¹ hoh³ náh² hi³ ca³tɨ²¹ uu³cha³tsɨ³² hi³ né³bí¹ má¹tsoh¹ náh² honh². 2 Lɨ́³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³cáh² bíh¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² jáun² quián¹³ náh²; hi³ hmɨh³² chu²¹ hi³ nio³ náh² jáun² né³, lɨ́³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³cúh² mí¹cháu² bíh¹. 3 La³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ má²ca³hiá² juóuh³² bíh¹ mí¹ñí² cú¹tiáu² jɨ³ mí¹ñí² cú¹mí¹niau²¹ jáun² quián¹³ hnoh². Juóuh³² jáun² né³ má²li²¹ hi³ tson² bíh¹ má²ca³lɨ³ren² náh² tso³, hi³ jáun² cun³quionh³ juóuh³² jáun² bíh¹ cón³² hnoh² la³juah²¹ dúh¹ hi³ hún¹ sɨ́². Quí¹ jmáɨ¹ hi³ tiauh² dí² lá² jlánh¹ má²ca³cháh¹ hnoh² cu³lɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ náh². 4 Sá¹nɨ́² niéi² náh², jɨe³ cónh³ tso³ tiá² cha³² quɨe³ hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ má¹hmah²¹ náh² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ ta²¹ ñí¹náɨ² quián¹³ náh²; hi³ Dió³² Tsá² lɨ́n³ Juo¹³ hliáu³ tionh² hñu³mɨ³cuú² né³, má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ tú² hna² jáun² tsá² ca³jmú³ hí³ ta²¹ ñí¹con² náh². 5 Jlánh¹ re² ma²ca³ma³zián¹³ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cáun² lɨ́¹ má²ca³ma³hiúnh¹³ hnoh² honh² hi³ jmúh¹³ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ ca³lɨ³ hniá¹ náh² jmúh¹³. ¡La³jmɨ́¹ má²cánh¹ tsú² cuá¹juɨ́² hi³ má²jngɨh³ bíh¹ tsú², má²ca³ma³hion²¹ náh² honh²! 6 Hi³ cáun² lɨ́¹ ca³ra³can³² náh² tso³ tsá² tiá² tso³ ren², hi³ ca³jngɨh³² náh²; uá¹jinh¹ tsá² tiá² hi³ hlah³ ca³jmú³ hí¹ cáun² ñí¹con² hnoh².

Tsá² hu²¹ cáun² tsɨ́³ hi³ ná¹hé² ná¹jan² Jesucristo

7 Hi³ jáun² né³ reh², tsá² ná¹janh³² náh² hi³ jáunh³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hniáuh³² ná¹hu²¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ jáun² la³jmɨ́¹ ná¹hu²¹ tsɨ́³ tsá² zia³² hi³ má²jná¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, tsá² ná¹hé² ná¹jan³² hi³ chau¹³ jmɨ́³ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hniáuh³², quí¹ hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ ló³² re² hi³ quioh²¹. 8 Jáun² né³, ja³bí¹ hnoh² siáh³ hniáuh³² cháh¹³ náh² tiá³ honh² ca³tɨ²¹ hi³ hu²¹ jáun² honh² náh² hi³ má²ja³quián³ jáunh³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

9 Hnoh² reh², ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ náh² tsá²ján² tsá²ján², jáun² tiá² tá¹tsɨn¹ náh² héih³², quí¹ má²ja³quián³ cu³tí¹³ bíh¹ jáunh³ Dió³² Tsá² lɨ́n³ Jue²¹. 10 Hi³ jáun² né³ reh², chú³² jmu³ náh² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³hléh³ hí³ cha¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; uá¹jinh¹ ca³ma³tso² lɨ́n³² tsú² tsɨ́³, tɨ³la³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú² hi³ ná¹hu²¹ cáun² tsɨ́³. 11 Sá¹nɨ́² jɨe³, jnoh¹ ná¹láɨ²³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² ca³ma³tso² hí³ tsɨ́³. Uá¹la³ cun³ hi³ má²ca³niéih² náh² jáun² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Job; tsá² hí³ jlánh¹ re² ca³cueh³ tsɨ́³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ ca³quiúnh³², hi³ ná¹ñíh¹ náh² siáh³ he³ ca³hiauh³ tsú² ñí¹con² Dió³² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², quí¹ Dió³² jlánh¹ chun¹ hi³ ja³² lɨ́n³² miɨ́³ tsɨ́³.

12 Jáun² né³ reh², zia³² bíh¹ siáh³ cáun² jú¹ tson² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juáh³ la³ lá²: Tiá² hniáuh³² má¹quien¹³ náh² jáɨ¹³ quián¹³ cun³quionh³ hi³ hɨen¹³ náh² Dió³², sa³jun³ hi³ hɨen¹³ náh² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² siáh³, sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ siáh³ siáh³ tiá² hniáuh³² hɨ́eh¹ náh² hi³ má¹quien¹³ náh² jáɨ¹³ quián¹³. Quí¹ jáɨ¹³ la³ nɨ́² tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ ná¹lɨn³ hnoh² tsá² tson² jëh² náh², uá¹ hi³ ca³juah²¹ náh²: “Tson²”, uá¹ hi³ ca³juah²¹ náh²: “Tiá² tson²”; quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³ta³zanh¹ náh² ñí¹ hlah³.

Lánh³ rón³² hniáuh³² liéinh³² tsú² Dió³²

13 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ ja¹ quián¹³ hnoh² zian² jan² tsá² má²tso² tsɨ́³, cuí¹ liéinh²¹ tsú²

Dió32. Hi3 nı́1juáh3 zian2 tsá2 re2 nio2 tsı́3,
jáun2 cuı́1 má1quien2 tsú2 Dió32 cun3quionh3
hi3 hıe32 tsú2 jáun2 sun1. 14 Hi3 nı́1juáh3 zian2
jan2 tsá2 tsáun1, cuı́1 tiéh13 tsú2 tsá2daun32
tsá2 ná1ñí1 cuáh32, jáun2 tsá2 hí3 tsa3táunh1
hi3 tsa3lienh3 Dió32 cha13 Tı32 Juo13 dí2 hi3
ca3tın1 tsú2, hi3 jñéi3 tsú2 siáh3 no1 chí1 tsú2.
15 Jáun2 nı́1 má1ca3liéinh32 tsú2 jáun2 Dió32
hi3 ná1tioh3 cáun2 tsı́3 tsú2, lan13 bíh1 tsá2
tsáun1. Dió32 bíh1 jmah3 tsá2 hí3; hi3 nı́1juáh3
ren2 tsú2 tso3, ja3bí1 hin3 siáh3 tsáu13 tsú2
uá2jaı32. 16 Jáun2 né3, cun3ñí1 hi3 jáun2
bíh1 chú32 ton13 náh2 tsáuh3 ñí1con2 tsá2ján2
tsá2ján2, hi3 lienh1 náh2 siáh3 Dió32 ca3tın1
tsá2ján2 tsá2ján2, jáun2 lan13 náh2. Nı́1juáh3
jan2 tsá2 zian2 la3 cun3 hi3 tı32 tsı́3 Dió32
liéinh32 Dió32 [ca3la3 jonh3 jmı́1 tsı́3], hú1tá1
cu3tí3 jmu3 bíh1 ta21. 17 Uá1la3 cun3 hi3 ca3lı3
jáun2 ñí1con2 Líh3, tsá2 jmı́1 lı́n3 hí3 tı32 jë1
Dió32 jmı́1tin2. Ja3bí1 tsá2 hí3 siáh3 jmı́1 lı́n3
jan2 tsá2 lı́1 tsáu2 la3 jnoh1 bíh1; tı3la3 jmı́1
ca3liéinh32 tsú2 jáun2 Dió32 né3, hi3 ca3mı́3
tsú2 hi3 tiú2uú2 chau13 jmı́3, jáun2 ca3quin3
bíh1 jmı́3 cun3 hnı32 mii2 tón32 hué32 ñí1
jmı́1 cuá3 tsú2 jáun2. 18 Jmı́1 lı21 jáun2 né3,
ca3liéinh32 tsú2 siáh3 Dió32, jáun2 ca3jauh3
bíh1 siáh3 jmı́3 hué32 jáun2, jáun2 ca3cuú2
ca3láu2 bíh1 re2 la3jı́32 hi3 lau3 cuá1 hué21.

19 Hnoh2 reh2, nı́1juáh3 ja1 quián13 hnoh2
zian2 jan2 tsá2 cón32 siáh3 jan2 tsá2 jmı́1
má2ngau32 tı3 có32 ca3tı21 jú1 tson2, 20 jáun2
cháu1 náh2 honh2 hi3 tsá2 jmu2 ta21 la3 jáun2
má2ca3lión32 jan2 tsá2 jmı́1 má2jún1 bíh1, hi3
jmu2 tsú2 siáh3 hi3 lı́13 hin3 ca3la3 jı́32 tso3 hi3
jmı́1 ren2 jáun2 tsá2 hí3. [Cun3 nı́2 bíh1 tí3
jáı13 hi3 juanh32 jná13 ñí1con2 hnoh2 reh2.]

Sí² La³ñí¹ Quioh²¹ Pé¹

Pé¹ jmu² cáun² sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² ná¹yanh³² tá¹ cáun² hngá¹máh³

1 Jná¹³ Pé¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²ca³huén² náh² hué³² quián¹³, hi³ má²tiáunh¹ náh² hué³² ñí¹ uóunh³, uá¹la³ cun³ hué³² Ponto, Galacia, Capadocia, Asia jɨ³ Bitinia ní² siáh³. 2 Hnoh² bíh¹ ná¹lín³ náh² tsá² má²ca³quianh³ Dió³² Jméi² dí² la³ cun³ rón³² hi³ ca³lín¹³ tsú² jáun² la³ cun³ jmí¹tin² lín³². Cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ tsú² má²ca³jmú³ hi³ ná¹chan¹ hnoh² ñí¹con², hi³ jáun² lí¹³ má¹tih²¹ náh² re² ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³ jáun² lɨ³ jɨn² náh² siáh³ cun³quionh³ jmí²hán¹ Jesucristo. Cuí¹ má¹mieh² náh² Dió³² ca³la³ hi³ lí¹ tú² lí¹ ziáun²³, jɨ³ hi³ cuí¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ hú¹tá¹ lɨ³tí³

3 Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³ja³ lín³² mií³ tsí³ tsú², jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³zian² dí² siáh³ cáun² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ ca³jenh¹³ jáun² Jesucristo ja¹ tsá² má²cá²tsan³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ná¹hé² ná¹jan³² dí² hi³ zia³² hi³ hú¹tá¹ lɨ³tí³ ñí¹con² dí². 4 Ja³bí¹ la³ jáun², cun³ñí¹ hi³ jáun² siáh³ né¹ dí² hi³ hiáu¹³ dí² hi³ lí¹ cué²¹ jáun² Dió³² hi³ ná¹hmouh²¹ tsú² jáun² hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² joh¹; cáun² hi³ jmí¹líh³ tiá² tsúnh¹³, sa³jun³ hliáh¹³, hi³ sa³jun³ lí¹ yieih²¹ siáh³ la³jmí¹ yieih³² lí¹³. 5 Hi³ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³² né³, hi³ jáun² hí³ bíh¹ jmu² hua³hí¹³ hnoh² cun³quionh³ pí³ quioh²¹, ca³la³ ñí¹ ca³tú¹ ca³tsɨn¹³ náh² jmáɨ¹ hi³ liáun³ náh². Hi³ Dió³² né³ hún¹ hua³jan²¹ hi³ ma³jnia³² ha³ lánh³ rón³² liáu³² tsú² hnoh² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹.

6 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ má²ná¹hiún² lín³² honh² náh², uá¹jinh¹ lɨ³ hniáuh³² má¹tsoh¹ lín²¹ náh² honh² cu³tiá³ cun³quionh³ hliáun³ ñí¹ uu³mí²tsɨ³². 7 Quí¹hliá² hi³ nio² jáun² cáun² honh² náh² lí³ la³jmí¹ lí³ cú¹mí¹niau²¹ bíh¹, hi³ taunh³² tsú² tín² ja¹ sí² hi³ jɨe²³ tsú² ní¹juáh³ jáun² hi³ hngó³². La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ taunh³² tsú² jáun² ta²¹, quí¹ ní¹juáh³ hi³ tióh³² tsú² la³jí³² uu³mí²tsɨ³², jáun² hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ tsú² né³, lí³ cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ cú¹mí¹niau²¹ hi³ zia³² jáɨ¹³ hi³ lí¹³ tsa³hín³. Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ má²nio² jáun² cáun² honh² náh² ja¹ la³jí³² hi³ há² ngá² náh², jáun² ní¹ má¹jaunh³² Jesucristo má²ma³quien² tsú² hnoh² hi³ he³ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² cu³tí³.

8 Hnoh² tsá² hno³ náh² Jesucristo uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²ca³jɨen¹ náh²; hi³ uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² má²ca³jɨen¹ náh² tsú², má²nio² bíh¹ cáun² honh² náh² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, lí²tsɨnh¹ lín²¹ bíh¹ náh², ca³la³ hi³ tiú²uú² tsɨ³² héih³², ca³la³ hi³ tiú²uú² lin¹ he³ lánh³ rón³² lɨ³ juáh¹³, quí¹ cáun² hi³ ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹ jaun³²; 9 quí¹hliá² hnoh² bíh¹ má²ná¹héih²³ náh² la³ cun³ hi³ jmí¹ hu²¹ jáun² honh² náh² jmí¹ ca³tianh³² náh² tsú² ta²¹, hi³ liáu³ jáun² jmí²chí³ quián¹³ náh².

10 Hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lí¹³ liáun³ dí² jáun² né³, tsá² lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² jmí¹ zian² jmí¹tin², ca³quí² ca³hnauh² re² lín³² he³ lánh³ lí¹³ choh¹³, hi³ ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³ hi³ zia³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³. 11 Jmí²chí³ joh¹ Cristo bíh¹ ca³jmú³ hi³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² ta³ tin² he³ lánh³ rón³² ma³tso² Tsá² lín³ Cristo tsí³, jɨ³ ha³ lánh³ rón³² lɨ³ quien² tsú² ní¹ má¹lɨ³² jáun² siáh³. Hi³ jáun² tsá² hí³ jmí¹ ná¹hnauh² tsɨ́³ hi³ hnió³ lɨ³ ñi³² hi³ hin² dá² tsánh² Tsá² hí³ hi³ já³², hi³ hín² jmáɨ¹ lɨ³tí³ siáh³ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² Jmí²chí³ cuá³ hí³ hñu³ tsí³ tsú². 12 Tɨ³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² hí³ hi³ jun³juáh¹³ ca³tɨn¹ hmóu³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² hmóu³², tɨ³la³ jáɨ¹³ jáun² dá² ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹. Jáun² né³, jáɨ¹³ jáun² bíh¹ má²ca³niéih² hnoh² ñí¹con² tsá² ngaɨ³² jú¹ chú³² hi³ lí¹³ liáu³ dí², tsá² hleh³² hí³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³

Chun¹ Tsá² ca³zen³ hí³ Dió³². Hi³ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hniá¹ hi³ há¹ ngɨ¹³ hi³ jáun².

Dió³² té²³ hi³ jmú¹³ dí² ná¹chan¹

13 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² hua³jan²¹ jmí¹ honh², ma³tɨn¹³ náh² hi³ jmúh¹³ héih³² ñí¹con² náh² hmóu³². Héi³ náh² honh² ñí¹con² Dió³² hi³ cu³tí³ zia³² hi³ cué³² tsú² ní¹ má¹cuanh³² Jesucristo cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³. 14 Ma³li²¹ hnoh² hi³ ná¹lín³ náh² jon² tsú² tsá² nieh³; ha³ lí²uú² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ lí³ hi³ jmí¹ dí¹quiaunh²¹ jáun² honh² náh² jmí¹tin², jmí¹ tiá² Dió³² má²cuóun³² náh². 15 Tɨ³ re² bíh¹ ma³zián¹³ náh² hi³ chun¹ náh², quí¹ Dió³² Tsá² ca³te³ hnoh² dá² jan² Tsá² chun¹ bíh¹; 16 quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³: “Jmu³ náh² chun¹, quí¹ jná¹³ dá² jan² Tsá² chun¹ bíh¹”.

17 Ní¹juáh³ hnoh² teh³² Dió³² “Tia²¹”, jáun² tianh³² náh² tsú² ta²¹ la³jí³² jmái¹ tá¹la³ zian² náh² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ hí³ bíh¹ rá²tsɨ³² héih³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ní¹juáh³ he³ lánh³ rón³² jmu² tsú², hi³ Dió³² hí³ né³ cónh³ tiá² jmu² bíh¹ hi³ siánh³ tsáu² tsá² hlá² tsá² ní². 18 Quí¹ Dió³² má²ca³liáu³² náh² hi³ jmí¹ zian² náh² cáun² hi³ tiá² tsú²ta²¹, la³ cun³ rón³² lí³ ta³ hi³ jmí¹ raunh³² jáun² tsá²daun³² jmí¹tin². Hi³ hnoh² ná¹ñíh¹ re² lín³² hi³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ hi³ lí¹ tsá²hín³ yáh³ ca³li³ hmáh¹ hi³ ca³liáun³ hnoh² jáun², la³ cun³ cú¹mí¹niau²¹ ho³lá²dá² cú¹tiáu², 19 quí¹ cun³quionh³ jmí²hán¹ Cristo bíh¹ ca³liáun³ hnoh² jmí¹ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga² hi³ jún³. Hí³ bíh¹ ca³lɨn³ la³jmí¹ lín³ jan² *já¹ziáh², jan² jáh³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cuú² tiá² hliánh² hi³ sa³jun³ quián¹ siáh³. 20 Quí¹ la³ cun³ jmí¹tin² máh³ ca³li³hiáun¹ Cristo hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ní², jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ la³ cu³ la³ jueh³ mɨ³cuú²; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹, hi³ jáun² dá² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹ lá² bíh¹ má²ca³li³jnia² tsú². 21 Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo bíh¹ hi³ tanh²³ hnoh² ta²¹ Dió³², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹, jɨ³ hi³ má²ca³ma³quien² tsú² siáh³ Cristo; hi³ jáun² né³, hnoh² má²ca³tianh³² ta²¹ Dió³² jɨ³ hi³ má²ná¹hen² siáh³ honh² náh² ñí¹con² tsú².

22 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ ca³tionh² náh² jáun² ta²¹ jú¹ tson², má²ca³jmuh³ náh² jɨ² jmí¹ honh² [cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹], hi³ jáun² lí¹³ hi³ cu³tí³ má¹hno¹ náh² tsá² reh² dí². Hi³ jáun² né³, hniáuh³² bíh¹ hi³ má¹hnáu³ náh² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján² ca³la³ jonh³ jmí¹ honh² náh², jɨ³ ca³la³ jí³² huá² pí³ quián¹³ náh² ní² siáh³. 23 Quí¹ hnoh² má²ca³li³zian² náh² siáh³ cáun² hi³ hmaɨ²¹; jun³juáh¹³ uú² cun³quionh³ ñeh² mí¹ziúh² náh², tsá² lí¹³ jún³ yáh³, tɨ³la³ cun³quionh³ jáɨ¹³ liéih³² quioh²¹ Dió³² bíh¹ hi³ li³ quien² la³ cun³ jmí¹hi³nio². 24 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³:

La³jín³² tsá²mɨ³cuóun² lín³ la³jmí¹ lí³ náɨ²,
hi³ la³jí³² hi³ zioh² tsú² siáh³ lí³ la³jmí¹ lí³ lí¹³,
lí²quiéin² bíh¹ náɨ² hi³ jáun² suh³² bíh¹ siáh³
lí¹³;
25 tɨ³la³ jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² má¹ná¹,
quien² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹.
Hi³ jáɨ¹³ jáun² né³, lí³ jú¹ chú³² hi³ má²ca³hléh³ tsú² ñí¹con² hnoh².

2

1 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, chá¹ náh² tɨ³ có³² la³jí³² ñí¹ hi³ hlah³; ha³ lí²uú² ma³can¹³ náh² tsáu², sa³jun³ hniáuh³² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹, hi³ sa³jun³ hniáuh³² uóu³² honh² náh², hi³ sa³jun³ hniáuh³² tú¹ hion¹³ náh² siáh³ tsáu². 2 Tɨ³la³ hnoh² dá² hniáuh³² jmúh¹³ la³jmí¹ jmu² jan² dáɨn² cun³ ca³li³zian² bíh¹ hi³ hniá¹ jmí² tiuh²¹; quí¹ cun³quionh³ hi³ hniá¹ hnoh² húh¹³ jmí² tiuh²¹ hngó³², la³ cun³ jmí² tiuh²¹ hi³ cue³² pí³ ñí¹con² jmí²chí³ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² bíh¹ cuóun¹³ náh² jɨ³ hi³ lí¹³ liáun³ náh² siáh³, 3 quí¹ hnoh² bíh¹ má²ca³li³tsɨn² náh² hi³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jan² Tsá² chun¹ bíh¹.

Cristo lín³ la³jmí¹ lí³ cá² máɨ³ quín¹, tɨ³la³ hi³ liéih³² má¹na²¹

4 Hi³ jáun² né³, ma³janh² náh² tɨ³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ cá² máɨ³ quín¹, tɨ³la³ quín¹ liéih³² má¹ná¹; quín¹ hi³ ca³quiáh³ Dió³² hi³ lí³ cá² máɨ³ quín¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien², uá¹jinh¹ tsáu² tiá² quiú²

tiá² jéih³². 5 Ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ quɨ́n¹ hu²¹ jmɨ́²chí³, hi³ jmúh³² Dió³² ta²¹ hi³ lɨ́¹³ hná¹ hiah³² cuáh³² quioh²¹ hi³ lɨ́³ jáun² cun³quionh³ jmɨ́²chí³; jɨ³ hi³ lɨ́n¹³ náh² siáh³ cu³ nió³ mí²tsáu² tsá² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tsá² zia³² hi³ ná¹jéinh²³ náh² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. Hi³ Dió³² né³ cun³ tɨ²¹ bíh¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³ jéinh¹³ náh² jáun² cun³quionh³ jmɨ́²chí³ quián¹³. 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá²:

Tsɨ³ máh³ Sión chan²¹ jná¹³ jan² Tsá² lɨ́n³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ jmɨ́h¹
hiah³²,
cá² máɨ³ quɨ́n¹ ná¹quiáh¹ hi³ jlánh¹ bíh¹
quien²;
nɨ́¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ tsá² hí³ né³,
cónh³ tiá² chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tá¹zanh¹ tsú²
ñí¹ hua³heih²¹.

7 Hi³ jáun² ñí¹con² hnoh² tsá² táunh²³ ta²¹ né³, quien² lɨ́n³² bíh¹ quɨ́n¹ jáun²; tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá² tiá² ta²¹ taunh³² má¹ná¹, lɨ́²tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ juáh³ la³ lá²:

Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³²
hiah³²,
ti³tsóh³dí¹ quɨ́n¹ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ cá² máɨ³
quɨ́n¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ hu²¹
cuoh¹ jmɨ́h¹ hiah³².

8 Hi³ ja³bí¹ lɨ́²tí³ siáh³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²:

Hí³ bíh¹ lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ lɨ́¹
quí² lɨ́¹ hinh³² tsáu²,
quɨ́n¹ jmu³ hi³ quɨnh³ tsáu².

Tsá² lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hinh³² quɨ́n¹ jáun² né³, quí² hinh³² cun³ñí¹ hi³ jmu² la³ uá¹ tiá² náɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² bíh¹; quí¹ cun³ jáun² má²lɨ́²zeh³ Dió³² yáh³ tsú² hi³ quiunh²¹ la³ jáun².

9 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, ná¹lɨ́n³ náh² cu³ nió³ tsá² má²ná¹quiánh¹, tsá² má²ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² tsá² ná¹jmu² ta²¹ ñí¹con² Tsá² lɨ́n³ hí³ Re²¹. Ná¹lɨ́n³ náh² siáh³ cu³ nió³ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³², tsá² má²ná¹chan¹ hi³ ca³tɨn¹ tsú². Ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́² bíh¹ ca³quianh³ hnoh² Dió³², hi³ jáun² ca³tɨn¹ hnoh² cuá¹ngáɨ¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ ta²¹ cáu² jueh³² quioh²¹ Dió³², Tsá² ca³te³ náh² hí³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ tionh¹ hnoh² jáun² ñí¹ já¹niéi² hi³ ca³nga² hnoh² tɨ³ ñí¹ tie³ joh¹. 10 Jmɨ́¹tin² tiá² jmɨ́¹ tionh¹ yáh³ náh² jo³cuo² Dió³², tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ tsú². Jmɨ́¹tin² ha³ tiá² ca³taunh² yáh³ hnoh² Dió³² hó¹ñí¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ja³² miɨ³ tsɨ́³ ñí¹con² hnoh².

Cuɨ́¹ ná¹zian² náh² hi³ ná¹má²cú¹ má²haɨn²¹ náh² Dió³²

11 Hi³ jáun² né³ reh² tsá² hnau³ jná¹³, tsá² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² hué³² siáh³ tá¹la³ tionh² náh² cheih³² ñí¹ hɨ́n¹³, tsá² zian² náh² la³juah²¹ dúh¹ tsá² lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³, hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ chú³² tiá² má¹tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ cuá² tanh¹ náh² jmu³, quí¹ hi³ jáun² dá² tɨ³ jmu² hniéi² quionh³ jmɨ́¹ honh² bíh¹ náh². 12 Jmu³ náh² chun¹ ja¹ tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ ma³quien² tsá² hí³ Dió³² nɨ́¹ má¹jaunh³² Dió³² hi³ ja³quiaun² jú¹ tson², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jɨ́e³ tsú² hi³ chu²¹ hi³ jmuh³² hnoh² jáun², uá¹jinh¹ tsá² hí³ cáun² lɨ́¹ ná¹hleh³² hlah³ quián¹³ hnoh² ta³né³², hi³ ná¹jɨ́e³² tsú² hnoh² la³juah²¹ dúh¹ tsá² hláɨh¹ tsá² hon².

13 Né³² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², tianh³² náh² ta²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² ná¹ho² ta²¹, tsá² má²ca³chan³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², la³ñí¹ la³ján³ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ záu² jáɨ¹³ hi³ cuá¹ho² tsú². Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tanh¹³ náh² ta²¹ 14 tsá² ho² ta²¹ hi³ zen² tsá² hí³, hi³ ma³tson¹³ tsú² tsá² hláɨh¹ tsá² hon², jɨ³ hi³ hleh³² tsú² siáh³ re² hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² hi³ chu²¹. 15 Quí¹hliá² Dió³² hnió³ hi³ cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² hi³ chu²¹, lɨ́¹³ jnɨ́³² ho³ tsá² cáun¹ te³, tsá² cáun² lɨ́¹ hleh³² jmáh³la³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hmóu³².

16 Ma³zián¹³ náh² la³jmɨ́¹ zian² tsá² má²ca³liáun³ ñí¹con² lɨ³ua³ cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ zaunh³ tiá³ quioh²¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ jmúh¹³ náh² hi³ hlah³ yáh³ má¹ná¹ quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³ zian² náh² jáun² re² tɨn². Tɨ³ re²

jmu³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Dió³² bíh¹. 17 Tianh³² náh² ta²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsáu². Ma³hno¹ náh² tsá² reh², jmu³ náh² juénh² ñí¹con² Dió³², hi³ tianh³² náh² siáh³ ta²¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

Cristo lɨ́n³ nóh³² ca³tɨn¹ tsá² má²tso² tsɨ́³

18 Hi³ hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² quian²¹ né³, tianh³² náh² ta²¹ re² lɨ́n³² tsá² lɨ́n³ juóuh³² náh²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² chun¹ yáh³, sa³jun³ jmáh³la³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³, tɨ³la³ la³jɨ́n³² jɨ³ tsá² hian² tsɨ́³ bíh¹. 19 Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ jmu³ hi³ tá¹zanh¹ tsú² re², ní¹juáh³ hi³ má²tso² tsú² tsɨ́³ cáun² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ bíh¹, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² má²hniá¹ jmáh³la³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³². 20 Quí¹ tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ hi³ cueh¹³ hnoh² honh² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² ní¹juáh³ cun³ñí¹ hi³ la³ ca³jmuh³ hi³ hlah³ bíh¹ hnoh², quí¹ cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ hnoh² má¹tsoh¹ honh² ní¹juáh³ la³ jáun². Tɨ³la³ ní¹juáh³ la³ ná¹tion²³ náh² honh² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² hi³ ca³lɨ³ zia³² cun³ñí¹ hi³ jmuh³² náh² hi³ chu²¹ né³, hi³ jáun² bíh¹ jmu³ hi³ tá¹tonh¹ hnoh² re² ta³ ñí¹ Dió³². 21 Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ní²bíh¹ ca³te³ hnoh² Dió³², quí¹ Cristo má²ca³ma³tso² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², hi³ ca³quiú² tsú² cáun² nóh³², hi³ jáun² la³ jáun² hniáuh³² ñí¹táunh¹ hnoh² la³jmɨ́¹ ca³ngɨ́³ hnga² tsú². 22 Hí³ dí² né³, hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² ca³jmú³, hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² ca³hué² siáh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² ho³ tsú². 23 Jmáɨ¹ hi³ tɨ́² tú² tɨ́² hiáu³² tsáu² quioh²¹ tsú² ha³ tiá² tɨ́² jin²³ yáh³ tsú² tsá² hí³; jmáɨ¹ hi³ tɨ́² jmu² tsáu² hi³ má²tso² tsú² tsɨ́³, ha³ tiá² tɨ́² jeinh³² yáh³ tsú² ñí¹con² tsá² hí³, tɨ³la³ jo³cuo² Dió³² bíh¹ ca³chan³ tsú² hnga², Tsá² rá²tsɨ³² héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹. 24 Hnga² bíh¹ Cristo ca³caun² tso³ quiú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ ca³jɨ́enh³ tsú² jáun² ngú³ quioh²¹ hi³ jún³ ñí¹ crei²¹, quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ jún³ dí² ca³tɨ²¹ tso³, hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹ziáun¹³ dí² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². Hí³ dá² ca³cuu³ ca³jmɨ́³ quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ lan¹³ hnoh² bíh¹. 25 Hnoh² jmɨ́¹ ñi³táunh¹ náh² jmɨ́¹tin² la³jmɨ́¹ ñi³táunh¹ *já¹ziáh² má²já²cuɨn³; tɨ³la³ ta³né³² né³, má²cá²jính³² náh² tɨ³ ñí¹con² Cristo Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh², Tsá² tanh² hó¹ñí¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh².

3

Lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian² tsá² má²jenh² cuo²

1 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tsá²mɨ³ tsá² má²ca³jenh² cuonh² náh², tianh³² náh² ta²¹ tsá²ñuh² ñí²cuoh² náh². Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá²ñuh² hí³ hi³ tiá² ta²¹ taunh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², lɨ́¹³ bíh¹ niau²¹ cáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²jɨ́e²³ tsú² he³ lánh³ rón³² má²zian² hnoh²; ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jáɨ¹³ hniauh³ yáh³ 2 cun³ñí¹ hi³ jɨ́e²³ tsú² hi³ jlánh¹ má²chun¹ ñí²cuo² jɨ³ hi³ jlánh¹ má²taunh² ta²¹. 3 Cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ náh² hɨ³² lɨ́n³² honh² hi³ jmah²¹ náh² re² lɨ́n³² tɨ³ coh³, la³ cun³ hi³ jmouh³² tsú² re² lɨ́n³² chí¹, ho³ hi³ háɨ³² tsú² mí¹ñí² pih²¹ zɨ́n³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² quioh²¹, ho³lá²dá² hi³ quɨh³² tsú² hmɨh³² jlánh¹ chú³² jniá³, 4 tɨ³ quien² bíh¹ jmúh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ chú³² jniá³ hñu³ honh² náh². Juenh² honh² náh² ma³zián¹³, hi³ tiá² hniéi² hnáuh² náh², quí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² lɨ́¹ tsa³hín³; quí¹ quien² lɨ́n³² bíh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ ma³zian² tsú² la³ ní²². 5 Quí¹ la³ ní² bíh¹ jmɨ́¹ jmah³² tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tsá² jmɨ́¹ zian² cá²jmáɨ¹; tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³² jɨ³ hi³ jmɨ́¹ tanh² tsú² siáh³ ta²¹ tsá²ñuh² ñí²cuo². 6 La³ nɨ́² bíh¹ ca³jmú³ hla¹ Sara, hi³ ca³tanh² ta²¹ hla¹ Há²bran²¹ ñí²cuo² jɨ³ hi³ ca³záɨh³ tsú² siáh³ Há²bran²¹ hí³: “Hnú², juóu³² jná¹³”. Ja³bí¹ hnoh² siáh³ lɨ́¹³ lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ hla¹ tsá²mɨ³ hí³ cun³quionh³ hi³ jmuh³² náh² hi³ chu²¹, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² náh².

7 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tsá²ñuh², cuɨ́¹ lɨ́n³ náh² tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³ hi³ ñíh¹ náh² lánh³ zian² tsá²mɨ³ ñí²cuoh² náh². Jmu³ náh² quien² tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsú², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hliá² hi³ jlánh¹ háɨnh¹³ tsáunh¹ yáh³ tsá²mɨ³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tá¹ gon³ bíh¹ hnoh², hi³ jáun² cáun² jáɨ¹³ bíh¹ ca³jmú³ tsú² ñí¹con² hnoh²

hi³ lɨ́¹³ zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Jmu³ náh² la³ nɨ́², hi³ jáun² tiá² zia³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ náh² Dió³².

Tsá² má²tso² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jmu² hi³ chu²¹

8 Jáun² ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ nɨ́² né³, la³ lá² bíh¹ lɨ́³, hi³ hniáuh³² má¹ián¹³ náh² hi³ ná¹tioh³ cáun² honh² náh² jɨ³ hi³ lɨ́n¹³ náh² la³juah²¹ dúh¹ hi³ lɨ³ quián¹³ hmóu³² náh² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ca³lɨ³ quioh²¹ tsá² siánh³; hi³ ná¹hnáu³ náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ hi³ renh² náh². Hniáuh³² ja³² miɨ́³ honh² náh² siáh³, hi³ lɨ́n³ náh² tsá² tiá² cáun² lɨ́¹ jmu² quien² hnga². 9 Ha³ lɨ́² jéinh¹ náh² hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² jmu² hlah³, sa³jun³ quiú¹ jin¹³ náh² tsá² quiú² je²³. Cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ hnoh² la³ nɨ́² né³, tɨ³ re² bíh¹ má¹mieh¹³ náh² tsá² hí³, quí¹ Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³ héih¹ náh² hi³ ma³mieh² bíh¹ tsú². 10 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Tsá² hnió³ zian² hiún² tsɨ́³ jɨ³ hi³ zian² siáh³
re² tɨn²,
hniáuh³² jmu³ hua³hí¹³ bíh¹ tsú² zɨ́h¹ hi³
jáun² tiá² hléh³² jú¹ hlah³,
jɨ³ hi³ hua³hín¹³ tsú² ho³ siáh³ hi³ jáun² tiá²
hléh³² jú¹ tɨ́¹jáɨ².

11 Cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² hi³ hlah³,
hniáuh³² jmu³ tsú² jmáh³la³ hi³ chu²¹ bíh¹,
hi³ hniáuh³² hnauh¹³ tsú² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹
tsɨ́³ he³ lánh³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ quioh²¹.
12 Quí¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tanh² hó¹ñí¹ tsá² chun¹
bíh¹,
hi³ náɨ³² tsú² siáh³ he³ hiú² mɨ³² tsá² hí³;
tɨ³la³ ñí¹con² tsá² jmu² hi³ hlah³ né³,
tɨ³ có³² bíh¹ háɨ³² tsú² ñí¹.

13 ¿Hin² dá² tsánh² lɨ́¹³ jmoh³ hnoh² hian²
tsɨ́³ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² dí¹quian¹ hnoh²
jmúh¹³ hi³ chu²¹? 14 Tɨ³la³ cun³ jáun² lɨ³
zia³² bíh¹ hi³ chu²¹ quián¹³ hnoh² uá¹ cun³
ca³ma³tsoh¹ náh² honh² cun³ñí¹ hi³ jmuh³²
hi³ chu²¹. Ha³ lɨ́² jmú² náh² juénh² ñí¹con²
hí¹ jan² tsáu², hi³ sa³jun³ hniáuh³² hú¹ cóh²¹
honh² náh², 15 tɨ³la³ jmu³ náh² hi³ quien²
Cristo hñu³ honh² náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹
hi³ lɨ́n³ tsú² Juo¹³ dí². Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³²
hniáuh³² tiáunh¹ náh² hua³jan²¹ hi³ ngáih¹
náh² jë¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nga² jú¹ tson²
ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ ná¹hé² ná¹janh³² hnoh²
jáun²; 16 tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jun³juáh¹³
hniáuh³² jmúh¹³ quien² yáh³ hnoh², quí¹
tsá² hí³ bíh¹ tɨ³ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh²
quien². Jmu³ náh² jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³
niau²¹ tie³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh²; hi³
jáun² tsá² hleh³² hlah³ ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹ hi³
jmuh³² náh² jáun² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh²
ta²¹ Cristo né³, lɨ́¹³ lɨ³ heh³ cun³quionh³ jë¹
hmóu³².

17 Jáun² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² hi³ má²tso²
tsú² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jmu² hi³ chu²¹ nɨ́¹juáh³
la³ jáun² la³ hnió³ Dió³², la³ cónh³ bíh¹ hi³
jmu³ tsú² hi³ hlah³. 18 Quí¹ hnga² Cristo,
jan² Tsá² tiá² tso³ ren² bíh¹ ca³jun³ cha¹³
tsá² ná¹ren² tso³. Cu³ jéin³² la³ lá² bíh¹
ca³jun³ tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quiú¹³
dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ jáu³² tsú² hnoh² tɨ³ ñí¹con²
Dió³². Ca³jun³ tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³
jmɨ́¹ dí¹ngú³ tsú², tɨ³la³ ca³jenh¹³ tsú² siáh³
la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² jmɨ́²chí³.
19 Hi³ jáun² tá¹la³ ca³lɨn³ tsú² jáun² jmɨ́²chí³
né³, ñéi¹ tsú² hi³ ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ ñí¹con²
jmɨ́²chí³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tson³. 20 Tsá² jmɨ́¹
ná¹tson³ hí³ né³, tsá² tiá² ca³jmú³ nieh³
cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, jmáɨ¹ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³²
juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ cuá¹hé² cuá¹jan³² tá¹la³
lɨ́¹³ cuó² pa²¹ lɨ́n²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹
Noé. Jmɨ́¹jáun² cú¹pih²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsáu²
ca³liáun³, jña³ tsáu² bíh¹ tsá² hí³ cun³ñí¹
la³jɨ́n³² tsá² ca³liáun³ cun³quionh³ jmáɨ²
jáun². 21 Hi³ jáun² né³, jmáɨ² jáun² jmɨ́¹ lɨ́³
cáun² henh¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² hi³ zaun³² tsú²
jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² bíh¹; la³ cun³ lɨ́³ hi³
má²ná¹liáun¹ dí² jmáɨ¹ hi³ né³². Hi³ zaun³²
tsú² jáun² jmáɨ² né³ jun³juáh¹³ jmu² hi³
lɨ́²jɨ² ngú³ quioh²¹ tsú² tɨ³ coh³ yáh³, quí¹
cun³quionh³ hi³ jáun² mɨ³² tsú² ñí¹con² Dió³²
hi³ lɨ́¹³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³
bíh¹ tsú². Hi³ má²ná¹liáun¹ dí² cun³quionh³
hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jenh¹³ Jesucristo,
22 Tsá² ca³zanh³² hí³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun²
má²cuá¹tón²¹ tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².
Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² cuá¹quien² ñí¹con² la³jɨ́n³²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², la³ má²quionh³
la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá²cuú²

tsá²chín³ nɨ́² siáh³.

4

Ca³ta¹ dí² jmú¹³ tá¹³ Dió³² la³ cun³ lɨ́³ pí³ hi³ má²ca³hiau³ dí²

1 Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ ca³ma³tso² jáun² Cristo tsɨ́³ tá¹la³ jmɨ́¹ lɨ́n³ tsú² jáun² tsá² ngú³, ja³bí¹ hnoh² siáh³ hniáuh³² cháh¹³ cáun² honh² hi³ má¹tsoh¹ honh². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³ma³tso² tsɨ́³ tá¹la³ lɨ́n³ tsú² tsá² ngú³, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ má²ca³chá³ tɨ³ có³² tso³, 2 hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² la³ cun³ hnió³ Dió³² ñí¹ hná¹ jmáɨ¹ hi³ zian² tsú² jáun², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ tiú²uú² lɨ³ hniá¹ yáh³ jmu³ la³ cun³ hi³ qui³ hniá¹ jáun² tsá²mɨ³cuóun² jmu³. 3 Má²hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ hi³ má²ca³jmuh³ náh² jmɨ́¹tin², la³ cun³ hi³ jlánh¹ zaɨn³² jáun² tsá² tiá² má²cuóun³² Dió³²; má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́². Quí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ zian² hnoh² hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hi³ lɨ́¹ jmú¹ lɨ́¹ cuóh¹³, hi³ jmɨ́¹ ma³heinh²¹ náh² jɨ³ hi³ jmɨ́¹ ná¹cú² ná¹húh²³ náh² ca³la³ hi³ cú²tiú² cú²jan³² nio², hi³ ná¹cuú² ná¹húh²³ náh² jmáɨ² tɨ³ chí¹nga², jɨ³ ná¹má²tsú¹ má²jonh²¹ náh² dió³² tsá² láɨn¹, tsá² tiá² ca³tɨ²¹ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú². 4 Hi³ jáun² tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² hí³ né³, lɨ́¹ tsá²cáun² tsɨ́³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² quí¹hliá² tiú²uú² jmuh³² yáh³ hnoh² hi³ hlah³ quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² dá² má²tú² má²hiáu³² bíh¹ tsú² hnoh² ta³né³². 5 Tɨ³la³ tsá² hí³ dá² ca³tɨn¹ jɨ́enh³² jú¹ tson² quioh²¹ ñí¹con² Tsá² má²cuá¹hún¹ hí³ hua³jan²¹ hi³ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² jɨ³ tsá² má²cá²tsan³ nɨ́² siáh³. 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hí¹ la³ tɨ³ tsá² má²ná¹jún¹ yáh³ má²ca³náɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², la³ cun³ tsá² má²ca³ta³tsɨn¹ hí³ héih³² la³ cun³ qui³ quiunh³² la³jɨ́n³² tsá² ngú³. Ca³náɨ³² bíh¹ tsú² jú¹ chú³² quí¹ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² hnga² Dió³² ta³ má²lɨ́n³ tsú² jáun² jmɨ́²chí³.

7 Hi³ jáun² né³, má²janh² bíh¹ má²he² jmáɨ¹ hi³ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ zia³². Hi³ jáun² ma³zián¹³ náh² hi³ tɨn² náh² jmúh¹³ héih³² ñí¹con² náh² hmóu³², jɨ³ hi³ tianh¹³ náh² hi³ cu³tí³ ná¹zian² honh² náh² hi³ lienh¹ náh² Dió³². 8 Hi³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² nɨ́² né³, ma³hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh²; quí¹ tsá² ná¹hnáu³, cun³ chin² bíh¹ tsɨ́³ la³ jáh³ dú¹ ñí¹ tsáu¹³ tsá²ján² tsá²ján². 9 Hen³ náh² tsá²ján² tsá²ján² hñuh³² náh², tɨ³la³ jun³juáh¹³ ta³ ma³quí¹ ma³tsan¹³ honh² yáh³ náh² má¹ná¹. 10 Ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² má²ca³hian³ náh² ma³ cá² ñí¹ pí³ ñí¹con² Dió³². Jáun² hniáuh³² lɨ́n¹³ náh² tsá² jmúh³² ta²¹ re² la³ cun³ rón³² lɨ³ hi³ lɨ́¹ má²ca³cué³ náh² jáun² Dió³², hi³ má¹hon¹ náh² jáun² tsá²ján² tsá²ján². 11 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hleh³² né³, jáun² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² hniáuh³² lɨ³ jë¹ Dió³² bíh¹. Lɨ³ua³ jan² tsá² má²cón³² tsáu², cuɨ́¹ jmu¹ tsú² cun³quionh³ pí³ hi³ cue³² Dió³². Hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² cun³ñí¹ hi³ hnáuh² náh² hi³ lɨ³ quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, quí¹ hnga² hí³ bíh¹ ca³tɨn¹ lɨ³quien² hi³ lɨ́n³ Tsá² cú² juenh² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

Tsá² hen² tɨ³ con² Cristo má²tso² tsɨ́³

12 Hi³ jáun² né³ reh², tsá² hnau³ lɨ́n³² jná¹³, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³cáun² honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ má²cá² má²lau²³ hnoh² jáun² ta³né³², hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² huáh² tsɨ́³ lɨ́n³². Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ ná¹quiunh³² náh² cáun² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹. 13 Tɨ³ re² bíh¹ hi³ jmúh¹³ náh² tsɨnh¹ quí¹hi³hliá² hnoh² ná¹má²tsoh¹ honh² uá²jaɨ³² la³jmɨ́¹ ca³ma³tso² Cristo tsɨ́³, hi³ jáun² lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³² nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹jáunh²³ tsú² hi³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³². 14 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ ren² náh² nɨ́¹juáh³ hi³ tú² hiáu³² tsáu² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo, quí¹hliá² Jmɨ́²chí³ Tsá² cuá¹quien², Tsá² ja³² ñí¹con² Dió³² cuá³ hñu³ honh² hnoh². [Tsá² tú² hiáu³² náh² hí³ dá² hleh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹, tɨ³la³ hnoh² né³ tɨ³ ná¹ma³quien¹³ bíh¹ náh² tsú².] 15 Nɨ́¹juáh³ zian² hnoh² ma³tsoh¹ honh², tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ³ zian² hí¹ jan² tsá² má²tso² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²jngɨh³ tsáu², ho³ hi³hliá² lɨ́²háɨn³, ho³lá²dá² hi³

lɨ́²jmú³ hi³ hlah³ hi³ hó³², sa³jun³ cun³ñí¹ hi³hliá² lɨ́¹ lóh³² náh² tanh¹ cáun² já꞉¹³ hi³ tiá² ca³tɨn¹ náh². 16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² náh² ma³tsoh¹ honh² cun³ñí¹ hi³ ha꞉n²¹ náh² tɨ³ con² Cristo, ha³ tiá² hniáuh³² yáh³ lɨ³ hinh¹ náh², tɨ³la³ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² bíh¹ quí¹hi³hliá² má²té²³ hnoh² tsáu² tsá² má²lá꞉n¹ Cristo.

17 Quí¹ né³² má²cá²chó³² jmá꞉¹ hi³ má²lɨ³liau³ hi³ ra³ts꞉³² Dió³² héih³², ñí¹con² tsá² tionh² jo³cuo² tsú² tín². Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ ñí¹con² jnoh¹ la³ má²lɨ³liau³ hi³ ra³ts꞉³² Dió³² héih³², cónh³ bíh¹ tiá² lɨ³ huáh² ts꞉́³ jmá꞉¹ hi³ ra³ts꞉³² tsú² héih³² ñí¹con² tsá² tiá² ta²¹ taunh³² jú¹ chú³² quioh²¹. 18 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Nɨ́¹juáh³ tion³ cu³tí¹³ bíh¹ la³ liáun³ tsá² zian² cun³ tɨ³² ts꞉́³ Dió³², ¿he³ bí¹ lánh³ rón³² quiunh²¹ tsá² tiá² má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², ɨ³ tsá² jmu² tso³ nɨ́² siáh³?” 19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmu³ tsú² hi³ chu²¹ la³ má²jmu² jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² má²tso² ts꞉́³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², ɨ³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² siáh³ jmɨ́¹ ts꞉́³ jo³cuo² Dió³² Tsá² lɨ́²jmú³, quí¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² má²tí³² jë¹.

5

Hlɨ́² liéinh³² tsú² tsá² tanh² ta²¹ Cristo

1 Né³² né³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ tun³ hn꞉³² jon¹ já꞉¹³ ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ ja¹ quián¹³ hnoh², quí¹ ja³bí¹ jná¹³ uá²ja꞉³² jan² tsá² má²liei²¹ ná¹ cú²ren² quiúnh¹ tsá² hí³. Jná¹³ lɨ́n³ jan² tsá² nau³² já꞉¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² ca³ma³tso² Cristo ts꞉́³, hi³ ja³bí¹ jná¹³ uá²ja꞉³² hiáu¹³ já꞉¹³ quiúnh¹ tsá² hí³ hi³ zian² jnoh¹ cáun² hi³ quien² la³jmɨ́¹ zian² Cristo nɨ́¹ má²cá²jnia³ tsú² jáun² hi³ quien² lɨ́n³². 2 Hi³ jáun² la³jmɨ́¹ jmu² tsú² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hnoh² siáh³ hniáuh³² jmúh¹³ náh² hua³hí¹³ tsá² joh¹ Dió³², tsá² má²ca³chan³ hí³ Dió³² jo³cuonh² náh². Jmu³ náh² la³ jáun² hi³ hu²¹ re² honh² náh², [la³ cun³ hnió³ Dió³² hi³ jmúh¹³ náh²,] jun³juáh¹³ hi³hliá² jmu² tsáu² héih³² yáh³, hi³ sa³jun³ hi³hliá² hen² honh² náh² que³ yáh³ siáh³. Jmu³ náh² ta²¹ quián¹³ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² náh². 3 Ha³ lɨ́² jmú² náh² quien² lɨ́n³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ jo³cuonh² náh², tɨ³la³ hnoh² dá² hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lɨ́n³ náh² cáun² nóh³² bíh¹ ñí¹con² tsú². 4 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cuanh³² Tsá² chín¹ Juo¹³ tsá² ná¹jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh², má¹jáun² hián¹³ náh² cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ *có²ron¹ná¹ hi³ hiáuh²³ tsá² lá꞉h²³ nɨ́¹juáh³ ñí¹ co² tsú²; tɨ³la³ hi³ hián¹³ hnoh² má¹ná¹, jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² lɨ́¹ tsa³hín³.

5 Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ hnoh² tsá² tsá¹míh¹, tianh³² náh² ta²¹ tsá² má²lieih²¹. La³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ hniáuh³² tanh¹³ ta²¹ tsá²ján² tsá²ján² hi³ jmu³ tsú² hi³ tiá² quien² hmóu³², quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:

Dió³² dá² hon² bíh¹ tsá² jmu² tonh²,
tɨ³la³ má²hé² má²mieh² bíh¹ tsú² lɨ³ua³ jan²
tsá² tiá² jmu² pan¹ hnga².

6 Jáun² jmu³ náh² hi³ ts꞉́¹ju꞉́³ náh² ta³ ñí¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², hi³ jáun² hí³ bíh¹ ziau³ náh² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² héih³². 7 La³jɨ́³² hi³ h꞉³² honh² náh² chá¹ náh² jo³cuo² Dió³², quí¹ hí³ bíh¹ taunh² hnoh² hó¹ñí¹.

8 Jáun² né³, tianh³ náh² hua³jan²¹ ɨ³ hi³ zian² honh² náh² nɨ́² siáh³; quí¹ tsá² hlá꞉nh¹ tsá² hau² náh² hí³ tɨ́² ngɨ³² la³jmɨ́¹ ngɨ³² jan² hiah³² hi³ tɨ³ hóh³², hi³ hnah² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² lɨ́¹³ hin³ dí². 9 Jáun² jmu³ náh² pí³ hi³ jáun² tiá² lɨ́¹ cah¹³ tsú² jmá꞉¹, ma³zián¹³ náh² hi³ nio² cáun² tán¹ honh² náh². Cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹ náh² hi³ la³jɨ́n³² bíh¹ renh² náh² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ná¹má²tso² ts꞉́³ cá²ren² la³ nɨ́² uá²ja꞉³². 10 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³nga² hi³ ma³tsoh¹ náh² nɨ́² honh² cu³tiá³, Dió³² jmu³ hi³ tɨnh²¹ honh² náh², hi³ niau²¹ cáun² tán¹, hi³ niau²¹ tiá³ honh² náh², ɨ³ hi³ zeh³ tsú² siáh³ hnoh² ñí¹ hí¹ cáun² tiá² hi³ há꞉nh¹³ zia³². Quí¹ hnga² Dió³² hí³ bíh¹ jlánh¹ ja³² mií³ ts꞉́³, ɨ³ hi³ má²ca³te³ dí² tsú² hi³ tsá¹ma³zi꞉áun¹³ dí² cáun² hi³ quien² la³jmɨ́¹ cuá¹quien² tsú² hnga² cun³ñí¹ hi³ má²ca³cunh³ dí² jáun² quiúnh¹ Cristo. 11 Hnga² hí³ bíh¹ cuɨ́¹ lɨ³quien² [ɨ³ hi³ cuɨ́¹ cuá¹pin³ siáh³] la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

Hah² Pé¹ já꞉¹³

12 Hi³ jáun² né³ reh², la³ cun³ cú¹pih²¹ jáɨ¹³ hi³ tioh³ sí² lá², má²lɨ́²jmú³² jná¹³ cun³quionh³ hi³ má²lɨ́²ma³hau³ reh² dí² Silvano, jan² tsá² cuóun³² jná¹³ hi³ má²tí³² re². Cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² quí¹hliá² hnó³² jná¹³ hi³ hlɨ́¹ lieh¹ ná¹ hnoh², hi³ hnó³² jná¹³ zíh¹³ jú¹ tson² hi³ la³jɨ́³² hi³ má²hé² má²mieh² náh² Dió³² jmu² lin¹ hi³ cu³tí³ hniau³ tsú². Jáun² né³, ¡ha³ lɨ́² chá² náh² tun³ honh²!

13 Tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² tionh² já¹ juú² lá², ñí¹ téh²³ tsú² lá² Babilonia, tsá² má²ca³quianh³ hí³ Dió³² la³jmɨ́¹ má²ca³quianh³ tsú² hnoh² siáh³, tsá² hí³ zen² jáɨ¹³ lá² quionh³ Marcos jón³² jná¹³ nɨ́² siáh³, hi³ juáh³: “Hia² náh²”. 14 Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráɨn³² tsú² jan² raɨnh²¹.

Hi³ cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ca³la³ jɨ́n³² náh² tsá² tionh² náh² jo³cuo² [Jesús] Tsá² lɨ́n³ Cristo. [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³jmú³ Pé¹

Pé¹ jmu² sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Cristo

1 Jná¹³ la³², Sí¹mu²¹ Pé¹, jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo, jɨ³ hi³ lín³ ná¹ siáh³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ tsú²; cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²táunh²³ náh² ta²¹ jú¹ chú³². Hi³ jú¹ chú³² hi³ táunh²³ dí² jáun² ta²¹ né³, lí³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹con² dí² cun³ñí¹ hi³hliá² Jesucristo Dió³² Juo¹³ dí², Tsá² liáu³² dí², lín³ jan² Tsá² chun¹. 2 Tɨ³ lɨ³mí¹ cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³², jɨ³ hi³ cuí¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², cun³quionh³ hi³ má²cuóun³² náh² re² Dió³² jɨ³ Jesús Tsá² lín³ Tɨ³ Juo¹³ dí².

Lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian² tsá² tanh² ta²¹ Cristo

3 Cun³quionh³ hi³ cuóun³² dí² re² Dió³² né³, Tsá² ca³te³ dí² hí³ cun³quionh³ pí³ hi³ ho² jɨ³ cun³quionh³ hi³ ca³chá³ chú³² tsí³ ñí¹con² jnoh¹, jáun² má²zia³² pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² dí² hi³ lí¹³ ziáun² dí² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ tsú². 4 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ quiúnh¹ dí², jáɨ¹³ jlánh¹ chú³² niéih³, hi³ quien² lín³² siáh³. Hi³ jáun² cun³quionh³ la³jí³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² né³, hnoh² lí¹³ lín³ náh² la³jmí¹ lín³ Dió³² jɨ³ hi³ lí¹³ liáun³ náh² siáh³ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ ná¹jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ tan² tsú² jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hmóu³². 5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² pí³ hi³ lín¹³ náh² jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³² yáh³, tɨ³la³ lín¹³ náh² jɨ³ tsá² chú³² tsí³ bíh¹. Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ chú³² honh² yáh³ náh², tɨ³la³ hi³ lín¹³ náh² jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ bíh¹ ní² siáh³. 6 Hi³ ñí¹ hná¹ ní² né³ hniáuh³² lín³ náh² siáh³ tsá² tɨn² tí² jinh²³ hnga², tsá² tɨn² tion³ tsí³, jɨ³ hi³ lín³ náh² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³² ní² siáh³. 7 Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tianh¹³ náh² re² lín³² la³juah²¹ dúh¹ má²tún² renh² náh², hi³ hniáuh³² hno³ náh² tsáu² ní² siáh³.

8 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ hnoh² má¹zián¹³ náh² la³ ní², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ re² má¹zián¹³ náh², hi³ jáun² jmáɨ¹ hi³ zian² náh² tiá² lí¹³ yáh³ cáun² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, hi³ sa³jun³ lí¹³ hi³ ti³ lí¹ cuóun²¹ náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². 9 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ma³zian² la³ ní² né³, lín³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² ten³ bíh¹ ho³ hi³ tiá² lí²³ jɨe³ ñí¹ uóunh³; má²já²có³ bíh¹ tsɨ³ tsú² hi³ má²cá²hin³ tso³ quioh²¹ hi³ jmí¹ má²ca³jmú³ jáun² jmí¹tin². 10 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² tsá² má²ca³te³ Dió³², jɨ³ hi³ má²ca³quianh³ tsú² siáh³ hnoh², jmu³ náh² pí³ hi³ lí¹³ lɨ³tí³ la³ jáun² ñí¹con² náh²; quí¹ ní¹juáh³ hi³ jmuh³² náh² la³ ní², jáun² cun³ jmí¹lɨh³ bíh¹ tiá² tá¹tonh¹ náh² tɨ³ có³². 11 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ hi³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³² dí² hí³, he³ hnoh² jo³cuo² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² cu³tí¹³, ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio².

12 Hi³ jáun² bíh¹ cháu¹ jná¹³ honh² náh² la³ má²cháu¹ jná¹³ lá² ca³tɨ²¹ hi³ ní², uá¹jinh¹ má²ñíh¹ bí¹ náh² jɨ³ hi³ tionh² bí¹ náh² cú²tso² ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ má²ca³heh³ náh² jáun². 13 Tɨ³la³ jná¹³ né³ len³, hi³ chú³² hlí¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ la³ lá² tá¹la³ zian² jná¹³ lá²; 14 quí¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² má²ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³ hi³ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tú¹³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá². 15 Tɨ³la³ jmu¹ jná¹³ pí³ hi³ lí¹³ chau¹³ honh² náh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³² jú¹ tson² lá², uá¹ cun³ má²jún¹ jná¹³.

Tsá² ca³jɨe³ hi³ cú² juenh² Cristo

16 Hi³ jáun² né³, jáɨ¹³ hi³ ca³má¹ta¹³ jnoh¹ jáun² hi³ ca³tɨ²¹ pí³ quioh²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² jmí¹ cuan¹ tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jun³juáh¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ lí¹ ca³chin² tsáu² chí¹ yáh³ jaun³², quí¹ cun³quionh³ mí¹ñí¹ hmóu³² bíh¹ jnoh¹ ca³neh²¹ jnoh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³la³ hi³ cú² juenh² lín³² tsú². 17 Quí¹ ca³neh²¹ jnoh¹ jmí¹ ca³ma³quien² Dió³² Jméi² tsú² jɨ³ hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ jniá³ tsú² cú²tú¹ cú²lí¹³, jmí¹ ñí¹ca³hléh³ Dió³² Tsá²

cú² juenh² hi³ ñí¹ca³juáh³: “Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³ Tsá² hno³ jná¹³ lɨ́n³², Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹”. 18 Hú¹tá¹ ca³náɨ¹³ hmóu³² bíh¹ jnoh¹ hi³ ñí¹ca³hléh³ tsú² hi³ ñí¹ja²¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², quí¹ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tsɨ³ máh³ hɨ́en¹ jáun².

19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²nio² cáun² tsɨ́³ dí² hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ Sí² hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³². Re² bíh¹ ná¹jmuh³² hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ ná¹naɨh³² náh² re² lɨ́n³² jáɨ¹³ jáun², quí¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² hi³ tie³ joh¹ quioh²¹ ñí¹ já¹niéi² liánh² ca³la³ ñí¹ cá¹jniá²¹, hi³ jáun² Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ hian³² tɨ³ ca³jniá³² má²hián³² hi³ jmu³ hi³ taɨ²¹ joh¹ hñu³ honh² náh². 20 Tɨ³la³ la³ñí¹ la³ján³ né³, cuí¹ ngɨ¹³ hnoh² jáɨ¹³ lá²: Hi³ hí¹ cáun² yáh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ ca³hléh³ jáun² tɨ³² jë¹ Dió³², tiá² lɨ́³ yáh³ cáun² hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsú² ta³ lɨn²¹, 21 quí¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³hléh³ la³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²; quí¹ tsá² hí³ dá² jmɨ́¹ ná¹hleh³² hú¹tá¹ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹, la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ má²ta² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

2

Tsá² hɨe³² jú¹ tɨ́¹jáɨ²
(Judas 4-13)

1 Né³² né³, ca³lɨ³ zian² *tɨ³² jë¹ Dió³² tɨ́¹jáɨ² ja¹ quioh²¹ tsá² *Israel jmɨ́¹tin²; hi³ ja¹ quián¹³ hnoh² siáh³ lɨ³ zian² uá²jaɨ³² tɨ³² tɨ́¹jáɨ². Ta³máɨh³ pih²¹ bíh¹ ma³tɨn² tsú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hmóu³², jáɨ¹³ jmu³ hi³ tsa³hín³ tsá² taunh³² ta²¹; hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ tiá² quien² Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² má²ca³liáu³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ sunh³ tsú² ñí¹ hlah³ hmóu³². 2 Lɨ³ zian² juóun³² tsá² tsa³táunh¹ la³ cun³ lɨ́³ juɨ³² hlah³ juɨ³² hó³² hi³ quiú² tsá² hí³; hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ né³, hléh³² tsáu² hlah³ ca³tɨ²¹ juɨ³² cú²tso² hi³ hɨe³² ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² zian² tsú². 3 Cun³ñí¹ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ quɨe³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ma³cau² tsú² hnoh², hi³ ma³ta² tsú² jáɨ¹³ lɨ́¹ chin² chí¹; tɨ³la³ má²ngau³² jmáɨ¹ bíh¹ hi³ ca³ta³tsɨn¹ tsá² la³ hí³ héih³², hi³ má²ja³quián³ cu³tí¹³ bíh¹ tsa³hín³ tsú².

4 Quí¹ Dió³² tiá² ca³hin³ yáh³ tso³ quioh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² ca³jmú³ hí³ tso³, tɨ³la³ quiu³juóu³² bíh¹ ca³cuɨn³ dí² tsá² hí³, hi³ ca³chan³ dí² ñí¹ já¹niéi² hi³ ná¹hñéih¹ quionh³ cá²den¹ná¹ ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² dí² héih³². 5 Sa³jun³ ca³hin³ bíh¹ Dió³² tso³ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ zian² hngá¹máh³ lá² cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, tɨ³la³ Dió³² dá² ca³jmú³ hi³ ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ² bíh¹ hi³ jáun² hnúh³² tsá² cá² ñí¹ jmɨ́¹ zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³². Jmɨ́¹jáun² né³, ca³lión³² Dió³² jɨ́³²la³ jña³ tán¹ tsáu² bíh¹: hla¹ Noé quionh³ tsá² hñú¹³, Noé tsá² ca³hléh³ hí³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³². 6 Ja³bí¹ ca³ra³tsɨn² siáh³ Dió³² héih³² tsá² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra, hi³ ca³jɨ́n³ dí² juú² jáun² ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ juá² lí¹ nio², hi³ jáun² lɨ³ ñi³² tsá² lɨ³zian² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² la³ jáun², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² lɨ³ hniá¹ hi³ ma³zian² ca³tɨn¹ hnga² yáh³. 7 Tɨ³la³ ca³lión³² bíh¹ tsú² hla¹ Lot, tsá²ñuh² tsá² jmɨ́¹ chun¹, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ cha³² hí³ hlah³ tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³jɨ́e³ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu² tsá² jmɨ́¹ zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

8 La³jɨ́³² jmáɨ¹ tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ bíh¹ tsá² chun¹ hí³ ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ má²tsan² tsɨ́³, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ náɨ³² jɨ³ hi³ jmɨ́¹ jɨ́e²³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ jmu² tsá² hláɨh¹ hí³. 9 La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ tɨn² bíh¹ Dió³² lión³² tsá² joh¹ ja¹ uu³mí²tsɨ³² nɨ́¹juáh³ tsá² má²zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú²; hi³ tɨn² siáh³ Dió³² chan³ tsá² hláɨh¹ ná¹chan¹ hi³ ma³tso² tsɨ́³ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² dí² héih³². 10 Hi³ la³ñí¹ la³ján³ jmu³ Dió³² hi³ ma³tso² tsɨ́³ tsá² hniá¹ jmu³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³, tsá² tiá² hnió³ ma³quien² jáɨ¹³ hi³ ho² Tɨ³² Juo¹³ dí². Tiá³ lɨ́n³² bíh¹ nio² tsɨ́³ tsá² la³ hí³, tsá² tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ hí³, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² juénh² tsú² hi³ tú² hión³² tsá² huáh² tsɨ́³, la³

cun³ tsá²cuú² tsá²chín³ yáh³. 11 Hi³ uá¹jinh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² hí³, jɨ³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ siáh³, tɨ³la³ tiá² cáun² lɨ́¹ ja³² yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³ tu³ hna³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ ñí¹con² Juo¹³ dí².

12 Tɨ³² hí³ né³ cáun² lɨ́¹ ná¹hleh³² hlah³ ca³tɨn¹ cáun² hi³ hí¹juáh³ tiá² ngɨ²³ bíh¹; tsá² hí³ dá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ² bíh¹ hi³ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³, hi³ jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², jáh³ ca³lɨ³zian² cáun² ta²¹ zaunh³ tsáu² hi³ jngah³ bíh¹. Hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² hí³ la³jmɨ́¹ zian² jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ² né³, jáun² la³jmɨ́¹ hiá² tsan² jáh³ bíh¹ hiá¹ tsán¹³ tsá² hí³. 13 Tsá² la³ hí³ dá² hiáuh³ hi³ ma³tso² tsɨ́³ quí¹hliá² hmóu³² tsú² má²ca³jmú³ hi³ má²ca³ma³tso² tsá² siánh³ tsɨ́³. Tsá² la³ hí³ dá² ná¹lɨ́n²³ hi³ jlánh¹ tionh² hiún² tsɨ́³ cun³quionh³ hi³ ná¹jmu² la³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² ca³la³ hi³ chú¹ja²¹ bíh¹; cáun² hua³heih²¹ bíh¹ jaun³² jɨ³ hi³ jlánh¹ hlah³ jniá³ siáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ zian² tsá² la³ hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ náh² nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ ná¹cúh² tsú² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh², quí¹ tá¹la³ jáun² cá² ñí¹ ná¹má²hiún² tsɨ́³ bíh¹ tsú² cun³quionh³ hi³ má²cau² tsú² jáun² hnoh².

14 Cun³ tiá² lɨ́¹ lɨ³jɨ́en³² bíh¹ tsá² la³ hí³ tsá²mɨ³; cun³ tiá² huóh³² bíh¹ tsú² hi³ jmu² tso³. Tsá² la³ hí³ dá² má²can² tsá² tiá² nio² cáun² tsɨ́³. Cá² ñí¹ bíh¹ hi³ jlánh¹ re² má²tɨn² tsú², hi³ hniá¹ hi³ hlá² hi³ nɨ́² bíh¹; tsá² la³ hí³ bíh¹ má²ná¹tiáunh¹ hú¹mu³héih³². 15 Má²ñi³táunh¹ juɨ³² ñí¹ má²já²cuɨn³ bíh¹ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³tú³ juɨ³² cú²tso². Má²ca³can³ tsú² nóh³² quioh²¹ hla¹ Balaam tɨ³² jë¹ Dió³², jon² hla¹ Beor, tsá² ca³lɨ³ hniá¹ hí³ hi³ láɨh¹³ quɨe³ cun³quionh³ hi³ jmu³ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹, 16 tɨ³la³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jan² lo¹ tiá² lin¹ zia³² lánh³ rón³² lɨ³ hléh³² bíh¹ ca³hléh³ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá²mɨ³cuóun², hi³ ca³je³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quioh²¹ tsú². La³ jáun² bíh¹ ca³qui³ ca³jna³ jáh³ hí³ ñí¹con² hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² hí³ ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹ hí¹jmu² cáun² hi³ ngo².

17 Tɨ³² la³ hí³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ jmɨ́¹ hion² jmáɨ² bíh¹, tsá² lín¹ jnie² lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨ́¹³ quionh³ chí³ bíh¹ tsá² la³ hí³; tsá² hí³ dá² ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ ca³la³ tɨ³ ñí¹ já¹niéi² liánh² cu³tí³ ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 18 Tɨ³² hí³ dá² hleh³² jú¹ toh² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ bíh¹, hi³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun² má²can² tsú² tsá² tá² má²ca³huén² ja¹ tsá² ná¹jmu² tso³. 19 Tsá² hí³ jlánh¹ zaɨh³² tsáu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ já² hmóu³² tsú² né³, zian² la³jmɨ́¹ zian² jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ bíh¹, quí¹ cáun² jmu² bíh¹ tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ jmu³; quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsá²mɨ³cuóun² lɨ́n³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³zaunh³ tiá³ quioh²¹. 20 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³lɨ³ cuóun³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³², hi³ jáun² má²ca³liáun³ bíh¹ tsú² ja¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ má¹lɨ³² jáun² né³ ca³pɨ́² cá²tsáɨnh³² tsú² hi³ hlah³, hi³ má²ca³zaunh³ siáh³ tiá³ hi³ hlah³ jáun², hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlah³ má²lɨ́¹³ quioh²¹ tsú² tɨ³ chí¹cáɨn² jáun² la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin².
21 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ chú²¹ quioh²¹ tsá² hí³ sá¹ cu³tsa³² tiá² ca³lɨ³ cuoh² bíh¹ tsú² ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian² tsú² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³ cónh³ bíh¹ hi³ nó³² tsú² tɨ³ có³² ñí¹con² héih³² hɨ́en¹ jáun² ta³ má²ñi³² tsú². 22 Tɨ³la³ má²ca³lɨ³tí³ bíh¹ já¹³ la³ cun³ hi³ qui³ ná¹juáh²³ jáun² tsáu²: “Tsanh³² tsáɨ² hi³ tsá²cúh² siáh³ ñu²¹ quioh²¹ hnga²; hi³ mí²ñí³ cun³ lɨ́²sin² tsú² né³, ta²¹ hu²¹ tsau³² siáh³ hi³ tsá²quí² tsá²hi³² ja¹ jen²”.

3

Nɨ́¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí²

1 Hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³, hi³ lá² sí² ñí¹ má²tun³ hi³ jmu² jná¹³ ca³tɨn¹ hnoh². Ñí¹ tá¹ tun³ sí² má²ca³lɨ³ hnó³² jná¹³ hlɨ́¹ lieh¹ ná¹ hnoh² hi³ hnáuh¹³ náh² chinh³² jmáh³la³ jú¹ re² jú¹ tɨn². 2 Cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² chun¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² cá²jmáɨ¹, jɨ³ héih³² hi³ ca³hɨ́e³ jáun² *tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², la³ cun³ tɨ³² joh² hnoh²,

tsá² ca³ma³ta² hí³ la³ cun³ rón³² lɨ́³ héih³² hi³ ca³jmú³ jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³².
3 Tɨ³la³ la³ñí¹ la³ján³ cuí¹ lɨ³ ñíh¹ náh² hi³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ ja³táunh¹ tsá² ma³zian² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hmóu³², tsá² hí³ dá² ju³ ngáɨ³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Juo¹³ dí². 4 Tsá² hí³ né³ nga³: “¿Haun¹³ juáh¹³ ca³jmú³ Cristo jáɨ¹³ hi³ jáunh³? Jáun² né³, ¿he³ lɨ³ tiá² má²cuanh³² tsú²? Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² la³ má²lɨ́³ jáun² bíh¹ la³ cun³ qui³ lɨ́³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ tá¹ cáun² mɨ³cuú²”. 5-6 Tɨ³la³ tsá² hí³ dá² tiá² hnió³ yáh³ hi³ lɨ³ ñi³² hi³ ca³ja³hín³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² hngá¹máh³ lá² jmɨ́¹ ca³ja³tsauh²¹ jáun² jmáɨ², uá¹ jáun² la³ jáun² cun³ cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹ máh³ ca³lɨ³zia³² la³jɨ́³² hi³ jniá³ tɨ³ chi³cuú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ cun³quionh³ jmáɨ² siáh³ ca³lɨ³zia³² hngá¹máh³ lá², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³ha³ siáh³ hué³² ja¹ quioh²¹ jmáɨ². 7 Ja³bí¹ la³ jáun² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² bíh¹ má²ná¹chan¹ tá¹ cáun² mɨ³cuú², la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², hi³ có³² quionh³ sɨ́². Jáun² né³, la³jɨ́³² hi³ zia³² bíh¹ má²ná¹chan¹ hi³ có³² quionh³ sɨ́² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ tsa³hín³ tsá² tiá² hnió³ ma³zian² la³ cun³ hnió³ Dió³².
8 Tɨ³la³ hnoh² reh², tsá² hnau³ jná¹³, tiá² hniáuh³² tsa³con² náh² jú¹ tson² lá²: Hi³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cú² jmáɨ¹ bíh¹ la³ cun³ cú² mei²¹ mii², hi³ jáun² cú² mei²¹ mii² né³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cú² jmáɨ¹ tán¹ bíh¹. 9 Jun³juáh¹³ hi³hliá² tiá² tia³juɨ³² lɨ³tí³ yáh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² tiá² má²cuanh³², la³jmɨ́¹ lɨ́n²³ ma³ jan² tsáu², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ juenh² tsɨ́³ bíh¹ tsú² ñí¹con² jnoh¹; quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ hí¹ jan² tsáu² tiá² tsa³hín³, tɨ³la³ hí³ dá² hé² jan³² hi³ la³jɨ́n³² tsáu² tsa³conh² tsɨ́³ tso³ quioh²¹ bíh¹.
10 Tɨ³la³ jmáɨ¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dá² dí² já³² cu³diá²jan² la³ lá² bíh¹, jmáɨ¹ hi³ tiá² hin² ná¹jan²¹, la³jmɨ́¹ ja³² jan² háɨn² já¹niéi². Má¹jáun² né³, la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² lɨ́¹ yéin²¹ bíh¹ cun³quionh³ cáun² mah¹ cáu² lín³², hi³ jáun² cun³quionh³ sɨ́² bíh¹ tsa³hín³ ca³la³ jɨ³lɨ³², jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³ chu³ jñéih³ la³jɨ́³² tá¹³ tsáu².
11 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ la³jɨ́³² bíh¹ tsa³hín³, jáun² ¡tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hniáuh³² hi³ má¹zián¹³ náh² hi³ chu²¹ honh² jɨ³ hi³ má¹zián¹³ náh² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² nɨ́² siáh³! 12 Hniáuh³² tionh² náh² hi³ ná¹hé² ná¹janh³² náh² jmáɨ¹ hi³ má²ca³tón³ jáun² Dió³², hi³ jmúh¹³ náh² siáh³ pí³ hi³ lɨ́¹³ já³² tia³juɨ³², la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ jmu³ jáun² Dió³² hi³ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² cun³quionh³ sɨ́², jmáɨ¹ hi³ jliénh¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³² ja¹ sɨ́². 13 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, ná¹jan³² dí² hi³ lɨ³ hmaɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³ la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², cáun² ñí¹ lɨ́¹³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², ñí¹ tiú²ú² hi³ hlah³ zia³².
14 Hi³ jáun² bí¹ hniáuh³² reh² hi³ jmúh¹³ náh² pí³ hi³ nio² tie³ hñu³ honh² náh² ta³ ñí¹ Dió³² tá¹la³ ná¹janh³² náh² jmáɨ¹ jáun², hi³ zian² náh² siáh³ hi³ jɨ² honh² náh² hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² ñí¹con² náh². 15 Cháu¹ náh² honh² hi³ Dió³² jmu² juenh² tsɨ́³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ zia³² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsáu² bíh¹. La³ jáun² bíh¹ juáh³ sí² hi³ má²ca³zen³ Po¹ reh² dí² ñí¹con² hnoh², tsá² hno³ dí² lín³², la³ cun³ lɨ́³ hi³ quia³lín³ jáun² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² hi³ má²ca³cué³ Dió³². 16 La³jɨ́³² sí² hi³ má²ca³jmú³ bíh¹ tsú² má²ca³hléh³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Ñí¹ sí² quioh²¹ tsú² ná¹tso¹ ma³ cáun² jáɨ¹³ juóuh³² hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsáu², hi³ jáun² tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ jɨ³ tsá² tiá² má²pin³ hi³ taunh³² ta²¹ jmu² tɨ³ jéin³² jáɨ¹³ jáun², la³jmɨ́¹ jmu² tsú² jáun² tɨ³ jéin³² jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ nɨ́² quioh²¹ Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³². Cun³ñí¹ hi³ jmu² tsú² la³ jáun² né³, jmu² tsú² hi³ lɨ́¹³ tsa³hín³ hmóu³² bíh¹.
17 Hi³ jáun² bíh¹, hnoh² reh² tsá² hnau³ lín³² jná¹³, cun³ñí¹ hi³ má²ca³lɨ³ ñíh¹ náh² ta³ ñeh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jáun², jáun² hua³hín¹³ náh² jmu³, hi³ jáun² tiá² jau³ hnoh² tsá² la³ hí³ cun³quionh³ jú¹ tɨ¹jáɨ² quioh²¹, la³ cun³ tsá² zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² yáh³. Jáun² la³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tianh¹³ náh² tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ hi³ má²nio² nɨ́² tiá³ honh² náh². 18 Tɨ³ re² jmu³ náh² pí³ hi³

tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh², jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³ ñíh¹ náh² hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³². ¡Jan² hí³ bíh¹ cuí¹ lɨ³quien² ta³né³² jɨ³ la³ cun³ jmí¹hi³nio² ní² siáh³! Cun³ ní² bíh¹ tí³ já¹³.

Sí² La³ñí¹ Quioh²¹ Juan²

Jáɨ¹³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²

1 Hnoh² reh², zen¹³ jnoh¹ sí² lá² ñí¹con² hnoh² hi³ hleh³² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Jáɨ¹³, Tsá² jmu² hí³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ Tsá² hí³ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zia³² la³jɨ́³²; hi³ jnoh¹ né³ ca³náɨ¹³ jë¹ tsú² jɨ³ hi³ ca³neh²¹ jnoh¹ tsú² siáh³ cun³quionh³ mɨ́¹ñí¹ jnoh¹ hmóu³². Jnoh¹ ca³neh²¹ tsú² re² lɨ́n³² hi³ ca³la³ hi³ ca³tin¹³ jnoh¹ tsú² cuo² siáh³. 2 Hi³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³ né³ ca³ma³jnia³², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ca³neh²¹, hi³ jáun² jnoh¹ má²cue³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí²; hi³ jáun² bí¹ ngáɨ¹ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² cue³² hí³ pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Hí³ bíh¹ jmɨ́¹ cuá³ quionh³ Jméi² dí², hi³ Jméi² dí² né³ ca³ma³jnia² tsú² ñí¹con² dí². 3 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ hi³ ca³neh²¹ jnoh¹ jáun² jɨ³ hi³ ca³náɨ¹³ jnoh¹, ngáɨ¹ jnoh¹ siáh³ ñí¹con² hnoh², quí¹ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ jnoh¹. Hi³ jnoh¹ né³, tiauh² jnoh¹ cá²hon³ cu³tí³ quiúnh¹ Dió³² Jméi² dí² la³ má²quionh³ jɨ³ Jesucristo hí³ Jon² tsú² nɨ́² siáh³. 4 Hi³ jáun² bíh¹ ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²ná¹hiún² jáun² tsɨ́³ dí².

Dió³² bíh¹ Tsá² cuá¹lɨ́n³ joh¹

5 Hi³ jáun² né³, hi³ lá² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³ta² jnoh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ jáun² né³² má²ngáɨ¹ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ lá²: Hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² cuá¹lɨ́n³ joh¹, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ já¹niéi² tiá² zia³² yáh³ ñí¹con² tsú². 6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsú², hi³ tá¹la³ jáun² né³, ñi³ngɨ́¹ bíh¹ dí² ñí¹ já¹niéi², jáun² jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ jaun³² hléh¹ dí², quí¹ ha³ tiá² cú²tso² ziáun² yáh³ dí². 7 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tie³ joh¹ juɨ³² quiú¹³ dí² la³jmɨ́¹ zian² jáun² Dió³² ñí¹ tie³ joh¹, hi³ jáun² cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján², hi³ jáun² jmɨ́²hán¹ Jesucristo Jon² Dió³² né³, hin²³ ca³la³ jɨ́³² tso³ quiú¹³ dí².

8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ tiá² tso³ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹ má²ma³can¹³ hmóu³² bíh¹ dí², tsá² tiá² jú¹ tson² má²hu²¹ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ láɨ³ dí². 9 Tɨ³la³ né³² né³, nɨ́¹juáh³ hi³ ton¹³ dí² tso³ quiú¹³, jáun² chin¹³ bíh¹ Dió³² tsɨ́³ tso³ quiú¹³ dí², jɨ³ hi³ ren³ tsú² siáh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ zia³² ñí¹con² dí², quí¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² ma³tí³² jë¹, hi³ jmu³ siáh³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ jmu³. 10 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ tiá² tso³ má²ca³jmú¹³ né³, la³ jáun² dá² má²jmu³² dí² hi³ Dió³² lɨ́n³ jan² tsá² tɨ́¹jáɨn² bíh¹, jáun² tiá² la³ má²hu²¹ yáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² hñu³ tsɨ́³ dí².

2

Cristo lɨ́n³ Tsá² nau³² jáɨ¹³ quiú¹³ dí²

1 Hnoh² jón³, jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹hliá² hnó³² jná¹³ hi³ tiú²uú² jmúh¹³ náh² tso³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² má²lɨ́²jmú³ tso³ né³, jáun² zian² bíh¹ jan² Tsá² nau³² jáɨ¹³ quiú¹³ dí² ta³ ñí¹ Jméi² dí², Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³, hi³ hí³ bíh¹ jan² Tsá² chun¹. 2 Hí³ bíh¹ ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ cha¹³ jnoh¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quiú¹³ dí²; hi³ jun³juáh¹³ cun³ jmáh³la³ tso³ quiú¹³ jnoh¹ yáh³, quí¹ ja³bí¹ ca³tɨ²¹ jɨ³ tso³ quioh²¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ siáh³.

3 Hi³ jáun² né³, má²né¹ dí² hi³ má²ca³lɨ³ cuóun³² dí² Dió³² nɨ́¹juáh³ ma³ti²¹ dí² héih³² hi³ jmu² tsú². 4 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² juáh³ né³: “Jná¹³ cuóun³² Dió³²”, tɨ³la³ já² tiá² má²tí³² yáh³ tsú² héih³² hi³ jmu² Dió³² má¹lɨ³² jáun², hi³ jáun² jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn² bíh¹ tsá² la³ hí³, tiá² jú¹ tson² má²zia³² yáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú². 5 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²tí³² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² Dió³² má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ hú¹tá¹ cu³tí³ má²hnio³ Dió³² re² lɨ́n³²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lɨ́¹³ lɨ³ né¹ dí² hi³ tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ ma³ti²¹ jnoh¹ héih³² quioh²¹ tsú². 6 Hi³ jáun² tsá² juáh³ hi³ tionh² cá²hon³ quionh³ Dió³² né³, hniáuh³² bíh¹ ma³zian²

tsú² la³jmí¹ ca³ma³zian² jáun² hnga² Jesús Tsá² lín³ Cristo.

Cáun² héih³² hmaɨ²¹

7 Hnoh² reh², héih³² hi³ jmu² jná¹³ ñí¹ sí² lá², jun³juáh¹³ cáun² héih³² hmaɨ²¹ yáh³, quí¹ hi³ lá² dá² héih³² la³ cun³ hi³ qui³ má²ca³heh³ náh² la³ cun³ jmí¹ ca³niéih² bíh¹ náh². Héih³² yenh³ jáun² bíh¹ la³², la³ cun³ qui³ lí³ jú¹ chú³² hi³ má²ca³niéih² náh² jáun². 8 Tɨ³la³ cun³ jáun² lí³ bíh¹ la³jmí¹ lí³ cáun² héih³² hmaɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu² jná¹³ lá², quí¹ la³ñí¹ tín² ca³ma³jnia³² Cristo hi³ ha³ lánh³ zian² tsá² hú¹tá¹ má²tí³² héih³² lá², hi³ ja³bí¹ hnoh² ní² siáh³ má²ma³jnia¹³ ta³né³². Juanh³² jná¹³ la³ ní² quí¹ joh¹ sí² tson² cu³tí¹³ bíh¹ má²tie³, má²ñí¹nga² bíh¹ já¹niéi². 9 Tɨ³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² juáh³ hi³ zian² ñí¹ tie³ joh¹, tɨ³la³ sa³ hon² bíh¹ tsú² raɨnh²¹, jáun² la³ má²zian² jáun² bíh¹ tsá² la³ hí³ ñí¹ lí³ já¹niéi². 10 Tɨ³la³ tsá² hnio³ raɨnh²¹ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ má²zian² ñí¹ tie³ joh¹, jáun² tiú²uú² zia³² hí¹ cáun² yáh³ hi³ lí¹³ li³ jmu³ hi³ tánh³² tsú² tso³. 11 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hon² raɨnh²¹ né³, tsá² la³ hí³ zian² bíh¹ ñí¹ já¹niéi², ha³ tiá² ñi³² yáh³ tsú² hín² juɨh³² cuá¹tsau³². Má²ca³li³ ten³ bíh¹ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ zian² tsú² hñu³ niéi².

12 Jáun² né³, hnoh², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lín³ jón³² jná¹³, jmu² ná¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² quí¹hliá² hnoh² bíh¹ tsá² má²ca³chin² Dió³² tsí³ tso³ quián¹³ náh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. 13 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tsá² má²lieih²¹, sí² lá² jmu² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²lieih²¹, quí¹hliá² má²ca³li³ cuóun³² náh² Tsá² qui³ jmí¹ má²zian² hí³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ li³liau³ ca³la³ jí³² hi³ zia³². Ja³bí¹ hnoh² tsá² tsá¹ñú¹, sí² lá² jmu² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² uá²jaɨ³² quí¹hliá² má²ca³quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hláɨnh¹.

14 Hnoh² jón³, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² quí¹hliá² má²ca³li³ cuóun³² náh² Jméi² dí². Ji³ hnoh² siáh³ tsá² má²lieih²¹, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² uá²jaɨ³², quí¹hliá² má²ca³li³ cuóun³² náh² Tsá² qui³ jmí¹ má²zian² hí³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ li³liau³ la³jí³². Ja³bí¹ jmu² jná¹³ siáh³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² siáh³ tsá² tsá¹ñú¹, quí¹hliá² hnoh² bíh¹ tsá² jlánh¹ pin³ honh² náh² quí¹ má²hu²¹ tián³ bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ honh² náh², hi³ má²ca³quɨnh¹ náh² siáh³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hláɨnh¹.

15 Ha³ li²uú² jmú² náh² hi³ tɨ³² lín³² honh² náh² tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³², sa³jun³ hniáuh³² tɨ³² honh² náh² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ tsá² la³ hí³. Quí¹ ní¹juáh³ zian² tsá² jéin²³ tsá² jmu² cun³ tɨn² tsí³ hnga², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ tiá² hnio³ yáh³ Dió³² Jméi² dí²; 16 quí¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ tsá² la³ hí³ hi³ jmu³, ha³ tiá² ja³toh³ yáh³ ñí¹con² Jméi² dí², tɨ³la³ hi³ jáun² dá² ja³² hñu³ tsí³ hmóu³² bíh¹ tsú². Uá¹la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ tsú² jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ cháunh²³ chí¹, hi³ dí¹quian¹ tsú² hi³ lɨ³ quioh²¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ jíe²³, hi³ jlánh¹ tsah³ tsú² jmu² tonh² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ nióh³² siáh³. 17 Hi³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ hó³² ní² né³, tsá¹³ bíh¹ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² tɨ³² tsí³ la³jí³² hi³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

Jú¹ tson² ji³ jú¹ tɨ́¹jáɨ²

18 Hi³ jáun² né³ jón³, ñí¹ má²ñí¹táuh³ jmáɨ¹ bíh¹ la³². Má²ca³niéih² bíh¹ hnoh² hi³ já³² jan² tsá² jmu³ hniéi² quionh³ Cristo; hi³ cun³ñí¹ hi³ má²zian² juóun³² tsá² má²ná¹jmu² hniéi² quionh³ Cristo né³, hi³ jáun² bíh¹ má²né¹ dí² hi³ ñí¹ má²ñí¹táuh³ jmáɨ¹ bíh¹ la³². 19 Tsá² hí³ dá² ca³huén² ja¹ quiú¹³ bíh¹ dí², tɨ³la³ jun³juáh¹³ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jnoh¹ cu³tí¹³ yáh³ hí³ má¹ná¹, quí¹ sá¹jmí¹ hi³ tsá² hí³ tsá² quiúnh¹ jnoh¹ dúh¹, jáun² jmí¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ tionh² tsú² la³ má²tionh² jáun² quiúnh¹ jnoh¹. Tɨ³la³ la³ jáun² bí¹ ca³li³, quí¹ hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ li³jnia² hi³ tiá² la³ quiúnh¹ yáh³ dí² la³jín³² tsá² hí³.

20 Tɨ³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, má²ca³cuen³ bíh¹ Cristo Jmí²chí³ Chun¹, hi³ jáun² dá² la³jɨ́n³² bíh¹ náh² má²ná¹ñíh¹ jú¹ tson². 21 Hi³ jáun² bíh¹ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹hliá² má²cuɨn² bíh¹ náh² jú¹ tson², jun³juáh¹³ hi³hliá² tiá² má²cuɨn² yáh³

náh²; quí¹ hnoh² má²ñíh¹ hi³ hí¹ cáun² yáh³ jú¹ tɨ́¹já꞉² tiá² ja³² ñí¹con² jú¹ tson².
22 ¿Hin² tsánh² lɨ́n²³ hnoh² hi³ tɨ́¹ já꞉n² dúh¹? ¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² hí³ bíh¹ tɨ́¹ já꞉n², tsá² juáh³ hí³ hi³ jun³juáh¹³ Jesús yáh³ Tsá² lɨ́n³ Cristo? Tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmu² hniéi² quionh³ Cristo; hi³ hí¹ la³ tɨ³ Jméi² yáh³ dí² jmu² tsú² hi³ tiá² quien², la³ má²quionh³ Jon². 23 Jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² jmu² hi³ tiá² quien² Jon² Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ tiá² quionh³ yáh³ Jméi² dí²; tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² ton² hi³ má²hen² tɨ³ con² Jon² Dió³² má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ má²quionh³ bíh¹ Jméi² dí². 24 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, hmá¹ náh² hñu³ honh² jú¹ chú³² hi³ ca³niéih² náh² jáun² la³jmɨ́¹ ñí¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ ca³hmáh¹ náh² re² hñu³ honh² já꞉¹³ hi³ ca³niéih² náh² jáun² jmɨ́¹tin², jáun² lɨ́¹³ la³ má²ná¹cunh² jáun² náh² quiúnh¹ Cristo la³ má²quionh³ Jméi² dí². 25 Hi³ hnga² hí³ dí² siáh³ má²ca³jmú³ já꞉¹³ hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².
26 Já꞉¹³ nɨ́² né³, má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² hnió³ ma³cau² hnoh². 27 Tɨ³la³ má²cuá³ bíh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh², Tsá² ca³cuen³ hí³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ³ hniáh³² hi³ ma³ta² hnoh², quí¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ bíh¹ má²má²ta² hnoh² ca³la³ jɨ³²; hi³ la³jɨ³² hi³ má²ta² tsú² jáun² né³ lɨ³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ jú¹ tɨ́¹já꞉² tiá² má²ta² tsú². Hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Cristo la³ cun³ qui³ lɨ́³ jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³ta² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹.
28 Hi³ jáun² né³ jón³, cuɨ́¹ tionh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Cristo la³ má²tionh² náh² nɨ́², quí¹ jáun² la³ má²ná¹tioh³ jáun² cáun² tsɨ́³ dí² nɨ́¹ má¹cuanh³² tsú², hi³ jáun² tiá² lɨ³ heh¹ dí² má¹jáun². 29 Quí¹ má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ jan² Tsá² chun¹ bíh¹ Tsá² hí³, hi³ jáun² hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ náh² siáh³ hi³ la³jɨ́n³² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹ má²lɨ́n³ jon² Dió³².

3

Tsá² ná¹lɨ́n³ jon² Dió³²

1 Né³² né³, sá¹nɨ́² jɨe³ náh², cónh³ bíh¹ tiá² má²ca³ma³hniau³ dí² Dió³², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ má²juáh³ máh³ Dió³² hi³ lái³ dí² jon² tsú², hi³ tson² bíh¹ cu³tí¹³ má²lái³ dí² la³ jáun². Hi³ jáun² tsá² zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² né³, tiú²uú² cuóu³² yáh³ dí², quí¹ hí¹juáh³ hnga² yáh³ Dió³² tiá² ca³lɨ³ cuóun³² tsú². 2 Jáun² né³ reh², má²ná¹lái³ bíh¹ dí² jon² Dió³² ta³né³², tɨ³la³ cu³ jáun² bíh¹ tiá² má²ca³lɨ³jnia² la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ quiú¹³ dí² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³²; tɨ³la³ né¹ dí² má¹ná¹ hi³ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, má¹jáun² má²lɨ́¹³ lái³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsú² hnga², quí¹ nɨ́¹ má¹jáun² dá² má²neh²¹ dí² tsú² hú¹tá¹ la³ cun³ rón³² jniá³ bíh¹. 3 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² hu²¹ tsɨ́³ hi³ ma³tí³² Dió³² já꞉¹³ nɨ́², tsá² la³ hí³ bíh¹ jmu² jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, la³jmɨ́¹ jɨn² hnga² Jesús.
4 Tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmu² tso³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ dá² má²ca³hliánh² ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ Dió³² bíh¹, quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² ca³ma³tí³² liei²¹ jáun², jáun² tso³ bíh¹ má²ca³lɨ³ren² tsú². 5 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ Cristo cuan³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ cua³hin² tso³ quiú¹³ dí², tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, hí¹ cáun² tso³ tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³ quioh²¹. 6 Hi³ jáun² bíh¹ lɨ³ua³ jan² tsá² tiáunh¹ cá²hon³ quionh³ hí³ dí², tiá² tso³ jmu² yáh³; tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmu² tso³ né³, tiá² má²ca³jɨ́en³² yáh³ tsú² Cristo, hi³ sa³jun³ má²ca³lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³ lánh³ lɨ́n³. 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ jón³, hua³hín¹³ náh² jmu³, jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ ma³cau² hnoh²; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ chun¹ la³jmɨ́¹ chun¹ hnga² Cristo. 8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² tso³ má¹na²¹, tsá² la³ hí³ dá² tsá² joh¹ tsá² hlái꞉nh¹ bíh¹, quí¹ qui³ cónh³ tsá² jmu² tso³ la³ cun³ jmɨ́¹tin² bíh¹ tsá² hlái꞉nh¹. Ta²¹ jáun² bíh¹ cuan³ Jon² Dió³², hú¹tá¹ hi³ cua³tsunh¹ tá¹³ tsá² hlái꞉nh¹ bíh¹.
9 Hi³ jáun² dá² hí¹ jan² yáh³ tsá² má²lɨ́n³ jon² Dió³² tiá² tso³ jmu², quí¹ la³ cun³ lɨ́³ hi³ má²ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² má²zian². Cun³ñí¹ hi³ má²ca³jmú³ Dió³² hi³ lɨ́n¹³ tsú² jon² bíh¹ Dió³², hi³ jáun² né³, tiú²uú² lɨ́²³ yáh³ jmu³ tsú² tso³. 10 Lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² lɨ́n³ jon² Dió³² hi³

hin² lín³ jon² tsá² hláɨnh¹; quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³², jun³juáh¹³ jon² Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³, hi³ sa³jun³ jon² yáh³ Dió³² ní¹juáh³ tsá² tiá² hnio³ raɨnh²¹ siáh³.

Cuí¹ má¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján²

11 Hi³ jáun² né³, cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján², la³ cun³ qui³ lí³ jáun² jáɨ¹³ hi³ má²ca³niéih² náh² la³ cun³ jmí¹tin². 12 Ha³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² la³jmí¹ ca³jmú³ hla¹ Caín tsá² jmí¹ joh¹ tsá² hláɨnh¹, hi³ ca³jngɨh³ dá¹jon²¹. Hi³ ¿he³ láih³² ca³jmú³ tsú² la³ jáun²? Quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ jmu² jmáh³la³ hi³ hlah³ bíh¹ Caín, tɨ³la³ raɨnh²¹ tsú² né³, jmí¹ jmu² jmáh³la³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³² bíh¹. 13 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ reh², ha³ lí² cuí¹ cha³cáun² honh² náh² hi³ hau² náh² tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³².

14 Né³² né³, má²né¹ bíh¹ dí² hi³ tiú²uú² láɨ³ yáh³ dí² tsá² ná¹jún¹, tɨ³la³ má²ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹ bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²hno³ dí² raɨnh²¹. Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hnio³ raɨnh²¹ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ dá² ná¹jún¹ bíh¹. 15 Quí¹ la³jín³² tsá² hon² raɨnh²¹, tsá² jngɨh² tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ hí¹ jan² tsá² jngɨh² tsáu² tiá² má²lín³ jan² tsá² má²zian² cun³ jmí¹hi³nio². 16 Hi³ jáun² bíh¹ má²né¹ dí² he³ lánh³ lí³ hi³ hnio³ tsú² raɨnh²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Cristo ca³jɨenh³ hnga² hi³ jún³ hi³ ca³ta¹ dí²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³ta¹ dí² hi³ tiáuh¹ hua³jan²¹ hi³ cué¹³ jmí²chí³ quiú¹³ hi³ ca³tɨn¹ raɨnh²¹ dí². 17 Tɨ³la³ né³² né³, ní¹juáh³ jan² tsá² zia³² quioh²¹ ca³jíe³ hi³ zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² raɨnh²¹, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, já² tiá² mií³ ja³² yáh³ tsí³ tsú² ñí¹con² raɨnh²¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ hi³ hnio³ tsú² Dió³²? 18 Hi³ jáun² né³ jón³, ha³ lí² cuí¹ má¹hno¹ dí² tsáu² jmáh³la³ quionh³ ho³ dí²; tɨ³ re² cuí¹ má¹hno¹ dí² tsáu² hú¹tá¹ jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ lin¹ hi³ zia³² hi³ jmu³² bíh¹ dí².

Hi³ nio² cáun² tsí³ tsú² ñí¹con² Dió³²

19 Jáun² né³, cun³quionh³ hi³ jmú¹³ dí² la³ ní² bíh¹, lí¹³ lɨ³ né¹ dí² hi³ hen² dí² tɨ³ con² jú¹ tson², hi³ lí¹³ niau²¹ tie³ tsí³ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³². 20 Hi³ uá¹jinh¹ ca³lɨ³ zia³² cáun² tso³ hi³ cha³² hñu³ tsí³ dí², tɨ³ jlánh¹ bí¹ ja³² mií³ tsí³ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ tsí³ jnoh¹ hmóu³², quí¹ hí³ bíh¹ ñi³² ca³la³ jí³². 21 Tɨ³la³ ní¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² cha³² hñu³ tsí³ dí² né³ reh², hi³ jáun² lí¹³ bíh¹ niau²¹ tie³ tsí³ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², 22 jáun² dá² cue³² bíh¹ tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ³² dí² ñí¹con² tsú², quí¹ ma³ti²¹ bíh¹ dí² héih³² quioh²¹ tsú², jɨ³ hi³ jmu³² bíh¹ dí² siáh³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ tsú². 23 Hi³ héih³² hi³ jmu² tsú² jáun² né³, juáh³ hi³ hniáuh³² tanh¹³ dí² ta²¹ Jesucristo Jon² bíh¹ tsú², jɨ³ hi³ má¹hno¹ dí² siáh³ tsá²ján² tsá²ján² la³ cun³ qui³ lí³ jáun² héih³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun². 24 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² má²tí³² héih³² quioh²¹ Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tiáunh¹ cá²hon³ quionh³ Dió³², hi³ Dió³² né³ cuá³ hñu³ tsí³ tsú² siáh³. Jáun² dá² má²né¹ bíh¹ dí² hi³ má²cuá³ tsú² hñu³ tsí³ dí² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³cuen³ tsú² jáun² ñí¹con² dí².

4

Ha³ lánh³ rón³² lɨ³ cuóun³² tsú² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² jɨ³ jmí²chí³ hláɨnh¹

1 Hnoh² reh², tsá² hnau³ jná¹³, ha³ lí² lí¹ tanh³ náh² ta²¹ lɨ³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ quian³² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³, tɨ³la³ quián² náh² tín² hua³hí¹³ ní¹juáh³ tson² quionh³ tsú² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ho³ tiá² quionh³. Quí¹ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² tí¹ jáɨn² má²zian² hngá¹máh³ lá², tsá² lí¹ má²cau² hi³ juáh³ hi³ hleh³² cha¹³ Dió³². 2 Tɨ³la³ lí¹³ bíh¹ lɨ³ cuóun³² hnoh² tsá² hú¹tá¹ tson² quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² cun³quionh³ la³ lá²: La³jín³² tsá² juáh³ hi³ Jesús Tsá² lín³ Cristo cuan³ hi³ láɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² la³ jnoh¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³². 3 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ hi³ Jesús cuan³ hi³ dí¹tsáun² né³, jáun² jun³juáh¹³ tsá² quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³; tɨ³la³ tsá² la³ hí³ dá² quian³² jmí²chí³ hi³ jmu² hniéi²

quionh³ Cristo bíh¹. Má²ca³niéih² bíh¹ hnoh² hi³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ já³² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ngɨ³² bíh¹ tsú² hngá¹máh³ lá².

4 Jón³, hnoh² bíh¹ má²ná¹lín³ náh² tsá² joh¹ Dió³², hi³ jáun² dá² má²ca³quɨnh¹ bíh¹ náh² jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ tɨ³² jë¹ Dió³² tí¹jáɨ² hí³; quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ Tsá² cuá³ hñu³ honh² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tsá² zian² hí³ quionh³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³². 5 Quí¹ qui³ cun³ tsá² zian² ja¹ quioh²¹ tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³² bíh¹ tɨ³² tí¹jáɨ² hí³, hi³ jáun² dá² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ tɨ³² tsí³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ hleh³² tsú²; hi³ jáun² tsá² hí³ né³, náɨ³² jë¹ tsú². 6 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, ná¹láɨ³ dí² tsá² joh¹ Dió³² bíh¹. Hi³ jáun² tsá² má²cuóun³² Dió³² né³, náɨ³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹ dí². Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² joh¹ Dió³² né³, tiá² náɨ³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hléh¹ dí². Hi³ jáun² né³, la³ ní² bíh¹ lɨ³ cuóun³² dí² tsá² quionh³ Jmí²chí³ Tsá² má²ta² jú¹ tson², jɨ³ tsá² quionh³ jmí²chí³ má²cau² ní² siáh³.

Dió³² Tsá² hniau³

7 Hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³, hniáuh³² bíh¹ má¹hno¹ dí² tsá²ján² tsá²ján², quí¹ hi³ ná¹hnáu³ dí² jáun² dá² ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹. Hi³ jáun² bíh¹ la³jín³² tsá² hnio³ raɨnh²¹ lín³ jon² Dió³² hi³ cuóun³² tsú² siáh³ Dió³². 8 Tɨ³la³ tsá² tiá² hnio³ raɨnh²¹ má¹ná¹, jun³juáh¹³ tsá² má²ca³lɨ³ cuóun³² Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³, quí¹ Dió³² dá² jan² Tsá² hniau³ bíh¹. 9 Quí¹ cun³quionh³ hi³ ca³zen³ Dió³² Jon² Tsá² jan² tán¹ ca³ma³jnia³² tsú² hi³ lin¹ hi³ hniau³ dí² tsú², hi³ jáun² lí¹³ ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tá¹³ hí³ dí². 10 Hi³ jáun² lɨ³ né¹ dí² ha³ cónh³ tí³ hi³ hniau³ dí² Dió³², quí¹ jun³juáh¹³ jnoh¹ yáh³ tín² ca³má¹hno¹ Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ tsú² tín² ca³ma³hniau³ jnoh¹ la³ñí¹, hi³ ca³cuen³ tsú² Jon² hi³ jún³ cha¹³ dí², hi³ jáun² lí¹³ hin³ tso³ quiú¹³ dí².

11 Hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², ní¹juáh³ la³ jáun² má²ca³ma³hniau³ dí² Dió³², jáun² ja³bí¹ la³ jáun² uá²jaɨ³² hniáuh³² má¹hno¹ jnoh¹ siáh³ tsá²ján² tsá²ján². 12 Uá¹jinh¹ tson² bíh¹ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jɨen³² Dió³², cun³ jáun² cuá³ bíh¹ Dió³² hñu³ tsí³ dí² ní¹juáh³ hi³ hno³ dí² tsá²ján² tsá²ján². Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ Tsá² qui³ hniau³ dí² hí³ né³ cuá³ hñu³ tsí³ dí², hi³ jáun² bíh¹ lí²³ má¹hno¹ dí² tsá²ján² tsá²ján² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³. 13 Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³ má²tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Dió³², hi³ Dió³² siáh³ má²cuá³ hñu³ tsí³ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² Dió³² má²ca³cuen³ Jmí²chí³ joh¹ ñí¹con² dí². 14 Hi³ jáun² bíh¹ cue³² jnoh¹ jú¹ tson², quí¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³neh²¹ Jon² Dió³² Jméi² dí², Tsá² ca³zen³ tsú² hí³ hi³ lión³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá². 15 Lɨ³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Jon² Dió³², zian² bíh¹ Dió³² quionh³ tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² hí³ zian² siáh³ quionh³ Dió³².

16 La³ jáun² bíh¹ má²ca³lɨ³ né¹ dí² jɨ³ hi³ má²nio² siáh³ cáun² tsí³ dí² hi³ Dió³² hniau³. Quí¹ Dió³² bíh¹ lín³ jan² Tsá² hniau³; hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² hnio³ tsáu² jɨ³ Dió³² ní², tsá² la³ hí³ bíh¹ má²zian² quionh³ Dió³², hi³ jáun² Dió³² zian² siáh³ quionh³ tsá² la³ hí³. 17 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ hniau³ dí² Dió³² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, hi³ jáun² tiá² juénh¹³ yáh³ dí² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³ra³tsa² dí² tsú² héih³²; quí¹ jnoh¹ ná¹láɨ³ tsá² zian² quionh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá² ca³la³ cun³ rón³² lín³ hnga² Cristo. 18 Tiá² lin¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ juénh² dí² ñí¹con² jan² tsá² hú¹tá¹ hniau³ dí², quí¹ cun³ quin²³ bíh¹ tɨ³ có³² hi³ jmí¹ hú¹ cóh²¹ tsí³ dí² cun³quionh³ hi³ hniau³ dí² tsú² jáun². Jáun² jan² tsá² hú¹ cóh²¹ tsí³ né³ lín³ la³jmí¹ lín³ tsá² má²má²tso² tsí³, cun³ñí¹ hi³ tiá² má²nio² cáun² tán¹ tsí³ tsú² hi³ Dió³² hniau³.

19 Hnga² bíh¹ tín² Dió³² ca³ma³hniau³ dí² la³ñí¹, hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jnoh¹ siáh³ má²hno³ dí² tsú². 20 Tɨ³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ hno³ Dió³²”, já² hon² bíh¹ tsú² raɨnh²¹ má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ dá² jan² tsá² tí¹ jáɨn² bíh¹. Quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ hnio³ yáh³ tsú² raɨnh²¹ tsá² jɨen³², jáun² né³, ha³ bíh¹ lánh³ rón³² lí¹³ juáh³ tsú² hi³ hnio³ Dió³² jan² Tsá² tiá² má²ca³jɨen³² tsú². 21 Quí¹ hnga² Cristo bíh¹ má²ca³cué³ héih³² lá²: “Ní¹juáh³ tsá² hnio³ Dió³², ja³bí¹ la³

jáun² hniáuh³² ma³hnio³ tsú² siáh³ raɨnh²¹”.

5

Jnoh¹ bíh¹ tsá² cah¹ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo, tsá² la³ hí³ bíh¹ má²lín³ jon² Dió³². Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hnio³ jan² jméi² tsá¹míh¹, ja³bí¹ hnio³ tsú² siáh³ jɨ³ tsá¹míh¹ jon² tsá² hí³. 2 Jáun² ní¹juáh³ la³ má²hno³ jáun² dí² Dió³², hi³ la³ má²ma³ti²¹ jáun² dí² siáh³ la³ cun³ héih³² hi³ jmu² tsú² ñí¹con² dí², jáun² né¹ bíh¹ dí² hi³ ja³bí¹ má²hno³ dí² siáh³ jɨ³ jón²zíh¹ Dió³². 3 Quí¹ ní¹juáh³ hi³ má²hno³ dí² Dió³², jáun² má²hniáuh³² má¹ti²¹ bíh¹ dí² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² tsú²; hi³ héih³² hi³ jmu² tsú² jáun² né³, tiá² lí³ yáh³ cáun² liá¹ héi², 4 quí¹ la³jín³² tsá² má²lín³ jon² Dió³² cah²³ bíh¹ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Dió³². Hi³ jáun² hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ bíh¹ dí² jmu² hi³ tiau²³ dí² ñí¹con² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ hí³ Dió³². 5 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ hi³ Jesús bíh¹ Jon² Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ cah²³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² tiá² jéin²³ hí³ Dió³².

Jáɨ¹³ hi³ má²tson¹³ dí² hi³ ca³tɨn¹ Jon² Dió³²

6 Jáun² né³, jmí¹ cuan¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo ca³lɨ³ lin¹ cun³quionh³ jmáɨ² jɨ³ cun³quionh³ jmɨ²; jáun² jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ cáun³ jmáɨ² yáh³ tsú², quí¹ ja³bí¹ jmí²hán¹ yáh³ tsú² ca³táɨn³ jmí¹ lɨ²¹ jáun². Hi³ hnga² Jmí²chí³ Chun¹ lín³ Tsá² nau³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ ní², quí¹ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ bíh¹ siáh³ Tsá² qui³ cun³ hɨe³² jú¹ tson². 7 [Zian² gáun³ Tsá² nau³² jáɨ¹³ hñu³mɨ³cuú² ca³tɨ²¹ hi³ ní²: Jméi² dí², Tsá² lín³ Jáɨ¹³, jɨ³ Jmí²chí³ Chun¹ ní² siáh³; hi³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ lín³ Tsá² gáun³ hí³. 8 Hi³ ñí¹ hué²¹ lá² siáh³] zia³² hnɨ³² juɨ³² ñí¹ ja³² jú¹ tson²: ñí¹con² Jmí²chí³ joh¹ Dió³², la³ má²quionh³ jmáɨ², jɨ³ jmɨ² ní² siáh³; hi³ tá¹ tun³ ní² né³, la³ má²quionh³ Jmí²chí³ tiáunh¹ cá²hon³ cu³tí³. 9 Ní¹juáh³ né³² cánh³ bíh¹ héi¹³ dí² jú¹ tson² hi³ zih³² tsáu² ñí¹ hué²¹ lá², tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² héi¹³ dí² jú¹ tson² hi³ zih³² Dió³², quí¹ jú¹ tson² jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien². Hi³ jú¹ tson² jáun² né³, hi³ ca³tɨn¹ Jon² bíh¹ Dió³². 10 Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ hu²¹ jú¹ tson² ní² hñu³ tsí³ hnga²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² má¹na²¹, tsá² la³ hí³ dá² jmu² hi³ Dió³² lín³ jan² tsá² tí¹ jáɨn² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ taunh³² tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³zíh³ jáun² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ Jon². 11 Hi³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hi³ má²ca³zíh³ Dió³²: Hi³ má²ca³cué³ tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ lí¹³ ziáun² dí² cun³ jmí¹hi³nio², hi³ jáɨ¹³ hi³ lí¹³ ziáun² dí² jáun² cun³ jmí¹hi³nio² né³, ca³lɨ³zia³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jon² bíh¹ Dió³². 12 Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³², lí¹³ bíh¹ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Jon² Dió³² né³, cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ zian² tsá² la³ hí³ cun³ jmí¹hi³nio².

Jáɨ¹³ ñí¹ má²ca³táuh³ hi³ hlí² liéih³² tsú²

13 Jáun² né³, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² tanh²³ náh² ta²¹ Jon² Dió³², hi³ jáun² lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ má²zian² náh² cun³ jmí¹hi³nio².

14 Má²nio² cáun² tsí³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mí¹³ dí² ñí¹con² tsú², jáun² náɨ³² bíh¹ tsú² jáɨ¹³ quiú¹³ dí² ní¹juáh³ hi³ mí¹³ dí² la³ cun³ hi³ qui³ tɨ³² tsí³ tsú² hnga². 15 Jáun² né³, la³jmí¹ né¹ dí² jáun² hi³ Dió³² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ né¹ bíh¹ dí² hi³ má²ca³héi¹³ dí² la³ cun³ hi³ ca³mí¹³ dí² ñí¹con² tsú².

16 Né³² né³, ní¹juáh³ zian² jan² tsá² ca³jíen³² raɨnh²¹ hi³ jmu² cáun² tso³ hi³ tiá² lí¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹, jáun² hniáuh³² liéinh³² tsú² Dió³² bíh¹, hi³ jáun² Dió³² cué³² jáɨ¹³ hi³ lí¹³ zian² tsá² hí³, ní¹juáh³ hi³ tso³ jáun² lí³ cáun² tso³ hi³ tiá² lí¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹. Zia³² bíh¹ tso³ hi³ lí¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹, tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ héih³² hi³ liéinh³² tsú² Dió³² ca³tɨ²¹ tso³ la³ jáun². 17 La³jí³² hi³ hlah³ bíh¹ lí³ tso³; tɨ³la³ zia³² bíh¹ tso³ hi³ tiá² lí¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹.

18 Má²né¹ dí² hi³ jɨ³lɨn² tsá² má²ca³ma³jnia² Dió³² cáun² hi³ hmaɨ²¹ tiá² tso³ jmu² yáh³; quí¹ tɨ³la³ Jon² Dió³² jmu² hua³hí¹³ tsá² hí³,

hi³ jáun² tiá² tie³ tsá² hláɨnh¹ cuo². 19 Ja³bí¹ né¹ dí² hi³ má²láɨ³ dí² tsá² joh¹ Dió³², tɨ³la³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² né³, tionh² jo³cuo² tsá² hláɨnh¹ bíh¹. 20 Ja³bí¹ la³ jáun² né¹ dí² hi³ má²cuán² Jon² Dió³², hi³ hí³ bíh¹ má²ca³ma³ta² dí² hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² dí² Dió³² Tsá² cu³tí³ zian². Hi³ jáun² né³, jnoh¹ bíh¹ hú¹tá¹ cu³tí³ má²tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ Tsá² cu³tí³ zian² hí³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo Jon² tsú². Hí³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Dió³² Tsá² cu³tí³ zian², hi³ hí³ bíh¹ Tsá² jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 21 Jáun² né³ jón³, ha³ lɨ́² lɨ́¹ ma³quien¹³ náh² cáun² hi³ siáh³ cha³ jmɨ́¹ má¹quien¹³ náh² Dió³². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Quioh²¹ Juan²

Hniáuh³² ná¹hnáu³ dí² ji³ hi³ hniáuh³² hua³hín¹³ dí² jú¹ tson²

1 Jná¹³ la³² jan² tsá² má²liei²¹ ná¹, hi³ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² cuáh³², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lín³ tsá²mɨ³ tsá² tionh² jon². Hnoh² bíh¹ lín³ náh² tsá² má²ná¹quiánh¹ ca³tɨn¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jɨn³² tsá² tionh² jo³cuonh² hnoh², tsá² cu³tí³ hno³ lín³² jná¹³; hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ hnau³, quí¹ ja³bí¹ la³jín³² tsá² má²ca³li³ cuoh² jú¹ tson² bí¹ siáh³. 2 Hnau³ lín³² jná¹³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ má²zia³² jáun² hñu³ tsí³ dí², hi³ jú¹ tson² jáun² né³ zia³² la³ má²zia³² jáun² bíh¹ ñí¹con² dí² la³ cun³ jmí¹hi³nio². 3 Jáun² cun³ li³ hé² li³ mieh² bíh¹ dí², ji³ hi³ jmu³ Dió³² Jméi² dí² juenh² tsí³ quionh³ Jesucristo Jon², hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ ziáun² dí² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², ní¹juáh³ hi³ ziáun² dí² la³ cun³ lí³ jáun² jú¹ tson², ji³ hi³ ná¹hnáu³ dí² ní² siáh³.

4 Jlánh¹ má²ca³li³ hiún² tsɨn³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²jɨe³² jná¹³ hi³ tsá² tionh² jo³cuonh² náh² ní² má²ñi³táunh¹ la³ cun³ rón³² lí³ jáun² jú¹ tson², la³ cun³ qui³ lí³ héih³² hi³ má²ca³héi¹³ dí² jáun² ñí¹con² Dió³² Jméi² dí². 5 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² cáun² hi³ hlí¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ má¹tih²¹ náh². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ cáun² héih³² hmaɨ²¹ yáh³ héih³² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² má¹ná¹, quí¹ héih³² lá² dá² lí³ la³ cun³ lí³ héih³² hi³ qui³ ca³li³táɨ² dí² la³ cun³ jmí¹tin² bíh¹, hi³ ná¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján². 6 Lí²lin¹ hi³ hno³ dí² Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³ti²¹ dí² jáun² héih³² quioh²¹ tsú²; hi³ héih³² jáun² né³ juáh³, hi³ hniáuh³² má¹hno¹ náh² tsáu², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³niéih² náh² jáun² jmí¹tin².

Tsá² má²cau²

7 Juo³ jná¹³ hnoh² la³ ní², quí¹ hngá¹máh³ lá² má²ñi³táunh¹ juóun³² lín³² tsá² má²cau², tsá² tiá² má²tson² jáɨ¹³ hi³ Jesús Tsá² lín³ Cristo cuan³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ lín³ tsá² ngú³ la³ jnoh¹ cu³tí³. Tsá² má²cau² bíh¹ hí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² jmu² hniéi² quionh³ Cristo. 8 Hua³hín¹³ náh² jmu³, hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³hín³ ta²¹ hi³ ná¹jmuh³² náh², hi³ jáun² hián¹³ bíh¹ náh² hmah²¹ la³ cun³ tí³.

9 Quí¹ li³ua³ jan² tsá² ná²tsɨn³ la³ cun³ hi³ má²ca³ma³ta² Cristo, jáun² tsá² la³ hí³ tiá² Dió³² quionh³ yáh³; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² jmúh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³ma³ta² jáun² Cristo né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ cu³tí³ quionh³ Dió³² Jméi² dí², hi³ ja³bí¹ quionh³ tsú² siáh³ Jon² Dió³². 10 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ zian² tsá² já²jɨe³ hnoh² ñí¹ ní², hi³ ní¹juáh³ tiá² hɨe³² tsú² jú¹ tson² la³ lá², jáun² ha³ lí² hen³ tsá² hí³ hñuh³² hi³ sa³jun³ juoh¹ náh² tsú²: “Cuí¹ zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²”; 11 quí¹ ní¹juáh³ tsá² juáh³ la³ ní² ñí¹con² tsá² la³ hí³, hi³ jáun² ja³bí¹ hnga² tsú² siáh³ jmu² ta²¹ hlah³ quionh³ tsá² la³ hí³.

Ñí¹ ca³táuh³ jáɨ¹³

12 Hliáun³ lín³² bíh¹ jáɨ¹³ zia³² hi³ hnó³² jná¹³ juanh²¹ ñí¹con² hnoh², tɨ³la³ tiá² hnó³² jná¹³ juanh²¹ quionh³ sí²; quí¹ hen² tsɨn³² jná¹³ hi³ ñi¹jɨe¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² cú²jueh³², hi³ jáun² ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² ná¹jéinh³ ñí¹ dí², quí¹ jáun² la³ jáun² lí¹³ li³ hiún² cu³tí¹³ tsí³ dí².

13 La³jín³² tsá² cuáh³² renh² hnoh² zian² tɨ³ lá², tsá² má²ca³quianh³ hí³ Dió³² uá²jaɨ³², tsá² hí³ juáh³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh². [Cun³ ní² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²hnɨ³² Quioh²¹ Juan²

Hleh³² tsú² re² hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² jmáɨ²
Gayo

1 Jná¹³ la³², jan² tsá² má²liei²¹ ná¹, hi³ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² ca³tɨn¹ hnú² Gayo tsá² re² juóh³² dí² quiúnh¹, tsá² cu³tí³ hnau³ lín³² jná¹³.

2 Hnú² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², hiú² míɨ²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ cuɨ¹ lɨ¹³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² la³jɨ³² ta²¹ hi³ jmuh³² hnú², hi³ ha³ lɨ² cuɨ¹ lɨ³ tsáun¹ nú², tɨ³la³ cuɨ¹ chun¹ nú² la³jmɨ¹ chu²¹ jmɨ¹ honh² nú². 3 Jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² lín³² tsɨn³² jná¹³ jmɨ¹ cuá¹taunh²¹ ma³ jan² tsá² reh² ñí¹ lá² hi³ ca³chá³ tsú² hi³ la³ má²zian² jáun² hnú² la³ cun³ rón³² lɨ³ jú¹ tson² hi³ má²ñíh¹ nú². 4 Tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lɨ¹³ jmu³ hi³ tsah¹ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ne¹ jná¹³ hi³ juáh³ tsáu² hi³ jon³zɨh³² jná¹³ ñi³táunh¹ la³ cun³ rón³² lɨ³ jú¹ tson² hi³ má²ñi³².

5 Hnú² reh², tsá² hnau³ jná¹³ lín³², jlánh¹ re² ñi³ma³tih²¹ hnú² quionh³ la³jɨ³² ta²¹ hi³ ñi³jmuh³² hnú² ñí¹con² la³jín³² tsá² reh², uá¹jinh¹ tsá² reh² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹ nɨ², tsá² tiá² jmɨ¹ má²ca³lɨ³ cuóun³² nú². 6 Tsá² hí³ bíh¹ má²ca³chá³ ñí¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² lín³ cuáh³² ñí¹ lá², hi³ hno³ lín³² nú² tsú² nɨ¹ má¹ca³cha³táunh¹. Jáun² jmu³ tiá³ hi³ chú³² ma³hon¹ tsá² la³ hí³ la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² hú¹ juɨ³² ñí¹ tsa³táunh¹ tsú², lin¹ la³ cun³ tɨ³² tsɨ³ Dió³²; 7 quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³he³ tsú² hi³ cue³² tsá² tiá² cuóun³² Dió³² tá¹la³ tiáunh¹ tsú² jáun² juɨ³² hi³ jmu² ta²¹ cha¹³ Cristo. 8 Hi³ jáun² dá² jo³cuo² jnoh¹ bíh¹ ca³tɨ²¹ tionh² tsú², hi³ má¹hon¹ dí² tsú² ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmu², hi³ jáun² la³ jáun² má²ná¹jmu³² dí² siáh³ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ tsú² tá¹la³ ngaɨ³² tsú² jáun² jú¹ tson².

Diótrefes lín³ jan² tsá² jmu² cun³ tɨn² tsɨ³ hnga²

9 Hi³ jáun² né³, jná¹³ má²cá²jmú³² cáun² sí² ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ nɨ²; tɨ³la³ Diótrefes má¹ná¹, tiá² tɨ³² yáh³ tsɨ³ hi³ jnoh¹ jmú¹³ héih³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² hi³ lín¹³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² reh² dí². 10 Hi³ jáun² nɨ¹ má¹ngau³² jná¹³ ñí¹ nɨ² né³, ñí¹jín²¹ ná¹ tsú², hi³ ñí¹juo³ ná¹ ca³tɨ²¹ la³jɨ³² hi³ jmu², jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ hlah³, jú¹ tɨ¹já²ɨ² hi³ hleh³² nɨ² siáh³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹. Hi³ tiá² lɨ²hiún² tsɨ³ tsú² la³ cun³ hi³ má²hleh³² jáun², hi³ jáun² hí¹juáh³ tiá² hen² yáh³ tsú² tsá² reh² tsá² tsá²táunh¹; hi³ nɨ¹juáh³ tsá² hnió³ hen³ tsá² hí³ né³, quí² hna³² bíh¹ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ quí² huen² máh³ tsú² tsá² la³ hí³ ja¹ tsá² cuáh³².

11 Hnú² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², ha³ lɨ² jmóuh¹ hnú² hi³ hlah³ jáun², jmu³ hnú² hi³ chu²¹. Quí¹ nɨ¹juáh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹, tsá² hí³ bíh¹ joh¹ Dió³²; tɨ³la³ nɨ¹juáh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ né³, jáun² tsá² la³ hí³ tiá² Dió³² má²ca³lɨ³ cuóun³² yáh³.

Nóh³² chu²¹ quioh²¹ Demetrio

12 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ Demetrio má¹ná¹, la³jín³² tsáu² bíh¹ hleh³² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú²; hi³ cun³quionh³ hnga² jú¹ tson² siáh³ má²lɨ²lin¹ lín²¹ hi³ hí³ zian² la³ cun³ ca³tɨ²¹. Ja³bí¹ jnoh¹ uá²jaɨ³² cue³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ tsú²; ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ jú¹ tson² bíh¹ hléh¹ jnoh¹.

Ñí¹ ca³táuh³ jáɨ¹³

13 Hliáun³ bíh¹ jáɨ¹³ jmɨ¹ zia³² hi³ jmɨ¹ juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnú², tɨ³la³ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ jmu¹ cun³quionh³ hmá²ján¹³; 14 quí¹ má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnú² tia³juɨ³², hi³ jáun² má¹jáun² bíh¹ juoh²¹ dí² ná¹jéinh³ ñí¹.

15 Cuɨ¹ zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn². Tsá² juóh³² dí² re² quiúnh¹ zian² ñí¹ lá² juáh³: “Hia² nú²” ñí¹con² hnú². Jmu³ tiá³ hi³ chú³² juah²¹ tiá³: “Hia² nú²” ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² re² juóh³² dí² quiúnh¹ ñí¹ nɨ². [Cun³ nɨ² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Quioh²¹ Judas

Judas jmu² sí² hi³ ca³ṭɨn¹ tsá² má²ca³te³ Dió³²

1 Jná¹³ la³² Judas, raɨnh²¹ Jacobo, tsá² lɨ́n³ ná¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² ca³ṭɨn¹ hnoh² tsá² má²ca³te³ náh² Dió³² Jméi² dí², hnoh² tsá² hniau³ tsú² lɨ́n³², tsá² má²ná¹tiáunh¹ náh² jo³cuo² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo. 2 Cuɨ́¹ ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² náh² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuɨ́¹ lɨ³ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má¹hnáu³ náh² nɨ́² siáh³.

Tsá² má²ta² jú¹ tɨ́¹jáɨ²
(2 Pedro 2:1-7)

3 Hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³², jlánh¹ jmɨ́¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ jmu¹ sí² hi³ ca³ṭɨn¹ hnoh² hi³ ca³ṭɨ²¹ hi³ liáu³² dí² jáun² Dió³²; tɨ³la³ né³² né³, jɨ́e³² jná¹³ hi³ tɨ³ re² bíh¹ jmu¹ jná¹³ cú²jueh³² sí² lá² hi³ hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² pí³ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² hi³ lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun² jú¹ tson² hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² cu³ jéin³² la³ lá² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² joh¹. 4 Quí¹ la³ uá¹ tiá² lin¹ bíh¹ má²taunh³² ma³ jan² tsáu² ja¹ quiú¹³ dí². Hi³ ca³ṭɨn¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ má²rá¹juáh³ ñí¹ Sí² má²jun³ ne²¹ lɨ́n²¹, hi³ ca³ṭɨn¹ tsú² tsa³hín³. Jun³juáh¹³ tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³, quí¹ juáh²³ tsú² hi³ cáun² lɨ́¹³ bíh¹ néh¹ hi³ jmú¹³ dí² juón¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³²; hi³ sa³jun³ má²quien² tsú² Tsá² chín¹ Juo¹³ dí², Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo yáh³.

5 Jáun² né³, uá¹jinh¹ má²ñíh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ chá¹³ jná¹³ ñí¹ hná¹ lá², tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ cháu¹ ná¹ siáh³ honh² náh². Sá¹nɨ́² jɨe³, Dió³² Juo¹³ dí² ca³huen³ tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel hué³² Egipto, tɨ³la³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cu³ jáun² ca³ma³tsan² bíh¹ Dió³² la³jɨ́n³² tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³. 6 Ja³bí¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³, tsá² ca³lɨ³hnió³ hau³ cáun² jáɨ¹³ hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ hau³, hi³ tiú²uú² ca³jeih²¹ tsú² ta²¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹ho²; tsá² hí³ né³, ca³ta³ná¹tson³ bíh¹, hi³ ná¹hñéih¹ cun³ jmɨ́¹hi³nio² cun³quionh³ cá²den¹ná¹ ñí¹ lɨ́³ já¹niéi², tá¹la³ chau²¹ jmáɨ¹ jueh³² hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³². 7 Ja³bí¹ tsá² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra nɨ́² la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² hi³ jmɨ́¹ tioh³ cu³ jéin³ jáun² nɨ́² siáh³, tsá² ca³jmú³ hí³ tso³ la³jmɨ́¹ ca³jmú³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³², hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ hlah³ hi³ hó³² quionh³ tsá² hlá² tsá² nɨ́², hi³ ca³la³ jɨ³ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh² jɨ³ má²tún² hmóu³² tsá²mɨ³ siáh³ lɨ́¹ ca³jmu³ ca³tsau³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³ta³tsɨn¹ tsú² héih³² hi³ má²ná¹má²tso² tsɨ́³ ja¹ sɨ́² cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ jáun² tsá² hí³ né³ lɨ́n³ cáun² li²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² la³ jáun².

8 Tɨ³la³ cu³ jáun² tsá² hɨe³² hí³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² ná¹lɨ́n³ bíh¹ tsá² cáun² lɨ́¹ quɨ́² lɨ́¹ tian²³; la³ jáun² dá² má²quɨ́² má²hlianh²³ tsú² hmóu³² bíh¹, hi³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ho² Dió³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ tú² hión³² tsú² siáh³ tsá² huáh² tsɨ́³, la³ cun³ tsá²cuú² tsá²chín³. 9 Quí¹ hí¹juáh³ Mí²yi²¹, tsá² chín¹ ja¹ quioh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ tiá² ca³ja³ tsɨ́³ hi³ tu³ hión³² tsá² hláɨnh¹, hi³ jmɨ́¹ quiu³ jmɨ́¹ jin³ dí² jmɨ́¹ ca³quiu³ ca³táɨnh³ tsú² jáun² Moisés ta³ má²hla¹, tɨ³la³ jɨ́³²la³ ca³juáh³ tsú² la³ lá² bíh¹: “Hnga² Juo¹³ dí² juáh³: ¡Cuánh² quián¹³!” 10 Tɨ³la³ tsa³jáɨ¹³ hí³ né³, ná¹hleh³² jú¹ hlah³ quioh²¹ cáun² hi³ tiá² cuoh² bíh¹. Tsá² hí³ cáun² ná¹jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ chin² chí¹ hmóu³² bíh¹, la³ cun³ hi³ qui³ cuoh² jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ²; tɨ³la³ la³jɨ³² hi³ jmu² tsú² jáun² né³, jmu² hi³ tsa³hín³ hmóu³² bíh¹ tsú².

11 ¡Hen³ máh³ juo²³ tsá² la³ hí³!, quí¹hliá² má²ca³can³ tsú² juɨ³² quioh²¹ hla¹ Caín tsá² ca³jngɨh³ hí³ raɨnh²¹. Má²ná¹jmu² tsú² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ hla¹ Balaam cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ quɨe³, hi³ quiunh²¹ tsú² siáh³ la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ hla¹ Coré tsá² ca³jun³ hí³ cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tiá² nieh³. 12 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² hliah³² tsɨ́³ tsáu², hi³ jáun² má²lɨ́³ cáun² hua³heih²¹ bíh¹ quián¹³ náh²

hi³ tiáunh¹ tsá² hí³ ja¹ quián¹³ náh² nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² náh² hi³ jmúh¹³ má³² cu³tsa³² cun³ñí¹ hi³ hnáu³ náh², quí¹ tsá² hí³ dá² cáun² lɨ́¹ cú² lɨ́¹ hɨ́nh²³ hiún² tsɨ́³, hi³ ca³la³ hí¹ jan² tiá² hin² tanh² ta²¹. Tsá² hí³ ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² jmu² hua³hí¹³ jáh³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, sa³ jmáh³la³ ñí¹con² hnga² bíh¹ tsú² jmu² hua³hí¹³. Tsá² la³ hí³ dá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jnie² tiá² jmɨ́³ jeinh³² hi³ lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨ́¹³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² cun³quionh³ chí³. Tsá² la³ hí³ ná¹lɨ́n³ siáh³ tsá² ná¹jún¹ ca³la³ tɨ³ tenh³ jéin³² máh³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hmá² cun³ tiá² máɨ³ háɨ³², hmá² hi³ má²ca³quí² ca³cáɨ² siáh³ la³ tɨ³ chí² jmu². 13 Tsá² hí³ bíh¹ cáun² chí² huéh²³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² tɨ³ ñeh² hñu³ tsɨ́³ la³ uá¹ tiá² heh³, la³jmɨ́¹ chí² huéh²³ ma³ quin³² ma³ cu³ jláɨ³ jmɨ́²miih²¹ la³jɨ́³² má¹quɨ³² tioh³ tɨ³ ñeh² quioh²¹ hi³ cha³² tɨ³ can³² jmáɨ². Hi³ ná¹lɨ́n³ tsú² siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí¹jmaɨ²¹ hi³ má²já²con² juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²toh³; tsá² má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ já¹niéi² liánh² ñí¹ tsa³táunh¹ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

14 Hla¹ Enoc, tsá² ñí¹ má²quiau³ nió³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Adán, ca³hléh³ siáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² la³ nɨ́², hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Ca³jɨ́e³² jná¹³ hi³ Juo¹³ dí² cuá¹jáunh²³ quionh³ tɨ³ la³ mei²¹ cu³tí³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³, 15 hi³ ja³ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsáu², hi³ zen³ tsú² siáh³ ñí¹ hlah³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² tiá² hnió³ ma³zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmú³, jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² jú¹ hlah³ hi³ má²ca³hléh³ tsá² jmu² hí³ tso³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³²”. 16 Tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hón²³ jɨ³ hi³ ziú² hɨen² siáh³ tsáu², tsá² hniá¹ jmu³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hmóu³². Cá² ñí¹ jú¹ toh² bíh¹ hleh³² tsá² hí³; hi³ nɨ́¹juáh³ ca³hléh³ tsú² re² quioh²¹ jan² tsáu² né³, cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hen² tsɨ́³ hiáuh³ bíh¹ tsú² jaun³².

Cueh³ náh² honh² hi³ jmuh³² hi³ chu²¹

17 Tɨ³la³ hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², cháu¹ náh² honh² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² bíh¹ 18 ca³záɨ³ tsú² hnoh² la³ lá²: “Ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹ lɨ³ zian² tsá² cóh³² cú²nga¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ táunh²³ dí² ta²¹, tsá² ma³zian² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hmóu³²”. 19 Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹quí² ná¹tsoh³ tsáu²; tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³, ha³ tiá² Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² zian² yáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú².

20 Tɨ³la³ hnoh² reh², tsá² hnau³ lɨ́n³² jná¹³, jmu³ náh² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³², quí¹ cáun² hi³ quien² lɨ́n³² bíh¹ hi³ táunh²³ náh² nɨ́² ta²¹. Lienh¹ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ hɨe³² náh² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹. 21 Jmu³ náh² hua³hí¹³ hi³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² lɨ́¹³ ma³jnia² Dió³² hi³ hniau³ hnoh², tá¹la³ ná¹hé² ná¹janh³² náh² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio² cun³ñí¹ hi³ ja³² miɨ́³ tsɨ́³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

22 Cuɨ́¹ já² miɨ́³ honh² náh² ñí¹con² tsá² lɨ́¹ ná¹tioh³ hliáun³ ñéih³ tsɨ́³, 23 lion¹ náh² tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ huen¹³ náh² tsú² ja¹ sɨ́²; tɨ³la³ tá¹la³ ja³² miɨ́³ honh² náh² ñí¹con² ma³ jan² tsáu² né³, hniáuh³² hua³hín¹³ náh² hmóu³² siáh³, quí¹ la³ jɨ³ tsɨ́¹ cuú¹ tsɨ́¹ ha¹ bíh¹ tsá² la³ hí³ má²ca³hliáh² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ má²ca³jmú³.

Má²quien² tsú² Dió³² ñí¹ ca³táuh³ sí² quioh²¹

24 Jáun² né³, Dió³² Tsá² tɨn² jmu³ hua³hí¹³ hnoh² hi³ jáun² jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² hính³² náh², Tsá² tɨn² zeh³ hnoh² ta³ ñí¹ hnga² hi³ hí¹ cáun² tsáuh³ náh² tiá² zia³², ñí¹ lɨ́³ jáun² cú²tú¹ cú²lí¹³; hi³ jáun² má¹jáun² lɨ³ tsɨnh¹ náh² ca³la³ hi³ tiú²uú² tsɨ³² héih³², 25 Dió³² Tsá² jan² tán¹ hí³ bíh¹ Tsá² liáu³² dí², ¡cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jɨ³ hi³ cuɨ́¹ cuá¹pin³ hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ tsú² ca³la³ cun³ jmɨ́¹tin², ta³né³², jɨ³ la³ jɨ³ jmáɨ¹ né³bí¹ ja³² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³! Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² Hi³ Rá¹tioh³ Jáɨ¹³ Hi³ Jmɨ́¹ Ná¹hmá¹ Ná¹jnɨ́¹ Hi³ Má²ca³jñéih³ Dió³²

La³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ Jesucristo ñí¹con² Juan²

1 Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ca³ma³jnia² ñí¹con² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ jáun² Dió³² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³; hi³ jáun² hí³ ca³zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³hɨeh¹ Juan² tsá² lɨ́n³ tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ la³jɨ́³² hi³ jáun². 2 Hi³ jáun² hí³ né³ ca³ma³tson² la³jɨ́³², la³ cun³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² la³ má²quionh³ jú¹ tson² hi³ ca³cué³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jɨ³ la³jɨ́³² hi³ ca³jnia³ jáun² jéinh³² tsú².

3 Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³², hi³ náɨ³² jɨ³ hi³ taunh³² siáh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ lá² Dió³², quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ lɨ³tí³.

Juan² jmu² sí² ñí¹con² quiau³ cuáh³²

4 Jná¹³ la³² Juan², zein³² ná¹ sí² lá² ñí¹con² tá¹ quiaun³ nió³ hnoh² tsá² má²ná¹lɨ́n³ náh² cuáh³² tɨ³ hué³² Asia nɨ́². Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² hi³ jmu³ Dió³², Tsá² qui³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹tin², Tsá² zian² la³ tɨ³ ta³né³², hi³ la³ má²zian² jáun² bíh¹ siáh³ jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³²; hi³ tá¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ tsú², ñí¹ cuá¹tón²¹ tsú² jáun² hmá²sɨ¹ quioh²¹ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ la³ nɨ́², 5 jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² zih³² re² lɨ́n³² jú¹ tson², Tsá² la³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsá² hmaɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, Re²¹ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ ñí¹ hué²¹ lá². Hí³ bíh¹ jan² Tsá² jlánh¹ hniau³ dí², hi³ jáun² ca³hin³ tsú² tso³ quiú¹³ dí² cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ hnga²; 6 hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ siáh³ hi³ má²ná¹láɨ³ dí² cu³ nió³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹, jɨ³ hi³ má²ná¹láɨ³ dí² siáh³ mí²tsáu² ñí¹con² Dió³² Jméi² dí². Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ hnga² hí³ dí² jɨ³ hi³ cuɨ́¹ ho² siáh³ pí³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

7 Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, juɨ³² ja¹ jnie² bíh¹ jáuh³ tsú²,
la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ jɨe³² tsú² nɨ́¹ má¹jaunh³²,
hí¹ la³ tɨ³ tsá² ca³hah³ yáh³ tsú² jɨe³²;
hi³ la³jɨ́n³² la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ ho³ jngɨh³ nɨ́¹ má¹jaunh³² tsú² jáun².
Ján³, tson² bíh¹ la³ jáun² lɨ́¹³.

8 —Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ hué h³ la³ñí¹, hi³ ca³la³ tɨ³ hué h³ ñí¹ cá¹táuh³ —juáh³ Dió³² Juo¹³ dí², Tsá² qui³ zian² hí³ la³ cun³ jmɨ́¹tin², Tsá² zian² la³ tɨ³ ta³né³², hi³ la³ má²zian² jáun² bíh¹ siáh³ jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³²; Dió³² Tsá² cú² juenh².

Jmɨ́¹ cá¹jnia³ Cristo hi³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³²

9 Hi³ jáun² né³, jná¹³ Juan², jan² renh² hnoh² tsá² ma³tsoh¹ náh² honh² cu³lɨ²¹ quiúnh¹, tsá² cá²re² tiauh² dí² jo³cuo² Dió³² jɨ³ hi³ ná¹tion²³ dí² siáh³ tsí³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús. Jná¹³ jmɨ́¹ cuá¹tson³ ná¹ cáun² hué³² nio² chu³ jmáɨ², hué³² jmáɨ² Patmos, cun³ñí¹ hi³ hléh²³ jná¹³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² jɨ³ hi³ zíh²³ jná¹³ siáh³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Jesús. 10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ ná¹chan¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², [la³ cun³ dú²me¹ yáh³,] jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ca³jnia³ jéin³² jná¹³ la³ lá²: Cu³hna³² jná¹³ ca³náɨ³² cáun² mah¹ hi³ ñí¹ca³hléh³ tsáu² tiá³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ hén²³ cáun² mí¹ñí² trompeta, 11 hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—Tón³ ñí¹ sí² la³ cun³ hi³ jɨeh³² nú² lá², hi³ jáun² zen² ñí¹con² tán¹ quiaun³ nió³ tsá² cuáh³² [hué³² Asia], la³ cun³ tsá² zian² já¹ juú² Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, jɨ³ Laodicea nɨ́² siáh³.

12 Hi³ jáun² ca³jinh¹ jná¹³, hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ jɨe²¹ nɨ́¹juáh³ hin² hleh³² ñí¹con² jná¹³. Jmɨ́¹ ca³jinh¹ jná¹³ jáun² né³, ca³jɨe³² jná¹³ quiau³ tse³ pih²¹ ha²¹ jmɨ² no¹ hi³ húnˀ¹ sɨ́² hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹ jmáh³²; 13 hi³ ja¹ ñí¹ ná¹táun³ tse³ pih²¹ jáun² né³ ca³jɨen¹ jná¹³ jan² Tsá² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ tsá²mɨ³cuóun², hi³ dí¹quih³² cáun² hmɨh³² cuó² hi³ he² la³

tɨ³ coh³ ta³, hi³ ñí¹ tsɨ́³ né³ hñéih³ cáun² láu² lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹. 14 Hi³ jñú² chí¹ tsú² né³, tiáu² lɨ́n³² bíh¹ ca³la³ jmɨ́¹ tiáu² jan³², ho³ la³jmɨ́¹ tiáu² jñú¹³ *já¹ziáh²; hi³ mɨ́¹ñí¹ tsú² siáh³ zɨ́n³ lɨ́n³² bíh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ zɨ́h¹ sɨ́². 15 Ta³ tsú² siáh³ ca³la³ hi³ zɨ́n³ dáɨn³ bíh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² mí¹ñí² rá²hu²¹ sɨ́²; hi³ nɨ́¹ má¹ca³hléh³ tsú² siáh³, tiá³ lɨ́n³² bíh¹ hén²³ mah¹ la³jmɨ́¹ hín¹ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cá²quɨ́h³² ma³ quin³² ma³ cu³ tsɨn¹ jmɨ́²miih²¹. 16 Cuá² chu²¹ zianh³² tsú² quiau³ chí¹jmaɨ²¹, ho³ tsú² né³ cuá²ha² cáun² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹, hi³ jáun² ñí¹ tsú² siáh³ zín³ lín³² la³jmɨ́¹ pin³ hiú² nɨ́¹ má¹tɨ́³ chi³hiú².

17 Jmɨ́¹ ca³jɨen¹ jná¹³ tsú², jáun² ca³quɨnh³ ná¹ ta³ ñí¹ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² jun³. Jmɨ́¹jáun² ca³tie³ tsú² jná¹³ cuo² cun³quionh³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² juenh³ na²¹, quí¹ jná¹³ bíh¹ la³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ jɨ³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ siáh³. 18 Jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² zian² ná¹, Tsá² jun³ ná¹ cu³tiá³, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²zian² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹. Jná¹³ bíh¹ quion¹ llave quioh²¹ hmú³² jɨ³ hi³ quioh²¹ ñí¹ tsá²tánh¹ tsá² má²cá²tsan³ nɨ́² siáh³. 19 Jáun² né³, tón³ ñí¹ sí² la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²jɨeh³ hnú² nɨ́²; la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jɨ³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³² nɨ́² siáh³. 20 La³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ quiau³ chí¹jmaɨ²¹ hi³ zionh¹ jná¹³ cuá² chu²¹, jɨ³ quiau³ tse³ míh¹ hún¹ sɨ́² hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ nú² jáun², la³ lá² bíh¹ lɨ́³: Quiau³ chí¹jmaɨ²¹ jáun² lɨ́³ quiaun³ tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³ bíh¹, tsá² tanh² hó¹ñí¹ tán¹ quiaun³ nió³ tsá² cuáh³² hí³, hi³ quiau³ tse³ míh¹ jáun² né³ lín³ siáh³ tán¹ quiaun³ nió³ tsá² cuáh³² hí³ bíh¹.

2

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Éfeso

1 ”Né³² né³, zen² jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Éfeso, hi³ zéih³ tsú² la³ lá²:

“Tsá² zianh³² hí³ quiau³ chí¹jmaɨ²¹ tɨ³ cuá² chu²¹, Tsá² ngɨ³² hí³ ja¹ quioh²¹ tá¹ quiau³ tse³ míh¹ hún¹ sɨ́² hi³ lɨ́³ jáun² cú¹mí¹niau²¹ juáh³ la³ lá²: 2 Má²cuo² bíh¹ jná¹³ re² he³ lánh³ lɨ́³ táh³ hnoh², ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hnoh² jmuh³² náh² ta²¹ la³ jonh³ jmɨ́¹ honh², jɨ³ he³ lánh³ rón³² tion²³ náh² siáh³ honh² nɨ́²; ja³bí¹ ño¹ jná¹³ hi³ cun³ tiá² jéin²³ bíh¹ hnoh² tsá² hláɨh¹, hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ re² lín³² bíh¹ cá² lan²³ hnoh² tsá² lɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ lín³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², jáun² hnoh² má²ca³lɨ³ ñíh¹ hi³ tsá² tɨ́¹ jáɨn² bíh¹ hí³. 3 Ná¹tion²³ bíh¹ hnoh² honh² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² hi³ ma³tsoh¹ náh² honh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, tiá² má²cá²huon³ yáh³ hnoh². 4 Tɨ³la³ zia³² bíh¹ cáun² hi³ hlah³ quián¹³ hnoh²: Hi³ tiú²uú² hnau³ yáh³ hnoh² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ hnau³ hnoh² jáun² jmɨ́¹tin². 5 Jáun² né³, cháu¹ náh² honh² ha³ lánh³ jmɨ́¹ má²zian² náh² ñí¹con² jná¹³ jmɨ́¹tin², hi³ cuɨ́¹ cha³conh² siáh³ honh² náh² ha³ lánh³ má²zian² náh² nɨ́² ta³né³²; jmu³ siáh³ la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³jmuh³ náh² jáun² la³ jmɨ́¹ ñí¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² jmúh¹³ náh² la³ nɨ́², jáun² jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹quin³² ná¹ tse³ míh¹ hún¹ sɨ́² nɨ́² ñí¹con² hnoh² nɨ́¹juáh³ tiá² la³ tsa³conh² yáh³ honh² náh². 6 Tson² bíh¹ jmuh³² hnoh² re² hi³ tiá² jen²³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² tsá² cu³ nió³ haɨn²¹ tɨ³ con² Cú²la²¹, quí¹ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² tɨ³² yáh³ tsɨn³² ná¹ tsá² hí³”.

7 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuɨ́¹ nie¹³ tsú² re² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³ tán¹! Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmáɨ¹, tsá² hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ cuh³ máɨ³ hi³ haɨ²¹ hmá² jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² hi³ chi²¹ chu³ jo² hué¹³ Dió³² ñí¹ tianh³² tsú² tie³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Esmirna

8 ”Né³² né³, zen² jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Esmirna, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Tsá² lín³ hí³ la³ñí¹ hi³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³táuh³, Tsá² ca³jun³ hi³ jáun² ca³jenh¹³

siáh³, Tsá² hí³ juáh³ la³ lá²: 9 Ño¹ bíh¹ jná¹³ re² he³ lánh³ rón³² ma³tsoh¹ náh² honh² ji³ hi³ má²tia³mii² náh² siáh³, ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cun³ jáun² hánh³ bíh¹ hnoh². Ño¹ jná¹³ siáh³ lánh³ rón³² tú² hiáu³² hnoh² tsá² lí¹ juáh³ hí³ hi³ lín³ *judíos, quí¹ tsá² hí³ dá² cáun² ná¹lín³ cu³ nió³ quioh²¹ *Satanás bíh¹. 10 Ha³ lí² juenh³ náh² la³ cun³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh². Sá¹ní² jie³, tia³jui³² lá² bíh¹ má²táuh³² tsá² hláinh¹ ma³ jan² hnoh² hñu³mí¹ñí², la³ cun³ hi³ ca³ lau³ tsú² hnoh². Quia³ jmái¹ li³ hniáuh³² má¹tsoh¹ hnoh² honh². Ti³la³ cuí¹ tionh² náh² la³ má²tionh² jáun² ñí¹con² jná¹³, uá¹jinh¹ ca³la³ ti³ ñí¹ cá¹tsan³ náh², hi³ jáun² jná¹³ cué¹³ jái¹³ hi³ lí¹³ zian² náh² cun³ jmí¹hi³nio² hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ cáun² *có²ron¹ná¹”.

11 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuí¹ nie¹³ tsú² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹! Ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, ha³ tiá² hi³ quiunh²¹ yáh³ tsú² ca³ti²¹ hmú³² ñí¹ má²tenh³.

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Pérgamo

12 ”Né³² né³, zen² uá²jai³² jái¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Pérgamo, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Tsá² quian³² hí³ mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ juáh³ la³ lá²: 13 Ño¹ jná¹³ re² ha³ jinh¹ tionh² hnoh², hnoh² dá² tionh² ñí¹ cuá¹quien² Satanás bíh¹; ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² tionh² náh² ñí¹ jáun², cun³ jáun² la³ má²zian² jáun² bíh¹ hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³. Hí¹juáh³ tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³, uá¹jinh¹ jmái¹ hi³ ca³jngih³ tsú² jáun² Antipas tsá² ca³náu² hí³ jái¹³ la³ má²nau³² jáun² hi³ ca³tin¹ jná¹³, tsá² jun³ hí³ ñí¹ cuá³ ní² Satanás. 14 Ti³la³ zia³² ca³lá² hi³ tiá² ti³² tsin³² jná¹³ hi³ jmuh³² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ní² bí¹ tiáunh¹ ma³ jan² tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², tsá² tiá² hnió³ chá³² ti³ có³² la³ cun³ hi³ ca³ma³ta² hla¹ Balaam, tsá² ca³ma³tin² hla¹ Balac ha³ lánh³ rón³² ma³can² tsá² *Israel hi³ jmu³ tso³, hi³ cuh³ ngú³ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngih³ tsú² ta³ ñí¹ dió³² tsá² láin¹, ji³ hi³ lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹ ní² siáh³. 15 Ja³bí¹ tiáunh¹ siáh³ ma³ jan² tsáu² ja¹ ní² quián¹³ náh², tsá² taunh³² ta²¹ jái¹³ quioh²¹ tsá² cu³ nió³ hain²¹ ti³ con² Cú²la²¹. 16 Jáun² né³, za¹ náh² jmí¹ honh² ca³ti²¹ hi³ ní², quí¹ lí¹ zia³² lí¹ jáunh¹³ ná¹ tia³jui³² hi³ já¹jmú³² ná¹ hniéi² quiúnh¹ tsá² hí³ cun³quionh³ mí¹tái³ hi³ cuá²ha² uen³² ná¹”.

17 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² lín³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹! Quí¹ ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, tsá² hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³ má³² hi³ jmái² jáun² maná hi³ ná¹hmá¹ jáun², hi³ cuh³, cónh³ cá² mái³ quín¹ pih²¹ tiáu². Ñí¹ quín¹ pih²¹ jáun² né³ tón³² cáun² hi³ jmái² tsú², hi³ hmai²¹; hi³ jmái² tsú² jáun² né³, ji³²la³ hnga² bíh¹ tsá² he³ hí³ li³ cuoh² hi³ jáun².

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Tiatira

18 ”Né³² né³, zen² uá²jai³² jái¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Tiatira, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Jon² Dió³² Tsá² zín³ mí¹ñí¹ la³jmí¹ lí³ zíh¹ sí², Tsá² lí³ siáh³ ta³ la³jmí¹ lí³ mí¹ñí² zín³ lín³², hí³ bíh¹ juáh³ la³ lá²: 19 Jná¹³ cuo² lánh³ rón³² lí³ táh³ hnoh²: hi³ hnau³ náh² jná¹³, hi³ nio² cáun² tán¹ honh² náh², hi³ ma³con²¹ náh² siáh³ la³jín³² tsáu², ji³ hi³ tion²³ náh² siáh³ honh² la³jí³²; hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ ti³ jlánh¹ bíh¹ hliáun³ ta²¹ chu²¹ má²ná¹jmuh³² náh² tá¹ la³ lá², la³ cónh³ bíh¹ jmí¹tin². 20 Ti³la³ zia³² bíh¹ cáun² hi³ tiá² ti³² tsin³² jná¹³ hi³ jmuh³² hnoh²: Quí¹ ní² bíh¹ cuá³ tsá²mi³ Jezabel, tsá² lí¹ juáh³ hí³ hi³ lín³ jan² *ti³² jë¹ Dió³², ti³la³ má¹li³² jáun² né³, sa³ má²can² bíh¹ tsú² tsáu² hi³ juáh³ dí² hi³ chu²¹ bíh¹ néh¹ ní¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² hi³ juón¹ quionh³ tsá² hlá² tsá² ní², ji³ hi³ cuh³ siáh³ ngú³ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹. 21 Ca³cue³ bíh¹ jná¹³ tsá²mi³ ní² jmái¹ hi³ jmí¹ li³ tsa³conh² tsí³ ca³ti²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² jáun², ti³la³ tiá² ca³li³hnió³ yáh³ tsú². 22 Jáun² né³, sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ lá²: Jná¹³ jmu¹ hi³ quió³²

tsú² hi³ rá¹má²tso² lɨ́n³² tsɨ́³ la³ má²quionh³ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá²ñuh² tsá² ja³² tsɨ́³ hi³ jmu² tso³ quionh³ dí², nɨ́¹juáh³ tsá²ñuh² tsá² tiá² chá³² tɨ³ có³² tá¹³ tsá²mɨ³ hí³. 23 Má¹hiá¹ má¹tsán¹³ jná¹³ siáh³ tsá² má²ca³hín¹³ jë¹ tsú² cun³quionh³ hi³ chéi³ hi³ uóu³², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³ tán¹ lɨ³ ñi³² hi³ jná¹³ bíh¹ Tsá² cuo² ná¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsáu² jɨ³ hñu³ tsɨ́³ tsú² nɨ́² siáh³, hi³ jáun² jná¹³ bíh¹ má¹hmah²¹ ñí¹con² náh² la³ cun³ rón³² lɨ́³ ta²¹ hi³ jmuh³² náh². 24 Tɨ³la³ hnoh² tsá² Tiatira ñí¹ hná¹ nɨ́², tsá² tiá² táunh²³ náh² ta²¹ zión³² jáun², hi³ sa³jun³ ca³lɨ³ cuɨn² náh² siáh³ la³ cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsá² hí³ jú¹ hún¹ quioh²¹ Satanás, ha³ tiú²uú² cué¹³ yáh³ jná¹³ cónh³í¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹ hná¹ nɨ́² ñí¹con² hnoh². 25 Jɨ́³²la³ ti³ zianh³² náh² tiá³ juɨ³² hi³ má²quiánh¹ bí¹ náh² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cuanh²¹ jná¹³. 26 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmáɨ¹, jɨ³ hi³ jmu² siáh³ la³ má²jmu² jáun² la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³. 27 La³jmɨ́¹ má²ca³cué³ jná¹³ jáun² Ñuh³² jáɨ¹³ hi³ ho² ná¹, la³ jáun² bíh¹ hau³ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ cun³quionh³ cáun² hmá²hɨ́h¹ hi³ lɨ́³ mí¹ñí², hi³ jáun² juu³ tsunh³ tsú² tsáu² la³jmɨ́¹ juú² tsunh² tsú² cáun² hná¹ hia³² cuáh¹; 28 tsá² hí³ né³ cue¹ jná¹³ chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ ja³² tɨ³ ca³jniá³²”.

29 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuɨ́¹ nie¹³ tsú² re² lɨ́n³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³ tán¹!

3

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Sardis

1 ”Né³² né³, zen² uá²jaɨ³² jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Sardis, hi³ zéih³ la³ lá²:

“La³ lá² juáh³ Tsá² jan² hí³ tá¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² jɨ³ hi³ quian³² siáh³ tá¹ quiau³ chí¹jmaɨ²¹: Jná¹³ ño¹ la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³² hnoh², hi³ jáun² ño¹ jná¹³ hi³ hnoh² má²ná¹jún¹ bíh¹ uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsáu² ná¹juáh²³ hi³ zian² bíh¹ hnoh². 2 ¡Nú¹ tianh³ dá² náh², hueh³ ziú³ máh¹! Jmu³ hua³hí¹³ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ ziáun²³ nɨ́² quián¹³, ñeh² bíh¹ hi³ tsa³hín³ ca³la³ jɨ́³²; quí¹ má²cá²jɨ́e³² jná¹³ hi³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³² hnoh² tiá² lɨ́³ yáh³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ lɨ́³ ta³ ñí¹ Dió³². 3 Cháu¹ honh² la³ cun³ hi³ má²ca³heh³ náh² jáun² jɨ³ hi³ má²ca³niéih² náh² jáun² siáh³, hi³ ma³ti²¹ re² tɨ³ chí¹ján³; za¹ jmɨ́¹ honh². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² hueh²¹ náh² ziú³ máh¹, jáun² jná¹³ jáunh¹³ ñí¹con² hnoh² la³jmɨ́¹ ja³² jan² háɨn² cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² ñíh¹ náh². 4 Tɨ³la³ cu³ jáun² zian² bíh¹ cu³ nió³ pih²¹ tsáu² já¹ juú² Sardis nɨ́², tsá² tiá² má²ca³ma³quiá¹ ha¹, tsá² hí³ tsa³ñi³táunh¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², quí¹ hi³ jáun² má²ca³tɨn¹ yáh³ tsú². 5 Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmáɨ¹, tsá² hí³ bíh¹ lɨ́¹³ quíh³² hmɨh³² tiáu², ha³ tiá² hin¹³ yáh³ jná¹³ hi³ jmáɨ² tsá² hí³ ñí¹ sí² ñí¹ rá¹tioh³ hi³ jmáɨ² tsá² lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio², tɨ³la³ jná¹³ dá² má¹tson¹³ bíh¹ ñí¹con² Ñuh³² jɨ³ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² nɨ́² siáh³ hi³ tsá² joh² jná¹³ bíh¹ tsá² hí³”.

6 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuɨ́¹ nie¹³ tsú² re² lɨ́n³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³ tán¹!

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Filadelfia

7 ”Né³² né³, zen² uá²jaɨ³² jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Filadelfia, hi³ zéih³ la³ lá²:

“La³ lá² juáh³ Tsá² jlánh¹ hɨ́en¹, Tsá² tson² jë¹, Tsá² quian³² hí³ llave quioh²¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, Tsá² nia³² hí³ ho³hñú¹³, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ́¹³ jnáɨ³² má¹lɨ³² jáun², hi³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³jna³ tsú² ho³hñú¹³ né³, hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ́¹³ niá³² siáh³. Tsá² hí³ juáh³: 8 Jná¹³ cuo² lánh³ lɨ́³ ta²¹ quián¹³ hnoh². Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ má²cá²jmú³² hi³ há²na²¹ cáun² ho³hñú¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jnáɨ³²; quí¹ uá¹jinh¹ cú¹pih²¹ pí³ zia³² quián¹³ náh², cu³ jáun² má²ca³tionh²

bíh¹ náh² ta²¹ já¡i¹³ quion²¹ jná¹³, ha³ tiá² má²ca³ma³zian¹³ yáh³ hnoh² ñí¹con² jná¹³. 9 Sá¹ní² ji¡eh³ dúh¹, tsá² joh¹ hí³ *Satanás tsá² tí¹ já¡in² hí³, tsá² lí¹ ná¹juáh²³ hí³ hi³ lín³ *judíos ta³ tiá² lín³, ñí¹con² tsá² hí³ jmu¹ jná¹³ héih³² hi³ tsa³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ máh¹ hnoh², hi³ jáun² li³ ñi³² tsú² hi³ jná¹³ bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ ná¹ hnoh². 10 Jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² hi³ hniáuh³² cueh¹³ náh² honh² ca³ma³tih²¹ bíh¹ hnoh² héih³² jáun² quion²¹ jná¹³; hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ jmu¹ ná¹ hua³hí¹³ hnoh² ní¹juáh³ ní¹ má¹cua³² uu³mí²tsi³² hi³ má²ja³quián³ cua¹³ jáun² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ca³ lan³ ca³la³ jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lá². 11 Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ jáunh¹³ jná¹³; jáun² tiá³ zianh³² la³ cun³ hi³ zia³² ní² ñí¹con² náh², hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² quin³ *có²ron¹ná¹ quián¹³ náh². 12 Ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, tsá² hí³ bíh¹ jmu¹ jná¹³ hi³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ cáun² pí²lia²¹ ñéih³ hñú³ hín¹ quioh²¹ Dió³² Juóu³² jná¹³, hi³ jáun² jmí¹lih³ bíh¹ tiú²uú² cua³han² tsú² ñéih³ jáun². Ti³ coh³ quioh²¹ tsá² hí³ né³ tón¹³ jná¹³ hi³ jmái² Dió³² Juóu³² ji³ hi³ jmái² juú² quioh²¹ Dió³² Juóu³² jná¹³ hí³, la³ cun³ juú² Jerusalén hmai²¹ yáh³, juú² ja³ jáun² ñí¹con² Dió³² Juóu³² jná¹³ ti³ hñu³mi³cuú²; ja³bí¹ tón¹³ jná¹³ siáh³ hi³ jmái² huen² ná¹, cáun² hi³ jmái² hmai²¹”.

13 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² lín³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹!

Já¡i¹³ hi³ ca³ti¡n¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Laodicea

14 ”Né³² né³, zen² siáh³ já¡i¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² zian² já¹ juú² Laodicea, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Tsá² jlánh¹ re² nau³² já¡i¹³, Tsá² qui³ tson² jë¹, Tsá² lín³ hí³ mí¹zioh²¹ ca³ti²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³², Tsá² hí³ bíh¹ juáh³ la³jí³² já¡i¹³ ñí¹ hná¹ lá²: 15 Cuo² re² bíh¹ jná¹³ he³ lánh³ lí³ ta²¹ quián¹³ hnoh². Tiá² má²zian² yáh³ hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², hi³ sa³jun³ hau² yáh³ hnoh² jná¹³. ¡Sá¹jmí¹ hi³ má²zian² hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³ dúh¹, ho³ hi³ hau² náh² jná¹³! 16 Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ ti³ lí¹ lín³ náh² la³jmí¹ lí³ jmi² cháu³ bíh¹, sa³jun³ chéi³ sa³jun³ cuóuh³ yáh³, quí¹ hnoh² dá² cáun² lí¹ hai¡n²¹ náh² ja¹ bíh¹, hi³ jáun² dá² cáun² hñei²¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² la³ jan² tsá² hñei³² cáun² hi³ tiá² jmá³. 17 Quí¹ hnoh² dá² jlánh¹ juáh³: Jnoh¹ bíh¹ cu³ nió³ tsá² hánh³ lín³², jlánh¹ re² má²ca³li³ hánh³ jnoh¹, hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ li³hniauh²³ quiú¹³. Hi³ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² má¹li³² jáun² hi³ hnoh² bíh¹ cu³ nió³ tsá² tsí¹jui³ cu³tí³, tsá² zenh² chu³ ju¡i³², tsá² tia³mii², tsá² ten³, tsá² láun³ cuánh² cu³tí³. 18 Hi³ jáun² jná¹³ né³ juah³² hi³ chú³² láh¹³ hnoh² cú¹mí¹niau²¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ má²ca³li³ hngó³² cun³quionh³ sí², hi³ jáun² bíh¹ ján¹ tson² li³ hánh³ hnoh²; liá³ náh² siáh³ hmih³² tiáu² hi³ quíh¹³ hi³ jáun² lí¹³ chí¹jlin² náh², hi³ jáun² quin³ hua³heih²¹ quián¹³ náh²; hi³ liá³ náh² siáh³ mí³ hi³ táh¹³ náh² mí¹máh¹ hi³ jáun² lí¹³ ji¡eh²¹ hnoh². 19 Quí¹ jná¹³ dá² jin³² ní¹juáh³ tsá² hno³ ná¹, ji³ hi³ tí¹ jinh²¹ ná¹ tsú² siáh³; jáun² né³, ma³zián¹³ náh² hi³ ca³tin¹ jná¹³ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², za¹ jmí¹ honh² ca³ti²¹ hi³ hlah³ ní². 20 Sá¹ní² ji¡e³ dúh¹, jná¹³ zenh² ho³hñú¹³ hi³ dí¹té²³ ná¹; ní¹juáh³ li³ua³ jan² tsá² nái³², hi³ niá³² tsú² siáh³ ho³hñú¹³ quioh²¹, jáun² jná¹³ né³ hu²¹ ñéih³ quioh²¹ tsú² hi³ jmu¹ ná¹ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú². 21 Ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, tsá² hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³ já¡i¹³ hi³ tsa³cuá² cu³hén² ná¹, la³jmí¹ ca³cah¹ jná¹³ jáun² jmái¹, hi³ jáun² má²cuá¹tón²¹ jná¹³ cu³héin¹ Ñuh³²”.

22 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, hi³ jáun² ¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² lín³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² má²ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹!

4

Má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² hñu³mi³cuú²

1 Jmí¹ má²li³² jáun² né³ ca³jí¡e³² jná¹³ cáun² ho³hñú¹³ hi³ há²na²¹ hñu³mi³cuú²; hi³ jáun² mah¹ hi³ la³ ca³nái³² jná¹³ jáun² jmí¹tin² né³, ca³nái³² jná¹³ siáh³ hi³ ñí¹hleh²¹ siáh³

tsáu² la³jmɨ́¹ hén²³ cáun² mí¹ñí² trompeta,
hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:
—Uú³ hnú² tɨ³ lá², hi³ jáun² ñí¹ lá² hɨe¹³
jná¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².
2 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³
Chun¹ hi³ ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hmá²sɨ¹
hi³ zeh² hñu³mɨ³cuú², ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun² né³
cuá¹tsɨ²¹ jan² tsáu². 3 Ca³la³ cú²tú¹ cú²lí¹³
bíh¹ jniá³ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹
jáun², la³jmɨ́¹ zɨ́n³ quɨ́n¹ téh²³ tsú² jaspe
ho³ cún¹ cornalina; hi³ la³ cu³ la³ jéin³
ñí¹ cuá¹tón²¹ tsú² jáun² né³ hen² jmɨ́²quɨ́n¹
réh² hi³ zɨ́n³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ zɨ́n³ cá² máɨ³
quɨ́n¹ esmeralda. 4 Cu³ jéin³ hmá²sɨ¹
jáun² ná¹táun³ siáh³ cónh³í¹ quiu³quiún³
hmá²sɨ¹ hi³ ná¹tsɨn¹ quiu³quiun³ tsá²daun³²
tsá² ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², hi³ ná¹hein³²
siáh³ *có²ron¹ná¹ hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹. 5 Ñí¹
hmá²sɨ¹ jáun² hia³² sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³
ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³² siáh³ nio² hi³
hén²³ tiá³ cu³tí³. Ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³
tsɨ́¹cau³² quiau³ sɨ́² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ sɨ́²
quɨ́² hmá²; sɨ́² jáun² né³ ca³tɨn¹ tá¹ quiaun³
jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³². 6 Ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹
hí³ hmá²sɨ¹ jáun² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ cáun²
jmɨ́²miih²¹ hi³ lɨ́³ jmáh³la³ hu³² hi³ nga² joh¹
cá² táun² cá² táun², hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jan³².
La³ cu³ la³ jéin³ hmá²sɨ¹ jáun² tionh²
siáh³ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³; tsá² hí³ né³
ná¹hó²¹ mɨ́¹ñí¹ tɨ³ ta³ ñí¹ jɨ³ tɨ³ cu³hna²¹ nɨ́²
siáh³. 7 Tsá²cuú² tsá²chín³ la³ñí¹ hí³ jniá³
la³jmɨ́¹ jniá³ jan² hiah³², tsá² ñí¹ má²gon³
hí³ né³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² cuá¹juɨ́² míh¹,
tsá² ñí¹ má²gáun³ né³ jniá³ ñí¹ la³jmɨ́¹ jniá³
ñí¹ tsá²mɨ³cuóun², hi³ ñí¹ má²quiun³ tsá² hí³
né³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² máɨ² hi³ hí¹ranh³².
8 Ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²cuú² tsá²chín³ hí³
ná¹tsɨ²¹ ma³ jñéi³ chí¹ pí¹³, hi³ ná¹hó²¹ siáh³
mɨ́¹ñí¹ la³ coh³ la³ ñeh² quioh²¹. La³ huá²
la³ jma² bíh¹ cun³ tiá² tunh²³ tsá² hí³ hi³
ná¹juáh²³ la³ lá²:
¡Tsá² hɨ́en¹, Tsá² hɨen¹, Tsá² hɨen¹ cu³tí³ bíh¹
Dió³² Juo¹³ dí²,
Tsá² cú² Tsá² juenh² cu³tí³ bíh¹,
Tsá² qui³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
hi³ hí³ bíh¹ Tsá² zian² la³ má²zian² jáun²!
9 Ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ má²quien²
tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹
hmá²sɨ¹ jáun², jɨ³ hi³ má²tsú² má²jónh³² tsú²
siáh³ Tsá² hí³ hi³ cueh³² dí² tiá¹hmah¹ Tsá²
zian² hí³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², 10 má¹lɨ³²
jáun², tán¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² hí³ tiánh²³
ná¹hin³ ca³la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tón²¹
hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹, hi³ má²tsú² má²jónh³² dí²
Tsá² zian² hí³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ cha³²
dí² siáh³ có²ron¹ná¹ hi³ ná¹hein³² ta³ ñí¹ Tsá²
cuá¹tón²¹ hí³, hi³ juáh³ la³ lá²:
11 Hnú² Dió³² Juo¹³ jnoh¹,
jan² hnú² bíh¹ ca³tɨ²¹ ma³quien² tsáu²,
jɨ³ hi³ ma³tsu³ ma³jáuh³² tsú²,
jɨ³ hi³ juáh³ tsú² hi³ hnú² bíh¹ Tsá² cú²
juenh² nú²;
quí¹ hnú² bíh¹ ca³jmuh³ la³jɨ́³² hi³ zia³²,
hi³ cun³ñí¹ hi³ tɨ³² honh² huen² bíh¹ hnú²
ca³lɨ³zia³² la³jɨ́³² hi³ zia³².

5

Sí² rá¹pan² hi³ rá¹hñei³², jɨ³ hi³ rá¹quiun² tá¹ quiau³ jéin³²

1 Jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ hi³ Tsá²
cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ cuá¹zianh³² cuá²
chu²¹ cáun² sí² rá¹pan² hi³ tioh³ huéh³ la³
coh³ la³ ñeh², hi³ rá¹hñei³² jɨ³ hi³ rá¹quiun²
tá¹ quiau³ jéin³². 2 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨen¹
jná¹³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² jlánh¹
zia³² pí³ quioh²¹, hi³ hleh³² tiá³ lɨ́n³² hi³
nga² hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿Hin² bíh¹ tsánh² ca³tɨn¹ záɨh³ tá¹
quiau³ hi³ rá¹hñéih³ sí² nɨ́² hi³ niá³²?
3 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian²
tsá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ niá³² sí² jáun² hi³ hɨ́³²,
sa³jun³ hñu³mɨ³cuú², sa³jun³ ñí¹ hué²¹ lá²,
hi³ sa³jun³ hñu³ hué³² siáh³. 4 Hi³ jáun² jná¹³
né³ ca³uó³² lɨ́n³² quí¹hliá² tiá² hin² tsanh³
yáh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ niá³² sí² jáun² hi³ hɨ́³².
5 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨ³ jná¹³ jan² tsá²daun³² hí³
la³ lá²:
—Ha³ lɨ́²uú² uó² hnú², quí¹ Tsá² lɨ́n³
Hiah³², jan² Tsá² mí¹zionh² quioh²¹ hla¹
Judá, Tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
hí³ bíh¹ má²ca³cah¹³ jmáɨ¹ hi³ jáun² hí³ bíh¹
má²ca³tɨn¹ niá³² sí² lá², hi³ ca³ tsú² tá¹
quiau³ hi³ rá¹hñéih³ sí² lá².

6 Jmí¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ jan² *Já¹ziáh² míh¹ hi³ zenh² ja¹ ñí¹ zeh¹ hmá²sɨ¹ quionh³ hmá²sɨ¹ hi³ ná¹tsɨn¹ jáun² tsá²daun³² hí³, la³ má²quionh³ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ ní²¹ siáh³. Já¹ziáh² míh¹ hí³ né³ má²quian³² cuoh² hi³ lin¹ hi³ má²ca³jngɨh³ tsú². Hí³ né³ jmí¹ tsɨ²¹ quiau³ juí¹³ hi³ jmí¹ zia³² siáh³ quiau³ máɨ³ mí¹ñí¹; la³jɨ³² hi³ jáun² né³ lɨ³ li²¹ hi³ ca³tɨn¹ tán¹ quiaun³ jmí²chí³ joh¹ Dió³² hi³ má²ca³zen³ dí² ñí¹ quioh²¹ tá¹ cáun² ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá². 7 Jáun² Tsá² lín³ Já¹ziáh² míh¹ hí³ ngau³ ñí¹ cuá¹tón²¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹, hi³ ca³ñí¹quián¹³ sí² cuá¹zianh³² tsú² jáun² tɨ³ cuá² chu²¹. 8 Jmí¹ má²lí²quián³ Tsá² hí³ sí² jáun² né³, tá¹ quiun³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ la³ má²quionh³ tá¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² hí³ ca³jmú³ ná¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Tsá² lín³ hí³ Já¹ziáh² míh¹. Ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²daun³² hí³ jmí¹ ná¹zianh³² ma³ cáun² tun³² pih²¹ hi³ caɨ³² tsú², hi³ ná¹zianh³² siáh³ ma³ cáun² uon² hi³ lí³ cú¹mí¹niau²¹ hi³ canh² ziún². Ziún² jáun² né³ lí³ la³jí³² jáɨ¹³ hi³ ná¹hleh³² tsá² joh¹ Dió³² ñí¹con². 9 Hi³ jáun² tsá² hí³ jmí¹ ná¹hɨe³² siáh³ cáun² sun¹ hmaɨ²¹ hi³ juáh³ la³ lá²:

Hnú² bíh¹ ca³tɨn¹ nú² hi³ niáh¹³ sí² ní²,
hi³ cáɨh¹ nú² tá¹ quiau³ hi³ chí¹hñéih²³ ní²,
quí¹ hnú² bíh¹ ca³jngah³ tsáu²;
hi³ cun³quionh³ jmí²hán¹ nú² ca³lian³² nú² tsáu²,
hi³ jáun² lɨ¹³ lín³ tsú² tsá² joh¹ Dió³²,
tsá² ja¹ quioh²¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ mí¹zionh² tsáu²,
la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma²,
jɨ³ la³jín³² tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² ní² siáh³.

10 Quí¹ má²ca³jmuh³ hnú² hi³ ná¹lín³ tsú² cu³ nió³ re²¹ jɨ³ mí²tsáu² ní² siáh³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² Juo¹³ jnoh¹,
hi³ jáun² tsa³tánh¹ tsú² hi³ tsa³háu³ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ ó³².

11 La³ cun³ jmí¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ juóun³² lín³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tionh² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá¹tón²¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun², la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ jɨ³ tsá²daun³² hí³ ní² siáh³, jɨ³ hi³ ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ mah¹ hi³ ná¹hleh³² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³². Tɨ³ la³ mei²¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² hí³ tionh² ñí¹ jáun² 12 hi³ ná¹hleh³² tiá³ lín³² hi³ ná¹juáh²³ la³ lá²:

¡Cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹,
Tsá² ca³jngɨh³ tsú² hí³,
hi³ cu³tí³ ho² jáɨ¹³,
hi³ quioh²¹ la³jí³² hi³ zia³²,
hi³ quia³lín³ siáh³ jmí¹ tsí³,
hi³ ho² siáh³ pí³,
jɨ³ hi³ hléh³² siáh³ tsáu² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú²,
hi³ lɨ³ quien² tsú²,
jɨ³ hi³ ma³tsu³ ma³jáuh³² siáh³ tsáu²!

13 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ hi³ ca³hléh³ jɨ³lɨn² tsá² ca³ma³jnia² Dió³² hñu³mɨ³cuú², jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hñu³ hué³², jɨ³ hñu³ jmí²miih²¹ ní² siáh³, la³ cun³ la³jí³² hi³ hu²¹ jmí²chí³ hi³ zia³² la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú² yáh³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

¡Cuí¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ tsáu² Tsá² cuá¹tón²¹ ñí¹ hmá²sɨ¹
la³ má²quionh³ Tsá² lín³ *Já¹ziáh² míh¹,
hi³ cuí¹ hleh²¹ tsú² siáh³ re² hi³ ca³tɨn¹ tsú²,
hi³ cuí¹ lɨ³quien² tsú²,
hi³ cuí¹ ná¹ho² tsú² siáh³ jáɨ¹³ ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio²!

14 Hi³ jáun² tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ né³ ca³juáh³ siáh³:

—¡Tson² bíh¹ cu³tí³, la³ ní² cuí¹ lí¹³!

Hi³ jáun² tsá²daun³² hí³ ca³tiánh³ siáh³ ná¹hin³ ca³la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ tsá² gon³ ní² hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí².

6

Tá¹ quiau³ hi³ rá¹hñéih²³ sí²

1 Jáun² né³, ca³jɨen¹ jná¹³ Tsá² lín³ *Já¹ziáh² míh¹ hi³ ca³ca³ cáun² hi³ chí¹hñéih²³ jáun² sí² rá¹pan² jáun². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³náɨ³² jná¹³ hi³ ca³hléh³ jan² tsá²cuú² tsá²chín³ hí³, hi³ ca³hléh³ tiá³ la³jmí¹ jmu² miíh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Sá¹ní² ña³² ñá²jɨe³!

2 Jmí¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ jan² tsa³cuá¹ tiáun². Tsá² cuá¹tsɨn¹ tsa³cuá¹ hí³ né³ jmí¹

zianh32 cáun2 hmá2 jlie32 he2 hñe13, cáun2 hi3 jmu2 tsa3háɨ3 hmá2 zunh21. Jáun2 hiauh3 cáun2 *có2ron1ná1 hi3 lin1 hi3 lín3 tsá2 cah23 jmáɨ1 ja1 hniéi2, jáun2 ngau3 siáh3 hi3 cah13 siáh3 jmáɨ1 la3 má2cah23 jáun2.

3 Jáun2 né3, jmí1 ca3ca3 Tsá2 lín3 hí3 *Já1ziáh2 míh1 ñí1 má2tun3 hi3 chí1hñéih23 jáun2 sí2, ca3náɨ32 jná13 hi3 ñí1 ca3hléh3 tsá2cuú2 tsá2chín3 ñí1 má2gon3 hí3, hi3 ñí1juah21 siáh3 la3 lá2:

—¡Sá1ní2 ña32 ñá2jɨe3!

4 Jmí1jáun2 ja3 siáh3 jan2 tsa3cuá1 dáɨn3. Tsá2 cuá1tsɨn1 tsa3cuá1 hí3 né3 hiauh3 jáɨ13 hi3 jmu3 hi3 tiú2uú2 tie3 tiánh32 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2. Tsá2 hí3 dá2 jmu3 hi3 qui3 jngíh3 bíh1 tsá2ján2 tsá2ján2; hi3 jáun2 dá2 tsá2 cuá1tsɨn1 hí3 tsa3cuá1 hiauh3 cáun2 mí1táɨ3 pa21 hi3 hmu3 tá1 tun3 jo21.

5 Jáun2 jmí1 ca3ca3 siáh3 Tsá2 lín3 hí3 *Já1ziáh2 míh1 ñí1 má2hnɨ32 hi3 hñéih3 jáun2 sí2, jáun2 ca3náɨ32 jná13 hi3 ñí1ca3hléh3 siáh3 tsá2cuú2 tsá2chín3 tsá2 ñí1 má2gáun3 hí3 la3 lá2:

—¡Sá1ní2 ña32 ñá2jɨe3!

Jmí1 cá1jíe21 jáun2 jná13 ca3jnia3 siáh3 jan2 tsa3cuá1 liánh2. Tsá2 cuá1tsɨn1 tsa3cuá1 hí3 né3 zianh32 cáun2 má1héih21. 6 Jáun2 ca3náɨ32 jná13 siáh3 cáun2 mah1 ja1 quioh21 tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 hi3 ñí1juah21 la3 lá2:

—Jí32la3 cá2 cuah21 tán1 bíh1 cuú2miih21 jéi32í1 lí13 lá32 tsú2 cun3quionh3 cáun2 *cú1tiáu2, hi3 hnɨ32 cuah21 bíh1 cuú2 miih21 cebada siáh3 la3 cun3 cáun2 cú1tiáu2; tɨ3la3 ha3 lí2 cua3hliah21 jmɨ2 no1 má1ná1, sa3jun3 mu2 ráu3 mɨ3 uóun2jɨeh13.

7 Jáun2 né3, jmí1 ca3ca3 Tsá2 lín3 hí3 Já1ziáh2 míh1 ñí1 má2quiún3 hi3 rá1hñéih23 sí2 jáun2, jáun2 ca3náɨ32 jná13 hi3 ñí1 ca3juáh3 tsá2 ñí1 má2quiun3 tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 la3 lá2:

—¡Sá1ní2 ña32 ñá2jɨe3!

8 Jmí1 cá1jíe21 jná13 jáun2 né3 ca3jnia3 jan2 tsa3cuá1 rénh2 hlúnh1. Tsá2 cuá1tsɨn1 tsa3cuá1 hí3 né3 jmáɨ2 “Hmú32”. Cu3hna21 tsá2 hí3 né3 ja3 siáh3 jan2 tsá2 quioh21 ñí1 tionh1 hla1. Tsá2 gon3 hí3 né3 hiauh3 jáɨ13 hi3 jmu3 hian2 tsí3 ñí1con2 tsá2 zian2 cá2 cuonh1 mɨ3cuú2, hi3 ma3hia3 ma3tsan2 tsú2 tsá2 hí3 cun3quionh3 mí1táɨ3, cun3quionh3 ho3cuóun3, cun3quionh3 tsáu1, jɨ3 cun3quionh3 hi3 quɨeh13 tsú2 siáh3 jáh3 hngá1 jáh3 náɨ2 zian2 hngá1máh3 lá2.

9 Jáun2 né3, jmí1 ca3ca3 Tsá2 lín3 hí3 Já1ziáh2 míh1 ñí1 má2hñá3 hi3 chí1hñéih23 jáun2 sí2, jáun2 ca3jíe32 jná13 ñeh2 ñí1hiú13 hi3 tionh2 jmí2chí3 joh1 tsá2 má2cá2hiá2 cá2tsan3 jmí1tin2 cun3ñí1 hi3 ca3hléh3 jú1 chú32 quioh21 Dió32, jɨ3 cun3ñí1 hi3 ca3zanh3 tsú2 tiá3 jú1 tson2 hi3 ca3hiauh3 jáun2. 10 Tsá2 hí3 né3 ná1hleh32 tiá3 lín32 hi3 ná1juáh23:

—Hnú2 Dió32 Juo13 jnoh1, Tsá2 chun1, Tsá2 tson2 jë1, ¿líh3 máh3 chau21 jmáɨ1 hi3 rá1tsɨh32 hnú2 héih32 ñí1con2 tsá2 zian2 ñí1 hué21 ó32 hi3 jéinh1 hnú2 ñí1con2 tsú2 cun3ñí1 hi3 ca3táɨn3 tsú2 jmí2hán1 jnoh1?

11 Jmí1jáun2 hiauh3 tsá2 hí3 ma3 cáun2 hmɨh32 tiáu2 hi3 quíh32, hi3 ca3záɨh3 tsú2 siáh3 tsá2 hí3 hi3 hniáuh32 ján32 cónh3í1 cu3tiá3 tá1la3 hián13 hi3 hiá1 tsán13 siáh3 *tsá2 má2ná1hlánh1 joh1 Cristo raɨnh21 tsú2 la3jmí1 má2cá2hiá2 cá2tsan3 hí3 dí2.

12 Jmí1 lɨ21 jáun2 ca3jíe32 jná13 siáh3 hi3 ca3ca3 Tsá2 lín3 hí3 Já1ziáh2 míh1 ñí1 má2jñéi3 hi3 chí1hñéih23 sí2 jáun2. Jmí1jáun2 né3 ca3qui3 ca3jíeh3 hué32 tiá3 lín32. Jáun2 ca3nieh2 hiú2, hi3 ca3jnia3 la3jmí1 jniá3 cáun2 hmɨh32 liáh2 hi3 quɨh32 tsú2 ní1juáh3 jmí1 nio2 hlah3 tsí3, hi3 zíh2 hí1tán1 né3 ca3jnia3 siáh3 la3jmí1 jniá3 jmɨ2. 13 Hi3 ca3ziú2 cá2súh32 siáh3 chí1jmaɨ21 la3 tɨ3 hué32 la3jmí1 suh32 mɨ3 sí2 co2 ta3 zíh3 ní1juáh3 jmí1 ja32 chí3 tiáu3. 14 Chi3cuú2 ñí1 haɨ21 chí1jmaɨ21 né3 ca3quí2 cá2pan3 la3jmí1 pan23 tsú2 cá2 mu21 mí1 sí2; hi3 la3jí32 hngá1máh3 né3, jɨ3 la3jí32 hué32 pih21 hi3 jmɨ1 tioh3 chu3 jmáɨ2 ca3quí2 cá2quin3 bíh1 ñí1 jmí1 nio1. 15 Jmí1jáun2 né3 tsá2 ná1lín3 re21 ñí1 hué21 lá2 ca3qui3 ca3hinh3 hñu3 hláu2 hñu3 quín1 ja1 hngá1 ja1 náɨ2, la3 má2quionh3 tsú2 tsá2 cá1 tsá2 pán1, tsá2 ná1lín3 juo13 hliáu3, tsá2 hánh3, jɨ3 tsá2 huáh2 tsí3, la3 má2quionh3 la3jín32 tsá2 má2ná1hlánh1 joh1 tsáu2 jɨ3 tsá2 zian2

hi³ ca³tɨn¹ hmóu³² nɨ́² siáh³. 16 Tsá² hí³ né³ juáh³ la³ lá², hi³ zaɨh³² máh³ jɨ³ hláu² quɨ́n¹:

—¡Cuɨ́¹ quí¹ cuɨ́¹ quɨh²¹ hnoh² ñí¹ quiú¹³ jnoh¹, jla¹ tiá³ hnoh² jnoh¹; jmu³ hi³ tiú²uú² jɨ́e³² Tsá² cuá¹tón²¹ ó³² ñí¹ hmá²sɨ¹, jɨ³ hi³ tiú²uú² jɨ́e³² Tsá² lɨ́n³ ó³² Já¹ziáh² míh¹, Tsá² rá²tsa² ó³² jnoh¹ héih³² ca³la³ hi³ míh²³ tsɨ́³! 17 Quí¹ má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ jueh³² jáun², jmáɨ¹ hi³ ná¹jmúh³² tsú² tsáu² ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³, hi³ ¿hin² dá² lɨ́¹³ tioh²¹ tsɨ́³ hi³ nɨ́²?

7

Tsá² ná¹quiánh¹ ja¹ quioh²¹ tsá² Israel

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹táun³ tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú² hi³ ná¹jnaɨ³² juɨ²¹ tá¹ quiún³ mí¹zioh²¹ chí³, hi³ jáun² hí¹ cú¹pih²¹ chí³ tiá² póh³ ñí¹ hué²¹, sa³jun³ ñí¹ jmɨ́²miih²¹, sa³jun³ ñí¹con² hí¹ cáun² hmá². 2 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cuá¹ja³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² hi³ zianh³² sello quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³liéinh³² tsá² quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² hiauh³ hí³ jáɨ¹³ hi³ hliah³ ñí¹ hué²¹ jɨ³ jmɨ́²miih²¹ nɨ́² siáh³, hi³ juáh³ la³ lá²:

3 —¡Ha³ lɨ́² lɨ́¹ má²hliah²¹ tín² ñí¹ hué²¹ nɨ́², sa³jun³ jmɨ́²miih²¹, sa³jun³ hmá², ta³ tiá² má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹ lin¹ chí¹quie¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³² Juo¹³ dí².

4 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³ tsá² ná¹quian³² hí³ li²¹ jáun² tín³ hña³láu³ tsɨ²¹ tu³la³quiún³ mei²¹ tsáu² cun³ñí¹ jɨ³lɨn² tsá² ca³quiánh³ ja¹ tá¹ quia³tún³ nió³ tsá² *Israel. 5 Quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Judá hiauh³ li²¹ jáun², la³ má²quionh³ quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Rubén; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Gad; 6 quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Aser; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Neftalí; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Manasés; 7 quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Sɨ³ñóh³; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Leví; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Isacar; 8 quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Zabulón; quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Sé³²; hi³ cónh³ quia³tún³ mei²¹ siáh³ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Benjamín.

Tsá² juóun³² hmɨ́h¹ cu³tí³ bíh¹ ná¹quih³² hmɨh³² tiáu²

9 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ juóun³² hmɨ́h¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³², la³jánh³ dú¹ ñí¹ mí¹zionh² tsáu², jɨ³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma² nɨ́² siáh³; ca³la³ jun³ hi³ tián³ hɨn¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ tionh² ná¹táun³ ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ hmá²sɨ¹ jɨ³ ta³ ñí¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹. Tsá² hí³ ná¹zianh³² mu²¹ hmá² zún³, 10 hi³ ná¹hleh³² tiá³ hi³ ná¹juáh²³ la³ lá²:

¡Jnoh¹ ca³liáu³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² Juo¹³
dí²,
Tsá² cuá¹tón²¹ ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹,
jɨ³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Já¹ziáh² míh¹
nɨ́² siáh³!

11 La³jɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jmɨ́¹ tionh¹ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ zeh¹ hmá²sɨ¹ jáun², jɨ³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ tionh¹ tsá²daun³² hí³ la³ má²quionh³ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ nɨ́² siáh³. Tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ né³ ca³tiánh³ ná¹hin³ ca³la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Dió³² hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí², 12 hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

¡Tson² bíh¹ cu³tí³!
La³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ ca³tɨn¹ ma³jnia² hi³ hnga²
Dió³² Juo¹³ bíh¹ dí² ca³tɨ²¹ ma³tsu³
ma³jáuh³² tsáu²,
hi³ lɨ³ quien²,
hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³,
hi³ cué³² tsáu² tiá¹hmah¹,
hi³ hléh³² tsú² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú²,
hi³ ho² siáh³ jáɨ¹³,
jɨ³ hi³ ho² pí³ nɨ́² siáh³.
Jáun² né³, la³jɨ́³² hi³ nɨ́² cuɨ́¹ lɨ́³ ca³la³ cun³
jmɨ́¹hi³nio².
¡Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun²!

13 Jáun² jan² tsá²daun³² hí³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³juáh³:

—¿Ñíh¹ hnú² hin² tsánh² tsá² ná¹quih³² nɨ́² hmɨh³² tiáu², hi³ ha³ jinh¹ ja³taunh²¹ tsú²?
14 Hi³ jáun² jná¹³ né³ ca³ngáɨ³²:
—Tɨ³², huen² bíh¹ hnú² ñíh¹.
Hi³ jáun² tsá²daun³² hí³ né³ ca³juáh³ siáh³:
—Tsá² nɨ́² dá² tsá² má²ca³há² ca³nga² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ lɨ́n³² jáun² bíh¹, hi³ má²ca³ráɨn³² tsú² ha¹ cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ Tsá² lɨ́n³ Já¹ziáh² míh¹, hi³ jáun² má²ca³lɨ³ tiáu² ha¹ tsú².
15 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tionh² tsú² ta³ ñí¹ Dió³²
hi³ ná¹má²cú² má²háɨn³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma² ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹.
Hi³ jáun² né³, Tsá² cuá¹tón²¹ nɨ́² ñí¹ hmá²sɨ¹ taunh¹³ hó¹ñí¹.
16 Tsá² nɨ́² tiú²uú² ma³tso² yáh³ tsɨ́³ hi³ ñí¹cuóunh²¹ ho³ hi³ hí¹quiéin² tsɨ́³,
sa³jun³ ma³tso² tsú² tsɨ́³ hi³ chéi³ hiú²,
hi³ sa³jun³ uú² ma³tso² tsú² tsɨ́³ hi³ chéi³ jiéi³².
17 Quí¹ Tsá² lɨ́n³ nɨ́² Já¹ziáh² míh¹,
Tsá² zenh² nɨ́² ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tón²¹ ñí¹ hmá²sɨ¹,
Tsá² nɨ́² bíh¹ jmu³ hua³hí¹³ hi³ tsa³ñi³jau¹ ñí¹ ñei³² jmáɨ² hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²;
hi³ jáun² Dió³² né³ zí³² jmɨ² zíh¹ hi³ taɨn³² ñí¹ tsá² nɨ́².

8

Ñí¹ má²quiau³ hi³ rá¹hñéih²³ sí² jɨ³ hú³ míh¹ ñí¹ toh² tsú² ziún²

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³ca³ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ ñí¹ má²quiau³ hi³ jmɨ́¹ rá¹hñéih²³ jáun² sí², jmɨ́¹jáun² ca³niau³ ta³máɨh³ pih²¹ hñu³mɨ³cuú² cun³ cá² tsá¹ o¹rá¹. 2 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹táun³ ta³ ñí¹ Dió³², tsá² hí³ né³ hiauh³ quiau³ mí¹ñí² trompetas. 3 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³náu² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hiú¹³, hi³ zianh³² cáun² hú³ míh¹ cú¹mí¹niau²¹ hi³ toh² tsú² sɨ́²táh² hi³ jɨn³² ziún². Jmɨ́¹jáun² hiauh³ hliáun³ ziún² hi³ jín³² hi³ jmu³ mí²ñí¹ ñí¹ quioh²¹ ñí¹hiú¹³ hi³ lɨ́³ jáun² jmáh³la³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ zeh² jáun² ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun², hi³ hlión³² hná¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² ná¹liéinh³² Dió³², la³ cun³ la³jín³² tsá² joh¹ Dió³². 4 Hi³ jáun² mí²ñí¹ ziún² jáun² cáu³ ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², la³ má²quionh³ jáɨ¹³ hi³ ná¹hleh³² jáun² tsá² joh¹ Dió³² hi³ ná¹liéinh³² tsú² jáun² Dió³². 5 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³can³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² hú³ pih²¹ jáun² hi³ ca³ma³cónh³² mɨ³ sɨ́²táh² hún¹ sɨ́² hi³ ná¹tsɨ²¹ jáun² ñí¹hiú¹³, hi³ jáun² ca³cuɨ³ tsú² tɨ³ ñí¹ hué²¹ lá²; jmɨ́¹jáun² ca³hín¹ tiá³ lɨ́n³² hi³ ca³lɨ³ tiú² jan³² lɨ́n³², hi³ ca³quí² cá²zíh³² sɨ́² quioh²¹ miíh³² jɨ³ hi³ ca³jɨ́eh³ siáh³ hué³² tiá³ lɨ́n³².

Quiau³ mí¹ñí² jiei³² tsú²

6 Jáun² né³, tá¹ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ná¹zianh³² hí³ mí¹ñí² trompeta ca³jmú³ hua³jan²¹ hi³ jiéi³². 7 Ca³jie³ bíh¹ tsá² la³ñí¹ hí³; jmɨ́¹jáun² ca³quí² cá²súh³² tsɨ́³ jɨ³ sɨ́² hi³ ná¹jan² jmɨ² hi³ ca³ziú² cá²súh³² ñí¹ hué²¹ lá². Jmɨ́¹jáun² né³ ca³cáu³ cáun² ñí¹ má²hnɨ³² cuonh¹ hué³², la³ má²quionh³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ hmá² jɨ³ la³jɨ́³² mɨ́²hó² mɨ́²náɨ² tsɨ²¹ ñí¹ jáun².

8 Jáun² tsá² ñí¹ má²gon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³jie³ siáh³ mí¹ñí² jáun² quioh²¹, jmɨ́¹jáun² ca³táh³ hñu³ jmɨ́²miih²¹ cáun² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ cáun² máh³ hi³ hún¹ sɨ́²; jmɨ́¹jáun², jmɨ² bíh¹ lan³ cáun² ñí¹ má²hnɨ³² cuonh¹ jmɨ́²miih²¹. 9 Jmɨ́¹jáun² ca³hiá² cá²tsan³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ jáh³ jmáɨ² tiáunh¹ jmɨ́²miih²¹, hi³ jáun² ca³quí² ca³tsúnh² bíh¹ siáh³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ mu² hi³ jmɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨ́¹³ ñí¹ jáun².

10 Jáun² ca³jie³ siáh³ tsá² ñí¹ má²gáun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² mí¹ñí² quioh²¹, jmɨ́¹jáun² ca³táh³ cáun² chí¹jmaɨ²¹ pa²¹ lɨ́n²¹ chi³cuú² hi³ chí¹cau³² la³jmɨ́¹ cau³² cá² tsu²¹ quí² hmá². Chí¹jmaɨ²¹ jáun² né³ ca³táh³ ñí¹ quioh²¹ cáun² ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ cua³ hi³ zia³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, jɨ³ ñí¹ ñei³² jmáɨ² nɨ́² siáh³. 11 Chí¹jmaɨ²¹ jáun² né³ jmáɨ² hi³ Tsɨ́h³²; hi³ jáun² dá² tsɨ́h³² bíh¹ lɨ³ jmáɨ² ñí¹ cá¹táh³ chí¹jmaɨ²¹ jáun²; jáun² né³, juóun³²

bíh¹ tsáu² cá²tsan³ cun³ñí¹ hi³ ca³li³ tsíh³² jmái².

12 Ñí¹ má²quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² ca³jie³ siáh³ mí¹ñí² quioh²¹; jmí¹jáun² ca³jlí³² ñí¹ má²hni³² cuonh¹ hiú², ñí¹ má²hni³² cuonh¹ zíh², ji³ ñí¹ má²hni³² nió³ chí¹jmai²¹. Hi³ jáun² ca³nieh² bíh¹ ma³ cá² cuonh¹ hi³ jáun², hi³ jáun² tiú²uú² joh¹ jniá³ yáh³ li³ ñí¹ má²hni³² tsoh³ ta³ jma² la³ má²quionh³ ñí¹ má²hni³² tsoh³ já¹niéi².

13 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³jíe³² jná¹³ hi³ hí¹ranh³² jan² mái² chi³cuú² ñí¹ ñe¹ lín²¹, hi³ ñí¹ca³hléh³ tiá³ lín³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hóh³², hen³ ma³ juo²³ tsá² zian² hngá¹máh³ ní² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³jie³ tá¹ gáun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² né³bí¹ jiéi²¹ mí¹ñí² quioh²¹!

9

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ li²¹ jáun² ca³jie³ tsá² ñí¹ má²hñá³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² mí¹ñí² quioh²¹. Jmí¹jáun² ca³ji·en¹ jná¹³ jan² tsá² lín³ la³juah²¹ dúh¹ chí¹jmai²¹, tsá² la³ má²ca³tánh³ hñu³mi³cuú² la³ ti³ ñí¹ hué²¹ lá²; tsá² hí³ né³ hiauh³ llave hi³ ho² jái¹³ hñu³ háunh³. 2 Jmí¹ li²¹ jáun² ca³nia³ tsú² hñu³ háunh³ jáun²; ñí¹ jáun² né³ ca³hué² mí²ñí¹ liáh² la³jmí¹ hue³² mí²ñí¹ hñu³ pi·eh¹ pa²¹ lín²¹, jáun² hiú² ca³nieh² la³ má²quionh³ la³ tán¹ chi³cuú² cun³quionh³ mí²ñí¹ hi³ ca³hué² hñu³ háunh³ jáun². 3 Ja¹ mí²ñí¹ jáun² né³ ca³huén² juóun³² cu³tí³ náih² hi³ ja³tú¹ já¹lin³ tá¹ cáun² hngá¹máh³; jáh³ hí³ né³ hiauh³ pí³ hi³ la³ quian³² jáun² hñú³. 4 Hi³ hiauh³ siáh³ jáh³ cáun² héih³² hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² mí²hó² mí²nái², ji³ hmá² ní² siáh³, jí³²la³ ti³ jmu³ jáh³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² tiá² ná¹quian³² li²¹ quioh²¹ Dió³² chí¹quie¹³ bíh¹. 5 Sa³jun³ hiauh³ yáh³ jáh³ hí³ jái¹³ hi³ jngih³ tsáu², quí¹ jí³²la³ ti³ hiauh³ jáh³ jái¹³ hi³ jmu³ hi³ ma³tso² lín³² tsáu² tsí³ bíh¹ cun³ hñá³ zíh²; hi³ ma³tso² tsú² jáun² tsí³ lí³ la³jmí¹ má²tso² tsú² tsí³ ní¹ má¹lí²heh³ jan² hñú³.

6 Jmái¹ jáun² jlánh¹ quí¹ hnauh¹³ tsáu² he³ lánh³ rón³² hiá¹ tsán¹³, ti³la³ tiá² choh¹³ yáh³ tsú²; hi³ li³ hniá¹ lín²¹ tsú² jún³, ti³la³ tiá² joh¹³ yáh³ tsú² hmú³².

7 Hi³ náih² hí³ né³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ tsa³cuá¹ má²tiáunh¹ hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ ñí¹ hniéi², chí¹ jáh³ jmí¹ jniá³ la³jmí¹ lí³ hi³ ná¹hun¹ *có²ron¹ná¹ hi³ lí³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ ñí¹ jáh³ jmí¹ jniá³ siáh³ la³jmí¹ jniá³ ñí¹ tsá²mi³cuóun². 8 Jñú² chí¹ jáh³ hí³ jmí¹ cuó² la³jmí¹ cuó² jñú² chí¹ tsá²mi³, jáun² ján¹ jáh³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ ján¹ hiah³². 9 Ñí¹ tsí³ jáh³ hí³ jmí¹ ná¹tsi²¹ zí¹³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuoh²¹ mí¹ñí² ná¹jui·n¹; hi³ chí¹ pí¹³ jáh³ né³ hén²³ tiá³ la³jmí¹ hén²³ ní¹ má¹já²taunh²¹ tsa³cuá¹ cú²hé² lín³² hi³ cuounh³² hmá²lih³² ñí¹ tsa³jmú³ hniéi². 10 Chi²¹ ton² qui·en² jáh³ hí³ la³jmí¹ chi²¹ quioh²¹ hñú³; qui·en² jáun² bíh¹ jáh³ quian³² pí³ hi³ lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsáu² tán¹ tá¹la³ hñá³ zíh² jáun². 11 Jáh³ hí³ né³ zian² jan² tsá² chín¹ juo¹³, jan² tsá² jmí¹ lín³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², la³ cun³ tsá² má²cuá¹ho² hí³ jái¹³ hñu³ háunh³ jáun²; tsá² hí³ jmái² Abadón cun³quionh³ jú¹ *hebreo, hi³ cun³quionh³ jú¹ *griego né³ jmái² tsú² Apolión [hi³ hnió³ juáh³ “tsá² hnió³ hin³ la³jí³²”.]

12 Ca³nga² bíh¹ la³ñí¹ uu³cha³tsi³², ti³la³ hniáuh³² bíh¹ cónh³í¹ tun³.

13 Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³jie³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ñí¹ má²jñéi³ mí¹ñí² quioh²¹, jmí¹jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² mah¹ ho³ tsáu² hi³ ñí¹ca³hléh³ ja¹ tá¹ quiún³ chí¹ juí¹³ hi³ ná¹tsi²¹ jáun² cuoh¹ ñí¹hiú¹³ hi³ lí³ jáun² cú¹mí¹niau²¹ jmáh³² hi³ zeh² jáun² ta³ ñí¹ Dió³². 14 Mah¹ jáun² ca³záih³ la³ lá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ñí¹ má²jñéi³, tsá² cun³ lí²jiéi³² hí³ mí¹ñí²:

—Cuá² lion¹ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ná¹hñéih¹ ó³² can³² cua³ jueh³² jmái² Eufrates.

15 Jmí¹jáun² ca³záinh³ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² jmí¹ má²ná¹tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ hi³ jngih³ ñí¹ má²hni³² tsoh³ tsáu² jmí¹ cá¹chó²¹ o¹rá¹, jmái¹, zíh² ji³ mii² hi³ má²tón³² ní² siáh³. 16 Hliáu³ tsá² ná¹tsin¹ hí³ tsa³cuá¹ jmí¹ tín³ tun³ nio² hña³láun³ mí²yaun²¹ tsáu²; la³ ní² bíh¹ ca³nái³² jná¹³.

17 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ³ jmɨ́¹ cá¹jnia³ jáun² jéin³² jná¹³ hi³ ca³jɨen¹ jná¹³ tsa³cuá¹ hí³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹tsɨn¹ jáh³ hí³. Tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ ná¹jóh²³ ñí¹ tsɨ́³ ma³ cáun² mí¹ñí² dáɨn³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ hún¹ sɨ́², hi³ há²su²¹ zɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ lí¹³ jacinto, jɨ³ hi³ mí²niáu³ siáh³ la³jmɨ́¹ mí²niáu³ azufre. Mɨ³ chí¹ tsa³cuá¹ hí³ jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ chí¹ hiah³², jáun² ho³ jáh³ jmɨ́¹ hue³² sɨ́², mí²ñí¹, jɨ³ juɨ²¹ quɨ́n¹ azufre. 18 Jmɨ́¹jáun² ca³hiá² cá²tsan³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³quionh³ tá¹ hnɨ³² ñí¹ hi³ hlah³ hi³ hue³² jáun² ho³ tsa³cuá¹ hí³; la³ cun³ sɨ́², mí²ñí¹, jɨ³ juɨ²¹ quɨ́n¹ azufre hi³ hún¹ sɨ́² nɨ́² siáh³. 19 Quí¹ ho³ bíh¹ tsa³cuá¹ hí³ jmɨ́¹ zia³² pí³ quioh²¹ la³ má²quionh³ quɨen² jáh³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ hian² tsɨ́³; quí¹ quɨen² jáh³ jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² jáh³ hláɨnh¹, hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² jmu² jáh³ hian² tsɨ́³.

20 Tɨ³la³ tsá²mɨ³cuóun² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, tsá² tiá² cá²tsan³ cun³quionh³ uu³cha³tsɨ³² jáun², tsá² hí³ cun³ tiá² ca³chan³ bíh¹ tɨ³ có³² dió³² tsá² láɨn¹, dió³² ná¹lɨ³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsú² hmóu³². Cun³ tiá² ca³quin³ bíh¹ tsú² tɨ³ có³² hi³ má²tsú² má²jónh³² la³jánh³ dúh¹ ñí¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jɨ³ dió³² tsá² láɨn¹ lɨ́³ jáun² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu², jɨ³ mí¹ñí² mí²niáu³, dió³² lɨ́³ quɨ́n¹, jɨ³ dió³² lɨ́³ hmá² nɨ́² siáh³; dió³² tiá² lin¹ jɨe³², sa³jun³ náɨ³² hi³ sa³jun³ tɨn² ngɨ́³² siáh³. 21 Hi³ sa³jun³ ca³chá³ bíh¹ tsú² tɨ³ có³² hi³ jngɨh² tsáu², hi³ lɨ́n³ tɨ³² mɨ́³ tsá² hláɨnh¹, hi³ jmú² tsau³² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ jmu³ quionh³ tsá² hlá² tsá² nɨ́², hi³ sa³jun³ ca³chá³ tsú² siáh³ tɨ³ có³² hi³ han².

10

Tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² zianh³² cáun² sí² pih²¹

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², jan² tsá² jlánh¹ ho² pí³. Tsá² hí³ né³ ja³ hñu³mɨ³cuú² hi³ dí¹tsaɨnh³² jnie²; jáun² tsáɨh³ chí¹ tsú² né³ hen² jmɨ́²quɨ́n¹, ñí¹ tsú² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ hiú², hi³ ta³ tsú² né³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ zɨ́h¹ sɨ́². 2 Tsá² hí³ zianh³² cáun² sí² pih²¹ hi³ pan²³ tsú² hi³ má²rá¹ñeih³². Jáun² ca³di³chín³² quionh³ tɨ́¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ ñí¹ jmɨ́²miih²¹, hi³ tɨ́¹ cuá² cáun¹ né³ ca³di³chín³² ñí¹ hué²¹. 3 Jmɨ́¹jáun² ca³hóh³² tsú² tiá³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ hóh³² hiah³² dáɨn³, hi³ jmɨ́¹ ca³hóh³² jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngɨh³ siáh³ tá¹ quiau³ mah¹ jáun² quioh²¹ miíh³², hi³ ca³hléh³ tiá³. 4 Jmɨ́¹ má²lɨ́²hléh³² jáun² mah¹ quioh²¹ miíh³² né³, jmɨ́¹ má²tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² la³ cun³ hi³ ca³juáh³ mah¹ jáun², tɨ³la³ ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ cáun² mah¹ ho³ tsáu² hñu³mɨ³cuú² hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—Jnɨ́³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tá¹ quiau³ mah¹ quioh²¹ miíh³² nɨ́², ha³ lɨ́²tón³ ñí¹ sí².

5 Jáun² jná¹³ né³ ca³jɨen¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² dí¹chin¹ hí³ ñí¹ jmɨ́²miih²¹ jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ca³zió³ cuá² chu²¹ quioh²¹ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², 6 hi³ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ cun³quionh³ hi³ ca³hɨen³ Tsá² zian² hí³ ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú², jmɨ́²miih²¹, jɨ³ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ jáun² nɨ́² siáh³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ha³ tiú²uú² jmáɨ¹ zia³² yáh³ juáh¹³ hi³ lé³ bíh¹ ué³! 7 Quí¹ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jiéi³² tsá² ñí¹ má²quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² mí¹ñí² quioh²¹, má¹jáun² má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ cuá¹hu²¹ jáun² tsɨ́³ Dió³², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³lɨn³ hí³ quian²¹ tsú².

8 Mah¹ hi³ má²lɨ́²náɨ³² jná¹³ jáun², hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú², ca³hléh³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cua³², cuá²quián² sí² pih²¹ má²rá¹ñeih³² hi³ zianh³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² ó³² ñí¹ jmɨ́²miih²¹ jɨ³ ñí¹ hué²¹.

9 Jáun² ngau³ jná¹³ ñí¹ zenh¹ tsá² hí³ hi³ ca³ñí¹mɨ́¹³ jná¹³ sí² pih²¹ jáun², hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:

—Jánh³² jaun³², tɨ³la³ quɨéɨh³ má¹ná¹. Jáun² sá¹nɨ́² jɨeh²¹ nú², la³jmɨ́¹ ráu³ jmɨ² toh¹ bíh¹ ráu³ nɨ́¹ má¹hi³² honh¹ nú², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² hñu³ henh¹ nú² né³, má¹jáun² má²tsɨh³² bíh¹.

10 Jáun² jná¹³ né³ ca³héi³² sí² pih²¹ jáun² hi³ ca³cué³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ jáun² ca³cúh³² ná¹; jáun² la³jmí¹ ráu³ jmɨ² toh¹ bíh¹ ráu³ jmí¹ hi²¹ uen³² jná¹³, tɨ³la³ jmí¹ má²lɨ́²cúh³² jná¹³ jáun² né³, sa³ tsíh³² lɨ́n³² bíh¹ lɨ³ ta³ má²hu²¹ hñu³ hén² jná¹³. 11 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³:

—Hniáuh³² cuá¹chú¹ cuá¹jah²¹ bíh¹ hnú² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³², ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², jɨ³ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ ñí¹ hliáun³ nɨ́² siáh³.

11

Gon³ tsá² nau³² jáɨ¹³

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, hiau³ jná¹³ cáun² hmá² héih³² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cáun² hmá² tá², hi³ jáun² ca³záɨ³ jná¹³ tsú² la³ lá²:

—Náu², cuá²quiú² héih³² hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Dió³², jɨ³ ñí¹hiú¹³ nɨ́² siáh³, hi³ cuá²hin³² siáh³ jánh³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³² ñí¹ jáun². 2 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² cua³chá¹ héih³² ñí¹ lɨ³ ñí¹hñú³ cheih³² cuáh³² má¹ná¹, quí¹ ñí¹ jáun² dá² má²hiauh³² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³² bíh¹. Tsá² hí³ tsa³ha³ tsa³záuh³ juú² hɨ́en¹ hi³ tsa³jmú³ hian² tsɨ́³ cun³ tu³la³tún³ zɨh². 3 Jmáɨ¹ jáun² cue¹ jná¹³ jáɨ¹³ gon³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Tsá² hí³ né³ ná¹quih³² hmɨh³² liáh² hi³ lin¹ hi³ hlah³ nio² tsɨ́³, hi³ jáun² hléh³² tsú² jáɨ¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsɨ́³ cun³ cú² mei²¹ tsɨ²¹ tun³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ hnaɨh³² nio² quiú³ jmáɨ¹.

4 Tsá² gon³ hí³ né³ ná¹lɨ́n³ tá¹ tun³ hmá² olivo jáun² jɨ³ tá¹ tun³ tse³ pih²¹ hún¹ sɨ́² hi³ nio² jáun² ñí¹ hó²¹ñí¹ Tsá² lɨ́n³ hú¹tá¹ Tsá² chín¹ hngá¹máh³ lá². 5 Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² gon³ hí³, tɨ³ la³ ho³ tsá² hí³ dá² hue³² sɨ́² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ hin³ dí² tsá² hau². La³ jáun² bíh¹ ca³tɨ²¹ jún³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² tsú². 6 Ñí¹con² tsá² hí³ zia³² siáh³ pí³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ hi³ tiú²uú² jmí³ chau¹³ tá¹la³ hléh³² tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³; ja³bí¹ ho² tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ jmu³ hi³ jmáɨ² lan¹³ jmɨ², ho³ hi³ quiunh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² siáh³ siáh³. La³jɨ́³² hi³ jáun² jmu³ tsú² ní¹juáh³ jáh³ jéin³² hnió³ tsú² jmu³ bíh¹.

7 Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³táuh³ tá¹³ tsá² hí³ né³, má¹jáun² cua³han² jan² jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon² hún¹ hñu³ háunh³, hi³ jmu³ hniéi² quionh³ tsá² hí³; jáh³ hí³ bíh¹ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ jngɨh³ tsá² gon³ hí³. 8 Hla¹ hí³ tá¹tonh¹ ja¹ hñú³ juú² jáun², juú² ñí¹ cá¹taun³ Tɨ³² Juo¹³ tsú² ñí¹ crei²¹; juú² jáun² jmáɨ² Sodoma jɨ³ Egipto ca³tɨ²¹ jú¹ jnɨ². 9 Ñí¹ jáun² tá¹tonh¹ hla¹ cun³ hnɨ³² jmáɨ¹ tón²¹ cú² chí²hiú² tá¹la³ ja³tú¹ ja³lɨn³ tsá² ja¹ quioh²¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ mí¹zionh² tsáu², hi³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² nɨ́² siáh³. La³jɨ́n³² tsá² hí³ ja³jɨen³ hla¹ hí³, hi³ hí¹ jan² tiá² hin² cuéh³² tsú² jáɨ¹³ hi³ hón³² hla¹ hí³. 10 Tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² jlánh¹ lɨ³ tsah³ ca³tɨ²¹ hi³ má²cá²tsan³ tsá² hí³, ca³la³ hi³ zia³² hi³ quí¹ hi³ cuen¹ tsú² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ná¹hiún² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun²; quí¹ ñí¹con² hla¹ tsá² jmí¹ hleh³² hí³ jë¹ Dió³² dá² jmí¹ ja³² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ ca³ma³tso² jáun² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² tsɨ́³.

11 Tɨ³la³ jmí¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun² hnɨ³² jmáɨ¹ tón²¹ cú² chí²hiú² né³, Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ bí¹ siáh³ tsá² gon³ hí³, hi³ jáun² ca³nu³ ca³tiánh³; jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ca³juénh² quiaun³ cu³tí³ bíh¹. 12 Jmí¹jáun² ca³náɨ³² tsá² má²ca³jenh¹³ hí³ cáun² mah¹ pin³ lɨ́n³² hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ñá²tánh¹ náh² tɨ³ chi³cuú² lá²!

Jmí¹jáun² ca³uɨnh³² tsá² gon³ hí³ juɨ³² ja¹ jnie² ñí¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² hau² hí³. 13 Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³jɨ́eh³ hué³² tiá³ lɨ́n³², jmí¹jáun² ca³quɨ́² cá²cuon³ cáun² la³ cun³ quia³ tsoh³ já¹ juú² jáun², hi³ ca³tsan³ quiaun³ mei²¹ tsáu². Tá¹la³ má²ná¹juenh²¹ lɨ́n²¹ jáun² tsá² ca³ziaun³ hí³, ca³ma³quien² tsú² Dió³² Tsá² cuá¹quien² hñu³mɨ³cuú².

14 La³ nɨ́² bíh¹ ca³nga² uu³cha³tsɨ³² ñí¹ má²tun³; hi³ tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²ja³² siáh³ hi³ ñí¹ má²hnɨ³².

Ñí¹ má²quiau³ mí¹ñí² hi³ jiei³² tsú²

15 Jáun² tsá² ñí¹ má²quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³jie³ mí¹ñí² quioh²¹, jmí¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³ ñí¹ca³hléh³ tsáu² tiá³ lín³² hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹ca³juáh³:
Má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ Dió³² Juo¹³ dí²
má²hau³ jáɨ¹³ tá¹ cáun² ñí¹ cuá¹ ñí¹
hué²¹ ó³²,
la³ má²quionh³ Tsá² lín³ Cristo;
hí³ bíh¹ Tsá² lɨ³ chín¹ la³ cun³ jmí¹hi³nio².
16 Hi³ jáun² tá¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² tsá²
tionh² hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ ta³ ñí¹ Dió³²
ca³tiánh³ ná¹hin³ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³ma³tsu³
ma³jónh³² Dió³², 17 hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
Hnú² Dió³² Juo¹³ jnoh¹,
hnú² Tsá² cú² Tsá² juenh²,
hnú² bíh¹ Tsá² zian² nú², Tsá² qui³ zian²
nú² la³ cun³ jmí¹tin²,
cue³² jnoh¹ tiá¹hmah¹ quí¹ má²ca³jmuh²¹
bíh¹ hnú² ta²¹ pí³ hi³ ñi³hauh³² nú²,
hi³ má²ca³ma³liauh²¹ hnú² hi³ jmúh¹ héih³².
18 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, tsá²
tiá² má²cuóu³² hnú², má²ca³míh³ tsí³
ñí¹con² hnú²;
tɨ³la³ má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ má¹jnia¹³
hnú² la³ cun³ hi³ míh²³ honh² nú²
huen².
Má²cá²chó³² siáh³ jmáɨ¹ hi³ rá¹tsɨh³² hnú²
héih³² ñí¹con² tsá² má²cá²tsan³,
hi³ jáun² tsá² quian²¹ hnú², tsá² ca³lɨn³ hí³
tɨ³² jëh² hnú² má²cueh¹ nú² la³ cun³
hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³,
hi³ hiáuh³ siáh³ la³jín³² tsá² joh² hnú² ñí¹
hná¹ ní², tsá² ná¹má²quien² hnú²,
uá¹ hi³ tsá² má²lieih²¹ uá¹ hi³ tsá¹míh¹.
Ja³bí¹ má²cá²chó³² siáh³ jmáɨ¹ hi³
má²má¹hiá¹ má¹tsán¹³ nú² siáh³
la³jín³² tsá² ná¹quí² ná¹hin²³ ñí¹ cuá¹
ñí¹ hué²¹ ó³².
19 Jmí¹jáun² ca³niá³ ho³hñú¹³ hñú³ hín¹
jáun² quioh²¹ Dió³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun²
ca³jnia³ cuó² hi³ zeh² ñéih³ hñú³ hín¹ jáun²,
ñí¹ rá²hu²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ nió³² hi³ ca³jmú³
jáun² Dió³². Jmí¹jáun² né³ ca³ja³tu³ ja³lí³ sí²
quioh²¹ miíh³², hi³ lɨ³ cú²tiú² cú²jan³² lín³²,
hi³ ca³quí¹ ca³hín¹, jɨ³ hi³ ca³qui³ ca³jíeh³
hué³²; jmí¹jáun² siáh³ ca³ziú² cá²hin³ hliáun³
cu³tí³ tsí³.

12

Jáh³ hláɨnh¹ chín¹ jmu² hniéi² ñí¹con² tsá²mɨ³

1 Né³² né³, jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³jnia³ siáh³
cáun² li²¹ tɨ³ chi³cuú² hi³ lí³ la³ lá²: Ca³jɨen¹
jná¹³ jan² tsá²mɨ³ hi³ cuá¹pí² cuá¹tsaɨnh³²
hiú² la³ jan² tsá² cuá¹quih³² cáun² ha¹,
hi³ he² siáh³ zíh² ñeh² ta³ tsú², hi³ hun¹
siáh³ chí¹ tsú² cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lí³
cun³quionh³ quia³tún³ chí¹jmaɨ²¹. 2 Tsá²mɨ³
hí³ né³ jmí¹ cuá¹quian² jon², hi³ jáun² jmí¹
má²cuá¹tí² cuá¹hóh³² quí¹ hi³ má²quɨeh²
héin¹ hi³ má²lɨ³zian² jon². 3 La³ cun³
jmí¹jáun² ca³jíe³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cáun²
li²¹ tɨ³ chi³cuú²: jmí¹jáun² ca³jnia³ jan² jáh³
hláɨnh¹ pan¹ cu³tí³, jáh³ dáɨn³, hi³ tsɨ²¹
quiau³ máɨ³ mɨ³ chí¹, hi³ tsɨ²¹ siáh³ quia³
juí¹³; hi³ ma³ quin³² ma³ cá² máɨ³ mɨ³ chí¹
né³ ná¹hun¹ ma³ cáun² có²ron¹ná¹ hi³ la³
ná¹hein³² tsá² quien². 4 Cun³quionh³ quɨen²
bíh¹ jáh³ hláɨnh¹ hí³ ca³cuɨn³ tɨ³ hué³² cá²
tsun¹ la³ cun³ hnɨ³² tsoh³ chí¹jmaɨ²¹ hi³ jmí¹
tionh¹ hñu³mɨ³cuú². Jmí¹jáun² ca³náu² siáh³
ta³ ñí¹ tsá²mɨ³ má²ñí¹lɨ³zian² hí³ jon², hi³
jmí¹ hnió³ cunh¹³ dáɨn² jon² tsá²mɨ³ hí³ la³
cun³ ní¹ má¹ca³lɨ³zian². 5 Ca³lɨ³zian² bíh¹
jon² tsá²mɨ³ hí³, jan² dún² tsá²ñuh² tsá² hau³
jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³
cun³quionh³ cáun² hmá²híh¹ hi³ lí³ mí¹ñí²;
dáɨn² hí³ né³ ca³cón³² tsú² la³ tɨ³ ñí¹ cuá³
Dió³² bíh¹. 6 Tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³cuóun³ tɨ³
cuá¹ quiéin² ñí¹ má²lí³ jáun² hua³jan²¹ hi³
ca³jmú³ Dió³² hi³ lí¹³ ma³ton³ tsú² cun³ cu³
mei²¹ tsɨ²¹ tun³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ hnaɨh³²
nio² quiú³ jmáɨ¹.

7 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³lɨ³ zia³² cáun²
hniéi² hñu³mɨ³cuú². Mí²yi²¹ tsá² chín¹ ja¹
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², la³ má²quionh³ tsá²
quionh³ ca³tín³ quionh³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹
hí³ la³ má²quionh³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³.
8 Tɨ³la³ jáh³ hláɨnh¹ hí³ má¹ná¹, ha³ tiá²
ca³cah¹³ yáh³ jmáɨ¹ quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³,
hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² ha³ tiú²uú² hi-
auh³ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ tiánh³ hñu³mɨ³cuú².
9 Jmí¹jáun² ca³tón³² tsú² jáh³ hláɨnh¹ chín¹
hí³ tɨ³ hué³², jáh³ hláɨnh¹ qui³ zian² hí³
la³ cun³ má²jun³ ne²¹ lín²¹, jáh³ jmáɨ² hí³

tsá² hláɨnh¹, hi³ jmáɨ² siáh³ *Satanás, tsá² má²can² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ca³la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ bíh¹ jáh³ hí³ ca³cuɨn³ tsú² tɨ³ hué³².
10 La³ cun³ jmí¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³ ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² tiá³ lín³² hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹ca³juáh³:
Má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ má²ca³liáun³ tsá²mɨ³cuóun²,
hi³ má²ca³ma³jnia² bíh¹ siáh³ Dió³² Juo¹³ dí² pí³ quioh²¹ hi³ lín³ tsú² Re²¹ Tsá² chín¹,
hi³ má²ca³ma³jnia² bíh¹ siáh³ Cristo la³ cun³ ta²¹ hi³ ho²;
quí¹ tɨ³ cheih³² bíh¹ má²ca³tón³² tsú² tsá² jmí¹ cha³² hí³ tsáu¹³ raɨnh²¹ dí² ñí¹con² Dió³² Juo¹³ dí² la³ huá² la³ jma².
11 Tsá² reh² dí² hí³ má²ca³cah¹³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hláɨnh¹ hí³
cun³quionh³ jmɨ² hi³ ca³táɨn² quioh²¹ Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹,
jɨ³ cun³quionh³ jú¹ tson² hi³ ca³cué³ tsú² jáun²;
quí¹ tsá² hí³ cun³ tiá² ca³hí³ bíh¹ tsí³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmí²chí³ quioh²¹.
12 Jáun² né³² né³, ma³hiún¹³ hnú² honh² hñu³mɨ³cuú²,
la³jín³² náh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá².
Tɨ³la³ ¡jlánh¹ juon²³ hnoh², tsá² zian² náh² ñí¹ hué²¹ nɨ́² jɨ³ jmí²miih²¹ nɨ́² siáh³!
Quí¹ nɨ́² bíh¹ má²ngau³² tsá² hláɨnh¹ ca³la³ hi³ míh²³ lín³² tsí³,
hi³ má²lí²son² ñí¹ tionh¹ hnoh² nɨ́²,
quí¹ re² lín³² bíh¹ ñi³² tsú² hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ zia³² quioh²¹.
13 Jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² tsá² hláɨnh¹ hi³ má²lí²tiáun³² tsú² tɨ³ hué³², jáun² ca³hí¹ ca³tsɨn¹ tsú² tsá²mɨ³ ca³lɨ³zian² hí³ jon².
14 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ má¹ná¹, ca³hiauh³ tun³ chí¹ pí¹³ máɨ² pan¹, hi³ jáun² lí¹³ ranh¹³, hi³ tsó³² tɨ³ cuá¹ quiéin² ñí¹ tiú²uú² lí¹³ chauh¹ jáh³ hláɨnh¹ hí³. Ñí¹ jáun² né³ hiáuh³ tsá²mɨ³ hí³ má³² cuh³ tá¹la³ ngá¹³ hnɨ³² mii² tón³² jáun².
15 Jáun² jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³ jlánh¹ ca³huéh³ jmáɨ² ho³, hi³ jáun² tá¹ron³ cáun² cua³ hi³ lí¹³ tsa³den³ tsá²mɨ³ hí³;
16 tɨ³la³ cuá¹ hué²¹ né³ ca³ma³hau³ bíh¹ quioh²¹ tsá²mɨ³ hí³, quí¹ cuá¹ hué²¹ dá² ca³qui³ ca³nia³ bíh¹ ho³ hi³ ca³hɨnh³ jmí² cua³ hi³ ca³hué² jáun² ho³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³.
17 Jmí¹jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ca³míh³ bí¹ tsí³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³ ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³, jáun² ngau³ hi³ ja³jmú³ hniéi² quionh³ tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ tsá²mɨ³ hí³ ñí¹ hná¹ jáun², la³ cun³ la³jín³² tsá² ná¹má²tí³² hí³ héih³² quioh²¹ Dió³² yáh³, tsá² hleh³² la³ má²hleh³² jáun² jú¹ tson² hi³ ca³hiauh³ tsú² jáun² ñí¹con² Jesús.

13

Jan² jáh³ hion² hñu³ jmí²miih²¹

1 Jáun² né³, ca³jɨe³² jná¹³ hi³ ca³náu² tsá² hláɨnh¹ hí³ can³² jmí²miih²¹. Jmɨ¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ jan² jáh³ hlah³ lín²¹ jniá³ hi³ ca³hion² hñu³ jmí²miih²¹; jáh³ hí³ tsɨ²¹ quiau³ máɨ³ chí¹ hi³ cónh³ quia³ juí¹³. Ma³ quin³² ma³ caun³² juí¹³ jáun² jáh³ jmí¹ ná¹hun¹ ma³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ la³ ná¹hein³² tsá² quien². Ma³ quin³² ma³ cá² máɨ³ chí¹ jáh³ jmí¹ ná¹tón²¹ ma³ cá² jon¹ jáɨ¹³ hi³ chú² lén³² jáh³ Dió³².
2 La³jmí¹ jniá³ jan² hiah³² huénh³ bíh¹ jniá³ jáh³ hláɨh¹ hí³, tɨ³la³ cuú² ta³ jáh³ má¹ná¹, jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuú² ta³ jáh³ náɨ² cánh¹ bíh¹, jáh³ téh²³ tsú² oso, hi³ ho³ jáh³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ ho³ hiah³² dáɨn³ cánh¹. Jáun² jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³ né³ ca³cué³ pí³ hi³ ho² ñí¹con² jáh³ hláɨh¹ hí³, la³ má²quionh³ jɨ³ hmá²sɨ¹ ñí¹ cuá³, jɨ³ hi³ ca³cué³ siáh³ jáɨ¹³ quien² hi³ ho².
3 Cá² máɨ³ chí¹ jáh³ hláɨh¹ hí³ jmí¹ cuíh² hi³ jmí¹ jniá³ la³jmí¹ lí³ hi³ má²jún¹ mɨ³ chí¹ jáun²; tɨ³la³ la³ bíh¹ ñí¹ jmí¹ cuíh² jáun² quioh²¹ jáh³, hi³ jáun² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ né³ ca³ja³cáun² lín³² tsí³ jmí¹ ca³jɨe³ hi³ jáun², jáun² jlánh¹ ca³tanh² dí² ta²¹ jáh³ hláɨh¹ hí³.
4 Jáun² jlánh¹ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³ quí¹hliá² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ ho² ñí¹con² jáh³ hláɨh¹ hí³, hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² siáh³ jáh³ hláɨh¹ hí³ uá²jaɨ³², hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿Hin² bí¹ tsánh² cu³ ren³ quionh³ jáh³ lá²? ¿Hin² ya³ tsánh² tioh²¹ jmu³ hniéi² quionh³ tsú²?

5 Ja3bí1 ca3hiauh3 jáh3 hláɨh1 hí3 jáɨ13 hi3 jmu3 tonh2 hi3 chu3 lén32 Dió32, jɨ3 hi3 ca3lɨ3hiáun1 siáh3 hi3 hau3 jáɨ13 tá1 tu3la3tún3 zíh2. 6 Jáh3 hláɨh1 hí3 né3, ca3chu3 ca3lén32 Dió32 jɨ3 hi3 ca3tu3 ca3hión32 siáh3 Dió32, jɨ3 hñu3mɨ3cuú2 ñí1 cuá3 jáun2 Dió32, la3 má2quionh3 la3jín32 tsá2 tionh2 ñí1 jáun2. 7 Ja3bí1 hiauh3 siáh3 jáh3 hláɨh1 hí3 pí3 hi3 jmu3 hniéi2 ñí1con2 tsá2 joh1 Dió32 ca3la3 ñí1 ca3láɨh13; hi3 hiauh3 siáh3 jáɨ13 hi3 hau3 jáɨ13 ñí1con2 la3jánh3 dú1 ñí1 mí1zionh2 tsáu2, la3jáh3 dú1 ñí1 juo3 tsá2 jma2, jɨ3 ñí1con2 la3jín32 tsá2 zian2 ma3 quin32 ma3 caun32 hué32 nɨ́2 siáh3. 8 Jáun2 la3jín32 bíh1 tsá2 zian2 tá1 cáun2 hngá1máh3 ca3ma3tsu3 ma3jónh32 jáh3 hláɨh1 hí3, la3 cun3 tsá2 tiá2 má2ná1tioh3 hí3 hi3 jmáɨ2 ñí1 sí2 quioh21 Tsá2 lín3 *Já1ziáh2 míh1, Tsá2 ca3jun3 hí3. Sí2 jáun2 né3 tioh3 hi3 jmáɨ2 jmáh3la3 tsá2 ca3tɨn1 hi3 lɨ́13 zian2, hi3 ná1tioh3 ñí1 sí2 ca3la3 cun3 jmɨ́1 ca3lɨ3liau3 hngá1máh3 lá2.

9 Nɨ́1juáh3 tsá2 chi21 cuá1, jáun2 cuɨ́1 nie13 re2:

10 Nɨ́1juáh3 tsá2 ca3tɨn1 lɨ3tson3,
jáun2 cu3tí3 bíh1 lɨ3tson3 tsú2;
hi3 nɨ́1juáh3 tsá2 ca3tɨn1 jún3 cun3quionh3
mí1táɨ3 hmu3 tá1 tun3 jo21 né3,
jáun2 cun3quionh3 mí1táɨ3 jáun2 bíh1 jún3
tsú2.
Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, jáun2 tsá2 joh1 Dió32 hniáuh32 cuéh32 tsɨ́3, jɨ3 hi3 nio2 cáun2 tsɨ́3 la3 má2nio2 jáun2.

11 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jɨen1 jná13 siáh3 jan2 jáh3 hláɨh1 hi3 cuá1hion2 hñu3 hué32. Jáh3 hí3 tsɨ21 juɨ́13 hi3 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 juɨ́13 *já1ziáh2 míh1, tɨ3la3 la3jmɨ́1 hleh32 jáh3 hláɨnh1 chín1 hí3 bíh1 hleh32 jáh3. 12 Ñí1con2 jáh3 hláɨh1 ñí1 má2gon3 hí3 jmɨ́1 zia32 siáh3 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 ho3 jáh3 hláɨh1 la3ñí1 hí3, hi3 jáun2 ca3hléh3 cha13 jáh3 hí3, hi3 jáun2 ca3jmú3 héih32 hi3 la3jín32 tsá2 zian2 tá1 cáun2 hngá1máh3 ca3tɨn1 ma3tsu3 ma3jónh32 jáh3 hláɨh1 la3ñí1 hí3, jáh3 hláɨh1 ca3hin3 hí3 ñí1 jmɨ́1 cuɨh2 jáun2 chí1 hi3 jmɨ́1 má2jún1. 13 Jáh3 ñí1 má2gon3 hí3 jmu2 siáh3 hliáun3 li21 hi3 lɨ́3 hua3jueh32 hi3 ca3la3 hi3 jmu2 siáh3 hi3 so23 sɨ́2 chi3cuú2 hi3 cha23 ñí1 hué21 lá2 ñí1 ta3 ñí1 la3jɨ́n32 tsá2 zian2 hngá1máh3 lá2. 14 Hi3 jáun2 cun3quionh3 la3jɨ32 li21 hi3 ca3jmú3 jáh3 hí3 cun3quionh3 jáɨ13 hi3 ho2 cha13 jáh3 hláɨh1 la3ñí1 hí3 né3, ca3ma3can2 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2. Jáun2 ca3jmú3 siáh3 héih32 ñí1con2 tsá2 zian2 hngá1máh3 lá2 hi3 jmah3 tsú2 jan2 jáh3 láɨn1 la3 cun3 rón32 jniá3 jáh3 hláɨh1 la3ñí1 hí3, jáh3 jmɨ́1 cuɨnh2 hí3 quionh3 mí1táɨ3, tɨ3la3 má2laɨn32 bíh1. 15 Jáun2 jáh3 hláɨh1 ñí1 má2gon3 hí3 hiauh3 jáɨ13 hi3 tónh32 jmɨ́2chí3 quioh21 nóh32 má2dí1láɨn1 jáh3 hláɨh1 la3ñí1 hí3, hi3 ca3la3 hi3 lɨ́13 hléh32 siáh3 nóh32 dí1láɨn1 jáun2, jɨ3 hi3 jmu3 hi3 hiá1 tsán13 tsá2 tiá2 hnió3 ma3tsu3 ma3jáuh32. 16 Ja3bí1 ca3jmú3 siáh3 jáh3 ñí1 má2gon3 hí3 héih32 hi3 ca3la3 jɨ́n32 tsáu2 hniáuh32 taun3 cáun2 li21 cuá2 chu21 quioh21 ho3lá2dá2 chí1quie13, uá1 hi3 tsá1míh1 ho3 tsá2 má2lieih21, uá1 hi3 tsá2 hánh3 ho3 tsá2 tia3mii2, uá1 hi3 *tsá2 má2ná1hlánh1 ho3 tsá2 zian2 hi3 ca3tɨn1 hmóu32. 17 Ja3bí1 ca3jmú3 siáh3 jáh3 hí3 héih32 hi3 hí1 jan2 tiá2 hin2 lɨ́13 lá32 ho3 hi3 hna3 nɨ́1juáh3 tiá2 la3 quian32 yáh3 tsú2 li21 hi3 lɨ́3 jáun2 hi3 jmáɨ2 jáh3 hláɨh1 hí3, ho3lá2dá2 número quioh21 hi3 jmáɨ2 jáh3 hí3.

18 Hniáuh32 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 bíh1 tsú2 ca3tɨ21 hi3 nɨ́2. Jáun2 lɨ3ua3 jan2 tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 bíh1 lɨ́13 hnauh13 he3 hnió3 juáh3 número jáun2 quioh21 jáh3 hláɨh1 hí3, quí1 número jáun2 dá2 lɨ́3 hi3 jmáɨ2 jan2 tsáu2 bíh1, hi3 tí3 jñéi3 nio2 hña3láu3 tsɨ21 hnaɨh32 nio2 quiú3 jñéi3.

14

Sun1 hi3 ná1hɨe32 tsá2 má2ca3liáun3

1 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jɨen1 jná13 Tsá2 lín3 hí3 *Já1ziáh2 míh1 hi3 zenh2 tsɨ3 máh3 Sión la3 má2quionh3 tán1 hña3láun3 tsɨ21 tu3la3quiún3 mei21 tsá2 má2ná1tón21 hí3 chí1quie13 hi3 jmáɨ2 Já1ziáh2 míh1 hí3, jɨ3 hi3 jmáɨ2 Jméi2 tsú2 nɨ́2 siáh3. 2 Jmɨ́1jáun2 ca3náɨ32 jná13 cáun2 mah1 hi3 ja3 hñu3mɨ3cuú2. Mah1 jáun2 niéih3 la3jmɨ́1 niéih3 cuú2jëh3 ñí1 hí1cha23 jmáɨ2 ñí1 ñe1 lín21, jɨ3 la3jmɨ́1 niéih3 mah1 quioh21

miíh32 nɨ́2 siáh3; máh1 hi3 ca3náɨ32 jná13 jáun2 dá2 lɨ́3 la3jmɨ́1 lɨ́3 sun1 quioh21 tsá2 ná1quien2 tun32 pih21 hi3 caɨ32 tsú2. 3 Tsá2 hí3 jmɨ́1 ñí1ná1hɨe32 cáun2 sun1 hmaɨ21 ñí1 ta3 ñí1 Tsá2 cuá1tsɨ21 hí3 hmá2sɨ1, ñí1 ta3 ñí1 tá1 quiun3 tsá2cuú2 tsá2chín3, jɨ3 ñí1 ta3 ñí1 jɨ3lɨn2 tsá2daun32 hí3 nɨ́2 siáh3; hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 jmɨ́1 lɨ́13 lɨ3 tɨn2 sun1 jáun2, jɨ́32la3 hmóu32 tsá2 hña3láun3 tsɨ21 tu3la3quiún3 mei21 hí3 bíh1 tɨn2, tsá2 ca3liáun3 hí3 ñí1 hué21 lá2. 4 Tsá2 hí3 bíh1 tsá2 tiá2 lɨ́1 má2ca3cuu3 ca3hlianh3 quionh3 tsá2mɨ3 juón1, tsá2 hí1 cónh3 tiá2 lɨ́1 ca3jmu3 ca3tsau3 yáh3. Tsá2 hí3 dá2 ñi3táunh1 cu3chin1 cu3hna21 Tsá2 lɨ́n3 hí3 Já1ziáh2 míh1 lɨ3ua3 cáun2 ñí1 tsó21. Tsá2 hí3 má2ca3liáun3 ja1 quioh21 tsá2mɨ3cuóun2 cun3quionh3 hi3 ca3ma3hmah1 Tsá2 lɨ́n3 hí3 Já1ziáh2 míh1, hi3 ná1lɨ́n3 la3jmɨ́1 lɨ́3 hi3 lau32 la3ñí1, hi3 cue32 tsáu2 ñí1con2 Dió32 jɨ3 ñí1con2 Tsá2 lɨ́n3 hí3 Já1ziáh2 míh1. 5 Tsá2 hí3 bíh1 tsá2 tiá2 ca3hléh3 hí1 cáun2 jú1 tɨ́1jáɨ2, hú1tá1 tsá2 jɨn2 cu3tí13 bíh1 hí3.

Jáɨ13 hi3 ngaɨ32 gáun3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32

6 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jɨen1 jná13 siáh3 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 hi3 hí1ranh32 chi3cuú2 ñí1 ñe1 lín21. Tsá2 hí3 né3 quian32 jú1 chú32 hi3 quien2 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2 hi3 hléh32 ñí1con2 tsá2 tionh2 ñí1 hué21 lá2, la3 cun3 la3jín32 tsá2 zian2 ma3 quin32 ma3 caun32 hué32, ca3la3 jánh3 dú1 ñí1 mí1zionh2 tsáu2, jɨ3 la3jáh3 dú1 ñí1 juo3 tsá2 jma2 nɨ́2 siáh3. 7 Tsá2 hí3 né3 ca3hléh3 tiá3 hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Juénh2 náh2 jmu3 ñí1con2 Dió32, jɨ3 hi3 ma3quien13 náh2 tsú2, quí1 má2cá2chó32 bíh1 jmáɨ1 hi3 má2ra3tsɨ32 Dió32 héih32; jáun2 ma3tsú1 ma3jonh21 náh2 Tsá2 ca3jmú3 hí3 la3 cu3 la3 juéh3 mɨ3cuú2, la3 má2quionh3 jmɨ́2miih21 jɨ3 la3jɨ́32 ñí1 ñei32 jmáɨ2 nɨ́2 siáh3.

8 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ja3 siáh3 tsá2 ñí1 má2gon3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32, hi3 ca3juáh3:

—¡Má2já2hín3 bíh1 juú2 Babilonia, má2já2hín3 bíh1 juú2 chín1 hi3 jlánh1 jmɨ́1 jmu2 hi3 hen2 tsɨ́3 tsá2 zian2 tá1 cáun2 hngá1máh3 la3jɨ́32 hi3 hlah3 hi3 hó32, la3juah21 dúh1 hi3 ca3hinh3 tsú2 tsá2 hí3 mu2 ráu3 má2zéih1!

9 Jmɨ́1jáun2 la3juɨ32 ja3 siáh3 tsá2 ñí1 má2gáun3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 hi3 húun1 cú2tiú2 cú2jan32 lɨ́n32, hi3 juáh3 la3 lá2:

—Lɨ3ua3 jan2 tsá2 má2tsú2 má2jónh32 jáh3 hláɨh1 la3ñí1, jɨ3 la3 má2quionh3 nóh32 hi3 dí1láɨn1 jáh3 hí3, jɨ3 hi3 he3 tsú2 siáh3 li21 hi3 taun3 jáun2 chí1quie13 ho3lá2dá2 cuo2 tsú2, 10 jáun2 tsá2 la3 hí3 bíh1 ca3tɨn1 quiunh21 la3jɨ́32 la3 cun3 hi3 ma3tsau13 jáun2 Dió32 ca3la3 hi3 míh23 lɨ́n32 tsɨ́3, la3jmɨ́1 hɨnh23 tsú2 mu2 ráu3 hngó32 hi3 má2zéih1 lɨ́n21. Tsá2 la3 hí3 bíh1 tsa3ma3tso2 tsɨ́3 ja1 sɨ́2 lɨ́3 cun3quionh3 juɨ21 quɨ́n1 azufre ñí1 ta3 ñí1 la3jɨ́n32 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 tsá2 chun1, jɨ3 ñí1 ta3 ñí1 hnga2 Tsá2 lɨ́n3 hí3 *Já1ziáh2 míh1. 11 Ca3la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2 bíh1 cuá32 mí2ñí1 ñí1 ná1má2tso2 jáun2 tsá2 hí3 tsɨ́3; cun3 tiá2 tie3 nio2 bíh1 ñí1 tionh1 tsú2 jáun2 la3 huá2 la3 jma2, nɨ́1juáh3 tsá2 má2tsú2 má2jónh32 jáh3 hláɨh1 hí3 la3 má2quionh3 nóh32 hi3 dí1láɨn1 jáh3, ho3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 he3 siáh3 li21 quioh21 hi3 jmáɨ2 jáh3 hí3.

12 Jáun2 né3, hniáuh32 tion3 tsɨ́3 bíh1 tsá2 joh1 Dió32, tsá2 má2má2tí32 hí3 héih32 quioh21 Dió32 jɨ3 hi3 nio2 siáh3 cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 Jesús.

13 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3náɨ32 jná13 siáh3 cáun2 mah1 hi3 ñí1ca3hléh3, hi3 ñí1juah21:

—Tón3 ñí1 sí2 jáɨ13 lá2: “Hénh3 ma3 jmɨ́1 ren2 tsá2 hiá1 tsán13 hi3 tanh2 ta21 Tɨ32 Juo13 dí2 né32 tɨ3 chí1ján3”.

Jáun2 Jmɨ́2chí3 Chun1 siáh3 ñí1ca3juáh3:

—Ján3, má2tiánh3 tsú2 tie3 cun3ñí1 hi3 ca3tɨ21 la3jɨ́32 ta21 hi3 lɨ́2jmú3, quí1 ta21 hi3 ca3jmú3 tsú2 tsa3toh3 cu3lɨ21 quionh3 tsú2 ñí1 tsa3tiánh2 tsú2 jáun2 tie3.

Hi3 ca3láu2 cuá1 hué21

14 Jmɨ́1 má2lɨ32 jáun2 né3 ca3jɨ́e32 jná13 cáun2 jnie2 tiáu2; ñí1 jnie2 jáun2 né3 cuá1tsɨ21 jan2 tsá2 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 tsá2mɨ3cuóun2. Tsá2 hí3 jmɨ́1 hun1 cáun2 *có2ron1ná1 hi3 lɨ3 cú1mí1niau21 chí1, jɨ3 hi3 zianh32 siáh3 cáun2 mí1jla2 rá1lɨnh2 hmu3 lín32. 15 Jáun2 cua3han3 siáh3 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 ñéih3 hñú3

hɨ́en¹ jáun² hi³ hleh³² tiá³ lɨ́n³² hi³ liéinh³² tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ jnie², hi³ juáh³:

—¡Má²ca³láu² bíh¹ máɨ³ ñí¹ hué²¹ nɨ́², má²juú² bíh¹; né³² né³, tiú¹ chí² hieh² quionh³ mí¹jla² rá¹lɨnh² nɨ́² quián¹³, jáun² quiaun²!

16 Jáun² tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ jnie² né³ ca³nga³ mí¹jla² quioh²¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ca³ziu³ ca³liauh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³láu² hngá¹máh³ lá².

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ zeh² jáun² hñu³mɨ³cuú², hi³ zianh³² siáh³ cáun² mí¹jla² rá¹lɨnh² hi³ hmu³ lɨ́n³². 18 Jáun² cua³han³ siáh³ cónh³ɨ́¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hiú¹³, tsá² hí³ ho² jáɨ¹³ ñí¹con² sɨ́²; tsá² hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³teh³ tsá² zianh³² hí³ mí¹jla² rá¹lɨnh² hmu³ lɨ́n³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ngáɨ¹ mí¹jla² rá¹lɨnh² hmu³ nɨ́² quián¹³ chí² hieh² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ nɨ́², quí¹ má²juú² lɨ́n³² bíh¹.

19 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ ca³nga³ mí¹jla² jáun² quioh²¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ ca³tiú³ chí² hieh² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ má²ca³láu² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² ca³tóh³ tsú² tɨ³ ñeh² ñí¹ lɨ́¹³ jlinh³ tsú² hi³ quiáuh³² jmaɨh²¹; hi³ jáun² né³ hnió³ juáh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ma³tsau¹³ tsú² jáun² Dió³² ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³. 20 Mɨ³ uóun²jɨeh¹³ jáun² né³ ca³quiauh³ tsú² jmaɨh²¹ ñí¹ lɨ́³ tɨ³ cheih³² juú²; jmɨ́¹ ca³quiauh³ tsú² jáun² jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, jmɨ² bíh¹ ca³hué², hi³ lɨ³ cáun² cho² ñe¹ la³ cun³ tiéh¹ ho³ jan² tsa³cuá¹. Ñí¹ ca³ta³ná¹ho³ jmɨ² jáun² tí³ cun³ hnɨ³² nio² hña³láu³ kilómetros.

15

Quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² quiau³ uu³mí²tsɨ³² ñí¹ má²ca³táuh³

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ cáun² lɨ²¹ hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² hñu³mɨ³cuú². Ca³jɨen¹ jná¹³ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹quian³² tá¹ quiau³ uu³mí²tsɨ³² ñí¹ má²ca³táuh³; hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ jáun² bíh¹ má²tsá¹³ hi³ míh²³ tsɨ́³ Dió³².

2 Ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ cáun² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jmɨ́²miih²¹ hi³ lɨ́³ hu³² má²ná¹jan² quionh³ sɨ́². Can³² jmɨ́²miih²¹ jáun² né³ jmɨ́¹ ná¹táun³ la³jɨ́n³² tsá² ca³cah¹³ jmáɨ¹ ñí¹con² jáh³ hláɨh¹ hí³ jɨ³ ñí¹con² nóh³² hi³ dí¹láɨn¹ jáh³ jɨ³ número quioh²¹ hi³ jmáɨ² jáh³ siáh³. Tsá² hí³ né³ ná¹zianh³² ma³ cáun² tun³² pih²¹ caɨ³² tsú² hi³ má²ca³cué³ Dió³², 3 hi³ jáun² má²ná¹hɨe³² sun¹ hi³ la³ ca³hɨ́e³ hla¹ Moisés tsá² quian²¹ Dió³², jɨ³ sun¹ quioh²¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ nɨ́² siáh³, hi³ juáh³ la³ lá²:

Hnú² Dió³² Juo¹³ jnoh¹, Tsá² cú² juenh² lɨ́n³²,
hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² bíh¹ má²ca³jmuh³ hnú²,
hnú² Re²¹ Tsá² chín¹ ñí¹con² la³jɨ́³² hué³² hi³ zia³² tá¹ cáun² hngá¹máh³,
hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú² Tsá² chun¹, Tsá² ma³tih²¹ jëh² la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³².
4 Hnú² Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, ¿hin² bí¹ tsánh² tiá² jmu³ juénh² ñí¹con² hnú²,
hin² bí¹ tsánh² tiá² ma³quien² hnú²?
Quí¹ jɨ³²la³ huen² hnú² bíh¹ Tsá² hɨ́en¹ nú²,
hi³ jáun² dá² la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ ja³tú¹ ja³lɨn³ hi³ ma³tsu³ ma³jáuh³² hnú²,
quí¹ má²ca³jɨ́e³ bíh¹ tsú² hi³ hnú² bíh¹ rá²tsɨh³² héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹.

5 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ hi³ ca³niá³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ quioh²¹ hñú³ hɨ́en¹ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², ñí¹ nio¹ jáun² jáɨ¹³ quioh²¹ nió³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². 6 Ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ jáun² bíh¹ ca³hué́n² tá¹ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ná¹quian³² hí³ tá¹ quiau³ uu³mí²tsɨ³² jueh³² jáun²; tsá² hí³ ná¹quih³² hmɨh³² zín³ tiáu² jon³ cu³tí³, hi³ ná¹hñéih³ siáh³ láu² cú¹mí¹niau²¹ ñí¹ tsɨ́³ tsú². 7 Jáun² jan² tsá² quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ ca³zianh³ tá¹ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ma³ cáun² uon² hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ ca³la³ hi³ ná¹canh² hi³ míh²³ jáun² tsɨ́³ Dió³² Tsá² zian² hí³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². 8 Hi³ ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ jáun² né³ ca³cónh³² mí²ñí¹ hi³ lɨ³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ cuá¹quien² lɨ́n³² Dió³² jɨ³ hi³ cun³ñí¹

hi³ jlánh¹ ho² tsú² pí³ ní²¹ siáh³. Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmí¹ lí¹³ hí³ ñéih³ jáun², ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³táuh³ tá¹ quiau³ uu³mí²tsɨ³² hi³ má²ná¹zianh³² jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² máh³ má²lí¹³.

16

Uon² tioh³ uu³mí²tsɨ³²

1 Jáun² jná¹³ ca³náɨ³² siáh³ cáun² mah¹ hi³ ñí¹ja²¹ tɨ³ ñéih³ hñú³ híen¹ jáun² hi³ ñí¹ca³záɨh³ tsú² tá¹ quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:

—Cuá²can²¹ náh² ñí¹ hué²¹ ó³² tá¹ quiau³ uon² hi³ ná¹canh² hi³ míh²³ jáun² tsí³ Dió³².

2 Jáun² ngau³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² la³ñí¹ hi³ ca³ñí¹can¹ uon² jáun² quioh²¹ ñí¹ hué²¹, jmí¹jáun² ca³la³ jɨn³² tsá² má²ná¹quian³² li²¹ quioh²¹ hi³ jmáɨ² jáh³ hláɨh¹ hí³ jɨ³ hi³ má²tsú² má²jónh³² tsú² siáh³ nóh³² hi³ dí¹láɨn¹ jáh³ hí³, ca³hián² hmah² hlah³ hi³ cú² hi³ chéi³ cu³tí³.

3 Jáun² ngau³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ñí¹ má²gon³ hi³ ca³ñí¹can¹ uon² quioh²¹ ñí¹ jmí²miih²¹, jmí¹jáun² né³ ca³jéinh³² jmɨ² tá¹ cáun² jmí²miih²¹ la³juah²¹ dúh¹ jmí²hán¹ tsá² lí²jngah³ tsáu², jmí¹jáun² ca³hiá² cá²tsan³ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ jmí¹ tiáunh¹ hñu³ jmí²miih²¹.

4 Ñí¹ má²gáun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³can³ siáh³ uon² quioh²¹ ñí¹ quioh²¹ la³jɨ³² jmí² cua³ jɨ³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ ñei³² jmáɨ² ní² siáh³, hi³ jáun² jmɨ² bíh¹ ca³lan³ la³jɨ³² jmáɨ².

5 Jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³ ca³hléh³ tsá²cuú² tsá² ta³ Dió³², tsá² ho² hí³ jáɨ¹³ ñí¹con² jmáɨ², hi³ ca³juáh³:

Hnú² bíh¹ jan² Tsá² rá²tsɨh³² héih³² re²,
Tsá² chun¹ nú²,
Tsá² qui³ cónh³ jmí¹ zian² nú², hi³ zian² nú²
la³ má²zian² jáun²,
quí¹ hnú² bíh¹ má²lí²ra³tsɨh³² héih³² la³ cun³
ca³tɨ²¹,
6 quí¹ tsá² ó³² bíh¹ ca³táɨn³ jmí²hán¹ tsá²
joh² hnú²,
jɨ³ jmí²hán¹ tsá² jmí¹ ná¹lín³ tɨ³² jëh² hnú² ní²
siáh³,
hi³ jáun² dá² jmɨ² bíh¹ má²lí²hinh²¹ nú² tsú²
ta³né³²;
quí¹ la³ ní²¹ ca³tɨn¹ quiunh²¹ yáh³ tsú².

7 Hi³ jáun² ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ cáun² mah¹ hi³ ñí¹ja²¹ la³ tɨ³ ñí¹ zeh¹ jáun² ñí¹hiú¹³, hi³ ñí¹ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ cu³tí³, hnú² Tɨ³², Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh², hnú² bíh¹ Tsá² rá²tsɨh³² héih³² ca³la³ re² tso² cu³tí³ la³ cun³ ca³tɨ²¹.

8 Jáun² ja³ siáh³ tsá² ñí¹ má²quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³çan³ siáh³ uon² quioh²¹ ñí¹ quioh²¹ hiú²; jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chéi³² lín³² bíh¹ hiú², ca³la³ hi³ ca³cáun³ bíh¹ tsáu² cun³quionh³ hi³ chéi³. 9 Tɨ³la³ jmí¹ ca³cáun³ tsú² cun³quionh³ hi³ jlánh¹ chéi³ jáun² né³, tɨ³ ca³chu³ ca³juóun³² bíh¹ tsú² Dió³² Tsá² ho² hí³ jáɨ¹³ ñí¹con² la³jí³² uu³mí²tsɨ³² jáun², cha³ jmí¹ tsa³conh² tsí³ tsú² hi³ jmí¹ lí¹³ lɨ³ ma³quien² tsú² Dió³².

10 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ má²hñá³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² ca³can³ siáh³ uon² quioh²¹ ñí¹ hmá²sɨ¹ ñí¹ cuá¹quien² jáh³ hláɨh¹ hí³; jáun² jmí¹jáun² ca³lɨ³ já¹niéi² la³ tán¹ ñí¹ hu²¹ cuo² jáh³ hí³. Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ má²quí² má²juoun³² tsáu² zíh¹ cun³ñí¹ hi³ má²zian² hi³ chéi³ hi³ uóu³² cu³tí³. 11 Tsá² hí³ né³, tɨ³ ca³chu³ ca³juóun³² bíh¹ Dió³² Tsá² quioh²¹ hñu³mɨ³cuú² cun³ñí¹ hi³ má²má²tso² tsí³ hi³ chéi³ hi³ uóu³² jɨ³ hi³ má²tsɨn¹ siáh³ hmah² hlah³ jáun²; cun³ tiá² ca³ja³conh² bíh¹ tsí³ tsú² ca³tɨ²¹ la³jí³² ta²¹ hlah³ hi³ ná¹jmú².

12 Jáun² ja³ siáh³ tsá² ñí¹ má²jñéi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³can³ siáh³ uon² quioh²¹ ñí¹ quioh²¹ cua³ jueh³² jmáɨ² Eufrates; jmí¹jáun² ca³lɨ³ quiéin² cua³ jáun², hi³ jáun² ca³niá³ juɨ³² ñí¹ ja³táunh¹ tsá² ná¹lín³ re²¹, tsá² ja³táunh¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú².

13 Jmí¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ gáun³ jmí²chí³ hláɨnh¹ hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jɨeh². Jan² cua³han³ ho³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³, jan² cua³han³ ho³ jáh³ hláɨh¹ la³ñí¹ hí³ hi³ cónh³ jan² cua³han³ siáh³ ho³ tsá² jlánh¹ juáh³ hí³ hi³ lín³ *tɨ³² jë¹ Dió³². 14 Jmí²chí³ hláɨnh¹ hí³ dá² ca³la³ hi³ jmu² li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³². Hí³ bíh¹ tsa³táunh¹ hi³ tsa³ngɨh¹ tsá² ná¹lín³ re²¹ zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ tsa³jmú³ cá²hon³ hi³ jmu³ hniéi² ní¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jueh³² jáun² quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh².

15 —Sá¹nɨ́² jɨe³, cu³diá²jan² pih²¹ la³ lá² bíh¹ jáunh¹³ jná¹³ la³jmɨ́¹ ja³² jan² háɨn². Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹zian² tsɨ́³ jɨ³ hi³ cuá¹quih³² siáh³ ha¹ la³ má²quih³² jáun², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨ³ jnia² hi³ láun³ tsú², hi³ jáun² tiá² jɨe³ tsáu² ñí¹ hua³heih²¹ quioh²¹ tsú².

16 Jáun² né³, ca³cuu³ ca³ngɨh³ bíh¹ jmɨ́²chí³ hí³ tsá² ná¹lɨn³ re²¹ máɨ² ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Armagedón cun³quionh³ jú¹ *hebreo.

17 Jmɨ́¹jáun² né³ ja³ siáh³ tsá² ñí¹ má²quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³can³ uon² quioh²¹ ja¹ chí³; jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ tiá³ cu³tí¹³ hi³ ñí¹ja²¹ la³ tɨ³ ñéih³ hñú³ hɨ́en¹, la³ tɨ³ ñí¹ zeh¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³², hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Má²ca³táuh³ bíh¹ la³jɨ́³²!

18 Jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ja³tu³ ja³lɨ́³ sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³ ca³lɨ³ tiú² jan³², hi³ ca³quí¹ ca³hín¹ tiá³ lɨ́n³²; hi³ ca³qui³ ca³jɨ́eh³ siáh³ hué³² tiá³ tiá² tí¹ tiá² nio³ cu³tí¹³, cáun² hi³ tiá² má²lɨ³² hí¹ cónh³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² tsáu² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ cun³ tiá² cunh³ bíh¹ quionh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jmɨ́¹tin². 19 Jmɨ́¹jáun² ca³tsáun³ hnɨ³² tsoh³ juú² chín¹ jáun², hi³ juú² cáh¹ juú² pa²¹ hi³ zia³² tá¹ cáun² hngá¹máh³ né³ ca³juú² ca³tsúnh²; hi³ Dió³² né³ tsau³ tsɨ́³ juú² Babilonia juú² chín¹ jáun², hi³ ca³hinh³ dí² mu² ráu³ hi³ dí¹canh² jáun² copa quioh²¹, la³ cun³ hi³ niéih³ jáun² hi³ ma³tson¹³ dí² juú² jáun² ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³. 20 Jmɨ́¹jáun² né³, cáun² lɨ́¹ ca³yéin² bíh¹ la³jɨ́³² hué³² pih²¹ hi³ jmɨ́¹ tioh³ jáun² chu³ jmáɨ² jɨ³ ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́³ hngá¹máh³ nɨ́² siáh³. 21 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² siáh³ ca³súh³² tsɨ́³ cáh¹ cu³tí³ ñí¹ quioh²¹ tsáu², hi³ héi² cun³ quiéinh³ nio² quiú³ cuah²¹. Jmɨ́¹jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³chu³ ca³juóun³² siáh³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ uu³mí²tsɨ³² jáun², quí¹ hi³ jáun² dá² cáun² hi³ huáh² tsɨ́³ lɨ́n³² bíh¹ hi³ ca³ma³tso² tsáu² tsɨ́³.

17

Jmáɨ¹ hi³ tsa³hín³ tsá²mɨ³ hláɨh¹

1 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² la³ jáun² né³, jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² quiaun³ jmɨ́¹ ná¹zianh³² hí³ uon² ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² ña³² ñá²jɨe³, lá² hɨ́e¹³ jná¹³ he³ lánh³ rón³² tá¹tsɨn¹ héih³² tsá²mɨ³ tsá² jlánh¹ juón¹ cuá¹tsɨ²¹ ñí¹ jmáɨ² zia³² tá¹ cáun² hngá¹máh³. 2 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lɨ́¹ má²ca³jmu³ ca³tsau³ quionh³ tsá²mɨ³ hí³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² zian² hngá¹máh³ bíh¹ má²ca³ma³héinh³² siáh³ quionh³ mu² ráu³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ juón¹ tsá²mɨ³ hí³.

3 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jau³ jná¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² juɨ³² jmɨ́²chí³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ cuá¹ quiéin². Jáun² ñí¹ jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ jan² tsá²mɨ³ hi³ cuá¹tsɨn¹ jan² jáh³ hláɨh¹ dáɨn³. Ca³la³ hi³ rá²láɨn¹ bíh¹ jáh³ hí³ cun³quionh³ huéh³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ chú² hi³ lén³² Dió³². Jáh³ hí³ tsɨ²¹ quiau³ máɨ³ mɨ³ chí¹, hi³ cónh³ siáh³ quia³ juɨ́¹³. 4 Tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ cuá¹quih³² hmɨh³² zín¹³ jɨ³ hmɨh³² dáɨn³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹láɨn¹ siáh³ cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, quín¹ zín³ chú³² jniá³, jɨ³ cun³quionh³ máɨ³ pih²¹ zín³ hi³ téh²³ tsú² perla nɨ́² siáh³. Tsá²mɨ³ hí³ cuá¹zianh³² cáun² copa hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹, ca³la³ hi³ canh² bíh¹ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ juón¹ tsú². 5 Chí¹quie¹³ tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ tón²¹ cáun² jáɨ¹³ hi³ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ hi³ juáh³ jáun²: “Babilonia juú² chín¹, mí¹ziú¹³ ca³la³ jɨ́n³² tsá²mɨ³ juón¹ jɨ³ mí¹zioh²¹ la³jɨ́³² ñí¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²”. 6 Tsá²mɨ³ ca³jɨen¹ jná¹³ hí³ má²cuá¹hein²¹ cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ tsá² joh¹ Dió³², la³ cun³ jmɨ́²hán¹ la³jɨ́n³² tsá² zih³² hí³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Jesús.

Lɨ́¹ tiá² ño¹ he³ jmu¹ bíh¹ jná¹³ lɨ³ jmɨ́¹ cá¹jɨe²¹ jáun². 7 Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ ca³záɨ³ jná¹³:

—¿He³ láɨh³² sa³ tsá²cáun² lɨ́n³² honh² hnú²? Lá² hɨ́e¹³ ná³ la³ cun³ he³ hnió³ juáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ nɨ́² jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ jáh³ hláɨh¹ cuá¹tsɨn¹ tsú² nɨ́², jáh³ chi²¹ nɨ́² quiau³ máɨ³ mɨ³ chí¹ hi³ cónh³ quia³ juɨ́¹³. 8 Jáh³ hláɨh¹ má²lɨ́²jɨen¹ hnú² nɨ́² dá² jan² jáh³ jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin² bíh¹, tɨ³la³

tiú²uú² jáh³ nɨ́² zian² yáh³ ta³né³²; tɨ³la³ cun³ jáun² jáh³ nɨ́² dá² hion¹³ bíh¹ hñu³ háunh³ ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tsó³² jáh³ ñí¹ má²tsa³hín³. Jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, tsá² qui³ tiá² jmɨ́¹ ná¹tón²¹ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ hngá¹máh³, la³ cun³ sí² hi³ rá²tiáunh¹ tsá² ca³tɨn¹ hi³ lɨ́¹³ zian², tsá² hí³ jlánh¹ tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³jɨen³² jáh³ hláɨh¹ jmɨ́¹ zian² hí³ jmɨ́¹tin² hi³ tiú²uú² zian² yáh³ ta³né³², tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáuh³ siáh³.

9 ”Lá² zia³² cáun² hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³: Tá¹ quiau³ máɨ³ mɨ³ chí¹ jáh³ hí³ hnió³ juáh³ ca³tɨ²¹ quiau³ máh³ míh¹ ñí¹ cuá¹tsɨ²¹ tsá²mɨ³ ó³²; ja³bí¹ la³ jáun² hnió³ juáh³ siáh³ hi³ ca³tɨn¹ quiaun³ tsá² lɨ́n³ re²¹. 10 Hñá³ re²¹ hí³ má²já²hín³, hi³ cónh³ jan² né³ cuá¹ho² bíh¹ jáɨ¹³ ta³né³², hi³ tsá² ñí¹ má²quiaun³ né³ tiá² má²hó² yáh³ jáɨ¹³. Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cuán² tsá² ñí¹ má²ca³táuh³ né³, pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ cuá³² tsú² hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³. 11 Hi³ jáh³ hláɨh¹ jmɨ́¹ zian² hí³ jmɨ́¹tin² né³, hi³ ta³né³² tiú²uú² zian² yáh³, jáh³ hí³ bíh¹ lɨ́n¹³ siáh³ cónh³í¹ jan² re²¹ tsá² ñí¹ má²jña³. Hí³ bíh¹ jan² tsá² ja¹ re²¹ tsá² quiaun³ hí³; nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ tá¹zanh¹ tsú² ñí¹ má²tsa³hín³.

12 ”La³ cun³ quia³ juɨ́¹³ jáh³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ hnú² nɨ́² hnió³ juáh³ hi³ ca³tɨn¹ quian³ re²¹ tsá² tiá² má²ná¹ho² jáɨ¹³ ta³né³² bíh¹; cun³ cáun² o¹rá¹ bíh¹ hau³ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ ná¹lɨ́n³ re²¹ cu³lɨ²¹ quionh³ jáh³ hláɨh¹ hí³. 13 Cáun² bíh¹ hi³ ná¹tioh³ tsɨ́³ tsá² hí³ jɨ³lɨn², hi³ cué³² pí³ quioh²¹ ñí¹con² jáh³ hláɨh¹ hí³ la³ má²quionh³ jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² nɨ́² siáh³. 14 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ jmu³ hniéi² ñí¹con² Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹, tɨ³la³ Já¹ziáh² míh¹ hí³ bí¹ láɨh¹³ hniéi² jáun², quí¹ hí³ bíh¹ lɨ́n³ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ jɨ³ Re²¹ Juo¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ nɨ́² siáh³; hi³ tsá² quionh³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹ né³, tsá² má²ná¹tén¹ bíh¹, tsá² má²ná¹quiánh¹, tsá² má²tí³² re² ñí¹con² tsú².

15 Hi³ ca³záɨ³ jná¹³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² la³ lá²:

—Jmáɨ² zia³² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ lɨ́²jɨeh³ hnú² jáun² hi³ cuá¹tsɨ²¹ tsá²mɨ³ juón¹ hí³, hnió³ juáh³ tsá² juóun³² tsá² hmɨ́h¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹, ca³la³ jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma². 16 Tá¹ quia³ juɨ́¹³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ hnú² jáun² né³, la³ má²quionh³ jɨ³ hnga² jáh³ hláɨh¹ hí³ lɨ³ hon² bíh¹ tsá²mɨ³ juón¹ hí³; ca³la³ hi³ lɨn²¹ zenh² jmu³ dí², hi³ jmu³ dí² ca³la³ hi³ láun³ cuánh², hi³ má²cu³ má²hɨ́nh³ bíh¹ tsú² ngú³ quioh²¹ tsá²mɨ³ hí³, hi³ jɨn³ dí² siáh³ cun³quionh³ sɨ́². 17 Dió³² má²ca³jmú³ tsɨ́³ tsá² quian³ hí³ hi³ jmu³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ dí² hnga², tsá² hí³ jmu³ cá²hon³ hi³ cuéh³² jáh³ hláɨh¹ hí³ jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² hi³ hau³, ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²ca³juáh³ jáun² Dió³². 18 Jáun² né³, tsá²mɨ³ má²lɨ́²jɨen¹ hnú² hí³ dá² lɨ́n³ juú² chín¹ hi³ jmu² jáun² héih³² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹.

18

Jmɨ́¹ já¹hín³ juú² Babilonia

1 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú²; tsá² hí³ né³ ho² jáɨ¹³ quien² lɨ́n³². Jmɨ́¹jáun² táɨ³ tá¹ cáun² cuá¹ hué²¹ joh¹ hi³ quian³² tsá² hí³. 2 Tsá² hí³ né³ ca³hléh³ tiá³ lɨ́n³² hi³ ca³juáh³:

¡Má²já²hín³, cu³tí³ má²já²hín³ bíh¹ Babilonia juú² chín¹!
Ñí¹ tionh¹ tsá² hláɨnh¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² juú² jáun²,
ñí¹ tionh¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹,
hi³ má²lɨ́³ siáh³ za³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ quiuh²¹ tan³², la³ cun³ tan³² hláɨh¹ tan³² hon², jáh³ tiá² jɨn².

3 Quí¹ juú² jáun² jmɨ́¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá²mɨ³ juón¹ hi³ má²quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³,
hi³ tsáu² né³ ca³lɨ³ hen² cun³quionh³ mu² ráu³ hi³ lɨ́³ hi³ juón¹ tsú² jáun².
Jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ uá²jaɨ³² lɨ́¹ ca³jmu³ ca³tsau³ quionh³ tsú²,
hi³ tsá² zia³² hi³ ñi³jmú¹ ñi³hna¹ siáh³, tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³,

má²ca³lɨ³ hánh³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ jáun² tsɨ́³ tsú².
4 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ hi³ ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hñu³mɨ³cuú² hi³ ñí¹ca³juáh³:
Huen³ hnoh² já¹ juú² nɨ́², hnoh² tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³,
hi³ jáun² tiá² tsa³tsáɨnh² hnoh² tso³ quioh²¹ juú² nɨ́²,
hi³ sa³jun³ má¹tsoh¹ náh² siáh³ honh² la³ cun³ hi³ ma³tso² juú² nɨ́² tsɨ́³.
5 Quí¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ má²ca³ta³ná¹juɨ²¹ tsáu¹³ juú² nɨ́²;
hi³ Dió³² né³, má²tsau³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmú² juú² nɨ́².
6 Jáun² jéinh¹ ñí¹con² juú² nɨ́² la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ má²ca³jmúh³² tsú² tsá² siánh³,
ma³hmah²¹ ñí¹con² tsú² tun³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³jmú³.
Hinh²¹ náh² tsú² mu² ráu³ má²zéih¹ tun³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³hinh³ tsú² jáun² tsá² siánh³.
7 La³ cun³ rón³² hi³ ca³ma³quien² juú² nɨ́² hnga²
jɨ³ hi³ ca³jmú³ tonh² hi³ ma³zian² re² tɨn² cu³tí¹³,
la³ jáun² ma³tson¹³ náh² tsú² hi³ zian² hi³ chéi³ hi³ uóu³²;
quí¹ hí³ jlánh¹ lɨ́n²³ hñu³ tsɨ́³ la³ lá²:
Lá² cuá¹tón²¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ re²¹,
ha³ tiá² hnáɨ³ yáh³ jná¹³,
hi³ jáun² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ³ cuo² jná¹³ he³ dá² jaun³² hi³ ho² hi³ jngɨh² tsú².
8 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ quiunh²¹ tsú² la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² cáun² jmáɨ¹ cu³tsa³² la³ lá²;
hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² joh¹,
hi³ ná¹ho² ná¹jngɨh²,
hi³ já³² ho³cuóun³.
Hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ có³² siáh³ juú² jáun² cun³quionh³ sɨ́²;
quí¹ Dió³², Tsá² má²lɨ́²ra³tsa² hí³ héih³² dá² jan² Tsá² ho² pí³ bíh¹.
9 Má¹jáun² má²ho³ má²jngɨh³ lɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ chá³² hlah³ lɨ́n²¹ tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³jɨ́e³ tsú² mí²ñí¹ hi³ má²cau³² juú² jáun². La³ nɨ́² bíh¹ jeinh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ re²¹, tsá² lɨ́¹ ca³jmu³ ca³tsau³ quionh³ juú² lɨ́n³ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá²mɨ³ juón¹, juú² hi³ ca³jmú³ hi³ ná¹zian² tsú² re² tɨn² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zioh².
10 Ñí¹ uóunh³ tionh² bíh¹ tsú² jɨe³ cun³ñí¹ hi³ juénh² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²má²tso² juú² jáun² tsɨ́³, hi³ ná¹juáh²³ la³ lá²:
¡Hóh³², hen³ ma³ hlah³!
¡Jlánh¹ juon²³ hnú², hnú² Babilonia juú² chín¹, juú² pin³!
Sa³ cu³diá²jan² pih²¹ la³ lá² bíh¹ ca³ta³tsɨn¹ hnú² héih³².
11 Ja³bí¹ tsá² zia³² hi³ ñi³jmú¹ ñi³hna¹ zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ siáh³ ho³ jngɨh³ hi³ chá³² hlah³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ juú² jáun², quí¹ tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² lɨ́¹³ lá³² hi³ hna² tsú²,
12 uá¹la³ cun³: cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu², quín¹ zín³ chú³² jniá³, máɨ³ pih²¹ zín³ hi³ téh²³ tsú² perla, hmɨh³² chu²¹ hi³ lɨ́³ cun³quionh³ mí²ñi³² hi³ huéh²³ tsú² chí² ta³ náɨ² lino, hmɨh³² mí²ñi³² hmá¹³ jáh³, la³ cun³ hmɨh³² quian²¹ hin³² zín¹³ pin³, jɨ³ hi³ quian²¹ hin³² dáɨn³ nɨ́² siáh³; la³jɨ́³² ñí¹ hmá² ja³² má²ró³², la³jɨ́³² hi³ lɨ́³ cun³quionh³ ján¹ cuó² quioh²¹ jáh³, la³jɨ́³² hi³ lɨ́³ cun³quionh³ hmá² hmuh²¹ lín²¹, mí¹ñí² mí²niáu³ bronce, mí¹ñí² hierro, jɨ³ hi³ lɨ́³ cun³quionh³ cún¹ tiáu² hi³ téh²³ tsú² marmol nɨ́²;
13 cuáh¹³ hmá² canela, la³jɨ́³² ñí¹ háu² má²ró³², ziún², jmɨ² má²ró³², no¹ má²ró³², mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, no¹ quioh²¹ hmá² olivo, juɨ²¹ cuú²miih²¹ la³ñí¹, cuú²miih²¹, cuá¹juɨ́², *já¹ziáh², tsa³cuá¹, hmá² lɨh³² cuounh³² jáh³, hi³ la³ jɨ³ tsáu² yáh³ nɨ́² siáh³ jmɨ́¹ hna² tsú².
14 Jáun² záɨh³² tsú² juú² jáun² la³ lá²:
La³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh² hnú²,
tɨ³ có³² bíh¹ má²cá²quin³,
hi³ la³jɨ́³² hi³ jlánh¹ hmuh²¹ hi³ jlánh¹ chú³² jniá³, má²ca³yéin² bíh¹,
hi³ jáun² ¡hí¹ cónh³ yáh³ tiú²uú² lɨ́¹³ jáuh³ ñí¹con² nú²!
15 Tsá² jmú² tsá² hna² la³jɨ́³² hi³ nɨ́², tsá² ca³lɨ³ hánh³ cun³quionh³ hi³ ca³láɨh¹³ hi³

jmu² ta²¹ nɨ́² tá¹tonh¹ ñí¹ uóunh³ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² la³ cun³ tí³ hi³ má²má²tso² juú² jáun² tsɨ́³. Tsá² hí³ ho³ jngɨh³, hi³ niau²¹ hlah³ lɨ́n²¹ tsɨ́³, 16 hi³ hóh³² hi³ juáh³ la³ lá²:
¡Hóh³², hen³ ma³ hlah³!
¡Hen³ ma³ juo²³ juú² chín¹ nɨ́² hi³ jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² tsá²mɨ³
hi³ quih³² hmɨh³² mí²ñi³² lino hi³ lɨ́¹ zɨ́n¹³ pin³ jɨ³ hmɨh³² dáɨn³ nɨ́² siáh³,
hi³ cuá¹tú¹ cuá¹láɨn¹ cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹ quɨ́n¹ zɨ́n³ chú³² jniá³, jɨ³ máɨ³ pih²¹ zɨ́n³ nɨ́² siáh³;
17 sa³ cun³quienh¹³ la³ lá² bíh¹ já¹hín³ la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zioh² juú² nɨ́²!
Jáun² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ tiáunh¹ hñu³ mu², tsá² ná¹quian³² mu², jɨ³ tsá² ñi³jmú¹ ñi³hna¹ nɨ́², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² jmu² ta²¹ hi³ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ ñí¹ jmɨ́²miih²¹, ñí¹ uóunh³ bíh¹ ca³ta³tonh¹ 18 jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² mí²ñí¹ hi³ má²cau³² juú² jáun², jáun² ca³tɨ³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:
—¡Jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² chauh¹ dí² siáh³ cáun² juú² hi³ cu³ hi³ ren³ quionh³ juú² chín¹ ó³²!
19 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³qui³ ca³tóh³ hliáu² chí¹ hi³ ca³ho³ ca³jngɨh³, hi³ ná¹jéinh³² hlah³ hi³ juáh³ la³ lá²:
¡Hóh³², hénh³ ma³ hlah³!
¡Jlánh¹ juo²³ juú² chín¹ nɨ́²!
Já² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ zioh² hí³ bíh¹ dí² jmɨ́¹ má²ca³lɨ³ hánh³ jɨ³lɨn² tsá² ná¹quian³² mu² ñí¹ jmɨ́²miih²¹.
¡Sa³ cun³quienh¹³ la³ lá² bíh¹ já¹hín³!”
20 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, ma³hiún¹³ náh² honh² hi³ ca³tɨn¹ juú² jáun²,
hnoh² tsá² qui³ tionh² náh² hñu³mɨ³cuú²,
hnoh² tsá² má²ná¹quiánh¹ joh¹ Dió³²,
jɨ³ hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ náh² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²,
jɨ³ hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² siáh³,
quí¹ má²lɨ́²ra³tsɨ³² bíh¹ Dió³² héih³² ñí¹con² juú² nɨ́² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh².
21 Jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² pin³ lɨ́n³² ca³can³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ pa²¹ lɨ́n²¹ hi³ tí³ la³jmɨ́¹ tí³ quɨ́n¹ hi³ daɨh³² tsú² cuú²,
hi³ ca³tón³² dí² quɨ́n¹ jáun² hñu³ jmɨ́²miih²¹, hi³ jáun² ca³juáh³:
Hnú² Babilonia juú² chín¹,
la³ nɨ́² bíh¹ tsa³hín³ nú², la³jmɨ́¹ juóun³² tsú² tsáu² hué³² tiá³ lɨ́n³²,
hi³ jáun² hí¹ jan² bíh¹ tiú²uú² hin² chauh¹ hnú².
22 Cun³ tiú²uú² hin² jmu³ bíh¹ sun¹ ja¹ hñú³ hi³ cóh³² tun³² pih²¹ hi³ caɨ³² tsú²,
sa³jun³ uú² jiéi³² tsú² hmá² tá² le²,
hi³ sa³jun³ uú² jiéi³² tsú² siáh³ mí¹ñí² trompeta;
hí¹ jan² yáh³ tsá² jmu² lɨ³ua³ cáun² ta²¹ tiú²uú² lɨ³ zian² ñí¹con² hnú²,
sa³jun³ uú² ne³ tsú² mah¹ quioh²¹ quɨ́n¹ hi³ daɨh³² tsú² cuú².
23 Hí¹ cáun² yáh³ joh¹ sɨ́² tiú²uú² jnia³,
sa³jun³ uú² ne³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hleh³² tsá²mɨ³ tsá²ñuh², tsá² jenh¹³ cuo²;
la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ quí¹ tsá² jmú² tsá² hna² joh² hnú² bíh¹ tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ ná¹quien² tá¹ cáun² hngá¹máh³,
hi³ la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ ca³lɨ³can² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³lɨn³ hnú² jan² tsá² hláɨnh¹.
24 Quí¹ juú² nɨ́² bíh¹ ca³ta³can¹ jmɨ́²hán¹ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², la³ má²quionh³ jmɨ́²hán¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³jngah³ tsáu² tá¹ cáun² cuá¹ hué²¹ nɨ́² nɨ́² siáh³.

19

Má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² hñu³mɨ³cuú²

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ tiú² jan³² cu³tí¹³, hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ñí¹hleh²¹ ca³la³ juóun³² hmɨ́h¹ cu³tí³ tsáu² hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:
¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²!
Ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú²;
hnga² hí³ bíh¹ ca³tɨn¹ lɨ³ quien²,
hi³ hnga² hí³ bíh¹ siáh³ ho² pí³,
2 quí¹ hí³ bíh¹ Tsá² rá²tsɨ³² héih³² re² la³ cun³ ca³tɨ²¹,
quí¹ má²lɨ́²ra³tsɨ³² bíh¹ tsú² héih³² ñí¹con² juú² hi³ lɨ́³ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá²mɨ³ juón¹,

tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hliah²³ hí³ cuá¹ hué²¹
cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ jmú² jmɨ́¹
tsau³².
Dió³² bíh¹ má²lɨ́²jéinh³² ñí¹con² tsú² ca³tɨ²¹
hi³ ca³táɨn² jmɨ́²hán¹ *tsá² jmɨ́¹
má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³².
3 Jáun² ñí¹ca³juáh³ siáh³ tsá² hí³ cónh³í¹
cu³ jéin³²:
¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²!
Mí²ñí¹ hi³ má²caun³² tsá²mɨ³ juón¹ hí³
má²ná¹cua³² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²
bíh¹.
4 Jmɨ́¹jáun² tán¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² hí³
la³ má²quionh³ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³
hí³ ca³tiánh³ ná¹hin³ ca³la³ tɨ³ hué³² hi³
ca³ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² Tsá² cuá¹tón²¹
hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Tson² bíh¹ la³ jáun²! ¡Hénh³ ma³ chun¹
Dió³²!
5 Hi³ jáun² chu³ jo² ñí¹ zeh¹ jáun² hmá²sɨ¹
ñí¹ja²¹ siáh³ cáun² mah¹ hi³ ñí¹ca³juáh³:
¡Ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³²
la³jɨ́n³² hnoh² tsá² má²ná¹hlánh¹ náh² joh¹
Juo¹³ dí²,
tsá² tanh²³ náh² tsú² ta²¹,
la³jɨ́n³² tsá¹míh¹ jɨ³ tsá² má²lieih²¹!

Jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ cuo² Tsá² lɨ́n³ Já¹ziáh² míh¹

6 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹
lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ñí¹hleh²¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu²,
la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ñí¹hén¹³ cáun² jmɨ́² cua³ pa²¹,
hi³ ñí¹hén¹³ tiá³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ niéih³ mah¹
quioh²¹ miíh³², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:
¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²!
Quí¹ Dió³² Juo¹³ dí² Tsá² cú² juenh²
má²cuá¹ho² jáɨ¹³.
7 ¡Cuɨ́¹ jmú¹³ dí² tsah¹,
cuɨ́¹ má¹hiún¹³ dí² tsɨ́³,
jɨ³ hi³ cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² siáh³ Dió³²,
quí¹ má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ cuo²
Tsá² lɨ́n³ *Já¹ziáh² míh¹,
quí¹ má²cuá¹hún¹ bíh¹ hua³jan²¹ tsá²mɨ³
tsá² má²nióh³² tsú² jáɨ¹³ quionh³!
8 Hi³ tsá²mɨ³ hí³ né³ má²hiauh³² cáun²
hmɨh³² tiáu² jon³ hi³ lɨ́³ quionh³
mí²ñɨ³² lino hi³ quíh³²;
cáun² hmɨh³² zɨ́n³ lɨ́n³² bíh¹ hi³ jáun², hi³ jɨ²
cu³tí³,
quí¹ cun³quionh³ hmɨh³² tiáu² jáun² bíh¹
lɨ́²lin¹ hi³ Dió³² tɨ³² tsɨ́³ la³jɨ́³² ta²¹ hi³
ca³jmú³ jáun² tsá² joh¹.
9 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² ca³záɨ³
jná¹³ la³ lá²:
—Tón³ ñí¹ sí² jáɨ¹³ lá²: “Jlánh¹ jmɨ́¹ ren²
tsá² má²ná¹tén¹ hi³ ja³jmú³ má³² jmáɨ¹ ñí¹
jenh¹³ cuo² Tsá² lɨ́n³ *Já¹ziáh² míh¹”.
Hi³ ca³juáh³ siáh³:
—La³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² dá² ja³ tá²chi²¹ ñí¹con²
hnga² bíh¹ Dió³².
10 Jmɨ́¹jáun² ca³quɨnh² jná¹³ tɨ³ rá¹hin³ ta³
ñí¹ tsá² hí³, hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ má¹tsú¹
má¹jonh²¹ tsú², tɨ³la³ tsá² hí³ né³ ca³juáh³:
—Ha³ lɨ́² jmú² hnú² la³ nɨ́²; quí¹ ja³bí¹
jan² tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³² bíh¹ jná¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́n³ nɨ́² hnú² la³ má²quiúnh¹ nú² la³jɨ́n³²
jo³ renh² nú², tsá² ná¹hleh³² hí³ jú¹ tson²
quioh²¹ Jesús. Dió³² dá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹.
Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hleh³² jú¹ tson² quioh²¹
Jesús bíh¹ hleh³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³
Chun¹ hñu³ tsɨ́³, la³ cun³ qui³ hleh³² jáun²
lɨ³ua³ jan² tsá² lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³².

Tsá² cuá¹tsɨn¹ tsa³cuá¹ tiáun²

11 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ hi³
há²na²¹ hñu³mɨ³cuú², jáun² né³ ja³ jan²
tsa³cuá¹ tiáun²; Tsá² cuá¹tsɨ²¹ cu³hna²¹
tsa³cuá¹ hí³ né³ jmáɨ² “Tsá² Chun¹ Tsá²
má²tí³² jë¹”. Hí³ bíh¹ rá²tsɨ³² héih³² re²
jɨ³ hi³ jmu² siáh³ hniéi². 12 Mɨ́¹ñɨ¹ Tsá²
hí³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ zɨh¹ sɨ́², hi³ chí¹ tsú² né³
ná¹hun¹ hliáun³ *có²ron¹ná¹, hi³ la³ ná¹hun¹
chí¹ tsá² ho² jáɨ¹³; hi³ tón³² siáh³ cáun² hi³
jmáɨ² tsú² hi³ tiá² hin² cuoh² hí¹ jan², jɨ́³²la³
hnga² bíh¹ tsú² ñi³² he³ lánh³ hnió³ juáh³ hi³
jáun². 13 Tsá² hí³ quih³² siáh³ cáun² hmɨh³²
má²ná¹quí¹ ná¹quíeh¹ jmɨ²,hi³ hi³ jmáɨ² tsú²
né³ lɨ́³ “Jë¹ Dió³²”. 14 Jáun² hliáu³ tsá² zian²
hñu³mɨ³cuú² né³ hí¹ja³táunh¹ siáh³ cu³hna²¹
tsú² hi³ ná¹tsɨn¹ tsa³cuá¹ tiáun². Tsá² hí³
ná¹quih³² hmɨh³² hi³ lɨ́³ mí²ñɨ³² lino chu²¹,
hi³ tiáu², hi³ jɨ². 15 Hi³ jáun² ho³ Tsá² chín¹
hí³ né³ chi²¹ siáh³ cáun² mí¹táɨ³ hmu³ lɨ́n³²
tá¹ tun³ jo²¹, hi³ cun³quionh³ mí¹táɨ³ jáun²

né³ tsa³ma³tsan² tsú² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, la³jɨ́n³² tsá² hon² Dió³². Hí³ bíh¹ Tsá² cuá³² hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ cun³quionh³ cáun² hmá²hɨ́h¹ hi³ lɨ́³ mí¹ñí². Hí³ bíh¹ Tsá² jmu³ hi³ quiunh²¹ tsáu² la³ cun³ rón³² hi³ cuá¹míh²³ tsɨ́³ Dió³² Tsá² cú² juenh², la³ jan² tsá² há² zauh³² ñí¹ quiauh³² tsú² jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³. 16 Tsá² hí³ tón³² ha¹ hi³ jmáɨ², jɨ³ tsoh² quiú¹ tsú² siáh³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Re²¹ Juo¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ jɨ³ Tsá² chín¹ Juo¹³ tsá² ná¹chín¹”.

17 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ zenh² la³ re² ñí¹ he² hiú². Tsá² hí³ né³ ca³hóh³² ca³la³ hi³ chi²¹ tiú² mah¹ tiú² jan³², hi³ ca³záɨh³ la³jɨ́n³² quiuh²¹ tan³², jáh³ ranh³² chi³cuú², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Ñá²tú¹ ñá²lɨn³ hnoh², cuú¹ngɨh²¹ náh² ñí¹ nɨ́² hi³ ñá¹cú¹ ñá¹hính³ náh² má³² hi³ má²jmu³ Dió³² hliáun³ cu³tí³, 18 hi³ ñá¹cú¹ ñá¹hính³ náh² ngú¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹, ngú¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ juo¹³ hliáu³, ngú¹³ tsá² jlánh¹ ná¹pin³, ngú¹³ tsá² ná¹tsɨn¹ tsa³cuá¹, jɨ³ la³ má²quionh³ ngú¹³ tsa³cuá¹ joh¹ tsú² nɨ́² siáh³, ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ tsáu², uá¹ hi³ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hmóu³², ho³lá²dá² tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu², uá¹ hi³ tsá¹míh¹ uá¹ hi³ tsá² má²lieih²¹!

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²náɨ³² jná¹³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³jɨen¹ ná¹ jáh³ hláɨh¹ hí³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³, jɨ³ la³ má²quionh³ siáh³ la³jɨ́n³² hliáu³ joh¹ hi³ má²ná¹ngɨh³² hi³ má²jmu³ hniéi² ñí¹con² Tsá² cuá¹tsɨn¹ hí³ tsa³cuá¹ la³ má²quionh³ siáh³ hliáu³ joh¹. 20 Tɨ³la³ jáh³ hláɨh¹ hí³ né³ ca³janh³² bíh¹ hi³ ca³lɨ³tson³ la³ má²quionh³ tɨ³² jë¹ Dió³² tɨ́¹jáɨ² joh¹, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ jmu² hí³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² cha¹³ jáh³ hí³, hi³ tɨ́² má²can² tsá² má²ca³héi³ hí³ li²¹ quioh²¹ jáh³ hláɨh¹ hí³, la³ cun³ tsá² má²tsú² má²jónh³² nóh³² dí¹láɨn¹ jáh³ hí³ yáh³. Jáun² jáh³ hí³ né³, la³ má²quionh³ tɨ³² jë¹ ca³sunh³ chu³ sɨ́² ta³ liéih³², ñí¹ tioh³ jáun² juɨ²¹ quɨ́n¹ azufre hi³ ná¹cua³² sɨ́² chéi³ cu³tí¹³. 21 Hi³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, cun³quionh³ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ hi³ chi²¹ jáun² ho³ Tsá² cuá¹tsɨn¹ hí³ tsa³cuá¹ bíh¹ ca³hiá² cá²tsan³, hi³ jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ quiuh²¹ tan³² lah³ má³² quionh³ ngú¹³ la³jɨ́n³² tsá² hí³.

20

Cú² mei²¹ mii² rá²hñéih¹ tsá² hláɨnh¹

1 Hi³ jáun² né³, ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cuá¹son² hñu³mɨ³cuú², hi³ zianh³² cáun² llave quioh²¹ hñu³ háunh³, la³ má²quionh³ cáun² cá²den¹ná¹ jueh³². 2 Jáun² hí³ né³ ca³zanh³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹, jáh³ hláɨnh¹ qui³ zian² hí³ má²cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, tsá² hláɨnh¹ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ hna² hí³ tsáu², la³ cun³ *Satanás bíh¹ hí³, hi³ jáun² ca³hñéih³² dí² tá¹ cú² mei²¹ mii²; 3 hi³ jáun² ca³tón³² dí² hñu³ háunh³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², hi³ ca³jnáɨ³² dí², ca³jna³ tsú² tiá³ lɨ́n³² ho³hñú¹³, jáun² tiú²uú² lɨ́¹³ ma³can² jáh³ hláɨnh¹ hí³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² ca³la³ ñí¹ ca³tsɨn¹³ tá¹ cú² mei²¹ mii²; má¹lɨ³² jáun² né³ záɨnh³ siáh³ cónh³í¹ cu³tiá³.

4 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ hliáun³ hmá²sɨ¹, hi³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun² né³ ca³na³tsɨ́n³² tsá² má²lɨ́²héi³ jáɨ¹³ hi³ ra³tsɨ³² héih³². Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ ca³jɨen¹ jná¹³ jmɨ́²chí³ joh¹ tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³ hi³ ca³jngah³ tsáu² cun³ñí¹ hi³ hleh³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, jɨ³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². Tsá² hí³ dá² tiá² ca³ma³tsu³ ma³jónh³² yáh³ jáh³ hláɨh¹ hí³, sa³jun³ nóh³² hi³ dí¹láɨn¹ jáh³ hí³, hi³ sa³jun³ ca³hen³ tsú² siáh³ hi³ taun³ li²¹ quioh²¹ jáh³ hí³ chí¹quie¹³ ho³lá²dá² cuo². Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³jenh¹³ tsá² hí³, hi³ má²ná¹ho² jáɨ¹³ quionh³ Cristo tá¹ cú² mei²¹ mii². 5 Zian² cónh³í¹ cu³ nió³ tsá² má²cá²tsan³ hi³ tiá² má²ca³jenh¹³, tɨ³la³ jenh¹³ tsú² ca³la³ ñí¹ ca³tsɨn¹³ cú² mei²¹ mii² máh³; quí¹ hi³ la³ñí¹ ca³jenh¹³ bíh¹ tsáu² ja¹ hla¹ jmɨ́¹jáun². 6 Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² chun¹, tsá² ca³jenh¹³ la³ñí¹, quí¹ tiú²uú² pí³ ho² yáh³ hmú³² ñí¹ má²tun³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³, tɨ³la³ tsá² hí³ dá² má²ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² joh¹ Dió³² quionh³ Cristo bíh¹, hi³ jáun² tsá² hí³ hau³ jáɨ¹³ quionh³ Cristo tá¹ cú² mei²¹ mii².

Tsá² lɨ¹ quí² lɨ¹ cha³² hí³ tso³ má²tánh³² ñí¹ hlah³

7 Jáun² nɨ́¹ má¹ca³tsɨn¹³ cú² mei²¹ mii² né³, má²liáun³ bí¹ siáh³ Satanás ñí¹ cuá¹jnaɨ³² jáun², 8 hi³ jáun² má²tsa³ma³can² siáh³ tsá² zian² tá¹ quiún³ cuoh¹ cuá¹ hué²¹ lá²; la³ cun³ Gog yáh³ quionh³ tsá² zian² ñí¹ hu²¹ cuo² tsú², tsá² Magog, hi³ jáun² tsá² hí³ cuú¹ ngɨh¹³ hi³ jmu³ hniéi²; tsá² juóun³² hmɨ́h¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² hí³, la³juah²¹ dúh¹ záɨ¹ táh¹ hi³ tioh³ can³² jmɨ́²miih²¹.

9 Jáun² ja³taunh²¹ tsú² hi³ ca³jmú³ ná¹yanh³² tá¹ cáun² hué³², hi³ ca³ñí¹jmú¹³ ná¹pɨ́² ná¹danh³² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ tionh¹ tsá² joh¹ Dió³², la³ cun³ tsá² zian² juú² hi³ jlánh¹ hnio³ jáun² Dió³², tɨ³la³ hñu³mɨ³cuú² ca³táh³ cáun² sɨ́² hi³ jáun² ca³cáun³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³. 10 Hi³ jáun² tsá² hláɨnh¹ tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ má²cau² quioh²¹ tsá² hí³ né³ ca³tón³² tsú² chu³ sɨ́² ñí¹ tioh³ juɨ²¹ quɨ́n¹ azufre hi³ ná¹cua³² sɨ́² chéi³ cu³tí³, ñí¹ má²cuá¹hún¹ jáun² jáh³ hláɨh¹ hí³ la³ má²quionh³ tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ juáh²³ hí³ hi³ cuá¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³²; ñí¹ jáun² bíh¹ ma³tso² tsú² tsɨ́³ hi³ jlánh¹ huáh² lɨ́n³² tsɨ́³ ca³la³ huá² la³ jma² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² cu³tí³.

Tsá² cuá¹tón²¹ ñí¹ hmá²sɨ¹ tiáu² ra³tsɨn² héih³² tsáu²

11 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² hmá²sɨ¹ tiáu², ñí¹ jáun² né³ cuá¹tsɨ²¹ jan² tsáu². Jáun² cuá¹ hué²¹ né³ quionh³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² ca³cuóun³ bíh¹ ñí¹ hó²¹ñí¹ Tsá² hí³, ha³ tiú²uú² lin¹ ñí¹ cá¹jnia³ yáh³. 12 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ hla¹ tsá² má²cá²tsan³, la³jɨ́n³² tsá¹míh¹ jɨ³ tsá² má²lieih²¹, hi³ ná¹táun³ ta³ ñí¹ Tsá² cuá³ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun²; jmɨ́¹jáun² ca³qui³ ca³nia³ tsú² sí². Ca³nia³ bíh¹ siáh³ cónh³í¹ cáun² sí², sí² hi³ ná¹tiáunh¹ tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian². Jmɨ́¹jáun² ca³ta³tsɨn¹ héih³² la³jɨ́n³² hla¹ hí³ la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ jmɨ́¹ má²rá¹tón³² la³jɨ́³² sí² jáun², lin¹ la³ cun³ rón³² lɨ́³ ta²¹ hi³ ca³jmú³. 13 Hi³ jáun² jmɨ́²miih²¹ ca³jɨenh³ hla¹ hi³ jmɨ́¹ tiáunh¹ tɨ³ ñeh² quioh²¹, jáun² hmú³² né³ la³ má²quionh³ ñí¹ tiáunh¹ tsá² má²cá²tsan³ ca³jɨenh³ siáh³ hla¹ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ta³tsɨn¹ héih³² ma³ quin³² ma³ jan³² la³ cun³ lɨ́³ ta²¹ hi³ ca³jmú³. 14 Jáun² hmú³² né³ la³ má²quionh³ ñí¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ jáun² tsá² má²cá²tsan³, ja¹ sɨ́² jáun² bíh¹ já¹taunh²¹. Ñí¹ ná¹cua³² jáun² sɨ́² né³ lɨ́³ hmú³² ñí¹ má²tenh³. 15 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² tsauh³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² hi³ rá²tiáunh¹ tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² né³, ja¹ sɨ́² jáun² bíh¹ já¹taunh²¹ siáh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³.

21

Chi³cuú² hmaɨ²¹ quionh³ cáun² hué³² hmaɨ²¹

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² chi³cuú² hmaɨ²¹, jɨ³ cáun² hué³² hmaɨ²¹ siáh³; quí¹ chi³cuú² jɨ³ hué³² hi³ jmɨ́¹ lɨ́³ la³ñí¹ lɨ́¹ cá¹hin³ bíh¹, hi³ sa³jun³ jmɨ́²miih²¹ yáh³ uú² zia³² lɨ³. 2 Jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ juú² hɨ́en¹, Jerusalén hmaɨ²¹ hi³ cuá¹sau² hñu³mɨ³cuú² hi³ ja³ ñí¹con² Dió³², ca³la³ hi³ tú¹ láɨ¹ re² lɨ́n³², la³jmɨ́¹ cuá¹tú¹ cuá¹láɨn¹ jan² tsá²mɨ³ tsá² má²jenh¹³ cuo² quionh³ tsá²ñuh² tsá² má²nióh³² jáɨ¹³ quionh³. 3 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ hi³ ja³ chu³ jo² ñí¹ zeh¹ jáun² hmá²sɨ¹, hi³ ñí¹ca³hléh³ tsáu² tiá³ lɨ́n³² hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ né³, ta³né³² má²cuá³ Dió³² ja¹ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun². Ma³zian² Dió³² quionh³ tsú², hi³ jáun² tsá² nɨ́² né³ lɨ́n¹³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², hi³ Dió³² né³ lɨ́n¹³ Dió³² Juo¹³ tsá² nɨ́². 4 Hi³ hí³ bíh¹ Tsá² zí³² siáh³ jmɨ² zíh¹ hi³ taɨn³² ñí¹ tsá² nɨ́². Má¹jáun² tiú²uú² hin² jún³ yáh³, tiú²uú² hin² niau²¹ yáh³ hlah³ tsɨ́³, sa³jun³ uú² hau³ tsú², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² bíh¹ hi³ chéi³ hi³ uóu³²; quí¹ má²ca³nga² bíh¹ la³ cun³ hi³ qui³ jmɨ́¹ lɨ́³ jmɨ́¹tin².

5 Hi³ jáun² Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ né³ ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, ¡jná¹³ jmu¹ hmaɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³²!

Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Tón³ ñí¹ sí² jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ hná¹ lá², quí¹ jáɨ¹³ hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹ jaun³², jáɨ¹³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ³tí³ bíh¹.

6 Jmí¹jáun² ca³záɨ³ tsú² jná¹³ la³ lá²:
—Má²lɨ³² bíh¹. Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ huéh³ la³ñí¹ hi³ ca³la³ tɨ³ huéh³ ñí¹ cá¹táuh³ siáh³, la³ cun³ Tsá² zian² ca³la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³liau³ yáh³ jɨ³ la³ tɨ³ ñí¹ táuh³ siáh³. Ní¹juáh³ tsá² hí¹quiéin² tsí³, jná¹³ bíh¹ cue¹ tsú² jmáɨ² hính³, jmáɨ² hi³ chí¹ñei³² hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú², cáun² hi³ lí¹ cue¹ cu³tí³ bíh¹ jná¹³ tsú². 7 Tsá² cah¹³ jmáɨ¹ bíh¹ hiáuh³ la³jí³² hi³ ní², hi³ jná¹³ né³ lín¹³ Dió³² Juo¹³ tsú², hi³ hí³ né³ lín¹³ jón³² jná¹³. 8 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² juénh² má¹ná¹, tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, tsá² jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³², tsá² jngɨh² tsáu², tsá² jmu² hi³ juón¹, tsá² lín³ tsá² hláɨnh¹, tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³ la³jín³² tsá² tí¹ jáɨn² ní² siáh³, la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ tsá² la³ hí³, hi³ tsa³táunh¹ chu³ sí² bíh¹ ñí¹ tioh³ juɨ²¹ quín¹ azufre hi³ ná¹cua³² sí² chéi³ cu³tí¹³; hi³ jáun² bíh¹ lí³ hmú³² ñí¹ má²tenh³.

Juú² Jerusalén hmaɨ²¹

9 Jáun² né³, jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quiaun³ jmí¹ ná¹zianh³² hí³ uon² hi³ ca³la³ hi³ ná¹canh² quiau³ ñí¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ quioh²¹ ñí¹ ca³táuh³, tsá² hí³ ja³ ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Sá¹ní² ña³² ñá²jɨe³ ñí¹ lá², jáun² jná¹³ hɨen²¹ tsá²mɨ³ tsá² jenh¹³ cuo² quionh³ Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹.

10 Jmí¹jáun² ca³jau³ jná¹³ tsú² juɨ³² jmí²chí³ cáun² tsɨ³ máh³ pa²¹, máh³ ñe¹ lín²¹; ñí¹ jáun² ca³híe³ tsú² jná¹³ Jerusalén juú² híen¹ hi³ cuá¹sau² hñu³mɨ³cuú² hi³ ja³ ñí¹con² Dió³². 11 Juú² jáun² jniá³ ca³la³ cú²tú¹ cú²lí¹³ la³jmí¹ jniá³ hnga² Dió³². Joh¹ hi³ quian³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cá² máɨ³ quín¹ zín³ chú³² jniá³, quín¹ jaspe, hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cá² máɨ³ quín¹ hu³². 12 Juú² jáun² hu²¹ hñu³ hiah³² jueh³² lín³² hi³ ñe¹ lín²¹, cáun² hñu³ hiah³² hó³² quia³tún³ ho³hñú¹³ quioh²¹, hi³ ma³ quin³² ma³ caun³² ho³hñú¹³ né³ tionh² ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². La³ ma³ cáun² ho³hñú¹³ jáun² ná¹tón²¹ hi³ jmáɨ² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² tá¹ quia³tún³ tsoh³ tsá² *Israel. 13 Tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² hó³² hnɨ³² ho³hñú¹³, hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² tɨ³ la³ ñéi³², hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² jo²¹ tɨ³ la³ quián³, hi³ cónh³ siáh³ hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú². 14 Jmíh¹ hiah³² hu²¹ juú² jáun² hu²¹ quia³tún³ máɨ³ quín¹ hi³ lí³ mí¹zioh²¹ hiah³², ma³ quin³² ma³ cá² máɨ³ quín¹ jáun² né³ ná¹tón²¹ hi³ jmáɨ² ma³ quin³² ma³ jan³² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ *Já¹ziáh² míh¹ hí³.

15 Tsá² ca³hléh³ hí³ ñí¹con² jná¹³ jmí¹ zianh³² cáun² hmá² héih³² hi³ hu²¹ jñéi³ lí² hi³ lí³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ chá³² tsú² héih³² juú² jáun² la³ má²quionh³ ho³hñú¹³ jɨ³ hiah³² hi³ hu²¹ juú² ní² siáh³. 16 Juú² jáun² dá² lí³ rá¹quiún³ cuonh¹ bíh¹, cá²ren² bíh¹ tɨ³ la³ hú³ quionh³ tɨ³ la³ cuó². Ca³chá³ bíh¹ tsú² héih³² juú² jáun² cun³quionh³ hmá² héih³² jáun², jáun² tí³ tun³ mei²¹ tsɨ²¹ tun³ nio² hña³láu³ kilómetros rá¹quiún³ cuonh¹, jɨ³ tɨ³ la³ ñe¹ hná¹ hiah³² ní² siáh³ cá²ren² bíh¹ tí³. 17 Ca³chá³ bí¹ siáh³ tsá² hí³ héih³² tɨ³ la³ hmɨh²¹ hná¹ hiah³², hi³ jáun² tí³ hña³láu³ tsɨ²¹ tu³la³quiún³ lí², quí¹ ja³bí¹ la³jmí¹ lí³ héih³² hi³ cha³² tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ lí³ héih³² quioh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² uá²jaɨ³².

18 Hná¹ hiah³² jáun² lí³ cun³quionh³ quín¹ zín³ chú³² jniá³ hi³ téh²³ tsú² jaspe, juú² jáun² né³ lí³ siáh³ quionh³ cú¹mí¹niau²¹ hngó³² la³jmí¹ lí³ hu³² hngó³². 19 Jmíh¹ hiah³² hu²¹ juú² jáun² ná¹tú¹ ná¹láɨ¹ cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ quín¹ chú³² jniá³. Quín¹ la³ñí¹ hi³ hu²¹ jmíh¹ hiah³² jáun² lí³ quín¹ téh²³ tsú² jaspe, quín¹ ñí¹ má²tun³ máɨ³ lí³ quín¹ hi³ téh²³ tsú² zafiro, quín¹ ñí¹ má²hnɨ³² máɨ³ lí³ quín¹ hi³ téh²³ tsú² ágata, quín¹ ñí¹ má²quiún³ máɨ³ lí³ quín¹ esmeralda, 20 quín¹ ñí¹ má²hñá³ máɨ³ lí³ quín¹ ónice, quín¹ ñí¹ má²jñéi³ máɨ³ lí³ quín¹ cornalina, quín¹ ñí¹ má²quiau³ máɨ³ lí³ quín¹ crisólito, quín¹ ñí¹ má²jña³ máɨ³ lí³ quín¹ berilo, quín¹ ñí¹ má²ñu³ máɨ³ lí³ quín¹ topacio, quín¹ ñí¹ má²quia³ máɨ³ lí³ quín¹ crisoprasa, quín¹ ñí¹ má²quia³cáun² máɨ³ lí³ quín¹ jacinto, hi³ quín¹ ñí¹ má²quia³tún³ máɨ³ né³ lí³ quín¹ amatista. 21 Tá¹ quia³tún³ ho³hñú¹³ jáun² ná¹lí³ cun³quionh³ cá² máɨ³

perla; hi³ ja¹ hñú³ quioh²¹ juú² jáun² né³ lɨ́³ cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹ hngó³² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hu³² hi³ ngá² joh¹ cá² táun² cá² táun².

22 Tɨ³la³ tiá² hñú³ hɨ́en¹ ca³jɨ́e³² yáh³ jná¹³ já¹ juú² jáun², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cú² juenh² Juo¹³ dí² lɨ́n³ hñú³ hɨ́en¹ já¹ juú² jáun², la³ má²quionh³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹ nɨ́² siáh³. 23 Hi³ jáun² ñí¹con² juú² jáun² tiú²uú² joh¹ hiú² lɨ³ hniauh³ yáh³, hi³ sa³jun³ joh¹ zɨ́h² lɨ³ hniauh³, quí¹ joh¹ hi³ quian³² hnga² bíh¹ Dió³² tiéi³ juú² jáun², hi³ Já¹ziáh² míh¹ bíh¹ lɨ́n¹³ siáh³ sɨ́² já¹ juú² jáun². 24 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má¹jáun², má²lɨ́¹³ ñi³táunh¹ cun³quionh³ joh¹ hi³ cue³² juú² jáun²; hi³ la³jɨ́n³² bí¹ siáh³ re²¹, tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ma³quien² juú² jáun² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² hmóu³². 25 Hi³ la³jɨ́³² ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² jáun² né³, cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² jna¹³ bíh¹ ta³ jma², quí¹ sa³jun³ uú² lɨ³ zia³² yáh³ já¹niéi² ñí¹ jáun²; 26 hi³ la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ma³quien² juú² jáun² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² hmóu³², jɨ³ hi³ hléh³² tsú² siáh³ re² hi³ ca³tɨn¹ juú² jáun². 27 Hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² jɨ² tiá² lɨ́¹³ hí³ já¹ juú² jáun², sa³jun³ tsá² jmú² tsau³² hi³ hlah³ hi³ hó³², sa³jun³ tsá² tɨ́¹ jáɨn² nɨ́² siáh³; jɨ³²la³ tsá² má²ná¹tón²¹ hí³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² hi³ raunh³² jáun² Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹ bíh¹ lɨ́¹³ tónh³² já¹ juú² jáun², la³ cun³ sí² hi³ rá²tiáunh¹ jáun² tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian².

22

1 Jáun² né³, tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² ca³hɨ́e³ jná¹³ siáh³ cáun² jmɨ² cua³ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², ca³la³ hi³ rá¹zɨ́n³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ zɨ́n³ hu³². Cua³ jáun² chí¹ñei³² ñí¹ zeh¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³² jɨ³ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ nɨ́² siáh³, 2 hi³ jáun² rá¹ngɨ³² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hñú³ jueh³². Ma³ quin³² ma³ caun³² jo²¹ cua³ jáun² chi²¹ hmá² jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², hmá² jáun² háɨ³² máɨ³ quia³tún³ jéin³² cú² mii², cu³ jéin³² la³ ma³ quin³² ma³ caun³² zɨh²; mu²¹ hmá² jáun² jmu² ta²¹ hi³ hin²³ lɨ³ua³ cáun² hi³ zian² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³. 3 Hí¹ cáun² yáh³ hi³ ca³chá³ Dió³² ñí¹ hlah³ tiú²uú² lɨ³ zia³² ñí¹ jáun²; já¹ juú² jáun² bíh¹ tá¹zah¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³² quionh³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹, hi³ jáun² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsú² né³ ma³cu³ ma³háɨ³². 4 Jɨ́e³ bíh¹ tsú² hó¹ñí¹ Dió³², hi³ chí¹quie¹³ tsú² né³ taun³ siáh³ hi³ jmáɨ² Dió³². 5 Jáun² ha³ tiú²uú² já¹niéi² lɨ³ zia³² yáh³, hi³ jáun² tiú²uú² joh¹ sɨ́² lɨ³ hniauh³ yáh³ quioh²¹ tsú², sa³jun³ joh¹ hiú² lɨ³ hniauh³, quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Juo¹³ dí² tiéi³ joh¹ quioh²¹ ñí¹ jáun²; hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ né³ zian² la³jmɨ́¹ zian² re²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Cristo

6 Tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá² ñí¹con² jná¹³:

—Jáɨ¹³ lá² dá² hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹, jáɨ¹³ hi³ cu³tí³ lɨ³tí³; hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí², Tsá² chín¹ ñí¹con² jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hí³ bíh¹ ca³zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ ja³ma³jnia³² ñí¹con² tsá² joh¹ la³jɨ́³² hi³ má²ja³quián³ lɨ́¹³.

7 —¡Tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²jáunh¹³ jná¹³! —ca³juáh³ Jesús. ¡Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² haɨh²¹ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ ñí¹ sí² lá²!

8 Hi³ jná¹³ bíh¹ la³², Juan², tsá² ca³náɨ³² ná¹ jɨ³ hi³ ca³jɨ́e³² ná¹ la³jɨ́³² hi³ nɨ́². Jmɨ́¹ má²lɨ́²náɨ³² jná¹³ né³, jɨ³ hi³ má²lɨ́²jɨ́e³² jná¹³ siáh³, ca³quɨnh² jná¹³ tɨ³ rá¹hin³ ta³ ñí¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ca³hɨ́e³ jná¹³ hí³ la³jɨ́³² hi³ jáun², hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ tsú². 9 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² jmú² hnú² la³ nɨ́², quí¹ ja³bí¹ jan² tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³² bíh¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ hnú², jɨ³ la³jɨ́n³² jon³ renh² nú² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² má²tí³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ sí² nɨ́² siáh³. Jáun² hnga² bíh¹ Dió³² hniáuh³² má¹tsú¹ má¹jonh²¹ nú².

10 Jáun² ca³záɨ³ jná¹³ siáh³ tsá² hí³:

—Ha³ lɨ́² jnɨ́² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² nɨ́² ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ jmɨ́¹

tsú² jmí¹ ja³², quí¹ má²ja³quián³ lɨ³tí³ bíh¹ la³jí³² hi³ ní². 11 Tá¹la³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² zian² cun³quionh³ hi³ tiá² jéih³² Dió³² cuí¹ zian² la³ má²zian² jáun²; ní¹juáh³ tsá² tiá² jɨn², cuí¹ lín³ tsú² la³ má²lín³ jáun²; hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² zian² la³ cun³ tɨ³² tsí³ Dió³² cuí¹ zian² tsú² la³ má²zian² jáun², ní¹juáh³ tsá² má²cuá¹chan¹ ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹, cuí¹ cuá¹chan¹ tsú² la³ má²cuá¹chan¹ jáun².

12 —Sá¹ní² jɨe³, cu³tí³ má²jáunh¹³ bíh¹ jná¹³, ca³la³ má²quiáun¹ ná¹ la³ cun³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³² ní¹juáh³ ha³ lánh³ rón³² lí³ tá¹³. 13 Jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² lín³ huéh³ la³ñí¹ ca³la³ tɨ³ huéh³ ñí¹ táuh³, Tsá² ñí¹ ca³lɨ³liau³ jɨ³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ táuh³, Tsá² lín³ ná¹ mí¹zioh²¹ jɨ³ la³ tɨ³ ñí¹ ca³tú² ca³hián².

14 ”Hénh³ ma³ jmí¹ ren² ní¹juáh³ tsá² ma³jɨ² ha¹, quí¹ jáun² lí¹³ cuh³ máɨ³ hi³ háɨ³² hmá² cue³² jmáɨ¹ hi³ lí¹³ zian² tsú², jɨ³ hi³ jáun² lí¹³ hí³ siáh³ juɨ³² ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² jáun². 15 Cheih³² jáun² bíh¹ tá¹tonh¹ tsá² ná¹lín³ tsáɨ², tsá² lín³ tsá² hláɨnh¹, tsá² juón¹, tsá² jngɨh² tsáu², tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³ la³jín³² tsá² jéih³² jú¹ tí¹jáɨ² ní² siáh³.

16 ”Jná¹³ la³², Jesús, má²lí²zéin³² ná¹ jan² tsá²cuú² tsá²tán² hi³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ná¹lín³ cuáh³². Jná¹³ bíh¹ Tsá² lín³ ná¹ chí² zen² hi³ ca³hion² quioh²¹ hla¹ Dá²vi²¹, la³ cun³ Tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ tsú², hi³ lín³ jná¹³ siáh³ chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ hian³² tɨ³ ca³jniá³².

Cáun² jáɨ¹³ hi³ té²³ tsú² ñí¹ má²ca³táuh³

17 Jáun² né³, Jmí²chí³ Chun¹ quionh³ jɨ³ tsá² má²nióh³² jáɨ¹³ quionh³ Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ juáh³:

—¡Ña³²!

Hi³ jáun² tsá² náɨ³² né³ cuí¹ juáh¹³ siáh³:

—¡Ña³²!

Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² hí¹quiéin² tsí³, cuí¹ já² tsú²; quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnió³ hính³ jmáɨ² hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú², jmáɨ² tiá² hmah²¹ quien² hí¹ cú¹pih²¹, jáun² cuí¹ hính¹³ tsú².

Ñí¹ ca³táuh³ hɨe³² ha³ lánh³ hniáuh³² jmu³ tsú²

18 Jná¹³ bíh¹ tsá² cué²³ ná¹ jú¹ tson² ñí¹con² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ má²lí²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² lá², hi³ juah³² jná¹³ la³ lá²: Ní¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² ná²tsɨn³ jáɨ¹³ lá², ja³bí¹ Dió³² na³tsɨn³ uu³mí²tsɨ³² quioh²¹ tsú², la³ cun³ uu³mí²tsɨ³² hi³ rá¹juáh³ jáun² hnga² sí² lá². 19 Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² quin³ siáh³ cá² jon¹ jáɨ¹³ hi³ má²lí²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² lá², jáun² ja³bí¹ Dió³² quin³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsú² hi³ jmí¹ lí¹³ cuh³ máɨ³ hi³ háɨ³² hmá² jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú², hmá² hi³ rá¹hɨe³² ñí¹ sí² lá², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² siáh³ jáɨ¹³ hi³ hí³ tsú² juú² híen¹ hi³ rá¹hɨe³² ñí¹ sí² lá².

20 Tsá² má²tson² la³jí³² hi³ ní², juáh³ la³ lá²:

—Ján³, tia³juɨ³² lín³² bíh¹ má²jáunh¹³ jná¹³.

Re² bíh¹ la³ jáun². ¡Ñah³² hniu³² Jesús Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹!

21 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jín³² hnoh². Cun³ ní² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ ní².